BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
XXXIX
E
40
NAPOLI

XXIX E 41 40

R 150-90.

EZECHIELI

CALL

HY

OBSE

U

Apud{ FRAN
GUILIE

…LIS SPANHEMII

IN

…IMACHI

…YMNOS

…ERVATIONES.

…NAZIONALE VIT… NAPOLI …

ULTRAJECTI

FRANCISCUM HALMAM, } Bibliop.
GUILIELMUM VANDE WATER, }

MDC XCVII.

LEC

QUO
ho
m
c
enim eorum, c
nus haud male
quod ipſa rei,
ne, accedet: a
in quas aliunde p
nes, meus hic
tur. Id nempe i
tigerunt haud ig
veteres quaſque
ptis, cultu, hau
partem in Hymn
cia, vires, aut
poſitam. Adeo
tum poſt libatio
eorundem tempo
vel ad citharam,
adringam) a G

LECTORI.

QUO conſilio, quave occaſione; hoc quidquid eſt in Nobiliſſimum Poetam operæ ſit a me ſuſceptum, haud abs re hic in limine mihi enarrandum arbitror. Ita ...rum, qui de commentationibus id ge... d male opinatur, judiciis pondus ali... pſa rei, de qua agitur, contemplatio... cedet: aut vero adverſus qualeſcunque, aliunde poſſet forte incurrere, reprehenſio... neus hic labor quodammodo præmunie... d nempe iis, qui vel litteras mediocriter ad... t haud ignotum, in omni ſacrorum, apud quaſque gentes, ne Indis quidem exce- *Arrian. Exped. Alex. l. VIII.* ...cultu, haud minimam vel ignobilem utique ...n in Hymnis, quibus Dei laudes, beneſi... vires, aut virtutes prædicarentur, fuiſſe re... m. Adeo, ut id genus hymni cum ante, poſt libationes, ſacrificia, aut etiam medio ...ndem tempore, & quidem ad tibiam vulgo ...d citharam, fuerint paſſim (ne Hebræos jam ...gam) a Gentilibus adhibiti: idque ad cele-

brandum Numinis, cui litabatur, vel adventum, vel diſceſſum; vel alioquin in dedicatione Templorum; aut in ſolemni cujuſque feſti apparatu vel panegyri; aut in ſacris, velut in Delum, qua de re in hoc opere haud ſemel agitur, legationibus ſeu θεωρίαις. Adde, in Heroum vel Cæſarum apud Græcos juxta & Romanos, quod vel e [1] Demoſthene, [2] Diodoro, [3] Varrone, [4] Tacito, [5] Herodiano, & aliunde liquet, conſecrationibus: immo unde inter inſolitos honores Auguſto adhuc rerum potienti a Senatu decretos refert Dio [6], *ut in hymnos*, Saliares nempe, *juxta Deos immortales adſcriberetur*: quibus hymnis denique ipſum Numen, ſeu adlectum recens Divum, ſibi propitium (quæ conſueta eſt eorundem, qui e Græcis adhuc ſuperſunt, clauſula) redderent, vel iratum etiam continuo placarent. Quod nec una ratione ac via fieri contigit; dum, modo quibuſdam fabularum ac rerum, ab eodem ſcilicet Numine geſtarum, involucris; modo commemoratis naturæ rerum opificis viribus, vel facultatibus; modo ſingulari multiplicium nominum ſeu poteſtatum congerie, & myſtica quadam ſeu arcana invocatione; modo ſolemni demum votorum nuncupatione, aut vero deprecatione ſubmiſſa, res ea eſt ab illis divini hujus cultus ducibus vel auctoribus peracta. Unde nata etiam multiplex Hymnorum, apud Græcos maxime, varietas: prout μυθικοὺς, γενεθλιακοὺς, vel γενεαλογικοὺς, κλητικοὺς, ἀποπεμπτικοὺς, πεπλασμένους, φυσικοὺς, εὐκτι-

1 de Corona.
2 Exc. Vales. p. 301.
3 de L. L. l. v.
4 Annal. lib. II. cap. LXXXIII.
5 lib. IV. cap. 14.
6 ὥς τι τοὺς ὕμνους αὐτὸν ἐξ ἴσου τοῖς θεοῖς ἐγγράφεσθαι lib. LI. p. 457.

ἀπευκτικὺς, fa ... ulares, natalitios vel genea-
, advocantes, ... dimittentes, ſictos, natura-
οτίυος, deprecato ... es Hymnos recenſet, co-
ne tangit diſcrim... a, Menander [1] Rhetor ab
editus, ac inde, ut video, in libris de Poe-
octiſſimus Gyraldus, & ſuppreſſo Menan-
mine, Jul. Scaliger ὁ πάνυ. Quorum proin-
mnorum ea religio eſt ab iiſdem Genti-
abita, ut plerique, qui pridem erant re-
n eorum ſacris, Deos ipſos auctores habuiſ-
rentur, aut vero ab hominibus Deo adfla-
ecti: ſicut hæc de iis tradit in Epiſtola ad
enſes Julianus Imperator. Quum autem ve-
entilium, & Græcorum maxime, Theolo-
arentes vel propagatores Poetas conſtet ex-
, haud mirum, id genus hymnorum ii-
el conditores, vel præcones ſimiliter fue-
eorum nempe, qui pro ratione Numinis,
erant ſacri, Apollinis, Dianæ, Cereris,
, Matris Deum, Veneris, Adonidis,
ες, Ὑπορχήματα, ... ὕπιγγοι, Ἴυλοι, Δημητείυ-
Ἰόβακχοι, Φαλλικοὶ, Μητρωακοὶ, Ἐρωτικοὶ, Ἀδω-
, &c. aut ab ipſo eorum cantu, legibus,
am vel ad ſimulacra Numinis acceſſu, Ὠ-
... Νόμοι, Προσῳδίαι a Græcis, ut ex
uis eorum monumentis conſtat, ſunt appella-
Quemadmodum enim ... qui conſtituti erant accura-
ectu, qui in iis Eth... icorum ſacris, ſanctum
ας religioſum hymn... os canendi miniſterium,

[1] cap. 1. pag. 594. 595.

 pro-

propoſitis etiam eam in rem agonibus & prœmiis, obirent, quique inde ΥΜΝΩΔΟΙ, ut ab initio ferme hujus operis tangimus, nempe *Saliares* juxta veteres gloſſas, & ΣΥΝΥΜΝΩΔΟΙ in reſiduis priſci ævi monumentis leguntur appellati: ita etiam ſunt reperti, vel ad id publice in bene moratis urbibus adlecti, quod ibidem eſt a nobis monitum, ΥΜΝΟΓΡΑΦΟΙ, ſeu, ut a Themiſtio alicubi dicuntur, ΥΜΝΟΠΟΙΟΙ, qui nempe id genus hymnos, ſingulari arte ac ſtudio elaboratos conderent; vel e priſcis Ritualibus ſacrorum libris depromptos, ad poſterorum memoriam ſeu pietatem ſtudioſe proderent. Quo in genere ſunt in vulgus nota, quæ de Orpheo, qui in eam rem vel primus, vel intentiori cura, & parta inde nominis auctoritate ac fama, incubuiſſe fertur, & ſub cujus nomine circumferuntur etiamnum antiquiſſimi Poetæ Hymni ſeu Τελεταὶ, ſunt a veteribus tradita; & cui comitem ea in re Thamyrim, Orphei juxta alios parentem, addit alicubi Plato. Quibus accedunt continuo, qui ipſo Orpheo antiquior, hymnorum apud Græcos auctor a [1] Pauſania traditur, cujuſque ab hoc ipſo Battiade [2] in Hymno in Delum ſit mentio, Lycius Oleni, & qui ſimiliter Orpheo ab eodem Pauſania præmittitur, ac vetuſtiſſimos apud Athenienſes hymnos conſcripſiſſe [3] alibi ab eo dicitur, nec omitti juxta dictum paullo ante Thamyrim, a diligentiſſimo Voſſio in libro de Poetis Græcis & quidem incertæ æta-

Marm. Oxon. p. 105.

Orat. IV. *p.* 54.

μηδ' ἂν ᾄδειν ἢ τῶν Θαμύρου τε καὶ Ὀρφέως ὕμνων *de Legib. l.* VIII. *p.* 829. *ed. H. Steph.*

1 *lib.* IX. *p.* 181.

2 Νόμον Λυκίοιο γέροντος *ver.* 304.

3 *lib.* VII. *p.* 429.

is, meruit, nem e Pamphus; aut vero Sido
Pontica, cui hymnum ſcite ac modulate ca-
di inventum a Sanchoniathone apud Euſebium Præp. E-
buitur. Ut nunc mittam, quæ de notiori- vang. l. 1.
s, vel Steſichoro, tanquam primo hymni inven- p. 38.
e tradit eruditiſſimus Clemens; vel de Alcma- Strom. lib. 1.
, Sappho, Simonide, Pindaro, Bacchylide, p. 308.
icharmo, Parmenide, ut totidem hymnorum
ditoribus, cum e priſcis auctoribus & Gram-
icis, tum nominatim e memorato paullo ante
nandro Rhetore, ubi de variis agit hymnorum p. 595.
eribus, adducuntur: aut vero id quod de Si- 596. &c.
nide refert Ariſtides, cum ſcilicet a Dioſcuris Serm. Sacr.
vatum, ob ſcripturam in eorum laudem carmen IV. p. 584.
hymnum. Quibus autem antiquior longe, &
pheo, quamquam haud exiguo temporum inter-
o, proximus varum, uti & Theologorum,
a illum Oeagri filium, habitus apud Græcos pa-
, Homerus; cujus iidem nomine ſcriptos com-
es hymnos, ſeu is eorum, ſeu Homeridarum
uis, ut de iis ait alio ubi Athenæus, & quæ diſ- lib. 11. p. 22.
ſitio non eſt jam hujus loci, auctor exſtiterit,
uc hodie terimus. Immo quæ ſacrorum id ge-
s carminum ſeu Hymnorum pangendorum laus,
penes Græcos manſit, ut etiam Romæ in Deum
rem hymni, non alia quam Græcorum lingua,
d docet ad Maronem Servius, canerentur: ac, ad Georg.
um forte vel alterum l. II. v. 399.
as, vix alia religioſæ ſæculare in Dianam carmen
lius poeſeos, ſeu ipſorum

 Salia-

Saliarium carminum vel Hymnorum veſtigia, in ſuperſtitibus Romanorum monumentis reperiantur. Ut nec mirum videri debeat, ſi inter tot præclara & illuſtria, quæ ab eo leguntur elaborata, ingenii & facultatis poeticæ monumenta, id quoque antiquiſſimæ poeſeos genus excoluerit Cyrenæus Callimachus, & quidem ut, propitio bonis litteris fato, quæ eo in genere elucubravit, ſint ad noſtram uſque ætatem feliciter tranſmiſſa. Quorum proinde eo major ratio habenda hinc videtur; quod quum incerti ſint Hymnorum, qui ſplendida illa Orphei & Homeri nomina præferunt, parentes; hi genuinum auctorem ſtatim prodant; eumque non ignobilem quempiam, ſed qui præter natalium decus, & ſingularem poeſeos laudem, aliis etiam liberalibus diſciplinis egregie excultus, in magna litteratiſſimi Regis ſummique Muſarum cultoris gratia floruit; ac in urbe, non aliis magis decoribus, quam doctrinarum & præſtantium ingeniorum cultu ac proventu tum largiter adfluente, Muſeo etiam celebratiſſimo eadem ætate condito, haud parum nobilitata. Etſi enim eundem Callimachum *Elegiæ principem*, ab acerrimo inter veteres ingeniorum cenſore [1] Fabio, ab aliis inter [2] quatuor illius carminis principes habitum norim; & excellentem ejus in ea poeſi facultatem, non eorum aut [3] Romani adeo Callimachi teſtimonia, quam quæ ſuperſunt ejusdem Epigrammata abunde etiamnum arguant; haud minus præſtantiam in Heroico carmine plane

[1] *Inſtit. lib. x. cap. 1.*
[2] *Proclus in Chreſtom.*
[3] *Propert. l. III. El. v.*

iam comprobant hi ejus Hymni, ſingula-
am arte ac venuſtate conditi. Adeo ut
merito ad eoſdem hujus Poetæ Hymnos,
n unum ſuper item tam præclari ingenii
aliorum, ſi pauca quædam mittas Epigram-
orbitate fœtum, edendos ac illuſtrandos,
ſuam ac induſtriam contulerint, ac diver-
dem inſtituto vel eruditionis apparatu viri
ri ſæculo præclari, Friſchlinus, H. Stepha-
B. Vulcanius. Quibus acceſſit haud ita pri-
llaque ad id paterno, ut id ea nos docuit
lo vel conſilio incitata, ſui ſexus eruditiſſi-
& ſingulare litteratæ Galliæ ornamentum,
Daceria. Quomodo laudabili rurſus inſtitu-
de nova illius elegantiſſimi cultiſſimique Poe-
ditione ſuſcepta eſt ab eruditiſſimo magni pa-
filio, *nunc ἐν ἀ ίοις*, cogitatio: quæ cum
llatis hactenus ad eam illuſtrandam præſtan-
ingeniorum operis, tum e novis inſuper,
vel Cl. Meurſii Schedæ, vel aliorum, aut
ria etiam ac domeſtica penus ſuppeditaret,
bolis concinnaretur. Qua occaſione, & vi-
orum, quæ ad eundem Battiadem adnotave-
ſpecimine, me continuo pro veteri noſtra ne-
tudine *Grævius pater*, vir, quod omnibus non
e ἀμύσοις notum, excellenti doctrina, ac præcla-
n litteras meritis, & qui hoc agebat filius, τῷ
ρὸς τὸ παιδίον, officioſis humaniſſimiſque litteris
pellarunt, ut reliqua, quæ ad præſtantiſſimum

* 5 hunc

hunc Poetam ornandum aut explanandum facerent, recenſendi commentandique laborem non detrectarem; unde haud pœnitenda, ut ii quidem blande ſignificabant, huic novæ ſplendidæque editioni acceſſio continuo fieret. Adeo, ut quamquam eodem tempore Juliani Imperatoris & Alexandrini Antiſtitis adverſus eundem libros divulgandi ac illuſtrandi provinciam ſuſcepiſſem, neque alia & potiora forte deeſſent, quæ agerem; id tamen iis, & amicorum quidem capitum, hortatibus, meoque cuidam veteri in eas Græcorum artes ſtudio indulgendum cenſui, ut ſubſecivas ſubinde horas in elegantiſſimis hiſce Battiadæ Hymnis enarrandis collocarem. Etſi haud alia eſſent mihi eam in rem ſubſidia, niſi quod ad oram noviſſimæ Pariſienſis editionis haud pauca eſſent, dum illam ſubinde verſo, aut viæ comitem adſumo, a me, & pro more quidem meo, adnotata, quæ eidem Poetæ multis in locis lucem aliquam, poſt eruditas aliorum curas, adfundere mihi videbantur. Unde me levi opera, neque longi laboris tædio, in iis colligendis, aut ubi id res exigeret, uberius aliquanto pleniuſve elucidandis defunctum iri, haud injucunda præterea nec plane inutili graviorum occupationum intermiſſione, confidebam. Verum præter animi deſtinationem, res illa paullo aliter cecidit. Factum enim, ut dum ea, quæ, ſicut modo innui, ad marginem mei Callimachi, nullo utique ad eum quidquam commentandi conſilio, olim adnotave-

tave-

LECTORI.

taveram, propius tracto aut recenſeo; ac ſimul cultiſſimum eruditiſſimumque Poetam, quæque ad eum hactenus fuerunt monita, paullo adtentius expendo; haud parum mihi ſub manum creverit ille eundem explanandi illuſtrandive labor; indeque nata ſit ea non læta ſorte, ſed copioſa Obſervationum, quæ hic proſtat, ſeges ſeu farrago. Neque enim ab ejuſmodi opere, quod ſeorſim ab ipſo Battiade ac aliis eruditorum ad eundem adnotatis, & peculiari quidem volumine, vulgaretur, vel ab hiſce litteris, aut vero ab editis ſubinde in alios poetas vel auctores virorum præſtantium exemplis, alienum cenſui; ut eodem labore ac data occaſione, res eas, de quibus a doctiſſimo vate agebatur, eaſque minus forte pertentatas, paullo penitius excutere ac enarrare non refugerem. Quibus inſuper anſam dedit ea, quam vel immortui eidem operi junioris Grævii luctuoſus parenti ac litteris obitus, aut diſtractus aliis laboribus typographus, huic editioni adtulit, procraſtinatio. Neque vero ad eam rem haud cunctanter obeundam leve mihi incitamentum addidit idem amiciſſimus Grævius; dum ne quidquam dein adnotationum in hunc Poetam, quæ ei ex Obſervationibus in duos priores Hymnos prœlo Ultrajectino jam addictis comperta ſat erat, luxurie depaſcerem; ſed quo uberiores eædem, eo graviores [illegible] ſuis ad me litteris haud ſemel, quamquam blande [illegible] [illegible]mis, aut ego nimium forte credulus, flagitat[illegible] impellit. Habes proinde, amice LECTOR,

CTOR, quæ prima mihi in ſuſcipiendo elaborandoque hoc commentationis genere conſilii animique ratio fuerit. Cui & ea continuo acceſſit, quam ipſa argumenti, ſeu rerum, de quibus ibi agebatur, ſubminiſtrabat præſtantia ac varietas; earum maxime, quæ ad res divinas Gentilium, ad ſacrum ſeu μυθικὸν eorum cultum, alioſque antiquos ac retruſos ſubinde ritus reſpicerent: aut quæ cæteroquin ad priſcæ eruditionis & elegantiæ, quæ utraque ſumma in his Callimachi Hymnis adſperſa eſt, neque eadem ſemper obvia aut ſatis hactenus explicata, uſum ac lumen diffundendum adtinerent. Etſi enim laudanda ſit præſtantium ingeniorum, quæ in explanandos eoſdem magni, quod aliunde rurſus conſtat, Critici, haud minus ac Poëtæ Hymnos incubuerat, induſtria; haud exigua tamen rerum copia, & attentioris aliquantum indagationis, eaque hactenus intentata in iis paſſim occurrebat; neque pauca inſuper ſecus, ut mihi quidem videbatur, animadverſa: in quibus proinde enucleandis haud vanam prorſus operam, vel omni delectatione ac utilitate vacuam, collocari poſſe arbitrabar. Qua ſpe vel fiducia eo magis me oblectare poteram, quod viros hujus & ſuperioris ætatis eruditiſſimos ac litterarum principes, aut alioquin procurationi Reipublicæ implicatos, vel ſacrorum etiam Antiſtites, in iis priſci ævi Poetis, qui amatorias ut plurimum levitates, cum ſumma ſubinde orationis obſcœnitate, tractaverant, illuſtran-

ſtrandis, non ſolum citra ullam offenſionem vel infamiam, ſed cum laude & plauſu verſatos noſſem. Ne jam huc advocem veteres illos omni liberali & exquiſita doctrina florentes, Ariſtophanem Byzantium, Ariſtarchum, Cratetem, Didymum; iiſque recentiores Porphyrium, Syrianum, Proclum, aliosque, qui in commentandis poetis antiquis, & hi quidem in explicandis maxime eorum μυθικοῖς ſeu θεολογουμένοις ſuam venditarunt induſtriam. Id forte adhuc opportunius, quod priſci Chriſtianæ fidei ac veritatis defenſores, dum in Apologeticis abſurdum ac impium Gentilium in ſacris cultum convellunt; aut eorum ſaniora ſubinde dogmata & Chriſtianis magis conſentanea adſtruunt, eadem e priſcis Orphei, Homeri, Empedoclis, Parmenidis, aliorumque id genus veterum Ὑμνογράφων ſcitis ſolent depromere ac illuſtrare. Quamquam an hac mea in elegantiſſimum ac doctiſſimum vatem, ſeu ſacros ejus Hymnos, commentatione, aliquod operæ pretium fecerim, haud valde mihi nunc laborandum putem. Neque in eo certe fortunarum mearum aut loci alioquin mei ratio vertitur; ut ſi minus etiam proſpere ceſſerit mihi, non a longo utrique tempore meditatus hic labor, ſed ea, quam paullo ante adtigi, occaſione demum ſuſceptus, inde commoveri magnopere debeam. Uti ſua [illegible] delectant, nec una eſt vel otii, vel luſus, quo [illegible] ſe ab aliis gravioribus curis, reficit, vel oblectat, ratio: ita vix alia magis depontanos

etiam

etiam ſenes recreant, quam ea, quibus iidem ſibi videntur quodammodo repueraſcere. Juvit me utique haud parum, eas veterum Græcorum & Poetarum quidem, quibus gens illa aut lingua fuit ad invidiam olim ferax, artes ac diſciplinas, quarum autem notitia primam ætatem, quæ in litteras incumbit, cupidiſſime quondam excolui, longis dein temporibus, aliiſve potioribus vel curis vel ſtudiis intermiſſas, denuo & animo quidem, ubi id mihi contigit, vacuo ac ſoluto recolere; illiuſque antiquæ, ſi quæ unquam fuit, meæ in iis tractandis percipiendiſve adtentionis aut diligentiæ hoc velut, idque a me expetitum, ſpecimen edere. Quo in genere tamen alia erant a me dudum in ſcriniis condita, vel ad ipſos Auctores haud indiligenter adnotata, quibus veteres quoſdam Muſarum Græcarum, Atticarum maxime, Antiſtites, ſi ea impatiens, ut cum Satyrico loquar, prurigo me tenuiſſet, aut data mihi foret ſimilis ejus rei occaſio vel impulſio, majori forte cum laude vel veniæ ſpe, illuſtrare aut enarrare mihi licuit. Sed quodcunque ſit hujus commentationis, cujus forte varietas, eaque haud contritis veteris ac eruditæ elegantiæ monumentis ſubinde illuſtrata, lectorem aliquantum adficiet, fatum; eo me ſolatio haud difficulter ſuſtentabo, quod etſi cum eruditiſſimis hujus aut ſuperioris memoriæ viris frequens ſit mihi, non quæſita quidem ambitioſe, ſed ultro oblata de hiſce litteris ac artibus concertatio, me ab omni

vet-

verborum acerbitate, quibus iidem vel minimum læderentur, perpetuo, & data quidem opera, temperarim. Adeo, ut ſi non eximiam aliquam ingenii vel eruditionis, quæ ſentio quam in me ſint exigua, commendationem ſim hoc opere conſequutus; attamen me potiorem longe modeſtiæ, debitæ magnis hominibus & præclaris in Rempublicam litterariam meritis, reverentiæ, ac unde hiſce litteris nomen ac decus emergit, humanitatis laudem duxiſſe ac ambiiſſe, neque præſens hæc ætas, nec æqua, ut augurari licet, denegabit poſteritas.

INDEX

HYMNORUM.

Hymnus in Jovem. PAG. 2
—— —— *Apollinem.* 47
—— —— *Dianam.* 121
—— —— *Delum.* 316
—— —— *Lavacrum Palladis.* 526
—— —— *Cererem.* 649
Addenda. 753

EZE-

EZECHIELIS SPANHEMII OBSERVATIONES IN CALLIMACHUM.

EZECHIELIS SPANHEMII
OBSERVATIONES
IN
CALLIMACHUM.

ΥΜΝΟΙ] Hymni antiquiſſimum Poeſeos genus, quo Deorum laudes continebantur; unde de iis Theocritus, *Ὕμνοι δὲ καὶ ἀθανάτων γέρας αὐτῶν. Hymni enim Immortalium etiam ſunt præmium.* Idyll. XVII. 8. Hinc in ſingulis olim urbibus ὑμνογράφοι, de quibus egerat Ptolemæus Hephæſtio, teſte Photio, Biblioth. p. 426. & qui ab Ariſtophane Equit. p. 319. vocantur *τέκτονες εὐπαλάμων ὕμνων, artifices pulcre conſtructorum hymnorum.* Unde in baſi antiqui tripodis legitur, ΠΟΙΗΤΑΙ ΥΜΝΟΦΟΡΗΣΑΝ, Spon. Miſc. p. 49. Talis cum *Lycius Olen*, vetuſtiſſimorum apud Græcos Hymnorum auctor, teſte Pauſania l. IX. p. 581. aut *Pamphus* apud Athenienſes, apud eundem p. 585. *Orphei* vero breves & paucos Hymnos exſtitiſſe, idem auctor tradit in ſequentibus p. 588; eoſque carminis quidem elegantia & ornatu, primas poſt Homeri Hymnos ferre, majus vero iiſdem a religione pretium obtigiſſe. Quamquam eorum, qui ſub *Homeri* nomine circumferuntur, hymnorum incertus jam olim nec unus Auctor habitus fuerit, ut ex Athenæo liquet lib. I. p. 22. ubi verſus aliquos citat ex Hymno, qui in eo etiamnum leguntur, in Apollinem, *καὶ Ὅμηρος δὲ ἤ τῶν τις Ὁμηριδῶν ἐν τοῖς εἰς Ἀπόλλωνα Ὕμνοις, & Homerus etiam aut quis Homeridarum in Hymnis in Apollinem.* Illius vero hymni, quod non obſervavit ibi ὁ πάνυ, habitus auctor *Cinæthus* quidam Chius, juxta Schol. Pindar. Od. II. Nem. p. 134. Ejuſdem tamen hymni, quod præterea obſervo, tanquam Homerum auctorem habeat, meminit Thucydides l. III. p. 442. ubi relati etiam ex eo aliquot verſus, qui in eodem adhuc comparent. Citat alibi Pauſanias l. IV. p. 273. verſus ex Homeri hymno in Cererem, qualis hodie inter reliquos tributos illi hymnos non exſtat.

IN
HYMNUM
IN
JOVEM.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΔΙΑ] Nempe, *A Jove principium. Hymnos* vero aliis Diis ſcriptos, excepto uno Amore, tradit Plato Sympos. p. 177. ed. H. Steph. Varia autem de Diis aut Deabus, quibus ſacrati Hymni, ſor-

tiri

titi iidem nomina, ut *Μητρῷα*, *in Matrem Deûm*, Hephæſtio p. 40; Παιᾶνες, quod vulgo notum, in *Apollinem*, Προσόδια in *Mercurium*, Ariſtophan. de Pace p. 648. *Ithyphallicum*, aut Ἰόβακχος ab initio carminis Ἰὼ Βάκχε, in *Bacchum*. ſicut liquet ex Athenæo l. xiv. p. 671: *Schol. ad Ariſtophan.* Acharn. p. 384. & Proclo in Chreſtomath. Sic Ἴουλοι & Δημητρούλοι appellati in *Cererem* Hymni, Athen. l. xiv. p. 618. & Οὔπιγγοι in *Dianam*. *Ibid.* p. 619. Schol. Apoll. Rhod. l. i. v. 972. & Schol. Lycophr. p. 8. Neque *Cœleſtibus* ſolum, ſed *Inferorum* etiam *Diis hymni dicati*, unde Θεῶν κατὰ γῆς Ὕμνος, *Deorum ſub terra Hymnus*, apud Æſchyl. Sept. Theb. v. 874. qui & alibi hymnis colendos eoſdem tradit, in Perſis v. 621. & 627. Immo *infauſtum* etiam *Erinnyos ſeu Eumenidum Hymnum*, in priori dramate memorat, δυσκέλαδον θ' Ὕμνον Ἐριννύος. Sept. Theb. v. 873. Unde occurrunt ſuperſtites etiamnum inter hymnos Orpheo tributos, peculiares Plutoni, Proſerpinæ, iiſdemque etiam Eumenidibus ſacrati. Illud autem ſingulare in Feſto Ὑακινθίων apud Lacones notat Athenæus lib. iv. p. 134, quod nullus hymnus Diis caneretur.

V. 1. Παρὰ σπονδῇσιν] *Hymni* olim pars ſacrorum, ac dum libarent veteres, & poſt libationes etiam accini iidem ſoliti. Unde Clemens Alex. Strom. l. iii. p. 428. de ſacris in honorem Antiochi Epiphanis, σπένδουσί τε καὶ εὐωχοῦνται καὶ ΥΜΝΟΙ λέγονται. *Libant autem, & epulantur, & hymni canuntur.* Hinc Plato l. vii. de Legib. p. 799. cautum ab Ægyptiis docet, qui hymni & quæ choreæ ſingulis conveniant Diis ac ſacrificiis. Peculiares enim extitere *hymni* pro ratione Dei ac Feſti. Hinc *ſacri* etiam dicti hymni, προσόδοι μακάρων ἱερώτατοι ab Ariſtophane Nub. p. 142. alibi ad Mercurium, καὶ ἐν θυσίαισιν ἱεραῖσιν προσόδοις τε μεγάλαισι, &c.; Et ut *ſacrificiis ſanctis, magniſque ſupplicationibus* &c. (non ut ibi eruditiſſimus Florens, *reditibus*) *colimus*. de Pace p. 648. Poſt libationes autem finitis cœnis. παιᾶνας apud Arcadas cani ſolitos ſcribit Athen. l. iv. p. 149. & ex Homero etiam abunde liquet Iliad. α. v. 473.

Ibid. ἀοιδῇ] Cani nempe ſoliti in Gentilium ſacris id genus hymni; unde audit de hymno in Dianam, ultimo ejuſdem hymni verſu, ab hoc Poëta dicitur; tum Ἄσματα itidem, ut de hymno in Æſculapium Lucianus in Encom. Demoſth. & qualia Alcmanis ᾄσματα memorat Athenæus l. xv. p. 678.; um Ὠδαὶ vocabantur, ut apud Platonem l. vii. de Leg p. 799. ἐπὶ τοῖς τῶν Θεῶν θύμασιν ἑκάστοις ΩΔΗΝ δεῖ ΕΦΥΜΝΕΙΣΘΑΙ, deinde, qui CANTUS *ſeu hymnus ſingulis Deorum ſacrificiis conveniat*; qui etiam præter ſacros & publicos id genus cantus, reliquos vetat, ejuſdem operis l. viii. p. 800. Immo unde προσόδια, ut jam vidimus, tum etiam προοίμια dicta; a voce nempe οἴμη, quæ *cantum* loco, ſicut de hymno Apollinis Homero tributo Thucydides ante indicato l. iii p. 242. ἐκ Προοιμίου Ἀπόλλωνος; ubi Scholia ... ἐς τὰ προοίμια ἐκάλουν. Hinc vero Ὑμνῳδοὶ & Συνῳδοὶ dicti, qui hoc munus obirent, iique cum Θεολόγοις juncti, ſicut Marm. Oxon. p. 95: immo delecti ad hoc munus e primis loci ſeu urbis, ut obſervo ... veteri Inſcr. Spon. Miſc. p. 354: ubi Oenomaus quidam ΠΡΥ-

ΤΑΝΙΣ ΚΑΙ ΥΜΝΩΔΟΣ ſimul dicitur. Quorum præterea
Ægyptiorum ſacris, qui & Ὠδοὶ, ut aliunde conſtat, ab iis di
Porphyr. περὶ ἀποχ. l. iv. p. 374. Solis autem Arcadibus pe
docet Polybius Hiſtor. l. iv. p. 290. & quod inde ab Athena
fertur l. xiv. p. 626., ut eorum pueri à teneris hymno
canere aſſueſcerent. Quamquam etiam pueros ex Aſia R
ligula evocatos ad concinendos, quæ ipſe perageret, Myſterio
tradat Joſeph. Antiq. l. xix. c. 1. p. 660, ἐπὶ Υ῞μνοις Μυστη
λεῖ. Ita de adoleſcente etiamnum Davide e ſacris litteris trad
Auctor Antiq. l. vi. c. ix. p. 187, eum nempe delectum apud Sa
λεῖν καὶ ᾄδειν ὕμνους. Hymni autem quandoque cum ſaltatio
χορικὴ ἀοιδὴ, hymnus in Apollinem dictus, *Apollon. Rho*
716. & cujuſmodi ſequens Hymnus Callimachi, *in eundem*
liquet e v. 7. Cani vero conſueverant iidem *hymni*, *non a*
ſed ad Tibiam, ſecundum Schol. Eurip. Phœn. *v. 1036; a quib*
abit Proclus in Chreſtomath. qui hymnos proinde ad *lyram*,
vero ad tibiam ſcribit decantata. Adde, quod *primi etiam* &
ſimi inter illos Υμνῳδὺς agones fuerint, ac victoribus *præmia* c
ta, ut liquet ex Pauſania l. ix. p. 620.

V. 2. *ἀεὶ μέγαν*] Ad diſcrimen nempe, non *ſolum Perſarum*
aut Parthorum dein Regis, qui quamquam Μέγας vulgo *dictus*
erat tamen ἀεὶ Μέγας, ſed Ptolemæorum etiam, ſub quibus *vixit*
machus, & ſicut de Ptolemæo Evergete Monumentum *Adulita*
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΜΕΓΑΣ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΣ. Quam appellationem, on
etiam Ptolemæi nomine, patri ejus Philadelpho, in cujus *laudes in*
ipſo hymno alioquin excurrit Callimachus, largitur *Demetrius Ph*
reus apud Joſephum Antiq. l. xii. c. 11. p 391. Βασιλεῖ Μεγάλ
παρὰ Δημητρείῳ: ut eundem hiſce Ptolemæis familiarem agnoſcere co
tinuo liceat. Dicti vero, præter Jovem, alii quoque *Dii MAGNI*, *ſic*
Cabiri Samothracum &c. Immo MAXIMI quoque ſeu *ΜΕΓΙΣΤΟΙ*: d
quibus, præter auctores, obviæ paſſim antiquæ Inſcriptiones, & *quo no*
mine ΘΕΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ Serapis, Deus Ponticus, *appellatus in veteri*
nummo Odeſſi, urbis itidem Ponticæ.

Ibid. *αἰὲν ἄνακτα*] Hinc de *æterno* Jovis *imperio* Sophocles Oedip. *Tyr.* v. 924.

> Ζεῦ πάντ' ΑΝΑΣΣΩΝ, μὴ λάθη
> Σὲ τάν τε σὰν ἀθάνατον ΑΙΕΝ ΑΡΧΑΝ,
> *Juppiter omnia REGENS, ne hæc lateant*
> *Te tuumque immortale SEMPER IMPERIUM.*

Æſchylo autem idem dictus Ζεὺς αἰῶνος κρέων ἀπαύστου, *Juppiter infiniti ſæculi dominus*, Suppl. v. 583; alibi Jovi nihil deſtinatum πλὴν ΑΕΙ ΚΡΑΤΕΙΝ, *quam SEMPER IMPERARE*, Prom. v. 518; ac inde invocatus idem a choro Danaidum, Suppl. v. 532. Ἄναξ Ἀνάκτων &c. *Rex Regum.* Unde per eundem etiam Jovem Ἄνακτα juraſſe olim Athenienſes liquet ex Demoſthene adv. Lacritum p. 597. edit. Baſil. Μὰ τὸν ΔΙΑ τὸν ΑΝΑΚΤΑ καὶ τοὺς Θεοὺς ἅπαντας. Ἄναξ autem juxta Schol. Euripidis

88. proprie Σωτὴρ, καταχρηστικῶς autem Δισπότης. Quod obiter addo, a me pridem in Diſſ. de Præſt. Num. adtulit nuper, uti alia ibidem ea de re obſervata, in Variis Sacris. Conjunguntur autem quandoque, quod Βασιλεύς, ſicut ab Æſchyl. Perſ. v. 5; aut vero Δισπότ ... Phane de Pace p. 630.

... Ουρανίδησι] A quo proinde *Jove* Reges ipſi δικασπόλοι ... *hauſiſſe*, ab Homero pridem dicti, Iliad. A. 238. ... Διὸς εἰρύαται. Sic de Rege Alcinoo Apollonius Rhod. l. IV. ... 1178. Σκῆπτρον ἔχεν χρυσεῖο δικασπόλον; ac de Eumelo in Orphicis ... δικασπόλοι αἰὲν ἔσονται; alibi in Argonauticis eidem ... Chione v. 379. Ὅς ῥα δικασπολίῃ μέλεται, qui quidem juri dicendo ... operam. Juppiter vero ipſe hic dicitur δικασπόλος; Auctori tributis ... item præclare, non jura dans ſolum, ſed juris omnis fons, τὸ δίκαιον ἔχων, *apud ſemetipſum jus habens*. Prom. v. 186. Unde ... eam in rem Plutarchus de eodem Jove, ceu ſummo Deo, ad Principem inerudit. p. 781. ὁ μὲν ΖΕΥΣ οὐκ ἔχει τὴν Δίκην πάρεδρον, ἀλλ᾽ ΑΥΤΟΣ ΔΙΚΗ ΚΑΙ ΘΕΜΙΣ ἐστί; *Non profecto Jovi Juſtitia adſidet*, *ſed* IPSE JUSTITIA *eſt* & FAS. Hinc ut verum utique & incorruptum ... δικασπόλον decet, dictus idem a laudato modo Tragico, Suppl. v. 408.

ἄδικα μὲν ... νόμων εἰκότως ... κακοῖς, ὅσια δ᾽ ἐννόμοις.

Prava quidem ... *rependens merito* ... *pravis*, *ſancta autem ſanctis*.

Ac prorsus ... Νεμέτωρ ab eodem dictus Sept. Theb. v. 490. Quamquam alibi ... qua Jovis juſſu plectebatur Prometheus, ... ultu gravis pœnæ, ... m ut *novis* & *iniquis legibus regnantem* redarguat Chorus ... Dramate v. 150.

... νόμοις Ζεὺς ἀθέσμως κρατύνει

...] Jovem in Creta natum, præter Poetarum ea de re fa... adhuc veteres nummi, in quibus idem ΖΕΥΣ ΚΡΗΤΑΓΕΝΗΣ ... ΚΡΗΤΑΙΟΣ etiam, & de quibus nos alibi, dicitur. An vero ... te, an *Idæo* id contigerit, ambigunt auctores, & ipſe qui in rem meminit Callimachus. Id vero ita conciliant Ara... Græci ad eum Critici, ut natum in *Dictæo* monte Jovem ... um vero in *Idæo* antro; quamquam aliter ea de re Heſiodus; ... monte natum, educatum vero in Αἰγαίῳ memorat, ac unde ... candum ac emendandum etiam monuit ad eundem ὁ πάνυ ... ... Λυκαίου] De *Jove* hæc dicuntur, qui a multis in *Creta*, ab ... dia natus ferebatur; quum tamen e tribus illis, qui *Jovis* ... ellati, duos primos *natos in Arcadia* tradiderint veteres Theologi, ... Cicero de Natura Deor. l. III. c. XXI. De Jovis cæteroquin ... Arcadia & educatione in parte montis Lycæi, videndus Pauſanias *Arcad*. p. 513. & 517. qui ſpeluncam Rheæ, ubi Jovem peperit, ... montis jugo tradit, quo ſolis feminis ſacra Deæ facientibus fas ... ſpectari in ...

ſit ingredi. Inde, eodem teſte, ἱερὰ κορυφὴ dicta montis illius ſum tas, ubi educatum Jovem cenſent Arcades, ac templum ibi Διὸς καίῳ hominibus inacceſſum: Jovis autem ara in ſuperiori vertice, occultis ſacris colebatur; Ibid. p. 518.

V. 6. ἐν Ἰδαίοισιν] De *Ida* in Creta, non altero in Phrygia mor intelligit hic Poeta, ut vere notant Scholia, quod tamen in dubio linquunt eruditi ad Apollonium Critici, lib. III. v. 134. Ἰδαίῳ ἐν ἄντ nempe ἢ τῷ τῆς Κρήτης, ἢ τῷ τῆς Τροίας; certare enim, quod addu etiam Troas de Jovis natalibus, prout id tradit Demetrius Sceps Adde, quod Ἰδαίε Διὸς aram a Mida in Phrygia exſtructam tradit P tarch. in Parallel. & ad quam reſpicit Æſchylus in Niobe apud Strab nem l. XII. p. 580.

Οἷς ἐν Ἰδαίῳ πάγῳ
Διὸς Πατρῴε βωμός ἐςι.

Quibus in Idæa rupe Paterni Jovis ara eſt.

Occurrunt vero Titi & Domitiani nummi, in quibus ΔΙΟΣ ΙΔΑΙΟ cum aquila; qui tamen de Cretenſi Jove debent intelligi; & firmar videtur, quod fœdus inter Cretenſes & Apolloniatas jure jurando ſan citum fuerit, παρὰ τὸν Δία τὸν Ἰδαῖον, autore Polybio in Excerp. Valeſ. p. 133.

V. 7. ἐν Ἀρκαδίῃ] Verum præter *Cretam* & *Arcadiam*, Bœotia etiam, ac in ea *Thebæ*, natales & incunabula Jovis ſibi vindicarunt, ut liquet e Tzetz. ad Lycophr. p. 178. & 179. Item Meſſenii apud Pauſaniam *l.* IV. p. 278. & *Ægienſes* Achaiæ juxta Strabonem l. VIII. p. 387. & qua de re nos alibi ad inſignem horum Ægienſium nummum; item *Ætolica Olenos*, de qua Statius, *quæ Jove provocat Idam Olenus*, Theb. IV. v. 104. quod male ibi interpretes ad *Olenum Arcadicam*, ſicut alibi docemus, referunt.

V. 8. Κρῆτες ἀεὶ ψεῦςαι] Præterea quæ de hoc Epimenidis dicto e Scholiaſte, ac Paroemiographis, & D. Pauli interpretibus peti, poſſunt, addo, quod Ptolemæus Hephæſtio Bibl. Photii p. 483. illud ad Medeam referat, indignatam, quod in certamine pulcritudinis cum Thetide, huic Idomeneus Cretenſis, cui alia de cauſſa hujus dicti originem tribuunt hic ad Callimachum Scholia, victoriam adjudicaſſet. Inde autem non Κρητίζειν ſolum, ac prov. πρὸς Κρῆτα Κρητίζειν, ſicut πρὸς Κάρα Καρίζειν, ſed Κρητισμὸς eodem ſenſu, ſeu Κρητισμῷ χρῆσαϑαι dictum, pro *fallere* aut *fallaci arte uti*; quorum utrumque uſurpat Plutarchus in Æmilio. Quamquam dicendi, ac proinde fallendi jactabundos artifices, Cretam adire a Cretenſi legislatore fuerint prohibiti, ac inde ejus exemplo Spartæ id quoque a Lycurgo cautum, tradat Sex. Empiricus adv. Mathem. p. 68.

Ibid. τάφον, ὦ ἄνα, σεῖο] Hinc de Jove Luciani jocus de Sacrificiis p. 355. T. I. ed. Salm. παρὰ Κρησὶ τεϑαμμένος, *apud Cretenſes ſepultus*, qui paullo ante de iiſdem dixerat, eos non natum ſolum & educatum apud ſe Jovem, *ſed & ſepulcrum ejus oſtendere*, ἀλλὰ καὶ τάφον αὐτῦ δεικνύεσιν. Citatur vero hic Callimachi locus a Clemente Protrept. p. 24. ubi deliria gentilium de Diis inde redarguit. Ipſa vero ſepulchri illius

in-

inſcriptio, qua Pythagoras antrum Idæum ingreſſus ei parentavit, legitur apud Cyrillum adv. Julian l. x. Id vero ut Ægyptiis proprium in iis ſugillat Maximus Tyrius Diſſ. XXXVIII; apud quos, ut ait, Deus moritur & lugetur: additque, καὶ δείκνυται παρ' αὐτοῖς ἱερὸν Θεοῦ, καὶ ΤΑΦΟΣ ΘΕΟΥ. oſtenditur etiam apud eos templum Dei & SEPULCHRUM DEI.

Κεῖνος γὰρ ἔχει τέλος, ἠδὲ καὶ ἀρχήν.
Nam & ille finem habet, ſicut etiam principium.

p. 342. Apud Philoſtratum autem Soph. l. II. p. 565. Antiochus Sophiſta optime pro Cretenſibus peroraſſe dicitur, ob ſepulcrum Jovis accuſatis. Qua de re cum Callimacho Lucanus l. VIII. ultimo verſu;

Tam mendax, Magni tumulo quam Creta Tonantis.

Adde Sibyllæ ea de re verſum apud Lactantium Inſtit. Divin. l. I. c. XI.

Ὧν Κρήτη καύχημα τάφους ἡ δύσμορος ἕξει.
Quorum (Deorum) Creta jactantiam ſepulcrum miſera habet.

Audiendus vero hic Cicero, non ſolum, ubi de hoc Cretenſi Jove Saturni filio idem tradit, cujus in inſula illa ſepulcrum oſtenditur, de Natur. Deor. l. III. c. XXI; ſed etiam alibi in eodem opere l. I. c. XLII. ubi ſimilia de Jove aliiſque Diis dicta redarguit, *Ab Evemero autem & mortes & SEPULTURÆ demonſtrantur DEORUM. Utrum igitur hic confirmaſſe Religionem videtur, an penitus totam ſuſtuliſſe?*

V. 9 οὐ θάνες [illegible]] Unde etiam conſtare apud omnes, Deum eſſe mortis expertem & ἀθάνατον tradit in Phœdone Socrates p. 106. T. I. ed. H. Steph. Quamquam non Juppiter ſolus, ſed reliqui etiam Dii ἀθάνατοι & Immortales paſſim fuerint dicti; ac inde etiam ἄνοσοι & ἀγήρῳ, morborum & ſenii expertes, a Plutarcho de Superſtit. p. 162, quod alioquin ἀγήρων καὶ ἄνοσον de mundo ſeu univerſo a Deo condito dixit Plato in Timæo p. 34. Tom. III. ed. H. Steph. Immo quod de Diis in genere jam ante dixerat Sophocles Oedip. Col. v. 634.

μόνοις οὐ γίγνεται
Θεοῖς τὸ γῆρας, οὐδὲ κατθανεῖν ποτε,
Solis non contigit Diis ſenectus, neque mori unquam.

Idem vero Plutarchus alibi, nec mortuum nec natum etiam Deum ſtatuendum agnoſcit: φθαρτὸν δὲ καὶ γεννητὸν οὐδεὶς, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἀγροικ[illegible] θεὸν, *Interitui obnoxium & genitum nemo fere cogitat eſſe Deum*, de Stoicor. Repugn. p. 1051. Quomodo etiam Xenophanes dixiſſe fertur, recte Tullio Academic. lib. IV. c. XXXVIII, *Deum neque natum uſquam & ſempiternum.*

Ibid. τὸ [illegible] ἀεὶ] Nempe qui fine, non qui principio caret: ejus [illegible] & cunas mox refert; ac proinde quo ſenſu etiam a vatum [illegible] Unde hæc & tot alia hauſit Callimachus, dictum haud ſemel, θεοὶ αἰὲν ἐόντες, *Dii ſemper exiſtentes.* Iliad. A. v. 290. & 494 ac alibi. Quamquam neque ex iiſdem Juppiter qui fine caret, juxta illud Sophocl[illegible] apud Clementem. Stomat. l. v. p 609.

— κεῖνος γὰρ ἔχει τέλος ἠδὲ καὶ ἀρχήν.
Nam & ille finem habet, ſicut etiam principium.

Aliter autem Plato, dum ſupremum Deum Ὄντα ἀεὶ *revera ſemper* exiſtentem, vel qui ὡσαύτως ἀεὶ ἔχει, aut ὅ ἐστι τὸ ὄν, *qui ſimiliter ſemper ſe habet*, aut *qui eſt illud, quod exiſtit*, vocat in Phædro ac in Timæo. Aliter etiam, uti vidimus, Xenophanes & Plutarchus: quorum iſte ἀϊδίων & ἀγεννήτων θεῶν, *ſempiternorum & ingenitorum* etiam meminit in Pelopida p. 286; ac Vellejus inſuper apud Ciceronem de Natur. Deor. l. 1. c. x: ubi exploſa Anaximandri, quam ibidem refert, ſententia, qui *nativos eſſe Deos longis intervallis orientes occidenteſque* ſtatuerat, addit, *ſed nos Deum niſi ſempiternum intelligere qui poſſumus?* h. e. principii non minus, quam finis expertem. Unde idem poſtea Anaximenem, *Deum genitum* quidem ſed *infinitum* adfirmantem, inde inter alia refellit, *quaſi non omne, quod ortum ſit, mortalitatem conſequatur.*

V. 10. Ῥεία τίκτεν] Ab Ariſtide, miſſis hic Poetarum fabulis, dicitur Juppiter, ſui ipſius creator, πρῶτος ἐποίησε αὐτὸς ἑαυτὸν, Hymn. in Jov. p. 5. & pridem ante ab Æſchylo *a ſe ipſo Rex*, αὐτόχειρ ἄναξ, Suppl. v. 600.

V. 12. ἠδέ τι μὴν κεχρ. Εἰλειθυίης] Dictamno tamen coronari ſolitam Εἰλείθυιαν, ob præſtitam in hoc puerperio Rheæ operam, tradunt Arati Scholia ad v. 33. Alioquin Lucinæ officium præſtitit ipſe Apollo in partu Creuſæ a ſe compreſſæ, quam *ſine dolore fecit parere*, Ἄνοσον λοχεύει, ut tradit Euripides in Ione nato ex eo partu v. 1597. *Lucina* vero hujus ſeu Εἰλειθυίας ſimulacra adhuc in antiquis Ægienſium nummis proſtant, capite ad pedes velato, juxta Pauſaniæ ea de re narrationem Achaic. p. 443. Quamquam idem alibi in Atticis p. 81. dixerat, ſolos omnium Athenienſes ad imos pedes Lucinam velare. Εἰλείθυια vero Juno Argiva, juxta Heſychium: Εἰλείθυιαι autem numero plurium, quales μογοστόκοι Εἰλείθυιαι apud Homerum Il. Λ. v. 270, *Lucinæ* illius Junonis filiæ ſeu obſtetrices, & ad quas proinde reſpicit Ælian. H. Anim. l. x. v. 47. ubi Ichneumonas ſacros eſſe dicit Λητοῦς καὶ Εἰλειθυιῶν. Mitto alium hujus vocis εἰλειθυιῶν uſum, a vatibus uſurpatum, de *Lucinis*, ſeu germine ex abiete aliiſque id genus arboribus prodeunte, juxta Theophraſtum H. Pl. l. v. c. x. p. 117. ac rurſus de C. Pl. l. v. c. iv. p. 328.

V. 13. ἔνδι γυνὴ] Pauſanias in Arcadicis p. 513. tradit in cacumine montis Lycæi in Arcadia, ſpeluncam eſſe, qnam nullis adire fas ſit, niſi Rheæ, quæ Jovem ibi peperit, ſacerdotibus feminis, γυναιξὶ μόναις ἱεραῖς τῆς Θεοῦ.

V. 14. Ὠγύγιον] Vox ea paſſim pro *veteri* ab antiquis Poetis uſurpatur. Unde Ὠγύγιον Σκῆπτρον in *Alis Simmiæ*; & *Thebæ* Ὠγύγιαι Æſchyl. Perſ. v. 37. aut Θήβη Ὠγυγίη Apoll. Rhod. l. III. v. 1177. præter unam e ſeptem illius urbis portis ita dictam; & Ὠγύγιαι *Athenæ*, eidem Æſchyl. Perſ. v. 979. & *Tyrus* Ὠγύγιη Dion. Perieg. v. 911; aut Ὠγύγιος Λάδων, eidem v. 417, Arcadiæ fluvius, cujus mox meminit Callimachus, & Ὠγύγιος μῦθος Nicandr. Ther. p. 24. aut denique Ὠγύγιος Νόμος dictus in Orphicis Hymno in eundem Νόμον. Notat autem Tzetz. ad illud Lycophronis p. 180. de Thebanis Ὠγύγου Σπαρτὸς λεὼς dictum Ὤγυγον antiquum Thebanorum Regem, de quo etiam Pauſan. l. ix. p. 548. a quo omne ἀρχαῖον vocatum ſit ὠγύγιον. Ὁ πάνυ autem de Helleniſt. p. 419.

Ὠγυγίων

Ogygiam dictam putat a Phœnicibus Bœotiam, pro ὠβωβίαν, a calamo tibiali; quod ego tamen, ut verum fatear, minus probo; ſed qua de re alibi.

Ibid. λεχώιον] Λέχος nempe cum pro *nuptiis*, ut Sophocl. Trachin. v. 164. εἶπε μὲν λέχους ὅτι &c. *ſtatuis quid nuptiarum cauſa* &c. tum pro lecto nuptiali dictum a Moſcho Idyll. II. v. 160.

Λῦσε δὲ οἱ μίτρην, καὶ οἱ λέχος ἤντυον Ὧραι.

Solvit autem ei mitram, & lectum ei parabant Horæ.

Hinc de cubili aut *lecto puerperæ* itidem uſurpatum, ut apud Apollonium l. II. v. 1014. de Tibarenis. qui, ubi pepererant eorum uxores, ipſi in puerperio cubabant, ἐνὶ λεχέεσσι πεσόντες. Unde etiam λέχη, quod præterea obſervo, de *nidis avium* apud Æſchylum Sept. Theb. v. 298; & de cubilibus vel de[illegible]um dicuntur ab eodem, Agam. v. 50. Immo hinc Jovis λεχεάτου ara apud Alipherenſes Arcadas, ὅτι ἐνταῦθα τὴν Ἀθηνᾶν τεκεῖν, tanquam ibi *Minervam parientis*, teſte Pauſan. l. VIII. p. 447. Sic λεχῶ Heſychio *quæ recens peperit*, περιφύτως τετοκυίας; ſed ubi omnino λεχωὶς legi debet: quod vel docebit noſter Callimachus, qui λεχωίδας puerperas haud ſemel memorat; ut H. in Dian. v. 127. & H. in Del. v. 56. & 124. Unde etiam λεχώιον dictum, ut hoc loco, ipſum *puerperium*; ſicut λουτρὰ λεχώια, apud Apollonium l. II. v. 1016, *puerperis lavacra*; immo unde dona *puerperæ data*, λεχώια δῶρα a Dioſcoride dicuntur Anthol. l. II[illegible]. XII. Ep. 2. Pro λεχώιον alias λόχιον, ut ἐν τῷ λοχίῳ, in puerperio, apud Hippocratem de Natur. Muliebr. cap. V, ac inde λοχεῖα *puerperarum purgamenta*, & λοχεύειν aut λοχεύεσθαι tam de *partu mulierum*, ſicut præter alios ab Æſchylo in Niobe apud Hephæſtion. p. 3, quam de fœtura pecorum, ut a Senioribus Gen. XXIII. 13. Qua ratione etiam λοχεύματα, non de *partu* ſolum aut fœtura *animalium*, ſed de *plantis* etiam uſurpatur ab Æſchylo, Agam. v. 1401. ἐν σπορητῷ κάλυκος ἐν λοχεύμασι; ſi *ſeminalis flos calicula in puerperio*, ſeu dum *in calicula germinat*, quod ἄνθος καλυκῶδες dicit Theophraſtus H. Pl. l. III. v. x p 55. Alias de partu Latonæ. Euripides in Jone v. 921. Ἔνθα λοχεύματα [illegible]ατο, *ubi partu venerando peperit.*

V. 17. λύματα] Sic de hoc partu Rheæ Pauſan. l. VIII. p. 521. τὰ κα[illegible] τοῦτον ἐκβάλλουσι τὸν ποταμὸν (dictum ibi Λύμακα.) ὑπὸ [illegible] λύματα; *purgamina in eum abjecerunt fluvium*, ex [illegible] οἱ Ἀχαιοὶ αὐτὰ λύματα, *quæ Achivi vocant λύματα*. Idem autem dixerat, ablutum recens natum Jovem in fluvio, Γορτύνῃ appellato, & Λυσίῳ. Dicta vero, quod [illegible]ter noto, Alexandrinis φυλακεῖα, τὰ ἐκμαγεῖα τῶν γυναικῶν, notante id Damaſcio in vita Iſidori apud Photium Bi[illegible] p38. & quæ totidem verbis apud Suidam itidem leguntur. Cæteroquin appellatæ quævis *ſordes*, a quibus quis erat purgandus, [illegible] Ajax de ſe apud Sophoclem poſt fœdam pecorum ſtragem, ὡς ἂν λύμαθ' ἁγνίσας ἐμά, *ut mea inquinamenta abluens*; & de piamentis in mare projectis, ubi quis in mari mortuus, Euripid. Helen. v. 1287. λύματ' ἐκβάλλῃ κλύδων: quandoque etiam pro *damnis* ſeu *detrimentis* quibuſvis, ut apud Æſchyl. Prom. v. 691. δυσοιστα πήματα.

ματα, λύματα ubi Schol. βλαβὰς, φθορὰς; aut pro *ſordibus* quibuſcunque, ſicut infra H. in Apoll. v. 109.

Ibid. χύλλώσαιτο] Non opus hic cum Vulcanio ὕςερον πρότερον quærere, ideo quod Heſychius explicet, χυλλῶσαι, ἀλεῖψαι μετὰ τὸ λούσασθαι, *ungere poſt lotionem.* Sumitur enim hæc vox etiam de ſola *ablutione*, ut hoc loco, ſicut de Minerva ſtatim poſt Jovis partum abluta, Apollonius Rhod. l. IV. v. 1311. Τρίτωνος ἐφ' ὕδασι χυτλώσαντο, *Tritonis abluunt laticibus.* Hinc χυτλα etiam pro *lavacris* ſeu λουτροῖς apud Lycophron. p. 169; Alioquin non pro recens natorum aut puerperarum purgatione, ſed pro mortuorum inferiis dicta ab Orpheo, Argon. v. 32. & Apollon. Rhod. l. I. v. 107. Quamquam χυλλῶσαι vulgo *de lotione in oleo ex aqua mixto* apud veteres dictum, præter Grammaticos notet Galen. de Simpl. Medicam. Facult. l. II. c. XXV. ὅπερ ὠνόμαζον οἱ παλαιοὶ χυλλῶσαι. Unde χύτλα etiam dicta apud Heſychium de divinationis ſpecie, quæ fiebat per aquam & oleum.

Ibid. χρῶτα λοέσσαι] Quod ſolitæ olim matres: unde Creuſa apud Euripidem dolet ſe officia recens e ſe nato Ioni præſtare non potuiſſe, non lactis ex uberibus nutrimentum, & quod addit, οὐδὲ λουτρὰ χειροῖν, *neque lavacra manuum*, Ion. v. 1493. Idem de λουτροῖς λεχωίοις ſeu *puerperarum lavacris* in Peneo fluvio ſæpe ablutis, Callimachus infra Hym. in Del. v. 124. λυσαμένας ἀπ' ἐμεῖο λεχωίδας, *ablutas à me puerperas.* Χρὼς autem Ionibus, notante id ad Hippocratem II. lib de Fractur. Galeno, quicquid in corpore carnoſum; unde pro toto *corpore* vulgo apud eundem Hippocratem, & ante apud Homerum ſumitur. Hinc Heſychius, χρὼς ζῶν, σῶμα ζῶν, corrupte, quod obſervo, pro χρὼς ζῶν, σῶμα ζῶν, quæ eſt Gloſſa verborum LXX. Levit. XIII. 14. χρὼς ζῶν, *caro vivens.* h. e. *corpus.* & in eod. cap. v. 2. ἐν δέρματι χρωτὸς, ceu *in cute carnis*, juxta textum Hebræum, & verſiones antiquas

V. 19. λευκότατος ποταμῶν] Sic λευκὸν ὕδωρ, *aqua limpida*, Æſchyl. Suppl. v. 24. Hinc hujus Erimanthi Arcadiæ fluvii, ſicut & aliorum fluminum, ſimulacra ex albo lapide, ſolius Nili e nigro fieri ſolita, juxta Pauſan. l. VIII. p. 493. De Ladone vero, cujus hic meminit etiam Callimachus, ut pulcritudine nulli Græcorum aut Barbarorum fluviorum cedente, idem Pauſan. p. 496.

Ibid. ἄβροχος] Athen. l. II. p. 53. λυπεῖ δὲ ἧττον τὰ χλωρὰ τῶν ξηρῶν, καὶ τὰ βεβρεγμένα τῶν ἀβρόχων, *nocent minus recentes, quam ſicca, aqua macerata, quam arida.* ubi diſtingui liquet ξηρὰ & ἄβροχα, *ſicca* & *arida.* Unde ſi hoc attendatur, melius hic Interpres *arida* vertiſſet, quam *ſicca*; quæ tamen promiſcue alibi ſumi conſtat. Hinc autem, quod vidit jam ad hunc locum Vulcanius, dicta olim Arcadia Ἀπία & Ἀζηνὶς, notante id ad Dionyſium Euſtathio; haud aliter, quod addo, ac Argivorum regio, appellata prius ἀσώδης, ut apud Æſchyl. Suppl. v. 32. & ξηρὰ Ariſtotel. Metereol. l. I. c. XIV. Homerus proinde vocat πολυδίψιον Ἄργος, Iliad. Δ. v. 173: ac inde Euripides Alceſt. v. 561. Ἄργους διψίαν χθόνα, *Argorum ſiticuloſum ſolum.* Quomodo *terra arida* ſeu ἄβροχος, ſicut hoc loco Arcadia, à LXX redditur γῆ διψῶσα. Eſa. LIII. v. 2; ut Libya itidem

itidem ἀνυδρία a Synesio dicitur Epiſt. LXVII. p. 208. Hinc ἀβροχίας voce de ſiccitate terræ uſus Menander in rebus Tyriorum apud Joſephum Ἀρχ. l. VIII. p. 286. ἀβροχία τ' ἐπ' αὐτοῦ ἐγένετο, ſub eo, Ithobalo nempe Tyriorum Rege, ſiccitas ſeu imbrium penuria fuit.

V. 20. ἔνυδρος] Hinc Arcadia maxime ὑλώδης ſeu paludoſa, neque in montibus ſolum [illegible] ſed planis etiam locis dicitur à Philoſtrato in Vit. Apoll. l. VIII c. III. p. 401. ac paſcuis eadem regio omnis generis frequens, ab eodem aliiſque traditur.

V. 21. ἐλύσατο μίτρην] Latona apud Pauſaniam l. 1. p 59. in Attica non peperiſſe quidem dicitur, ſed inſtante partu zonam ibi ſolviſſe, unde Ζωστὴρ locus [illegible] ſit appellatus; λύσασθαι δὲ τὸν ζωστῆρα ὡς τεξομένην, καὶ τῷ χωρίῳ [illegible] τοῦτο γενέσθαι τὸ ὄνομα. Quum autem non parturientes ſolum, [illegible] παρθενευομέναι, zonam ſeu μίτρην, ut notum, ſolvere dicerentur, [illegible] Hinc μίτρη de virginitate etiam dicta, ut apud Apoll. Rhod. l. IV. v. 1024. [illegible] μίτρην μέλει. Quamquam rurſus ἄμιτροι Callimacho dictæ H. in Dian. v. 14. & 61. virgines nempe novennes, quibus nullus adhuc μίτρης [illegible] ſeu zonæ, dictæ itidem Catullo virgineæ, [illegible] ulus erat, & [illegible] παρθενίης, [illegible] quibus nubiles demum cingi olim ſolitæ. Appellantur vero ejuſmodi [illegible] virginales μίτραι ab Euripide Alceſt. v. 175. παρθένεια ζώματα; in [illegible] Ep. p. παρθ[illegible] Ceteri autem Meleagri Epigrammate Anth. l. III. c XII. [illegible] ζώματα; & de quibus tam pelliceis aut lanatis, quam æreis, earum [illegible] que apud veteres uſu, videri poteſt vir longe doctiſſimus [illegible] Voſſius ad Catullum. Veneri autem eædem dicari ſolitæ, ut e Theocrito liquet Idyl. [illegible] 55. ac præterea ex hujus Callimachi Epigrammate, ſed corrupto, quod legitur in editione Pariſienſi eruditiſſimæ Daceriæ, p. 144. & de quo ſuo [illegible] co. Solutæ autem parturientium, qualis hoc loco, μίτραι, Dianæ vulgo ſacratæ, quæ Λυσίζωνος etiam inde dicta, & eo nomine Athenis cult[illegible]; quod docent eruditi ad Apollonium Critici ad lib. 1. v. 287. Eadem nempe quæ Lucina ſeu Εἰλείθυια Λυσίζωνος itidem a Theocrito dicitur, Id. 17. v. 60. & jam ante in primo hymno in Orphicis.

V. 22. Σαρωνίδες] Σαρωνίδες hic juxta Schol quercus, quæ corticem habent hiantem & convolutum, apud Heſychium autem biantes pro ſenio, [illegible] διὰ παλαιότητα κεχηνεῖαι δρῦς; & quæ annoſæ quercus γεράνδρυες alias [illegible] apud eundem dictæ, Γεράνδρυες αἱ παλαιαὶ δρῦες, καὶ τὰ [illegible] Quam poſtremam vocem Γεράνδρυον de quavis arbore annoſa vel effœta uſurpat Theophraſtus H. Pl. lib. 1. c. VIII. p. 86. [illegible] γεράνδρυα. quum arbor annoſa eſt, eam totam decidunt; [illegible] Apollonius Argon. l. 1. v. 1118. πρέμνον γεράνδρυον, ὅλως κόπτουσιν [illegible] arboris ſtipite. Julianus Imp. Epiſt. XXVII ad Liban. p. 158. καὶ ἦν ἐν ταύταις [illegible] οὐδὲ σαπρὸν, & in his nulla erat arbor annoſa, nulla putris. [illegible] γεράνδρυον a Clemente dictum in Protrept. p. [illegible] Quercu fatidica [illegible] Quod Σαρωνίδες de annoſis quercubus a Sinu Saronico, ad quem [illegible] Σαρωνία etiam juxta Stephanum dicta, & Epidaurus, ubi [illegible] floret earum proventus, dici quoque potuerint, ſeu quercus e genere [illegible] magnus [illegible] ſicut eas in Ἰδαίας & παραλίας, Idæas, ſeu quæ in monte Ida, & maritimas, diſtinguere novi Theophraſtum H. Pl. l. III. c. X. p. 52.

52. ac [illegible]αλίων quidem *lignum* etiam *validius*, ac proinde quod magis annoſum evaderet, ab eodem ſtatui. Σαρωνίδες itaque id genus *quercus*, haud aliter ac plurimæ olim plantæ à locis, ubi proveniunt, denominatæ, ſicut *malus Medica* aut *Perſica*; *laurus Alexandrina*; τὸ Εὐβοϊκῶν *de nucibus* ſeu *caſtaneis*, apud Theophr. H. Pl. lib. I. c. XVIII. p. 20; aut Σαρδιαναὶ βάλανοι etiam de *caſtaneis*, apud Dioſcoridem lib. V. c. CXLIV. & Athen. l. II. p. 53. aut alibi apud Theophr. Ἡρακλεῶτις καρύα, de *nuce avellana*, H. Pl. l. III. c. VI. p. 44. & quæ plura id genus. Nempe ſic *uti* viciſſim varia loca a plantis, quæ ibi feraces eſſent, conſtat appellata, *ut* Πιτυοῦσα, Κεραςοῦς, Κοτινοῦσσα, aliaque haud pauca, & qua de re alibi dudum egimus. Unde etiam Babylonia, quod ſalicibus abundaret, ut *liquet* e Pſalm. CXXXVII 2, *Vallis ſalicum* juxta Hebræorum Magiſtros ab Eſaia dicitur c. XV. v. 7. ſicuti id monuit ὁ πάνυ Bochartus Phaleg. l. I. c. VIII. Hinc in Creta dicti etiam a *quercu* Δρυῖται, quorum meminit Theophr. de Cauſ. Pl. l. V. c. 2. p. 199. & Epirus olim *quercuum* præſtantia celebrata, ut ex eodem auctore liquet H. Pl. II. l. c. III. p. 28. Adde quod varia fuerint indita *quercubus*, pro varia earum indole, nomina: qua de re etiam videri poteſt Pauſanias lib. VIII. p. 475. Immo, quod ferme exciderat, quam in rem audiendus hic Plinius, qui *Saronicum* ſinum, a quercubus, quibus utique erat circundatus, & quæ σαρωνίδες Græcis antiquitus fuerint dictæ, denominatum tradidit l. IV. c. V. §. IX. *Sinus SARONICUS olim QUERNO nemore redimitus, unde nomen, ita Græcia antiquitus appellante QUERCUM.* Quamquam enim ibi non σαρωνίδας dictas *quercus*, ab eodem loco, ſed a quercubus dictum locum ſeu ſinum *Saronicum* dicat Plinius, inde tamen abunde liquet, cum abundaſſe quercubus circumjacentibus eundem ſinum, quod ſola ductus vocis conjectura primo fueram auguratus; tum præterea nihil obſtare, immo videri omnino probabilius, ut juxta aliarum arborum ſeu plantarum adducta modo exempla, *quercus* ipſæ ab eodem loco, ubi erant adeo frequentes, ſint a Græcis σαρωνίδες appellatæ. Idque eo magis ſtatuendum, quod aliunde a Græcis auctoribus dicti illius maris *Saronici* nomenclatio, nempe a quodam *Sarone* venatore ſeu Troezeniorum Rege, qui ſe in mare illud, inde ab eo dictum, præcipitem dederit, arceſſatur; ac unde ipſa Troezen, quæ ad illud mare ſita, dicta quoque *Saronia*, & *Saronidis* Dianæ ibidem Ædes, Lucus, ac Feſtum; ſed qua de re infra ad Hym. in Del. v. 42. ubi Σαρωνικοῦ κόλπου, *Saronici ſinus*, fit mentio, agendi erit locus. Sed hæc obiter, ac ut liberum lectori ea de re, prout decet, judicium relinquamus; quum cæteroquin prior explicatio veterum Grammaticorum teſtimoniis, prout dixi, innitatur.

Ibid. ὑγρὸς Ἰάων] Ita etiam dicitur Dionyſ. Perieg. v. 416. ſic ὑγρὰ pro *mari* Ariſtoph. Veſp. p. 478. πολλὰ μὲν ἐν γῇ, πολλὰ δ᾽ ἐφ᾽ ὑγρᾷ, *multa quidem in terra, multa autem in mari*; & de Pace p. 632. ὑγρὸν πόντιον βάθος; idque ab Homero mutuati, a quo itidem de *mari* haud ſemel dicitur, ἐφ᾽ ὑγρὴν, ut Il. K. v. 27. & alibi, ac inde etiam ab ipſo Callimacho inf. Epigr. XXIII. ἐν ὑγρῇ νεκρὸς, de eo qui *in mari mortuus*. Corrupte autem idem fluvii nomen Διάγων dicitur pro Ἰάων apud Pauſan. in

Eliacis

Eliacis p. 385, quod jam ad eum vidit eruditiſſimus *Sylburgius*. Ἰάονες alioquin ſeu Ἰάωνες appellati a barbaris olim *Græci*, ut ab Atoſſa Perſarum Regina, & dein a Perſicarum mulierum choro, haud ſemel apud Æſchylum Perſ. 178. 564; ab Homero autem, quod pridem monuit Strabo, ac jam viderunt eruditi, Athenienſes.

V. 25. κινώπετα] Eadem quæ hic habent Scholia, notant quoque de hac voce Græci ad Nicandrum Critici, ad Theriac. p. 7. Κινώπετα δὲ τὰ θηρία ἐν τῷ πέδῳ κινούμενα, οἷον κινώπεδά (non κινώπεδα) τινα ὄντα.

V. 26. πολύστειον] De mari Nicander Alex. p. 160. Κῦμα πολυστείο τέκεν ἅλμης: ubi Schol. πολυστειν, στίαι γὰρ αἱ ψῆφοι τῆς θαλάσσης. Idem alibi de fluviis, ut hoc loco, ποταμοῖσι πολυστείοισι, circa finem Theriac. p. 68. Apud Heſychium Στιά, ψῆφος, οἱ δὲ στίας, ſicut legi ibidem debet. Στίας autem dici ψῆφυς, Sicyoniorum dialecto, notant eruditi ad Apollonium Critici lib. 1. v. 1176, a quibus præterea idem hic Callimachi locus adducitur; Καλλίμαχος, πολύστειον τε μέτωπον.

V. 27. ὕδωρ ὑπὸ ποσσὶν] Nempe ſeu in lacubus ſubterraneis, aut alioquin in terræ viſceribus, latere aquarum ſcaturigines, ac inde etiam fontium & fluminum ortus provenire exiſtimant: qua de re videndus Ariſtoteles Meteorol. lib. 1. c. XIII. & ad eum Olympiodorus. Unde illud Hippocratis, ut obſervo, quod *aquam terra plus minuſve in ſe contineat*, ἴσχει δὲ τὸ ὕδωρ ἡ γῆ ἐν αὐτῇ πλεῖον ἢ ἔλασσον, de Nat. Pueri cap. VIII. An vero ex nuda pluvialis aquæ collectione oriantur eadem flumina, citra ullas id genus aquas ſubterraneas, quod ſtatuit edito ea de re libello vir magnus If. Voſſius, non eſt hujus loci in id nunc anquirere.

V. 29. Γαῖα φίλη] Eadem alioquin *Terra* cum ea, quæ hic Terram compellat *Rhea*. Hinc invocatur Juppiter apud Æſchylum Suppl. v. 908. Ὦ Βᾶ, Γᾶς παῖ Ζεῦ, *O Rex, Terra fili Juppiter.* ubi Schol. ἡ αὐτὴ γὰρ Ῥέα καὶ Γῆ. Verum pro Rheæ matre eadem Terra ab Heſiodo aliiſve, ut notum, ſtatuitur.

Ibid. τέκε καὶ σύ] De eadem Æſchylus Choeph. v. 125. Καὶ Γαῖαν αὐτὴν, ἣ τὰ πάντα τίκτεται, *Et Terram ipſam, quæ omnia paris.* Unde Παμμήτωρ etiam alibi ab eodem dicta, Prom. v. 90. & ſimiliter παντων Γενέτειρα alicubi ab Euripide apud Clementem. Quamquam rurſus fluvii, non Terræ, ſed Thetyos ſeu Maris *liberi* dicantur poſt Heſiodum Theog. v. 337. &c. ab eodem Tragico, Τηθύος τε παῖδες, Sept. Th. v. 317. Sicut in Orphicis de Oceano, Ἐξ οὗπερ πάντες ποταμοί, *a quo omnes fluvii.* Haud aliter ac ab Eccleſiaſte 1. v. 7. flumina a mari oriri, ac in idem relabi dicuntur; & quorum illud a nonnullis interpretibus ad occultos e mari per terram meatus, ab aliis vero ad vapores e Mari eductos, ac dein in pluviam reſolutos, haud incommode refertur.

Ibid. τεκὶ δὲ ὠδῖνες ἐλαφραί] Ideo nempe quod terra fœta ibi eſſet aquarum proventu, adhuc ſub ea, & quidem quod ante dixerat, ὑπὸ ποσσὶ latentium, quæ etiam inde leni ac facili meatu educi ac ſalire vellent, ac unde ὠκυτόκιον eidem telluri auguratur hic Rhea. Adde, quod alioquin non primus eſſet ille Terræ partus, quæ nempe præter numeroſam illam, quæ ei ab Heſiodo aliiſve adſcribitur, liberorum prolem.

jam

jam alibi extra Arcadiam adhuc tum ἄβροχον, regiones tam vi
remotas, ἰφύδρους, ſeu fluviis paſſim & lacubus irriguas fecera
perio autem præcipue eas laborare ac dolores perpeti tradit Hip
quæ primos partus experiuntur, de Natura Pueri cap. XI; a
difficulter parere mulieres, ubi aquæ duræ, calidæ, & frigidæ,
Aquis & Locis cap. VII. Levior proinde futurus hic Terræ, q
tonæ infra H. in Del. v. 210. & ſeq. ubi ejus longi & graves in
Apolline dolores enarrantur; aut vero Jovis apud Lucianum part
armata Pallas ex ejus cerebro prodiit gravi niſu & adhibita etiam a
ſecuris opera, aut ex ejuſdem poſthumo puerperio adhuc præ pa
loribus, quamquam jam mitigatis, decumbens ab eodem traditu
λεχοῖς ἀπὸ τῶν ὠδίνων ἔχειν, Dial. de Diis Cœleſt. ὠδῖνες autem non
de doloribus parturientium, ſed de partu ipſæ dictæ, ut ab Euri
Ione v. 45. λαθραῖον ὠδῖνα de clandeſtino partu, ac in veteri Epigr.
l. I. c. XXXIII. Ep. IV. ἐπίσκοπος ὠδῖνος: Diana vero ipſa ibidem
ἐπίσκοπος, h. eſt. Εἰλείθυια dicitur.

V. 31. πλῆξεν ὄρος σκήπτρῳ] Hauſtum id procul dubio e memo
milis patrati à Moſe miraculi, de quo Exod. XVI. v 6. & quod
macho, Alexandrinæ, ut fertur, Bibliothecæ Præfecto, haud igno
eſſe potuit ex Verſione ſeniorum recenter in eadem repoſita. Quod
tui etiam poteſt de coævo & Alexandrino itidem Poeta Apollonio,
ſimile patratum ab eadem Rhea in Cyziceno ſolo miraculum refert
v. 1146. &c.

——— ἐπεὶ οὔτι παροίτερον ὕδατι ναῖεν
Δίνδυμον, ἀλλά σφιν τότ' ἀνέβραχε διψάδος αὔτως
Ἐκ κορυφῆς ἄλληκτον.
Cum enim nullo ante manaſſet latice Dindymus,
Illis tunc ſcaturiebat ex uſquequaque arido cacumine indeſinenter

Adde hiſce præterea, quod de venante Atalanta tradit ſimiliter Pauſania
l. III. p. 209. ὡς ἠνιᾶτο ὑπὸ δίψης, παίσαι τῇ λόγχῃ τὴν πέτραν, καὶ οὕτω
ῥυῆναι τὸ ὕδωρ, *quum a venatione ſiti laboraret, & rupem illam ve-
nabulo percuſſiſſet, aquam ita emanaſſe.* Niſi quis hæc φυσικῶς a doctiſ-
ſimo Poeta hoc loco, ab aliiſque ſimili in re, dictum malit, quod
fluvii vulgo oriantur e montibus, ut pridem monuit Ariſtoteles Mete-
reol. lib. I. c. XIII, qui omnium ferme ad Septentrionem fluminum fon-
tes in montibus Hercyniis ibidem ſtatuit. Cujus rei etiam cauſſa haud
male ad majorem imbrium copiam, qui in montes cadunt, refertur.
Adde, quod ipſa Rhea a Platone in Cratylo, ſicut etiam Thetys & Satur-
nus, dicantur totidem ῥεύματα ſeu ὀχετοὶ τῶν νοητῶν πηγῶν, *rivi ſeu ca-
nales intelligibilium fontium.* Notat id etiam ad Platonem Proclus l. v.
p. 318.

V. 32. χρόα φαιδρύνασα] Sic Oreſtis nutrix traditur apud Æſchylum
Choeph. v. 757. παιδὸς σπαργάνων φαιδρυντρία, *pueri faſciarum lo-
trix*, quod nempe φαιδρύνειν dicatur infantis cum *corpus*, ut hoc lo-
co, tum *faſcias*, ut ibi apud Tragicum, curare, ut ſint nitidæ. Sic
φαιδρύνειν *lavare, ungere*, ut de Jacobo poſt viſionem ei ſupra lapidem

qui.eſcen-

quieſcenti oblatam, φαιδρύνει δὲ τὺς λίθυς, dixit Joſephus Antiq. l. I. c. XIX. p. 28. Unde φαιδρος de veſte nitida & polita, Lucian. in Amor. τῇ φαιδρᾷ μὲν ἐσθῆς, μέχρι ποδῶν τὴν τρυφὴν καθειμένη, & nitida quidem veſtis ad pedes uſque delicate demiſſa; aut ſicut ibi legendum mallem, μέχρι ποδῶν παρυφὴν καθειμένη, ad pedes uſque cum purpureis clavis demiſſa. Id enim παρυφὴν notare, ſeu clavos & limbos, qui ad extimam veſtis, ejuſque talaris, oram vulgo adſuti, docet cum alibi Pollux, tum valde quidem appoſite ad hunc Luciani locum, l. XIII. c. XIII. p. 338. αἱ μέντοι ἐν ταῖς χιτῶσι πορφυραῖ ῥάβδοι, ΠΑΡΥΦΑΙ, (al. πάρυφοι) καλοῦνται, καὶ ἡ συμμετρία ΧΙΤΩΝ ἐςι ΠΟΔΗΡΗΣ, ὅς τε τὺς ἀςραγάλυς καθήκων; Virgæ autem ſeu limbi in Tunicis purpurei, ΠΑΡΥΦΑΙ ſeu PRÆTEXTA vocantur; Symmetria vero, TUNICA eſt talaris, AD TALOS USQUE demiſſa. Ejuſmodi autem παρυφὰς, de quibus conſuli alioquin poteſt vir incomparabilis ad Vopiſcum p. 405. in muliebri olim & delicatiorum virorum luxu apud Græcos exſtitiſſe vel unus arguit de Tarentinis, quem obſervo, Athenæi locus, lib. XII. p. 532. Ἐφόρυν δὲ φησι καὶ ΠΑΡΥΦΗΝ διαφανῆ πάντες, οἷς νῦν ὁ τῶν ΓΥΝΑΙΚΩΝ ἁβρύνεται βίος: PRÆTEXTUM, inquit, ſeu Limbum PURPUREUM. (παρυφὴν) pellucidum geſtabant omnes, quibus nunc DELITIATUR FEMINARUM cultus, ſicut verti locus ille de παρυφῇ debuit, non per veſtes textiles cum Dalechampio, & qua de re nihil ibi animadvertit ἀπαυ. Sed hoc obiter.

V. 33. Ὦνα] Per συναλοιφὴν Poetis familiarem, qua duæ voces ob metrum in unam conjunguntur, ut κἄτυχον, pro καὶ ἔτυχον, Æſchyl. Perſ. v. 508. quomodo κἀντυχῆσα dixit quoque Euripides Androm. v. 888. & ad hunc locum adhuc magis appoſite Ἐγᾦδα pro Ἐγὼ οἶδα Phœniſſ. v. 723. ac apud Ariſtophanem ſimiliter haud in uno dramate, ut Ran. p. 251. & alibi. Apud quem itidem Veſp. 536. & Avib. 615. ᾦζυρε pro ὦ ὄιζυρε, ſicut hoc loco, ὦνα pro ὦ ἄνα dicitur.

Ibid. σπείρωσι] Sic infra H. in Delum v. 6. λῦσε τε καὶ σπείρωσε. Σπεῖρα enim pro pannis quibuſvis, non vilibus ſolum ac laceris, ut Nicand. Alex. p. 160 ubi. Schol. σπεῖρα, ῥάκη, ſed pro decoris etiam, ſicut utrumque de hac voce monent eruditiſſimi Gloſſographorum, Pollux & Heſychius. Unde male Guyetus in poſtremo Σπεῖρον, τὸ καλὸν ἱμάτιον καὶ ῥακῶδες, ibi καλὸν in κακὸν vertendum putat. Clare enim Pollux l. VII. c. XVIII. p. 344. Σπεῖρα γὰρ ὐ τὰ ῥάκη μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀμφίενυς ἐσθῆτας (non ἐσθεῖ) καλεῖν ἠξίυν, ut emendari debet hic locus ex optimo Codice Voſſiano, nunc Bibliothecæ Lugduno-Batavæ. Hinc σπεῖρον, ἱμάτιον in genere redditur ab Arcadio, Grammatico inedito Biblioth. Regiæ Pariſienſis. Faſciis autem, quod hic tradit Callimachus, involucum recens natum Jovem, exhibet præclarus nummus Gazæ Gallorum Regiæ ſub Antonino Pio percuſſus; in quo hujus Rheæ puerperii, ut ſupra jam monui ad v. 15, ſignati occurrit effigies. Eaſdem vero Jovis Faſcias, ad ſolemnem ſcilicet tam auguſtorum Natalium memoriam, in antro Cretenſi ſervatas, ſed ita ut nefas eſſet eaſdem conſpici, vulgo traditum liquet ex narratione Anton. Liberalis Metam. c. XIX. ubi

quatuor

quatuor viros memorat, Lajum, Celeum, Cerberum, & Ægolium, antrum illud ingreſſi, melle inde ſublato & *viſis Jovis faſciis* (καὶ τῦ Διὸς ἰδὸν σπάργανα) continuo in cognomines aves fuerint mutati. mittam hic quæ de Mercurii σπαργάνοις ſeu *faſciis*, quibus eum natu ab Horis continuo involutum, ac ita in veteri imagine depictum trac Philoſtratus Icon. l. I. p. 769.

Ibid. Νέδη] Idem hujus Jovis nutricis, & a qua cognomini fluvi nomen, ac unde eadem fuerit dicta, tradit Pauſ. l. IV. p. 278. & l. VIII p. 517. Apud Apollodorum autem l. I. c. I. non Νέδη quidem, ſed Ἴδη Nympha Curetibus & Adraſteæ ſocia jungitur, quibus nutriendi nati re cens Jovis cura fuerit credita. Ubi tamen nihil mutandum, Ἴδη nem pe in Νέδη cujus hic mentio, quum eaſdem etiam juxta Apollodorum, *duas nutrices Jovi a veteribus adſignatas Idam & Adraſteam*, καὶ οἱ παλαιοὶ τῦ μὲν Διὸς δύο ποιεῖν τιθηνὰς, τὴν Ἴδην καὶ τὴν Αδράςειαν, tradat Plutarchus Sympoſ. l. III. Qu. IX. p. 657. Unde eadem *Ida* juxta *Nedam*, cujus hic mentio, inter Nymphas utrinque adſidentes Jovi recens nato: eaſque erectas in Ara Aleæ Minervæ apud Tegeatas Arcadas, refert Pauſanias l. VIII. p. 531. Ut mittam *Idam* a Diodoro l. IV. p. 263. commemorari Corybantis filiam, quam duxerit Lycaſtus. Dicitur autem ipſa, de qua hic Callimachus, Νέδη in Scholiis νύμφη Ὠκεανίνη, haud aliter ac Ὠκεανὶς φιλύρα, cujus mox meminit Callimachus, ab Apollonio Rhodio l. II. v. 1243. Ὠκεανὶς φιλύρη, ut eidem Eurynome eadem Ὠκεανὶς appellatur lib. I. v. 504. Apud Æſchylum autem in Prometheo, χορὸς Ὠκεανίδων Νυμφῶν inter Dramatis Perſonas recenſetur. Immo Ὠκεανίνη dicta hæc *Neda*, quomodo Thetis *Neptunine* a Catullo vocatur Epithal. Thetid. v. 28.

V. 34. Κευθμὸν ἴσω Κρηταῖον] Ad quem locum tangunt Apoll. Schol. ad *l.* I. v. 308, ubi de Jove puero Poeta, Δικταῖον ναίεσκεν, ὑπὸ σπέος: Schol. τὸ Κρητικὸν, ἔνθα ἀνετράφη ὁ Ζεὺς, ὡς καὶ Καλλίμαχος ἱςορεῖ, *Creticum antrum, ubi educatus eſt Juppiter, ſicut etiam auctor eſt Callimachus.* Idem Apollonius alibi, eadem de re l. II. v. 1237,

ὁ δὲ Κρηταῖον ὑπ' ἄντρον
Ζεὺς ἔτι Κουρήτεσσι μετετρέφετ' Ἰδαίοισιν.
Sub antro autem Cretao Juppiter adhuc inter Curetas Idaos educaretur.

Hinc etiam ΚΡΗΤΑΙΟΣ Juppiter in præclaro Ægienſium Achaiæ nummo, qui exſtat in Gaza Gallorum Regia, & quem alibi illuſtramus.

V. 36. φιλύρην τι] De deluſa tamen Rhea ab eadem *Philyra*, ejuſque clandeſtino cum Saturno concubitu, e quo natus Chiron Centaurus, dum hic Juppiter adhuc in antro Idæo à Curetibus educaretur, videndus Apollonius Argon. l II. v 1239. Ῥείην ἐξαπάφων &c. ac ubi illa Ὠκεανὶς φιλύρη ab eodem dicitur. Una nempe juxta Στύγα, quæ hic etiam a Callimacho adducitur, ex Oceani & Thethyos filiabus, quod nempe poſtrema ſeu *Styx* fons ac inde fluvius Arcadiæ foret celebratiſſimus, illa vero Inſula ad Pontum. Unde emendari omnino debuit, qui *Philyræ* hujus meminit, Stephanus: quod miror in nuperis virorum doctorum,

qui

[illegible] oculos habuerunt, [illegible] φιλύρας τῆς [illegible]. Neque enim *Saturni* [illegible] Φιλυρίδος inde a Pindaro [illegible] quod viderat tamen ex [illegible] insuper tra- [illegible] Nep. Od. 11. p. 351. [illegible] *in domo hu-* [illegible] Φι- [illegible] Hym. [illegible] *thalamus*: [illegible]

[illegible] Aristophanis Schol. [illegible] ἐκ [illegible].

[illegible] v. 101.

[illegible] c [illegible] & c [illegible].

[illegible] c [illegible] ex [illegible] *prope* C [illegible]. Ita [illegible] & [illegible] [illegible] Gnossiorum [illegible] celebratas tradit Diodor. l. v. p. 310.

V [illegible] fonte prolæ, ac [illegible] Nympharum, q [illegible], oper [illegible]. Apud [illegible] q [illegible] dictæ *obstetrices*. [illegible] c [illegible] in voce *μαῖα*, & [illegible] p. [illegible]

[illegible] Ομφάλιον, τόπ[illegible] Κρήτης, [illegible] [illegible] urbs dicta, ut ex [illegible] c [illegible] hoc loco. Ομφάλιον [illegible] vel [illegible] [illegible] v [illegible] docti. C [illegible] Callim [illegible] Schol. Nicandri ad [illegible] p [illegible] ad eadem Scholia notaverat, [illegible] p [illegible] ad Stephanum. [illegible], [illegible] [illegible] a [illegible] appel- latur.

[illegible] c [illegible] μ [illegible] c [illegible]

 κρατ[illegible]

[illegible]

[illegible] φ[illegible].

[illegible] *[illegible] plena caulldra ferunt.*

[illegible]

[illegible] nomen eidem Jovi [illegible], [illegible] veteres Gramma[illegible] [illegible] ab [illegible], ut vo[illegible] [illegible] Homeri Interpretes. Sic [illegible] l. VIII. p 363, [illegible] unde [illegible] qui [illegible] c pra [illegible] JOVI [illegible] AUG, [illegible] propter [illegible] po[illegible] cum aqui[illegible] [illegible] numm[illegible] mole & [illegible] [illegible] sub Antonino Pio cusum, recondit Gaza Gallorum Regia, [illegible] hic vulgandum.

De [illegible] quæ hic Jovi [illegible] a capra vecto comes ad[illegible], [illegible] [illegible] illud e Theocriti [illegible] jam [illegible] Idyll. x[illegible].

[illegible]

A [illegible] a [illegible] [illegible]orem [illegible]. A[illegible], [illegible] qua[illegible] [illegible] in hoc [illegible] [illegible] puerulum, [illegible] [illegible] Europa [illegible] Theophrastus H. Pl. lib. I. [illegible] Plinius l. XII [illegible] Regia, [illegible] sub [illegible] [illegible] [illegible] a Tripode æneo quandoque proven[illegible] re[illegible] idem Theophr. H. Pl.

 L III.

[illegible] ſ[illegible] [illegible] quod valet [illegible] [illegible] Strabo l. [illegible] p. 3[illegible] [illegible] [illegible] appellatum a [illegible] [illegible] Arat. quod [illegible] [illegible] ſolam, ſed *Oleniam* inſuper vocat Aratus, [illegible] Ovidius Faſt. l. v. v. 113; quamquam id nomen non a [illegible] Achaica, ſive Ætolica, ſed aliunde arceſſunt [illegible] Arati enarratores.

[illegible] l. κηρίον [illegible]] *Melle* nempe & *lacte* ſimul mixtis [illegible] a Nymphis Jovem tradit etiam Diodorus l. v. p. 337; [illegible] in [illegible]orum initiis, ac præterea in cultu Mithræ, adeo & [illegible]m, adhibita olim apud Gentiles conſtat. Unde *mel*, non autem [illegible]m, [illegible] libaſſe olim [illegible] Plutarchus l. [illegible] 3. S[illegible] de *melle* ut hic Jovi, ita [illegible] dem B[illegible] adm[illegible] [illegible] Macride, Apollonius l. iv v. [illegible]36.

Καὶ μέλιτι ξηρὸν [illegible] ἰδύωσεν.

Ac ſitibundum labellum circumlevit melle.

Nos alioquin [illegible]erum recen[illegible] natis [illegible] κηρίον, ut hoc [illegible] in os imponendi, ne [illegible]larent, quando [illegible]ernu[illegible]tur. [illegible] ἐν κηρίῳ βύσαντα. Quibus addere licet illud Theocriti Idyll. [illegible] de Comata infante, quem toto anno apum favis paſto.

[illegible] καὶ τὺ μελισσᾶν
[illegible] ἔτος ὥριον [illegible]

[illegible] favis [illegible] [illegible]m [illegible].

[illegible] Apollonius Rhodius l. iv [illegible] natum [illegible] Creta, [illegible] Callimachus [illegible] c. xix. [illegible] [illegible] a Jove eodem [illegible] l. v [illegible] c. xxxv; & q[illegible] [illegible] jam [illegible]

[illegible] p. 75 & 79. Id vero de illis apibus ſeu [illegible] tradit [illegible] l. 1. c. XXII, Diogenes, [illegible] Amalthea & Meliſſa Jovem pu- [illegible]

V. 2. [illegible] quod a Schol. h. c. [illegible] Voſſio. [illegible] H. in Apol. v. 76. [illegible] in Del. v. 3 3. [illegible] hic [illegible] Ti[illegible]u.) [illegible] quidem, [illegible] de [illegible] Callimachus, [illegible] nactus [illegible]

[illegible] Idem [illegible] inde qui Cor[illegible] a [illegible] quibus etiam [illegible] tra- [illegible] Κουρῆτας [illegible] Curetes eosdem cum [illegible] exiſtimet. lib. x. p. 472. qui tamen [illegible] Idæos Dactylos, Corybantes, Cabiros, & [illegible] pro iisdem haberi, ab aliis vero pro [illegible] & [illegible] a [illegible] adductis etiam variis veterum [illegible] Curetas [illegible] Orphicos in A[illegible] v. 25. & 27. [illegible] aliis Curetibus, aliis Corybanti, ut [illegible] videmus, tri[illegible]; ita tamen ut pro iisdem [illegible] quoque [illegible] nempe Κούρητας Κορύβαντας H. in Curetas v. 2. & rurſus [illegible] vocet Κορύβαντα vel Κυρβαντα in ejus hymno; qui tamen [illegible] in [illegible] Curetas, Corybantas, Cabiros, & Idæos, ut diverſa Numina invocet, Κούρητας τ [illegible] &c., ſicut [illegible] ut alios adhuc mit- [illegible] Nonno Dionyſ. l. XIV. p. 3[illegible]6. Idæi Dactyli, Corybantes, & Curetes [illegible] Adeo confuſa & ſibi parum conſtans omnis hæc [illegible] Gentilium Theologia, ſicut cum e Strabone id ap[illegible] tum e Diodoro, ubi de iis agit lib. v., tum e P[illegible] colligas, qui de Curetum & Corybantum, ut diverſis [illegible] l. VIII. p. 525. [illegible] autem, [illegible] Ἀνάκτων παίδων [illegible] homi- [illegible] Curetas & Curetas, alii vero Cabiros [illegible] l. x. p. [illegible]. Sic apud Apollonium Rhodium, [illegible] one [illegible] & [illegible], ſicut eos vocet Strabo loco ſu- pra [illegible] Curetes dicuntur, nempe [illegible] Κουρῆτες [illegible] a [illegible] Κουρῆτες Ἰδαῖοι [illegible] p. 191. a Strabone [illegible] tanquam Satyri [illegible] Idem [illegible] non [illegible] Δ[illegible] Κο[illegible] Phæn. v. 35. A[illegible] vero ab Apollonio l. 1. v. 1129. [illegible] Κουρῆτες [illegible] Idææ matris [illegible] appellatæ) [illegible] item [illegible] poetæ apud [illegible] p. 5.

[illegible]

Curetum, qui Jovis matris Rheæ ſunt aſſeſſores.

[illegible]co ut non J[illegible] [illegible] [illegible]
Rheam c[illegible] [illegible]
xxxv. p. 3[illegible]. [illegible] omnia [illegible]
Idæi [illegible] *Cur[illegible]* [illegible]
o[illegible] [illegible] Strabo, c[illegible] [illegible]
P[illegible], [illegible]um, ubi [illegible]
[illegible], [illegible]us, tum in [illegible]
Cor[illegible] [illegible] *[illegible]ybantibus* Jovis [illegible]
[illegible]
[illegible] a [illegible]o, [illegible]
[illegible]ses, [illegible]
o[illegible]
[illegible] p[illegible] o[illegible], [illegible]
[illegible] vel quin[illegible] *Curetas* [illegible];
a[illegible] alio[illegible] novem, [illegible]
[illegible]bi ea in re v[illegible]s [illegible]t. [illegible]
fu[illegible]nt, ut Diodor[illegible]s ibi[illegible]m. *C[illegible]*, [illegible]
to[illegible] m[illegible] a [illegible] f[illegible]
nomi[illegible]ibus indigitati legun[illegible] in [illegible] l. i. v. [illegible]. In
Chronico Ox[illegible]ensi p. [illegible] & [illegible]

Ibid. [illegible]
[illegible] Vel[illegible]
A[illegible]. v. [illegible]
[illegible]. p. [illegible]
Juxta [illegible]
[illegible]
[illegible], apud A[illegible] l. xiv. p. [illegible]
[illegible], [illegible] *[illegible]χ[illegible]*. [illegible]
[illegible] *armata [illegible]* [illegible]
[illegible] Amaz[illegible]
[illegible] *[illegible]* & [illegible]
l. i. v. 113[illegible].

[illegible]

[illegible]

[illegible] v. 33. [illegible]

[illegible] *habere* [illegible] ad Orphei [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] & crystallinâ [illegible] Quæ utique [illegible] hoc in C[illegible] [illegible] Maximo [illegible] Pro[illegible]

[illegible] per *vagientem* hau[illegible] Germanicus apud Aratum [illegible] appoſite quam [illegible] Jovis [illegible] ut hic [illegible] de virginibus [illegible]

[illegible]

 [illegible]

[illegible] voce [illegible], de [illegible] Jove, [illegible]

[illegible] Notandum hic [illegible] monet [illegible] hujus Poetæ [illegible] rari [illegible] credebant. Tan [illegible]. Adjam [illegible] pro [illegible] ad [illegible] Med. v. 320. [illegible] modo [illegible] pro [illegible] Tragicis & Aristophanem [illegible]. Quid [illegible] Callimach. v [illegible] 49. qui [illegible] *[illegible] mysteria & fabula de Diis singens* [illegible] su, vox [illegible] corripatur [illegible] in hoc Theocriti versu Idyll. VI. v. [illegible] obvium, [illegible] φαντας.

V. 56 [illegible]] Nempe [illegible], & [illegible] adhuc pubescens Jupiter in Cretensium [illegible] nummis, tum barbatus passim in antiquis ejus [illegible].

V. 57. [illegible]] [illegible] v. 4[illegible]7. τίς [illegible] ubi [illegible] *quis [illegible]*, [illegible], ut [illegible]

Ibid. [illegible] τέλειος] [illegible] hic [illegible], [illegible] [illegible] hæc verba; *ætate digna es* [illegible] *adulti digna.* quod [illegible] etiam, [illegible], sequentia [illegible]. Respicit enim hic ad vocem τέλειον, de [illegible] viro. Inde etiam, quod [illegible], τέλειοι *viri conjuges maturi*, seu *conjugati*, Græcis dicti, sicut apud Horatium Od [illegible] *matura virgo* pro nubili [illegible] a [illegible] de *conjugato* Æschyl. Agam. v. [illegible]2. [illegible] τέλειον [illegible] viri [illegible] & mulieres [illegible] Plato [illegible] Legib p. 929 [illegible] *aliorum quorum* [illegible], *qui* [illegible] *mulieribus* [illegible] *conjugati.* Unde [illegible] us, [illegible] & Jupiter ac Juno [illegible] dicti, [illegible]. Sed [illegible] ad [illegible], [illegible] ad [illegible] in Apollin. v. [illegible]4. [illegible] haud [illegible] Jovis [illegible]tio, ut [illegible] v. 83.

> [illegible];
>
> *Quid autem sine te inter mortales perfectum* [illegible]

Immo [illegible] dicitur [illegible] v. 573. Sed prior interpretatio magis ad [illegible] locum [illegible]

V. 5[illegible] [illegible]] Sic [illegible] pro *fratre* apud Apoll. Rhod. l. 1. v [illegible] *[illegible] frater* [illegible] nempe [illegible], [illegible] & in [illegible]

c. xv. ep. viii. Τρεῖς γνωτοὶ τέχνης σύμβολα Πανὶ ἔθεσαν, *Tres fratres artis ſymbola Pan, poſuerunt* ; ac inde apud Lycophronem p. 193. γνωτοφόντης, *fratricida*. Alioquin γνωτοὶ πατρῷοι apud Apollonium *patrueles* dicuntur l. ii. v. 1164. & l. iii. v. 359. Γνωτὸν vero alio ſenſu, nempe pro γνωστὸν, uſurpat Sophocles Oed. Tyr. v. 58. & 404. ἀφαιρέσει nempe τοῦ σ Atticis haud inſolita, ſicut πάγκλαυτον pro πάγκλαυστον apud eundem Tragicum Electr. v. 1090. & ibi ſchol.

Ibid. πρωτηγενέες τοῦ ἐόντες] Apud Homerum tamen Il. N. v. 355. Juppiter ante Neptunum natus dicitur, Ἀλλὰ Ζεὺς πρότερος γεγόνει; ab ipſo autem Jove Neptunus Deorum πρεσβύτατος dictus Odyſſ. M. v. 142. Alibi autem, ſed confuſo naſcendi ordine, aut potioris dignitatis intuitu, e natis e Saturno & Rhea fratribus, ab ipſo Neptuno Juppiter primo loco, ipſe ſecundo, Pluto autem tertio commemoratur, nempe Iliad O. v. 186. &c. Ita etiam a Nicandro primogenitus inter fratres inducitur Juppiter: & quidem ubi cœlum eidem, ſicut hoc etiam loco, obtigiſſe, aut ab eodem obtentum refert Theriac. p. 24.

Ὡς ὁπότ' Οὐρανὸν ἔσχε Κρόνου πρεσβύτατος υἱός.

Quod quando cœlum obtinuit Saturni major filius. &c.

de quo loco mox adhuc videbitur. Callimacho vero hic adſentiuntur Heſiodus ac Apollodorus: apud quos poſtremus inter fratres naſcendi ordine ſtatuitur Juppiter; nempe ut primus Pluto, ſecundus Neptunus, tertius demum exſtiterit Juppiter. Quod priſcis Ἀλληγορίαι ad eundem Heſiodum eruditoribus referre licet ad naturæ ordinem, quo telluris primo loco, dein aquæ ſeu τῆς ὑγρᾶς φύσεως, tertio autem ætheris ſeu ignis elementaris productio innuitur.

V. 59. ἐπιδαίσιον οἶκον] Schol. exponit μεμερισμένον. Suidas contra ἐπικοινὸν, οὐ μεριστόν. Priorem interpretationem præfert H. Stephanus; poſteriorem, quam patris etiam fuiſſe tradit, eruditiſſima Daceria. Cui favere, ut hoc addam, videtur, quod Homerus agens de ea diviſione, qua mare Neptuno, inferi Plutoni, Jovi autem cœlum obtigerunt, prodat ibidem, *terram* tamen & *Olympum communem omnibus* remanſiſſe.

Γαῖα δ' ἔτι ξυνὴ πάντων καὶ μακρὸς Ὄλυμπος.

Iliad. Θ. v. 193. Priorem haud minus & a Scholiaſte traditam hic explicationem, omnino veriorem puto, ac vocis ἐπιδαισίου ſignificationi magis conſonam. Neque etiam, quod notandum, Ὄλυμπος, ſed Οὐρανὸς *Jovis domus* hic a Poeta dicitur; quem poſtremum, ſeu *æthera* vel *aerem*, non vero *Olympum*, Jovi in ea diviſione obtigiſſe aperte tradit Homerus, verſu qui alterum modo adductum præceſſerat.

Ζεὺς δ' ἔλαχ' Οὐρανὸν εὐρὺν ἐν αἰθέρι καὶ νεφέλῃσι;

Juppiter ſortitus eſt cœlum latum in æthere & nubibus.

& ad quem videri poſſunt veteres apud Euſtathium Critici, pag. 1011. Similiter in adducto modo Nicandri verſu, ὡς ὁπότ' Οὐρανὸν ἔσχε &c. Mitto vero hic, quod non tam de *cœlo*, quam de *inferis*, κοινὸς vel ἐπικοινὸς οἶκος, ſicuti hæc vox ἐπιδαίσιον hic in ſcholiis redditur,

a Poetis dici ſoleat, ſicut apud Sophoclem Electr. v. 137. Ἀΐδα παγκοίτου λίμνης. *Inferos omnibus communis paludis*; aut apud Euripidem κοινὸν ἐς Ἅδην, Suppl. v. 795. ac unde pridem apud Apollonium emendandum vidi de via ad inferos Argon. l. 1. v. 103. Πειρίθῳ ἑσπόμενον κεινὴν ὁδὸν, pro κοινὴν ὁδὸν, ut ibi hactenus legitur; quamquam &, ne quid diſſimulem, adlatam ibi Criticorum gloſſam κεινὴν pro κοινὴν, adſtruere videatur Maro noto verſu, *Perque domos ditis vacuas, & inania regna.*

V. 60. Δηναιοὶ] Æſchyl. Prom. v. 793. de Gorgonibus, Αἱ Φορκίδες ναίουσι δηναιαὶ κόραι, *Phorcides habitant antiquæ virgines.* ubi Schol. δηναιαὶ ἀθάνατοι; alibi autem in eodem dramate de Saturno, quippe ut cum alibi vocat v. 222. Παλαιγενῆ, ab *antiquo ſolio* a Jove expulſo v. 911.

Ἣν ἐκπίπτων ἠρᾶτο δηναιῶν θρόνων.

Quam imprecabatur, antiquis ſoliis excidens.

Ibid. οὐ πάμπαν ἀληθέες ἦσαν ἀοιδοί] Nempe juxta illud vetus dictum apud Plutarchum in audiend. Poet. Πολλὰ ψεύδονται ἀοιδοὶ, *multa mentiuntur poetæ.* Quod ſibi ipſi dictum hic putet Battiades, dum hactenus hic hymnus in narrandis ſupremi Deorum Jovis natalibus, faſciis, vagitibus, & ejus nutricibus itidem occupatur. Sed haud inſolitum ſubinde Poetis, ut ii veritatis ſtudium præ ſe ferentes, eandem laudem prioribus ante ſe vatibus adimere haud detrectent. Ita ab Euripide inducitur Hercules, aniles Poetarum fabulas de illegitimis Deorum amoribus, aut ſimilibus, quæ eos dedecent, factis ſuggillans, & de quibus ait Hercul. Fur. v. 1346.

Ἀοιδῶν οἵδε δύστηνοι λόγοι,

Poetarum hæ autem ſunt miſeræ fabulæ.

Et qui verſus adducitur etiam, indicto tamen, ubi exſtaret, dramate, a Clemente Stromat. l. v. p. 583. cum eo, qui apud Tragicum præcedit, ſed qui ex eodem ibi obiter emendandus nempe

Δεῖται γὰρ ὁ Θεὸς, εἴπερ ἐστ' ὄντως Θεὸς,
Οὐδενός.

Nam Deus, qui rerum quidem ſit Deus, indiget
Nullius.

Immo, quod huc propius facit, fabulis veterum Poetarum, hanc ipſam de diviſione cœli inter Saturni liberos, accenſet ſimiliter vates Colophonius loco indicato Ther. p. 24. & qui integer hic adſcribendus:

Ὠγύγιος δ' ἄρα μῦθος ἐν αἰζηοῖσι φορεῖται.
Ὡς ὁπότ' Οὐρανὸν ἔσχε Κρόνου πρεσβύτατος υἱὸς,
Νειμάμενος κασίεσσιν ἑκὰς περικυδέας ἀρχάς.

Priſca inter juvenes fabula narratur,
Quod quando cœlum obtinuit Saturni major natu filius,
Diſtribuens fratribus procul ſita inſignia imperia, &c.

Ut minus mirum ſit, ob aniles & indecoras de Deorum amoribus, aut inter ſe contentionibus, aliiſque id genus commentis fabulas,

earun-

[illegible] auctorem [illegible], a Socrate apud Platonem [illegible] consuli potest, qui Homero [illegible] eum tuetur, Proclus in [illegible] Chrysost. [illegible] de l'octavum fabul [illegible] Poetis Plutarchus [illegible].

V. 66. [illegible] h[illegible] nempe [illegible] de [illegible] 675. [illegible] mix etiam C[illegible] v. [illegible] *plurimum*, [illegible] c[illegible], ut supra [illegible] ac [illegible] apud Homerum [illegible] eum [illegible], pro quo [illegible] v. [illegible] nempe [illegible] &c. ut bene [illegible] vir [illegible] eruditione & humanitate [illegible].

V. [illegible] Ο[illegible]. Verum nec hoc tradit Homerus [illegible] de ea divisione, qui aperte [illegible], ut ante vidimus, [illegible] ne [illegible] neget habuisse, [illegible] re[illegible]. Ο[illegible] Ο[illegible] p[illegible] verba, contin[illegible] Callima[illegible].

[illegible]] Exponunt hoc vo[illegible] d[illegible] τῶ [illegible] Sed [illegible] eadem voce Hesychius, [illegible] το. [illegible] nempe [illegible] a p[illegible] ruit [illegible] Sophocl[illegible] on. v. 7[illegible], [illegible] p[illegible] ut [illegible] ἀπαξ λ[illegible], hodie [illegible] Græcorum [illegible].

[illegible]] [illegible] ισ[illegible], ut paulo ante [illegible] ad h[illegible] procul dubio [illegible].

V. [illegible]] Schol. nollet [illegible] Idem tradit a[illegible] [illegible] Callimachi loco, nisi quod [illegible] ita

ita *regem* appellari, [illegible] ὁ βασιλεὺς κατὰ [illegible] [illegible] viii p. 4[illegible] non *Reges* quidem, ſed *Epulones*, [illegible] memoria [illegible] adſcitam vivendi. [illegible] tu[illegible] [illegible] ad inſtar [illegible] D[illegible] [illegible] ſes A[illegible] [illegible]. Quae p[illegible] [illegible] d[illegible] E[illegible] vel E[illegible] Philo ac Joſephus [illegible] omni[illegible], [illegible] l. 11 c. viii 768. [illegible] [illegible] ubi E[illegible] E[illegible], vel juxta Salmaſium [illegible], ut a [illegible] reſpexerit, [illegible] fuiſſe, qui [illegible] rect, [illegible] fi[illegible] lo[illegible]o modo [illegible] res, ſeu *sen[illegible]*, ut [illegible]. Odyſſ. I p [illegible] apud eundem [illegible], ni [illegible] σιν Hel[illegible] tempo[illegible] de [illegible]ſeu A[illegible] dot[illegible]. De voce [illegible] juxta Vul[illegible]um, [illegible] tamen, prius [illegible] Perſ. v. 619. u[illegible] cum A[illegible] minibus Plutarch[illegible], tum Sex. Empiricus adv. [illegible] qui Phrygiam eſſe vocem ibidem tradunt. verius autem P[illegible] liquet, ut viderunt jam viri incomparabiles Salmaſius & [illegible]. Sed de hac a[illegible]

V. 4[illegible] [illegible] cum Jove [illegible] & *Ju*ſtitia [illegible] v. [illegible]

Πρὸς Κ[illegible] Δίκη [illegible]
Π[illegible]

Modo Robur & Juſtitia [illegible]
J[illegible]e omnium Max[illegible] m[illegible]

Βίη autem [illegible], Jov[illegible] tur apud S[illegible] l. 1. [illegible] xi p. [illegible] [illegible] Quem[illegible] [illegible] *Dei* [illegible] [illegible] l. v. p. [illegible]

Ibid. [illegible] per *terram* [illegible] etiam [illegible] [illegible]

[illegible] quod vulgo notum, tam de [illegible] *auguris* [illegible] *augurio* paſſim [illegible] *malis avibus* appe[illegible] [illegible] apud Euripidem, [illegible] apud Apollon. Rhod. l. 1. v. 445. [illegible] Jovis [illegible], cum in ad[illegible] [illegible] Regina, tum in [illegible] theſauri [illegible] Cu[illegible] [illegible] [illegible] ſer[illegible] [illegible] ad la[illegible] [illegible] ſidera, [illegible] [illegible] [illegible] Jovi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Jov. v. [illegible] & [illegible]

V. 10. [illegible] Sic [illegible] apud Poetas de *auguriis*, ut Euripides Phœniſſ. v. 1197 [illegible] it [illegible] [illegible] hoc [illegible] [illegible] Theo[illegible] [illegible] v. [illegible] [illegible] [illegible] Apollo, [illegible]

[illegible]

[illegible]

a [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] *φαινε.*] [illegible] quæ [illegible] Commen[illegible] [illegible] [illegible] apud Julianum [illegible] p. 15[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Δι[illegible]

[illegible]

[illegible]

[...]] Sic ἐπακτὴρ de venatore apud Nicandrum, Ther. p. [...] dici venatores tradunt Critici ad Sophoclis Ajac. v. 7. [...] τῶν κυνῶν ; ac, ut ante dixerant, ἀγρεῖς ... non venatores ſolum, [...] ἐπὶ τὰ ἐπαγόμενα. Quamquam [...] ἀλιῆες etiam dicti, ut apud Apollonium Rhod. l. 1. v. [...] ubi Schol. οἱ ἁλιεῖς ; quæ etiam gloſſa in Nicandri Scho- [...] locum ſupra adductum. Idem nempe, qui ἰχθυ- [...]ocrito vocantur. Idyll. κα. v. 6. aut ἀγρευτῆρες etiam, [...] Alex. p. 163. ac ideo illa, quod ἄγρη etiam de piſcium [...], ut apud Theocrit. Idyll. modo adducto v. 31, & alibi [...] ἄγρας. Idyll. χ. v. 60.

[...]] Venatorum Præſes Diana ; unde Ἀγροτέρα, Κυνηγὸς, [...] & Ἐλαφήβολος dicta & culta hæc Dea, ut ex auctoribus & [...]ntiquis liquet ; & eadem Venatricis habitu paſſim in num- [...]nitur ; hoc cinctu nempe ; & pharetra, arcu, ac ſagittis [...] cervo præterea & cane ; nonnumquam etiam cervo aut [...]m vecta ; & de qua Poeta noſter infra, H. in Apollin. v. 60. [...] ἀσκοῦσα : at in Hym. in eandem dicetur opportunius. De [...]utem hujus Deæ χιτώνης Miletum deducto a duce Coloniæ [...]ienſi, quod hic in ſcholiis dicitur, formatur a Poeta, H. [...]ſ. χαῖρε χιτώνη, Μιλήτῳ ἐπιδήμιε &c. Altera vero, quam [...]dem ſcholia, nominis hujus ratio de faſciis recens natorum [...]ri ſolitis, non facit ad hunc locum.

[...]ύρης εὖ εἰδότας οἴμους] Idem de Apolline, a quo eſſent κιθα- [...]οιδοὶ, dixerat pridem Aſcræus vates ; & a Themiſtio haud [...]refertur orat. VII. p. 89. & orat. XIII. p. 170 ult. ed. Λύρης [...]antu ad lyram, ſeu νόμοις κιθαρῳδικοῖς, hic dicuntur ; unde [...]are Tzetzem ad Lycophr. p. 3, aliosque, qui οἴμους de via, [...]em ſolum de cantu dici ſtatuunt ; quod poſtremum, præter [...]llimachi locum, refellit etiam Philetas apud Stobæum in edit. [...] p. 343. Μύθων παντοίων οἴμους ἐπιστάμενος, Fabularum omnis [...]modos doctus. ubi ὁ πάνυ, οἴμους minus recte per vias red-

[...]9. Ἐκ δὲ Διὸς βασιλῆες] Ab Heſiodo mutuati id dein Poetæ ; [...]c ſe Juppiter ipſe apud Moſchum, Idyll. B. v. 156.

Ἐξ ἐμέθεν δὲ κλυτοὺς μάλα φύσεαι υἷας
Οἳ σκηπτοῦχοι ἅπασιν ἐπιχθονίοισιν ἔσονται.
A me autem celebres paries filios
Qui ſceptrigeri erunt apud omnes mortales.

[...] etiam Æſchylus Agam. v. 43. de duobus Atridis, διθρόνου Διό- [...] δισκήπτρου, throni gemini a Jove, & gemini ſceptri ; alibi Διοσ- [...] σκήπτροισιν, & Plato in Alcibiade, p. 121, Regum continuam [...]em ad Jovem uſque deducit ; βασιλεῖς εἰσὶν ἐκ βασιλέων μέχρι [...]. Quamquam juxta Homerum, non quoſvis Reges, ſed bo- [...] tantum eſſe a Jove, tradat Dio Chryſoſt. orat. 1. de Regno p. 3. [...] de quo jam ſupra, & ſo- [...]mo hinc ipſe Juppiter, & Θεῶν βασιλεὺς, de quo jam ſupra, & ſo-

lo etiam Βασιλέως nomine, cum alibi, tum Athenis dictus & cultus. Unde apud Æſchylum haud uno loco idem invocatur Ω Ζεῦ Βασιλεῦ, ut Perſ. v. 532. & Agam. v. 363. ac apud Dion. Chryſoſt. ead. orat. p. 8. μόνος Θεῶν πατὴρ καὶ Βασιλεὺς ἐπονομάζεται, *ſolus Deorum pater & Rex appellatur*. Alibi tamen Dii, præter Jovem, *Reges* etiam dicti, ſicut Jovem cum fratribus vocat Pindarus, Od. III. Pyth. 226. καὶ Κρόνου παῖδας βασιλῆας, & prout Ἄνακτες paſſim de Diis dicti.

Ibid. οὐδὲν ἀνάκτων θειότερον] Hinc ipſi Reges Θεοὶ cum alibi, tum ab ipſis Ægyptiis potiſſimum appellati; ac ille inter alios, in cujus laudes mox excurrit, Ptolemæus Philadelphus, qui ΘΕΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ nomine cum conjuge & ſorore Arſinoe, parentes autem Ptolemæus Lagi & Berenice ΘΕΩΝ ΣΩΤΗΡΩΝ appellatione inſigniti in præclaro ac veteri nummo, quem alibi illuſtravimus. Ἄνακτες autem tam de *Diis*, ſicut de Jove ſupra, quam de *Regibus* ſeu *Dominis*, ut notum, dicti. Vertendus autem omnino hic locus eſt, quod bene etiam monuit eruditiſſima Daceria, non, *quoniam Jove nihil Regum eſt divinius*, ſed *quoniam nihil Jovis*, ſeu a Jove datis, *Regibus divinius*.

V. 80. λῆξιν] Vel λᾶξιν Dorice, ſicut hic Scholia, λᾶξιν, (non, ut ibi, τάξιν) λαχμόν, κλήρωσιν. Ita enim in iis legendum, non τάξιν, abunde arguit addita eidem voci gloſſa: & cui ſimilis in Scholiis Theocriti ad vocem λαχών, Idyll. VIII. v. 30; ubi Critici, ἀφ' οὗ λαχμὸς ὁ κλῆρος, ποιητικῶς. Eadem enim notant λῆξις vel λᾶξις, λαχμὸς, & κλήρωσις, aut κλῆρος; aliud autem τάξις; unde male Interpres τάξιν hic legit, & *ordinem* vertit, non *ſortem*. Frequens certe vox λῆξις apud Oratores Atticos, ab antiqua voce λήχω pro λαγχάνω (aliud enim λῆξις a λήγω, pro παύομαι, quo ſenſu dixit Apoll. Rhod. l. 1. v. 1085. λῆξιν ὀρινομένων ἀνέμων) ac unde τὴν λῆξιν λαχεῖν, ſæpe apud Iſæum occurrit de Pyrrh. Hæredit. ut p. 372. 399. & 468. ed. Hanov. & apud Æſchinem in Timarchum, p. 179. ed. Baſil., λήξεις δικῶν. A λήξει autem ſeu κλήρῳ Jovis, cujus hic mentio, dictus olim Ζεὺς Κλάρειος, ſicut apud Æſchylum Suppl. v. 365.

Ἱκεσία Θέμις, Διὸς Κλαρίου.

Supplicum Præſes Themis, Jovis diſtributoris (filia.)

ubi Critici, Διὸς Κλαρίου παντάπασι κληροῦντος καὶ κρίνοντος. Quod proinde Κλαρίου nomen eidem Jovi inditum, non ut Apollini a *Claro* fonte & oppido Colophoniorum, de quo infra ad H. in Apoll. v. 701, ſed ſicut alibi ab eodem Tragico dictus idem Juppiter Νεμέτωρ, Sept. Theb. v. 490, & in alio dramate, ὁ πάντα νέμων, *omnia diſtribuens*. Prom. v. 525. Quod firmat egregie Pauſanias, qui apud Tegeatas Arcadas Jovem Κλάρειον cultum docet l. VIII. p. 541, addita ſimul nominis origine, δῆλα δὲ ὡς ἐγένετο ἡ ἐπίκλησις τῷ Θεῷ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΥ τῶν παίδων ἕνεκα τοῦ Ἀρκάδος, *cognomen manifeſtum eſt A SORTITIONE Arcadis filiorum dictum.*

V. 81. πτολίεθρα φυλασσέμεν] Nempe non πολιοῦχοι ſolum, ſeu πολισσοῦχοι, tanquam Tutelares urbium Dii apud Tragicos iidem paſſim dicti, ſed φύλακας etiam & *cuſtodes*, cum apud auctores, tum in veteribus

UPPITER CUSTOS & JOVIS CUSTOS, ac in ge-
ODIBUS. Unde Horatius li. Od. xxvi. *Cuſtodes Nu-*
ove autem ab Æſchylo pridem dictum, & opportune
& ſequentem Callimachi verſum, Suppl. v. 388. &c.
ν Σκόπον ἐπισκόπει
πολυπημόνων

alto ſpeculatorem reſpice, CUSTODEM *arumnoſorum*
rtalium.
tiam alibi in eodem dramate v. 277. Ζεὺς οἰκοφύλαξ ὁσίων
er cuſtos adium purorum virorum; nempe ſicut JOVI DO-
gitur in veteri Inſcr. in Miſc. Sponii p. 78. Reges autem
ut aliorum etiam Deorum exemplo, ΣΩΤΗΡΕΣ ſeu ur-
ntium integrarum *Conſervatores* frequenter appellati; im-
ue ΘΕΟΙ ΣΩΤΗΡΕΣ, ſicuti Philadelphi, in cujus laudes
it hoc Hymno Callimachus, parentes, Ptolemæus Lagi
, in monumento Adulitano, ac præterea in veteri Numi-
paullo ante.
Ἄκρης ἐν πτολίεσσι] In *arcibus* nempe, ſicut ἐν πόλει ἄκρῃ
rum Iliad. Ζ. v. 88. ubi brevia Schol. ἐν ἀκροπόλει, in arce;
Dio Chryſoſth. Orat. 1. p. 14. Βασιλεὺς ἄκρα, item Διὸς Βα-
egia arx, ſacra Jovis Regis. Unde ad Jovem, cui arces Gr-
icere hunc Callimachi locum, opportune jam ad Heſiodum
ræcarum hodie Latinarumque litterarum decus Grævius. Ita
rigenti, ubi Jovis πολιέως templum, ædificare volebant Agri-
teſte Polyæno Stratag. l. v. p. 375. ult. edit. & apud Apollo-
b. 11. v. 1011. Γενηταίου Διὸς ἄκρην, *Genetai Jovis promonto-*
mmo unde Juppiter ΑΚΡΑΙΟΣ ſeu *arcium Præſes* in antiquis
s, de quibus nos alibi, & ſæpe apud auctores dictus. Neque
quod hic Poetæ noſtri locus videretur innuere, ſolus Juppiter
, ſeu in Ἄκραις ſive *arcibus* cultus; ſed alii etiam Dii vel Deæ
, aut Ἀκραίαι; quales Juno, Minerva, Venus, Diana, ut alibi
is, appellatæ. Unde notat Vitruvius l. 1. c. vii. Deorum loci
rium, Jovis præterea, Junonis, ac Minervæ, templa, in excel-
urbis loco & arce, unde mœnium maxima pars conſpicitur, lo-
Idem de Martis templo Halicarnaſſi in ſumma arce extructo ob-
eodem libro c. viii.
d. ἐπόψιος] Sic Ζηνὸς ἐποψίου Apollonius Rhod. l. 11. v. 1126.
Critici ἐπόψιος, ἐπόπτης, non, ut ibi legitur, ἔποπος, & quam
ſeu vocem *Soli* vulgo tribuunt; *Mercurio* etiam Æſchylus Prom. v.
Immo Dii in genere ἐπόψιοι, ſeu *Inſpectores*, dicti a Sophocle,
loctet. v. 1054. unde illud de Jove incerti Poetæ apud Stobæum Ecl.
ſ. lib. 1. c. vii. οὐχ εὕδει Διὸς ὀφθαλμὸς, *non dormit Jovis oculus*; &
Diis in genere, Euripidis in Phrixo, apud eundem Stobæum,

'Οξὺς Θεῶν ὀφθαλμὸς εἰς τὰ πάντ' ἰδεῖν.

Acer Deorum eſt ad omnia videnda oculus.

 Ibid.

Ibid. *δίκῃσι λαὸν ὑπὸ σκολιῇς*] *Δίκῃσι* nempe hic pro *judiciis*, iiſque tam *æquis*, ſeu *rectis*, quam *σκολιῇς*, ſeu *iniquis*, ut hoc loco; quæ proinde poſtrema non tam Reges, quam Tyranni exercent. Sic de Rege a Jove dato, opportune ad hunc locum Heſiodus Theogon. v. 85. *Διακρίνοντα θέμιστας ἰθείῃσι δίκῃσι*, *reddentem jura rectis judiciis.* Utriuſque autem generis Reges, tam juſte quam inique imperantes, ſub Jovis oculis, ſeu Ἐποψίου ſupremo regimine, ex æquo conſtitutos, præclare hic docet Callimachus: habere proinde eos *Inſpectorem* non ſolum, ſeu Ἐπόψιον, vel Σκοπὸν (ſicut ab Æſchylo, uti paullo ante vidimus, idem dictus) ſed vindicem etiam inique ab iis factorum, ſeu *obliquorum judiciorum*, eundem Jovem. Qui proinde locus illum Homeri habuit ante oculos, qui exſtat Iliad. π. v. 386. &c.

Ζεὺς, ὅτε δή ῥ' ἄνδρεσσι κοτεσσάμενος χαλεπήνῃ,
Οἳ βίῃ εἰν ἀγορῇ ΣΚΟΛΙΑΣ *κρίνωσι* ΘΕΜΙΣΤΑΣ,
Ἐκ δὲ δίκην ἐλάσωσι, Θεῶν ὄπιν οὐκ ἀλέγοντες.
Juppiter, quando jam viris iratus ſævit,
Qui vi in foro OBLIQUA *edunt* JUDICIA,
Juſtitiam autem expellunt, Deorum ultionem non metuentes.

Quo ſpectant etiam præclara illa, quæ ex Euripidis Melanippe refert Stobæus Ecl. Phyſ. l. I. c. VII. p. 8. & quæ merentur omnino hic adſcribi.

Δοκεῖτε πηδᾶν τ' ἀδικήματ' εἰς Θεοὺς
Πτεροῖσι, κἄπειτ' ἐν Διὸς δέλτου πτυχαῖς
Γράφειν τιν' αὐτά· ΖΗΝΑ *δ'* ΕΙΣΟΡΩΝΤΑ ΝΙΝ
Θνητοῖς δικάζειν.
Creditis delicta ſubſilire ad Deos
Alata, deinde & in Jovis membranis
Aliquem eadem ſcribere, ILLISQUE INSPECTIS JOVEM
Mortales judicare.

V. 83. *Οἵ τ' ἔμπαλιν ἰθύνουσιν*] Reges nempe jura reddentes, non *σκολιὰ*, ſeu *obliqua*, ſed prout decuit *Διοτρεφέας βασιλῆας* ſeu *a Jove datos Reges*, & quod Heſiodus loco ante indicato dixit *Ἰθείῃσι δίκῃσι*, ſeu *rectis judiciis*; & ſimiliter de Moſynœcorum Rege Apollonius, l. II. v. 1209.

Ἰθείας πολίεσσι δίκας λαοῖσι δικάζει,
Recte urbibus & populis dat jura.

Id quod rurſus dixit alibi Heſiodus Ἐργ. v. 9. *δίκῃ δ' ἴθυνε θέμιστας*, *juſte rege judicia.* Ἰθύνειν quidem proprie de navis gubernatore, ſeu qui ad clavum ſedet, dictum; ſicut de Argonautis, qui ad ſimile munus adſpirabant, Apollonius l. II. v. 899. *Ὤρνυντ' ἰθύνειν λελιημένοι*, *Surrexerunt clavum regere adſpirantes*; alibi de Thetide ad clavum ejuſdem navis Argus, lib. IV. v. 938. *Θέτις δ' ἴθυνε κέλευθον*, *Thetis autem curſus direxit*; & de primo iſtius navis rectore Tiphy. l. I. v. 562. *ὄφρ' ἔμπεδον ἰθύνοι*, *quo certius dirigeret navim.* Hinc alter ejuſdem Argus gubernator Ancæus Ἰθυντὴρ ab eodem dictus l. IV. v. 209. ſicut pariter *οἴακος εὐθυντὴρ νεὼς*, *clavi director navis*, apud Æſchyl. Suppl. v. 725. & inde etiam

...m Phænom. v. 44. Τῇ δ' ἐν Σιδόνιοι ἰθύντατα ναυτίλ-
...Sidonii certiſſime navigant. Unde opportune de Re-
...clavum imperiorum ſedent, vox illa ἰθύνειν, ut hoc
...& ſicut de Cambyſe Perſarum Rege Æſchylus, Perſ.

...παῖς τέταρτος ἴθυνε στρατόν.
...em filius quartus rexit populum.

...rſarum, non moderavit, ut male hunc verſum interpre-
...us etiam editor, ut ad eundem Tragicum notamus. Inco-
...ate paulloante legitur v. 766. σκῆπτρον εὐθυντήριον, ſceptrum
...dirigens; & quo modo ἰθυντηρία δίκη occurrit in Orphei
...350. Immo inde εὐθύνειν apud Atticos, judicare, decer-
...que etiam κολάζειν, ut notant Critici ad Sophoclis Ajac.
...n ratione nempe, qua Εὔθυνοι dicebantur in jure Atti-
...νῶν δικασταὶ, ſeu rationum reddendarum judices, & quo-
...Oratores Atticos, meminit etiam Ariſtophanes, Equit.

...βου] Ὄλβος pro εὐτυχία, ut hoc loco, ſæpe apud Tragi-
...chylum Perſ. v. 711. & Eumen. v. 540. ac alibi. Hinc Jup-
...βιος dictus ab eodem Æſchylo, Suppl. v. 534. Ὄλβιε Ζεῦ,
...ter. Ὄλβον autem pro ὀλβίου, juxta veteris codicis ſcriptu-
...male hic legebat Tan. Faber, tradente id ad hunc locum &
...eruditiſſima ejuſdem Filia. Sic, quod obſervo, Theocritus
...13. ἐγὼ δὲ ἔχω οὐδ' ἅλις ὄξος; Ego autem non ſatis habeo ace-
...aceti; & quomodo apud Comicum, Θεσμοφ. p. 786. ἅλις
...χολὴ, ſatis nobis eſt otium, (ſeu otii) non, ut ibi hactenus,
...gendum liquet; nec opus proinde cum Biſeto ibidem in χολῆς

...Οὐ μάλα δ' ἶσον] De inæquali diſtributione a Jove Regibus
...ndus inſignis hic locus. & qui ad Ptolemæi Philadelphi, quem
...intendebat, aut vero filii ejus Evergetis (quem utique ſequen-
... in Apollinem a Callimacho deſignari, notant ibidem Scholia
...) commendationem inde augendam eximie facit. Jure nempe
...uo Νεμέτωρ dictus, aut Κλάριος, uti paullo ante vidimus, uſus
...piter. Quo ſpectat etiam illud Nauſicaæ apud Homerum, Odyſſ.
...188.

ΖΕΥΣ δ' αὐτὸς ΝΕΜΕΙ ΟΛΒΟΝ Ὀλύμπιος ἀνθρώποισιν
Ἐσθλοῖς, ἠδὲ κακοῖσιν, ὅπως ΕΘΕΛΗΣΙΝ ἑκάστῳ.
Juppiter vero ipſe DISTRIBUIT FELICITATEM *Olympius ho-*
minibus
Bonis atque malis, PROUT VULT, *unicuique*;

...ſicut alibi apud eundem legitur, Deos ex æquo non omnibus mu-
...a largiri, ſed hæc illis, aliis alia. Odyſſ. θ. v. 167. &c.
...ἐμὸν βέβηκεν] Notanda μετάθεσις Poetis familiaris.
...V. 86. ποδὶ ... Sic apud Æſchylum Eumen. v. 848. ...
...προβέβηκε ... & quæ plura id genus apud veteres
...& mox, παρ' ... impri-

imprimis Tragicos occurrunt. A Senioribus autem, Gen. XXIV. v. 1, dicitur Abraham προβεβηκὼς ἡμερῶν, ſeu *ætate provectus*. De Jove autem, cujus inſtar in terris eſſet hic Ptolemæus, dixerat Pindarus, Olymp. Od. XIII. 114. Ὕπατ' εὐρὺ ἀνάσσων Ὀλυμπίας, *o Supreme, late imperans Olympia*.

V. 87. Ἑσπέριος γε τελεῖ] Ἑσπέριος hic Attice, pro ἑσπέρας, aut πρὸς ἑσπέραν, ut loquebantur vulgo Græci, ſeu *veſpertinus*, pro *veſperi* dictum; ſicuti ποθέσπερα, pro πρὸς ἑσπέρας apud Theocritum, Idyll. VIII. v. 16.

----- τὰ δὲ μάλα ποθέσπερα πάντ' ἀριθμεῦντι,

Numerant vero veſperi ſemper oves.

Sic νυκτέρος pro νυκτὶ apud Sophoclem, Ajac. v. 217, & jam ante apud Æſchylum, Sept. Theb. v. 733. Notandus cæteroquin hic Poetæ locus, qui ſingularem hic in Ptolemæo vigilantiam, ſeu τὸ ἐνεργητικὸν, laudat; qua factum, ut mane primum, quod mox ait, cogitata aut deliberata, citra ulteriorem ἀμβολιεργίαν, dicantur ab eo *veſperi*, ſeu eadem adhuc die, & quidem, quod mox addit, ubi res erant arduæ, *perfici* ſolita. Quam utramque celeritatis in conſiliis, & diligentiæ in exequendis cogitatis laudem, Athenienſibus itidem tribuunt, uti mox dicetur, apud Thucydidem Corinthii. Quo proinde referas illud Suetonii de Auguſto, cap. LXXVIII. *A cœna lucubratoriam ſe in lecticulam recipiebat. Ibi, donec reſidua DIURNI ACTUS, aut omnia, aut maxima ex parte CONFECERAT, ad MULTAM NOCTEM permanebat.* Quamquam idem eſſet Auguſtus, qui illud Σπεῦδε βραδέως, *Feſtina lente*, crebro jactaret; & eandem in rem, *ſat cito fieri, quidquid fiat ſatis bene*, ut ante idem auctor de eo dixerat cap. XXV. Δραστήριον itaque illud, ſeu ἀποτελεστικὸν, in Ptolemæo hic laudatur, ad inſtar quaſi τελείου Jovis, de quo Sophocles Oedip. Colon. v. 1133. Τελεῖ, τελεῖ Ζεύς τι κατ' ἦμαρ. *Perficit, perficit Juppiter aliquid quotidie.* Deorum nempe in operando velocitas, ϗ αὐτῦ τῦ νῦ ταχυτέρα διαλάμπει, *ipſa etiam mente celerius emicat*, ut de ea loquitur Jamblichus in Myſter. Sect. II. c. IV. p. 43. Unde Heroas ibidem tradit, parem omnino Diis aut Geniis, in perficiendo quæ cupiunt, celeritatem non adſequi. Neque eo minus tamen Philadelphum, aut Evergetem Ptolemæum, πολιτικωτάτως quidem laudat hic Callimachus, quod non eſſet e cunctatorum genere, aut qui ἐς αὔριον rerum gerendarum momenta improvide differret, ſeu qui in deliberatione ſtrenuus, in exequendo autem tardus & procraſtinator haberetur. Immo quod ipſum de Philadelpho, ut jam vidit Vulcanius, tradit quoque Theocritus in Encomio hujus Regis, Idyll. XVII. v. 13. οἷος μὲν ἦν τελέσαι μέγα ἔργον, *qualis erat ad perficiendas res magnas.*

Ibid. ᾗ κε νοήσῃ] Diis nempe ſolis tribuit Jamblichus, loco ante adducto, non autem Angelis, Geniis, aut Heroibus, ut *ſimul cum dicto, quæ velint, perficiant*, ſeu, ut ille loquitur, ἅμα τῷ λέγειν ἀποτελεστικὸν, ſeu juxta illud Ariſtophanis de Deo apud Clementem Stromat. l. V. p. 627. Δύναται δὲ τὸ ἴσον τῷ δρᾶν τὸ νοεῖν, *Idem enim in eo valet, cogitare*

...ud aliter ac de Jove dixerat pridem Æſchylus, Suppl.
... ἔργον, ὡς ἔπος; adeſt opus, firmatal ac dictum: & quo
...quam immutatis verbis, ut obiter noto, Apollonius,
... ἔπος. ἠδὲ καὶ ἔργον &c. Ubi dicere ſem, ibi etiam factum.
...e Pallade quoque infra, hymno in ejus Lavacr. v. 131.
... ἐπινεύσῃ, idque firmum aut perfectum, cui annuerit.
...o hic laudat Callimachus, quod proxime ad illud Jovis,
... quibus nihil eſſe divinius modo dixerat, ἀποτελεστικὸν
...n ea. de quibus mane cogitaverat, & ubi res erat magna
... eodem quidem, inſtar Jovis, temporis puncto, ſed ea-
...ut ante dictum, veſpera. ſeu die, citra ulteriorem mo-
... valeret & conſummare: Ut nempe τὸ βουλευτικὸν hic præ-
...λεστικὸν, ac ita providum non minus, neque cunctatorem
...m in conſultando, quam celerem in exequendo laudet hic
In quo proinde conjuncta occurrant, quæ in ſummo Im-
...uirit Tullius pro Manilia, celeritas in conficiendo, conſilium
... Ad exemplum proinde Jovis Τελείου non ſolum, ut vi-
... Βουλαίου etiam, ut aliunde notum, & qualis in antiquis ali-
...is comparet, dicti & culti. Immo quo ſpectat illud Athe-
... Corinthiis profectum apud Thucydidem elogium, lib. 1. p.
...chel. καὶ ΕΠΙΝΟΗΣΑΙ ὀξεῖς, καὶ ΕΠΙΤΕΛΕΣΑΙ ἔργῳ, ὃ ἂν γνῶσιν,
...XCOGITANDUM celeres, & ad re ipſa PERFICIENDUM,
...arint. Auroram autem, ſeu matutinum tempus, non ut Mu-
..., ſed ut ſimilibus Principum deliberationibus & conſiliis ami-
...pportunam innuit hic quoque Callimachus. Unde nec vacuas
...ac ſollicitudine eorum noctes, a quorum conſiliis pendet alio-
...as, dixerat dudum Poeta, noto verſu, Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον &c.
...præclare etiam docet Dio Chryſ. orat. III. de Regno, p. 471.
...clero licere noctu minus dormire, quam nautis, tradit; ducem
...ercitus magis vigilare, quam illos, qui eum cuſtodiunt, mili-
...a conciones Athenienſium, ubi de ſumma Reipublicæ delibera-
...ιοῖ, ſeu πρῴ ὄρθρον, vel ſub diluculum, habitas, cum aliunde,
...x Comici Concionatricibus abunde liquet, ubi etiam minatus di-
...præco, non habituros ſolitam trium obolorum mercedem, qui
...ucem non in concionem veniſſet. ὡς ἂν πρῴ πάνυ τῷ κήρυκος &c.
...a. Unde idem in Θεσμοφ. p. 786.

Ἐκκλησίας ποιεῖν ΕΩΘΕΝ τῇ μέσῃ
Τῶν Θεσμοφορίων,
Concionem facere MANE medio tempore Theſmophoriorum.

..., ut ibi abſurde aut ambigue Interpres, media die, niſi id de tertia
... intellexerit Cerealium, quæ media erat temporis quinque dierum
...ic feſto deſtinati, ut aliunde liquet. & bene ibi obſervat Biſetus.
Ibid. νοήσῃ] Negotium faceſſit hic locus viris eruditis ob metrum
... in νοήσῃ; unde alii νόσῃ, alii, ut Tan.
...a pleonaſmum litteræ o in νοήσῃ; unde alii νόσῃ, alii, ut Tan.
...aber. νώσῃ. alii aliter legendum hic putant, ſicut H. Stephanus; aut
...undem verſum inde Politicis verſibus, qui ſyllabis ſæpe abundant,

 ſicut

ſicut Vulcanio factum, adnumerant. Verum nihil hic video quod turbare quemquam debeat, ſi vel vox νοήσῃ per συνίζησιν diſyllaba hic ſtatuatur, ο conjunctim cum η pronuntiata; aut vero, ut, hoc miſſo, diphtongus in voce ἠοῖ corripiatur. Utrumque certe exemplis non caret apud caſtigatiſſimos etiam Poetas. Poſtremum utique in voce εἴη, apud Sophoclem, Philoct. v. 25. ubi correpta diphtongus εἰ, ut notant ibidem Critici; οἱ Τραγικοὶ γὰρ τῇ ει διφθόγγῳ χρῶνται ἀντὶ βραχείας. Sic in Tyrtæi Elegia apud Leocratum p. 169 ed. Hanov. correpta, quod viderunt alii, diphtongus αι in fine pentametri, Φεύγετε τοὺς γεραιούς. Quamquam in his duobus exemplis ſequens diphtongum vocalis id minus inſolitum reddat, & ſimilia etiam, cum alibi, tum in Homero quandoque occurrant, ut in verſu qui paullo poſt adducetur: ubi ſicut hoc apud Callimachum loco, diphtongus οι itidem corripitur, vel per συνίζησιν cum ſequenti vocali jungitur, Iliad. θ. v. 408. Αἰεὶ γάρ μοι ἔωθεν &c. Ut diſyllaba autem per συνίζησιν ſtatuatur hic apud Callimachum vox νοήσῃ, diphtongo proinde in voce ἠοῖ intacta, nihil apud veteres Poetas frequentius; ſicut in triſyllaba voce πόλεως in duas contracta apud Æſchylum, Sept. Theb. ubi in fine Senarii Jambici, ſeu verſus 1014, legitur Καδμείας πόλεως; & ſimiliter apud Euripidem in voce Ἀχιλλέως, Hecub. v. 24. duabus poſtremis ſyllabis in unam coalitis. Idem liquet in diſyllabis vocibus Θεοῖς & Θεαῖς in unam contractis apud Sophoclem, Ajac. v. 491. & Oedip. Colon. v. 715. & quæ plura id genus notant ad eoſdem alioſque Poetas veteres Grammatici.

V. 88. τὰ μείονα δ' εὖτε νοήσῃ] Adeo ut, Jovis ac Deorum inſtar, uti vidimus, ſe in talibus, quæ longam deliberationem haud poſtularent, exhiberet Ptolemæus; ut nempe ἅμα τῷ νοῆσαι ſequeretur, quod ait Jamblichus loco paullo ante laudato, τὸ ἀποτελεστικὸν, ὧν ἐφίεται ἐνεργεῖν, *perficiendi, quæ cuperet*, ſeu quæ cogitaverat, *facultas*; ſeu quod de Deo a Parmenide apud Clementem dicitur, Stromat. l. v. p. 627. τὸ γὰρ αὐτὸ νοεῖν ἐστίν τε καὶ εἶναι, *idem enim eſt cogitare ac eſſe*. Nempe ut in hiſce id præſtaret Ptolemæus, quod de Achivorum Præconibus ait Poeta Iliad. τ. v. 242; unius vocis mutatione μῆτις pro μῦθος hic facta,

Αὐτίκ' ἔπειθ' ἅμα μῆτις ἔην, τετέλεστο δὲ ἔργον.
Nam ſimul ubi erat cogitatum, illico perficiebatur factum.

Ut proinde in rebus parvis ταχύβουλον tradat hic Ptolemæum Callimachus, non autem ſicut Athenienſes eo nomine tanquam in rebus etiam arduis ταχυβούλους, ac inde poſtea μεταβούλους ſalſe perſtringit Comicus, Acharn. p. 401. Unde præterea ſumma commendatur ejuſdem Philadelphi in regni adminiſtratione providentia, qua factum, ut non maxima ſolum, ſed minoris etiam momenti negotia a ſe haud aliena exiſtimaret. Quum alioquin a Cotta dicatur apud Ciceronem de Natur. Deorum l. III. c. XXXV. *Ne in regnis quidem Reges omnia minima curant*, idque Deorum ſcilicet, de quibus paullo ante dixerat, exemplo, *minora Dei negligunt, neque agellos ſingulorum, nec viticulas perſequuntur.*

V. 89.

Eadem voce pro ἐνιαυτῷ, Præter Heſiodum, & ſi
…atum, uſus quoque Lycophron. p. 162. μέγαν πλωϊ-
…ον ἐνιαυτὸν; & cujus vocis originem alii ex antiquis
…ibus, alii ab omnibus terræ fructibus completis ſeu
…anno, ſeu vero quod eo compleantur tempora, arceſ-
…autem prima obſervatio; atque ideo quod a Pleiadibus,
…olum, ἆμος δ' ἀντέλλοντι Πλειάδες, cum vero Pleiades
…loquitur Theocritus Id. XIII. v. 25. ſed annum etiam
…ecorum plerique, ut hoc erudite jam ad Heſiodum mo-
…nus Grævius.

…ἐχ ἐνὶ] Cunctatores nimium & lentos Principes hic pul-
…, quorum nempe, juxta illud Diomedis apud Homerum

…ων τε νόος, λεπτὴ δέ τε μῆτις.
…ior animus, debiliſque conſilium:

…ſequens cogitatio mutat continuo priorem; aut denique,
… præſens illa ac vivida in perficiendis recte etiam penitato-
…is, & quæ Heroicarum prope mentium dos eſt, …
…Αὐτὸς ἄνην ἐκόλυσσας] Ἄνην Schol. explicant hic per ἄνυσιν &
…effectionem & complementum. Ita quoque ad illud Æſchyli,
…b. v. 719. Ἄν ἂν ἄνη τις; Critici ἄνη τις, τελέσειέ τις, aut
…καὶ τελεσθῆναι δυνάμενα. Præclarus iterum hic Poetæ locus,
…it, nihil invito aut ſine Deo, a præſtantiſſimis etiam Regibus
…fici, ab unoquoque ejus nutu res ad exitum deduci. Unde il-
…lem Æſchyli, ab Argivorum quidem Rege & populo decre-
…ut Danaides Argolicam regionem incolerent, verum, quod
… addit, Ζεὺς δ' ἐπέκρανεν τέλος, Juppiter autem conſtituit finem,
…plementum, Suppl. v. 632. Alibi autem idem in genere Diis
…, τοῖς Θεοῖς τελεσφόρους εὐχάς, Diis perfectiores preces. Choeph.

…. ἐνέκλασσας δὲ μῆνιν] Reſpicit omnino hic locus, quod miror
…obſervaſſe eruditos Poetæ hujus editores, ad illud Jovis de Junone,
perpetuo interrumpente cogitata, apud Homerum Iliad. Θ. v. 408.

Αἰεὶ γάρ μοι ἔωθεν ἐνικλᾷν ὅττι νοήσω.
Semper enim mihi conſuevit interrumpere, quidquid cogitaro;

…ſicuti mox eadem de re Iris, ἐνικλᾷν ὅττι νοήσῃ; & ad quem locum
…nt brevia Scholia, ἐνικλᾷν, τὸ ἐμποδίζειν; ac ſimiliter Euſtathius p.
…. ἐμποδὼν εἶναι καὶ κατακάμπτειν; metaphora, ut ibidem & paullo
… ait, a plantis vel corporibus firmis & erectis ſumpta, quæ infrin-
…e aut inflectere liceat. Idem proinde ἐνικλᾷν, quod ſimplex κλᾷν
…ud Heſychium, ubi κλᾷν, κάμπτειν, ἐμποδίζειν; aut quod κατακλᾷν
…ud Theophraſtum de C. Pl. l. v. c. iv. πλὴν ὅσοι τῶν ἀκρεμόνων κατα-
…κλάσθωσιν, *præterquam ii rami, qui in proſtratu perfracti.* Immo ſicut
…pportune occurrit illud Comici Equit. p. 596.

Βουλὴν πατήσεις, καὶ Στρατηγοὺς κλάσεις,
Senatum calcabis, ac Duces confringes.

Jovi proinde id tribuit Callimachus in conturbandis magnorum etiam Regum conſiliis, quod in genere de Diis dicit alicubi Homerus, nempe Odyſſ. ψ. v. 1v.

οἵ τε δύνανται
Ἄφρονα ποιῆσαι, καὶ ἐπίφρονα περ μάλ' ἐόντα.
Qui quidem poſſunt inſipientem facere eum, qui vel prudentiſſimus fuerit.

V. 91. Κρονίδη πανυπέρτατε] Ita in Orphicis Hym. in Solem v. 17. αἰεὶ πανυπέρτατε; apud Theocritum autem Idyll. xxiv. v. 97. Ζηνὶ καθυπερτέρῳ. Idem nempe, qui *Exſuperantiſſimus* dicitur in Nummo Commodi, JOVI EXSUPER. & in antiquo Marmore apud celeberrimum Grævium, ac in Miſcel. Sponii. p. 71. JOVI EXSUPERANTISSIMO; & qua de re egi ad Juliani Cæſares p. 422. & 493. Non Ὕπατος proinde dictus ſolum Juppiter, quod nomen, ſicut etiam Καθυπέρτερον apud Æſchylum Sept. Theb. v. 232, aliis etiam Diis quandoque tribuitur, ut apud eundem Tragicum Agam. v. 88. & Suppl. v. 25. Ὕπατοί τε Θεοί, ſed etiam Ὑπέρτατος, ut in poſteriori dramate, v. 681. Immo ut hoc loco idem πανυπέρτατος, non *ſummus* tantum, ſed, ut modo innui, *Exſuperantiſſimus*, & quomodo παναίτιος, πανεργέτης idem alibi apud eundem Tragicum dictus Agam. v. 1490. aut παγκρατὴς, Sept. Theb. v. 261. & de eodem alibi, πάντων Μεγίστῳ Ζηνὶ, Choeph. v. 203. Quo referri etiam debet Jovis Ὑψίστου ſimulacrum, ad unam e Thebarum portis Ὑψίστων inde dictam, juxta Pauſaniam l. ix. p. 555. erectum, ac vetus Inſcriptio in Sponii Miſcel. p. 315. ΘΕΩ ΥΨΙΣΤΩ; nempe ſicut apud Sophoclem Philoct. v. 1322, Ζηνὸς ὑψίστου σέβας, aut ſicuti mallem, Ζηνὸς Ὑψίστου σέβας, *Jovis Altiſſimi Majeſtas.*

Ibid. δῶτορ ἐάων] Verum non ἐάων, ſed *malorum* etiam *datorem* innuit Jovem Homerus, Iliad. ω. v. 528.

Δώρων οἷα δίδωσι κακῶν, ἕτερος δὲ ἐάων.
Munerum qualia dat, alterum *malorum*, *alterum autem bonorum*;

e duobus nempe doliis in ejus domo exſtantibus, & ad quem locum videri poſſunt veteres Critici. Eam autem opinionem videtur hic ſequutus Callimachus, juxta quam a Jove Olympio bona, a Plutone vero ſeu χθονίοις Θεοῖς mala proficiſci ſtatuebant Gentiles; qua de re, ut alia hic mittam, videndus Plutarchus de Iſide, p. 370. & Biſetus in Platonem p. 45. Hinc ad ea mala averruncanda, iidem ἀποτροπιασμοῖς, ut notum, placari ſoliti: inter quos tamen Ἀποτροπαίους, ſeu ad nocendum paratos, Juppiter etiam quandoque relatus, qua de re alibi.

V. 92. δῶτορ ἀπημονίης] Hinc ἀπήμιος Juppiter in Attica etiam cultus, teſte Pauſania lib. 1. p. 60. Idem proinde qui Ἀλεξητήριος Thebis, ut ex Æſchylo Sept. Theb. v. 8, & Græcis ad eum Criticis liquet, ſacratus; aut qui etiam Ἀποτρόπαιος, ſicuti modo diximus, habebatur, & qua de re præter alios Æſchylus, Suppl. v. 898. & v. 1070.

Ibid. τίς δ' ἔργματα] Præclarum illud Æſchyli de Jovis operibus ſupra jam adtuli, πάρεστι δ' ἔργον ὡς ἔπος, & ſicut de eodem alibi,

Agam.

πρᾶξιν, ὡς ἔκρανεν, ut fecit, ut perfecit; ac unde Τε-
λεσφόρος, perfectorum perfectiſſimum robur. Occurrit
vox ἔργματα per metatheſin, ut volunt, litterarum
præter Heſiodum, apud Alcæum, Anth. l. 1. c. xi. ep. iv,
γματα, canebat autem equi (Trojani) facta.
πάτερ] Proprium illud Jovis apud antiquos Theologos,
vetuſtiſſimi Poetæ, adtributum; quod innuit Dio Chry-
o jam ſupra indicato Orat. 1 p. 8. Adeo etiam ut ab ipſo
, quamquam, quod ante vidimus, majori natu, Jup-
ne compelletur. Ζεῦ πάτερ, apud Homerum Odyſſ. N.
apud veteres Tragicos Ζεὺς πατὴρ, ut apud Æſchylum
. 518. alibi etiam in eodem dramate v. 120.
Πάτερ παντελὲς πάντων.
ppiter Pater, omnium perfector ad ſummum;
τῶν ἀπαίτων Ζεὺς πατὴρ, apud Sophoclem Trachin. v. 279.
ovis exemplum, Cyrus Πατὴρ ἀνθρώπων a Perſis olim dictus,
idio Auguſtus, Hominum tu Pater, ille Deum, Faſt. l. 11.
eſſe autem de Cyro Pauſania in Arcad. p. 526. male inde a
ſuborio ad Capitolinum, quod jam alibi monui, reprehen-
que tamen illa Patris appellatio Jovi remanſit propria, ſed Bac-
is, ſeu Libero Patri; unde etiam illa Servii ad Virgil. Georg.
4. gloſſa, PATER licet generale ſit omnium Deorum, tamen
LIBERO ſemper cohæret. Adde quod Pater quoque appellatus
t ex Eunapio liquet. Hierophanta in ſacris Mithriacis, ac inde
dicta eadem ſacra, ut jam ad Lampridium in Commodo mo-
άνω.
. Οὔτ' ἀρετῆς ἄτερ ὄλβος] Citatur hic verſus apud Stobæum,
. 111. p. 552. ac præterea in Scholiis Pindari, ad ſimile pro-
Pyth. Od. v.

ὁ πλοῦτος εὐρυσθενής,
Ὅταν τις ΑΡΕΤΑ κεκραμένον &c.
Divitiæ late potentes, quum aliquis VIRTUTE temperatas &c.

em locum appoſite inſuper adducunt veteres Critici illud Sapphus,

Ὁ πλοῦτος ἄνευ ἀρετῆς οὐκ ἀσινὴς πάροικος,
Divitiæ ſine virtute haud innoxius incola.

mpe quod, juxta illud Philoſophi ad Nicomachum lib. iv. c. 1, καὶ
ΠΛΟΥΤΩ δὴ χρήσεται ἄριστα ὁ ἔχων τὴν περὶ τὰ χρήματα ἀρετήν, DIVI-
S autem optime utetur, qui poſſidet VIRTUTEM, quæ eſt in rebus
tinentibus ad pecunias. Quibus conſona de varia utilitate, quæ e di-
itiis, ſed a probis tantum, ſeu virtute præditis capiatur, tradit Plato
Republ. l. 1. p. 331; aut quod ſub finem Tabulæ Cebetis legitur,
on expedire iis, ut ſint divites, qui divitiis uti neſciunt. Unde etiam,
uod hic non prætereundum, ἀρετὴν, quam Dii, ut Homerus ait, ho-
minibus largiuntur, per ὄλβον ſeu εὐδαιμονίαν interpretantur veteres Cri-
tici; nempe ad Odyſſ. ν. v. 45.

Θεοὶ δ' ἀρετὴν ὀπάσειαν Παντοίην.

Dii autem virtutem ſeu felicitatem largiantur omnem ;
ubi brevia Scholia ἀρετὴν, εὐδαιμονίαν. Neque aliter ibi Euſtathius ; qui addit inſuper, eos, qui Homerum ſequuti, ex hoc loco tradidiſſe, εὐδαιμονίαν e virtute proficiſci. Hinc etiam eundem Ptolemæum a beneficentia laudans Theocritus, Idyll. XVII. v. 116.

τί δὲ κάλλιον ἀνδρί κεν εἴη
Ὀλβίῳ, ἢ κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἄρεσθαι;
Quid autem præclarius homini contingat
Diviti, quam ut gloriam illuſtrem inter homines conſequatur ?

Adde hic præclarum Philoſophi effatum, l. x. cap. vi. ad Nicomachum. δοκεῖ δὲ ὁ εὐδαίμων βίος κατ' ἀρετὴν εἶναι· *videtur beata vita eſſe ſecundum virtutem* ; & illud Ciceronis de Natur. Deor. l. xi. *ſine virtute certe nullo modo beatus* ; immo illud inter ejus Paradoxa ſecundo loco ab eo traditum & adſertum, Ὅτι αὐταρκὴς ἡ ἀρετὴ πρὸς εὐδαιμονίαν, *quod ſufficiens ſit virtus ad felicitatem* ; aut ejuſdem Paradoxon vi, Ὅτι μόνος ὁ σοφὸς πλούσιος, *Solum ſapientem eſſe divitem* ; totidem e Zenonis porticu, ut aliunde notum, petita.

. V. 96 Οὔτ' ἀρετὴ ἀφένοιο] Scilicet juxta vetus illud dictum Bioni a Laertio, a Plutarcho autem Cleomeni in ejus vita, tributum, quod *Divitiæ ſint rerum nervi* : ac præterea ſecundum illud Philoſophi, eodem adducto paullo ante ad Nicomachum loco, ὁ ΠΛΟΥΤΟΣ ἐςὶ τῶν χρησίμων· ἑκάςῳ δὲ ἄριςα χρῆται, ὁ ἔχων περὶ ἑκάςων ΑΡΕΤΗΝ; *DIVITIÆ autem ſunt ex iis, quibus utimur ; una quaque autem re optime utitur, qui tenet VIRTUTEM, quæ in ſingulis rebus exiſtit.* Unde *divitias* ei, qui recte ſcit iis uti, conducere, ut facilius a ſe agenda perficiat, benefaciat aliis, & cedere eaſdem in majus incrementum τῆς ἀγαθοέργου προαιρέσεως, notat ad Epictetum Simplicius cap. xxxviii. p. 45. ed. Salmaſ. Quo ſpectat etiam illud Menandri apud Stobæum, loco ſuperiori nota adducto;

Μακάριος ὅςις ΟΥΣΙΑΝ καὶ ΝΟΥΝ ἔχει.
Χρῆται γὰρ οὗτος εἰς ἃ δεῖ ταύτῃ καλῶς.

h. e. Grotio interprete,

Felix qui MENTEM cum DIVITIIS poſſidet.
Nam ſolus ille novit divitiis frui.

Quo ſpectat proinde haud contemnendus Alexandri Aphrodiſ. qui etiamnum exſtat, liber, & Ethicis Ariſtotelis edit. Græc. a Sylburgio additus, Ὅτι οὐκ αὐταρκὴς ἡ ἀρετὴ πρὸς εὐδαιμονίαν; *quod virtus non ſit ſufficiens ad beatitudinem* ; ac proinde Tulliano, ſeu Stoicorum, de quo paullo ante, Paradoxo, ὅτι αὐταρκὴς ἡ ἀρετὴ πρὸς εὐδαιμονίαν, oppoſitus. Ibi vero, inter alia, inde adſtruit Alexander, quod non idem ſit (quod alioquin ad Homerum, uti paullo ante vidimus, notant veteres Critici) ἀρετὴ & εὐδαιμονία, *virtus* & *beatitudo*, quod ad beatitudinem non ſufficiat virtus, vitæ ſecundum naturam & corporis habita ratione, e quo tamen & anima homo conſtet: multa enim eſſe, quibus ad feliciter vivendum indiget, qui virtute eſt præditus, ut ſanitate, robore, multarum aliarum rerum copia ; non ſufficientem itaque eſſe virtutem ad

poſ-

...conſervationem eorum quibus indigemus; nec ſuffi-
...tutem ad finem conſequendam beate vivendi. Addit
... contra Stoicos, ſi virtus ſufficeret ut habeamus vitam
...modo laudanda eſſet ſpontanea emigratio ex hac vita
... quum ſit præditus, beate vivere cenſendus eſt; non
...rtatem virtutis & felicitatis, & quæ alia id genus ibi-
...; quæ nunc fuſius hic expendendi non eſt locus. Ali-
... de re, ut notum, Stoici, quibus *omnes divites*, qui
... *frui poſſunt*, ſicut de iis tradit Cicero l. VII. Epiſt.
...ut quod de Virtute Brutus apud eundem Tullium ſta-
... *ſe ipſam nihil cenſet ad ſe pertinere*. Tuſcul. v. cap. III.
... δ' ἀρετήν τε καὶ ὄλβον.] Iiſdem verbis, quod jam vidit
...s, clauduntur duo breves in Vulcanum & in Herculem
...ter eos qui Homero tribuuntur. Utrumque nempe Dei
...verunt ipſi Gentiles, ſicut de *Virtute* docet Plato in Meno-
...d. Steph. eam non a natura, aut ab inſtitutione, ſed Divi-
... munere contingere. & qua de re exſtat etiam pulcherrima
...Philoſophi Maximi Tyrii Diſſertatio, qua eos refellit, qui
...ἔργον εἶναι τέχνης θνητῆς. *opus eſſe artis humanæ*. ſtatuebant;
...Dei perfectione & potentia colligit, illud quod eſt perfectiſſi-
...qualis eſt virtus, ab eo hominibus dari; docetque inſuper,
... virtus a Deo proficiſcatur; nempe Diſſert. XXII. ubi quæri-
...*aliquis divinitus fiat bonus?* Immo quod pridem a Theologo-
... minus. quam Vatum, apud Græcos parente traditum fuerat,
...o jam paullo ante adducto ex Odyſſ. ν. v. 45. ΘΕΟΙ δ' ΑΡΕ-
...άσιμαν παντοίην; tum ex alio Iliad. υ. v. 242.

ΖΕΥΣ δ' ΑΡΕΤΗΝ ἄνδρεσσιν ὀφέλλει τε, μινύθει τε.

JUPPITER autem VIRTUTEM hominibus auget, minuitque.

...uam ut in priori loco, ſic in hoc etiam ἀρετὴ per εὐδαιμονίαν
...retentur veteres Critici, aut vero per ἀνδρείαν, quæ & ipſa præ-
... virtutibus adnumerata. Unde Priamus Hectorem, ut obſervat Ari-
...es ſub initium l. VIII. ad Nicomachum, a ſingulari quadam ejus
...antia ſeu virtute laudans. addit continuo, inde eum non videri
...alis hominis, *ſed Dei filium*, nempe Iliad. ω. v. 259.

οὐδὲ ἐῴκει
Ἀνδρός γε θνητοῦ παῖς ἔμμεναι, ἀλλὰ θεοῖο.

...itias vero, quas juxta *virtutem* hic petit a Jove Callimachus, Deo-
...n itidem munere contingere, vel ipſa docebit apud Tragicum Joca-
..., quæ homines ait non proprias opes poſſidere, ſed eas a Diis habe-
..., quas etiam, ut velint, rurſus auferant, Phœniſſ. v. 557. &c.
...inc Juppiter non Πλούσιος ſolum apud Amyclæos cultus, auctore Pau-
...nia l. III. p. 199, ſed etiam πλουτοδότης in Orphicis dictus pag. 170.
...lt. edit. ſicut in iiſdem alibi Apollo ὀλβιοδώτης; & Æſculapius eodem
...omine appellatus a veteri Poeta, ex emendatione illuſtris Grotii apud
...tobæum Ecl Phyſ. l. I. c. III. Carinus vero apud eundem Stobæum
...oco ſupra adducto, Serm. c. III, hominibus *colendam virtutem* præci-
pit.

pit, tanquam id in iis poſitum; *at a Diis vero feliciter agere petendum*,

> Ἀσκεῖν μὲν ΑΡΕΤΗΝ, ΕΥΤΥΧΕΙΝ δ' αἰτεῖν Θεὺς,

juxta nempe illud Æſchyli Sept. Theb. v. 631.

> Θεοῦ δὲ δῶρόν ἐστιν εὐτυχεῖν βροτοὺς,
>
> *Dei vero donum eſt mortales feliciter agere.*

Utrumque vero hic a Jove, tanquam unico & ſupremo πλουτοδότῃ & ὀλβιοδότῃ flagitat: beatam nempe illam, quam prædicat Peripateticorum Schola, *divitiarum* cum *virtute* conjunctionem. Haud enim inter ἀδιάφορα, quemadmodum a Zenonis & Chryſippi ſectatoribus, ita a Poetarum gente habitæ vulgo divitiæ; maxime ab iis, qui opulentiorum Regum erant clientes, qualis exſtitit Ptolemæi paullo ante celebrati Callimachus, ejuſque etiam laudator Theocritus; Hieronis Simonides; Antigoni Menander, &c. Neque proinde ſolus ex iis Pindarus, ut φιλόχρυσος ac divitiarum præco a veteribus ad eum Criticis, ſicut ad Iſthm. Od. V. p. 462. ac alibi, arguitur; haud aliter ac ab eodem Simonides, ut φιλοκερδὴς Iſthm. Od. IV. p. 444; ac ille rurſus una cum Sophocle, apud Comicum Εἰρην. p. 673. ſugillatur,

> Ἐκ τοῦ Σοφοκλέους γίνεται Σιμωνίδης.
>
> *Ex Sophocle factus eſt Simonides*,

& quod de turpi in utroque lucri ſtudio, ſeu κέρδους ἕκατι, continuo ibidem explicatur.

SERVATIONES IN HYMNUM IN OLLINEM.

Σείσατο δάφνινος &c.] Virgilii, qui huc omnino reſpexit,
locum viderunt priores editores, & cui addendus ille Lu-
cani de Phœbade, *nulloque horrore comarum excuſſæ laurus*,
lib. v. v. 154. Nempe non templi ſolum Delphici poſtes
ornati, ut liquet ex Euripide in Jone v. 79 80. vel adytum
, ſeu penetrale, unde ea δαφνώδη γύαλα dicuntur in eodem
76; vel qui ad aram ejuſdem templi accederent, erant itidem
ut docet ibidem Tragicus v. 422; ſed cum Dei tripus laurea-
cujuſmodi viſitur etiamnum in antiquis aliquot Nummis, &
exit Proba Falconeria, Chriſtiana Poetria, in Præfatione Poe-
Virgilii centonibus conſuti, *Laurigeroſque ſequi tripodas*; tum
es ipſe ſeu fatidicæ, quæ Dei velut numine afflatæ & commo-
cula *laurum* tenentes reddebant. Qua de re videri poſſunt Ari-
is Scholia ad Plutum p. 6. item p. 23. ubi appoſite ad hunc lo-
Comico dicitur, ſed quod opportune jam monuit, qui inter pri-
ttiadem noſtrum illuſtravit. Friſchlinus,

Ὁ Φοῖβος αὐτὸς Πυθικὴν ΣΕΙΣΑΣ ΔΑΦΝΗΝ.

Phœbus ipſe reſpondit Delphicam EXCUTIENS LAURUM.

de Phineo vaticinaturo Valerius Flaccus l. iv. c. 548.

------ *hic demum vittas laurumque capeſſit*
Numina nota ciens.

mquam non *laurum* quidem, ſed *myricam* alibi ab Apolline fatidi-
latam, qua inſtructi reſponſa darent, tradat Nicander Ther. p. 44,
ad quem conſulere licet veteres Criticos, qui inde Apollinem in
bo Μυρικαῖον appellatum dicunt. De Scythis vero non jam lauro &
rica, ſed virgis e *ſalice*, aut vero fronde *tiliæ* vaticinantibus, agit
rodotus l. iv. c. 67. & 68. Alioquin αἴσακος dictus *lauri*, aut *myrti*,
xta Plutarch. Symp. l. 1. qu. 1. & Etymologicum, *ramus*, quem te-
bant, qui hymnos Diis, teſte Heſychio, accinerent. Adde, quod
on cum *lauri*, ſed *oleæ* ramis, Delphicum Oraculum, de bello con-
ra Perſas, denuo conſuluiſſe Athenienſium delegatos tradit Herodotus
ib. vii. c. cxli.

Ibid. ὄρπηξ] Apud Euripidem, Hippol. v. 921, Θεσσαλὸν ὄρπηκα,

per

per *torquem Theſſalum* male reddit Canterus ; melius per *ramum*, aut *ſtolonem*, quod propius ad *Theſſalicum*, de quo ibi agit Tragicus, *jaculum*, quam vox *torquis* accedit. Heſychius, ὄρπηκες, κλάδοι, ὄζοι. Idem vero paullo ante, ὄρπαξ, θρασὺς ἄνεμος, quo ſenſu hanc vocem alibi hactenus non legi; pro θρασὺς autem legendum ibi forte θρασκίας, ventus in Ponto dictus, qui Græcis Σκίρων, auctore Arriano in Periplo Ponti Euxini. Niſi θρασὺς ἄνεμος ibi dicatur, ſicut Βορέας, σκληρὸς ἄνεμος a Senioribus, Prov. XXIX. v. 16. ſed hoc alterius loci.

V. 2. ὅλον τὸ μέλαθρον] Nempe juxta Maronem, non *laurus* ſolum & *limina Dei*, ſed, quod addit ibidem, *totuſque moveri Mons circum*; haud aliter ac Medea Hecatæ ſacra factura apud Ovidium Metam. l. VII. v. 205. *Jubeoque tremiſcere montes*, *Et mugire ſolum*. Unde apud Lucanum, de Phœbo abſente, nulloquè ejus afflatu, *immotaque culmina templi* dicuntur, l. V. v. 155. Immo non mirum *adventante Deo*, commoveri totum ejus antrum, aut ædem, quum in apparitionibus Deorum, terram ipſam eis deſcendentibus non poſſe amplius conſiſtere, firmam nempe & immotam, tradat Jamblichus de Myſter. §. II. c. IV. τήν τε γῆν μηκέτι δύνασθαι ἱστάναι αὐτῶν κατιόντων. Unde opportune σεισμὸν hic notant Scholia, eumque ἐπιδημοῦντος τοῦ Θεοῦ, ſive motum & afflatum divinum, in ſignum adventus Apollinis, ſeu Ἐπιφανείας, quam ſacris & hymnis ſolemnibus, uti mox dicetur, eliciebant, ſimili etiam in re, ſeu *adventante Dea*, a Virgilio itidem traditum, Æn. l. VI v. 256. Immo haud aliter ac de Paulo & Sila HYMNIS *Deum celebrantibus*, dicitur Act. XVI. 25. ὕμνουν τὸν Θεόν. Mox, ἄφνω δὲ ΣΕΙΣΜΟΣ ἐγένετο ΜΕΓΑΣ, ὥστε ΣΑΛΕΥΘΗΝΑΙ τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου; *ſubito vero* TERRÆ MOTUS *factus eſt* MAGNUS, *ita ut* MOVERENTUR *fundamenta carceris*. Μέλαθρα autem, ut hoc loco, de *templo* ſeu *antro* Apollinis, ſic de *ſede Oraculi Delphici* dicta, apud Euripidem, Jon. v. 738. Ἐλχ' ἔλκε σὸν μέλαθρα. Cæteroquin μέλαθρον non de tota *domo* ſeu æde, ut hoc loco, ſed de *tecto* ſolum aut de *trabe* etiam dici, notant ad Apollonium Critici l. II. v. 1089. ac poſterius de trabe firmant e verſu Homeri, qui legitur Odyſſ. χ. v. 239. & qua de re conſuli inſuper poteſt Euſtathius p. 249. & 1925.

Ibid. ἑκὰς, ἑκὰς, ὅστις ἀλιτρός.] Vulcanius, præter notum Virgilii verſum. *Procul hinc*, *procul eſte profani*, tradit ibi a Servio notari, hoc e Græcorum fontibus manaſſe, & ab eodem ita citari Callimachi verſum, ἑκὰς ἑκὰς ἐστὲ βέβηλοι. Quod tamen hodie in Servio Danielis non legitur, nec in aliis, quæ ſequutæ ſunt, Servii editionibus; ac proinde, ut recentior gloſſa, quæ in antiquiores irrepſerat, merito inde cum pluribus aliis rejecta. Neque enim aliter ſe habet hic Callimachi locus, quam ut hactenus in vulgatis ejus Hymnis proſtat. Immo ſubeſſe etiam videtur ratio, cur hanc formulam hic potius adhibuerit, præ altera conſueta maxime in Græcorum Myſteriis, qua βέβηλοι, ſeu ἀμύητοι, h. e. nondum minoribus Myſteriis, aut vero aliis καθαρμοῖς, ac initiationibus debitis præparati, dicebantur. Quo ſpectabat proinde ſolemnis illa formula, ex Orphicis apud priſcos Eccleſiæ Doctores, Juſtinum,

num, Tatianum, Clementem, alioſque tradita, θύρας δ' ἐπίθεσθε, βεβήλοις Πᾶσιν ὁμῶς, ut poſtrema verba in iiſdem emendarunt viri docti, pro βέβηλοι Πάντες ὁμῶς. Quamquam apud Galenum, quod obſervo, paullo aliter referatur eadem formula, & ubi eidem emendationi locus adeo non quadrat; nempe de Uſu Partium l. XII. c. VI. ὥσπερ οἱ ΤΟΙΣ ΩΣΙΝ ΕΠΙΘΕΣΘΑΙ ΘΥΡΑΣ ΤΟΥΣ ΒΕΒΗΛΟΥΣ κελεύουσιν ἐν τοῖς μυστικοῖς λόγοις· οὕτω κἀγὼ νῦν οὐκ ἀνθρωπίνοις νομοθετήμασιν, ἀλλ' αὐτοῖς τοῖς ἀληθεστάτου τελῶν μυστηρίοις ΘΥΡΑΣ ΕΠΙΘΕΣΘΑΙ κελεύω ΤΟΙΣ ΩΣΙ, τοὺς ἀνάξιους μυθέων ΒΕΒΗΛΟΥΣ; *ut igitur in ſermonibus myſticis imperant PROPHANIS, ut SIBI AURES OBSTRUANT, ita & ego nunc non humanis legibus, ſed veriſſimis myſteriis initians, eis denuntio, UT SIBI AURES OBSTRUANT, &c.* In quibus autem verbis, quem conſului ad eum locum, eruditus illius operis commentator Gaſp. Hofmannus, mendum eſſe, jam olim ſuſpicatum ſe & ſuſpicari hodieque notaſſe contentus, id tamen ut arbitrarium, quod ibidem ait, non tangit. Neque vero alia ibi emendatio, ſi admitti aliqua debeat, locum habere poſſe videtur, quam ut pro τοῖς ὠσὶ & βεβήλους legatur, ſicut in Orphicis, prout eadem emendarunt viri docti, τοῖς πᾶσιν, ac dein βεβήλοις. Cui emendationi tamen totus loci contextus minus videtur favere, ac adverſatur etiam in aliis, ubi eadem formula occurrit, veterum codicum conſenſus, & quibus, præter Sex. Empiricum, Lucianum de Sacrificiis, alioſque, addi inſuper poſſunt antiqui ad Sophoclem Critici ad Oedip. Col. v. 10. a quibus *eadem ita traditur*, Ἀείδω ξυνετοῖσι θύρας δ' ἐπίθεσθε βέβηλοι, non βεβήλοις. Dicti vero Græcis βέβηλοι, quod docent ibidem, & præterea ad Æſchyl. Suppl. v. 518. βέβηλοι ἄλσος, veteres Grammatici, τὸ πᾶσι βατόν, καὶ μὴ ἱερόν, ſeu τόποι πᾶσι βάσιμοι; *loca* nempe, *quæ omnibus patebant, nec Diis erant conſecrata*; & contra ἄβατα, loca *ſancta & religioſa*, ſicut σηκὸς ἄβατος apud Euripid. Phoen. v. 1791. & Eleuſis vere ἄβατος ab Ariſtide dicitur. Eleuſin. p. 453. Hinc βέβηλα pro *vulgata ſeu trita* & quæ opponuntur *occultis*, ſeu κεκρυμμένοις, ut apud eundem Euripid. Heraclid. v. 405.

Ἤλεγξα καὶ βέβηλα καὶ κεκρυμμένα
Λόγια παλαιά.
Exploravi & vulgata & arcana
Vetera oracula.

Unde addunt veteres Critici ad Sophoclis locum ante adductum, ἐκ μεταφορᾶς δὲ βεβήλους καὶ τοὺς ἀμυήτους φασὶ καὶ ἀκαθάρτους. Quod utrumque etiam, τὰ κεκρυμμένα nempe ſeu *occulta* illa *myſteria*, & βεβήλους opponit quoque Ovidius, Metam. l. VII. v. 256.

Et monet arcanis oculos removere profanos.

Unde myſteriis Eleuſiniis, pompa, templi ingreſſu, præter ἀμυήτους in genere, vel etiam quoſcunque, ut ex Iſocrate & Theone vidit jam Meurſius, lege prohibitæ meretrices & ſervi, ut liquet ex Iſæo de Philoct. Hæred. p. 469. ed. Hanov. Immo in genere denuntiabatur, ut puri eſſent lingua, manu, & voce, iidemque Græci, non Barbari, ſicut illud a Libanio traditur, Declam. XIX. p. 495. & quo referri itidem

debet illud Celſi apud Origenem l. III. p. 147. ὅστις χεῖρας καθαρὸς καὶ φωνὴν συνετὸς &c. Hic vero, ubi non tam de occultis myſteriis, variſque ad ea rite peragenda requiſitis, quam de Apollinis adventu & ἐπιφανείᾳ in ſolemni Καρνείων apud Cyrenæos feſto, agebatur, eaque hymnis & choreis pro more, de quo mox, celebranda, ἀλιτροὶ uno verbo, ſeu *facinoroſi* quicunque & *nocentes*, arcentur; juxta nempe illud Lucani, qui huc omnino, non vero ad Cereris myſteria reſpexit, lib. V. v. 139.

Seu Pæan ſolitus templis arcere nocentes,

ac inde apud Statium l. III Sylv. carm. III. *procul hinc, procul ite nocentes*. Quamquam id in myſteriis Eleuſiniis itidem factum, nec proinde ſoli ἀμύητοι ſeu βέβηλοι excluſi, ut præter alia arguunt manifeſte Lampridii in Alexandro Severo verba, *In ſacris Eleuſiniis dicitur, ut nemo ingrediatur, niſi qui ſe innocentem norit*. De origine autem vocis ἀλιτηρίου de *ſacrilego* aut quovis *nocente* dicta, & per ſyncopen ἀλιτρῦ, quæ hic apud Poetam occurrit, videri poteſt Plutarchus περὶ πολυπραγμοσύνης. p. 323. ed. Wechel. & Scholia Comici ad illud Equit. p. 314. ἐκ τῶν ἀλιτηρίων.

V. 3. τὰ θύρετρα καλῷ &c.] Ita Homerus Odyſſ. φ. v. 49. τόσ' ἔβραχε καλὰ θύρετρα, *tantum ſonuerunt pulcra porta*, ut hoc loco ab Apolline ipſo pulſatæ.

V. 4. Ουχ ὁρᾷας] Omnia θειαζων, quem ad primum hujus Poetæ verſum opportune notant Critici, hic redolent. Illud vero, *Nonne vides?* ſæpe apud Poetas etiam Latinos legitur, ut Lucret. l. II. v. 196. Virg. l. Georg. l. I. v. 56. & alibi. Sed hoc leve.

Ibid. ὁ Δήλιος ἡδύ τι φοῖνιξ] De *palma*, ad quam enixa in Delo Latona, idem infra, H. in Del. v. 210. φοίνικος ποτὶ πρέμνον, *ad palmæ truncum*. Quamquam id non de *palma* arbore, ſed fonte ita dicto, explicet Plutarchus in Pelopida p. 286, qua de re infra.

V. 5. ὁ δὲ κύκνος ἐν ἠέρι καλὸν ἀείδει] Hinc cygni *Phœbi cantores* dicti infra, H. in Del. v. 249. & ante apud Ariſtophanem, Avib. p. 582. κύκνῳ Πυθίῳ καὶ Δηλίῳ. Immo quo *candenti canoroque alite Apollo vectus*, cum a Martiano Capella dicitur lib. I. tum ſpectatur etiamnum in præclaro Calchedoniorum nummo Cimeliarchii Gallorum Regii, cum Tranquillinæ Auguſtæ effigie, in altera nummi area, & qualem vulgavit jam olim Triſtanus Tom. II. p. 549. Unde Plutarchus de EI apud Delpho. p. 3[illegible]. Apollinem dici *muſica delectari & cygnorum vocibus*. μουσικῇ τε γάνυται, καὶ κύκνων φωναῖς. Pulcher autem ille *cygnorum*, qualis hic dicitur, & quo Apollinem laudarent, *cantus*, in eodem Avium dramate paullo ante feſtive ab eodem Comico exprimitur p. 577; Τοιάνδε κύκνοι τιοτιοτιοτιοτιγξ. [illegible] illa *cygnei cantus ſuavitate* poteſt judicium ferri, quam Callimachi exemplo prædicant cæterique antiqui, non Poetæ ſolum, ſed Philoſophi, qualis Plato in Phædone, ac alibi, ut lib. X de Republ. ubi Orphei animam, *odio humani generis*, dicit *cygni* vitam elegiſſe, & quibus videtur illudere hoc loco Comicus. E quo mirum etiam licet, quod cygnus ad aram Phœbi Delphicam accedens, ab æditu[o] Jone inde repelli, & ad Delia-

cas

cas paludes remitti dicitur ab Euripide in Jone v. 161. &c. Quemquem ſicut aquilas Jovi addidere. ſic *cygnos* a *Tripode*, nempe Apolini, non reperi tradit in Dione Synefius p. 54. 5 ac præterea eorum ſe adſpectu & cantu mirifice delectari, adeo ut quantum in ſe eſt, nullus unquam cygnorum poſtremus cecinerit. Quanti equidem voluptatem nemo τῶν φιλωιδῶν ei facile, ut opinor, invideret.

V. 6. κατοχῆες ἀνακλίνεσθε] Haud aliter ac ad Hymnum Angelorum, qui gloriam Dei Excelſi celebrabant, additur continuo Eſai. VI. v. 4. *Et commota ſunt ſuperliminaria cardinum a voce clamantis.* Pro eo autem, quod Exod. XXVI. v. 17 dicuntur *duo cardines*, ſeu juxta Seniores δύο ἀγκωνίσκοι, Symmachus κατοχεῖς vertit, ſeu *repagula*, & cui proinde voci, quæ neſcio an alibi legatur, lux inde aliqua accedit. At Heſychio quidem κάτοχα, unde altera illa formata eſt, *pars cerebri*, ſeu τὸ τρύπανον τὸ κατεχόμενον, dicitur; ab Æſchylo autem in Perſ. v. 223. γαίας κάτοχα, *terra retenta*, ſeu juxta Græcos ad eum Criticos, ὑπὸ τῆς γῆς κρατηθέντα, & apud Sophoclem Trachm. v. 596. ὕπνῳ κάτοχον. Inde etiam κατοχὴ dicta, ut notum, de Vatum *afflatu* ſeu *inſpiratione*, ut apud Juſtinum Martyr. Parænef. p. 36. & κατοχαὶ ita appellat, a Celſo apud Origenem l. VIII p. 407, ſicuti vocem κατεχομένους, a ad Comici Veſpas p. 438. Grammatici, ὡς μαινομένους καὶ κατεχομένους ὑπὸ θεῶν, unde tales Gallis etiam *poſſedez* dici ſolent.

V. 7. Αὐταὶ δὲ κληῖδες] Ac proinde ſine τῶν κληδούχων opera, ſeu νεωκόρων, quorum hoc erat officium. Unde Ariſtides de fano Æſculapii ſerm. ſacr. T. I. p. 484. τὰς δὲ δὴ κλεῖς ἀνακομίζειν τῷ νεωκόρῳ, καὶ τυχὸν ἐν τούτῳ κλεισθῆναι τὸ ἱερὸν, *& claves æditno referre, atque ita claudi templum*; & ſicut alioquin κληδοῦχον Ἥρας, h. e. Junonis Argivæ *ſacerdotem* vel *æditnam* dixit Æſchylus Suppl. v. 299. ac Iphigenia apud Euripidem κληδούχου δούλα, ſeu *clavigera ſacerdotis*, Dianæ nempe, *ſerva* dicitur, Iphig. v. 132 & alibi in eodem dramate v. 1463. δεῖ τῆς δὲ κληδουχεῖν θεᾶς, *oportet eſſe æditnam hujus Deæ*. Minerva autem ſola claves Deorum ædium habere ab Æſchylo dicitur, Eumen. v. 830. ſicut urbis Athenarum ab Ariſtophane, a quo, eo intuitu, κληδοῦχος eadem Dea ab eo vocatur, Θεσμοφ. p. 829.

Ibid. Θεὸς οὐκέτι μακρὰν] Varia nempe erant indicia, e quibus Gentiles traduntur proximas Numinum ſuorum ἐπιφανείας, ſeu adventum, collegiſſe; fulgor loci aut ambientis aeris, divinus plane ac inſolitus, ſicuti e novo ſplendore ſupra ædem Delphicam repente exorto, Dei alicujus adventum continuo auguratur ejuſdem fani æditnus apud Euripidem in Jon. v. 1549.

Τίς οἴκων θυοδόκων ὑπερτελὴς
Ἀνθήλιον πρόσωπον ἐκφαίνει θεῶν;
Quis ſupra ſacras ædes exoriens ſolis inſtar,
Splendidum oſtendit Deorum faciem?

Aderat enim continuo Minerva. Adde commota, uti paullo ante viditur, loca, quæ adire credebantur iidem Dii, immo tellurem ipſam; ſtuporem præterea & plane mirificam lætitiam ac admirationem, quæ

animis

animis ſubita & arcana quadam vi illabebatur, & qua de re co[illegible] præ aliis adhibet Jamblichus, ubi Porphyrii dubium ſolvere aggreditur, *quo nempe indicio cognoſcatur Deum apparere*: τί τὸ γνώρισμα θεοῦ παρουσίας, Sect. II. c. III. & ſeq. Unde etiam illæ Deorum apparitiones, ſeu Epiphaniæ, hymnis ac reliquo ſacrorum apparatu, non celebrari ſolum, ſed accelerari etiam & impetrari credebantur; quod e tempeſtatis a Tullo ſacrificiis apud Livium lib. I. c. XXXI. & Eunapio in Proæreſio, ac [illegible] τὰ Ἐπιφάνεια dictum, alibi dudum monui. Immo cui rei pridem præluxerat Theologorum haud minus quam Poetarum Græcorum parens, apud quem Deos demum hominibus præſentes tradit Alcinous, ubi fiunt illis Hecatombæ, Odyſſ. H. v. 201.

Αἰεὶ γὰρ τοπάρος γε θεοὶ φαίνονται ἐναργεῖς
Ἡμῖν, εὖτ' ἔρδωμεν ἀγακλειτὰς ἑκατόμβας.

Quamquam ſolos noſſe Theurgos, quod ſit perfectum ſacrificium, quo Deorum id genus Ἐπιφανῶν præſentia elicitur, adſerat alibi idem Jamblichus, Sect. V. c. XXI. p. 136. Immo quam in rem non ſacrificia ſolum, ſed artes magicas nonnunquam adhibitas, alibi quoque agnoſcit ac docet, Sect. III. c. XXV. p. 93.

V. 8. νέοι μολπήν τε] *Puerorum* nempe, ſicut mox eadem de re agens eos vocat v. 13. hoc munus ſupra jam tetigi ad v. 1. Hymn. in Jov., ut nempe hymnos Diis, ſolemnibus eorum feſtis ac ſacris, iidem continuo [illegible]nerent. Quod in theatris etiam tum ab iis factum liquet e Themiſtio, dicente Orat. XXVI. p. 312 ult. ed. τοὺς πρὶν νεανίσκους, τοὺς ἀ[illegible] ὕμνους (ut bene Petavius, pro ὑμῖν) ἐν τῷ θεάτρῳ, *adoleſcentes [illegible], qui hymnum in theatro auſpicati ſunt.* Hinc de Hyacinthiorum apud Laconas ſacro itidem Apollini feſto, obſervat Didymus, apud Athenæum lib. IV. p. 139. *pueros* tunicatos ac præcinctos nunc citharam pulſare, nunc ad tibiam canere; &, quod addit, *cum acuto ſono Deum canunt*: μετ' ὀξέος τόνου τὸν θεὸν ᾄδουσιν. Inde παιδικοὶ etiam & παρθένιοι αὐλοὶ, ſeu *pueriles* & *virginales tibiarum modi*, ab eodem Athenæo commemorantur p. 176. & 18[illegible]. Immo unde illud extitit ſingulare veterum Græcorum ſtudium, ut pueri diſcerent Muſicam; de qua re Plutarchus de Muſica; ac proinde ut citharam ſeu lyram, quam μητέρα ὕμνων vocat Comicus Θεσμοφ. p. 772, pueris tredecim annorum, & quidem [illegible] triennium addiſcendam, tradat Plato l. VII. de Leg. p. 809. Neque [illegible] a moribus Hebræorum alienum, ut de Davide adhuc adoleſcente citharam pulſare docto, eaque de cauſa adducto, qua de re jam [illegible], ad Saulum liquet 1 Sam. c. XVI. 18. & 23. & qui inde a Joſepho d[illegible]ur A[illegible]χ. l. VI. c. IX. p. 187. λέγων τε τοὺς ὕμνους καὶ ψάλλων ἐν τῇ κινύρᾳ, *hymnos quidem canens, & pulſans citharam.*

Ibid. καὶ [illegible] χορ[illegible]] *Chori* nempe & ſalt[illegible] aram Apollinis fieri ab adoleſcentibus ſeu pueris olim ſolitæ, quod, præter hunc Callimachi locum, docet etiam Apollonius [illegible] l. I. v. 5[illegible]6. οἱ δ' ὥς ἠΐθεοι Φοίβῳ χορ[illegible], &c. Adde quod alioquin Chori apud veteres alii eſſent puerorum [illegible] [illegible]χοι, alii *virorum* [illegible]χοί; ut cum aliunde, tum ex Ariſtide liquet, Serm. ſacr. IV. p. 487, apud Laconas autem etiam *ſenum*,

num, ita Plutarchum in Lycurgo. Hinc *choragi* itidem conſtituti ἐν παιδικοῖς χοροῖς, ſeu, ut loquebantur, παιδικοὶ vel ἀνδρεῖοι χορηγοὶ; ſicut de his Lyſias Orat. xx. p. 342. ed. Hanov.; de illis vero Philochorus apud Harpocrationem in Κατατομή. A quibus nempe *puerorum* ſeu *juvenum choris*, ſaltationes ἐν ῥυθμῷ, ſeu πρὸς ῥυθμὸν, fieri conſueverant, de quibus infra ad *Hymn. in Delum* dicendi erit locus; ac ſicuti de *choris* Deliacarum Nympharum in honorem Apollinis ac Dianæ videri poteſt Euripides, Hercul. Fur. v. 682. Omnia autem cum cantuum, tum ſaltationum genera, Diis conſecrata apud Ægyptios, tradit Plato l. III. de Legib. p. 799.

V. 9 ὁ παντὶ φαείνεται] Reſpicit hic omnino Poeta ad illud Homeri, Odyſſ. Π. v. 161.

> Ὀυ γάρ πω πάντεσσι Θεοὶ φαίνονται ἐναργεῖς.
>
> *Non enim omnibus Dii apparent manifeſti.*

Nempe ubi Minervam, quæ Ulyſſi apparet, ab eodem, non autem a Telemacho, viſam dixiſſet, ſicuti etiam eandem alibi *ſoli* Achilli *apparere, aliis autem inconſpicuam*, tradiderat,

> Οἴῳ φαινομένη, τῶν δ' ἄλλων ὄυτις ὁρᾶτο,

Iliad. A. v. 198. Neque aliter apud Apollonium Rh. de Thetide manifeſta ſoli Peleo, non autem aliis, dicitur, Ὀυδέ τις ἀιϊδίεν &c. l. IV. v. 854. Cujus rei rationem alio etiam loco tetigit Vatum Parens, dum quærit, quis Deum nolentem, quamquam huc & illuc commeantem, videre ſe poſſe arbitratur, in fine Odyſſ. K. Et quo referre licet, quod infra legitur Hymn. in Lavacrum hujus Palladis v. 100, ubi haud impune ei fore dicitur, qui quempiam Immortalium, niſi Deus ipſe voluerit, conſpexerit. Unde iidem Dei, & ipſe, de quo hic agitur, Apollo, multa nube circumfuſi, dum inter homines agerent, ne ab iis poſſent conſpici, inducuntur ab eodem Vatum Patre, ut Iliad. O. v. 308. Π. v. 790. & adhuc alibi. Hinc Apollo etiam ab Ammiano apud Plutarchum de EI apud Delphos p. 385, Δήλιος & Φαναῖος dictus, non quibuſvis promiſcue, ſed iis tantum, *quibus jam aperitur & eluceſcit aliquid veritatis.* Δήλιος καὶ Φαναῖος οἷς ἤδη τι δηλοῦται καὶ ὑποφαίνεται τῆς ἀληθείας; ac unde circa finem ejuſdem libri, idem non Δήλιος ſolum & Φαναῖος, ſed Σκότιος etiam ſeu *Tenebricoſus* dicitur. Aliter vero de Apolline locuti iidem veteres, ubi pro Sole habitus, ſicut de Apolline Ἑῴῳ, ſeu Oriente Sole, Apollonius l. II. v. 689. &c. ὅτε πάντεσσι φαάνθη Ἠῷος μετιών; *quando cunctis apparuit Oriens, ſeu matutinus, tranſiens.*

Ibid. ἀλλ' ὅ τις ἐσθλός] Hinc Bacchus impius, ac proinde Pentheo, quamquam præſenti, non manifeſtus ab Euripide dicitur. Bacch. v. 502. Σὺ δ' ἀσεβὴς αὐτὸς ὢν, ὀυκ εἰσορᾷς, *tu vero impius quum ſis, eum* (hoc eſt Bacchum) *non vides.* Ideo autem id de Deorum apparitionibus ab ipſis gentilibus dictum, quod ſalutares haberentur iis, qui eaſdem rite Deos colendo & invocando, ut paullo ante dictum, elicerent; in *bonorum* proinde, quales hic innuit Callimachus, qui ita erant animati, commoda & ſalutem eæ demum fierent; & quidem ſanitatem

corpori, animæ virtutem, menti puritatem largiendo. Quæ de re videri iterum poteſt Jamblicus de Myſter. Sect. 11. c. vi. & c. ix. & rurſus alibi docet, Deos illos præſentes, cum iis ſolis converſari ſolitos, qui per ſacra rite purgati, ac ab affectibus liberi & immunes redditi fuerant, Sect. 111. c. xxxi. p. 102.

V. 10 μεγάλ᾽ ἐόντα] Ob rationem modo indicatam; adeo quidem ut ille Dei adventus, juxta eundem Jamblichum p. 51, præberet veritatem, potentiam, operum affectiones, & *bonorum maximorum largitionem*, δόσεις ἀγαθῶν μεγίστων. Soli proinde Divino conſortio & adloquio digni habebantur, ac proinde Diis quodammodo æquales, quibus illi fiebant manifeſti; ac vice verſa pro impio & nullius pretii, ſeu *vili homine*, ut mox ait Callimachus, habendus, cui frui iſto Deorum conſpectu non liceret; addo, aut cui graves iidem & formidandi apparerent, juxta illud Homeri, χαλεποὶ δὲ Θεοὶ φαίνεσθαι ἐναργεῖς, *graves autem Dii, quum apparent manifeſti*. Iliad Υ. v. 131. Quod alioquin non de Deorum, quos viſu ſalutares, ſed de Dæmonum conſpectu, quorum eſſent φοβερὰ φάσματα, ſeu *terribiles adſpectus*, notat iterum Jamblichus p. 41. de Myſter.

V. 11. ὦ Ἑκάεργε] Sic in carmine Branchii vatis apud Clementem Strom. l. v. p. 570, de puerorum, ut hoc loco, in Apollinem & Dianam inſuper cantu; Μέλπετε, ὦ παῖδες, Ἑκάεργον καὶ Ἑκαέργην. *Canite, o pueri, longe jaculantes Apollinem & Dianam.*

Ibid. ἐσόμεσθ᾽ οὔποτε λιτοί] Quod nempe illo Dei adventu & conſpectu perfectiſſime, quod tradit itidem Jamblichus p. 46, purgari animæ crederentur, nec proinde in priores ſordes ac labes relabi; ſed tum periculis in hac vita defunctæ, tum poſt mortem etiam feliciter agere, & frui haud uno prærogativarum genere. Quod utique non in Myſteriis ſolum Eleuſiniis, ſed aliis etiam, ut Dionyſiacis, aut Cabirorum, aut Orphicis, aut Mithræ, cæteriſque id genus myſticis Gentilium ſacris, locum habuiſſe, ut iiſdem rite initiati, eadem bona conſequerentur, in veterum monumentis haud ſemel legitur. Λιτοὺς autem hic, & ſuperiori verſu λιτόν, non adeo pro ἀλιτροὺς ſeu *nocentibus*, ac proinde de quibus antea, ut cenſuit Vulcanius, egerat Poeta, quam, ut bene etiam monuit Anna præſtantiſſima, pro ψιλοῖς, εὐτελέσι, *vilibus* & *contemptis* a Diis, ut hic liquet; & quomodo apud Catullum, Ep. LXXII. *Multo mi tamen es vilior & levior*. Inde λιτὸς opponitur τῷ μεγάλῳ in ſuperiori verſu, ſeu ei quem Deorum præſentia talem reddit.

V. 12. Μήτε σιωπηλὴν κίθαριν] Sic infra H. in Del. v. 302. οὔτε σιωπηλὴν οὔτ᾽ ἄψοφον, *nec tacitam nec ſine ſtrepitu*, & paullo poſt ibidem v. 312, ἐγκρεκομένης κιθαριστύος, de non *tacito* proinde, ſed *excitato citharæ ſonitu* a choro, circa aram Apollinis Deliacam, ſeu quod ait pro Roſcio Tullius, *cantu vocum & nervorum*. Non *citharam* itaque *mutam* ſive *ſine cantu*, ſed *garrulam*, qualis Apollinis etiam lyra five cithara ab Ovidio dicitur l. iv. El. iii. *Pendebat læva garrula parte lyra*, hic innuit Callimachus; citharam nempe ad cantum pulſare, ſeu φόρμιγγι κρέκειν καὶ ἀοιδαῖς, ut ait Apollonius l. iv. v. 1194. Quod ſolitum olim dici inde

citha-

citharœdi, & quomodo λυρᾶν τε βοὰν dixit Pindarus Od. x. Pyth. p. 313. & Horatius lib. 1. Od. XXIV.

Cantus Melpomene, cui liquidam Pater
Vocem cum cithara dedit.

Nempe quod a vatum Patre hauſtum Odyſſ. φ. v. 406. ἀνὴρ φόρμιγγος ἐπιστάμενος καὶ ἀοιδῆς, *vir citharæ peritus & cantus*. Unde de ejuſmodi *citharœdo* Galenus de Placit. Hippocr. & Platonis l. IV. c. IV. εἰ δέ τις ἄφωνον εἶναι λέγοι τὸν κιθαρῳδὸν, *ſi quis ſine voce diceret eſſe citharœdum*. Diverſi vero ab his κιθαρισταὶ & ψιλοκιθαρισταὶ; qui nempe ſine cantu ſeu vocis acceſſione citharam, eamque proinde ἄφωνον ſeu σιωπηλὴν, ut hic dicitur, pulſabant; & quales Octava Pythiade, in Pythios Agones inductos refert Pauſanias l. x. p. 621. κιθαριστὰς τοὺς ἐπὶ τῶν κρουμάτων τῶν ἀφώνων, *qui citharam ſine vocis acceſſione pulſarent*, ut bene ibi Amaſæum emendat Sylburgius; & quomodo a Themiſtio etiam dicitur Orat. XXVI. p. 311. οὐδὲ τοὺς κιθαριστὰς ὑφ' [illegible] τῶν κρουμάτων, nec *citharistas de pulſibus*, nempe citharæ, non, ut male ibi Petavius, *citharœdos*. Quod poſtremum ψάλλειν etiam Græcis dictum, & inde ψαλμὸς, *cithara* ſine ea vocis acceſſione [illegible], ut docent eruditi Critici ad Comici Aves p. 51. ψαλμοὺς [illegible] κιθάρας ἦχος. Unde de Davide apud [illegible] Joſephus A[illegible] l. [illegible] XIV. p. 192. προσέταξε τῷ ψαλμῷ καὶ τοῖς ὕμνοις ᾄδειν αὐτὸν, [illegible] male explicat Gelenius, *juſſit pſalmos & hymnos incantare*, pro [illegible] *ad citharam* ſeu κινύραν, de qua ibi ante, *pulſu & hymnis placare ipſum*, nempe Saulum a malo ſpiritu agitatum; & ſicuti de eodem Davide Seniores 1. Sam. XVI. 18. εἰδότα τὸν ψαλμὸν, non, ut ibi obſcure ut imperite Interpres, *ſcientem pſalmum*, ſed *ſcientem fides pulſare*; quod etiam paullo poſt dicitur v. 23. καὶ ἐλάμβανε Δαυὶδ τὴν κινύραν, καὶ ἔψαλλεν ἐν χειρὶ αὐτοῦ, *& David accepit citharam, & percutiebat manu ſua*, ſicuti rurſus c. XIX. v. 9. καὶ Δαυὶδ ἔψαλλεν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ; ubi proinde non *vocis*, ſed *manus* officium tangitur. Verum ea de re alibi plenius. Hic vero, adventante Apolline, non traditur ὕμνος [illegible] *hymnus ſine cithara*, qualis Furiarum hymnus dicitur apud Æſchylum Eum. v. 332. & quod alibi idem dicit, ἄνευ λύρας ὑμνῳδεῖ, *ſine lyra ſeu cithara hymnum canit*, Agam. v. 999; nec rurſus ἄφωνα κρούματα, *muti ſeu citharæ ſine cantu pulſus*, & ſicut proinde hic dicitur, μήτε σιωπηλὴν κίθαριν, *neque tacitam citharam*. Quod poſtremum, ſeu cantus ad citharam eo magis incumbebat huic juvenum ſeu puerorum choro, quod citharœdus haberetur, ut notum, ipſe Apollo, ac inde [illegible] etiam a Poetis ſeu cantoribus ejus *citharam* tra[illegible] paullo poſt v. 19.

Ibid. μηδ' ἄψοφον ἴχνος] Ut modo egit de cantu ad citharam, ſic de *choreis* hoc intelligit; quorum utrumque ad celebrandum Phœbi adventum a pueris, quod paullo ante monuerat, fieri debuiſſe hic jubet, *canere* nempe & *ſaltare*; nec proinde hic [illegible] ἄχορον [illegible], ut apud Æſchyl. [illegible] pl. v. 689. De *choreis* autem circa aram Apollinis fieri ſolitis, præter ea quæ paullo ante tetigi, docetur a [illegible] intra ad H[illegible] in Del. v. 313. κυκλίων [illegible]. Βαίνειν autem Græcis dictum, de [illegible]

 ψόφος,

corpori, animæ virtutem, menti puritatem largiendo. Qua de re videri iterum poteſt Jamblicus de Myſter. Sect. 11. c vi. & c. ix, & qui rurſus alibi docet, Deos illos præſentes, cum iis ſolis converſari ſolitos, qui per ſacra rite purgati, ac ab affectibus liberi & immunes redditi fuerant, Sect. iii. c. xxxi. p. 102.

V. 10 μέγας οὗτος] Ob rationem modo indicatam; adeo quidem ut ille Dei adventus, juxta eundem Jamblichum p. 51, præberet veritatem, potentiam, operum affectiones, & *bonorum maximorum largitorem*, δοτῆρ' ἀγαθῶν μεγίστων. Soli proinde Divino conſortio & alloquio digni habebantur, ac proinde Diis quodammodo æquales, quibus illi fiebant manifeſti; ac vice verſa pro impio & nullius pretii, ſeu *vili* homine, ut mox ait Callimachus, habendus, cui frui illo Deorum conſpectu non liceret; addo, aut cui graves iidem & formidandi apparerent, juxta illud Homeri, χαλεποὶ δὲ Θεοὶ φαίνεσθαι ἐναργεῖς, *graves autem Dii, quum apparent manifeſti.* Iliad. Υ. v. 131. Quod alioquin non de Deorum, quos viſu ſalutares, ſed de Dæmonum conſpectu, quorum eſſent φοβερὰ φάσματα, ſeu *terribiles adſpectus*, notat iterum Jamblichus p. 41. de Myſter.

V. 11. ὦ Ἑκάεργε] Sic in carmine Branchii vatis apud Clementem Strom. l. v. p. 570, de puerorum, ut hoc loco, in Apollinem & Dianam inſuper cantu; Μέλπετε, ὦ παῖδες, Ἑκάεργον καὶ Ἑκαέργην. *Canite, o pueri, longe jaculantes Apollinem & Dianam.*

Ibid. ἐσσόμεθ' οὔποτε λιτοί] Quod nempe illo Dei adventu & conſpectu perfectiſſime, quod tradit itidem Jamblichus p. 46, purgari animæ crederentur, nec proinde in priores ſordes ac labes relabi; ſed tum periculis in hac vita defunctæ, tum poſt mortem etiam feliciter agere, & frui haud uno prærogativarum genere. Quod utique non in Myſteriis ſolum Eleuſiniis, ſed aliis etiam, ut Dionyſiacis, aut Cabirorum, aut Orphicis, aut Mithræ, cæteriſque id genus myſticis Gentilium ſacris, locum habuiſſe, ut iiſdem rite initiati, eadem bona conſequerentur, in veterum monumentis haud ſemel legitur. Λιτοὺς autem hic, & ſuperiori verſu λιτόν, non adeo pro ἀλιτροῖς ſeu *nocentibus*, ac proinde de quibus antea, ut cenſuit Vulcanius, egerat Poeta, quam, ut bene eorum monuit Anna præſtantiſſima, pro ψιλοῖς, εὐτελέσι, *vilibus* & *contemptis* a Diis, dici hic liquet; & quomodo apud Catullum, Ep. LXXII. *Multo mi tamen es vilior & levior.* Inde λιτὸς opponitur τῷ μέγας in ſuperiori verſu, ſeu ei quem Deorum præſentia talem reddit.

V. 12 Μήτε σιωπηλὴν κίθαριν] Sic infra H. in Del. v. 302. οὔτε σιωπηλὴν οὔτ' ἄψοφον, *nec tacitam nec ſine ſtrepitu*, & paullo poſt ibidem v. 312, ἐγειρομένης κιθαριστῦ, de non *tacito* proinde, ſed *excitato citharæ ſonitu* a choro, circa aram Apollinis Deliacam, ſeu quod ait pro Roſcio Tullius, *cantu vocum & nervorum.* Non *citharam* itaque *mutam* ſeu ſine cantu, ſed *garrulam*, qualis Apollinis etiam lyra ſeu cithara ab Ovidio dicitur l. iv. [illegible] 111, *Pendebat læva garrula parte lyra*, hic innuit Callimachus; citharam nempe ad carmen pulſare, ſeu φόρμιγγ' [illegible] [illegible], ut ait Apollonius l. iv. v. 1194. Quod ſoliti olim dicti inde

cithar-

citharœdi, & quomodo λυρᾶν τε βοὰν dixit Pindarus Od. x. Pyth. p. 313. & Horatius lib. 1. Od. xxiv.

Cantus Melpomene, cui liquidam Pater
Vocem cum cithara dedit.

Nempe quod a vatum Patre hauſtum Odyſſ. Φ. v. 406. ἀνὴρ φόρμιγγος ἐπιστάμενος καὶ ἀοιδῆς, *vir citharæ peritus & cantus.* Unde de ejuſmodi citharœdo Galenus de Placit. Hippocr. & Platonis l. iv. c. iv. εἰ δέ τις ἄφωνον εἶναι λέγοι τὸν κιθαρῳδὸν, *ſi quis ſine voce diceret eſſe citharœdum.* Diverſi vero ab his κιθαρισταὶ & ψιλοκιθαρισταὶ, qui nempe ſine cantu ſeu vocis acceſſione citharam, eamque promde ἄφωνον ſeu σιγηλὴν, ut hic dicitur, pulſabant; & quales octava Pythiade, in Pythios Agones inductos refert Pauſanias l. x. p. 621. καὶ κιθαριστὰς τοὺς ἐπὶ τῶν κρουμάτων τῶν ἀφώνων, *qui citharam ſine vocis acceſſione pulſarent*, ut bene ibi Amaſæum emendat Sylburgius; & quomodo a Themiſtio etiam dicitur Orat. xxvi. p. 311. οὐδὲ τοὺς κιθαριστὰς ὑφ' τῶν κρουμάτων, nec citharistas de pulſibus, nempe citharæ, non, ut male ibi Petavius, citharœdos. Quod poſtremum ψάλλειν etiam Græcis dictum, & inde ψαλμὸς, cithara ſine ea voci acceſſione pulſata, ut docent eruditi Critici ad Comici Aves p. 151 ψαλμὸς ὁ ... κιθάρας ἦχος. Unde de Davide apud Saulem Joſephus Ant. l. vi. c. x. p. 192. προσέταξε τῷ ψάλλειν καὶ τοῖς ὕμνοις ἐξᾴδειν αὐτὸν, ſed quod ita explicat Gelenius, *juſſit pſalmos & hymnos incantare*, pro ſed ... ad citharam ſeu κινύρας, de qua ibi ante, *pulſu & hymnis placare ipſum*, nempe Saulum a malo ſpiritu agitatum; & ſicuti de eodem Davide Seniores 1. Sam. xvi. 18. εἰδότα τὸν ψαλμὸν, non, ut ibi obſcure aut imperite Interpres, *ſcientem pſalmum*, ſed *ſcientem fides pulſare*; quod etiam paullo poſt dicitur v. 23. καὶ ἐλάμβανε Δαυὶδ τὴν κινύραν ... ἐν χειρὶ αὐτοῦ, *& David accepit citharam, & percutiebat manu ſua*, ſicuti rurſus c. xix. v. 9. καὶ Δαυὶδ ἔψαλλεν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ; ubi proinde non vocis, ſed manus officium tangitur. Verum ea de re alibi plura. Hic vero, adventante Apolline, non traditur ἄμουσος ... ἀοιδὴ, hymnus ſine cithara, qualis Furiarum hymnus dicitur apud ... Eum. v. 332. & quod alibi idem dicit, ἄνευ λύρας ὑμνῳδεῖ, *ſine lyra ſeu cithara hymnum canit*, Agam. v. 999; nec rurſus ἄφωνα κρούματα, muti ſeu citharæ ſine cantu pulſus, & ſicut proinde hic dicitur, μηδὲ σιγηλὴ κίθαρις, neque tacita cithara. Quod poſtremum, ſeu cantus ad citharam eo magis incumbebat huic juvenum ſeu puerorum choro, quod citharœdus haberetur, ut notum, ipſe Apollo, ac inde celebratam etiam a Poetis ſeu cantoribus ejus citharam tradat paullo poſt. v. 19.

Ibid. μηδ' ἄψοφον ἴχνος. Ut modo egit de cantu ad citharam, ſic de choreis hoc intelligit; quorum utrumque ad celebrandum Phœbi adventum a pueris quod paullo ante monuerat, fieri debuit; hic jubet, canere nempe & ſaltare; nec proinde hic eſſe ἄψοφα ..., ut apud Æſchyl. Suppl. v. 689. De choreis autem circa aram Apollinis fieri ſolitis, præter ea quæ paullo ante tetigi, docetur alibi intra ad H. in Del. v. 313. κυκλόσε ... Βαίνειν autem Græcis dictum, de ... ψόφῳ,

ψοφῳ, cujus hic meminit, *inceſſu* ad cantum citharæ, ut liquet e Platone, Alcibiad. I. p. 108. καὶ ᾄδοντα δεῖ κιθαρίζειν ποτὲ αὐτὸς τὴν ᾠδὴν καὶ βαίνειν, *canentem etiam oportet citharam pulſare ſubinde ad cantum, & incedere*; ac inde etiam βάσις, *ſignum motionis & quietis pedum* in veterum choreis, ut liquet ex Ariſtophane Θεσμοφ. p. 820.

Ἐυκύκλε χορείας εὐφυῆ στῆσαι βάσιν.

Orbicularis choreæ concinnum conſtituere greſſum;

ac inſuper e priſcis ad Pindarum Criticis Pyth. Od. 1. p. 187, & præterea ex Anonymo in Hermogenem p. 381. Quod etiam ὁρμὴ dicebatur, ut ibidem obſervat ille Anonymus, & cujus verba, quia non a multis teruntur, nec vulgo obvii iidem Commentarii, hic apponam. Βάσις ἐστὶν ἄρσεως καὶ θέσεως ποδῶν σημασίωσις; *βάσις ſignum eſt motionis & poſitionis pedum*; mox, ἄρσις μὲν καὶ θέσις, ἡ ἐν τῷ ἄρχεσθαι καὶ λήγειν τὴν χορευτικὴν, ὁρμὴ λέγεται. *Motio igitur eſt poſitio, quæ ubi incipit & deſinit chorea, ὁρμὴ dicitur*; quod poſtremum de voce ὁρμὴ, innuit iterum pag. 400. Hinc βητάρμονες dicti apud Homerum, & quod obiter jam tetigi ad v. 52. prioris Hymni, βητάρμον ὀρχήσαντο, apud Apollonium lib. 1 v. 1135; h.e. ut notant ibidem Grammatici, παρὰ τὴν ἁρμονίαν βάσιν αὐτῶν, ſeu ἀπὸ τοῦ ἡρμοσμένως βαίνειν, *a concinno eorum greſſu*.

V. 13. ἐπιδημήσαντος] Ἐπίδημος nempe ſeu *præſens* hic Apollo dicitur, ut infra de Diana Mileti, Μιλήτῳ ἐπιδήμιος, H. in Dian. v. 226; & ſicut contra [illegible] Ἀπόλλωνος, ſeu *abſentis Apollinis* meminit Pindarus Pyth. Od. 111. p. 211. Ἐπιδημήσας itaque hoc loco, idem quod ἔνδημος [illegible] apud Æſchylum Choeph. v. 168; quamquam de diſcrimine [illegible] & ἐπιδημίων νόσων videri poteſt Galenus in lib. 1. Epidem. Hippocratis, ubi ἐνδημίους morbos, ſicut ἔνδημα νοσήματα, libro de Aeris locis & Aquis dici obſervat, qui loco quaſi, ſeu ſingulis ejus incolis adnati; ἐπιδημίους autem, qui certo quodam tempore regionem ſeu locum infeſtabant; unde etiam ἀποδημία & ἐνδημότατοι opponuntur apud Thucydidem lib. 1 p. 45. ed. Wech. Quomodo ἐπιδημήσας ſeu ἐπίδημος hic Apollo dicitur, quaſi non perpetuus loci ἔνδημος, ſeu *incola*, ſed qui ut Φαναῖος (ſicut eundem etiam appellatum ſupra e Plutarcho docui) ſeu Ἐπιφανὴς, ſtatis temporibus aut feſtis præſens eſſet ac manifeſtus, & qua voce uſus quoque Ariſtophanes ad chori ingreſſum, Ἐπιδημεῖ γὰρ θίασος Μουσῶν ἔνδον μελάθρων, *adeſt enim tripudium Muſarum intra atria*. Theſmoph. p 767. Unde eo etiam ſenſu frequens Deorum ΕΠΙΦΑΝΩΝ ſeu PRÆSENTIUM, aut etiam PRÆSENTISSIMORUM, mentio in Scriptoribus & monumentis antiquis, & qua de re olim egimus Diſſ. v. de Præſt. Num. quæ repetere hic non vacat, & jam ab aliis quibus eadem compilare libuit, haud ſemel factum. Immo [illegible] illud haud prætereundum, hunc morem, q[illegible] hic tangit Poeta, ut *præſente Apolline*, τοῦ Φοίβου ἐπιδημήσαντος, [illegible] certatim cantu & [illegible] ejuſdem adventum celebrarent, e [illegible] dere, ſeu [illegible] H[illegible]rum [illegible]us, ut tot alia in Gentilium ſacris, [illegible]ptum [illegible] nempe [illegible] legitur, [illegible] a Salomone templo. & [illegible]ata in [illegible], omni [illegible] feſtivitatum genere, tanquam præſens ibi & [illegible] eſſet numen,

numen, ejus adventum continuo celebratum 1 Reg. c VIII. v. 4. & IX. v. 65. Inſignis maxime eam in rem Joſephi, ubi factum illud memorat, & huc apprime ſpectans locus, Ἀρχ. l. VIII. c. II. p. 263. ὡς ἄπαντα τὸν περὶξ ἀέρα πεπληρωμένον, καὶ τοῖς πορρωτάτω τυγχάνουσιν ἀπαντᾶν, καὶ γνωρίζειν ΕΠΙΔΗΜΙΑΝ ΘΕΟΥ καὶ κατοικισμὸν κατ' ἀνθρωπίνην δόξαν εἰς νεοδόμητον αὐτοῖς καὶ καθιερωμένον χωρίον. καὶ γὰρ οὐδ' ΥΜΝΟΥΝΤΕΣ, οὐδὲ ΧΟΡΕΥΟΝΤΕΣ, ἕως οὗ πρὸς τὸν ναὸν ἦλθον, ἔκαμον, h. e. Rufino, ſeu Epiphanio Scholaſtico interprete, *ita ut omnis undique aer impleretur, & etiam longe conſiſtentibus odor ſuavitatis occurreret, agnoſcentes ADVENTUM DEI, & habitaculum ſecundum humanam opinionem crederent in nova domo ei nuper dicata eſſe faciendum. Nam neque HYMNOS dicentes, neque CHOROS agentes, donec pervenirent ad Templum, aliquo modo quieverunt.*

V. 14. Εἰ τελέειν μέλλωσι γάμον] Tria nempe eorum juvenum ſeu puerorum, qui Apollinem præſentem cantu & ſaltatione rite ac decenter colerent, commoda ſeu beneficia tangit Poeta; unum, quod *nuptias*, ut hic ait, *conficere*; alterum, ut mox addit eodem verſu, ad ſenium pervenire; tertium, verſu ſequenti, urbes condere ſeu inſtaurare, ea lege demum poſſint. Primum quod adtinet, id τελεῖν γάμον, proprio hujus rei vocabulo dictum, quo γάμος ἐξετελέσθη apud Theocritum Id. IZ. v. 131. & ſimiliter, γάμος ἐκτετέλεσται a Sapphone apud Hephæſtionem dicitur p. 58. & γαμήλιον τέλος, pro γάμος ſeu *nuptiis* apud Æſchyl. Eum. v. 838. & γάμου τέλος itidem apud Apollon. l. IV. v. 1201. ac inde τέλειος ἀνὴρ de *conjugato* ab eodem Tragico dictus Agam. v. 981. Immo unde, quod jam ſupra ad H. in Jov. v. 57. obiter monui, cum Juppiter, tum Juno, τέλειοι ſeu γαμήλιοι dicti. Ita τελεῖν, pro *opus conjugii perficere*, dixit aliquoties Anacreon, ut Od. XXIII. τελεῖν τὰν Ἀφροδίταν, & alibi itidem, τελεῖν Κυθήρην. Nota autem, e Tragicis potiſſimum Græcis & aliunde, ut non opus ſit ea hic commemorare, quæ de celebrandis nuptiis, ut præcipua juvenum vel puellarum ſpe ac felicitate, aut iiſdem carere, ut ſummo quodam infortunio, haud ſemel dicitur.

Ibid. [illegible]] *Canos radere* hic ait Poeta, pro ad ſenium pervenire. *Canos* alioquin non *radere* quidem, ſed tingere ac inficere ceruſſa aut alio pigmento ſoliti, qui ex utroque ſexu ſenium occultare ea arte conabantur, & quæ χρίσματα πολιῶν, qui in hunc morem non ſemel invehitur, vocat Clemens Pæd. l. III. p. 223. De quo etiam Eubulus apud Athenæum lib. XIII. p. 557.

Ἐπὶ τῷ προσώπῳ δ' αἱ τρίχες φερόμεναι,
Εἴξασι πολιαῖς ἀνάπλεῳ ψιμμυθίου;
Qui vero capilli in facie volitant,
Canis ſimiles, ceruſſa ſunt plenæ.

V. 15. ἱστήξειν δέ τε τεῖχος] A Syracuſana voce ἱστάω, ut tradunt hic Scholiaſtæ, & qua proinde uſus Syracuſanus vates, Idyll. KE. v. 101. Ἑστήκει παρὰ βουσὶν ἀνήρ, *ſtabat apud boves vir.* Eadem occurrit apud Heſychium, ἱστᾶται, ἐσθίεται; & e quibus præterea liquet [illegible]

active

active, ut hoc loco, ſicut στῆσαι etiam dici, nec opus eſſe proinde cum H. Stephano, ita hæc Poetæ noſtri verba legere ac interpretari, ἐγείρει δὲ τὸ τεῖχος, quaſi eorum mens eſſet, ſubaudire particulam ἐν, ſi ſtabis murus ſuper antiqua fundamenta, quod a toto loci hujus ſenſu alienum. Ἐγείρειν τεῖχος nempe idem, quod ἱστάναι, vel στῆσαι: & Latini inde ſtatuere, ut apud Maronem, eadem in re, Æn. IV. v. 655.

Urbem præclaram STATUI, *mea mœnia vidi.*

Ut magnum nempe quid & præclarum, juvenibus Apollinem rite celebrantibus aſſeuratur hic Poeta, urbis alicujus mœnia reficere; ſicuti Dido, allato modo Maronis verſu, eo nomine ſe extollit; ac unde in Codice Theodoſiano l. XXXVI. de Oper. Publ. *Murorum inſtructio*, quod alibi dudum monui, inter publica Principum opera refertur. Sed opportunius adhuc id hoc loco a Poeta additur, quod de ipſo Apolline tradat infra v. 56. cum condendis civitatibus, earumque jaciendis fundamentis delectari, ac præterea nota eſſet aliunde ab eodem præſtita in extruendo Trojæ aut Megaræ etiam muris opera. Neque vero hic, quod obiter addo, rejicienda ingenioſiſſima Tan. Fabri, quam tradit hic & probat τοῦ πατρὸς τὸ παιδίον, conjectura, legentis, ἱστῆσιν δέ τι τεῖχος, pro τὸ τεῖχος, quæ commodiorem etiam huic loco ſenſum parit.

V. 16. χέλυς οὐκ ἄεργος] Idem quod paullo ante dixerat, μηδὲ σιωπηλὴν κιθάρην; nempe χέλυς hic pro *cithara*, quod notant etiam Scholia, ac ſicut promiſcue eadem & lyra ſumi a Poetis, quod obvium, ſolent, ac ab Euſtathio etiam adſeritur ad Iliad. E. p. 574. Quamquam diſtincta eadem nonnunquam, ut a Bione, qui *chelyn* a *Mercurio*, *citharam* autem ab *Apolline* inventam tradit Idyll. III. v. 7.

Ὡς χέλυν Ἑρμείας, κίθαριν δ' ὡς ἁδὺς Ἀπόλλων;

& a Philoſtrato, qui *lyram* & *chelyn* deſcribens, aliquod, quoad nervorum ſeu chordarum ſitum, inter eaſdem diſcrimen tangit, Icon. l. I. p. 746. ſed ea de re alibi plenius agendi erit locus.

V. 17. Εὐφημεῖτ'] Nota vox, quæ in Gentilium ſacris aut ſolemnibus, tam de fauſta acclamatione, quam de indicto ſilentio dicebatur. Utriuſque ſignificationis, quam confundunt nonnunquam Interpretes, obvia apud Poetas, & Tragicos imprimis, exempla; ut prioris apud Æſchylum Perſ. v. 388. &c.

Πρῶτον μὲν ἠχῇ κέλαδος Ἑλλήνων πάρα
Μολπηδὸν εὐφήμησεν.
Primo equidem cum ſono a Græcis clamor
Modulate fauſta ominatus eſt;

alibi Suppl. v. 702 Εὔφημον δ' ἐπιβωμίοις Μοῦσαι θεαί τ' ἀοιδοὶ, *Fauſta vero acclament Muſæ Deæque cantatrices.* Sic aliquoties apud Sophoclem & Euripidem Εὔφημα φώνει, fauſta loquere, ut Ajac. v. 36[illegible] & Heraclid. v. 185. & alibi. Unde bene Heſychius, Εὐφημεῖσθαι, [illegible] μετ' εὐφημίας. De indicto [illegible] in ea voce in [illegible]ium ſolemn[illegible] a Præcone [illegible], ut vacivas nempe & faventes aures [illegible] præberent, [illegible] linguis; idque juxta formulam, quæ apud Comicum in [illegible] p. 765. legitur, Εὔφημος πᾶς ἔστω λεώς, [illegible] συγκλείσας, Fa[illegible]

[illegible]

omnis populus, *Os claudens*, ſeu comprimens; ac apud eundem rurſus Equit. p. 361 Εὐφημεῖν χρὴ καὶ στόμα κλῄειν. *Favere oportet*, & *os claudere*. Immo unde εὐφημεῖν στόμα, pro *os comprimere* apud eoſdem Tragicos, ut Eurip. Hecub. v. 664; alibi στόμα εὔφημον, *de ſilenti ore*, ut apud eundem in Jon. v. 98; & jam ante apud Æſchylum Agam. v. 1256; apud Sophoclem autem Oed. Cal. v. 136. εὔφημον στόμα φροντίδος. ubi Critici, τὸ δὲ εὐφημεῖν καὶ ἐπὶ τοῦ σιωπᾶν τάττεται; h. e. εὐφημεῖν *etiam pro ſilere ponitur*. Quo poſtremo ſenſu εὐφημεῖν hic a Callimacho itidem ſumitur, ut nempe cantantibus ad lyram in Apollinis honorem pueris, omnes ore faverent; ſilendo nempe; ſeu, ut Tullianis utar ea de re verbis, *audientiam facerent*.

Ibid. Ἀπόλλωνος ἀοιδῇ] Non de *cantu Apollinis*, ſeu quem Apollo ipſe faceret, hic intelligit, ſed de Hymno, qui in ejus laudem a juvenum ſeu puerorum choro ad citharam canebatur. Idem itaque hic Ἀπόλλωνος ἀοιδή, quod εἰς Ἀπόλλωνα ὕμνος, ut inſcribitur hoc poema, & ſicuti ἀείδειν pro ὑμνεῖν dici, ab initio Hymni in Jovem dictum.

V. 18. Εὐφημεῖ καὶ πόντος] Nempe, quod ait Theocritus Id. B. v. 38, Σιγῇ μὲν πόντος; & quomodo κῦμα κωφὸν καὶ ἄβρομον, *fluctus ſurdus & ſine fremitu*, ab Apollonio dicitur l. iv. v. 153, cui opponitur proinde alibi ab eodem καγχάζον κῦμα, *fluctus* ſeu *unda cachinnans*, lib. ii. v. 572; ſicuti apud Æſchylum κυμάτων γέλασμα, Prom. v. 89. Apud Maronem vero, ut hoc loco, *& ſæva quierunt Æquora*, Æn. l. iv. v. 523. Sicuti vero hic ad puerorum, qui Apollinem vocum & nervorum, ut ante dictum, cantu celebrabant, ἀοιδὴν, *favere* ſeu quieſcere jubet *mare* Callimachus, ita ad ſimilem ingreſſum Chori Muſici, Ariſtophanes Θεσμοφ. p. 767.

Ἐχέτω δὲ πνοιὰς νήνεμος αἰθήρ,
Κῦμα δὲ πόντου μὴ κελαδείτω.
Contineat autem flatus tranquillus æther.
Unda etiam maris ne reſonet.

More nempe Poetarum haud inſolito, ut audientiam non homines ſolum, ſed mare etiam & ventos facere, aut ab iis fieri teſtarentur.

V. 19. Λυκωρέως ἔντεα Φοίβου] Ita in Orphicis Hymn. in Apollinem Φοῖβε Λυκωρεῦ, & Apollonius Argon. l. iv. v. 1490. Λυκωρείοιο Ἀπόλλωνος, uti eruditi Critici, ἀντὶ τοῦ Δελφικοῦ. οἱ γὰρ Δελφοὶ τὸ πρῶτον Λυκωρεῖς ἐκαλοῦντο. Quibus conſona de Λυκωρείᾳ, ut antiqua Delphorum ſede, & quæ Delphis poſtea conditis imminebat, tradit Geographus l. ix. p. 418. ac unde bene, quod jam liquet, putavit Vulcanius Λυκωρέως hic dici pro Δελφικοῦ.

V. 20. κινύρεται] Ut hic Achillis, ſic Jaſonis mater apud Apollonium lib. i. 292 συνεχὲς κινύρετο; ubi eruditi alioquin Critici notant κινύρεσθαι dici proprie de *boum ejulatu*, idque ἀπὸ κινεῖν τὴν οὐράν. Sed imperite, ut fieri a Græculis ſolet, in vocibus peregrinæ originis. Fit enim a κινύρα, dicta a Senioribus pro Hebræorum כנור inſtrumento Muſico, quod ab iiſdem Senioribus, modo κιθάρα, modo ψαλτήριον, modo κινύρα reddi-

redditur, & de quo Joſeph. Origin. l. VI. p. 187. ψάλλειν ἐπὶ κινύρᾳ. Unde erudita, ut ſolet, Heſychii Gloſſa, κινύρα, ὄργανον μουσικὸν, κιθάρα οἰκτρὰ, ut legi eadem citra diſtinctionem in poſtremis vocibus debet. Inde etiam petenda eſt origo eorum Veneris ſacrorum in Cypro, quorum auctor Κινύρας, ac ab eo dicti Veneris ſacerdotes Κινυράδαι, a Græcis olim, ac inde a Clemente in Protrept. ac Arnob. lib. V. traduntur. Noti quippe aliunde Veneris, ob occiſum Adonim, dictum Κινύρας filium, θρῆνοι, & ſacra inde cum ſolemni leſſu celebrari apud eoſdem Græcos ſolita, de quibus ipſa Cyprum petens apud Ovidium Metam. l. X. v. 725. *luctus monumenta manebunt Semper, Adoni, mei.*

Ibid. αἴλινα] Notum θρηνητικὸν apud Græcos Tragicos ἐφύμνιον, ut Æſchyl. Agam. v. 123. Αἴλινον, αἴλινον εἰπὲ, & inde Sophocl. in Ajac. v. 635. αἴλινον, αἴλινον, & cujus etiam originem aliunde, quam a Græcis, repetit barbarus Phryx apud Euripidem in Oreſte v. 1397. &c.

Αἴλινον ἀρχὰν θανάτου
Βάρβαροι λέγουσιν αἲ αἴ.
Lugubre initium mortis,
Barbari dicunt heu heu.

ac ubi λίνον de *hymno* ac θρήνῳ dici notant Critici, & quidem de ejuſmodi lugubri cantu in Phœnice ac Cypro juxta Herodotum in Euterpe cani ſolito. Eum autem a luctu in obitum *Lini*, antiquiſſimi Poetæ, ita a Græcis dictum, ac inde etiam Οἰτόλινον, *lugubre carmen*, quo eundem *Linum*, tum Adonim ipſum celebrabant, tradit Pauſanias l. IX. p. 584. & 585. Ab hoc autem αἰλίνῳ θρηνητικῷ, diverſa αἴλινος ᾠδὴ ab Epicharmo dicta, quæ τῶν ἱστουργούντων, ſeu *telam texentium* erat propria; ut liquet ex eodem Athenæo l. XIV. p. 618. (ſed ubi male ἴλινος, quod jam ibi monuit ὁ πάνυ, legitur) ac inde apud Euſtathium ad Iliad. Σ. p. 1164.

V. 21. ἰὴ παιῆον, ἰὴ παιῆον] De origine hujus acclamationis, qua Apollo invocari ſolitus, agit infra hoc ipſo Hymno v. 97. & v. 103. Id unum hic monebo, una voce, non duabus, hoc Phœbi ἐφύμνιον apud Apollonium ac Græcos ad eum Criticos legi l. II. v. 704. Καλὸν ἰηπαιήον' ἰηπαιήονα Φοῖβον; & quomodo legendum etiam hoc loco foret; nempe ἰηπαιῆον, ἰηπαιήον. Quamquam duo quoque inde formata hujus Dei epitheta Ἰήϊος & Παιᾶνος, ut apud Æſchylum Agam. v. 153. Ἰήϊον δὲ καλέω Παιᾶνα, & apud Ariſtoph. Veſp. 496. Ἰήϊε Παιάν. Sed de his plura in ſequentibus.

V. 24. Μάρμαρον ἀντὶ γυναικὸς] Ita de vetula, quæ ob detectam latentem in Cypro Venerem, ab ea in lapidem itidem fuit converſa, Lycophron. p. 133. καὶ πέμπελον γραῦν μαρμαρουμένην δέμας. *Et anum capularem factam marmoream*, ſeu *lapideam*. Μάρμαρος nempe de quovis *lapide*, ſeu ſaxo, a Poetis dictus; ſicut de Dracone lapidis ictu a Cadmo interfecto Euripides Phœniſ. v. 667. ὠλένας μαρμάρῳ κρᾶτα φόνιον; ubi Canterus minus recte, *interfecit marmore caput*, pro *lapide*, ut bene ὁ πάνυ, alter hujus dramatis interpres; & ſicut Ariſtophanes

Acharn.

Acham p. 325. de eo ait, qui lapidem ad comminuendum alterius caput credebat ſe tenere, ἔχων τὸν μάρμαρον. Utrumque autem conjungit alicubi Homerus, πέτρον μάρμαρον, Idyll. π. v. 735. de lapide itidem dicto mox ab eodem, ὀξέϊ λᾶϊ; quo ſcilicet Hectoris aurigam percuſſit Patroclus; ac alibi itidem ſimili in re, Μαρμάρῳ ὀκριόεντι βαλών, *Lapide aſpero percutiens*. Ita Niobe etiam, de qua hic agit Callimachus, λίθος ab eodem vatum patre dicta, ac flebilis itidem. Ἔνθα λίθος περ ἐοῦσα &c. Iliad. Ω. v. 617; & ſimiliter *lapis* a Propertio, l. iii. El. x. v. 8. *Et Niobe lacrymas ſupprimat ipſe lapis*. Id autem de Niobe in lapidem converſa dictum notat Philemon, quod præ doloris magnitudine nihil proloqui eadem potuerit, ac unde etiam factum obſervo, ut ab Æſchylo in cognomine dramate, ſeu Νιόβῃ, eadem inducta fuerit velato capite, & tanquam κωφὸν πρόσωπον, ſeu σχῆμα τῆς τραγῳδίας; quo nomine Æſchylum, quamquam præter meritum, apud Ariſtophanem exagitat Euripides Ran. p. 254. Sed qua de re alibi. Miſſis vero veris aut fictis mulierum in lapideas ſtatuas commutationibus, ſeu μάρμαρον, quod hic ait ἀντὶ γυναικός, Ἀνδριάντα quendam μαρμάρεον legas, de *ſtatua marmorea*, in Inſcriptionibus antiquis, ſicut in una Inſulæ Pari in Spon. Miſcell. p. 335, præſtantiſſimo, ut aliunde notum, marmore feracis, ut inde *Marmoream Paron* vocet Ovidius Metam. l. vii. v. 465.

V. 25. Ἰή, ἰή φθέγγεσθε] Illud Ἰὴ Ἰὴ modo in luctu, modo etiam, quod obſervo, in fauſtis acclamationibus dictum. Prius quidem liquet ex Æſchylo Suppl. v. 119. Ἰὴ, Ἰὴ ἰηλέμοισιν ἐμπρεπῆ, *Eheu! eheu! Lugubres cantilenas decentia* &c. Poſterius cum ex hoc Callimachi loco, & infra v. 80, Ἰή, Ἰὴ Καρνεῖε, πολύλλιστε; tum præterea ex Athenæo, qui Ἰὴ Ἰὴ acclamatum docet, quo Dii fierent Ἵλεῳ, ſeu propitii, unde Ἰῶν vocarent etiam Bacchum, eundemque Ἵλεων καὶ Ἱλαρὸν, *propitium & hilarem*; qua de re videri item poteſt l. viii. p. 363. Eadem quoque ratione Ἰοὺ, Ἰοὺ, unde Latinorum *Jo, Jo*, in gaudio, a vigile, viſa face captæ a Græcis Trojæ nuntia, acclamatum apud Æſchyl. Agam. v. 25.; idem vero dictum præ dolore abeuntis heri apud Ariſtophanem Εἰρήν. p 631. Ἰοὺ, Ἰοὺ, Ἰοὺ, Ἰοὺ, ſeu *hui, hui* &c.

Ibid. κακὸν μακάρεσσιν ἐρίζειν] Nempe ab Homero rurſus id mutuatus, Odyſſ. Δ. v. 78.

— ἤτοι Ζηνὶ βροτῶν οὐκ ἄν τις ἐρίζοι.

Haud ſane cum Jove ullus mortalium contenderit,

& cui conſonum illud Pindari Pyth. Od. 11. χρὴ δὲ πρὸς Θεὸν οὐκ ἐρίζειν.

V. 26. ἐμῷ βασιλῆϊ, μάχοιτο] Id de Ptolemæo Evergete intelligi notant Scholia, ac unde hoc & ſequenti verſu præclarum illud & πολιτικώτατον elogium hujus Regis adornat Callimachus, ejuſdem nempe eſſe veſaniæ, cum Rege Ptolemæo, ac cum Diis ipſis pugnare velle & contendere. Nempe ſimul priori in Jovem Hymno, captata itidem ejus rei ab ingenioſiſſimo Poeta occaſione, non ſolummodo a Jove conſtitu-

tos

tos eſſe Reges, nihilque iis in terris divinius, opes etiam iis & omnia proſpera large a Deorum lege conceſſa, dixerat; ſed quod addit ibidem cumulatius tamen hæc omnia in Ptolemæum ſingulari Jovis munere congeſta, maxime autem vim illam ἀποτελεστικὴν, qua fiebat, ut quæ alii Reges haud uno anno poſſent proficere, ipſe una die cogitare ſimul & feliciter conficere valeret. Adde, quod Ægyptiorum Reges, & hi etiam, ut ſupra jam innui ad v. 80. Hymn. in Jovem, Ptolemæi, pro Diis haberi & coli a ſuis vellent. Non ergo ideo ſolum, ut tradunt hic Scholia, *Dei* inſtar a Callimacho cultus hic Ptolemæus, quod nempe φιλόλογος eſſet, ſeu litterarum & omnis eruditionis ſtudioſus.

V. 29. δύναται γὰρ, ἐπεὶ Διὶ δεξιὸς ἧσται] Præclarus utique locus, ut bene hic monet præſtantiſſima Daceria, & dictum ſacrarum litterarum ac inde Apoſtolici Symboli, *ſedet ad dextram Dei Patris*, egregie illuſtrans aut explanans. Adeo ut iis *ſedendi ad dextram*, adhibitis hic ſimiliter a Poeta vocibus, non honoris ſolum prærogativam, aut manſionem auguſtam, ſed *poteſtatem* etiam denotari, aperte innuat hic locus: quod ipſum vere in eadem ſacri Fœderis *ſedendi ad dextram* locutione, obſervarunt priſci Eccleſiæ Doctores, Auguſtinus, Hieronymus, aliique, & qua de re conſuli ante alios poteſt Anglorum ſuper doctiſſimus Pearſonius ad Symbolum. Unde conjiciendi foret locus, hauſiſſe id forte Callimachum ſub Ptolemæis, & quidem Alexandriæ, ac in eorum, ut volunt, Regia viventem, hauſiſſe, inquam, e lectione veteris Fœderis in Græcam tum Linguam ibi a Senioribus converſi, & ubi Pſalm. cx. v. 1. ſimilis, ut notum, ac inde in novo Fœdere ſacrata occurrit locutio; niſi quod non Apollini quidem, ſed Minervæ idem plane tribuerat dudum ante Pindarus, ut ex eodem id refert Ariſtides, Hymn. in Minervam, p. 19. Πίνδαρος δ' αὖ φησι, δεξιὰν κατὰ χεῖρα τοῦ πατρὸς αὐτὴν καθεζομένην τὰς ἐντολὰς τοῖς θεοῖς ἀποδέχεσθαι. *Pindarus vero ad patris dexteram dixerat eam ſedere, mandata Diis perferenda accipientem.* Neque minus memoranda quæ continuo addit de eadem Dea, haut minus ſacris litteris de vero & unico Dei Filio conſona: Ἀγγέλων μὲν γάρ ἐστι μείζων. ἡ δὲ τῶν ἀγγέλων ἄλλοις ἄλλα ἐπιτάττει, πρώτη παρὰ τοῦ πατρὸς παραλαμβάνουσα. *Eſt enim ipſa Angelis major, eorumque aliis aliud imperat, quod a patre primum acceperit* &c. E quibus inſuper liquet, non unum hunc eſſe Callimachi locum, quod ceciuit ſupra ſexum erudita & cultiſſimi ingenii Anna, quo illa ad *dextram Dei Patris ſedendi* ſolemnis [illegible] formulæ dignitas ac facultas [illegible] tur. Quibus addi inſuper poteſt id quod de eadem Jovis [illegible] ait Callimachus Hymn. in eius Lavacrum v. 131. &c. omnia [illegible] canem [illegible] quæ velit; ſoli enim e filiabus Jovem con[illegible] πατρῷα [illegible] *quæ ſint patris omnia ferre*, [illegible] Vu[illegible]us [illegible] quod [illegible] e eadem Dea dixit Homerius, *Pr[illegible] (Jovi) [illegible] alias honores*. lib. 11. Od. [illegible]

V. 31. [illegible] Alludit[illegible] hui[illegible] P[illegible] in [illegible] Hephæ[illegible] p. 30 [illegible] Apoll[illegible]

Δαίμονες [illegible] [illegible]

Dii

Dii laudum pleni, Phœbe ac Jupiter Didymorum parentes.

Quibus verbis, ut obiter hoc addam, & quorum pars poſterior extat etiam apud Etymologum in voce Διδυμαῖος, reſpicit Callimachus ad commune Jovi juxta & Apollini Didymeum apud Mileſios Fanum & Oraculum, ſicut hoc tradit etiam Stephanus. Eadem autem voce de Cycladibus inſulis uſus eſt quoque Callimachus Hymn. in Delum v. 4. Ὕμνιοι &c.; ac jam ante Epicharmus in Megaride apud eundem Hephæſtionem p. 5.

——Ὕμνιος

Καὶ μουσικὰν ἔχουσα πᾶσαν φιλόλυρος. Ἠχώ.
Laudibus abundans & muſicam habens omnem, lyræ amans Echo vel ſonus.

Immo idem Apollini quoque tribuit, quod viderunt jam alii, Hymnus in eum Homero tributus.

V. 32. τό, τ' ἔνδυτον] Scholia hic ἔνδυτον, ἱμάτιον; qua poſtrema voce *veſtis* in genere ſeu *tunica* etiam & ſtola debet hic intelligi, ſicut ἐπένδυμα tantum *ſuperius indumentum*; unde ἐπένδυμα Aquilæ dictum Exod. XXVIII. v. 4. quod Seniores ἐπωμίδα ibidem ſeu *humerale* vocant. Hinc ἔνδυτον ἐσθήματα, de nobiliorum epheborum ſimul a muliebri veſte ſeu ſtola occurrit apud Æſchylum Eum. v. 1031. [illegible] ἐνδυτοῖς ἐσθήμασιν; ubi duas poſtremas voces *indutum* [illegible] vertit poſtremus editor ac interpres, quum ἔνδυτα, ſicut hic Apollinis ἐνδυτὸν, ſint ipſa *indumenta* ſeu *amictus*, (quamquam apud Euripidem in Jone, v. 224, ςέμμασι ἐνδυτὸς, *coronis indutus* ſeu *ornatus* dicatur) & ſicut alibi ab eodem Tragico Chœph. v. 999., νεκρῦ ποδένδυτον dicitur de *talari* ſeu ποδήρει, eoque ferali *amictu*, quo involutus ac involvendus, pro funebri veterum ritu, recens [illegible]ſus ab Oreſte [illegible] Addé ἔνδυτα etiam de *linteis* dicta, quibus amicti infantes, ut apud Euripidem in Jone v. 1414. σὲ γὰρ ἔνδυτα de linteis, quibus involutus [illegible] recens natus a matre Creuſa fuerat expoſitus; & ἐνδυτοῖς apud Athenæum l. XII. p. 550. de veſtitu juvenum apud Laconas, ac [illegible] dictum Latinorum *induſium*. Ita ὑποδύτης, ἐσώτερον ἱμάτιον [illegible] *veſtis* ab Heſychio redditur, a Senioribus autem Exod. XXVIII. 31. & Levit. VIII. 7. Ὑποδύτης dicitur ſummi Sacerdotis *Pallium*, ſeu *Tunica*, verius, eaque talaris ſeu ποδήρης, cui ſuperimpoſita, ut ibidem dicitur, nempe Levit. VIII 7. Ἐπωμὶς ſeu *Humerale*. Hic vero Apollinis ἐνδυτὸν dictum videtur de veſte ejuſdem ſeu palla citharœdica eaque talari, qua ſubinde in nummis antiquis amictus occurrit citharam geſtans hic Deus, & de qua etiam palla, ut alia mittam, Propertius l. VIII. El. XXXI.

Actius in longa carmina veſte canit.

Quamquam & cum chlamyde etiam a tergo rejecta, cetera nudus, in priſcis itidem monumentis, quandoque viſitur, ſicut in [illegible] hujus Dei ſignis, quæ olim Romæ cum in hortis Vaticanis, [illegible] alibi videre & mirari ſæpenumero contigit; & cujuſmodi [illegible] bre cælata vulgarunt [illegible] veterum ad genus & ſelectiſſimarum quidem urbis ſtatuarum promicondi.

Ibid.

tos eſſe Reges, nihilque iis in terris divinius, opes etiam iis & omnia proſpera large a Deorum lege conceſſa, dixerat; ſed quod addit iisdem cumulatius tamen hæc omnia in Ptolemæum ſingulari Jovis munere congeſta, maxime autem vim illam ἀποτελεστικὴν, qua fiebat, ut quæ alii Reges haud uno anno poſſent proficere, ipſe una die cogitare ſimul & feliciter conficere valeret. Adde, quod Ægyptiorum Reges, & hi etiam, ut ſupra jam innui ad v. 80. Hymn in Jovem, Ptolemæi, pro Diis haberi & coli a ſuis vellent. Non ergo ideo ſolum, ut tradunt hic Scholia, *Dei* inſtar a Callimacho cultus hic Ptolemæus, quod nempe φιλόλογος eſſet, ſeu litterarum & omnis eruditionis ſtudioſus.

V. 29. *δύναται γὰρ, ἐπεὶ Διὶ δεξιὸς ἧσται*] Præclarus utique locus, ut bene hic monet præſtantiſſima Daceria, & dictum ſacrarum litterarum ac inde Apoſtolici Symboli, *ſedet ad dextram Dei Patris*, egregie illuſtrans aut explanans. Adeo ut iis *ſedendi ad dextram*, adhibitis hic ſimiliter a Poeta vocibus, non honoris ſolum prærogativam, aut manſionem auguſtam, ſed *poteſtatem* etiam denotari, aperte innuat hic locus; quod ipſum vere in eadem ſacri Fœderis *ſedendi ad dexteram* locutione, obſervarunt priſci Eccleſiæ Doctores, Auguſtinus, Hieronymus, aliique, & qua de re conſuli ante alios poteſt Anglorum nuper doctiſſimus Pearſonius ad Symbolum. Unde conjiciendi foret locus, hauſiſſe id forte Callimachum ſub Ptolemæis, & quidem Alexandriæ, ac in eorum, ut volunt, Regia viventem, hauſiſſe, inquam, e lectione veteris Fœderis in Græcam tum Linguam ibi a Senioribus converſi, & ubi Pſalm. cx. v. 1. ſimilis, ut notum, ac inde in novo Fœdere ſacrata occurrit locutio; niſi quod non Apollini quidem, ſed Minervæ idem plane tribuerat dudum ante Pindarus, ut ex eodem id refert Ariſtides, Hymn. in Minervam, p. 19. Πίνδαρος δ' αὖ φησι, δεξιὰν κατὰ χεῖρα τοῦ πατρὸς αὐτὴν καθεζομένην τὰς ἐντολὰς τοῖς θεοῖς ἀποδέχεσθαι. *Pindarus vero ad patris dexteram dixerat eam ſedere, mandata Diis perferenda accipientem.* Neque minus memoranda quæ continuo addit de eadem Dea, haut minus ſacris litteris de vero & unico Dei Filio conſona: Ἀγγέλων μὲν γάρ ἐστι μείζων. ἡ δὲ τῶν ἀγγέλων ἄλλοις ἄλλα ἐπιτάττει, πρώτη παρὰ τοῦ πατρὸς παραλαμβάνουσα. *Eſt enim ipſa Angelis major, eorumque aliis aliud imperat, quod a patre primum acceperit* &c. E quibus inſuper liquet, non unum hunc eſſe Callimachi locum, quod cenſuit ſupra ſexum erudita & cultiſſimi ingenii Anna, quo [illegible] ad *dexteram Dei Patris ſedendi* ſolemnis & ſacræ formulæ d[illegible] as ac [illegible] tur. Quibus addi inſuper poteſt id quod de eadem Jovis [illegible] ait Callimachus Hymn. in e[illegible] Lavacrum v. 13[illegible]. & [illegible] omnia n[illegible] eandem perficere quæ vellet, ſoli enim e filiabus Jovem [illegible] πατρῷα πάντα [illegible], *quæ ſint patris omnia ferre*, [illegible] Vulcanius; aut quod de eadem Dea dixit Horatius, *Proximos [illegible] Jovi, tamen occupavit Pallas honores* lib. 1 Od. xii.

V. 3[illegible] [illegible] A[illegible]r huju[illegible] verſus in [illegible] Hephæſtionem p. 30 [illegible] Apo[illegible] ac Jovi [illegible],

Δαίμονες εὐμενέοντο. Φοῖβέ τι καὶ [illegible] γυναιξὶν,

Dii

Dii laudum pleni, Phœbe ac Juppiter Didymorum parentes. Quibus verbis, ut obiter hoc addam, & Quorum pars poſterior exſtat etiam apud Etymologum in voce Διδυμαῖος, reſpicit Callimachus ad commune Jovi juxta & Apollini Didymeum apud Mileſios Fanum & Oraculum, ſicut hoc tradit etiam Stephanus. Eadem autem voce de Cycladibus inſulis uſus eſt quoque Callimachus Hymn. in Delum v. 4. Ἔνυμνοι &c.; ac jam ante Epicharmus in Megaride apud eundem Hephæſtionem p. 5. ——Ἔνυμνος

Καὶ μυσικὰν ἔχουσα πᾶσαν φιλόλυρος Ἠχὼ.

Laudibus abundans & muſicam habens omnem, lyræ amans Echo vel ſonus.

Immo idem Apollini quoque tribuit, quod viderunt jam alii, Hymnus in eum Homero tributus.

V. 32. τό, τ' ἔνδυτον] Scholia hic ἔνδυτον, ἱμάτιον; qua poſtrema voce *veſtis* in genere ſeu *tunica* etiam & ſtola debet hic intelligi, ſicut ἐπένδυμα tantum *ſuperius indumentum*; unde ἐπενδύμα Aquilæ dictum Exod. XXVIII. v. 4. quod Seniores ἐπωμίδα ibidem ſeu *humerale* vocant. Hinc ἔνδυτον ἐσθῆτος, de nobiliorum ephebrorum ſimul ac muliebri veſte ſeu ſtola occurrit apud Æſchylum Eum. v. 103. φοινικοβάπτοις ἐνδυτοῖς ἐσθήμασιν; ubi duas poſtremas voces *indutus veſtibus* vertit poſtremus editor ac interpres, quum ἔνδυτα, ſicut hic Apollinis ἐνδυτὸν, ſint ipſa *indumenta* ſeu amictus, (quamquam apud Euripidem in Jone, v. 224, στέμμασιν ἐνδυτὸς, *coronis indutus* ſeu *ornatus* dicatur) & ſicut alibi ab eodem Tragico Choeph. v. 999, ποδὸς ἐνδυτον dicitur de *talari* ſeu ποδήρει, eoque ferali *amictu*, quo involutus aut involvendus, pro funebri veterum ritu, recens cæſus ab Oreſte Ægiſtheus. Adde ἔνδυτα etiam de *linteis* dicta, quibus amicti infantes, ut apud Euripidem in Jone v. 1414. τά γ' ἔνδυτα de linteis, quibus involutus Jon recens natus a matre Creuſa fuerat expoſitus; & ἐνδυτὺς apud Athenæum l. XII. p. 550. de veſtitu juvenum apud Lacones, ac unde factum Latinorum *induſium*. Ita ὑποδύτης, ἐσώτερος ἱμάτιον, ſeu *interior veſtis* ab Heſychio redditur, a Senioribus autem Exod. XXVIII. 31. & Levit. VIII. 7, Ὑποδύτης dicitur ſummi Sacerdotis *Pallium*, ſeu *Tunica*, verius, eaque talaris ſeu ποδήρης, cui ſuperimpoſita, ut ibidem dicitur, nempe Levit VIII. 7, Ἐπωμὶς ſeu *Humerale*. Hic vero Apollinis ἐνδυτὸν dictum videtur de veſte ejuſdem ſeu palla citharœdica eaque talari, qua ſubinde in nummis antiquis amictus occurrit citharam geſtans hic Deus, & de qua etiam palla, ut alia mittam, Propertius l. VIII. El. XXXI.

Actius in longa carmina veſte canit.

Quamquam & cum chlamyde etiam a tergo rejecta, cætera nudus, in priſcis itidem monumentis, quandoque viſitur, ſicut in præclaris illis hujus Dei ſignis, quæ olim Romæ cum in hortis Vaticanis, tum alibi videre & mirari ſæpenumero contigit; & cujuſmodi itidem aliabre cælata vulgarunt induſtrii veterum ad genus & ſelectiſſimarum quidem urbis ſtatuarum promicondi.

Ibid.

Ibid. ἡ τ' ἐπιπορπίς] Qualis fibula conſpicua etiam in chlamyde hujus Apollinis modo indicata, eaque ibidem circa humerum ſiniſtrum nexa, & cujuſmodi fibulatæ chlamydes dictæ apud Etymologum M. ἄλλικες, ſicut ab hoc Battiade in verſu, qui ibidem legitur, ac inter fragmenta ejus jam a Vulcanio relatus,

Ἄλλικα χρυσείην ἐεργομένην ἐνέτῃσι,
Chlamydem auream retentam fibulis,

ſicut poſtremam vocem exponit Heſychius, ἐνέτῃσι, περόναις; priorem autem ἄλλικα, non de *chlamyde* cum Etymologo, ſed de *tunica manicata* ab Euphorione dicta, ſeu χιτὼν χειριδωτός. In Scholiis autem ad hunc, quem verſamus, locum, ἐπιπορπίς, ἡ περόνη dicitur; quamquam diſcrimen aliquod inter περόνην & πόρπην alii e Græcis, ſicut jam monuit ad Tertullianum de Pallio ὁ πάνυ, quæſiverint; ut nempe περόναι *humerales* ſeu ἐπώμιοι eſſent *fibulæ*, ſicut eædem a Luciano vocantur in Amoribus p. 1060. ed. Salmur., πόρπη autem, quæ veſtem & pectus ſtringeret. Qua de re videri poteſt Pollux lib. VII. c. XIII. p. 338. ὁ δὲ σχιστὸς χιτὼν ΠΕΡΟΝΑΙΣ κατὰ τοὺς ὤμους διῆρτο. Ἡ δὲ ΠΟΡΠΗ κατὰ τὰ στέρνα συνήπτετο; *ſciſſa autem tunica fibulis* (ΠΕΡΟΝΑΙΣ) *circa humeros connectebatur*; ΠΟΡΠΗ *vero* (fibula itidem) *circa pectus ſtringebatur*. Et cujus poſtremi quidem generis *fibulas* innuere videtur Euripides, de Trojanis agens mulieribus, in Electr. v. 317.

Ἰδαῖα φάρη χρυσέαις ἐζευγμένα
Πόρπαισιν.

ut legendum ibi mallem quam ἐζευγμέναι, nempe *Idæa pallia* geſtantes, *aureis religata fibulis*. Quod tamen diſcrimen inter has voces, περόνην nempe & πόρπην, & eas quæ ex utraque formantur, haud continuo ſervatum liquet. Unde, ut de promiſcuo vocis περόνης uſu nihil hic dicam, περονατρὶς vocatur apud Theocritum, de interiori veſte muliebri fibulata ad pectus, ut bene ibi ὁ πάνυ Caſaubonus, nempe Idyll. XV. v. 21. τ' ἀμπέχονον καὶ τὰν περονατρίδα λάζευ, *cape amiculum & ſtolam fibulatam*. Πορπάματα vero de humeralibus fibulis dicta alibi video in adducto modo Euripidis dramate, Electr. v. 820.

Ῥίψας ἀπ' ὤμων εὐπρεπῆ πορπάματα.
Rejiciens ab humeris decoras veſtes fibulis adſtrictas;

& facta itidem a πόρπη vox πορπάζειν pro *infibulare* in genere ſeu *conſtringere*, qua uſus eſt eo ſenſu Æſchylus Prom. v. 61. alibi vero in eodem dramate δεσμῷ προσπορπατός, vinculo conſtrictus, v. 141. *Auream* autem Apollinis *fibulam* dixit hic Callimachus; & de qua proinde uſurpare licet illud Theocriti Idyll. IE. v. 79. Θεῶν περονάματα φασεῖς, *Deorum fibulas dices*; quamvis in promiſcuo etiam, maxime ditiorum aut nobiliorum mulierum, uſu fuerint aureæ id genus *fibulæ*; quarum etiam meminit in verſu paullo ante ex Etymologico adducto Callimachus. Unde Trojanis, quamquam captivis tum mulieribus, ut Aſiatici luxus reliquias, *fibulas* id genus *aureas* tribuit in adducto paullo ante verſu Euripides, χρυσέαις πόρπαισι; & ſimiliter Jocaſtæ Sophocles, Oedip. Tyr. v. 1265. εἱμάτων χρυσηλάτους περόνας, *veſtium aureas fibulas*.

Fibula

Fibulæ quidem hujus Apollinis *aureæ* loco, πασχόρῳ (Ægyptiaca nempe, e qua varia, quod aliunde liquet, πλέγματα fieri conſueverant) eam in rem uſum Cupidinem tradit Anacreon Od. IV. ὁ δ' Ἔρως χιτῶνα δήσας ὑπὲρ αὐχένος παπύρῳ; *Cupido autem tunicam religans papyro ſupra collum.* *Fibula*, cujus hic mentio, *aurea* geſtamen ſolis olim Syriæ Regum cognatis conceſſum; unde inſignis muneris loco talis fibula miſſa ab Alexandro Bala ad Jonatham Pontificem I. Maccab. c. X. p. 89. & Joſeph. Αρχ. l. XIV. c. VII. p. 436. item ad eundem ab Antiocho Balæ filio, ibid. cap. IX. p. 441. & I. Maccab c. XI. v 58. Plutarchus vero in Gryllo de adoleſcente ad oſtentationem amicto, ait p. 989. εἶχε δέ τι καὶ ἡ πόρπη χρυσοῦς ὅσα παίγνιον, εἰμὶ, τορείας διηκριβωμένον. *ſed & fibula aurea habebat, ſi recte memini, aliquid operis eleganter cœlo parati ſubtiliſſime.*

V. 33. Ἤ τι λυρη] *Aurea* itidem Apollinis *lyra* ſeu *cithara*. meminit Pindarus ab initio Pythiorum, χρυσέα φόρμιγξ Ἀπόλλωνος, & ſimiliter *teſtudinis aureæ* Horatius l. I. Od. III; ac præterea Ovidius l. IV. El. III.

Artis opus raræ fulgens teſtudine & auro
Pendebat læva garrula parte lyra.

Immo unde χρυσολυρεγετα Apollo invocatur apud Comicum, Lyſiſtr. p. 7[illegible]3. Nemo autem mirabitur *citharam* inter Apollinis *arma* [illegible] inſignia, quæ celebrarent Poetæ vel cantores, jam ante a Callimacho relatam, hic Apollini cum chlamyde vel palla, aut reliquo ejus cultu tribui, qui Citharœdum Apollinem, ſeu cithara vel plectro, quo eam non ſine cantu pulſaret, armatum vel inſtructum vidit ſæpenumero in veterum nummis, aliiſve monumentis antiquis. In quibus occurrit etiam ſubinde ἄφορος ſeu σιωπηλὴ eadem cithara vel lyra, nempe ſupra columnam, cui Apollo innixus, quieſcens ac recumbens. Id vero inde factum obiter moneo, quod Orpheus Apollini lyram conſecrans, ea cuidam columnæ ab eo fuerit impoſita, ut me docuere eruditi ad Apollonium Critici, qui id e Promethide referunt ad Argon. l. II. v. 930. ἂν δὲ καὶ Ὀρφεὺς θῆκε λύρην, *Orpheus præterea lyram dedicavit;* ubi Scholia. οὗτος μὲν φησὶν ἐπὶ τοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος βωμοῦ τὴν ΛΥΡΑΝ ΑΝΑΤΕΘΕΙΣΘΑΙ ὑπὸ Ὀρφέως. ὁ δὲ Προμηθίδης ΕΠΙ ΣΤΗΛΗΣ τινος *dicit ille quidem* (Apollonius) *ſuper Apollinis aram, LYRAM ab Orpheo dicatam, Promethides autem eam COLUMNÆ cuidam IMPOSITAM.* Ut hæc præterea mittam, quæ de depoſita ab Apolline ſupra lapidem cithara, dum Alcathoo operam navat in fabricandis muris Megarenſium, tradit Pauſanias l. I. p. 78. Utrinque autem cum Citharœdi Apollinis, cithara nempe cum plectro, quo eam pulſaret, inſtructi, tum repoſita ſupra columnam cithara quieſcentis ſimulacra, duo ſequentes nummorum typi hic ante oculos ponunt. Prior equidem ſub Commodo cuſus, cum inſcr. APOL. PALATINO. & ſimulacris citharœdi Apollinis ſimul & Vict[illegible], exſtat inter ſel[illegible]ora Numiſmata Illuſtriſſimi Apamenſium in Gallia Epiſcopi, alter cum [illegible] Apolline, cithara præterea columnæ aut baſi impoſita, inter Gal[illegible] nummos proſtat.

Ibid.

Ibid. ἄεμμα] Ita de arcu Dianæ Hymn. in Dian. v. 10 ἐμοὶ δ' εὐκαμπὲς ἄεμμα, *mihi etiam flexibilem arcum*; quo utroque loco Scholia de *arcus nervo* hanc vocem explicant, quæ pro arcu ipſo, ſicut apud Heſychium, hic ſumitur. Ita κέρας de *arcu* dictum apud Lycophronem p. 95. ἐν χερμάσι ῥαιβῶσαι κέρας; quæ tria alioquin, κέρατα, νευρὰν, & τόξον, conjungit alicubi Euripides, Iphig. Ant. v. 33. ζεύγνυσθε κεροδῖτα τόξα νεύραις, ut ibi mallem quam νεύροις, quum νευρὰ de *tenſo arcus nervo* proprie dicatur; & e quo præterea loco emendandus eadem opera Heſychius, κεροδῖτα, τόξα, non κεροδίκα; quod typothetæ erratum crederem, ni ita omnes, quæ prodierunt hactenus Heſychii editiones, Aldina, Hagenoenſis, & Batava, hoc præferrent. *Nervi* autem illi *arcuum* vulgo olim e ſetis equinis, ut liquet ex Heſychio in ἱππεία, & Accio, cujus ea de re locum jam vidit ad Lycophronem Meurſius.

Ibid. τὸ Λύκτιον] Seu Λύττιον verius, ſicut dicta olim urbs inter Cretæ præcipuas Λύττος ab Homero juxta Strabonem, & Polybium, indicata etiam a Stephano ejus nominis, quod in edito loco ſita eſſet, & proinde a voce λυττὸν pro ὑψηλὸν, origine; & quod hic palmarium, in monumentis etiam, quæ adhuc ſuperſunt ejuſdem loci antiquis, qualia duo vulgavit Triſtanus Com T. 1. p 444. in quibus ΛΥΤΤΙΟΝ. ΠΟΛΙΣ ac ΛΥΤΤΙΩΝ Η ΠΟΛΙΣ legitur. Neque hæc valent infringere, quod Λυκτος & Λύκτιος apud Strabonem, & Pauſaniam, aut apud Latinos etiam Auctores Λυκτος & *Lyctus* aut *Lyctius*, ſicut apud Ovidium Metam. l. VII. v. 490. *claſſis Lyctia*, hodie legatur. Unde emendandus etiam Clemens, a quo dicitur in Protreptico p 20. Λύκτιοι γὰρ, (pro Λυττίους) Κρητῶν δὲ ἔθνος εἰσιν, ἀνθρώπους ἀποσφάττειν τῷ Διί, *Lyctios gentem Creticam Jovi homines immolaſſe*. Λύκτιος autem ſeu Λύττιος ideo dictus hic Apollinis *arcus*, quod τοξοφόροι ſeu ſagittandi peritia celebres olim fuerint præ aliis, ut aliunde notum, Cretenſes, quamquam non adeo *Lyctioi*, quam *Gortynios* aut *Gortyniacos*, a loco ubi fiebant e caprinis cornibus,

corun-

eorundem arcus vocatos apud veteres legamus, ut Ovid. Metam. l. vii. v. 778. *Nec Gortyniaco calamus levis exit ab arcu*; ac de ſagittis itidem, *Gortynis arundo*, dicatur apud Lucanum l. vi. p. 214. & *Gortynia ſpicula* apud Claudianum Paneg. iv. Conſ. Honor. v. 577.

V. 34. χρύσεα καὶ τὰ πέδιλα] Ita de Junone Heſiodus Theogon. v. 12. χρυσείοισι πεδίλοις ἐμβεβαυῖαν, *aureis calceamentis incedentem*; & ſicut inter cultus muliebris argumenta ἀνθοβαφῆ πέδιλα, ſeu *purpurei calcei*, a Luciano referuntur in Amorib. p. 1057. aut Adonidi etiam πέδιλα tribuuntur apud Bionem Idyll. i. v. 83. aut unde ἀπέδιλος ſeu *diſcalceatus* dicitur Oceanidum Nympharum Chorus, apud Æſchylum Prom. v. 135. Quamquam hæc non Dearum ſolum vel Nympharum, aut delicatiorum cæteroquin virorum vel mulierum calceamenta fuerint, ac unde καλοπέδιλα eadem vocat Theocritus Idyll. KE v. 109. ſed ruſticis etiam tribuantur ab Heſiodo Ἐργ. lib. ii. v. 118. Ἀμφὶ δὲ ποσσὶ πέδιλα βόος &c. Immo πέδιλα de quovis pedum tegmine dici notant veteres Critici ad Pindar. Pyth. Od. iv. pag. 243. ubi de Jaſone dixerat ἀξίγνωτον πέδιλον, nempe πάντα τὰ τοῖς ποσὶ περιειλούμενα, πέδιλα καλεῖται; *omnia quibus pedes involvuntur, vocantur πέδιλα*.

V. 35. πολυκτέανος] Idem, quod apud Euripidem Jon. v. 581. πολυκτήμων dicitur, ſeu multa poſſidens.

Ibid. Πυθῶνι κατ' πετρηέσσῃ] Nempe ob theſauros Delphicos, ſeu donaria aurea, aut ſummi cæteroquin pretii & exquiſitæ artis, ibi undique ſacrata ac recondita, & de quibus θησαυροῖς, præter Pauſaniam aliosque, conſulendus Euripides in Jone v. 1141.

Λαβὼν δ' ὑφάσματ' ἱερὰ θησαυρῶν πάρα,

Accipiens vero aulæa ſacra ex theſauris.

Qualia inde poſtea commemorantur deprompta, viſu, ut ibidem ait, miranda, *aulæa barbarica, aurea pocula*, ſeu χρυσέους κρατῆρας, & χρυσᾶ ἐκπώματα v. 1165. & 1175. ac unde etiam de eodem πολυχρύσου illius ædis Delphicæ cuſtode Jone, dixerat ante Tragicus;

Δελφοί σ' ἔθεντο χρυσοφύλακα τοῦ Θεοῦ

Ταμίαν τε πάντων πιστόν.

Delphi ipſum fecerunt cuſtodem auri ipſius Dei, & fidelem diſpenſatorem omnium;

quo loco ταμίαν *quæſtorem* minus opportune reddit Canterus. Quibus addi poteſt Plutarchus, qui de Pyth. Oracul. p. 408. *Oraculum Delphicum*, ſeu ejus ædem, *plenam Barbaricis & Græcanicis donariis* tradit, ἀναθημάτων δὲ καὶ δώρων ἐμπέπληκε βαρβαρικῶν καὶ Ἑλληνικῶν τὸ χρηστήριον. Immo e quo inſuper liquet, & e Pauſania etiam in Phocicis, peculiares fuiſſe in ambitu ædis Delphicæ, variorum Græciæ populorum οἴκους, ut eos vocat Plutarchus p. 400. ſeu *cellas*, illorum nominibus, qui eaſdem erexerant ac donariis ibi a ſe dicatis impleverant, inſcriptas, & Corinthiorum quidem dictum proprio nomine Θησαυρὸν ibidem exſtitiſſe. Quod poſtremum docet etiam Pauſanias l. x. p. 633. qui in illo Delphico Corinthiorum theſauro ab iis, ut ibi memorat, extructo,

aurum a Lydis acceptum, fuiſſe ab iiſdem Corinthiis repoſitum tradit. Idem vero de aureis donariis a Gyge Lydorum Rege Delphis in Corinthiorum theſauro reconditis pridem monuerat Herodotus lib. I. cap. XIV. eumque præterea theſaurum non Corinthii populi, ſed Cypſeli eorum Tyranni revera exſtitiſſe; quod poſtremum monuit etiam Plutarchus, loco paullo ante indicato, de Pyth. Oracul. pag. 400. Aliorum vero ibidem οἴκων ſeu θησαυρῶν, ut Acanthiorum & Braſidæ, meminit inſuper Plutarchus, ead. pag. 400. ſicuti etiam Sicyonii theſauri, ac præterea Polemonis Delphici, qui librum de theſauris illis Delphicis ediderat, Sympoſ. lib. V. Qu. II. p. 675.

V. 36. ἀεὶ καλὸς καὶ ἀεὶ νέος] Qualis etiam in antiquis nummis aliiſve monumentis antiquis conſpicitur paſſim hic Apollo; prout id vere notavit jam olim Lucianus de Sacrificiis, ἀναπλάττουσι γενειήτην μὲν τὸν Δία, ΠΑΙΔΑ δὲ ἐς ΑΕΙ τὸν Ἀπόλλωνα, *exprimunt autem barbatum Jovem, SEMPER vero PUERUM APOLLINEM.* Quod monuit etiam Plutarchus ubi de Baccho agit & Apolline lib. de EI. Delph. p. 389. ἀγήρων τε τοῦτον ΑΕΙ καὶ ΝΕΟΝ. ἐκεῖνον δὲ πολυειδῆ καὶ πολύμορφον ἐν γραφαῖς καὶ πλάσμασι δημιουργοῦσι. *Atque hunc* (Apollinem) *ſenectutis expertem ac SEMPER JUVENEM, illum autem* (n. Bacchum) *multiplici forma pingunt atque fingunt.* De utroque tamen Tibullus lib. I. El. IV. *Solis coma eſt Phœbo Bacchoque juventa.* Unde idem Apollo ΝΕΟΣ ΠΥΘΙΟΣ inſcriptus in veteri Tarſenſium nummo, quem olim in Cimeliarchio Mutinenſi, Sereniſſimo tum Duce ALPHONSO illius luſtrandi facultatem coram humaniſſime exhibente, adnotaſſe memini. Quamquam, ut barbatus haud ſemel occurrit Bacchus in Naxiorum, cujuſmodi ad Juliani Cæſares vulgavi, aliiſque antiquis nummis, ſic talis Apollo etiam apud Hieropolitanos Syros fuerat expreſſus, ſed ritu iiſdem, ut liquet ex Luciano de Dea Syria, & Macrobio Saturn. l. I. qui illius meminere, plane peculiari; & quale barbati Apollinis ſimulacrum nuſpiam hactenus vidiſſe memini.

V. 37. Θηλείαις οὐδ' ὅσον ἐπὶ χνόος &c.] Melius hæc verba vertit ligato ſermone Vulcanius, *nulla teneras lanugine malas obducitur*, quam ſoluta oratione Interpres a præſtantiſſima Daceria merito eo nomine reprehenſus. Bene autem hic Scholiaſtæ gloſſam, quamquam alienam omnino ab hoc loco, χνόος, ψόφος, ξυσμὸς, ex Heſychio interpretatus eſt idem Vulcanius; ac ſicut eidem gloſſæ, duo priora illius verba quod adtinet, præclara lux accedit ex Æſchylo, Sept. Theb. v 379.

Σπουδῇ διώκων πομπίμους χνόας ποδῶν.

Feſtino greſſu accelerans miſſos ſtrepitus pedum:

non ut ibi χνόας ποδῶν abſurde per *axes pedum* reddit Interpres. Χνόη nempe ibi idem quod χνόος pro ψόφος, ſicut utraque vox eo ſenſu apud Heſychium etiam legitur, χνόην, τὸν ποδῶν ψόφον, quæ gloſſa eſt hujus Æſchylei loci; item χνόος, ξυγμὸς, ψόφος, φθόγγος. Ita alibi in eodem hujus Tragici Dramate v. 115. occurrunt ἀξόνων χνόαι; quæ

quæ nihil aliud ibi quam *rotarum ſtrepitum*, ut ea de re pluribus quandoque ad ipſum Æſchylum.

V. 38. Αἱ δὲ κόμαι θυόεντα πέδῳ λείβουσιν ἔλαια]. Nuſquam hanc vocem ἔλαια plurali numero efferri notant hic Scholia. Occurrit tamen eadem, ut obſervo, apud Athenæum l. xv. p. 688. & quidem ſatis opportune, ubi *odorifera* itidem ſeu θυόεντα ἔλαια, quorum hic meminit Callimachus, tangit; ὁ δὲ Ὅμηρος τὴν μὲν χρῆσιν οἶδε τῶν μύρων. ΕΛΑΙΑ δὲ αὐτὰ καλεῖ μεθ' ἐπιθέτου, ῥοδόεντι δ' ἔχριεν ἐλαίῳ, καὶ ἀλλαχοῦ δὲ λέγει, τὸ τεθυωμένον; *Unguentorum autem uſum Homerus quidem novit, vocat autem* ἔλαια, *olea, adjuncto epitheto, ut, roſaceo perunxit oleo; alibi, odoribus conditum oleum.* Qui poſtremus Homeri locus, quem continuo ibi adducit Athenæus, integer legitur Iliad. Ξ. v. 172. Ita θυόεντα ἔλαια ſeu *odorifera olea* hic commemorat Callimachus, quibus perfuſa eſſet Apollinis coma, quod *oleum* ſicut & vinum, ad ſuſcipiendum retinendumque odorem, ut notat Theophraſtus de C. Pl. l. vi. c. xviii. p. 387, ſint aptiſſima. Unde etiam idem libro de Odoribus p. 444. monet, ideo odores *oleo* condi, quod & ætatem iſtud diutiſſime ferre poſſit, & ad uſum valde ſit opportunum, quamquam ſuapte natura oleum, ut ibidem tradit, propter denſitatem & pinguedinem omnium minime odorem concipiat. Per *odorifera* autem illa *olea*, quibus *in terram*, quod hic dicitur, *ſtillaret Apollinis coma*, vel e *Nardo*, vel *Stacten*, ſeu e *myrrha oleum*, cujus notus eam in rem ac a Poetis decantatus apud lautiores homines uſus, facile licet intelligere. Ut nempe Apollo hic dicatur, ſicut ille, qui apud Ariſtophanem Equit. p. 361. traditur ἀρχαίῳ σχήματι λαμπρὸς, *antiquo cultu ſplendidus*, mox σμύρνῃ κατάλειπτος, ſeu *myrrha unctus*; aut, quod idem infert, apud Apulejum Metam. l. ii. *guttis Arabicis obunctus*, quas doctiſſimus Reineſius Syntagm. Inſcr. p. 125. minus vere de *balſamo*, quod Piſcades lautiorum capillis inſtillarent, interpretatur. Neque enim *balſamum* plantam Arabicam, quamvis eam apud Arabas naſci tradere norim Pauſaniam l. ix. p. 583. aut apud Sabæos Arabas etiam reperiri innuat Strabo, ſed Judaica verius, ut notum, in nobili ejus convalle ſeu tractu Hierichuntino, ſicut ex eodem Strabone, Theophraſto præterea, Joſepho, Plinio, Plutarcho, aliiſque auctoribus, qui de ea agunt, liquet, tantum proveniens. Adde, quod *myrrha*, *Arabica* omnino, ut conſtat, planta, perfuſi ſeu madentes luxuriantium olim crines occurrant ſæpe in antiquis Scriptoribus, ſicut de ἀνδρογύνῃ Athide Ovidius Metam. l. v. v. 53.

Et madidus myrrha, curvum crinale, capillus.

Immo unde *myrrheum crinem* dixit Horatius l. iii. Od. xiv. *Myrrheum modo prohibere crinem*, & quo ſpectat proinde illud ejuſdem Naſonis Heroid. Ep. xxiii. *non Arabum noſter dona capillus olet.* Immo jam hæc ſcripſeram quum opportune occurrit optimus hujus apud Callimachum loci interpres Tibullus, qui de eadem Apollinis coma ait l. iii. El. iv.

Intonſi crines longa cervice fluebant:

STILLABAT *Tyrio* MYRRHEA RORE COMA.

Nec miror quod *myrtea* (ſicut & apud Horatium vetus Interpres, a colore ſcilicet *myrti* medio inter flavum & nigrum) pro *myrrhea*, ut habent etiam veteres libri, malit ibi Scaliger, & pro *Tyrio*, quod eodem huc redit, *Syrio*, ac ideo, ut de *malabathro Syrio* (cujus nempe apud Horatium eundem in uſum fit mentio, lib. II. Od. VII.) id velit intelligi. Idem tamen Tibullus alibi de *nardo Tyrio*, inde nempe advecto, id ſe innuere aperte ſatis indicat lib. III. El. VII.

Jam dudum Tyrio madefactus tempora nardo.

& qui jam antea dixerat, ac appoſite rurſus ad hunc Callimachi locum, lib. II. Eleg. II.

Illius PURO DISTILLANT *tempora* NARDO;

quæ alioquin *Aſſyria* etiam *nardus* ab Horatio dicitur l. II. Od. XI. Quamquam ut *myrrhæ* vulgo & *nardi*, ſeu *odorati olei*, cujus hic Poeta noſter meminit, inde confecti, ſic *balſami* tamen eandem in rem uſum, quamquam rarius ob plantæ illius caritatem adhibitum, ex eodem Apulejo de Veneris cultu ſeu ornatu paullo ante agente liquet, a quo eadem ibi dicitur *Cinnama fragrans & BALSAMA RORANS*; item alibi Metam. l. VI. *fragrans balſamo Venus remeas*; ac unde etiam de cœna Cupidinis & Pſyches nuptiali a Diis celebrata, legitur iterum in eodem libro, *Gratiæ ſpargebant balſama.* Ut proinde ſive e *myrrha*, ſive e *nardo*, ut non ſolum ad ſimilem vulgo ornatum, ſed hujus etiam Apollinis comam, juxta adlatum ſcilicet Tibulli locum, adhibito, ſeu e *balſamo*, ut præſtantiori adhuc & Deo proinde convenientiori, *liquores*, aut quæ vocat hic Callimachus, *olea*, quibus ſtillarent juvenis perpetuo ac intonſi hujus e Dei crines, commode hic poſſent intelligi. Ni tamen quis malit illud e *croco* hic innui, eoque præſtantiſſimi celeberrimique apud Cyrenas (qua de re infra ad v. 83.) odoris, & quo etiam *ſuavi croco* aræ hujus Dei, ut ibi Callimachus, Cyrenis erant reſperſæ. Qui proinde *crocus* eo magis hic etiam locum habere videtur, quod præſtantiſſimum inde *oleum*, *crocinum* dictum, idque *myrrha* melius adhuc redolens, ut de eo tradit Dioſcorides lib. I. c. LXIV. conficeretur: ἐςὶ δὲ αὐτῶ ΚΡΑΤΙΣΤΟΝ τὸ καλλακορεως ΚΡΟΚΟΥ ΠΝΕΟΝ, ὥςε εἰς τὴν Ἰατρικὴν χρῆσιν ἁρμόζει· δεύτερον δὲ ΤΗ ΣΜΥΡΝΗ παρέμφορον; *Eſt porro* PRÆSTANTISSIMUM, *quod abunde* CROCUM *ſpirat; eſtque id uſui Medicinæ aptum; proximum vero, quod* MYRRHAM *redolet.* Quæ ſingula utique apprime huic loco conveniunt, de *Apollinis coma* crocino id genus *oleo ſtillante*, non Medicinæ ſolum, ut mox a Poeta traditur, inventoris, ſed quod continuo hic addit de eadem coma, e qua non *pinguedo*, ſed πανακεια ſive præſens adverſus omnes morbos remedium, *in terram*, ſeu Cyrenæorum *campum* diſtillaret. *Crocino* certe illo vel *oleo* vel unguento, & exquiſiti uſus ac odoris, comas & caput perfundere veteres conſueverant; unde de eo ait Moſchus in Europa v. 83. ξανθοῖο κρόκου θυόεσσαν ἔθειρην, *lutei ſeu rufi croci odoratam comam*; ac de crocino unguento Propertius l. III. El. X.

Et crocino nares myrrheus ungat onyx.

Hinc

Hinc etiam Proverb. vii. 17. ubi in Hebræo & aliis antiquis Tralatoribus dicitur, *adſperſi cubile meum* מֹר ſeu *myrrha*. ibi Seniores διεῤ-ῥαγκα τὴν κοίτην μου κροκίνῳ vel κρόκῳ juxta Codicem Alexandrinum; & alio rurſus loco, Prov. iv. 14, *nardus*, quo itidem perfuſas olim diximus τῶν τρυφηλῶν comas, & *crocus* conjunguntur. Immo ſicuti olim tota theatra *croco*, eo quippe reſperſa, *fluere* ſunt dicta, ut apud Spartianum in Hadriano, ac in Gloſſis antiquis, κρόκος ὁ ῥαινόμενος, aut κροκοῤῥάνσις, *croci ſparſio*, ut notarunt ibidem viri ſummi, ſic idem de croco, Cyrenaico ſeu *oleo* inde præſtantiſſimi, ut vidimus, odoris, quod ſpargeret ſeu quo *ſtillaret*, ut de eadem ſupra Tibullus, *Apollinis coma*, dictum a Cyrenæo vate videtur, & quod ψεκάζειν alioquin ab Anacreonte dicitur Od. ix. Quibus addo denique, quod de nato recens Apolline a Theognide dicitur,

> Πᾶσα μὲν ἐπλήσθη Δῆλος ἀπειρεσίη
> ΟΔΜΗΣ ΑΜΒΡΟΣΙΗΣ;
> *Omnis quidem repleta eſt Delus ingens* ODORE DIVINO;

aut ſimiliter quod de divino quodam odoris halitu, e quo Dianam in paternis ædibus præſentem colligit apud Euripidem moribundus Hippolytus in cognomine dramate, dicitur v. 1391.

> — ὦ ΘΕΙΟΝ ΟΔΜΗΣ πνεῦμα, καὶ γὰρ ἐν κακοῖς
> Ὢν, ᾐσθόμην σου, κἀνεκουφίσθην δέμας,
> o DIVINUM ODORIS HALITUM, *etenim licet in extremis ſim, tamen ſenſi te.* (Dianam) *& levatus ſum corpore.*

V. 39. οὐ λίπος Ἀπόλλωνος ἀποστάζουσιν ἔθειραι.] Nempe ideo, quod non unguentis ſeu μύροις e variis odoribus compoſitis caput haberet Apollo perfuſum & madefactum, ſicut illa apud Comicum Concion. p. 757.

> Ἥτις μεμύρισμαι τὴν κεφαλὴν μυρώμασιν.

Quæ ungor caput unguentis, ſed ſimplici tantum *oleo*, e ſola *myrrha* aut forte *balſamo*, vel potius *croco*, ut modo vidimus, conſtante. Cujus equidem generis fuiſſe veterum στακτὴν, vel Athenæus docet l. xv. p. 688. ἥγε στακτὴ καλουμένη διὰ μόνης ταύτης, *ſtacte etiam dicta e ſola illa*, de qua ibi agit. *myrrha*; ac ſicuti *puro* h. e. ſimplici & impermixto, *nardo diſtillare tempora*, ſeu caput vel comam dixit, loco ſuperiori nota adducto, Tibullus. Cujuſmodi etiam, ex una nempe re non e pluribus aromatibus conſtans, ψιλὸν ἁπλοῦν καὶ μόνον, *tenue, ſimplex, & ſolum oleum* a Galeno dicitur de ſimpl. Medic. Facult. l. ii. c. viii. Ἔλαια proinde dixerat ſuperiori verſu, non μύρα ſeu *unguenta*, quæ ſpargeret Apollinis coma, ſicut infra idem Poeta de Pallade Hym. in ejus Lavacrum v. 15, unguenta ab ea abeſſe tradiderat, Μὴ μύρα λωτροχόοι &c. ac ſicut Berenices coma apud Catullum dicitur, Poematio in eandem, *omnibus expers unguentis*; ad quem locum vir magnus If. Voſſius, Dianam (Apollinem debuit dicere) & Minervam apud Callimachum, nullis unguentis mixtis, ſolo oleo uſos, erudite alioquin monet. Quo ſpectat rurſus illud Galeni ejuſdem Operis Simpl. Medicam. l. ii. c. xxvii. de mixto e pluribus aromatibus ſeu odora-

mentis

mentis oleo, οὐκ ΕΛΑΙΟΝ ἔτι τοῦτο, ἀλλὰ ΜΥΡΟΝ ἤδη προσαγορεύεται; *non jam illud* OLEUM, *ſed tum* UNGUENTUM *vocant.* Neque vero hic obſtat, quod idem Apollo cum Diana, λιπαροπλοκάμου Latonæ liberi, ut obiter obſervo, a Pindaro dicantur in verſibus, qui a Philone adducuntur, περὶ ἀφθαρσ. κόσμου p. 960. Non enim adeo *pinguem comam* ea voce λιπαροπλοκάμου ibi denotari, quam *nitentem* & *pulcram*, & quo ſenſu λιπαρὰ ἔθειρα apud hunc Poetam in quodam Epigrammate, ac ab aliis etiam dicitur. Quamquam λιπαρὸν & λίπος, quod hic ab *oleo*, de quo in ſuperiori verſu, diſtinguitur, de *oleo* etiam dicatur, ut pridem ab Homero de Junone Iliad. Z. v. 171. ἀλείψατο δὲ λίπ' ἐλαίῳ, *& uncta eſt præſtanti oleo*, λίπα nempe ibi pro λιπαρῷ ſeu λιπαρῶς, ἢ ἐνικῶς, ut explicant eandem vocem brevia Scholia ad Iliad. K. v. 577. Unde etiam opportune ad hunc Callimachi locum Euſtathius p. 979. ἐπίτριπτα μύρα, *contrita* ſeu *compoſita unguenta*, a temperantiæ addictis olim ſtudioſe vetita obſervat, additque, καὶ ὅτι οἱ παλαιοὶ ἐλαιώδεσι μύροις ἐχρῶντο, ὡς αἱ ἱστορίαι δηλοῦσι σαφέστατα, *& ideo quod veteres oleariis unguentis utebantur, ut hiſtoriæ clariſſime oſtendunt.* Idem vero alibi nempe p. 1300. obſervat ἔλαια vocaſſe *unguenta* Homerum, μύρου autem voce primum uſum eſſe Archilochum; quod ab Athenæo, ut ſolet, *hauſit*, a quo id traditur l. XIV. p. 688. λίπος autem de oleo quoque dicitur, cum alibi, tum apud Theophraſtum, ut de Odoribus p. 444. ubi de oleo ait, loco ſupra jam indicato, ἐπεὶ φύσει ἥκιστα δεκτικὸν ὀσμῆς διὰ τὴν πυκνότητα καὶ τὸ ΛΙΠΟΣ· αὐτῶν δὲ τούτων τὸ ΛΙΠΑΡΩΤΑΤΟΝ τὸ ἀμυγδάλινον; *quandoque oleum ſuapte natura omnium minime odorem concipit, propter denſitatem ac* PINGUEDINEM; *eorumque* PINGUISSIMUM *quodque ex amygdalis:* unde etiam de iiſdem amygdalis Athenæus l. II. p. 53. λιπαρώτερά τε φαίνεται, καὶ ἀναδίδωσι χυμὸν γλυκὺν καὶ λιπαρόν; *pinguiores quidem illæ ſunt, pinguemque ſuccum ac dulcem præbent.* Theophraſtus vero alibi eos, qui ex ῥιζοτόμων præſcripto, thapſum aliaſque quaſdam herbas ſecabant, dicit ἀλειψαμένους λίπα, *oleo perunctos*, Gaza interprete, id præſtitiſſe H. Pl. l. IX. p. 179; & Galenus etiam τῆς ἐλαιώδους καὶ λιπαρᾶς οὐσίας, *oleoſa pinguiſque ſubſtantiæ* meminit de ſimpl. Medicam. Facult. l. II. c. XVIII. Adde λίπος ἐλαίου, ſeu *pingue oleum*, a Sophocle dictum in iis verſibus, qui apud Clementem leguntur Strom. l. IV. p. 476. Solitos autem veteres in compotationibus *caput ungere pingui oleo*, κεφαλὴν λιπαίνειν, tradit Athenæus l. XIV. p. 692 quod inde vini vim imbelliorem & capiti minus noxiam crederent. Unde melius hic etiam Interpres λίπος, per *pinguedinem*, ſeu *pingue oleum* vel *unguentum*, quam per *adipem*, quæ vulgo Græcis στέαρ aut πιμελὴ, vertiſſet; quo nempe compotatorum id genus more, non eſſet perfuſa Apollinis coma, ſed uti ſuperiori verſu vidimus, maxime ſimplici tenuique odorato oleo, ac ut Theophraſti iterum verbis utar p. 444. de Odoribus, ἀλιπεστάτῳ καὶ λεπτοτάτῳ, *minime pingui & tenuiſſimo*, ſeu juxta Turnebum libri illius Interprete, *liquidiſſimo*, & opportuno proinde, quod ex eadem *intonſi* illius Dei *coma* undique in *terram deflueret.* Ut vero λίπος hic, ſic πῖον ἔαρ, ſeu *pingue oleum*, dixit alibi Callimachus;

chi; eo nempe verſu, qui non in Etymologo ſolum, unde inter hujus Poetæ fragmenta fuit ab Anna præſtantiſſima relatum, ult. verſ. pag. 165, ſed emendatior adhuc in Nicandri Scholiis ad Alexiph. legitur p. 55. ac ubi additur, εἶαρ, τὸ λίπος. Ad hujus autem & ſuperioris apud Callimachum loci aliquam lucem, nihil omnino adtulerunt priores editores, quod tamen alicujus operæ pretium videbatur.

V. 40. Ἀλλ' αὐτὴν πανάκειαν] Ipſam nempe ſalutem ſeu morborum omnium medelam hominibus largiendo, tanquam Ἰατρὸς non minus ac vates, & a quo, ut mox ait Callimachus, Medici artem remorandi mortem didicerunt. Unde Ἰατρὸς idem & Παίων olim dictus, item Οὔλιος a Deliis & Mileſiis, quod jam ſupra monui ad v. 52. Hymni in Jovem, Οὔλιον εἶπε ὑγιαστικὸν καὶ παιωνικόν· τὸ γὰρ οὐλεῖν ὑγιαίνειν, *Apollinem quendam Οὔλιον & Mileſii vocant & Delii, utpote ſalutiferum & ad curandos morbos opportunum.* Eſt enim οὐλεῖν *ſanum eſſe*, ut tradit Strabo l. XIV. p. 635. Hinc ΣΩΤΗΡ idem quoque ſacratus in nummis, qui adhuc ſuperſunt, antiquis; ut de eo ait Philo legat. ad Cajum p. 1006. συντηρίων φαρμάκων εὑρετὴς πρὸς ὑγείαν ἀνθρώπων, *ſalutarium remediorum repertor ad hominum ſalutem.* Unde opportuna hic Heſychii gloſſa, πανακεία, θεραπεία. Immo unde illud Hippocratis jus jurandum, ubi Apollinis Medici & ſimul πανακείας fit mentio, ὄμνυμι Ἀπόλλωνα Ἰητρὸν καὶ Ἀσκληπιὸν, καὶ Ὑγείαν καὶ ΠΑΝΑΚΕΙΑΝ, *Juro Apollinem Medicum & Æſculapium & Hygeam* (ſanitatem) *& PANACEAM.* Nota alioquin ex Theophraſto, non herba ſolum πανάκεια, quam circa Pſophidem in Arcadia naſci tradit H. Pl. l. IX. c. XV. p. 188, ſed præterea τὸ πανακὲς τὸ Ἀσκληπίειον, & peculiaris, quem ibidem tradit, in eodem ſecando ritus, H. Pl. l. IX. c. IX. p. 179. editionis Heinſianæ. Quo loco omitti non debet alius Callimachi inter inedita ejus Fragmenta verſus, & ab incomparabili Salmaſio jam ad Solinum adductus, p. 1275.

Ἡ πάνακες πάντων φάρμακον ἡ σοφίη.

V. 41. πρῶκες ἔραζε πίσωσιν] Citatur idem locus in Scholiis Theocriti ad Idyll. IV. v. 6. & qui hinc etiam debet emendari, ac a ſequenti verſu, qui ibidem additur, omnino diſtingui. Quod a magno Caſaubono, qui de eo Callimachi loco ab illis Grammaticis adducto aliter ſtatuerat, Lect. Theocr. cap. IV, non animadverſum, ſed jam occupavit vir clariſſimi nominis D. Heinſius ad eundem Vatem p. 321. Ipſa vero Theocriti verba, quæ Poetæ noſtri teſtimoniis in Scholiis ad eundem illuſtrantur, non ſunt hic prætereunda,

Μὴ πρῶκας σιτίζεται ὥσπερ ὁ τέττιξ;
Numquid rore victitat ſicuti cicada?

ubi præterea Grammatici, τὴν σταγόνα τῆς δρόσου, πρῶκα λέγουσι ἀπὸ τοῦ πρωῒ πίπτεσθαι; *roris guttam* πρῶκα *dici, quod mane* (πρωῒ) *defluat.*

Ibid. ἀκήρια πάντ' ἐγένοντο] Non *immortalia*, ut vertit hic Interpres, ſed *ſalva & incolumia*, ſicut bene jam hic monuit H. Stephanus. Ita Apollonius Argon. l. III. v. 466. ἀκήριος ἐξαλέασθαι; ad quem eruditi

Critici,

Critici, *ἀπαθὴς, μηδὲν παθών. τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ ἀκήρατος.* Nec aliter Heſychius, *Ἀκήρατα, σῶα.*

V. 42. *Τέχνῃ δ' ἀμφιλαφὴς*] Sic *χορὸς ἀμφιλαφὴς*, ſeu *chorus multiplex*, infra v. 3. Hymn. in Dianam. Uſus etiam haud ſemel hac voce Æſchylus, pro *amplo* & *copioſo*: Agam. v. 1024, *δόσις ἐκ Διὸς ἀμφιλαφὴς*, *donum a Jove amplum*; alibi *ἀμφιλαφὴς ταραχθεὶς*, Choeph. quem locum minus commode ibi vertit Interpres, *ab utraque parte conturbatus*, pro *valde* ſeu *totus perculſus*, *παντελῶς*, ut habent ibidem Critici, *τεταραγμένος*. Occurrit etiam eadem vox *ἀμφιλαφὴς* aliquoties apud Apollonium, & quam varie ibidem explicant veteres Critici, modo de platano *procera* ac *patula*, ut l. 11. v. 735. modo de *opportuno utrinque portu* inſulæ Ceraunia lib. IV. v. 983. modo de *ingenti* equo marino, eoque *vario*, *magno*, aut *utrinque ſetoſo*, *ἀμφιλαφὴς ἀντὶ τοῦ ποικίλος, ἢ μέγας* &c. Quæ *ποικίλου* tributa inter alia eidem voci ab eruditis illis Grammaticis ſignificatio, haud male huic Callimachi loco quadrat, ubi de variis, quibus excellebat Apollo artibus, agitur; de quibus etiam Galenus Protrept. c. 1. *ζηλῶν μὲν τὴν Ἀσκληπιοῦ τέχνην Ἰατρικὴν, ζηλῶν δὲ Ἀπόλλωνος αὐτήν γε ταύτην, καὶ τὰς ἄλλας ἁπάσας, ἃς ἔχει, τοξικὴν, μουσικὴν, μαντικήν; æmulatus quidem Æſculapii artem Medicam; æmulatus vero Apollinis cum eandem artem, tum alias omnes præterea, quibus excellit, Sagittariam, Muſicam, Divinatricem*; & quales etiam ſingulæ mox a Poeta eidem tribuuntur. Quod ab Horatio itidem factum, a quo Apollo Augur, Arcitenens, Muſagetes, & Medicus deſcribitur in Carmine Seculari, *Augur & fulgente decore arcu* &c. Neque aliter in Scholiis ineditis ad Homer. Il. Δ. v. 101. *τεσσάρων γὰρ τεχνῶν ἔμφορός ἐστιν ὁ Ἀπόλλων, Τοξικῆς, Ἰατρικῆς, Μουσικῆς, καὶ Μαντικῆς; quatuor enim artibus abundat ſeu excellit Apollo, Sagittaria, Medica, Muſica,* & *Divinatione.*

V. 43 *Κεῖνος ὀϊστευτὴν* &c.] Magnus Scaliger ad Propertii lib. IV. El. VI. hunc locum legit, ſicut inde etiam retulit Vulcanius, *Φοῖβος ὀϊστευτὴν ἔλαχεν ῥία, Φοῖβος ἀοιδήν*. Sed quamquam elegans ſit ac ingenioſa hujus verſus lectio aut emendatio, haud neceſſaria tamen eadem, nec citra veterum librorum conſenſum, qui alteram, quæ in editis exſtat, hactenus tuetur, facile admittenda.

V. 45. *Κείνου δὲ θριαί*] Nota quæ de hac voce *θριαί*, qua cum *θριόμαντις*, ſeu *θριομάντεις*, tum fatidicæ ſortes, ſeu *ψῆφοι*, fuerint dictæ, non a Scholiaſtis ſolum ad hunc locum, ſed ab aliis priſcis Grammaticis, Stephano, Heſychio, Zenobio, ac Etymol. M. Auctore, & proverbio inde orto, *πολλοὶ θριοβόλοι, παῦροι δέ τε μάντιες ἄνδρες*, enarrantur. Neque ignota, quæ de vaticiniis olim inter varia eorum genera, per *ſortes* quoque ſeu *ψήφους* redditis, apud veteres leguntur, quorum meminit etiam Jamblichus de Myſt. S. III. c. XVII. Unde etiam talorum adhibitus eam in rem uſus, qui in ſacra menſa erant repoſiti, & quos jaciebant vaticinantes, ita ut ſi ſtarent iidem tali, ſignum eſſet, rem, de qua conſulerent, eventuram; contrarium vero, ſi ii non ſtarent, quod me docuerunt priſci Grammatici ad Pindar. Pyth.

Pyth. Od. IV. p. 255. Quod addunt proinde hic Scholia, *dici inde juxta* nonnullos θριὰς, quod a *tribus* Nymphis reperti eſſent illi *calculi fatidici*, ac ita θριὰς quaſi τρεῖς dici, illuſtrare poſſent, quæ de tribus ejuſmodi lapillis ſeu ψηφίδιοις ſortilegis, ab aliis dicuntur. Plutarchi locus de El apud Delphos p. 391, ubi agens de Pythia in Delphorum Prytaneum ſolemni quadam die deduci ſolita, τριῶν κλήρων, qui ibi jacerentur, meminit. Ut mittam illud Tibulli l. I. El. III.

Illa ſacras pueri SORTES TER *ſuſtulit.*

Adde hiſce quæ de more *ſorte* oracula Delphis *ſortiendi* a veteribus traduntur; unde pridem Pythias πρόμαντις apud Æſchylum, Eum. v. 32.

Ἴτων πάλῳ λαχόντες, ὡς νομίζεται,

Eant ſorte ſortiti, ut moris eſt

Id autem ita fiebat, ut quum olim ac diu quidem, notante id Plutarcho Q. Græc. p. 292, ſemel tantum in anno, & ſtata quadam die, poſtea ſingulis menſibus, liceret Delphicum Oraculum conſulere, tum adventante die, ſorte electi e Delphis primates viri, qui Tripodi Delphico adſtarent, ibique ab iis ſortes jacerentur, quinam & quo ordine ex iis, qui nomina ſua Delphis ad conſulendum Oraculum, oblatis prius pro more Deo donariis, ediderant, eſſent admittendi. Quod factum ſolemni illa formula, & quæ referri huc debet, ut obſervo, non ad eos, qui conſulendi ipſius Oraculi cauſſa venerant; ea nempe, quæ a Simplicio traditur lib. II. Phyſic. pag. 75. & nuper etiam a doctiſſimo Kuhnio ad Æliani V. H. p. 245. erudite animadverſa, Δελφοῖς δὲ καὶ προκατῆρχεν ἐν ταῖς ἐρωτήσεσιν, ὦ Τύχη καὶ Λοξία, τῷ δὲ, τίνι θεμιστεύεις; *Delphis etiam primum locum* (Fortuna nempe) *in interrogationibus tenuit, o Fortuna & Apollo: hic autem. cuinam reſpondes* ſeu *vaticinaris?* Ubi vero ſors exiiſſet ei cui illa obtigerat, tum laxatis templi foribus & mactata prius ad aram ovi, patebat in ſacellum ejuſdem ædis, odore ſuavi fragrans, ac ad ſacrum ibi Tripodem ſepto vallatum, aditus. Ibi tum lauream geſtans ac in eadem cella ſeu ſacello ſedens, ſciſcitatus ea de re, cujus cauſſa acceſſerat Oraculum, a vate Pythia, quæ prius antrum, cui impoſitus erat tripus, ut eidem inſideret, ſubierat, & tota quaſi tum a Deo commota & afflata, immo tanquam Apolline præeunte, ferebat reſponſum; illudque verſibus plerumque hexametris, quandoque trimetris, rarius autem ſoluta oratione. Quæ ſingula ex antiquis auctoribus, maxime Tragicis, ac priſcis præterea Græcorum Grammaticorum commentariis, obiter nec alieno loco, ubi de Apollinis hujus *ſortibus* & vaticiniis agitur, paucis commemorare libuit. Addo hiſce id quod ab Euſtathio notatur ad Iliad. p 418, Εὐριπίδης δὲ καὶ μαντικάς τινας ψήφους ΚΛΗΡΟΥΣ καλεῖ, *Euripides autem & divinatorios quoſdam* CALCULOS (ψήφους) SORTES *vocat.*

V. 46. Ἰατροὶ δεδάασιν] Hinc Apollo, ut paullo ante vidimus, Ἰατρὸς nomine. in ſacramento Hippocratis primo loco adjuratus, & Pindaro etiam dictus Pyth. Od. IV. p. 264 Ἰατὴρ ἐπικαιρότατος, *Medicus opportuniſſimus*, & de eodem apud Lycophronem v. 180. χρησμοῖς Ἰατροῦ, *Oraculis*

lis *Medici*; a Comico autem in Plectro p. 3. Ἰατρὸς ὢν καὶ Μάντις, *Medicus exiſtens & Vates.* Unde etiam appoſite una voce Ἰατρόμαντις ab Æſchylo dictus, Eum. v. 62. eodemque nomine Apis ejus filius, Suppl. v. 271. ſicut utramque hanc laudem Ariſtæo, ejuſdem Apollinis ſcilicet & Cyrenes filio, tribuit Apollonius Rh. l. II. v. 504. Immo unde utramque artem, Ἰατρικὴν, tanquam proinde mere conjecturalem, & Μαντικὴν, ut communem quodammodo, Melampodis etiam ac Polyidi exemplo e priſcis Auctoribus notat Euſtathius Il. A. p. 48. Quod vero hic tradit Callimachus, ab Apolline Medicos ſcientiam medendi edoctos, ſeu ad *prolationem mortis remedia*, innuunt itidem Pindarus Od. V. Pyth. p. 274. & Euripides in Alceſtide v. 969. &c. a quo poſtremo Apollo inde Ἀκέστωρ alibi dicitur, Andromach. v. 900. ſicut παιὼν τῆς δὲ μερίμνης, *Medicus hujus ſollicitudinis* ab Æſchyl. Agam. v. 99. & Οὔλιος, ut paullo ante vidimus, a Deliis & Mileſiis cultus. Quibus addendus hic Pauſanias, ubi ſui cum Sidonio quodam colloquii meminit, adſerente juxta Phœnicum Theologiam, Æſculapium, nihil aliud eſſe, quam aerem, ex quo Ὑγίεια exiſtit; Apollinem inde, *qui* idem cum ſole, jure Æſculapii patrem perhiberi, & cui narrationi ſubdit Pauſanias, eandem eſſe Græcorum ea de re, quæ erat Phœnicum, opinionem, lib. VII. p. 443.

V. 47. καὶ Νόμιον κικλήσκομεν] Cujus etiam, præter Macrobium, quem hic citat poſt Friſchlinum Vulcanius, ejuſque ut *perfectiſſimi Dei* meminit Syracuſanus Vates Idyll. XXV. v. 21.

--- Ἀπόλλωνος Νομίοιο
Ἱερὸν ἁγνὸν, ξεῖνε, τελειοτάτοιο θεοῖο,
Et Apollinis a paſtoribus culti ſacellum ſanctum, o hoſpes, perfectiſſimi Dei.

Addo Hippocratem de morbo ſacro cap. II. ubi a magis & incantatoribus adſcribi dicit *Apollini Nomio*, ubi epileptici *tenuiorem & denſiorem vocem edunt inſtar aviculæ*, ἢν δὲ λεπτότερον καὶ πυκνότερον οἷα ὄρνιθες, Ἀπόλλων Νόμιος. Qua ratione hujus Apollinis filius Ariſtæus Νόμιος etiam dictus juxta Pindarum Pyth. Od. IX. p. 303. & qui id ab eo hauſit, iiſdemque verbis, quod obſervo, refert Apollonius l. II. v. 509. ὃν καλέουσι Ἀγρέα καὶ Νόμιον, *quem vocant Venatorem & Paſtoralem.* Unde alios Auctores omnino ſequutus eſt Juſtinus, qui pro uno Ariſtæo, *Agreo* præterea & *Nomio* appellato, tres fratres præter quartum Anthœum, eoſque Apollinis & Cyrenes filios, memorat; *Nomium* ſcilicet, *Ariſtæum*, & *Agreum*, lib. VIII. c. VII. Sed præter Apollinem, Mercurius Νόμιος itidem invocatus apud Comicum Θεσμοφ. p. 820; Ἑρμῆν τε Νόμιον ἄντομαι, *Mercurium etiam Nomium ſeu Paſtoralem precor*; ſicut rurſus ὁ Τραγόπους ſeu *Capripes* ejus filius, Νόμιος apud Arcadas cultus; ac unde Νόμια ὄρη in eadem regione denominata tradit Pauſanias l. VIII. p. 518. Adde hiſce νόμιον μέλος, quale fiſtula modulabatur apud Apollon. Rhod. l. I. v. 578.

— σύριγγι λιγείῃ
Καλὰ μελιζόμενος νόμιον μέλος.

Fiſtula

Fiſtula ſonora ſuaviter modulatur paſtoritium carmen, non legitimum carmen,

ut ibi eruditus alias ſed moroſior interpres; melius autem ad hunc locum Critici qui νόμιον μέλος, ποιμενικὸν παρὰ τοῖς νομεῦσι, *nomion carmen, paſtoritium apud paſtores* ibidem interpretantur. Quamquam Νόμιον dictum Apollinem, vel ἀπὸ τῆς νομῆς ſeu *paſculo*, vel ἀπὸ τῶν νόμων i. e. *lege chordarum* tradat Servius ad Georg. l. III. v. 2.

V. 48. ἐπ' Ἀμφρυσσῷ ζευγίτιδας ἔτρεφεν ἵππους] Ζευγίτιδες ἵπποι hic dicuntur, qui alioquin ζύγιοι & ζυγηφόροι ab Æſchylo apud Euſtathium in Hom. p. 1157. & Euripide Hercul. Fur. v. 125. & in Rheſo v. 301. non ſemel dicuntur *jugales* ſeu *ſubjuges* equi; qui medium nempe Quadrigarum locum occupabant; ſicut σειραφόροι vocabantur, qui a lateribus. Non *equas* autem, ut hic dicitur, ſed *boves* paviſſe Apollinem apud Admetum tradunt Euripides in Alceſtide, ac Poetæ præterea Latini, Ovidius, Tibullus, Horatius, ut viderunt jam ad hunc locum viri docti. Sed mirum, quod eoſdem fugerit, id ab Homero hauſiſſe Callimachum, qui meminit itidem *equarum*, quas in Theſſalia, ubi fluvius hic *Amphryſus*, pavit in Admeti famulatu hic *Paſtor ab Amphryſo.* Exſtat locus Iliad. Βοιωτ' v. 270. &c.

Ἵπποι μὲν μέγ' ἄρισται ἔσαν Φηρητιάδαο.

Mox,

Τὰς ἐν Πιερίῃ θρέψ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων.

Equæ quidem multo præſtantiſſimæ erant Pheretiadæ.

(h. e. Admeti Pheretis filii.)

Has in Pieria nutrivit argenteum arcum geſtans Apollo.

Immo, ubi Brevia ad Homerum Scholia notant, ſicut hic Callimachus, dictum inde Νόμιον hunc Deum. Unde aliter forte intelligendus Euripidis ea de re locus, ubi de ſuo hocce miniſterio Apollo ait Alceſt. v. 8, ἐβουφόρβουν ξένῳ, *boves pavi hoſpiti*; ut ea voce nempe illa harum *equarum*, haud minus quam reliqui armenti, cura intelligatur, pro noto vocis βουκόλου de *quovis paſtore* uſu, prout notant Critici ad Euripidis Andromach. v. 280, βουκόλοι καινῶς οἱ νομεῖς, ſicut dictus etiam inde ἱπποβουκόλος in Scholiis ad Sophoclis Ajac. v. 232. Quamquam norim, in eodem Alceſtidis dramate, verſ. 1031. βουφορβεῖν dici *boves* tantum aut *juvencas*, & diſtingui ibidem ab *equis*.

V. 49. ὑπ' ἔρωτι κεκαυμένος Ἀδμήτοιο] Citant etiam eam in rem hunc verſum Brevia ad Homerum Scholia, loco ſupra indicato Iliad. B. v. 273. Eandem hanc fœdam vilis hujus famulatus cauſam tradiderunt alii, ut Rhianus juxta Scholiaſten Euripidis in Alceſt. p. 606. Non ſponte tamen, ſed Jovis juſſu, ob interfectos Cyclopas, eo ſe adactum, ut ſerviret Admeto, tradit ipſe Apollo in ejuſdem Dramatis Prologo.

V. 51. ἐπιμηλάδες] Notant hic Scholia ita *capras* vocari, quæ cum *ovibus* paſcuntur, & μῆλα etiam de *capris* dici, adducto eam in rem Homeri verſu, μῆλ' οἶς τε καὶ αἶγες ἰαύεσκον, qui exſtat Odyſſ. l. IX. v. 184. Ita Heſychius, μῆλα, πρόβατα, αἶγες. Quibus addi poteſt

alius

alius locus ex Iliad. Π. v. 353. ὑπ' ἐκ μήλων διεῤῥέμοι, *e pecoribus ſurripientes*, ac ubi notant inedita ad Iliadem Scholia, quæ olim evolvere mihi licuit, beneficio viri magni Iſ. Voſſii, προβάτων καὶ αἰγῶν; adduntque ſimiliter de voce πρόβατα, πάντα γὰρ τοῖς παλαιοῖς κοινῶς τὰ θρέμματα, πρόβατα ἐκαλοῦντο. καὶ Εὔπολις προβατικὸν χωρίον, τὸν ἐξ αἰγῶν φησὶ τόπον: *omnia enim a veteribus pecora*, πρόβατα *communiter vocabantur*, & *Eupolis*, προβατικὸν ſolum *dixit*, *locum e capris conſtantem*. Idem de voce πρόβατον, qua ſignificari πάντα τὰ βοσκήματα tradit Hippocrates lib de Articul. tex. XXVI, ac in eundem Ga'enus, qui & alium ibi eam in rem ejuſdem Hippocratis locum, e libro nempe de morbo Comitiali, adducit, & e quo itidem liquet eum pecora quævis aut armenta, tum in ſpecie *boves* & *capras* eadem voce denotaſſe. Nempe prout legitur integer ille divini ſenis locus de morbo ſacro cap. 11, ubi agit de Libyæ mediterraneæ incolis: οὐ γὰρ ἔστιν αὐτοῖς ἄλλο προβάτων οὐδὲν ἢ αἶγες καὶ βόες; *non enim alia ulla ipſis ſunt pecora, quam capræ & boves*. Additque præterea loco ante adducto Galenus, ſimile quid apud Homerum exſtare, πολλά τε οἱ πρόβατ' ἔσκε, ut legi ibidem debet Poetæ locus, qui exſtat Iliad. Ζ. v. 124; & ad quem monent quoque brevia Scholia, omnia quadrupeda dicta a veteribus πρόβατα.

V. 53 οὐδ' ἄκυθοι] *Steriles* ſeu ἄγονοι juxta Scholia; κύθος enim τὸ κύημα. Paullo aliter Heſychius, ubi ἀκυθῶν, ἀγρυπνῶν; deinde juxta litterarum ſeriem, ἄκυτος, ἄτοκος, στεῖρα. Idem proinde ἄκυθος, ſeu ἀκυυθος, quod ἀκύημον, tum apud eundem Grammaticum pro στεῖρα &c. μὴ ἔχουσα κύημα, tum apud Euripidem legitur, Androm. v. 158. Νηδὺς δ' ἀκύμων. *Venter enim ſine fœtu*.

Ibid. ὕπαρνοι] Præter Heſychium, ubi eadem vox legitur, Ὕπαρνοι, ποίμνια ἄρνας ἔχουσα, occurrit eadem, quod obſervo, apud Euripidem, in adducto modo dramate de Andromacha cum parvulo filio ad necem ligata, *inſtar ovis agnum ſub ſe foventis*, Ὕπαρνος γάρ τις ὡς λαπίνυσαι, Andromach. v. 556. Ὕπανδροι vero dictæ mulieres, non quæ ſub ſe viros haberent, ſed quæ ſub virorum imperio, conjugatæ ſcilicet, forent; ſicut apud Athenæum l. IX. p. 388, de Porphyrione ave, caſtitatis mulierum cuſtode, dicitur, τὰς ὑπάνδρους τῶν γυναικῶν τηρεῖν πικρῶς, *feminas virorum conjuges ſevere cuſtodire*; ac præterea a Senioribus Numer. cap. V. v. 20 & 29; παραβέβηκας ὕπανδρος οὖσα, de conjugata muliere, quæ violato viri thoro cum altero concubuit.

V. 54. διδυματόκος ἄψεα γίνοιτο] Sic de Diana, Lucina nempe, quibus ea favet, infra Hymn. in eandem v. 130.

—εὖ δὲ γενέθλη
Τετραπόδων, εὖ δ' ὄλβος ἀέξεται,
Feliciter autem genitura quadrupedum, & feliciter opulentia augetur.

Apposite etiam ad hunc locum Eumenides apud Æſchylum, gemellos fœtus pecoribus Athenienſium, ubi earum ira, Palladis monitis, deſævierat, adprecantur, Eum. v. 947. &c.

Μῆλα

Μῆλά τ' ἐυθηνεῦντ' ἄγαν
Ξὺν ΔΙΠΛΟΙΣΙΝ ἐμβρύοις
Τίκοι χρόνῳ τεταγμένῳ.
Oveſque partu valde fecundas cum GEMELLO *fœtu pariat ſtato tempore*,

ut bene ibi *τίκοι* pro *τρέφοι* legendum vidit Auratus. & qua de re ad ipſum Æſchylum. Idem etiam de pecorum fecunditate Danaidum votum apud eundem Tragicum, Suppl. v. 699. *πρόνομα δὲ βοτὰ τᾶς πολύγονα τελέθοι*, *Paſcentia autem pecora ſint fecunda.* Διδυματόκῳ autem hic in Callimacho legendum viderunt jam alii, & quæ vox de Latona *Geminipara* in Orphicis legitur Hymn. in eandem, nempe θεὰ διδυματόκε.

V. 55. *Φοίβῳ δ' ἑσπόμενοι πόλιας* &c.] Conditores nempe urbium aut deducendæ coloniæ autores, ſoliti vulgo apud Græcos, prius Oraculum Delphicum conſulere, quo auſpicato id ab iis fieret. Conſulebatur autem, tum de loco eam in rem opportuno; tum, an facile potiri eodem liceret; tum ſubinde, quo duce id iis agendum; aut quibus ſacris vel legibus condendæ urbes eſſent inſtruendæ; ut hæc duo poſtrema tangit Plato l. v. de Legib. pag. 738. ac dein pag. 759. ubi leges de rebus divinis Delphis petendas ab illis Οἰκισταῖς docet. Adeo etiam, ut non feliciter illud condendæ urbis conſilium cedere cenſerent, ubi iſtud inconſulto Oraculo adgrederentur. Luculentus eam in rem Celſi locus apud Origenem l. VIII. p. 407, & qui meretur proinde hic adſcribi; *μεστὸς τούτων ὁ πᾶς ἐστὶ βίος· πόσαι μὲν* ΠΟΛΕΙΣ *ἐκ* ΧΡΗΣΤΗΡΙΩΝ *ἱδρύθησαν, καὶ νόσους ἀπώσαντο, καὶ λοιμούς; πόσαι δὲ ἀμελήσασαι τούτων, ἢ ἐκλαθόμεναι, κακῶς ἐφθάρησαν; πόσαι δὲ εἰς* ΑΠΟΙΚΙΑΝ *ἐστάλησαν, καὶ μετελθοῦσαι τὰ προσταχθέντα, εὐδαιμόνησαν; Plena eſt omnis vita exemplis, quam multæ* URBES *ex* ORACULIS *ſint conditæ, aut morbos fameſque evaſerint; quam multæ male perierint, ſecuræ Oraculorum aut immemores; quam multæ horum monitu deductæ ſint* COLONIÆ, *auctæque magnis felicitatibus, dum juſſa non negligunt.* Firmat hæc Herodotus lib. v. c. XLII. ubi meminit deductæ infeliciter a Dorico Spartano in Libyam coloniæ, non conſulto prius, pro more, Oraculo Delphico, in quam terram, ad urbem condendam, tenderet. A quo proinde facto alieni exſtiterunt, qui *Apollinem*, quod hic ait Poeta, *ſequuti*, ſeu eo Auctore vel etiam Duce, ut ſæpe de eo traditum, ac mox etiam de Cyrenis dicetur, urbes condere ſunt adgreſſi. Quod de Græcis quoque in genere monuit Cicero l. I. de Divinat. *Quam vero Græcia* COLONIAM *miſit in Æoliam, Joniam, Aſiam*, (addere potuiſſet Africam) *Siciliam, Italiam* SINE PYTHIO, *aut Dodoneo, aut Ammonis Oraculo?* de Athenienſibus autem, & Apolline ſignanter, Juſtinus l. VIII. c. 2. eo loco, quem jam opportune hic notavit Anna eruditiſſima, *quod* ILLO DUCE *tot urbes auſpicato condiderant.*

Ibid. *πόλιας διεμετρήσαντο*] Pro more ſatis noto in condendis urbibus ac ducendis coloniis, ut locum eam in rem Oraculorum reſponſis placitum, auſpicato etiam dimetirentur *οἱ Οἰκισταὶ*, aut *Menſores*; in extruendis

truendis nempe mœnibus, Deorum fanis, viis, domorum diviſione, ſingulis denique urbis partibus conſtituendis. Quod a Platone inprimis lib. v. de Legibus accurate præſcriptum videas; ac unde ſimiliter Lucianus de Aſtrolog. ὅτι ΠΟΛΙΑΣ ᾤκιζον, ὅτι ΤΕΙΧΕΑ περιεβάλλοντο &c. πρὶν ἂν δὴ παρὰ ΜΑΝΤΕΩΝ ἀκοῦσαι ΕΚΑΣΤΑ; *adeo ut nec* URBES *conderent, nec* MOENIA *circumducerent, priuſquam* DE SINGULIS *a* VATIBUS *reſponſum accepiſſent.* Unde novæ in Sicilia urbis conditor Æneas apud Maronem l. v. v. 755. *Urbem deſignat aratro, ſortiturque domos.* Quam in rem proinde, ut apud Romanos, Duumviri, Triumviri, aut plures etiam delecti, qui hoc rite & ſolemniter obirent, ita apud Græcos quoque, ſicut, ut alia mittam, de Heraclea Trachinia a Lacedæmoniis, deductis in eam colonis, & tribus Spartanis Οἰκισταῖς condita, tradit Thucydides, l. III. p. 235. ed. Wechel. De more cæteroquin ex Etruſcorum diſciplina obſervato in condenda Roma, eoque dein adhibito in deducendis coloniis, videndus Plutarchus in Romulo. Quibus addi poſſunt, quæ de adhibitis ea occaſione, auſpicii cauſſa, pullariis, *aut poſita auſpicaliter groma*; aut de *Menſorum* ſeu *Metitorum* officio in coloniis deducendis, apud Ciceronem & Rei Agrariæ Scriptores, Frontinum inprimis & Hyginum, leguntur. Adde, in coloniam, quæ ita auſpicato, pro more, deducta fuerat, dum ea eſſet incolumis, novam coloniam, ob religionem prioris auſpicii, deduci non potuiſſe; inculpari proinde a Cicerone Antonium Philipp. II. *qui omni auſpiciorum jure turbato, Catinam coloniam deduxiſti, quo erat paucis ante annis deducta, ut vexillum videres & aratrum circumduceres.* quod poſtremum nempe, ut e Luciano modo vidimus, & aliunde conſtat, nonniſi auſpicato fieri poterat.

V. 56. αἰεὶ πολίεσσι φιληδεῖ κτιζομένῃσι] Hinc autor condendarum urbium vulgo a Græcis, ut jam vidimus, habitus; ac unde de eodem Apolline, Lucanus l. v. v. 107.

Sæpe dedit ſedem totas mutantibus urbes,

ac inde toties ea de re, idem vel Pythius, vel Didymeus, vel Clarius, vel apud Branchidas conſultus in veterum monumentis legitur. Unus hic Celſi, præter eum jam adductum, apud Origenem locus abunde id comprobat l. VII. p. 333. τὰ μὲν ὑπὸ τῆς Πυθίας, ἢ Δωδωνίων, ἢ Κλαρίου, ἢ ἐν Βραγχίδαις, ἢ ἐν Ἄμμωνος ὑπὸ μυρίων τε ἄλλων θεοπρόπων προειρημένα, ὑφ' ὧν ἐπιεικῶς ΠΑΣΑ ΓΗ ΚΑΤΩΚΙΣΤΗ. *Illa vero aut Pythia, aut Dodonea, aut Clarii, aut in Branchidis, aut Ammonis, aut ab aliis innumeris Oraculis præmonita, a quibus ferme* UNIVERSA TERRA FUIT HABITATA, *ſeu coloniis frequentata.* Unde inter ingentia beneficia ab Oraculo Apollinis Delphico, in univerſum genus humanum collata, κτίσεις, ſeu *urbium exſtructiones*, recenſet continuò Plutarchus de Pyth. Oracul. p 435. Adde Julianum Imp. Orat. IV. p. 288. de Apolline dicentem, ἐκόσμησε δὲ ἱεροῖς καὶ πολιτικοῖς ΤΑΣ ΠΟΛΕΙΣ θεσμοῖς οὗτος ἡμέρωσε μὲν διὰ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΠΟΙΚΙΩΝ τὰ πλεῖστα τῆς οἰκουμένης. *Sacris ac civilibus inſtitutis* URBES *ornavit. Hic eſt, qui* GRÆCIS COLONIIS *frequentatis, maximam orbis partem mitiorem ad cul-*

tum

...m compoſuit. Verus proinde, quod hic a Callimacho innuitur, φι-όπολις hic Apollo, quales alioquin dicti Tutelares Thebarum Dii apud Æſchylum Sept. Theb. v. 182, & cui opponitur μισόπολις apud Ariſtophanem Veſp. p. 458. Voce autem φιληδεῖν, quam hic adhibet Poeta, præter eundem Comicum Græcum, uſus quoque Theophraſtus H. Pl. l. IX. c. XVI. p. 184. καὶ τοῦτον (agrum nempe dictamno feracem) αἱ αἶγες νεμόμεναι, διὰ τὸ φιληδεῖν, *eumque capræ depaſcunt, quod (dictamno) delectentur.*

V. 57. αὐτὸς δὲ θεμείλια Φοῖβος ὑφαίνει] Nempe non Conſultor ille ſolum condendarum urbium, ſed earum etiam, vel Κτίστης, vel Οἰκιστὴς, vel Ἀρχηγέτας, *Conditor* nempe & *Fundator* quandoque a Græcis dictus. Unde de Apolline, ut Cyzici conditore, Ariſtides Paneg. Cyzic. p. 414. ὡς ταῖς μὲν ἄλλαις ΠΟΛΕΣΙ ἐξηγητής ἐστι· τῇ δὲ πόλει ταύτῃ καὶ ΑΡΧΗΓΕΤΗΣ· τὰς μὲν γὰρ ἄλλας ΠΟΛΕΙΣ, διὰ τῶν Οἰκιστῶν ᾤκισεν, οὓς ἀπέστελλεν ἑκασταχόσε· ταύτης δὲ ἐκ τοῦ εὐθέος αὐτὸς γέγονεν ΟΙΚΙΣΤΗΣ; *qui aliis quidem* URBIBUS *interpres, huic etiam* AUTOR *eſt; alias enim* URBES *per conditores quoquo verſus dimiſſos condidit; hujus ipſe protinus* FUNDAMENTA JECIT, ut ea poſtrema vertit Canterus. Quamquam Apollinem, non *Cyzici* ſolum, ſed aliarum etiam urbium Οἰκιστὴς ſeu Ἀρχηγέτης dictus, ut *Cyrenarum*, de qua urbe mox apud Pindarum; *Naxi* præterea in Sicilia, teſte Thucydide l. VI. p. 412. ac ſicut in antiquis præterea nummis Siculis *Meſſeniorum* & *Tauromenitarum*, idem inſcriptus adhuc hodie legitur, nempe circa laureatum ejus caput, ΑΡΧΑΓΕΤΑΣ, ita apud *Æginetas* eidem, tanquam Οἰκιστῇ non ſolum, ſed Δωματίτῃ etiam ſacrificatum docent veteres Grammatici ad Pindarum Od. VII. 347. ac idem Apollo cum πολιεὺς, tum πατρῷος, ſeu *patrius*, Athenis cultus, ut liquet ex Demoſthene de Corona, Pauſania Attic. l. I. Polluce, aliiſque.

Ibid. ὑφαίνει] Notandus obiter hic vocis ὑφαίνειν θεμείλια de jactis urbium fundamentis, ac proinde pro *ſtruere* aut *conſtruere*, uſus, juxta illud Poetæ haud ignotum de Ulyſſe Odyſſ. π. v. 422. δόλους καὶ μῆτιν ὑφαίνων, *dolos & conſilium texens.* Adde Pindarum Pyth. Od. IV. p. 249. ὑφαίνειν λοιπὸν ὄλβον, *texere felicitatem in reliquum tempus*, & Ariſtophanem Lyſiſtrata p. 876.

Ἀλλὰ ταῦτ᾽ ὑφήνατ᾽ ἡμῖν ἄνδρες ἐπὶ τυραννίδι.
Sed hæc ſtruxere nobis viri tyrannidi imminentes.

Ad quæ proinde reſpexit Heſychius, ὑφαίνει, κατασκευάζει. Alibi ῥαψῳδίαν vocat Callimachus in Scholiis Pindari, Od. II. Neme. p. 3411. τὸν ἐπὶ ῥάβδῳ μῦθον ὑφαινόμενον. Sic *opus* & *epiſtolas texere* dixit Cicero; & *menſes texunt annos*, Apulejus de Mundo.

V. 58. θεμείλια Φοῖβος ἔπηξε] Quo ſpectat forte opportuna Heſychii Gloſſa, ἔπηξεν, ἔστησεν; ſicut ſupra v. 15. ἑστήξειν τεῖχος, & pro nota itidem & ibi obiter adducta vocis *ſtatuere* apud Romanos ſignificatione. Sic præter Trojæ muros una cum Neptuno ab hoc Apolline erectos, eundem depoſita, quod antea obiter monui, ſupra lapidem cithara, Alcathoum in fabricandis Megarenſium muris adjuviſſe ex eorundem Megarenſium fide, refert Pauſanias l. I. p. 78.

V. 59. Καλῇ ἐν Ὀρτυγίῃ] Dictam ita *Delum* innuunt hic Scholia a Latona, Junonem fugiente, in ὄρτυγα, ſeu *coturnicem*, mutata, ac in inſulam illam appulſa. Alii vero id eidem Latonæ a Jove ſub ὄρτυγος ſpecie compreſſæ tribuunt, ut Critici ad Pindari Pyth. p. 185; alii autem, non Latonæ, ſed Aſteriæ ejus ſorori, Jovis concubitum fugienti id contigiſſe memorant; & a qua inſula, quæ e mari, in quod eadem deciderat, emerſit, *Ortygia*, ſicut & *Aſteria* nomen (quod ei quoque largitur Callimachus H. in Del. v. 224.) inditum tradunt, ut Tzetzes ad illud Lycophronis p. 71.

Τύμβος δὲ γείτων ὄρτυγος πτερωμένης,

Sepulcrum vero vicinum alatæ coturnici.

Poſtremum etiam innuunt eruditi ad Apollonium Critici ad l. 1. v. 308. qui tamen alibi cautius, non ab hac *Aſteria* Latonæ ſororis metamorphoſi, ſed ab *Ortygia* Ætolica, cum Delum inſulam, juxta Nicandrum in Ætolicis, tum alia ejuſdem nominis loca denominata tradunt; nempe ad Argon. l. 1. v. 419. Quod ideo tango, quia iſtud in nuperis virorum doctorum ea de re ad Stephanum Obſervationibus & Notis præteritum video; neque alibi, quod ſciam, *Ætolica* illius *Ortygia*, quæ aliarum hujus nominis exſtitit Metropolis, facta occurrit mentio. Ut mittam hic, quod in Orphicis Hymn. in Latonam, Diana in Ortygia, Apollo autem in Delo, diverſis proinde locis aut inſulis, nati dicantur,

Τὸν μὲν ἐν Ὀρτυγίῃ, τὸν δὲ κραναῇ ἐνὶ Δήλῳ.

Et qua de re infra ad partum Latonæ in Delo opportunior dicendi erit locus; nempe ad Hymn. in Delum.

Ibid. περιηγέος ἐγγύθι λίμνης] *Curvam prope paludem* reddit hic Interpres; melius *rotundam*, ſeu *orbicularem*, prout hanc vocem περιηγέος per κυκλοτερῶς explicant hic Scholia, ac infra Hymn. in Delum v. 198. Κυκλάδας ὀψομένη περιηγέας, *Cycladas inſpectura rotundas*, bene ibi explicatum legas. Neque aliter Apollonius Argon. l. 111. v. 138. ἀψῖδες περιηγέες, ac ibi Critici περιηγεῖς, περιφερεῖς, περίδρομοι; ſicut eodem lib. v. 1031. βόθρυν περιηγέα reddunt iidem, τὸν περιφερῆ καὶ ϛρογγύλον.

V. 60. ἀγρώσσουσα] Hinc ἀγρῶϛαι *venatores*, οἱ κυνηγοὶ, cum apud Euripid Rheſ. v. 266. tum apud Apollonium Rhod. l. iv. v. 175.

Ibid. κεράατα συνεχὲς αἰγῶν] Præter Plutarchum de Solert. Animal. Ovidium Epiſt. ad Cydippen, & Martialem Spectac. Epig. 1. qui *aræ* hujus *corneæ* ab Apolline in Delo exſtructæ, ac inter ſeptem Mundi miracula relatæ, meminerunt, ut videre jam ad hunc locum priores editores. addendum omnino fuerat Poematium Aræ, quæ vulgo Doſiadæ dicitur; & eo magis, qnod *Cynthii* Apollinis ac paſcentium in *Cynthio* monte *caprarum*, e quarum *cornibus* compacta hic dicitur ab Apolline ara, ibidem fiat etiam mentio; ὃν δ' ὁ Κυνθογενὴς ἔτευξε φύτλη, λαβὼν τὰ μηκάδων κέρα &c. *Nec quam Cynthigena ſtruxit proles accipiens balantium cornua.* Ejuſdem vero βωμοῦ in Delo κερατίνου meminit quoque Laertius in Pythagora l. viii. ἀμέλει καὶ βωμὸν προσκυνῆσαι, μόνον ἐν Δήλῳ τοῦ Ἀπόλλωνος

τοῦ

ῦ Γενέτορος, ὅ ἐςιν ὄπισθεν ΤΟΥ ΚΕΡΑΤΙΝΟΥ. διὰ τὸ πυροὺς καὶ κριθὰς καὶ τὰ πόπανα μόνα τίθεσθαι ἐπ' αὐτῷ ἄνευ πυρὸς, ἱερεῖον δὲ μηδὲν, ὥς φησὶν Ἀριστοτέλης ἐν Δηλίων πολιτείᾳ; *Denique Deli ſolam Apollinis Genitoris aram veneratus eſſe fertur, quæ pone corneam eſt; quod in ea frumentum, & hordeum, & placentulæ ſola abſque igne, nulla autem victima apponeretur, quemadmodum ait Ariſtoteles in Deliorum Republica.* Falſus autem eſt Licetus, qui hanc Apollinis Delii *aram incruentam*, & ἄνευ πυρὸς, (quales ἄπυροι aræ & ab ἐμπύροις diverſæ, aliunde etiam notæ) cum hac *ara cornea* confundit in ſua, quam vocare ei libuit, ad *Aram Nonarii Terrigenæ Encyclopedia.* Præter clara enim Laertii verba, conſuli poteſt Clemens, qui hoc ipſum Pythagoræ factum, idque ad aram illam in Delo ἀναίμακτον, ac ubi nullæ mactarentur victimæ, refert Stromat. l. VII. p. 717. ac præterea Porphyrius, qui aræ itidem in Delo incruentæ, illiuſque, quod idem nos docet, Εὐσεβῶν dictæ meminit περὶ ἀποχ. l. II. p. 172. Quæ loca ideo tango, quia nulla in iis aræ hujus κερατίνης fit mentio, ac præterea a viris doctis ad Laertium ſint prætermiſſa. *Aram* autem κερατίνον, quam ibidem memorat Laertius, non in *Delo*, ſed *Epheſi*, præter aliorum auctorum fidem, ab Euſtathio collocari ad Iliad. VIII. obſervat ſimul ibi ac miratur haud immerito magnus Caſaubonus, quem adeat, ſi lubet, Lector. Id vero forte inde factum obſervo, quod ante oculos habuerit hunc Poetæ noſtri locum Euſtathius, ubi καλῇ ἐν Ὀρτυγίῃ, quod paullo ante vidimus, exſtruxiſſe hanc e cornibus aram Apollo dicitur; Epheſus autem *Ortygia* dicta etiam fuerit, ut præter Plinium ac Stephanum docent eruditi ad Apollonium Critici; ubi Ὀρτυγίην, cujus ibi a Poeta fit mentio, lib. I. v. 419, quandoque ab aliis de Delo intelligi notant; οἱ μὲν τὴν Ἔφεσον, οἱ δὲ τὴν πρότερον Δῆλον καλουμένην, *illi quidem Epheſum, hi autem prius ita dictam Delum.* Quamquam nomen illud Ὀρτυγίας alii ad lucum ita dictum ante Epheſum reſtringunt, cujus meminit, ut ante vidimus, Tacitus Annal. l. III. c. LXI.

V. 61. Κυνθιάδων] Ita, ut modo innui in Ara Doſiadæ, de hac *ara cornea* ab Apolline exſtructa; e cornibus nempe caprarum paſcentium in monte Deli *Cynthio*; λισσάδων ἀμφὶ δειράδων ὅσαι νέμονται Κυνθίαις, *ac levia circa cacumina quotquot paſcuntur Cynthia.* Quamquam Euſtathius ad Iliad. Δ. p. 450. notet in hac inſula Delo exſtare magna cornua, ut arietis & hirci, aliunde, ceu e mari Rubro, eo advecta.

Ibid. ἔπλεκε βωμὸν] Sic eadem de re veteres Gloſſæ ad Aram Doſiadæ, quas adfert ibidem ὁ πάνυ pag 135. λέγεται δὲ ἐκ δεξιῶν κεράτων ΠΕΠΛΕΧΘΑΙ ΤΟΝ ΒΩΜΟΝ μόνον, ἐκ δὲ ἀριστερῶν οὐδαμῶς; *fertur autem e dextris cornibus ſtructam ſolum aram, e ſiniſtris autem nentiquam.* Aræ alioquin veterum vulgo e lapide compactæ; aut e viridi etiam ceſpite paratæ, quales ſubitariæ, & de quibus Lucanus l. IX:

Erexit ſubitas congeſti ceſpitis aras.

aut e cineribus collectis, & aduſtis victimarum femoribus paratæ; quales vel Jovis Olympii in Elide, vel Junonis Samiæ, aliæque id genus aræ traduntur apud Pauſaniam lib. v. Eliac. p. 312. ſed hæc obiter.

V. 63 Ἐκ κεράων] Et quidem ſine ullo glutine, aut alio, quod eadem cornua coagmentaret, vinculo, ac præterea e ſolis, ut modo diximus, cornibus earundem caprarum dextris; ac unde meruit compacta ita hæc ara, ut inter ſeptem Mundi miracula referretur, notante hæc omnia Plutarcho de *Solert. Animal.* Quo factum etiam, ut præter Poetæ hujus morem, βραχυλογίας ſtudioſum ac præconem, pluribus verſibus Apollinis in eadem ara exſtruenda ſolertia hic celebretur. Poſtremum vero illud juxta Plutarchum, de dextris tantum cornibus adhibitis, ſeu, ut ille ait, διὰ μόνων τῶν δεξιῶν συμπέπηγε καὶ συνήρμοσται κεράτων, *e ſolis dextris compacta eſt & conſtructa cornibus*, memorant etiam Gloſſæ ad aram Doſiadæ, in fine ſuperioris notæ jam adductæ. Aliter tamen idem Plutarchus in Theſeo, ubi eandem aram Deliacam, quod vidit jam Licetus, e ſiniſtris tantum cornibus compactam tradit, ἐχόρευσε δὲ περὶ τὸν κερατῶνα βωμὸν, ἐκ κεράτων συνηρμοσμένον εὐωνύμων ἁπάντων; *ſaltavit autem circa cornutam aram, ex cornibus ſiniſtris omnibus compactam.* Quæ graviſſimi alioquin auctoris eadem de re adverſa plane verba conciliari utique non poſſunt, niſi ut vel μνημονικὸν ἁμάρτημα ſtatuatur, quod eidem haud ſemel contigit, dum diverſimode rem eandem pluribus locis tangit; vel de mendo ſuſpectus alteruter in eodem locus, & quidem potius, qui poſtremo e Theſeo adductus, exiſtimetur. Neque enim εὐώνυμα de *dextris*, niſi quatenus *fauſta* vulgo appellantur δεξιὰ, dici hactenus putem; ac unde χερσὶ δεξιωνύμοις pro *fauſtis manibus*, exſtare novi apud Æſchylum Suppl. v. 615. Idem vero alibi δεξιοὺς & εὐωνύμους h. e. ἀριστεροὺς opponit Prom. v. 488. οἵ τινές τε δεξιοὶ φύσιν, εὐώνυμοί τε, *& qui natura dextri, & qui ſiniſtri*; ſcilicet pro recepta vulgo poſterioris vocis ſignificatione.

Ibid. κεραοὺς δὲ πέριξ ὑπεβάλλετο τοίχους] E quo proinde loco patet, non *aram* fuiſſe ſolum κερατίνην, ſed *parietes* loci, ubi poſita fuit eadem ara in Delo, itidem κερατοφόρους, ſeu appenſa quoque iiſdem, ut fieri adhuc hodie conſuevit in Magnatum, aut alioquin τῶν κυνηγῶν atriis aut porticibus, *cornua.* Πέριξ autem non ſoluta ſolum, ſed ligata oratione Scriptoribus familiare, ut Callimacho coævis Nicandro Alex. p. 164. Apollonio Rh. l. IV. v. 272. & præterea Euripidi in notis verſibus, καὶ γῆν πέριξ ἔχοντ᾽ &c. qui præter Clementem Protrept. p. 15. & Stromat. l. v. p. 603, a Plutarcho adducuntur περὶ Ἡγεμ. ἀπαιδ. p. 780, & a Stobæo Ecl. Phyſ. l. I. c. III; a Cicerone autem Latine verſi exſtant lib. II. de Natur. Deor. c. XXV.

V. 65. βαθύγειον ἐμὴν πόλιν] *Cyrenas* patriam ſuam, βαθύγειον *urbem* hic vocat Poeta, eodem ſenſu, quo eandem condidiſſe dicitur Battus apud Pindarum Pyth. Od. IV. ἐν ἀργινόεντι μαστῷ, ſeu *in ubere terræ ſinu*, ſicut eundem locum ibi explanant veteres Critici. Adeo ut de hac Cyrenarum urbe, ſeu ejus agro, tradat Arrianus in fine Indicorum, eam, quamvis in deſertioribus Libyæ locis ſitam, haud eo minus fertilem, herboſam ac *irriguam*, ſeu ἔνυδρον, extitiſſe, *omniſque generis fructibus & jumentis feracem*, καρπῶν παντοίων καὶ κτηνέων πάμφορον. Apud Theophraſtum autem de C. Pl. l. VI, c. XXVII. p. 384. ager Cyrenarum

narum haud nimium fervidus, aer autem purus ac ſerenus dicitur, καθαρὸς καὶ ἄνυδρος, ſeu non *pluvius*: quod proinde Arriano non repugnat, qui eandem urbem vocat, uti vidimus, ἔνυδρον h. e. *irriguum*; fontibus nempe, ſicut id de Cyrenis aperte etiam tradit Juſtinus, & qua de re infra ad v. 88. πηγῆς κυρῆς, dicetur opportunius. Quam inſuper vocem βαθύγειον de *fœcundo* arvo uſurpat Chryſoſtomus, nempe βαθύγειον καὶ λιπαρὰν αὔλακα, *fœcundum frugibus & pinguem ſulcum*, Serm. II. In Obſcur. Vet. Teſt. p. 618. Tom. VI. edit. Savil. Neque aliter, & appoſite quidem ad hæc Callimachi verba Lemnus inſula vocatur γαῖα βαθυλήιος, i. e. *frugibus abundans ſolum*, apud Apollonium l. 1. v. 830. Ita apud Æſchylum *prædives* dictus βαθύπλουτος, Suppl. v. 263; & leo Nemæus βαθύστερνος, ſeu *magni* vel *ampli pectoris*, apud Pindarum Iſthm. Od. III. 45; in quibus nempe ac aliis id genus compoſitis illud βαθὺς ſeu βαθὺ, *copioſum* & *multum* aut *valde* notat; quomodo etiam a Theocrito non ſolum βαθὺς ὕπνος, Idyll. VIII. v. 65, ſed παίσδειν ἐς βαθὺν ὄρθρον, *ludere uſque ad altum diluculum* ſeu *ſummum mane* dicitur, Idyll. XVIII. v. 404; ſicut eadem locutione uſus Polyænus, Stratag. l. II. c. XXVIII, de Maga Cyrenarum rege, qui ſpeculatoribus præſcripſerit, facem ſub veſperam tollere, καὶ πάλιν βαθέος ὄρθρου τὸν αὐτὸν, atque *iterum ſummo mane eandem*; & quibus obiter illuſtratur ſimilis locutio a Luca adhibita Euang. c. XXIV. v. 1. ὄρθρου βαθέος ἦλθον, ubi vetus Interpres, *valde diluculo venerunt*. Adde quod ſicut βαθύγειος πόλις hic de *Cyrenis*, a Cyrenæo vate dicitur; ſic λευκόγειος eadem traditur ab Hierocle in Scholiis ad Pindari adductum ſupra locum, p. 232.

Ibid. ἔφρασε Βάττῳ] Notus Cyrenarum, duce Apolline, conditor, de quo tradunt hic Scholia, eum qui mutus fuiſſet hactenus, viſo repente leone, clamorem ſuſtuliſſe, ac inde linguæ uſum recuperaſſe. Idem tradit Pauſanias lib. X. p. 617. Herodotus vero, Plutarchus, & Græci Pindari enarratores, loco modo citato Od. IV. Pyth. pag. 232, infelicitatem ſolum vocis, ſeu ſono eum vocis exili ac balbutiente tantum eum fuiſſe referunt, ἰσχνόφωνος καὶ τραυλὸν. Quæ poſtrema ſunt Herodoti ea de re verba, & a quo præterea Βάττος *regem* apud Libyas denotare dicitur; e quibus ſingulis conſtat Heſychii, qui ab eo id hauſit, g'oſſa, Βάττος, Βασιλεύς, Τύραννος, Λίβυες: τραυλόφωνος, ἰσχνόφωνος. Quæ præterea inſigniter illuſtrant, quæ de eodem *Batto* tradit Plutarchus de Pyth. Oracul. p. 405; eum, conſulto Oraculo, ab Apolline miſſum ut Cyrenas conderet, ὅτι τραυλὸς μὲν ἦν καὶ ἰσχνόφωνος, βασιλικὸς δὲ καὶ πολιτικὸς καὶ φρόνιμος; *ideo quod blæſa quidem & exili voce eſſet, regio autem animo & civili prudentia ac ſapientia inclytus.* Quibus addere liceat aliud Plutarchi præclarum de eodem *Batto* teſtimonium, Politic. Præcept. p. 821, ubi ait e ſingulari civium erga Archytam (Corinthium nempe, Syracuſarum conditorem) & in Battum benevolentia, magna, ob utriuſque exiſtimationem, illos qui eorum opera ſunt uſi, commoda conſequutos. Quod vero hic additur a Poeta, de Apolline, qui Cyrenas indicaverit Batto, ἔφρασε Βάττῳ, ad illud Oraculum

culum reſpicit, ab Apolline eidem de condendis Cyrenis datum, quale etiamnum apud Herodotum & in Scholiis Pindari, locis ante indicatis. legitur, *Βάττ' ἐπὶ φωνὴν ἦλθες* &c. Quin aliud Oraculum eidem ab Apolline redditum, ubi de loco condendæ coloniæ, poſtquam a via aberraſſet, Deum denuo conſuluiſſet, & quale itidem apud Plutarchum exſtat de Oracul. defectu p. 408. Signatus vero inde idem *Battus*, pro more aliarum quoque urbium erga ſuos *κτίστας*, in Cyrenæorum nummis, qualis etiamnum proſtat in Cimeliarchio Electorali Brandenburgico, antea Palatino, & de quo aliiſque id genus alibi agimus. *Battus* alioquin *Cyrenæus* dictus legitur a Clemente Stromat. l. I I I. p. 233. ac præterea auctor *μαντείας*, *quæ Mopſi dici conſuevit*, *φασὶ δὲ τὴν Μόψῳ καλουμένην μαντείαν συμμῖξαι τὸν* ΚΥΡΗΝΑΙΟΝ; & quomodo *Ariſtoteles*, idem alias qui *Battus*, *Κυρηναῖος* pariter a Clemente alibi dictus, & qua de re mox ad v. 76. Sed quum plures fuerint *Batti* apud Cyrenæos, ita a primo eorum Κτιστῇ appellati, ut vel ex Herodoto, qui de iis agit, conſtat l. IV. cap. CLX. &c. Non opus proinde ut illud Clementis ad priorem eorum *Battum*, qui non *Cyrenæus* erat, ſed *Theræus*, continuo referatur. Immo ipſe hic Callimachus *Batti* etiam cujuſdam filius dicitur in ejus vita a priſcis Grammaticis ſcripta, & ut vere *Cyrenæus* ſubinde etiam *ὁ Κυρηναῖος* dictus *κατ' ἐξοχήν*, ſicut a priſcis Sophoclis enarratoribus ad Oedip. Colon. v. 262. Ipſe autem Callimachus, *Batti* etiam cujuſdam, e poſteris forte primi illius Batti, juxta Græcum vitæ Cyrenæi hujus vatis Autorem, filius, ac inde *Battiades* in Græcis Epigrammatibus & apud Ovidium præterea ac Petronium dictus.

V. 66. *κόραξ ἡγήσατο*] *Corvo* id tribui notant hic Scholia, quod ſacer idem eſſet Apollini, ac inde etiam inter animalia eidem accepta, juxta cygnum, lupum, ac accipitrem, a Plutarcho relatus de Pyth. Oracul p. 400. Quod cum aliunde inſuper, tum e priſcis nummis obvium, eoque potiſſimum, in quo Apollinis corona cum *corvo* in eadem, deſuper autem delphinus ſpectatur, & de quo alibi dudum egimus. Hinc inter augurales aves, ut notum, corvus, & ad vaticinia, ut & de iis ait Clemens Protrept. p. 9, adhibitus, & qua de re etiam agit Porphyrius *περὶ ἀποχ.* l. I I I. p. 249. ſicut voce *corvus*, auguris Apollinis avis, in fauſti proinde ominis ſignum, præiviſſe hic Theræis dicitur cum Batto, ad condendas Cyrenas profectis, ita Cretenſium coloniam, Cyrrham, duce *delphino* ab Apolline immiſſo, deductam refert Plutarch. de Solert. Animal. p. 984. Haud aliter ac de *bove* aut *pico* avi, itidem Cadmi in Bœotiam, aut Picenorum ex agro Sabino migrantium ducibus, quod viderunt hic alii, apud veteres legitur; aut ſicuti, ut hoc inſuper addam. Muſæ creditæ, *apum* ſpecie, duces deductæ Epheſum ab Athenienſibus coloniæ, ut tradit Philoſtratus Icon. l. II. p. 793. ac unde, quod præterea obſervo, apis in priſcis Epheſiorum nummis, ad declarandam ſcilicet originem, ſæpe inſculpta viſitur. Quod ideo hic noto, quia a diligenti & ſagaci Italo Antiquario in notis ad Epheſiorum nummos cum apis inſigni, & ab Auctore de Nummis

mis urbium illuſtratis, id præteritum video. Adde Cumas in Italia ferri a Chalcidenſibus conditas, *columbæ* antecedentis volatu, ut refert Vellejus l. I. c. IV. & quod *ſerpens* dux quoque dicatur exſtitiſſe deductæ coloniæ ab Antinoe Cephei filia, ac unde Ὄφις urbs dicta in Arcadia, teſte Pauſania l. VIII. p. 467.

V. 67. Δεξιὸς οἰκιστήρ] *Corvus* nempe, iſque, ut auguralis, apposite δεξιὸς, ſeu *fauſtus* hic dictus, quo auſpicato conditas Cyrenas indicaret Cyrenæus vates. Ipſum vero Battum, ut Cyrenarum conditorem, οἰκιστῆρα vocat Pindarus Pyth. Od. IV. p. 230. Apollo autem, ut verus autor illius coloniæ, Ἀρχαγέτας ab eodem Thebano vate, ut obiter id ſupra monitum, dictus Pyth. Od. V p. 274. Nota autem abunde, & jam ante indicata, veterum cura & ſollicitudo in condendis urbibus, & exſtruendis mœniis, ne id niſi auſpicato fieret.

V. 68. Ἡμετέροις βασιλεῦσι] Ptolemæis nempe, quod innuunt etiam Scholia, ſub quorum imperium, poſtquam Macedones Ægypto potiti, tranſiit Cyrenaica. Factum id temporibus primi Ptolemæi Lagi, ſeu Soteris, dicti, utriuſque Philadelphi & Evergetæ, ſub quibus vixit & floruit Callimachus, parentis, idque duce ejus Ophella, a quo urbes Cyrenaicæ cum agris expugnatæ, ac inde Cyrenæi cum vicinis urbibus, quod ait Diodorus l. XVIII. p. 605, ὑπὸ τὴν Πτολεμαϊκὴν βασιλείαν ἐτάχθησαν, *Ptolemaico regno ſubjuncti fuere.* Idem etiam a Juſtino compendioſe pro more traditur, ubi ei de eodem Ptolemæo Lagi ſermo l. XIII. c. VI. *terminos quoque imperii acquiſita Cyrene urbe ampliaverat.* Unde primum ſub Maga, ejuſdem Ptolemæi fratre, dein ſub Philadelpho hujus filio, ducta unica patrui Magæ filia ac hærede Berenice, & ſucceſſoribus dein, remanſit Cyrenaica, donec teſtamento Ptolemæi Apionis, Cyrenarum regis, ad populum Romanum hæredem ab eo relictum eadem pervenit A. V. C. DCLVIII; a Lucullo poſtea novis legibus ordinata; tandem in provinciæ formam fuit redacta; quod ex Strabone, Plutarcho, Appiano, Juſtino, &c. obiter hic commemorandum fuit. Neque tamen Ægypti, ut olim ſub Ptolemæis, ſed Cretæ Romanis Rectoribus addita eadem Cyrenaica; quæ primo juxta eandem Cretam, inter Proconſulares populi Romani provincias a Prætoriis viris adminiſtratas, ut e Strabone conſtat in fine operis, & Dione lib. LIII. p. 503. ab Auguſto fuit relata; poſtea etiam Cæſaris quandoque provinciis adnumerata, ut liquet rurſus e priſcis inſcriptionibus, in quibus LEGATI ET PROPRÆTORES CRETÆ ET CYRENAICÆ haud ſemel occurrunt. Unde mirari ſubit a doctiſſimo Petavio in Notis ad Syneſium p. 81. tradi, Pentapolitanam Provinciam, ſeu Cyrenaicam, ſub Auguſtalis Præfecti (h. e. Ægypti Rectoris) ut & Libyam, *diſpoſitione perpetuo fuiſſe*; quod tamen clariſſime Strabo ac Dio locis modo indicatis, ubi ille ait, Κρήτη μετὰ τῆς Κυρηναίας, *Creta cum Cyrenaica*, hic vero, Κρήτη τε μετὰ Λιβύης τῆς περὶ Κυρήνην, *Creta cum Libya quæ circa Cyrenen*, & Inſcriptiones præterea veteres, redarguunt, qui unum *Cretæ* & *Cyrenaicæ*, uti modo vidimus, Rectorem tradunt, adeo etiam ut utraque ſub unius *provinciæ* nomine cenſeretur. Unde de

Veſpaſiano Suetonius cap. 11. *Quæſtor Cretam & Cyrenas* PROVINCIAM *ſorte cepit*. Sed hac de re alibi, & quidem in peculiari ad ipſum Dionem, de diviſo ſub Auguſto adminiſtratoque Romano orbe agentem, commentatione, Romæ quondam a nobis, ita ferente tum occaſione, ſcripta, quamquam nondum edita, accuratius agimus.

Ibid. *αἰεὶ ἔνορκος Ἀπόλλων*] Quod decebat eum, cui recens nato Veritas, juxta Κορυθάλειαν, nutrix obtigerat, ut legitur in Plutarchi Sympoſ. l. 11. Qu. 1x. p. 657. Unde etiam Apollo *μάντις ἀψευδὴς*, ſeu *vates non mendax*, apud Æſchylum dicitur, Choeph. v. 557; quin ipſemet opportune ait de ſe apud eundem, Eum. v. 618. *Μάντις δ' ἂν, οὐ ψεύσομαι*, *Vates quum ſim, non mentiar*; ac deinceps in eodem dramate Areopagitas de cauſſa Oreſtis cognituros monet, ut ſua Joviſque Oracula revereantur, nec ut ſucceſſu eadem careant, efficere cogitent; ibid. v. 716. &c. Sic de Oreſtis jure jurando, quod Apollinis Oraculo confirmatus ac impulſus nuncupaverat, de matre nempe, quæ patrem interemerat, tollenda, dixerat idem Tragicus, Choeph. v. 901.

Τὰ Πυθόχρηστα, πιστὰ δ' εὐορκώματα.

Delphis edita Oracula, & *fida ſacramenta*; haud aliter nempe ac ſolius *Apollinis* vera ſeu *firma Oracula* dixit Euripides in Electra v. 399. *Λοξίου γὰρ ἔμπεδοι χρησμοί*; alibi vero, *Φοῖβον ἀνθρώποις μόνον χρὴ θεσπιῳδεῖν*. *Phœbum hominibus ſolum debere vaticinari*, qui verſus a Plutarcho adducitur de Pyth. Oracul. p. 407. Sicut vero *Ἔνορκος* Apollo, ita frequenter *per Apollinem* jurare ſoliti Athenienſes, ut obſervat Demoſthenes adv. Polydem. p. 708. ac unde per Apollinem *πατρῷον*, eundemque qui *Πύθιος*, juraſſe eos in Ardetto tradit Pollux. l. VIII. c. x. p. 406. Cujus rei obvia etiam exempla in auctoribus Atticis, ut in ſacramento populi Athenienſium apud Ariſtophanem, Equit. p. 341. *οὐ δῆτα μὰ τὸν Ἀπόλλω*; aut *per Jovem*, *Apollinem*, *& Minervam*, apud Demoſthenem, adv. Midiam. p. 412. ed. Baſil. idque Solonis lege, teſte Platone in Euthydemo; aut *per Jovem*, *Apollinem*, *& Cererem*, Demoſth. adv. Calippum p. 719. Ut mittam quod Plato l. XI. de Legib. p. 936 ſtatuit ut *per Jovem*, *Apollinem*, *& Themidem* adjurentur, qui in judicium vocati erant. Adeo ut mutatis ſubinde aliis numinibus *Ὁρκίοις*, ſuus ſemper Apollini locus in iiſdem ſacramentis remaneret. Adde etiam inſuper legem a Solone latam, cujus meminit Lyſias, Orat. VIII. p. 128. ed. Hanov. ut *fidejubere* cogeretur, *qui per Apollinem pejeraverat*, *ἐγγυᾶν δ' ἐπιορκήσαντα τὸν Ἀπόλλω*. Et quæ ideo obiter adducuntur, quod abunde inde liqueat ac illuſtretur, cur Apollo hic tanquam ſemper *ἔνορκος* a Callimacho dicatur.

V. 69. *Βοηδρόμιον*] Quod hic notant Scholia, dictum inde ab Athenienſibus Apollinem, quia ejus Oraculo moniti in hoſtem ſublato clamore irruere, victoriam de iis reportaverunt, tradunt itidem veteres Grammatici, Harpocration, Etymologus, Suidas, qui hoc ad tempora Erechtei regis, & latas ab Jone contra Eumolpum, Neptuni filium, Athenienſibus ſuppetias referunt; indeque non Apollinem ſolum, ſed menſem ipſum, quo id contigerat, *Βοηδρομιῶνα*, & feſtum *Βοηδρόμια*

dicta

dicta obſervant. Aliam tamen tradit hujus feſti originem Plutarchus in Theſeo; nempe a debellatis a Theſeo Amazonibus menſe *Boedromione*; quod procul dubio, ut a P. Caſtellano in Syntagmate de Feſtis jam ante obſervatum, omiſit diligentiſſimus rerum Atticarum promicondus Meurſius, a quo unus adducitur de hoc feſto agens Etymologici Auctor, atque inſuper ex eo dicit *originem* fuiſſe huic feſto *ab auxilio Eumolpi*; quum dicere debuerit Meurſius, ab *auxilio* ab Jone Athenienſibus *contra Eumolpum* lato, ſicut juxta alios tradit quoque ille, cujus verba ibi refert. Etymologus. Sicut vero Apollo Βοηδρόμιος ab irrumpentibus cum clamore in Eumolpum Athenienſibus dictus fertur, ita βοηδρομεῖν de ſimili Cyzicenorum facto, contra Pytharchum tyrannidem affectantem, occurrit apud Athenæum lib. 1. pag. 30. κἀγὼ οἱ Κυζικηνοὶ ἐξορμήσαντες ἐπ' αὐτὸν ΕΒΟΗΔΡΟΜΟΥΝ; *verum Cyziceni in eum irruentes cum impetu* aut *clamore accurrerunt*, non ut ibi Interpres, *ſe ipſos tutati ſunt.* Ita pro *accurrere* apud Euripidem cum alibi, tum Heraclid. v. 122.

> Βοηδρομήσας τὴν δ' ἐπ' ἐσχάραν Διὸς,
>
> *Accurrens ad hanc aram Jovis.*

Unde erudite, ut ſolet, *Heſychius*, Βοηδρομεῖν, μετὰ σπουδῆς παραγίνεσθαι.

V. 70. Κλάρον] Unde nobile hujus *Clarii* in Colophoniorum ditione Apollinis fanum & Μαντεῖον, ad quod θεωροὶ etiam e vicinis remotiſque locis mitti conſueverant, ut a Smyrnæis factum memorat Pauſanias l. VII. p 405. & ab Epheſiis ſimul ac Smyrnæis, in gravi, qui tum Aſiæ urbes concuſſit, terræ motu, Ariſtides Serm. Sacr. III. p. 501. & quidem. quod mox addit, ita ut *de eodem Oraculo Clario illæ urbes inter ſe pugnarent*; καὶ τοῦτο μὲν εἰς Κλάρον θεωροὺς ἔστελλον, καὶ περιεμάχοντο ἦν τὸ Μαντεῖον. Ad quem proinde *Clarii* Apollinis apud vicinos Smyrnæos cultum referre continuo licet Neronis nummum, qui e modo dictis illuſtratur, qualem alias vulgarunt nobiles Antiquarii Triſtanus & Patinus; & exſtat in Gaza Gallorum Regia, cum Meletis Smyrnæorum fluminis effigie & inſcr. ΚΛΑΡΟC. ΖΜΥΡΝ. ΕΠΙ ΕΡΜΟΓΕΝΟΥΣ, *Clarus Smyrnaeorum ſub Hermogene.* Dictum cæteroquin *Clarii* hujus Apollinis a ſitu prope Colophona, quod in hujus ditione Colophoniorum Μαντεῖον ſeu *Oraculum*, ut apud Philoſtratum Vit. Apoll. l. IV. c. I. ἐκ τοῦ Κολοφῶνι Μαντείου, ex *Oraculo quod eſt in Colophone*; apud Plinium Græca voce, ut alibi etiam, retenta, l. V. c. XXX. *Ab Epheſo Manteium illud Colophoniorum, & intus ipſa Colophon*; & inde Germanicus apud Tacitum An. l. II. *appellitque Colophona, ut Clarii Apollinis Oraculo uteretur.* Immo hinc hujus Κλαρίου ſedentis cum lauro, aut plectro quandoque & cithara, ſimulacrum in priſcis aliquot *Colophoniorum* nummis Cimeliarchii Gallorum Regii, quos videre nobis haud ſemel contigit, & cujuſmodi duos ſub Gordiano & Voluſiano cuſos, vulgavit jam in Numiſm. Imper. laudatus modo Celeb. Patinus. Alium iiſdem antiquiorem ſuppeditat eadem Gaza, in quo hinc figura imberbis ſedens cum inſcr. ΠΥΘΕΟΣ, qualis in Imaginibus Illuſtrium a Fulvio Urſino olim collectis, a Gaſp. Scioppio & J. Fabro illuſtratis;

 ac

ac denuo ab optimo veterum monumentorum promicondo ac interprete P. Bellorio vulgatis comparet, & de *Pytheo* Poeta Colophonio ibidem explicatur; cujus tamen, qui illius e veteribus meminerit, nullus adducitur index vel Auctor; in averſa autem parte non Muſa, ut cenſebant iidem viri præclari, ſed ipſe Apollo Clarius ſtans dextra plectrum, ſiniſtra lyram tenet, cum inſcr. ΚΟΛΟΦΩΝΙΩΝ. Mitto vero hic alium Cimeliarchii Gallorum Regii nummum, in quo hinc caput urbis turritum, illinc mulier ſtans, dextra haſtam, ſiniſtra victoriolam ante columnam tenens, cum epigraphe, ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΠΥΘΕΟΣ. Adde hic vero quod etiam ΚΛΑΡΙΟΙ ΚΟΛΟΦΩΝΙΟΙ vocentur in alio veteri nummo ejuſmodi Cimeliarchii Regii, & e quo præterea liquet, præter Apollinem, Dianam Epheſiam ibidem cultam. Exſtat enim in eo Deæ hujus polymammæ effigies, cum inſcr. ΑΡΤΕΜΙC ΚΛΑΡΙ. ΚΟΛΟΦΩΝΙΩΝ, *Diana Clariorum Colophoniorum*; adſcripto nempe ibi Ἀρτέμιδος nomine, quod apud Triſtanum, & qui ex eo ſimilem Trajani nummum refert, Harduinum, non comparet. Quem nummum cum altero, qui *Clarii* hujus Apollinis ſimulacrum exhibet, ejuſque ſedentis cum lauri ramo & lyra ac inſcr. ΕΠΙ CΤΡ. ΚΛ. ΚΑΛΛΙCΤΟΥ ΚΟΛΟΦΩΝΙΩΝ, *ſub Pretore Claudio Calliſto Colophoniorum*, quem videre etiam licet inter Voluſiani nummos a clariſſimo amiciſſimoque Patino editos Numiſm. Imp. p. 400, opportune hic conſpiciendum damus.

Alium inſuper nummum proxime ibi tangit Harduinus, ſed non indicato ubi idem exſtaret loco aut Muſeo, cum inſcr. ΑΡΤΕΜΙC ΚΛΑΡΙΑ ΚΟΛΟΦΩΝΙΑ, *Diana Claria Colophonia*. Unde, ut obiter hoc addam, mirari ſubiit eruditione ac ingenio præſtantem Tan. Fabrum, negare in vitis Poetarum Græcorum Nicandrum, quamquam id a Suida dicatur, fuiſſe *Colophonium*; quod ipſe Nicander ſub finem Theriacorum, ſe in Claro oppido natum aut educatum memoret; nempe,

Τὸν ἴδρυνε Κλάρου νιφόεσσα πολίχνη.

Quem nutrivit Clari nivoſum oppidum.

Verum nec unus Suidas *Colophonium* tradidit Nicandrum, quum exſtet in eundem vetus Epigramma Anthol. l. I. c. XXXIV. Ep. IV. ubi Colophon inter reliquas urbes celebris traditur natalibus duorum inſignium Poeta-

Poetarum, Homeri primo, dein Nicandri, καὶ Κολοφὼν &c. ac præterea Clarii, *Colophonii* etiam, in quorum nempe erant ditione, ac inde Clarium Oraculum, *Colophonium*, ut modo vidimus, dicantur a Scriptoribus, ac in aliis antiquis monumentis, ac unde etiam Colophon juxta Miletum antiqua ſedes Apollinis a Themiſtio vocatur, Orat. XXVII. p. 334. De ipſa autem Κλαρίῳ hujus Dei & Oraculi nomenclatione aut origine adire licet erudita Scholia Apollonii Rh. l. 1 v. 308. ubi nempe triplex traditur, pro varia auctorum ea de re mentione, origo; una a Manto Tireſiæ filia, & nato ibidem e lacrymis ejus fonte; altera, a Claro Heroe; tertia, quod κατὰ κλῆρον, ſeu *ſorte*, Apollo ſit eum locum nactus. Quo poſtremo etiam ſenſu dictum olim Jovem Κλάριον, quaſi παντάπασι κληρῶντα, ſeu ἀπὸ τοῦ κλήρου, a *ſorte* nempe vel *diſtributione*, ſupra jam monui ad Hymn. in Jovem v. 80.

Ibid. πάντη δέ τοι οὔνομα πυλὺ] Quod cum aliunde, tum in antiquis Nummorum Lapidumve monumentis potiſſimum obvium, in quibus illa non Apollinis ſolum, ſed reliquorum etiam Numinum πολυωνυμία abunde ſe prodit. Id vero, ut præcipua in laude poſitum, a Jove parente tenella adhuc Diana contendit in Hymn. ſequenti v. 7. & quidem ut eo decore ſit adhuc fratre Apolline ſuperior, Καὶ πολυωνυμίην &c. Idem, præter hæc Poetæ noſtri loca, docet Ariſtophanes in Pluto p. 111. ubi ait de Mercurio,

Ὡς ἀγαθὸν ἐς ἐπωνυμίας πολλὰς ἔχειν;

Quam bonum eſt multa habere cognomina.

Hinc de matre Aratæa in Orphicis, πολυώνυμε Μῆτερ; ac de Baccho in iiſdem, πολυώνυμε Βάκχευ; *multa habens nomina furioſe Bacche*; ac de Venere Theocritus Id. XV. v. 109. πολυώνυμε καὶ πολύναε, *multa habens nomina & multa fana.*

V. 71. Αὐτὰρ ἐγὼ Καρνεῖον] Quod eo potiſſimum nomine Apollo apud Cyrenæos coleretur, & quale proinde ſibi eſſe πατρῷον addit Cyrenæus vates, non ut ibi male aut obſcure Interpres, quaſi illud *patrium* eſſet eidem vati nomen. Πατρῷος nempe ille Cyrenarum Deus, ac unde mox pluribus originem ac ſolemnem illius Καρνείου apud Cyrenæos cultum tangit ac celebrat Callimachus. Scriptus proinde ab eo hic Hymnus in patrio Καρνείων Feſto, quod ſequentia comprobant.

V. 72. Σπάρτη τοι, Καρνεῖε] A Spartanis nempe eo nomine primum dictus & cultus Apollo, quod e Feſto Κάρνεια apud eos ſolemni abunde conſtat; cujus apud antiquiores etiam Callimacho auctores, Herodotum, Thucydidem, addo Euripidem, de quo infra, præterea σύγχρονον Callimacho Theocritum, & dein apud alios recentiores Plutarchum, Pauſaniam, Athenæum, præter Criticorum commentarios, ſit mentio, & de quo poſſunt conſuli, ne actum hic agamus, P. Caſtellanus ac Meurſius in libris de Feſtis Græcorum. Hinc autem a Spartanis ad colonias ab iis deductas, Theræos primum, dein Cyrenæos tranſiit, pro more coloniarum, de quo nos alibi accurate, ejuſdem Καρνείου Apollinis nomen & cultus. Immo ab omnibus Doribus cultum eundem Καρνεῖον

νῆσον, haud una etiam ratione ſeu origine hujus rei indicata, tradit Pauſanias l. III. p. 184. quem vide.

V. 73. *Δεύτερον ἂν Θήρῃ*] Nota e Geographis, Pindaro præterea & Apollonio Rhodio, Ægæi maris Inſula, a Cadmo primum & Phœnicibus, dein a Spartanis, duce quodam *Thera*, de quo mox, inhabitata, ac nomen etiam inde nacta, quum primum *Καλλίστη* diceretur. Quod præter Pindarum & Apollonium, docet hujus Callimachi Epigramma infra inter ejus Poematia adſcriptum, *Καλλίστη τὸ πάροιθε* &c. Inde autem oriundus Battus Cyrenarum *Οἰκιστὴς*, *Θηραῖος* a Pindaro dictus Pyth. Od. IV. p. 232.

Ibid. *τρίτατόν γε μὲν ἄστυ Κυρήνην*] Sic de Cyrene Nympha, Africam ſeu tertiam Orbis partem inhabitante, Pindarus Pyth. Od. IX. p. 297. *ῥίζαν ἀπείρου τριτάταν*, *radicem terra continentis tertiam*; de Cyrenis vero urbe idem, quam alibi vocat *ἀστέων ῥίζαν*, *urbium radicem*, Pyth. Od. IV. p. 233, ob deductas nempe ab ea aliquot colonias, *Apolloniam* puta ac *Teucheira*, ſicut in Scholiis ibidem dicitur, & quæ ut totidem Cyrenaicæ oppida recenſet etiam Strabo l. XVII. p. 837. & firmat præterea, ut obiter hoc addam, qui *Τευχείρων* tanquam Pentapoleos Cyrenaicæ oppidi, meminit haud uno loco Cyrenæus Antiſtes Syneſius, Epiſtol. III. p. 158. & XCIII. p. 232. Adde, quod hic corripiatur prima ſyllaba in *Κυρήνη*, quæ apud alios ſubinde producitur, ut apud Apollonium l. II. v. 502. qui ita incipit, *Κυρήνη πέφαται* &c. & Periegetem, v. 213. *Κυρήνη τ᾽ εὔιππος*. Quod tamen Callimachi exemplo a Catullo etiam factum, *Laſerpiciferis jacet Cyrenis*, ut ad eundem monuit Scaliger; & quomodo, ut alios adhuc mittam, ſæpe apud Nonnum, idque quoties ab eodem, ut infra videbitur, *Κυρήνης* fit mentio. Immo adde hiſce antiquiorem Pindarum Pyth. Od. V. p. 271. *σε λαθέτω Κυράνα*; eſt enim ibi, quod notant Grammatici, *Ἰαμβικὸν δίμετρον καταληκτικόν*.

V 74. *Ἐκ μέν σε Σπάρτης*] Ubi *Καρνεῖα*, quod dixi, Apollinis cultus & feſtum: inde ibidem *Κάρνεια*, cujus præter autores a diligentiſſimo Meurſio libro de Græcia Feriata adductos, meminit Euripides, illudque verno tempore in plenilunio celebratum docet, Alceſtid. v. 447. &c.

> *Σπάρτᾳ κύκλος ἀνίκα*
> ΚΑΡΝΕΙΟΥ *περινίσσεται ὥρα*
> *Μηνὸς, ἀειρομένας*
> *Παννύχου σελάνας.*
> *Sparta, quando orbis* CARNEI *redit tempus vernum menſis, exoriente per totam noctem* plena *luna.*

Reliqua de hoc Spartanorum Deo, Feſto, & Agone, vide apud Meurſium.

Ibid. *ἔκτον γένος Οἰδιπόδαο*] Nempe juxta ſeriem hic in Scholiis traditam, *Oedipus*, *Polynices*, *Therſander*, *Anteſion*, *Tiſamenus*, & *Theras*, a quo poſtrema deducta fuit in inſulam *Theram* ab eo dicta colonia. Eadem horum *Oedipodum* ſeries in Scholiis apud Pindarum occurrit, Olymp. Od. II. p. 22; niſi quod *Tiſamenus Anteſioni* præponitur, ita ut hic *Tiſameni* filius ſtatuatur, non contra. Cui ſuffragatur etiam

Apollo-

Apollonius Rhodius, a quo *Theras* itidem, non *Tiſameni*, ſed *Anteſionis* filius traditur, Argon. l. IV. v. 1761. &c.

> ——ἐκ δὲ λιπόντας
> Σπάρτην Αὐτεσίωνος ἐῢς πάϊς ἤγαγε Θήρας
> Καλλίστην ἐπὶ νῆσον,
> *Digreſſos autem Sparta generoſus Anteſionis filius Theras duxit* (non *Theram* cum Apollonii Interprete) *in Calliſtam inſulam*;

& ad quem locum videri poſſunt veteres Grammatici. *Sextus* tamen, quod hic a Callimacho traditur ab *Oedipo Theras*, ab iiſdem ex æquo ſtatuitur.

V 75. *Ἤγαγε Θηραίην ἐς ἀπόκτισιν*] Iidem ad Apollonium Critici alibi notant deductam hanc coloniam, omiſſa omni *Thera*, cui eandem Apollonius ipſe paullo poſt adſcribit, mentione, a Seſamo quodam ex Euphemi, qui Laconicam regionem inhabitaverant, poſteris, & e qua, ut mox etiam dicetur, oriundus fuerat Cyrenarum conditor Ariſtoteles ſeu Battus; nempe ad Argon. l. IV. v. 1750. & qua de re ſequenti nota dicetur opportunius. Ἀπόκτισιν autem haud neceſſe arbitror hic in ἀποίκισιν, cum Tan. Fabro, quod innuit præſtantiſſima ejus Filia, mutare. Nihil enim obſtat, ut ἀπόκτισις dicatur ſicut ἀποίκισις, quum neque iſtud, quod ſciam, alibi legatur, κτίσις autem & quidem de condendis urbibus vel apud Plutarchum exſtet, ſatis etiam opportune ad hunc locum; nempe de Oracul. Defect. p. 135. ubi inter varia, quæ recenſet, Græcis collata ab Oraculo Delphico beneficia, illud primo loco ponitur, *ἔν τε πολέμοις καὶ κτίσεσι πόλεων, in bellis & condendis urbibus*. Unde non κτισταὶ ſolum, ſed a Poetis etiam κτίστορες & κτίται, ut poſtremum ab Euripide in Oreſte v. 1623, dicti urbium *conditores*; illudque ἀπόκτισις, ut magis etiam Poeticum, & Callimacho apprime conveniens, qui voces minus adhuc uſitatas, pro ævi illius (ut ex aliis συγχρόνοις ejuſdem Pleiados Poetis, Nicandro & Apollonio, abunde conſtat) indole, ſectatus eſt.

Ibid. *ἐκ δέ σε Θήρης Οὖλος Ἀριστοτέλης*] *Ariſtoteles* non Stagirita quidem, ſed *Theraeus*, idem autem qui *Battus*, ut notant hic Scholia, & veteres itidem ad Pindarum Critici Pyth. Od. V. p. 277. Ita etiam Euſebius in Chronico ad annum MCCLIX, *Therai Cyrenen condiderunt, Oraculo ſic jubente. Conditor urbis Battus, cujus proprium nomen Ariſtoteles.* Idem Θηραῖος a Pindaro etiam dictus, Pyth. Od. IV. p. 232; ac præterea, ab Euphemo, primo Καλλίστης, dein Θήρας, cujus hic mentio, conditore decimus ſeptimus traditur. In eruditis autem ad Apollonium Scholiis l. I. v. 1750. de eodem *Ariſtotele* ſeu *Batto* Cyrenarum conditore dicitur, Εὔφημος ᾤκει τὴν Λακωνικὴν παρὰ τὸν αἰγιαλόν. εἷς δὲ τις αὐτοῦ τῶν ἀπογόνων Σέσαμος ἀπῴκισε Θήραν, οὗ ἀπόγονος γέγονεν Ἀριστοτέλης. *Euphemus habitavit Laconicam prope littus; unus autem ex ejus poſteris Seſamus, coloniam deduxit Theram, e cujus poſteris fuit Ariſtoteles.* Non *Seſamus* tamen, ſed *Theras*, deductæ in *Theram* ab eo dictam coloniæ auctor hic in Scholiis Callimachi dicitur; & cujus non *Seſamus* quidem,

ſed

ſed *Samus* filius traditur in Scholiis Pindari Olymp. Od. II. p. 22 cujuſque duo fuerint filii Telemachus & Clutius; quorum ille in Siciliam tranſiit, hic *Thera* manſit. & e cujus proinde poſteris ortus Cyrenarum conditor *Theraus* hic *Ariſtoteles*. Eundem vero e Lemniis mulieribus ortum tradunt alibi ad eundem Pindarum Critici. Pyth. Od. IV. p. 263; quod ille nempe ex *Euphemi*, unius ex Argonautis. qui e Lemnia muliere, *Μαλάχῃ* dicta, liberos genuit, poſteris cenſeretur. Didymus vero ibidem alium ab eo *Euphemum* tradit, qui nempe *Batti*, in condendis Cyrenis ſocius & adjutor exſtiterit. Quamquam de tempore conditæ Cyrenes, aut primis etiam deductoribus, non conſtet ſibi Euſebius; dum ad A. DCLXXX *his temporibus Cyrenes civitatem in Libya conditam tradit; ad annum* autem MCCLIX. & Olympiad. V. loco jam paullo ante adducto *a Theraïs Cyrenen conditam*, & quidem *conditore urbis Batto*, ſeu *Ariſtotele* memorat; alibi autem ad A. MCCCLXXXVIII. & Olympiad. XXXVII, *Battus condidit Cyrenen*. A quo rurſus, ſi tempus ſpectes, abit Solinus, qui cap. XVII. Olympiade demum XLV. non ut in Delriana editione XLI (quamquam eam in animadverſionibus ad Euſebium & in Græca Olympiadum Collectione retinuit *ὁ πάνυ*, & qua de re videri poteſt ad Solinum alter *ὁ θαυμάσιος*) conditas a *Batto* Cyrenas refert, ita tamen, ut eidem *Batto* ſeu *Ariſtoteli* hanc laudem ibi tribuat. Tempus etiam conditæ ejuſdem urbis obiter tangunt Theophraſtus H. Pl. l. VI. c. III. & Plinius l. XIX. c. III. quod ad annum Olympiadis XLII, ut vere obſervat ad Solinum vir incomparabilis, & qui ejus veſtigiis hic inſiſtit, ſed diſſimulato duce, poſtremus ac eruditus Plinii enarrator. Euſebium vero ob diverſos de tempore vel auctoribus conditæ primum Cyrenes calculos abſolvendum putat illuſtris Scaliger, quod ea e diſſidentibus auctorum ea de re narrationibus hauſerit: inde tamen conſtare non ab uno *Batto*, neque etiam primum ab eo, deductam eandem coloniam. Quod poſtremum tamen Herodoti, Pindari, Callimachi, Pauſaniæ, Juſtini, Solini, ac veterum Criticorum ad utrumque illum Poetam, & Apollonium Rhodium, immo aliis, uti vidimus, ipſius Euſebii teſtimoniis, qui non alium, quam *Battum* ſeu *Ariſtotelem*, de quo hic ſermo, primum Cyrenarum *κτίστην* agnoſcunt, omnino adverſatur. Ut mittam indices ejuſdem rei veteres adhuc Cyrenarum nummos, in quibus, ut verus loci conditor ſeu *Ἀρχηγέτης*, ſignatur idem *Battus*. Neque proinde de eodem *Ariſtotele*, ſeu primo Cyrenarum conditore, cujus hic meminit ipſe Cyrenæus Battiades, continuo explicandus eſt Clemens, apud quem *ὁ Κυρηναῖος Ἀριστοτέλης*, *Cyrenæus Ariſtoteles* dicitur, Stromat. l. III. p. 447; & a quo decepta fuerit Lais, ac ejus loco imago tantum ejuſdem Cyrenen advecta. A primo enim illo *Ariſtotele* ſeu *Batto* Cyrenarum *κτίστῃ*, neque eo *Cyrenæo*, ſed *Theræo*, ſeu *Theris*, ut hic dicitur, oriundo, plures dein ex eorum poſteris, ſeu alii e Cyrenæis, iiſdem deinceps apud eos nominibus, uti jam antea vidimus, appellati. Longe etiam ab ætate conditæ a primo *Theræo Ariſtotele* Cyrenes, vixit utraque *Lais*, ſicuti duas hujus nominis exſtitiſſe vere ad Pauſaniam adſeruit eruditiſſimus

ſimus Palmerius; quarum prior ſeptennis adhuc e Sicilia Corinthum advecta, Chabria Athenis Archonte, in Scholiis ad Comici Plutum dicitur, pag. 19. h. e. Olympiade XCI. altera vero junior, ſeu πολυθρύλλητος, ut eam vocat Athenæus l. XIII. p. 570. & cujus adoleſcentulæ formam laudaſſe Apelles dicitur apud eundem Deipnoſoph. l. XIII. p. 588. qui Alexandri Magni, ut notum, temporibus demum floruit, h. e. circa Olympiadem CXI. ac CXII. Ut de Demoſthene συγχρόνῳ ſileam, qui ad eam etiam Corinthum adiiſſe apud Gellium traditur l. I. c. VIII. Οὖλος vero, ut poſtremo loco id tangam, hic a Callimacho dicitur idem *Theræus Ariſtoteles* ob vocis uſum, quem ea occaſione deductæ illius Cyrenarum coloniæ ex Apollinis Oraculo recepit. De hac cæteroquin voce οὖλος pro *ſanus*, vide, quæ ſupra notavi ad v. 52. Hymn. in Jovem. Pro *Ariſtæo* autem legendum *Ariſtotelem* apud Juſtinum l. XIII. c. VII. ubi conditæ ab eodem Cyrenes meminit, monuerunt jam eruditi.

Ibid. Ἀσβυστίδι πάρθετο γαίῃ] Ita vero dici hanc terram, ubi nempe condita Cyrene, quaſi *albam* notant hic Scholia; apud Herodotum vero l. IV. c. 170. Ἀσβύσται gens Africæ ſupra Cyrenen dicitur, cujus inſuper meminere, præter Geographos, Lycophron ac Dionyſius Periegetes, & de qua conſuli poſſunt ὁ πάνυ ad Solinum p. 381. ubi Scholiaſtæ hic gloſſam merito ſugillat, Ἀσβυστίδα δὲ τὴν λευκὴν λέγει, παρὰ τὴν ἄσβεστον, ac Holſtenius ad Steph. in Ἄσβυσται.

V. 77. καλὸν ἀνάκτορον] Frequens vox de *templo* apud Poetas, Tragicos imprimis; unde Critici ad Ariſtoph. Aves p. 578. Ἄνακτας, τοὺς Θεούς. ἔνθεν καὶ Ἀνάκτορα, τὰ ἱερά. *Anactas, Deos; unde etiam Anactora, templa.* Pro *adytis* etiam ſeu μαντείῳ, ac inde pro *altari*, apud Chriſtianos uſurpatam hanc vocem alibi monui; nempe ad Juliani Cæſares, p. 358.

V. 78. Θῆκε τελεσφορίην ἐπετήσιον] Nempe Κάρνεια; unde τελεσφορίην hic per ἑορτὴν & θυσίαν reddunt Scholia, ſicut eodem ſenſu hæc vox de Theſmophoricis, Cereris feſto ac ſolemni ſacro, dicitur infra Hymn. in Cerer. v. 130, & alibi etiam legitur, ut de Cabirorum ſacris apud Apollonium, lib. I. v. 917 De eodem vero Apollinis apud Cyrenæos ſolemni feſto, eoque e Thera Metropoli ibi a colonis pro more inducto, dixerat pridem Pindarus Pyth. Od. V. p. 276. ἔνθεν (nempe Thera, de qua egerat) ἀναδεξάμενοι ΑΠΟΛΛΟΝ-ΤΕΑ ΚΑΡΝΕΙΑ, ἐν δαιτὶ σεβί-ζομεν ΚΥΡΑΝΑΣ ἀγα-κτιμέναν πόλιν; *inde ſuſcipientes, o Apollo, TUA CARNEA, in convivio celebramus CYRENES valde inſignem ædificiis urbem.* Plura alioquin de hoc feſto, ut non Spartano ſolum, de quo jam ante, ſed in genere *Dorico* appellato, & Apollini cum in Peloponneſo, tum in coloniis inde deductis ſacro, conſuli poſſunt Theocriti Scholia ad Idyll. E. v. 83. τὰ δὲ Κάρνεα καὶ δὴ ἐφέρπει, *nam Carnea feſta jam imminerent*, P. Caſtellanus de Græcorum feſtis, ac denique Meurſius in Græcia Feriata; a quibus tamen ſuperior & præclarus Pindari ea de re locus eſt prætermiſſus.

V. 79. πίπτωσιν ἐπ' ἰσχίον] Nempe ubi ſecuri prius a popa, ſeu βουτύ-

πῳ,

πῳ, percuſſi, in cornua procidentes jugulantur; quod apud Apollonium dicitur l. I. v. 431,

> Ἤριπε δ' ἀμφοτέροισι περιῤῥηδὴς κεράεσσιν.
>
> *Decidit autem recurvus in utrumque cornu;*

ac ubi in Scholiis Poetæ locus citatur, περιῤῥηδὴς δὲ τραπέζῃ κάππεσεν, *reſupinus autem menſa decidit*, qui nempe exſtat Odyſſ. χ. v. 84, & a Galeno pariter adducitur ad Hippocratem de Articulis cap. XXI. Procidentes vero nonnunquam iidem tauri, & quod in omen ducebatur, antequam ullo ictu eſſent percuſſi; & de qua ſimili hoſtia Virgilius Georg. l. III. v. 487. *inter cunctantes cecidit moribunda miniſtros*; & Ovidius, *Haud exſpectato ceciderunt vulnere tauri.*

Ibid. ὦ ἄνα] Appoſite ad Apollinem, qui frequenter ſolo illo Ἄνακτος nomine apud Poetas deſignatur, ſicut infra v. 90. τὰς μὲν Ἄναξ ἴδεν αὐτὸς; & ſicut id ad Juliani Cæſares, adlatis aliquot ex Homero & Sophocle exemplis, olim monui pag. 356. Hinc Πύθιος ἄναξ apud Æſchyl. Agam. v. 578. Quamquam ut Ἄνακτες in genere *Dii* appellati, ita ὦ ἄνα, non de *Apolline*, ſed de *Baccho* dicitur a Chirone apud Pindarum Pyth. Od. IX. p. 301.

Ibid. Ταῦροι] Quorum, tanquam in ſolemni feſto opportuna fit mentio; quod nempe juxta Maronem Georg. l. II. v. 146. *maxima taurus victima*; pluris etiam bobus feminis ad ſacrificia æſtimarentur *tauri*, juxta Pauſaniam l. VII. p. 442. Adde, quod iidem rite Apollini, ſicut & Neptuno, ut notat ad Maronem (Æn. l. IV. v. 201.) Servius, immolarentur. Quod vero ibidem addit Servius, non *autem Jovi*, & monet iterum ad Æn. l. III. v. 21. quod *contra rationem* dicatur ibi Æneas *Jovi taurum ſacrificaſſe*, mox *ubique enim Jovi juvencum legimus immolatum*, abunde utique refellunt, quæ de mactatis haud ſemel Jovi tauris, paſſim apud veteres auctores occurrunt. Unde ταυροκτονεῖν de Jovis ſacrificiis etiam dictum, ut apud Sophoclem Trachin. v. 773. ſicut de Deorum ſacris in genere eadem voce uſus ante fuerat Æſchylus Sept. Theb. v. 282. ταυροκτονοῦντας θεοῖσιν; quod ταυροσφαγεῖν alibi vocat in eodem dramate; nempe v. 43. Apollinem vero quod adtinet, *capras*, *oves*, & *boves* eidem immolari ſolitos, tradit Antonius Liberalis *Metam.* c. XX. *Lupi* vero apud Argivos Apollini Λυκείῳ mactati, ut notant veteres Critici ad Sophocl. Electr. v. 6. Notæ alioquin non *taurorum*, ſed *aſinorum* Hecatombæ, Apollini apud Hyperboreos immolari ſolitæ, de quibus Pindari Pyth. Od. X. p. 331.

V 80. Ἰὴ ἰή] Vide quæ de hac acclamatione jam ſupra monui ad verſ. 25.

Ibid. Καρνεῖε πολύλλιτε] Heſychius πολύλιστον (mallem πολύλλιστον) πολυλιτάνευτον; quæ eadem eſt hujus vocis πολυλλίστου gloſſa, in brevibus Scholiis ad Odyſſ. E. 445; occurrit etiam eadem vox in Hymn. in Latonam in Orphicis, πολυλλίστη βασίλεια, ſicut τρίλλιστε Ceres invocatur a Callimacho. ult. verſ Hymn. in hanc Deam. Apollo autem hic πολύλλιτος, nempe qui paſſim & crebro βωμίοις λιταῖς, quarum mentio apud Euripidem Phœn. v. 1738, coleretur.

V. 87.

V. 81. *Ἀνθεα μὲν φορέουσι*] Aræ nempe veterum, ut herbis ſeu frondibus ſic floribus etiam vinciri & coronari ſolitæ, quæ in genere *verbena* a Romanis, ut notum, dicebantur; unde Terentius, Andr. Act. IV. Sc. IV. *Ex ara hinc ſume verbenas.* Quæ *στεφανώματα βωμῶν* (prout ea vocat Pindarus Isthm. Od. IV. p. 459; alibi de hieronica, *ἐπιστεφάνωσε βωμὸν*, Ol. Od. IX. p. 94.) obvia etiamnum, & quidem e floribus, ut hoc loco, in monumentis antiquis, & quod vel e vulgatis veterum nummorum ectypis liquet. Aras vero in Ægypto coronari demum ſolitas planta, ſeu herba, dicta iis *ὄσιγγα*, notat Theophraſtus H. Pl. lib. I. c. XV. p. 13. Ut mittam coronas aureas, quibus coronatas in pompa Dionyſiaca aras aureas tradit Athenæus l. V. p. 202.

Ibid. *ὅσα εἴαρι, τόσσα φέρουσιν ὧραι*] Unde etiam flores *ἔαρος τέκνα* dicuntur a Chæremone Tragico apud Athenæum l. XIII. p. 608. Imperite autem hunc locum aut ambigue per *horas* vertit interpres, quæ ſ[illegible]icet *flores vere produxerint*. Notæ enim abunde *Ὧραι* cum in genere de ſingulis anni temporibus dictæ, tum maxime, ut hoc loco, *Εἰαριναὶ ὧραι*, de *verno tempore*, ſicuti vocantur in veteri Epigrammate Anthol. l. VII. ep. 126. *Εἰαρινῶν Ὡρῶν*, & apud Euripidem in Cyclope v. 501. *Ἠρινῆς ὥρας*, de *verno tempore*, ut in adducto jam ante ejuſdem Tra[illegible] ex Alce[illegible] v. 449. *ἀρτ[illegible] μηνὸς*, h. e. *tempus vernum menſis*, q[illegible] Spartæ c[illegible]lebrabantur. *Ὧραι* nempe *temporis filiæ*, omniaque pro[illegible]d[illegible], non flores ſolum, ut hoc loco, *producere* dictæ, in verſu veteris Poetæ apud Stobæum Ecl. Phyſ. l. I. c. II.

Ἡ δὲ χρόνου παῖδας Ὥρας, αἳ πάντα φύουσι,

Aut temporis filiæ Horæ, quæ omnia producunt.

Unde etiam Græcorum more *hora* vocem uſurpavit Horatius, lib. II. Od. XVI. *Et mihi forſan, tibi quod negavit, porriget hora*; ut proinde haud neceſſe exiſtimem *horam* ibi pro *Parca*, cum nupero, eoque cultiſſimo eru[illegible]tiſſimoque Gallico hujus Poetæ interprete & commentatore, explicare. Neque vero de anni ſolum, ſed de diei etiam te[illegible]ibus *Ὧραι* itidem dictæ, ut *μεσημβριναὶ ὧραι*, ſeu *meridianum tempus*, infra H. in Lavacr. Pallad. v. 73.

V. 82. *ποικίλ'*] *Ποικίλαι* legit hic Interpres, qui reddit *variæ*, ut ad *Horas* referat; utrumque rurſus imperite; *ποικίλα* enim legendum fuit, ut ad *ἄνθεα*, quorum mentio in priori verſu, omnino referatur. Res clara, & de qua miror nihil a prioribus hujus Poetæ eruditis editoribus animadverſum.

V. 83. *χειμῶνι δὲ κρόκον ἡδύν*] Præclaram omnino hu[illegible] loco lucem affundunt, quæ de *croco Cyrenaico*, eoque ex[illegible]mii præ aliis odoris, tradit cum alibi Theophraſtus, tum H[illegible] l. VI. c. VI. p. 127; ſicut hic ea de re locus haud parum ſincerior ac emendatior apud At[illegible]næum legitur l. XV. p. 682. male vero ibidem ab interprete acceptus, quod[illegible]que tam[illegible] intactum reliquit in animadv[illegible]ionibus *ὁ πάνυ*. Meretur autem idem Theophraſti locus, prout apud Athenæum bene comparet, opportuno hic adſcribi. *Εὐοσμότατα δὲ τὰ ΕΝ ΚΥΡΗΝΗ ῥόδα, διὸ καὶ τὸ μύρον ἥδιστον· καὶ τῶν ἴων δὲ καὶ τῶν ἄλλων ΑΝΘΕΩΝ ἀκρατεστάτα μάλιστα, καὶ [illegible]*

ἐυόσμοι. ΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΣ δὲ Η ΤΟΥ ΚΡΟΚΟ[illegible] · *Odorat*[illegible]*ma quæ apud* CYRENAS *roſa*, *unde etiam unguentum roſaceum illic* [illegible] *vi*[illegible] *larum etiam & reliquorum* FLORUM *odor ibi eximius ac* [illegible] ; MAXIM[illegible] *autem* CROCI ; non vero, ut ibi perperam Dalec[illegible] & con[illegible]ario plane ſenſu, *præterquam* CROCI *diverſa a* [illegible] ; aut [illegible]ut apud Theophraſtum nullo etiam ſenſu, in edit[illegible]one Hei[illegible], o[illegible]a omni ibi *croci* mentione legebatur, *μάλιστα δ᾽* [illegible], *Διαφέροντ*Θ *δὲ τῦ χρόνε*, pro *Διαφερόντως δὲ τῦ κρόκυ.* Q[illegible]ibus [illegible] p[illegible]ter clara Theophraſti apud Athenæum verba, præibat [illegible]pſe Theophraſtus, gemino plane, & qui huc etiam ſpectat, ea de [illegible] loco, qui exſtat de C. Pl. l. VI. c. XXVII. p. 384. Ἐπεὶ δὴ τὰ [illegible] ΚΥ[illegible]ΗΝ[illegible] *ταῦτα* ΕΥΟΣΜΑ, *τά τ᾽ ἄλλα καὶ* ΜΑΛΙΣΤΑ *τὸ Ῥόδον*, *καὶ* Ο Κ[illegible] *nam ea quæ* CYRENIS *proveniunt ea de cauſſa* (agri nempe tenuis ibi & [illegible]) ODORATA *ſunt cum cætera*, *tum vel* MAXIME ROSA *&* C[illegible]OCUM. Hæc vero ad ſuperiorem Athenæi e Theophraſto locum [illegible] ipſumque Theophraſtum, uti plura id genus alia ex eodem Athenæo ac alii[illegible]de, quæ corrupta nobis reliquit editio Heinſiana [illegible] nomi[illegible]s & ven[illegible]tatæ in Titulo ac Præfatione operæ menſuram u[illegible]iq[illegible]e non [illegible]d[illegible]implens, pridem notaveram, & quorum alibi ſpecimen [illegible] dab[illegible]ur. Q[illegible]amquam corruptum eundem quod adtinet de *croco Cyrenai*[illegible]*o* locum, vi[illegible] pol[illegible] animadvertiſſe poſtremum Theophraſti Hiſto[illegible]iæ [illegible]itorem Batavu[illegible] [illegible], & a quo forte id hauſit, qui obiter ejus rei, & tacito quidem i[illegible]ce, meminit ad Plinium l. XXI. c. VII. ingenio[illegible]us alioquin ac ind[illegible]ſtrius Harduinus. Haud male vero ad laudatum [illegible] *roſæ* juxta & *croci* Cyrenaici divinum quendam odorem conjun[illegible]untur eadem [illegible]ter max[illegible]me *ἐυοσμοι* apud Plautum Curcul. A[illegible] Sc. [illegible] *tu* [illegible]*momum*, *tu r*[illegible]*ſa*, *tu* CROC[illegible]NUM &c. Quibus a[illegible]ere mi[illegible]i [illegible] per licet aliud de eod[illegible]m *croco Cyrenaico*, ejuſque præſtan[illegible]ia, [illegible] Scriptoris ſeu Antiſtit[illegible] luculentum te[illegible]imonium, quo cum [illegible]u ſilphio, no[illegible]a & [illegible]ta adeo a veteribus Cyren[illegible], *crocus* c[illegible]jungitur ; Syneſius nempe Epiſtol. CXXXIII. p. 271. [illegible] [illegible] Σίλφιυ πολύν. [illegible] ΚΡΟ[illegible]ΚΟΝ ΑΡΙΣΤΟΝ. ΑΓΑΘΟΝ [illegible] Η ΚΥ[illegible]ΝΗ *καὶ τῦτον ἐκτρέφει* ; *Tryphonis dona paravimus*, *Laſeris magnam c*[illegible]*piam. Hic enim de Batto* [illegible] *adhac* CROC[illegible]M OPTIMUM. *Nam & hoc* PROBUM C[illegible] *provenit.* Qui de *croco* hoc *Cyrenaico* locus non debu[illegible]t d[illegible]ſimo Syneſii editori negotium faceſſere, aut mendi ab eo redargui [illegible] ut e [illegible]s clariſſimi Theophraſti & Athenæi adde & illo [illegible], loci[illegible] abunde con[illegible]tat. Inde vero opportune ut liquet, [illegible] a Cy[illegible] vate, arx Cyrenis Apolli[illegible]is Κα[illegible], om[illegible] [illegible] fl[illegible] quorum ibi in genere [illegible]antum m[illegible]init, ſp[illegible] nomi[illegible]ne, [illegible], ut eximio eo in tract[illegible] tra[illegible]r[illegible]æ. I[illegible] [illegible] [illegible] co[illegible]tigiſſe, inde qu[illegible] hu[illegible] *cro*[illegible] e[illegible]ſſet e genere *florum* [illegible], u[illegible] eo Theoph[illegible] [illegible]m cap[illegible] modo adducti H. P[illegible] *ὀψιαίτε δ᾽* [illegible] & q[illegible], ut mox addit, [illegible] *γὰρ* [illegible]. h. e [illegible]on Ga-

eaſum, ſed Plinio, l. xxi. c. vi. ſ. xvi. i. *Floret Vergiliarum occaſu*; meliùs tamen *ſub Vergiliis*, poſt æquinoctium nempe & durante adhuc autumno, ut ex alio ejuſdem Theophraſti loco liquet, cap. ſeq. p. 130. ac proinde paullo ante *Vergiliarum occaſum*, qui *principium hyemis ac finis autumni* a Galeno dicitur ſect. in Tex. i. Epidem. ac alibi, ἡ δύσις τῆς πλειάδος, ἀρχὴ μὲν χειμῶνός ἐστι, τελευτὴ δὲ τοῦ φθινοπώρου. Unde etiam aliud πλειάδι ἀνθεῖν, uti ibi de floribus croci autumnalibus Theophraſtus, aut ὑπὸ πλειάδα, *ſub Vergilias*, ſicut apud Hippocratem S. i. Tex. i. Epidem. φθινοπωρὸν ἀμφὶ ἰσημερίην καὶ ὑπὸ πλειάδα, *autumno circa æquinoctium & ſub Vergilias*; aliud ὑπὸ aut μετὰ πλειάδος δύσιν, *Vergiliarum occaſu*, aut *poſt* eundem; ſicut de abiete alibi Theophraſtus, quam ἄνθος κρόκινον, ſeu *flores crocei coloris* ferre dicit, fructum autem dimittere μετὰ δύσιν πλειάδος H. Pl. l. iii. c. vi. pag. 45. Sed quamquam ita vix *hyeme* ſuperfuiſſent croci flores, quem paucis *diebus florere* ait ibidem Theophraſtus, ac ab eo Plinius, atque ita illi haud ſtatuendi eſſent ex eo genere florum, quos autumnalibus prorogatis, ac ubi hybernum tempus clementius; hyeme etiam duraſſe tradit eodem loco Theophraſtus, haud eo minus croci, qui *viret bruma & colligitur*, ut de eo rurſus Plinius, ſpicis aut foliis, aut vero etiam odorifero e croci floribus liquore, de quo jam ſupra ad v. 38. ac mox iterum, Apollinis apud Cyrenæos aræ, *hyeme*, quod hic dicitur, adſpergi potuerunt ac repleri. Ut mittam quæ hic in Scholiis opportuna eam in rem, quamquam inepta cæteroquin, hujus vocis etymologia traditur, nempe κρόκον dici παρὰ τὸ ἐν κρύει θάλλειν, *quod in frigore floreat*; quum occurrat obvia & opportunior ab Hebr. כרכם *carcum*, Cantic. iv. 14. ſeu κρόκος in Seniorum verſione aliiſque antiquis ex ea, aut Hebræo fonte, tralatis. Immo eodem *croco* repleta hic Apollinis ara. haud aliter ad ſuffitus ſacri confectionem adhibitus ab Hebræorum Magiſtris idem perhibetur; ac Romanorum inſuper theatra, uti jam ſupra obiter diximus, eodem *croco*, ob odoris præſtantiam, perfuſa olim conſtat, vel e noto Lucretii verſu l. ii. v. 416.

Et cum ſcena croco Cilici perfuſa recens eſt.

Quod tamen ibi non de *floribus* ipſis *Cilicii croci* interpretari debuit ingenioſiſſimus Tan. Faber, quibus profecto e tam longinquis oris, & quidem quovis ludorum ſcenicorum tempore, non poterant Romana theatra perfundi, verum quod aliunde etiam conſtat, & pridem a viris ſummis obſervatum, de croco aqua aut vino etiam diluto, & quo odorato velut imbre eadem theatra reſpergebantur. Unde Martialis ſpectacul. epigr. iii. *Et Cilices nimbis hic maduere ſuis*; ac Spartianus in Hadriano, *Balſama & CROCUM per gradus theatri FLUERE juſſit.* Quomodo *crocini* olei vel unguenti frequens etiam ac pretioſus in veterum luxu uſus ex Athenæo in pompa Antiochi Epiphanis, & Græcis Latiniſque etiam Poetis notus. Immo ad quem theatralem Romanorum morem, ſeu *croci* itidem *ſparſionem*, reſpexit Apulejus Metam. l. x. *per quandam latentem fiſtulam in excelſum prorumpit vino CROCUS diluta; ſparſimque DEFLUENS paſcentes circa capellas ODORO perpluit*

 IMBRE.

IMBRE. Quo tamen referri non debet in theatralibus Athenienſium Dionyſiis ſeu Liberalibus, alius e *croco* luxus, iſque in illis ab Apollonio, ut hoc e Philoſtrato didici in ejus Vita l. IV c. VII. p. 178, graviter reprehenſus, κροκωτὸς τῷ ὑμῶν κατὰ ἁλυργίς καὶ ΚΡΟΚΟΒΑΦΙΑ τοιαύτη πόθεν; οὐδὲ γὰρ αἱ Ἀχαρνικαί γ' οὕτως ἐστέλλοντο, οὐδ' ὁ Κολωνὸς οὕτως ἵππευε. *Unde enim vobis crocotula, & purpura, & e* CROCO TINCTURA? *Neque enim ita Acharnenſes mulieres ornabantur, aut Colonus* (notus uterque inter antiquiſſimos Atticæ δήμους) *eo cultu olim equitavit.* Quem locum ideo adſcribere libuit, quod eum male, ut illi ſæpenumero eo in opere contigit, reddiderit interpres, ac præclarus ſit hujus in theatris Athenienſium, & quidem Liberalibus, moris index. Quomodo etiam κροκωτὸς, ſeu *crocotula*, Baccho vulgo tribuitur, ſicut apud Athenæum in pompa Dionyſiaca l. V. p. 198. & apud Comicum in Ranis p. 212. ac ubi Critici κροκωτὸν, Διονυσιακὸν φόρημα, & proinde, quod, ut hic Philoſtrati locus arguit, in Dei hujus theatro, ſeu Dionyſiis Athenienſium, geſtari ſolitum. Ut mittam *crocotis* etiam indutos Deum Matris miniſtros ſeu Gallos apud Apulejum Metam. l. VIII; iiſque *crocotis Phrygiis* inde etiam ab eo alibi appellatis Metam. XI. *Croco* nempe, non ad odores ſolum ſed ad *tincturas* etiam, ſeu, ut paullo ante, κροκοβαφίᾳ, uſi olim veteres. Unde noti *infectores crocotarii* apud Plautum, Aulul. Act. III. Sc. V. Hinc etiam appoſite ad hunc Philoſtrati locum de *croceis* & *purpureis* theatralibus id genus veſtibus, apud Virgilium ſimiliter de muliebri Trojanorum luxu Æn. l. IX. v. 614.

Vobis picta croco & ſplendenti murice veſtis;

ſicut alioquin apud Pindarum, Pyth. Od. IV. p. 259. κρόκεον, aut juxta Schol. κροκωτὸν Jaſonis εἷμα *crocea* ejus *veſtis* dicitur; ubi Critici, κρόκεον ἢ τὸ κροκοβαφὲς, ἢ τὸ ὑφαντὸν διὰ τὴν κρόκην, nempe κρόκεον h. e. *croco tinctum*, aut *ſubtegmine textum*. quod utrumque rurſus notant ad κροκωτὸν σπάργανον apud eundem Pindarum Nem. Od. I. pag. 337. κροκωτὸν δὲ, ἤτοι ἀπὸ τῆς χρόας τὸ κροκοειδὲς, ἢ ἀπὸ τῆς κρόκης τὸ ὑφαντόν. Aliud enim Græcis, ut notum, κρόκη *trama* vel *ſubtegmen*; aliud κρόκος *crocus* vel *crocum*, de quo hic agimus; ac unde ab utroque, diverſo quamquam ſenſu, dici potuit, ut volunt iidem Grammatici, κρόκεον aut κροκωτὸν, ſicut poſtremum etiam legitur apud Ariſtophanem Θεσμ. p. 823. ὅς ἐμὲ κροκωτὸν τ' ἐνέδυσεν, *qui me croceis veſtibus induit*, ut ibi haud male interpres; aut quomodo rurſus φοινικόκροκον ζώναν iidem Grammatici apud Pindarum, Ol. Od. VI. p. 50. *de zona quæ punicei coloris trama intexta eſſet* explicant, τὴν ἐκ φοινικῆς κρόκης ὑφασμένην: ut ibi omnino legendum. Unde etiam a κρόκῃ, ſeu ſerici ſubtegmine, κροκωτὰς vel κροκωτὲς dictas volunt veteres ad Comicum Critici ad Ran. p. 212. κροκωτῷ γυναικείῳ ἐκ τινος ἐνδύματι, muliebres Athenienſium veſtes, quarum ſæpe apud eundem Comicum mentio, & ad quas reſpexit etiam Clemens Alex. Pæd. l. II c. X p. 2[illegible] ubi agens de muliebri luxu, aliud e Comœdia adducit, [illegible] κροκωτοφορεῖται & [illegible], ut obſervo, leguntur in Ariſtophanis Lyſiſtrata p. 837. & iis gemina p. 850. Adeo ut κρόκας etiam pro [illegible] dici norim apud eun-

eundem Pindarum Nem. Od. x. p 421. ubi nempe agit de Pellenenſium *μαλακαῖσι κρόκαις*, *mollibus veſtibus*, ſeu delicatis & *τρυφεραῖς*, quæ nempe olim inter agonum præmia, & quales proinde e ſubtegmine pretioſo, ſerico puta, vel aureo, vel purpureo, vel *croceo*, ſeu diverſicoloribus alioquin filis, parabantur. Verum haud eo minus dictæ etiam a *κροκοβαφίᾳ* ſeu *croceo* colore, quo tinctæ eſſent vel infectæ id genus veſtes. Quomodo *κροκοβαφῆ χλαμύδα*, *croco tinctam chlamydem*, Meleagro tribuit Philoſtratus Jun. p. 861. aut *στολίδα κροκόεσσαν*, non *ſtolam fimbriatam* juxta Canterum, ſed *croco tinctam*, ſeu, illuſtri Grotio interprete, *ſaturatam croco ſtolam*, dixit Euripides, Phœniſſ. 1498. Ad quam etiam e croco *βαφὴν* reſpexit Empedocles, eo verſu, qui apud Plutarchum legitur de Oracul. Defect. p. 433.

Βυσσῷ δὲ γλαυκῆς κρόκου καταμίσγεται,
Byſſo autem flavus crocus miſcetur.

Unde *κροκωτὸν σπάργανον* adducto jam apud Pindarum loco, *faſcias crocei coloris* verti mallem, ſicut alibi ab eodem dicitur *σπαργάνοις ἐν πορφυρέοις*, *faſciis in purpureis*. Pyth. Od. iv. p. 246. & a quibus ſequiori ævo *Porphyrogennetas* appellatos conſtat. Immo ſicut utrumque illud, tum *ὑφαντὸν* a *κρόκη* ſeu *ſubtegmine textum*, tum *κροκοβαφὲς croco tinctum* a Latinis ſæpe; ubi cæteroquin illa nominis ambiguitas *κρόκης* & *κρόκου* haud habere potuit locum, *ſubtegminis* nempe & *croci*, opportune conjungi videas, ut apud Virgilium Æn. l. v. v. 649.

Et CIRCUM TEXTUM CROCEO *velamen acantho*,

ac in nuptiali Medeæ veſte, Jaſoni, cui *κρόκεον* etiam veſtem, ut ante vidimus, tribuit Pindarus, *nuptura*, & qua eandem induit Venus apud Valerium Flaccum l. VIII. v. 234.

Ipſa ſuas illi CROCEO SUBTEGMINE *veſtes*
Induit;

ubi nempe *κρόκην* ſimul & *κρόκον*, *ſubtegmen* & *croceum* ſeu *κροκοβαφὲς* de eadem *veſte* dici liquet. Quo refero etiam, quod apud Euripidem in Hecuba legitur, non ſolum v. 467. de *κροκέῳ πέπλῳ*, qui nempe Minervæ a virginibus Athenienſium texi ad Panathenaicam pompam ſolitus, ſed quod additur ibidem, *ποικίλλουσ' ἀνθοκρόκοισι πήναις*, *picturans* CROCEO SUBTEGMINE (qualis dicta modo Veneris aut Medeæ veſtis) ſeu CROCO *tinctis filis*, ſicut apud Virgilium Æn. III. v. 483. *picturatas auri ſubtegmine veſtes*; idque pro nota apud veteres vocis *πήνη* pro *κρόκη*, ſeu *ſubtegmine* aut *trama* ſignificatione. Immo quo ſpectant etiam *Chæremonis* apud Athenæum verſus l. III. p. 608.

Κρόκον δ' ὃς ἡλιῶδες εἰς ὑφάσματα
Πέπλων, εἰς εἴδωλον εἰσεμάργνυται.

h. e. illuſtri Grotio interprete in Exc. Tragic. p. 846. CROCIQUE FLOREM (nempe illud Euripidis *ἀνθόκροκον*) *purpureis ſupparus infectus rutilum ſolis imitatur jubar*. quamquam minus accurate in *purpureum* cum *croceo* confundat ὁ πάνυ, qui poſtremus *ſolaris* ſeu ad *ſolis jubar* accedere a Poeta ibi dicitur, ac unde *κροκόπεπλον cum croceo peplo* Auroram, ceu primis Solis radiis illuſtratam, dici notant brevia ad Homerum

merum Scholia ac Euſtathius. E quo præterea ξανθὴ vel *rutilo* potius, quam *flavo*, *croci* hujus colore, *rubentis* proinde a Virgilio Georg. I v. v. 182. *crocumque rubentem*, & ab Ovidio *rubri* itidem appellati Amor. l. II. El. VI.

Tincta gerens rubro Punica veſtra croco;

e quo nempe *croci* colore, κρόκου βαφὴ & κροκόβαφης σταγών, non de odorato *croco*, quo perfuſa eſſent theatra, aut de veſtis etiam *muliebris crocei coloris*, ſed de *ſanguine* dicitur ab Æſchylo Agam. v. 247. & 1130. Idque rurſus appoſite, quod de *ſanguine Croci* adoleſcentis, diſci ictu cæli, natus flos *crocus*, non ab Ovidio ſolum obiter tractatur Metam. l. IV. v. 283, ſed fuſius a Galeno ad Philonis ea de re verſus ab eodem adlatos περ. Συνθέσ. φαρμ. lib. IX. cap. IV. Ut mittam communes Arabum voces [Arabic] [Arabic] quibus *crocus* juxta, & *ſanguis* aut *ſanguinis macula* ab eodem *rutilo* colore deſignatur. Sicut vero *crocus Cyrenaicus*, mira odoris ſuavitate, ac proinde merito ἡδὺς hic a Callimacho ſeu *ſuavis*, ut vertendum potius fuit, quam *dulcis*, ſic *Corycius* præſtantia ac uſu omnium olim celebratiſſimus, Horatio proinde, ut alios mittam, memoratus lib. II. Satyr. IV. v. 68. ac unde *Corycium* in Cilicia antrum, ubi idem naſcebatur, a Galeno viſum, prout ipſe teſtatur de Antidotis c. XIII. Immo inde *Corycium* illud antrum vel montem ab Hebræa vel Phœnicia voce ſupra indicata כרכם ſeu κρόκος, bene deduxit ὁ πάνυ Bochartus de Col. Phœn. p. 378. Dictus vero Atticis, ut poſtremo hoc addam, κρόκας, cum *crocus* ipſe, tum *locus*, ubi idem naſcebatur, quod me docuit Euſtathius ad Odyſſ. A. p. 1698. Sed neſcio quomodo hæc præter inſtitutum fuſius ad hunc locum adnotarim; quamquam ab eodem forte haud aliena, & illuſtrandis præterea aut explicandis aliis veterum de *croco* aut κροκίνοις vel κροκωτοῖς veſtibus, quæ haud ſatis adtenderunt aut confundunt nonnunquam viri in his litteris ſummates, opportuna, ſed quorum omne penes lectorem cordatum ac eruditum eſto judicium.

Ibid. αἰεὶ δέ τοι αἰέναον πῦρ] E quo loco diſcimus in templo Καρνείου Apollinis apud Cyrenæos, perpetuum ignem ſervatum, ſicut in æde hujus dei Delphica factum aliunde conſtat, ut e Chœphoris Æſchyli v. 1036.

Πυρός τε φέγγος ἄφθιτον κεκλημένον,

Ignis autem lumen inextinguibile appellatum:

& quod ſpectat de igne ex ara Delphica ab uno e Plutarchi libris petita narratio apud Plutarchum in Ariſtide. Adde, ut in æde Cyrenæos, ſicut in delubro Jovis Ammonis apud eoſdem Libyas [illegible] exſtitiſſe, cujus meminit alibi Plutarchus, nempe de Defectu Oracul. De more item illo veterum, ſeu cuſtodia perpetui ignis cum in Græcorum Prytaneis, tum alibi, ac inde apud Romanos Veſtæ, plura [illegible] in Diatriba, denuo, eaque auctiore longe & [illegible] vulganda, *de Veſta & Prytanibus Græcorum*.

V. 84. αἰθυσσα τέφρη] Unde inſuper liquet, non lampade ſolum ſemper accenſa, quod nonnunquam, ſicut modo in Jovis Ammonis delubro

bro factum diximus, ſed igne ſupra aram ardente, eoque ἀεὶ ζῶν, cultum a Cyrenæis Apollinem. Quod cum alibi, tum in Græcorum Paroemiis locum etiam habuiſſe contra magni Caſauboni ſententiam, a quo ad Athenæum ignis ille Veſtæ nil niſi lucerna ſemper ardens ſtatuebatur, dicta modo Diatriba, abunde, ut opinor, evicimus.

V 86. ὠρχήσαντο μετὰ ξανθῇσι Λιβύσσῃς] Nempe in ſolemni illo Καρνείῳ Apollinis apud Cyrenæos feſto, ut notant etiam Scholia. Notæ autem in feſtis veterum, maxime Apollinis ac Dianæ, juvenum ac virginum choreæ, de quibus plura in ſequentibus Hymnis in Dianam ac Delum dicenda occurrunt. Λιβύσσῃς vero quod hic legitur, de Africanis ſeu *Libycis* mulieribus, occurrit etiam apud Pindarum Pyth. Od. IX. 307 Λιβύσσας ἀμφὶ γυναικὸς, ac apud Syneſium Epiſt. IV. p. 165. αἱ Λίβυσσαι. Ita Λίβυσσαν ἅλα *mare Libycum* legimus in ejuſdem Callimachi Epigrammate, inter ejus Poematia vulgato. Pro Λιβύσσῃς vero, [illegible] *Libycis mulieribus*, Λιβυστικαῖς γυναιξὶν dixit Æſchylus Suppl. v. 287, ſicut alibi τόποις Λιβυστικοῖς de *locis Libyæ* circa Tritonem, Eumen. v 292.

V 87. τεθμιαὶ ὧραι] Haud aliter de Panathenæis Pindarus Pyth. Od. IX. 306 τελεταῖς ὡρίαις [illegible] Παλλάδος, *in ſolemnitatibus Palladis quæ certo tempore recurrunt* Bene etiam hic Scholia τεθμιαὶ, νόμιμοι, ἀφωρισμέναι, ſeu legitimum tempus Καρνείων apud Cyrenæos. Hinc de ſacris Dianæ Tauricæ, τί μιν Ταυρῶν, infra Hymn. in Dian. v. 174. Ita apud Pindarum τεθμὸς haud ſemel dicitur de *lege*, juxta quam laudari ſoliti Hieronicæ, ut τίμα μὲν ὕμνου τεθμὸν, *honora hymni legem*, Ol. Od. VII. p. [illegible] & στεφάνων ἐγκώμιον τεθμὸν, *coronarum laudatoriam legem*, Ol. Od. XIII. p. 114. ubi notant Critici, τεθμὸν δὲ τὸν νόμον φησί. νόμος γάρ ἐστι τοὺς Ὀλυμπιονίκας ὑμνεῖσθαι, & quod innuunt rurſus ad Nem. Od. IV p. 360. ἐρύκει με τεθμὸς, *prohibet me lex &c.* Quæ loca ideo tango, quod hæc intacta reliquerint Theſauri, eorumque Epitomatores; & ex quibus τεθμὸς & τέθμιος Dorice dictum liquet, haud inſolenti literarum μεταθέσει, & præterea σ in τ mutatione Doribus familiari, quod Atticis θεσμὸς & θέσμιος dicebatur. Dores autem erant, ſicut etiam mox a Callimacho vocantur, Δωριέες Cyrenæi, & ipſe proinde hic Cyrenæus vates.

V. 88. πηγῆς Κύρης] Fontem eo nomine Cyrenis exſtitiſſe tradunt Scholia, (& in quibus non Κυρῆς ſed Κύρης legitur) ſicuti etiam apud Stephanum in Κυρήνη, & quomodo apud Euſtathium ad Dionyſ. p 32. Κύρης πάγης pro Κυρηνῆς omnino legendum liquet, quod occupavit jam ad Stephanum poſtremus ejus editor. Juſtini etiam locum idem vidit opportune, qui exſtat l. XIII. c. VII. ubi ille *Cyræ montis*, & *fontium ubertatis* meminit, quo loco condita a Batto & comitibus Cyrene. & quem pridem ad hunc Callimachi locum notaveram. Ejuſdem fontis, ſed omiſſo ipſo nomine, meminiſſe Pindarum Pyth. Od. IV. p 267. erudite hic obſervat præſtantiſſima D. [illegible], [illegible] nempe Antenoridarum ibidem vocat, & ad quem ſolemnia convivia agitare ſolitos Cyrenæos innuit Pindarus.

V. 89. Δωριέες] Primi nempe, quod Scholia etiam notant, & ſupra jam vidimus, Cyrenarum conditores, quorum majores e Spartanis in inſulam Theram profecti, inde ipſi ad deducendam Cyrenarum coloniam in Libyam primum ſunt appulſi. Ab his etiam Dorienses propagaſſe Καρνείου Apollinis ad Cyrenæos nomen & cultum, jam ante vidimus.

Ibid. πυκινὰς δὲ νάπαις] Νάπη nempe Græcis, ut notum, de *nemore* aut *ſylva*; inde ἱερὰ νάπη de *luco*, in quo aliquot Deorum fana exſtitere, dicitur in veteri inſcriptione, quæ in Cl. Sponii Miſc. legitur p. 3[?]3. nempe τὸν δὲ περίβολον τῆς ἱερᾶς νάπης, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ ναοὺς Δήμητρος, καὶ Κόρης, καὶ Διονύσου; *ambitum autem ſacri luci, & in eo templa Cereris, Proſerpinæ, & Bacchi, &c.* Pro Νάπη autem, νάπος vocat Euripides Phœn. v. 808. πολυθηρότατον νάπος, *abundantiſſimum feris nemus*; ubi Critici Νάπος, ὁ σύμφυτος τόπος, quæ eadem eſt Heſychii gloſſa vocis Νάπη. Eo autem Νάπης nomine, dictum primum *Pythonem*, ſeu Delphici Oraculi ſedem, tradunt veteres Grammatici, ad initium Pindari Pyth. Od. I. a quo alibi κοιλόπεδον νάπος Θεοῦ, ſeu *nemus ſaltus Dei*, de eodem loco dicitur Pyth. Od. v. 272; de Nemea autem, λέοντος ἐν βαθυστέρνου νάπᾳ, *in leonis ampli pectoris ſylva*, Iſthm. Od. I I. p. 451.

Ibid. Ἄζιλιν ἔναιον] Idem ab Herodoto traditur l. IV c. CLXIX. καὶ ἐν τῇ ἠπείρῳ Μενελάϊος λιμήν ἐστι, καὶ Ἄζιρις, τὴν οἱ Κυρηναῖοι οἴκεον, *atque in continenti portus eſt Menelaius, & Aziris, quam Cyrenæi incoluere.* Dici vero promiſcue hunc locum Ἄζιλιν & Ἄζιριν monuit Stephanus, & quod poſtremum, præter Herodoti adducta modo verba, poſtremus Stephani editor Berkelius hoc firmat Callimachi loco, quaſi *haud aliter* apud eundem legeretur, nempe Ἄζιριν ἔναιον; quum tamen in H. Stephani editione, ſicut & in poſtrema Pariſina, quam ad vocem Κυρήνη citat idem vir doctus, Ἄζιλις dicatur, in ſola autem Vulcanii Ἄζιρις, quod ſciam, editione compareret. Quod autem *montem* juxta & *fluvium* dictum Ἄζιλιν notant hic Scholia, locum & fluvium itidem fuiſſe monet Stephanus.

V. 90. ἐγὼ δ' ἐπεδέξατο νύμφη] Habuit hic ante oculos Poeta Pindari de hac Cyrene ab Apolline rapta & in Libyam tranſlata locum, Pyth. Od. IX. pag. 302. πότνια σοι Λιβύα δέξεται εὐκλεᾶ νύμφαν, *venerabilis Libya excipiet illuſtrem nympham*; ubi νύμφην, ſicut hic apud Callimachum, melius per *conjugem* ſeu *recens nuptam* reddidiſſe crederem utriuſque Poetæ interpretes. Γάμον enim, ſeu *nuptias* inter eam & Apollinem a Venere conciliatas, ipſumque inde πόσιν illius Cyrenes ſeu *maritum* futurum, modo ante dixerat Pindarus, ac in ſequentibus [illegible] illas Chirone conſultore ab Apolline [illegible] tradit. Unde hæc eadem Od. pag. 298. 302. & 3[?]3. Quomodo etiam explicandus, ubi de eadem Cyrene & Apolline agit, foret Apollonius l. II. v. 510.

Τὴν μὲν ὅ γ' ἐνθάδ' ἄνασσεν Θεὸς ποιήσατο νύμφην
Αὐτοῦ μακραίωνα, καὶ ἀγρότιν.

Hanc

Hanc enim Cyrenen præ amore Deus fecit conjugem ſuam, longævam & agreſtem;

quamquam aliter eadem hæc ibi tradat Latinus Poetæ illius Interpres. Νύμφην autem Græcis de *ſponſa* non ſolum, ſed *recens nupta* dici notius, quam ut probatione id indigeat: unde Heſychius, Νύμφη, ἡ νεωστὶ γαμηθεῖσα, & Æſchylus Agam. v. 1186. νεογάμου νύμφης. Immo appoſite admodum de ſimili connubio, Jovis nempe cum Europa, Moſchus circa finem cognominis Idyllii,

Ἡ δὲ πάρος κούρη, Ζηνὸς γένετ' αὐτίκα Νύμφη,

Illa autem ante virgo, Jovis ſubito facta eſt Nympha, ſeu *nova nupta*.

Unde νυμφήιον etiam dictum de *thalamo* ſeu *lecto connubiali* apud hunc Callimachum, loco jam alia occaſione ad ſuperiorem Hymnum indicato, & qui exſtat Hymn. in Delum v. 118. Πήλιον ὦ Φιλύρης νυμφήιον, *Pelion o Philyræ thalamus*; ubi nempe cum nympha concubuit Saturnus.

V. 91. Μυρτούσσης κερατώδεος] Ita Μυρτώσιον αἶπος, ſeu *Myrthoſium promontorium*: idem Libyæ mons & Cyrenæ vicinus dictus apud Apollonium l. II v. 507. ubi eruditi Critici, Μυρτώσιον, τόπος ἢ ἄκρα περὶ Κυρήνην, *Myrtoſion locus ſeu promontorium prope Cyrenen.* Nomen loci Μυρτοῦσα vel Μυρτοῦσσα, ut poſtremum apud Stephanum legitur: unde pro Μυρτοῦσα dixit Apollonius Dorice Μυρτῶσα, ſicut vulgo ο & ω pro ου apud Doras, ut κολχως pro κολχυς Theocrit. Id. IΓ. ult. verſu, & γναυλῶς pro γναυλυς, Id. E. v. 58.

V. 91 & 92. ἦχι λέοντα ὑψηὶς κατέπεφνε] Eandem Cyrenen *Hypſei* Lapitharum regis *filiam*, in monte Pelio, dum apud patrem adhuc ageret, cum *leone* ſolam & ſine armis luctantem, ab Apolline deprehenſam tradit Pindarus Pyth. Od. IX. p. 299. Hic vero de alia hujus Cyrenes venatione in Libya, quo nempe tranſlata ab Apolline fuerat, agitur; quod tamen confundunt veteres ad Pindarum Critici, a quibus hic Callimachi locus, quaſi de eadem ageret *leonis cæde*, adducitur, & ubi pro ἦχι λέοντα legunt ἔνθα λέοντα. De hac *Cyrene* vero, ut inſigni ferarum, quas conficeret, venatrice, dixerat ibidem Thebanus vates, κεράϊζεν ἀγρίους θῆρας, *conficiebat feras beſtias.* Ita hanc interempti ab eadem leonis cædem celebrat quoque Nonnus Dionyſ. l. xxv. p. 652.

Χερσὶ λεοντοφόνοισιν ἀεθλεύουσα Κυρήνη.

Manibus leonem interficientibus vincens Cyrene, &c.

ac unde haud cum alio, quam illo λεοντοφόνοιο elogio, eandem Cyrenen aliquoties ibi memorat, ut l. xxiv. pag. 624. l. xxvii pag. 715. &c. Libyæ autem illum tractum, ubi conditæ Cyrenæ, *leonibus* abundaſſe, liquet præterea ex eodem Pindaro, qui ad Batti in oram illam adventum *territos & fugatos leones* tradit Pyth. Od. v. pag. 274. λέοντες περὶ δείματι φύγον; & ad quem ex Ariſtarcho in Scholiis dicitur, datas Batto ab Apolline quaſdam incantationes, quibus eoſdem *leones* abigeret, locumque ab iis in poſterum tutum & quietum redderet.

V. 92. κατένεφεν βοῶν σίνιν &c.] Hinc de eadem Cyrene dixerat loco ante indicato Pindarus Pyth. Od. ix. p. 299 eam aſſidua [illegible] ferarum in monte Pelio, *magnam & tranquillam pacem bobus* [illegible] *præſtare*,

[illegible]ον μέν τε καὶ ἀσυχίαν
Βουσὶ [illegible] παρέχοισα πατρώαις.

Idem vero beneficium peregrino in ſolo adtuliſſe eadem hic [illegible]tur *bobus* ſeu armentis *Eurypyli*, qui Neptuni filius, idemque [illegible]lius tractus ubi poſtea Cyrenæ, & occiſo ibi ab hac viragine leone, qui eam regionem vaſtaret, regnum ab hoc Euripylo, qui illud in præmium fuerat pollicitus, eadem eſt conſequuta. Tradunt id ex A[illegible] veteres ad Apollonium Critici, l. ii. v. 500. quod jam vidit & [illegible] ad Callimachum Friſchlinus, ſed qui Pindarum ut eadem tradentem perperam citat; a quo ibi tamen de prima illa leonis, non in [illegible] Libyæ, ſed in Peleo Theſſaliæ monte, venatione tantum agitur. Adducitur vero hic Callimachi locus ab illis Græcis Apollonii interpre[illegible] ad lib. iv. v. 1561. ubi hujus *Eurypyli* fit mentio, & cui in eodem regno ſucceſſiſſe dilecta hæc Apollinis conjux Cyrene, ex Aceſandro tra[illegible]ur; Ἀκεσάνδρος δὲ ἐν πρώτῳ περὶ Κυρήνης μετ' αὐτὸν βασιλεῦσαί φησι [illegible] Κυρήνην τῆς Ὑψέως. μνημονεύει τοῦ Εὐρυπύλου καὶ Καλλίμαχος λέγων, βοῶν σίνιν Εὐρυπύλοιο, περὶ Κυρήνης ποιούμενος τὸν λόγον; *Aceſander in primo libro de Cyrenis poſt eum regnaſſe in Libya tradit Cyrenen Hypſei fil[illegible]m. Meminit etiam Eurypyli Callimachus dicens, boum perni[illegible]em Eurypyli, de Cyrene verba faciens.* Ita enim legendus ille apud eruditos [illegible] locus, expunctis τῆς Ὑψέως poſt prima illa ἐν πρώτῳ περὶ Κυρήνης verbis. Neque enim Aceſander de *Cyrene Hypſei filia*, ſicuti ſtatim eadem ibi dicitur, ſed de *Cyrenis*, urbe nempe ab ea ita dicta [illegible] unde [illegible]bi etiam citatur ab iiſdem Grammaticis, ut ad lib. iv. v. 1570. καὶ παρὰ Ἀκεσάνδρῳ ἐν πρώτῳ περὶ Κυρήνης; item in Scholiis ad Pindarum Pyth. Od. iv. p. 235. nempe a quo Aceſandro ibi dicatur hunc Eurypylum Neptuni & Celænes filium, Tritonis fratrem, ducta Sterope Solis [illegible] & Paſiphaes ſorore, e qua duos genuerit filios *Lycaonem* & Leucippum.

Ibid. βοῶν σίνιν Εὐρυπύλοιο] Ita de alio leone exitiali toti Pri[illegible] domui, Paride nempe, appoſit[illegible] hic omnino, & quo reſpexit forte Callimachus, dixerat Æſchylus Agam. v. 737 [illegible] δόμοις, *le[illegible]em, perniciem adinsm*, quem pa[illegible] poſt nempe v. 744. vocat [illegible], & qua voce, ut obiter hoc addam, [illegible] pro β[illegible] *damno*, frequenter uti Hippocratem notat Galenus ad Coi [illegible] morbor. [illegible]r. victu. Sect. xv. σίνεα μεγάλα, ad[illegible] [illegible] ab [illegible]nibus [illegible] pro βλαβή[illegible] quod tamen ut obiter [illegible] Attic[illegible]s etiam Scriptoribus haud inſolitum, e Xenophonte, q[illegible] voce [illegible] in rem [illegible] liquet. Notus alioquin infamis ille [illegible] Iſthmicus S[illegible] aliis [illegible], nomine, idemque πιτυοκάμπτης d[illegible] de quo Ovidius [illegible]. l. vii. v 440. *Occidit ille Sinis* &c. Plutarchus in Theſeo & [illegible] l. ii. p. 86. Quo nomine etiam σίνις ſeu σίνις [illegible], alius latro &c [illegible] dictus

dictus a veteri Poeta apud Ariſtotel. Rhetor. l. III. c. III. καὶ Σκίρων σίνις ἀνήρ; idque, quamquam diverſi eſſent latrones *Sinnis* ſeu *Sinis* & *Sciron*, uterque a Theſeo cæſus, & quorum præter Plutarchum in Theſeo, meminit etiam Xenophon Memorab. l. II. p. 716. ὥστε καὶ ὁ Σίνις καὶ ὁ Σκίρων καὶ ὁ Προκρούστης ἀπέθανον, *ex quo Sinnis & Sciron & Procruſtes interfecti ſunt*; ac ſimiliter de hac perſonarum triga, & qui huc forte reſpexit, Ovid. Epiſt. Phyll. v. 69. *Cum fuerit Sciron lectus, torvuſque Procruſtes, & Sinis &c.*

V. 94. ὀφέλσιμα] Vox quæ alibi, ut puto, non legitur, eademque pro ὀφελτήριος ab ὀφέλλειν, pro εὐεργετεῖν, nonnunquam uſurpata, ut apud Apollonium l. II. v. 803.

Ἔστ' ἄρξωσιν ἀρείονες ἄλλοι ὀφέλλειν,

Sicuti inceperint potiores aliqui prodeſſe;

ac ubi eruditi Critici, ὀφέλλειν, τὸ εὐεργετεῖν. Heſychius autem ὀφέλλειν, αὔξειν; quo ſenſu eadem frequenter occurrit apud Poetas, ac inter alios, apud Æſchyl. Sept. Theb. v. 198. & 255. ac apud Pindarum Pyth. IV. p. 263.

Ibid. τόσσα Κυρήνη] Haud mirum a Cyrenæo vate patriam [illegible] laudari, cujus multa, & quæ jam ſuis locis attigimus, fuerint olim decora, coloniæ in eam a Græcis, duce, ut ferebatur, Apolline, deductæ celebritas ſimul ac nobilitas; aer purus ac ſerenus, ſitus, vel agri, quamquam in deſertioribus Libyæ locis, ubertas ſingularis & amœnitas, adeo ut κᾶπος Ἀφροδίτας, ſeu *hortus Veneris* idem locus dici a Pindaro meruerit, Pyth. Od IV. p. 271. Accedebat non incolarum duntaxat celebrata in alendis equis & equeſtribus agonibus peritia, ſed nobilitatum inſuper præclaris ingeniis ſolum, Carneade, Ariſtippo, Callimacho, aliis. Hinc felix etiam & florens olim Cyrene, adeo ut Plato a Cyrenæis rogatus, quo leges ſcriptas iiſdem relinqueret, id inde legatur renuiſſe, quod diceret, difficile eſſe leges Cyrenæis imponere, rebus eorum tam proſperis, χαλεπῶς εἶναι Κυρηναίοις νομοθετεῖν οὕτως εὐτυχοῦσι. Tradit id Plutarchus ad Princip. Inerudit. pag. 779. Unde de mutata [illegible] urbis fortuna alius Cyrenæus Scriptor Syneſius Epiſt. L. p. 18[illegible]. [illegible]μαι δὲ τὸ ΚΛΕΙΝΟΝ ΕΔΑΦΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΗΝΗΣ, ὃ πάλαι [illegible]νεάδαι τε καὶ Ἀρίστιπποι, *Equidem* CYRENES ILLUSTRE SOLUM *deploro, quod Carneadæ olim habebant & Ariſtippi*, & alibi, Oratione nempe de Regno p. 2. de eadem; πόλις ΕΛΛΗΝΙΣ, ΠΑΛΑΙΟΝ ΟΝΟΜΑ καὶ ΣΕΜΝΟΝ, καὶ ἐν ᾠδῇ μυρίᾳ τῶν πάλαι σοφῶν, GRÆCA [illegible], ANTIQUUM & VENERABILE NOMEN, *infinitis olim doctorum celebrata carminibus.* Hæc autem omnia veteris Cyrenes decora, quo magis eadem celebraret, ad unum Apollinem tanquam [illegible] urbis illius Auctorem & [illegible] refert hic Cyrenæus vates. Addo, quod ſequuti temporibus *Flaviæ* [illegible] nomen [illegible] Veſpaſiano, quondam ejus, uti ſupra jam vidimus, Quæſtore, eadem urbs meruerit, ſicut liquet e veteri Titi nummo, qui extat hodie in Gaza Gallorum Regia, & quem jam vulgavit Cel. Patinus, cum inſcr. ΦΛΑΥ. ΚΥΡΗΝΗ, *Flavia Cyrene.*

V. 98. Δελφὸς &c. λαος] Sic apud Æſchylum Eumen. v. 15. λεὼς Δελφὸς. ubi Critici, καὶ ὁ Δελφὸς λεὼς, ὅς ἐςι τῆς χώρας ἄναξ, *Delphicus* ſeu *Delphicus etiam populus, qui regionis eſt dominus.* Nempe Δελφος gentile ὁμωνύμως τῇ πόλει, ut vere Stephanus, ac ſicut Δελφος dictus, non ſolum Apollinis filius, juxta Pauſaniam l. ix. p. 619, & a quo urbi nomen, ſed Apollo ipſe, ut ad Juliani Cæſares olim monui p. 382. Nempe idem quandoque urbis conditoris & gentile etiam nomen, ut in voce Δάρδανος notat Stephanus, & de urbe ac gentili ὁμωνύμως idem monet in voce Ἀκράγας, & Δρέπανα de Lyciæ urbe, ac alibi.

Ibid. ἱφύμνιον ὕρετο] Nempe illud, quod præcedenti verſu dixerat, Ἰὴ Ἰὴ παιῆον, de quo jam ſupra actum ad v. 21, & qua de re itidem Claudianus Præfat. in Rufin. v. 11. *Omnis Io Paan regio ſonat*; ubi ſcilicet cæſum ab Apolline Pythonem illum, & *liberum* inde *Parnaſſum* ac *puriorem Cephiſum* enarraſſet. Hinc etiam, qui ejuſdem ἐφυμνίου meminit Apollonius, illud non adeo a *Delphorum populo*, ut hic Callimachus, quam a Corycius in Parnaſſo Nymphis repertum tradit lib. 11. v. 714.

——Ἰὴ Ἰὴ κεκληγυῖαι
Ἔνθεν δὴ τόδε καλὸν ἐφύμνιον ἔπλετο Φοίβῳ,
——*Ie Ie acclamantes.*
Hinc ſane pulcrum hoc hymni intercalarium natum eſt Phœbo.

Vocatur etiam ἐφύμνιον, cum ab Athenæo l. xv. p. 501. tum a Græcis Ariſtophanis interpretibus, uti mox dicetur. Immo adde his omnibus antiquiorem longe Æſchylum, Perſ. v. 393. Παιᾶν' ἐφύμνουν, *Pæana canebant*, quamquam ibi de Pæane ante pugnam cani a Græcis ſolito agatur, eoque juxta Græcos Thucydidis enarratores ad lib. 1. p. 35, non Apollini, ſed Marti ſacro, & qua de re ad ipſum Æſchylum. Quid ſit autem ἐφύμνιον, docet Hephæſtio p. 70. & veteres Grammatici ad Æſchyli Metrica, Agam. v. 123. nempe ubi legitur,

Αἴλινον, αἴλινον, τὸ δ' εὖ νικάτω,
Naniam, naniam dixit, bene autem eveniat;

quod ſcilicet in fine cum antiſtrophæ, tum epodi repetitur.

V. 100 πυθῶ τοι κατιόντι] Citantur hic & tres ſequentes verſus in Scholus ad Ariſtophanis Equit. pag. 654. ubi ſimile in hunc Apollinem, de quo ante, ἐφύμνιον occurrit Ἰὴ παιὼν, Ins notant vero ibi Critici, ἐφύμνιον εἰς Ἀπόλλωνα· τὴν δὲ αἰτίαν Καλλίμαχος φησὶ διὰ τοῦτο, πυθῶ τοι κατιόντι &c. Πυθὼ autem, ut vulgo notum, tam de *loco* ſeu ſede *Oraculi Delphici*, quam de *ſerpente* ipſo dicta. Grammatici ad [illegible] Pythionicum Pindari, notant Νάπην primo, ut jam ſupra monui, [illegible] poſtea Κρίσσαν, tandem Πυθὼ, ab [illegible] nempe ibi ſerpente *Pythone*, dictum eundem locum.

V. 101. Αἰνὸς ὄφις] Quem *Pythona*, ut notum, vulgo apud ſcriptores dictum. Δελφύνην πελώριον vocat Apollonius l. 11. v. 708 ubi notant Critici, [illegible] aliis maſculino, ab aliis feminino genere hoc ſerpentem ſeu [illegible] nomen [illegible] a Leandro [illegible] & Callimacho tradit [illegible] Δελφύνην dictum cuſtodem Oraculi Delphici. Qui Poetæ noſtri ea de

re

re locus hodie alibi, quod ſciam, non legitur; quamquam iſtud de cuſtodia Oraculi Delphici eidem ſerpenti credita, ab aliis, Apollodoro, Pauſania, Æliano, ſit traditum; immo quem ea de cauſſa ab Apolline cæſum tradit Apollodorus, quod ab ingreſſu Delphici adyti eundem arcuiſſet hic ſerpens. Hyginus vero inſuper ait Fab. CXL. eundem Δελφύνην, ſeu *Pythonem draconem ingentem, ante Apollinem, ex oraculo in monte Parnaſſo reſponſa dare ſolitum.* Δελφίνην πελώριον, juxta Apollonium, vocat eundem ſerpentem Heliodorus, apud Tzetzem ad Lycophronem pag. 43; cumque ab Apolline occiſum, vim Latonæ inferre parantem,

Δελφύνην τόξοισι πελώριον ἐξενάριξεν,
Delphinen ſagittis ingentem confecit;

& quomodo etiam apud Apollonium ac in Scholiis ad eundem, Δελφύνην pro Δελφύνην legendum mallem. Inde quoque dictus & cultus videtur Apollo Δελφίνιος, quamquam ab aliis, ut e Plutarcho de Solert. Animal. p. 984. a *Delphino*, quem ducem Cretenſium coloniæ Cyrrham appulſæ immiſerat Apollo, *Delphinii* nomen nactus ſtatuatur.

Ibid. κατήναρες] Inde Apollinem a Simonide Ἕκατον dictum, quod centum ſagittis Pythonem interfecerit, eoque nomine magis eum delectatum, quam *Pythii*, tradit Julianus Imp. Epiſt. XXIV. p. 157. De hac autem hujus ſerpentis cæde, quam quarta a natalibus die peregiſſe Apollinem tradit Hyginus Fab. CXL. conſuli præ aliis poteſt Claudianus, a quo perempti Rufini, tanquam alterius *Pythonis* cædes, cum hoc ſerpente ab Apolline interempto, eleganter confertur Præf. ſupra jam memorata librorum in Rufinum,

Phœbeo domitus Python cum decidit arcu,

& quæ plura ibidem ea de re leguntur; ac dein in verſ. 15.

Nunc alio Domini talis Pythone perempto.

Ob quam tamen diri illius ſerpentis cædem, novennale exilium paſſus Apollo, tandem vero expiatus, Oraculi Delphici Præſes demum extitiſſe dicitur. Sed quæ omnia Apollinis nempe de Oraculo cum ſerpente pugnam, ſequutumque inde exilium, ut fabuloſa redarguit Plutarchus de Oracul. Defect. pag. 417; aliaque de ea ſerpentis hujus cæde barbari hominis narratio, in ſequentibus ibidem traditur pag. 421. In Creta vero apud Chryſoſtomidem, illam Apollinis ob cæſum Pythona expiationem contigiſſe referunt Grammatici ad Argum. Pyth. pag. 286. quod tamen non *Chryſoſtomidi*, ſed ejus parenti *Carmanori* tribuit Pauſanias lib. X. p. 620. Adde ſolemne quoddam Delphis Σεπτήριον dictum, nono quoque anno celebratum, quod imitationem haberet pugnæ Apollinis cum Pythone, & a pugna, fugæ Dei ad Tempe, ut auctor eſt Plutarchus Quæſt. Græc. pag. 293. Eundem quoque Pythonem tradit ſequenti pag. 294. mari ejectum in regionem Locrorum Ozolarum, atque ibi computruiſſe.

V. 105. ὁ Φθόνος] Hoc & ſequentia de Apollonio Rhodio dici creduntur, quod in Vita Callimachi, ſcripta a veteri aliquo Grammatico, dicatur idem Ibin carmen in hunc Argonauticorum ſcriptorem, qui in-

micus

micus ei factus fuerat, compoſuiſſe. Quamquam idem Apollonius, in ejus Vita, quam nobis itidem reliquit vetus aliquis Grammaticus, Callimacho Alexandriæ operam navaſſe tradatur, immo in eodem cum eo monumento ſepultus. Nihil obſtat tamen, quin hæc de Apollonio dicta ſtatuantur, quòd & σύγχρονοι, ut vel inde liquet, fuerint; & Alexandriæ præterea ſub iiſdem Ptolomæis, Philadelpho & Evergete, vixerint ac floruerint; & longi Poematis, quod adhuc tenemus, auctor extiterit idem Apollonius. Ita etiam ut nonnulla Callimachi imitatus ductus eodem in opere Apollonius ab eruditis ad eum Criticis, ut ad lib. v. 1309. Καὶ τὰ μὲν ὡς ἤμελλε; ubi Scholia, Καλλιμάχου ὁ στίχος, *Callimachi verſus*; & cujuſmodi etiam haud pauca deprehendiſſe credimus, quæ ſuis ad hunc Poetam locis adnotantur. E quibus proinde facile inter eoſdem oriri potuit æmulatio, qualem inter σύγχρονος Pindarum & Bacchylidem Poetas exſtitiſſe, ex eodem Pindaro & Græcis ad eum Criticis liquet. Vide Olymp. Od. IV. p. 27. & Nem. Od. III. p. 255. & ibidem Scholia. Ipſe vero Callimachus de ſe alibi in quodam Epigrammate, de quo mox, *invidia ſe dulcius ceciniſſe* confidenter adſerere non dubitavit, κρέσσονα βασκανίης. ſed quod de Apollonio dictum, clarius adhuc ex ſequenti verſu, & iis quæ ad eum adnotamus, eluceſcit.

Ibid. Ἀπόλλωνος ἐπ' οὔατα λάθριος εἶπεν] Quod *in aurem alicujus aliquid inſuſurrare* dixit itidem Tullius III. in Verrem, ac ut invidorum proprium, non palam ſed clanculum alterius laudi inſidiari, venuſte hic notat Callimachus. Idem alioquin, quod *aurem vellere*, non *Apollinis* quidem, ut hoc loco fieri dicitur ab obtrectatore Callimachi βασκανίης Poeta, ſed ab Apolline ipſo, dimovente Virgilium, ne iſte magnum aliquod aut heroicum poema ſcribere adgrederetur, Eclog. VI. verſ. 2.

Cum canerem reges & prœlia, CYNTHIUS AUREM
VELLIT *& admonuit* &c.

Ut vero Battiadæ noſtri æmulus, λάθριος (Græcorum more, pro λαθραίως) eum ſugillaſſe apud Apollinem traditur, ſic ipſius Apollinis λαθραίου templum prope Calydonem, primariam Ætoliæ urbem, extitiſſe docet Strabo l. x. p. 459. Verum ubi pro Λαθραίου in ſcriptis codicibus Λαφραίου legitur; ac unde Λαφρίου legendum jam vidit eruditiſſimus Palmerius Græc. Antiq. pag. 472. Λαφρίας certe Dianæ apud eoſdem Calydonios cultæ meminit Pauſanias l. IV. p. 275; & cujus ſimulacrum Patrenſibus ab Auguſto dicatum, ac inde in arce Patrenſium, erecto eidem deæ fano, dicatum idem tradit, & cui anniverſarium ſacrum patrio ritu celebrent Patrenſes, l. VII. p. 432. & ſed qua de re, ut & Romano nummo cum inſcr. DIANA LAPHR. ſeu *Laphria*, ad Callimachi Hymnum in hanc deam, dicetur opportunius.

V. 106. οὐκ ἄγαμαι τὸν ἀοιδόν] Tradunt hic Scholia irriſum Callimachum, quaſi auctor longi carminis eſſe non poſſet, eaque occaſione adactum *Hecalen* ſcribere. Unde mirari ſubit, cur eruditiſſimus Tan. Faber in vitis Poetarum Græcorum tradat Callimachum, alienum, utpote

poſt a conſcribendis magnis libris, tota vita unum reliquis prolixiorem, nempe τὰ Ἄιτια edidiſſe. Hujus vero *Hecales*, (ut de altero illo τῶν Ἀιτίων opere nihil dicam) præter ea quæ de eo Poemate, & qua occaſione id a Callimacho ſcriptum ſit, memorant hoc loco Scholiaſtæ, aut quæ de eodem monuerunt alii, facta etiam mentio in veteri Epigrammate, in laudem hujus Poetæ ſcripto, & quod extſtat Anthol. l. 1. c. LXVII. Ep. XXIV.

Ἀειδει δ' Ἑκάλης τε φιλοξείνοιο καλιὴν,

Canit vero Hecales hoſpitibus amabilis caſam.

Ejus quoque *Hecales* fragmenta nonnulla obſervavi in veterum Græcorum Commentariis, ſicuti ad Pindari Nem. Od. v. ubi corrupte Καλλιμαχ⊙ ἐν Ἀικάλῃ pro ἐν Ἑκάλῃ legitur; ad Ariſtophanis præterea Acharnenſes p. 377. item ad Apollonium l. 1. v. 1116. & in Brevibus Scholiis ad Homeri Il. B. v. 547, aut alibi, quæ ſuo etiam loco tradentur. Notum vero illius Poematis argumentum; *Hecale*, anus paupercula, quæ Theſeum (cujus rei apud Plutarchum in Theſeo, Julianum Imp. Epiſt. XLI, alioſque fit mentio) hoſpitio excepit, & ad quam proinde reſpicere notat illuſtris Scaliger duos illos verſus in Priapeiis. *Æqualis tibi, quam domum revertens Theſeus reperit in ... ge jacentem*; ſed quod monuerat jam ante flos ingeniorum Politianus Miſc. c. XXXV. de quo tamen ſilet ibi ὁ πάνυ.

Ibid. ὃς', ὅσα πόντ⊙, ἀείδει] Varias hujus loci explicationes tangit in Notis Friſchlinus, ſed ab ejus mente, ſi quid judico, alienas: nec melior videtur, quam ex iis prætulit Vulcanius, *qui non mare verſibus equet*, & retinuit in verſione ligata interpres, *qui non tantum, quantum mare, cantat.* Ἔλλειψις hic eſt Poetis familiaris, vocis ἔχει, nempe ὅσα Πόντος ἔχει; & quo haud obſcure innuitur, eum Poetam non videri admiratione aut afflatu Apollinis dignum, niſi qui tale Poema poſſit condere, quo omnia, quæ mare aut *Pontus* ita dictus continet vel alluit, potis eſt enarrare. Quod utique Apollonio Rhodio apprime liquet convenire, ac reſpicere omnino ejus Argonautica, quæ de *Pontica* Heroum illorum expeditione agunt; inde etiam initium ducunt, ſcilicet ab invocatione hujus Apollinis, Ἀρχόμενος σέο ΦΟΙΒΕ &c. Μνήσομαι οἵ ΠΟΝΤΟΙΟ κατὰ ςόμα &c. *Tuis* PHOEBE *auſpiciis, Memorabo, qui in os* PONTI &c. ac toto dein Poemate illam profectionem maritimam in Pontum, & ex eo reditum, omniaque inde quæ utrumque illud mare Internum & Ponticum adluunt loca, & ſingulas, quæ eadem incolunt gentes, aut cæteroquin quæ in longinqua illa expeditione memoranda, celebrat aut enarrat Apollonius. Haud alius quærendus eſt nec magis opportunus, qui hactenus eruditos fugit, hujus loci ſenſus; & qui inſuper egregie firmat ac illuſtrat, quæ de eodem Apollonio, tanquam invido illo, qui Callimachum, quod tale Poema, quale ipſe compleverat, procudere non poſſet, hiſce ſugillarit, ad ſuperiorem verſum ſunt adnotata.

V. 107. Τὸν φθόνον ὡ' πόλλων ποδί τ' ἤλασεν] Adeo ut Apollo, tanquam verus & æquus talium judex ac ſupremus arbiter, hic adimpleat, quod

micus ei factus fuerat, compoſuiſſe. Quamquam idem Apollonius, in ejus Vita, quam nobis itidem reliquit vetus aliquis Grammaticus, Callimacho Alexandriæ operam navaſſe tradatur, immo in eodem cum eo monumento ſepultus. Nihil obſtat tamen, quin hæc de Apollonio dicta [illegible] r. quod & συγχρονοι, ut vel inde liquet, fuerint; & Alexandriæ præterea ſub iiſdem Ptolomæis, Philadelpho & Evergete, vixerint ac floruerint; & longi Poematis, quod adhuc terimus, auctor extiterit idem Apollonius. Ita etiam ut nonnulla Callimachi imitatus [illegible] eodem in opere Apollonius ab eruditis ad eum Criticis, ut ad lib. I v. 309. Καὶ τὰ μὲν ὡς ἠμελλε; ubi Scholia, Καλλιμάχου ὁ στίχος, *Callimachi verſus*; & cujuſmodi etiam haud pauca deprehendiſſe credimus, quæ ſuis ad hunc Poetam locis adnotantur. E quibus proinde facile inter eoſdem oriri potuit æmulatio, qualem inter συγχρονους Pindarum & Bacchylidem Poetas exſtitiſſe, ex eodem Pindaro & Græcis ad eum Criticis liquet. Vide Olymp. Od. IV. p. 27. & Nem. Od. III. p. 255. & ibidem Scholia. Ipſe vero Callimachus de ſe alibi in quodam Epigrammate, de quo mox, *invidia ſe dulcius ceciniſſe* confidenter adſerere non dubitavit, κρέσσον' ἀοιδὰ βασκανίης. ſed quod de Apollonio dictum, clarius adhuc ex ſequenti verſu, & iis quæ ad eum adnotamus, eluceſcit.

Ibid. Ἀπόλλωνος ἐπ' οὔατα λάθριος εἶπεν] Quod *in aurem alicujus aliquid inſuſurrare* dixit itidem Tullius III. in Verrem, ac ut invidorum proprium, non palam ſed clanculum alterius laudi inſidiari, venuſte h[illegible] Callimachus. Idem alioquin, quod *aurem vellere*, non *Apollinis* quidem, ut hoc loco fieri dicitur ab obtrectatore Callimachi βραχυλογίας Poeta, ſed ab Apolline ipſo, dimovente Virgilium, ne ille magnum aliquod aut heroicum poema ſcribere adgrederetur, Eclog. VI. verſ. 2.

Cum canerem reges & prælia, CYNTHIUS AUREM VELLIT *& admonuit* &c.

Ut vero Battiadæ noſtri æmulus, λάθριος (Græcorum more, pro λαθραίως) eum ſugillaſſe apud Apollinem traditur, ſic ipſius Apollinis λαθραίου templum prope Calydonem, primariam Ætoliæ urbem, extitiſſe docet Strabo l. X. p. 459. Verum ubi pro Λαθραίου in ſcriptis codicibus Λαφραίου legitur; ac unde Λαφρίου legendum jam vidit eruditiſſimus Palmerius Græc. Antiq. pag. 472. Λαφρίας certe Dianæ apud eoſdem [illegible]onios cultæ meminit Pauſanias l. IV. p. 275; & cujus ſimulacrum [illegible] ab Auguſto dicatum, ac inde in arce Patrenſium, erecto eidem deæ fano, dicatum idem tradit, & cui anniverſarium ſacrum [illegible] ritu celebrent Patrenſes, l. VII. p. 432. &c. ſed qua de re, ut & Romano nummo cum inſcr. DIANA LAPHR. ſeu *Laphria*, ad [illegible] Hymnum in hanc deam dicetur opportunius.

V. 10. [illegible] ἀγαίομαι τὸν ἀοιδὸν] Tradunt hic Scholia irriſum Callimachum, quaſi auctor longi carminis eſſe non poſſet, eaque occaſione adactum *Hecalen* ſcribere. Unde mirari ſubit, cur eruditiſſimus Tan. Faber in vitis Poetarum Græcorum tradat Callimachum, alienum utpote

pote a conſcribendis magnis libris, tota vita unum reliquis prolixiorem, nempe τὰ Αἴτια ediditle. Hujus vero *Hecales*, (ut de altero illo τῶν Αἰτιῶν opere nihil dicam) præter ea quæ de eo Poemate, & qua occaſione id a Callimacho ſcriptum ſit, memorant hoc loco Scholiaſtæ, aut quæ de eodem monuerunt alii, facta etiam mentio in veteri Epigrammate, in laudem hujus Poetæ ſcripto, & quod extſtat Anthol. l. 1. c. LXVII. Ep. XXIV.

Ἀείδει δ' Ἑκάλης τε φιλοξείνοιο καλιήν,

Canit vero Hecales hoſpitibus amabilis caſam.

Ejus quoque *Hecales* fragmenta nonnulla obſervavi in veterum Græcorum Commentariis, ſicuti ad Pindari Nem. Od. v. ubi corrupte Καλλίμαχος ἐν Ἀκάλῃ pro ἐν Ἑκάλῃ legitur; ad Ariſtophanis præterea Acharnenſes p. 327. item ad Apollonium l. 1. v. 1116. & in Brevibus Scholiis ad Homeri Il. B. v. 547. aut alibi, quæ ſuo etiam loco tradentur. Notum vero illius Poematis argumentum, *Hecale*, anus paupercula, quæ Theſeum (cujus rei apud Plutarchum in Theſeo, Julianum Imp. Epiſt. XLI, alioſque fit mentio) hoſpitio excepit, & ad quam proinde reſpicere notat illuſtris Scaliger duos illos verſus in Priapeiis. *Æqualis tibi, quam domum revertens Theſeus reperit in rogo jacentem*; ſed quod monuerat jam ante flos ingeniorum Politianus Miſc. c. XXXV. de quo tamen ſilet ibi ὁ πάνυ.

Ibid. οὐδ', ὅσα πόντος, ἀείδει] Varias hujus loci explicationes tangit in Notis Friſchlinus, ſed ab ejus mente, ſi quid judico, alienas: nec melior videtur, quam ex iis prætulit Vulcanius, *qui non mare verſibus æquet*, & retinuit in verſione ligata interpres, *qui non tantum, quantum mare, cantat.* Ἔλλειψις hic eſt Poetis familiaris, vocis ἔχει, nempe ὅσα Πόντος ἔχει; & quo haud obſcure innuitur, eum Poetam non videri admiratione aut adflatu Apollinis dignum, niſi qui tale Poema poſſit condere, quo omnia, quæ mare aut *Pontus* ita dictus continet vel aluit, potis eſt enarrare. Quod utique Apollonio Rhodio apprime liquet convenire, ac reſpicere omnino ejus Argonautica, quæ de *Pontica* Heroum illorum expeditione agunt; inde etiam initium ducunt, ſicuti ab invocatione hujus Apollinis. Ἀρχόμενος σέο ΦΟΙΒΕ &c. Μνήσομαι οἳ ΠΟΝΤΟΙΟ κατὰ στόμα &c. *Tuis* PHOEBE *auſpiciis, Memorabo, qui in os* PONTI &c. ac toto dein Poemate illam profectionem maritimam in Pontum, & ex eo reditum, omniaque inde quæ utrumque illud mare Internum & Ponticum adluunt loca, & ſingulas, quæ eadem incolunt gentes, aut cæteroquin quæ in longinqua illa expeditione memoranda, celebrat aut enarrat Apollonius. Haud alius quærendus eſt nec magis opportunus, qui hactenus eruditos fugit, hujus loci ſenſus; & qui inſuper egregie firmat ac illuſtrat, quæ de eodem Apollonio, tanquam invido illo, qui Callimachum, quod tale Poema, quale ipſe conſcripſerat, procudere non poſſet, hiſce ſugillarit, ad ſuperiorem verſum ſunt adnotata.

V. 107. Τὸν φθόνον ὡπόλλων ποδί τ' ἤλασεν] Adeo ut Apollo, tanquam verus & æquus talium judex ac ſupremus arbiter, hic adimpleat, quod

quod a Trajano petebat in Panegyrico Plinius, cap. LXII. *ne reſpexeris clandeſtinas exiſtimationes, nulliſque magis quam audientibus inſidias ſuſurros.* Continuatio proinde hæc eſt prioris ἀποσιωπήσεως, juxta quam φθόνος hic iterum pro φθονερῷ, *invidia* nempe ſeu *livor*, juxta illud Poetæ, *livorque ſecundis anxius*, pro *invido* ſeu æmulo & obtrectatore, qualis [illegible] Callimachum Apollonius. Neque aliter apud Pindarum Ol. Od. VIII. p. 78. Μὴ βαλέτω με λίθῳ τραχεῖ φθόνος, *ne petat me lapide aſpero invidia*: h. e. ut ibi Critici, *nemo mihi invideat*, μηδεὶς μοι φθονείτω, & quo referri etiam poſſunt ſimiles formulæ, ut apud Æſchylum Agam. v. 913. φθόνος δ' ἀπέστω, pro quo pariter Latini, *abſit verbo invidia*; aut ſicut apud Ovidium Epiſt. Phyllid. v. 79. *Illa (nec invideo) fruitur* &c. Ita adhibita quandoque vox νέμεσις, ſicut apud eundem Græcum Tragicum in Thebana virginum chorus ad Eteoclem, ab eo de ſua ſollicitudine in imploranda Tutelarium urbis Numinum adverſus imminens ab hoſtibus periculum ope reprehenſus, ait verſ. 241. τί τάδε νεμέσις στυγεῖ; *cur hæc averſatur invidia?* cui reſpondet continuo Eteocles, οὔτι φθονῶ σοι δαιμόνων τιμᾶν γένος, *non invideo tibi, ut Deorum colas genus*; ac ſimiliter ab hoc Poeta, οὐ νέμεσις. Hymn. in Dianam v. 64 ac præterea in ejuſdem Epigrammate, quod in Anthologia l. III. c. XXV. epig. LIX. ac inde etiam inter ejus Fragmenta legitur; ubi nempe dixerat, quod paullo ante tetigi, *ſe invidia dulcius cecini*ſſ*e.* Ὁ δὲ νεῖκος κρέσσονα βασκανίης; addit, Οὐ νέμεσις, quæ formula erat arrogantiam ſeu reprehenſionem a ſe dictis amovendi. Ipſum vero φθόνου & νεμέσεως diſcrimen abunde tradit Ariſtoteles Rhetor. l. II. c. VIII. erraréque eos, qui utrumque pro eodem aut ſimili ſtatuunt; hanc enim in virtute poni & Diis etiam, νέμεσιν nempe & νεμεσᾶν, cujus quidem rei crebra apud veteres Tragicos exempla, tribui, non autem φθόνον aut φθονεῖν. Unde Proclus in Platonis Theologiam pag. 41, Diis inter alia largitur, βούλησιν ἄφθονον, ſeu *voluntatem invidiæ expertem*, alibi autem in Timæum nempe l. III. p. 141. inter σκέμματα Platonis refert, ἀγαθῷ δὲ οὐδενὶ οὐδέποτε περὶ οὐδενὸς ἐγγίγνεται φθόνος, *nulli autem viro probo unquam de ullo naſcitur invidia.* Quod φθόνου quoque & Νεμέσεως ſeu *Adraſteæ*, diſcrimen præclare quoque indicat illud Euripidis in Rheſo v. 342.

> Ἀδράστεια μὲν, ἡ Διὸς παῖς,
> Εἴργοις στομάτων φθόνον.
> *Adraſtea, Jovis filia, Prohibeas oris invidiam*, ſeu *arrogantiam*;

& Sophoclis itidem in Electra v. 1594.

> Ὦ Ζεῦ, δέδορκα φάσμ' ἄνευ φθόνου μὲν οὐ
> Πεπτωκός. εἰ δ' ἔπεστι Νέμεσις, οὐ λέγω.
> *O Juppiter, video ſpectaculum, quod non ſine invidia accidit.*
> *Utrum vero adſit Nemeſis, non adfirmo.*

Immo ſicut, quod modo vidimus, dictum a veteribus φθόνος ἀπέστω, *abſit invidia*, ſic contra invocata, ut adiit dicenti, favens ſcilicet Nemeſis ſeu Adraſtea, uti ab Ariſtide fieri obſervo Gratul. Smyrn. pag. 477. καλοῦμεν δὲ Ἀδράστειαν, ad verbum, *invocamus autem Adraſteam*, & quod Canterus ibi vertit, *abſit verbis invidia*; & ſimiliter, ſacr. ſerm.

II.

II. p. 512. 513. ἡ δὲ Ἀδράστεια κεκλήσθω σὺν αὐτῷ, *Adraſtea autem cum ipſo invocetur*; Canterus autem, *quod ipſius ac Nemeſis pace dictum ſit.* Quo itidem ſpectat illud Euripidis in Rheſo v. 468. σὺν Ἀδραστείᾳ λέγω, *cum bona Adraſtea venia dico*; quod tumidis nempe ac vanis oſtentatoribus infeſta haberetur hæc Dea, ut bene ad Heſiodum obſervat ὁ πολυμαθέστατος Grævius, & vel unus hic Lucani locus abunde arguit lib. V. v. 233.

Et tumidis infeſta colit quæ Numina Rhamnus.

Quamquam, ut obiter hoc addam, φθόνος etiam ſubinde a Græcis Tragicis pro νεμέσει ſumi, ac Diis inde tribui liqueat, ſicut ab Euripide Iphigen. in Aul. v. 1097. Μή τις θεῶν φθόνος ἔλθῃ, *ne qua Deorum invidia veniat*, nempe *ira* vel *indignatio*, ſeu νέμεσις.

V. 108. Ἀσσυρίου ποταμοῖο μέγας ῥόος] *Perſarum Euphratem* his deſignari notant Scholia, quod de Callimachi ætate nemo facile intelliget, qua ad Euphratem uſque Ptolemæorum, ſub quibus ille vixit, Philadelphi puta & Evergetis, porrigebatur ferme imperium; aut alias idem fluvius, excuſſo veteri Perſarum jugo, in Alexandri primum, dein Seleucidarum ditionem majori ex parte, tranſierat. Limes idem poſtea, ut notum, ſub Auguſto Romani Imperii, ſeu *amnis*, ut de eo Tacitus, An. l. XV. c. XVII. inter Parthos & Romanos *medius*, ita ut eoſdem Parthos apud Lucanum Pompejus vocet l. VIII. v. 213. *populoſque bibentes Euphratem*, ac unde etiam *Parthiæ fluvius* dicitur ab auctore libelli de Fluminibus Plutarcho adſcripti; donec ſub Trajano Romani quoque juris factus, ac inde etiam una cum Tigride, in præclaro Trajani nummo ſignatur, quo ARMENIA ET MESOPOTAMIA IN POTESTATEM P. R. REDACTA dicitur. Quamquam ideo ὁ τῶν Περσῶν *Perſarum Euphrates* dictus in his Scholiis, ſeu quod ad Perſas rediiſſet ſequutis temporibus & ab ævo Alexandri Severi Parthorum ad Euphratem uſque imperium extendebatur; ſeu vero, quod in *Perſide* fontes Euphratis ac Tigridis, qui tamen erant in Armenia, nonnunquam ſtatuantur, ut apud eundem Lucanum l. III. v. 253.

——cum Tigride magnus
Euphrates, quos non diverſis fontibus edit
Perſis.

Et ſicut *Perſicus* etiam fluvius idem a Nonno dicitur Dionyſ. l. XXIII. pag. 604.

Περσικὸς Εὐφράτης οὐκ ἔκφυγε γείτονα Πέρσην,
Perſicus Euphrates non effugit vicinum Perſam.

Nec minus obvium, cur *Aſſyrii fluvii* nomine idem hic a Callimacho vocetur; quum notum ſit, & monuerint ſæpe eruditi, *Aſſyrios* & *Syros* paſſim confundi apud veteres ſcriptores, maxime autem apud Poetas Græcos Latinoſque; unde Phœnicius Adonis, *Aſſyrius* a Bione dictus, & purpura Tyria a Virgilio, *Aſſyrium venenum* Georg. lib. II. v. 465, & *Aſſyria*, ut obſervo, de *Cappadocia* etiam ab Apollonio Rhodio l. II. v. 948. quod nempe, ut notant ibidem Critici, ἡ πάλαι Συρία, ſeu *antiqua Syria*, eadem regio fuerit appellata. Unde *Aſſyriam mediam*, τὴν μέσην σφῶν Ἀσσυρίαν, ſeu *Meſopotamiam*, quod ibidem additur, *ab incolis appellatam*, Euphrate ac Tigride terminari dicit Arrianus, Ἀναβ.

 l. VII.

l. VII. Ut mittam Babyloniam, pluribus Euphratis alveis irriguam, *Aſſyriam* haud ſemel, cum alibi, tum apud Ammianum nuncupari, & notanter l. XXIII. v. 11. de Juliani in Perſidem expeditione, *læva per Adiabenam & Tigridem, dextera per Aſſyrios & Euphratem*. Quamquam ratione veteris *Aſſyriæ* ita dictæ, quæ haud alia erat, ut aliunde notum, & ipſe Ammianus teſtatur, c. VI. p. 371. quam quæ *Adiabena* poſtea fuit vocitata, non *Euphrates*, ſed Tigris, *Aſſyrii fluvii* nomine debuiſſet potius deſignari. Mitto quod non *Aſſyrius* ſolum, ſed *Medus* etiam primum dictus Euphrates tradatur ab auctore, vulgo Plutarcho, de Fluminibus.

Ibid. μέγας ῥόος] Quomodo *flumen magnum Euphrates*, dicitur Deuter. c. 1. v. 7. ac apud Thargumiſtas נהר ſeu *fluvius* abſolute poſitus, de *Euphrate* dici conſuevit. Hinc Lucanus loco paullo ante adducto, *cum Tigride magnus Euphrates*, & apud Ammianum l. XXIII. c. VI. p. 372. *flumen regium & Euphrates cunctis excellens*. A quo etiam fluvio, quod paullo ante dixerat Ammianus, ſicut a *fluminibus maximis* Ægyptus, India, *Euphratenſis* quoque dicta, quæ antea *Commagene* vocabatur. Qua de re conſuli etiam poteſt Procopius, Bell. Perſ. l. V. c. XVII. p. 47. Unde etiam ex Joſephi loco, ubi de Euphrate dicitur Αρχ. l. 1. c. 1. Καλεῖται δὲ ὁ μὲν Εὐφράτης Φορὰς· σημαίνει δὲ ἤτοι σκιδασμὸν, ἢ ἄνθος, h. e. juxta veterem interpretem, *vocatur Euphrates quidem Phoras, quod ſignificat diſperſionem*, ſeu *flos*. Pro ἄνθος, doctiſſimus Iſ. Voſſius ὄνθος *ſtercus* ſeu *fimum* legendum exiſtimavit, ob lutulenti fluvii illius limum.

V. 109. λύματα γῆς] Quod, ut alia mittam, abunde firmatur ex iis, quæ de altiſſimo limo ſupra Euphratis aquam coeunte, & quidem per L. ſtadia præter alios tradit Procopius libro & cap. loco modo indicato, ubi de Euphratis & Tigridis ortu ac fluxu agit accurate. Idem de magnis aliis fluviis, ut Nilo, dictum, & cujus ὕδωρ ἰλυῶδες ſeu *aqua limoſa* cum ab aliis, tam a Galeno traditur, qua de re mox. Immo Euphratem deſinere in aquam paluſtrem & limoſam, ſeu τεναγώδη, adducta ejus rei cauſſa, refert Arrianus, Αναβ. l. VII.

Ibid. ἐφ' ὕδατι συρφετὸν] Idque inde, quod Euphrates longe Tigride altior, ſuis aquis terræ altitudinem exæquat, ac verno & æſtivo tempore, ripis ſuperatis, Aſſyriorum campos inundare ac πλημμυρεῖν fuerit ſolitus, ut a Strabone, Arriano, Plinio, aliiſque traditur.

V. 110. οὐκ ἀπὸ παντὸς ὕδωρ] Singularis nempe veterum cura in Numinum ſuorum cultu, ut lotionibus & καθαρμοῖς rite adhibitis is perageretur. Eam vero in rem, non promiſcuus, ſed ſtatus ac ſolemnis deſtinatæ *aquæ*, ſeu *marinæ*, ſeu *fluviatilis*, ſeu *fontium*, uſus adhiberi ſolitus, ut obſervat etiam Philo περὶ Θυόντων p. 848. οἱ μὲν ἄλλοι χεδὸν ἅπαντες ἀμιγεῖ ὕδατι περιῤῥαίνονται, θαλάττῃ μὲν οἱ πολλοί. τινὲς δὲ ποταμοῖς, οἱ δὲ κάλπεσιν ἐκ πηγῶν ἀρυόμενοι· *cæteri fere omnes aqua pura luſtrantur, marina plerique, nonnulli autem fluviatili, aliique etiam urnis eam e fontibus haurientes*. Ita Ariſtides Serm. ſacr. II. pag. 545. de crebris lotionibus ſibi ab Æſculapio præſcriptis, καὶ μὲν ὅσα ἂν ποταμοῖς,

μοῖς, πηγαῖς, ἢ καὶ θαλάττῃ προστάξῃ χρήσασθαι, *nam quoties fluviis, fontibus, aut etiam mari uti juſſerit.* Frequentem utique *aqua marina* ad luſtrationes id genus aut piamenta uſum exſtitiſſe, e plurimis veterum auctorum; ac Poetarum, imprimis Tragicorum, locis liquet, & qua de re alibi. Tanagræorum utique, ut alia hic mittam, matronas Bacchi ſacris initiatas, ad mare καθαρσίων ἕνεκα deſcendiſſe, auctor eſt Pauſanias l. IX. p. 572. & ſtatuam Dianæ Tauricæ, ut ab Oreſte pollutam, aqua marina luſtrandam, Euripides Iphigen. Taur. v. 1034. Haud aliter (ut de diſtincta etiam certorum aut *fluviorum* aut *fontium*, ad ſacros id genus uſus aqua, obiter hoc tangam) ac Minervæ lavacrum, non ex Argolicæ regionis fontibus, ſed ex Inacho fluvio advectum tradit Callimachus Hymn. in Lavacrum hujus Deæ v. 46 & 50. Ita Cybeles ſimulacrum quotannis a Gallis ſacerdotibus, non alibi, cujus exempli opportune hic meminit præſtantiſſima Fabri filia, quam in Almone fluvio lavari ſolitum, ut, præter Ovidium in Faſtis, tradit Lucanus l. I. v. 60.

Et totam parvo revocant Almone Cybellen.

Adde hiſce, quod in Hercyna fluvio lavari ſoliti, qui Triphonium Oraculum conſulerent, bibendaque iis inſuper aqua e fonte Lethes dicta, indice utriuſque illius ritus Pauſania l. IX. pag. 603. ſic aqua ex Hippocrene adhibita ad expiandum Oreſtem, juxta eundem Pauſan. l. II. p. 145. ac e ſolo latice, qui Delphis prope delubrum Muſarum, libari tantum ſolitum, quod tradit Plutarchus de Pythiæ Oraculis pag. 402. ὅθεν ἐχρῶντο πρὸς τὰς λοιβὰς ὕδατι τούτῳ, *unde ea aqua ad libationes utebantur;* ſicut etiam Sacerdotes ſeu Miniſtri templi Delphici, Caſtalia aqua ſe abluentes, antequam templum adirènt, ut liquet ex Euripide in Jone v. 96. Sic in Iliſſo, Atticæ fluvio, lavari tantum ſoliti minoribus Myſteriis initiandi; & Olympiæ cinerem aqua Alphei amnis aræ affuſa circumglutinari, cum nulla alia aqua id poſſit efficere, ut tradit Plutarchus de Oracul. defectu p. 433. Ἐκ τοῦ Ἀλφειοῦ παραχέοντες ὕδωρ, ἑτέρῳ δὲ πειρώμενοι ποταμῷ, οὐδενὶ δύνανται συναγαγεῖν οὐδὲ κολλῆσαι τὴν τέφραν; *Ex Alpheo fluvio affundentes aquam, nullius vero alterius fluvii, facto ejus rei periculo, aqua potuerunt eoſdem cineres coacervare aut conglutinare*, ſicut verti locus ille debuit.

Ibid. ὕδωρ φορέοντι Μέλισσαι] Quomodo Ὑδροφόρια una voce dicta Delphinii hujus Apollinis apud Æginetas ſacra, juxta Criticos ad Pindari Nem. Od. V. p. 374. *Aqua* nempe varius in ſacris veterum uſus, cum ad Sacerdotum, victimæ, altaris, aut ob cædem admiſſam expiandorum ablutiones, ſeu piamenta; eademque aqua in templorum χέρνιβας & περιρραντήρια inferri ſolita, qua inde lavari aut adſpergi fana ipſa Deorum ingredientes conſueverant. Adde, quod eadem fana nonniſi puro pede adiri debuerint; unde a cuſtode templi Delphici Jone petit Chorus apud Euripidem, Jon. v. 220.

Θέμις γυάλων ὑπερβῆναι
Λευκῷ ποδί γ';
Eſt ne fas ſepta templi tranſire puro pede?

non *albo*, ut ibi vertit Canterus. Quam in rem, ut alia nota aut trita hic mittam, occurrit præclarus apud Hippocratem locus, lib. de Morbo ſacro, cap. 11. ubi poſtquam tradidiſſet Deum eſſe, qui majora & graviora peccata purget ac purificet, quique *liberatio*, ut ibi ait, *noſtra exiſtat*, καὶ ἔρυμα γινόμενον ἡμῖν, addit, αὐτοί τε ὅρυς θεοῖσι τῶν ἱερῶν καὶ τῶν τεμενέων ἀποδεικνύμενοι, ὡς ἂν μηδεὶς ὑπερβαίνοι, ἢ μὴ ἁγνεύοι, εἰσιόντες τε περιρραινόμεθα, οὐχ ὡς μιαινόμενοι, ἀλλ' εἴ τι καὶ πρότερον ἔχομεν μύσος, τοῦτο ἀφαγνιούμενοι; *ipſique terminos templorum ac delubrorum Diis deſignamus, ut nullus, qui non purus ſit, eos tranſcendat; & ingreſſi reſpergimur, non ut inquinemur, ſed, ſi quod etiam antea ſcelus admiſerimus, purificemur.* Μελίσσας autem dictas Cereris ſacerdotes, præter hunc locum tradunt qui inde forte id hauſere veteres Grammatici, quæ antea Μητροπόλοι, ut notat in poſtrema hac voce Heſychius, vocabantur. Quamquam apud Pindarum eo Μελίσσας nomine, quod jam viderunt alii, *ſacerdos Delphica* deſignetur Pyth. Od. IV. p. 239. χρησμὸς ὤρθωσε μελίσσης Δελφίδος, *Oraculum erexit ſacerdotis Delphici*, ad quem locum adiri poſſunt Critici, qui proprie *Cereris ſacerdotes* ita dictas, καταχρηστικῶς δὲ καὶ τὰς πάσας obſervant, & quarum præterea inſigne, coronam, papaver, & clavim ex humeris pendulam exſtitiſſe, tradit Callimachus H. in Cerer. v. 45, qua de re ibidem. Ἱεροφαντίδες vero eædem *Cereris ſacerdotes*, appellatione aliis quoque communi, ut Minervæ ſacerdoti apud Plutarchum in Sylla, dictæ a Sophocle Oedip. Col. v. 5[illegible]. Peculiaria vero *ſacerdotum* id genus *feminarum*, certis dicatarum numinibus, nomina exſtitiſſe, aliunde etiam liquet; ut Θυσιάδας, auctore Heſychio, quæ Δηοῦς hujus filiæ Proſerpinæ operabantur; & Κερνοφόροι, quæ Rheæ apud Nicandrum Alex. pag. 144. Sic Minervæ ſacerdos apud Solos Cilicas, Ὑπεκκαυστρία appellata, juxta Plutarchum Qu. Gr. p. 292; & Apollinis non Delphici ſolum, quod aliunde liquet, ſed Λυκείου etiam apud Argivos, Προφῆτις ab eodem Plutarcho dicta, in Pyrrho pag. 404. Ita Γεραιραὶ mulieres Athenis, occultis Bacchi ſacris miniſtrantes apud Demoſthen. in Neæram. p. 527. & 528. ſicut Βάκχαι θυιάδες & Μιμάλλονες etiam apud Lycophronem p. 210. appellatæ, eidem Patri Libero conſecratæ feminæ. Deabus autem, e ſequiori ſexu eaſque *virgines* ut plurimum, delectas, quæ ſacra earum procurarent, cum ex auctoribus, tum ex aliis monumentis antiquis, in quibus ſacerdotum id genus feminarum haud ſemel fit mentio, obvium. Adeo etiam ut Athenis lege cautum fuerit, ut *ſacerdos femina virgo eſſet*, notante id Marcellino in Hermogenem p. 65. τὴν ἱέρειαν νόμος παρθένον εἶναι: contigiſſe autem, ut ſacerdos id genus abortum paſſa, μοιχείας accuſaretur. Sic aliam ſacerdotem tradit in iiſdem Commentariis pag. 319. (quos ideo tango, quia, ut ſupra jam innui, non in multorum adeo manibus ii verſantur) Syrianus lenocinii accuſatam, ſed abſolutam. Unde non Ἱέρειαι ſolum, ſed Ἀρχιέρειαι etiam leguntur nonnunquam in monumentis antiquis, ſicut in Cl. Sponii Miſc p. 335. & 349. Hinc Philo de Vitæ Contemplat. p. 899. adducit virgines Hebræas, quæ Eſſæorum exemplo caſtitatem colerent, idque voluntarie, ſeu, ut addit, *non coacta*, ſicut

non-

nonnullæ Græcorum ſacerdotes, *παρθένοι τὴν ἁγνείαν ἐκ ἀνάγκη καθάπερ ἐισὶ τῶν παρ᾽ Ἕλλησιν ἱερειῶν.* Hinc ſubinde ſacerdotes id genus uſque ad nubilem ætatem tantum adhibitæ, ut Dianæ in Ægira Achaiæ apud Pauſan. l. VII. p. 45. & pariter Minervæ Aleæ apud Tegeatas Arcadas, eodem teſte l. VIII. p. 530. Nonnullæ vero etiam apud Græcos ſacerdotes mulieres, ſed *viduæ* ac *univiræ*, & quæ cœlibes deberent poſtea permanere, ut Telluris ſacerdos in Achaia, Pauſan. l. VII. p. 450. & Delphis ac Athenis non virgines, ſed viduas, cuſtodiendo ibidem æterno igni præfuiſſe, auctor Plutarchus in Numa.

V. 111. *καθαρή τε καὶ ἀχράαντος*] Quales vulgo fontium ſcaturigines, aut inde profluentes aquæ; ac unde de Cadmo Ovidius Metam. l. VIII. v. 56. &c.

Sacra Jovi facturus erat, jubet ire miniſtros,
Et petere e VIVIS LIBANDAS FONTIBUS UNDAS.

Talis proinde aqua, quæ ita liquida & illimis in vivis id genus fontibus labitur, non quæ e limoſis fluviis hauſtis, pura demum fit percolata per vaſa fictilia, ut de Nili aqua limoſa olim factum tradit Galenus de Simpl. Medic. Facult. l. 1. c. IV; *ἔςι δὲ δή πυ καὶ* ΤΟ ΙΛΥΩΔΕΣ ΥΔΩΡ *σύνθετον πᾶς ὡς καὶ τὸ* ΤΟΥ ΝΕΙΛΟΥ *τὸ κατ᾽ Ἄιγυπῖον, ἀλλὰ διὰ τῶν κεραμείων ἀγγείων διηθούμενον. Eſt porro etiam* AQUA LIMOSA *quadantenus compoſita, velut* NILI, *quæ in Ægypto eſt, ſed ea per fictilia vaſa percolata plane pura efficitur*; ubi addit inſuper ejuſmodi aquam, quo *καθαρὴ* efficiatur, bis terve percolandam.

V. 112 *Πίδακος ἐξ ἱερῆς ὀλίγη λιβάς*] *Πίδαξ* nempe de ſalienti e ſaxo fonte ſeu aqua dicitur, ut apud Apollonium l. IV. v. 1394. *πίδακα μαςεύεσκον*, *ſalientem aquam quærebant*, ac unde Euripides in Andromacha v. 116.

Τάκομαι ὡς πετρίνα πιδακόεσσα λιβάς,
Colliqueſco ſicut gutta ſcaturiens e ſaxo.

Sacra autem, ſeu *ἱερὰ*, eadem hic dicitur, ſicut quævis aquæ ad ſacrorum uſum deſtinatæ, & quomodo de loco *ταῖς Σεμναῖς* dicato Sophocles ait Oedip. Col. v. 482.

ΙΕΡΑΣ *ἐξ ἀειῤῥύτε χοὰς*
ΚΡΗΝΗΣ *ἐνέγκου δι᾽ ὁσίων χειρῶν θίγων.*
SACRAM *undam ex perenni* FONTE *puris manibus affer.*

Immo ſicut fluvii *ſacri*, ſeu *ἱεροὶ*, vulgo a Græcis Latiniſque Poetis appellati, ut *ἱερῶν ποταμῶν* in genere apud Euripidem Mede. v. 410. & 846. & apud Apollonium l. III. v. 165. *καὶ ποταμῶν ἱεροὶ ῥόαι*, & *fluviorum ſacri fluxus*; & *ſacri fluctus marini* etiam dicti, ut ab Euripide Cycl. v 264. *μηδ᾽ ἱερὰ κύματα*, ac unde Græcorum, ut ſolet, more Horatius lib. 1. Od. 1. *aquæ lene caput ſacræ.* Ideo autem hæc appellatio iis indita, quod ſingulis fluviis aut fontibus totidem Genii tributi, aut vero a veteribus ii pro Diis, & quidem primis & maximis haberentur, ſicut docet Ariſtides Hymn. in Neptun. T. 1. p. 34. *καὶ ὡς* ΘΕΟΥΣ ΠΗΓΑΣ *καὶ* ΠΟΤΑΜΟΥΣ *ἐνόμιζον οἱ πρῶτοι, μεγίςυς τε καὶ πρώτυς, καὶ ἔτι γε νάματα, tum quod veteres* FLUVIOS *&* FONTES *pro* DIIS *maximis & pri-*

mis habuerint atque etiam LATICES. Unde *ſacra aqua*, ſeu *rivus ex antro Nympharum defluens* dicitur apud Theocritum Idyll. VII. verſ. 136.

—τὸ δὲ ἐγγύθεν ἱερὸν ὕδωρ
Νυμφᾶν ἐξ ἄντροιο κατειβόμενον κελάρυζε.

Adde quod *aqua* Diis vulgo etiam *ſacra*, ut Pharis aqua Mercurio ſacra dicitur apud Pauſaniam l. VII. p. 441.

Ibid. *ὀλίγη λιβὰς*] Quod ab Apolline hic dictum, in gratiam illius *βραχυλογίας*, cujus ſe valde ſtudioſum oſtendit Callimachus, cum pervulgato illo dicto, quod ei Athenæus tribuit, *magnus liber, magnum malum*; tum præterea eo Epigrammate, quod infra legitur, ſcripto ab eo *εἰς τοὺς βραχυλόγους*; ac ubi inter alia de ſe ait ad Bacchum, *ἐμοὶ δ', ὦ 'ναξ, ἡ βραχυσυλλαβίη*, *mihi autem, o domine, breve carmen.* Quo ſpectat inſuper, quod de Callimacho, ut ad ſcribenda grandia poemata, ſicut Jovis cum Titanibus prœlia, impari, tum de ſe etiam, ejus exemplo, ſcribit Romanus Callimachus, Propertius l. II. El. I. verſ. 39 &c.

Sed neque Phlegræos Jovis Enceladique tumultus
Intonet anguſto pectore Callimachus.
Nec mea conveniunt duro præcordia verſu
Cæſaris in Phrygios condere nomen avos.

Hinc illud Antipatri de breviloqua itidem Erinna, Lesbia Poetria, opportune ad hunc locum, quo melior dicitur exilis cygni ſonus, quam alta graculorum crocitatio, Anthol. l. III. c. XXV. Ep. LXIX.

Παυροεπὴς Ἤριννα, καὶ οὐ πολύμυθος ἀοιδαῖς,
Ἀλλ' ἔλαχεν Μούσης τοῦτο τὸ βαιὸν ἔπος.

Mox:

Αἱ δ' ἀναρίθμητοι νεαρῶν σωρηδὸν ἀοιδῶν
Μυριάδες λήθῃ ξεῖνε μαραινόμεθα·
Λωΐτερος κύκνου μικρὸς θρόος, ἠὲ κολοιῶν
Κρωγμὸς, ἐν εἰαριναῖς κιδνάμενος νεφέλαις:

Breviloqua Erinna & non verboſa cantibus, ſed ſortitum eſt Muſas hoc exiguum carmen; dein, *ac vero innumera recentiorum coacervatim Poetarum myriades oblivione, o hoſpes, contabeſcimus. Eſt melior cygni parvus* ſeu *exilis ſonus, quam graculorum crocitatio, in vernis quæ diſſipatur nubibus.* Quamquam haud ſemper *βραχυλογίας* ſtudioſum fuiſſe Callimachum e Luciano liceat colligere, qui ubi Homerum dixiſſet, licet Poetam, Tantalum, Ixionem, Tityrum, alioſque breviter percurrere, addit de Conſcr. Hiſtor pag. 704. Tom. 1. edit. Salm. *εἰ δὲ Παρθένιος, ἢ Εὐφορίων, ἢ* ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΣ *ἔλεγε πόσοις ἂν οἴει ἔπεσι τὸ ὕδωρ ἄχρι πρὸς τὸ χεῖλος ἤγαγεν*, *ſi Parthenius, vel Euphorion, vel Callimachus eadem tractaret, quam multis puta vocibus aquam ad labia uſque Tantali adduxiſſet?* Verum non de noſtro Callimacho, ſed forte de altero juniore e ſorore ejus nato, & qui poema heroicum ſcripſiſſe a Suida traditur, id a Luciano hic dictum. Quamquam fatendum ſit, quod ſolo Callimachi nomine noſter Battiades, maxime ubi de poetis ſermo, ſoleat a veteribus

veteribus deſignari; ut nunc de *Callimacho Colophonio* taceam, cujus e Tatiano meminit Euſebius Præpar. Evangel. l. x. pag. 491. edit. Græc. Latin.

Ibid. ἄκρον ἄωτον] Sicut *ſacra aqua* hoc loco, ſic vini *Lesbii florem* ſeu præſtantiam eadem voce innuit in Epigrammate, quod infra legitur, Λεσβίης ἄωτον νέκταρ οἰνάνθης; quomodo *florem vini* pariter alii dixerunt, aut ſicut ῥόδων ἀώτοις in alio ejuſdem Callimachi Epigrammate dicitur. Notus autem promiſcuus & familiaris, maxime Pindaro, hujus vocis ἀώτου de quavis re ſuo in genere eximia, uſus, ut μουσικῆς ἄωτον, Ol. Od. 11. Ἡρώων, aut clarorum progenitorum, ἄωτον, Ol. Od. 11. & Nem. Od. VIII. στεφάνων ἄωτον, de corona Hieronicarum, Ol. Od. v. & Iſthm. Od. VI; ac ſimiliter alibi apud eundem modo σοφίας ἄωτον, modo ζωᾶς ἄωτον, modo γλώσσας ἄωτον, modo χαρίτων ἄωτον, modo ἵππων etiam ἄωτον dicitur.

V. 113. ὁ δὲ Μῶμος] Idem nempe, quem φθόνου ſeu *invidiæ* vel *livoris* nomine paullo ante indicaverat, ſeu Apollonius revera fuerit, ſeu quis alius Callimachi Muſis iniquus, ac proinde ſicuti μῶμος & φθόνος apud auctores nonnunquam conjunguntur, ſicut apud Plutarchum Polit. Præc. p. 820. ἄχραντον ὑπὸ φθόνου καὶ μώμου τιμὴν, *purum ab invidia & livore ſeu reprehenſione honorem.* Uſi vero ſeniores hac voce μῶμος, pro *vitio*, non *animi*, ſed *corporis*, ut Levit. XXII. v. 20. pro quo in Hebr. מום in Chald. & Syriac. מומא, unde factum illud Græcorum μῶμος, ab aliis de *animi macula* reprehenſione digna ſeu ψόγῳ dictus, & pridem ab Homero Odyſſ. B. v. 86. ac in brevibus ad eum Scholiis μῶμος, ψόγος, quæ eadem eſt Heſychii de hac voce gloſſa. Inde μῶμος Deus aliorum irriſor & obtrectator ab iiſdem appellatus.

Ibid. ἐν ὁ φθόρος, ἔνθα νέοιτο.] Nempe quod Græci dixerunt non ſolum ἐς κόρακας, ſed hic magis appoſite, ἐς φθόρον, aut ἐς φθορὰν, vel εἰς ὄλεθρον, quo in *perniciem* ſeu in *malam rem* quis abire jubetur. Prioris exemplum, ut hoc loco, occurrit apud Æſchylum Sept. Theb. v. 258.

Οὐκ ἐς φθόρον σιγῶσ' ἀνασχήσῃ τάδε;

Non in malam rem abiens tacita hæc tolerabis?

Ubi veteres Critici, οὐκ εἰς φθορὰν ἀπελθοῦσα, ἄφωνος (ita melius quam ἀφώνως) μένεις; poſterioris apud Sophoclem in Oedip. Tyran. ubi bis legas verſ. nempe 438. & 1167. οὐκ εἰς ὄλεθρον; Idem vero dixit Comicus in Equitibus p. 354.

Ἄπαγ' ἐς Μακαρίαν ἐκποδών. Αλ. σύγ' ὦ φθόρε,

Apage hinc in Macariam (ſeu *in malam rem*) *Al. apage, tu vero perdite;*

ubi eruditi Grammatici notant ἐς μακαρίαν pro εἰς ὄλεθρον dici; dein φθόρε δὲ ὀλέθρε (non ὄλεθρε) φθοροποιέ: φθόρος nempe ibi non pro φθορᾷ, aut *perditione*, ut in hoc Callimachi, aut adducto Æſchyli loco, aut ſicuti apud Theocritum, vir pravus pecuniæ diſpenſator ab uxore dicitur, φθόρος ἀργυρίου Διοκλείδας, *pernicies argenti Dioclidas*, Idyll. xv. v. 18. Sic de Herodis filio dicitur apud Joſephum Αλωσ. l. 1.

cap. XVII. Ἀντιπάτρῳ τῷ φθόρῳ, non, ut ubi vetus Interpres, *Antipatro ſpurio*, ſed *perditis moribus*, ut id bene jam in nupera editione Oxonienſi hujus libri eſt adnotatum. Φθόρος pro *perdito*, ſeu ὀλεθρίῳ, ſicuti ſupra in hoc Poeta φθόνος pro φθονερῷ, ut vidimus, dictus. Idem autem quod dicebatur, ἐς φθόρον vel εἰς ὄλεθρον, uno verbo ἐκφθαρῆναι dixit alibi Ariſtophanes, nempe Εἰρην. p. 629.

Ἐχθὲς δὲ μετὰ ταῦτ᾽ ἐκφθαρείς.

Heri autem poſthac cum infortunio abiens;

& quæ Græci Interpretes, ἐκφθαρεὶς ἐξελθών· οὕτω γὰρ λέγεται τὸ ἐπὶ κακῷ ἐξελθεῖν που. E quibus præterea abunde, ut opinor, firmatur, abſurde omnino, quod bene etiam cenſuit Vulcanius, φθόνον hic apud Callimachum pro φθόρον legi; ſicut nempe in libris aliquot ſcriptis, ac inde in editione Stephaniana, ad oram hujus loci adnotatur.

OBSERVATIONES
IN
HYMNUM
IN
DIANAM.

EIΣ THN APTEMIN YMNOΣ] Quales Οὐπίγγοι olim, uti obiter antea ad initium Hymn. in Jovem monui, dicebantur. Docuit id cum Athenæus, qui ita in genere nuncupatos IN DIANAM HYMNOS tradit, ſicut Ἰούλους in Cererem, l. xiv. pag. 619; Οὐπίγγοι δὲ εἰς Ἄρτεμιν· tum eruditi ad Apollonium Rhod. Critici, qui ſpeciatim de Troezeniis id notant l. i. v. 972. Ὕμνος εἰς Δήμητρα (nempe Ἴουλος) ὡς Οὐπίγγος, παρὰ Τροιζηνίοις εἰς Ἄρτεμιν, *Hymnus in Cererem* (Ἴουλος) *ſicut* Οὐπίγγος *apud Troezenios*, *Hymnus in Dianam*. Quam in rem præclarus occurrit apud Theodoritum locus, ſed gravi mendo, quod illum ibi obſidet, deformatus, quodque eadem opera hic eluendum, nempe Ἑλλην. Θεραπευτ. Serm. iv. p. 540. T. iv. μήτε τῇ Δηοῖ τὸν Ἴουλον ᾄσωμεν, ἢ τὸν Λιτυέρσαν, μὴ τῷ Διονύσῳ τὸν Διθύραμβον, μὴ τῷ Πυθίῳ μάντει τὸν Παιᾶνα, μὴ ΤΗ ΑΡΤΕΜΙΔΙ ΤΟΝ ΟΥΠΙΓΓΟΝ, (non ut ibi vox nihili, librariorum lapſu vel incuria, legitur, τὸν ὔποιπον) h. e. *nec Julum Cereri canemus*; *nec* Rhex *Lityerſam*; *nec Baccho Dithyrambum*; *nec Pæana Pythio vati*, *nec* UPINGUM (non *Upoepum*) DIANAE. Quæ vox Οὔπιγγος petita procul dubio a voce Οὖπις, nota Dianæ appellatione, & de qua infra in hoc Hymno v. 204. Οὖπι ἄνασσα &c. Ut ita Οὔπιγγοι dicti ſint Hymni in hanc Deam Οὖπιν, ſicut Ἴουλοι modo dicti *Hymni in Cererem* Οὐλώ, ut ex iiſdem Apollonii Scholiaſtis liquet, nuncupatam. Quamquam utrumque illud omiſſum videam a Menandro Rhetore, apud Aldum una cum aliis Græcis Rhetoribus edito, p. 594. ubi ille *Hymnos* a Diis, quibus iidem erant ſacri, peculiariter appellatos obſervat, ut *Pæanas* & Ὑπορχηματικοὺς in Apollinem, in Bacchum *Dithyrambos* & Βάκχους, in Venerem Ἐρωτικούς· Ὕμνους autem in genere de *aliis Diis*, & ſpeciatim quidem de Jove dictos. Ut nunc mittam aliud *Hymnorum in Dianam* apud Laconas genus, qui Καλαβοίδες dicebantur, ut docet Heſychius, Καλαβίς, (vel Καλαβίδες) ἐν τῷ τῆς Δερεάτιδος (vel juxta Pauſaniam pag. 201. Δερρεάτιδος, Stephanum Δερρεάτιδος) ἱερῷ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ ᾀδόμενοι ΥΜΝΟΙ, nempe Καλαβίδες, *qui in Dereatidis* (vel *Derreatidis*) DIANÆ *fano canebantur HYMNI*. Eſt autem hic IN DIANAM HYMNUS ex eorum genere, quos μυθικοὺς vocari notat idem Rhetor;

tor; quoſque a Γενεαλογικοῖς, qui partem tantum conſtituant τῆς μυθικῆς Numinis alicujus Ἱστορίας, ibidem diſtinguit pag. 597. Hoc certe HYMNO celebrat Poeta DIANÆ velut incunabula, ac prima tenellæ adhuc puellæ ad patrem Jovem vota; ſtudia dein, quibus ea capiebatur; artes varias, quibus excelluit; amata eidem præ aliis loca aut Nymphas; profectiones; venatus; ſingulares Britomartidis & Atalantæ Nympharum caſus; Epheſii Deæ templi, ab Amazonibus conditi, originem repulſoſque hujus Deæ ope ac tutela ab eodem Scythas; denique DIANÆ virginitatem: ſingula μυθικῶν cjuſmodi Ὕμνων, & a Κλητικοῖς &c. de quibus ſigillatim agit dictus modo Menander Rhetor, diverſorum, argumenta. HYMNIS autem IN DIANAM accenſeri debet Chori & Hippolyti in cognomine apud Euripidem dramate ad Dianam Ὠδὴ a verſ. 51.

Ἕπεσθ' ἀείδοντες, ἕπεσθε
Τὰν Διὸς οὐρανίαν Ἄρτεμιν,
Sequimini canentes, ſequimini Jovis filiam, cœleſtem Dianam,

cujus Hymnum auſpicatur continuo ibidem Chorus, πότνια, πότνια &c. *veneranda, veneranda.* Adde utrumque Catulli & Horatii ſeculare carmen ad eandem.

V. 1. Οὐ γὰρ ἐλαφρὸν ἀειδόντεσσι λαθέσθαι] Tum quod Phœbi ſoror, eoſdemque vulgo juxta eum cultores nacta; choris præterea & choreis, uti mox dicetur ad v. 3, neque iis ſine cantu peractis, præ cæteris numinibus coli ac delectari credita; tum denique ob varia ejuſdem Deæ in univerſum genus humanum beneficia, quæ cum paſſim apud Poetas, tum maxime hoc Hymno & ſeculari utroque carmine modo indicato, enarrantur. Hinc, ut alia mittam, illud de eadem Dea in Orphicis 1. Hymno legitur,

Ὥσπερ ἔφυς αἰεὶ Σώτειρα πάντων,
Sicuti nata es ſemper omnium Soſpita;

digna proinde, juxta illam Gentilium Theologiam, quæ ab omnibus celebretur, & cur Σώτειρα itidem in antiquis aliquot nummis dici eadem meruerit. Adde, quod Εὐκλείας *glorioſa* nempe ſeu *illuſtris* nomine hæc Dea a Bœotis fuerit culta, ut obſervant Sophoclis enarratores ad illud Oedip. Tyr. v. 168. ubi Diana dicitur, θρόνον εὐκλεᾶ θάσσει, *throno* ſeu *ſella glorioſa inſidet*; quibuſque lux inſuper accedit e Pauſania, qui Εὐκλείας Dianæ delubrum Thebis tradit exſtitiſſe, l. IX. p. 567.

V. 2. λαγωβολίαι] Hanc vocem per *retia* hic vertit Interpres, quæ in genere de *leporum*, haud aliter ac ἐλαφηβολία de *cervorum venatione* dicitur. Neque etiam λαγωβόλον de *rete* apud Theocritum Idyll. IV. v. 48. & VII. v. 128. Sed, ut bene ibi Interpretes, de *incurvo pedo* ſeu κορύνῃ *clava*, ut notant ad poſtremum locum veteres enarratores, ſicuti rurſus in ſecundo ejuſdem vatis Epigrammate, de *pedo* itidem ſumitur, Pani a paſtore Daphnide dicato, τὰς τρητὰς δόνακας, τὸ λαγωβόλον, *tres calamos, pedum* &c. quo nempe uſi antiqui ad *venandos lepores*, ſicuti jaculis in venatione cervorum, aut venabulis ſeu προβολίοις in venandis apris. Qua de re, ſeu *clava*, tanquam λαγωβόλῳ, uſu in

leporina

leporina venatione, audiendus Xenophon in Κυνηγετ. p. 984 ed. Wechel. τὸν δὲ κυνηγέτην ἔχοντα ἐξιέναι, ἠμελημένην ἐλαφρὰν ἐσθῆτα ἐπὶ τὸ κυνηγέσιον, καὶ ὑπόδεσιν, ἐν τε τῇ χειρὶ ΡΟΠΑΛΟΝ· τὸν δὲ ΑΚΡΥΩΡΟΝ, ἕπεσθαι, *venator autem, neglecto levique veſtitu amictus, manu* CLAVAM *geſtans, eumque* RETIUM *cuſtos ſequatur*; & paullo poſt de ejuſmodi venatore, καὶ τὸ ῥόπαλον ἀναλαβόντα κατὰ τὸν λαγῶ, *clavaque ſumpta contra leporem* &c. Alius proinde RETIUM ſeu ἀρκύων, alius λαγωβόλων in eadem venatione uſus; illorum, quibus irretiti *lepores*, pro eo, qui in iis etiam venandis tum obtinuit more, capiebantur; horum ſeu λαγωβόλων, quibus iidem in curſu a venatore feriebantur, ac unde λαγωβολίαι exdem *leporinæ venationes* dictæ, ut hoc loco. Sic Ελαφηβόλος Diana, de qua nempe v. 19. mox dicetur, μήτ' ἐλάφους βάλλοιμι, *neque cervos dejiciam*, ſeu *proſternam*, ſagittis nempe, aut jaculis, quibus in ea, ut modo dixi, venatione locus, unde *jaculatricemque Dianam* dixit Ovidius Faſtor. l. 11. v. 113; non vero ita eadem a *retibus* dicta, a quibus ἀκρυωροὶ illi, de quibus Xenophon, appellati, penes quos nempe erat eorum cura & cuſtodia Hinc de hac ipſa λαγωβολίᾳ, ſeu *leporina venatione* exſtat ejuſdem Callimachi Epigramma, inter Fragmenta ejus relatum, quod vulgarunt jam viri magni Joſ. Scaliger & D. Heinſius. ac ubi de Epicyde venatore dicitur, ἐν ὄρεσι πάντα ΛΑΓΩΟΝ, mox τῇ, τόδε ΒΕΒΛΗΤΑΙ τὸ θηρίον, *in montibus omnem leporem* &c. *cape*; *jacet* ſeu *proſtrata eſt fera*. Unde etiam apud Suidam, λαγωβόλιον, non *pedum* quidem, ut ibi male Portus, aut vero *rete*, ſed locus ipſe dicitur ſeu campus, *in quo lepores venabantur*, ἐν ᾧ τοὺς λαγωοὺς ἀγρεύουσι· qui nempe non debuit eſſe cultus, ſeu frugibus conſitus, quod lege venatoria, teſte in Κυνηγ. Xenophonte p. 983, vetitum; quique præterea caſſibus, plagis, ut aliunde ex eodem auctore liquet, ſepiebatur. Ut vero λαγωβόλον, ita κορωνοβόλον ὄργανον dicitur in Anthol. l. 111. c. xix. Epigr. 111, inſtrumentum aliquod, quo venator, de quo ibi agitur, non quidem *cornices*, quod nomen videretur continuo indicare, ſed *volucres anſeres petere* erat ſolitus, ᾧ πτηνὰς ἠχροβόλισε χῆνας. Unde alia ibi quærenda videtur hujus vocis κορωνοβόλου origo, eaque potius, qua κορώνη, juxta varias ejus ſignificationes, a Grammaticis traditas, ἄκρον τοῦ τόξου, *ſummitas arcus*. vel in genere πᾶν τὸ ἐπικεκαμμένον, *omne quod inflexum eſt*, redditur, ut apud Euſtathium p. 1429; atque ita non adeo de *funda*, juxta Interpretes, κορωνοβόλον dici in adducto Epigrammatis loco, quam de alio inflexi teli genere ad hanc *anſerinam* ſimilemque *venationem* olim adhibiti. Certe κορώνη, quamquam ea de re ſileant Grammatici, inter inſtrumenta venatoria ab Oppiano recenſetur, Κυνηγ. l. 1. v. 155. μολιβδοσφίγγας τε κορώνας, ut in Rittershuſii non ſolum, ſed antiquioribus etiam hujus Poetæ, Aldina & Regia Turnebi, quas poſſideo, editionibus legitur, quod vertit Bodinus, quamquam minus erudite, *plumboque revinctas cornices*; Rittershuſius autem, quaſi κορύνας legiſſet, *plumbo præfixas clavas*, qui tamen κορώνας, ut dixi, in Græco contextu retinuit, neque quidquam ea de re in Commentario monuit. Quomodo nempe, ſi opus foret, pro

pro κορυνοϐόλον, legi poſſet apud Epigrammatarium, κορυνοϐόλον, juxta traditum jam κορύνης ſeu *clava*, in priſca, & minorum quidem ac innoxiorum animalium, venatione uſum. Quamquam etiam in genere dicat Aratus de Orione ſtrenuo venatore, Phænom. v. 638. &c.

—῞Οτι θηρία πάντα
Καρτερὸς Ὠρίων στιϐαρῇ ἐπέκοπτε ΚΟΡΥΝΗ,
Quando feras omnes fortis Orion valida percutiebat CLAVA.

Unde, ſicuti λαγωϐόλον de *clava* itidem ſeu *pedo ad feriendos lepores* dici a Theocrito vidimus, ita λαγοφόνον τρίαιναν *leporicidam tridentem* dixerat eodem, ubi de venatoriis inſtrumentis agit Oppianus, loco, nempe v. 154. & rurſus verſ. præcedenti lib. 1. Κυνηγ ἁρπάλαγον, ſeu juxta eruditum Interpretem, *telum leporarium*, totidem nempe λαγωϐόλα. Ut τριϐολοϐόλον ſeu *multicidam*, ἁλιευτικὸν proinde ὄργανον, cujus meminit Plutarchus de Solert. Animal. p. 966, hic mittam. Haud male autem hic Vulcanius, ea voce λαγωϐολίας, quamlibet hujus Deæ *venationem* intelligi ſtatuit; maxime quum eandem vulgo venantem cervos, vetera nobis monumenta, & inditæ inde illi, uti vidimus, appellationes abunde arguant. Neque tamen omiſſa cenſebatur ab hac Dea Κυνηγῷ, quod vel ex aliis in hoc Hymno locis liquet, ut v. 95. & v. 1151. omnis *leporum* aut *leporinæ venationis*, de qua hic Callimachus, *cura*; quum eandem Dianam ob gravidam leporem comeſtam a duobus aquilis (βοσκομένοις λαγίναν &c.) in Agamemnonis ædibus, eidem domui infenſam, tradat in cognomine dramate Æſchylus v. 137. &c. Unde etiam quoſcunque recens natos *lepores*, a venatoribus in gratiam Dianæ dimittendos, præcipit in Cyneget. Xenophon pag. 980. & qui eodem auctore id tradit, junior, uti ſe venditat, Xenophon, ſub Arriani autem nomine editus, de Venatione cap. XII. Tradit vero idem cap. XXXIV. pro *lepore* capto, duos obolos theſauro Dianæ inferri ſolitos. Quo referri inſuper debet, quod κυνηγὸς in inſula Icaro, *lepores*, quorum magna ibi copia, venari impetrata ejus rei a Diana primum venia, non petita autem eadem, fruſtra θηρεύειν, & pœnas etiam luere tradat Ælianus de Animal. lib. IX. c. IX. Quæ ſingula utique *leporinæ venationis curam*, a Diana ſcilicet, *habitam*, ſeu, quod ait hic Callimachus, λαγωϐολίῃ τε μέλοιτο, abunde arguunt ac illuſtrant; & a qua tamen, ut innoxio juxta capreas animali, eandem vellet abſtinere Battiades infra v. 155. De qua cæteroquin λαγωϐολίᾳ, ſeu *leporina venatione*, uti maxime jam olim familiari ac obvia, pluribus agit in commemorato paullo ante κυνηγετικῷ Xenophon; ac unde ex Herodoto refert Athenæus l. IX. p. 400, quod omnia *leporem venentur*, feræ, aves, homines. Nec opus tamen, ut hic aves illas *leporum venatrices*, ſeu λαγοφόνους aut λαγωθήρας aquilas huc advocem; cujuſmodi obvias in nummis antiquis icones, data forte ejus rei occaſione, nuper admodum exhibui ac illuſtravi.

V. 3. χορὸς ἀμφιλαφὴς] De voce ἀμφιλαφὴς ſupra actum ad v. 42. Hymn. in Apoll. Haud mirum vero hic *multiplicem*, ſeu potius *orbicularem*, juxta varias Criticorum de hac voce notationes, *choream* inter

ter ea commemorari, quibus impenſe delectaretur Diana; quum de eadem dicant Trojanæ mulieres in Euripidis Troadibus v. 553. Διὸς κόραν, Ἄρτεμιν, Ἐμελπόμαν χοροῖσι; *Jovis filiam Dianam celebrabam choreis*; ac inde virgines Dianæ choros ducentes, legantur ſæpe apud auctores, ut de Lacænis apud Pauſaniam l. iv. p. 247. Unde etiam Δόλων dictus mulierum cœtus ſeu *chorus* Dianam colens apud Cyzicenos, ut ex Æliano tradit Suidas in voce Δόλων. Immo quales eſſent illæ virginum *chorea*, quæ in honorem Dianæ ab iis fiebant ad tibiarum ſonum, cum varia capitis, manuum, pedum, ac lumborum etiam motione, ad inſtar ſalientis motacillæ, docent Autocratis ea de re verſus, qui, & quod indicaſſe hic ſufficiat, apud Ælianum leguntur de Animal. l. xii. c. ix. p. 703. οἷα παίζουσι φίλαι &c. Quo ſpectat itidem id quod in utroque ſeculari carmine Catulli ac Horatii a puerorum ac virginum *choro* laudes Dianæ celebrari dicantur; in primo nempe, *Dianam pueri integri puellæque canamus* &c. in altero, *Dianam teneræ dicite virgines* &c. Adde, quod ipſa Diana Delphis χορὺς ἐξάρχουσα, *choreis præcinere* dicatur ab auctore Hymni in eandem, qui cum aliis Homero tribuitur. Sed de his ſacris Dianæ *choris* ſeu *choreis* adhuc infra agendi erit locus; nempe ad v. 242. ubi ejus Nymphæ dicuntur in Deæ honorem, κυκλῷ στησάμεναι χορὸν, *in orbem choream agentes*; & circa finem Hymni v. 267. ubi haud impune Hippo Nympha dicitur renuiſſe circa Deæ aram κυκλώσασθαι, ſeu *in orbem ſaltare*; & ita hic χορὸς ἀμφιλαφὴς, *orbicularis*, ut paullo ante monui, ſeu *in orbem chorea*.

Ibid. ἐν οὔρεσιν ἑψιάασθαι] Hinc eadem Diana de ſe ait v. 20. Οὔρεσιν οἰκήσω, *montibus inhabitabo*; eademque cum Ὀρεσιάς, haud aliter ac Mater Idæa, dicta ab Euripide Troad. verſ. 852. & Οὐρεία ſeu *Montana*, Iphigen. Taur. v. 127. *montium* autem *domina* apud Catullum in ſecul. Carm. & *montium cuſtos* ab Horatio l. iii. od. xxii. Sed ea de re adhuc infra ad verſ. 18. ubi Diana a Jove inter alia contendit, Δὸς δέ μοι οὔρεα πάντα, *da autem mibi montes omnes*. Voce autem ἑψιάασθαι, poſt Homerum uſus quoque Callimachus infra Hymn. in Cererem v. 39. ποτὶ τ' ἔνδιον ἑψιόωντο, *circa meridiem ludebant*, ſeu *ſe oblectabant*, ſicuti, ut jam viderunt alii, coævus Poeta Apollonius. Inde Heſychii etiam gloſſa, Ἔψεια, παίγνια. Εψιή, γέλως, παιδιά, & paullo poſt, Εψια, γέλως, παιδιά, quaſi nempe diverſæ forent voces, & non una eademque ἑψία, & ob metrum, ἑψιεία vel ἑψιείη: ſed quorum hodie apud Heſychium ὅσα κόνις. Ita eruditus Græcus Nicandri Interpres p. 40. ἑψιή, τοῦτ' ἔστι παίγνιον, nempe ad illud ejuſdem vatis Theriac. p. 63. ἑψιή ἔπλετο κούροις, *luſus erat juvenibus*. Hinc apud eundem Alexiph. p. 144. ἐνεψιήματα κούραις, *luſus* aut *oblectamenta puellis*, & quam priorem vocem fruſtra in Theſauris aut in aliis Helleniſmi Promptuariis quæras.

V. 4. πατρὸς ἐφιζομένη γονάτεσσι] A vatum patre, quod opportune jam hic monuit Græcus Interpres, id mutuatus, nempe Iliad. E. verſ. 408.

Οὐδέ

Οὐδέ τι μὴν παῖδες ποτὶ γούνασι παππάζουσιν,

Neque ipſum filii ad genua patrem appellant.

Ab hoc *patre* autem ceu Deorum Rege, dicta Diana εὐπατέρεια, tanquam *patre nobilis* ab Apollonio Rh. l. 1. v. 570. prout cæteroquin eadem vocatur ab Euripide Hippol. v. 68. pulcherrima Dearum, quæ habitant εὐπατέρειαν αὐλὴν, *nobilem patris* Jovis *regiam*. Haud aliter ac εὐπατρίδης, ſeu nobili ortus genere, Theſeus dicitur in eodem dramate v. 152. & v. 1283. & quomodo εὐπατρίδαι appellati apud Athenienſes *patritii*, nempe οἱ ἐκ τῶν ἐπιφανῶν οἴκων, *qui illuſtribus familiis erant prognati*, ut de iis Dionyſ. Halic. Antiq. l. 11. p. 83. (nempe ut ſimiliter ab eodem Euripide dictum Alceſt. verſ. 920. τῶν εὐπατριδῶν γεγῶσ' οἴκων, *quæ ex nobili familia nata erat;*) & e quibus alioquin εὐπατρίδαις creabantur apud eos Archontes, ut id obſervat Sopater in Hermogenem p. 30. Adde quod Parcæ etiam εὐπατέρειαι dicantur in Orphicis p. 156. ult. ed. ac ſimiliter Nympha Ὠκυρόη ab Apollonio Rh. in deperdito opere, apud Athenæum l. VII. p. 283 χησιὰς εὐπατέρεια, quorum illud cæteroquin de Diana infra dicitur v. 228. χησιὰς Ἰμβρασίη, ut de ea appellatione ibidem.

V. 5. παῖς ἔτι κουρίζουσα] Redduntur hæc a Latino Interprete, *puella adhuc adoleſcens*, pro *puella adhuc ludens*, ſeu *puellarum adhuc luſibus ſe oblectans*, ut jam vidit H. Stephanus, & quo ſenſu etiam dixit de Apolline idem Callimachus v. 324. Hymn. in Delum, παίγνια κουρίζοντι, ſeu *juveniliter ludenti* Apollini, aut vero prout Jovis a partu κουρίζοντος ſeu *vagientis* facti mentio v. 54. Hymn. in Jov. & de quibus locis ibidem. Apud Heſiodum vero Theogon. v. 347. ἄνδρας κουρίζειν dicitur de Nymphis Oceaninis, quibus viros a teneris educandi ſors incumbit.

V. 6. Δός μοι παρθενίην] Unde eandem Dianam, tanquam voti hujus compotem factam, αἰὲν ἀδμήταν, *ſemper indomitam* vocat Sophocles Electr. v. 1352, & quo nomine ἀδμήτας, ſeu *indomita*, h. e *nunquam ſubacta ferre jugum cervice*, ut Horatius loquitur l. II od. v. adactæ, ab Æſchylo eadem etiam dicitur Suppl. v. 155. Quomodo παρθενικαὶ ἀδμῆτες ab Apollonio itidem vocantur l. 1. v 671. & ἀδμῆτες τε κοῦραι v. 811. ejuſdem libri. Unde illud Epicratis apud Ælianum de Animal. l. XII. c. X.

—ὡς δάμαλις, ὡς παρθένος,

Ὡς πῶλος ἀδμής,

Ut juvenca, ut virgo, ut pullus indomitus.

Quo factum proinde, ut de eadem Diana dicatur in Hymno in Venerem, qui Homero additur, quod eam nunquam Venus δάμναται ἐν φιλότητι, *domuerit in amore*. Quibus proinde opponuntur apud eoſdem Tragicos. νεόδμητοι κόραι, ut apud Euripidem Mede. v. 623. & νεόζυγες apud Apollonium l. II. v. 1191. nempe *recens nuptæ* ſeu *vinclis jugalibus nexæ*; quamquam ἄμμα κορείας *nexus* ſeu *vinculum virginitatis* dicatur in veteri Epigr. Anthol. l. VII. ep. XXIX. Quo priori autem ſenſu *innupta*, ἁγνὰ ἀταυρώτη ab Æſchylo Agam. v. 251. dicitur, ac inde ſimiliter,

ſimiliter, quod præterea obſervo, *ἀταυρώτη* apud Comicum Lyſiſtrat. p. 850. h. e. interprete rurſus Horatio (quod ad eundem haud notaſſe adhuc novi eruditos ejus Commentatores) *nec tauri ruentis in Venerem tolerare pondus.* Mitto hic, quod *ταῦρον* de virili *αἰδοίῳ* alibi in eodem dramate uſurpet Comicus p. 540. ac unde procul dubio idem de illa voce obſervant veteres Grammatici, ut Euſtathius Il. E. p. 527. Ut vero ad *ἀταύρωτον* ſeu *ἀδμήτην* Dianam redeam, ab ea *perpetua*, quam a teneris hic a Jove parente petiiſſe ſcilicet fingitur, *virginitate*, tactum, ut cum *ἁγνὰ* aut *παρθένος* ſimpliciter a Poetis antiquis dicatur, ſicuti ab Euripide Hippol. v. 17. *παρθένῳ ξυνὼν ἀεὶ, cum Virgine ſemper verſans*, Hippolytus nempe cum Diana; quandoque etiam cum addito Deæ nomine, ut in Epigrammate poſt Græcorum victoriam ad Artemiſium apud Plutarchum in Themiſtocle p. 116. *παρθένῳ Ἀρτέμιδι*, & apud Valerium Flaccum l. v. v. 380, *virginis ora Dianæ*: immo prout illa ab eodem, de quo modo, Hippolyto celebratur in cognomine dramate v. 71.

Κάλλιστα τῶν κατ' Ὄλυμπον
Παρθένων Ἄρτεμι,
Pulcherrima in cœlo degentium virginum Diana.

Immo unde mos olim obtinuit, ut virgines nupturæ ad eandem placandam, tum juvencas ei, juxta eundem Tragicum Iphig. Aul. v. 1113, immolarent,

Μόσχοι τε, πρὸ γάμων ἃς θεᾷ πεσεῖν χρεών,
Juvencæ, quas ante nuptias oportet mactari Deæ.

nempe Dianæ; tum etiam ut caniſtra in ſolemni ejus pompa geſtarent, tanquam Deam, ne illa iis ſuccenſeret, ob imminuendam mox virginitatem, deprecaturæ, ſicut id notant veteres Grammatici ad Theocriti Idyll. B. v. 66. Hinc Ægiræ in Achaia, virgo Dianæ ſacerdotio fungebatur ad nubilem uſque ætatem, teſte Pauſania l. VII. p. 451. apud Orchomenios verò, eodem auctore l. VIII. p. 476. ſancitum, ut ſacerdos femina & mas pariter toto vitæ ſpatio ſint in caſto, non tantum quoad Venereos congreſſus, ſed in cæteris omnibus, quæ ad victum, balnea &c. & quod ab Epheſiæ Dianæ antiſtitibus annuis itidem obſervatum tradit. Unde etiam virginibus, non autem mulieribus, patuiſſe antiquitus templum Dianæ Epheſiæ, ſicuti & lucum a tergo illius ædis, tradit Achilles Tatius l. VII. p. 431. & l. VIII p. 475. immo caſtrati ejuſdem Dianæ ſacerdotes, dicti Megalobyſi, auctore Strabone l. XIV. p. 641. Sicut vero Diana hoc loco, ita, quod alibi noto, Veſtam poſt debellatos Titanas, optione habita petere quod vellet, continuo *virginitatem*, a Jove itidem, inſtar Dianæ hoc loco, *flagitaſſe*, ex Ariſtocrito tradunt eruditi ad Ariſtophanem Critici, Veſp. pag. 491. Adde, quod Dianam *ἀπειρολεχῆ*, ſeu *tori connubialis expertem* vocat idem Comicus Θεσμοφ. pag. 772. immo circa finem hujus Hymni præcipiatur, *ne quis ambiat hanc virginem*, *μηδέ τινα μνᾶσθαι τὰν παρθένον*, neque vero impune id iis ceſſiſſe, qui eaſdem nuptias expetiverint. Quod de ſolis utique inter Cretites Diana & Minerva virginibus, & quidem, ut hujuſce conſilii, virgi-

virginitatem nempe perpetuo ſervandi, auctor Dianæ fuerit, ubi Latonæ eam parienti obſtetricata eſt, Minerva, tradit Ariſtides Hymn. in hanc Deam p. 25. Unde conſuli inſuper poteſt, qui veterum circa illam utriuſque hujus Deæ naturam & communionem θεολογούμενα explanare adgreditur, Proclus in Platonis πολιτείαν p. 353. ubi de iis ait, οὐκ οὖν ἀμφω μὲν παῖδες Διος, ἄμφω δὲ ΠΑΡΘΕΝΟΙ; *nonne vero ambæ Jovis filiæ, nonne autem* VIRGINES. & quæ plura ibidem leguntur.

Ibid. φυλάοσειν] Sponte nempe juxta hanc Græcorum Theologiam *virginitatis cuſtos*, non vero coacta; ſicuti illæ Gentilium antiſtites, inter quas & θεραπευτρίδας apud Eſſæos hoc diſcrimen ſtatuit Philo de Vita Contempl. p. 899. παρθένοι τὴν ΑΓΝΕΙΑΝ οὐκ ἀνάγκῃ, καθάπερ ΔΙΑΦΥΛΑΞΑΣΑΙ ἔνιαι τῶν παρ' Ἕλλησιν ἱερειῶν, μᾶλλον, ἢ καθ' ἑκουσίαν γνώμην &c. *Virgines* (nempe θεραπευτρίδες) CASTITATEM *non coactæ, ſicuti quædam apud Gentiles ſacrificulæ*, SERVANTES *magis, quam ſpontanea voluntate.* Quamquam in monumentis antiquis, non SANCTA ſolum, quæ eſt pudicarum apud Romanos appellatio, ſed MATER etiam dicatur DIANA, ſicuti in veteri lapide Theſauri Gruter. XLI. 5. Factum vero id eo ſenſu, quod obiter moneo, quo VESTA pariter non SANCTA duntaxat, aut vero VIRGO etiam dicitur in veteri Urbis Kalendario, ſeu *Numen caſtiſſimum*, ut de ea ad Virgilii Eclog. VIII. Servius, ſed MATER itidem cum ab eodem Marone Georg. I. v. 998. tum in veteribus numnis vocatur; nempe tanquam *Tutelaris*, aut *Conſervatrix*, quæ ejuſdem *Veſtæ*, ſicut poſtremum *Dianæ*, ſunt in aliis monumentis elogia. Haud aliter nempe ac PATER eodem ſenſu, nullo ad liberos reſpectu, haud ſemel in iiſdem ſumitur; & cum aliis Numinibus, tum LIBERO ſeu Baccho in iis frequenter tribuitur; aut quo antiqui Cæſares, PATRES PATRIÆ etiam dum adhuc eſſent cœlibes, aut ſine liberis, ſunt appellati. Qua ratione factum, ut cum πολυμαστος ſeu *mammoſa*, qualis Diana Epheſia in monumentis, quæ ſuperſunt, antiquis, idque juxta Hieronymum in Prooem. Comment. in epiſt. Pauli ad Epheſios, & quem locum jam occupavit ſymbolicæ illius Dianæ eruditus Interpres, *ut ex ipſa quoque effigie mentirentur, omnium eam beſtiarum & viventium eſſe nutricem.* Quo proinde referri inſuper debet, quod παιδοτρόφος ſeu *liberorum nutrix* culta fuerit Diana apud Meſſenios, teſte Pauſania l. IV. p. 281. Ut hic de alia φιλομειρακος ſeu *adoleſcentulorum amica* appellatione ſileam; quo nomine Dianæ fanum apud Eleos dicatum, tradit idem Pauſanias l. VI. pag. 390.

Ibid. ἄππα] In aliis libris ſcriptis ἄττα hic legi, monet alicubi H. Stephanus. De voce autem ἄππα, ἀπφα, aut ἀπφὺς pro *patre* videri poteſt Euſtathius. Iliad. E. pag. 565. Ἄππας alioquin Heſychio ὁ τροφεύς, ſeu *nutritor*; ἀπφὺς autem ὁ πατήρ. verum ἄππας, quod obvium, per metatheſin litterarum dictus pro veteri voce πάπας & πάππας, & quidem, quod notarunt veteres Grammatici, per ἀναδιπλασιασμὸν antiquæ vocis πᾶς pro πατήρ. Firmat inſuper hic Poetæ noſtri locus, id quod idem Heſychius obſervat; nempe hac voce πάππα, aut quod

quod idem, *ἄππα*, *a liberis* demum *patres*, quemadmodum dicitur hic a Diana Juppiter, appellari. Quamquam eundem Jovem *πάπαν* vocari a montanis Bithynis, a Scythis vero *παπαῖον*, ex Arriano in Bithynicis & Herodoto memoret, loco paullo ante indicato, Euſtathius. Quod vero adtinet ad utramque Heſychii gloſſam, in vocibus *ἀπφὼ* & *ἀπφὺς*, nempe *πατρὸς ἢ διπλασία χάρις*, aut in poſteriori, *ἢ πνευματ© ἁγία διπλῆ ἐνέργεια*, videri poteſt, qui multis ea de re agit, vir clariſſimi nominis D. Heinſius in Prolegomenis in Ariſtarchum Sacrum pag. 663. & ſequentibus.

V. 7. *καὶ πολυωνυμίην*] Cujus voti compos itidem facta eſt hæc Dea, unde *πολυώνυμε δαῖμον* eadem invocatur in Orphicis I. Hymno; alibi in iiſdem, *Διὸς πολυώνυμε κούρη*, *Jovis multi nominis filia.* Adde Ariſtophanem *Θεσμοφ.* p. 784.

Καὶ πολυώνυμε θηροφόνε παῖ,

Et multi nominis ferarum interfectrix puella;

ſed quod male ibi Biſetus & Latinus Interpres ad Phœbum, de quo jam ante egerat Comicus (nempe *χρυσολύρατε Δῆλον ὃς ἔχεις* &c. *aurea uteris lyra, qui Delum obtines*) referunt; ſicuti imperite hinc *Diana* Interpres tribuit ea, quæ de *Pallade* ibidem dicuntur, *Γλαυκῶπι, χρυσόλογχε* &c. Quamquam non *Diana* ſola inter Gentilium Deas hac *πολυωνυμίας* laude fuerit macta; quum *Venerem* itidem compellet Theocritus Idyll. xv. v. 109. *πολυώνυμε* &c. & *Solis matrem Theiam* Pindarus Od. v. Iſthm. *Μᾶτερ Ἀλίου πολυώνυμε Θεία*, & *Bacchum* ſimiliter Sophocles Antigon. v. 1127, & *Parcas* Orphicorum Hymn. in eaſdem. E quibus & iis, quæ de *Apolline* itidem *πολυωνύμῳ*, hoc ipſo apud Callimachum verſu, aut priori Hymno v. 70. *πάντη δέ τοι οὔνομα πουλὺ*, aut quod de *Mercurio* ait Comicus in Pluto p. 111,

Ὡς ἀγαθὸν ἐστι ἐπωνυμίας πολλὰς ἔχειν,

Quam præclarum eſt multa habere cognomina;

e quibus, inquam, abunde liquet, hanc *πολυωνυμίην* inter præcipuas Deorum apud Gentiles prærogativas exſtitiſſe; quæ nempe eoſdem tum pluribus locis, unde paſſim indita iis nomina, ſolemniter cultos arguebat; tum ob diverſa & inſignia quidem, quibus illi præeſſe credebantur, munia, multipliceſve eorum poteſtates ſeu *δυνάμεις*, & collata inde varia in genus humanum beneficia, continuo celebrari. Unde factum, ut de *Themide*, eademque *Tellure*, dixerit Æſchylus Prom v. 210. *πολλῶν ὀνομάτων μορφὴ μία*, *multorum nominum una forma*; immo ut ex mera hujus generis epithetorum congerie, ſeu hac Deorum *πολυωνυμίῃ* conſtare videamus Orphica, ſive *τελετὰς*, quibus, ut vere a magno Scaligero ad eadem obſervatum, numina, quorum myſteriis initiabantur, invocabant myſtæ. Hinc ſæpe dubii, dum eadem numina vel invocant, vel celebrant Poetæ, quibus ea potiſſimum nominibus compellent; ſicut de hac ipſa *Diana*, quem locum jam opportune huc adtulit Anna præſtantiſſima, Catullus in ſeculari carmine, *ſis, quocunque tibi placet, ſancta nomine.* Unde pariter de *Jove* pridem Æſchylus dixerat Agam. v. 168.

Ζεὺς, ὅστις ποτ᾽ ἐστιν, εἰ τῷ δ᾽ αὐ-
τῷ φίλον κεκλημένῳ,
Τοῦτο νιν προσεννέπω,
Juppiter; quiſquis eſt, ſi hoc nomine appellari gaudeat,
Hoc cum ipſum appello.

Quo reſpexit proinde Julianus Imp. Orat. VII. p. 429. Ὦ Ζεῦ πάτερ, ἢ ὅ, τι σοι φίλον ὄνομα, καὶ ὅπως ὀνομάζεσθαι χαίρεις· τοῦτο γὰρ ἐμοί γε οὐδὲν διαφέρει, *O pater Juppiter, ſive quo alio nomine, & quomodo gaudes appellari; id enim mihi perinde eſt*; quodque a Platone, ut tot alia, hauſit in Cratylo pag. 400. ſicut ad eum brevi σὺν θεῷ docebimus. Quem Jovem alioquin non πολυώνυμον quidem, ſed μεγαλώνυμον compellat Chorus in Ariſtophanis Lyſiſtrata pag. 783. & de quo alioquin notus Timonis apud Lucianum jocus, Jovem nempe πολυώνυμον, ubi metra poetis deficiunt, continuo effici. Dianam autem vere πολυωνυμίας laudem, quam hic tenella adhuc a patre contendiſſe dicitur, apud Gentiles conſequutam, ſatis evincunt tot indita illi, ſeu a *locis* in quibus eadem eximie colebatur; ſeu a *natura* ejuſdem, *ſiderum* nempe, ut de illa ait Poeta, *bicornis Regina*, & proinde rerum univerſi procreatricis, ut paullo ante dictum, aut altricis habitæ; ſeu a variis inſuper, quæ ei vulgo tributa ſunt, *muniis* vel *artibus*, venatricis puta ac venatorum ducis, Λοχείας ſeu *partuum præſidis* ſimul ac illibatæ virginitatis cuſtodis, &c. nomina & appellationes, de quibus conſuli poſſunt, præter eos qui de Gentilium Diis ſunt e veterum libris commentati, antiqua Lapidum & Nummorum monumenta, & qui in iis colligendis ac vulgandis laborarunt hactenus viri præclari. Hinc ut poſtremos ſeu veteres nummos tantum, nonnulloſque ex iis haud paſſim obvios obiter hic tangam, in iis utique inſcripta occurrit πολυώνυμος Diana, ſicuti modo ΕΦΕΣΙΑ, modo ΠΕΡΓΑΙΑ, ΔΙΚΤΥΝΝΑ, ΛΕΥΚΟΦΡΥΝΗ, ΒΟΡΕΙΤΗΝΗ, ΠΕΡΣΙΚΗ, ΑΜΑΡΟΥΣΙΑ, ΣΙΒΕΡΗΝΗ, ΣΩΤΕΙΡΑ, ΑΡΤΕΜΙΣ ΤΥΧΗ, aut in Romanis etiam nummis EPHESIA, PERSICA, LAPHRIA, LUCIFERA, SEGETIA, VICTRIX, CONSERVATRIX, FELIX, REDUX.

V. 8. Φαρέτρην] Qualis & quidem Ἰοδόκος *ſagittis plena* paſſim ei a dextris humeris pendula ſeu religata cernitur, in nummis aliiſque ſignis hujus Deæ antiquis. Unde etiam περιαυχενίη φαρέτρη ſeu *circa humerum pharetra* ei tribuitur in veteri Epigrammate Anth. l. IV. c. XII; haud aliter ac de eadem apud Maronem dicitur I. Æn. v. 499.

—— illa pharetram
Fert humero;

alibi autem Anthol. l. v. ep. LX. ut conſueto illo eidem Deæ cultu orbata dicitur,

—— οὐδὲ φαρέτρην
Ἰοδόκον κατέχουσα κατωμαδόν,
Neque pharetram ſagittas capientem habens in humeris.

Quæ alioquin Deæ ſigna, cum ſolita in humero pharetra, ante oculos habuit Valerius Flaccus Argon. l. VI. v. 380. ubi de eadem ait, *Teque reno-*

ἀνοδατam pharetris &c. Invictam autem ejuſdem Deæ *pharetram* dicit alicubi Pindarus, ἐξ ἀνικάτε φαρέτρας Pyth. Od. IV. p. 243. & quale illi etiam INVICTÆ DIANÆ elogium tribuunt nonnunquam antiqui lapides, ut apud Gruterum Theſ. XLI. 3. & in Miſcell. Sponii pag. 88. Mitto, quod PHARETRATA DIANA dicatur eadem in aliis lapidibus, ut apud Reineſ. Syntagm. p. 104.

V. 9. καὶ αἰτίω μέγα τόξον] Quales nempe apud veteres Scythicі *arcus*, unde merito ἑκαβόλοι ſeu *longe jaculantes* iidem, ſicut apud Æſchylum Prom. v. 710, dicti, ubi de Scythis ait Tragicus,

Ἑκαβόλοις τόξοισιν ἐξηρτημένοι,
Οἷς μὴ πελάζειν,
Arcubus longe jaculantibus inſtructi,
Quibus ne appropinques;

Horatius I III. Od. VIII.

Jam autem Scytha laxo meditantur arcu.

Cujuſmodi etiam ingentes Perſarum *arcus* exſtitiſſe tradit Xenophon Ἀναβ. l. III. pag. 309. μεγάλα δὲ καὶ τὰ τόξα τὰ Περσικά ἐστιν, *ſunt & Perſici arcus magni*, ſicuti Cadurchorum, quorum arcus ternum fere cubitorum, ſagittis autem binis cubitis longiores fuiſſe, ait idem l. IV. p. 312. Quamquam *arcus* Perſici aut Parthici haud magni adeo cœlati occurrant adhuc hodie in antiquis eorum nummis, qui inde cæteroquin τοξόται ſeu *ſagittarii* appellati, & quales alibi, nempe ad Juliani Cæſares, vulgavi pag. 208. & 409. Dianæ autem *arcus* ſicuti & *pharetram*, pro recepto eorum apud Græcos uſu & more, exhibent nobis paſſim vetera hujus Deæ ſigna in nummis & marmoribus antiquis adhuc obvia; diverſa proinde ab iis, de quibus dicitur Anthol. l. VII. epigr. CVII.

Τόξα τε καὶ Σκυθικὴν ἰοδόκον φαρέτρην,
Arcus & Scythicam ſagittas capientem pharetram.

V. 10. ἐυκαμπὲς ἄμμα] Quale Apollini etiam ſupra tribuitur Hymn. in eundem v. 33. & quam vocem ἄμμα, non de *ſagitta nervo* ſimpliciter, juxta Scholiaſtem, ſed de *arcu* ſimul ac *nervo tenſo* intelligendam, bene contra H. Stephanum monuiſſe videtur Vulcanius. Utrumque autem in Dianæ cultu, cum tenſi nempe arcus ſeu *nervi*, tum ejuſdem quieſcentis habitum, exhibent non ſemel veteres nummi, ſicut poſtremum tangit Claudianus, agens de eadem hac Dea, Rapt. Proſerp. l. II. v. 31.

— *arcuque remiſſo*
Otia NERVUS *agit, pendent poſt terga ſagittæ.*

Καμπύλα autem in genere dici τόξα, ſeu *incurva* illa eſſent, ſeu *intorta*, ſeu *obliqua*, aut *reflexa*, nempe παλίντονα, notat Euſtathius Iliad. I. p 375. & qualia παλίντονα, non τόξα ſolum, ut aliquoties de Græcorum *arcubus* Homerus, ſed βέλη etiam ſeu *jacula* Marti tribuit Æſchylus Choeph. v. 159.

V. 11. φαεσφορίην] Hinc φαεσφόρος eadem Dea infra v. 204 dicta & culta apud Græcos, ſeu φωσφόρος; apud Romanos autem DIANA LUCIFERA, ſicuti indices etiamnum ejus rei multi ſuperſtites Græcorum

& Romanorum nummi, in quibus eadem Dea modo una face, modo duabus facibus armata cernitur. Cujuſmodi e multis, inſignis ſequens Regiæ Gallorum Gazæ nummus ſub Hadriano cuſus, in quo Diana gradiens cum dimidia Luna in capite, utraque autem manu facem tenet.

Unde liquet utique, cur modo θεὰ φωσφόρος, ſicut a Nauſicrate apud Athenæum l. VII. p. 325; aut φαεσφόρος, quod eodem redit, Ἑκάτη, ab Euripide in Helen. v. 575; aut ἀμφίπυρος ſeu *utraque manu faces geſtans*, ut ibi veteres Critici, Diana apud Sophoclem Trachin. v. 218 dicatur, & apud Ariſtophanem ſimiliter in Ranis p. 275. ubi Diana tamen *Dictynna*, ſeu *venatrix*, a φωσφόρῳ *Hecate* diſtinguitur, & de qua poſtrema ait,

> Διπύρους ἀνίσχουσα λαμπάδας
> Ὀξυτάταιν χεροῖν, Ἑκάτη,
> *Duplices faculas tenes*
> *Manibus perquam agilibus, o Hecate.*

Hinc Δάειρα ſeu Δαίρα, quaſi Δᾳδοῦχος, dicta eadem *Hecate* apud Apollonium l. III. v. 848. ſicuti alibi Proſerpina apud Lycophronem pag. 115. quæ eadem nempe cum Diana ſeu *Hecate Noctiluca*, ac inde Περσεφόνη etiam quaſi Φωσφόρος, ut poſtremum hoc notat Plutarchus de Facie in orbe Lunæ p. 942. appellata; & quo ſenſu Φερσεφάασσα ſeu Φερσέφαττα, quod notum, eadem dicta. Unde cum eadem Dea ſeu Κόρη, tum Ceres mater filiam quærens, δᾳδοῦχος utraque ſeu *tædifera* itidem, ſicuti ſæpius ambæ ſpectantur in antiquis Romanorum & Græcorum nummis. Cur autem φωσφόρος dicta ſit hæc Dea, e priſcæ ſcilicet Gentilium Theologiæ ſcitis, docebit Proclus in Platonis Πολιτείαν p. 353. ubi idem nomen Minervæ quoque, ſed alio intuitu inditum ſimul tradit, προσκείσθω δὲ καὶ ὅτι ΦΩΣΦΟΡΟΙ· ἡ μὲν ἐμφανῶς εἰς φῶς ἄγουσα τοὺς ἀφανεῖς λόγους τῆς φύσεώς ἐστι ΦΩΣΦΟΡΟΣ· ἡ δὲ, ὡς νοερὸν φῶς ἀναλάμπουσα ταῖς ψυχαῖς,

χαῖς. addatur autem, quod & amba (Diana nempe & Minerva, de quibus ibi agit, ut jam ante vidimus ad v. 6.) *dicantur* LUCIFERÆ; *Diana quidem, quod inconſpicuas natura rationes benigne in lucem educat, dicta eſt* LUCIFERA; *Minerva autem, tanquam intellectus lucem animi accendens.*

Ibid. *κὴ ἐς γόνυ μίχει χιτῶνα*] Qui conſuetus etiam Dianæ venatricis habitus in antiquis ejus ſimulacris, & quo reſpexit vetus Epigramma in hanc Deam, de quo paullo ante, Anthol. lib. IV. cap. XII. epig. CXI.

> — ἤδὲ ποτὶ ἄκρην
> Ἰγνοῖν φοῖνιξ πέπλος ἑλισσόμενος,
> *Et ad ſummum poplitem puniceus peplus tractus.*

Unde adhuc magis appoſite ad hunc Callimachi locum Paulus Silentiarius in Epigrammate inedito,

> Κούρη δ' ἀργυφέης ἐπιγουνίδος ἄχει χιτῶνα
> Ζωσαμένη, Φοίβης εἶδος ἀπεπλάσατο,
> *Virgo autem uſque ad candidum genu tunicam cincta, Dianæ ſpeciem refert.*

Neque aliter de Medeæ comitibus ad inſtar Dianæ venatricis ejuſque Nympharum, ut mox ibidem tradit, & qui Silentiario hic præluxit, Apollonius l. III. v. 873.

> — ἂν δὲ χιτῶνας
> Λεπταλέους λευκῆς ἐπιγουνίδος ἄχρις ἄειρον,
> *Tunicas autem tenues ad candidum uſque femur ſubducebant;*

aut ſicuti idem alibi de Nereidibus l. IV. v. 940.

> Αὐτίκ' ἀνασχόμεναι λευκοῖς ἐπὶ γούνασι πέζας,
> *Hæ ſine mora ſurſum tractis ad candida genua limbis.*

Talis nempe Diana Κυναγὸς ſeu Ἐλαφηβόλος, alte nempe ſuccincta, ſicuti Atalanta Romæ itidem ſpectatur in veteri ſtatua, de qua infra ad v. 216. Idque pro venatorum more, quibus levem amictum præcipit in κυνηγετικῷ Xenophon; & quales etiam levi ſago, ſeu chlamyde, eaque ſæpe a tergo rejecta, fibula autem ad humerum dextrum nexa, amictos, exhibent ſubinde antiqua marmora. Non idem tamen Dianæ *Epheſiæ* aut *Pergææ* ſolemnis aut peculiaris habitus; utriuſque quippe velatæ vulgo & ad imos pedes tectæ, in veteribus monumentis; quamquam & eadem utroque illo nomine, *Pergææ* nempe ac *Epheſiæ*, culta, ſubinde etiam tanquam Ἐλαφηβόλος, ſuccincta venatrix in iiſdem (& qua de re infra ad v. 106. & 187.) compareat. Ut de eadem Dea cum talari alioquin ſtola, ac proinde infra genu, depicta quandoque in aliis nummis nihil dicam, (& qualis etiam ſpectatur in adducto ad ſuperiorem verſum nummo) neque tamen utraque manu facem geſtans. Quam inſuper ſuccinctam, ſeu quod hic a Callimacho dicitur, *ſupra genua tunicam* hujus Deæ, luculenter ante oculos ponent duo ſequentium nummorum ectypa; primi, ut præfert epigraphe, a *Mytilenæis*, alterius ſub Antonino Pio ab *Epheſiis* percuſſi, cum inſcr. ΚΟΙΝΟΝ ΕΦΕΣΙΩΝ, *Commune Epheſiorum.*

E qua priori inſuper icone, quæ exſtat in præclaro nummo Regiæ Gallorum Gazæ cum Juliæ Domnæ in anteriori area effigie, lucem aliquam fœnerantur, quæ de tali venatricis Dianæ amictu memorat Nemeſianus, & quæ non debuerant ibi viro elegantis eruditionis J. Vlitio negotium faceſſere, nempe v. 91. &c.

Sit chlamys aurato multum ſubtemine fuſa,
Corrugeſque ſinus, gemmatus balteus arctet
Nexibus.

Chlamys enim ibidem, quod primo ac vere vir ille eruditus conjecerat, & hoc ipſo adſtruebat Callimachi loco, ac alibi etiam obvium, pro *tunica*; *ſinus* autem *corruges*, & *balteus*, quo Dianæ tunica infra pectus cincta, abunde in eodem Dianæ ſuccinctæ amictu, quem nummus ille Regius exhibet, & complures alii ſimiliter, comparent. Addo geminum omnino cinctum in eodem nummo, ficut in aliis id genus monumentis, conſpicuum, quem in illo Dianæ amictu obſervat Claudianus de Raptu Proſerp. l. II. v. 33.

Criſpatur GEMINO *veſtis Gortynia* CINCTU
Poplite fuſa tenus;

ac ſimiliter de Nymphis ejuſdem Deæ comitibus II. Conſ. Stilich. v. 247.

DUO CINGULA *veſtem crure tenus pendere vetant*;

quemque *geminum cinctum* in ſuccinctarum itidem Nereidum veſtitu jam ante indicaverat Apollonius l. IV. v. 949.

Παρθενικαὶ ΔΙΧΑ ΚΟΛΠΟΝ ἐπ' ἰξύας εἱλίξασαι,
Puellæ DUPLICEM SINUM *uſque ad lumbos corrugantes*,

Quo proinde reſpexit de *venatrice* itidem Venere, ut eam ibidem vocat Virgilius Æn. I. v. 320.

Nuda ſinu, nodoque ſinus collecta fluentes.

Adde his denique, quod de eadem Diana *cincta*, eaque *ſuccincta* inde appellata,

pellata, modo vidimus; ac unde de venatrice itidem Venere opportune Ovidius Metam. l. x. v. 536.

Nuda genu, veſtem RITU SUCCINCTA DIANÆ.

Subducebatur nempe ſupra genua veſtis, cinguli ſeu zonæ (ſicuti cum aliunde, tum e ſuperioribus Dianæ iconibus abunde liquet) opera; prout de virginum in tabula apud Sidonios depictarum amictu tradit Achilles Tatius l. 1. p. 7. idque appoſite ad hunc Callimachi locum, τὸ γὰρ ΖΩΣΜΑ ΜΕΧΡΙ ΓΟΝΑΤΟΣ *ἀνεῖλκε* ΤΟΝ ΧΙΤΩΝΑ, *zona enim* AD GENUA USQUE *ſurſum trahebat* TUNICAM. Ζῶσμα nempe ibi, & quod apud Pollucem etiam legitur p. 348, idem quod Ζῶμα, utrumque autem quod ζώνη, ut de voce ζῶμα notant veteres Grammatici ad illud Electræ apud Sophoclem v. 455. *καὶ ζῶμα τἀμὸν & cingulum meum*, quoque Æſchylus *συζώματα* etiam vocat Suppl. v. 471. Στρόφοι vero, quod præterea obſervo, ab eodem Tragico dicuntur in muliebri amictu *zonæ* illæ ſeu vincula, quibus nempe ſuperior pars veſtis infra papillas erat cincta, & prout Catullus ea de re loquitur in Epithal. Thetidis v. 65, *Strophio lactantes vincta papillas.* Utrumque certe illud *cinguli* muliebris aut virginei genus, quo infra papillas (& de quo alibi) ac præterea ſupra uterum colligatæ & ſubductæ erant tunicæ illæ aut veſtes, atque inde conſtrictos earum ſinus, tangit Danaidum virginum Chorus apud eundem Æſchylum Suppl. v. 466.

Ἔχω στρόφυς, ζώνας τε, συλλαβὰς πέπλων.

Habeo cingula & zonas, quibus colligantur pepli.

Male enim ibi *στρόβυς* hactenus legitur; quum, ut alia ſileam, eum *στροφίυ* frequentem eam in rem uſum apud Comicum in Theſmoph. ac Lyſiſtrata, & inde loco jam adducto apud Catullum, *ſtrophium* legamus; tum eadem voce *στρόφυ* pro tali *cingulo* aut *zona* uſus ſit alibi Æſchylus, ſeu Chorus Virginum Thebanarum, Sept. Theb. v. 876. *Στρόφον ἐσθῆσι περιβάλλοντας*, *cingulum veſtibus circumjiciunt*: ubi Criticorum ad eum locum gloſſa, *ἀντὶ δὲ μίτρας καὶ ζώνης, νῦν στρόφον εἶπεν*, *loco autem mitræ & zonæ, ſtrophium nunc dixit.* Στρόφος autem ille dictus in veteri Epigrammate inedito *μαστῶν ἔνδυμα*, *mammarum amictus* ſeu *vinculum*, apud Apulejum autem in Mileſiis lib. 11. *ruſſeola, faſciola prænitente altiuſcule ſub ipſas papillas ſuccinctula*, manifeſte itidem ſpectatur in eadem Dianæ icone paullo ante e præclaro Regiæ Gallorum Gazæ nummo expreſſa, ac ſimilibus.

V. 12. *λεγνωτὸν*] Quomodo Dianæ tunica vocatur itidem in veteri Epigrammate, cujus jam opportune meminit Vulcanius, & quod exſtat Anthol. l. v. epigr. LX. ubi eadem Dea dicitur,

—ἦν δ' ἐπὶ γύνων

Παρθένιον λεγνωτὸν ἀναζωσθεῖσα χιτῶνα,

Erat vero ſupra genua virgineam virgatam cincta tunicam.

Tangit etiam hunc Callimachi locum Erotianus (ſeu ille ſit Herodianus Grammaticus, prout exiſtimaſſe memini virum doctiſſimum Iſ. Voſſium) in Hippocratis Lexico, & quid ſit ibidem *λεγνωτὸν* ſimul docet: *τὰ λέγνα τῆς ὑστέρας, ἀντὶ τῦ πέζιτα. Λέγνα γὰρ ἐκάλυν οἱ ἀρχαῖοι, τὰς*

τῶν ἱματίων ΩΑΣ, ὡς καὶ ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΣ φησὶ, λέγων τούτων κανόνων ἐπιπερὶξ ΛΕΓΝΩΤΟΝ ΧΙΤΩΝΑ, ἐντεῦθεν δηλῶν, ὡς το ΛΕΓΝΟΝ την ΩΑΝ σημαίνει, καὶ οἷα τὸ πέρας. Inepte vero Erotiani, ut obiter hoc moneam, Latinus Interpres, nec conſulto hoc Callimachi loco, ita hæc explicat, quaſi illa τούτων κανονων ἐπιπερὶξ, & quæ, quamvis manifeſte corrupta, nullumque ibi genuinum ſenſum admittant, retinuit, quaſi, inquam, ea eſſent etiam totidem Poetæ illius verba. Exſtat autem Foeſii in Oeconomia Hippocratis, de eodem Erotiani loco, & cui ſuffragatur G. Hoffmannus de Uſu Partium lib. XIV. pag. 300. conjectura; nempe ibidem legendum τὸν τὴν ὤαν ἔχοντα ἐπιπερὶξ. Cui ne continuo adſentiar, obſtat, quod cum a vulgata lectione, nullo veterum Codicum teſtimoniis adjuta, eadem nimium diſcedat; tum quod ita ter eadem ibi notaret Erotianus de voce λέγνον, pro ὤα ſcilicet, ſeu *extrema veſtium ora*. Unde aliud hic omnino quærendum puto, & quod ad Erotiani ſimul & Callimachi locum, de quo ibi agitur, propius accedit, quale foret, τὸν τῶν γούνων, ſeu γονάτων, ἐπιπερὶξ λεγνωτὸν χιτῶνα, h. e. *circa genua fimbriatam tunicam*: juxta nempe illud Callimachi, ἐς γόνυ μέχρι χιτῶνα ζώννυσθαι λεγνωτὸν, & in ſuperiori Epigrammate, ἐπὶ γούνων λεγνωτὸν χιτῶνα ἀναζωσθεῖσα; apud Apollonium vero loco jam paullo ante adducto l. IV. v. 940. ἐπὶ γούνασι πέζας, *circa genua limbos* ſeu *inſtitas*. Sed quamquam, ceu manifeſte corruptum, illum Erotiani locum ita ſecure conſtituendum putem, id omne tamen melioribus ingeniis dijudicandum lubenter relinquimus. Haud aliena vero de hac voce λέγνον, unde hic λεγνωτὸς *tunica*, notat etiam Galenus in explicatione Gloſſarum Hippocratis, ΛΕΓΝΑ τὰ ἄκρα τοῦ στομίου τῆς ὑστέρας, ἐκ μεταφορᾶς. Οὕτω γὰρ τὰ περὶ τὰς ΩΑΣ καλεῖται τῶν ἱματίων. h. e. λέγνα, *extrema partes oris uteri, ex metaphora: ſic enim vocantur, qua circa extremitates veſtium.* E quibus poſtremis magni non Medici ſolum ſed Critici etiam verbis liquet, non eadem fuiſſe omnino in veſte λέγνα & ὤας, quamquam pro eodem ſumantur cum ab Erotiano, loco modo excuſſo, tum in Callimachi Scholiis ad hunc locum, nempe λεγνωτὸν, τὸν ἔχον ὤαν, mox λέγναι γὰρ (melius λέγνα) αἱ ὦαι &c. Quod tamen diſcrimen inter eas voces aperte etiam tangit Pollux l. VII. c. XIV. pag. 340. Ὦα δὲ τῷ ἐξωτάτῳ τοῦ χιτῶνος, ἑκατέρωθεν· ΛΕΓΝΑ δὲ τὰ ἐν τῷ ἱματίῳ ἑκατέρου μέρους, ΟΥΧ ΟΠΟΥ Η ΩΑ. h. e. Ὦα *autem extrema utrinque tunica pars*; ΛΕΓΝΑ *vero, qua etiam utrinque in veſte*, NON TAMEN UBI *eſt* Ὦα, ſeu *fimbria*. Firmat id præterea Heſychius, apud quem λέγνη (mallem λέγνον) ſimiliter dicitur, non ὤα quidem ſeu extrema veſtis ora, ſed τὸ παρυφαινόμενον τῇ παραστροφῇ (melius περιστροφῇ) διόπερ ἦν πάχυ περὶ τὴν ὤαν ἐκ τοῦ ῥάμματος, *prætextum extremitati veſtis in ſe replicata* ſeu *contorta adſutum, unde erat idem craſſum circa veſtis oram, idque ex ſutura*. Vidit quidem, & pro incredibili viri eruditione ac ſolertia, adtigit jam ὁ πάνυ ad Vopiſcum pag. 305. explicationem horum Pollucis verborum, ſed ita ut περιστροφὴ, non παραστροφὴ, quam tamen ibi retinuit ὁ θαυμάσιος, verius id notet, quod ille bene alioquin obſervat; nempe *veſtis extremitatem in ſe replicata*

cata aut *contorta*, & cui proinde ſuperne erant adſuti craſſiores id genus limbi aut prætextæ, quæ λέγνα juxta eruditiſſimum Gloſſographum dicebantur. Sic πίζαι, quales ſupra Nereidum genua ſublatas itidem dixit, uti jam vidimus, Apollonius, & quomodo πίζαν ἀρτίζυγα χιτῶνος, *limbum adtollens tunicæ*, alibi de Medea ait idem Poeta lib. IV. verſ. 45. Unde etiam non ſolum dictus πεζοφόρος χιτὼν, ut hic λεγνωτός, ſed etiam πεζοφόρα ζώματα ſeu *zona limbifera* (quibus nempe cinctæ erant, uti vidimus, muliebres ſeu virgineæ id genus tunicæ) ab Æſchylo dicuntur apud Pollucem pag. 237. Λέγνα autem illa, unde λεγνωτὸς χιτὼν hic a Callimacho vocatur, abunde videntur comparere in priſcis ſuccinctæ hujus Dianæ, de quibus mox, iconibus; ac unde diſcimus ea fuiſſe totidem quaſi virgulas aureas vel purpureas, veſtibus adſutas aut intextas, & ſicut de iis manifeſte Pollux loco ante adducto. τὰ ἐν τῷ ἱματίῳ ἑκατέρῳ μέρους, οὐχ ὅπου ἡ ὤα, *utrinque in veſte, non tamen ubi eſt ejus ὤα*, ſeu *extremitas*. Idem alibi de ejuſmodi *purpureis virgis* aut *prætextis* meminit lib. VII. cap. XIII. pag. 338. αἱ μὲν τοι ἐν τοῖς χιτῶσι πορφυραῖ, ῥάβδοι παρυφαὶ (forte παρυφαὶ) καλοῦνται, *in tunicis proinde purpureæ virgæ prætexta* (παρυφαὶ) *vocantur*. Quas *purpureas* in tunicis *virgas*, ſeu dictos inde ῥαβδωτοὺς χιτῶνας, Virgilio *virgata ſagula*, notat etiam in cynædorum, Deæ Syriæ aſſeclarum, amictu Apulejus Mileſi. l. VIII. *quidam tunicas albas in modum lanciolarum, quoquoverſum fluente purpura, depictas cingulo ſubligati*. Quæ de purpura, *lancearum* inſtar aut *virgarum* ducta ac diſtincta in iiſdem, ſeu *virgatis* aut ῥαβδωτοῖς *tunicis* intelligenda, bene jam ad hunc Mileſiarum locum adnotarunt eruditi Beroaldus, Caſaubonus, ac Pricæus, & qui id ex iis, ut reliqua, hauſit poſtremus earum editor Gallus. Ejuſmodi *virgas* ſeu *lanciolas*, aureas puta vel purpureas, ſeu longas tænias, in ſuccinctæ hujus Dianæ tunicæ intextas, manifeſte videas in priori, quam e veteri Gazæ Regiæ nummo jam protulimus, icone; eaſque tam circa ejuſdem cingulum, ac proinde inſtar πεζοφόρου ζώματος, ſeu *limbiferæ zonæ*, cujus meminit, uti jam vidimus, apud Pollucem Æſchylus, tum circa extremam ejuſdem tunicæ oram, uti vocem λέγνα explicant, locis jam ante adductis, Galenus & Pollux. Immo quæ ſingula plenior veterum ſignorum aut numiſmatum conſpectus manifeſtius adhuc prodit; in quibus haud infrequens occurrit illa Dianæ venatricis ſuccinctæ, & cum λεγνωτῷ ejuſmodi ſeu *virgata tunica* effigies, ſicuti in ſequenti rurſus ac præclaro Mytilenæorum nummo, Regiæ itidem Gallorum Gazæ, Hadriani temporibus cuſo, ac præterea in veteri Deæ ejuſdem ſigno, quod infra adducetur ad verſ. 104.

Ex hiſce autem abunde, ut opinor, conſtat, qualis fuerit ille λεγνωτὸς, cujus hic Callimachus meminit, Dianæ χιτὼν, & lucem ſimul mutuantur, qui de eadem voce λέγνον egerunt, veteres Critici, quæque minus accurate per *fimbriam* aut *fimbriatam tunicam* vulgo vertunt eorundem ac Poetæ hujus Interpretes. Neque vero unum id genus ornamentorum occurrit in veterum veſtibus, dum eadem modo adſuta in iis aut intexta; modo iiſdem circumtexta; modo e veſtibus, cirrorum inſtar, pendula; aut eadem rurſus, modo longa, modo lata, modo rotunda, modo etiam quadra exſtarent, eaque præterea vel ex auro, vel e purpura, vel e byſſo, vel e ſerico etiam ſequutis ætatibus, & quidem diverſi coloris, ut plurimum, conſtarent. Sed hæc ſingula alterius loci ac indaginis, quam utinam præripuiſſent viri duo incomparabiles, qui de hiſce ac de Re Veſtiaria in univerſum ſuas commentationes haud ſemel venditaverunt; aut vero duo illi viri eruditiſſimi, qui data opera eandem rem veſtiariam explicare ac illuſtrare ſunt adgreſſi, Ferrarius ac Rubenius.

Ibid ἄγρια θηρία καίνω] Unde etiam, quod obiter ante vidimus, cum Ἀγροτέρα, tum Θηροκτόνος dicta eadem; Dea, ut apud Euripidem Iphig. Aul. v. 1570. ac præterea in Hymno in eundem in Orphicis, ſicut Θηροφόνος apud eundem Tragicum, Hercul. Fur. v. 377. & apud Ariſtophanem Θεσμοφ. p. 484. ac ſimiliter πολύθηρος ab Euripide rurſus in Hippol. v. 145. Scilicet juxta illud Ovidii de eadem Diana Faſt. l. II. v. 163.

Mille feras Phœbe ſylvis venata redibat.

Eadem nempe Diana, quæ non Ἐλαφηβόλος ſolum aut Λαγωβόλος, uti paullo ante, ſed ut de ea dicitur in Epigrammate Anthol. lib. IV. cap. XII, *πᾶσα χθὼν ὀλίγον τᾷδε κυνηγέσιον, omnis terra, parva huic venatio.* Hinc venatoribus olim incubuit, non ſolum ut Θηροκτόνῳ huic Deæ, quo θήρα ſeu *venatio* iis feliciter ſuccederet, vota nuncuparent, ſed etiam

etiam, ut eandem, ſicut utrumque notat in *κυνηγετ*. Xenophon p. 984. *Venationis participem facerent*, *μεταδῶναι τῆς θήρας*, qua de re infra ad v. 104. ubi *Αρτεμιδος ἀκροθίνια ἄξιον*, *prima præda Dianæ digna* tangitur.

V. 13. *ἑξήκοντα χορίτιδας Ὠκεανίνας*] E numero nempe earum Nympharum, quæ ter mille *Ὠκεανίναι*, Oceani ſcilicet & Tethyos filiæ, exſtitiſſe dicuntur apud Heſiodum Θεογον. v. 364. E quibus proinde *χορητίσιν Ὠκεανίναις* conſtabat itidem *χορὸς Ὠκεανίδων Νυμφῶν*, qui inter Æſchyli Promethei perſonas comparet, & in quo eædem cum *patris Oceani filiæ* dicuntur, tum *πολυτέκνου Τηθύος ἔκγονα*, non vero *Thetydis*, ut ibi poſtremus etiam editor ac interpres; quum alia, quod triviale alioquin (& bene alibi in hujus Calllmachi Latino interprete arguit Anna eruditiſſima) tradatur a Poetis Τηθὺς ſeu *Tethys* uxor Oceani & harum Ὠκεανίδων mater; alia vero Θέτις ſeu *Thetis* Nerei filia ac Pelei conjunx, & ipſamet proinde Ὠκεανίνη, ſeu uti a Catullo vocatur in ejus Epithalamio, *Thetis Neptunina*. Ὠκεανίναι vero infra itidem dictæ hæ Nymphæ Dianæ comites, v. 62. quæ vulgo apud alios Poetas Ὠκεανίδες: haud aliter ac de Nubibus, tanquam illæ eſſent totidem Ὠκεανῖναι, immo quæ cum hiſce *χορητίσιν Oceaninis*, choreas etiam ducerent, Ariſtophanes ait Νεφελ. p. 140.

Εἴτ' ΩΚΕΑΝΟΥ πατρὸς ἐν κήποις ἱερὸν χορὸν
Ἵστατε Νύμφαις, —
Sive OCEANI PATRIS *in hortis ſacras celebratis choreas cum Nymphis*,

ac ubi eædem Nubes, ſicuti alioquin vulgo habiti Fontes, Fluvii, Paludes, *Oceani* nempe *progenies*, mox rurſus apud Comicum, ſeu *πατρὸς ἀπ' Ὠκεανοῦ*, *e mari* ſeu Oceano itidem emergentes appellantur. Qua ratione factum, ut in genere Nymphæ dicantur in Orphicis, tanquam omnes *Oceano prognatæ*, *θυγατέρες Ὠκεανοῖο*, quamquam diverſæ ab his cenſerentur *Ορεστιάδες*, ſeu *Montanæ*, quæ *Jovis filiæ* ab Homero dicuntur Iliad. Z. v. 420. ſeu *Aeris* vel *Ætheris*, juxta ejus Enarratores, progenies. *Sexaginta* autem *Nymphas Oceaninas* petere hic Diana dicitur, ac dein v. 42. eam ad Oceanum profectam, plures ibi Nymphas, *Oceaninas* nempe, delegiſſe, ſicuti, ut mox videbitur, alias inſuper *viginti Cretenſes* ac *Fluviatiles*, quod nempe plurium id genus Nympharum opera indigere crederetur hæc Dea, non *πολυώνυμος* ſolum ſed *πολύτεχνος*, ſeu *τέχνῃ* magis adhuc, quam frater Apollo, de quo ſupra, *ἀμφιλαφής*. *Marina* etiam & *Portuum Cuſtos*, ut infra dicetur ad v. 39. haud minus ac *Αγροτέρα* vel *Agreſtis* ſeu *Venatrix*. Quæ proinde Dea, earundem Nympharum, ſeu ut hic Ὠκεανίνων, vel ut a Sophocle eædem dicuntur (Philoct. v. 1499.) *Ἁλίαι Marinæ*; aut vero *Ορεστιάδων* ſeu *Ορεσιβατῶν*, *Montivagarum* ſeu *Oreadum*, ut eas vocat Virgilius, ſive *Αλσηΐδων*, *Λειμωνιάδων*, *Λιμνάδων*, aut *Ελειονόμων*, *Ποταμηΐδων*, *Πηγαίων*, *Κρηναίων*, aut vero *Μεγεσόκων* juxta Homerum, *Ειλειθυιῶν*, *Silveſtrium* nempe, *Pratenſium*, *Paluſtrium*, *Fluviatilium*, *Fontanarum*, aut etiam *Lucinarum*, quarum omnium occurrit apud Poetas ac auctores antiquos mentio,

mentio, comitatu & *choro* delectabatur; ſeu cum quibus, ut de eadem Dea Virgilius, *Exercet Diana choros*, Æn. l. IV. v. 409. Harum enim cunctarum Cuſtos ac Præſes, ut ex illis etiam auctoribus aliiſque monumentis antiquis notum, dicta aut habita hæc Dea. Unde ex ſolis *Oreadibus* ſeu *montanis* Nymphis, mille Dianæ comites exſtitiſſe tradit Poeta adducto modo verſu, *quam mille ſecutæ Hinc atque hinc glomerantur Oreades*, a Gratio autem, centum *Nemorenſes* & totidem *Naiades*, ubi in Cynegetico invocat Dianam v. 16.

Adſcivere tuo comites ſub nomine Divæ,
Centum omnes nemorum, centum de fontibus omnes
Naiades.

E quibus præterea liberum lectori judicium relinquimus, an, quod viro magno & præcipuo hodie litteratæ Galliæ ornamento, in præclaro opere placuit, e tympaniſtriis & ſaltatricibus, quæ Dei & Iſraelitarum victoriam in maris littore celebraſſe dicuntur Exod. XV. 20. 21, factum cenſendum ſit, ut hic apud Callimachum Dianæ Juppiter attribuat *ſexaginta ſaltatrices Oceaninas*. Ut hic præterea mittam, quod non *Dianæ* ſolum, ſed pleriſque aliis Diis ac Deabus, *Nymphas* itidem χορίτιδας, & quæ in earum eſſent poteſtate, adſignatas aliunde liqueat; ſicuti *Jovi*, *Rheæ*, *Junoni*, *Neptuno*, *Apollini*, *Pani*, *Baccho*, *Minervæ*, (ut infra in Hymno in ejus Lavacrum) aliiſque.

V. 14. ἔτι παῖδας ἀμίτρυς] Inepta aut ab hoc loco aliena Criticorum in Scholiis ad eundem gloſſa, dictas nempe *novennes* has *puellas* adhuc ἀμίτρυς ceu μὴ διαπαρθενευομένας· μίτρας γὸ ἐζώννυντο, ἃς ἔλυον, ὅταν ἤμελλον διαπαρθενεύεσθαι, *non devirginatas. Mitris enim ſeu zonis cingebantur, quas ſolvebant virginitatem amiſſuræ.* Ita enim potius ἄμιτροι hic dicerentur puellæ, quæ *mitra* ſeu *zona* amiſſa virginitatis diminutionem eſſent paſſæ. Unde alia vocis ἀμίτρυ ratio hic erat indicanda, maxime ubi de *novennibus* tantum *puellis* agebatur. Dabantur nempe ſolum μίτραι ſeu *zonæ* apud Græcos virginibus, quæ nubiles jam erant, ſeu viro maturæ; iiſdem vero ademptæ, & *ſolvi* proinde, ut notum, dictæ, ubi virginitatem illæ eſſent amiſſuræ. Hinc παρθενικαὶ vocatæ ſæpe apud Poetas Græcos eædem μίτραι; apud Euripidem etiam in Alceſt. v. 178. uti antea diximus ad v. 21. Hymn. in Jov. παρθένεια κορεύματα, ac apud Latinos itidem, ut apud Catullum Epigr. LXVIII. *zona virginea*. Unde Medea, quo ſe adhuc virginem teſtaretur, ait apud Apollonium l. IV. v. 1024.

——ἔτι μοι μίτρη μένει, ὡς ἐνὶ πατρὸς
Δώμασιν, ἄχραντος καὶ ἀκήρατος,
Adhuc mitra mihi manet, perinde ut in patris domo, impolluta
& integra;

ſicuti παρθενικὴ μίτρη ἄχραντος, ſeu *virginea mitra impolluta* itidem dicitur a Theocrito Idyll. β. v. 73. Ἄμιτροι proinde dictæ hic a Callimacho *puellæ* iſtæ *novennes*, non quod ſolutis jam aut amiſſis illis *mitris* aut *zonis*, virginitatis diminutionem, inſtar puellæ illius apud Petronium adhuc ſeptennis, eſſent paſſæ; aut vero eo intuitu, ut volunt hic Scholia,

quod

quod non eſſent devirginatæ, aut quod ibidem additur, ἢ ὅτι ἄγαμοι γυμναὶ (non γυμνοὶ) ἐβάδιζον, vel *quod innuptæ incederent nudæ*; ſed quod per ætatem, neque enim adhuc nubiles, nondum forent *zona virginea* cinctæ, verum adhuc ἄμιτροι, ſeu *diſcinctæ agerent*. Ita nugas ſæpe aut aliud agunt Græculi id genus Grammatici, & quod miror hic intactum prioribus hujus Poetæ editoribus, viris alioquin eruditis & ſagacibus. Ut de erudita ſupra ſexum hodierna Gallorum Muſa hic ſileam.

V. 15. ἀμφιπόλους Ἀμνισίδας] *Cretenſes* ſcilicet Nymphæ, ut notarunt jam ad hunc locum, & præterea ad Stephanum, viri docti; apud quem omnino, quo ille ibi ſecum & cum Strabone præterea, Pauſania, ac hujus Poetæ Scholiaſtis concilietur, ſupplendum, quod ab aliis jam monitum video in noviſſima hujus Ἐθνικογράφου editione, Ἄμνισος πόλις καὶ ποταμὸς Κρήτης. αἱ τούτου Νύμφαι Ἀμνισιάδες καὶ Ἀμνισίδες. *Amniſus urbs & fluvius Cretæ, cujus fluvii Nymphæ, Amniſiades & Amniſides dictæ*; & quorum illud etiam in hoc Hymno legitur v. 162. Omnino autem, ut hoc addam, id firmant brevia ad Homerum Scholia, Odyſſ. T. v. 188. Ἄμνισος πόλις καὶ ποταμὸς Κρήτης, *Amniſus urbs & fluvius Cretæ*, idque ad eum verſum, quo a Poeta traditur, *Lucinæ* ſeu Εἰλειθυίας, quæ eadem cum Diana, ſpecum ibidem exſtitiſſe,

> Στῆσε δ' ἐν Ἀμνισῷ, ὅθι τε σπέος Εἰλειθυίης,
> *Statuit autem in Amniſo, ubi ſpelunca Lucinæ*,

& in qua urbe genitam etiam, ut a Cretenſibus fertur, Lucinam tradit in Atticis Pauſanias pag. 31. Immo cum hujus Cretæ *fluvii Amniſi*, in cujus aquis ſcilicet frequenter Diana lavaretur, tum *Nympharum* Ἀμνισίδων, ac ut totidem etiam ejus *comitum* meminit itidem Apollonius Rh. ſed ubi male Ἀμυσοῖο & Ἀμνησίδες, pro Ἀμνισοῖο & Ἀμνισίδος, uti eadem loca aut dictæ inde Nymphæ apud Poetas & Geographos proferuntur, hactenus legitur l. III. v. 876. &c.

> Ἠὲ καὶ, Ἀμνισοῖο λοεσσαμένη ποταμοῖο
> Χρυσείοις Λητωῒς ἐφ' ἅρμασιν ἑστηυῖα.

Mox:

> Τῇ δ' ἅμα Νύμφαι ἕπονται ἀμορβάδες, αἱ μὲν ἐπ' αὐτῆς
> Ἀγρόμεναι πηγῆς Ἀμνισίδος,
> *Vel ſi Amniſi lota fluvio, Aureo Diana ſtans in curru*
> *Quam comites Nymphæ ſequuntur, quarum aliæ verſantur ad ipſum Amniſi fontem* &c.

Poſtremum autem illud de iiſdem Nymphis ad fluminum fontes ſeu ποταμηΐσι vel πηγαίαις, ſicuti quandoque eædem dictæ, occurrit etiam in Hymno in Venerem, vulgo Homero cum aliis adſcripto; ubi quum de variis Nympharum generibus *Nemorenſibus*, *Montanis*, aliiſque ageret, additur, καὶ πηγὰς ποταμῶν, & quæ incolunt *fluminum fontes*, nempe totidem eorundem Fontium Genii ſeu Cuſtodes, & Κρηναῖαι inde ab Homero dictæ Odyſſ. p. 1. v. 240. Immo ipſamet Diana ποταμία itidem ſicuti a Pindaro, Pyth Od. 11. p. 202, appellata, & inde ab Horatio, *læta fluviis*, l. 1. Od. 11. Quas autem ἀμορβάδας ſeu Dianæ

comi-

comites, Nymphas nempe illas *Amniſi*, vocat Apollonius, ἀμορβοὺς vero in hoc Hymno de aliis *fluviatilibus* Nymphis dixit pariter Callimachus v. 45, hic autem nuncupat ἀμφιπόλους Ἀμνισίδας, *comites* itidem ſeu *pediſſequas Amniſidas*. De qua priori voce Seleucus apud Athenæum l. VI. pag. 267. notat, ἀμφίπολον dici τὴν περὶ τὴν δέσποιναν θεράπαιναν· πρόπολον δὲ τὴν προπορευομένην, h. e. ἀμφίπολον, *quæ circa dominam famula*. πρόπολον *vero, quæ ante dominam ambulat*.

V. 16. Αἴ τί μοι ἐνδρομίδας] Male omnino hæc de *veſte villoſa* explicat, cum in verſione, tum in Notis Friſchlinus; quamquam hic, & infra in Hymno in Delum, in alia ducentem haberet Græcum Poetæ Interpretem; bene autem juxta eundem Scholiaſtem, de Dianæ *cothurnis* ſeu *calceamentis*, Vulcanius. Ut mirer equidem nihil ea de re monitum in poſtrema & eleganti editione Pariſienſi, ubi prior illa & ſoluta Poetæ hujus interpretatio, quæ alioquin ibi haud ſemel in notis Annæ præſtantiſſimæ & merito arguitur, fuit retenta. Neque enim hic *endromides* eædem, quarum apud Juvenalem & Martialem mentio, & quarum uſus olim exſtitit in palæſtra ad arcendum frigus, ſed Dianæ κυνηγῦ ſeu *venatricis calceamenta*, eique, ut præterea e Polluce ac veteri Epigrammate obſervo, propria. Pollux nempe p. 347. in fine, Αἱ δὲ Ἐνδρομίδες ἴδιον τῆς Ἀρτέμιδος τὸ ὑπόδημα, *Endromides, proprium Dianæ calceamentum*. In Antholog. vero l. IV. c. XII. exſtat Epigramma CXI, de quo jam ſupra, ac ubi de eadem Diana venatrice inter alia dicitur,

> Ποῦ δὲ Λυκαστείων ἐνδρομὶς ἀρβυλίδων;

ubi Lycaſteorum (h. e. *Cretenſium*, ut ibi Latinus Interpres) *endromis calceorum?* ubi nempe ἐνδρομὶς de *calceamento* ipſo, ſeu quod Gallis *chauſſure* dicitur. Unde inſuper liquet ac illuſtratur, cur Cretenſibus Nymphis, quales hæ, uti vidimus, *Amniſides* ſeu *Cretenſes*, Dianæ ſeu Dictynnæ κυνηγῦ, ut notum, Deæ *calceamentorum* cura & cuſtodia, appoſite hic committitur. Adde, quod eædem ἐνδρομίδες, quarum rurſus meminit Callimachus Hymn. in Del. v. 238. ibi in Scholiis dicantur, κυρίως τὰ τῶν κυνηγῶν ὑποδήματα, *propria venatorum calceamenta*, nempe qualia etiam in venatorum uſum reperiſſe Ariſtæum tradit Nonnus Dionyſ. l. V. p. 154;

> Καὶ ποσὶν ἐνδρομίδας θηρήτορι φῶτα διδάξας,
>
> *Et pedibus aptare calceamenta* (endromidas) *curſoria, hominem venatorem docens.*

Unde, & valde hic opportune, laudari obſervo ab Hippocrate *calceamenta Cretenſia*, libro de Articul. Τμημ. XIV. Ἐπιτήδειος δὲ καὶ ὁ Κρητικὸς τρόπος τῶν ὑποδημάτων, *idonea item eſt forma calceamenti Cretenſis*. Quæ ſcilicet *calceamenta* pluribus ad eum locum deſcribit Galenus, & qualia ſuo adhuc ævo, cum in Creta, tum in Proconſulari Aſia, in uſu fuiſſe memorat; eaque, quod ibidem ait, potiſſimum Venatoria; quæ mediam nempe tegerent crurum partem, & arcte pedem conſtringerent; multis præterea partibus ſciſſa forent & loro trajecta. Quale etiam *calceamenti* genus exhibet inſignis ille Mytilenæorum nummus

cum

cum venatricis Dianæ effigie paullo ante ad v. 12. productus. Sed ipſum Galeni locum, optimum ritus illius & ſimul hujus apud Callimachum loci, ac præterea ſignati in illo *Mytilenæorum*, Aſiæ itidem Proconſularis incolarum, nummo, *calceamenti venatorii* interpretem, non pigebit integrum hic in Lectoris gratiam adferre, qui exſtat Comment. in Hippocr. de Articul. p. 644. tom. v. edit. Græc. Baſil. Ἔτι δὲ νῦν ἔτος ἀσκεῖται κατὰ τὴν ἡμετέραν Ἀσίαν, καὶ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗΝ, οὐχ ἥκιστα ΜΕΧΡΙ ΚΝΗΜΗΣ ΜΕΣΗΣ ΑΝΗΚΟΝ· ἔστι δὲ ἱκανῶς ὑπ' αὐτοῦ ΠΟΛΥΣΧΙΔΕΣ ΤΙ ΔΕΡΜΑ καθ' ἑκάτερον τὸ μέρος, ἀριστερόν τε καὶ δεξιὸν ἴσον, ἐκτεταμένον τε καὶ ἴδια συντετρημένον ἐπὶ τοῖς πέρασιν, ὡς ἱμάντι διεκβαλλομένων τῶν τρυμάτων, συνάγεσθαι κατ' ἄλληλα τὰ τεταμένα τοῦ δέρματος τμήματα· Πρόδηλον οὖν, ὅτι συνέχει τε καὶ σφίγγει τὸν πόδα, μετὰ τῆς κατὰ φύσιν διαρθρώσεως ὅλης ἀκριβῶς τὸ τοιοῦτον ὑπόδημα· χρῶνται δὲ αὐτῷ μάλιστα παρ' ἡμῖν ΟΙ ΚΥΝΗΓΕΤΑΙ ΘΗΡΕΥΟΝΤΕΣ, ἐπειδήπερ ἐν τραχέσι καὶ ἀνωμάλοις χωρίοις ἀναγκάζονται πολλάκις οὐ τρέχειν μόνον, ἀλλὰ καὶ πηδᾶν. Ἡ δ' αὐτὴ καὶ ΤΟΥΣ ΚΡΗΤΑΣ αἰτία τοιούτοις ΥΠΟΔΗΜΑΣΙ χρῆσθαι ἔπεισε, διά τε τὰ μεγέθη τῶν ὀρῶν ἐν τῇ Νήσῳ καὶ τὰς τραχύτητας: *In Aſia noſtra, & non minus in* CRETA, *in uſu ſunt etiamnum* CALCEAMENTA, QUÆ AD MEDIAM USQUE TIBIAM ADSCENDUNT, *in quibus ſciſſa eſt pellis multis locis, & ab utraque parte, dextra ſcilicet & ſiniſtra, æqualiter extenta extremis partibus foramina habet, per quæ trajectum lorum partes pellis inciſas inter ſe contrahat. In aperto autem eſt,* TALI CALCEAMENTO PEDEM *cum univerſa commiſſura, quæ ad malleolos eſt, contineri atque* ADSTRINGI. *His autem utuntur apud nos* VENATORES *potiſſimum, quum* FERAS SECTANTUR; *quandoquidem in aſperis atque inæqualibus locis, non ſolum currere, ſed ſaltare etiam coguntur. Eadem cauſa* CRETENSES *ad talium* CALCEORUM *uſum impulit, ob vaſtos Inſulæ montes, atque aſperitatem.* Neque vero aliter ἀρβύλας ſeu ἀρβυλίδας, quæ Dianæ Venatricis ἐνδρομὶς ſeu *calceamentum* dicuntur in ſuperiori Epigrammate, deſcribit Galenus paullo ante, & quidem ead. pag. edit. Baſil. nempe ut ea tantum inde huc adferam, κοῖλον δὲ ἐστι (nempe ἀρβύλαι, de quibus agebat ibi ſenex Cous) ὑπόδημα τοῦτο, ἀεὶ περισφιγμένον ἀκριβῶς ὅλῳ τῷ ποδὶ, μέχρι τῶν σφυρῶν, *eſt autem* (ἀρβύλαι) *calceamenti genus cavum, quod arcte univerſum pedem uſque ad malleolos complectitur.* Unde etiam abunde illuſtrantur, quæ de venatorum calceis tradit itidem Pollux, iiſdem ferme verbis, quibus utroque, quem modo adduximus, loco utitur Galenus, adeo ut unus ex altero id hauſiſſe videatur, nempe pag. 239. in fine. Ὑποδήματα κοῖλα ἐς μέσην τὴν κνήμην ἀνήκοντα δεσμῷ ἀκριβεῖ περισταλμένα, *calcei cavi ad mediam tibiam adſcendentes arcto vinculo adligati*; nempe, ſicut ante Galenus loco ſupra adducto, μέχρι κνήμης μέσης ἀνῆκον, *ad mediam tibiam adſcendens*; & quod de eodem *calceamento* paullo ante dixerat, σφίγγει τε περὶ ὅλον ἀκριβῶς τὸν πόδα, *ut calceus univerſum pedem arcte contineat.* Quæ ſingula utique manifeſte, uti jam innui, in ſuperiori Dianæ κυνηγοῦ effigie, cum tali calceamento venatorio mediam tibiam ſeu crura tegente,

arcte præterea, trajectis quidem loris, conſtricto, comparent; ac inde ſimiliter, quæ de Tyriis virginibus, Dianæ inſtar, pharetratis & ad venationes accinctis, tangit Virgilius Æn. l. I. v. 337. quibus nempe *mos erat*, ut ibidem ait,

Purpureoque alte ſuras vincire cothurno,

& ad quem locum exſtat hæc Servii gloſſa, *Cothurni jam* CALCEAMENTA *etiam* VENATORIA, *crura quoque vincientia.* Unde ſimiliter de *venatorio calceamento* Nemeſianus in Cynegetico v. 90.

Candida puniceis aptantur crura cothurnis.

Ibid. λύγκας] Nempe quarum venatione, ſicut alias *cervorum*, quorum hic etiam meminit, delectaretur Diana; & ad quem proinde locum reſpexiſſe videtur, qui haud ſemel alibi Battiadem noſtrum expreſſit Horatius l. IV. Od. VI.

DIANÆ *tutela Deæ fugaces*
LYNCAS *& cervos cohibentis arcu;*

ut proinde tentatorem hujus Deæ *Orionem*, ſicut eum alibi vocat Lyricus, non æmularetur eadem, de quo ait hic Venuſinus vates, l. II. Od. XIII.

Nec curat Orion leones,
Aut timidos AGITARE LYNCAS.

Lyncum alioquin venationem, juxta cum pardis & pantheris, memorat Xenophon, in κυνηγετ. pag. 995. Occurrit quoque illius θήρας mentio alibi in hoc Hymno, ubi Mænaliæ λυγκὸς carnes ad eſum canum venaticorum a Pane ſecari tradit v. 88. ὁ δὲ κρέα λυγκὸς ἔταμνε, *is autem carnes lyncis ſecabat.* Adde, quod maculoſis horum *lyncum* pellibus tegi olim ſoliti venatores; ſicuti de Nympha itidem venatrice, Venus, κυνηγοῦ habitu amicta, loquitur apud Virgilium Æn. I. v. 322.

Succinctam pharetra & maculoſæ tegmine pellis.

Nempe haud aliter ac de montivagis Bacchis dicitur ab Euripide in cognomine dramate v. 111. Στικτῶν τ' ἐνδυτὰ νεβρίδων, *maculoſorum hinnulorum pellibus indutus.* Immo eoſdem *lyncas ad venationem induſtrios*, ſeu quibus ad venandas alias feras utantur Orientales, tradit Paulus Venetus; & quod præterea ex aliis Arabum ſcriptis illuſtrat ὁ πάνυ Bochartus, Hieroz. l. III. c. VII.

V. 17. ἐλάφους βάλλοιμι] Unde hæc Dea dicta, uti jam vidimus, Ἐλαφηβόλος, ſicuti in Orphicis Hymno in eandem, *cervorum venatrix*; ab Anacreonte præterea Od. LXII; a Sophocle Trachin. v. 218. & a quo poſtremo Ἐλαφηβολίαι ſeu *cervinæ venationes* eidem Deæ tribuuntur Ajac. v. 178. Immo unde Ἐλαφηβόλια dicta de hujus Dianæ Ἐλαφηβόλου ſolemni feſto, & in quo placenta e farina melle & ſeſamo ſubacta, ἔλαφος etiam appellari meruit, ut id tradit Athenæus l. XIV. pag. 646. Verum quum de hac *cervina* Dianæ *venatione*, tanquam conſueta ejuſdem præda, pluribus infra agatur hoc Hymno v. 100. Σκαιρούσας ἐλάφους, *ſalientes cervas*, & quæ ibidem ſequuntur, ibi quoque ea de re agendi adhuc erit locus, iiſque ex antiquis, quæ ſuperſunt etiamnum, monumentis lucem adhuc aliquam adfundendi.

Ibid.

Ibid. θοὰς κύνας ἐν κομίειν] Cujuſmodi neque unius generis *canes*, & inter eos *velociores ventis*, θάσσονας αὐράων Dianæ a Pane datos, infra memorat hoc ipſo Hymno Poeta v. 94. &c. alibi autem de cane cum arrectis auribus infra Dianæ ſedem poſito Hymn. in Del. v. 228, & quæ loca ex auctoribus ac monumentis etiam antiquis illuſtrare ibidem dabitur. Θοοὶ autem hic dicuntur ab eodem *canes venatici*, tanquam ex illo κυνοσπερῶν genere, de quibus itidem Oppianus κυνηγετ. lib. I. v. 434. *μάλα γὰρ τε θοοὶ κρατεροί τε πέλονται*, *valde autem celeres & robuſti exiſtunt*; & quibus proinde haud alia quam θοὰ ſeu *velocia* nomina imponenda, monet eod. lib v. 444.

> *Θοὰ πάντα, θοὴν ἵνα βάξιν ἀκούῃ,*
> *Velocia omnia, ut velocem vocem audiant.*

Eadem autem θοῶν & venaticorum *canum* curam gerere hic opportune dicitur Diana, non ſolum κυνηγὸς Dea, ſed quod ejuſdem inventum talis venatio crederetur, ut ab initio κυνηγετικοῦ ſtatuit Xenophon; quamquam *canibus* primum venari docuiſſe Pollucem, tradat Oppianus κυνηγ. l. II. v. 18. Vocis autem, quam hic adhibet Callimachus κομέειν pro *curare*, *curam gerere*, ſeu ἐπιμελεῖν uſus, abunde jam uti & verbi κομίζειν, ex Homero, qui utrumque non ſemel eo ſenſu uſurpat, notus. Julianus autem Imp. Orat. III. p. 227. κομίζειν ἅρμα, pro *currum regere* adhibet.

V. 18. Δὸς δέ μοι οὔρεα πάντα] Unde etiam non ſolum ὀρείτειρα, de qua appellatione jam ſupra, aut vero *montium Domina* a Catullo in Seculari Carmine, vel *montium cuſtos*, ab Horatio dicta l. III. Od. XXII, quod opportune jam hic monuit præſtantiſſima Fabri filia; ſed a Seneca inſuper in Hippolyto v. 406.

> —— SOLA, *quæ* MONTES *colis*,
> *Et* UNA *ſolis montibus coleris Dea.*

Quo ſpectat rurſus illud Catulli de Diana in Epithal. Thetid. v. 300.

> *Unigenamque ſimul cultricem montibus Idæ*,

ſeu *Idri*, ſicuti legitur in veteribus libris, & quod ingenio ac eruditione magno Iſ. Voſſio ad Catullum placuit, de *Cariæ* nempe monte *Idro*, in quo plura oppida exſtitiſſe Dianæ conſecrata idem tradit, ſicut *Hecateſiam*, *Chryſoriam*, *Euromum*, aliaque. Quamquam de monte illo Cariæ, *Idro* dicto, nihil alibi legiſſe meminerim; *Idrias* quidem ſeu Ἰδριὰς urbs Cariæ occurrit apud Stephanum, quæ *Hecateſia* etiam & *Chryſoria* juxta eundem fuerit appellata; ut ita totidem ea fuerint unius oppidi nomina (& qua de re videri adhuc poteſt idem Stephanus in Ἑκατησία & Εὔρωμος) quæ ibi ut diverſa tamen, & Dianæ juxta ac Apollini conſecrata, memorat laudatus modo vir doctiſſimus. Quod vero ibidem ab eo additur, Dianam præ cæteris gaviſam montibus Cariæ ac Lyciæ, & quod ea fuerit olim conſtans opinio; id equidem haud ita liquidum, quin paſſim aliis quoque montibus, ſeu in genere κατ᾽ ὄρεα (ut apud Euripidem, Phœn. v. 133. vagata dicitur eadem Dea) occurrat in veterum monumentis. Hinc ea mox de ſe, οὔρεσιν οἰκήσω, *montibus inhabitabo*. & ſicuti οὐρεσιφοίτις in genere ſeu *montivaga* in Orphi-

corum Ευχῇ eadem dicitur; aut quomodo cum *Cynthia* paſſim a montte, non *Caria* quidem aut *Lycia*, ſed Deli *Cynthio* appellatur: tum ab Homero venata dicitur, non in Cariæ aut Lyciæ, ſed Arcadiæ aut Laconicæ montibus, Taygeto nempe & Erymantho, Odyſſ. Z. verſ. 102. &c.

Οἵη δ' Ἄρτεμις εἶσι κατ' ΟΥΡΕΟΣ ἰοχέαιρα,
Ἢ κατὰ Τηΰγετον περιμήκετον, ἢ Ἐρύμανθον,
Τερπομένη κάπροισι καὶ ὠκείῃς ἐλάφοισι.
Qualis autem Diana incedit PER MONTES, *ſagittis gaudens,*
Aut per Taygetum excelſum aut Erymanthum,
Seſe oblectans apris (non *capris* juxta Interpretem) *& velocibus cervis.*

Neque vero uni huic Deæ, quod hic a Jove apud Callimachum contendit, *dati omnes montes*; & proinde tanquam voti illius compos eſſet, a Seneca Tragico loco paullo ante adducto dicta, *ſola montes colens*, aut *una ſolis montibus culta.* Nota enim abunde Ὀρεία haud minus ſeu *montana* Cybele a Tragicis, ut Euripide Hippol. v. 144. & Helen. verſ. 1317. item ab Apollonio Rhod. l. 1. v. 1119. & ſimiliter *fera montium Dea*, in Mœcenatis verſu apud Fortunatianum Grammaticum, & quæ ſimiliter a totidem montibus. *Idæa* alioquin, ſeu *Dyndimi Domina*, vel *Dyndimena* fuit appellata. Ut mittam Panem, venatorem quippe, Οὔρειον, ſeu ὄρειον, itidem ὀρεσιβάτην præterea & Ὀρεμνόδοντα, *montanum, montivagum, montium Dominum* paſſim apud antiquos Poetas legi: immo Jovem ipſum in montium jugis frequenter cultum, indeque Ἐπακρίον vel Ἀργαῖον, a monte Cappadociæ *Argæo*, aut Ἰδαῖον a monte *Ida*, ut alias id genus appellationes a *montibus* petitas hic prætermeam, nuncupatum.

Ibid. πόλιν δέ μοι ἥντινα νεῖμον] Neque enim ſolum ὄρειος hæc Dea, ſed πολιοῦχος itidem ſeu πολῖτις, ſicuti eadem inter Deos Thebanorum πολιοῦχος, ſeu *urbis* illius *Præſides* vel *Cuſtodes* invocatur a Thebanarum virginum choro, apud Æſchyl. Sept. Theb. v 149. & ſeq. Unde non unam etiam *urbem*, ſed plures, ut eidem Dianæ peculiari jure proprias, præter multas illi cum Diis aliis communes, largiri mox dicitur idem Juppiter v. 33. 34. τρὶς δέκα τοὶ πτολίεθρα &c. Adde *Epheſum* in peculiari ejus tutela, ut ea de re Callimachus infra v. 258. Cæterum neque ego ſatis ſapio, cur virum Græce eruditiſſimum H. Stephanum hic offenderit illud ἥντινα, ut proinde legendum ibi confidenter tradiderit, πόλιν δέ μοι ἄν τινα. Abundare quidem illud ἥν notaverat Græcus Enarrator, ſed non ut expungendum ideo aut Callimacho indignum ſtatueret: quum, ut alia mittam, ἥντινα haud ſemel pro ἥν, ubi nempe redundat illud τινα, dixerit Homerus, prout ad eum etiam notant veteres Grammatici, ſicut Iliad. Γ. v. 286. τιμὴν &c. ἥντιν' ἔοικεν, quæ brevia ad Homerum Scholia explicant, ἣν πρέπει, ἣν δεῖ; *quam decet, quam oportet.*

V. 19. σπαρνὸν ὅτ' Ἄρτεμις ἄστυ κάτεισιν] Nempe quod tanquam venatrix Dea, *montes* eadem, ut ea, etiam hic de ſe ὄρεσιν οἰκήσω, frequentius, ſeu *ſilvas* cæteroquin *inhabitare* crederetur; ac unde de eadem

dem dixit ſupra Callimachus in Apollin. v. 60. eam συνεχὲς ſeu *aſſiduo* caprearum capita venari ſolitam. Unde etiam de venatore & Dianæ inde cliente Hippolyto, Euripides in cognomine dramate verſu 17. ex parte ante adducto,

Χλωρὰν δ' ἀν' ὕλην παρθένῳ ξυνὼν ἀεὶ,

In viridi ſylva verſans ſemper cum virgine Diana.

V. 20. *Οὔρεσιν οἰκήσω*] Quamquam eadem Dea non perpetuo in *montibus*, verum etiam circa latices, paludes, flumina, portus inhabitaſſe, ac inde nomina ſortita dicatur, ſicuti λιμναίας, ποταμίας, λιμενοσκόπε &c. *Paluſtris*, *fluviatilis*, *portuum inſpectricis*, ut ea de re jam ante obiter dictum, & alibi agitur in hoc Hymno. Ideo autem Dianæ *habitatio in montibus*, aut *rarior in urbes* ejuſdem *adventus* hoc & ſuperiori verſu a Callimacho dici videtur; cum ob continuum illud venandi ſtudium huic Deæ, ut modo vidimus, tributum; tum quod virorum cœtus, perpetuam quippe virginitatem, de qua jam ante, eadem profeſſa, adverſari inde crederetur; haud aliter ac Cyrene virgo, eademque venatrix apud Pindarum Pyth. Od. IX. *ὀρέων κευθμῶνας ἔχει σκιοέντων*, *montium umbroſorum latebroſos habitat receſſus*; tum denique ob propiorem eamque naturalem neque indictam jam viris eruditis cauſam, quod Luna nempe omnium ſiderum, terræ maxime, ut de ea Phornutus, vicina, ac proinde ſupra montium cacumina velut in iis oriens appareret. Unde etiam celſi quidam Africæ montes, & a quibus Nilum fluere tradidit Ptolemæus, *Lunæ montes* leguntur appellati.

V. 21. *Μοῦνον ὅτ' ὀξείῃσιν ὑπ' ὠδῖνεσσι*] Nempe Diana non κυνηγὸς amplius ſeu *Venatrix*, aut Luna tantum φωσφόρος, ſeu *Lucifera*; ſed Εἰλείθυια præterea ceu *Lucina*, aut Λοχίa, quæ nempe *laborantes utero puellas ter vocata audire* dicitur apud Horat. l. III. Od. XXII. & ad cujus Εἰλειθυίας templum, mulieres quotidie ad tertiam uſque diei partem convenire jubet Plato de Legib. l. VI. p. 784. Quo nempe eandem Ὠκυλόχειαν, ut hæc haud ſemel vocatur in Orphicis, continuo experirentur parturientes, ſeu ut de eadem Horatius in ſeculari Carmine,

Rite maturos aperire partus

Lenis ILYTHIA.

Quæ iterum e naturalibus cauſſis peti, ac ad eaſdem referri continuo debere, ſatis liquet.

V. 22. *ᾗσί με Μοῖραι*] *Parcarum* opportune meminit Εἰλείθυια hæc Dea, quæ a Pindaro dicitur, non ſolum Εἰλείθυια πάρεδρος Μοιρᾶν, ſeu *Lucina*, *quæ adſidet Parcis*, eo loco, quem jam hic indicavit Vulcanius, nempe ab initio Od. VII. Neme. ſed inſuper alibi de Euadnes puerperio, cui Apollo *adſtare fecerit Lucinam & Parcas*, Ἐλ υθὼ συμπαρέσασέν τε Μοίρας, Olymp. Od. VI. p. 50. Quemadmodum Iphigeniæ *partui*, ſeu λοχείᾳ, ut ibi dicitur, adfuiſſe itidem *Parcæ* leguntur apud Euripidem Iphig. Taur. v. 206. ac apud Antonium Liberalem Metam. cap. XXIX. de parturiente Alcmena, ΜΟΙΡΑΙ καὶ ΕΙΛΕΙΘΥΙΑ πρὸς χάριν τῆς Ἥρας κατεῖχον ἐν ταῖς ὠδῖσι τὴν Ἀλκμήνην, PARCÆ & LUCINA *in Junonis gratiam Alcmenam in doloribus partus detinuerunt.*

 Hinc

Hinc eaſdem Deas in generatione ſeu nativitate conjungit Plato Sympoſ. p. 206. *Μοῖρα οὖν καὶ Εἰλείθυια, ἡ καλλονή ἐστι τῇ γενέσει, pulcritudo igitur generationi eſt veluti Parca & Lucina.* Unde lux Horatio, qui poſt invocatam loco ſuperiori nota adducto *lenem* parturientibus *Ilythiam*, mox Parcas etiam compellat, *Voſque veraces ceciniſſe* PARCÆ. Immo Εἰλείθυια ſeu *Lucina* eadem cum *Parca*, juxta antiquum Poetam Lucium Delium, & qui inde εὔλινον ſeu *lanificam* vocavit *Lucinam*, ut de eo tradit Pauſanias l. VIII. p. 485. Quibus accedat, id quod ab Orpheo dictum refert Clemens Al. Strom. l. VI. p. 571. *Parcas* nempe τὰ μέρη τῆς Σελήνης, *Lunæ partes eſſe*, illaſque vocari Μοίρας, tanquam φωτὸς οὔσας μέρη, quæ *lucis eſſent partes*; ac proinde Lunam ſeu Dianam φωσφόρον, de qua paullo ante, ſeu *Lucinam*, uti & *Parcas*, totidem eductorum in lucem fœtuum præſides ac opitulatrices a veteribus habitas. Hinc Plutarchus de Facie in orbe Lunæ pag. 945. ubi quum animas ac mentem a Luna, ubi eadem eſt ac *Lucina*, componi, ubi *Diana*, dividi, dixiſſet, addit, de tribus *Parcis*. Atropon circa Solem collocatam, initium ortus præbere; Lacheſin circa terram contingere; Clotho autem circa Lunam, colligare & miſcere. Ne ea jam hic tangam, quæ a Platone ac Platonicis de *Parcis* φυσικῶς, tanquam generationis omnis præſidibus, ac motricibus earum facultatibus dicta leguntur, ut in lib. de Republ. l. x. p. 617. & a Proclo, qui dum eadem fuſe ac ſubtiliter enarrat, non lucem quidem, ſed novas potius tenebras iiſdem affundit, nempe in Theol. Platonis l. VI. c. XIII. & c. XXIII.

V. 23. ἐπικληρώσαντο ἀρήγειν] Unde eadem Εἰλείθυια invocata ὠδίνων ἐπαρωγὶ, *dolorum partus auxiliatrix*, duobus locis in Orphicis p 98. & 132. ult ed. DIANA nempe OPIFERA, quomodo vocatur in antiquo Marmore apud Gruterum XLI. 8. ac inde apud Terentium in Andria, *Juno Lucina* (eadem quæ Εἰλείθυια) *fer opem.* Quod vero hic Dianæ, ut primum nata eſt, officium illud λοχείας ſeu Εἰλειθυίας *forte a Parcis* adſignatum hic dicitur, illuſtrari rurſus inde poteſt, quod in Lacheſis genibus, κλήρους τε καὶ βίων παραδείγματα, *ſortes & vitarum exempla*, conſiſtere dixit Plato eodem, de quo paullo ante, loco, de Republ. l. x. p. 617. Neque tamen a *Parcis*, ſed a Minerva, Dianam illam λοχείας artem edoctam, ubi eidem naſcenti obſtetricata eſt Minerva, tradit Hymno in hanc Deam, Ariſtides pag. 25. Sed quem locum male alio retulit eruditus Interpres, quique ea de cauſſa hic adſcribendus, ὥστε ἡ μὲν Ἄρτεμις λοχεία ταῖς ἄλλαις ἐστὶν, αὕτη δὲ τῇ Ἀρτέμιδι λοχεία ὥσπερ τὰς γονὰς ἡ Θεὸς γεγόνηται· καὶ ἔοικεν ἀμφοτέρων διδάσκαλος αὕτη καταστῆναι, τῆς τέχνης, καὶ τῆς προαιρέσεως· παρθένος γάρ ἐστι μετὰ Ἀθηνᾶν μόνη, *itaque ut Diana reliquis mulieribus, ita Dea* (ſeu Minerva) *ipſi Dianæ in puerperio fuit obſtetrix, & utriuſque rei magiſtra ei videtur exſtitiſſe, tum artis* (μαιευτικῆς nempe, ſeu *obſtetricia*. qua de re ibi ſermo, non *artis venatoria* cum Cantero, cui nullus ibi locus) *tum propoſiti illius, quo ſola juxta Minervam manet virgo.* Unde non hinc alienum, quod a Socrate dicitur apud Platonem in Theæteto pag 149. inde obſtetrices eas fuiſſe tantum mulieres, quæ per ætatem amplius

parere

parere non poſſent, quod Diana ἄλοχος οὖσα, τὴν λοχείαν ΕΙΛΗΧΕ, *etſi partus ſit expers, obſtetricandi tamen officium* SORTE *ſit nacta*. Id nempe, quod a Callimacho hic dicitur, Dianæ *ſorte* a Parcis fuiſſe adſignatum, *parientibus opem ferendi* munus, ἐπικλήρωσιν ἀρήγειν. Ut hoc addam, non nativitatis ſolum ſeu partus, ſed nuptiarum quoque curam ſuſcepiſſe Dianam & Parcas, iiſque proinde a nupturis virginibus comæ primitias offerri ſolitas, ut id docet Pollux l. III. c. III. p. 137. Ἀρτέμιδι καὶ Μοίραις &c.

V. 24. *τίκτουσα καὶ οὐκ ἤλγησε φέρουσα*] Dianam ſcilicet pariens & utero geſtans Latona, ac Minervæ proinde, quæ, ut modo ex Ariſtide vidimus, ei tum Lucinæ vicem præſtitit, ope; non vero ubi eadem Latona Apollinem enixa eſt. Eam enim in hujus puerperio ὑπ' ὠδίνεσσι βαρυνομένην, *pariendi doloribus graviter adflictam*, dicit infra Callimachus, Hymno in Delum v. 202. & qua de re videndus inſuper Hymnus Homero tributus in Apollinem. Ut proinde Deas aut Heroinas, non ſemper *ſine dolore parientes*, legamus in veterum id genus monumentis. Φέρουσα autem hic dicitur Latona, ſubaudiendo ἐν γαστρὶ, ſeu τὴν γαστέρα, ſicuti de *gravida muliere* loquitur Hippocrates de ſeptimeſtri partu c. II. φέρειν τὰς γαστέρας, ac unde ſimiliter Latini *ventrem ferre*, ut Varro de L.L. aut *in utero geſtare*, ut Papinianus in libris Pandectarum l. 4. D. de Senatuſc. Silan.

V. 26. & 27. γενειάδος ἤθελε πατρὸς ἅψασθαι] Haud aliter ac Iphitus de filia Exadne, dum adhuc viveret, dicit apud Euripidem Suppl. 1099.

—— ἥ γ' ἐμὴν ΓΕΝΕΙΑΔΑ
Προσῆγεν αἰεὶ στόματι, καὶ κάρα τόδε
Κατεῖχε χειρί,
Quæ meam BARBAM *aut mentum*
Admovebat ſemper ori, & hoc caput
Tenebat manu.

Utraque nempe, Diana hic & Euadne, non ut barbam patri velleret, quod pro ludibrio & contumelia vulgo habitum, & ſicut ſatyrice, quaſi ſcilicet ſe ita illudendum præbuerit, Dionyſio nempe Tyranno, idem Juppiter apud Perſium dicitur, Satyr. II. v. 28.

Idcirco ſtolidam præbet tibi vellere barbam
Juppiter?

Sed ut ejuſdem barbam tenellis manibus contrectando, patrem ita blande nata demulceret. Unde utique longe aliud, velle hic γενειάδος ἅψασθαι, *barbam apprehendere*; aliud eandem τίλλειν ſeu *vellere*, aut ſicut Julianus Imp. & quem locum opportune jam ad Perſium viderat ὁ πάνυ, de ſe nempe & Antiochenſibus in Miſopogone loquitur p. 87. ὑβρίζοντες εἰς τὰς ἐπὶ τοῦ γενείου τρίχας καὶ τὰ ἐν τοῖς νομίσμασι χαράγματα, *contumelioſe adtrectantes barbæ pilos & calatam* (Juliani) *in nummis effigiem*. Γενειάτης nempe ſeu *barbatus* vulgo Juppiter in nummis & ſignis ejus antiquis, qui tamen & ἀγένειος quandoque ſeu *imberbis* in iiſdem, comparet. Talis utique *Cretenſis* vel Cretagenes Juppiter in præclaris Regiæ Gallorum Gazæ nummis, & qua de re nos alibi, ac jam ſupra obiter Hymn. in Jov. v. 55. ſicuti de JOVE JUVENE apud Romanos

manos itidem culto, ac ab aliis ære ſimiliter ſignato, aliunde conſtat. Id enim apud Græcos, aliaſque etiam gentes olim obtinuit, quod in reſiduis adhuc eorum monumentis conſpicitur, ut qui vulgo *barbati* apud eos effingerentur, qualis *Juppiter*, *Mars*, *Æſculapius*, *Hercules* &c. iidem etiam *imberbes* haud ſemel ſignarentur; & qui paſſim *imberbes*, ſicuti *Mercurius*, *Bacchus*, *Apollo*, iidem etiam *Pogoniati* ſubinde depingantur. Sed de his, aut φυσικοῖς id genus ſimulacrorum cauſis, alias opportunius.

V. 29. καταῤῥέζων] Manu nempe natam viciſſim *demulcens*, ut eam vocem apud Homerum explicant veteres Critici ad Iliad. E. verſ. 424. καῤῥέζουσα, καταψῶσα τῇ χειρί. Sed illud καῤῥέζειν Homericum opportune jam hic adtigit Anna laudatiſſima.

V. 29. & 30. θειαιναι τικτοισιν] Per θειαίνας, *pellices* hic ſuas, decoro ſcilicet nomine, vocat Jupiter, quamquam & ex iis nonnullæ haberentur e *Dearum*, ſicuti hic Latona, aut alias Ceres, e qua nata ei Proſerpina, numero.

V. 30. ζηλήμονος Ἥρης] Unde de eadem. *Junonis zelotypia* ob Latonam, non Dianam quidem ſed Apollinem parturientem in Hymno, qui Homero tribuitur in Apoll. v. 99 dicitur, ἡ μιν ἔρυκε ζηλοσύνη, *qua illam detinebat zelotypia.* Alibi autem apud Homerum, non jam Deæ, ut Juno hoc loco, ſed Dii, & inter eos Juppiter ipſe, ζηλήμονες dicuntur; ubi nempe Deæ cum viris mortalibus ſe oblectant, Odyſſ. E. v. 118. &c. Quum ante ζῆλος & ζηλεῖν apud Atticos in bonam ferme partem ſumi ſolcant, illud pro *gloria*, *felicitas*; iſtud pro *felicem prædico*, ſeu μακαρίζω, uti veteres Critici ad Sophoclis Ajacem v. 554. ζηλεῖν, μακαρίζειν, inde etiam fieri video, ut apud LXX. Seniores, cum ζηλεῖν & ζηλοσύνη, ut Num. c. V. v. 14. de *mariti zelotypici* erga uxorem dicatur; tum vero alibi ζηλωτὸς, pro μακαριστὸς, ſicuti eam vocem interpretatur Heſychius, uſurpetur, ut in benedictione quam Jacob Joſepho impertit Gen. XLIX. 22. υἱὸς ηὐξημένος μου ζηλωτὸς, *filius meus honoribus auctus*, ſeu *felix prædicandus*; aut quod Galli dicerent, *digne d'envie*; apertius certe, quam in Nobilii verſione, ut paſſim alibi, ita hic parum Latina & perſpicua, *filius auctus meus zelatus.* Non quæritur jam, quam parum hoc poſtremum cum Hebræo, prout hodie legitur ac reddi conſuevit, & a quo hic etiam longe abit vulgatus Interpres, contextu conveniat, & quomodo in eodem legerint ſeniores, qua de re forte alibi; de vi ſolum agitur, aut genuino ſenſu vocis Græcæ, quam hic iidem adhibuerunt, & ad quam reſpexiſſe videtur, ut ſæpe alibi adductus ante Heſychius, ζηλωτὸς, μακαριστός.

V. 31. Φέρειν τέκος, ὅσσ' ἐθελημὸς] Φέρε, quod notum, ſubinde apud Atticos, pro eo, quod Latini *age*, *cedo* ſumitur, ut in Νεφελ. Comic. p. 135. φέρε, τίς γὰρ οὗτος, *age, quinam ille*, & in eodem dramate p. 139. φέρε, πῶς τι τῷ χρὴ πιστεύειν; *cedo, quomodo poſſum hoc credere*: aut vero pro ἄλλοτι ſeu *alias*, ut ex Demoſthene notant ad priorem Comici locum Græci ejus Interpretes. Hinc autem φέρειν Æolice pro *babe*, quo uſu *fero* etiam paſſim apud Latinos legitur. Ἐθελημὸς vero, qua voce utitur

utitur hic præter Heſiodum Callimachus, apud Apollonium itidem legitur l. II. v. 658.

ἀλλ' ἐθελημὸς ἐφ' ὕδασι πατρὸς ἑοῖο,

Sed ultro ad patris aquas inhabitavit.

Hinc Heſychii gloſſa, ἐθελημοὶ, ἐθέλοντες.

V. 33. *Τρὶς δέκα τοι πτολίεθρα*] Hoc & ſequenti verſu, non unam ſolum urbem, quam Diana ut ſibi propriam a Patre petierat, ſed *tredecim*, juxta Interpretem, *terdena* autem juxta eundem in ligata verſione & Vulcanium, ſeu *triginta*, unius nempe cultui Dianæ addictas urbes, ab eaque etiam, uti mox videbitur, denominatas, ei pollicetur Juppiter. Tales hic decem commemorat, qui primus hunc Poetam Latine vertit ac notis illuſtravit Friſchlinus, ſed qua in re fallitur; quum nec *Artemiſia*, de qua appellatione mox, eadem loca legantur appellata; nec ſola in iiſdem, quod tamen aperte ſequenti verſu innuit Callimachus, Diana fuerit culta; quod de *Mileto* utique, *Patris* aliiſque a viro docto ibi commemoratis liquet. Τρὶς δέκα autem, ut obiter hoc addam, quamquam id improbet hoc loco Anna ἐλλογιμωτάτη, ac de *triginta* etiam explicet ad v. 35. Græcus Scholiaſtes, ut tamen pro *tredecim* ſumi omnino nequeant, haud utique video. & quidem ſi legatur una voce τρισδέκα pro τρισκαίδεκα, quorum iſtud apud Homerum etiam exſtat, ſicut vulgo δώδεκα dicitur & δυοκαίδεκα, ac unde formarunt Latini, *tredecim*, haud minus ac *undecim*, *duodecim* &c. & ſimilia.

Ibid. *καὶ οὐχ ἕνα πύργον*] Præter *tredecim* nempe, aut vero *triginta*, ſi quis malit cum Scholiis ad hunc locum, urbes, *haud unam inſuper turrim* ſeu *arcem* in peculiari Dianæ tutela poſitam fore, hic innuit Juppiter. Πύργοι nempe modo de *urbibus* ipſis dicti, quod vulgo eædem eſſent *turrita* ſeu turribus cinctæ, εὔπυργοι proinde & ὑψίπυργοι eædem a Poetis appellatæ; ac unde etiam urbes in antiquis nummis, turriti capitis effigie, qua de re alibi, vulgo deſignantur. Quandoque etiam πύργος de *arce*, ſeu quæ *caſtrum* vel τεῖχος a Græcis dicebatur, ſicuti Λευκὸν τεῖχος, Αγοραῖον τεῖχος, Γορδίου τεῖχος, Ελαιοῦ τεῖχος, ac ſimilia, & unde una voce ΑΒΩΝΟΤΕΙΧΙΤΑΙ dicuntur in veteri nummo, quem alibi dudum illuſtravi.

V. 34. *τὰ μὴ θεὸν ἄλλον ἀέξειν*] Hoc nempe dictis illis urbibus proprium & peculiare innuit hic primum Juppiter, haud aliud Numen, præter unam Dianam, in iis rite ac ſolemniter cultum iri. Αἴξειν proinde hic non ſimpliciter pro ἔχειν dictum, quod cenſuit Vulcanius, ſed pro *augere honore*, ſeu *mactare*, erudite hic monuit Anna præſtantiſſima; quod firmat inſuper vocis illius ἀέξειν apud alios Poetas uſus, pro *curare* aut *ornare rem aliquam*, *ei ſtudere*, ut jam ad Athenæum monuit ὁ πάνυ Animadv. l. IV. c. XV. Unde etiam ΘΕΟΞΙΟΣ dictus forte & cultus ab Ægienſibus, Cretenſis Juppiter; quod alioquin de *Jove Creſcente*, (ſicuti idem apud Romanos appellabatur, & qualis in præclaro Ægienſium nummo puerili habitu comparet) alibi explico, ut jam ſupra monui, ad Hymn. in Jovem v. 55. καλὰ μὲν ἠέξευ.

V 35. *μόνην σε, καὶ Ἀρτέμιδος καλέεσθαι*] Non adſequutus eſt ſenſum, quamquam ſatis obvium hujus loci, Interpres, nec qui eum adtrectarunt alii editores H. Stephanus & Vulcanius. Neque enim hoc ſolum de invocatione unius Dianæ, aut demum, quod in ejus eſſent fide, illæ, de quibus hic agitur, urbes, dicitur, ſed præterea, quod eædem ſingulæ a Diana nomen eſſent mutuatæ, & *Artemiſia* proinde vocarentur. Id quod aperte ſatis innuebat Poeta iis verbis, *καὶ Ἀρτέμιδος καλέεσθαι*, Meioſi Poetis, & quidem Atticis familiari, propoſitionis *ἀπὸ* ſeu pro *ἀπ' Ἀρτέμιδος καλέεσθαι*, ſicuti infra gemino plane exemplo v. 204. hujus Hymni, *καὶ δέ σε κείνης Κρηταέες καλέουσιν* &c. pro *ἀπὸ κείνης*, *Κρ. καλ.* & *ab illa* (nempe Nympha Dictynna) *Cretenſes vocant* &c. ac prout cæteroquin apud Æſchylum Suppl. v. 107. *τυχοῦσαι θεῶν* pro *ἀπὸ θεῶν*, apud Euripidem Hecub. 991. *μαθοῦν ἐμοῦ*, pro *ἀπ' ἐμοῦ*, apud Sophoclem Electr. v. 414. *κείνου μαθεῖν*, pro *ἀπ' ἐκείνου*, & cujuſmodi sexcenta alibi occurrunt. Duo itaque hæc, quæ in peculiarem Dianæ honorem tendebant, de iis urbibus prædicat huic Natæ Juppiter; unum quod illæ non aliud Numen, ſed eam *ſolam*, ut hoc ipſo verſu dicitur, *colere* adſueſcerent; alterum, quod ab ea etiam *nomen eſſent adeptura*. *Ἀρτεμίσια* utique dicta conſtat, non *Dianæ* ſolum *ſigna* aut *Fana*, ſicuti *Ἀσκληπιεῖα*, *Ἡραῖα*, *Ποσειδώνια*, *Μητρῷα*, *Ἰσιεῖα*, *Νεμέσεια* &c. Templa *Æſculapio*, *Junoni*, *Neptuno*, *Matri Deum*, *Iſidi*, aut *Nemeſi* &c. ſacra paſſim dicta; vel etiam Dianæ *Feſta*, quo ſenſu *Ἀρτεμίσια* dicuntur apud Athenæum l. VII. p. 325. Sed plura etiam oppida ab hac Diana ſeu *Ἀρτέμιδος*, id nomen *Ἀρτεμίσια*, ſeu vero *Ἀρτεμίτα*, Latinis quoque *Diania*, ſunt ſortita; qualia utique in *Peloponneſo*, *Magneſia*, *Græcia*, *Eubœa*, *Delo*, *Sicilia*, & alibi exſtitiſſe, e Geographis aliisque antiquis auctoribus liquet. Unde etiam *decem* hujus nominis, *Ἀρτεμίσια* nempe, antiqua loca exſtitiſſe tradit Ortelius; ut nihil proinde obſtet, quin aliquanto etiam plura, juxta Callimachum id innuentem hoc loco, ſtatuantur. Ita non *Dianium*, ſolum Melæ, Plinio, aliiſque dicta Inſula, quæ Stephano *Ἀρτέμιτα*, ſed urbs etiam Hiſpaniæ Græcis *Ἡμεροσκοπεῖον*, ubi Epheſiæ Dianæ Fanum & cultus, *Διάνιον*, *οἷον Ἀρτεμίσιον*, *Dianium*, *quaſi Artemiſium*, juxta Strabonem l. III. p. 159.

V 36. *πολλὰς δὲ ξυνῇ πόλιας*] Præter illas nempe *urbes* ſeu *Artemiſia*, *unius* Dianæ *cultui* addicta, & ab ea inſuper, quod modo dixerat, *denominata*, in aliis etiam cum Mediterraneis oppidis, tum Inſulis, cultam iri, juxta alia Numina, eandem Deam, auguratur ei hoc & ſequenti verſu, ſeu ſpondet verius Juppiter. Id vero cum aliunde ex auctoribus antiquis, Pauſania maxime in veteris Græciæ & cultorum in eadem Numinum deſcriptione; tum luculenter e veterum Nummorum ſupellectile etiamnum obvium. In quibus utique cum *Græciæ*, tum *Magnæ Græciæ*, *Latii*, *Siciliæ*, *Ioniæ*, præterea *Lydiæ*, *Myſiæ*, *Cariæ*, *Phrygiæ*, *Lyciæ*, *Pamphiliæ*, *Bithyniæ*, *Thraciæ*, *Ponti*, *Cappadociæ*, aliorumque Aſiæ aut Africæ etiam locorum præclaris id genus *κειμηλίοις*, ſignata occurrit eadem Dea; ut de *Taurica* jam ſeu *Scythica*, aut ultra Euphratem a Barbaris culta, vel *Perſica*, qua de re mox, *Diana* ſileam.

Hinc

Hinc *Epheſia* potiſſimum *Dianæ*, quod Strabo etiam alicubi monuit, nempe l. III. p. 179. & quod eadem monumenta clariſſime arguunt, cultus per variarum gentium loca diffuſus. Hinc *Mileti*, aut in Inſula *Delo* eadem Dea, juxta Apollinem; Sami, juxta Junonem; *Magneſiæ ad Mæandrum*, aut Cyzici, juxta Deum Matrem ſeu Dyndimenam Deam, ut de aliis nihil dicam, ξυνῇ ſeu *communiter*, quod hic innuit Callimachus, & veteres eorum locorum nummi itidem ante oculos ponunt, ſacrata.

V 37. *Μεσόγειος*] Inter *Mediterraneas* illas Urbes, in quibus præter alia Numina, viguit etiamnum ſolemnis Dianæ cultus, referri, vel e Nummis aliiſque antiquis monumentis, poſſunt dicta jam *Magneſia ad Mæandrum*, ubi celebris illa ΛΕΥΚΟΦΡΥΝΗΣ ſeu *Magneſiæ Diana*, ut eam vocat Vitruvius l. II. c. I. & Præf. l. VII, *Ædes Ionica*, Epheſina etiam, teſte Strabone l. XIV. p. 647. ſtructura & concinnitate ſuperior; quæque Ædes cum Deæ effigie conſpicitur etiamnum in præclaris Regiæ Gallorum gazæ nummis. Sic *Perga*, Pamphyliæ *metropolis*, ut inſcribitur in præclaro nummo ejuſdem Cimeliarchii, LX. ſtadiis juxta Strabonem p. 677. a mari diſſita, ubi ΠΕΡΓΑΙΑΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ nominibus, fanis, & ſimulacris, quæ exhibent itidem adhuc veteres nummi, & de quibus infra ad verſ. 187. ſacrata eadem Dea; ac ſimiliter *Thyatiris*, *Laodiceæ*, *Philadelphiæ*, *Ancyræ*, aliiſque magno numero urbibus Minoris Aſiæ *Mediterraneis*, quarum ære publico, eoque in præclaris Muſeis hodie adhuc recondito, ſed quæ introſpicere nobis haud ſemel licuit, ſignata reperitur hæc Dea. Adde ΠΕΡΣΙΚΗΣ, ſeu *Perſicæ* appellatione cultam in eodem tractu apud Lydios, uti e Tacito non ſolum ac Pauſania liquet, Dianam; ſed e veteri etiam *Hierocæſareæ* Urbis in Lydia nummo, qui inter ſelecta a Cl. Segnino edita viſitur, & quem verſavimus in theſauris, ubi ille hodie extat Gallorum, regiis. Cujus vero appellationis ratio (quamquam aliter de ea ſentiat eruditus auctor de Num. Urb. Illuſtr. p. 216.) ſicuti & locorum illius Lydiæ tractus, quos *Perſicos* fuiſſe dictos tradit Pauſanias lib. v. pag. 341. omnino a *Perſis* & e *Perſide* eſt arceſſenda. Id enim & nominis ratio abunde arguit; & Perſarum diuturna in eadem Lydia dominatio, ac inde etiam Sardibus, maritimi eorum Imperii, ut id Plutarchus tradit in Alexandro, domicilium; ſed vel maxime Taciti de eadem *Perſica* Hierocæſarienſium *Dianæ*, locus, quem tamen alibi ſe attuliſſe dicit ib: vir doctus, nempe PERSICAM *apud ſe* DIANAM, *delubrum Rege* CYRO *dicatum*. Accedit non Plutarchi ſolum, quod jam vidit Segninus, in Lucullo teſtimonium, quo Diana perhibetur a Barbaris trans Euphratem eximie culta, ſed Diodori inſuper inſignis eam in rem locus l. v. pag. 344. Ibi enim Diana non Epheſi ſolum, ſed in Ponto (ubi *Περσικὴν*, juxta dictum modo Plutarchum in Lucullo pag. 499. Diana culta) & Perſide familiarius verſata dicitur, unde ΠΕΡΣΙΑΣ etiam (forte ΠΕΡΣΙΚΗΣ, ut apud Pauſaniam pag. 408. ac in dicto modo veteri nummo) appellationem fuerit nacta, ac ubi inſuper additur, *τιμᾶται δὲ καὶ παρὰ* ΤΟΙΣ ΠΕΡΣΑΙΣ, *ἡ θεὸς αὕτη* ΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΣ, *καὶ μυστήρια ποιοῦσιν οἱ*

Βάρβαροι τὰ παρ᾽ ἑτέροις συντελούμενα μέχρι τῶν νῦν χρόνων ΑΡΤΕΜΙΔΙ ΠΕΡΣΙΑ (ſeu ΠΕΡΣΙΚΗ) *a* PERSIS *etiam hæc Dea* PLURIMUM COLITUR, *eademque Myſteria, quæ alibi ei peraguntur, etiam Barbari ad hæc uſque tempora, in* DIANÆ PERSIÆ (ſeu PERSICÆ) *honorem celebrant.* Id quod præterea adſtruit Dianæ Templum in Elymaide *τῇ Περσίδι, in Perſide*, idque opulentum adeo ac ſplendidis omne genus donariis refertum, ſicut de eo dicitur 1. Maccab. VI. 2. & a Joſepho *Ἀρχ.* l. XII. c. XIII. ut ad illud expilandum profectus fuerit Antiochus Epiphanes, qui in ea expeditione perierit; & quidem, ut tradiderat teſte Joſepho Polybius, in ultionem illius impietatis, qua tentaverat ΤΟ ΤΗΣ ΕΝ ΠΕΡΣΑΙΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ *ἱερὸν συλῆσαι*, DIANÆ APUD PERSAS (ſeu PERSICÆ) *Templum diripere*, theſauros nempe ejus ac donaria. Unde idonea utique ΠΕΡΣΙΚΗΣ hujus Dianæ, quam præfert memoratus ante nummus, in denominato a *Perſico* Lydiæ tractu, origo & ratio eluceſcit. Quam in rem haud prætereiri hic debent, qui inſigniter illuſtrant, pauci Diogenis Tragici apud Athenæum verſus, & quibus inde lux aliqua, quam nec Interpres, nec magnus Animadverſor iis adtulit, eadem opera, uti opinor, accedet. Exſtant iidem lib. XIV. p. 636.

Κλύω δὲ Λυδὰς, Βακτρίας τε παρθένους,
Ποταμῷ παροικοὺς Ἅλυϊ, ΤΜΩΛΙΑΝ ΘΕΟΝ,
Δαφνόσκιον κατ᾽ ἄλσος, ΑΡΤΕΜΙΝ *σέβειν*,
Audio autem Lydias, Bactriaſque virgines,
Accolas fluvio Halyi, TMOLIAM DEAM.
In luco, lauro multa opaco, DIANAM *venerari.*

Ut mirum equidem videri debuerit, *Bactrias, ultima* nempe a Virgilio Æn. VIII. 687. aliiſque dictæ, & ultra mare Caſpium in intima Aſiæ regionis, *virgines*, una cum *Lydiis* puellis, in luco ad Halym, ad quem eædem inhabitarent, fluvium, ac Tmolum montem, *Dianam* ſimul colere hic dici. Notus utique Lydiæ mons *Tmolus*, a quo hæc Dea *Tmolia*; ut a vicina Sipylo, *Σιπυλήνη* dicta Deum Mater, cum alibi, tum in antiquis etiam nummis: *Halys* autem fluvius, *qui Lydiam terminat*, ut de eo Curtius l. IV. c. V. & pridem ante Herodotus lib. I. c. XXXII; quæ proinde ſingula longiſſimo terrarum ſpatio a *Bactris*, ſeu *Bactrianis* erant diſſita. Unde pro *Βακτρίας*, opportune *Φρυγίας*, ad ſitum certe *Halyos* fluvii & *Tmoli*, utriuſque in Lydiæ ac Phrygiæ confinio, *legi* hic poteſt. Verum haud opus quidquam in iiſdem Tragici verſibus refingere. Ea nempe ætate Tragœdias ſcripſit Athenienſis ille Diogenes, ut e Suida conſtat, qua triginta Tyranni Athenis imperarent; ac proinde dum Lydia vicinæque eidem regiones parerent adhuc Perſis. Quum autem inde illius Lydiæ tractus *Perſicus*, ut obiter e Pauſania paullo ante monui, diceretur, nempe ut ille ait, l. V. p. 341. *ἔστι γὰρ Λυδοῖς ἐπίκλησιν* ΠΕΡΣΙΚΟΙΣ, *ſunt enim apud Lydos*, PERSICI *cognomine vocantur*, & quidem urbes, ut addit, *Hierocæſarea* & *Hypæpa*; ac inde Diana ΠΕΡΣΙΚΗ in eodem tractu, ut idem alibi meminit lib. VII. pag. 408. ac nummus *Hierocæſareæ*, in quo Diana ΠΕΡΣΙΚΗ, ut ante vidimus, luculenter adſtruit, coleretur; inde etiam factum, ut a

Tragico

Tragico Diogene *Lydiarum*, ſeu indigenarum, & *Bactriarum*, ſeu *Perſicarum* ejuſdem tractus *virginum* in colenda ibidem hac Dea ſtudium celebretur. *Bactrios* enim ſeu *Bactrianos* Perſis tum quoque, ut poſtea Parthis, paruiſſe ſatis conſtat; paſſim autem apud Poetas Græcos ac Romanos *Perſas* aut *Parthos* a ſubjectis ſibi in illo Orientis tractu gentibus, *Aſſyrios*, *Medos*, *Achæmenios*, *Babylonios* &c ut ſimiliter de *Bactris* aut *Bactrianis* factum, dici. Ita *Perſas* & *Bactrianos* conjungit Euripides, Bacch. v. 14.

> —— Περσῶν θ' ἡλιοβλήτους πλάκας,
> Βάκτριά τε τείχη, ——
> —— *Perſarumque apricos campos*,
> *Et Bactrias arces.* ——

Melius, quam ut ibi Canterus, *urbes*, pro noto aliunde vocis τεῖχος, de *Arce* aut *Caſtro*, & qua de re jam ſupra ad verſ. 33. uſu. Adde, quod Βάκτρια ibi dicantur ab Euripide eadem τείχη, prout Βακτρίας παρθένους, *Bactrias* h. e *Bactrianorum virgines* vocat, adductis ſupra verſibus, Athenienſis itidem Tragicus. Hinc vero etiam *Bactra*, qua de re hic agitur, pro *Oriente*, ubi tum regnabant Perſarum vice Parthi, ſubinde apud Latinos Poetas, ut apud Propertium aliquoties dicuntur, ſicut l. IV. El. III.

> *Ne prius adſcenſis tanti ſit gloria Bactris.*

& apud Claudianum IV. Conſ. Honor verſ. ultimo,

> *Ultima fraternas horrebunt Bactra ſecures*;

nempe, ubi *Bactra*, ſicut bene ibi Interpretes, *Orientis regna* denotant. Immo quomodo *Bactra* pro *Parthia* ſeu *Parthis* dixit Lucanus, l. VIII. v. 299. *Bactraque Medorum ſedem*, & verſ. 422.

> *Craſſorum vindicta perit: incurrere cuncti*
> *Debuerant in Bactra duces*,

Nempe *in Parthos*, qui tum, ut notum ac modo innui, veterum Perſarum in Oriente regna & ditiones obtinebant. Ita omnia jam plana in hiſce Diogenis Tragici verſibus; ac præterea, quæ ad *Perſica* in eo Lydiæ tractu *Dianæ*, de qua hic a nobis agebatur, cultum; ac veterum, quæ illum adhuc indicant, monumentorum fidem confirmandam aut elucidandam, unice faciunt.

Ibid. Νήσους τε] *Inſulas* nempe præcipuo Dianæ cultui olim addictas, hic etiam tangit Callimachus; & cujuſmodi itidem, ne longius aut a domeſticis teſtibus ſeu monumentis hic abeam, in quibus occurrit continuo *Creta*, ubi illa DICTYNNA vulgo, quod triviale, appellata, ac in nummis illius Inſulæ adhuc obvia, & de qua infra Callimachus. *Delus*, unde itidem cum ΔΗΛΙΗΣ *Delia*, quod Deliorum etiam nummi, de quibus ad Hymnum proximum in Delum, præferunt, tum *Cynthia* inſuper & *Orthygia* ei adhæſerunt nomina: *Lesbus*, ut vel ſupra adducti inſignes *Mytilenæorum*, cum hujus Dianæ Venatricis iconibus nummi abunde comprobant: *Rhodus*, ubi Εὐπορίας Dianæ, teſte Heſychio in ea voce, ſignum: *Lamus*, de qua paullo ante ac infra dicetur ad v. 228: *Leucas* præterea, & *Dolichè* ſeu *Icarus*, de qua etiam,

ut

ut eximie præ aliis Inſulis a Diana dilecta, agit poſtea Callimachus v. 187. Quibus addenda *Eubœa*, *Thaſus*, aliæque, ſingulæ cultu hujus Deæ, quod e nummis earundem adhuc liquet, nobilitatæ Inſulæ; ac unde, ut de poſtrema obiter id tangam, *Ἀρτεμίσιον* ſeu *Dianæ Ædem* in *Thaſo* memorat Hippocrates Epidem. lib. III. c. LXXII: *Sicilia* denique, ubi tot Dianæ ſigna, ejuſque, de qua jam ante, ΣΩΤΕΙΡΑΣ dictæ, veteres nobiliſſimæ illius Inſulæ nummi, ubere ac felici copia adhuc oſtentant.

V. 38. *Ἀρτέμιδος βωμοί τε καὶ ἄλσεα*] Non *Aras* ſolum, ſed *lucos* etiam paſſim Dianæ conſecrandos obiter hic eidem auguratur Juppiter, ut nihil proinde ad ſolemnem Dianæ cultum omiſſum iri a *Mediterraneis* urbibus, aut *Inſularibus*, blande eidem ſignificaret; neque haberet proinde dilecta hæc Nata, quo fratri Apollini eſſet ea in re, uti neque antea ratione *πολυωνυμίας*, inferior, de quo alias Virgilius Eclog. VI. v. 73.

Nequis ſit LUCUS, *quo ſe plus jactet Apollo.*

Unde eo etiam honore macta paſſim, & quidem eo magis hæc Dea, quod non ſolum *Nemorum Cuſtos*, aut cultrix ab eodem Marone, aut *Regina Nemorum* a Seneca in Hippolyto v. 406; ſed NEMORENSIS etiam DIANA dicatur in lapidibus antiquis, & qualem notaſſe olim juvit in Hortis ad Urbem Juſtinianeis, a Templo nempe *Dianæ Aricinæ Nemorenſi*, ut illud vocat Ovidius, in eodem nempe *nemore*, ſeu *luco*, quod monuit inſuper Strabo l. V. pag 239. erecto, *τὸ δὲ ἱερὸν ἐν ἄλσει*, *templum vero in luco*. Immo quod fanum *Nemus* etiam dictum, ſicuti a Vitruvio vocatur l. IV. c. VII, ut iſtud jam ad Solinum monuit ὁ πάνυ, & cujuſmodi Dianæ *Ἡμέρας* ſeu *Manſuetæ* fanum & ſimulacrum itidem in *luco* extitiſſe apud Epidaurios. notat Pauſanias l. II. pag. 135. Hinc tot alii etiam *luci* ejuſdem Deæ, unde *Triviæ lucos* in genere memorat Maro Æn. l. VI. v. 13. alibi de Cyclopum Solo, *ubi ſylva Jovis*, *lucuſque Dianæ*, Æn. l. III. v. 681. & Ovidius non ſolum de *luco* modo dicto *Dianæ Aricinæ*, in quo celaſſe Hippolytum eadem dicitur Faſtor. L VII. v 755.

Lucus enim, nemoriſque ſui Dictynna receſſu;

ſed alibi etiam Faſtor. l. II. v. 165. de *luco*, ubi fons abditus, in quo lavare ſolita hæc Dea:

Ut tetigit lucum, denſa niger ilice lucus.

Adde *lucum* Epheſi apud Philoſtratum vit. Apoll l. IV. c. I. p. 159. ſeu ubi retro Dianæ Epheſiæ Templum, *lucus*, in quo antrum ſolis Virginibus, non autem mulieribus quod antea monuit, pervium exſtitiſſe tradit Achilles Tatius l. VIII. p. 475. Notum quippe non *lucos* ſolum juxta *Aras* & Fana, eoſque ferme intra Templorum ambitum, denſis & incæduis arboribus conſitos, paſſim a Gentilibus conſecrari ſolitos, unde *ἄλση θεῶν* dicuntur apud Plutarchum in Numa, & illa Servii ad Virgilium Gloſſa, Æn. l. I. v. 490. *ubicunque Virgilius* LUCUM *ponit*, *ſequitur etiam conſecratio*; ſed in *lucis* ipſis *Aras* vulgo & *Sacella* cum Deorum ſimulacris erecta. Hinc de una e Sporadibus Inſula Apollonius Rh. l. IV. v. 1714.

τῇ δ'

—τοὶ δ᾽ ἀγλαὸν Ἀπόλλωνι
ΑΛΣΕΙ ἐνὶ σκιερῷ τέμβρον, σκιόεντά τε ΒΩΜΟΝ,
Illi igitur pulchrum Apollini
Umbroſo in LUCO *ſacellum*, *umbroſamque faciebant* ARAM;

& unde alioquin *lucus latiſſimus umbra* dictus a Marone, loco paullo ante indicato. Sed ut hæc nota, ita forte haud perinde, ab opacitate ſeu denſitate earum arborum in iiſdem *lucis*, cum τεμβίαν φυλλάδα, de *luco* dici apud Sophoclem, qui ibi cum *Ara* itidem, ut hoc Callimachi loco, conjungitur,

Βωμοὺς ὀρίζει, τεμβίαν φυλλάδα,
ARAS *ſtatuit*, & LUCUM *frondoſum*;

tum ψυκτῆρας etiam, teſte Nicandro apud Athenæum l. XI. p. 563, & ψυκτήρια, *dictos eoſdem lucos*, ſeu nemoroſa, ut ibi ait, & *umbroſa loca* Diis ſacrata; in quibus nempe, ut continuo additur, *licet frigus captare*, ἐν οἷς ἔστιν ἀναψῦξαι. Id quod ibi inſuper veterum Tragicorum, in deperditis hodie fabulis, auctoritate adſeritur. Adde eam in rem, quod *odoriferis* arboribus iidem *luci* frequenter eſſent conſiti, unde τεθυωμένον ἄλσος ſeu *odoriferus lucus* Palladis in Bœotia infra ab hoc Poeta dicitur, in Hymno in ejus Lavacrum v. 63. Ut hic de *pulchro luco* Cereri a Pelaſgis ſacrato ſileam, cujus etiam Callimachus meminit Hymn. in eandem Deam v. 26. Factum vero, ne quidquam ea in re eſſet Hebræis cum Gentilibus, in cultu ſupremi Numinis commune, ut ad Altare quemvis *lucum plantare* fuerit Iſraelitis a Deo vetitum, Deuteron. XVI. 21. nulluſque proinde inter ambitum Templi Judæorum *lucus* exſtiterit, ſicut obſervat Philo de Monarch. p. 812. tum præterea, ut *lucos*, haud minus ac Templa & Aras Gentilium, tolli omnino & vaſtari ab Hebræis præciperet Deus Exod. XXXIV. 13. quodque non prætermiſit Joſephus Origin. l. IV. c. VIII. Hinc nefarium illud ac impium Regis Manaſſis, quo γλυπτὸν τοῦ ἄλσους, *idolum luci* ſacraſſe dicitur II. Reg. XXI. 7. aut jam ante Iſraelitarum facinus, qui Gentilium more, & contra graviſſimum Dei juſſum, *lucos* plantaſſe traduntur & coluiſſe, Judicum III. 7. & II. Reg. XVII. 10.

Ibid. καὶ ὤρ᾽ ἀγυιαῖς] Tanquam *Trivia* nempe ſeu *Hecate*, ac proinde ΑΓΥΙΕΩΣ nomen haud minus ac frater Apollo merita; & juxta eundem præterea, cum προστατηρία ab Æſchylo Sept. Theb. v. 455. tum Προπυλαία in Eleuſine, juxta Pauſaniam l. I. p. 71, & προθυραία quoque appellata, non apud Lycophronem ſolum p. 641. ſed pridem ante eodem nomine in Orphicorum, qualia hodie exſtant, Hymno ſacrata; aut προθυρίδια eadem quoque, quod præterea obſervo, apud Sextum Empiricum dicta adverſus Mathem. p. 340. Unde Ἑκάταια etiam nuncupatur cum alibi, tum apud Comicum Ran. p. 2301, poſita nempe ante ædium januas, aut vero in triviis Deæ illius Ἐνοδίας ſeu Τριοδίτις ſimulacra, & quæ Ἑκατήσιους, nempe ἀνδριάντας, a Theophraſto vocari videas H. Plant. l. V. c. X. circa finem, ſed quem locum non expreſſit in verſione Gaza, aut ejus interpolator vir magni nominis, nec ſatis adſequuti ſunt, qui ad eum commentati ſunt Jul. Scaliger & Bodæus, de quo alibi.

V. 39.

V. 39. καὶ λιμένεσσιν ἐπίσκοπος] Hinc λιμενοσκόπος ſeu *portuum Inſpectrix* una voce eadem dicitur infra in hoc Hymno verſ. 259. Adeo ut non *Montana* ſolum, *Nemorenſis*, *Paluſtris*, aut *Fluviatilis*, quod ante vidimus, ſed tanquam ἐνάλιος etiam Dea & Ὠκεανίναις Nymphis proinde, uti jam ſupra, ſeu θαλασσίαις ſtipata, *Portuum* quoque *cuſtos* haberi meruerit. Haud minus nempe ac parens *Juppiter*, *Portuum cuſtos* λιμενοσκόπος itidem a Callimacho dicitur in Epigrammate, quod inter ejus Fragmenta legitur,

Ποτὶ Ζηνὸς ἱκνεῦμαι Λιμενοσκόπω,

Per Jovem oro Portuum inſpectorem.

Idem proinde hic Ἐπίσκοπος, qui σκοπὸς, & qua voce pro *cuſtode* ac *domino* uſus pridem Æſchylus, ut Eumen. v. 743. ubi Agamemnona domi ab uxore cæſum vocat Pallas, δωμάτων ἐπίσκοπον; *ædium cuſtodem* ſeu *Dominum*; alibi vero in eodem dramate v. 524. φρενῶν ἐπίσκοπον, item v. 906. νίκης ἐπίσκοπα, *quæ ad victoriam ſpectant.* Immo prout σκοπὸν de *Jove* pridem dixerat idem Æſchylus, loco jam ſupra adducto ad v. 81. Hymn. in Jov. nempe Suppl. v. 386, τὸν ὑψόθεν σκοπὸν, *illum ex alto ſpeculatorem* &c.; & quomodo etiam aut Apollo, Deli Σκοπὸς apud Pindarum, Olymp. Od. VI. pag. 52. aut Dii in genere, Ὀλύμπου Σκοποὶ, *Cœli Præſides aut Cuſtodes* ab eodem Od. I. p. 7. appellantur. Immo quale Ἐπισκόπου, ut eadem hic a Callimacho vocatur. Dianæ Fanum in Elide extitiſſe tradit Plutarchus Quæſt. Græc. p. 302. Haud fruſtra vero dici hanc Deam hic & alibi ab hoc Battiade, *Portuum cuſtodem*, abunde itidem arguunt ac illuſtrant tot ſuperſtites etiamnum *Portuum* ſeu maritimarum Urbium nummi, ſicut *Epheſi*, *Smyrnæ*, *Cumæ*, *Mytilenes*, *Cyzici*, *Byzantii*, *Amiſi*, *Amaſtridis*, *Syracuſarum*, *Meſſinæ*, *Neapoleos*, *Maſſiliæ*, aliarumque id genus cum ſculptis in iiſdem Dianæ, ut Tutelaris loci Deæ, iconibus. Adde, quod, ut *Marinæ* etiam Deæ, piſcatus juxta ac venatus primitiæ, qua de re infra ad v. 104. eidem fuerint ſacræ, teſte Plutarch. de Solert. Animal. pag. 965. Quæ proinde ad Lunam, Oceano demergi, & ex eo denuo prodire a Poetis dictam, ſicut a Valerio Flacco l. II. v. 295,

Diva, ſoporiferas quæ nunc trahis æquore bigas,

ſeu ad vim illi in omnia ſublunaria, Terram juxta ac Mare, tributam, referenda veniunt. Qua ratione etiam factum, ut idem elogium, *Portuum* nempe *amantis*, Veneri, quam e mari ortam finxere, a Philodemo tribuatur Anthol. l. I. c. XXXI. Epigr. V.

Κύπρι ΦΙΛΟΡΜΙΣΤΕΙΡΑ, φιλόργιε, σῶζέ με Κύπρι,
Ῥωμαϊκοὺς ἤδη, δέσποτι, πρὸς λιμένας,

Venus AMANS PORTUUM, ſeu *ſtationi navium propitia, orgiorum amans, ſerva me, Venus,*
Romanos jam ad portus o Domina.

Quamquam haud neſciam a viro magno, ſicuti antea dictum ad v. 13. de ſexaginta Oceaninis Dianæ χορῖτισιν, ita illud quoque Callimachi de *Diana viis & portubus* a Jove præfici hic dicta; aut quod de Venere etiam, ut modo vidimus, φιλορμιστείρα *Portuum amante* traditum, ad eandem

eandem Mariam Moſis ſororem itidem referri: *Viis* quidem, quaſi ea munus illud cum Mercurio, qui Moſes erat, partita; *Fortubus* autem, quod poſt tranſmiſſum ſicco pede Mare Rubrum, ad littus tripudiis & canti is Deum celebrarit hæc Maria.

V. 41. Λευκὸν ἐπὶ Κρηταῖον ὄρος] Qualia utique λευκὰ ὄρη, ſeu *albos montes* in hac Inſula appellatos, aperte, quod non fugit diligentiſſimum Meurſium in Creta, præter Strabonem l. x. p. 475. Plinium l. xvi. c. xxxiii. Ptolemæum l. iii. tradit itidem Theophraſtus Hiſtor. Plant. l. iv. c. i. Ratione etiam addita, quod nix in iis nunquam deſit, ἐν Κρήτῃ γοῦν φασὶν ἐν τοῖς Ἰδαίοις ὄρεσι, καὶ ἐν τοῖς ΛΕΥΚΟΙΣ καλουμένοις ἐπὶ τῶν ἄκρων, ὅπερ οὐδέποτε ἐπιλείπει χιών, κυπάριττον εἶναι, *itaque in Creta ajunt in Idæis montibus* ALBISQUE *appellatis, in jugis, ubi nix nunquam deeſt, cupreſſum reperiri.* Quod proinde λευκῶν nomen eo magis iiſdem *Cretæ montibus* adhæſiſſe ſtatuendum, ſi verum eſt, quod refert alibi idem Theophraſtus, nempe de Ventis p. 405. ferri ab aliis & ab ipſis Cretenſibus, majores nunc eſſe apud eos hyemes ac nives, quam antea, & incultos proinde exſtare, qui prius colebantur, eorum montes. Verum, quod propius ad hunc locum facit, notandum hic inter *Albos* illos *Cretæ montes*, *Dictynnæum* imprimis relatum; ut id a Solino aperte traditur cap. xi. ubi de Creta ait inter alia, ALBET *jugis montium* DICTYNNÆI, *& Cadiſti, qui ita* EXCANDESCUNT, *ut eminus navigantes magis putent nubila.* Mons autem ille *Dictynnæus* idem, in quem Diana, ubi adoleviſſet, ex Inſula Delo profecta, eumque inhabitaſſe dicitur apud veteres Pindari Enarratores ad Argum. Pythiorum p. 185. ἡ μὲν οὖν ΑΡΤΕΜΙΣ αὐξηθεῖσα, ἦλθεν εἰς ΚΡΗΤΗΝ καὶ τὸ ΔΙΚΤΥΝΙΟΝ (forte Δικτυνναῖον) ΟΡΟΣ κατέσχεν, DIANA *vero ubi adoleviſſet, in* CRETAM *venit, &* DICTYNNÆUM MONTEM *inhabitavit.* Situs autem idem mons, quod aliunde conſtat (& qua de re infra ut & de Diana *Dictynna* inde dicta ad v. 198. &c. Νύμφαν μὲν Δίκτυναν, ὄρος &c.) in Promontorio Dictynnæo ad occiduum Cretæ mare extenſo. E quibus aperta jam & plana mens hujus apud Callimachum loci, & ad quem, ut de Solino ſileam, reſpexiſſe credas illos Pindari Interpretes, dum de eadem Diana hic a Poeta dicitur,

—— βαῖνε δὲ κούρη
Λευκὸν ἐπὶ Κρηταῖον ὄρος, κεκομημένον ὕλῃ,
Ἔνθεν ἐπ' Ὠκεανόν,
Ivit autem puella
In Album Cretæ montem, comatum ſylva;
Inde ad Oceanum.

Ibid. κεκομημένον ὕλῃ] Bene hic *nemorum comam* ex Horatio adduxit Anna præſtantiſſima, cui opportune haud minus addi poteſt *comata ſylva* apud Catullum Carm. iv. Unde *tonderi* etiam paſſim dictæ arbores, ut apud Maronem Georg. l. iv. v. 137.

Ille comam mollis jam tum tondebat acanthi,

& quæ id genus apud Poetas obvia. Mitto τρίχας, τριχῶδες ſeu τριχομανές, de plantis quoque, & poſtremum de *adianto* ſeu *capilli Veneris*

ris genere a Theophraſto dicti, Hiſt. Pl. vii. c. xiii & in Nicandri Schol. ad Ther. p. 60. Opportune vero *comatum ſylva* hunc montem dicit Callimachus, *cupreſſu* nempe, quam in cacumine horum Λευκῶν ſeu *Alborum* Cretæ *montium* naſci, tradit loco ſuperiori nota [illegible] Theophraſtus, & firmat aliis locis de copioſo *cupreſſi* proventu in Creta, ſicut Hiſt. Pl. ed. Heinſ. p. 27. 42. & 80. & in quo priori etiam loco, κυπάριττος [illegible], *cadua* ſeu *detonſa cupreſſus* apud Tarrhas in Creta dicitur. Nec hiſce obſtat, quod incultos quidem Cretæ montes ſuo ævo extitiſſe, alibi, ut paullo ante vidimus, nempe de Lapidib. pag. 405. idem adſerat Theophraſtus; quum olim, ut ibidem ait, & e Cretenſium quidem, qui id narrarent, fide, ſatis fructibus conſitiſque arboribus abundarent iidem montes; nec tum proinde, ut de hoc Cretæ monte a Callimacho, diceretur ὄρος κεκομημένον ὕλῃ, *mons ſylva frondoſus*, quod nempe de ſylveſtribus potius, quam ſativis arboribus dici ſolet. *Cupreſſu* cæteroquin exuberaſſe olim eandem Cretam, & præter *Album*, de quo hic Poeta, aut *Idæum* in ea Inſula *montes* iis feraces, *lucum* etiam *cupreſſorum*, κυπαρίσσων ἄλσος in eadem extitiſſe, e Platone ac Diodoro conſtat, quorum ea de re loca jam adnotavit in Creta diligentiſſimus Meurſius p. 105.

V. 43. ἔτι παῖδας ἀμίτρους] Vide quæ ad eadem verba, quæ leguntur verſ. 14. de iis & de Scholiaſtæ Gloſſa jam notavimus.

V. 44. Καίρατος ποταμός] Addita nempe hic vox ποταμοῦ præter ſolitum, quod eo Καιράτου ſeu *Carati* nomine, non fluvius ſolum Cretæ, ſed a præterlabente fluvio nobiliſſima illius Inſulæ urbs *Cnoſſus* fuerit olim dicta; ut iſtud ex Strabone, Euſtathio in Periegetem, & Heſychio præterea obſervarunt jam viri docti, indeque emendari debere duos priores, apud quos Κέρατος pro Καιράτος ſcribitur. Qua de re videri itidem poteſt eruditiſſimus Meurſius in Creta pag. 26. Opportune vero ejuſdem *fluvii*, ut lætantis ob Oceaninas Nymphas, Dianæ comites additas, meminit hic Callimachus, quum, ut alibi in Creta, ſic maxime etiam *Cnoſſi* cultam hanc Deam, arguant adhuc ſuperſtites, iique haud paſſim obvii, illius urbis nummi, ac inter alias inſignis Cimeliarchii Gallorum Regii, in quo huic caput Dianæ cum Pharetra, illinc Pharetra iterum, cum nomine urbis ΚΝΩΣΙΩΝ. Ad quem proinde Dianæ iis in locis cultum, referri etiam poteſt id, quod ab Ovidio dicitur in Faſtis l. iii. v. 81

Pallada Cecropidæ, Minoia turba Dianam,

eximie ſcilicet coluere: *Minois* enim *Regia*, ſicut ab Homero pridem dicta *Cnoſſus*, Odyſſ. T. v. 178. unde hæc Dea quoque in aliis præclaris admodum ejuſdem urbis nummis, cujuſmodi extant in Gaza Medica & alibi, ſignatur

V. 45. ἀμορβοὺς] Adducitur hic verſus Callimachi, & occaſione hujus vocis, ſed mutilus, hinc proinde ſupplendus ac emendandus, in Nicandri Scholiis p 19 ubi vero ἀμορβεύοντο uſus erat idem vates, & quod exponunt ibidem Critici, ἀμορβεύοντο δὲ, ἀντὶ τοῦ [illegible]. Quo ſpectat etiam gloſſa in Scholiis ad hunc locum, ἀμορβοὺς ἀκολούθους, κα-

ἐπὶ τὸ ἅμα πορεύεσθαι, aut juxta Etymologici auctorem, τὸ ἅμα τινὶ ὁρμῶν. Ἀμορβαίας vero, quas hic Callimachus ἀμορβοὺς, vocat itidem Nymphas Dianæ *comites*, ſeu *pediſſequas*, loco jam ſupra adlato, Apollonius l. III. v. 880. τῇ δὲ ἅμα Νύμφαι ἕπονται ἀμορβάδες, *quam ſimul Nymphæ ſequuntur comites.* Immo eadem voce ἀμορβοὶ uſus eſt alibi Callimachus, pro *boum ſequacibus* ſeu *bubulcis* eo verſu, qui bis ei tribuitur in brevibus ad Homerum Scholiis Odyſſ. χ. v. 299. & v. 300. ac unde etiam idem in Fragmentis hujus Battiadæ emendandus,

Βουσσόον, ὅντε μύωπα βοῶν καλέουσιν ἀμορβοί,

Quem boves exagitantem, *œſtrum* vel *aſilum vocant boum ſequaces* ſeu *bubulci.*

haud aliter nempe ac βοηλάτην μύωπα dixerat pridem Æſchylus Suppl. v. 213. Inde vero explicandus alterius, juxta Callimachum & Apollonium, e Pleiade Nicandri locus, apud quem Theriac. p. 3. Θρήϊκες ἀμορβοὶ *Thracii paſtores* aut *bubulci* vocantur; alibi autem & qui locus adducitur in ejus Scholiis p. 19.

Βουκαῖοι ζυγίοισιν ἀμορβεύουσιν ὀρήων,

Bubulci juga ſequuntur mulorum,

ſicuti alio iterum loco Theriac. pag. 3. ἀμορβαίους τε χαράδρας vocat Nicander, *alveos*, ſeu *loca concava*, *in quibus degunt armenta*; & prout ibidem bene notant veteres Critici, ἀμορβαίους δὲ χαράδρας, τὰς βουκολικὰς ἢ ποιμενικὰς βουκόλοι πατοῦσιν. Mitto aliam, quæ ibidem adfertur, ſed minus eo loco opportunam, & quam tamen arripuit Latinus Nicandri interpres, ejuſdem vocis explicationem; nempe dici ἀμορβαίους τὰς σκοτεινώδεις ſeu *tenebroſas*; ἀμορβὸν γὰρ τὸ σκοτεινὸν ſeu *tenebricoſum* vocari, idque παρὰ τὴν ὀρφνὴν, Meipſi litteræ ν. & mutatione φ. in β. aut quaſi ἄμορφον ſeu *informe*; quem utrumque etiam vocis ἀμορβὸς vel ἀμορβὴς uſum notat auctor Etymologici. Priorem vero ſignificationem hujus vocis adfert quoque Oppianus, apud quem Κυνηγ. l. III. φῶτες ἀμορβοὶ *viri paſtores* indigitantur. Quibus addere mihi liceat, dici apud Athenæum l. XIV. p. 646. ἀμορβίτην *placentæ* genus apud Siculos, qua nempe, ſicut e modo dictis de uſu hujus vocis ἀμορβὸς licet continuo colligere, paſtores Siculi ſolemnibus eorum feſtivitatibus veſcebantur. Quæ ad majorem hujus apud Callimachum loci, aliorumque ſimul auctorum, qui eadem aut formatis inde vocibus ſunt uſi, lucem dicta obiter ſufficiant.

V. 47. Νήσῳ ἐνὶ Λιπάρῃ] Alia quidem ab ea e ſeptem Æolidibus Inſulis, quæ a Ptolemæo Ηφαίστου νῆσος, in Peutingerianis Tabulis, *Vulcani Inſula*, & a Virgilio Æn. l. VIII. 422.

Volcani domus, & Volcania nomine tellus,

proprie dici meruit, vulgo autem Ἱερὰ vel Θέρμισσα *ſacra* & *Thermiſſa* fuit appellata. Neque minus tamen hæc *Inſula Lipara*, ob eaſdem ignis in illa exſpirationes, *Vulcani* ac Cyclopum ſedes ac officina, quod vel hic locus abunde arguit, fuit habita. Quem locum etiam eam in rem opportune adducunt eruditi ad Apollonium Critici ad l. III. v. 41. Sed qui ibi in mendo cubat, ubi nempe Καλλίας pro Καλλίμαχος legitur.

gitur. & inde Cluverio impoſuit, dum ex eo colligit; negari ibi a Callia dictam modo Inſulam nempe Ἱερὰν, Vulcano conſecratam, ſed *Liparam*, τῶν ἐν Αἰόλου νήσων ΙΕΡΑ καλουμένη, ἐν ᾗ φασὶ τὸν Ἥφαιστον χαλκεύειν· Καλλίμαχος δὲ (non Καλλίας) οὐ τὴν Ἱερὰν φασιν ἀνακεῖσθαι Ἡφαίστῳ, ἀλλὰ τὴν Λιπάραν, Νήσῳ ἐνὶ Λιπάρῃ. mox, τῶν Αἰόλου Νήσων ἐστὶν ἡ ΙΕΡΑ καλουμένη, ἐν ᾗ φασὶ τὸν Ἥφαιστον χαλκεύειν· ἱστορεῖ ΚΑΛΛΙΑΣ ἐν δεκάτῳ τῶν περὶ Ἀγαθοκλέα &c. *Inſularum in Æolide* HIERA ſeu *ſacra vocatur, in qua dicit Vulcanum ærariam artem exercuiſſe. Callimachus vero* (non Callias) *non Hieram Vulcano conſecratam dicit, ſed Liparam, nempe* (Νήσῳ ἔνι Λιπάρῃ) *Inſula in Lipara; poſtea ex Æoli Inſulis* HIERA ſeu SACRA *appellata, in qua dicunt Vulcanum æra exercere. Tradit* CALLIAS *libro decimo de Rebus geſtis Agathoclis, eſſe in eo collem* &c. Ubi aperte, ſicut e ſequentibus ibidem liquet, id ipſum a Callia, de *ſacra* nempe Vulcano ſeu Ἱερᾷ, una e ſeptem Æolidum, ſtatui, quod ab eo tamen negari contendebat Cluverius, non adtentis hujus, qui ibi adducitur, & exſtat hic apud Callimachum, loci verbis, Νήσῳ ἐνὶ Λιπάρῃ, & proinde, ubi non Καλλίας, ſed Καλλίμαχος, obvio in talibus librariorum errore, legi omnino debuit. Quamquam a principe harum Inſularum, Æolidum *Lipara*, & quod reliqua, ac proinde eadem etiam illa Ἱερὰ aut *Vulcani Inſula* proprie dicta, in illius ditionem tranſierint, *Liparas* ſeu *Liparæas* eaſdem in genere, Strabonis ævo vocatas, tradat aperte idem Geographus l. VI. p. 275. τὰς νῦν λεγομένας ΛΙΠΑΡΑΙΩΝ ΝΗΣΟΥΣ, ἃς Αἰόλου τινὲς προσαγορεύουσι, *quæ nunc dicuntur* LIPARÆÆ INSULÆ, *quas a quodam Æolo*, ſeu *Æolidas nonnulli nuncupant*. Callimacho autem, de ſacra itidem Vulcano *Lipara* proprie dicta, quam olim in itinere Siculo fumo caligantem, ſicuti & alteram Στρογγύλην, hodie *Stromboli*, dictam, vidiſſe procul juvit, abunde ſuffragantur alii, ac Siculus quidem & coævus huic Battiadæ Theocritus, qui Λιπαραῖον *Liparæum* vocat *Vulcanum* Idyll. 13. v. 134. Juvenalis inſuper Satyr. XIII. v. 45.

Brachia Vulcanus Liparæa nigra taberna.

Immò quod egregie adſerunt hodie vel illuſtrant veteres illius Inſulæ nummi, in quibus Vulcani, more ſolito, caput barbatum & pileatum cernitur; illinc globuli modo tres, modo plures, & quandoque cum acroſtolio, nummi pretium indicantes. Cujuſmodi proſtant ſculpti in Sicilia Parutæ, ac vidiſſe memini haud ſemel in præclaris Galliæ & Italiæ Cimeliarchiis. Neque vero minus obvius hic fabrilis Vulcanus, cum fabrilibus itidem inſtrumentis, incude, malleo, forcipe, in alterius Inſulæ ſeu antiquis Lemniorum nummis. Neque enim, ut aliunde ſatis notum, ſola hæc Æolis *Lipara*, aut vicina eidem dicta modo ante *Vulcani Inſula*, Τεχνίτου hujus Dei ac Cyclopum ſedes habita; ſeu, ut cum Juvenale loquar, *taberna*, ſed eadem *Lemnos*, *Vulcania* inde itidem dicta à Valerio Flacco Argon. l. IV. v. 440. & alibi proinde cum hac ipſa Inſula *Lipara* ab eodem conjuncta, l. II. v. 76.

Lemnos, cara Deo, nec fama notior Ætna,
Aut Lipara domus.

Unde

Unde a Nicandro *Vulcani Inſula*, dicta quoque eadem *Lemnus*, haud minus ac ſuperior illa *Æolis*, Ther. pag. 32. Ἡφαίστοιο χωλαίποδος ἐν πλυχὶ νήσου, *in vertice claudi Vulcani Inſulæ*, quod de *Lemno* ibi explicat vetus ac eruditus Poetæ illius Enarrator. Immo ſicut jam ante a Philoctete Lemnio apud Sophoclem dicitur in cognomine dramate v. 1000.

Ω Λημνία χθὼν, καὶ τὸ παγκρατὲς σέλας
Ἡφαιστότευκτον,
O Lemnia terra, & omnipotens jubar
A Vulcano fabricatum,

ubi Critici, ἐν γὰρ τῇ Λέμνῳ τὰ τοῦ Ἡφαίστου ἐργαστήρια, *in Lemno enim Vulcani fabriles officinæ*. Unde arma in Lemno primum fabricata dicuntur ab eruditis Apollonii Interpretibus l. v. v. 608. Adde hiſce aliam adhuc Inſulam, *Eubœam* nempe, qua de re mox ad ſequentem verſum; ac unde inſuper abunde illuſtratur, cur, *Ductor ferreus Inſularis*, dicatur in Priapejis.

V. 48. Οὔνομα δὲ Μελιγουνίς] Quod etiam præter Strabonem, Plinium, Heſychium, alioſque hujus loci teſtimonio firmatur a Stephano, in voce Μελιγουνίς. Neque proinde audiendæ vetuſtæ Plinii editiones, quarum meminit, nec improbandam putat ſcripturam Cluverius, in quibus nempe *Longonis* pro *Meligunis* legitur lib. III. cap. IX. A *mellis* etiam potius, quam ab *ovium* proventu, inditum eidem Inſulæ hoc nomen, bene ad eundem Plinii locum monuit poſtremus ac eruditus ejus Enarrator Harduinus. Opportune quoque Parthenii locum, ubi hanc Μελιγουνίδα νῆσον ſeu *Liparam* memorat, tangit ad Stephanum Holſtenius, & qui inde procul dubio id hauſerat, Berkelius.

Ibid. ἄκμοσιν Ἡφαίστοιο] Ita Apollonius l. IV. v. 761. ὅθι τ' ἄκμονες Ἡφαίστοιο, ubi *incudes Vulcani*, de eadem nempe *Lipara*, juxta Scholia ad eundem locum, & Στρογγύλη, vicina eidem Inſula, in quibus nempe, quod ajunt ibidem eruditi Enarratores, habitare creditus Vulcanus; ideo nempe, quod ignis illic fremitus ſonituſque vehemens exaudiretur; adduntque præterea iidem Critici, idque ex narratione Pythiæ in orbis circum, fama perhiberi, quod rude atque informe ferrum eo detulerit, quicunque vellet; poſtridie autem reverſus, acceperit vel gladium, vel ſi quid aliud voluiſſet, idque perſoluto primum pretio. Quibus conſona omnino, quæ ea de re in Scholiis ad hunc Callimachi locum, & ex uno proinde fonte hauſta, enarrantur, quibuſque inde major lux continuo accedit. Neque tamen in ſolis illis appellatis apud Strabonem *Liparæis*, ſeu Æolidibus *Inſulis*, ſed cum in *Lemno*, uti jam monui, tum in *Eubœa*, ἄκμονας, ſeu *incudes* aliaque fabrilia Vulcani inſtrumenta, obſervant ſubinde veteres. Sic Λήμνιος ἄκμων ſeu Vulcani *incus Lemnia*, Anthol. l. VII. epigr. LIV.

Εἴη μοι μελέεσσι τὰ Λήμνιος ἤρμοσεν ἄκμων,
Sint mihi circa membra, quæ Lemnia fabricavit incus,

vincula nempe, quibus Mars cum Venere a Deo Lemnio irretitus. De *Euboicis* vero Vulcani *incudibus*, Euripides Electr. v. 442. ubi Nereidas dicit ab Euboicis ripis, quod

Ἡφαίστου χρυσέων ἀκμόνων
Μόχθους ἀσπιστὰς ἔφερον τευχέων.
Vulcani aurearum incudum
Labores clypeatos armorum, ſeu *clypeos deferebant.*

Id vero de *Euboicis Vulcani incudibus* ab eodem Tragico dictum, quod in Eubœa repertas primum fabriles officinas, invento nempe ibi ære, tradiderint veteres. Quo proinde reſpexiſſe videntur ex antiquis ſcriptoribus, ii, a quibus Χαλκώδων Abantis filius & Eubœæ Rex, apud Homerum Χαλκωδοντιάδης, Iliad. B. v. 541. & alibi dictus; aut apud Sophoclem Philoct. v. 505. Χαλκώδοντος Εὐβοίας, & apud Euripidem Ion. v. 59. Χαλκωδοντιδῶν (non Χαλκοδοντιδῶν) Eubœæ incolarum fit mentio. Quæ utique ſingula, ab illa *æris* in hac Eubœæ Inſula *fabrica*, hauſta omnino cenſenda ſunt.

V. 49. Ἐργάτας περὶ μύδρον] Quod nempe de iiſdem Cyclopibus dixit Maro Æn. l. VIII. v. 453. *verſans tenaci forcipe maſſam.* Unde Æſchylus in incerto dramate apud Athenæum l. VII. p. 303.

Σφύρας δέχεσθαι, κἀπικαλχεύειν λέγω μύδρους,
Malleos ſumere, & cudere jubeo ignitas æris laminas ſeu *maſſas*,

ſicuti eædem rurſus a Marone dicuntur Georg. IV. v. 170. & quod alioquin una voce μυδροκτυπεῖν vocat idem Tragicus, uti ait de Vulcano in Prometh. v. 366.

Κορυφαῖς δ᾽ ἐν ἄκραις ἥμενος μυδροκτυπεῖ
Ἥφαιστος,
In ſummis autem verticibus ſedens, laminas ignitas percutit
Vulcanus,

non *ſtans* proinde, ut hic Cyclopes, ſed *ſedens*; quo utroque tamen habitu candentem maſſam ſupra incudem malleo percutere cernitur, in veteribus aliquot Nummis, cujuſmodi ſequens in Theſauris Gallorum Regiis, in quo Vulcanus pileatus, ut ſolet, ac ſedens galeam incudi impoſitam, malleo percutere aggreditur; ſtante ante eum, quæ dex-

tram

tram galeæ imponit, ſiniſtra vero Clypeum tenet, Pallade. Nummus autem ſub Commodo Imp. cuſus, cum inſcr. loci & Prætoris, nempe ΕΠΙ ΣΤΡΑΤ. ΑΛΦΙΑΝΟΥ ΘΥΑΤΕΙΡΗΝΩΝ, *ſub pratore Alphiano, Thyatirenorum.*

Μύδρος autem, ſeu *ignitas æris laminas*, alium in uſum, nempe ad majorem jurisjurandi, quo Athenienſes & Græcos reliquos adegerat Ariſtides, religionem, in mare ab eo ante prælium navale cum Perſis projectas, tradit Plutarchus in Ariſtide. Diverſum vero ab eo, quod dicit Rhetor Ariſtides in Romæ Laudatione pag. 399. de felicitate nempe Romani Imperii duratura, neque prius ceſſatura, πρὶν ἂν μύδροι τε ὑπὲρ θαλάσσης νέωσιν, *quam lamina ferri aut æris mari innatent.* Mitto quod μύδρον ſeu *ignitam maſſam*, *ſolem* vocavit olim Anaxagoras, & inde ejus diſcipulus Euripides, πέτρον ac βῶλον *lapidem* & *glebam* eundem dixerit; ſicut obſervant illius Tragici Enarratores Græci ad Oreſtem v. 982. & ad Hippolytum v. 601.

V. 50. Ἱππείην τετύκοντο Ποσειδάωνι ποτίστρην] Pro qua poſtrema voce ποτιστήριον, ſeu *aquarium* dixerunt LXX. Gen. XXIV. v. 20. & XXX. v. 38. Occurrit vero vox eadem ποτίστρη, quod Theſaurorum effugit diligentiam, apud Strabonem l. VIII. p. 356. ubi Piſatida regionem dictam tradit, a *Piſa* ſeu Πίσῃ, urbe fonti cognomine, additque, τὴν δὲ κρήνην Πίσαν εἰρῆσθαι, οἷα πίστραν, ὅπερ ἐστὶ ΠΟΤΙΣΤΡΑΝ, *fontem autem Piſam dictum, quaſi Piſtram* id eſt POTISTRAM, ſeu *potum prabentem* h. e. *aquarium.* Neptuno vero fabricatum hic dicitur a Cyclopibus illud *equeſtre aquarium*, quo equos nempe ſuos aquaretur; utpote ἱππείῳ ſeu *equeſtri* Deo paſſim a Græcis olim culto, & proinde modo equo inſidenti, ſicuti Athenis, teſte Pauſania l. VI. p. 111; modo bigis equorum, frequentius vero, ſicuti pridem apud Homerum Iliad. IV. v. 23; ac unde a Valerio Flacco dicitur, *ſetis horrendus equinis*, Argon. l. I. v. 677. Quo habitu etiam adhuc viſitur in monumentis antiquis. Immo qui primus equos fræno regere docuit, juxta Sophoclem Oedip. Col. v. 747: ac inventor præterea traditur equeſtrium certaminum apud Pindarum Od. VI. Pyth. p. 284. & a quo alibi equi, tanquam eidem Neptuno ſacri, denominantur Ποσειδάνιοι ἵπποι, *Neptunii equi* ſub finem Olymp. Od. V. ipſe vero ἱππηγέτης, ſeu *equorum ductor*, a Lycophrone appellatur p. 122. Hinc etiam Argivi, equos phaleris ornatos, Neptuno in Δίνην, aquam Argolidos, immiſiſſe dicuntur apud Pauſaniam l. VIII. p. 465. Unde utique opportune Neptuno ἱππείην ποτίστρην, ſeu *equeſtre aquarium* procudere hic dicuntur Cyclopes; ſicuti iidem *Marti currum rotaſque*, apud Maronem lib. VIII. v. 433, Jovi vero fulmen; Palladi ægida; aut prout in adductis paullo ante nummis galeam, Achilli vero aut Æneæ clypeum apud Homerum, ac eundem Virgilium; Cupidini autem ſagittas apud Anacreontem Od. V. & mox in hoc Hymno, ſagittas itidem & arcum Dianæ fabricaſſe. Mitto, quod ſicuti *equeſtris Neptuni aquarii* hic fit mentio, quo nempe equi eidem ſacri aquarentur; ſic Jovis præſepia in Cœlis & Junonis paſcuo, ubi Jovis equi paſcerent, dicuntur infra v. 165, & qua de re ibidem.

V. 52. Πρηόσιν Ὀρσειοισιν ἐοικότα] Quod eſt ab Homero mutuatus, qui de Cyclope itidem ait Odyſſ. I. v. 191. eum non homini humano more veſcenti ſimilem extitiſſe,

—— ἀλλὰ ῥίῳ ὑλήεντι
Ὑψηλῶν ὀρέων, ὅτε φαίνεται οἶον ἀπ᾽ ἄλλων,
Sed CACUMINI *ſilvoſo*
EXCELSORUM MONTIUM, *quando apparet ſolus ab aliis.*

Unde de iiſdem Cyclopibus Lucilius apud Nonium in voce *corbita*,

—— Polyphema ducentos
Cyclops longum pedes, & porro huic majobacillum,
Quam malus navis in corbita maximus ulla;

ac inde *pinus more*, proceræ ſcilicet ac denſæ arboris inſtar, *πίτυος δίκην comam* ſeu *χαίτην* quatere dicitur Cyclops apud Philoſtratum l. II. Icon. p. 811. & de quo loco infra ad v. 76. Ut hic mittam, quæ de immanibus giganteiſque in Sicilia, tradita Cyclopum ſede, repertis cadaveribus ac oſſibus, referunt rerum Sicularum ſcriptores, Fazellus, Walgarnera, aliique; & quibus non derogant fidem duo viri alioquin ſagaces & eruditiſſimi, Cluverius in Sicilia, & Bochartus Colon. Phœn. l. 1. c. XXX. Qua de re tamen, ſeu quæ omnino fides iiſdem Siculorum ſcriptorum narrationibus habenda ſit, conſuli poteſt erudita viri præclari neque nuper levi cum litterarum & Lycei Batavi damno defuncti, Theod. Ryckii de Gigantibus Oratio, vulgatis ab eodem Holſtenianis in Stephanum Notis addita. Ideo autem Cyclopes altorum montium, qualis *Oſſa*, *jugis* hic a Callimacho, Homeri, uti modo vidimus, exemplo æquiparantur; quod præter tradita immania eorum corpora, in altiſſimorum montium verticibus habitare iidem crederentur, juxta id de iis tradentem Poetam, Odyſſ. I. v. 113.

Ἀλλ᾽ οἵγ᾽ ὑψηλῶν ὀρέων ναίουσι κάρηνα,
Sed ipſi celſorum montium inhabitant cacumina,

& ſimiliter de Cyclope Theocritus Idyll. VIII. *καθιζόμενος δ᾽ ἐπὶ πέτρας ὑψηλᾶς, ſedens autem in rupe excelſa.*

V. 53. Φάεα μουνόγληνα] *Φάεα* de *oculis* a Græcis Poetis dici, ſicut a *Latinis lumina*, obvium. Unde non ſolum *φάος ὀμμάτων* apud Pindarum Nem. Od. X. p. 421. ſed a Nicandro dictum, Alex. p. 131. *Ἀεὶ δ᾽ ἐκ φαέων perpetuo ex oculis* &c. ac unde *ἐν φάει* dicitur apud Æſchylum Chœp. v. 60. pro *aperte*. *Μονογλήνου* autem voce de *Cyclope* itidem, qui nempe cum ſociis Leontinorum in Sicilia campos inhabitaſſe olim habitus, uſus eſt Lycophron p. 108. *τοῦ μονογλήνου σίγας χάρωνος*, *unoculi Leonis* pro *Leontini*, ſeu *Cyclopis*. Unde per enallagen numeri, quod Poetis familiare, Cyclops Polyphemus, quem cæteroquin *μόνωπα*, *μονοδέρκταν*, ſeu *monoculum* vocat in cognomine dramate Euripides v. 21. & 78, & de cujus ambuſto ardenti titione lumine ibidem agitur, alibi in eodem dramate dicitur v. 509. *καλὸν ὄμμασι δεδορκώς*, *pulcrum oculis cernens* pro *oculo*, niſi potius *ὄμματι* quod verius etiam, & obvia utique emendatione ibidem legi debeat. *Μονογλήνους* ſeu *monoculos* Cyclopas quod attinet, id e Scythica hiſtoria traductum colligit Strabo l. I.

p. 31,

p. 21. quod tales Arimaſpos in ea gente, nempe *monoculos* exſtitiſſe tradiderit olim Proconeſius Ariſteas, cujus ea de re verſum adtulit ibi ad Geographum Caſaubonus, & ubi ille inter alios de Arimaſpis legitur,

> Ὀφθαλμὸν δὲ ἕν ἕκαστος ἔχει χαρίεντι μετώπῳ
> *Oculum vero unum habent ſinguli in amabili fronte.*

Quod ab Æſchylo etiam traditum, qui μούνωπα στρατὸν, ſeu *monoculorum* Arimaſporum *gentem* vocat Prometh. v. 803. & a Philoſtrato de Sophocl. l. 11. p. 581. Ἀριμάσπους μονομμάτους, *Arimaſpos monoculos.* Ut vero μονογλήνους hic *Cyclopas* juxta Lycophronem, ſicut modo vidimus, vocat Callimachus; ſic εὐγληνοι λύγκες, *acuti viſus lynces* dicti ab Oppiano Κυνηγ. l. 111. v. 97. Adde hic obiter κιλλὸν a Græcis de μονογλήνῳ ſeu *monoculo* itidem dictum, juxta Heſychii gloſſam, κιλλὸς, μονόφθαλμος, quod e Latinorum *cilio*, h. e. juxta veteres Gloſſas, ἐπισκυνίῳ, aut vero iſtud *cilium* ex antiqua voce Græca κίλλω, ac unde veterum Latinorum *cilleo*, profluxiſſe facile licet opinari.

Ibid. σάκει ἶσα τετραβοείῳ] *Clypeis* nempe Græcorum non εὐκύκλοις ſolum ſeu *rotundis*, ſed κύκλοις, & apud Latinos *orbibus* inde etiam dictis, æquiparata ſubinde, quæ orbicularem itidem figuram, ut hæc κυκλοτερῆ, ſicut eadem vocat Heſiodus Theogon. v. 145, Cyclopum lumina, referebant. Hinc optimus hujus loci interpres quod jam viderunt alii, Virgilius, dum de monoculi Cyclopis lumine ait Æn. l. 111. v. 636.

> *Ingens quod torva totum ſub fronte latebat,*
> *Argolici clypei, aut Phœbeæ lampadis inſtar.*

Poſtremum certe quod adtinet, ἅλως Græcis tam de *Lunæ* aut *Solis* etiam *orbe*, quam de *clypeo* olim dictus; ſicut de poſtremo luculentus teſtis Æſchylus Sept. Theb. v. 495.

> Ἅλω δὲ, πολλὴν ἀσπίδος κύκλον λέγω,
> *Aream vero, magnum clypei orbem dico.*

Unde etiam *Cyclopas* ſeu κυκλῶπας a Græcis dictos ab immani illo & *circulari lumine* pridem monuit Heſiodus, Θεογον. v. 144. &c. Quo referri itidem debet, quod illum Cyclopis *oculum medium*, ſeu τὸν ὀφθαλμὸν μέσον, *clypei* nempe inſtar medio in fronte ſitum, vocet Euripides in Cyclop. v. 173. Neque enim σάκος, cui comparat hic Cyclopum lumina Callimachus, minus de εὐκύκλοις *clypeis*, quam ἀσπὶς olim dicebatur; ſed utraque vox promiſcue apud Homerum, quamquam diſcrimen aliquod inter eaſdem quæſiverint veteres aliqui Critici, uti id jam ſupra ad v. 71. Hymn. in Jovem a nobis monitum) alioſque veteres Poetas ſumpta. Unde σάκει κυκλωτῷ *clypeo circulari*, legitur apud Æſchylum Sept. Theb. v. 545. alibi εὔκυκλον σάκος, *rotundus clypeus* in eodem dramate v. 648. Eadem proinde ſeu *circularis* illorum *clypeorum* forma, ſive ἀσπίδες, ſive σάκη, ſive ἰτέαι etiam ab antiquis Poetis appellentur; non vero eadem θυρεῶν, aut πελτῶν, *ſcutorum*, aut *peltarum*, quæ de *oblongis* aut *ſemicircularibus*, ſeu dimidiæ Lunæ inſtar non plenæ, *clypeis* vel *ſcutis* dici conſueverant. Sed ea de re, ſeu non una ve-

teri *clypeorum* forma & appellatione, totoque eorum diſcrimine, ex antiquis monumentis luculenter illuſtrato, agimus alibi accurate.

V. 54. Δεινὸν ὑπογλαύσσοντα] Eadem voce uſus Moſchus in Europa v. 86. ὄσσε ὑπογλαύσσεσκε, *oculi vero ſublucebant*, & ſimiliter verbo διαγλαύσσουσι Apollonius Rh. l. 1. 1281. ubi de ortu Auroræ ait, διαγλαύσσουσι γ' ἀταρποὶ, *collucebant autem viæ*. Ad quem locum ea notant veteres Critici, quæ eadem opera hunc Callimachi locum haud parum illuſtrant, διαγλαύσσουσιν, ἀντὶ τοῦ φωτίζουσιν, ἢ διαλάμπουσιν· ὅθεν καὶ ἡ Ἀθηνᾶ γλαυκῶπις, καὶ γλήνη ἡ κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ, παρὰ τὸ γλαύσσειν, ὅ ἐστι λάμπειν· καὶ Εὐριπίδης, ἐπὶ τῆς σελήνης ἐχρήσατο, γλαυκῶπίς τε στρέφεται μήνη, h. e. διαγλαύσσουσιν, *pro illuminant vel collucent. Unde etiam Minerva* Γλαυκῶπις ſeu *caſiis oculis*, & γλήνη *pupilla oculi a verbo* γλαύσσειν, *quod eſt lucere. Euripides vero de Luna uſurpavit, dicens* Γλαυκῶπις *vertitur Luna.* Pro eo vero, quod hic δεινὸν ὑπογλαύσσοντα, ſeu *torvum ſublucentia*, δεινὸν, vel ταυρηδὸν βλέπειν, dixit Comicus Ran. p. 240. & 249. ſicut ταυρειώδεα λεύσσων, Nicander Alex. pag. 144. Lucianus vero in Amoribus δεινόν τι καὶ θηριῶδες ἐν τοῖς ὄμμασιν ὑποβλέπων, *torvum quid ac ferinum oculis reſpiciens*; alibi, ut in Timone & Icaromenippo, τιτανῶδες βλέπων vel ἀπιδὼν, oppoſite hic ad *torva* horum immanium Cyclopum *lumina*, e quibus Polyphemum *Terræ filium*, παῖδα γῆς vocat Euripides Cyclop. v. 644. & qui vere eſſet, quod de alio ait idem Tragicus Phœn. v. 148, ὄμμασι γοργὸς εἰσιδεῖν, *oculis vel oculo terribilis adſpectu.*

V. 55. & 56. ἄημα φυσάων] Neque aliter de his Cyclopum *follibus* Virgilius, *ventoſis follibus auras Accipiunt redduntque* Æn. lib. III. v. 439. ac de iis agens Apollonius l. IV. v. 763. φύσας πυρὸς *folles ignis* vocat nempe *flabella*. Idem vero alibi hos Vulcani aut Cyclopum *folles*, non φύσας, ſed πρηστῆρας dicit, nempe l. IV. v. 776. ἴσχοιντο δὲ αὐτμῆς Αἰθαλέοι πρηστῆρες, *abſtineant autem a flatibus Fuliginoſi folles*. Sicut vero *ventoſos* eoſdem *folles* vocat hoc loco ante adducto Virgilius, & eadem in re Perſius, *folle premit ventos*, Satyr. v. v. 11. aut πρηστῆρας ſeu *valde ſpirantes ventos*, loco modo adducto, Apollonius; ſic quoque ἄημα ſeu *flatum* aut *ventum* ſimiliter de iiſdem hic dicit Callimachus. Ita Anthol. l. VI. c. XXVII. Epigr. I. legas Αὐλὸν καμινευτῆρα, τὸν φιλήνεμον *follem camino inſervientem*, *vento gaudentem*, ubi præterea αὐλὸν, nempe tanquam ἔμπνευστον ὄργανον, de φύσῃ ſeu *folle* dici obiter licet advertere. Hos autem fabriles Cyclopum *folles*, ſimul ac juſſerit Vulcanus, varium ac promptum flatum emittere, juxta Homerum, nempe Iliad. Σ. v. 469, obſervat Galenus de Uſu Partium l. IV. c. II. eo loco, qui eadem opera a levi mendo, quod eum hactenus obſidet, liberandus, καὶ τὰς μὲν φύσας εὐθὺς ἅμα τῷ κελεῦσαι τὸν δεσπότην, παντοίην εὔπρηστον (non εὔπρηκτον) ἀϋτμὴν ἐξανιείσας, & *folles quidem ſimul ac juſſerit Dominus* (Vulcanus) *omnigenum & accenſu facilem* (non *expeditum* ſeu εὔπρηκτον) *flatum* ſeu *flammam emittere*. Nempe ubi inter alia dicuntur ab Homero, loco jam indicato, Vulcani φῦσαι ſeu *folles*, εὔπρηστον ἀϋτμὴν ἐξανιεῖσαι, *facilem accenſu flammam emittentes*; ac unde

etiam

etiam factum, ut eoſdem *folles* πρηστῆρας appellarit, uti modo vidimus, Apollonius.

V. 56. αὐτῶν τε βαρὺν στόνον] Pro αὐτῶν, hic ἀκμῶν legiſſe ingenioſiſſimum Tan. Fabrum, docet ac tuetur proles utique ejus non degener, & majorem adhuc a ſexu, ut de aliis ſileam, laudem merita. Cui emendationi faverem etiam potius lubens, quam repugnarem, niſi quod altera illa, quam tuentur libri hujus Poetæ antiqui, ſuo pede ſtare etiam poſſet; ii nec obſtet omnino, ſi quid, judico, τὸ γὰρ quod continuo de Ætnæ fragore ſequitur, αὖε γὰρ Αἴτνα, Αὖε δὲ Τρινακρίη, *inſonabat enim Ætna, inſonabat & Trinacria* &c. Immo inde intenditur & augetur gravis ille Nympharum metus, ex adſpectu non ſolum immanium illorum Cyclopum; ſed inſuper e fragore illo immenſo reſonantium, quas ii tundebant, *incudum*, & *ventoſorum follium*; ad quem nempe Ætna & Sicilia reliqua, ac Italia inſuper & Corſica, cum horrendo ſtrepitu reboabant. Haud aliter ac apud Poetam dicitur, *reboant ſilvaque & magnus Olympus*, Georg. l. III. v. 223; aut vero de cantante etiam Cyclope in cognomine Euripidis dramate v. 425. ἐπήχει δ' ἄντρον, *reſonat autem antrum.*

Ibid. αὖε γὰρ Αἴτνη] Quo reſpexit rurſus Maro, iiſdem locis jam adductis, ubi agit de his Cyclopibus, nempe *gemit impoſitis incudibus Ætna*; alibi itidem, *gemuit impoſitis incudibus antrum*, Æn. l. VIII. v. 451. & paullo ante, nempe v. 419. &c.

Antra Ætnæa tonant, validique incudibus ictus
Auditi referunt gemitum;

ac ſimiliter Statius l. III. Sylv. I. v. 130.

Non tam grande ſonat motis incudibus Ætna.

Dixerat vero etiam Virgilius, *gemitum ingentem pelagi*, & qualia apud Poetas Græcos Latinoſque obvia. *Ætnam* vero hic opportune commemorat Callimachus, tum quod eadem a Liparæis Inſulis, ubi hic eædem Cyclopum incudes & officinæ ſtatuuntur, haud valde diſſita; tum quod apud *Ætnam*, ſeu ad ejus radices, credita olim prima Cyclopum ſedes, qua de re præter alios Ulyſſes ad Cyclopem apud Euripidem v. 296,

Οἰκεῖς ὑπ' Αἴτνῃ, τῇ πυριστάκτῳ πέτρᾳ,
Habitas ſub Ætna, ignifera rupe;

haud aliter ac de ea Tibullus l. IV. El. I. *Ætnææ Neptunius incola rupis.* Unde cum Sileni, tum poſtea ejuſdem Ulyſſis, & ſociorum ad Cyclopum terram adventus, εἰς Αἰτναίαν πέτραν, vel quod eodem redit Αἰτναῖον πάγον, *Ætneam rupem* refertur in eodem Euripidis Cyclope v. 20. & 95. Immo non *Ætnæi Cyclopes*, ut apud Maronem, ſolum dicti, ſed ipſe eorum Ἐπιστάτης Vulcanus, *Ætnæus Deus*, a Valerio Flacco appellatur Argon. l. II. v. 420. & jam ante ab Euripide Cyclop. v. 595. Ἥφαιστ' ἄναξ Αἰτναῖε, *Vulcane, Rex Ætnæe.* Quare etiam, ut obiter hoc addam, doctiſſimo Bocharto haud continuo adſentior, qui de Colon. Phœn. l. I. c. XXX. *Cyclopas* dictos putat a Phœnicia voce חיק לרוב *chek lelub* id eſt, *ſinu Lilybætano*, vel ad *Libyam*; quum, ut alia mittam, ab

omnibus antiquis Auctoribus qui de his Cyclopibus, tanquam primis ſeu vetuſtiſſimis Siciliæ incolis agunt, Euripide, Theocrito, Strabone, Mela, aliiſque, Cyclopum habitatio in oppoſito plane Siciliæ latere, & a *Lilybætano* valde remoto, ad *Ætnæ* nempe radices ac in Leontino agro, de qua re ante, collocari vulgo ſoleat. Ut non opus ſit proinde ab ea, quam vox ipſa Κυκλώπων continuo, ut jam ſupra vidimus, ſuppeditat, immo quam vetuſtiſſimi etiam Poetæ, qualis Heſiodus, aperte jam indicaverant, ejus vocis origine diſcedere. Adeo ut hic non debuerit Vir magnus, ſicut nec ſæpe alibi, continuo in Orientem confugere, ubi erant in medio poſita, quæ rem, de qua agebatur, abunde liquidam redderent.

V. 57. Αὖε δὲ Τρινακρίη, Σικανῶν ἕδος] Mirum prima fronte, de quo tamen ſilent priores editores, quod hic *Ætna* a *Trinacria* diſtinguatur; nempe, uti modo vidimus, αὖε γὰρ Αἴτνη, dein αὖε δὲ Τρινακρίη &c. quæ tamen *Ætna*, utpote notus abunde *Trinacriæ* ſeu *Siciliæ* mons, *Trinacria Ætna* a Marone dicitur Æn. l. III. v. 554. *Trinacria cernitur Ætna*; & ſimiliter *Trinacria rupes*, apud Catullum Carm. LXVIII. Verum quum *Ætna*, quæ prima, uti modo vidimus, Cyclopum ſedes, ad Orientale Siciliæ latus, & præterea haud procul a Liparæis Inſulis eſſet ſita, inde id innuere voluit hoc loco Callimachus, non tantum eandem *Ætnam*, ſeu tractum illum Siciliæ Orientalem, inter Pelorum & Pachinum promontorium, ſed totam etiam reliquam *Trinacriam* ſeu *Siciliam*, eo gravi fragore commotam, immo ad ſonitum æra tundentium illorum Cyclopum, *graviter ingemuiſſe*. Quo loco occurrit illud opportune, quod ad Occaſum Siciliæ ſeu Lilybæum promontorium, relictis aliis Siciliæ partibus, *Sicani*, quorum *ſedes Trinacria* hic a Callimacho in genere dicitur, a duobus Siculis auctoribus collocentur, Timæo & Diodoro Siculo l. v. p. 290. Unde ὁ πάνυ Bochartus, probabilius certe, quam in voce *Cyclopum* ab eo factum modo diximus, a Phœnicia ſeu Punica voce שכנים *Seekanim*, h. e. *vicinis*, Σικανὸς ſeu *Sicanos* dictos a Pœnis cenſet, loco jam adducto de Colon. Phœn. l. I. c. XXX. Ut proinde haud incommode omnino *Ætnæam* ſeu Orientalem Siciliæ partem, & Τρινακρίην Σικανῶν ἕδος, *Sicanorum ſedem Trinacriam*, Occidentalem nempe & Africæ objectam, hic diſtinguat Callimachus. Quod ipſum etiam, ut obſervo, & ſuperiora de *Sicanorum* ſede ab *Ætna* diverſa, haud parum illuſtrat, dictum ſimiliter a Martiale, ſed qualia ſecure præterire ſolent Commentatores, l. VII. Epigr. LXIII.

Sicanias urbes, Ætnæaque regna petiſti.

Quamquam *Sicania* & *Sicani*, ſicuti fieri conſuevit, de tota etiam *Sicilia* & *Siculis* in genere vulgo dici ab auctoribus ſoleant.

V. 58. Κυρνὸς αὖτει] Eadem nempe *Corſica*, quæ infra dicitur Hymn. in Delum v. 19. Φοίνισσα Κύρνος, eaque οὐκ ὀνοστή, *Phœnicia Corſica haud vituperanda*, ubi proinde de ea adhuc agendi erit locus. Pro Κύρνος autem, Κίρνος ſeu Κιρνιάτις apud Lycophronem dicitur v. 1084; Κορσὶς autem unde *Corſica*, ab indigenis, juxta Dionyſium Periegetem v. 459, appellata. Ut vero hic & ſuperioribus verſibus ad Cyclopum

in

in Inſula Lipara æra tundentium fragorem, *Ætna*, *Sicilia* reliqua, & *Italia* præterea ac *Corſica* dicuntur *ingemuiſſe*; ſic viciſſim ad Plutonis ſceptro ſaxa Trinacriæ ferientis ſtrepitum, ipſos cum Inſula Lipara, Ætna turbata & tonante, Vulcanum & Cyclopas, relicta continuo fornace, illoque, cui intenti erant, opere, trepidaſſe, tradit Claudianus de Rapt. Proſerp. l. II. v. 173. &c.

Saxa ferit ſceptro, Siculæ tonuere cavernæ;
Turbatur Lipare; ſtupuit fornace relicta
Mulciber, & trepidus dejecit fulmina Cyclops.

V. 59. ῥαιςῆρας ἀειράμενοι ὑπὲρ ὤμων] Quod expreſſit itidem Maro, Georg. l. IV. 174. & repetit Æn. l. VII. v. 453.

Illi inter ſeſe magna vi brachia tollunt.

Immo ſicuti ipſe Vulcanus ab Apollonio traditur l. IV. v. 957.

Ὀρθὸς ἐπὶ σελεῇ τυπίδος βαρὺν ὦμον ἐρείσας
Ἥφαιςος θηεῖτο,
Stans manubrio mallei feſſum humerum ſuffulciens
Vulcanus videbat.

Eodem vero habitu, quem ei tribuit ibi Apollonius, aut Cyclopibus hoc loco Callimachus, ſublato nempe ad humeros malleo incudem percutere paratus, ſpectatur idem Mulciber haud ſemel in antiquis monumentis, ſicuti in eleganti Sardonyche Theſauri Palatini p. 22. a Begero noſtro, præclari ingenii & eximiæ in re antiquaria peritiæ viro vulgati, ac ſubinde veteribus etiam in nummis.

V. 60. Η χαλκὸν ζείοντα καμινόθεν] Quæ rurſus ante oculos habuit Virgilius in eadem Cyclopum fabrile opus urgentium ὑποτυπώσει, *alii ſtridentia tingunt Æra lacu* Georg. l. IV. v. 172. & Æn. VIII. v. 450. ſicut paullo ante de hoc ære fuſili ſeu excocto dixerat, *fluit æs rivis*; ac opportune ad hunc locum, Claudianus, Paneg. in Stilich. l. II. v. 177.

—— *Quantis fluerent fornacibus æra:*

Nempe, quod hic a Battiade noſtro dicitur, χαλκὸν ζείοντα καμινόθεν, *æs fluens e camino* ſeu *fornace*. Neque aliter Perſius Satyr. V. v. 10.

—— *anhelanti coquitur dum maſſa camino,*

Opportuna vero *camini* mentio, ubi de Vulcano ejuſque famulis Cyclopibus agitur, ſicuti apud Maronem rurſus *Cyclopum exeſa caminis*, Æn. l. VIII. v. 418. aut non de Liparæis quidem, ut hoc loco, vel Ætnæis ſeu Siculis, ut apud Statium Poem. de Equo Domit. v. 3. *Siculis conformata caminis*; ſed de *Lemniis* ejuſdem Mulciberi *caminis*, ubi ſagittas ſcilicet Cupidini fabricaret, dicit Anacreon Od. XLV. παρὰ Λημνίαις καμίνοις, *apud Lemnios caminos*. Hinc de Vulcano ſimiliter Venus apud eundem Papinium, Thebaid. l. III. v. 277.

Illum perpetuis mihi deſudare caminis.

Immo unde *regnare caminis* dictus a Prudentio Vulcanus lib. I. contra Symmachum v. 307. ejuſque ſimulacra olim juxta *caminos* collocari ſolita; ut erudite id ex Euſtathio ad Harpocratem monuit p. 106. vir ampliſſimi muneris dignitate ac eruditione pariter illuſtris Cuperus. Quod etiam, ut obſervo, & unde id hauſit Euſtathius, apud Ariſtophanem

&

& priſcos eoſque eruditos ejus Interpretes legitur, nempe Avib. p. 561. ubi Epops Tereus πανοπλίαν ad caminum ſeu focum prope Vulcani Ἐπιστάτου dicti ſimulacrum ſuſpendi jubet,

Εἰς τὸν ἰπνὸν εἴσω, πλησίον τοῦ 'πιστάτου,

Ad caminum intus prope Præfecti Vulcani *ſimulacrum*,

non ut ibi imperite omnino, quamquam præeuntes haberet Græcos Enarratores, Latinus dramatis illius Interpres, *in coquinam intro prope clavum.* Ad quem locum autem hæc leguntur in eruditis Scholiis, *ἰπνὸς μὲν ἡ κάμινος· Καταχρηστικῶς δὲ ἡ ἐσχάρα· Ἐπιστάτης δὲ θηλυκῶς χαλκοῦς τρίπους, χυτρόποδος ἐπέχων χρείαν· οἱ δὲ πήλινον Ἥφαιστον αὐτοὺς τὰς ἑστίας ἱδρυμένον, ὡς ἔφορον τοῦ πυρός.* h. e. *ἰπνὸς, quidem caminus, improprie autem focus· ἐπιστάτης vero feminino genere æreus tripus olla vicem præſtans, alii autem luteum Vulcanum ad focum erectum, tanquam ignis Inſpectorem* tradunt. Ut hic mittam feſtivum aliud Vulcani ſimulacrum, Pygmæi viri imagine, quale in æde Ægypti Memphitica viſum a Cambyſe, *& valde irriſum*, refert Herodotus lib. III. c. XXXVII. *πολλὰ τῷ ἀγάλματι κατεγέλασε.*

Ibid. καὶ σίδηρον] Interpres iterum hujus loci Maro, Æn. l. VIII. v. 446.

Volnificuſque chalybs vaſta fornace liqueſcit;

chalybs nempe de *ferro* ab eo dictus, ſicuti etiam a Catullo Poem. de Coma Berenices v. 48. ut *Chalybaum omne genus pereat*: hujus nempe Callimachi, cujus locus ea de re inter Fragmenta ejus eſt relatus exemplo, & vetuſtiorum adhuc Græcorum Poetarum more, ut apud Æſchylum, & appoſite inſuper ad hunc *liqueſcentis ferri* ſonitum, Prom. v. 133.

Κτύπου γὰρ ἀχὼ χάλυβος διῇξεν ἄντρων,

Stridentis enim ſonitus ferri penetravit antra,

Ubi gloſſæ Criticorum, *χάλυβος, τοῦ σιδήρου*, aut ſicut in MSS. Bibl. Reg. Pariſ. *τοῦ χαλυβικοῦ σιδήρου, ἰστέον ὅτι πρῶτον ὁ σίδηρος ἐν χάλυψι, ἔθνος ἔνθα ὁ σίδηρος ἐγίνετο*, h. e. *χάλυβος* i. e. *ferri apud Chalybas: ſciendum, quod primum exſtitit apud Chalybas ferrum; gens eſt, ubi ferrum naſcitur.* Unde & *χάλυβος* de *ferro* alibi ab eodem dicitur, ut Sept. Theb. v. 134. ac ſimiliter ab aliis, ut *χαλυβικὸς* pro *ferro* apud Pindarum, & Euripidem Heraclid. v. 162. Æolice autem *χαλυβδικῷ κτάνοντι*, pro *χαλυβικῷ*, de *ferrea ſecuri* apud Lycophronem p. 169. Quin *Chalybes* ipſi, apud quos illa ferri metalla, *σιδηροτέκτονες Χάλυβες, ferri fabri Chalybes* dicti ab eodem Æſchylo Prom. v. 713.

V. 61. Ἀμβολαδὶς τετύποντες] Quod Virgilius eadem in re, ſeu Cyclopum enarrans labores, dixit *in numerum*, nempe

Illi inter ſeſe magna vi brachia tollunt

In numerum,

ſeu *alterne*, ut bene hic Interpres, ac eundem in ſenſum Lucretius l. IV. v. 373. *Brachiaque in numerum jactare.* Ἀμβολαδὶς etiam explicatur hic in Scholiis ἐκ διαδοχῆς, quomodo *ἀμβολάδην* uſurpatur duobus locis Hymni Homero tributi in Mercurium, ſicuti v. 425. *Γηρύετ' ἀμβολάδην canebat alterne.* Quo ſenſu etiam vox eadem *ἀμβολάδην* debet intelligi

apud

apud Homerum, Iliad. Φ. 364. ubi de fervente, admoto nempe ei multo igne, lebete cum ſuilla adipe dicitur, πάντοθεν ἀμβολάδην &c. h. e. *undique eructantibus in numerum* ſeu *alternis veluti bullis.* Id bene ad eum locum obſervat Euſtathius p. 1241. qui & ab Herodoto dici notat, *fontem media nocte alternatim ebullientem*, κρήνην ζέουσαν ἀμβολάδην, ac præterea, & quod huc magis facit, ἐξ οὗ καὶ τὸ χαλκεῖον ἀναβάλλειν λέγεται, ἤγουν ἀναζεῖν διὰ φλογὸς ὑπερβολὴν, καὶ ἄνω κάτω ποιεῖν τῇ κινήσει τὸ ὕδωρ ἐν τῷ παφλάζειν, *unde etiam vas aheneum* ἀναβάλλειν *dicitur, nempe ebullire propter flammæ violentiam, & ſurſum deorſum aquam motione ferri, dum eadem fervet.* Unde aperta etiam hujus apud Callimachum loci, de Cyclopibus candens & liquefactum fornacibus, ac proinde ebulliens, veluti æs aut ferrum, *alternis* ſeu in *numerum*, juxta Virgilium, tundentibus explicatio eluceſcit. Quæ inſuper hic noto, quod vulgo longe aliter eadem vox ἀμβολάδην & quidem tantum pro *cunctanter, ſegniter*, aut *procraſtinando* explicari vulgo in hodiernis Helleniſmi promptuariis ſoleat.

Ibid. τετύποντες] *Malleis* nempe, qui non ῥαιστῆρες ſolum aut σφῦραι, ſed inde etiam τυπάδες & τυπίδες dicti, ut in adducto ſupra Apollonii verſu, de ſtante cum malleo Vulcano l. IV. v. 957. & alibi inſuper, ut eodem libro v. 762. & τυπίδες σιδήρειοι v. 776. dicuntur. Idem vero dixerat l. III. v. 1253. ῥαιστὴρ ἄκμονος ὥστε, παλιντυπὴς *haud aliter, ac repercuſſus ab incude malleus.*

Ibid. μέγα μοχθήσειαν] Unde etiam *graves Cyclopum officinas* dixit Horatius l. I. Od. IV. & elegantiſſimus Oppianus Ἁλιευτ. l. II. v. 28. Ἡφαίστῳ δὲ μέλει ῥαιστήριος ἱδρὼς, *Vulcano autem curæ eſt fabrilis ſudor*; ſeu quod vox ῥαιστήριος continuo arguit, qui oriebatur e gravi illo niſu, dum ſcilicet multa vi & *ſublatis ad humerum*, uti modo hic a Callimacho dictum, *malleis*, æra illa candentia fornacibus educta, properanter Mulciber aut Cyclopes feriunt. Quod ab Homero etiam hauſtum, niſi quod hunc Vulcani in fabrili illo opere verſantis *ſudorem*, non adeo *mallei*, quam *follium* tractationi tribuit, Iliad. Σ. v. 372.

> Τὸν δ' εὗρ' ἱδρώοντα, ἑλισσόμενον περὶ φύσας,
>
> *Hunc autem* Vulcanum *reperit ſudantem, moventem ſe circa folles.*

Verbo autem μοχθίζειν ea in re opportune quoque hic uſus Callimachus; quomodo Euripides Electr. verſ. 442. ſupra jam alia occaſione adducto (nempe ad v. 47.) dixit Ἡφαίστου χρυσέων ἀκμόνων μόχθους, *Vulcani aurearum incudum labores*; & Latini Poetæ ſimiliter, ſicut ipſe Vulcanus ait ad eoſdem Cyclopas apud Virgil. l. VIII. v. 439. *cœptoſque auferte labores*; dein, *pariterque laborem ſortiti.* Unde *laſſum Steropem Brontemque*, ſeu gravibus illis aſſiduiſve *laboribus* defeſſos Cyclopas dixit Statius, in Equo Domitiani v. 4. Quod vero hic H. Stephanus, ne impediatur orationis curſus, ἐπὶ μέγα pro ἐπεὶ μέγα legendum ſtatuit, haud valde repugno, quamquam haud neceſſarium putem; quum & ἐπεὶ μέγα, ut in editis, legerit vetus Scholiaſtes, prout liquet ex ejus gloſſa ad ſuperiora Poetæ verba, Εὖθ' ὅτε ῥαιστῆρας &c. neque vero in-

ſolitæ

ſolitæ ſint apud Poetas aut negotium exhibere debeant, ejuſmodi abruptæ loquendi formulæ.

V. 63. Οὔτ' ἄντην ἰδέειν] Non ea quidem ratione, qua de mortalibus, propiorem Solis aut Dei cæteroquin, ut nimia luce coruſcantis, adſpectum non ferentibus, a Poetis haud ſemel olim dictum; ſicut de Argonautis (ut ea de re nos olim ad Juliani Cæſares) ad Apollinis adventum, dicit Apollonius l. II. v. 683.

—— οὐδέ τις ἔτλη
Ἀντίον αὐγάσσασθαι ἐς ὄμματα καλὰ θεοῖο,
Nec erat, qui auderet contra obtueri pulcra Dei lumina.

Verum id ſolo metu ac terrore factum hic dicitur; haud aliter ac ad leonis occurſum ait olim Heſiodus in Clypeo v. 432. οὐδέ τις αὐτὸν Ἔτλη ἐς ἄντα ἰδὼν σχεδὸν ἐλθέμεν, *neque quiſquam ad ipſum ſuſtinet, ex adverſo adſpiciens prope accedere.*

V. 65. ἀφειδέστι] Vox forte haud alibi hodie obvia, opportuna tamen, ut Latinorum *impavide*: ſic infra ἀκλαυτὶ, ſicut ἀκμητὶ & ἀμισθητὶ apud Joſephum Ἁλωσ. p. 536. & 675. ed. Genev. γυναικιστὶ apud Athenæum, l. XII. p. 528, ut de aliis notioribus, ἀδακρυτὶ, ἀκοντὶ, ἀμυστὶ, ἀναιμωκτὶ, ἀνιδρωτὶ, ἀψοφητὶ &c. aut vero ſimilibus, ἀγχαρεὶ, λάθρα, illa apud Joſephum Ἀρχ. p. 380. altera apud Ariſtophanem Θεσμοφ. p. 746; item νηποινὶ, πανοικὶ, πανυδὶ, cæteriſque id genus ſileam. Haud ignotæ etiam e nominibus propriis & vel apud Theocritum obviæ, formatæ itidem ejuſmodi voces, Αἰγυπτιστὶ, Δωριστὶ, Πελοποννασιστὶ, Θρακιστὶ, aut, juxta Græcos ejus Interpretes, Καριστὶ, Idyll. XIV. v. 46. & apud Sophoclem, juxta veteres Grammaticos, Σκυθιστὶ, & ſimilia; quæ etiam Grammaticorum filiis ſatius eſt relinquere.

V. 67. Κυκλωπας ἰῇ ἐπὶ παιδὶ καλιστρεῖ] Singularis & unicus, quantum equidem ſciam, index veteris illius moris hic locus, quo *Cyclopum*, tanquam nempe adventantium, *nomen*, pro terriculamento immorigeris puellis continuo fuiſſe a matribus *proclamatum* innuitur. Adeo ut idem illud præſtaret, ſicut jam opportune hic monuit eruditiſſima Fabri filia, quod vox μορμὼ, qua comprimi ſolebant, ut e Theocrito liquet Idyll. XV. v. 40. a matribus liberorum vagitus, & quæ pro *larva* ſeu *terriculamento* apud Ariſtophanem itidem legitur, Equit. p. 329.

Ὡς δὴ καταπιόμενος με, μορμὼ τοῦ θράσους,
Quaſi devoraturus me, larva audacia,

ubi veteres Critici. μορμὼ, τὸ μορμολύκειον, ἤ λέγουσι λαμίαν· Μορμολύκεια δὲ ἔλεγον τὰ φοβερὰ, h. e. μορμὼ *nempe larva* (μορμολύκειον) *quam dicunt Lamiam; μορμολύκεια enim dixerunt, quæ terribilia*, ut iſtud aliis etiam locis, ubi Comicus uſus ſimiliter voce μορμὼ ſeu μορμόνος, pro *terriculamento* iidem notant. Hinc Clemens Alex. Strom. l. VI. p. 655, καθάπερ οἱ παῖδες τὰ μορμολύκια, aut, quod idem, μορμολύκεια, *non ſecus ac pueri larvas ad timorem factas, ita timent* &c. Quod vero Critici, priori ad Comicum loco, Λαμίαν eam in rem adducunt, explicant iidem plenius ad Εἰρην. pag. 681; & quod e Diodori narratione alioquin notum lib. XX. p. 778; nempe juxta traditam de eadem

dem fabulam, illam necato ejus a Junone partu, aliorum liberos furari cepiſſe, ac inde, quod addunt, *nutrices, ubi terrorem vellent infantibus incutere, Lamiam continuo, quo illa eos ſcilicet raperet, advocaſſe.* Διὰ τοῦτο καὶ τὰς τίτθας ἐκφοβούσας τὰ βρέφη, καλεῖν ἐπὶ τούτοις τὴν Λαμίαν. Verum quod adhuc propius ad hunc Callimachi locum facit, notant iidem Critici, dictam ab hac *Lamia* urbem Læſtrigonum Λάμον, & cujus cæteroquin, ut in eorum ſolo, meminerat pridem Homerus Odyſſ. K. v. 82.

— Λάμου αἰπὺ πτολίεθρον,
Τηλέπυλον Λαιστρυγονίην,
— *Lami ad excelſam urbem*,
Magnas ſeu *remotas habentem portas Leſtrigoniam.*

Notum autem hoſce Læſtrigonas dictos olim eandem Siciliæ partem una cum Cyclopibus inhabitaſſe, ut præter Thucydidem, ab initio l. VI. & brevia ad Homeri adductum modo locum Scholia, tradit etiam ad Lycophronem Tzetzes p. 109. de *Cyclope* ſeu *Leone monoculo*, ob habitationem, de qua re ſupra, in Leontinorum Siciliæ agro. Immo cujus etiam loci heres *Lamus*, haud minus ac ille μονόμματος Cyclops Polyphemus, Neptuni filius itidem traditur in dictis ad Homerum ſcholiis. Adeo, ut ad incutiendum vagientibus infantibus aut immorigeris alioquin, ut hoc loco, puellulis terrorem, pro μορμολυκείῳ ſeu *larvæ terribilis adſpectus*, e *Cyclopibus* aliquem, *Argen* puta, ut hic mox additur, vel *Steropen*; aut vero ex eodem uti vidimus, ſolo *Lamiam*, Λιβυστικὴν alioquin ſeu *Africanam* ab Euripide apud Diodorum dictam, advocare matres apud Græcos, aut nutrices fuerint olim ſolitæ; & quem morem ſuo adhuc ævo duraſſe refert loco indicato Diodorus. Unde factum etiam, ut ad Romanos idem quoque hujus *Lamiæ* μορμολύκειον tranſierit, ac proinde *terriculas Lamias* dixerit Lucilius apud Lactant. l. I. c. XXI; aut *Lamias noxiis animis armatas venire*, Apulejus, Mileſ. lib. V. ut de notis apud Tertullianum *turribus Lamicis* ſileam; aut de vexato apud Plautum Trucul. II. Sc. II. loco, ubi *lamias*, ſed refragantibus melioribus libris, inferre nonnullis eruditis viſum; aut vero hic mittam, nocturnas illas ſtrigas, quæ quamquam horrendum noctu ſtridentes, & infauſti alioquin ominis vel occurſus creduntur, non *larvarum* tamen ſeu μορμολυκείων ad terrendos pueros aut infantes, ſed *nutricum* operam iis præſtare dicuntur ab Ovidio Faſt. l. VI. v. 135.

Nocte volant, puerosque petunt nutricis egentes.

V. 68. Ἄργην ἢ Στερόπην] E ſeptem nempe, quot exſtitiſſe Cyclopas tradit Strabo l. VIII pag 373. tres tantum ab Heſiodo ac Virgilio, hic vero duo, ſed quibus mox addit tertium, nempe *Brontem*, a Statio autem duo tantum, *Steropes Brontesque*, de Equo Domitian. v. 4. commemorantur. Quamquam autem primus ex iis Ἄργης, obvia origine ob ἀργῆτα κεραυνὸν, *candens fulmen* ab Homero haud ſemel dictum, denominatus videatur; haud minus tamen Ἄργης, quaſi ἀργὸς dici potuit hic Cyclops, eo nempe intuitu, quo ſponte ſeu citra ullum ferendi

aut

aut arandi laborem , terra olim omnia eis ſubminiſtr
Odyſſ. I. v. 108.

Οὔτε φυτεύουσι χερσὶ φυτὸν, οὔτ' ἀρόωσιν,
Neque ſerunt manibus plantam, neque arant.

Unde etiam eoſdem Cyclopas ἀργοὺς vocat Philoſtratus He
Κύκλωπας, οὓς λέγεται ἡ γῆ ΑΡΓΟΥΣ βόσκειν , *Cyclopas, qu*
tur otioſos alere. Sic ἀργὸς χώρα Græcis *terra inculta* , ut p
phontem apud Dionem Chryſ. Orat. VII. p. 105, *οἱ τὴν ἀργ*
ἐργαζόμενοι , qui incultam regionis partem colerent ſeu ararent
vero & *Steropen* , ſicut Maro , aut dicto loco Statius , ita c
conjunxit , ſed iuxta primævam vocum ſignificationem ,
Suppl. v. 35. *βροντῇ, στεροπῇ, tonitru & fulgure.* Alibi vero
que adludit , nempe Prom. v. 921. ὃς δὴ κεραυνοῦ &c. ubi nota
Critici, ea ibi a Tragico dici, intuitu horum duorum Cyclopur
& *Steropis*, qui quum Saturni *fratres* eſſent & monoculi , ab e
tanquam inſidiatores in Tartarum fuerunt projecti, inde vero a
rerum potitus eſſet, educti futuri nempe *συνεργοὶ τοῦ κράτους, po*
roboris coadjutores; quorum nempe ille βροντὴν ſeu *tonitru* , alter
ſeu *fulgur* eidem fabricaverint. Unde juxta hæc veterum μυθολογ
minus mirum, ſi ob occiſos ab Apolline, in ultionem fulmine a
Æſculapii filii, eoſdem Cyclopas, idem e Cœlo a Jove continu
tur expulſus; prout id a Luciano non ſolum de Sacrificiis, ſed p
ante ab Orpheo vel Onomacrito in Argonauticis traditur *l.* I. *v.* 17
Adde hiſce quod χαλκοῦ στεροπὴν , ſeu *æris fulgorem* , ſæpe apud I
rum legimus , & opportune proinde unus e χαλκέοις his ſeu *æri*
Cyclopibus, illo Στερόπης nomine fuerit appellatus.

Ibid. *δώματος ἐν μυχάτοιο*] Mercurius hic proinde inducitur,
unus e μυχίοις Θεοῖς (cujuſmodi a Græcis , ut id alibi e *Dionyſ. H*
& Æliano de Animalibus illuſtramus) olim dictis; quique etiam
σιοι, a Romanis autem *Dii penetrales* vocantur. Idque ſatis opportu
ut κερδῷος Deus, ſeu LUCRORUM POTENS, ſicuti dicitur in ve
Inſcriptione ; in *penu* proinde , *loco adium intimo*, ſeu ut hic *δωμα*
μυχοτάτῳ coleretur ; ac unde ſimiliter dicti *μυχοὶ πόλεως* de *urbis ar*
rio, a Xenophonte apud Athenæum l. x. p. 414.

V. 69. Ἑρμείης σποδιῇ &c.] Non proinde hic , ut vulgo in antiqu
ejus ſimulacris , viſitur idem *Mercurius* , & qualis a Galeno dictus
Protrept. c. III. *φαιδρὸς τὰς ὄψεις, vultu hilaris* ; ac prout idem *χαρι*
δότης ſeu *χαριτοδότης* potius, (ſicut utrumque alibi apud Plutarchum &
apud Julianum Imp. ſed poſtremum rectius legi, ad hujus Cæſares
olim monui) *gratiæ largitor* apud Samios olim cultus teſte Plutarcho
Qu. Græc. p. 303. Nempe juxta Homerum de eodem Mercurio dicentem, Odyſſ. O. v. 318.

—ὅς ῥά τε πάντων
Ἀνθρώπων ἔργοισι ΧΑΡΙΝ *καὶ κῦδος ὀπάζει,*
—qui equidem omnium
Hominum operibus GRATIAM *& gloriam largitur.*

Alius

Alius autem hic ejus habitus, atra ſcilicet fuligine obſiti, Vulcani inſtar aut Cyclopis monoculi e fabrilibus ad fornaces operis prodeuntis, quo idem terribili iſto adſpectu, puellam contumacem continuo terreret, matrique morigeram & obſequentem efficeret. *Cinereus* ergo ſeu atratus hic *Mercurius*, non COELESTIS proinde, ſicuti ille in marmoribus antiquis ſæpe inde dicitur; neque ille aſſimulatus alioquin ſub ſervili Soſiæ, cujus imaginem ſe ferre dicit apud Plautum, ſchemate *Mercurius*, ſed χθόνιος vere & NYXIOΣ, *terreſtris & NOCTURNUS*, qualis apud Æſchylum vocatur, Choeph. v. 725. & qui pro *morte*, etiam dictus in eodem dramate v. 620. Adde qui τρικέφαλος *triceps* apud Lycophronem p. 111. vocatur; ſenis vero inſtar barbati, ſine manibus ac pedibus, ut e Plutarcho conſtat Polit. præcept. p. 797. ſubinde depictus; talis utique, qui quaſvis formas, ad terrorem proinde non minus ac ad gratiam conciliandam opportunas, induere eſſet omnium maxime idoneus. Quam in rem [illegible]m, qui nempe immanem *Cyclopem*, ſeu *fuliginoſum* referret *Mercurium*, cujuſque aut alterius *terribilis*, juxta Poetam, *vultus formæ* adſpectu, immorigeri erga parentes [illegible]entesque eorum ora [illegible] liberi ad officium reducerentur) familiâ al[illegible] ſive ver[illegible] [illegible]ilitum olim ab iiſdem p[illegible] [illegible]. Index hujus [illegible] haud uno loco Chryſoſtomus, ut [illegible] x. in [illegible]h. p. [illegible] T. 11. [illegible] ὥσπερ καὶ Πατέρες φιλόστοργοι ποιοῦσι καὶ MHTEPEΣ φιλόπαιδες· ἐπειδὰν γὰρ ἴδωσι ΠΑΙΔΙΑ τὴν πρὸς αὐτοὺς συνουσίαν ἀφέντα, καὶ μετὰ τῶν ὁμηλίκων παίζοντα, ΠΟΛΛΑ ΤΟΥΣ ΟΙΚΕΤΑΣ ΥΠΟΚΡΙΝΑΣΘΑΙ παρασκευάζουσι ΦΟΒΕΡΑ, ὥστε ὑπὸ τοῦ δέους καταναγκασθῆναι πρὸς ΤΟΝ MHTPIKON κόλπον καταφυγεῖν, *ita etiam faciunt patres aut vero* MATRES, *qui* LIBEROS *diligunt: quum enim eos vident a parentum ſe conſpectu ſubducere, & cum æqualibus ludo detineri*, FAMULOS *jubent* MULTA *ad* TERROREM *iis ciendum comminiſci, quo metu iidem adacti in* MATERNUM *ſinum confugiant.* Alia adhuc eam in rem ex eodem Chryſoſtomo adducentur ad [illegible] Poetæ verba.

[illegible]id σποδ[illegible] κε[illegible] αἰθή[illegible] K χαρμόσυνος hic legendum ſtatuit Stephanus, quod nec improbandum, nec neceſſarium tamen puto. [illegible]lius κεχαρμένος, [illegible] valde appoſite ad hunc Mercurium atra [illegible] o[illegible]um [illegible] ſo[illegible] κ[illegible]ος itaque pro κ[illegible], & quo [illegible]r An[illegible] l[illegible]d[illegible]mæ de eadem hac voce notatio. A[illegible] vero dunt hic Scholia, τῇ κεκαυμένῃ. [illegible], *perustæ*, *nigræ*. Quo[illegible]do apud Nicandrum Ther. pag. 2[illegible] [illegible]pente H[illegible]orr[illegible]oo [illegible], [illegible] ἐμπαλιν αἶθος, ubi veteres [illegible] AIΘOΣ δὲ [illegible] KEΛA[illegible], ἢ ΣΠΟΔΙΩΔΗΣ, ἢ [illegible] h. e. [illegible] *autem vel* [illegible], *vel* CINERITIUS *vel can[illegible] vel* FULIG[illegible]. Idem [illegible] Ther. pag. 64. αἰθὰ μύρτα i. e. juxta Criticos [illegible] μέλανα, aliter nempe ac Horatius lib. 1. Od. xxv. & qui hic [illegible]ratur, *pulla magis atque myrto*; ut proinde non opus fuerit [illegible] nis, hunc Lyrici locum aliter legere, & *pullam* h[illegible] *myrt*[illegible] Idem vero hic ſordidati Mercurii, ſeu Cyclopem *atri carbonis fu-mentientis* habitus, quo ipſe Mulciber Cyclopum Dominus [illegible] fuligi-

fuliginoſe REX [illegible] in veteri nummo, [illegible] nos alibi [illegible] [illegible] *adhuc* [illegible] [illegible] apud L[illegible] [illegible] [illegible] Dial. Deor. pag. 130. [illegible] Non ergo [illegible] ſtudioſe olim factum liquet, [illegible] ad [illegible] [illegible] rorem concilian[illegible]um, ut haberet [illegible] ſolum Mercurius, quod [illegible] Satyr. 11. v. 93. *Sup[illegible] mad[illegible] fulig[illegible]* [illegible] Clement Paed. [illegible] p. 22[illegible] *ſupercilia fuligine* [illegible]: immo [illegible] [illegible]dum de quo Machon Comicus apud Athenaeum [illegible] [illegible] *hominem* [illegible] *fuligine*. D[illegible] [illegible] [illegible] ſeu [illegible] [illegible] ad [illegible] ſtar, [illegible] facie[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ſeu [illegible] [illegible] [illegible] quoque [illegible] adductum, [illegible] T. VI. [illegible]

[illegible]

[illegible] vero alio modo [illegible]

[illegible]) [illegible] infra H. in Dial. 20[illegible] [illegible] Hymenaeo [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Cyc[illegible]pem [illegible] q[illegible]um ipſi Deorum [illegible] c[illegible]e contueri ad [illegible] ad[illegible]ato paulo an[illegible] o m[illegible]r Juro [illegible] *ſu[illegible]g[illegible]e ple*[illegible] & [illegible]

[illegible] ad Mercurii [illegible] adipe[illegible] [illegible] ſecuram eſſe jubet & [illegible] IV.

[illegible]

[illegible] *Venerem* [illegible] *ferriſſe*.

V. 72. [illegible] Quæ vox h[illegible]d [illegible] aut ſi[illegible] alioquin [illegible] idem [illegible] q[illegible] [illegible] &c.

V. 74. [illegible] Munera nempe [illegible] D[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] *d[illegible] muneris* [illegible] ru[illegible]s, violi[illegible] [illegible]

[illegible] κυνὸς ἀπ[illegible] O[illegible]

[illegible] *pro agnitio*[illegible] [illegible] hu[illegible] C[illegible] [illegible] dicto, cum [illegible] [illegible]

Pollucem p[illegible], ubi primum [illegible] conſpe[illegible] proſiret ea[illegible], [illegible] Heſychium, [illegible] ſeu tertio a [illegible] nupta [illegible], Ex ita [illegible] primum [illegible], a propinquis [illegible]. [illegible] Non [illegible] h[illegible], [illegible] primum [illegible] vulgo [illegible]. [illegible] quaſi *dono*, ſeu [illegible] & viſo primum infante, a propinquis dari ſo-litum [illegible], uti modo videmus, veterum [illegible] Euripidis & Cal-limachi hoc loco, tum [illegible] ad [illegible] & teſti-monio firmetur. Ad ea vero [illegible] ſeu *dona*, quæ donantur [illegible] [illegible] ἀνακαλυπτ[illegible], & [illegible] eadem [illegible], referri continuo debet, quod de *Sicilia* Proſerpinæ, pro [illegible] *nuptæ* [illegible] *data* refert Plutarchus in Timoleonte [illegible] λ[illegible]ον [illegible]; de Thebis vero ſimiliter ex [illegible] veteres [illegible] ad Euripidis Phœniſſ. v. [illegible]. [illegible] τῇ Περσε-φόνῃ [illegible] Εὐφορίων, [illegible] *Thebas* *Proſerpinæ* [illegible] *pro nuptiali* [illegible] *dono*, *ut refert Euphorion*. [illegible] [illegible] Sophiſta Hermogenes [illegible] Sophiſt. lib. [illegible] p. [illegible] [illegible] quod in, ὅ [illegible] [illegible] [illegible] quar-d[illegible] *celebratam*, [illegible] *me qui*-[illegible] *eam*, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Neque [illegible] confundenda [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] Vulcanum, [illegible] [illegible] Venere [illegible] *redimen-dam* [illegible] Apuleium Miles. l. [illegible].

V. [illegible] c [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] exemplo Maronem [illegible] [illegible] [illegible] Apollonium l. IV. v. 762.

[illegible]

[illegible] *ur* [illegible].

[illegible]

[illegible] Arg[illegible]

Ph[illegible]

[illegible] τῦ αἰθέρ[illegible]. [illegible] [illegible] corporis ſeu in pectore [illegible] [illegible] dicta, non autem de [illegible] [illegible] Callimachum, ea- [illegible] eadem ſum[illegible]. Quæ etiam χα- [illegible] Cy[illegible], quod de *[illegible]* [illegible] nomine [illegible] & [illegible] hoc ipſo Calli- [illegible] Deum v. [illegible] ἐλ- [illegible] *[illegible] agr[illegible]am H[illegible]* [illegible] ſupra [illegible] *[illegible]* [illegible]. Immo [illegible] ipſius Cyclopis Polyphemi [illegible] apud Philoſtra- [illegible] p. 811. [illegible] λαχ[illegible] πιτυ[illegible]- *[illegible] & denſam, pi[illegible] more, [illegible] comam.* Hinc [illegible] eundem Cyclopem, non [illegible], ſed pectoris [illegible] aut ψιλωθεὶς, [illegible] ut olim e[illegible]m in rem [illegible] neque [illegible], ſed [illegible] [illegible] ac evellit hic Diana, [illegible] in invito, uti [illegible]

[illegible] Scholia h[illegible] ἀπετίλαι, [illegible] [illegible] Heſychium, ὀλο[illegible], λιτ[illegible]ζειν, τίλλειν, *dec[illegible]are.* [illegible]dem voce ὀλοψας, retento nempe priori [illegible] ob [illegible]er Ther. p 48. [illegible] ὀλοψας, ubi veteres Critici, [illegible]- [illegible], κοψας, pro *dec[illegible]ricans, tundens*, hic autem [illegible]ud Heſychium, & quidem, quod hic additur, [illegible]- [illegible]io proinde blanditiarum genere, quam [illegible]uo ſupra [illegible] demulcens Jovem barbæ ejuſdem pilos [illegible]e [illegible], ut ſimile quid a Diana ea in re factum occurrat, [illegible]teri de Nymphis quæ vincto ac invito Pani barbam apud Philoſtratum legitur l. 11. Icon. p 718. Haud [illegible]τετιλμένοι aut λελειωμένοι, ſeu *pectore lævigati* [illegible] [illegible]es; neque proinde veterum Tyrrhenorum [illegible] T- [illegible] qui publice in tonſtrinis picandos ſe [illegible]dos [illegible] [illegible]t, immo a quibus Tarentini, hoc [illegible] ex- [illegible] [illegible] deſumpſiſſe, tradit Athenæus l. [illegible]

[illegible] Id quod [illegible] Callimach[illegible] e[illegible] [illegible] pictura, & quod [illegible] in[illegible]- [illegible] Sicuti enim nudi [illegible] Pr[illegible] [illegible] de Cyclopibus, [illegible] [illegible] id eo magis [illegible] circa fornaces nempe & [illegible] [illegible] *[illegible]racmon*, [illegible] A quo tamen [illegible] quam [illegible] *facile ſtatuere.* [illegible] *[illegible]iles, nempe ſeu* ἀτρίχας [illegible] Cyclopum [illegible]rus l. 11. Icon. pag. 811. ubi [illegible] [illegible]s habitu in picturis ſuo [illegible] [illegible] εἰς ὄνυχας ἄκρον, ΛΑΣΙΟ[illegible] [illegible] [illegible] καὶ τὸ

[M 3] PECTUS-

PECTUSQUE [illegible] *ventrem* , *& quid ad* [illegible] . PENITUS HIRSUTUS [illegible] quidem [illegible] , [illegible] Cyclopem [illegible] , [illegible] quam ea [illegible] [illegible] ſtatuere , [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] jam ante [illegible] cælata , a[illegible] in [illegible] Marmoribus , [illegible] ea [illegible] , an [illegible] HIRSUTUS [illegible] habitu fuerit , [illegible] . Herculem quidem [illegible] *pectore con-*[illegible] [illegible] Anthol. l. IV [illegible] XII Ep. LXXXVI. [illegible] *pectus viri & venter Herculem* pro[illegible] . & qui a T[illegible] [illegible] l. XXIV. v. 78 [illegible] πλευτους [illegible] , *[illegible] pectore Her[illegible].*

V. 78. [illegible]] Non itaque [illegible] toto corpore hi[illegible] Cyclopas , ut [illegible] , [illegible] a luxurio-[illegible] T[illegible] loco [illegible] l. XI[illegible] . p. 522 [illegible] , [illegible] ΟΛΟΝ [illegible] ΤΑ [illegible] λ[illegible] [illegible] *[illegible] deliciarum* [illegible] *ut* TOTUM CORPUS *la[illegible] , ita reliquis [illegible] avel-[illegible] exemplum præ[illegible].* In quem etiam , ut [illegible] , non *violentarum* quidem ut hic , ſed ſpontaneum [illegible] acriter invehentem videre licet eru[illegible] Clementem Pæ-[illegible] l. 2 [illegible] 198.

I[illegible]] K[illegible] *tempora* hic reddit Interpres , melius *caput* [illegible] , de [illegible] , fiebat in [illegible] *capillus* & [illegible] *barba* , ut de eo ait Celſus [illegible] IV. Ne-[illegible] *caput* . [illegible] quandoque *tempora* vox eadem κόρσην apud [illegible] aliosque Poetas veteres denotat , ſed *capillos* etiam , ut apud [illegible] Choeph. v. 280.

> [illegible] κορσας τῃ δ' ἐπαντέλλειν νόσῳ.
>
> *[illegible] capillos una cum hoc exoriri morbo.*

[illegible] in [illegible] dramate dixerat idem Tragicus [illegible] pro [illegible] ſeu *tonſis* , ut obſervat Heſychius in [illegible] voce , additque , [illegible] γὰρ τρίχας , ſeu *capi[illegible]* ea voce [illegible] . [illegible] Athenis dictus , cui barba primum raſa , ut [illegible] Athenæus l. VIII p. 565.

V. 79 [illegible] Non[illegible] Menecratum filii aut parentibus , Hippocra-[illegible] , morbus , cap[illegible] ſeu qui [illegible] l. XXVIII. c. XI. a Plinio [illegible] , & [illegible] *Calvitie* & *O[illegible]* [illegible] , ex [illegible] veterum [illegible] [illegible] l. III. c. II. Duplex [illegible] juxta eundem Galenum , P[illegible] ſimili aſpectui ſint *Vulpes* [illegible] [illegible] per [illegible] quod nempe [illegible] [illegible] . Pall[illegible] autem [illegible] dici [illegible] pro [illegible] , quomodo [illegible]

[illegible] [illegible], Æginetæ, [illegible] [illegible] vulgaribus Le[illegible] [illegible]. [illegible] ἀλ[illegible] dictus antea [illegible] a [illegible] [illegible]num, ſicut re[illegible], [illegible] § ix. [illegible] & ſimile [illegible]t [illegible] [illegible]φοι, καὶ [illegible] *lepra*, & *pru[illegible]*, & *ſcabies*, & [illegible] *[illegible]*. [illegible] nunc [illegible] [illegible] [illegible], q[illegible] [illegible] vetuſtio-rem.

V. 82. κατα[illegible] [illegible] *[illegible] recondito[illegible]*. [illegible] ſunt eum [illegible] [illegible]us [illegible] v. [illegible], d[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. A[illegible] v. [illegible] a [illegible]us [illegible] v. 213. A[illegible] κατ[illegible] [illegible]ca, [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ero in [illegible] a [illegible] [illegible] voce, [illegible] [illegible] V[illegible] p. 4[illegible]

> Κ[illegible] [illegible] μο[illegible].
>
> *Serram [illegible] [illegible].*

Pro eo vero quod apud Nicandrum h[illegible] exſtat Ther. p. 35 [illegible] *[illegible] conf[illegible] utri[illegible]* κατ[illegible] [illegible]m [illegible]runt ib[illegible]m ut ex eorum [illegible] ho[illegible] [illegible]um conſtat, [illegible] [illegible], ſed al[illegible] quam [illegible] ſuperio[illegible] voce [illegible] [illegible] nempe in ſuperi[illegible] [illegible]or[illegible]s parte [illegible] quo [illegible] A[illegible], [illegible] de uſu p[illegible] l. xi [illegible] [illegible] [illegible] Q[illegible]o [illegible], non [illegible] [illegible]gere, [illegible] p. 20[illegible]. [illegible] H[illegible] a D[illegible] [illegible] p [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ſextum. [illegible] [illegible] non κ[illegible] [illegible] [illegible]at. 1 P[illegible] 7. [illegible]

83. Αν[illegible] [illegible]m ut ho[illegible] [illegible]i [illegible]m *Hym[illegible]* in Deum [illegible] in [illegible] A[illegible]e [illegible] [illegible]

[illegible] De fera in [illegible] ſeu [illegible] [illegible] [illegible] ἄλλοις συναγ[illegible] μ[illegible],

μονιὸς, *porcus ſingularis qui cum reliquis non congregatur.* [illegible] ſolum ab [illegible] Grammaticis [illegible] hac voce [illegible] Suida & Phavorino, ſed & ab Æliano præterea [illegible] Animalium l. VII. c. XLVII. *χαλοῦνται* [illegible] *ſingulares* (*μονιοὺς*) appellantur, & quo [illegible] Lycophrone *πρυκὸς μονιὸς*, v. 74. *porcus ſolitarius*, [illegible] Bochartus, Hieroz. l. III. c. XXIX. [illegible] 13. quod [illegible], qui a LXX. Interpretibus [illegible] & a vulgato, *aper de ſilva & ſingularis ferus*, [illegible] a Cyrillo, quod non [illegible] Hieronymus, de *onagro* ab eo [illegible] ad [illegible]. Quo [illegible] *μονιὸς* de *onagro* a ſenioribus [illegible] ducto tum loco, tum aliis [illegible] XXI. [illegible] *ἄγριος* [illegible] ſeniori [illegible] *μονιὸς* [illegible], ſeu *porcus de ſilva* [illegible], & juxta veterem Interpretem, *aper de ſilva* [illegible] verba. & *ſingularis ferus* nullatenus cum [illegible] ſeu *ſingularis* ſit ab aliis [illegible] *onagro* juxta Cyrillum & Arabicum Interpretem [illegible] omnino [illegible]. [illegible] in genere, ut hoc [illegible] Callimachi [illegible] *repo-* [illegible]

Vers. [illegible] Nempe non [illegible] hoc nomine [illegible] [illegible] Oppiano [illegible] *from* [illegible]

[illegible]

[illegible] A[illegible] hic *Panis* non *ſtatu-* [illegible], quam [illegible] verius, ſolitum *Arcadici* [illegible], unde Chorus apud Euripidem Ion v. 501. [illegible] *Pan, tuis in antris*, ac ubi ſemper ille a [illegible] & apud Theocritum Idyll. A. v. 16.

[illegible]

a venatione

Quando [illegible].

[illegible] Nicandrum de agricola poſt opus diurnum [illegible] Ther. p. 4.

[illegible]

Si vero [illegible] *eſt, propè vero nox*

QUIETEM [illegible], *locum etiam ad recumbendum cujus opere per-* [illegible]

Unde lex Heſychio, [illegible] de quoque, quod alioquin [illegible] malo, ut in [illegible] emendandum [illegible], ab [illegible], de [illegible], in quo Ther. v. 21. [illegible] recumbebat [illegible] Phil[illegible] apud Sophoclem [illegible] nis dramatis v. 19. [illegible] ſeu cubile (quod alioquin p[illegible] mox *ſaxeum cubile* [illegible] 182. Unde etiam [illegible] v. 33. al[illegible] de eodem Phœbo [illegible]

[illegible]

Calceata folia, quæ [illegible].

In quibus utique locis, [illegible] ſicuti [illegible] v. 91 [illegible]

[illegible]

v. 123. & quib[illegible] potuisset mons itidem Arcadiæ vel *Parrhaſius*, in quo vena a [illegible] post a Callimacho dicitur Dianæ, vel *Parthenius*, in quo fanum [illegible] *Panis* exſtitiſſe tradit Pauſanias l. VIII. p. 542. [illegible] unde ab eodem, [illegible] ſeu *indigena* Ar[illegible] De[illegible] dictus [illegible] ſeu *Ar[illegible] Deus* a Propertio l. 1. Eleg. XVII. *Arcadiæ pinus [illegible] De[illegible]* Quo referri etiam debet nummus ex eorum genere, qui [illegible] ab [illegible]is Antiquariis vulgo ſolent appellari, in quo nempe [illegible] pectuſque Antinoi, Arcadis, uti aliunde conſtat, ephebi, & Dius [illegible] [illegible]m adſcripti, cum pedo a tergo & inſcr. ANTINOΩ ΠΑΝΙ [illegible]. [illegible] ſcilicet nummum adnotaſſe olim juvit in Cimeliarchio ma[illegible] d[illegible] viveret, litterarum Mœcenatis; cujuſque comitati, quam co[illegible] dum Romæ agerem, cumulate mihi præſtitit, plurimum me etiam [illegible] debere profiteor, Cardinalis Franciſci Barberini.

[illegible] & V. [illegible]9. [illegible] Non ergo *Indica* ſolum h[illegible] fera, juxta illud Ovidii M[illegible] l. XV. v. 413.

Victa racemifera lyncas dedit India Baccho.

aut *Æthiopica*, de qua Plinius l. VIII. c. XX. & noviſſime in commentario Hiſtoriæ Æthiopicæ, vir illius non ſolum, ſed omnis inſuper veteris memoriæ [illegible] Ludolphi; vel *Mauritanica* apud Ælianum de Animalib. l. XIV. c. VI. aut vero *Pangæa*, vel *Olympia*, Thr[illegible] [illegible] montium, [illegible] Xenophonte, qui *lynces* juxta [illegible] f[illegible], pa[illegible] [illegible] venatoribus capi obſervat. [illegible] p. [illegible] in *M[illegible]* notiſſimo Ar[illegible] [illegible] nomen M[illegible] [illegible] ac *urſa M[illegible]alia* meminit Apollo[illegible] v. [illegible] pelle [illegible] feræ amicto, [illegible] *Ma[illegible] urſæ pelle indutus*; aut de *apr[illegible]* monte [illegible] Virgilius, Eclog. X. v. 55.

— [illegible],

Aut [illegible] apros —

[illegible] venationis auctore, Dercyllo, [illegible] v. 100.

[illegible] auctor &c.

Ubi [illegible] J. Voſſius, [illegible] venationis, legendum [illegible] ut mittam h[illegible] [illegible] dixerat [illegible] Unde [illegible] Nutum [illegible]

[illegible] Non [illegible]

ad

[illegible] ſtudioſo, Anthol. l. IV. c. XII. Epigr. [illegible]

—[illegible]
[illegible] καὶ λίνα καὶ καλάμους,
—[illegible]
[illegible], & lina, & calamos.

Quod [illegible] ſorte, jam adnotavi ad verſ. 6. Quod [illegible] cujus [illegible] um dicitur, [illegible] lyncem feræ ſpeciem, quam vocent [illegible] (ut [illegible] verbo) glacietur, quam vocent [illegible] urina [illegible], quod de lapide lyncurio, tanquam e lyncis urina [illegible] veteribus traditum, Ariſtotele, Theophraſto, [illegible] ſed quod [illegible] l. VIII. c. XXXIX. relatum, [illegible] ſed quod [illegible] refertur, ſicuti etiam a Dioſcoride l. II. [illegible] ſed [illegible] ſolum, ut hic in ſcholiis, ſed [illegible] Theophraſtum, Dioſcoridem, Plutarchum, [illegible] apud Sex. [illegible] & [illegible] proinde [illegible] Adnotatis, [illegible] diverſum quod datur [illegible] a LXX Interpreti[illegible] l. [illegible] c. VIII. & [illegible] a LXX [illegible] pectorali ſummi Pontifi[illegible], pro voce [illegible], ſeu una e gemmis pectoralis [illegible] XXVIII [illegible] Epiphanius [illegible] ſeu [illegible] c. VII. non [illegible]

[illegible]

ubera lambebant duo gemelli Romulus & Remus, apud Maronem Æn. VIII. v. 63 [illegible] prout alibi apud eundem *fæta* [illegible] quæ [illegible] post partum Georg l. III. v. 176. [illegible] quin de gr[illegible] ab antiquis d[illegible] aut fecun[illegible], ut [illegible] *fœta fera Libya*, notat ad postremum Maronis [illegible] rator P[illegible]. Τοκάδες ergo hic κύνες sicuti [illegible] λ[illegible] *recens pariens leæna*, meminit Euripides, Med v. 1[illegible] & prout [illegible] *matrem Bacchi* Semelen vocat in Hippolyto v. 5[illegible]. [illegible] de ap[illegible]m, eademque opera emendandum, Eumen. v. 601.

[illegible] μητηρ, ἡ κεκλημένη τέκνου
T[illegible] A[illegible], τροφος δε κ[illegible] νεοσπορου,
Non est mater appellata partus
Procreatrix, verum nutrix fœtus re[illegible]

Ac prol[illegible], ubi non τοκ[illegible]ς legendum, [illegible] omnino [illegible] de *matre* [illegible], ab[illegible], & [illegible] quo[illegible] ad ipsum Tragicum. [illegible] A[illegible]m legitur [illegible] c. XXX qu[illegible] partum [illegible] b[illegible], ut pristinam velocitatem r[illegible].

Ibid. [illegible]] Quod consueto [illegible], obvio [illegible] apud Poetas ac Oratores A[illegible] φ[illegible] φ[illegible] λ[illegible] ac [illegible] p[illegible] apud eos o[illegible]; & [illegible] Homerum vide, ut l. [illegible]. 13. [illegible], &c. [illegible] opus o[illegible], [illegible] q[illegible], quod [illegible] D[illegible]. In [illegible] a[illegible]m, quod hic [illegible] ly[illegible], [illegible] & qui [illegible] in Cy[illegible] v. 2[illegible].

IN PARTEM [illegible]

[illegible]

U[illegible]

[illegible]

ta vetres Critico, [illegible] E[illegible] p. 240. [illegible] [illegible] *λευκοὶ* [illegible] [illegible] *vocat* [illegible] *firm*[illegible] *vera valent* [illegible] NIGRUS [illegible] *quem*, [illegible] *omnem* [illegible]. Quum autem [illegible] memorati apud [illegible] *candid*[illegible] etiam [illegible] *candidi* [illegible] adhuc hodie [illegible] optime [illegible] ven[illegible]ico [illegible] a [illegible] tr[illegible]ditur [illegible] doro [illegible] *album* & *candidum* [illegible], a[illegible] jam [illegible] est a [illegible], ubi [illegible] de coloribus [illegible] ait ille [illegible] A[illegible] l. XI c. 1. CANDIDUS *autem & ALBUS* [illegible] *vicem* [illegible] *nem* ALBUS *cum* [illegible] *p*[illegible]*re est*. CANDIDUS *vero niveum & lucidum* [illegible] [illegible]. Quomodo dicti hi canes itidem a Callimacho [illegible] [illegible] *parte candidi* seu *nivei*, a[illegible]t *glaciei* [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] origine & significatione, [illegible] altera [illegible] [illegible].

V. 91. [illegible] *χαρωπαί*[illegible] *Tres vero aurit*[illegible] [illegible] Interpres. [illegible] [illegible] juxta eum Vulcanius, *aurit*[illegible] [illegible] exp[illegible] A[illegible] d[illegible], [illegible] *macul*[illegible] *al*[illegible] *præter* [illegible] *inter*[illegible] ut [illegible] suo illi canes, de quibus prior [illegible] Callim[illegible], [illegible] corpori[illegible] parte forent albi, hi tres vero [illegible] *circa aures*, [illegible]. [illegible] priorem tamen Interpretem, [illegible] hic *aurit*[illegible] [illegible] [illegible], centen[illegible] ad Gratium p. 214 [illegible] [illegible]. Quod mirum tamen [illegible] ab illo d[illegible], qui [illegible] canes, *aur*[illegible] omnes [illegible], & [illegible] apud [illegible] emendandum putat, [illegible] pro [illegible] [illegible] & O[illegible] r[illegible]uit, qui [illegible] *aures* [illegible] id genus venati[illegible]. Q[illegible], ut o[illegible] [illegible], [illegible] Oppiani [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], hodie [illegible] & [illegible] ob[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] *auri* [illegible] [illegible] & [illegible] pag. 977. Quamquam, [illegible] vir [illegible], [illegible] m[illegible] [illegible] s, [illegible] [illegible], a[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui de [illegible] v[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] v. [illegible] [illegible]mesianus [illegible].

Cu[illegible] [illegible] *ante*,

unde etiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *v*[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], qui a [illegible] [illegible], [illegible] *plani*, [illegible]

quorum

quorum aures languidæ ſunt ac flaccidæ, & latius patere videntur. Quales
utique *flaccidas* & *pendulas*, non arrectas vero aures, canum id genus
venaticorum, videre etiamnum licet in picturis aliiſque monumentis
antiquis, quæ præſtantium virorum cura ac induſtria cælata ac edita jam
proſtant; ſicuti in Tabulis Sepulchri, de quo jam ſupra Naſoniani, in
quibus inter alia Ἐλαφηβολία ſeu *venatio cervorum* depingitur Tab. XXVI.
Ibid. ἕνα δ' αἰόλον] Interpres hic & *unum diverſicolorem*, & quod
eodem redit, Sabinus *varium*, Vulcanius *maculoſum* vertunt, pro vul-
gari nempe vocis αἰόλος apud Græcorum poetarum Interpretes ſignifica-
tione. Quamquam dubitari haud immerito poſſet, an vox eadem non
hic potius *agilem* & *expeditum* ſeu εὐκίνητον *canem* denotet; haud aliter
ac αἰόλον ὄφιν dici, immo quam veram eſſe vocis αἰόλος apud Homerum
ſignificationem, *tradit* in MSS. ad Homeri Iliada Scholiis, quæ olim
pud virum doctiſſimum Iſ. Voſſium evolvere mihi contigit, Porphy-
us; & *cujus ea de re*, quem cum aliis ex eodem Codice a me tum
ſcerptis adnotaveram locus meretur hic adſcribi. Nempe ad illud Iliad.
v. 342. κορυθαιόλος Ἕκτωρ, hæc notantur: Πορφύριος· οὐδ' οἶδα ὅθεν τῶν
ρημματικῶν τινὲς τὸ αἰολοπώλους ἀποδιδόασι, καὶ πόθεν αἰόλος ἵππος, καὶ
αἰόλον ὄφιν· οὐκ ἔστι δὲ οὕτω, ἀλλὰ σημαίνει τὸν ταχὺν, γινόμενον ἀπὸ τῆς
..., *Porphyrius: haud novi unde quidam Grammatici*, ΑΙΟΛΟΝ *pro*
RIO *apud Homerum explicare adgrediuntur, ſic enim* αἰολοπώλους *va-*
quos habentes, αἰόλον ἵππον ſeu *varium equum* & αἰόλον ὄφιν *va-*
ſerpentem. Non vero ita eſt, ſed ſignificat αἰόλος CITUM ſeu
OCEM; *voce petita ab* ἀέλλα *procella.* Quomodo proinde αἰόλος
apud Sophoclem Trachin. v. 11. & alibi in eodem dramate, non
..ίλῳ ſeu *maculoſo dracone*, ut ibi interpres, ſed de *cito* ſeu εὐκινή-
t explicandus. Qua in re tamen hæret nonnunquam Euſtathius,
c vocem αἰόλος, aut ab ea compoſita cum pro ταχὺν ſeu *cito*,
ποικίλῳ ſeu *vario* a Poeta dici poſſe obſervat. Cum Porphy-
ſimiliter ad Sophoclem Ajac. v. 1047. αἰόλας κνώδοντας, vete-
n Critici, αἰόλας τῆς ὀξείας, εἰς τὸ καίνειν. ſeu *acuto* vel *prompto*
feriendum, & apud Æſchylum Sept. Theb. v. 500. de *fumo*,
fratre,
...γγὺν μέλαιναν, αἰόλην πυρὸς κάσιν,
i Enarratores, αἰόλην δὲ τὴν εὐκίνητον καὶ ταχεῖαν λέγει καὶ ἰλιγ-
..ῶς h. e. αἰόλην *vero facile mobilem & citam dicit, ac crebro*
. Quibus addi poteſt apud Pindarum Od. IX. Olymp. p. 86.
Διὸς, *velociter fulminantis Jovis*, ut ibi bene Interpres. Ne
hanc Porphyrii, aut aliorum, quos adduxi, Criticorum
... ille αἰόλος, de *cito* aut *agili* hic apud Callimachum ſi-
...tur, obſtat continuo, quod non ex pluribus venatico-
...uos hic recenſet, ſpeciebus, haud *unus* ille *citi* aut *velo-*
... ab eo commendatus; immo quod mox *ſeptem* canes,
...ociores, a Pane Dianæ itidem datos memoret. Accedit
...ſmodi vocis αἰόλος apud veteres tum auctores, tum Cri-
...κίλῳ ſeu *vario* vel *maculoſo* ſignificatio; ut apud Lyco-
phronem

phronem de *vario* luſciniæ *cantu*, αἰόλῳ μέλει p. 108. & ne longius ab eam, apud hunc ipſum Callimachum teſte Etymologo in voce Βεῦδος ac inter Fragmenta hujus Poetæ inde relatum, ubi κατά τε αἰόλα βεύδεα ab eo dicuntur h. e. juxta Etymologum, τὰ ποικίλα ἢ πορφυρᾶ ἱμάτια, *varia & purpurea veſtes*. Αἰόλος proinde dicitur hic *unus* ſeu ſingularis *canis*, qui nempe non eſſet *media* quidem *parte*, cujuſmodi duo illi priores memorati, *albus*, altera autem *rufus* aut *niger*; ſed qui plane ποικίλος ſeu *maculoſus* eſſet, & qui idem, ut cenſet ad Gratium pag. 206. eruditiſſimus J. Vlitius, *ſemifera thoum de ſanguine prole*, ſeu thoe patre & cane matre prognatus. Quod illuſtrare poſſet Arrianus in Indicis, ubi eas, quas vocamus tigres, dicit eſſe θῶας αἰόλους, & quæ etiam αἰολόνωτοι *a tergo picta* vel *varia*, dicuntur ab Oppiano Κυνηγ. l. III. v. 130. & adhuc alibi. Tales proinde generoſiſſimi illi canes, quos ab ea inſuper macularum varietate commendat idem Arrianus ſeu junior Xenophon Κυνηγ. c. III. additoque οὕτω ταῖς ποικίλαις ἐπανθεῖ τὸ ποικίλον, *adeo in maculoſis effulget varietas*. Unde etiam inter optimos canes eos refert Oppianus Κυνηγ Α. v. 430. qui ſimiles eſſent tigribus aut pardis, *maculoſis* itidem ſeu αἰόλοις feris. Immo unde factum obſervo, ut cum *pardus*, tum *maculoſus*, appellati nonnunquam fuerint, qui maculis id genus inſignes erant Circenſes Equi; ſicut inter alia ſingularium id genus Equorum nomina, quæ exhibet vetus inſcriptio a Cl. Sponio vulgata Itin. T. III. utrumque illud, cum PARDUS, tum MACULOSUS legitur; haud aliter ac adhuc hodie *tigris* aut *leopardus*, de *maculoſis* aut *virgatis equis*, vel etiam *canibus* dici ſolet. Cujuſmodi proinde ſtatui debent Indici canes quos inde tigribus & canibus prognatos dicit Ariſtoteles Hiſt. Anim. l. VIII. c. XIII. Ex eo proinde genere eximius ille virgis aut maculis ſeu αἰόλος canis, a Pane juxta alios inſignes canes venaticos, Deæ huic venatrici datus. Ut mittam hic *vertrabas* illos ſeu *vertagos*, Gallicos ſeu leporarios canes, de quibus ait Gratius Cyneget. v. 203.

Et pictam macula vertraham delige falſa.

Ibid. & V. 92. λέοντας Αὐτὰς ἂν ἐρύοντες] Idem laudatus paullo ante J. Vlitius cenſet ad Gratium p. 206. id a Callimacho hic de cane illo maculis inſigni, de quo modo actum, dici, qui nempe *thoe* patre, feræ genere juxta eundem Gratium cum *leonibus* committi ſolito, & *cane* prognatus foret. Verum id a Callimacho in genere dicitur, tam de αἰόλῳ, ſeu *diverſicolore* cane, quam de duobus canibus ἥμισυ πηγοῖς, *media parte albis*, ac tribus præterea, uti jam vidimus, παρουατίοις, & quos ſex proinde numero cum leonibus decertare, eoſque proſternere ſolitos, aperte hic innuit. Unde etiam *thoes* ab antiquis Ariſtotele aliiſque, cum *leone* diſſidere quidem traduntur, ſed non proinde *leonum victores*, niſi forte a Gratio Cyneget. v. 257. immo qui apud Homerum & Q. Calabrum, haud ſemel leonem metuere, aut eo viſo in fugam dari dicuntur; ut id jam erudite a ſummo Bocharto obſervatum Hieroz. l. III. c. XII. Adde quod generoſi ac bellicoſi *canes*, haud ſemel cum *leonibus* commiſſi legantur, de quibus etiam ait in genere Oppia-

de quo etiam canum genere ait rurſus v. 425.

Αἰχμητῶν σκυλάκων, τοὶ κνώδαλα πάντα δίονται,

Bellicoſorum canum, qui feras quaslibet perſequuntur.

Quales potiſſimum Indici illi canes, quorum exſtat apud Plutarchum de ſolertia animalium p. 971. & apud Pollucem p. 241. hiſtoria; e quorum nempe genere unus coram Alexandro adductus, alias quidem feras, etiam aprum ac urſum dedignatus, ſpectarit immotus, cum *leone* vero, ut digno demum antagoniſta, congreſſus, eundem debellarit. Adde hiſce Gratium Cyneget. v. 165. *ultroque gravis ſuccedere tigrim, Auſa canis*; & quæ Anglicorum moloſſorum, cum leonibus, tigridibus, aliiſque id genus feris haud inſolitæ etiamnum commiſſiones.

V. 92. ὅτι δράξαιντο δηρῶν] Id nempe, quod de Indico illo cane; de quo modo dicebatur, cum leone commiſſo tradit in ea narratione Pollux pag. 241. *κἄπειτα συμπλακεὶς κατηδάλωσε τὸ θηρίον, ὁ μὲν ὀδὰξ ὢν εἴχετο, deinde congreſſus leonem dilaceravit; hic quidem eum tenebat mordicus.* Mitto quod כלב *celeb* ab Hebræis *canem* dici a firmitate dentium ſeu tenacitate morſus, inſtar nempe *uncini*, & qua voce כלוב *club* ab Hieronymo redditur Amos. VIII. v. 2. conjicit doctiſſimus Bochartus Hieroz. l. II. c. LV.

V. 94. Θάσσονας αὐράων] Uti ſex e moloſſorum ſeu robuſtiorum canum venaticorum, qui cum feris majoribus decertarent genere, ita hic ſeptem *ὠκείας veloces* canes a Pane Dianæ itidem datas memorat Poeta, qui ſub Dea Ἐλαφηβόλῳ & Λαγωβόλῳ, minores ſcilicet feras, hinnulos, lepores, de quibus mox agit, venarentur. Nempe juxta illud Claudiani de venaticis Dianæ Nympharum canibus, ſec. Conſ. Stilich. v. 298.

—— illa gravioribus apta

Morſibus, hæ pedibus celeres.

Θάσσονας αὐράων proinde eædem hic dicuntur, haud aliter ac ab Homero celeres equi, θάσσονες ἰρήκων, *velociores accipitribus* Iliad. N. v. 819. aut in genere pernices quævis feræ, citiſſimis avibus, quales utique accipitres; aut vero telorum jactui, ſicuti de Agaſſæis ſeu Brittanicis canibus Oppianus Κυνηγ. l. I. v. 519. Ῥίμφ' ἔτοξεν τόξῳ ἐναλίγκιος, *celeriter proſilit, ſagittæ ſimilis*; aut vero ipſa etiam mentis cogitatione celeriores ſunt dicti, ſicut de vertagis Gallicis ſeu vulgo leporariis canibus, utrumque ait Gratius Cyneget. v. 204.

Ocyor affectu mentis, pinnaque cucurrit.

Adde ut *vento* ſicut hoc Callimachi loco, *velociores*, appellatæ itidem fuerint ὠκεῖαι id genus canes; quum ventos etiam maritos & genitores nactæ dicantur, ob ſingularem earum pernicitatem tigrides. Unde Claudianus Rap. Proſerp. l. III. v. 265. *fremit illa marito* MOBILIOR

[N 2] ZEPHY-

ZEPHYRO, ac ſimiliter Sympoſius de eadem fera, & cujus ea de r… locum opportune ibi adtulit diligentiſſimus Barthius,

Junctaque ſum vento, VENTO VELOCIOR *ipſo.*

Qua in re cautior equidem Oppianus, qui quum *ventoſas* non ſolum ſeu *venti* inſtar *rapidas* vocaſſet eaſdem *tigres* τιγρίδας ἠνεμοέσσας Κυνηγ. l. I. v. 431. ſed etiam de eadem fera, ut *zephyri prole*, ζεφύροιο γενέθλην alibi aut *zephyro genitori curſu ſimili* dixiſſet Κυνηγ. l. III. v. 354. continuo ſe ipſum arguens, addit, οὔτε γε μὴν ψευστῆρες, *quamvis male dixerim genitori*, omneque illud fabuloſum explodit, nempe

Θῆρες ὅτι δμηθεῖσιν ὑπ' ἠέρι νυμφιοωντῆρι.

Fera quod ſubigantur ab aere ſponſo.

Neque proinde vel hæc ſummi poetæ judicio minus fabuloſa, quæ de Luſitanis equabus, aliiſve e *vento* ſcilicet conceptis, ob inſignem nempe earundem celeritatem, graves alioquin auctores tradidere, Varro, Columella, Plinius, Juſtinus. Minus autem mirum, quod, uti antea dictum, *diverſicoloribus* equis, a *maculis*, ita *celeribus* impoſita ſubinde fuerint nomina, AQUILÆ non ſolum, aut PEGASI, qua de re olim ac nuper etiam obiter egimus ad illuſtrationem Amiſenorum nummi cum paſcente Pegaſo, ſed etiam ÆTHEREI legantur in inſcriptionibus antiquis, ſicuti in ea, de qua jam ante a Cl. Sponio vulgata. Quo ſpectat quoque illud Claudiani de Plutonis equis, quos ubi *amne hiberno, tortaque haſta* perniciores dixiſſet, addit continuo de Rapt. Proſerp. l. II. v. 200.

Quantum non jaculum Parthi, non impetus AUSTRI.

Ut ita *vento* ſeu *auris velociores* eoſdem inſuper traderet; & ſicut alibi de una e κυνηγοῖς Dianæ Nymphis ait, ſec. Conſ. Stilich. v. 252.

ET CURSU ZEPHYRIS *nunquam ceſſura Lycaſte.*

Quæ loquendi genera adhuc hodie ad inſignem aliquam celeritatem indicandam, promiſcue ſolent in linguis vernaculis uſurpari. Mitto quod *cogitatione*, ſeu ut ibi ait, *mentis acumine* eoſdem equos, uti paullo ante de vertagis Oppianus, *celeriores*, priori loco dicat inſuper Claudianus.

Ibid. κυνοσουρίδας] In Græcis ad hunc locum Scholiis, id de *alopecibus*, ſeu qui canibus & vulpibus prognati, dici notatur; aut vero a loco quodam Laconum Κυνοσουρὶς appellato. Meminit ejuſdem loci, ut opportune id jam ad Stephanum monuit doctiſſimus Holſtenius, Clemens in Protrept. p. 18. ubi Æſculapium fulmine a Jove ambuſtum ait jacere ἐν τοῖς Κυνοσουρίδος ὁρίοις in *Cynoſuridis finibus*; & quem de hac *Laconica* vere ibi explicat idem Holſtenius. Adde, quod Κυνοσουρεῖς *Cynoſurenſes* memorentur etiam in Laconica a Pauſania l. III. p. 192. & ab Heſychio Κυνόσουρα, φυλὴ Λακωνικὴ, *Cynoſura, tribus Laconica.* Opportune utique de *Lacenis canibus*, non vero *Arcadicis*, uti cenſuit vir doctus, qui primus Callimachum edere ac illuſtrare adgreſſus eſt; aut *Creticis*, uti Annæ præſtantiſſimæ placuit, hoc a Poeta dicitur; & quarum *Lacænarum* decantata abunde apud veteres auctores, eoſque etiam, qui de Re venatica egere, præſtantia, eaque de qua hic agitur, ſingularis

laris velocitas. Unde veloces *Spartæ catulos* vocavit Maro Georg. l. III. v. 405. & *pernix Venator Lacon* a Silio de tali cane dictus lib. III. Ut proinde non *ſagaces* ſolum fuerint, ſeu ἰχνευταὶ, ut eas vocat Sophocles Ajac. v 8. *Lacænæ canes*, ſed veloces etiam, quod vel hic Callimachi locus abunde arguit. Accedit, quod in hiſce canibus, quæ Κυνοσκεΐδες appellantur, utraque, quæ hic in ſcholiis exſtat veterum Criticorum de iiſdem gloſſa, locum habuerit; nempe, ut non Lacænæ ſolum eſſent, ſed etiam ἀλωπεκίδες, ſeu *canibus & vulpibus prognatæ.* Illud enim aperte de hiſce *Lacænis* canibus ab Ariſtotele traditur Hiſtor. Animal. l. VIII. c. XXVIII. εἰσὶ δὲ ἐν Κυρήνῃ μίσγονται οἱ λύκοι ταῖς κυσὶ καὶ γεννῶσι, καὶ ΕΞ ΑΛΩΠΕΚΟΣ καὶ ΚΥΝΟΣ οἱ ΛΑΚΩΝΙΚΟΙ, *veluti miſcentur Cyrenis lupi cum canibus; ſic generant etiam ex* VULPE *&* CANE LACONICI. Signanter etiam Pollux, l. v. c. v. λέγουσι δὲ τὰς μὲν ΛΑΚΑΙΝΑΣ ΕΞ ΑΛΩΠΕΚΩΝ, τὸ ἀρχαῖον καὶ ΚΥΝΩΝ γεγενημένας κληθῆναι ΑΛΩΠΕΚΙΔΑΣ, *ferunt autem* LACÆNÆ *e* VULPIBUS *primum & canibus progenitas, appellari* VULPINAS. Nec obſtat utique, quod ab uno quidem Stephano, & cujus proinde locum forte in mendo cubare haud male conjicit poſtremus illius Ἐθνικογράφου commentator Berkelius, Arx quædam *Kvnoruga* in Arcadia ſtatuatur: neque inſuper, quod ejuſdem nominis portus, vel circa eundem locus in Creta collocetur ab Hygino, præterea non a Germanico quidem Arati Interprete (ut in notis ad hunc *locum* Pariſienſis editionis dicitur) ſed apud veterem ipſius Germanici Enarratorem ex *Aglaoſthene* & inſuper apud Eratoſtenem, ac e eadem hauſta, integritatem inſuper ac lucem fœnerantur, in Aſteriſmis Arateæ editioni Oxonienſi opportune additis, traditur. Ut mitto, ac unde Κυνοσκεΐδας de *Creticis canibus* firmari poterat conjectura, quod eædem in præcipua etiam celebritate apud veteres, ut aliunde notum, fuerint. Potiora tamen, uti vidimus, omnino ſuadent, immo evincunt, ut id hoc loco de *Lacænis canibus* dictum a Callimacho ſtatuamus.

v. 95. Ὤκιστα νεβρὸς τι] A qua νεβρῶν ſeu *hinnulorum* venatione dicta una e Dianæ Nymphis κυνηγοῖς apud Claudianum *Nebrophone*, *hinnulorum interfectrix* ſec. Conſ. Stilich. v. 314. &c.

Cyrneu Siculiſque jugis venata virago
NEBROPHONE, *cervos, aliaſque in vincula cogit*
Non ſævas pecudes.

autem Callimachi loco, & quod de leporibus continuo ſequitur, illud inſuper abunde liquet, non *ſagaces* tantum canes, ſeu de quibus agit in Cynegetico Xenophon, ſed *celeres* ſeu quæ ὠκίσται hic dictæ, in his cervorum, hinnulorum aut venationibus, a veteribus quoque adhibitas. Quamquam canes *vertagi* ſeu *leporarii*, qui ab ea celeritatis laude, & de quibus uti a Gratio loco ſupra adducto, commendabantur; junior Xenophon, ſeu Arrianus, commendabantur; *teli jactui ſimiles*, Britannici, quos currendi velocitate nondum forte ævo Callimachi, vidimus, ait Oppianus.

chi, Cyrenis vel Alexandriæ, ubi natus aut floruit hic poeta, eſſ[e] noti.

Ibid. καὶ οὐ μύοντα λαγωὸν] Res nota non κυνηγοῖς ſolum, ſed e ve[te]rum etiam de *leporino ſomno*, quem nempe apertis oculis immotiſq[ue] palpebris capit hoc animal, narrationibus ac proverbiis,

— οὔποτε γὰρ δὴ
Ὕπνον ἐπὶ βλεφάροισιν ἀποσφίξαντες ἕλοντο,
— *nunquam enim*
Somnum in palpebris dormitantes capiunt,

ut de iis ait Oppianus Κυνηγ. l. III. v. 514. Immo idem de immotis eorum, dum vigilant, palpebris, vulgo tradi etiam ſolet ab iis, qui hiſtoriam aut naturam Animalium explorant. A quibus tamen abit, ut obſervo, Xenophon, qui, dum vigilat *lepus*, eum μύοντα nonnihil tradit, Κυνηγετ. p. 980. καὶ ὅταν μὲν ἐγρηγορῇ, ΚΑΤΑΜΥΕΙ ΤΑ ΒΛΕΦΑ-ΡΑ, *quando vero vigilat*, CONNIVET PALPEBRIS. E quo Atticæ Muſæ loco obiter illud etiam notandum, improbari a Phrynicho in dictionibus Atticis, Alexidem, qui dixerit καμμύειν pro καταμύειν, ut optimos & priſcos auctores loquutos (ſicut hic Xenophon) ibidem obſervat. Alexidis autem locus, ubi vox ea ab eo adhibita, legitur etiamnum apud Athenæum l. x. p. 446. ὅλην καμμύσας &c. Neque tamen inde a Sophiſta Bithyno argui ullatenus meruit vox καμμύειν pro καταμύειν, quod eodem redit, a Comico illo Attico ob metrum dicta, & κρέσσει quidem Æolica; haud magis utique, quam obviæ id genus voces, κάββαλε, κάμμορος, καμμίξας aut καμμονίην, quæ apud Poetarum Patrem, alioſque occurrunt pro κατέβαλε, κατάμορον, ſeu κακόμορος, καταμίξας & καταμονίην, de qua poſtrema etiam voce notat Plutarchus Juv. And. poen. dici ab Æolibus καμμονίην, ſeu *victoriam*, quæ *perſtando* aut *perſequendo* obtinetur. Mitto apud cultiſſimum Bionem, καμβαίνειν nempe καμβαίνει μὲν γλῶσσα, prout apud Stobæum etiam idem locus hodie adducitur, pro quo alii βαμβαίνειν apud Bionem legunt. Ut nunc de aliis ſileam Poetis Atticis, & Æſchylo eorum, qui hodie exſtant, antiquiſſimo aureique Athenienſium ſeculi, quod nemo utique Æolicas quibus ſubinde etiam uſus eſt, elegantias, merito nunc redarguat, apud quem nempe πεδαίχμιοι, πεδήοροι ſeu πεδάοροι (ubi male πεδάμοροι, quod viderat Auratus. & monuit etiam eruditiſſimus Stanlejus) & πεδάρσιοι, Æolum more, pro μεταίχμιοι, μετήοροι & μετάρσιοι leguntur in Prometheo v. 109. & in Choephoris v. 588. & 589. Alibi vero apud Athenæum, Heduli veteris Epigrammatarii verſus adferuntur l. VIII. pag. 345. ubi vox καταμύειν occurrit in primo ejus verſu,

Ὀψοφαγεῖ Κλειώ, καταμυομένη δὲ θελήσῃ
Σ' ἐσθίειν· ἡ δραχμῆς ἐστιν ὁ γόγγρος ἅπας,
Piſcium (non *obſonium* juxta Dalechampium) *voratrix eſt Clio*,
quæ connivens quidem conabitur
Te deglutire: quidquid congri eſt, drachma conſtitit,

ac ubi καταμυομένη pro καταμυομένην, levi emendatione, ut id nempe ad

ad *Clio*, non vero ad *congrum* referatur, legendum, ut opinor, liquet; quamquam nihil ea de re monuerit in Animadverſionibus ὁ πάνυ, immo cui *pedibus manibuſque* ſe in emaculando hoc Epigrammate *contendiſſe*, ſed *fruſtra*. teſtari libuit. Quod tamen ab eo haud infeliciter, uno alterove loco, ſequentium ibidem verſuum factum conſtat.

V. 96. ὕστριχος ἴστα καλιαί] De qua fera extat hodie notum & elegans Claudiani carmen, ſub ejuſdem *Hyſtricis* nomine, ubi ita eam inter alia depingit,

> —os longius illi
> *Aſſimulat porcum, mentita cornua ſetæ,*
> *Summa fronte rigent, oculis rubet igneus ardor;*

Mox:

> —ſtat pectore toto
> *Silva minax, jaculiſque rigens in prœlia creſcit*
> *Picturata ſeges,*

& quæ plura ibidem leguntur. Unde eadem *hyſtrix*, hic in Scholiis dicitur, θηρίον τι τραχύτατον, *fera quadam aſperrima*, non ut ibi legitur, & inde adfertur etiam in notis editionis Pariſinæ, ταχύτατον. Quamquam hoc jam viderat ad Oppianum eruditus ejus Enarrator, ubi nempe a cultiſſimo illo poeta, nulla in ſilvis horribilior adſpectu aut ...trior fera *hyſtrice* traditur, Κυνηγ. l. III. v. 391. Ejuſdem autem feræ, ...miſſis tot aliis, & quamquam haud frequens adeo vel obvia paſſim fo...e, ſicut *hinnulorum leporum* aut *cervorum*, de quibus mox etiam agit, ...natio, hic videtur meminiſſe Cyrenæus vates, quod in Libya, ...i Cyrenæ, magna foret harum *Hyſtricum* copia, ut id liquet ex He...doto lib. IV. cap. CXCII. Unde etiam factum cenſeo, ut ab Alexan...no vate Claudiano, eadem fera ſit eo, de quo modo vidimus, poe...e celebrata. Opportune vero hujus *Hyſtricis* καλιαί, non tam *nidi*, ...anc vocem reddit Interpres, quam *latibula* hic dicuntur; quod ſolita ...adem fera φωλεύειν ſeu *latere*, vel latibulis ſe abdere; ut id de ea ...al ac *urſo*, ab Ariſtotele traditur Hiſtor. Animal. l. VIII. c. XVII. & ...s poſtremi animalis manſio ſeu caverna inde λόχμη quaſi ſilvis abdi... dicitur ab Oppiano, Κυνηγ. l. IV. v. 396. ἡ δέ τε λόχμης ὀξὺ λελακυῖα, *ipſa autem urſa ex cavernis acriter infrendit proſiliens*. Καλιαί ...m, ut hoc loco, de *latibulis* aliorum animalium quadrupedum iti... dictæ, ut de pantheris ac muſtelis apud Oppianum Κυνηγ. l. II. ...3.

> Τοῖς κατοικιδίοισιν ἐφωπλίσαντο καλιαῖς,
> *Et quæ domeſticæ armantur adverſus earum latibula.*

...ο δόμος & καλύβη, de *latibulis* id genus ſeu *cavernis* ferarum ...r, ſicu... e alibi ab illo Poeta Cilice in Κυνηγ. l. III. v. 102. ita anti... ...αλιαί ...etiam de *domo* ſeu *tugurio*, ut præter Heſiodum, ab Apol...e ca... ...em uſurpatur Argon. l. I. v. 170. juxta veteres ad eum Cri... ...λια ... ἐν οἷς τι ξύλινα; proprie autem, quod addunt, ita dici ...uæ ... ex ligno conſtarent; ligneis enim domibus uſos fuiſſe anti...d... ...s lapidibus eum in finem adhibitis.

[N 4] V. 97.

V. 97. *ζορκὸς ἐπ' ἴχνιον*] De qua venatione proinde Gratius ait Cyneget. 200 *pavidoſque juvat compellere dorcas.* Ζορκὸς nempe idem ac δορκὸς, quod jam monuit præſtantiſſima Fabri Filia. Unde apud Heſychium ζόρξ non ζὸρ, quod ibi viderunt etiam eruditi, ἠλικία ἐλάφου, ἢ δορκὸς. Neque aliter, ut iſtud obſervat vir rara eruditione Bochartus ab initio cap. xxv. l. iii. in Hieroz. quæ Græcis δορκὰς Hebræis צבי *tſebi*, Arabibus autem, *tſade* in *dſu* mutato ظبي *dſabi* dicitur. Non δορκὰς proinde, quod inſuper notandum, aut δόρκαλις, ſed δόρξ etiam, unde modo apud Gratium *dorca*, ſeu ζόρξ dicta antiquitus *dama* vel *caprea*; ſicuti ζ. & δ. confundi in aliis vocibus videas, ut ζαβάλλειν pro διαβάλλειν, ζάπεδον pro δάπεδον, ζαμία, quæ apud Plautum etiam legitur Aulul. A. II. Sc. II. pro δαμία, unde Latinorum *damnum*; ſicuti alias a βάζω vado; ab ὄζος *nodus arboris*, ab ὄζω, ὀδωδὴ, *odor*, ac ſimilia ab his formari ſolita. Ut alia mittam hujus generis, quæ olim obiter adnotaſſe memini Diſſert. de præſt. Num. p. 832, ut *ladi* pro *laxi*, *diabolus* & *zabolus*; *diarryto* & *zarryto*; *diabas* & *zabas*, juxta Cl. Valeſium ad Ammianum; apud Philoſtorgium autem l. VIII. c. XI. Ναδιανδὸν τὸν Ναζιανζὸν ἐξονομάζει, *Nadiandum*, patriam Gregorii, *Nazianzum etiam nominat.* Adeo, ut inde abunde, ut opinor, ſit eruditiſſimo Torrentio ſatisfactum, qui ad Claudium Tranquilli c. x. διὰ in ζα permutati exempla deſiderabat; neque proinde adſentiebatur Briſſonio, qui *zetam* apud Plinium in Epiſtolis & Lampridium in Elagabolo, pro *diata* ſcribi ſæpius, & vere quidem dixerat. Obvia alioquin apud Siculos non ſolum; ſed alios etiam Doras vel Æolas ζ in σδ (e quibus nempe litteris componitur, ut notant veteres Critici ad Theocriti Idyll. I. v. 3.) permutatio; ſicuti eadem comparet in veteri nummo, de quo facta alibi a me mentio, Troezeniorum apud Goltzium, ΖΔΕΥΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ.

V. 99. *ἐπὶ προμολῆς ὄρεος*] Explicatur id in Scholiis ad hunc locum, *ἐν ταῖς διεξόδοις τοῦ Παῤῥασίου ὄρους Ἀρκαδίας*, in *egreſſibus* ſeu *extremitatibus Parrhaſii Arcadiæ montis.* Quæ illuſtrant egregie veteres Critici ad Apollonium l. I. v. 260. *ἐπὶ προμολῇσι. τῇ ἐξόδῳ τῶν ἀγρίων, ἀπὸ τοῦ εἰς τὸ ἔμπροσθεν μολεῖν· ἐντεῦθεν καὶ τὰς πρώτας* ΠΡΟΒΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΡΩΝ, ΠΡΟΜΟΛΑΣ λέγουσι, *nempe ἐπὶ προμολῇσι* h. e. *egreſſu procerum, ab anteire (ἔμπροσθεν μολεῖν) unde primas* EMINENTIAS MONTIUM *vocant* ΠΡΟΜΟΛΑΣ. Eadem etiam opera inde emendandus in hac voce Heſychius, προμολὴ, ἔξοδος. πρόδομος, non, ut ibi hactenus; ὁδὸς προσδόκησις. Προμολὴ enim de *egreſſu* non ſolum, ſed de *aditu* ſeu *veſtibulo* domus quoque apud Apollonium haud ſemel dicta; ſed cujus ea de re, uti & Criticorum ad eundem, quæ hic continuo notaveram, loca, vide poſtea jam ab H Stephano in Theſauro animadverſa.

Ibid. *Παῤῥασίοιο*] Παῤῥασίης, urbis Arcadiæ; ubi ſcilicet Jovem peperit Rhea, meminit ſupra Callimachus Hymn. in Jovem v. 10. Urbes nempe & montes, ſicuti *Sipylus*, *Ætna*, *Eryx*, *Olympus*, *Paneas*, *Caucaſus*, & in hac ipſa Arcadia *Erymanthus* &c. ſæpe ὁμώνυμοι, aut paullum

paullum immutata terminatione, ſicut Παῤῥασίη antea de *urbe*, & hic Παῤῥασιος de vicino eidem *monte Arcadiæ* dicitur, quæ alias Παῤῥασία, non de urbe ſolum, ſed de toto *regionis* tractu dicta etiam fuit, cujus nempe plura oppida recenſet Pauſanias l. VIII. pag. 498. Hinc Φυλὸη quoque Παῤῥασις de fluvio Arcadiæ *Phyloe*, cujus meminit Ovidius, dicitur in verſu, qui apud Stephanum legitur in voce Παῤῥασία, ut bene eundem emendavit ὁ πάνυ Salmaſius.

V. 100. Σκαιρέσκες ἐλάφους, μέγα τι χρέος] Duplicem ſenſum admittere videtur hic locus; unum, quod ut *magnum quid* ac *ſingulare* notet, *ſalientes* nempe *cervas* in monte Arcadiæ Parrhaſio, quæ, ut continuo additur, ad fluvium Theſſaliæ, de quo mox Anaurum, paſcere erant cæteroquin ſolitæ. Alterum, quod verba hæc μέγα τι χρέος illud innuant, majores ſolito & ingentes fuiſſe eaſdem *cervas*. quæ etiam mox *majores tauris*, μάσσονες ἢ ταῦροι dicuntur. Χρέος enim idem ibi, quod χρῆμα, & quem poſtremum hujus loci ſenſum egregie illuſtrat præclarus eam in rem apud Athenæum locus, l. XV. p. 677. ubi de Mauro leone ab Hadriano proſtrato ait, ὃν κατὰ τὴν πλησίον τῇ Ἀλεξανδρείᾳ Λιβύην ἐν κυνηγίᾳ καταβεβλήκει ὁ Ἀδριανός. ΜΕΓΑ ΧΡΗΜΑ ὄντα, *quem in Libya Alexandriæ finitima dum venaretur* HADRIANUS. *proſtraverat* BELLUAM INGENTEM. Immo haud aliter de ingenti apro, Crœſi temporibus Myſorum agros vaſtante, dixerat itidem Herodotus l. I. c. XXXVI. ἐν τῷ Μυσίῳ Οὐλύμπῳ ΣΥΟΣ ΧΡΗΜΑ γίνεται ΜΕΓΑ, *apud Olympum Myſiæ montem* APER INGENS *exſtitit*. Adeo, ut ab utroque illo auctore de *apro* ac *leone* inſignis magnitudinis dicatur μέγα χρῆμα, quod hic de majoribus ſolito cervis a Callimacho ſimiliter dicitur, μέγα τι χρέος. Quæ locutio cæteroquin ab Herodoto ea in re adhibita, Συὸς χρῆμα μέγα, pro *magno apro* erat quodammodo Atticis propria. Unde τὸ χρῆμα τῶν νύκτων, pro νύκτα dixit Ariſtophanes ab initio Nub. alibi χρῆμα τοῦ πλακοῦντος, pro πλακοῦντα, Equit. p. 356; ὡς καλὸν τὸ χρῆμα τιτθίων ἔχεις ſeu *pulcras habes mammillas*, Lyſiſtr. p. 840. Adde Julianum Imper. Orat. V. p. 298. ὁ ποῖόν τι τῆς Θεοῦ τὸ χρῆμα, *quale ſit illud Numen* &c.

V. 101. ἐβουκολέοντο] Sicut hic *paſcere* dicuntur ad fluvium Theſſaliæ, de quo mox Anaurum *cervæ*, ita μηλοβότης ſeu *alens pecudes* Acragas, Siciliæ fluvius a Pindaro vocatur Pyth. Od. XII. p. 324. & Nilus πολυθρέμμων, ſeu *multa alens* apud Æſchylum Perſ. v. 33. Neque vero quid novum, quod ad eum fluvium *Anaurum paſcere* aut *errare* dicantur hic eædem *cervæ*; quum notum ſit abunde illud Regii Vatis, Pſalm. XLII. 2. *ut cervus deſiderat fontes aquarum*, aut ſecundum Hebræorum magiſtros, *gl[...]ocitat ad fontes aquarum*; idque juxta Ariſtotelem de cer[...]s agentem [...]Hiſtor. Animal. VI. c. XXIX. Φεύγουσι διὰ τὸ καῦμα καὶ τὸ [...]σθμα εἰς τὸ ὕδωρ, *propter æſtum & anhelitum*, *ad aquas confugiunt*. [...] cervos æſt[...]ivo tempore paſcendi etiam, ut hoc loco, cauſſa ex Sicilia [...]hegium tra[...]nſmeare; idque ſigillatim & ordine natando, tradit Maximus Tyrius Diſſ. XL. pag. 401. eademque etiam de cauſſa, ſeu ob [...]pla ibide[...] & læta paſcua, e Syria in Cyprum, & ex Epiro Corcyram

ram cervos itidem gregatim tranſnare refert Ælianus de Animalib. l. v. cap. LVI. Verum, qua de re adhuc infra ad v. 107. ubi de *cerva*, quæ Celadontem fluvium nando tranaſſe ibi dicitur, ſed loco male ab Interpretibus accepto, dicendi erit locus.

Ibid. μελαμψηφῖδος Ἀναύρου] Qui Theſſaliæ fluvius hic in Scholiis dicitur, & cujus loci ac præterea Heſychii, qui in genere tantum dixit, Ἄναυρος, ὄνομα ποταμοῦ, *Anaurus nomen fluvii*, auctoritate magnus Turnebus Adverſ. l. III. c. III. a cenſoria, quam mereri alioquin ei videbatur, virgula Lucanum abſolvendum putat, qui de eo ut Theſſaliæ fluvio egerat, ratione etiam ejus nominis indicata lib. VI. v. 379.

Quique nec humentes nebulas, nec rore madentem
Aera, nec tenues ventos ſuſpirat Anaurus.

Id alioquin ſecus a Lucano dictum de hoc *Anauro*, ut Theſſaliæ fluvio, inde cæteroquin Turnebo videbatur, quod nec Strabo, nec Plinius in deſcriptione Theſſaliæ, ejuſdem fluvii meminiſſent; apud Apollonium autem, Rhod. nempe l. I. v. 9. *Anaurus* non perennis fluvius, ſed torrens tantum, iſque hibernus, ab eo ac eruditis ad eum Criticis dicatur. Verum præter hunc Callimachi noſtri locum, de hoc *Anauro* Theſſaliæ fluvio, idem clariſſime id iterum adſtruit, Hymn. in Delum v. 103.

Ἂψ ἐπὶ Θεσσαλίην πόδας ἔτρεπε. φεῦγε δ' Ἄναυρος,
Καὶ μεγάλη Λάρισα.
Retro pedes in Theſſaliam convertit; fugiebat autem Anaurus,
Et magna Lariſſa.

Adde, & quod vidit jam Ortelius, Heſiodum in Clypeo v. 477. ubi Cygni Martis filii monumentum evanidum ab *Anauro* fluvio redditum dicit; & quo reſpexit Euripides in Hercul. Fur. v. 409. qui inde etiam lucem mutuatur,

Τάν τε Πηλιάδ' ἀκτὰν,
Ἀναύρου παρὰ πηγὰς,
Κύκνον δὲ ξεινοδαίκταν,
Ad hoc Peliadum littus,
Anauri juxta oſtia;
Cygnumque hoſpitum interfectorem.

Quibus proinde perſpicuis veterum auctorum teſtimoniis, abunde ab omni cenſoria virgula immunem ſe præſtat cum Lucanus, tum in Scholiis ad hunc Callimachi locum gloſſa, immo Callimachus ipſe, a quibus nempe hic *Anaurus* Theſſaliæ fluvius traditur. Μελαμψηφὶς autem, ſeu *nigros volvens lapillos* idem *Anaurus* hic dicitur; haud aliter ac de Iſmeno Thebanorum fluvio infra v. 77. Hymn. in Delum, μελαμψηφῖδος Ἰσμηνοῦ, & prout cæteroquin flumen Pactolus χρυσοῤῥόας vel χρυσοῤῥόης, ſeu *auri ramenta ſecum vehens*, idque non ab auctoribus ſolum, & præter alios ab Apollonio l. IV. v. 1300, ſed prout in veteri etiam nummo inſcribitur, memorato jam ab eruditiſſimo Harduino de Num. Urb. Ill. p. 211: aut ſicut Hebrus ἀργυροῤῥύτας, *argenteis undis fluens* ab Euripide Hercul. Fur. v. 385, aut vero δονακόεις vel καλλιδόναξ *arundinoſus*, ſeu *cum pulcris arundinibus* Eurotas ab eodem Tragico

gico dicitur Helen. v. 210. & 500. & quomodo Nilum *δονακώδεα* etiam vocat Bacchylides apud Athenæum l. 1. p. 20. Nempe juxta illud Theophraſti Hiſtor. Plant. l. IV. c. XI. pag. 88. *ἕκαστοι δὲ τῶν ποταμῶν ἐοίκασιν ἴδιόν τι φέρειν, ὥσπερ καὶ τῶν χωρῶν*, *fluviorum ſinguli privatim aliquid ferre videntur, ut & loca terrena.* Immo ſicut hic *Anaurus* aut alibi, ut modo diximus, Iſmenus, *μελαμψηφὶς* hic dictus; ſic *Nilus niger*, aut *Nigris* vel *μέλας* etiam a Græcis, ab Hebræis autem שיחור *Sichor*, quod *nigrum* denotat, appellatus; idque ſeu a vicinis *nigri pulveris*, quarum meminit Plinius l. V. c. 1. ſolitudinibus, ut id jam ad Vitruvium l. VIII. c. II. monuit Philander; ſeu a limoſa, quod alii etiam obſervant & turbida ejuſdem fluminis aqua, de qua proinde dixit Nonnius in Dionyſiacis l. III. p. 100,

Χρώματι πηλώεντι νέον ἀμφεσσάμενος ἰλύν.

Fluctu limoſo novum circumjiciens limum.

Unde etiam ejus fluvii aqua, per fictilia vaſa percolari olim ſolita, quo pura eadem fieret; ut id apud Galenum notaſſe memini de ſimpl. Medicam. Facult. c. IV. Adde cujus Nili, non *μελαμψηφῖδος*, ut hic *Anaurus* dicitur, quam *μελαμπόδων* ſimulacra, e *nigro* nempe *lapide*, ſicut reliquorum fluviorum ex albo, fieri olim ſolita, tradit Pauſanias l. VIII. p. 493.

V. 102. *Μάσσονας ἢ ταύρων*] Quod expreſſit Ovidius agens de Apro Calydonio Metam. l. VIII. v. 282.

— quanto majores fervida TAUROS

Non habet Epirus.

Ibid. *κεράων δ' ἀπελάμπετο χρυσός*] *Σημειώσαι* &c. ſeu *notandum* hic in Græcis ad hunc locum Scholiis dicitur, quod *cervas cornutas* fecerit Callimachus. Qua in re tamen præeuntes habuit Anacreontem, Pindarum, Sophoclem, Euripidem, alioſque, ubi agunt de *cerva* vel Telephi vel Herculis, vel ejus quæ Iphigeniæ loco ſubſtituta, quas *χρυσόκερως* itidem tradunt; quamquam eo nomine Sophoclem redarguat Ariſtoteles de poet. c. XXV. ac eundem juxta & Anacreontem, Pollux p. 244. A qua tamen cenſoria virgula poteſt facile juxta eoſdem abſolvi Callimachus, ſi attendatur non ſolum Atticis, quod viderunt jam alii & id dudum etiam monui Diſſ. de Præſt. Num. p. 164. immo ab ipſo Ariſtotele haud ſemel, *τὴν ἔλαφον* de *cervo* dici, & a Dione Chryſ. Orat. V. pag. 83. *τάς τε ἐλάφους καὶ τὰς ἀγρίας ὄνους*, *cervos & aſinos agreſtes*, ſed ab Jonibus etiam omnium animalium appellationes, eodem illo genere efferri. Teſtatur id auctor M. Etymologici in *ἵππος*, nempe *ἰστέον δὲ ὅτι οἱ Ἴωνες πάσας τὰς αἶγας, ἐνθηλύνοντα τῇ [illegible], τὰς ἵππους καὶ τὰς ὄϊς, καὶ τὰς βοῦς λέγοντες*, *ſciendum autem, quod Iones omnes animalium greges, fem[illegible] [illegible]mino proferunt genere, dicentes τὰς ἵππους & τὰς ὄϊς & τὰς βοῦς.* Cujus [illegible]rei utique obvia paſſim apud veteres Poetas alioſque auctores exempla. [illegible] illuſtri apud Æſchylum loco Perſ. 375. ubi de clade Perſici exercitus a Xerxe in Græciam adducti agitur, ac inter alia de equitatus Perſici Du[illegible] ibidem cæſo,

Ἵπ[illegible] μελαίνης ἡγεμὼν τρισμυρίας.

Dux

1 *Dux triginta millium nigrorum equorum* ;

neque enim facile quis *equas* omnes illas exſtitiſſe ſtatuet. Accedit etiam veterum Criticorum ad Euripidem gloſſa, ubi de quadrigis Solis ab initio Phœniſſ. dicitur, θοαῖς ἵπποισιν, nempe ἴδιον δὲ τοῖς ποιηταῖς θηλυκῶς λέγειν τὰς ἵππους· Σώφρονι, τὰν ἵππον, *Poetis autem in more eſt feminino genere dicere* τὰς ἵππους, *& ſic Sophroni* τὰν ἵππον. Immo ne Poetis ſolum, ſed τοῖς etiam πεζογράφοις id haud inſolitum, ut per τὴν ἵππον, *equitatum* in genere denotent, ſicuti, ut alios jam mittam, apud Joſephum Ἁλωσ. l. I. c. IV. de Antiochi Dionyſi copiis legitur, ΤΗΝ ἵππον ἐξαίφνης ἐπιστρέψας, μυρία δ' ἦν τὸν ἀριθμὸν, *mox ad pugnam cum equitatu reverſus, habebat autem numerum decem millium*; & ſimiliter cap XI. ejuſdem libri, μοῖραν τῆς ἵππου παραδοὺς, *tradita equitatus parte*, haud aliter nempe ac πάρδαλις, τίγρις, ὕστριξ, de qua paullo ante apud Græcos, & ſimiliter *panthera*, *tigris*, *hyſtrix* apud Romanos, & juxta familiares in orientalibus linguis terminationes, promiſcue de utroque ſexu dicuntur. Ut mittam, idque alibi etiam a me monitum, quum obiter de nummo Saloninæ Gallicini, in quo *cornuta cerva* viſitur, agerem; quod ſcilicet repertas nonnunquam *cornigeras cervas* teſtantur nonnulli Scriptores, ſicuti Jul. Scaliger Poet. l. III. c. IV. ubi ſuis temporibus viſam & captam in Gallia *cervam cornutam*, cujus adhuc ſervaretur caput, adſerit, ac inde etiam Callimachum, quod *cervæ cornua*, hoc nempe loco, tribuerit, magni illius Hypercritici judicio (neque ſolum tamen eundem, uti modo vidimus) abſolvi.

V. 103. ἔταφές τι] Legit hic Interpres ἔπαφες qui vertit *immiſiſti canes*; quum tamen omnino ἔταφες legendum fuerit, & vertendum proinde, ut a Vulcanio etiam factum, *mirata es*, ἐθαύμασας, ſeu *obſtupuiſti*, quæ vera notio hujus verbi ut ex Homero & antiquis ad eum Scholiis notum. Inde a levi mendo liberandus Heſychius, ταφὼν, ἐκπλαγεὶς, θαμβηθεὶς, non ut ibi hactenus, θαμβοληθεὶς. Idem alibi dixerat, ἔταφε, ἐθαύμασεν. *Obſtupuit* nempe ſeu *mirata eſt* continuo Diana, ubi ingentes, eaſque (ſi *cervas* omnino intelligi lubeat) *cornutas*, ſeu cum *cornibus aureis*, vidit *cervas*.

V. 104. πρωτάγριον] Una voce, & quæ vix alibi occurret, hoc dictum de prima Dianæ Ἀγροτέρας ſeu *venatricis præda*; ſicut alioquin πρωτόλεια de *primitiis prædæ*, quæ Diis offerebantur, ut notant veteres Grammatici ad Euripidis Oreſtem v. 382. πρωτόλεια δὲ κυρίως, αἱ πρῶται τῆς λείας ἀπαρχαὶ, ἃς ἔφερον τοῖς θεοῖς, ὡς αἰτίοις τῆς νίκης, h. e. *πρωτόλεια autem proprie primæ prædæ primitiæ, quas ad Deos deferebant, tanquam victoriæ auctores.* Talia autem πρωτάγρεια vel πρωτόλεια a venatoribus olim Dianæ ἀγροτέρᾳ, cum ante ἄγραν, quo feliciter Deaque auſpice procederet eis venatio, ſolemni voto promitti; tum poſt venationem feliciter peractam offerri ſolita, obſervant Rei venaticæ ſcriptores, prius nempe Xenophon Κυνηγ. p. 984. καὶ εὐξάμενον τῷ Ἀπόλλωνι καὶ τῇ Ἀρτέμιδι τῇ Ἀγροτέρᾳ, μεταδοῦναι τῆς θήρας, *votis hinc Apollini & Dianæ Venatrici, de impertiendis primitiis prædæ nuncupatis.* Alterum vero de impleto eorum voto, ſeu oblatis Dianæ prædæ primitiis, junior Xenophon

phon ſeu Arrianus Κυνηγ. c. XXXIII. ἀλλὰ χρὴ θύειν Ἀρτέμιδι Ἀγροτέρᾳ ἐπὶ τῷ κτήματι. θύειν δὲ χρὴ καὶ ἐπὶ θήραν ἐυπορήσαντα, καὶ ΑΝΑΤΙΘΕΝΑΙ ΑΠΑΡΧΑΣ τῶν ΑΛΙΣΚΟΜΕΝΩΝ, *ſed Dianæ Venatrici ſacra facienda ſunt, pro adepta fera, cui etiam poſt venationem ex voto peractam, ſacrificandum, & PRIMITIÆ PRÆDARUM offerendæ*, ſeu, quæ hic dicuntur, προτάγεια. Unde in ſilvis aut campis, ubi olim οἱ κυνηγοὶ venabantur, Dianæ ſacella ac ſimulacra erigi conſueverant, & appenſa ibidem ferarum (de quo more nonnulla etiam ante diximus) quibus potiti erant, capita. Tangit id Philoſtratus, ubi agit de συοθηρίαις ſeu *aprorum venationibus* l. 1. Icon. p. 773. καὶ τὴν Ἀγροτέραν προϊοῦσαν ἀσονται. Νεὼς γὰρ αὐτῆς ἐκεῖ, καὶ ἄγαλμα λεῖον ὑπὸ τοῦ χρόνου, καὶ συῶν κεφαλαὶ καὶ ἄρκτων &c. *Dianam progredientem canent; ejus enim templum illic erectum eſt, & ſimulacrum temporis decurſu lævigatum, aprorumque & urſorum capita.* Neque proinde Aricinæ ſolum Dianæ extitit *templum Nemorale* ab Ovidio dictum, de Art. Amand. l. 1. v. 259. aut de eo tantum debet intelligi, id quod a Gratio in genere dicitur, *ſacrum ad nemora alta Dianæ* Cyneget. v. 484. Adde de eodem ritu veteres ac eruditos Ariſtophanis Enarratores in Plut. p. 93. ἔθος ἦν τοὺς θηρῶντας τινὰ ἄγραν, μέρος τι τοῦ θηρωμένου, κεφαλὴν ἢ πόδα ἢ πασσάλῳ ἐπί τινος δένδρου, εἰς αὐτὴν ὕλην, πρὸς τιμὴν τῆς Ἀρτέμιδος, *Mos erat, ut prædam aliquam venantes, partem prædæ, caput puta aut pedem, clavis paxillo ad aliquam arborem in eadem illa ſilva, idque in honorem Dianæ, ſuſpenderent.* Quæ ſingula non ſolum mirifice illuſtrant, ſed continuo & jucunde quidem ante oculos ponunt antiqua marmora (de quibus jam ante) in arcu Conſtantini Romæ adhuc obvia; ubi præter leonum, urſorum aut aprorum venationes a Trajano inſtitutas ac ibidem ſculptas, occurrit Dianæ venatricis in ſilva ſimulacrum, aræ impoſitum, adſtante coram Trajano aliiſque venationis ſociis, ac velato ſacerdote Deæ ſacra faciente; apri autem capite, tanquam prædæ ea venatione partæ primitiis, quod hic dicitur, προταγρίῳ, ſeu *prædæ* ea venatione partæ primitiis, trunco arboris, ex voto nempe & more, adfixo. Cujus proinde marmoris, ut optimi clariſſimique hujus moris ac loci, & adductorum modo eam in rem e Xenophonte, Philoſtrato, & Græcis Comici Enarratoribus verborum interpretis, & quod præterea haud in multorum adeo manibus verſentur, quæ illud exhibent, veteris Romæ admiranda ... i inciſa, conſpectum Lectori hic haud ingratum fore duximus.

Unde

Unde etiam, ut alia nunc mittam, Statio lux accedit, dicenti l. I. Silv. carm. IV. *& dives* PRÆDÆ *tamen accipit omni* EXUVIAS DIANA *tholo*, & Plutarcho inſuper de Optato tradenti Solert. Animal. pag. 965. quod ille agreſtem ſimul ac marinam (de qua infra ad v. 198.) Dianam, utriuſque generis, piſcatus nempe ac venatus, primitiis ſæpe coluerit.

V. 106. Νόσφι κυνοδρομίης] Incredibilis cujuſdam celeritatis laudem hic Dianæ tribuit, quæ nempe abſque ulla velocium canum aut vero retium vel tendicularum ope, quatuor fugientes cervas propero curſu ſit adſequuta, eaſdemque ceperit. Cujuſmodi autem gradientis, ſeu curſu incitatæ Dianæ Venatricis ſimulacra, plurima etiamnum exſtant in nummis antiquis, nonnunquam etiam, ubi eadem viſitur cervum adſequuta, dextra caput ejuſdem adtrectans, ſiniſtra autem corpus premens,

mens, uti in *Sabinæ Angaſtæ* nummo in Cimeliis Mediceis. Κυνοδρομεῖν *alioquin* a Xenophonte in Cynegetico haud ſemel dictum de eo, qui incitato canum more, curſu feras venatur; cujuſque eam in rem loca, *vel ex* Græcorum verborum ad eum auctorem indice, petere cuivis *obvium.*

Ibid. θοὸν ἅρμα φέρωσι] Quadrigam harum cervarum, ut plane inſignium aut inuſitatarum, cum cornibus utpote aureis ad Dianæ currum junctam, *cumque* in finem illi in prædam ceſſiſſe eaſdem cervas *hic tradit* Callimachus. Bijugibus alioquin cervis vectam vulgo hanc Deam *exhibent* veteres, qui ſuperſunt etiamnum, & cujuſmodi plures *verſavimus*, iique præclari admodum nummi; & qualia proinde hujus *Deæ aut ſimilia* ſimulacra ante oculos habuit Claudianus, de qua nempe ait II. Conſ Stilich. v. 286. *cervi currum ſubiere jugales.* Cujus autem rei fidem facient duæ ſequentes nummorum icones; prior in nummo Valeriani *Imp.* æreo, e maximorum genere Cimeliarchii Gallorum Regii, cum Diana ſtante & Arcitenente in bigis duorum cervorum, eorumque cum inſignibus cornibus, a Mytilenæis percuſſo, ut docet nummi inſcriptio ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΩΝ, addito *Prætoris* nomine *Valerii Ariſtomachi.* Altera, ubi Diana cervo vecta conſpicitur in præclaro nummo Fauſtinæ Junonis, ſeu potius Fauſtina Dianæ habitu, in muſeo Illuſtr. omniſque hujus memoriæ ſumme ſtudioſi Appanienſis nuper in Gallia Epiſcopi.

[illegible]ud aliter nempe ac Deum Mater, modo leoni itidem inequitans; [illegible]do jugalibus leonibus; aut Ceres duobus ſerpentibus; aut Venus [illegible]ſtis juxta Horatium l. III. Od. XXVIII. *oloribus*, modo capra etiam [illegible]a mare vecta; aut Bacchus in curru bijugum pantherarum vel ti[illegible]um conſpicuus, in antiqua nummorum aliorumve monumentorum ſupel-

ſupellectile etiamnum proſtant. *Cervos* autem Dianæ ſacros, cum ob celeritatem, tum præterea ob longævitatem ejuſdem animalis, ac inde tanquam æternitatis, quam luna alioquin juxta ac ſole adumbrabant veteres, ſymbolum licet utique ſtatuere. Quod poſtremum egregie adſerit ac illuſtrat alius & inſignis omnino ejuſdem Fauſtinæ nummus in Theſauris Gallorum Regiis, in quo illa ſub Dianæ velatæ cum face accenſa & cervo vectæ effigie depingitur, addita epigraphe, ÆTERNITAS AUGUSTA.

Ut nunc ſileam hic de Dianæ, non *cervo* quidem, vel *tauro* etiam, ſicuti infra in nummo Icari Inſulæ ad v. 187. ſed *grypho*, alato animali, ad denotandam proinde Deæ celeritatem vectæ ſimulacro, in luco Dianæ Alphiuſæ in Elide apud Strabonem l. VIII. p. 343: haud aliter ac Oceanus alato Grypho vectus ad Prometheum accedens dicitur in cognomine apud Æſchylum dramate Ver. 290. &c.

V. 107. *τὴν δὲ μίαν Κελάδοντος ὑπὲρ* &c.] Adducuntur hic & duo ſequentes verſus a veteribus Criticis ad Apollonium l. I. v. 996. Κελάδων autem Arcadiæ fluvius in Scholiis ad Callimachum dicitur, cujus etiam facta pridem mentio apud Homerum Iliad. H. verſ. 132. ὠκυρόῳ Κελάδοντι, *ad rapidum Celadontem*. Neque vero ipſe Strabo, prout tamen obſervat magnus Caſaubonus, hanc κελάδοντος vocem, non de proprio fluvii nomine, ſed de Jardani epitheto omnino intelligendam contendit, ac legendum proinde κελάδοντος pro Κελάδοντος, ſed tantum id ita nonnullis viſum refert Geographus l. VIII. p. 348. φασὶν ἔνιοι, mox, καὶ δεῖν ὄοντας γράφειν *dicunt nonnulli, & putant, quod ſcribendum ſit* &c. Et quamquam iis, non Straboni ſuffragetur antiqua in brevibus ad Homerum Scholiis gloſſa, alia ſubditur eidem continuo in hæc verba, ἐν ἄλλῳ Κελάδων ποταμὸς Ἀρκαδίας. Σημαίνει δὲ ἡ λέξις καὶ τὸν μετ' ἤχου καὶ κελάδου ῥέοντα. *in alio*. nempe veteri Homeri Scholiaſte, *Κελάδων fluvius Arcadia; ſignificat etiam hac vox cum ſonitu ac ſtrepitu fluentem*. Quam priorem

priorem tamen hujus vocis explicationem de *fluvio* Arcadiæ ita dicto, non de alterius fluvii epitheto, adfert ac tuetur ad eundem Poetæ locum, quod agnoſcit Caſaubonus, Euſtathius. Adde, quod antea Strabo ejuſdem fluvii *Celadontis* & Erymanthi, utriuſque in Arcadia, meminerit pag. 343. Unde etiam omnino emendandus Pauſanias, apud quem idem fluvius Κίλαδος pro Κελάδων dicitur p. 518.

V. 107. ὑπὲρ ποταμοῖο φυγοῦσαν] Non juxta Interpretes, ac inter eos Vulcanium, *quæ ad Celadontem fluvium effugerat*, ſed *ultra*, ſeu quæ, quod cervino generi familiare, *eundem fugiendo tranaverat*, quodque alia in re ait Gratius Cyneget. v. 378. *latumque fuga ſuperabitis amnem*. Unde mox etiam hic additur, quod eadem *cerva*, *Dianam* quippe venantem quatuorque reliquos unius agminis *cervas* jam adſequutam, *fugiens*, ſuperato eodem flumine Celadonte, ſe inde in montem Arcadiæ Cerynium incolumis, donec nempe ab Hercule domaretur, receperit. Neque enim paſcendi ſolum aut æſtum fugiendi, qua de re jam ante ad v. 101. egimus, ſed canes inſuper aut venatores effugiendi ergo, in proxima etiam maria aut alias aquas ſe conjicere cervos, cum veteris memoriæ, tum obvia adhuc & Rei venaticæ ſtudioſis nota teſtimonia abunde comprobant. Quod a Xenophonte non eſt prætermiſſum, qui ideo obſervat Κυνηγ. p. 990. tendiculas capiendis cervis, collocari etiam *circa rivos ac flumina*, περὶ τὰ ῥεῖθρα; Tum paullo poſt de iiſdem ait cervis, ῥίπτουσι δὲ καὶ εἰς τὴν θάλατταν, ἐὰν κατέχωνται, καὶ εἰς τὰ ὕδατα ἀπορούμεναι, *in mare etiam & alias aquas ſe conjiciunt, ubi tenentur conſilii inopes*; nempe ubi non alia iis canum ac venatorum prope inſequentium morſus vel ictus effugiendi via ipſis datur. Quo ſpectaculo nuper admodum, inter alios Aulæ hujus Electoralis comites, fuimus haud leviter recreati; dum in venatione ſolemni, aliquot ab hac urbe Berolino, milliaribus, Sereniſſimi ac Potentiſſimi ELECTORIS juſſu ſuſcepta, centenos circiter cervos in lacum proximum, retibus prius incluſos, obſeptiſve aliis effugiendi viis, ſe præcipiti curſu, quamquam haud uno agmine aut omnes eodem temporis intervallo conjicientes, coram vidimus; eoſque intra paucarum horarum ſpatium in aquis illis gregatim natantes, tandem denſis ſclopetorum ſeu fiſtularum, quas vorant, ferrearum ictibus, a naviculariis venatoribus, ſed quorum ve- princeps Sereniſſimus ELECTOR, omnes iidem cervi confecti fuerunt ac proſtrati. *Fluvium* alioquin *Celadontem* ab eadem, de qua hic agitur *fugiente cerva* nando ſuperatum, eo minus hic inſolitum, quod varia etiam dicantur haud ſemel a cervis, & paſcendi quidem cauſſa, tranata, uti ſupra, adductis ejus rei luculentis e Maximo Tyrio & Æliano teſtimoniis diximus ad v. 101.

V. 108. Ἥρης ἐννεσίῃσιν] Ita etiam Apollonius l. III. v. 817. & rurſus v. v. 646. Ἥρης ἐννεσίῃσι, *Junonis conſiliis*. ac jam ante v. 29. ejuſdem libri κείνης ἐννεσίῃσι; alibi autem l. III. v. 1113. ὑπ' ἐννεσίῃσι (non ubi una voce ὑπεννεσίῃσι) θεῶν, *Deorum conſiliis ſeu conſenſu*. & pro ὑπ' ἐννεσίῃσι legitur ſub initium operis. & cur... ſimiliter l. III. 366. Ἐννεσίῃσιν etiam pro ἐννεσίῃσιν, legerunt in hoc Callimachi loco vete-

veteres ad eundem Apollonium Critici ad l. 1. v. 996. ubi alia occaſione hic & prior Battiadæ verſus ab iis adducitur. Ita etiam præter Homerum, in Orphei ſeu Onomacriti Argonauticis, Μειρῶν, aut Παλλάδος aut etiam Ἥρης ἐννεσίῃσι legitur, verſ. 105. 266. & 295. Adeo, ut promiſcuus utriuſque vocis uſus ex illis Poetarum locis, accedente veterum librorum conſenſu, adſtrui videatur; aut forte etiam illud ἐννεσίῃσι Alexandrinis gloſſis adſcribendum; quales utique in duobus illis Poetis, uno Alexandrino, altero, qui Alexandriæ vixit & floruit, nemo facile mirabitur.

V. 108. & 109. Αἴθλιον Ἡρακλῆι ὕστατον] Non *ultimum* tamen, ut hoc loco, inter duodecim Herculis *certamina* cerva hæc χρυσόκερως ab eo domita, ſed *tertium* recenſetur ab Euripide in Hercule Fur. v. 375; *quartum* autem dicitur in veteri Epigrammate Anthol. l. IV. c. VIII.

Χρυσόκερων δὲ ἔλαφον μετὰ ταῦτ' ἤγρευσε τέταρτον,

Auricomam cervam poſthac venatus eſt quarto.

Exſtat & aliud ibi Epigramma, nempe decimum de eodem Herculis certamine depicto alicubi aut ſculpto, ubi inter alia inequitans eidem cervæ, (uti in adducto paullo ante nummo Diana) apprehenſis præterea ejuſdem cornibus, traditur Alcides,

Ὧν ὁ μὲν ἰξύι θηρὸς ἐπεμβεβαὼς, γόνυ βρίθει

Εὐπτόρθων παλάμαις δραξάμενος κεράων,

Quorum hic quidem fera dorſum conſcendens, genibus propendet,

Manibus pulcros ramos prehendens cornuum.

Occiſam vero eandem *cervam* ab Alcide, tanquam agrorum vaſtatricem, ejuſque cæde (quam nempe fugientem inſequi noluit hæc Dea) delectatam Dianam tradit adducto modo loco Euripides. Sicuti autem in Eurypyli clypeo apud Q. Calabrum l. VI. v. 223. aut vero in Olympia, teſte Pauſania l. V. p. 305. inter alia duodecim Herculis certamina expreſſa quoque videbatur domita ab eo hæc cerva; ita occurrit etiamnum ejuſdem agonis effigies in præclaris aliquot priſci ævi monumentis. Cujuſmodi inſignis quidam nummus Elagabali a Germenii, urbis ad Helleſpontum, incolis percuſſus, qui exſtat in Gaza Medicea, & in quo Hercules imberbis viſitur cervam domans, cum appoſita prope clava, & loci inſcr. ΓΕΡΜΗΝΩΝ. Quamquam a nonnullis, ubi illi hanc Herculis venationem tangunt, non ἔλαφος ſemper, ſed cum ποικιλόνωτος δορκὰς, ſeu *maculoſa tergo dorcas*, vel *caprea* ab Euripide Hercul. Fur. v. 376. (& de quo loco jam ante obiter) tum κεμὰς, vel ob metrum, ſicut a Q. Calabro l. VI. v. 223. κεμμὰς, fuerit dicta: quæ vox tamen vulgo de *hinnulo* potius *cervi*, aut vero de *caprea* ſumitur. Sed qua de re mox ad verba poetæ de hiſce Dianæ cervis, quibus currus ejuſdem erat junctus, nempe v. 113. κεμάδεσσι χαλινά.

V. 109. Πάγος Κερύνειος ἔδεκτο] Male hic in Scholiis Κεραόνιος pro Κερύνειος, qui recte ſe habet, legitur, & emendandi omnino apud Apollonium Scholiaſtæ, a quibus cum poſtrema hac voce Callimachi locus iſte, uti ſuperior, de quo ante, adducitur ad l. 1. v. 996. Alii enim montes, ut notum, & extra Arcadiam ſiti, qui Κεραύνιοι, & de quibus Geographi,

graphi, ſunt appellati. Nec magis admittenda, ut bene jam animadvertit Anna præſtantiſſima, altera lectio Καρνειος, quæ cum in ora Stephanianæ Callimachi editionis compareat, tum male a Fl. Sabino in verſione hujus Hymni fuit retenta. Eadem vero hæc cerva, non jam *Cerynitis*, ſicuti a Servio vocatur ad Æn. VI. v. 803. a monte nempe illo Arcadiæ Κερυνείῳ juxta Pauſaniam l. VIII. p. 448. (ſed ubi male hactenus κερυνεία) dicto, ſed Μαιναλὶη a noto itidem, & de quo ſupra, monte *Mænalo* appellatur in Epigrammate libri & capitis Anthologiæ paullo ante memorati, ubi recenſet Poeta duodecim Herculis certamina, ac proinde inter eadem

Ὄρνεις, ταῦρον, Μαιναλίην ἔλαφον,

Aves, (nempe *Stymphalidas*) *taurum*, *Menaliam cervam.*

V. III. χρύσεον δ' ἐζεύξαο δίφρον] De Dianæ itidem curru Apollonius l. III. v. 877.

Χρυσείοις Λητωῒς ἐφ' ἅρμασιν ἑστηυῖα,

Aureo in curru ſtans Diana;

ac ſimiliter χρυσάρματος Μήνη *aureo curru invecta Luna*, ſeu Diana, a Pindaro traditur, Olymp. Od. III. Quod alias de fratre ejus Apolline ſeu Sole χρυσοκόμα, *auricomo* apud Valerium Flaccum l. IV. v. 92. dictum, ut initio Phœniſſarum Euripidis.

Καὶ χρυσοκολλήτοισιν ἐμβεβὼς δίφροις, Ἥλιε,

Et auratis inſidens curribus, Sol.

Nempe eadem vulgo Lunæ, quæ Soli tribuere notum antiquos vates; unde ejus χρυσεόκυκλον φέγγος *aureo circulo decorum lumen* dixit in eodem dramate Tragicus v. 181. & radiatum etiam caput Dei Luni occurrit in priſcis aliquot nummis, ſicut in veteri marmore apud Cl. Sponium Miſcell. p. I. Quamquam alias *Lunæ*, non *aurum* quidem, ſed *argentum* inter metalla fuerit ab antiquis adſignatum, ut obſervant veteres Pindari enarratores ad Iſthm. Od. V. p. 462. & e Procli in Timæum commentarii, ſed quæ hodie non exſtat, parte obſervat Olympiodorus Meteorol. l. III. p. 60. edit. Græc. apud Aldum; indeque *lunæ montes* dicti etiam fuerint *Argentei*. uti jam ante notaverat idem Olympiodorus 23. l. I.

V. 112. Κεμάδεσσι] Apollonius itidem verſu ſequenti loci ab initio ſuperioris notæ adducti, de aureo Dianæ curru, addit,

Ὠκείαις κεμάδεσσι διεξελάασκε κολώνας,

Velocibus cervis colles transvehebat, non *cervorum hinnulis*.

hunc locum pro vulgari hujus vocis κεμάδος ſignificatione vertit idem poetæ haud ineruditus alias Interpres. Eædem nempe κεμάδες Dianæ currum regere dicuntur, quæ paullo ante apud Callimachum, non inſignes ſolum, ſed μείζονες ἢ ταῦροι, ſeu *majores etiam* ... *binnuli cervorum*, ſed magni & decori ... cervæ ſunt dictæ. Neque currum ducunt, in inſigni Mytilenæorum ... i aut cervæ bijuges Dianæ ... ſicuti ſacerdos Dianæ Laphriæ apud Pa... mo paullo ante adducto; vecta dicitur apud Pauſaniam ... es, bijuge etiam cervorum curru ... *cervi hinnulo* dicta, ſed de eo adhuc ... p. 433. Κεμὰς quidem de re paullo aliter Euſtathius ad ... elunca latente (quanquam ea de ... Iliad.

Iliad. K. p. 711.) nec foras prodire ad me auſo, ut id apud Etymologum M. legitur in voce κεμάς, nempe Διαφορὰν δὲ φάσιν εἶναι ΚΕΜΑΔΟΣ καὶ ΝΕΒΡΟΥ. ΚΕΜΑΔΑ γὰρ εἶναι τὴν ἐπικοιμωμένην τῷ σπηλαίῳ. Νεβρὸν δὲ τὸν μείζονα, καὶ ἐπὶ βορὰν νεμόμενον. *Differunt autem* ΚΕΜΑΣ *&* ΝΕΒΡΟΣ. *Κεμὰς enim dicitur, quæ adhuc cubat in ſpelunca; Νεβρὸς autem hinnulus, qui jam major eſt, & ad paſcendum prodit.* Obvia præterea apud veteres Grammaticos κεμὰς de *dorcade* dicta aut *caprea*, & quidem de citiſſima *caprea* ſpecie inſtar turbinis, apud Ælianum de Animal. l. xiv. c. xiv. κεμὰς ὠκίστη, θυέλλης δίκην· ἰδεῖν δὲ ἄρα πυρρόθριξ καὶ λασιωτάτη, *caprea inſtar turbinis velociſſima; ſpecie autem, pilis rufis & valde hirſuta.* Haud eo minus tamen a Poetis ſubinde, & pro metri quidem ratione, κεμὰς vel κεμμὰς & κεμμάδες, non tam de *cervi hinnulis aut capreis*, ſed de magnis etiam *cervis*, ut hoc loco, ſunt dictæ. Ita quinta, de qua modo egit Callimachus, ex hiſce, qui *tauris* etiam *majores*, cervis, & ab Hercule domita, modo ἔλαφος, modo κεμὰς vocatur in uno eodemque Epigrammate decimo Anthol. l. iv. c. viii. cujus nempe inſcriptio. Εἰς τὸν αὐτὸν καὶ τὴν ἔλαφον, in penultimo autem verſu, ὅλη κεμὰς ἥδε τέθηλεν, *tota cerva hæc floret* &c. Unde etiam eadem modo a Pindaro Olymp. Od. iii. Apollodoro, aliiſque ἔλαφος, modo ab aliis ut Q. Calabro l. vi. v. 803. κεμμὰς, eaque θοὴ πόδας, & a Nonno Dionyſ. l. xxv. p 656. ſimiliter κεμὰς dicitur. Hinc erudite, ut ſolet, Heſychius, varias illas hujus vocis κεμάδος ſignificationes tangit, κεμὰς, νεβρὸς, ἔλαφος. τινὲς δὲ δορκάς. h.e. κεμὰς, *hinnulus, cerva; aliquibus autem dorcas* ſeu *caprea.*

V. 113. Κερόεις ὄχος] Qui nempe a *cornigeris cervis*, ut ante dictum & qualis Dianæ *currus* in nummo ſupra dicto comparet, regeretur. Hinc cervorum, qui Deæ illius currum ſubirent, jugalium meminit non ſolum, ut paullo ante vidimus, Claudianus, ſed quaſi etiam iidem in orbe Lunæ prognati eſſent, eoque animantibus ſcilicet id genus cornigeris, majoribus etiam ac pulcrioribus, quam in terra (juxta nota Pythagoreorum ſcita, apud Plutarchum de Placit. Philoſoph. l. ii. c. xxx.) fœto; at qua de re infra ad v. 164. Haud aliter ac de alio *cornigero* itidem Animali, tauro nempe Marathonio, idem Claudianus, ſeu quiſquis Auctor poematis in Herculem, dixit v. 120. *taurus medionam ſidere Lunæ Progenitus*, aut in genere Seneca Hercul. Fur. A. 1. v. 83. *Sublimis altas Luna concipit feras.* Quam Anaxagoræ etiam, quæ & ab aliis memoratur, ea de re opinionem, tradunt veteres ad Apollonium Critici l. 1. v. 498. unde κερόεις ὄχος dici itidem potuit de *curru* ejuſdem Dianæ Ταυροπόλου, bijugibus proinde *tauris* juncto, ut in Deliorum nummis apud Goltzium Tab. Inſ. xviii. cum inſcr. ΔΗΛΙΑΣ. & qualis *ſiderum Regina bicorni*, ut de ea Horatius in ſeculari carmine, paſſim tribuitur in aliis antiquis nummis & marmoribus. Quod notant veteres Grammatici ad Sophoclem Ajac. v. 172. Ταυροπόλον nempe *Dianam* ibidem dici, quod eadem ſit cum *Luna* & *tauris* vehatur. Utrumque proinde cornigerum Animal, *bos* & *cervus*, & κερόεις proinde, quod hic dicitur, ex iiſdem *tauris* vel *cervis* junctus ὄχος opportune, ut *bicornis*

nis Deæ ſacer olim habitus; illud, ut fecunditatis; iſtud, ut celeritatis vel æternitatis etiam, qua de re jam ſupra ad v. 106, ſymbolum. Adde quod Dianæ fanis, *cornua cervorum* adfigi olim ſolita, in Aventino autem *Boum*, docet Plutarchus Quæſt. Rom. p. 264 Hinc & *δικέρως* Jo, vel ut ab Æſchylo vocatur Prom. v. 590. *βουκέρως παρθένος*, *virgo cum bovinis* cornibus, de *Luna* ab Argivis juxta Euſtathium ad Periegetem p. 19. dicta; aut *Iſis* eadem ſimiliter quæ *Luna*, eademque utriuſque, ſicut id notat Plutarchus de *Iſide* p. 372, ſimulacra. Ut mittam, quod Diana tauro vecta cernitur in nummo Inſulæ Icariæ, apud Goltzium, de quo infra ad verſ. 187. ſicuti alioquin venatrix hæc Dea, alte nempe ſuccincta & arcitenens occurrit ſupra Taurum proſtratum gradiens, in ſequenti nummo Auguſti haud ubique obvio.

V. 114. *Αἵμῳ ἐπὶ Θρῄικι*] Ita infra Hym. in Delum v. 63. non jam de Diana, ſed de Marte, quo impediret Latonæ partum, ibidem custode a Junone conſtituto,

Ἥμενος ὑψηλῆς κορυφῆς ἐπὶ Θρηΐκος Αἵμου,
Stans in excelſo vertice Threjcii Aemi.

Θρηΐκος nempe in utroque loco ſeu Θρῄικι, pro Θρηϊκίῳ vel Θρηϊκίῳ ob metrum dicto, ſicuti Θρήϊξ Βορέας, *Thracius Boreas* Anthol. l. III. c. IX. Ep. VI. alibi Θρηΐκιος Βορέης ab Apollonio vocatur l. I. v. 214. Idem proinde hic *Thracius*, qui ſubinde *Geticus Aemus*, ut apud Statium non ſemel aut Claudianum in Prob. & Olyb. Conſ. v. 120, & obvia quidem ejus appellationis ratione, dicitur. Ideo autem in hunc celſum Thraciæ montem, primum curru cervis juncto invecta hic fertur venatrix Dia-
a; ſeu, quod regio eſſet venationi maxime opportuna, unde etiam
ppida, ut Ἀδριανοθῆραι ab *Hadriano* iiſdem in locis venantis, nomen
acta; ſeu quod, idque ſub variis etiam non Lunæ ſolum aut *Dianæ*,
d inſuper Ὀρθωσίας, Βένδιος, aut vero *Hecatei*, nominibus, eximie
Thracia coleretur hæc Dea. Hinc *Luna* tanquam vetus Byzantiorum
umen in priſcis etiam eorum nummis adhuc hodie conſpicua. De
ρθωσίᾳ autem, aut quæ Βένδις ab iiſdem dicta, Diana apud Thracas
lta, Herodotus, Plato, Xenophon, vetereſque Grammatici abunde
em faciunt. In eadem vero *Thracia*, ſeu Zerynthio, Thraciæ
ra Livium alioſque, antro, ſolemnia, ut abunde notum. *Diana He-*
es (ut juncto utroque nomine ab Æſchylo dicitur Suppl. v. 684. *Ἀρτε-*

Ἀρτέμιδι Ἑκάτῃ) ſacra, eaque arcana peragi ſolita, & de quibus *Horatius* l. v. Od. v.

Nox & Diana, quæ ſilentium regis,
Arcana cùm fiunt ſacra.

Cum ſilentio enim culta illa Hecates juxta & Samothracum Cabirorum numina; unde Alexidis jocus apud Athenæum l. x. p. 421. de Telepho præ voracitate in convivio ſilente ſeu ἀφώνῳ, *adeo, ut qui eum vocaverat, Diis Samothracibus continuo preces conciperet.*

ὥστε πολλάκις
Αὐτὸν κεκληκὼς, τοῖς Σαμοθρᾳξὶν εὔχεται.

Ibid. Τόθι Βορέαο καταῖξ] *Thracius* nempe, uti modo etiam vidimus, dictus paſſim a Poetis *Boreas*, quod in frigidis, qualis Thracia, regionibus, flatus quidam cenſerentur indigenæ; in tepidioribus autem locis, extrinſecus venire, ut id notat Theophraſtus de C. Plant l. v. c. xvii. τὰ δὲ πνεύματα τοῖς μὲν ψυχροῖς φύσει τῶν τόπων, ὅπως ἐγχώρια ἀπ' ἂν εἴη, καταιγὶς ἐν τῷ Πόντῳ καὶ ἐν τῇ ΘΡΑΚΗ. *Flatus autem locis natura frigidis quidam vernaculi ſunt, ſicuti in Ponto &* THRACIA &c. Nempe qui inde Θρηΐκιαι πνοαὶ *Thracii flatus* dicuntur etiam ab Æſchylo Agam. v. 663. Immo unde apud Thucydidem, *Thraces*, qui ad Boream habitarent, memorantur l. ii. p. 169. οἱ πέραν Στρυμόνος πρὸς Βορέαν Θρᾷκες, qui *trans Strymonem Boream verſus Thraces*; a Callimacho autem Hym. in Delum v. 26. & quo locus inde illuſtratur, Στρυμονίου Βορέαο, *Strymonii Borea.* A Lycophrone itidem Boreas Θρηκίας κυνὸς, ſeu *Thracius canis*, a latratu nempe ſeu flatu ejuſdem ingenti dictus p. 149. ſicuti alioquin *Thraces equi*. de flantibus illic Aquilonibus apud Valerium Flaccum dicti l. i. v. 611. Ut autem hic Βορέαο καταῖξ, ſic apud Apollonium l. i. v. 1203. θοὴ ἀνέμοιο καταῖξ, & numero plurium ἀνέμοιο καταΐκες dicuntur l. iii. v. 1374. *venti* aut *ventorum procella*; alibi etiam extra compoſitum ἀνέμων ἄικας, l. iv. v. 820. haud aliter nempe ac apud Æſchylum legitur Choeph. v. 590. κἀνεμοέντων αἰγίδων, pro καταιγίδων, juxta veteres ad eum Criticos, ſeu *ventoſarum procellarum.* Unde verbo καταιγίζειν, præter Alexim apud Athenæum l. viii. p. 338. uſus eſt idem Tragicus ut καταιγίσας πνοὰς, de Pelii montis *flatibus*, qui magno *impetu ingruunt*, Sept. Theb. v. 63. ac præterea, non quidem in Prometheo Δεσμώτῃ unde perperam locum citat Galenus Comment. i. in l. vi. Epidem. Tex. xxix. ſed in Prometheo Λυομένῳ, qua de re ad ipſum Tragicum. Ut mittam, quod apud Apollonium rurſus occurrant formatæ inde voces, αἰγίδην & καταιγίδην, pro *impetuoſe*; illud l. ii. v. 828. iſtud eodem libro v. 597. ſed ubi male una voce προκαταιγίδην hactenus legitur, quæ in duas omnino fuit diſſecanda; quum prior προπρὸ alibi etiam apud illum Poetam legatur, ut l. iii. v. 1012. προπρὸ δὲ ἀφειδήσασα, & ad quem locum conſulendi eruditi Scholiaſtæ.

V. 115. ἀχλαίνοισι] Qua voce non *nudi* plane, ſicuti hic ab Interpretibus dicuntur, ſeu omni veſte exuti, ſed qui levi aut attrito amictu, ac proinde arcendo frigori illi Thejicio omnino impari, tegebantur.

tur. Quo ſenſu etiam ἀχλαινίας vocem adhibuit Euripides, ubi Protei filius Theoclymenus ad Menelaum ait, Helen. v. 1298. ἀντὶ τῆς ἀχλαινίας, Ἐσθῆτα λήψῃ, pro *lacero* aut *detrito amictu veſtem recipies*; qui nempe naufragus quaſſa navi in Ægyptum fuerat ejectus, & qui ipſe de ſuo illo vili aut detrito amictu dixerat in eodem dramate v. 423 τὰς ἐμὰς δυσχλαινίας, *meum ſordidum* aut *lacerum amictum*; & quomodo de Ulyſſe in Hecuba legitur, v. 240. Δυσχλαινία τ' ἄμορφος *vili* aut *ſordido amictu deformis*. Ita etiam γυμνῆτες dicti nonnunquam a Græcis Scriptoribus *velites ſeu levis armaturæ milites*, qui ψιλοὶ alioquin, aut τὸ ψιλὸν vulgo, ut notum, appellati ſunt, ut alios mittam, apud Joſephum Origin. l. XIV. c. XXVII. p. 305. οἱ δὲ γυμνῆτες προσιόντες, *velites autem procedentes* &c. & γυμνητεία ſimiliter de *levi armatura* apud Thucydidem.

Ibid. δυσαέα κρυμὸν] Opportuna hic Heſychii de voce δυσαὴς gloſſa, ubi inter alia legitur. Δυσαῆ, χειμέριον &c. ἄλλοι δὲ ψυχρὸν. quo ſenſu hic etiam ſumitur, ut addita ibidem vox κρυμὸν abunde innuit. Hinc de Thracia Joſephus, Ἁλώσ. l. II. c. XVI. p. 806 καὶ βαθεῖ κρυμῷ τοὺς ἐπιστρατεύσαντας ἀναπόπληκτον *altiſſimoque* GELU *eos, qui in eam irruerent, retardantem*. Appoſite proinde de hoc ipſo monte Æmo dixit Ovidius in Epiſt. Phyllidis v. 113.

Qua patet umbroſum Rhodope glacialis ad Æmum,

ſeu *nivoſam* vocant ſubinde & quomodo *gelidam Thracem* aut χιονώδη, Græci Poetæ ac Latini.

v. 116. ἴτυος πεύκην] πεύκη hic per *pinum*, obvio paſſim in Græcorum Auctorum tralationibus errore, redditur. quem merito jam, ut de viris ſummis Salmaſio ad Solinum & J. G. Voſſio in Etymologico ſileam, in Theophraſti Interpretibus redarguit eruditiſſimus Palmerius Exercit. p. 886. Per *piceam* proinde, ſicut per *pinum* ubi occurrit πίτυς, reddenda vox eadem fuerat; idque eo magis, quod agebatur hoc loco de Dea Δᾳδούχῳ ſeu *Tedifera*, qualis ſubinde etiam dicta; quam in rem proinde opportuna erat maxime *picea* ut μάλιστα ἔνδαδος *maxime tedifera*, ſicuti a Theophraſto vocatur H. Plant. l. IX c. 11. & e qua potiſſimum δᾷδες ſeu *tedæ* vulgo fieri ſolitæ. Unde etiam apud Græcos πεύκη aut πεύκη de *face* aut *facibus*, & ita promiſcue πεύκη & δᾳδὶς, ut aliunde notum, dicebantur. Adde, quod hæc *picea*, quæ juxta Plinium l. XVI. c. X. *montes amat atque frigora*, opportune proinde *reſiſſa* hic dicatur in monte, qua de re mox ſequenti verſu, Olympo Myſio. Quomodo autem detrahatur *teda* e *reſciſſa* aut vulnerata *picea*, docet itidem Theophraſtus. H. P. l. IX. c. 11.

Ibid. φλογὸς ἥψαο ποίης] Perplexe hæc etiam reddit Interpres, *flammam injeciſti qualem*, pro *e qua flamma*. tedam nempe ſeu *piceam* modo a te *reſciſſam*, *accendiſti*; bene proinde a B. Vulcanio & cui jam præerat Fl. Sabinus, *unde ſibi tedas? qua flamma accendes?* Neque enim ris erat Dianæ *piceam*, e qua *teda* ſeu *faces* fierent, quod ante dixerat, *ſcidiſſe*; ni *flamma* inſuper ſeu ignis occurriſſet, unde eas continuo accenderet; nempe, ut mox dicitur, e patris ignibus ſeu fulmine. Adde od picis gratia, urenda erat ante omnia πεύκη, ut id uno verbo expreſſit

preſſit capite modo adducto, Theophraſtus, πεύκην πιττοκαυτοῦσιν, *piceam urunt picis cauſſa.* Φλόγα autem cum de Solis, tum de Lunæ ſeu Dianæ, ut hoc loco, *lumine* dixerunt crebro veteres, & obvia ejus rei apud Poetas & Tragicos imprimis exempla. Unde illud Ariſtotelis de Poet. c. XXI. τὸ δὲ τὴν φλόγα ἀπὸ τοῦ Ἡλίου, ἀνώνυμον, *flammam* autem ſeu *lumen a Sole*, ſpargi nempe aut ferri, *caret nomine*, adducto mox veteris Tragici verſu, σπείρων θεοκτίσταν φλόγα, *ſerens a Deo* ſeu Sole *creatam flammam.* Hinc accenſæ etiam hujus Deæ faces, quas utraque manu geſtare cernitur in nummis, (cujuſmodi ſupra adtulimus ad verſ. 11.) aliiſve monumentis antiquis, non *Lucifera* ſolum, ſeu φωσφόρος. Sed πυρφόρος quoque ſeu *ignifera* dicta inde Diana, a Sophocle Oedip. Tyr. v. 216. Quo etiam ſymbolo, modo cum una, modo cum duabus accenſis facibus, eadem Dea, LUNÆ LUCIFERÆ nomine ſignatur in Romanis aliquot nummis. Et hæc eſt omnino mens hujus loci.

v. 117. *Μυσῷ ἐν Οὐλύμπῳ*] Μυσὸς Ὄλυμπος ſeu Μύσιος, ſicut utrumque apud Auctores occurrit, prior etiam apud Strabonem l. X. p. 470. ἔστι καὶ ὁ Μυσὸς Ὄλυμπος, & quomodo in antiquis Melæ membranis legi *Olympus Myſus* pro *Myſius*, ad eum obſervat vir doctiſſimus Iſ. Voſſius p. 100. Quamquam Μύσιον Ὄλυμπον frequentius dici videas, ut ab Herodoto loco jam alia occaſione adducto, ad v. 100. a Theophraſto H. Pl. p. 42. & p. 80. Appiano in Syriacis p. 115. aliiſque. Ad diſcrimen autem alterius montis *Olympi* in Macedonia, Μυσὸν ſeu *Myſium* hunc dici notant hic Scholia. Qui etiam duo montes *Olympi* utroque illo nomine, *Pierici* nempe ſeu *Macedonici* & *Myſii* diſtinguuntur haud ſemel apud memoratum modo Theophraſtum, ut H. Pl. l. III. c. III. Ὀλύμπῳ τῷ Πιερικῷ τε καὶ Μυσίῳ, *Olympo Pierico & Myſio* l. V. & VI. ὁ Μύσιος Ὄλυμπος, *Myſius Olympus*, mox περὶ τὸ τὴν Μακεδονίαν καὶ τὸν Πιερικὸν Ὄλυμπον, *circa Macedoniam & Piericum Olympum*, qui alibi ab eodem Ὄλυμπος ὁ Μακεδονικὸς dicitur l. III. c. XII. Plures tamen, quam hi duo montes, *Olympi* e Geographis aliiſque Auctoribus noti; & cujuſmodi quatuor extitiſſe tradit Strabo l. X. p. 471. Sed e quibus duo tantum ab eo adducuntur, unus *ad Idam* juxta Antandrum, alter hic *Myſus* ſeu *Myſius*; ſupplet autem ibidem magnus Caſaubonus, qui duos alios addit, *Olympum in Theſſalia*, & alium in *Poloponneſo*, neque plures his quatuor *Olympi* nomine dictos montes extitiſſe ibidem ſtatuit. Iidem tamen ſex numero enarrantur ab eruditis Criticis ad Apollonium Rhod. l. I. v. 597. Ὄλυμποι δ' εἰσὶν ἕξ, Μακεδονίας, Θεσσαλίας, (ἐν ᾧ καὶ Ὀλύμπια φησιν Ἀπολλόδωρος ἄγεσθαι) Μυσίας, Κιλικίας, Ἤλιδος, Ἀρκαδίας. *Macedonia, Theſſalia (in quo Olympia celebrari tradit Apollodorus) Myſia, Cilicia, Elidis, & Arcadia;* ſed ubi Λυκίας pro Κιλικίας omnino reponendum putem, quum *Olympi* in *Lycia* montis, meminerint veteres, ut Plinius l. XX. c. VI. & Maximus Tyrius Orat. XXXVIII. p. 385. ubi eundem tradit ignem eructare, non Ætnæo tamen ſimilem, ſed magis placidum; nullibi autem montis in *Cilicia* ita dicti occurrat, quod quidem ſciam, mentio. Ortelius vero numerum adhuc eo duplo majorem facit, qui duodecim montes dictos *Olympi* nomine memorat; ſed ita

ita ut ex hoc uno monte *Myſio*, tres ibidem ſtatuat; unum in *Lydia*, cujus meminerit Athenæus; alterum in *Æolide*, auctore Plinio; tertium vero in *Myſia*: quum tamen ob viciniam illarum ditionum, & confuſos ſæpe fines, *Lydiæ* nempe, *Æolidis*, *Myſiæ*, unus idemque mons vulgo *Myſius* aut *Myſiæ* ſubinde etiam *Lydiæ* dicatur, ſicuti ab Athenæo l. II. p. 38. περὶ τὴν Λυδίας Ὄλυμπον, *circa Lydiæ Olympum*. (ni forte Λυκίας ibi pro Λυδίας facili utique librariorum lapſu, quod minus tamen putem ei Naucratitæ loco convenire, legendum ſit) & qui etiam *Æolidis* dici a Plinio potuerit, maxime quum ab eodem *Æolis* quondam *Myſis* *dicatur* appellata l. v. v. xxx. Mitto quod duos in Cypro montes *Olympi* nomine appellatos ſtatuat Ortelius; quum unus tantum idemque ſit, qui a *Strabone* & *Ptolemæo*, ac ab antiquioribus etiam, ut Orphicorum Auctore ac *Euripide* in Bacchis v. 409. κλιτὺς Ὀλύμπου, *clivus* *Olympi* memoratur. Exſtabat autem in luculenta Chriſtinæ Suedorum Reginæ Gaza, & quem obiter olim indicavi Diſſert. de Præſt. Numiſm. p. 894. inſignis Severi Imp. nummus, in quo Apollo ſculptus cum lyra & tripode ac inſcr. ΑΔΡΙΑΝΩΝ ΠΡΟΣ ΟΛΥΜΠΟΝ, *Hadrianum ad Olympum*. Retulit illum inde, uti a me indicatum eruditiſſimus Harduinus Num. Urb. Illuſt. p. 9. & credit eo deſignari civitatem *Olympenam*, cujus meminerit Plinius ac Ptolemæus, ſitam ad *Olympum*, de quo hic agitur *Myſium*; ſed debili inde, ut videtur, conjectura, & eo ipſo quidem, quod a Ptolemæo, qui poſt Hadrianum vixit, *Olympena* eadem, non *Hadriana* aut *Hadriani* vocatur. Potior vero ratio hic habenda eſt, quod revera urbs eſſet *Myſiæ* Ἀδριανοὶ dicta, e qua oriundus erat Rhetor Ariſtides, & cujus mentio præterea occurrit apud Suidam & in Actis Conciliorum. *Olympus* vero ille *Myſius* vel *Myſius*. *Myſiæ* nempe non Europeæ, ſeu quæ ad Iſtrum, ſed Aſiaticæ, ſeu ad Helleſpontum; ſicuti utramque illam *Myſiam* diſtinguit non ſemel Myſis ipſe patria vicinus aut Myſius etiam Galenus de San. Tuend. l. v. c. v. Καὶ ὁ καλούμενος Μύσιος (οἶνος) οὐκ ἐκ περὶ Ἴστρον Μυσίας, ἀλλ' ἐκ τῆς Ἑλλησποντίας ὀνομαζόμενος, ἥτις ἐστι, κατὰ τὴν ἡμετέραν Ἀσίαν ὁμοροῦσα Περγάμῳ, & quod *Myſium vocant* (*vinum*) *non ex ea Myſia*, *quæ ad Iſtrum eſt*, *ſed ex ea*, *quæ Helleſpontia dicitur*, *quæ nimirum in noſtra eſt Aſia*, (Proconſulari ſcilicet) *Pergamo vicina*. & quæ alibi ab eodem Ἑλλησποντία ἡ Μυσία dicitur, Method Medic. l. XII. c. v. Immo cui Pergamus, etiam ab aliis adſcripta ſeu τὸ κατὰ Μυσίαν Πέργαμον, *in Myſia Pergamus*, uti a Joſepho dicitur Ἁλωσ. l. I. c. XVII. Ideo autem, *Olympi* hujus *Myſii* præ aliis montibus meminiſſe videtur hoc loco Callimachus, quod frequens licet ac ſolemnis maxime Dianæ cultus in toto illo ejuſdem *Myſiæ* Cariæ ac Lyciæ tractu, & præterea, quod idem *Olympus* πιτυώδης ſeu *piceus* teſte Theophraſto H. Pl. l. III. c. X p. 52. montana πεύκη abundaret, haud minus ac vicinus mons Idæ earum proventu olim celebratus, adeo, ut inde etiam δᾳδοφόρος, ſeu quod alibi adhuc ait p. 171. δᾳδουχίς *ferax*, eaque maxime πιτυοφόρος, ſeu *piciferæ* aut *tædiferæ*, *Idæa* diceretur. Sed quum idem maxime nempe *piciferæ* aut *tædiferæ*, vulgo ſacer haberetur mons Deæ *Idææ* eo dictæ, ſeu Deum Matri, inde opportunius.

nius, & ob rationem præterea modo indicatam, Dianæ *Tedifera* ſeu *Δᾳδοῦχῳ* vicinus mons *Myſius* hic a Poeta tribuitur. Mitto quod ignem eructare, non *Myſium* quidem, ſed *Lycium Olympum* tradat, ut paullo ante diximus, Maximus Tyrius; unde forte nata Poetæ occaſio, ut id *Myſio* etiam tribueret: tum inſuper, quod Luna in montium cacuminibus oriri veluti, ſeu *Lucifera* vel *Δᾳδοῦχος* appareat, ac inde Diana montes inhabitare, aut montibus delectari fuerit vulgo a Poetis & ab hoc Battiade dicta, uti ea de re jam ante ad verſ. 20.

Ibid. *φάεος δὲ ἐνίπλεας ἀϋτμὴν*] Nempe juxta illud Lucretii l. v. v. 297. *pingues multa caligine tedæ*, ſeu plurimo fumo inde emanante. *φάος* utique hoc loco de *teda* ſeu *face accenſa* dicitur, ſeu *Phœbea* illa *lampade*, ut a Marone vocatur l. III. v. 637. ac unde *φαεσφόρος* ſeu *Lucifera*, uti aliquoties jam diximus, appellata & culta hæc Dea. Immo cujus etiam rei ſymbolo, nempe accenſarum tedarum, quas præfert Diana vel Luna, in antiquis uti antea vidimus, monumentis adumbratæ, petitam hinc originem ac nomenclationem innuere voluit hoc loco Callimachus; Dum vero immiſſam hic tradit *φάεος ἀϋτμὴν*, ſeu *ignis* vel *flammæ halitum*, quo nempe accenderetur ea *πεύκη* vel *teda*, modo in Olympo Myſio detracta, ad Heracliti opinionem videtur reſpexiſſe doctiſſimus haud minus quam cultiſſimus poeta, juxta quam exhalationes, ut e Laertio liquet l. IX. dari & accendi in Lunæ concavitate, indeque ea lucere ſtatuebatur. Qua ratione cenſeri poſſet iis acceſſiſſe Callimachus, qui Lunæ lumen ſeu *φωτισμὸν* proprium eidem, juxta Anaximandrum ac Antiphonem, teſte Plutarcho de Placitis Philoſoph. l. II. c. XXVIII. aut Anaxagoram & Democritum, juxta Olympiodorum Meteorol. l. I. p. 15. edit. Græc. non vero demum a Sole mutuatitium, cum Thalete, Pythagora, Parmenide, & ſaniorum Philoſophorum turba, ut præter Laertium e Vitruvio etiam conſtat l. IX. c. IV. tradidere. Verum cui poſtremæ ſententiæ adſtipulari tamen videntur ſequentia hujus poetæ verba, quamquam alii aliter ea intelligant, ubi nempe a paternis, ſicuti mox videbitur, ignibus, omnem eandem flammam ſeu lucem dicit emanaſſe. Ne de iis jam loquar, & quibus accedit dicto modo loco Olympiodorus, qui Lunæ cum proprium lumen, illudque, ut arguit ejus Eclipſis, *ἀνθρακῶδες*, tum aliud a Sole ſtatuebant. Diverſa vero, ut obiter hoc addam, *glacialis* illa ſeu *παγυλὶς ἀϋτμὴ*, quæ non ex orbe Solis, ſed e Phitonis antro *exhalare* dicitur apud Apollonium Rhod. l. II. v. 738.

V. 118. *Ἀσβέστα*] Haud aliter ac de eadem Dianæ ſeu Phœbes luce ait Manilius l. III. v. 198.

Conſule tum PHOEBEN, *imitantem lumina fratris* SEMPER.

Et quo proinde ſe ab Epicuri dogmate alienum profitetur Callimachus, qui Lunæ juxta & Solis, aliorumque ſiderum lumina, non *ἄσβεστα*, ſed extincta iri adſeruit, juxta illud Lucretii l. v. v. 116. &c.

— — — *Ne forte* REARIS
Terras & Solem, & Cœlum, Mare, Sidera, LUNAM,
Corpore divino debere ÆTERNA *manere.*

&

& quæ plura ea de re eodem libro leguntur, uti mox v. 121.

Præclarumque velint Cœli RESTINGUERE ſolem.

Ne hic tangam, quæ de Lunæ deliquio dixit Manilius l. IV. v. 879.

Nec habet in ſe ſuum, quo fulget Delia, lumen.

Unde mos ille Romanorum, quem refert Plutarchus in L. Æmilio, ut frequentes flammas, tedis ſeu facibus elatis, ad cœlum porrigerent, quo extinctum veluti Lunæ lumen denuo excitarent. Ut poſtremo hic addam, quod alibi obſervo, & a Juliano Imp. traditur Orat. IV. in Solem p. 289. nempe *æternum* ſeu ἄσβεστον illum Veſtæ ignem, e pura Solis flamma petitum, a virginibus ad id conſtitutis ſervari, indeque, ubi extingui eum contigiſſet, accendi denuo ſolitum: ſed qua de re ad ipſum Julianum.

Ibid. τὸ ῥα πατρὸς ἀποστάζουσι κεραυνοί] Ita hæc reddit poſt Fl. Sabinum Vulcanius. quaſi iis dicatur, accenſam a Diana flammam, ſimilem eſſe ei, quæ emicat e Jovis Parentis fulmine. Quam tamen non puto mentem eſſe hujus loci, quo ratio nempe redditur, e qua flamma accenſa foret Dianæ φωσφόρου teda; an a *paternis* nempe *ignibus*; & quibus proinde verbis haud obſcure innuitur, e Jovis, tanquam omnium procreatoris, & qui idem cum Sole, juxta Macrobium habitus, lumine, omne illud lumen ſuum ἄσβεστον, Dianam, ſeu Lunam Luciferam mutuari. Quæſiverat enim paullo ante poeta, ποίῃς ἧψαο φλογὸς; ſeu *e qua flamma* hæc Dea continuo *accendiſſet* tedam a ſe in Olympo Myſio e reſciſſa ibi picea detractam? Quod utique parum elucidaret prior illa horum verborum, quæ tali quæſito his & ſuperioribus verbis reſponderent, explicatio, nempe *injectum a Diana flamma habitum*, ſimilem ei *flammæ*, quam deſtillant ſeu fundunt Jovis fulmina. De accenſa enim & a Diana quidem teda, ſeu *injecto illi flamma habitu* dictum jam erat; non autem, & quod hic demum quæritur, *e qua* nempe *flamma* id foret ab eadem Dea factum, & hic proinde declaratur. Ut ita veriorem, de qua ad ſuperiorem verſum, veterum ſapientum, tam Phyſicorum nempe quam Aſtrologorum (prout ea de re ait Cleomedes de Meteoris l. II. p. 111.) ſententiam ſequutum ſe, abunde hic innuat Callimachus, qui Lunam, non proprio utique lumine colluſtrari ſtatuebant, quod in medio ab Epicureis, ut id e Lucretio liquet l v. (ubi pluribus ea de re in utramque partem egit) relinquebatur. Ἀποστάζειν autem ſeu *deſtillare vel fundere flammam*, de *fulminibus* hic dicit, quod de iis ait idem Lucretius l. VI. v. 378. *Et jaciunt ignes*; alibi autem in eodem libro v. 219.

—— —— —— *inuſta vapore*

Signa, notaque graves halantes ſulphuris auras.

gneam enim eſſe, eamque præterea tenuiſſimam naturam fulminis, gnoſcunt, præter idonea & obvia paſſim ejuſdem rei experimenta, naræ conſulti, & juxta eos Plutarchus Sympoſ. l. IV. qu. 11. Immo conbi etiam fulminis materiam, ex inflammatis a Sole nubibus, ſeu congre ex *radiis ardoreque eorum* tradit idem Epicureus poeta l. VI. v. 272. que mirum præterea videbitur, fundi hic aut jaci eoſdem ignes fulmineos

mineos in ſummum verticem Myſii Olympi, haud magis utique, quam, ut de iis ait Maro Georg. l. VI. v. 332.

Aut Athon, aut Rhodopen, aut alta Ceraunia &c.

Addo hiſce obiter, quodque hic *diſtillans* dicitur a *Jove flamma* ... Dianæ filiæ faces ſcilicet accenderet, ex aliqua forte notitia illius ignis cœlitus a ſummo Deo ad combuſtionem holocauſti ab Aarone oblati ſuper Altare, de quo Levit. IX. 24. immiſſi emanare potuerit. Idque eo minus latere vatem Cyrenæum, & qui Alexandriæ egit ac floruit, utraque urbe, ut aliunde notum, Judæis feraci; ac præterea (quod jam alibi, ac ſimili in re, de eo a me obſervatur,) in Philadelphi florenti gratia & in cujus Bibliotheca conſulere potuit vir πολυμαθέστατος, converſos a ſenioribus ſub hoc Rege veteris Fœderis libros.

V. 120. πρῶτον ἐπὶ πτελέην] Opportune omnino hic Virgilii locum adtulit præſtantiſſima Fabri filia, qui ad hunc utique reſpexit Georg. l. II. v. 530. *Velocis jaculi &c.* Ejuſdem proinde tenellæ adhuc Dianæ, quæ prima puerilis apud Perſas ætatis exercitamenta tradit Xenophon Inſtit. Cyr. l. I. p. 5. περὶ δὲ τοῦτο μανθάνουσι τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν. *ad hæc arcum tendere ſagittis & jaculis ferire diſcunt.* Unde exſtitiſſe etiam apud Romanos (quamquam vilior iiſdem eſſet ἡ τοξευτικὴ præ armis pugnæ ſtatariæ) qui ſagittandi artem docerent, liquet e veteri marmore Romano in Cl. Sponii Miſcell. p. 256. in quo ſtatua virilis ac barbara cujuſdam *T. Flavii Expediti* viſitur, qui dextra ingentem arcum, ſiniſtra ſagittam tenet, cum addito eidem elogio DOCTORI SAGITTAR. Hinc illud Horatii de puero, qui Iccio ſe ad militiam relictis Philoſophiæ ſtudiis, paranti addixerat l. I. Od XXIX.

Doctus ſagittas tendere Sericas
Arcu paterno.

V. 121. τὸ τρίτον αὖτ' ἐπὶ θῆρα] Hinc venandi uſus inter rudimenta militiæ olim habitus, idque quod inter alia, ut ea de re idem Xenophon pagina 5. modo adducta Inſt. Cyr. ἀνάγκη δὲ τοξεῦσαι θηρίον καὶ ἀκοντίσαι, ὅπου ἂν παραπίπτῃ, *neceſſe eſſe ſagittis jaculiſque feram petere, ubicunque eadem inciderit.*

V. 122. Εἰς ἀδίκων ἔβαλες πόλιν] Sicut Dii nempe in genere πολιεῖς & πολιοῦχοι, ſeu, ac in nummis etiam aliisve monumentis antiquis, Urbium CONSERVATORES, CUSTODES, PRÆSIDES & STATORES; ita ULTORES quoque ſeu vindices impiorum, quæ in iis patrantur, facinorum, in iiſdem priſci ævi reliquiis comparent. Unde etiam hæc Diana, quæ cum ΣΩΤΕΙΡΑ, ut ex iiſdem conſtat & qua de re adhuc infra, dicta fuit & culta; ſic eadem in varias Urbes nonnunquam, ob admiſſa in iiſdem ſcelera, & violata divina humanaque jura, animadvertiſſe, haud uno calamitatis, uti mox dicetur, genere legitur. Neque id expertæ ſolum dicuntur, quarum facta ab aliis ad hunc locum mentio, *Laurea* Theſſaliæ urbs, aut *Thebe*; aut Ætoliæ *Calydon*; ſed ut de aliis adhuc ſileam, *Patra* etiam ſeu *Aroe* primum dicta, in Achaja, & *Caphyenſes* Arcades, quibus inflictas a Diana calamitates, & qua occaſione, enarrat Pauſanias l. VII. p. 434. & VIII. p. 490. & ad quos

quos cæteroquin *Caphyenſes*, ut obiter hoc addam, ſpectat rarus in Theſauris Gallorum Regiis, neque ita pridem in eos illatus Severi nummus cum inſcr. ΚΑΦΥΙΑΤΩΝ. Adeo ut in tales ἀδίκων urbes, ultrices ſagittas intendiſſe continuo hanc Deam τ' ἐχέαιρων, tradat hic Callimachus; nec proinde ſolus, quod ait Horatius l. III. od. IV.

Tentator Orion Dianæ
Virginea domitus ſagitta;

aut *Tityus* forte, quem ob parem inſaniam, non Dianæ quidem, ſed matri Latonæ vim inferre parantem, tanquam iiſdem Dianæ telis confixum, ac inde illam τιτυοκτόνον dixit ſupra Callimachus v. 110. hujus Hymni. Nempe juxta illud Pindari Pyth. od. III. p. 217. χολώδεις ἀλίθιος Γίνεται παίδων Διος, *ira enim non vana eſt Jovis liberorum.* Adde; quod peccata τῶν ἀδίκων ſeu ἀσεβῶν, quamquam ſerius, nonnunquam in nepotibus etiam ac tertia generatione punita, docebunt haud ſemel Tragici veteres, ut Æſchylus ſept. Theb. v. 749. Agam. v. 581. ac alibi; juxta illud nempe incerti Poetæ, τὸ μὴ δικαιον ἔργον οὐ λήθει θεούς, *iniquum factum non latet unquam Deos*, prout illud & plura e Stobæi MSS. in ejuſdem Excerpta retulit ὁ πάνυ cap. VII. Ἐκλογῶν de Rerum Natura p. 119.

V. 123. Οὔτε περὶ ξείνους ἀλιτήμονα] Scilicet non Juppiter ſolus ξένιος, aut ſicut ab Apollonio dicitur l. II. v. 378. Εὔξεινος, aut vero Ἱκέσιος paſſim & in veteri etiam nummo, ac proinde ſeverus ac implacabilis *violatorum hoſpitum* vel ſupplicum vindex habitus, juxta redditum illud ab eodem apud Dodonem Oraculum, teſte Pauſania l. VII. p. 447.

Μὴ δ' ἱκέτας ἀδικεῖν· ἱκέται δὲ ἱεροί τε καὶ ἁγνοί,
Neque ſupplices injuria afficere: ſupplices enim ſancti & puri.

Quod de Diana itidem hoc loco dicitur, quæ nempe Ξενία ſeu *Hoſpitalis* haud minus exſtiterit, ac altera Ξενίας Jovis filia Minerva (quæ eo nomine a Spartanis culta legitur, apud eundem Pauſaniam l. III. p. 181.) & proinde impune non ſit paſſa, *hoſpites* injuria adfici. ſed fuerit vere, quod hic dicitur & juxta illud Euripidis in Hecuba v. 790.

Τιμωρὸς ἀνδρὸς ἀνοσιωτάτου ξένου.
Ultrix viri maxime impii hoſpitis,

qui nempe omnia hoſpitalia jura in occidendo Polydoro nefarie violaverat. Unde mox eadem Hecuba, valde opportune ad hunc Callimachi locum, ait in eodem dramate v. 803.

Καὶ μὴ δίκην δώσουσιν, οἵτινες ΞΕΝΟΥΣ
ΚΤΕΙΝΟΥΣΙΝ, ἢ θεῶν ἱερὰ τολμῶσι φέρειν
Οὐκ ἔστιν οὐδὲν τῶν ἐν ἀνθρώποις ἴσον.
Si non pœnam dabunt, qui hoſpites
Interfecerint aut Deorum ſacra audebunt ferre,
Non eſt quidquam inter homines æquabile,

ſeu *juſtum*; quomodo nempe δίκαιον ab Ariſtotele per τὸ ἴσον redditur Nicomach. lib. v. cap. 1. & alibi. Quod adſtruitur adhuc ab Agamemnone in eodem dramate, ubi id Barbaris quidem haud forte adeo inſolitum innuit, *hoſpites* nempe trucidare; apud Græcos autem id eſſe longe

longe turpiſſimum, Hecub. v. 1247. &c. Quibus adde Thracem D
medem, qui ideo quod ξένους ἠδίκει, ut de eo Dio Chryſ. *hoſpites inju*
adficeret, clava ab Hercule fuit confoſſus.

V. 124. χαλεπὴν ἐμμάξεαι ὀργήν] Haud aliter ac de Jove Ἱκεσίῳ P
ſanias, loco paullo ante indicato p. 447. τὸ δὲ Ἱκεσίου μήνιμα, πάρεστι
τοῖς ἐς τὴν Ἑλίκην, πάρεστι δὲ καὶ ἄλλοις διδαχθῆναι πολλοῖς ὡς ἐστὶν ἀπαρ
τητον, *Numinis autem ſupplicum Præſidis ira ex Helices exitio, aliiſq*
id genus experimentis conſtat, quam ſit ob violatos ſupplices implaca
lis. Quo referre proinde licet, quod de Jove dicit in Æſchylo Pr
metheus v. 34.

Διὸς γὰρ δυσπαραίτητοι φρένες,
Jovis enim animus placatu difficilis;

& rurſus in eodem dramate, ubi vocat *Jovis animum præ ira inflexibi-*
lem, v. 162. &c.

V. 125. Κτήνεά φιν λοιμὸς καταβόσκεται] *Armentis* immiſſas ſæpe ab ira-
tis Numinibus, ſicut, prout ſtatim hic additur, terræ frugibus, aut
locorum etiam incolis, *lues*, memorant ſubinde Auctores; quo de ad-
miſſis ſceleribus læſaque numinis religione, ultrices pœnas a ſe ſumi pa-
lam omnibus facerent. Quum contra fecunditatem pecoribus juxta &
agris εὔκαρπον, ſalutem autem ſeu ὑγίειαν terræ incolis optare ſe aut lar-
giri, iidem declararent; ubi res ex voto ipſis cedere, in accepti ſingularis
alicujus beneficii, aut præſtiti debiti cultus memoriam, vellent. Cujus
utriuſque rei exemplum præter Callimachum, hoc & ſequentibus ver-
ſibus, præbent Eumenides apud Æſchylum in cognomine dramate, ubi
primum Athenienſibus iratæ, ob liberatum Areopagitico judicio Ore-
ſtem, eaſdem calamitates modo dictas iis continuo minantur, a verſ.
785.

Ἰὼ, ἰὼ, ἀντιπαθῆ
Μεθεῖσα καρδίας σταλαγμὸν,
Eheu! eheu! luctuoſam
Cordis guttam dimittam &c.

poſtea autem a Minerva placatæ, ſpe illorum honorum, quos apud
Athenienſes deinceps forent habituræ, diris in vota verſis, iiſdem feli-
cem frugum omnis generis proventum, & fecunditatem pecorum, uti
mox dicetur, præoptant. Ita habitatas ab ἀδίκοις ſeu facinoroſis homi-
nibus urbes, ultura hic Diana, ab illata eorum *armentis*, quæ eadem
depaſceret, *lue* nunc auſpicatur; quam proinde λοιμὸν hic vocat, &
quam in rem inſignis admodum exſtat apud Platonem locus l. x. de Le-
gib. p. 906. φαμὲν δ' εἶναί που τὸ νῦν ὀνομαζόμενον ἁμάρτημα, τὴν πλεο-
νεξίαν· ἐν μὲν σαρκίνοις σώμασι νόσημα καλούμενον, ἐν δὲ ὥραις ἐτῶν καὶ ἐνιαυ-
τοῖς ΛΟΙΜΟΝ, ἐν δὲ ΠΟΛΕΣΙ καὶ πολιτείαις, τοῦτο αὐτὸ ῥῆμα μετεσχημα-
τισμένον, ΑΔΙΚΙΑΝ, *dicimus autem illud, quod nunc peccatum vocatur,*
ſeu intemperantem & vitioſum exceſſum, in corporibus quidem carneis,
morbum; in anni tempeſtatibus PESTILENTIAM; *in* URBIBUS *autem*
earumque regendarum formis, transformato hoc vocabulo, INJUSTI-
TIAM. Λοιμὸν autem non de hominum ſolum, ſed armentorum etiam
ſeu

ſeu animalium *lue* vel morbo, haud minus ac febrem, dyſenteriam, hydropen, ſcabiem, paralyſin, podagram aliaque id genus νοσήματα dici, liquet potiſſimum e priſcis Rei Veterinariæ Scriptoribus, & qui λοιμὸν equis, aliisve armentis abortum tradunt, ac remedia ſimul adverſus eundem ſuppeditant, ſicut docebit inſcriptum ex eorum Auctorum numero, Pelagonii caput IV. πελαγονίου πρὸς λοιμὸν, *Pelagonii contra Peſtilentiam.*

Ibid. ἔργα δὲ πάχνη] Alterum hic calamitatis genus injuſtorum ſedibus ſeu urbibus illatum, agrorum nempe ἀκαρπίαν, ſeu *ſterilitatem* hic tangit; utrumque proinde, quod eadem in re ait Heſiodus Ἐργ. v. 241. λιμὸν ὁμοῦ καὶ λοιμὸν, *famem ſimul ac peſtem.* Notum autem quam noxia ſit ſurgentibus jam frugibus, ἑωὰ uti ab Æſchylo vocatur, πάχνη Prom. v. 28. ſeu *matutina grando*, juxta illud Maronis Georg. l. I. v. 447.

Tithoni croceum linquens AURORA *cubile.*
Heu! male tum mites defendet pampinus uvas:
Tam multa in tectis crepitans ſalit HORRIDA GRANDO.

Depaſci proinde a ſimili *grandine* agros, ſeu *læta ſata* dixit hoc loco Callimachus, nempe καταβόσκεται ἔργα δὲ πάχνη; haud aliter ac ſimili in re Æſchylus Eumen. v. 805.

—— Δαιμόνων σταλάγματα,
Βρωτῆρας αὐχμοὺς σπερμάτων ἀνημέρους.
—— *Dæmonum ſeu Geniorum ſtillas.*
Qui exeſuri ſemina, ſqualores immites.

prout legendum ibidem pluribus ad eundem Tragicum docemus, & cui loco ac ſimul immiſſæ hic a Diana ſementibus *grandini*, egregia lux e Theophraſto accedit de C. Pl. l. V. c. XI. ubi de variis arborum aut plantarum φθοραῖς agit, ὡς γ' ἐνίοις καὶ ΑΠΟ ΤΩΝ ΔΑΙΜΟΝΩΝ συμβαίνουσι, καθάπερ ἡ ΧΑΛΑΖΟΚΟΠΙΑ, *nem & A* DÆMONIBUS *nonnulla evenire creduntur, qualis eſt* GRANDO. Eadem autem de re paullo ante dixerat ὅταν ἢ χειμῶνες ὑπερβάλλοντες ἢ καύματα, ἢ ἐπομβρίαι, ἢ ΑΥΧΜΟΙ, ἢ ἄλλη τις δυσκρασία τοῦ ἀέρος, *cum aut frigora ſupra modum aut æſtus, aut imbres, aut ſqualores, aut alia aeris intemperies, accedunt.* Sic a Diana itidem Patrenſibus Achæis, ob violatam nefario ſtupro ædis apud eoſdem ſanctitatem, immiſſam continuo ἀκαρπίαν do-ret Pauſanias l. VII. p. 434. & ſimiliter Tegeatis Arcadibus, ab eadem Diana juxta & Apolline, ob admiſſum ab uno e Tegeati liberis ſcelus, VIII. p 540. De aliis vero id genus ἀκαρπίαις, quibus ſæpenumero ultaſſe feruntur Dii Gentilium homines & loca, quibus erant ob co-m ſcelera infeſti, haud una apud eundem Pauſaniam alioſque veteres uctores occurrit mentio: ne jam certiora e ſacro fœdere ac nota hu-s rei exempla & comminationes, juſta veri & unius Numinis ira ac ndicta, haud infrequentes huc advocem, ut Levit. XXVI. 20. Deuter. . 17. & XXVIII. 22. &c.

V. 126. κείρονται δὲ γέροντες ἐφ' υἱάσιν] Verum hujus loci male ab Inprete accepti ſenſum, cumque alias haud reconditum, viderunt jam ad

ad eundem H. Stephanus, Vulcanius, & eorum hic inſiſtens
præſtantiſſima Fabri filia. Ut vero hic de *patribus* jam ſenio c
in morte *filiorum*, ſic de filio in inferiis patris ſeu de Oreſte di
Æſchylo Cœph. v. 178.

> Ἔπεμψε χαίτην κουρίμην, χάριν πατρί,
>
> *Miſit detonſam comam in honorem patris*,

quo ſenſu κούριμος ab Euripide etiam ſumitur, non vero, ut ibi
pres, χαίτην κουρίμην, *juvenilem comam* vertit. Quod adſtruit pa
milis Agathonis, Athenienſis itidem Tragici, apud Athenæum locu
p. 528.

> Κουρῆτας εἶναι, κουρίμου χάριν τριχός.
>
> *Curetas eſſe, detonſi gratia capilli.*

Nihil vero acerbius & præter naturæ leges, quam ubi debitum pat
a liberis officium, iis nempe ſolitas præſtandi *inferias*, a patribus
que jam ſenibus, mutato rerum ordine, mortuis defertur liberis. N
pe juxta illud Catonis Majoris de obitu præſtantiſſimi *filii* apud Ciceron
de ſenectute cap. ultimo, *cujus a me corpus crematum eſt, quod con
decuit ab illo meum.*

V. 127. αἱ βληταὶ θνήσκουσι λεχωΐδες] Mulieres hic innuit, quæ
puerperio, tanquam ſidere ictæ ſeu enectæ, una cum fœtu moriunt
Hinc apud Hippocratem de Mulierum morbis l. 1. c. LXXXV. non pu
pera quidem, ſed ipſe fœtus enectus βλητὸς dicitur nempe ἕτερον ὀ
βόλιον, ὃ τὸ παιδίον βλητὸν γενόμενον ἐκβάλλει, *aliud ejectorium* ſeu *med
camentum, quod fœtum enectum, ſive ſideratum ejicit*. Βλητοὺς ver
idem, & quod Medicorum filiis notum, ubi de Morbis l. 11. c. 11. &
c. VIII. *ſideratos* veluti & ſtupore corporis detentos; alibi autem
pleuriticos, qui celeriter & quidem mente læſi moriuntur vocaſſet; ad-
dit, de victu in morbis acutis ſect. IV. μάλα δὲ τοὺς τοιούτους οἱ ἀρχαῖοι
ΒΛΗΤΟΥΣ ἐνόμιζον εἶναι, διὰ τόδε μάλιστα, οὐχ ἥκιστα δὲ ὅτι καὶ ἀποθανόντων
αὐτέων, ἡ πλευρὴ πελιὴ εὑρίσκεται ἴκελόν τι πληγῇ, *hos autem potiſſimum
antiqui* SIDERATOS *eſſe cenſuerunt, cum ob id præcipue, tum ob id non
parum, quod mortuis latus lividum, tanquam ex plaga deprehendatur.*
Cujus nempe appellationis, cur βλητοὶ ſint iidem ab antiquis dicti, du-
plex ibi, & quod non ſatis obſervavit eruditiſſimus Fœſius, ratio *red-
ditur*; una, & quidem præcipua, ſtupor mentis, & quam *ibidem* no-
tat etiam Galenus, mortis celeritas; altera autem mortui latus, tan-
quam plagæ ictu lividum, & quam poſtremam cauſſam tangit *alibi idem*
Hippocrates, nempe Coac. Prænot. tmo. 400 cur *peripleumonici*, qui-
bus idem accidit quandoque, βλητοὶ itidem ſeu *ſiderati* ab antiquis fue-
rint appellati. Unde lux Heſychio βλητὸς, ὁ ἀπόπληκτος, & plenior
Phavorino, qui utramque appellationis illius modo dictæ rationem
tangit, βλητὸς, ὁ ἀπόπληκτος, ὁ ὑπὸ τῶν ὀξέων νοσημάτων αἰφνιδίως τε-
λευτῶν, nempe βλητὸς, *apoplecticus, qui e morbis acutis ſubito moritur.*
Βληταὶ proinde hic dicuntur λεχωΐδες ſeu *puerperæ*, quæ Dianæ λοχείας,
utpote *puerperii Deæ* vel *Lucinæ* ira, ſubito una cum fœtu perculſæ
veluti ſive enectæ. Unde haud male hic Scholia, βληταὶ, βιοληφθεῖσαι

ὑπ'

ὑπ' Ἀρτέμιδ☉, *percuſſæ a Diana.* Haud aliter nempe ac infra Hymin Cererem v. 102. Canaces filium βλητὸν ὑπ' Ἀπόλλωνος *ictum*, ſeu *cæſum ab Apolline* refert, aut quod de abortivo Semeles, illiuſque fulmine ictæ partu dixit Euripides Bacch. v. 91. &c.

Νηδύ☉ ἔκβολον μάτηρ
Ἔτικε λιποῦσ' αἰῶ-
Να Κεραυνίῳ πλαγᾶ,
Utero ejectum, ſeu abortivum partum
Mater edidit, relinquens
Vitam fulmineo ictu.

Unde *abortivus* etiam *partus* Hebræis נפל, *Nephel*. ſeu *ejectus* e matris utero, nempe ut modo ab Euripide, νηδύ☉ ἔκβολον ſimiliter dictus; neque ignota alioquin, quæ de percuſſa muliere gravida, ac inde abortum paſſa traduntur Exod. xxi. v. 22. 23. Ut proinde hic non ἀφορίαν ſolum ſeu *ſterilitatem* (quamquam ea inter graves pœnas ab irato ſceleribus numine illatas, præter Heſiodum Ἔργ. v. 242. Οὐδὲ γυναῖκες τίκτουσι, *neque mulieres pariunt* in ſacro etiam fœdere, ut Jobo xxiv. 21. & Hoſea ix. 14 commemoretur) ſed mortuas inſuper cum ipſo fœtu Dianæ ira, minime hic proinde, uti in Orphicis alioquin vocatur, ὠκυλοχείας, *matres* ſeu *puerperas* hic notet Callimachus.

V. 128. Τῶν δ' ἐνὸς ἐπὶ σφυρὸν ὀρθὸν ἀνέστη] Verum hujus loci ſenſum primus indicavit H. Stephanus, ut fœtus nempe hic intelligantur brevis ævi, ſeu, ut poſt eum ibi Vulcanius ὠκύμοροι. Quo nempe loquendi genere, ut hoc addam, uſus hic eam in rem Callimachus, quod ex omnibus animantibus contingat ἀνθρώπῳ μόνον ὀρθὸν ἵστασθαι, *hominem ſolum ſtare rectum* ſeu *erectum* ut id Galeno dictum præclari operis de uſu partium l. iii. c. vi. idque, ut dixerat c. iii. quod μόνῳ τῷ αὐτῷ καὶ ἰνὸς τῶν σκελῶν ἡ ῥαχίς ἐστι, *ſoli enim ipſi ſecundum rectitudinem crurum eſt ſpina.* Σφυρὸν autem cum de *malleolo pedis*; tum de *talo*, ut hoc loco; tum de *pede* etiam cum *crure*, ut viderunt jam alii, dictum liquet. Opportune autem hic Horatianum illud *l. ii. Ep. i. v. 176.* attulit Anna eruditiſſima, *recto ſtat fabula talo*; neque tamen certum, quod ibi obiter additur, *talum* dici *aſtragalum*, qui vulgaris quidem eſt error interpretum, & cui, ut alia hic mittam, repugnant quæ apud Galenum de pedis diviſione ſequitur, laudati operis de uſu partium l. vii. c. vi. ſed maxime libro de Oſſibus cap. xxii. ubi tota via doet aberrare, qui ita ἀστραγάλους vocant; & cap. ſequenti, ubi plenius adhuc id totum explicat, & partem eam pedis, qua gradimur, & pro de qua etiam ſtamus, alio, quam ἀστραγάλου nomine, dici obſerc.

V. 129. εὐμενέης τε καὶ ἵλα☉] Non proinde *perfidum ridens Venus*, uti ab Horatio dicitur l. iii. od. xxvi. ſed qualis alibi ab eodem *Erina ridens* lib. i. od. ii. ſeu noto ejus epithero φιλομειδής, ita *blande* am *ridens* ſeu *benevola*, & *propitia* inducitur hic Diana. illis nempe ium incolis, qui diverſo plane ab iis paullo ante devictis inſtituto, is & æqui tam erga cives, quam erga hoſpites erant ſtudioſi ac tenaces.

naces. Haud aliter proinde ac de placatis Eumenidibus, a
futuris Atticæ propitiis, non vero infeſtis, quales prius,
mus, ſe ferebant, ait Æſchylus Eumen. v. 1043. ἵλαοι δὲ
γᾷ, *propitia vero & benevola terra* Atticæ. Hinc ΣΩΤΕΙΡ[Α]
na, ſeu ut benevola conſervatrix, a variis olim, quod ob
nui, urbibus culta, ut præter Syracuſanos, quod in num
adhuc hodie comparet, a Pellenenſibus Achivis, aut apud
Arcadas, juxta Pauſaniam p. 453. & 520. Ad quem proi[nde]
ejuſdem Deæ & *Servatricis* cultum reſpexit Auctor Orphicor[um]
verſu 1. Hymni de quo jam ſupra ad verſ. 1. In eundem au[tem]
ſicut abunde ex iiſdem liquet, ſcripti iidem *Hymni Orpheo*
buti: ut nempe benevola & *propitia* ſibi Numina, dum ce[le-]
brant Myſteria, continuo redderent, ac proinde *ſolemnes in*
que veterum formulæ, ἵληθι ἔρχυ (ut *hic itidem dicitur*,
ſis propitius, veni propitius &c. ſicuti etiam infra *ultimo*
rerem Hymn. verſu, ἵλαθί μοι, & qua de *re ibidem*. Adde
plura Jovis Μειλιχίυ fana aut ſimulacra exſtitiſſe *leguntur ap[ud Pau-]*
ſaniam, & Ara etiam in genere θεῶν Μειλιχίων *apud eunden[m]*
p. 686.

V. 130. εὖ μὲν ἄρυρα φέρει ϛάχυν] A placatis *nempe ſeu pr[o-]*
Numinibus, omnia ſibi ac terræ, quam *incolebant*, fauſta, G[e-]
ominabantur. Sic placatæ Eumenidis diris, ut paullo *ante dixi, i[n-]*
ta ſeu verius promiſſa verſis, felicem terræ *proventum* Atticæ c[onti-]
nuo augurantur, apud Æſchylum Eumen. v. 941. &c.

> Δενδροπήμων δὲ μὴ πνέοι βλάβα,
> *Arboribus autem noxium ne ſpiret damnum.*

& quæ plura ibi eam in rem leguntur. Sic Rhea etiam *Phrygibus* ex[ora-]
rata apud Apollonium Rhod. I v. 1142.

> Δένδρεα μὲν καρπὸν χέον, ἄσπετον, ἀμφὶ δὲ ποσσὶν
> Αὐτομάτη φύε γαῖα τερείνης ἄνθεα ποίης.
> *Arbores uberrimos refundebant fructus, circum pedes autem*
> *Spontanea e terra pullulabat herba tenera ac florens.*

Simile extat Chori Danaidum votum pro Argivorum terra, apud di-
ctum modo Tragicum Suppl. v. 696. καρποτελεῖ δέ τοι, *fructus autem*
ferat. Haud mirum proinde eadem beneficia *Dianæ* hic accepta tri-
bui, quæ a Cerere *ſpicifera* ſeu FRVGIFERA alioquin, ut ea *in marmo-*
ribus antiquis dicitur, proficiſci credebantur; ac unde *Πολυκαρπ*ε & *Πο-*
λύσταχυ eadem apud Theocritum invocatur Idyll. x. v. 42. immo a *qua*
ipſe Callimachus inter alia contendit infra Hymn. in *eandem v. 137.*
φέρε ϛάχυν, *fer ſpicam*, quod hic a Diana & iiſdem verbis factum dici-
tur. Notum quippe hanc Deam illis etiam ſymbolis in antiquis *Ephe-*
ſiæ ſeu πολυμάστου Dianæ aliiſve ſimulacris effingi, *quæ eam* non pro
Luna ſolum, ſed pro *Tellure* ſeu Natura omnium procreatrice, eandem-
que cum Cerere habitam, abunde arguunt.

Ibid. & V. 131 εὖ δὲ γηρας τετραπόδων] Fecunditatem nempe ar-
mentis loco peſtilentiæ, quæ eadem, ut antea vidimus, *depaſceret, hic*

præ-

præſtat Diana; ſicuti Eumenides rurſus apud Æſchylum in cognomine dramate v. 947. &c.

Μῆλά τ' εὐθενοῦντ' ἄγαν
Ξὺν διπλοῖς ἐμβρύοις
Τρέφοι χρόνῳ τεταγμένῳ.
Pecoraque porro valde fecunda
Cum gemello fœtu
Nutriat ſtato tempore;

& ſimiliter Danaidum Chorus apud eundem, Suppl. v. 698.

Πρόνομα δὲ βοτὰ τᾶς
Πολύγονα τελέθοι.
Animalia autem ante urbem
Paſcentia ſint fecunda.

V. 131. & 132. Οὐδ' ἐπὶ σῆμα Ἔρχονται] Duo nempe alia juſtorum a Diana dilectorum beneficia, his & ſequentibus verbis tangit: unum hic, quod monumentis majorum, aut quæ ſibi ipſi in patria paraverint, condentur, non profugi proinde & extorres. (ſicuti illæ, de quibus paullo ante, gravidæ mulieres) in alieno ſolo; eo ſolatio orbi occumbent. Alterum, uti mox ait, quod ſenio demum & annis confecti, illos iiſdem monumentis condi contingeret. Quanti vero primum illud omni ævo & ubique fuerit habitum, condi nempe monumentis patriis, (quæ a Græcis σήματα, ut hoc loco & apud Thucydidem l. II. p. 120. τὸ δημόσιον σῆμα, vel τάφοι, μνήματα, Atticis etiam θῆκαι, eæque πατρῷαι aut πρόγονοι, aut πολλὰ etiam προγονικὰ dicebantur, *patria aut majorum monumenta*) abunde cum e Sacro Fœdere ut Jacobi morti proximi ad Joſephum Gen. XLVII. v. 29. 30. aut Nehemiæ ad Perſarum Regem verbis Nehem. II. 3. 5. tum ex inſtitutis, moribus ac legibus eam in rem aliarum Gentium conſtat, & de quibus nos alibi, ut ad Æſchyli Perſas v. 405. Θῆκαί τε προγόνων. Quum contra pro graviſſimo τῶν ἀδίκων, de quibus hic agit Callimachus, ſeu *injuſtorum* vel impiorum pœna duceretur, eo beneficio orbari; uti rurſus e l. I. Regum XIII. v. 22. aliiſque exemplis veterum Annalium, aut teſtimoniis Auctorum liquet.

V. 132. πλὴν εὖτε πολυχρόνιοι] Alterum illud, quod modo dixi, beneficii genus, ſeu *longævitas* juſtis ac probis a Diana præſtita hic dicitur. Inſignis proinde locus, & cum tot aliis, qui eam in rem leguntur in Sacro Fœdere, de *longævitate* ſcilicet, tanquam de ſingulari præmio aut retributione probis ſeu Dei, parentum, aut patriarum legum obſervantibus, propitio Numinis favore, indulta conſonus: uti ter alia Pſalm. XXI. 5. *Vitam petiit a te, dediſti longitudinem diem in ſeculum & ſeculum*, ac ſimiliter a Jobo cap. V. verſ. 26. *ingredieris in ſenectute ſepulcrum.* Quod his nempe & ſuperioribus verbis a Callimacho dicitur. Οὐδ' ἐπὶ σῆμα Ἔρχονται, πλὴν εὖτε πολυχρόνιόν τι φέρωσιν, *neque ad ſepulcrum venient, antequam longævitatem retulerint.* Hinc illa Herodis, quamquam inanis, impii quippe ac injuſti, de verba apud Joſephum Ἀρχ. l. I. c. XVII. τὸ τι θνῆσιν ὅταν τεθεραπευκάμων;

καρπὸν ὅστ' ἂν ἐπὶ μῆκος βίον προφέρῃ, ubi vetus In
rem vero ita coluimus, ut in longum nos ævum progreſſi
Immo unde etiam apud Gentiles, ſicuti hic apud C
ſummam ſenectutem ſana mente & corpore integro per
maximam corporis non ſolum, ſed animi quoque, in
pe ac Deorum cultu exerciti curam habuiſſe cenſebantu
ſcit ipſe, quamquam alioquin Deorum, & omnis proi
σεβείας irriſor, in Macrobiis Lucianus; firmatque cum N
rum Sapientiſſimi, tum Tireſiæ ac Numæ, tanquam L
deditiſſimorum exemplis; quorum illum ad plures etiam
ſeu Numam ſupra octogeſimum annum, & quod aliunc
ſtat, vitam traduxiſſe ibidem refert. Quibus adde, quo
Battiadem, ſe illi Tireſiæ, ut ingens cæcitatis ſolatium,
ta terminum longævum; aut quod Hyperboreos, tanquam pr
linis cultores, πολυχρονιώτατον αἷμα, valde longævum genus vo
præcedenti v. 282.

V. 133. Οὐδὲ διχοστασίη τρώγει γένος] Novum hic adhuc &
beneficium tangit, a Diana in juſtos & probos collatum; nemp
nulla interna diſcordia, quæ ſæpe domos firmiter ſtantes everti
rarent eorum familiæ, ſed in ſumma concordia domeſtica,
agerent; Quam in rem Alcinoi filiæ, maritum, familiam, &
diam uno eodemque verſu adprecatur apud Homerum Ulyſſes C
v. 181.

Ἄνδρα τε, καὶ οἶκον, καὶ ὁμοφροσύνην ὀπάσειαν.

Verum quum eam in rem, ſeu in publicæ aut privatæ concordiæ
dem & commoda tot alia exſtent præclara veterum ſcita, eademque
culentis exemplis teſtata; tum longe ſunt clariſſima, quæ ſuppedi
magno numero nummi antiqui Græci Latinique, in quibus modo
riarum inter ſe urbium, aut vero ipſorum, qui ſimul regnabant, Pri
cipum OMONOIA vel CONCORDIA ſignatur; aut ſimiliter CON
CORDIA IMPERII; vel omnium cum Principe Reipublicæ ordinum
ut CONCORDIA PROVINCIARUM; CONCORDIA EXERCI
TUUM; CONCORDIA MILITUM; CONCORDIA PRÆTORIA-
NORUM; CONCORDIA EQUITUM; aut vero privata etiam ſeu do-
meſtica Auguſtarum cum conjugibus Cæſaribus CONCORDIA itidem
inſculptum.

V. 134. θυωρὸν] Notant hic Scholia. θυωρὸν dici de menſa, quæ ami-
cis paratur, ἡ φιλικὴ τράπεζα, proprie autem de ea quæ Diis eſt ſacrata,
κυρίως δὲ ἡ θεοῖς ἀνακειμένη. Quod poſtremum non ex Heſychio ſolum,
ſed præterea e Pherecydis dicto liquet apud Laertium in ejus vita, & a
Phavorino, ſed a quo id Lycophronis pro Callimachi, quod μνημονικὸν vi-
detur ἁμάρτημα teſtimonio firmatur, θυωρὸς γὰρ κυρίως, ἡ τράπεζα,
παρὰ τὸ θύη τῶν θεῶν δέχεσθαι· θυωρὸς ἡ τράπεζα, παρὰ Λυκόφρονι, ἡ καὶ
τὰ θυμιάματα ὁρῶσα ἢ φυλάττουσα, h.e. θυωρὸς enim proprie menſa, quod
θύη, ſeu ſuffitus Deorum recipiat. θυωρὸς menſa apud Lycophronem, quæ
τά

τὰ θυώματα ſeu ſuffimenta ſervat & cuſtodit. Adde Athenæum l. v. p. 195. ubi in ſolemni illa pompa Antiochi, trecentas ferme ejuſmodi *ſacras menſas*, θυωρίδας nempe, illatas dicit. Θυωρὸς enim & θυωρίδας promiſcue eaſdem dictas conſtat præterea e Polluce l. iv. c. xix. p. 203. prout ibi omnino legendum exiſtimo, καὶ τράπεζα πέμματα ἔχουσα, ἡ θυωρὸς ὀνομαζομένη, ἢ θυωρίς, *& menſa cui liba impoſita, θυωρὸς vel θυωρὶς appellata.* Ubi Latinus Interpres pro πέμματα male legiſſe videtur στέμματα, qui *corollas* vertit. Θυωροὶ vero aut θυωρίδες (non autem θεωρίαι, vel juxta magnum quoque Caſaubonum ad prædictum Athenæi locum, θεωρίδες) dictæ, ſacræ id genus cum libis aut ſuffimentis menſæ. A quibus diverſa omnino fuerunt θεωροὶ, θεωρίαι & θεωρίδες, ac diverſa etiam, ut aliunde notum, earundem vocum origo. Dicti enim θυωροὶ, ut id modo e Phavorino vidimus, ac firmat etiam Heſychius, & alioquin ad Laertium idem ὁ πάνυ viderat, παρὰ τὰ θύη ὁρῶν, *a ſuffimentorum cuſtodia*; ac unde θυωρίτης, τραπεζίτης, & θυωρῆσαι, juxta eundem Heſychium & poſtrema quidem ſignificatione. Quod vero addit in explicatione vocis θυωρὸς Heſychius, καὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ μυρεψοὺς οὕτω, h. e. θυωρῶ voce, non *menſam* ſolum, in qua ſuffimenta ad uſum ſacrorum repoſita, ſed *ſacerdotes* ipſos & *unguentarios ita dictos*, firmat egregie poſtremum, quod attinet, & quod opportune hic notare licet, Nicander Ther. p. 7:

— ἥν γε θυωροὶ
Πρώτην, μεσσατίην τε, πολύτριπτον καλέουσιν,
— quam unguentarii
Primam, mediam & multum tritam vocant;

Sicuti bene eam vocem θυωροὶ per *unguentarios* reddidit ibi Interpres, nec id debuit proinde a Græcarum vocum Latinis Collectoribus hactenus prætermitti.

V. 135. Εἰνάτερες γαλόῳ τε] Ad Homeri exemplum cum alibi, tum Iliad. X. v. 473. γαλόῳ τε καὶ εἰνάτερες, *gloreſque & fratriæ.* Heſychio autem εἰνάτερες non ſolummodo *fratrum uxores*, ſed præterea αἱ σύννυμφαι dicuntur, ſeu ut id Ælius Dionyſius explicat apud Euſtathium Iliad. Z. p. 648. αἱ τοῖς ἀλλήλων ἀδελφοῖς γεγαμημέναι, ἃς συννύμφους τινὲς φασιν, *quæ ſuis invicem fratribus nuptæ*, quas συννύμφους *quidam vocant.* Ἀέλιοι contra, ut ibidem obſervatur, & pleonaſmo litteræ I αἰέλιοι dicebantur, qui duas ſorores duxerant, apud Heſychium itidem αἴλιοι & αἰέλιοι, non, ut poſtrema vox corrupte ibi, αἴλιοι, quod vidit jam ad eum locum Guyetus.

Ibid. περὶ δίφρα τίθεντο] Nempe *circa menſam ſeu θυωρὸν*, de qua ante; unde liquet primo δίφρα & δίφρους promiſcue a Poetis dici, ſicut ῥύπους & ῥύπα, λύχνους & λύχνα, κελεύθους & κέλευθα, ut hoc & alia inſuper notat Euſtathius Iliad. Λ. p. 108. & quomodo τὰ τράχηλα γυμνάζει, pro τοὺς τραχήλους a Callimacho dici obſervat, inſuper eodem loco & præterea Etymologici Auctor in voce κέλευθα, unde inter hujus poetæ Fragmenta idem locus fuit jam relatus. Alterum ad priſcum morem hic reſpici, quo, ut e plurimis Homeri locis conſtat, & Athenæo

næ præterea l. xi. p. 459. (qua de re obiter ol
Cæſares p. 11. & 300.) non accumbebant Heroic
ſeu tricliniis ad menſam, ſed ſellis ad eandem in
las θρόνους, κλισμοὺς, δίφρους, promiſcue vocat Va

V. 136. τῶν εἴη μὲν ἐμοὶ φίλος, ὅστις ἀληθής] In
dationem ſeu reſtitutionem eruditiſſimi Tan. Fabri,
ait, placituram adfert præſtantiſſima ejus *filia*, nem
θὴς legatur, ὃν κε φιλήσης, vel quod magis eidem Fa
φίλος τοί, ad exemplum nempe illius quod *ab hoc P*
in Cererem. v. 117. ὃς τοὶ ἀπεχθής. Cui emendati
videtur, & anſam procul dubio dediſſe, quæ *hujus lo*
liis explicatio, nempe εἴη μοι φίλος, ὅστις ὑπὸ σοῦ φε
amicus quicunque a te providetur ſeu cujus curam *geris*
omnino & verum ſi quid judico, horum *Callimachi*,
leguntur, verborum ſenſum, viderat, & ad eundem ac
phanus. Nempe ut illud τῶν hic ad eos *referatur, quibu*
vente iiſdem ac propitia, tot bona provenire modo dixer
continuo. *illorum in numero*, ſeu *e quibus ſit*, *quicunque*
verus & ſincerus; *ipſe quoque*, ut pergit, *ſim unus ex illis*
qui H. Stephanum jure hic ſequutus eſt Vulcanius,

Horum ego de numero Dea ſim, ſit quiſquis amicus,
Et mihi ſincerus.

Idque ſicut ſimile etiam votum in amicorum *ſuorum* grati
poſuerat Callimachus, Hym. in Jovem v. 69.

Σῶν τεράων, ἅ τ' ἐμοῖσι φίλοις ἐνδέξια φαίνοις,
Tuorum auguriorum, quæ utinam amicis meis fauſta oſte

Quæ utique longe commodior hic eſt & conſona *prioribus*,
præterea Poetæ verbis, prout in editis hactenus & ſcriptis ejuſd
bris leguntur, hujus loci explicatio; ut haud neceſſe ſit *proin*
etiam conſultum, eam ad lubitum refingere; nihil*que obſtet* om
cur vox ἀληθής optime ſtare hic non poſſit.

V. 138. Τῇ ἵν μὲν Λητοῦς γάμος ἔσσεται] Novum *hic poema ſ*
det, quo & *Latonæ* cum Jove *nuptiæ*, & *Apollo* præterea ac Diana
tiſſimum, ut continuo addit, forent celebrandæ; quale ſi a *Callimac*
ſcriptum, idem cum tot aliis eruditiſſimi Poetæ *ſimul* & Critici luc
brationibus periit. Neque enim veriſimile Hymnum ſequentem *in D*
lum hic ab eodem innui; quo non adeo *Latonæ nuptiæ, quam partu*
aut pariendi difficultas, ejuſdemque partui proximæ varii errores con
tinentur; neque præterea multus in eodem de Apolline aut *de Diana*
ſermo; aut vero hujuſce labores ac venationes, *quæ tamen omnia ſe*
illo poemate celebraturum hic & ſequentibus verſibus ſpondet, *ibidem*
leguntur.

V. 141. Φαεινὴν φορέουσιν] Φωσφόρον quippe, ut ante vidimus,
ſeu Σελασφόρον, prout eadem in Attica teſte Pauſania *lib. 1. p.*
59. colebatur, ſive *Luciferam*, ac proinde Νυκτὸς ὀφθαλμὸν, *No-*
ctis oculum, ab Æſchylo pridem dictam Sept. Theb. v. 396. Un-
de

de radios etiam eidem tribuere videtur Sophocl. Oedip. Tyr. verſ. 216.

Ταί τε πυρφόρους Ἀρτέμιδος αἴγλας

Atque igniferos Dianæ radios ſeu fulgores,

ſicuti nempe Σελήνης αἴγλην dixit itidem Apollonius l. IV. v. 167. Immo unde Dianam Δικτύνναν (de qua infra ad v. 205.) a Græcis dictam tradit Phornutus cap. penult. διὰ τὸ δικεῖν ſeu βάλλειν τὰς ἀκτῖνας, *ab emittendis radiis*. Δικτυῶ vero, non de Diana quidem, ſed de muliebri choro in ſolemnibus Bacchi Feſtis peragi ſolito, dixit Dionyſius Alex. v. 841. de quo loco infra.

Ibid. Ὅτ' ἐς Διὸς οἶκον ἐλαύνεις] Seu ἐς Διὸς δωμάτιον, ut de cœlo itidem Comicus Ran. F. 226. quum nempe ex Oceano, Dea bigis pro more vecta emergeret, quo Dianam ſeu Lunam, ut antea obiter dictum, æque ac Solem, aut reliqua etiam ſidera ut de iis Aratus Διοσημ. v. 14. demergi, indeque oriri denuo ferebant vulgo Poetæ, immo mare ibi a Sole, a Luna autem Solem alibi, juxta illud Anacreontis Od. XIX. τὸν δ' ἥλιον Σελήνη, nempe quod ante dixerat, πίνει, *Solem vero Luna ebibit*. Unde de eadem Luna, epoto quaſi Sole, ſeu luce ab eo accepta, ex Oceano prodeunte, ait verſu jam ante adducto, Valerius Flaccus l. II. v. 295. *quæ nunc trabis æquore bigas*. Id enim ἐλαύνειν Græcis, quod obvium, dicebatur, & ſicuti de fratre Apolline ait Pindarus Ol. od. VIII. ἐς Ἴστρον ἐλαύνων, *ad Iſtrum vectus*, quadrigis nempe, conſueto ejuſdem Dei, ſicuti Lunæ bigis, ut notant veteres Grammatici, ritu, non vero ut ibi Lyrici Interpres, *equitans*. Cujuſmodi autem bigis vectæ & præeunte quidem ac habenas regente Heſpero, ſpectatur etiamnum Romæ inſigne ſimulacrum in Arcu Conſtantini, inter alia & præclara omnino ejuſdem Arcus ornamenta, ab eximiis Urbis Antiquariis vulgata. Ut proinde haud mirum ſit, Perſas uno ritu Lunam & Heſperum, ſeu Dianam & Venerem coluiſſe, uti e Strabone jam monuit vir ſummus J. G. Voſſius Idolol. l. VII. c. I. Alias de eodem Heſpero Boethius l. I. Met. V.

Et qui primæ tempora noctis
Agit algentes HESPERUS *ortus*,
Solitas iterum mutet HABENAS,
Phœbi pallens Lucifer ortu.

non aurigans quidem ibi, ſed equitans, unde ἱππότης etiam, quod obſervo, ab Euripide apud Hephæſtionem p. 85. dictus, & mutato quidem equo, ut de eo Statius Theb. l. VI. v. 240. prout idem nempe, quod ibi notat vetus Papinii Interpres, vel *Lucifer*, vel *Heſperus*, ſeu Horatio *Veſperus*, dicebatur.

V. 142. ἐνὶ προμολῇσι] Vide quæ de poſtrema hac voce notavi ad v. 99. In hoc autem cœli *veſtibulo* Dianæ *occurriſſe* dicuntur Mercurius, ut ſequenti verſu, ac Apollo; quod nempe uterque in atriis, ſeu veſtibulis ædium, atque ante earum fores & προπύλαιοι inde ambo etiam dicti, apud Græcos colerentur. Hinc Mercurium, quod adtinet, προπυλαίου ejuſdem ſtatua in Arcis ingreſſu Athenis extitiſſe dicitur Pau-

Pauſaniam l. 1. p. 40; idemque πρὸς τῇ πυλίδι, *ad portulam* ſacratus
Demoſthenem legitur adv. Euergum p. 682; & quo ſpectant in
quæ veteres ad Comicum Critici notarunt Ἐφημ. 6. 699. ἔθος εἶχον
μὲν ἱδρύοντες πρὸ τῶν θυρῶν, *erat iis in more Mercurium erigere an*
res ædium. Immo unde Στροφαῖος idem Athenis etiam cultus, de
Ariſtophanes in Pluto p. 109. h. e. παρὰ τὸ στρόφιγγι τῆς θύρας ἱδρύμε
apud cardinem januæ erectus; Syracuſis autem, teſte Athenæo l. x. p.
τῷ Ἑρμῇ τῷ ἱδρυμένῳ ἐπὶ τῆς αὐλῆς, *Mercurio erecto in ipſo aula*
Dionyſii Regiæ *aditu.* Ut mittam, quod Abydi ſimiliter ἐν προθύ
ſeu *veſtibulis* idem ſtatuatur a Theod. Prodromo in Rhodantis & D
ſidis amoribus, a doctiſſimo Gaulmino editis p. 105. Adde, qu
Dianæ ſeu Lunæ orienti occurriſſe inde hic dici potuit Mercurius; qu
idem ſubinde, haud aliter ac Luna, ad veſperam oriri, mane aute
occidere ſoleat. Ut ita duplex hujus *occurſus* ratio reddi hic poſſit; pri
e ſacris apud Græcos conſuetis; altera Phyſica ſeu ex Aſtronomoru
ſcitis.

V. 143. Ὅπλα μὲν Ἑρμείης ἀκακήσιος] Arcum nempe & pharetram
quæ etiam *arma Dianea* a Gratio dicuntur Cyneg. v. 252. & quæ ea
dem abinitio hujus Hymni a Jove. dein a Cyclopibus fabricari ſibi pe
tit, v. 81 & 82, quibuſque inſtructa paſſim cernitur in monumentis an-
tiquis. Detracta vero a *Mercurio* huic Deæ a venatione reduci *arma*,
ſeu quod ille non unius eſſet Jovis, ſed aliorum etiam magnorum Deo-
rum λάτρις, (ut ille cæteroquin de ſe, tanquam Deorum tantum ſum-
mi *famulo* loquitur in Jone, Euripid. v. 4.) ac unde etiam in genere
MINISTRATORIS ſeu διακόνου, uti ab Æſchylo dicitur *Prom.* v. 941.
nomen ei datum in veteri lapide in Cl Sponii Miſcell. p. 91. ac noviſſi-
me in marmoribus Felſineis ab illuſtriſſimo Comite Malvaſia *vulgatis* le-
gitur p. 490, aut tanquam caduceator, & armorum proinde optimus
ſequeſter vel cuſtos ſeu ὁπλοφύλαξ, prout alias Hercules dicitur in mar-
moribus Oxon. p. 264 ac in nummis etiam antiquis. Ἀκακήσιος autem
dicti hic *Mercurii* duplex ratio in Scholiis traditur; una a monte Arca-
diæ ita dicto; altera tanquam foret μηδενὸς κακοῦ παραίτιος, *nullius*
mali auctor. Priorem Pauſaniæ teſtimonio firmarunt jam hic poſt eru-
ditiſſimum, qui iis præiverat, L. Gyraldum, viri docti. Ἀκακήσιον
quippe urbem Arcadiæ memorat Pauſanias l. VIII. p. 514. ubi cultus
fuerit Mercurius Ἀκακήσιος, ibi nempe ab *Acaco* (quod notat etiam
Stephanus) & unde eidem Mercurio a loco nomen Lycaonis *filio nu-*
tritus. Alteram ſignificationem hujus vocis quod attinet, Ἀκακήσιος
nempe, quaſi ἀκάκητος, quomodo dictum eundem Phornuto vidit *etiam*
Gyraldus, ſeu ab omni malo inferendo alieni, & qua *voce* ἀκάκητα uſus
eſt Nicander Alex. p. 168, aut prout ἀκάκης ab Æſchylo extitiſſe dici-
tur Darius Xerxis pater Perſ. v. 857. ἀκάκης, ἄμαχος βασιλεύς, *a ma-*
lo inferendo alienus, invictus Rex. Ita etiam hic Mercurius tanquam
verus Ἀλεξίκακος, ſeu *malorum averruncator* vel *depulſor* qualis Hercu-
les aliique Dii ſubinde dicti, aut ipſemet ab omni *malo*, ſeu probro
immunis dicitur. Ut proinde non eſſet hic Ἑρμῆς Δόλιος, qui infans

etiam-

etiamnum arcum Apollini, ſurripiens depingebatur in veteri tabula, juxta Philoſtratum Icon. l. 1 p. 769. aut vero χθόνιος, ſicut alias ſubinde dictus & cultus fuit, ſed qualis in marmoribus aut nummis quoque antiquis occurrit, vere ſcilicet COELESTIS & PACIFER.

Ibid. & V. 144. Ἀπόλλων ὅτι φέρησθα] *Apollo* nempe hic juxta Mercurium, Dianæ in Cœli veſtibulo obvius, tanquam προπύλαιος itidem Deus, ſeu ante fores ædium, aut in earum atriis & veſtibulis apud Græcos, ut e priſcis Auctoribus ac monumentis liquet, ſacratus. Quo nomine προστατήριος etiam, θυραῖος, Ἀγυιεὺς ab iiſdem dictus & cultus; ut illud e Sophoclis Electra conſtat, v. 640. Φοῖβε προστατήριε, ὅτι πρὸ τῶν θυρῶν ἵδρυται, *quod ante fores erigitur*, ac e Demoſthene præterea adv. Midiam p. 392. qui illum eodem nomine Athenis invocatum docet. Θυραῖον autem eadem de cauſa, ſeu ante ædium fores, tanquam *exitus & introitus potentem*, ſacratum tradit Macrobius Saturn. l. 1. c. 1x. Sic idem Ἀγυιεὺς, quod præter eundem Macrobium, e Poetis maxime Atticis & antiquis eorum enarratoribus, Ariſtide præterea in Smyrnam p. 407. T. 1. obvium, ante fores itidem cultus, columna in acutum obeliſci inſtar eidem dicata. Feræ autem, quam e venatione Κυνηγὸς Diana retulerat, onere eandem ſublevare hic dicitur, eamque feram ſuſcipere Apollo; quod nempe idem juxta ſororem Ἀγροτέραν, venationi præeſſe crederetur; ac ei proinde ſimul ac Dianæ vota a Venatoribus nuncupari, de impertiendis prædæ primitiis, ſolita: ut id jam ante ad v. 104. ex Xenophontis & Arriani Cynegeticis monui. Quibus adde Ariſtidem, qui feras & venationem, Apollinis ac Dianæ luſum vocat, Hym. in Minervam p. 25. T. 1.

V. 146. τοῖος γὰρ αἰεὶ Τιρύνθιος] In Scholiis MSS. ad Homeri Iliada, quæ olim penes virum πολυμαθέστατον J. Voſſium, dum in Anglia publico nomine agerem, ejus beneficio evolvere mihi licuit, hæc occurrit gloſſa ad verba Iliad. Hom v. 231. ἡμεῖς δὲ ἐσμὲν τοῖοι, *nos autem ſumus tales*, nempe τοῖοι, οἱ γλωσσογράφοι τὸ τοιοῦτοι, ἀντὶ τοῦ ἀγαθοί, ὅθεν καὶ ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΣ τῶν ΤΟΙΩΝ ἀεὶ ΚΕΧΡΗΤΑΙ, h. e. τοῖοι *Gloſſographi vocem* τοιοῦτοι *pro* ἀγαθοὶ ſeu *boni uſurpant. Unde etiam* CALLIMACHUS *ſemper voce* τοίων UTITUR. Cujus equidem notationis cum hic, tum plura adhuc in paucis illis, quæ ſuperſunt Callimachi poematibus exempla, & quæ vel additus iiſdem Græcus ſingularum vocum in editione Pariſienſi index, in iſta etiam repetendus, abunde ſuppeditabit.

V. 147. Ἕστηκε πρὸ πυλάων] προπύλαιος proinde ſtatuitur hic etiam Hercules, & quidem quo relatam a Diana venatrice prædam, quam continuo deglutiret, ibidem, ut hic dicitur, præſtolaretur. Unde facta iterum a Callimacho mentio, ut mox videbitur, Dei hujus ἀδηφαγίας. Adde, quod idem Hercules, haud male hic in ea ſtatione poſitus videtur, qui COMES OMNIUM DEORUM vocatur in marmore antiquo Synt. Reineſii p. 112.

V. 148. Νεῖαι πῖον ἰδέσθαι] Decantata nempe hujus Dei, & cujus infra, ut modo dixi, meminit ἀδηφαγία ſeu inexplebilis quædam ingluvies

vies & voracitas, qua factum, ut boves integros d
Βουφάγος etiam dictus feratur. Unde de quodam ad
helluone, refert in Apollonii vita Philoſtratus l. v. c. v
eo nomine reprehenſum, Herculis exemplo ſe tueri
σιτία αὐτοῦ παραπλησίως τοῖς ἄθλοις ᾔδετο, *adeo ut ejus*
ferme cum ejus certaminibus celebrentur. Quod Hercul
circa epulas ſtudium, ſicuti ejuſdem nota aliunde vorac
ſimas rationes ab Athenæo recenſetur l. x. p. 412. ut
quod vulgo de eo traditur, ſed voluptuariam maxime vi
deri debeat hic Alcides. Hinc οἰνοποσίαν *ejus.* haud m
tatem, notarunt veteres; unde & *crater Herculis* a Græ
ipſe ebrius ac ejuſmodi craterem aut cyathum *tenens*, ſp
num in antiquis aliquot Thebanorum nummis. Sed *qua*
v. 160. agendi adhuc opportunior erit locus.

Ibid. & V. 149. Θεοὶ δὲ ἐπὶ πάντες ἐκείνῳ Ἄλληκτον γελόων
Homerica, quæ huic Poetæ ſolemnis, imitatione, *Iliad. x.*

Οἱ δ᾽ ἄρα πάντες ἐπ᾽ αὐτῷ ἡδὺ γέλασσαν

Hi autem, omnes ſuper ipſo ſuaviter riſerunt.

Alibi vero, ut hoc loco, de Diis ad Vulcani *per domum*, q
claudi, circumcurſitantis adſpectum, Iliad. A. v. 599.

Ἄσβεστος δ᾽ ἄρ᾽ ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσιν,

Inexſtinguibilis autem excitatus eſt riſus beatis Diis.

Hinc illud ἄλληκτον, quod hic de ſimili Deorum *riſu dicitur*, ex
itidem brevia Scholia ad Iliad. v. 632. ἄλληκτον, ἀκατάπαυστον,
στον; *irrequietum, immedicabilem*; alibi ἄλληκτον, ἀλλήκτως, q
tione etiam occurrit apud Apollonium Rh l. 1. v. 1148. ἐκ
ἄλληκτον de aqua nempe *indeſinenter* ſcaturiente e monte Dindymo
gulari Rheæ, de quo ſupra ad v. 31. Hym. in Jovem, *beneficio.*
que vero hic aut ſuperiori apud Homerum loco, Venus tantum φ
μειδής, aut vero Bacchus φιλογέλως, de quo Julianus *Imp. in Cæs*
bus; vel *ridens* Pallas ſaucium Martem intuita, *Iliad.* Φ. v. 408, vel
nus Deorum Parens, ad Dianæ non *ridentis* quidem ſed *flentis* adſp
ctum, eod. lib. v. 508.

Ἕλε πατὴρ Κρονίδης, καὶ ἀνήρετο, ἡδὺ γελάσσας,

Cepit Pater Saturnius, & interrogavit dulce ridens;

Sed ipſe una cum omni Deorum cœleſtium Choro, in *inextinguibilem*
illum *riſum* effuſus. Quo nomine etiam Homerum alioſque *Poetas re-*
darguit apud Platonem Socrates de Republ. l. III. p. 388. & 389. quod
utrumque illum tum *fletus*, tum *riſus*, utriuſque etiam immodici,
adfectum, non Heroibus ſolum, ſed Diis & quidem *Deorum ſummo*
tribuere non dubitarint. Proclus autem in iis, quæ in πολιτείαν illam
commentatus eſt, ita ea de re diſſerit, ut agnoſcat *lacbrymas & riſum*
decere quidem eos, qui naturæ humanæ *ſunt compotes*, *non autem*
Deos, addita etiam ratione, quod procul a voluptate ac dolore *conſtitu-*
tum ſit ſupremum Numen: *inde tamen* utrumque *illud ab Homero*
aliiſque μυθοποιοῖς, Diis tribui, ob providentiam eorum, *qua res hu-*
manas

Hinc etiam, ut ibidem addit, non *ſemper* quidem *flere*, ſed *ſemper ridere* Deos, ab iiſdem Poetis (uti hoc etiam loco a Callimacho) dici, quod *lachrymæ* ſint eorum in res humanas, caducas illas & mutabiles, Providentiæ documenta; *riſus* autem, eorundem in univerſa & ſemper ita ſe moventia, Providentiæ, ſeu τῦ παντὸς ἐνεργείας complementa: adeo, ut *riſus* naturæ Deorum, *lacrymæ* hominum ſeu animalium conditioni tribuantur. Unde præterea factum, ut utraque, *riſus* & *threni* ſeu *lamentationes*, iique per vices in variis iiſque arcanis Deorum Myſteriis, a ſacrarum legum Antiſtitibus indicerentur. Quæ paucis hic & opportune ad hunc Callimachi locum adferre eo magis libuit, quod illæ Procli in hanc Platonis πολιτείαν Enarrationes, ſeu Quæſtiones in eandem difficiliores, cum Græce, quod equidem ſciam, tantum hactenus proſtent; tum eædem haud adeo in omnium manibus verſentur. Leguntur vero ea, quæ compendioſe tantum & vitandi faſtidii ergo inde adtuli, duobus capitulis; uno juxta Græca eorum lemmata, de *Threnis*; altero *de Riſu, qui a Poetis, Heroibus, aut Diis & Deorum etiam ſummo tribuuntur*, p. 383. 384. edit. Græc. Baſil. Quo utique referri etiam poteſt, quod *riſus* ipſe fuerit quoque inter Deos Gentilium adſcitus, nec diſſimilibus proinde, ut opinari non ſolum ſed ex Apulejo licet ſtatuere, ſacris cultus, de quo ille Mileſior. l. III. *nam luſus iſte, quem publice gratiſſimo* DEO RISUI *per annua reverticula ſolemniter celebramus, ſemper eminenti novitate floreſcit.* Quo ſenſu autem de vero ſapientiſſimoque Deo, *ridere* in ſacro Fœdere ſubinde dicatur, ſicut Job. IX. 23. Pſalm. II. 4. & alibi, notius, quam ut hic commemorari debeat. Ut mittam, quæ de Servatore, *flente* quidem, ſed nuſpiam *ridente*, a Sanctiſſimis Eccleſiæ Doctoribus, Chryſoſtomo Homil. VI. in Matthæum, Salviano de Gubernatione Dei l. VI. c. V. quod viderunt jam alii, traditur.

V. 149. μάλιςα δὲ πενθερὴ αὐτη] Quæ tamen Juno frequentius privignorum, &, ex eorum numero, Herculis adſpectum aut commemorationem, ira æſtuaſſe, quam *riſiſſe* legitur; unde etiam iſtud ut ſingulare quid ac eidem novercæ alioquin inſolitum, tribuitur. Neque vero hilare, ſed lugubre Junonis feſtum, præter talium ſolemnium, niſi forte Adoniorum &c. (qua de re ad ſequentem Hymnum) morem, apud Corinthios extitiſſe, tradunt veteres Critici ad Euripidis Mede. v. 1379. Quum autem placatam hic privigno, immo *immenſuratim*, ut cum Salviano loquar de Gubernatione Dei l. VI. c. 15. ad ejus adſpectum *ridentem* hic inducat *Junonem* poeta, merito ac opportune etiam, eandem hic non μητρυιὰν ſeu *novercam*, qualis alioquin & quidem ſæva erga eundem fuit, ſed πενθερὴν ſeu *ſocrum* vocat; qualis ſcilicet, collocata ei in uxorem Hebe filia ut id jam animadvertit hic Friſchlinus, extitit eadem Juno. Unde etiam γαμβρὸς Ἥρης, ſeu *Junonis gener* dictus a

Pin-

Pindaro Hercules, Iſthm. od. IV. p. 459. immo ipſe
de ſe ait apud Senecam. Hercul. v. 1435. *placatam q*
vercam, ac dein *Juno me generum vocat*. Mitto quod
conjugem depictus cernitur in veteri, eoque minus o
nioris nummo, in urbe Thraciæ ΒΙΖΥΗΝΩΝ percuſſo.
ta hic Juno in cœli atrio Herculem præſtolatur. ſicuti
dicitur Æn. l. 11. v. 613. *hic Juno Scæas ſæviſſima portas*

V. 150. Ταῦρον, ὅτ' ἐκ δίφροιο &c.] Unde juramentum
Μὰ τὸν βεθοίναν Ἡρακλέα, *per boum voratorem Herculem*,
c. VIII. Epigr. XL, qui Βουλάτης alioquin ſeu *boum agita*
phrone dictus p. 197. ut de noto ejus cum *tauro Cnoſſio*
juxta Pauſaniam l. v. p. 308. depicto certamine, aut vero c
Ταυρομάχου nihil dicam, quale etiamnum cernitur, *juxta*
Alcidis Agonas, in veteribus nummorum aut *lapidum* monu
Crotoniates etiam Milo, *taurum* humeris impoſitum (*qua*
in ſtadio Olympico geſtaſſe apud Athenæum legitur *l. IX. p.*
ſe cernitur in veteri gemma Electoralis hujus Gazæ, qualem
quis ejuſdem κειμηλίοις in lucem proferet præſtantiſſimus *Beg*
ſter.

Ibid. & V. 151. χλούνην κάπρον] Non ſolum χλούνην, σῦν ἄγρια
ſilveſtrem. ſeu, juxta veteres Grammaticos, quaſi χλόην
mine cubantem, vocat Homerus Iliad. l. v. 535. ſed præterea *N*
in Georgicis apud Athenæum l. XV. p. 683. ut bene *ibi animadve*
emendavit ὁ πάνυ,

> Χλούνην γε μετεσσύμενος σκυλάκεσσι,
> *Aprum perſecutus cum canibus.*

Sic χλούνην σῦν ſeu *ſuem ſilveſtrem* aut *agreſtem*, de *apro dixit quo*
Philoſtratus Icon. l. 1. p. 771. χλούνης κάπρος vel σῦς, *idem* proinde q
σύαγρος, σῦς ἄγριος, ἢ τὸν Αγριῶν ἰχθὺν, ut poſtrema hæc *verba l*
debere, pridem ex Philemonis verſu apud Athenæum & *Euſtathio* d
cui Diſſ. de Præſt. Numiſm. p. 206. Adeo, ut in eo Græcis, cum *H*
bræis Syris & Arabibus conveniat, qui *aprum* itidem, & *quidem citr*
aliud proprium eidem nomen, *porcum e ſilva*, aut *porcum agri* vel *agre*
ſtem dixerunt; ſicut de his orientalibus *apri* nominibus id jam *adnota-*
vit, ὁ πάνυ Bochartus. Hieroz. T. III. c. XXIX. Adde κάπρον inde non-
nunquam de *capro*, pro *apro*, reddi a Latinis Græcorum Auctorum *In-*
terpretibus; ſicut apud Homerum de Diana apros aut cervos *montis Tay-*
geti vel Erymanthi, de quo loco jam ſupra, venante Homerus Odyſſ. Z.
v. 104.

> Τερπομένη κάπροισι καὶ ὠκείῃς ἐλάφοισι,
> *Delectata apris* (non ut ibi Interpres) *capris*, *& velocibus*
> *cervis.*

V. 151. Ὀπιθιδίοιο φέρει ποδὸς ἀσπαίροντα] *Poſtremo pede trahere pal-*
pitantem ſeu *ſpirantem* adhuc *aprum* dicitur hic Hercules, haud aliter
ac prioribus pedibus hinnulum trahit apud Homerum canis Odyſſ. T.
v. 228.

Ἐν

Ἐν προτέροισι πόδεσσι κύων ἕχοι ποικίλον ἐλλὸν,
Ἀσπαίροντα λάων,
In prioribus pedibus canis trahebat varium hinnulum
Palpitantem eum videns ;

& ſicuti de *apris* proſtratis & adhuc *palpitantibus* itidem Oppianus, Κυνηγ. l. 11. v. 132.

Καὶ σύας αἰθυκτῆρας ἐπὶ χθονὸς ἀσπαίροντας.
Et apros violentos in terra palpitantes.

Haud inſolitum vero id Herculi liquere videtur, ex inſigni eam in rem & hic valde opportuno apud Ælianum loco, ubi ſtupendum Titormi cujuſdam bubulci robur memoratur, V. Hiſt. l. XII. c. XXII. qui ut vi-rium ſuarum Miloni id expoſcenti, experimentum daret, ἐπὶ τὴν ἀγέλην ἦλθε, καὶ στὰς ἐν μέσῳ, τὸν μέγιστον ΤΑΥΡΟΝ ἄγριον ὄντα ΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΟΥ ΠΟΔΟΣ, καὶ ὁ μὲν ἀποδρᾶναι ἔσπευδεν, ὁ δὲ μὴν ἐδύνατο. Παρ-ιόντα δὲ ἕτερον, τῇ ἑτέρᾳ χειρὶ συναρπάσας, ΤΟΥ ΠΟΔΟΣ ὁμοίως εἶχε. ad gregem abiit, & ſtans in medio maximum ferumque TAURUM PREHENDIT, qui quum vellet effugere, non valebat. Alium DE PREHENDIT, qui quum vellet effugere, manu altera ſimili-quoque interea accedentem ATTRACTVM PEDE, continuo ter tenuit. Quo viſo, ut addit ibidem & huc imprimis facit, humeris exclamavit Milo (qui tamen taurum, ut paullo ante dictum continuo geſtiſti, impoſitum geſtaverat) O Jupiter, hunc Herculem, hic eſt alter Hercules. indeque natum proverbium, ἄλλος οὗτος Ἡρακλῆς. advocare, quo non Ut haud opus ſit proinde hic aliud Herculis factum tunicæ Latorem vivum proſtratum jam & *palpitantem aprum*, ſed feralis μάρψας ποδὸς νιν, adli-etiamnum ac ſtantem Lycum, *pede prehenſum* Trachin. v. 192. Ne-ſit ad prominentem ſcopulum, apud Sophoclem loco lux adfulget e vete-que omittenda, quæ inſuper huic Callimachi idem Hercules *aprum* Ery-ribus iiſque inſignibus nummis, in quibus *trahens*, ſed humeris ſub-manthium non *poſteriori* quidem *pede*, ut hic, apud Callimachum φέρε latum geſtans cernitur. Adde, quod ut hic ab Æliano, & a Sopho-ποδὸς, ita λαμβάνειν & συναρπάζειν τοῦ ποδὸς, e locis modo adductis cle, μάρψας ποδὸς ſimili conſtructione dici, conſtat.

V. 152. πινύσκει] Quam vocem Scholia hic reddunt, per σωφρονίζει. Sic Æſchyl. Perſ. v. 832.

Πινύσκετ' εὐλόγοισι νουθετήμασιν,
Docete eum eruditis monitionibus.

ubi veteres Critici itidem πινύσκετε, καὶ συνετίζετε, καὶ σωφρονίζετε ἐκεῖνον τὸν Ξέρξην ἐν συνετοῖς νουθετήμασιν, h. e. πινύσκετε, *intelligentem ac moderatum reddite illum Xerxem prudentibus monitis.* Ita mutuam ſibi lucem antiqui illi cum Poetæ, tum Critici fœnerantur.

V. 153. ἵνα θνητοῖσι βοηθὸν] Certiſſima hic viri ſummi, & cujus amicitiam nuper in Gallia coram coalitam, mihi honori duco, Dan. Huetii emendatio, de qua monuit in notis præſtantiſſima Fabri filia, ἵνα θνητοῖσι βοηθὸν Ὡς ἐμὲ κικλήσκουσι, *ut te homines Auxiliatricem, ſicut me, invocent.* Ἀλεξίκακον vero & Σωτῆρα dictum eundem Herculem (ſicut poſtre-

poſtremum hoc illi elogium in antiquis etiam & obviis Thaſi-
mis tribuitur) non ut hic innuit, ob proſtratas ab eo no-
quales aut Nemæus Leo, aut Hydra, aut Aper Erymanthius,
phalides, aut Diomedis Equi ab eo domiti vel proſtrati, ſed
nos & ſceleratos ab eo demum punitos, docet Dio Chryſoſt.
p. 17. καὶ διὰ τοῦτο, inquit, τῆς γῆς καὶ τῶν ἀνθρώπων ΣΩΤΗΡΑ
ὅτι ΤΑ ΘΗΡΙΑ αὐτοῖς ΑΠΗΜΥΝΕΝ· πῶς γὰρ ἄν τις καὶ βλάψε-
ΣΥΣ ΑΓΡΙΟΣ, *& propterea telluris & hominum* SERVATOR
non quod BELLUAS AB IIS EXPULERIT, *quomodo enim*
damni inferant Leo & APER, ſed ut pergit, ob ſceleratos ac-
nos punitos ac everſos, additque, καὶ νῦν ἔτι τοῦτο δρᾷ καὶ ΒΟΗΘ-
καὶ φύλαξ τῆς ἀρχῆς, ἕως ἂν τυγχάνης βασιλεύων, *& hucuſque h-*
& AUXILIATOR *eſt, & cuſtos principatus, donec imperabis.*
janus nempe, quem ibi reſpicit Pryſæenſis Orator.

V. 154. ἴα πρόκας, ἠδὲ λαγωοὺς] Quod non impetraſſe legitu-
cules a Dea Venatrice, cui ἐλαφηβολίας & λαγωβολίας non curæ
fuiſſe, innuit ab initio hujus Hymni & in ſequentibus Callimac-
ſed quod ex perpetuo ejuſdem Deæ in monumentis antiquis hab-
quem ei veteres adfingere ſoliti, etiamnum liquet. Unde de Diana
polytus apud Senecam in cognomine dramate verſ. 60. *nunc veloces*
gis damas, (h. e. πρόκας) *leviori manu.*

V. 156. Σύες ἔργα, σύας φυτὰ λυμαίνοντας] Nempe σύες ἄγριοι,
χλοῦναι κάπροι, de quibus paullo ante, aut ſicut Homerus Iliad. E. v. 78
σύες κάπροι, *porci Silveſtres* ſeu *apri*. Et qua voce etiam *apri* meli-
hoc loco ad tollendam ambiguitatem uſus eſſet Latinus Interpres, quam
per unam vocem *ſues*. Quamquam σύες iidem, *apri* Græcis ſimplicite-
etiam dicti, uti loco Oppiani ſupra adducto Κυνηγ. l. 11 v. 132. Unde
συοκτονία de *aprorum venatione*, quam in tabula depictam ibidem de-
ſcribit, a Philoſtrato vocatur Icon. l. 1. p. 771, & Palæſtina συοτρόφος
ſeu *aprorum altrix* regio, a Joſepho Ἁλωσ. l. 1. c. XVI. *Vaſtari* autem,
quod hic dicitur ab iiſdem apris *fruges* & *plantas* cum abunde tangit iti-
dem Philoſtratus, tum præter tot obvia veterum ea de re loca, eadem
voce ἔργων uſus eam in rem Herodotus Clio cap. XXXVI. de ingenti illo
apro de quo ſupra ad v. 100. qui τὰ τῶν Μυσῶν ΕΡΓΑ διαφθείρεσκε, *My-*
ſorum fruges devaſtabat. Sic vocem λυμαίνεσθαι adhibuit ſimiliter Plu-
tarchus de virtut. mulier. ΣΥΝ ἄγριον ἐν τῇ Ξανθίων χώρᾳ, καὶ ζῷα,
καὶ καρποὺς ΛΥΜΑΙΝΟΜΕΝΟΝ, APRUM *in Xanthiorum Regione ani-*
malia & fruges devaſtantem &c. ac Ælianus itidem V. Hiſt. l. XII.
cap. XVIII. ἐν Κλαζομενίοις ΣΥΝ γένεσθαι πτηνὸν, ὃ κατεῖχεν ΕΛΥΜΑΙΝΕΤΟ
τὴν χώραν, *apud Clazomenios porcum fuiſſe alatum, regionem devaſtan-*
tem. Et quo ſpectat illud Regii vatis Pſalm. LXXX. v. 14. *vaſtavit eam*
(vitem) *porcus e ſilva, & fera agri depaſta eſt eam.* Verum res hæc
experientia quotidiana adhuc manifeſtius, maxime in Germania noſtra,
quam priſcæ ea de re memoriæ exemplis vel auctoritatibus, *compro-*
batur.

V. 157. Καὶ βοὶς ἀνθρώποισι κακὸν μέγα] Sola ex iis, qui Callima-
chum

chum hactenus ediderunt aut *illuſtrarunt*, præſtantiſſima Fabri filia, opportune hic monuit, *boves* intelligi *Silveſtres*; quum per *boves* ſimpliciter vel *tauros*, hanc vocem reddant priores hujus Hymni Interpretes. Cujuſmodi nempe erant, ut de *bobus* id genus *feris* tradit Plinius l. VIII. c. XV, *uri*, & juxta quoſdam etiam, ut apud Martialem, *bubali*, ſpectac. Epigramm. XXIII.

Illi ceſſit atrox bubalus atque biſon;

& præterea *bonaci* vel *bonaſi* itidem in Pannonia feri, juxta Ariſtotelem & Plinium. Hinc illud de Venatrice Diana Κυνηγῷ itidem Hippolyto dicitur apud Senecam v. 64 *Tibi villoſi terga biſontes, latiſque feri cornibus uri.* Niſi vero quis id ſimpliciter de *tauris* ſeu *bobus* cornupetis a Callimacho dici hoc loco cenſeat, quibus proinde fœnum apud Romanos, ut ab iis caverent ſibi obvii, circumligatum tradit Plutarchus in Craſſo, & Quæſt. Rom. LXXI. ac unde vulgatum illud Horatii Satyr. IV.

Fœnum habet in cornu, longe fuge.

Unde nota lex Exod. XXI. 28. qua cavebatur, ut bos ejuſmodi cornupeta, tanquam revera, quod hic dicitur, ἀνθρώποισι μέγα κακόν, *hominibus magnum malum*, ubi quempiam occidiſſet, lapidibus obrueretur; immo dominus etiam idem ſubiret fatum, ubi de noxa a ſimili bove imminente fuerat antea monitus.

V. 159. Φρυγίῃ περ ὑπὸ δρυΐ] Φρυγίην hic intelligi non de regione ita dicta, ſed de ſummitate Oetæ montis *Trachiniæ*, ubi exuſtus fuerit Hercules, vere jam e Stephano monuit Friſchlinus. Quod vero idem locus *juxta Oetam* exſtitiſſe dicitur in aliis ad hunc locum notis, id ex Euſtathio unice hauſtum videtur, qui ad Periegeten p. 107. verba Arriani refert, ubi vocatur hæc Φρυγίη τις τόπος Εὐρωπαῖος, περὶ τὴν Οἴτην, τὸ τῆς Τραχῖνος ὄρος, *quidam locus Europæ circa Oetam Trachiniæ montem.* Verum hunc locum non *juxta hunc montem*, ſed revera *in eodem monte*, & quidem in ejus ἄκρῳ exſtitiſſe, cum e vulgatis Poetarum de illo Herculis rogo ibidem ſtructo, ac unde ei Φρυγίας nomen, narrationibus; tum e Stephano, ac Livio inſuper aperte liquet, l. XXXVI. c. XXX. *Ipſe etiam* (Manius Acilius) OETAM ADSCENDIT, *Herculique ſacrificium fecit in eo loco, quem* PYRAM, *quod ibi mortale corpus ejus Dei ſit crematum, appellant.* Unde in Arriani loco apud Euſtathium, pro περὶ τὴν Οἴτην, *circa Oetam*, omnino παρὰ τὴν Οἴτην, *apud Oetam* legendum cenſeo, quo eruditiſſimi Præſulis verba cum clariſſimis aliorum Scriptorum ea de re teſtimoniis conſtent. *Quercus* autem, ſub qua *exuſtus*, ſeu conſecratus fuerit Hercules, hic mentio; haud aliter ac ubi feralem illam pyram ſibi parandam præcipit Hyllo filio apud Sophoclem, Trachin. v. 1213.

Πολλὴν μὲν ὕλην τῆς βαθυῤῥίζου ΔΡΥΟΣ,

Multam quidem materiam profundam habentis radicem QUERCUS;

Quamquam Seneca Hercul. Oetæ v. 1483. dicat ea de re in genere, *cæditur omnis ſilva*; ac dein recenſitis, fago, Pinu &c. addat verſ. 1634. &

— *& ſacra quoque*

Senſere QUERCUS *horridam ferro manum.*

Tralatitium vero δρῦν de quavis *arbore agreſti* a Græcis dici. Unde eti in genere ex aridiſſimis lignis rogum illum Herculis ſtructum tra Dio Chryſ. Orat. VIII. p. 137. πυρὰν νήσας ἐν τῇ Οἴτῃ ξύλων αὐς ξηροτ των, *collecto ex aridiſſimis lignis rogo in Oeta*, non vero, ut modo ctum, *juxta Oetam.*

Ibid. γυῖα θεωθεὶς] Quæ loquendi formula de conſecrato Hercul aliqua notatione digna videbatur. Neque enim *membra* ſeu corpus, ſe anima defunctorum, ſimili Apotheſeos ritu *divinari*, ut in gloſſis quan doque antiquis ad litteram Græci verbi hic adhibiti, dicitur, ſeu i cœlum evolare cenſebatur. Unde Lucanus de iis, quos *ignea virtus* ut loquitur, ad aſtra evexerat, ait l. IX. v. 9. *æternos animam collegit in orbes*, & Dionyſ. Halicarnaſ. l. II. p. 89. εἰς οὐρανὸν ἀναβιβάζουσι τὰς ψυ-χὰς τῶν ἐπιφανῶν, *in cœlum evehunt animas illuſtrium*. Hinc de hoc ipſo Herculis rogo in adducto ad ſuperiorem notam apud Livium loco, dicitur, *quod ibi mortale corpus ejus Dei ſit crematum*, haud aliter ac de Jul. Cæſare, qui primus eodem ritu apud Romanos θεωθεὶς legitur, Ovidius de Ponto l. IV. El. XIII.

Nam Patris Auguſti docui mortale fuiſſe
Corpus, in æthereas Numen abiſſe domos,

h. e. *animam* ejuſdem; & quod miror ibi Interpretes ad Auguſtum hactenus retuliſſe, qui adhuc vivus & florens regebat Imperii clavum, & de quo addit continuo,

Eſſe parem virtute Patri, qui frena coactus
Sæpe recuſati ceperit imperii.

Eadem vero adſeruit Cicero, ubi id genus Apotheoſes, & ipſius quidem Herculis, ex opinione de animorum immortalitate profectas docet l. II. de Legibus *Quod autem ex hominum genere conſecratur*, SICUT HERCULEM *& cæteros coli lex jubet, indicat omnium quidem* ANIMOS IMMORTALES *eſſe, ſed fortium bonorumque* DIVINOS. Illud tamen aliunde etiam conſtat, haud unam eorundem Gentilium fuiſſe de conſecratis ſuis Heroibus opinionem. Quoſdam enim ex iis, ut Diis ſcilicet immortalibus, & quidem Jove Deorum Patre genitos, inde mixtam habuiſſe naturam ſtatuebant; e mortali nempe ac immortali ſemine, ſed ita ut poſtremum in iis prævaleret, ſeu τοῦ θνητοῦ μίγματος ὑπὸ τῆς ἀφθάρτου μοίρας καταχρατηθέντος, *mortali mixtura ab immortali ſuperata*, juxta Philonis in inſigni ea de re loco verba, libro, quod omnis probus liber, p 881. Hinc de hoc ipſo Hercule adhuc puero Julianus Imp. Orat. VII. p. 408. Ηρακλῆς δὲ λεγέσθω παιδίον γενέσθαι, καὶ κατὰ μικρὸν αὐτῷ τὸ ΣΩΜΑ τὸ ΘΕΙΟΝ ἐπιδοῦναι, *Hercules porro puer fuiſſe dicitur ac* DIVINUM *illius* CORPUS *pauliſper incrementa cepiſſe*; & de eodem mox p. 409 Τί δ' οὐχ' ὑπήκουσεν, αὐτῷ ΤΩ ΘΕΙΩ καὶ καθαρωτάτῳ ΣΩΜΑΤΙ, *quid nam vero divino ejus puriſſimoque* CORPORI *non paruit*? Unde etiam id genus Heroes, qualis hoc loco Hercules, mortali illa parte igne aut alia ratione conſumpta, demptoque iis ſenio,

non

non inter aſtra ſolum, ſeu in orbe Lunæ proximo, vel etiam parte ſublunari, ut de ſemideis manibus, loco ante indicato, Lucanus l. ix. v. 5.

Quodque patet Terras inter, Lunæque meatus,
Semidei manes habitant.

Sed in ipſo Deorum Cœleſtium Concilio, ut de eodem Hercule Tullius l. III. de Officiis, collocari cenſebantur. Quod de Alexandro M. & Ptolemæo Lagi, tanquam ibidem e regione ejuſdem Herculis conſidentibus, & cum Diis Cœlicolis epulantibus, ait Theocritus Idyll. XVII. v. 24.

Ὅτι σφίων Κρονίδας ΜΕΛΕΩΝ ΕΞΕΙΛΕΤΟ ΓΗΡΑΣ,
Quod eis Juppiter E MEMBRIS EXEMIT SENECTAM.

Idem proinde, quod hic de Hercule, poſt abſumptam in ferali pyra mortalem partem, dicit Callimachus, *γυῖα θεωθεὶς*; nempe juxta illud, quod ipſemet de ſe ait apud Senecam ad matrem Alcmenam in Hercule Oetæo 1966. &c.

—— *quidquid in nobis tui*
Mortale fuerat, ignis evictus tulit;
PATERNA COELO PARS *data eſt, flammis tua.*

Ita ut igne, non ab ipſo quidem Hercule, vel a Philoctete, uti in Græcorum Commentariis, vel in eodem Senecæ Hercule Oetæo legitur, ſed a Jove ipſo accenſo, *θεωθεὶς* idem dicatur, apud Julianum ead. pag. modo indicata *εἶτ᾽ ἐπανήγαγε διὰ τοῦ Κεραυνίου πυρὸς ὡς ἑαυτὸν*, *ac deinde per fulminis ignem ad ſe revocavit.* Hinc *Immortalis* inde etiam dictus in quodam Poſthumi nummo Gazæ Gallorum Regiæ, ac a me olim ad Juliani Cæſares p. 14. prolato, in quo Hercules Cerberum ex inferis educens viſitur cum inſcr. HERCULI IMMORTALI. Dicti enim Dii *Immortales*, juxta Varronem, notante id Servio ad Æn. l. VIII. v. 275. *qui immortales ex hominibus facti ſunt.* Sedem autem illius *Herculis Immortalis* apud *Ægiochum* ſeu Jovem Ægida tenentem, ſtatuit Pindarus Iſthm. Od. IV. p. 459. Neque enim idem Hercules *θεωθεὶς*, ut hoc loco, dictus, privata urbis alicujus, uti ſæpenumero contigit, religione: ſed unus habitus e *Diis Communibus*, ut idem a Marone vocatur loco modo indicato, h. e. Interprete ibidem Servio, *ex iis, quos unaquaque gens colit.* Quam in rem videndus etiam Cicero de Natura Deorum l. III. Ut mittam hic denique, quæ de Diis corporeis, ut vel e Plutarcho notum, qui eo nomine illos haud ſemel redarguit, (ut jam mittam in eorum Apologeticis Chriſtianos auctores, Tertullianum, Clementem, Originem, Theodoritum &c.) ſtatuebant olim Stoici; aut quæ de diſcrimine, quo Dii quidem *incorporei*, genii autem & Heroes *corporei*, juxta Porphyrium, epiſtola ad Anebonem Ægyptium, ab aliis tradebatur; aut denique quæ de Cœleſti corpore, ut valde cognato immateriali Deorum ſubſtantiæ, differit Jamblichus de Myſter. l. I. c. XVII. Quamquam, ut hoc addam, eundem *ἀποθεώσεως* honorem, vel immerito Herculi tributum, inter alia redarguat Theodoritus Therapeut. Serm. VIII. tanquam nulla ſapientiæ vel

temperantiæ laude commendandum, *ἀλλὰ ἀκολασίᾳ καὶ λαγνεί-*
ζηκοτα, *qui vitam in libidine & laſcivia tranſegit*, & qua etiam mo
ob ſuam nempe cum aliena muliere conſuetudinem, Deianiræ
zelotypia, ſibimet adſciverit.

V. 160. *Παυσατ᾽ ἀδηφαγίης*] Unde Athenæus ſub initium l. x. p
Ὅτι ἦν καὶ Ο ΗΡΑΚΛΗΣ ΑΔΔΗΦΑΓΟΣ· Ἀποφαίνονται δὲ τοῦτο σχεδὸν
ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς, *quod fuerit* HERCULES *magnus* HELLUO
autem omnes ferme poetæ ac Scriptores declarant, adductiſque mox
in rem Euripidis, Jonis, Pindari, aliorumque auctorum, quæ c
li ibidem poſſunt, & quibus addendum iſtud Callimachi, teſtim
comprobat, & de quibus ait inſuper τοιοῦτον ἦν αὐτοῖ ὑποστησάμενοι
ἀδδηφαγίαις &c. *Tantam itaque voracitatem* in eo (Hercule) *f*
rati. Hinc ejuſdem Herois cum Lepreo de ἀδδηφαγίᾳ ſeu πολυφα
certamen aut victoriam ſimul pluribus ibidem commemorat, qui &
ſequentibus inſignem ac notam Athletarum ἀδδηφαγίαν etiam tangit,
quibus ait, p. 413. Καὶ οὐδὲν παράδοξον τούτους τοὺς ἄνδρας ΑΔΔΗΦΑΓΟ
γίνεσθαι πάντες γὰρ οἱ ἀθλοῦντες μετὰ τῶν γυμνασμάτων, καὶ ἐσθίειν πολλὰ
διδάσκονται, *minime autem mirum voraces eſſe homines ejuſmodi, quan*
quidem Athletæ poſt diurnas exercitationes multa comeſſe adſueſcunt. U
de ἀδδηφάγοι, teſte Heſychio, ab Argivis etiam dicti Athletæ, indequ
ut obſervat inter alios Philo Ἀλληγ. νομ. l. 1. p. 58. ἕνεκα τοῦ πιαίνεσθαι,
ῥώννυσθαι, *quo pingueſcerent & robuſti evaderent*, ut proinde haud miru
quoque ſit, idem Herculi tribui, qui & ΠΡΩΤΟΣ ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ voc
tur in columnis marmoreis, quibus Herculis geſta continentur in æd
bus Farneſianis, ubi Romæ olim eaſdem vidimus; quique in Athletic
Agonibus haud ſemel victor exſtitiſſe dicitur; immo a quo iidem Ἡρα-
κλεῖς ἀγῶνες juxta Pollucem p. 170. fuerint dicti, ac ipſe inde juxta
Mercurium inter Ἐναγωνίους ſeu Præſides eorundem Agonum Deos, in
palæſtris vulgo ſacratus. Quamquam aliter de eodem Hercule ſenſerit
Dio Chryſoſtomus, de quo ait Orat. VIII. p. 136. οὐδὲν ἂν τούτοις
ὅμοιος τοῖς ἀθληταῖς· πῶς γὰρ ἂν ἠδυνήθη προσελθεῖν, σάρκας τοσαύτας
ἔχων, ἢ τοιούτων κρεῶν δεόμενος, βαθὺν οὕτως ὕπνον καθεύδων, ἀλλὰ ἄγρυ-
πνος καὶ λεπτὸς. ὥσπερ οἱ λέοντες, h. e. *nulla itaque in re ſimilis Athletis,*
quo enim potuiſſet pervenire ea corporis mole onuſtus, aut tot carnibus ad
victum indigens, aut profundum adeo ſomnum dormiens? immo pervigil
& gracilis inſtar Leonis. Quibus nempe verbis a vulgo poetis aliiſque
Scriptoribus traditis, tam de ἀδδηφάγῳ, quam de SOMNIALI (ſicut
idem vocatur in Inſcr. antiqua in Cl. Sponii Miſcell. p. 100.) hoc Deo,
recedit hic, ac impugnat eadem Dio. Inde autem eadem opera emen-
dandus hic Heſychius, ἀδηφαγία, πολυφαγία, ἀναγκοφαγία, non ut
ibi hactenus legitur, εἰκαιοφαγία; Notum enim ἀναγκοφαγίαν a Græcis
dictam, *de victu copioſo*, & quidem εἰς πολυσαρκίαν πεποιημένην, ut ea
de re Philo loquitur de Septenar. p. 1184. ad quem nempe *adſtringeban-*
tur etiam inviti Athletæ. Cujus rei Interpres alibi ipſe Heſychius, ἀναγ-
κοφαγεῖν, εἰς ἀνάγκην ἐσθίειν, ὅπερ ἀθληταὶ πάσχουσι, h. e. *ἀναγκοφα-*
γεῖν, ad neceſſitatem impoſitam comedere, quod Athletis contingit; & qua

voce

voce ἀναγκοφαγεῖν pro *Athletice comedere*, uſus etiam Pollux p. 169. juxta alias voces Athletis proprias. Unde ἀναγκοφαγίαν, præter Ariſtotelem Polit. l. VII. c. IV. adhibuit quoque agens de Athletarum exercitationibus, Themiſtius Orat. XV. quæ in poſtrema editione Pariſienſi primum juxta alias nonnullas, prodiit p. 186. Καὶ τῆς ἀναγκοφαγίας καὶ τῶν ἀκροχειρισμῶν, καὶ τῶν ἁλτήρων, σὺν πολλῷ τῷ ἑκουσίῳ ἱδρῶτι πρὸς τὸ ἀναγκαῖον, *atque etiam præſcripto illo athletici victus genere, & ſummorum digitorum tactu, tum halteribus cum multo ſudore voluntario, quem ante neceſſarium ſuſtinent*. Quomodo nempe vox illa ἀναγκοφαγίας verti ibidem debuit, quo non in genere *exactum* juxta eruditum Interpretem, *vivendi genus*, quod latius patet, ſed ratio moduſque cibum Athleticum, & ad quem iidem tenebantur, ſumendi, unice, quod vox ipſa indicat, innuitur. Ut mittam quod ἀδηφαγίαν, non *inediam*, ſed *ingluviem* aut *voracitatem* vertere hic debuerit Callimachi interpres.

Ibid. Οἱ πάρα νηδὺς ἐκείνη] Πάρα nempe hic, quod apud veteres Poetas obvium ac tralatitium, pro πάρεστι: De Athletis vero juxta Herculem, uti modo vidimus, ἀδηφάγοις, & quorum vitam ac ſtudia inſectatus in Antolyco Euripides apud Athenæum l. IX. p. 413. inter alia hæc notat,

Γνάθου τε δοῦλος, ΝΗΔΥΟΣ τ' ἡσσημένος,
Gulæ ſervus ſubjectuſque ventri.

De Hercule autem dicitur Anthol. l. IV. c. XII. Ep. LXXXVI. στέρνα τε καὶ ΝΗΔΥΣ ΗΡΑΚΛΕΑ, HERCULEM *pectus &* VENTER *produnt*, ſicuti alioquin idem apud Theocritum Idyll. XXIV. v. 78. ἀπὸ στέρνων πλατὺς Ἥρως, *e lato pectore Heros* agnoſci *dicitur*. Ut vero νηδὺς hic pro *ventris ingluvie*, ſic γαστριζόμενος eodem ſenſu de *helluone* illo adoleſcente dicitur, qui ſe Herculis exemplo tuebatur, de quo paullo ante e Philoſtrato diximus ad v. 148. Νεῖαι πίον ἔδεσμα. Non Herculis alioquin, ſed Διονυσίην τε νηδὺν, *Bacchi autem ventrem*, ad plenam nempe Bathylli pulcritudinem a pictore inter alia flagitat Anacreon Od. XXIX. non qualem proinde vulgo ei adfingunt pictores.

V. 161. συνώριστο Θειοδάμαντι] Notam Herculis cum hoc Dryopum Rege contentionem, ob bovem aratorem ab illo famelico Heroe comeſtum, ex Apollonio & Philoſtrato notarunt jam ad hunc locum priores editores, cujus rei nempe meminit ille Argon. l. I. v. 121. iſte Icon. c. 10. p. 819; Sed a quo poſtremo non *Dryopum* Rex, verum *Lindius*, quo nomine incolæ in Inſula Rhodo appellati, dicitur. Inde tamen ipſe Alcides βουφάγος aut βουθοίνας, ut Anthol. l. IV. c. VIII. Epigram. XL. dictus fertur; quamquam & aliud βουφαγίας ejus exemplum e Pindaro commemorat, indicato paullo ante loco, Philoſtratus; nempe quando Coroni tectum ſubiens, ita nigrum comederit bovem, ut ne ab oſſibus quidem abſtinuerit.

V. 162. Ἀμνισιάδες] Quas dixit ſupra v. 15. Ἀμνισίδας εἴκοσι νύμφας, ubi vide ſi lubet, quæ de iis noto.

Ibid. ζεύγληφι λυθείσας] Ita de cerva Calpurnius Ecl. VI. v. 35. *Scit frenos, ſcit ferre jugum*; ζεύγλαι autem vulgo quidem, ut hoc loco,

 de

de *jugo* animalium dictæ, quandoque etiam de *jugis* vel *loris* gubern li, quo navis regitur, ut apud Euripidem Helen. v. 1552.

Πηδαλιάτι ζεύγλαισι παρακαθίετο,

Gubernaculaque jugis vel loris immittebantur.

V 163. Κεμάδας] Vide ſupra notata ad v. 112. κεμάδεσσι χαλι de iiſdem *cervis* ad Dianæ currum junctis. Κεμάδες nempe & κεμμάδ ob metrum ; ut proinde non debuerint eadem apud Heſychium, cujuſmodi paſſim apud eum obvia, diverſas & alio etiam loco diſpoſi gloſſas conſtituere.

V. 164. Ἥρης ἐκ λειμῶνος ἀμησάμεναι] Sicuti nempe non cœlum ſ lum animatum, ſed aſtra totidem ζῶδια ſeu *animalia*, quod negab Epicurus, ſtatuebant veteres Philoſophi, ac unde Aſteriſmis figura animalium ac nomina dudum tribuerunt Poetæ & Aſtronomi. Qu ratione etiam contigit, ut *pabula* & *præſepia* in iiſdem itidem finxerin Ita antiqua Jovis *præſepia* in cœlo ἐν Ὀλύμπῳ φάτναι Ζηνὸς ἀρχαῖαι a Pin daro dicuntur Ol. Od. XIII. p. 120. ad quæ ſcilicet poſt ejectum in ter ram ſeſſorem Bellerophontem, traductus fuerit Pegaſus, & ad quem locum notant veteres Critici, Ἄρατος μέμνηται, ὅτι φάτνη ἐν οὐρανῷ καὶ ὄνοι καλούμενοι Ἀστέρες, *Aratus meminit, quod præſepia in cœlo, & Aſini dicta ſtellæ.* Quæ Arati ea de re, φάτνη nempe & ὄνοις, totidem in Cancro ſtellis ſeu Ἀστερισμῷ, verba leguntur in Διοσημ. v. 160. Σκέπτεο καὶ φάτνην &c. *inſpice & præſepe.* Ut mittam quæ de iiſdem, φάτνη nempe illa & ὄνοις, præter veteres Arati Interpretes Germanicum & Avienum, Ptolemæum inſuper ac Proclum in Sphæra & Hyginum, plenius adhuc in Eratoſthenis, unde ſua hauſit Hyginus, καταστερισμοῖς, Oxonii, bono harum litterarum fato una cum Arato editis, leguntur. *Prata* proinde, juxta fabuloſas de his Ἀστερισμοῖς ſub figura animalium narrationes, ſeu *paſcua*, fuerunt, ut hoc loco, in cœlis itidem adſignanda ; ſeu quærendum, ut ait Lucretius, l. I. v. 232. *Unde æther ſidera paſcit.* Inter Aſtra autem locatam Junonem ab antiquis, tum ex Euripide liquet, Helen. v. 1103. ubi de Junone in cœlis agente ait,

Ἵν᾽ οἰκεῖς ἀστέρων ποικίλματα,

Ubi habitas in varia ſede Aſtrorum;

tum ex eo, quod a priſcis Theologis, veneris ſtellam dictam *Junonis ſtellam* tradat Plotinus Ennead. l. VI. p. 198. nempe poſt Timæum de Anima Mundi apud Platonem, uti infra adhuc videbitur ad v. 204. & quod præterea ab Hygino, ubi agit de *ſtella veneris*, aliiſque e veteribus vel Aſtronomis vel Criticis eſt obſervatum. Ne jam hic eandem cum Junone *Lucina*, nempe *Dianam* Φωσφόρον ſeu Εἰλείθυιαν, de cujus Deæ cervis e *Junonis prato* pabulum nactis agit hic Callimachus, huc advocem ; aut quod ab aeris temperie, ut aliarum frugum aut ſementum, ſic *pabuli* etiam omnis ac paſcuorum proventus & fertilitas pendeat. Unde etiam aerem ſemina omnium habere, quibus una cum aqua delatis, plantas omnes gigni, affirmabat Anaxagoras, teſte Theophraſto H. Pl. l. III. c. II. Adde hiſce Claudianum de iiſdem Dianæ cervis agentem, ſec. Conſ. Stil. v. 286.

— CERVI *currum ſubiêre jugales,*
Quos decus eſſe Deæ primi ſub limine COELI
Roſcida fecundis concepit LUNA *cavernis.*

ac Petronium, LUNA *innumerabilibus comitata ſideribus etiam feras ducit* AD PABULUM. Neque vero mirum, Nymphas Amniſidas dici hic in eo *Junonis prato demetere*, ſeu ſecare pabulum, de quo ſequenti adhuc verſu, quo illo nempe Dianæ cervas paſcerent. Sicuti enim Nymphæ, aut *Hamadryades* aut *Montanæ* vel *Fluviatiles*, vel *Paluſtres* &c. ſic etiam cum Ἐπιμηλιάδες, quaſi *Pecorariæ*, tum λειμωνιάδες ſeu *Pratenſes* dicuntur, ut apud Apollonium Rh. l. II. v. 687. *τίκτε δέ μιν Νύμφη λειμωνιάς, illum autem Nympha Pratenſis peperit.* Ad inſtar nempe ipſius Dianæ, cui præter fontes fluviorum, aut ſaltus, *ἀνθηροὶ λειμῶνες, florida prata* ſacra etiam dicuntur apud Maximum Tyrium Diſſ. XXXVIII. p. 378. Adde hiſce, quod ſacra Dianæ, ſeu futuras ejus victimas, pecora, inter paſcendum pinguiora reddi cenſerent Hyampolidos in Phocide incolæ, juxta Pauſaniam l. x. p. 680.

V. 165. *Ὠκύθοον τριπέτηλον*] Vidit jam Vulcanius, ab Heſychio, (qui, ut ſolet, ad poetarum gloſſas, ita ad hunc Callimachi locum procul dubio reſpexit) *Ὠκύθοον* dici de hoc ipſo *trifolio*, nempe *Ὠκύθοον, πόα τὶς καὶ ἡ τρίφυλλος λεγομένη.* Ex ea nempe *trifolii* ſpecie, (quales plures dari, vulgo & ex antiquis etiam Botanicis conſtat) quæ velociter naſcebatur, ſeu ut hic Scholia, *τὸ ταχέως ἀνατέλλον τρίφυλλον. Paſta* autem eo *trifolio Junonis prato* a Nymphis *demeſſo*, dicuntur hic Dianæ cervæ; tum tanquam herba *optima pratenſi*, ſicut eadem a Plinio dicitur l. XVIII. c. XXI. tum quod jumentorum pabulo eadem inſerviret. Unde etiam addit continuo Callimachus, *a Jovis equis* idem trifolium *comedi* ſolitum, *ὃ καὶ Διὸς ἵπποι ἔδουσι.* Id autem de *Medico trifolio* ita dicto maxime intelligendum inde liquet, quod ei juxta cytiſum, *principatus*, teſte Plinio eod. lib. c. XLIII. *detur in pabulis.* Unde erudite etiam Heſychius, *τρίφυλλα πολύφυλλα, καὶ πόα τις Μηδικὴ ἤτοι καλλιφύλλα*, & de quo videri inſuper poteſt Dioſcorides l. III. c. XXIII. ubi pro gramine eodem uti docet illos, qui jumenta paſcunt & pecora. Adde Romanos Rei Ruſticæ Scriptores, Columellam, l. II. c. XI. qui de hujus Medicæ herbæ ſeu *trifolii* pabulo agens, ait, *idem per annum recte quater, interdum etiam ſexies demetitur*, ac præterea, *quod omne emaciatum armentum ex ea* PINGUESCIT, *quod ægrotanti pecori remedium eſt*; & a Palladio itidem l. v. *agrum ſtercorat*, *macra animalia reficit*, *curat ægrota.* E quibus idonea, ut opinor, hujus apud Callimachum loci fax & ratio eluceſcit. *Cervas* alioquin *ſeſeli* ante paſtum purgari, *cizara* autem *cervos* contra noxia gramina, aut *dictamno*, quo paſti accepta ejiciant tela, tradunt veteres, Ariſtoteles, Cicero, Plinius, Ælianus, Apulejus, Solinus, niſi quod apud Ælianum *σέλινα* ſeu *apia*, pro *σέσελι*, ſive auctoris, ſive librariorum errore hactenus legatur H. V. l. XIII. c. 35. ſicut ad elegantiſſimum Auctorem viderunt jam viri docti.

Ibid. *ὃ καὶ Διὸς ἵπποι ἔδουσι*] Ut optimum nempe, quod modo vidimus,

mus, idque veterum Auctorum fide, *equorum* pabulum; unde de eodem addunt etiam Columella & Palladius, locis ſupra indicatis, *quod jugerum ejus toto anno tribus equis abunde ſufficit.* De dictis autem *Jovis præſepibus*, ad quæ nempe traductus fuerit etiam Pegaſus, & in quibus proinde ſtabulabant hi *Jovis equi*, actum jam ad ſuperiorem verſum, Ἥρης ἐκ λειμῶνος. Tales *Jovi equos*, Niſæos nempe, a Proriſthenitis ali, tradit, Dio Chryſ. Or. XXXVI. p. 448. καὶ δὴ ΤΩ ΔΙΙ τρέφουσιν ἅρμα Νισαίων ΙΠΠΩΝ· οἱ δὲ εἰσὶ κάλλιστοι καὶ μεγάλοι κατὰ τὴν Ἀσίαν, JOVI *vero alunt quadrigas Niſæorum* EQUORUM. *Hi autem ſunt magni pulcerrimique eorum, qui ſunt in Aſia.* Quamquam alias, ut obiter hæc dicam, vix occurrat Ἵππειος, ſeu *Equeſtris* in veterum monumentis Juppiter; ſicuti alioquin, ut de aliis ſileam, numinibus, Juno Ἱππία legitur, cujus nempe eo nomine Aram in Olympia exſtitiſſe refert Pauſanias p. 316.

V. 166. & 167. ὑπολημνίδας ἐπλήσαντο ὕδατος] Opportune ad illuſtrationem hujus loci, ſeniores Gen. XXX. v. 35. ληνοὶ ποτιστηρίων ὕδατος, *alvei aquariorum*, ſeu, ut ibi vetus Interpres, *canales, ubi effundebatur aqua.* Adeo ut ληνοὶ, & unde hic ὑπολημνίδες, non *vini* ſolum in torculari expreſſi *receptacula*, ſed *aquariorum* etiam vicem præſtarent. Sic ληνοὺς λειμῶνος *prati aquaria*, ad quæ nempe Apollinis boves agerentur, dixit Homerus, aut quiſquis auctor Hym. in Mercurium v. 104. Idem proinde hic quod ſupra v. 50. vocavit Ἱππείην ποτίστρην, *equeſtre aquarium*, & juxta veterum Criticorum gloſſam ad hunc locum, ὑπολημνίδες, πυέλους, ποτίστρας.

V. 167. θυμάρμενον εἶη] Sic θυμάρμενον εἶαρ *optatum ver* apud Nicandrum legitur Alex. p. 168. & ad quorum proinde Poetarum loca reſpicit Heſychii gloſſa, θυμάρμενον, ἡδύ.

V. 169. Ἀπόλλωνι παρίζεις] Non ſolum ut ſoror, αὐτοκασιγνήτη, ſed præterea, ut ὁμότροφος Ἀπόλλωνος, *ſimul nutrita cum Apolline*, ſicuti vocatur in Hymnis, qui Homero tribuuntur in hanc Deam, & quæ inſuper modo Clarum, modo Delphos, ad dilecti fratris Apollinis domum tendere, continuo in iiſdem dicitur. Immo unde utriuſque fana & ſimulacra leguntur ſæpe iiſdem in locis juncta, cujus rei exempla obvia in veterum monumentis; ubi præterea Κλαρίη, aut Δηλίη, vel Κυνθίη Ἄρτεμις. haud minus ac Κλάριος, Δήλιος, vel Κύνθιος, *Clarius*, *Delius* vel *Cynthius Apollo* legitur; & puncta proinde utriuſque Numinis capita in antiquis *Deliorum* nummis, cum inſcr. ΘΕΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ. Sed de quibus agetur opportunius ad ſequentem hujus Battiadæ Hymnum in Delum. Haud aliter nempe ac ſæpenumero ſub Solis ac Lunæ effigie, ſimul iidem comparent in aliis veteribus nummis.

V. 170. αἱ Νύμφαι σε χορῷ ἔνι κυκλώσαιντο] *Chori* nempe virginum *circulares* paſſim in Dianæ honorem, ac ſolemnibus aliorum quoque numinum feſtis agitati leguntur apud veteres, & qua de re abunde alioquin nota jam ſupra dictum ad hujus Hymni v. 3. χορὸς ἀμφιλαφής, & infra adhuc dicetur v. 267. hujus Hymni. Quibus addi poteſt ſimilis apud Apollonium locus l. I. v. 1223. &c.

NYM-

ΝΥΜΦΑΩΝ ἵςαντο ΧΟΡΟΙ· μέλε τῷ σφίσι πάσαις,
Ὅσσαι κεῖσ' ἐρατὸν Νύμφαι ῥόον ἀμφενέμοντο,
ΑΡΤΕΜΙΝ ἐννυχίῃσιν ἀεὶ μέλπεσθαι ἀοιδαῖς,
Inſtaurabantur NYMPHARUM CHORI. *Nam omnibus ipſis cura erat*
Nymphis, quæcunque amœnum accolebant fluentum,
DIANAM, *ut nocturnis cantibus aſſiduo celebrarent.*

V. 171. Αἰγυπτίῳ Ἰνωποῖο] De hoc Deli fluvio rurſus infra H. in Del. v. 205. & cur *Ægyptii* nomine appellatur, cum ibidem, tum in antiquis Scholiis ad hunc locum abunde dicitur. Quod memorat etiam Strabo l. XI. p. 271. *ἐπιτείνουσι δὲ τὴν τοιαύτην τερατολογίαν, οἱ τὸν Ἰνωπὸν εἰς Δῆλον ἐκ τοῦ Νείλου περαιοῦντες, hujuſmodi prodigioſa commenta augent, qui Inopum e Nilo in Delum derivant.* Adde Lycophronem p. 97.

—— Ἰνωποῦ πέλας
Αἰγύπτιον Τρίτωνος ἕλκοντες πότον,
—— *Inopum juxta*
Ægyptium Tritonis (h. e. *Nili*) *trahentem liquorem.*

Veram nominis illius rationem indicat ibidem Tzetzes; quod nempe augeſcat idem Deli fluvius, quo tempore Nilus irrigat Ægyptum; unde dictum ſit, *Inopum* per occultos meatus *Nili* aquis impleri.

V. 172. Ἢ Πιτάνης &c.] De urbe *Macedonia* explicant hic Scholia, cujus haud alibi, quod equidem ſciam, occurrit mentio. Nota vero e Geographis aliiſque Auctoribus antiquis, cum *Troadis* ſeu *Æolidis*, tum *Elidos*, & *Laconica* inſuper *Pitana*. Duarum priorum, *Æolicæ* ac in *Elide* meminit tantum Strabo, & *Æolica* ſolum Stephanus; poſterioris autem ad *Eurotam*, Laconicæ fluvium, plures e Poetis aliiſque priſcis Scriptoribus, Pindarus, Euripides, Plutarchus, Pauſanias, Plinius, Solinus &c. quorum loca jam congeſſit in Laconicis diligentiſſimus Meurſius l. IV. c. X. Unde non ſatis capio, quid moverit τὸν πάνυ in Plinianis p. 139. ut *Pitanen* inter Laconicæ urbes, juxta Cardamylem, Anthiam, vel Anthanem aliaſque, memorari apud Plinium l. IV. c. V. ac inde a Solino redarguat, aut *Pelana* ibidem legendum malit, ac ideo quidem, quod *Pitane* urbs (de qua nempe Strabo l. VIII. p. 343.) Elidos, prope Olympiam *& ad Alphei oſtia fuerit ſita.* Ab ea enim diverſa omnino *Pitane Laconica*, quæ παρ' Εὐρώτᾳ *ad Eurotam*, uti jam dictum, non *ad Alpheum*, apud Pindarum Ol. Od. VI. dicitur, neque Menelai tamen, quod tradit laudatus modo Meurſius Laconic. p. 278. dicta ab Euripide in Troadibus patria. Neque enim iis, quos inde adfert vir eruditiſſimus, verſibus, de *Menelao*, ſed de *Helena* Διὸς κόρῃ *Jovis filia*, uti ea duobus tribuſve ante verſibus dicitur, ibi apud Tragicum ſermo; cui utique non *Menelao*, ut ille ſtatuebat, imprecatur captivarum Troadum Chorus, ne unquam in terram Lacænam ad patrios lares *aut in Pitanes urbem*, μηδὲ πόλιν Πιτάνης, eadem veniat; quæ, ut continuo additur, *ex infauſtis*, cum Paride ſcilicet, *nuptiis*, *cum magnum toti, qua patet Græcia, dedecus, tum ingentes Trojanis mulieribus calamitates adtulerit.* Vide locum in Tragici Troadibus a verſ. 1109. &c. Ab

Heſychio quidem *Πιτανάτης Menelaus*; ita tamen ut non ab urbe ſed a tribu, *Πιτάνη* dicta, hanc vocem ibi deducat Gloſſographus: haud aliter ac *Πιτανάτην λόχον*, *Pitanatam cohortem*, Spartis ab Antonino Caracalla accitam, refert Herodianus l. IV. cap. VIII. qualem alioquin, ſed falſo olim apud Lacedæmonios dictam, tradiderat pridem Thucydides l. I, quod jam obſervarat Meurſius Lect. Attic. l. I. c. XVI. Quibus autem clariſſimis veterum Pindari, uti vidimus, Euripidis, aliorumque de *Pitane* urbe *Laconica* ac *ad Eurotam* ſitæ locis (ad quæ non adtendit vir maximus, dum unum hic in Plinianis ante oculos habuit Strabonem) accedit etiam hoc Callimachi teſtimonium. Ad hanc enim Laconicam *Pitanen* hic reſpici, bene jam monuit Friſchlinus, & quidem ex uno Pauſaniæ loco, qui apud eundem exſtat p. 192. ubi ſacra Dianæ *Ὀρθίας* (ſeu ut legendum aliunde, & qua de re etiam mox *Ὀρθωσίας*) celebrata perhibet a Limnatis, Spartanis & ab iis, qui e *Pitane* veniebant, *τοῦτο δὲ οἱ Λιμνᾶται Σπαρτιατῶν καὶ Κυνοσουρεῖς καὶ ἐκ Μεσόας τε, καὶ* ΠΙΤΑΝΗΣ, *θύοντες τῇ* ΑΡΤΕΜΙΔΙ &c. *deinde, quod* LIMNATÆ *apud Spartanos, & Cynoſurenſes, quique ex Meſoa &* PITANE *venerant, dum ſacrum Dianæ facerent.* Quibus etiam ſequentia hic Callimachi verba, *καὶ γὰρ Πιτάνη σέθεν, ἢ ἐνὶ Λίμναις, nam & Pitana tua eſt, aut in Lemnis*, pari opera explanantur ac illuſtrantur. Unde cum male hic in Scholiis *Πιτάνη δὲ πόλις Μακεδονικῆς* pro *Λακωνικῆς*, haud inſolito Græculorum ſeu librariorum errore, legitur. Neque melius *Λίμναι* hic de *vico* Atticæ, ubi colebatur Diana, ab aliis explicatur; quum *vici* ita dicti apud Laconas, ubi erat Dianæ Templum, & a quo *Λιμνᾶτις* eadem etiam dicta, meminerit haud uno Laconicorum loco idem Pauſanias, & quidem inter alia p. 191, ubi ejuſdem *Ὀρθίας* ſeu *Ὀρθωσίας* potius, Spartanæ nempe Dianæ, Templum exſtare adſerit. Idem præterea alibi, nempe l. IV. p. 222. *Λιμνάτιδος* Dianæ fanum, ſolis Dorienſibus Meſſeniis & Lacedæmoniis commune memorat.

V. 173. *Ἁλὰς Ἀραφηνίδας*] Unus nempe e pagis ſeu populis Atticæ, Tribus *Ægeidis*, ita dictus, ad diſcrimen alterius Populi dicti *Ἁλαὶ Αἰξωνίδες* Tribus *Cecropiæ*; ut cum e Stephano, tum e Scholiis ad hunc locum, ſed ubi male, quod jam vidit Meurſius in libello de Populis Atticæ, *ζωνίδες* hactenus legitur. Meminit vero ejuſdem pagi, & præterea, quod ſequenti mox verſu dicitur, Dianæ Tauricæ ligni eo e Scythia advecti, Euripides loco inſigni eam in rem, & qui ab eodem Cl. Meurſio, maxime ab eruditis Callimachi editoribus, præteriri minime debuit, nempe Iphigen. Taur. v. 1450.

Χῶρος τίς ἐστιν Ἀτθίδος πρὸς ἐσχάτοις
Ὅροισι, γείτων δειράδος Καρυστίας,
Ἱερὸς ΑΛΑΣ *νιν οὑμὸς ὀνομάζει λεώς.*
Ἐνταῦθα τάξας ναὸν, ἵδρυσαι βρέτας,
Ἐπώνυμον ΤΗΣ ΤΑΥΡΙΚΗΣ, *πόνων τε σῶν,*
Eſt quidam locus in extremis Atticæ
Finibus, vicinus littori Caryſtio
Sacer, quem meus populus nunc vocat HALAS.

Illic

Illic exſtructo Templo, colloca ſtatuam
Cognominem TAURICÆ (Dianæ) *& tuorum laborum.*

Quamquam illud *Taurica Dianæ* ſignum, non quidem in hunc pagum Ἁλὰς, ut ab illo Athenienſi Tragico, aut Callimacho præterea hic dicitur, ſed in alium pagum Atticæ, Brauronem dictum, delatum refert Pauſanias in Atticis p. 41. Verum quum idem pagus Ἁλαὶ apud Stephanum dicatur inter Phegeum & Brauronem ſitus, facile potuerunt hæc ob loci viciniam confundi, & modo huic, modo alteri adſcribi. Ab Ἁλαῖς autem dictum gentile Ἁλαιεὺς, uti cenſuit Meurſius, ſicut ex antiquis ejuſdem loci inſcriptionibus a Cl. Sponio vulgatis libello de Populis Atticæ, nunc indubie liquet, & firmant etiam Demoſthenes adv. Olympiodor. p. 691. Κόνων Ἁλαιεὺς *Conon Alaenſis*, & adverſus eundem Cononem p. 731. Ἀρχεβιάδης Δημοτέλους Ἁλαιεὺς, *Archebiades Demotelii F. Halaenſis* Antiphanes; præterea apud Athenæum l. VII. p. 329. a quo, ut e MSS. recte ad eundem emendavit ὁ πάνυ dicitur, Δήμου δὲ Ἁλαιεύς ἐστιν, *eſt vero e pago, qui dicitur Hala.* Unde liquet quid de Stephano, aut ejus Epitomatore ſit ſtatuendum, a quo δημότης hujus loci ſine littera I ſcribendum dicitur, nempe Ἁλεὺς, & pro quo Ἁλαιεὺς legendum conjiciebat poſtremus Stephani editor Berkelius, ſicut etiam in Batava Harpocrationis editione, male Ἁλαεὺς pro Ἁλαιεὺς legitur, uti recte in priori ab ipſo Mauſſaco vulgata exſtabat, ſed hoc leve.

V. 174. ἤλθες ἀπὸ Σκυθίης] Quid de hoc *Taurica* Dianæ ſigno e *Scythia* in Atticam tranſlato, tradat hic juxta alios, & quidem antiquiorem Athenienſem inſuper Poetam, Callimachus, modo vidimus. A quibus tamen diſcedit alibi Pauſanias, ubi nempe idem *Scythica* hujus Deæ ſimulacrum, ab Oreſte & Iphigenia in Laconicam, & quidem Limnæum, de quo paullo ante, vicum delatum refert, ibique ſub Dianæ Ὀρθίας ſeu Ὀρθωσίας nomine cultum; cujus etiam rei indicia quædam, & quidem e cultu apud Laconas ejuſdem Deæ Ὀρθωσίας commemorat, ac unde vero magis conſentaneum colligit, ut non in Atticam ſeu Brauronem pagum, de quo paullo ante, velut hoc loco, Ἁλάς, ſed in Laconicæ vicum Limnæum dictum, deportatum cenſet illud Dianæ e *Scythia*, quod hic dicitur, *advecta* ſimulacrum, l III. p. 191. & 192. Ὀρθωσίας vero potius, quam Ὀρθίας, ut tamen ibi apud Pauſaniam hodie legitur, fuiſſe ei nomen a Laconibus inditum, ad cujus nempe Aram flagris cæderentur eorum Ephebi, adeo ut ſanguine eadem adſpergeretur, patet abunde ex iis, quæ de eodem ritu, non apud Plutarchum ſolum leguntur in Lycurgo, ac in inſtitutis Laconicis, (ubi male in priori Ὀρθείας, quod viderunt jam ibi Interpretes; in poſteriori vero loco Ὀρθίας legitur) ſed præterea apud Sex. Empiricum Hypoth. l III. p. 153. Λάκωνες δὲ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς Ὀρθωσίας Ἀρτέμιδος μαστίζονται πικρῶς, *Lacedæmonii autem ad Aram Dianæ Orthoſiæ flagris acerrime cæduntur*, ut multus, quod addit, in Aram Deæ defluat ſanguis. Adde Pindarum, qui Dianæ Ὀρθωσίας & Taygetæ Nymphæ (unde nempe mons Laconicæ Taygetus, de quo infra v. 187.) meminit Olymp. Od. III. Lycophronem præterea, qui nominatim Dianæ hujus Scythicæ, de

qua hic Callimachus, & quidem Ὀρθωσίας dictæ mentionem facit v. 1330. &c.

— καὶ Θεμισκύρας ἄπο
Τὴν τοξόδαμνον νοσφίσας Ὀρθωσίαν.
— *Tum ex Themiſcyra*
Sagittariam rapiens Orthoſiam.

Ut mittam Herodotum l. IV. c. LXXXVII. qui Dianæ Aram eo nomine ſeu Ὀρθωσίας, non Spartæ quidem, ſed Byzantii exhibuiſſe memorat. Quamquam ad Pindarum dicto loco p. 33. veteres Critici Ὀρθωσίαν & Ὀρθίαν Dianam promiſcue olim dictam tradunt; ita tamen ut Ὀρθωσίαν; *Taurica*, de qua hic agitur, apud Spartanos *Dianæ* ſignum olim appellatum, e dictis Pindari, Lycophronis, & Sex. Empirici locis abunde, ut opinor, liqueat; atque ita verius apud Plutarchum & Pauſaniam, ubi ejuſdem *Tauricæ* apud eos Deæ fit mentio, legendum.

Ibid. Τέθμια ταύρων] Vide ſupra adnotata ad H. in Apoll. v. 87. τέθμιον, & infra H. in Cer. v. 19. Τέθμια δῶκε. Ab his Ταύροις autem, non Ταυρικὴ ſolum, ſed Ταυροπόλος dicta etiam hæc Dea Soph. Ajac. v. 172.

Ταυροπόλα Διὸς Ἄρτεμις,
Quæ in Tauris colitur filia Jovis,

Diana, ſeu, uti ibi notant veteres Critici, Ταυροπόλα, ἢ ὅτι ἐν ΤΑΥΡΟΙΣ ΤΗΣ ΣΚΥΘΙΑΣ τιμᾶται· ἢ ἀπὸ μέρους τῶν ποιμνίων ἡ ἐπιστάτης· ἢ ὅτι ἡ αὐτὴ Σελήνη ἐστὶ καὶ ἐποχεῖται ταύροις ἣν καὶ ταυρωπὸν ὀνομάζουσιν. h. e. *Tauropola, vel quod in* TAURIS SCYTHIÆ *colitur, vel a parte armentorum, cujus ea præſes, vel quod eadem eſt Luna, quæ tauris vehitur, quam etiam* ὃ ταυρωπὸν ſeu *cum taurino adſpectu nuncupant.* Culta vero eo nomine Ταυροπόλη hæc Dea in Inſula Icaro, qua de re mox ad v. 187.

V. 175. Μὴ νειὸν τημοῦτος ἱμάσσῃ βόας] Non hoc ſpectat, quod exiſtimaverat Friſchlinus, ad religioſam Feſtorum obſervationem, juxta quam tum a ſolitis operibus requieſcebant veteres, & prout a Tibullo dictum l. II. Eleg. I.

Luce ſacra requieſcat humus, requieſcat arator &c.

Alia meas, ut abunde e ſequentibus liquet, hujus loci, cur ſuos nempe boves nolit Poeta alteri cuipiam locare ad diurnum opus arandum; quod nempe, etſi iidem cum ætate tum robore, & pro loci præterea indole, validiſſimi ad ſimile opus forent, defeſſi tamen & viribus exhauſti, non poſſent non ab aratro redire ob productos a Sole dies, ubi ille curſum ſiſtit dum contemplatur Nympharum Chorum, quem eædem in Dianæ honorem agitabant. Quæ plana omnino & perſpicua horum & ſequentium mox apud Poetam verborum ratio, ut alio hæc detorqueri nullatenus debuerint.

V. 176. Τετράγυον τέμνοιεν] Per τετράγυον, non *quatuor jugera*, juxta Interpretem, ſed diurnum laborem aratori propoſitum intelligi, e Varrone jam bene monuit eruditiſſima Fabri filia. Quod firmant etiam ad Homerum veteres Grammatici, ubi nempe a Poeta Odyſſ. Σ. v. 373. τετράγυος ager dicitur, a robuſtis itidem, ut hic, & æqualibus bobus aran-

arandus, & quod explicat Euſtathius p. 1851. *τετράγυον δὲ διάστημά τι, ὅσον ἦν ἀροτριᾶν, ὡς εἰκὸς δι' ἡμέρας τοὺς ἀγαθοὺς ἐργάτας καὶ χρωμένους βουσὶν ὁμοίοις*, h. e. *τετράγυον autem ſpatium quoddam, quantum licet per diem bonis agricolis, & qui æqualibus utuntur bobus, arare.* *Γύη* nempe apud veteres de *arvo* ſeu *agro* ad arandum apto in genere dicta. Unde *ἀρώσιμοι γύαι, arva ad arandum*, appellata a Sophocle Antigon. v. 575. & ab Euripide Phoen. v. 651. *βαθύσποροι γύαι, arva profundos habentia ſulcos*, apud Apollonium Rh. I. v. 796. *πυροφόρους ἀρόωσι γύας, arva arant tritico feracia*; & quo ſenſu etiam Æſchylus dixit Prom. v. 369. (quem locum notavit hic præſtantiſſima Daceria) feracis Siciliæ *λευρὰς γύας, arva ſpatioſa.* Adde Lycophronem p. 50, *ληΐου γύαι, ſegetis arva.* Hinc autem *γύη μέτρον γῆς*, ſeu in genere *menſura* quædam *terræ* explicatur a priſcis Grammaticis ; ab aliis autem *πλέθρον*, quod vulgo *jugerum*, ſed minus accurate reddunt Interpretes. Unde *τετράγυος* apud eoſdem antiquos Homeri aliorumque veterum Poetarum Enarratores, *τεσσάρων ὀργυιῶν*, aut vero *τετράπλεθρον* redditur. Heſychius, *τετράγυον τεσσάρων ὀργυιῶν· Γύη δὲ μέτρον ἕκτον σταδίου, ἔνιοι δὲ ὀργυιαῖον μέτρον*, *τετράγυον quatuor orgyiarum: Γύη vero menſura ſexta ſtadii.* Quum vero *ſtadium*, juxta Columellam alioſque Romanos Scriptores fuerit pedum DCXXV. ſeu CXXV. paſſuum, *γύη*, quæ illi *ſexta pars ſtadii*, fuiſſet pedum circiter CIV. & *τετράγυον* proinde pedum CCCCXVI ; quum *jugerum* eſſet pedum CCXL. & *quatuor jugera* ideo forent pedum DCCCCLX. Quæ firmant etiam cum idem Heſychius, dum ab eo antea *γύη* non *ὀργυιά* quidem aut *ὀργυιαῖον μέτρον* redditur, ſed *γύαι, πλέθρα*, atque iterum *γυη, μέτρον πλέθρου* dicuntur ; *πλέθρον* autem juxta Suidam, ſit itidem *ſexta pars ſtadii*, h. e. centum circiter, ut idem explicat, pedum : tum Euſtathius, qui ad Odyſſ. Σ. p. 1851, *τετράγυον* per *τετράπλεθρον* reddit, ac ita a veteri Paraphraſte intellectum notat, qui *τὸ τετράγυον* interpretatus ſit, *ἐλαύνειν ἐν νειῷ τετράπλεθρον*. Mitto, quod de *quadrilatero* ſeu de *quadrangulo*, vel *æquilatero arvo* dici *τετράγυον* ibidem notat Euſtathius, nulla cæteroquin *τεσσάρων ὀργυιῶν*, aut *ὀργυιαίου μέτρου* ; ut in ſuperiori apud Heſychium gloſſa, aut alibi etiam in brevibus ad Homerum Scholiis ad Odyſſ. H. v. 113. facta mentione. Vulgaris vero ille, non hujus ſolum Callimachi, ſed aliorum etiam, ſicut Homeri, Interpretum error, ut *τετράγυον*, quemadmodum loco modo dicto, de Alcinoi horto Odyſſ. H. v 113 reddant *quatuor jugera*, & ſimiliter *πεντηκοντάγυον* Iliad. I. v. 575. per *quinquaginta jugera*, de agro nempe prope Calydonem. Quos ſequutus etiam haud indoctus alioquin Apollonii Rh. interpres. in explicatione eorum verſuum, quos licet cum iſto & ſuperiori apud Callimachum Lectori obiter contendere, nempe l. III. v. 1342. &c.

Τῆμος ἄρ ἤροτο νειὸς ὑπ' ἀκαμάτῳ ἀροτῆρι,
Τετράγυός περ ἐοῦσα· βοῶν τ' ἀπελύετ' ἄροτρα,
Tunc peractum erat novale, ab aratore infatigabili,
Quamquam magnum foret arvum (ſeu quantum per diem integrum poſſent validiſſimi boves arare) *& ab aratro abjungebantur boves.*

Tertia

Tertia enim diei pars, ut ſuperiori verſu poeta dixerat, tantum effluxerat; ita ut una adhuc abſolvendo diurno aratoris operi ſeu τετραγύῳ ſuperfuiſſet. Quamquam illud etiam liquidum ſit, a Græcis ſubinde Scriptoribus, ubi de agrorum apud Romanos diviſione agunt, *jugerum* ſed minus accurate per πλέθρον reddi; ſicut eo loco quo Plutarchus in Camillo legis Liciniæ meminit, qua cautum, μηδένα πλέθρων πεντακοσίων πλείονα χώραν κεκτῆσθαι, h. e. interprete Livio l. VI. c. XXXV. *nequis plus quinquaginta jugera poſſideret.* Quum alioquin *bina jugera* unicuique Romano abunde ſufficere antea crederentur; qualia viritim etiam a Romulo diviſa tradunt, Varro, Plinius &c. Neque plura in agris dividundis, adultæ quoque Reip. Romanæ temporibus, fuerunt adſignata; ac inde illud Juvenalis Satyr. XIV. v. 162.

Tandem pro multis vix jugera bina dabuntur
Vulneribus &c.

V. 177. γυιοί τε ϗ αὐχένα κεκμηκυῖαι] Certiſſima hic, ut bene jam monuit Anna præſtantiſſima, H. Stephani emendatio, καὶ γυῖα καὶ αὐχένα κεκμ. per γυῖα autem, non *membra* ſolum in genere, ſed *pedes* in ſpecie dici notant priſci ac eruditi Nicandri Enarratores ad illud Ther. p. 56 ῥαιστὰ γυῖα, nempe γυῖα δὲ νῦν τὰς πόδας. Boum autem, qui ad arandum admoventur, aut ab aratro redeunt, quæ cura habenda ſit, ne defatigentur ſcilicet nimium; aut vero ut defatigati continuo opportunis eam in rem remediis reſtaurentur, notant veteres Rei Ruſticæ Scriptores, & quidem in Græcis Geoponicis l. XVII. c. IX. ὡς ἐργαζόμενοι μὴ κοπιᾶν, *ut boves arantes non laſſentur.* Unde continuo Maro ſub initium Georg. *quæ cura boum, qui cultus habendo ſit pecori* &c. & qua de re agit Georgicorum l. III.

V. 178. κόπρον ἔπι σεύοιντο] κόπρον hic dici de ἐπαύλει ſeu *ſtabulo* notant Scholia. Quo reſpexiſſe etiam videtur Heſychii gloſſa, κόπρος, καὶ ἡ στάσις τῶν βοῶν, i. e. κόπρος *etiam ſtatio boum*; per tropum nempe poetis haud inſolitum.

Ibid. καὶ εἰ Στυμφαιίδες εἶεν] Bene hic legendum Στυμφαΐδες, non ut antea Στυμφαλίδες, animadvertit ingenio ac eruditione inſignis Fabri filia, ad idque jure inducta, veteri ad hunc locum Criticorum gloſſa qui de Epiroticis bobus hoc dici, & a regione Epiri Στύμφαι appellata, obſervant. Στυμφαλίδες certe non *boves*, de quibus hic agitur, Epiroticæ, ſed galeatæ illæ & infauſtæ Arcadiæ volucres, ab Hercule ſagittis confixæ, de quibus ait Lucretius l. V. v. 32.

—— *unuſque timenda*
Unguibus Arcadiæ volucres Stymphala colentes,

& quarum iconem in denario gentis Valeriæ expreſſam olim protuli ac illuſtravi Diſſ. de Præſt. Numiſm. p. 226. &c. Στυμφαία autem non *Arcadiæ*, ſed *Epiri* tractus, ac inde inter Epiroticas regiones relata a Strabone l. VII. p. 325. ac ab aliis etiam memorata, ut Diodoro l. XX. p. 766. Arriano Ἀνάβ. l. I. &c. ac unde alibi apud Diodorum & Ptolemæum, Στυμφαίαν pro Στυμφαλίαν legendum bene obſervat eruditiſſimus Palmerius Græc. Antiqu. p. 342. Adde, quod idem hoc Callima-

chi

chi loco, quem ibi memorat (ſed male Στυμφαλίδος pro Στυμφαιίδος retinendo) adductus, urbem Epiri, Βούνειμα apud Stephanum, a *boum* nempe *paſcuis* dictam, in hoc Epiri tractu Στυμφαίῳ exſtitiſſe cenſeat. Celebratam vero Epirum, tanquam optimis paſcuis ac bobus feracem, quod innuunt hic Scholia, idque a Dodona uſque ad mare Jonium, monuit jam olim Pindarus Nem. Od. IV. p. 362. ubi ait.

Βυβόται τόθι πρῶνες ἔξοχοι κατάκεινται,

Ubi boves paſcentia cacumina inſignia reperiuntur,

& veteres ibi Critici, βουτρόφος γὰρ ἡ Ἤπειρος, *boum enim nutrix Epirus*. Hinc etiam obvius adhuc hodie bos cornipeta in antiquis Epirotarum nummis, quales proſtant cum apud Goltzium, tum in præclaris Cimeliarchiis, & in Electorali etiam hac Gaza.

V. 181. & 182. ἀλλὰ θεῖται Δίφρον ἐπιστήσας] Haud inſolita Poetis licentia hoc dici, abunde liquet; ut Sol nempe voluptate captus diutius inſpiciendi Nympharum chorum, curſum ſiſteret, dieſque inde, quod continuo addit Callimachus, producerentur; haud aliter ac de nocte geminata apud Comicum Latinum legitur, quo diutius Juppiter Alcmena potiretur. Quæ inania poetarum commenta nemo utique in exemplum trahet, veri illius ac ſingularis miraculi, quo Sol & Luna revera ſtetiſſe dicuntur Joſuæ x. v 13. aut alterius, quo tempore Regis Ezechiæ retro ceſſiſſe Sol traditur II. Reg. xx. 11. & Eſa. XXXVIII. Neque vero audiendi illi Hebræorum Magiſtri, & quibus adhæſiſſe nollem τὸν πάνυ Grotium, qui miraculi illius a Joſua divino numine patrati veritatem convellentes, id phraſi poetica, ac de die æſtiva demum dici exiſtimant. Quum haud ignotum ſit illud divinitus firmatum a Propheta, qui eo reſpexit Habacuc cap. III. v. 11. *Sol & Luna ſteterunt in habitaculo ſuo*, & quod longe etiam antiquiores Maimonide aut Gelzomi magiſque hic ἀξιόπιστοι recutiti, veritatem ejuſdem miraculi adſtruant; ſicuti Joſephus in narratione hujus facti Origin. l. v. c. CII, tum Talmudici etiam Doctores, de quibus conſuli poteſt in adnotatis ad eum Joſephi locum, vir varia & eximia doctrina Edmundus Bernardus. Neque omnino parem quiſpiam tribuet fidem iis, quæ eodem viro doctiſſimo referente, in Talmude Babyl. comminiſcuntur Magiſtri de Nicodemo Gorionita, cujus gratia Sol nempe aliquando ſteterit.

V. 182. Φάεα μηκύνονται] Φάεα itidem pro *diebus* adhibet hic Poeta infra H. in Cererem v. 83. ὁ δὲ ἐννέα φάεα κεῖται, *ille autem novem dies jacet*; ſic περὶ κρισίμων φαέων, *de diebus criticis*, fit mentio ab Agathia Anthol. l. II. c. XXII. Epigr. XIX. Apud Æſchylum autem, de juſtitia celeriter in ſceleratos animadvertente dicitur Choeph. v. 60. τοῖς δ' ἐν φάει &c. quod vertit Interpres, *aliquos ipſo die puniens*; rectius tamen *aperte* ſeu φανερῶς, juxta veteres ibidem Criticos, & quod ſequentia Tragici verba etiam adſtruunt.

V. 185. Ἡρωΐδας] Idem Poeta, Epigrammate ſupra inter ejus fragmenta relato, Δέσποιναι Λιβύης Ἡρωΐδες. & ſicuti cum alibi, tum in priſcis aliquot nummis (& de quibus alibi egimus) ΙΟΥΛΙΑΝ ΠΡΟΚΛΑΝ ΗΡΩΙΔΑ, & ΝΑΥΣΙΚΑΑΝ ΗΡΩΙΔΑ ſignari legimus, ac ſimiliter *Heroidas*

roidas apud Latinos poetas, uti Ovidium, Propertium, &c. Dictæ vero inſuper eædem cum Ἡρωΐναι, ut ab eodem Callimacho Hym. in Delum v. 161. Theocrito Idyll. XXVI. v. 36. Luciano in Necromantia; tum contracte ob metrum Ἡρῶναι, ut apud Ariſtophan. Nub. p. 113. & in Inſcr. Regillæ; ac Ἡρῶσσαι apud Apollonium Rhod. l. IV. v. 1309. ſicuti ad Juliani Cæſares olim monui p. 450. Per Ἡρωΐδας vero, ut hic ait Battiades, *Dianæ ſocias*, Nymphas Deæ comites intelligi, ſive *Oceaninas*, ſive *Amniſidas*, ſive *Fluviatiles*, de quibus ſupra egerat poeta, non mirabitur, qui novit Nymphas, Deas etiam ſubinde a veteribus dictas, ut a Theocrito Idyll. XIII. v. 44. Νύμφαι &c. δειναὶ θεαὶ ἀγροιώταις, *Nymphæ, graves Deæ agricolis*, & ab Ariſtide Serm. Sacr. l. p. 493. ὅτι οὐκ εἶεν θεαὶ χαριέστεραι, *quod nullæ ſint gratioſiores Deæ*, & apud Athenæum, ubi privata memorat, quibus Nymphæ apud Siculos colebantur, ſacra, l. VI. p. 250. Additque, ὀρχεῖσθαί τε περὶ τὰς θεάς, & *ſaltare circa illas Deas*, ſeu earum, de quibus idem agit, ſimulacra. Ut mittam Nympharum Aram prope Ithacam, de qua Poeta Odyſſ. p. 210; aut inter Orphicos Hymnos ſive τελετάς, unum etiam Nymphis dicatum, quibus inter alios, juxta adductum Ariſtidis modo de iis locum, eædem invocantur, tanquam

> Σὺν Βάκχῳ Δηοῖτε χάριν θνητοῖσι φέρουσαι,
> *Cum Baccho & Cerere, gratiam* ſeu *hilaritatem mortalibus adferentes.*

Quamquam ea in re, uti in reliquis etiam μυθικοῖς, haud ſibi conſtare veteres norim, a quibus modo *Nymphæ*, uti ab Orpheo ſeu Onomacrito Argon. v. 646. ἀθάνατοι *immortales*, & qui cum iis vitam agunt, ἀγήρατοι ſeu *ſenii expertes* dicuntur; modo, ut a Pauſania l. X. p. 670. vivere quidem per longam annorum ſeriem Nymphas, non tamen, ut Poetarum de iis ferunt fabulæ, eas eſſe immortales.

V. 187. Δολίχη] De *Icaro* Inſula hoc dici, quæ prius *Doliche* (non ut hic legitur, Δολίχη, ſed Δολιχὴ) appellata fuerit; e Plinio jam opportune monuit Friſchlinus, & ſimile nomen Μακρὶς, a *longitudine* nempe eidem Inſulæ, inditum. Nihil proinde illi commune, cum alia Echinadum Inſula prope Ithacam, quæ non *Dulichium* ſolum ſeu Δουλίχιον, ſed Δολίχη etiam, teſte Strabone l. X. p. 458. fuit nuncupata, & a qua *Dulichius* dictus, non jam, ut apud Homerum a procis Penelopes, Amphinomus, ſed ipſe Ulyſſes apud Propertium l. II. Eleg. XX.

> *Sic a Dulichio juvene eſt eluſa Calypſo.*

Cur autem altera hæc Δολιχὴ ſeu *Icarus*, præ aliis Inſulis ſingulariter a Diana dilecta hic a Poeta dicitur, inde fit, quod cum juxta Periegetem alioſque, una foret e Cycladibus, quæ Delum, Apollini ſimul ac Dianæ ſacram, circumdarent; tum quod, ut e Strabone liquet l. XIV. p. 639. eximie in eadem Diana Ταυροπόλος coleretur, ἔστι δὲ καὶ Ἀρτέμιδος ἱερὸν καλούμενον Ταυροπόλιον ἐν τῇ νήσῳ, *eſt etiam templum Dianæ nomine Tauropolium in ea Inſula* Icaro; quod alioquin de altera Inſula in ſinu Perſico *Icaro* itidem dicta, obſervat Dionyſius verſ. 610.

Ἴκαρον εἰναλίην, ὅθι Ταυροπόλοιο θεοῖο
Βωμοὶ κνισήεντες ἀδευκέα καπνὸν ἔχουσι.
Icarum maritimam, ubi Tauro vecta Dea
Aræ nidore abundantes, acerbum fumum habent;

eodem ritu ſcilicet, ſi utriuſque Scriptoris, Strabonis ac Dionyſii par ratio hic habenda eſt (idque juxta veterem Coloniarum morem, ſacra a Metropoli mutuandi) in utraque hac Inſula obſervato ac retento. Sed quæ omnia & hunc Callimachi imprimis locum, egregie illuſtrat vetus hujus Inſulæ *Doliches* vel *Icari* nummus apud Goltzium, in quo illinc Dianæ, venatricis habitu cum Arcu & Cane infra; hinc rurſus eadem Dea cum velo, Tauro vecta, vera proinde Ταυροπόλος viſitur, quod viderat jam e Strabone Goltzii Interpres Nonnius. & poſt eum, adducto etiam opportune hoc Callimachi verſu, eruditus Harduinus de Num. Antiq. pag. 217.

Adde, quod eadem hæc *Doliche* ſeu *Icarus*, Mileſiorum Colonia refertur a Strabone l. XIV. p. 635. Dianam autem deductæ Miletum ab Athenienſibus Coloniæ ducem, ſeu ἡγεμόνην exſtitiſſe, hoc ipſo Hymno, præter alia veterum teſtimonia, traditur v. 226. &c. ac unde Feſtum eidem Deæ annuum a Mileſiis ſolemniter celebratum, uti poſtea dicetur, conſtat. De Ταυροπόλῳ autem hac Diana in Attica etiam culta, actum jam ſupra ad v. 174. Diverſa vero, quod præterire hic non licet, ab eadem Diana Ταυροπόλῳ eaque *Dolichia*, ſeu *Icaria*, quæ occurrunt JOVI DOLICHENO eoque Tauro etiam vecto, qualia vulgarunt celebres Antiquarii, optimeque de his litteris meriti, Car. Patinus Numiſm. Imp. p. 286. & Sponius Miſcell. p. 101, erecta ſimulacra. Quo referre inſuper licet alias Inſcriptiones antiquas, eidem JOVI DOLICHENO, aut vero JUNONI ASSYRIÆ REGI DOLICHENÆ dicatas; & cujuſmodi e Schedis Pyrrhi Ligorii, Romæ pridem a me excerptas, & ex Italia reduce, juxta alios complures acceptos, in Syntagm. Inſcr. (ut ille agnoſcit ibidem) retulit vir doctiſſimus Thomas Reineſius p. 213. 214. Ea autem ſpectare non ad *Dolichen*, de qua hic Callimachus, ſeu *Icarum*; neque ad Macedonicam Δολίχην. ſicuti de alia ejuſdem JOVIS DOLICHENI Inſcriptione conjecerat idem Reineſius Synt. p. 34, ſed ad Syriæ Commagenes urbem Δολιχήνην dictam

ctam, bene e Stephano non ſolum, quod vidit Cl. Sponius, ſed etiam e Luciano de Dea Syria, qui de ſimili Jovis Tauro vecti ſimulacro apud Syros loquitur, obſervavit ad Stephanum Eruditiſſimus Holſtenius.

Ibid. *πολίων δὲ ἑκαδὲ Πέργην*] Haud obſcurum, cur *præ* aliis *urbibus Pergam*, Pamphyliæ, prout hic in Scholiis, ac in veteri etiam Hadriani nummo Cimeliarchii Gallorum Regii (nempe ΠΕΡΓΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ & de quo nos alibi) eadem vocatur, *Metropolim, dilexiſſe* Diana hic dicitur, ubi ſolemnis maxime extitit hujus Deæ cultus, ΠΕΡΓΑΙΑΣ inde etiam nomen nactæ. Quod cum aliunde, tum clariſſime e veteri & luculenta nummorum penu etiamnum obvium, in quibus cum illa appellatione, vario inſuper & peculiari nonnunquam amictu, Templo præterea, eoque ΑΣΥΛΟΥ jure inſigni, occurrit eadem Dea. Cujus rei utique depromptæ e Theſauris Gallorum ſequentes nummorum icones fidem abunde præſtabunt; quæ & ad illuſtrandum hic Callimachum, & demerendum præterea harum elegantiarum haud incurioſum lectorem, conducere eadem opera poterunt.

Prior nummus, iſque præclarus admodum illuſtriſſimi Harlæi, primi hodie Pariſienſis Parlamenti Præſidis, & qualis etiam extat in Gaza Medicea, Dianam exhibet laureatam verius, quam dictamno, uti exiſtimabat peritus olim ejuſdem Gazæ cuſtos Fittonius, coronatam, cum ſolitis præterea Arcus & Pharetræ a tergo inſignibus; illinc eandem Deam ſtantem & ſuccinctam, cum Corona & Haſta, ad pedes autem Cervo, & inſcript. ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ ΠΕΡΓΑΙΑΣ, *Dianæ Pergææ*. In altero autem nummo Cimeliarchii Regii viſitur *Dianæ Pergææ* ſtantis in Templo effigies, ſed alio cultu, velatæ nempe, cum Corona aut cum Calatho in capite; in Templi autem faſtigio Aquila, infra duæ Aræ accenſæ. Templi vero hujus *Pergææ*, omiſſo etiam *Dianæ* ipſius, ut aliunde ea appellatione ſatis noto, nomine, meminit Philoſtratus l. 11. Sophiſt. p. 574. *ἔξεστι συμβαλεῖν ταῖς εἰκόσιν, αἳ ἀνάκεινται ἐν τῷ τῆς Περγαίας ἱερῷ*, *licet conjicere ex imaginibus, quæ erecta ſunt in* PERGÆÆ Dianæ *fano*. Mitto alios inſuper, neque paſſim obvios ejuſdem Urbis nummos, in quibus idem Templum, in cujus medio Ara; aut in quo etiam Mons cum ſtella ac dimidia Luna; aut vero Victoria ſtantem Dianam & Aram tenentem coronans ſpectatur, cum inſcr. ΠΕΡΓΑΙΑΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ ΑΣΥΛΟΥ, *Pergææ Dianæ Aſyli* ſeu *Inviolabilis*, quo fani illius celebri-

tas

tas ſimul ac religio abunde declaratur. Quæ ſingula magnam huic Callimachi loco lucem affundunt, cur nempe præ aliis urbibus *Perga* Dianæ *dilecta* hic ab eo dicitur.

V. 188. *Τηΰγετον ὀρέων*] Quamquam omnes olim *montes*, qua de re jam ſupra, Deæ quippe *ὀρείῃ* ſeu *ὀρεστέρᾳ*, *Montanæ*, fuerint conſecrati; præ cæteris tamen gaviſam eam Lyciæ Cariæque montibus, notavit ad Catullum, quod ante vidimus ad v. 18, vir doctiſſimus Iſ. Voſſius p. 236. quo nempe *Idei* Cariæ montis lectionem pro *Ida*, in eo Veronenſis Poetæ loco revocaret. Hic tamen *Taygetus*, qui aliis montibus a Dea prælatus hic dicitur, Laconiæ, ut notum, mons fuit. Callimacho autem hic præivit (& cujus locum etiam ſupra ex parte memoratum, ea de re refert Ælianus de Animal. l. III. c. XXVII.) Homerus, Odyſſ. Z. v. 102.

> Οἵη δ' ΑΡΤΕΜΙΣ εἶσι κατ' οὔρεος ἰοχέαιρα,
> Ἢ κατὰ ΤΗΫΓΕΤΟΝ περιμήκετον, ἢ Ἐρύμανθον,
> *Qualis autem* DIANA *incedit per montes ſagittis gaudens,*
> *Aut per* TAYGETUM *excelſum, aut Erymanthum* &c.

Cujus præterea rei rationem, prælati nempe aliis montibus a Diana hujus *Taygeti*, indicabit abunde, quod jam vidit Friſchlinus. Pauſanias l. III p. 201. *παρέχεται δὲ καὶ θήραν τὸ Ταΰγετον, τῶν αἰγῶν τῶν ἀγρίων καὶ ὑῶν, πλείστην δὲ καὶ ἐλάφων καὶ ἄρκτων*, *facit vero qualibet ſui parte Taygetus venatoribus luculentam caprarum & aprorum, maxime autem cervorum & urſorum copiam.* Hinc *Taygeti canes* e genere nempe optimorum, quales olim Laconici, venaticorum, in eoque proinde monte frequentium, a Marone memorati, Georg. l. III. v. 48. Unde utique nihil mirum, a venatrice Dea, eaque potiſſimum Ἐλαφηβόλῳ, ſtatui ab hoc poeta, dilectum præ aliis montibus *Taygetum*, *ἐλάφοις ὀρειδρόμοις*, *cervis montanis*, prout illi ab Euripide dicuntur Iphig. in Aul. v. 1593. imprimis feracem.

Ibid. *λιμένες γε μὲν Εὐρίποιο*] Non de *Æolide* proinde ſolum hoc dicitur, noto ad *Euripum portu*, ubi alioquin conſpicuum Dianæ fanum, duoque erant Deæ ſimulacra, juxta Pauſaniam l. IX. p. 570. unum *Tedifera*, alterum *Arcitenentis*; & quo reſpexit etiam Euripides Iphigen. in Aulide v. 1492.

> *Συνεπαείδετ' Ἄρτεμιν,*
> *Χαλκίδος ἀντίπορον,*
> *Concelebrate Dianam,*
> *Quæ eſt e regione Chalcidis,*

nempe in Aulide. Idem de aliis in utraque Euripi *ripa*, Bœotiæ nempe aut Eubœæ, *portubus*, in quibus vigeret idem Dianæ cultus hic dictum liquet. Talis utique *Delium*, ubi ſimilis Dianæ ac Latonæ, juxta Pauſaniam, honos habitus, l. IX. p. 573. *Amarynthus* præterea, ubi *Amarynthia Dianæ* fanum extitiſſe tradit Strabo l. X. p. 448 eamque non ab Eubœenſibus ſolum, ſed ab Athenienſibus *Ἀμαρυσίας* nomine cultam refert Pauſanias l. I. p. 60. Cujus alioquin AMARYNTHIÆ DIANÆ a me olim Romæ ex iiſdem ſchedis, de quibus jam ſupra, Ligorianis de-

ſcriptam inſcriptionem, & ad Cl. Reineſium cum aliis miſſam, inde ipſomet id indicante, retulit vir doctiſſimus, Syntagm. p. 216, ſed quam *Amarantiam*, idque ab *Amaranto* liberto, qui eandem dedicaverat, dictam, male ibidem ſtatuit, ac fabrili ſcilicet errore legi in eodem lapide, *Amarynthiam*. Neque enim *Amarantia*, ſed *Amarynthia* vere appellata, & in illa ipſa inſcriptione, *Diana*; idque nota ejus aliunde, uti vidimus, ex dicto nempe Eubœæ oppido *Amaryntho*, petita nomenclatione.

V. 190. Ἐλλοφόνον Βριτόμαρτιν] Non ſolum hæc *Britomartis* Dianæ Nympha, ſed ipſa Diana Ἐλλοφόνος, juxta Etymologi Auctorem, dicta, ἡ τοὺς ἐλλοὺς φονεύουσα, ὅ ἐστι τοὺς ἐλάφους. *hinnulos* ſeu *cervos conficiens*. Idem proinde quod Ἐλαφηβόλος ſeu *cervorum venatrix*, vel potius *hinnulorum*, juxta traditam a priſcis Grammaticis vocis ἐλλοῦ ſignificationem. Hinc Ἐλλοφόνος hic in Scholiis per νεβροκτόνον redditur, quibus ſuffragatur Heſychius, ἐλλός, τὸ ἔκγονον τῆς ἐλάφου νεογνόν, ὁ νεβρός, h. e. ἐλλὸς, *cervi recens partus*, *hinnulus*. Idem antea Ἐλλόν, ἔλαφον νεογνόν, ut ibi omnino & circa diſtinctionem legendum liquet, quod ex parte jam in editione Batava eſt adnotatum. Quod vero addit idem Gloſſographus, καὶ Δωδωναῖος, reſpicit ad *Hellos* antiquos illius tractus, ubi olim Dodone incolas, & de quibus ait Ἑλλοὶ (non ἐλλοὶ) Ἕλληνες, οἱ ἐν Δωδώνῃ, h. e. *Helli Græci, qui in Dodone*. Quin ipſum Jovis templum in Dodone Ἑλλὰ, juxta eundem Criticum, nuncupatum. An autem ἐλλὸς de νεβρῷ ſeu *cervi hinnulo*, juxta Etymologi Auctorem dicitur, tanquam ἐν ἕλει ſeu *in palude* degente; an ut diminutivum ab ἔλαφος; an vero ἀπὸ τοῦ ἅλλεσθαι, ſeu a *ſaliendo*, ut ſolent ejuſmodi *hinnuli*, nihil adtinet hic, quod Græculi alioquin ſolent, indagare.

Ibid. Βριτόμαρτιν εὔσκοπον] Βριτόμαρτις, quod notant hic Scholia, ac præterea Etymologus, qui hunc Callimachi locum adducit, tam de *Nympha* Cretenſi, quam de *Diana* ipſa olim dicta; quod poſtremum etiam tradit Heſychius, Βριτόμαρτις, ἐν Κρήτῃ ἡ Ἄρτεμις, *Britomartis, in Creta Diana*, ac ſimiliter Solinus cap. 11. a quo dicitur Βριτόμαρτις, quaſi *virgo dulcis*, e duabus nempe vocibus Cretenſibus, Βριτὺς *dulce* (quod apud Heſychium legitur & apud Etymologum, Βριτὸν h. e. ἀγαθὸν) & μάρτις *virgo*. Quo refert ὁ πάνυ ad Solinum aliam Heſychii gloſſam, μορτός, ἄνθρωπος, unde μορτὶς *mulier*, & metatheſi litterarum ο in α Cretenſibus familiari, μαρτὶς, unde Βριτόμαρτις *dulcis virgo* ſit appellata. Neque aliter de eadem Bochartus de Colon. Phœn. l. 11. c. xiv. Caſaubonus vero ad Strabonem p. 198. de hac ipſa loquens *Britomartide*, & ratione nominis a Solino indicata, non μάρτιν, ſed ὅμαρτιν *virginem* dictam putat a Cretenſibus, παρὰ τὸ ὁμαρτεῖν τῇ μητρὶ, *quod matrem ſequi ſoleant virgines*. Aliam vero de qua ſilent viri illi ſummates, cauſam etiam adfert dictæ hujus Βριτομάρτιδος, Etymologi Auctor; nempe ὅτι ταῖς Βρίσαις Νύμφαις ὁμαρτεῖ, *quod Briſas Nymphas ſequeretur*; & de quibus Nymphis, quæ Βρίσαι fuerint appellatæ, egerat paullo ante idem Grammaticus, ſicut etiam de Baccho, Βρισαίῳ. *Virginem* vero a Cretenſibus dictam μαρνάν, non vero μάρτιν,

notat

notat Stephanus, qua de re alibi. Eadem vero Dea *Britomartis* εὔσκοπος hic dicta, quæ *circumſpectrix* ab Interprete redditur. Apud Heſychium autem εὔσκοπος, ἄνετος, quod contrarium potius, ſeu *ſolutum* ac *remiſſum* notat. Unde pro ἄνετος ibidem σκοπὸς, commoda eo ſenſu vocis εὐσκόπου ſignificatione, legendum mallem. Verum ad nunc Poetæ locum opportunius, εὔσκοπος hic a Vulcanio pro εὔστοχος ſeu *certa in collimando*, de Nympha nempe venatrice quæ ſagittandi peritia excelleret, dicitur. Haud aliter nempe, & quo reſpexit hic Callimachus, εὔσκοπος ἰοχέαιρα, *ſagittandi perita jaculatrix*, Diana ipſa ab Homero dicitur Odyſſ. Λ. v. 197; & ſicut alibi θηροσκόπος ἰοχέαιρα, *ferarum jaculatrix ſagittis gaudens*, vocatur ab Auctore Hymni in Dianam, qui Homero cum aliis tribuitur.

Ibid. & V. 191. Μίνως πτοιηθεὶς ὑπ' ἔρωτι] Opportuna hic Heſychii gloſſa, πτοιᾶσθαι λέγεται τὸ παρορμᾶσθαι, πρὸς τὰ Ἀφροδίσια, h. e. πτοιᾶσθαι, *valde incitari ad Venerem*, non proinde ut ait in Dialogis Meretriciis Lucianus, ἐρᾶν ἐπιπολαιότερον ἔρωτα, *amare levi quodam amore*. Sic eodem verbo, pro *immodico alicujus rei deſiderio teneri*; uſus M. Antoninus l. I. p. 3. μηδὲ περὶ τὰ τοιαῦτα ἐπτοῆσθαι, *neque circa talia inſano ferri ſtudio*. Totam autem hanc, quæ ſequitur, de *Minoe* narrationem, quod amore æſtuaret hujus Nymphæ Cretenſis Britomartidis; illam fugientem ac latitantem modo in ſilvis, modo in paludibus, per plures montes inſequutus, coegerit tandem in mare ſe præcipitem dare, ubi eadem in retia piſcatorum, Dianæ conſilio præparata, inciderit, ac inde *Dictynna* fuerit appellata; mons autem, unde ea deciderat, *Dictæus*: totam eam, inquam, narrationem, velut a Callimacho traditam redarguit, quod viderunt etiam priores editores. Strabo l. x. p. 479. neque obſcure etiam Diodorus l. v. p. 343. & qua de re mox videbitur. Meminerunt inſuper ejuſdem fabulæ Virgilius in Ciri, Pauſanias l. II. p. 141. Antonius Liberal. c. XL. ac veteres Critici ad Euripidis Hippolytum v. 146. prout ea loca jam congeſſit diligentiſſimus Meurſius in Creta p. 202. &c. ac ubi in dictis modo Scholiis ad Hippol. Βρατομάρτιδος φυγούσης τὸν Μίνωα, pro Κρατομάρτιδος φαγούσης &c. inepta valde lectione, ut pridem ad oram mei Callimachi notaveram, ac eundem Meurſium in opere illo haud ita dudum vulgato, emendaſſe nunc animadverto.

V. 193. εἰαμενῇσιν] Præter Homerum vox eſt frequens in Apollonii Argonauticis, ut l. II. v. 797. ὑπ' εἰαμενῇς Ὑπίοιο, *ad irrigua loca Hypii fluvii*, ubi eruditi Critici εἰαμενὰς δὲ λέγει τοὺς καθύδρους τόπους, quæ eadem eſt Heſychii ad hanc vocem gloſſa, εἰαμενάς, *antem dicit locos aquoſos ſeu irriguos*. Adde eod. lib. Argon. v. 820. l. III. v. 1021. & 1219. l. IV. v. 316. ubi eadem vox εἰαμενῇ & in plurali εἰαμεναὶ pariter legitur.

Ibid. ἐννέα μῆνας ἐφοίτα] Aliter vero de hoc Minoe Plato in cognomine Dialogo ΕΦΟΙΤΑ ἐν δ' ΕΝΑΤΟΥ ΕΤΟΥΣ εἰς τὸ τοῦ Διὸς ἄντρον ὁ Μίνως, *frequentavit* NONO *quoque* ANNO *Jovis antrum Minos*. Quod a Maximo Tyrio itidem traditur Diſſ. XXII. ab Homero autem dicitur Odyſſ. Τ. v. 179.

Ἐννέωρος βασίλευε Διὸς μεγάλου ὀαριστής,

Per novem annos regnavit magni Jovis confabulator;

adeo ut in illo *novenario*, ſive *menſium*, ut hoc loco, ſive *annorum* etiam numero, ubi de hoc Minoe apud veteres ſermo, iidem ſeu caſu ſeu induſtria conſpiraſſe videantur.

V. 194. Παίπαλα] Unde apud Homerum ſæpius παιπαλόεσσα de *loco prærupto*, & quod minus obvium, apud Æſchylum Eum. v. 390. δυσπαίπαλα, ubi Grammatici, δυσπαίπαλα, δυσπαρόδευτα καὶ τραχέα ζῶσι, καὶ τοῖς θνήσκουσι, h. e. δυσπαίπαλα, *quæ difficulter tranſiliuntur, aſpera tam vivis, quam mortuis*. Adde Ariſtophanem Nub. p. 138 κρόταλον, παιπάλη, & eruditos itidem Enarratores, παιπάλη δὲ διὰ τὴν τραχύτητα, ἐπεὶ καὶ παίπαλα καλοῦμεν τὰ δύσβατα, h. e. *παιπάλη autem propter aſperitatem, quandoquidem παίπαλα vocamus, quæ difficilem habent acceſſum*, vel *tranſitum*. Neque tamen de hac Nympha, Minoa fugiente, ſed de eadem cum Κυνηγῷ Diana venante, ait Claudianus Sec. Conſ. Stil. v. 302.

Dalmatiæ lucos, ABRUPTAQUE *brachia Pindi*,

Sparſa comam BRITOMARTIS *agit*.

Alio vero ſenſu παιπάλημα occurrit apud eundem Comicum, nempe Avib p. 565, de tenuiſſima *farina* ſeu *polline*, ut notant itidem Critici, & quo ſenſu παιπάλη itidem alibi, quod aliunde notum, dicitur.

Ibid. οὐκ ἀνέπαυσε διώκων] Injuriam hic *Minoi* fieri, qui juſtitiam coluerit & laudabiliter vixerit, obſervat loco ante indicato Diodorus, nempe l. v. p. 343 Nota vero aliunde ac trita, quæ de hoc *Minoe*, ut juris & æqui ſumme ſtudioſo, ac legum apud Cretenſes, quas a Jove ſcilicet didicerat, latore; eodem Juſtitiæ etiam ſceptro inde ornato, ac jura inſuper inferis dante, a veteribus, Homero, Herodoto, Platone, Diodoro, Strabone, Cicerone inſuper, aliiſque tradita. Neque tamen idem *Minos* ab injuſtitiæ ac ſævitiæ nota, quæ & hic eidem adfingitur, dum pudicam virginem per plures menſes inſectatus, & quo vim illa ejus effugeret, adigit, ut ſe de monte in mare præcipitem daret, immunis plane habitus. Ita ob injuſtam ejuſdem Minois regnandi libidinem ac ſævitiam, ὀλοόφρονος ſeu *pernicioſi* (quamquam de ea voce alii aliter e priſcis ad poetam Criticis) ab Homero, ut obſervat Cyrillus Adv. Julian. l. vi. p. 191. fuit inſignitus, nempe Odyſſ. Λ. v 321. ac unde de eodem, ut refert inſuper Alexandrinus Antiſtes, dixit Callimachus & cujus ea de re verſum ſupra inde inter ejus Fragmenta retuli,

Καὶ νήσων ἐπέθηκε βαρὺν ζυγὸν αὐχένι Μίνως.

Et grave jugum inſularum cervicibus Minos impoſuit.

Unde etiam liquet, cur idem *Minos*, *injuſti Regis* nomine a Catullo perhibetur, Epithal. Pelei v. 75. & a Philoſtrato Vit. Apoll. l. III. c. VII. omnes homines crudelitate ſuperaſſe dicitur. Quibus adde Theodoritum Therapeut. Serm. XI. p. 658. ubi quum traditos a Platone mortuorum judices, Æacum, Minoa & Rhadamantum, non per omnia laudandos dixiſſet, addit nominatim, τοῦ δὲ Μίνω καὶ πολλὰ ἄλλα κατηγοροῦσί τινες, *in Minoe autem ſunt & qui multa criminantur*.

V. 197.

V. 197. Ὅθεν μὲν ἔπειτα Κύδωνες] Quæ hic & ſequentibus duobus verſibus tradit Callimachus de *monte Dictæo*, & Nympha ipſa Britomartide *Dictynna* a *Cydonibus* inde dicta, quod εἰς δίκτυα ſeu *in retia*, quæ illam ſervarunt, opportune eadem inciderit, ac inde ſolemnibus ſacris fuerit ab iis culta, aperte redarguit, uti paullo ante vidimus, ac jam reprehenſum ab aliis obſervat gravis Auctor Strabo loco jam indicato l. x. p. 479. idque inde quod *Cydones* nullatenus eſſent iis locis, ſeu *Dictæo* in Creta monti vicini, ſed in occiduis illius Inſulæ partibus agerent. Ita vero Battiadem noſtrum abſolvendum putat ὁ πάνυ ad Solinum p. 171. ut diverſitatem quidem illam ſitus inter *Cydonas* ſeu *Cydonios* & *Dicten* ſeu *Dictæum* Cretæ montem agnoſcat, ſed Callimachum, per Κύδωνας, *Cretenſes* in genere intellexiſſe, non vero Κυδωνιάτας, tantum ſeu *Cydonios*, exiſtimet. Cui tamen ne continuo ſuffragari liceat, obſtat Strabonis ipſius, & eorum ex antiquioribus Criticis vel Scriptoribus, quorum ibi ea de re ſententiam refert ac tuetur, auctoritas, qui per Κύδωνας *Cydoniæ*, nobiliſſimæ urbis Cretæ, incolas, a Callimacho ibidem intelligi ſtatuunt. Accedit, quod non de Diana, ſed de Nympha Britomarte, illo *Dictynnæ* nomine, poſt ejus εἰς δίκτυα ſeu *retia* lapſum a *Cydoniis* appellata, hic agat Battiades; ac unde poſtea Dianam ita a Cretenſibus dictam tradit demum v. 204. &c. Καὶ δέ σε κείνης Κρηταιεῖς καλέουσιν, *& te quidem ab illa Cretenſes vocant* &c. Quod a *Cydoniis* itidem præ aliis Inſulæ incolis factum liquet, quod non *Dictæum* quidem, neque proinde denominatum a monte *Dicte*, ſed *Dictynnæum* Dianæ Templum, quamquam in alio Cydoniæ monte, ut hodie ibidem legitur, *Tityro* vel *Tyro*, extitiſſe ibidem tradit Geographus. Firmat id inſuper, de culta nempe apud *Cydonios Dictynna*, vetuſtiorum etiam Auctorum, ut Herodoti teſtimonium, qui extitiſſe apud Cydonios Dictynnæ fanum, illudque, ſicut alia Cydonia Templa, a Samiis urbis illius οἰκισταῖς, condita memorat l. III. cap. LIX. ὥς τε τὰ ἱρὰ τὰ ἐν ΚΥΔΩΝΙΗ ἐόντα νῦν, οὗτοί εἰσι οἱ ποιήσαντες καὶ τὸν ΤΗΣ ΔΙΚΤΥΝΝΗΣ νηὸν, *adeo ut Templa, quæ nunc* CYDONIÆ *viſuntur, iſti (Samii) fecerint, & ipſum* DICTYNNÆ *fanum.* Quo referri præterea debet, quod inter alia Dianæ cognomina, Κυδωνιὰς ſeu *Cydonia* eadem in Orphicis vocetur, nempe Hym. ibi in Dianam, Κυδωνιὰς, αἰολόμορφε, *Cydonia varias induens formas* &c. Quicunque vero primi auctores fuerint conditæ in Creta *Cydoniæ*, & cultæ ibidem *Dictynnæ*, illud tamen ex hiſce liquidum, eo nomine dictam omnino, & ſacris, aut primum, quod hic innuit Callimachus, aut potiſſimum celebratam a *Cydoniis Dictynnam*. Adde, quod in eorundem *Cydoniorum* vicinia, ut refert mox ipſe Strabo, ac ut inde facile tutelare illius tractus numen agnoſcas, culta itidem fuerit hæc *Dictynna*, nempe τοῖς ἑσπερίοις δ' ὅμοροι ΤΟΙΣ ΚΥΔΩΝΙΑΤΑΙΣ Πολυῤῥήνιοι, παρ' οἷς ἐστὶ τὸ ΤΗΣ ΔΙΚΤΥΝΝΗΣ ἱερὸν, *ad occaſum Polyrrhenii ſunt* CYDONIATARUM VICINI, *apud quos eſt fanum* DICTYNNÆ. Quibus addendi, & in eodem occiduo Cretæ tractu, finitimi Polyrrheniis *Phalaſarmenſes*, a quibus ſacratam ſimiliter *Dictynnæ* nomine eandem Deam, tradit Dicæarchus in Creta,

—— φασὶ δ᾽ ἐν Κρήτῃ πόλιν
Εἶναι Φαλάσαρνα κειμένην πρὸς ἥλιον
Δύνοντα, κλειστὸν λιμέν᾽ ἔχουσαν, καὶ ἱερὸν
ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ ἅγιον, καὶ καλεῖσθαι τὴν Θεὸν
ΔΙΚΤΥΝΝΑΝ,

—— ajunt autem in Creta urbem
Eſſe Phalazarna, ſitam ad ſolem
Occiduum, celebrem habentem Portum & Templum
DIANÆ *ſacrum, & vocari Deam*
DICTYNNAM.

Quamquam & latius emanarit poſtea ejuſdem *Dianæ Dictynnæ*, & extra Cretam quidem, qua de re mox, cultus. Quod autem ſpectat diverſum horum Κυδώνων ſeu *Cydoniorum*, de quibus hic agit Callimachus, & *Dictes* ſeu *Dictæi* montis in eadem Inſula ſitum, de eo mox etiam videbitur ad v. 199. Δικταῖον καλέουσιν &c.

V. 198. Νύμφαν μὲν Δίκτυνναν] A qua nempe Dianæ comite, ut ea de re mox v. 205. Dea ipſa, cujus ope ſcilicet illa incolumis e δικτύοις ſeu *retibus* evaſerat, eodem nomine fuit appellata. Ut hic de memoratis paullo ante Virgilio in Ciri, Pauſania, Antonio Liberali, priſcis Euripidis Enarratoribus, Servio ad Virgilium, aliiſque nihil dicam; qui ejuſdem vocis *Dictynnæ* cauſſam reddunt. Quibus addi inſuper poteſt Plutarchus de Solert. Anim. p. 965. loco jam ante alia occaſione indicato; ubi non obſcure Dianam Δίκτυνναν dictam, tanquam *Marinam*, haud minus ac Ἀγροτέραν ſeu *Agreſtem* Deam, & proinde a δικτύοις εἰς κυνηγεσίαν ita dictam velint hanc Nympham Britomartida, ſeu ob repertos ab illa eoſdem venaticos caſſes, ut Diodorus de eadem ait l. v. p. 343. ſeu quod venando forte illa in eaſdem inciderit, prout notant veteres Critici ad illud Comici in Ranis p. 275. Δίκτυννα, παῖς Ἄρτεμις καλά, *Dictynna. virgo Diana pulcra*; nempe φασὶ δὲ ὅτι Νύμφη τις Βριτόμαρτις καλουμένη, ΘΗΡΕΥΟΥΣΑ ποτὶ ΔΙΚΤΥΟΙΣ τισὶ κατὰ τύχην ἐνέπεσε, καὶ ὑπὸ Ἀρτέμιδος ῥυσθεῖσα, ΔΙΚΤΥΝΝΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ ἱερὸν ἱδρύσατο, *ferunt, quod Nympha quadam Britomartis nomine quondam* VENANDO *inciderit forte in* RETIA, *a Diana autem inde liberata*, DICTYNNÆ DIANÆ *fanum erexerit*. Quo reſpexit proinde idem Comicus Veſp. p. 454.

Ἡ δὲ μὲν Δίκτυννα συγγνώμην ἔχει τοῦ δικτύου,
Dictynna vero ignoſcit mihi propter hoc rete,

& quod male ibi in Florentis eruditiſſimi notis, ſed librariorum, ut opinari licet, culpa, ad *Minervam*, non vero ad *Dianam* continuo refertur; haud abſimili alioquin Latini Nicandri Interpretis, uti paullo poſt videbitur, errore, qui Δίκτυνναν itidem, non de *Diana*, ſed de *Pallade* explicare non dubitavit. Quo loco inſuper mihi occurrit præclarus de hac *Dictynna* apud Creteuſes Æde, ſed male etiam ab Interprete, quod frequenter ei contigit, acceptus Philoſtrati locus Vit. Apoll. l. VIII. c. XII. p. 429. ubi dicitur idem Apollonius, dum in Creta ageret, ἀφικέσθαι ἐς τὸ ἱερὸν τῆς Δικτύννης, *perveniſſe in Dianæ Dictynnæ Templum*,

non

non ut ibi Interpres, in *Dictææ Matris Templum*, quaſi non *Dianæ*, ſed *Deum Matri*, quæ ſcilicet in *Dictæo* monte Jovem peperiſſe ferebatur, ſacra eſſet, & quidem ſub *Δικτύννης* appellatione hæc Ædes. Quæ vel ſequentia ibidem, de Dea *κυνηγῷ* ſeu *venatrice*, qualis *Dictynna* habebatur, dici abunde arguebant; nempe canibus cuſtodia ejuſdem Templi credita, iiſque, qui urſos aliaſque feras belluas non reformidarent.

V. 199. *Δικταῖον καλέουσιν*] Haud fruſtra reprehenſum, qua de re paullo ante, a Strabone Callimachum, qui ab illo *Dictæo* Cretæ monte, *Dictynnam* a *Cydoniis* vocatam hic dicit Nympham Britomartida, licet omnino ſtatuere. *Δίκτη* enim Diodoro, Straboni, Stephano aliiſque, *Δικτος* autem Arato Phænom. v. 33. ac unde eidem *Δικταῖον ὄρος*, *mons Dictaus*, apud Græcos Latinoſque Scriptores dicitur, non Dianæ quidem, ſed Jovis in eodem cultu, ſeu Natalibus, Antro, Fano, & *Δικταίη* etiam inde, ut ſupra Hym. in eundem v. 4. appellatione, juxta notas poetarum fabulas, mons nobilitatus; ſitus præterea idem in Orientali Cretæ parte, & ad Praſum, juxta Geographum p. 475, haud ignotam tractus illius urbem; cujuſque, ut obiter hic tangam, extat adhuc hodie antiquus nummus, apud Cl. Chiffletium Sequanum, in quo hinc caput imberbe, ac ut videtur, Apollinis, illinc Bos cum flore deſuper & inſcr. ΠΡΑΙΣΙΩΝ. Unde omnino apud Strabonem *Πράσιον* & *Πράσιοι*, ſicuti apud alios etiam Auctores legitur; non *Πρόσον* & *Πρόσιοι* legendum itidem liquet. *Κύδωνες* autem, ſeu *Cydonii*, a quibus montem illum *Dictæum*, tanquam iis foret finitimus, primum dictum; ipſamque Nympham, quæ ex eodem *εἰς δίκτυα* deciderit, *Dictynnam* appellatam, illi inquam, ſiti erant in adverſo plane & inde quidem remotiſſimo Inſulæ latere, ſeu, ut vere tradit Strabo, occiduis ejuſdem partibus. Unde utique non vicinus iis, ut bene inde colligit Geographus, mons *Dicte* aut *Dictæus*, ſed omnino, quod addi hic ab eodem Strabone debuerat (qui *Tityri* aut *Tyri*, prout præferunt veteres libri, montis in eo tractu tantum meminit) *Dictynnæus* mons, de quo ait utique Dicæarchus in Creta;

> Ὄρος τὸ Δικτύνναιον ἐπὶ δυσμῶν φέρον,
> *Mons Dictynnæus ad occaſum tendens.*

Cydoniis proinde finitimus, ubi ſita etiam urbs, quæ *Dictynna* a Mela dicitur l. II. c. VII, & a quo monte vel urbe dictum *Dictynnæum*, cujus ipſe Geographus alibi meminit, nempe p. 484, Promontorium. Quem præterea *Dictynnæum* in Creta montem memorant alii, ut Plinius l. III. c. XX. de Creta, *montes Cadiſtus, Idæus, Dictynnæus*, prout præferre omnes Plinii veteres libros monuerunt viri docti, ac retinuit etiam poſtremus ac eruditus ejus editor Harduinus, ac inde, ut agnovit etiam ad eundem ὁ πάνυ, Solinus (de quo jam ante) cap. XI. *albet jugis montium Dictynnæi*; & Marcianus Capella de Creta itidem, *montibus Idæo & Dictynnæo ſublimis*. Quibus accedunt inſuper veteres Pindari Enarratores, loco jam ſupra a me adducto ad v. 41. ubi nempe Diana jam grandiuſcula dicitur e Delo in Cretam veniſſe, & *Dictynnæum* in ea

montem inhabitaſſe, καὶ τὸ Δικτύνης (ſeu Δικτυναῖον) ὄρος κατέχειν. E quibus proinde, ut opinor, abunde conſtat, non *Dictam* vel *Dictaeum*, ut hic tamen Callimacho vocatur, ſed *Dictynnaeum* in Creta, & oppoſito quidem illius Inſulæ latere, ac Cydoniis finitimam, montem extitiſſe; a quibus etiam Cydoniis eo *Dictynnæi* nomine dictus mons ille fuerit, & *Dictynna* inſuper vocata eadem Nympha, quæ ſe ex eo εἰς δίκτυα egerat præcipitem. Ut mittam analogiam, juxta quam a voce δίκτυα melius Δικτυνα ac inde Δικτύνειον, quam Δίκτη & Δικταῖον formari liquet. Neque proinde id abſolvit Callimachum, quod non de *Cydoniis* ſpeciat m, ſed de *Cretenſibus* in genere id ab eo dictum ſtatuit ὁ πάνυ ad Solinum; quum, ut alia ea de re ad ſuperiorem verſ. 197. jam monita hic mittam, non *Dictaeus* Cretæ mons, ſed *Dictynnaeus* ab eo, quod ibidem agnoſcit ὁ θαυμάσιος, diverſus ſit juxta eundem Battiadem, ab eo Cretenſis Nymphæ lapſu denominatus. In eundem vero errorem induxiſſe videtur Maronem Callimachus, dum ille in Ciri, eandem de hac Nympha Britomartide Minoa fugiente, & a qua poſtea *Dictynna* nomen Dianæ quoque hæſerit, ait,

Dictaeas ageres ad gramina nota capellas,

Dictaeas nempe pro *Dictynnaeas*, quæ eo magis hic fuerunt adnotanda, quod neque a prioribus Callimachi editoribus, qui Strabonis tamen ea de re locum viderant, neque a diligentiſſimo Meurſio in Creta, aliiſve vel Geographorum vel Poetarum veterum Enarratoribus, fuerint eadem ſatis expenſa; illudque inter *Dictynnaeum* & *Dictaeum*, ut diverſos longeque a ſe diſſitos Cretæ montes, ſi τὸν πάνυ ad Solinum, (qui illud paucis attigit) mittas, diſcrimen idonee obſervatum.

V. 200. ἱερὰ τε ῥέζουσι] Quod de culta *Cydoniis Dictynna*, teſtantur præterea, uti paullo ante vidimus, Herodotus, Strabo, ipſa quoque Orphica, & cujus cultum iis inſuper tribuunt, qui iidem Cydoniis finitimi, *Polyrrheniis & Phalaſarnenſibus*, Strabo rurſus ac Dicæarchus. Unde etiam poſtea latius emanaſſe *Dianæ Dictynnæ* cultum, cum ibidem obiter dictum, & mox ad v. 208. plenius adhuc tradetur.

Ibid. σίφος ἤματι κείνῳ] Juxta morem nempe Gentilium in ſolemnibus eorum ſacris haud ignotum, ut ſingula, quibus eadem dicata erant Numina, peculiaribus ramis ſeu frondibus arborum, ante floribus nexis corollis, iidem colerent. Sic Jovi, quod tralatitium, *eſculus* aut *quercus*; eidem inſuper ac Apollini corona e *lauro*; Minervæ ex *olea*; Veneri e *myrtho*; Cereri *ſpicea*; e *populo* Herculi; Baccho ex *hedera*; Rheæ, Pani, Neptuno & Vulcano, e *pinu*; Furiis e *narciſſo*; aut juxta alios, Cereri etiam & Proſerpinæ, vulgo ſacratæ; ut id nonſolum a Phædro l. III. Plinio l. XII. §. II. Plutarcho Sympoſ. l. V. q. III. & Euſtathio Iliad. A. p. 87. ſed ex multis inſuper nummorum & lapidum ſeu ſtatuarum monumentis, etiamnum obvium.

V. 201. ἡ πίτυς, ἡ σχῖνος] Opportune huc facit, nempe ad *coronam pineam*, qua redimiti dicuntur Cydonii, ubi Dictynnæ ſacra facerent, id quod apud Achillem Tatium legitur, nempe coronatas e *pinu* Virgines, periculum Virginitatis facturas, l. VI. p. 481. ἐστεφάνωται δὲ ἡ παρθένος

ἐστεφανωμένη τὴν κεφαλὴν πίτυος κόμαις, *prodit autem in conſpectum virgo caput coronata pinus frondibus.* Unde etiam *pinea corona* ut virginitatis ſymbolo ornata Chloe in Longi Paſtoral. l. 1. p. 18. πίτυος ἐστεφανοῦτο κλάδοις, *pineis coronabatur ramis*. quamque capiti ejuſdem detractam ſuomet imponit ibidem Daphnis. Ut mittam illud Virgilii in Ceiri:

Pronuba nec caſtos accendit pinus odores,

aut Ovidii Faſtor. 11. v. 25. ubi *pura arbor* de *pinu* ab eo dicitur, additque

Ipſe ego Flamineam poſcentem februa vidi,
Februa poſcenti pinea virga data eſt.

Verum quæ loca, nempe Achillis Tatii & Longi, opportune cum aliis dudum congeſta video a Paſchalio in erudito opere de Coronis l. VI. c. XXVIII. Quibus adde Ælianum, qui duos Atalantæ, & de quibus paullo infra, procos Hylæum & Rhoecum, fractis recentibus *pineis ramis*, & inde coronas nectentes, ad puellam continuo diſcurriſſe memorat, l. VI. c. XXVIII. E σχίνῳ autem ſeu *lentiſco*, cur in ſacris Dictynnæ, quod hic a Callimacho additur *coronam* adhiberent Cydonii, haud aliud occurrit, niſi quod ex eadem arbore, quæ ſicut in aliis Inſulis maris Mediterranei, ita etiam in Creta frequens proveniret, arando auſpicia capere ſolerent agricolæ, eademque ter in anno fructum ferret. Utrumque certe apud Aratum legitur, Διοσημ. v. 325.

Ὀν τινὰ γὰρ κάλλιστα λοχαίη σχῖνος ἄρηται,

h. e. Grotio τῷ πάνυ interprete,

Si gravida egregios glandis lentiſcus acervos
Proferat, hoc largas ſperabis ab omine meſſes;

ac paullo ante nempe v. 319. idem Aratus τρίπλοα δὲ σχῖνος κυίσκεται Cicerone interprete,

Lentiſcus triplici ſolita eſt grandeſcere fœtu,
Ter fruges fundens, tria tempora monſtrat arandi.

Quæ poſtrema de σχίνῳ ſeu *lentiſco* leguntur itidem apud Theophraſtum de ſign. ſerenit. p. 440. ὁ τῆς σχίνου (non σχοίνου, quod jam vidit interpres) καρπὸς σημαίνει τοὺς ἀρότους. ἔχει δὲ τρία μέρη, καὶ ἐστιν ὁ πρῶτος τοῦ πρώτου ἀρότου σημεῖον· ὁ β΄. τοῦ β΄. ὁ γ΄ τοῦ γ΄. *lentiſci fructus, ſationum tempora ſignificat. Eſt autem ille trium temporum, & primus primæ ſationis ſignum adfert, alter ſecundæ, poſtremus tertiæ.* Unde merito Julium Scaligerum aliosque recentiores Botanicos redarguit ad Theophraſti Hiſtoriam de Plantis vir doctus, qui male a Cicerone σχῖνον per *lentiſcum* reddi, aut ea voce alibi apud Theophraſtum, *ſcillam* demum deſignari, ſecus exiſtimaverant. Ut inde haud mirum ſit eandem arborem, Dictynnæ huic Nymphæ, ceu appellatæ ab eadem uti paullo e Virgiliana Ceiri vidimus, *Dictynnæ Lunæ*, eique τῇ αὐξούσῃ πάντα καὶ τρεφούσῃ, *omnia augenti & nutrienti*, ut de ea Joſephus Origin. l. 1. c. 11. ſacram ab his Cretenſibus habitam: de qua nempe Dea Catullus Carm. XXXV.

Ruſtica agricolæ bonis
Tecta frugibus exples;

ac Maro Georgicorum l. 1. v. 276.

Ipſa dies alios alio dedit ordine Luna
Felices operum.

Unde apud Petronium poſita in domo Trimalcionis tabula, *quæ habebat Lunæ curſum ſtellarumque* VII. *imagines pictas, & qui dies boni, quique incommodi eſſent, diſtinguente bulla notabantur.*

Ibid. *μύρτοιο δὲ χεῖρας ἄτικτοι*] Quæ haud parum illuſtrat Nicander circa finem Alexiph. ubi nempe huic *Dictynnæ* pariter ac Junoni inviſam tradit *myrtum*,

Πρὸς δέ τι σοὶ, Δίκτυννα, τεὰς ἐχθήρατο κλῶνας,
Ἥρης τ' Ἰμβρασίης μούνης στέφ© οὐχ ὑπέδεκτο,
Præterea vero ſuos Dictynna odit ramos (myrti)
Junonemque Imbraſiam ſola non coronavit.

Male autem, quod paullo ante innuebam, Latinus Nicandri Interpres, ibi *Δίκτυνναν* per *Palladem* reddit, & ideo quidem, quod continuo addit Poeta, victricem judicio Paridis in Ida monte Venerem, *myrto* fuiſſe coronatam, inde *myrtum*, ſicuti modo dixerat, Junoni inviſam. Quamquam coronam e *myrto* proprium fuiſſe *ἱερῶν*, ſeu agonum, qui in Junonis Argivæ honorem Argis celebrabantur, tradere norim veteres Criticos ad Pindari Olymp. Od. VII. p. 70. ab Ariſtophane autem Avib. p. 593. dicantur *παρθένια λευκότροφα*, *virginea albi nutrimenti myrti*, neque proinde a ſacris Dictynnæ, Virginis utique ac inde *παρθένου* ſubinde & *Ἁγνῆς* a veteribus dictæ, aliena. Unde coronati etiam *myrto* in Eleuſiniis cum initiati, tum qui ex utroque ſexu præerant aut inſerviebant caſtis illis, ceu quæ in ſumma *ἁγνείᾳ* peragi dicebantur, ut aliunde notum, Myſteriis; prout illud de *myrtois* nempe coronis in iiſdem *τελεταῖς*, legitur in Græcorum commentariis ad Sophoclis Oedip. Col. v. 715. & Ariſtophanis Ran. p. 228. Id quod, ut obiter hoc addam, ſicuti alia in iiſdem Myſteriis, ex Oriente omnino hauſtum mihi videtur, prout in veteri Fœdere *juſti* aſſimilantur *myrto*; quod nempe, ſicut *myrtus* æſtate ac hieme, ita juſti ſemper florent in hoc & futuro ſeculo, (quæ ipſiſſima Gentilium de iis, qui rite Eleuſine initiati, fuit opinio) ac unde Eſtherem הדסה *Hadeſſam* dictam tradit Chaldæus Paraphraſtes, Eſth. c. II. v. 7. Unde præterea pro eo, quod Eſa. LV. 13. legitur pro *ſaliunca* (ſeu *virgulto*) *aſcendit abies, & pro urtica creſcit* MYRTUS, id ab eodem Paraphraſte redditur, *pro impiis conſurgent juſti, & pro peccatoribus conſurgent* TIMENTES PECCATUM. Cur tamen a *myrto* abſtinuiſſe hic dicantur in Dictynnæ ſacris Cydonii, ad ſequentem mox verſum videbimur. Conſtat alioquin ex Athenæo l. XV. p. 678. in alio Cretenſium Feſto Europæ ſacro, dictoque *Ἑλλώτια*, coronam e *myrto* vehi in pompa ſolitam, eamque vocatam inde *Ἑλλωτίδα*. Mitto quod *myrteam* coronam Cereri (ſicuti de Eleuſiniis ejuſdem Deæ modo dictum) ac Veneri communem tradit Artemidorus l. 1. c. LXXIV. p. 67. aut quod a Theophraſto H. Pl. l. IV. c. VI. dicitur in omnibus ad Pontum locis, nullam omnino *myrtum* reperiri. *Καίπερ*, ut addit, *σπουδαζόντων καὶ πάντα μηχανωμένων αὐτῶν τὰς ἱερωσύνας.*

Gaza

Gaza Interprete, *quamquam ſummo ſtudio omnique ſolertia myrtum ferere conantur, ad uſus religionis.*

V. 203. ὅθεν μεῖγα χάσατο μύρτῳ] Cauſſam cur adeo *myrtum* oderit Dictynna, neque ex ea coronas in ejus ſacris nectèrent Cydonii, caſui hic tribuit poeta; quod nempe hujus Nymphæ Minoa fugientis peplo adhæſerit *myrti* ramus. Potior autem illa habenda hic eſt ratio, quod cum *myrtus* alioquin Veneri, ut id tralatitium & ab Anna erudititſima jam obiter eſt adnotatum, ſacra haberetur, unde μύρτον Ἀφροδίτης φυτὸν, *myrtum Veneris plantam* vocat Plutarchus in Marcello p. 310. Virgini proinde Ἁγνῇ & pudicitiæ antiſtiti, ſeu Nymphæ, ſeu Deæ *Dictynnæ* eadem *myrtus* haud immerito fuerit inviſa; tum præterea quod *myrtus* in mortuorum inferiis vulgo adhiberetur. Id quod e variis veterum Tragicorum locis liquet, ſicut Sophoclis Electr. verſ. 324. 512. &c. ac unde *myrti* frondibus coronatæ fuerint Deorum Aræ a moritura Alceſtide apud Euripidem, Alceſt. v. 171. Sic *myrto* etiam redimiti apud Thebanos victores in ſolemni Feſto Ἰολάεια ab iis dicto, ſeu in agonibus ad Jolai tumulum inſtitutis; atque ideo juxta veteres Pindari Enarratores Iſthm. Od. 11. p. 460. μυρσίνῃ γὰρ ςεφανοῦνται, διὰ τὸ εἶναι τῶν νεκρῶν ςέφος, *myrto enim coronantur, quod ea ſit mortuorum corona.* Quæ feralis proinde planta, Deæ Εἰλειθυίῃ ſeu Λοχείῃ, nempe juxta Catullum Carm. XXXV. *Lucinæ Junoni*, minus utique auſpicata videbatur.

V. 204. Οὖπι ἄνασσ' εὐῶπι] Haud una traditur hic in Scholiis ratio, cur Diana Οὖπις a Poeta appelletur, & inter alia, deſumpto nomine ab una e Deæ comitibus Οὖπι dicta, de qua agitur infra H. in Delum v. 292. Unde Virgilio, qui ejuſdem Dianæ comitis meminit Æn. l. XI. v. 532. *Opim unam ex Virginibus ſociis &c.* non debuit Macrobius Satur. l. V. c. XXII. unice tribuere, quaſi quod Dianæ epitheton legerat in Græcorum libris poeta, uni ex ejus ſociis continuo impoſuerit, ad idque Alexandri Ætoli verſibus, qui ibidem leguntur, inductus, in quibus non Dianæ comes, ſed ipſa Dea Οὖπις dicitur. Verum hanc Macrobii de eo Virgiliano loco, quod vidit jam doctiſſimus Turneb. Adv. l. XII. c. III. opinionem, abunde redarguunt, quæ de hac Οὖπι Dianæ comite, & a qua Deæ ipſi nomen poſtea adhæſerit, non hic a priſcis ſolum Criticis dicuntur; ſed infra etiam, uti paullo ante innui Hym. in Delum, ubi Οὖπις juxta ſorores *Loxo* & *Hecaergen* totidem vocantur Virgines, quæ ſacrorum primitias ex Hyperboreis in Delum Inſulam primæ detulerint, & qua de re ibidem opportunior dicendi erit locus. Haud aliter cæteroquin ac eadem Diana, a comite Nympha Britomartide, eaque *Dictynna* poſtea, uti modo dixerat, appellata, idem nomen deinceps apud Cretenſes obtinuiſſe, hic a Callimacho traditur. Unde utique id non *nimiæ* quidem Virgilii *doctrinæ*, juxta Macrobium loco modo indicato, qua ſcilicet ille Dianæ *nomen Opis in ejus comitem tranſtulerit*, ſed ipſius Macrobii, qui ignoraverit rem tamen in Græcorum monumentis pervulgatam, ἀβλεψίᾳ vel ἀκρισίᾳ erit potius tribuendum. Cautius proinde Servius, qui, quamquam ad eum Maro-

nis

nis verſum *de Opi, una e Virginibus* Dianæ *ſocius*, eundem Alexandri Ætoli poetæ locum quoque indicet, in quo Dianam ab Epheſiis *Opim* vocatam tradit, *quod hoc loco peritiſſimus*, ut addit, *antiquitatis poeta ſocia ejus impoſuit*; ante tamen dixerat, *Opim quando dicimus, Nympham ſignificamus*. Unde aliorum etiam opinionem continuo refert, de Hyperboræis Opi & Hecaerge, additque, *alii putant Opim & Hecaergen nutritores Apollinis ac Dianæ fuiſſe. Hinc itaque* OPINDIANAM *ipſam cognominatam.* Immo addit ibidem aliam quoque ejus appellationis cauſſam, vel *quod proxima Luna (quæ Diana) terris, facile conſpiciat*; nempe ἀπὸ τοῦ ὀπηπεῦσθαι, ut apud Heſychium ὀπηπεῦσθαι, (non ὀπηπεύεσθαι) ὄψεσθαι, alibi ὀπηπεῦσαι, θεωρῆσαι. Quæ alioquin prior ratio de Diana ita appellata a nutrici ejus Οὖπι, traditur quoque in Scholiis ad hunc Callimachi locum; aliaque inſuper παρὰ τὸ ὀπίζεσθαι τὰς τικτούσας, *quod curam ageret parturientium*, ſeu iis *opem ferret*; prout etiam DIANA OPIFERA dicta in antiquo marmore apud Gruterum XLI. 8. & quo ſenſu alias ὄπις apud Pindarum de *cura* ſeu *ope Deorum* legitur Pyth. Od. VIII. p. 293. θεῶν δὲ ὄπιν ἄφθιτον αἰτέω, *Deorum autem opem immortalem peto*, atque, ut ibidem addit, Xenocratis, quem illo Hymno celebrandum ſuſceperat, *fortunis*, ſeu juxta Scholiaſtem, *votis*. Hinc alibi ad eundem Lyricum notant veteres Grammatici Pyth. Od. IV. p. 242. Ὀπιζομένων, ἀντὶ τοῦ ἐπιστρεφομένων πρὸς αὐτὸν, καὶ τὰς ὄπας ἐπιβαλλόντων· ἢ ἤγουν, ἐπεὶ Ὄπις ἐστὶν ἡ τοῦ μέλλοντος ἐπιστροφὴ, quæ poſtrema ab illis Criticis totidem verbis notantur ad Iſthm. Od. III. p. 450 h. e. Ὄπις *eſt de futuro cura* ſeu *providentia*. Unde profluxit eadem Heſychii Gloſſa, ὀπιδα, ἐπιστροφὴν. & mox ὄπις, ἐπιστροφὴ, non ut ibi περιστροφὴ, quod poſtremum adnotatum jam in editione illius Grammatici Batava. Neque vero hic prætereundum, quod Diana, non quæ hic e Jove & Latona, ſed alia ſcilicet patre *Upi* & matre *Glauce* nata, dicatur a Tullio, *quam Græci ſæpe Upim (ſeu Opim) paterno nomine appellant*, de Natur. Deor. l. III. c. XXIII. Quam vero Οὖπιν nuncupatam ab Epheſiis Dianam diximus, iis, qui apud Macrobium leguntur, Alexandri Ætoli verſibus, eandem tanquam ita peculiariter a Lacedæmoniis appellatam, e Palæphato nempe cap. XXXII. notarunt jam hic priores Callimachi editores. Friſchlinus & Vulcanius. Unde quod obſervo, fieri potuit, ut juxta Coloniarum morem, a Cyrenæis, Spartanorum (uti ea de re ſupra ad H. in Apoll. v. 72. &c) traducibus, Diana Οὖπις ſeu Ὦπις coleretur; ac opportune proinde a Cyrenæo Vate, illo nomine eadem Dea hic & rurſus infra v. 240. Οὖπι ἄνασσα itidem invocetur. Neque enim, quod cenſuit Vulcanius, Dianam a Cretenſibus dictam Οὖπιν hic adfirmat Callimachus (haud magis utique, quam ἄνασσαν aut φαεσφόρον, quibus tanquam conſuetis Deæ epithetis, poetarum, maxime ὑμνογράφων, more, eam continuo hic compellat) ſed ab ea, de qua modo egerat, Nympha, *Britomartin* aut *Dictynnam* potius, uti mox ſequenti ab eo verſu aperte etiam dicitur, appellatam. A qua alioquin Diana Οὖπι dicti videntur Hymni in hanc Deam Οὐπιγγοι, uti in prima ad hunc Hymnum nota vidimus; quod

etiam

etiam monuerat, uti poſtea animadverti, doctiſſimus Lil. Gyraldus. Ipſa vero *Nemeſis* appellata quoque Οὖπις, uti in Inſcr. Herodis Attici v. 2. Ῥαμνουσιὰς Οὖπις, ſed quam eamdem cum *Diana* habitam, bene ex Harpocratione obſervat ad eum locum & alibi ad dedicat. Statuæ Regillæ, ὁ κανυ. Locus nempe Harpocrationis, exſtat in voce Ἀδράστεια, ubi inter alia, Δημήτριος δὲ ὁ Σκήψιος Ἄρτεμιν φησὶν εἶναι τὴν Ἀδράστειαν, ἀπὸ Ἀδράστου τινὸς ἱδρυμένην, *Demetrius vero Scepſius, Adraſteam Dianam eſſe tradit ab Adraſto quodam, qui Templum ei erexerit.* Ad quam proinde Οὖπιν *Rhamnuſiam.* haud minus ac ad Dianam, uti ſupra vidimus, ab ὀπιπτεύεσθαι, ſeu *inſpiciendo* dictam reſpexit Auctor Orphicorum Hym. in Nemeſin, de qua ait inter alia, πάντ᾽ ἐσορῶσα, *quæ omnia vides* &c. Quamquam ab alia ſignificatione ejuſdem vocis Ὄπις, pro *vindicta* nempe ſeu *animadverſione*, dictam Οὖπιν Jonice, ſeu ὄπιν eandem *Nemeſin* haud male ſtatuere videatur vir omni excellentis eruditionis, ingenii, ac a præclaris in rem litterariam meritis laude abundans J. G. Grævius, & cujus ea de re ac voce Ὄπις eo ſenſu notatio in Lectionibus ad Heſiodum p. 27. mihi forte, dum hæc ſcriberem, opportune occurrit. Ut vere ibidem in Heſychii gloſſa ante adducta, ὄπις ἐπιστροφὴ, non ἀποστροφὴ, legendum viderat; ita alteram, quæ ibidem ſequitur, φωνὴ & pro qua ποινὴ legendum alioquin ſtatuit vir doctiſſimus, præter eandem ὀπὸς ab ὤψ notionem, & a qua voce ὀπὸς verbum ὀπυίειν pro γαμεῖς deducunt eruditi Apollonii Enarratores ad l. 1. v. 46. ἢ ἀπὸ τῆς ὀπὸς, τῆς φωνῆς, tueri inſuper poſſet Ariſtarchus, qui ad illud Pindari Iſthm. Od. V. ἐλπίδων ἔκνισ᾽ ὄπιν. *ſpei perturbarunt ſollicitudinem* ſeu *eventum* in Scholiis dicitur eadem verba interpretatus, ἐλπίδων τῶν περὶ τὴν νίκην ἔκνισε τῇ φωνῇ. Sed hoc obiter. Ad ipſam vero Rhamnuſiam Οὖπιν ſeu Ὦπιν refero priſcum eumque minus obvium Antonini Pii nummum, in quo mulier viſitur, quæ dextra ſcipionem tenet, ſiniſtram autem velo capitis admovet, haud inſolito utique *Nemeſeos*, quod norunt talium periti. in aliis antiquis nummis inſigni, cum epigraphe OPI AVG. ſeu *Auguſta.* Immo quo ſpectare inſuper obſervo alium Græcum, eumque oppido ſingularem, Neronis nummum Gazæ Mediceæ, in quo figura ſeminuda cernitur, dextra cyathum? juxta Fittonium, eximium quondam præclari illius Cimeliarchii Cuſtodem, aut, ſi licet conjicere, Pateram tenentem, ſiniſtra vero Haſtam, ad pedes autem Gryphus, cum inſcr. ΟΠΙΣ. Occurrunt enim, & quales in Theſauris Gallorum Regiis aliiſque ſubinde verſavi, veteres aliquot & Smyrnæorum potiſſimum nummi, in quibus Nemeſis cernitur cum iiſdem utriuſque nummi modo traditi ſymbolis, ſcipionis nempe ſeu ſceptri, aut interdum Pateræ, quam una manu præfert, dum alteram capiti ſeu ori admovet, & cum Grypho præterea ad pedes. Quod poſtremum illuſtrat egregie Nonnus l. XLVIII. p. 1270. ubi volare dicitur prope hujus Nemeſeos ſedem Γρὺψ πτερόεις, *Gryphus alatus.* Ὄπις autem in ſuperiori nummo, communi nempe dialecto, dicta, quæ Ionibus Οὖπις. Doribus autem Ὦπις dicebatur, & quomodo in hoc ipſo Callimachi loco legiſſe videtur Heſychius, juxta

juxta ejus gloſſam Ὤπι ἄνασσα, quod monuit jam ad Inſcr. Herodis magnus Salmaſius. Alioquin non *Diana* aut *Rhamnuſia virgo* ſed Saturni conjunx *Rhea*, ſeu *Tellus*, OPIS nomine, uti e Macrobio rurſus Saturn. l. 1. c. x. Feſto præterea, Servio, aliiſque abunde notum, appellata legitur. Ut nunc mittam alium eumque jam apud Antiquarios pervulgatum Pertinacis nummum, cum inſcr. OPI DIVINAE, nempe juxta illud Pindari paullo ante adductum, ΟΠΙΝ θεᾶν.

Ibid. φαεσφόρε] Vide quæ ſupra de hac Diana LUCIFERA adducuntur ad verſ. 11. Ἀλλὰ φαεσφορίην &c. quam ibi a Jove adhuc infans contendit eadem, & cujus proinde voti quaſi jam compos eo nomine hic a poeta invocatur. φαεσφόρος nempe & φωσφόρος tam de *Diana* ſeu *Luna*, quam de *Veneris ſtella* dictus ſeu *Lucifero*, eademque *Junonis* ſtella; ut illud pridem a Timæo de Anima Mundi apud Platonem, quod ſupra obiter ad verſ. 164. innui, traditur; nempe δύο δὲ ἰσοδρόμοι ἀελίῳ ἐντί, Ἑρμᾶ τε καὶ ἭΡΑΣ, τὸν ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ καὶ ΦΩΣΦΟΡΟΝ, τοὶ πολλοὶ καλέοντι, *duo autem Aſtra pari cum Sole curſu eunt, Mercurii & JUNONIS aſtrum, quod VENERIS & LUCIFERUM a multis dicitur.* Unde in gloſſis Philoxeni, φωσφόρος *Lucifer*; & φωσφόρος ἡ Ἥρα, *Lucina.*

Ibid. & V. 205. σὲ κείνης Κρηταέες καλέουσιν ἐπωνυμίῃ &c.] Non *Britomartida* quidem, ut hic a Latino Interprete additur, & quamquam eo nomine dicta etiam fuerit, quod ante vidimus ad v. 190. a Cretenſibus Diana, ſed *Dictynnam.* De hac enim poſtrema Nymphæ illius appellatione modo egerat Callimachus, & qua cultam maxime, non a *Cydoniis* ſolum, ſed eorum exemplo, ab aliis *Cretenſibus*, & etiam extra eandem Inſulam, Dianam conſtat. Inde Virgilius in Ciri, ubi de eadem hujus Nymphæ Britomartidos fuga & caſu egiſſet, addit,

— *alii, quo notior eſſes,*

DICTYNNAM *dixere tuo de nomine* LUNAM.

Immo quod ut proprium Deæ illius nomen apud *Cretenſes* evaſiſſe obſervant veteres, ut præter Diodorum l. v. p. 343. Palæphatus Fab. xxxi. καλοῦσι δὲ τὴν Ἀθηνᾶν Κυρηναῖοι Γοργόνην, ὥσπερ τὴν ΑΡΤΕΜΙΝ Θρᾶκες Βενδεῖαν, ΚΡΗΤΕΣ δὲ ΔΙΚΤΥΝΝΑΝ, *Palladem autem Cyrenæi Gorgonem vocant, ſicuti Thraces* DIANAM *Bendiam*, CRETENSES *autem* DICTYNNAM; & ſimiliter Apulejus Metam l. xi. quæ loca jam occupavit in Creta Cl. Meurſius p. 207. *Cyprii Paphiam Venerem* CRETES *Sagittiferi* DICTYNNAM DIANAM; eandem quippe, quod ad rem hic licet, τοξότιν ac Venatricem Deam, & quæ inde πολύθηρος Δίκτυννα, *multas venans feras Dictynna*, ab Euripide loco jam alibi adducto dicitur, Hippol v. 145. Unde cælata etiam eadem arcitenens & Κυναγὸς Dea, ſeu *Dictynna* viſitur adhuc in antiquis *Cretenſium* nummis, & a *Communi* quidem gentis percuſſis, cum inſcr., ΚΟΙΝΩΝ ΚΡΗΤΩΝ, *Communne Cretenſium.* Cujuſmodi nempe ſub Trajano & Hadriano, quaſi plures exſtant in Theſauris Gallorum Regiis, iique ſubinde præter ſuccinctæ & arcitenentis Dianæ habitum cum cane inſuper Venatico, ut Κυναγὸν Deam facile iidem prodant. Quibus accedit alius inſignis Trajani

jani nummus, quem jam vulgarunt nobiles Antiquarii Triſtanus ac Seguinus, in quo Dea hæc nuda, monti nempe Dictynnæo, de quo paullo ante, inſidens ſiniſtra infantem, tanquam λοχεία Dea ſeu Εἰλείθυια, dextra autem jaculum tenens; utrinque vero ſtantes duo armati milites cum haſta & clypeo ſpectantur, ac Inſcr. ΔΙΚΤΥΝΝΑ. Quorum etiam nummorum ectypa, e quibus hic & plures aliorum Auctorum loci de hac *Dictynna*, eaque Κοινῷ *Cretenſium* Dea, ut hic dicitur, haud parum illuſtrantur, hic adponere haud erit inconſultum.

Quamquam non in *Creta* primo repertum, ſed a Samiis ad Cydonios Cretenſes tranſlatum hujus *Dictynnæ* cultum, tradat loco ſupra jam adducto ad v. 198. Herodotus; & alibi etiam extra Cretam eundem viguiſſe conſtet, ſicut in Laconica, idque cum in Aphetaide, ubi Dictynnæ Ædem refert Pauſanias l. III. p. 183. tum in Dianæ Promontorio, ubi celebratum annuum Δικτύννης Ἀρτέμιδος feſtum obſervat eodem libro p. 210. Adde Ambriſenſes in Phocide, apud quos Δικτυνναίαν (ni legendum forte Δικτύνναν) Ἀρτέμιδα præcipua religione cultam idem memorat l. x. p. 682. Hinc a Plutarcho etiam dictum de Solert. Anim. p. 984. καὶ μὴν ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ γε ΔΙΚΤΥΝΝΗΣ, Δελφινίου τε Ἀπόλλωνος ἱερὰ καὶ βωμοὶ παρὰ ΠΟΛΛΟΙΣ ΕΛΛΗΝΩΝ εἰσίν, *unde etiam* DIANÆ DICTYNNÆ (h. e. a δικτύοις ſeu *retibus*. uti ea de re ſupra, dictæ) *&* *Apollinis Delphinii Templa & Aræ* PASSIM APUD GRÆCOS. Quamquam non a δικτύοις, ſeu piſcatoriis, ſeu venaticiis; aut vero quod relicta Delo in Dictynnæo Cretæ monte egerit, uti ſupra tradentes vidimus Pindari Enarratores, eo *Dictynnæ* nomine appellata fuerit hæc Dea; ſed miſſis poetarum ea de re fabulis, a *radiis*, quos ad nos *remittat* Diana ſeu Luna; a it vero quod vis ejus omnia pervadat, dictam eandem Δικτύνναν vel Δικτίνναν illud nempe a δίκειν pro βάλλειν *jacere*, vel *jaculari*; iſtud a διϊκνεῖσθαι *permeare*, tradat Phurnutus penult. capite.

V. 206. Κυρήνην ἐταρίσσατο] De hac *Cyrene* Nympha venatrice abunde actum jam ſupra ad Hym. in Apollin. v. 94. quæ Ὑψηΐς, quod mox hic ſequitur, *Hypſei* nempe filia, ibi itidem dicta v. 92.

V. 208. παρὰ τοιῶσο Ἰάλκιον] *Pelia* nempe ut notant hic Scholia, qui *Pelias* proinde non *Peleus* (ut male in Friſchlini ad hunc locum adnotatis, forte typothetarum errore, ſcribitur) ἐν εὐρυχόρῳ Ἰαωλκῷ Ναῖε πολύῤῥηνος, in *Jolco ſpatioſo habitabat opulentus*, juxta poetam, Odyſſ. Λ. l. 255. Dicta quoque illa Jaſonis, *Pelia* e fratre nepotis, patria, & ob me-

metrum ſimiliter Ἰαολκος pro Ἰωλκος apud Apollonium Rhod. l. IV. v. 216 Ἐν δὲ αὐτῇ Ἰαολκος ἐμὴ πόλις, in *ipſa autem* (Theſſalia) *Jolcos civitas mea* &c. Eadem vero urbs, non quidem ab hoc *Pelia*, ſed a ſitu ad radicem montis in Theſſalia Pelii ſive Πηλίου appellata Πηλιῶτις Ἰωλκος apud Euripidem Med. v. 484.

Τὴν Πηλιῶτιν εἰς Ἰωλκὸν ἱκόμην,

Peliotam ad Jolcum veni,

ſcilicet juxta Pindarum, qui Nem. Od. IV. p. 363. Παλίου παρ ποδὶ Ἰωλκὸν, *Pelii ad pedem montis Jolcum* vocat. In eodem autem monte *Pelio* venatam aſſiduo Cyrenem, ibique, quod jam ſupra ad H. Apollin. v. 91. adnotavi, inſignem de proſtrato leone victoriam, idque ſine armorum opera retuliſſe, memorat idem Lyricus Pyth Od. IX. p. 299. Quod proinde peractum feliciter ibi ac intrepide ab hac Nympha Κυνηγῷ certamen, a Callimacho hoc & ſuperiori verſu innuitur. Iis enim dicitur hæc *Hypſei filia* duos venaticos canes a Diana nacta, & illis *apud tumulum Peliæ, Jolci* Regis, h. e. in radicibus montis Pelii, ubi *Jolcos* ſita, inſigne illud cum leone certamen decertaſſe. Quæ clara mens hujus loci, quam ex parte viderat, ſed non ſatis adſequutus eſt aut declaravit Friſchlinus,

Αὐτὴ θηρητῆρε δύω κύνε, τοῖς ἔνι κούρη
Ὑψηὶς παρὰ τύμβον Ἰωλκιον ἔμμορ᾽ ἄεθλα,
Duos canes venaticos (a Diana datos) *cum quibus*
Hypſei filia Cyrene, Jolci apud tumulum Peliæ victoriam de leone proſtrato reportavit.

Illud vero in priori verſu τοῖς ἔνι, pro *cum quibus*, ſeu *quorum opera*, pari ſchemate dictum videtur, quo apud Atticos μεθ᾽ ἡμέραν, pro ἐν ἡμέρᾳ dicebatur, ut notant veteres Critici ad illud Ariſtophanis in Pluto. p. 92. ἀποδύομαι μεθ᾽ ἡμέραν, *ſpolior interdiu*, aut ἐκ pro μετ᾽ *poſt* apud Æſchylum dicitur Agamemn. v. 909.

Κάλλιστον ἦμαρ εἰσιδεῖν ἐκ χείματος,
Pulcherrimum diem videre poſt tempeſtatem.

V. 209. Κεφάλου ξανθὴν ἄλοχον] Πρόκνη ſeu *Procne* in ſcholiis ad hunc locum dicitur, quæ vulgo alioquin *Procris* apud Poetas ac Mythographos, Homerum, Maronem, Ovidium, Antonium Liberalem Fab XLI. Pauſaniam, alioſque appellari conſuevit; niſi quod in Romano Virgilii, eoque venerandæ antiquitatis codice, *Procne* pro *Procris* legitur, ut obſervarunt viri docti ad Æn. l. VI. p. 44. Nota alioquin abunde ex iiſdem Mythographis *Procne*, non *Cephali* quidem, ſed *Terei* infelix conjux.

V. 210 σὺν ὁμόθηρον] Unde ſimiliter de eadem *Procne* ſeu *Procride* Ovid. Metam. l. VII. 746

Montibus errabat ſtudiis operata Dianæ,

& apud Pauſaniam fit mentio canis venatici, huic Nymphæ a Diana dati, ὑπὸ τε κυνὸς, ὃν Προκρίδι τῇ Ἐρεχθέως ἔδωκεν Ἄρτεμις, *ab eo cane, quem* Procridi *Erechthei filiæ Diana dono dedit*. Quibus adde Xenophontem, qui concludit opportune Cynegeticon ſuum his verbis, quod non

viri

viri ſolum, quotquot venandi fuerunt ſtudioſi, præclari viri exſtiterint, *ἀλλ' αἱ γυναῖκες, αἷς ἔδωκεν ἡ θεὸς ταῦτα* ΑΡΤΕΜΙΣ, *Ἀταλάντη καὶ* ΠΡΟΚΡΙΣ, *καὶ εἴτις ἄλλη*, *ſed etiam feminæ, quibus hæc* DIANA *largita eſt, ut Atalanta & PROCRIS, & ſiquæ alia.* Hinc utraque etiam, hic *Procris*, mox *Atalanta*, inter Dianæ *ὁμοθήρας* a Callimacho refertur.

V. 211. *ἶσον φαέεσσι φιλῆσαι*] Ita Moſchus Idyll. II. v. 9.

Τὸν μὲν ἐγὼ τίεσκον ἴσον φαέεσσιν ἐμοῖσιν,

Eum quidem colebam ſicut oculos meos,

& qui ſæpe alibi Callimachum exprimit vel imitatur, Veronenſis Poeta notis verſibus, Carm. III. *Quem plus illa oculis ſuis amabat*, & Carm. XVI, quod poſtremum jam attigit Anna eruditiſſima, *Ni te plus oculis meis amarem*, ut vulgo Galli ſimiliter, *il aime plus que ſes yeux.* *Oculi* nempe ſeu *lumina* Græcis Latiniſque Scriptoribus, paſſim de rebus aut perſonis, quæ pro cariſſimis vulgo habita, quod tralatitium, dici ſolet; unde de Ajace frater Teucer apud Sophoclem Ajac. v. 991.

Ὦ φίλτατ' Αἴας, ὦ ξύναιμον ὄμμ' ἐμοί,

O amantiſſime Ajax, o conſanguinee mihi ocule.

Sic *Regis oculi* dicti apud Perſas, fidiſſimi eorum ſatrapæ, ut præter Ariſtophanem Acharn. p. 375. aut Plutarchum in Artaxerxe, liquet præterea ex Æſchylo Perſ. 877.

Τὸν σὸν πιστὸν πάντ' ὀφθαλμόν,

Tuum fidum per omnia oculum,

de uno nempe e Xerxis Satrapis. Adde Ariſtotelem Politic. l. III. c. XVI.

V. 212. *ἀμφ' ὤμοισι φαρέτρας ἰοδόκας*] Qualis vulgo Dianæ habitus in ſtatuis ac nummis antiquis comparet, cum exerto nempe *humero dextro*; *pharetra* ad eundem *ſagittis plena* ſeu *ἰοδόκῳ* (aut quod idem, ut apud Apollonium l. I. v. 1194. *ὀϊστοδόκη φαρέτρη*) & nuda inſuper, ut continuo de his Dianæ Nymphis ſequitur, dextra mamma. Ad quem etiam exertum vulgo in iiſdem monumentis Dianæ humerum, reſpexit Claudianus de Nupt. Honor. & Mar. v. 290. ubi in hujus Auguſtæ ſponſæ laudes excurrens, ait inter alia

Auroræ vincis digitos, HUMEROSQUE DIANÆ.

Idem vero, quod hic dicitur, comitum venatricis hujus Deæ *κυνηγῶν* Nympharum habitus; niſi quod ſubinde etiam non in *dextro*, ſed in *ſiniſtro humero pharetram ἰοδόκον* eædem geſtarent; prout de Atalanta, de qua mox Callimachus, dicit Ovidius Metam. l. VIII. v. 320.

Ex HUMERO *pendens reſonabat eburnea* LÆVO

Telorum cuſtos.

Ubi præterea *telorum cuſtos* dicitur, quæ hic *φαρέτρα ἰοδόκος*, & qua de re vide notata ſupra ad v. 82. *καλλικλῆιδα βελέμνων.*

V. 213. *ἀσύλωτοι δέ φιν ὦμοι Δεξιτεροὶ*] Hac voce *ἀσύλωτοι*, non *inviolabiles* aut *illæſos*, juxta Interpretes, ſed *nudos* ſignificari, ingenioſe conjecit præſtantiſſima Fabri filia: velle enim Callimachum, illis Dianæ comitibus, *dextros humeros nudos* fuiſſe ſicuti Amazonibus, quod

adſtruant etiam ſequentia Poetæ verba, de *nuda* earundem Nympharum *mamma*; quamquam id alibi, quod ſciat, haud reperiatur. Res equidem ipſa, ut eam hujus loci explicationem confirmem ac illuſtrem, de *nudis* nempe Dianæ Venatricis ejuſque comitum Nympharum *humeris dextris*, (quamquam & *lævis* nonnunquam, ut modo diximus ad v. 212.) ac *nuda*, quod hic additur *mamma*, e veteribus Nummorum ſtatuarumve obviis adductiſve paullo ante iconibus, aut quæ mox adferentur, certa omnino & liquida. Hinc de iisdem Dianæ comitibus Claudianus 11. Conſ. Stil. v. 243.

— veniunt HUMERUS *&* *brachia* NUDÆ.

Vocis autem illius *ἀσυλώτυ* pro *nudo* uſum, licet alibi forte haud obvium, adſtruere hic videtur, quod exuviis ferarum dextri veterum venatorum priſcorumve Heroum aut Heroidum etiam humeri vulgo tegerentur, juxta illud Criticorum ad Apollonii Rhod. l. I. v. 1438, de Argi nempe humeris taurina pelle amictis, ubi adnotant iidem, *σύνηθες γὰρ τοῖς Ἥρωσι δερματοφορεῖν*, *ſolemne enim Heroibus pelles* ſeu *exuvias animalium geſtare*. Quo amictu etiam, caprinarum nempe pellium, indutæ Heroides Libycæ, quo nempe tractu oriundus erat hic vates Cyrenæus, leguntur alibi apud eundem Apollonium l. IV. v. 1348.

Στέρφεσιν αἰγείοις ἐζωσμέναι ἐξ ὑπάτοιο
Αὐχένος, ἀμφί τε νῶτα καὶ ἰξύος,
Caprinis amictæ pellibus, e ſumma
Cervice circum humeros & lumbos.

Et quo proinde alias conſueto humerorum tegumento caruiſſe hic dicit Callimachus has Heroidas, ſeu Dianæ *κυνηγῶ* comites Nymphas; proinde *exuviis* id genus deſtitutos earundem *humeros*, ſeu *nudos*, quod pleniſſime antiqua comprobant monumenta, hinc vocat. Idem tangit Valerius Flaccus l. V. v. 136. *atque humeros nudata pharetris.* Quamquam & Interpretes, qui *ἀσυλώτυς* per *inviolabiles* & *illæſos* reddunt, tueri forte hic poſſet, quod nempe *pharetram ſagittis plenam*, ſeu, ut hic dicitur, *ἰοδόκον*, eamque cingulo ad dextrum latus adſtrictam eædem geſtarent Nymphæ, quo proinde teli ſeu armorum genere, ab omni vi ac injuria, ſe ad inſtar Dianæ *illæſas* abunde præſtarent. Unde de iiſdem ait loco paullo ante adducto Claudianus, nempe ſequenti verſu 244,

Armataque manus jaculis, & terga ſagittis.

Immo quod continuo firmare poſſet aut illuſtrare, Statii de Statua Domitiani Equeſtri, primo Silvarum Poematio locus, ubi totum ejus habitum deſcribens ait inter alia. v. 93.

It tergo demiſſa chlamys, LATUS *enſe quieto*
SECURUM.

Haud aliter ac *humeros* harum Nympharum, *pharetris* itidem inde pendulis *ſecuros* ſeu *inviolabiles* *ἀσυλώτυς* nempe hic dicit Callimachus. Verum iis verbis Papinius, pacatorem, ſeu, ut de eodem ante dixerat, *dextra vetat pugnas*, non vero amplius bellorum diſcriminibus obnoxium adumbrat ibi Domitianum.

V. 215.

V. 215. Ποδοῤῥώην Ἀταλάντην] Scholia ad hunc locum, Ποδοῤῥόην, τὴν τοῖς ποσὶν ὁρμῶσαν καὶ σφοδρῶσαν, ſeu *pedibus irruentem & velociter gradientem*. Occurrit alioquin vox ῥώεσθαι pro *feſtinare*, non apud Homerum ſolum, ſed apud Nicandrum Ther. p. 24. de *dipſade*, quæ *præ ſiti aduſta cervice properabat greſſum*. κεκαυμένος αὐχένι δίψῃ ῥώετο. & apud Apollonium Rhod. de Nereidibus l. 1. v. 942. Ῥώοντο ἔνθα καὶ ἔνθα, *diſcurrebant hinc & illinc*; & præterea in Inſcr. Herodis Attici v. 9. Ὡς τὴν δὲ ῥώεσθε, *ſic huc properate*. ac ubi inde Ποδοῤῥώην ſeu *velocem pedibus Atalantam* hic a Callimacho dici obſervat ὁ παιν. Neque vero aliter de Ποδοῤῥόῃ hac virgine Ælianus V. H. l. XIII. c. 11. ἐπεφύκει δὲ ΩΚΙΣΤΗ ΤΟΙΣ ΠΟΔΑΣ, καὶ οὐκ ἂν διέφυγεν, οὔτε θηρίον, οὔτε ἐπιβουλεύων αὐτῇ ἄνθρωπος· φυγεῖν δὲ ἐθελούσαν οὐκ ἄν τις αὐτὴν κατέλαβε, *natura autem eam* CELERRIMAM PEDIBUS *finxerat, ita ut neque fera curſu ab ea poſſet evadere, neque homo ei inſidians; ubi autem voluit aufugere, tum vero nemo eam fuiſſet adſequutus*, & quæ plura adhuc in ſequentibus tangit de incredibili hujus Atalantæ *velocitate*, quæ fulguris inſtar aut ſtellæ transvolans apparebat repente, vel ſubducebat ſe hominum conſpectui. Quæ tamen inde confundi nullatenus debuit, quod a Statio alioquin factum Thebaid. l. VI. v. 563. (& qua de re mox dicetur) cum altera illa vere etiam Ποδοῤῥώῃ, ſeu *pedum velocitate*, & curſus gloria nobilitata Atalanta, de qua ille ibidem. *Nota parens curſu* &c. Quod jam ibi ad Statium notavit vetus ejus Interpres.

V. 216. Κούρην Ἰασίοιο &c.] Mire confuſa & perturbata ſunt apud veteres Mythologos, Poetas, Criticos, quæ de *Atalanta* ſeu *Arcadia*, ſeu *Argiva* vel *Bœotica* iidem memorant; quod erudite animadvertit ac demonſtravit ad Propertium elegantiſſimus Muretus, ac obſervarat etiam pridem Apollodorus l. III. c. IX. Hinc, ut aliam mittam, *Arcadica*, ſeu *Jaſii Arcadis*, ut hic vocatur *filia*, ac inde *Jaſis*, quod viderunt alii, a Propertio appellata l. 1 El. 1. eadem, inquam, modo Ἰάσου παῖς, ut apud Apollodorum loco modo indicato, & veteres Homeri Iliad. l. v. 544. ac Euripidis Phœn. v. 152. Enarratores; modo Ἰασίωνος, uti duobus apud Ælianum locis V. H. l. XIII. c. 1. modo Ἰάσονος etiam in antiquis ad Apollonium Rhod. Scholiis l. 1. v. 769. Sed ubi Ἰάσου vel Ἰασίωνος legendum omnino videtur; modo Ἰασίου, ſeu ob metrum, ut hic Ἰασίοιο ac ſimiliter apud Hyginum Fab. XCIX. *Jaſii filia* dicitur. Diverſa vero eadem *Atalanta*, quod notarunt jam alibi viri doctr. & quibus præiverant cum, ut jam dixi, Apollodorus. tum veteres Euripidis, Apollonii Rhod. & Statii Interpretes, ac præterea Tzetzes in Chiliadibus, diverſa, inquam, ab altera illa, vel *Argiva* vel *Bœotica* vel (neque enim hic veteres ὁμόψηφοι) e *Scyro* Inſula, quamquam vera itidem, ut ſupra dixi, Ποδοῤῥώη ſeu *pedibus velox* Atalanta, eaque *Oenomai*, aut, juxta alios, *Schœnei* filia, non *Jaſi* vel *Jaſii*; ac inde *Schœneia* appellata ab Ovidio *Metam*. l. X. v. 609. & *Schœnis* (ſicut altera illa uti vidimus *Jaſis*) a Sidonio Apoll. Carm. XII. v. 15. aut *Schœneis*, eaque *volucris* proinde apud Claudianum dicta in laude Seren. v. 170. Quæ poſtrema tamen *Atalanta*, quod monendum

dum hic fuerat a Callimachi editoribus, non vero juxta Callimachum prior illa *Jaſii filia*, ab aliis Scriptoribus, Diodoro l. IV. p. 240. Apollodoro l. I. & eodem teſte l. III. Heſiodo, aliiſque pluribus Auctoribus, Hygino præterea Fab. CCXLIV. & CCLXXIII. iis accenſetur, qui venationis hujus apri Calydonii fuerunt ſocii. Mitto, quæ de *Jaſidos Atalanta*, & de qua hic Callimachus, conjuge vel *Meleagro*, vel *Menalione* aut *Melanione* natoque inde *Parthenopæo* Arcade, uti ille ab Æſchylo etiam dictus Sept. Theb. v. 582. apud memoratos modo Auctores, Apollodorum, Ovidium, Propertium, Hyginum, Statium, item Pauſaniam l. v. p. 327; aut vero quæ de eodem *Melanione* ac *Atalanta*, juxta Palæphatum cap. XIV. vel altera illa *Schœneia Atalanta* & Hippomene, juxta Ovidium Metam. l. VIII. v. 689. ac Heraclidem a Leone Allatio vulgatum Incredibil p. 22. edit. Cantabrig. in leones ſcilicet converſis, pari συγχύσει & varietate traduntur. Quibus utique diſcrimen illud, quod viderunt alioquin poſt veteres Criticos viri docti, de duplici hac *Atalanta*, *Jaſide* nempe, de qua hic ſermo, & *Schœneide*, non medetur; & in quibus perturbatis adeo ac oppoſitis inter ſe veterum Auctorum de utraque illa virgine narrationibus conciliandis, ut neque tot aliis eorundem μυθολογουμένοις, fruſtra quis hodie ingenii aciem intendat, aut vero otioſus abutatur.

Ibid. *συοκτόνον Ἀρκασίδαο*] E quo loco Stephanum bene emendarunt viri doctiſſimi Salmaſius ac Holſtenius, ubi antea in voce Ἀρκὰς legebatur τὸ πατρωνυμικὸν Ἀρκισίδας, pro Ἀρκασίδας, & quod jam arguebant ſequentia, τὸ θηλυκὸν Ἀρκασὶς. Inde vero hæc Atalanta, a patria nempe in eadem Arcadia, *Nonacrina Atalanta* ab Ovidio de Arte Amandi l. II. v. 125. alibi vero, nempe Metam. l. VIII. v. 316. *Tegeæa*, ab alio eoque celebri *Arcadiæ* oppido, denominata. Συοκτόνος autem ſeu *apri* Calydonii *interfectrix* eadem hic traditur, quod in ſolemni illa venatione Meleagro ſocia, prima etiam aprum ſagitta transfixiſſe dicitur apud Pauſaniam l. VIII. p. 528. Unde quoque comparet eadem, quod obſervo, juxta reliquos Heroas ad venationem illam accinctos, in præclaro marmore apud Cl. Sponium Miſcell. p. 312. Sed quam male ibi ad Dianam, cui nulla utique in ea venatione partes, referebat vir doctus. Eodem enim plane habitu ſpectatur hæc *Atalanta*, quo eam deſcribit aprum cum Meleagro venantem Philoſtratus Icon. p. 868, & quod magis adhuc ibi opportunum, quo hæ Nymphæ Dianæ comites amictæ, ut modo vidimus, a Callimacho enarrantur; arcu nempe & ſagittis inſtructa, veſte præterea ſupra genu, qualis vulgo & de qua ante v. 11. κυνηγῶ Deæ ejuſque comitum Nympharum, ſuccincta, cum crepidis præterea ad pedes adſtrictis, (de quibus ſupra ad v. 16 brachiis denique ad humerum uſque exertis; nempe ut de eadem Atalanta dicto loco Philoſtratus, ἔσταλται δὲ ἐσθῆτι μὲν ὑπὲρ γόνυ κρηπῖδας (non κρηπῖδα) δὲ τοῖν ποδοῖν ἐνῆπται· καὶ αἱ χεῖρες ἐς ὦμον γυμναί, διὰ τὸ ἐνεργὸν εἶναι· τῆς ἐσθῆτος ἐκεῖ ἐς περόνας ξυνεχομένης, *accincta vero eſt veſte ſupra genu, ſoleis pedibus adnexis, manus & brachia ad humerum nuda, quod ſit ad agendum parata, veſte ibi ad fibulas conſtricta.* Quæ ipſiſſima eſt ſe-

quen-

quentis venatricis Atalantæ in dicto apud Sponium marmore, unde illa hic exprimitur, cælatæ effigies.

V. 218. *ἐπίκλητοι Καλυδωνίῳ ἀγρευτῆρες*] Sic Ovidius de iiſdem apri hujus venatoribus, Metam. l. VIII. v. 300. *lecta manus juvenum* &c. qui cum ibi, tum ab Apollodoro l. I. cap. VIII, & ab Hygino plenius enumerantur Fab. CLXXIII. Horum etiam præcipuos recenſet, quales nempe depicti erant in ſimili hujus venationis tabula apud Tegeatas Arcadas, Pauſanias l. VIII. p. 529. ſicuti ab una parte, ut ibidem ait, eadem hæc Atalanta, Meleager præterea, Theſeus, Peleus &c. Spectatur vero idem *aper Calydonius* venabulo confixus in vetuſtis aliquot Ætolorum, quorum primaria, ut aliunde notum, urbs *Calydon* exſtitit, nummis, & cujuſmodi nuper alia occaſione protuli in vulgatis meis ad præſtantiſſimum Begerum noſtrum epiſtolis. A quo etiam apro *Calydonio*, eandem, quamquam non Ætolicam, ſed Arcadicam *συοκτόνον* vocat Hieronymus adv. Jovianum l. I. *Atalantam Calydoniam virginem*, & quem locum jam ad Ælianum notavit eruditiſſimus Kuhnius. Idem vero aper, non *Calydonius* ſolum a loco, ubi idem cæſus, ſed *Oetaus* etiam dictus ſeu *Οἰταῖος* (nempe ab ejus natali ſolo *Oeta*; noto Theſſaliæ monte) apud Lycophronem p. 84. & Euſtathium ad Iliad. I. p. 773. & 747.

V. 219. *Μέμφονται κάπροιο*] Niſi forte Theſtii filii, qui ob datum Atalantæ a Meleagro, & in prœmium præſtitæ in ea venatione laudabilis operæ, occiſi nempe apri caput ſimul ac pellem, aut juxta alios pellem

ſolam, quæ dona eidem Nymphæ ademiſſe aut adimere vo'uiſſe dicuntur apud Apollodorum l. 1. Diodorum l. IV. p. 240. Hyginum Fab. CLXXIV. Tzetzem ad Lycophr p. 861. & Euſtathium dicta modo pag. 774. l. 47. Quamquam nulla mentio Atalantæ, ubi orta de illo cæſi apri prœmio rixa, vel apud Homerum legatur in commemoratione hujus rei Iliad. l. 1. v. 543. &c. & quem proinde hic ſequutus Battiades; vel apud Antonium Liberal. Fab. 11. qui ejuſdem facti meminit. Unde etiam non veterum, ſed recentiorum demum Auctorum, ſeu, ut ibidem ait, οἱ νεώτεροι φασὶ (& in qua tamen claſſe, uti modo diximus, Apollodorus, Diodorus, Hyginus &c.) hoc ab Euſtathio ibidem traditur dato nempe Atalantæ a Meleagro cæſi apri prœmio, ſubortaque inde inter eundem & Theſtii liberos contentione.

V. 220. ἔχει δ' ἔτι θηρὸς ὀδόντας] Tegeatæ nempe Arcades, apud quos apri hujus Calydonii *dentes* obſervatos, ac dein ab Auguſto Romam delatos, tradit Pauſanias l. VIII. p. 529. mox autem ſeu p. 530. e duobus illis in urbem aſportatis hujus apri *dentibus*, unum effractum, alterum in Liberi Patris æde ſervatum. Idem vero ibi quoque obſervat, in templo Minervæ Aleæ apud dictos Tegeatas, pellem ejuſdem apri Calydonii ſetis nudatam ac jam præ ſenio putreſcentem, ſuo adhuc ævo repoſitam. Inſignis autem, & cujus alibi facta a me mentio, nummus, non *Arcadum* quidem, ſed *Ætolorum* in Theſauris Gallorum Regiis, in quo hinc caput Apollinis laureatum viſitur, illinc hi *dentes* apri Calydonii, cuſpis præterea venabuli, quo idem confoſſus, ac botrus inſuper occurrunt, cum inſcr. ΑΙΤΩΛΩΝ. Ut de Meleagri haſta hic ſileam ſeu venabulo, quo eundem aprum confeciſſe dicitur, non apud Arcadas, aut vero apud Ætolos, ſed apud Sicyonios (& qua de re nos etiam alibi) ſervato, tradit idem Auctor l. II p. 299. Mitto hic aprum Erymanthium, cujus in Arcadia cæſi *dentes*, non in eadem regione, ſed apud Cumanos in Opicis cuſtoditos, aut pro talibus venditari, refert idem Pauſanias l. VIII p. 492. Nota alioquin veterum religio, & de qua nos alibi, juxta quam in Deorum Fanis, aut Antris ſubinde, lociſque ad id ſeu θησαυροῖς (quales apud Delphos, aut vero Olympiæ in Elide & alibi commemorantur) deſtinatis, ſtudioſe recondi & adſervari conſueverant, id genus de proſtratis hoſtibus vel immanibus feris, ut de aliis ſileam, & conſecratis inde omne genus ſpoliis vel donariis, monumenta; dictique fuerint, quibus tradita id genus κειμηλίων cuſtodia, οἱ ἐπὶ τοῖς θαύμασι.

V. 221. Ὑλαῖόν τε καὶ ἄφρονα Ῥοῖκον] In antiquis ad hunc locum Scholiis dicitur, utrumque hunc *Hylæum* & *Rhœcum* Centauros circa Arcadiam exſtitiſſe, qui Atalantæ vim inferre parantes, ab eadem fuerint interfecti. Quam rem pluribus tangit non Ælianus ſolum, quod jam hic vidit vir doctus, V. H. l. XIII. c. I. ſed etiam Apollodorus l. III. c. IX. & a quibus proinde haud aliena, quæ de *Jaſidos* hujus *Atalantæ* proco *Menalione* vel *Melanione* (utroque enim modo vocatur in veteribus libris) ab *Hylæo* vulnerato tradit Propertius,

Ille

Ille etiam Hylas percuſſus vulnere rami,
Saucius Arcadicus rupibus ingemuit.

A quibus tamen abit Maro, qui Georg. l. II. v. 435. utriuſque hujus Centauri meminit, verum tanquam in cruento Centaurorum ac Lapitharum convivio a Baccho interempti. Ad quem proinde Virgilii *Rhœcum* vel *Rhœtum* (variant hic etiam MSS.) reſpexiſſe videtur Val. Flaccus l. I. v. 141. *multoque inſanus Jaccho Rhœtus*, ut præfert poſtrema e veteribus libris a Nicol. Heinſio, de Latinis Muſis præclariſſime merito, emendata editio. Ad *Hylæum* autem, de quo Maro, ſimiliter Horatius l. II. Od. XII. *Nec ſævos Lapithas, & nimium mero Hylæum*; Alibi vero apud eundem Lyricum, non Centauri quidem ſed Gigantis ſeu Terrigenæ *Rhœti* vel *Rhœti*, a priori proinde diverſi, occurrit mentio lib. II. Od XIX. & l. III. Od. IV. Unde etiam in hac diverſitate, hinc Callimachi hoc loco, & qui ei ſuffragantur, Apollodori, Æliani, ac veterum ad eundem Battiadem Interpretum, illinc Virgilianæ de utriuſque hujus Centauri exitio narrationis, nihil aliud ſtatuendum eſt, niſi aut non de iiſdem, ſed de diverſis agi ab utroque Poeta, *Centauris*; aut quod priſcis etiam fabulatoribus, & quidem in Atalantæ hujus rebus aut geſtis, uti paullo ante vidimus, ſolenne, ut diverſa omnino & inter ſe pugnantia ſubinde de iiſdem tradiderint.

V. 224. Μαιναλίη &c.] In hoc *Mænalo* Arcadiæ monte egiſſe hanc venatricem Atalantam, docebit præterea Apollonius Rhod. ubi in eodem datam ab ea Jaſoni haſtam tradit, eandemque voluiſſe cum Argonautis proficiſci, nempe l. I. v. 769. &c.

Δεξιτερῇ δ' ἕλεν ἔγχος ἑκηβόλον, ὅ ῥ' Ἀταλάντη
Μαινάλῳ ἔν ποτέ οἱ ξεινήιον ἐγγυάλιξε,

Dextra autem capit haſtam procul jaculatricem, quam ei Atalanta in monte
Mænalo, tanquam hoſpitis munus quondam dederat &c.

Quamquam non hanc *Mænaliam Atalantam*, uti illa a Statio vocatur Theb. l. VI. v. 563, ſed quam ibidem (ſicut paullo ante vidimus) cum altera Argiva vel Bœotica confundit, verum alteram Atalantam Schœnei filiam, inter Heroas Argonauticos commemoret Apollodorus l. I. cap. VIII. Quum tamen prior ſeu *Mænalia* cupiiſſe quidem dicatur ab Apollonio, loco modo adducto, ſeu qui proxime ſequitur, cum Argonautis proficiſci, a Jaſone tamen metu rixæ inter ejus procos (aderat enim inter eos Meleager) impeditam; nulla præterea facta, uti nec ab Orpheo ſeu Onomacrito in Argonauticis, hujuſce *Mænaliæ* ſeu *Jaſidos*, aut vero alterius *Schœneiæ Atalantæ*, inter comites celebratæ adeo expeditionis, mentione. Ab eodem autem *Mænalo* monte, de quo hic Callimachus, dicta quoque eadem *Atalanta* apud Æſchylum Sept. Theb. v. 538. Μάτηρ ὀρεσκῷος, *Mater monticola*, Parthenopæi nempe, unius e ſeptem Argivorum contra Thebanos ducibus, ſicut bene illud de hac *Atalanta*, non ut alia ad eundem locum Scholia, de *Antiope*, explicant veteres illius Tragici Enarratores, adduntque τῆς ἐν τῷ ὄρει διαιτωμένης, ἅτε ἱερείας οὔσης Ἀρτέμιδος, *ejus* (Atalantæ) *quæ montem*

incolebat, quippe quæ Dianæ erat Sacerdos. Accedit quod apud Apollodorum l. iii. c. ix. dicatur *Atalanta*, juxta Euripidem Μαινάλου, ſeu *Mænalo orta.* Unde utique haud novum videbitur, quod in eodem hoc *Mænalo*, utriuſque hujus Centauri, *Hylæi* & *Rhœci*, ab hac Atalanta confodi *iiſa* ‹*mandaſſe*› hic dicantur. Adde non Panem ſolum, qua de re ſupra ad verſ. 89, ſed Dianam quoque, e cujus comitibus Nymphis Atalanta, in hoc *Mænalo* monte venatibus ſe exercere creditam, juxta illud Claudiani Olyb. & Prob. Conſ. v. 185 de hac Dea,

> *Illa feros ſaltus & deſoluta relinquens*
> MÆNALA, *laſſato certis venatibus arcu.*

Ibid. ναιν] Haud prætereunda hic Scholiorum gloſſa, νᾶεν, ἔςαζεν, ἔῤῥεξεν, ὅθεν καὶ ναμα. καὶ νασμός. Ab antiquo nempe verbo νάω, pro ῥέω *fluo.* Quo uſus Vatum parens Odyſſ. 2. v. 292. κρήνη νάει, *fons fluit*, ac unde ſimilis etiam Heſychii gloſſa, Νάει, ῥέει, ςάζει, item νασμῶν, ῥευμάτων. Apollonius autem l. 1. v. 1146. dixit ob metrum ναιεν, nempe ὕδατι ναῖεν, ſed male, ut obſervant ibi veteres Critici, pro νᾶεν, quod hic apud Callimachum & alibi apud Homerum legitur; nempe prout iidem notant, τὸ δὲ ναῖεν ἐκ εὖ· ἴδιον γὰρ χωρὶς τῦ ι νᾶεν ἐν ἢ ῥέει, adducuntque eam in rem Homeri locum, qui exſtat Odyſſ. 1. v. 222. (ſed ubi hodie ναῖον legitur) νᾶον δ᾽ ὀρῷ ἄγγεα πάντα, *repleta autem erant ſero omnia vaſa.* Hæc levia fateor, ſed haud omnino ſupervacanea, nec proinde unius Nazianzeni teſtimonio priſcus vocis illius νάω pro *fluo* uſus, firmari in Helleniſmi Theſauris aliiſque Promptuariis debuit, ubi hæc cum veterum Poetarum, tum Criticorum ea de re loca, erant in medio poſita.

V. 225. Χιτώνη] De qua Dianæ appellatione jam ſupra actum ad H. in Jov. v. 77. Χιτώνης Ἀρτέμιδος.

V. 226. Μιλήτῳ ἐπίδημε] De Gentilium Diis, inter homines ſcilicet modo ἐπιδήμοις, modo ἀποδήμοις, *præſentibus* ſeu *abſentibus*, pro diverſa nempe locorum aut temporum conditione, actum jam ſupra ad Hymn. in Apoll. v. 13. τῦ Φοίβε &c. ἐπιδημήσαντος. Hic vero de *Diana* dicitur, tanquam *Mileti præſente*, urbe alioquin, ut aliunde notum, fratri Apollini, ubi claro *Didymei* nomine ſolemniter cultus, potiſſimum ſacra. Unde *Delum ac Miletum*, ἀμφοτέρας ἱερὰς Ἀπόλλωνος, *utramque Apollini ſacram*, dixit Ariſtides Serm. Sacr. p. 583. Quin Venus inter præcipua *Mileti*, quæ luxuria olim ac libidinibus, unde natum ei juxta Pauſaniam l. iv. p. 583. exitium, diffluens, Numina olim habita. Quod arguunt etiamnum veteres, iique inſignes *Mileſiorum* nummi, in quibus ſubinde Venus occurrit nuda, tanquam Tutelare urbis illius Numen; cujuſmodi videas in Antonino Pio apud Triſtanum T. 1. p. 600. & 602, ac præterea qualem inſpeximus in inſigni Severi nummo e maximorum genere, ac in altero inſuper Fauſtinæ junioris, utroque in Gaza Gallorum Regia. Neque minus tamen viguit itidem apud *Mileſios Dianæ* cultus, ut liquet etiam ex eadem veterum nummorum, qui ab iis percuſſi fuerunt, penu, qualis occurrit in Trajano ejuſdem Cimeliarchii Regii, ubi Diana ſtans ſpectatur, quæ cervi hinnulum tenet (& quale alio-

quin

quin Didymei quoque Apollinis ſymbolum, ejuſmodi nempe hinnulum dextra geſtantis in aliis Mileſiorum nummis comparet, ac de quibus alibi egimus) quodque ad innuendum apud Mileſios communem Dianæ & Apollinis cultum haud male refert eruditiſſimus Harduinus, de Nummis Urb. Illuſtratis p. 327. Verum, quod continuo hic a Callimacho additur, de tradita *Mileti* origine, ſeu deductis eam in urbem, duce & auſpice Diana, colonis; eam proinde ut Ἀρχηγέτην a *Mileſiis* cultam ibique frequenter ἐπιδήμιον ſeu *præſentem* creditam, abunde etiam arguit, quod ſolemne Dianæ Feſtum, de quo mox, ſacrum inde apud Mileſios fuerit.

Ibid. & V. 227. ποιήσατο Νηλεὺς ἡγεμόνην] De *deducta* Miletum a *Neleo* Athenienſi Codri Filio *Colonia*, haud obſcura apud veteres mentio, Herodotum l. IX. c. XCVI. Strabonem l. XIV. p. 633. Ælianum V.H.l. VIII. c. V. Pauſaniam l. VII p. 398. Cononem Narrat. II. apud Photium Cod. CLXXXVI. Ammianum præterea l. XXII. alioſque, notabiliter etiam in vetuſtis illis Epochis Marmor. Oxon. Epoch. XXVIII. prout lacunas commode ibi ſupplerunt Viri docti, Ἀφ' οὗ ΝΗΛΕΥΣ ᾤκισε Μίλητον ἐν Καρίᾳ, λαὸν ἀγείρας Ἰώνων &c. *A quo* NELEUS *incoluit Miletum in Caria, gentem congregans Jonum* &c. Inde a conditore hoc *Neleo*, cum *Miletus urbs Nelei*, πόλις Νείλεω dicta a Theocrito, ut jam vidit Anna præſtantiſſima, Idyll. XXVIII. v. 31. tum *Mileſii* appellati, quod obſervo, Νηλεΐδαι apud Apollonium Rhod. l. I. v. 959.

Νηλεΐδαι μετόπισθεν Ἰάονες ἱδρύσαντο
Ἱρὸν,
Neleidæ poſtea (ſeu *a Neleo deducti*) *Jones erexerunt*
Templum,

Minervæ nempe, de qua ibi agitur, Jaſoniæ, & ad quem locum ab eruditis Criticis, Νηλεΐδαι de *Mileſiis* explicantur, Μιλήσιοι δὲ οἰκήσαντες &c. Quod vero hic addit Callimachus de Diana ἡγεμόνη, ſeu *Duce* illius deductæ Miletum Coloniæ, ab hoc *Neleo* delecta, id pro recepto nobiliſſimarum apud veteres Coloniarum, qua de re ſupra ad H. in Apoll. v. 55 more, ut Diis non Auctoribus ſolum vel Auſpicibus, ſed Ducibus etiam, idque ſub variis avium aliorumve animalium figuris, Corvi, Cygni, Apis &c. eædem deduci crederentur. Hinc Νηληΐς, in memoriam ſcilicet deductæ Miletum, a *Neleo*, *Diana Duce* ſeu ἡγεμόνη, Coloniæ ſolemne feſtum Deæ illi apud Mileſios ſacrum; cujus præter Plutarchum de Virtut. Mulier. qui Dianæ dicatum illud Feſtum, Νηληΐδα a Mileſiis dictum, docet, meminit inſuper Polyænus Stratag. l. VIII. c. XXXV. ἑορτῆς οὔσης παρὰ Μιλησίοις, ἣν ΝΗΛΗΙΔΑ καλοῦσιν, *cum Feſtum apud Mileſios celebraretur, quod* NELEIDEM *appellant*; & cap. ſeq XXXVI. ſed quæ loca jam occupavit Meurſius in Græcia Feriata. Quo reſpexiſſe etiam videtur Athenæus l. VII. p. 28. ubi Χησίαν Nympham, de qua mox, ait trajeciſſe, εἰς Μίλητον κατά τινα Ἀρτέμιδος ἑορτὴν, *Miletum, ad quoddam Dianæ Feſtum.* Cujus autem Feſti apud Mileſios eam fuiſſe religionem arguit loco adducto Polyænus, ut ſeceſſione facta & orto inde bello inter *Nelei* hujus poſteros,

& Jonas, qui Mileto relicta Miuntem tranſierant, hi nihilominus *Neleidos* hujus tempore, ad celebrandum illud Feſtum, Miletum, tanquam pacatis rebus, contenderent. De aliis vero & *Neleo* antiquioribus *Mileti* conditoribus, ut *Mileto*, a quo nempe urbi nomen, aut *Sarpedone*; variiſque ejuſdem urbis, pro varia ejus ſorte, nominibus, qualia Πιτυοῦσα, dein Λελεγία, poſt Ἀνακτορία, tandem Μίλητος, qua de re conſuli poſſunt Apollonii Rhod. Enarratores ad l. I. v. 186. Plinius l. v. c. XXIX. Pauſanias l. VIII. p. 398. Stephanus aliique, de quibus, inquam, agendi nunc non eſt locus. Ut mittam proinde, quod de *Mileto* urbe, tanquam a voce Hebræa מלט *milet*, *liberare*, eademque Ανακτορία a voce ἄνακος, ſeu a *ſalute* vel *ſervatore* dicta obſervat eruditiſſimus Steph. le Moyne Obſerv. in Var. Sacr. p. 134.

V. 227. ἡγεμονην] Nelei nempe *ducem* Dianam, Athenienſes, uti mox addit, navibus Miletum deducentis, haud aliter ac Muſæ Apum ſpecie, Cecropidas, itidem, duce alio Codri filio Androclo, Epheſum, alterum Joniæ Ocellum, deduxiſſe dicuntur apud Philoſtratum Icon. lib. II. p. 793. Ἀθηναῖοι τὴν Ἰωνίαν, ὅτε ἀπῴκιζον Μοῦσαι ΗΓΟΥΝΤΟ ΤΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ἐν εἴδει μελιττῶν, *Athenienſes, quando Ioniam Colonis frequentarunt, Muſæ* CLASSIS DUCIS *fuere ſub Apum ſpecie*; ac unde *Apes* in Epheſiorum nummis paſſim ſignari, & quod fugit hactenus eruditos, qui de iis egere, antiquarios, jam alibi monui. Ἡγεμόνη itaque hic Diana ſeu vera Mileſiorum Ἀρχηγέτις, pro nota fratris Apollinis ΑΡΧΗΓΕΤΟΥ, & de qua ſupra ad H. in eundem, qua in conditis, eo ſcilicet *Duce*, Coloniis colebatur, appellatione. Hinc ἡγεμόνης hujus Deæ celebratus alibi etiam cultus, cujus eo nomine Templum apud Ambraciotas extitiſſe tradunt Polyænus l. VIII. c. LII. de Deidamia, quæ εἰς τὸ ἱερὸν ΤΗΣ ΗΓΕΜΟΝΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ, *in Templum Dianæ* HEGEMONES ſeu *Ducis* vel *Præſidis* confugit; & Antonius Liberal. c. IV. Ambraciotas dicit ſervitutem fugientes, Ἄρτεμιν ΗΓΕΜΟΝΗΝ ἱλάσασθαι, *Dianam* PRÆSIDEM *placare*. Adde Arcadas, apud quos tum prope Acaceſion, tum præterea apud Tegeatas, Dianæ ἡγεμόνης fana itidem extitiſſe tradit Pauſanias l. VIII. p. 513. & 531. Athenienſes inſuper, apud quos in ſacramento Ephebeorum invocatam juxta alia Numina ἡγεμόνην, docet Pollux l. VIII. c. IX. p. 402. ſed ubi male ἡγέμονι pro ἡγεμόνη legitur. Unde etiam factum videtur, ut ab Athenienſi Neleo, ſub illius Athenis cultæ ἡγεμόνης Dianæ auſpiciis, deducta crederetur Miletum Colonia, aut eadem Dea illius *Præſes* in poſterum haberetur.

V. 228. Χησιὰς, Ἰμβρασίη] Duo hic *Dianæ* epitheta prius, juxta Scholia ad hunc locum, a Sami Promontorio Χήσιον dicto; alterum, a fluvio ad Samum *Imbraſo*. Unde etiam Χησιεῖς dicti veteres *Sami* incolæ, juxta eruditum Nicandri Enarratorem p. 57. Χησιεῖς πρότερον ᾤκησαν ἐν Σάμῳ, *Cheſienſes primum habitarunt in Samo* Inſula; & apud ipſum Nicandrum Alexiph p. 139. de inſula Samo & Nymphis indigenis,

ΙΜΒΡΑΣΙΔΟΣ γαίης χηραίδεος, ἥντε κορύνης
Ἄμνὸς ΧΗΣΙΑΔΕΣΣΙ νέον σημήνατο Νύμφαις.

Imbra-

Imbraſidos telluris nr.. ſa, quamque cornutus
Agnus (Aries) CHESIADIBUS *indicavit Nymphis.*

Adde quod ſimiliter Χησιας dicta occurrat Nympha, e qua nempe & *Imbraſo* Sami fluvio nata ferretur virgo Ωκυροη, quæ Apollinem fugiens, Miletum ad Dianæ Feſtum, confugerit, juxta Athenæi ea de re petitam ex Apollonio Rhodio in Naucrateæ, ut ibidem ait, κτίσει, narrationem, l. VII. p. 283. ubi inter alia τὴν τῶν Σαμίων πόλιν παραῤῥεῖν ποταμὸν ΙΜΒΡΑΣΟΝ;

Τῷ ῥα ποτ' Ωκυρόην Νύμφην περικαλλέα κούρην,
ΧΗΣΙΑΣ εὐπατέρεια τέκεν φιλότητι μιγεῖσα,

nempe IMBRASUM *fluvium alluere Samiorum civitatem;*
Cui Ocyrrhoen Nympham, virginem pulcherrimam,
CHESIAS *claris orta natalibus peperit, ex ejus concubitu* &c.

Quod alioquin utrumque Dianæ datum hic a Callimacho epitheton Χησιας, ἢ Ἰμβρασίη, magis utique *Junoni Samiæ*, tutelari, ut aliunde notum & ex antiquaria etiamnum penu, Samiorum Deæ convenire videretur, quæque Ἰμβρασίη etiam dicta ab Apollonio Rhod. l. I. v. 187. Ἰμβρασίης ἕδος Ἥρης, *Imbraſiæ ſedes Junonis*, ac ſimiliter apud Nicandrum, circa finem Alexiph. Ἥρης τ' Ἰμβρασίης, *Junonis autem Imbraſiæ*, ſeu *Samiæ* &c. Immo ad quem fluvium *Imbraſum* ſub vitice nata ferebatur, juxta Pauſaniam l. VII. p. 402. eadem Juno. Verum eximie cultam quoque a *Samiis* Dianam, cum inde liquet, quod ab iis Cydoniæ in Creta οἰκισαῖς, Metropoleon more, Dictynnæ Dianæ Sacra eo fuiſſe delata, ex Herodoto vidimus ad v. 197. hujus Hymni; tum præterea, quod, ut id alibi ab eodem traditur, nempe l. III. c. XLVIII, ad Templum Dianæ Sami confugerint, idque Samiorum ſuaſu, trecenti Corcyræorum liberi, qui Sardes a Corinthiis evirandi mittebantur, & qui inde loci ſeu Aſyli religione ab ea contumelia immunes evaſerunt. Quibus addi inſuper hic debet, quod præter ea, & qua de re jam ſupra obiter actum, quæ Junoni ac Dianæ communia, ac unde utraque LUCINA & Εἰλείθυια, ſeu pro eodem parturientium Numine vulgo habita, magnam inſuper huic Callimachi loco facem præferre videantur veteres, iique inſignes nummi, in quibus idem ferme *Dianæ* (qualis nempe *Epheſiæ*, aut vero *Pergææ* peculiaris Deæ illius in antiquis id genus monumentis habitus) & *Junonis Samiæ* ſpectatur, velatæ ſcilicet mulieris cum calatho in capite, duobus præterea verubus ſuffultæ, & in nonnullis etiam Samiorum nummis, cum dimidia Luna tum in capite, tum ad pedes clariſſimo proinde *Dianæ* ſymbolo. Quod ne fortuito a me dici quis putet, & præterea ut haſce obſervationes, inſertis totidem veluti teſſellatis gemmis, ſubinde exornem, ſuumque eadem opera præclaris antiquitatis ſtudiis pretium, oblata quacunque ejus rei facultate, pro virili parte adſeram, en hic duas *Dianæ* ac *Junonis Samiæ* icones; unam expreſſam in veteri Samiorum nummo Antonini Pii cum velo, calatho, duobus, quibus Dea innititur verubus, & quod hic præcipuum, dimidia Luna eaque cum ſupra caput, tum ad pedes ſculpta; alteram Gordiani Pii, cum Junonis Samiæ ſtantis cum calatho & verubus

rubus in ejuſdem æde effigie, modio præterea cum ſpicis, & in utroque nummo Regiæ Gallorum Gazæ, cum inſcr. CAMIΩN *Samiorum.*

Ita jam res liquida, cur eædem hic Dianæ, quæ alioquin *Junoni Samiæ* erant peculiares appellationes, a Callimacho tribuantur; quod equidem, quamquam aliqua notatione dignum, non adtigerant priores editores, ac ſimul comprobatur id quod a Servio dictum ad Georg. l. 1. v. 5. *item* LUNAM, *eandem* DIANAM, *eandem Cererem*, *eandem* JUNONEM, *eandem Proſerpinam dicunt.*

V. 229. πηδάλιον νηὸς] Nihil faciunt ad illuſtrationem hujus loci, quæ ad eundem e Strabone ac Pauſania notat vir doctus; nempe de duobus templis Dianæ ab Agamemnone conditis; uno in ignobili oppido, non procul ab Epheſo; altero Megaris, poſt reditum a Trojana expeditione. Meminit hic enim Callimachus non conditi Dianæ ab illo Heroe Templi, minus autem poſt ejus a Trojæ excidio reditum, ſed ſacrati ab eo in æde hujus Deæ in Aulide, *navis gubernaculi*, quam nempe ibidem, Dianæ voluntate adverſi detinebant cum reliqua Græcorum Claſſe venti, in ipſo ferme profectionis ad Trojam limine. Factum id proinde ab Agamemnone, ad placandam Deam, utque eandem propitiam ad perficiendum reliquum navigationis ad Ilium curſum experiretur. Solita vero in Deorum Fanis reponi id genus donaria, cum tralatitium, & e Pauſania maxime ac ubique ferme apud eundem obvium; tum ſupra obiter etiam dictum ad v. 220. de ſervatis in Arcadia apri Calydonii dentibus. Ut ergo *navis clavus* hoc loco, inter ſacra id genus κειμήλια dicatus; ſic ancora a Mida inventa Ancyræ in Jovis templo ſacrata, teſte eodem Pauſania l. 1. p. 8. & funiculus e comis Thraciarum mulierum, quo navis Herculem vehens Erythræas adducta, ibi in æde illius Dei reconditus, ab eodem Auctore dicitur l. VII. p. 406. Ita ipſum navigium, quo Theſeus ſalvus Athenas rediit, uſque ad Demetrii

metrii Phalerei ætatem. Athenis ſervatum, veteribus nempe lignis ſublatis, & aliis validioribus ſuffectis, tradit in Theſeo Plutarchus. Ut taceam ſtudioſe imprimis a Græcis adſervata, quotquot exſtare credebantur, belli Trojani monumenta; ſicuti Equi Durii Athenis in arce, juxta Pauſaniam p. 402; ipſa inſtrumenta, quibus ille ab Epeo fabricatus, in Templo Minervæ prope Metapontum; præterea arma Diomedis & ſociorum Græcorum ad Trojam, ſecures inſuper æreas, in alio Minervæ fano circa Dauniæ loca, recondi tradit Ariſtoteles Θαυμ. Ἀκουσμ. cap. CXXIV. In quam claſſem referri etiam debet Achillis haſta, Phaſelide, in æde itidem Minervæ; Machaonis oſſa a Neſtore ſervata, teſte rurſus Pauſania p. 163. & 215. tum Diomedis clypeus Argis (& de quo, ut & de advecto ab eodem Trojano Palladio, dicetur infra Hym. in Lav. Pallad. verſ. 38.) ſolemni pompa geſtari ibidem ſolitus.

V. 230. *Μείλιον ἀπλοίης*] Μείλιον, quæ vox apud Homerum, juxta veteres ad eum Criticos, & quibus ſuffragatur ὁ πάνυ de modo ulur. p. 144. de *dote* ſeu *donis in dotem* datis dicitur, appellatum etiam de quibuſvis *donis*, aut vero *ludicris*, quibus vel Dii vel homines, vel ipſi infantes placabantur. Hujus rei luculentus teſtis Apollonius Rhod. apud quem eodem modo pro παιγνίοις ſeu *ludicris*, qualia Jovi adhuc infanti, aut vero Veneri ad oblectandum data, ut l. III. v. 135. & 146. Sc ad quem poſtremum locum Critici, *μείλια τὰ παίγνια, δι' ἂν παῖδες μειλίσσονται*, h. e. *μείλια*, *quibus infantes demulcentur:* modo pro muneribus, quibus Heroas Argonauticos, ad Phæacum terram appulſos, mulieres illius tractus continuo, prout erga tantos hoſpites decuit, proſequi cogitant, nempe l. IV. v. 1190.

Μείλιά τι χρυσοῖο, καὶ ἀλλοίην ἐπὶ τοῖσιν
Ἀγλαΐην, οἵην τε νεόζυγας ἐντύνονται,
Lautia etiam ex auro, aliumque præterea
Mundum, quo novæ nuptæ inſtruuntur.

Alibi vero & opportunius quidem ad hunc Callimachi locum uſus Apollonius eadem voce, quo denotaret *munus* Diis oblatum, ut placatis iiſdem ac propitiis in reditu uterentur Argonautæ. Exſtat id eodem l. IV. v. 1548. ubi Orpheus,

Κέκλεϊ' Ἀπόλλωνος τρίποδα μέγαν ἔκτοθι ΝΗΟΣ,
Δαίμοσιν ἐγγενέταις, νόστῳ ἔπι ΜΕΙΛΙΑ *θέσθαι,*
Hortatur magnum Apollinis tripodem E NAVI *depromptum,*
Diis indigenis, placabile pro reditu donum, ſacrare;

eruditi autem Critici ibidem, *μείλια, τὰ ἐκμειλίξασθαι δυνάμενα δῶρα, τὰ ἱλαστήρια*, h. e. *μείλια dona placandi vim habentia, propitiatoria* ſeu *placabilia*. Unde etiam clara mens hujus apud Callimachum loci, quo ſimiliter dicitur Dianæ ſacratus ab Agamemnone, uti ſuperiori verſu, *navis Clavus*, atque, ut nunc addit, *μείλιον ἀπλοίης*, ſeu tanquam *placamentum impeditæ* hactenus a Dea, dum ſecundos illa detinet ventos, *navigationis* ad Trojam; haud aliter nempe ac candem in rem invocatum dicit Apollinem Æſchylus Agam. v. 153.

Μή

Μή τινας ἀντιπνόους
Δαναοῖς χρονίας ἐχενηίδας
ΑΠΛΟΙΑΣ τεύξῃ,
Ne quas adverſorum ventorum
Græcis, diuturnas navium remoras,
Navigationis difficultates ereet Diana;

ſicuti de hac Dea id intelligendum monent ad poſtrema hæc Tragici verba veteres Critici, & qua de re iterum agit v. 196. ὑφ' ἀπλοίᾳ κεναγγεῖ &c. *quando navigandi impotentia naves exhauriente, gravabatur populus Græcorum.* Quomodo ſimiliter de eadem Græcorum claſſe in Aulide adverſis ventis detenta, ſeu, ut ibidem quoque dicitur, ἀπλοίᾳ, idque donec placaretur Iphigeniæ ſacrificio, quod unum nempe μελλων ἀπλοίας, Diana, apud Euripidem legitur, Iphig. Taur. v. 15. & ſequentibus.

V. 231. Τεύχειν ἡνίκα τοῖς Ἀχαιΐδες] Adducitur hic verſus a Tzetze ad Lycophronem p. 192. ſed ubi pro Ἀχαιΐδες legitur Ἀχαιῶν, quamquam haud opus ſit ea vocis mutatione Homero familiari. Utrumque enim apud Homerum obvium, Ἀχαιΐδες & Ἀχαιιάδες, & *Achaiades* apud Ovidium Ep. III. v. 71.

V. 232. Ἑλένη Ῥαμνουσίς] Athenagoras initio Apologiæ, ἀλλ' ὁ μὲν Ἰλιεὺς θεὸν Ἕκτορα λέγει, καὶ ΕΛΕΝΗΝ ΑΔΡΑΣΤΕΙΑΝ ἐπιςάμενος, προσκυνεῖ, *ſed Llienſis quidam Deum Hectorem prædicat, &* HELENAM NEMESIN *ratus, adorat.* Ad quem locum, *Adraſteam Helenam* hactenus ſe non legiſſe, adnotavit doctiſſimus Geſnerus; quod ab eo utique factum non fuiſſet, ſi hujus apud Callimachum loci ei forte occurriſſet memoria. *Rhamnuſida* enim aut *Rhamnuſiam*, de *Nemeſi* ſeu *Adraſtea* dici a Græcis Romanuque Scriptoribus, ut Ῥαμνουσίας Οὖπις, de qua ſupra ad v. 204. in Inſcr. Herodis Attici, & *Rhamnuſia virgo* aliquoties apud Catullum, vel tyronibus notum; ut proinde eadem ſit apud Athenagoram Ἑλένη Ἀδράστεια, quæ hic Ἑλένη Ῥαμνουσίς. Ad originem etiam illius appellationis Ῥαμνουσίδος vel Ῥαμνουσίας, pagi nempe in Attica, ubi colebatur *Nemeſis*, reſpexit Parmenio Anthol. l. IV. c. XII. Ep. LXXI.

Ἔνδικος ἱδρύνθεῖσα θεὰ Ῥαμνοῦντος ἐπ' ὄχθαις,
Juſta Dea erecta ad Rhamnuntis ripam;

ſitus enim erat ad mare ille Atticæ pagus, ut ex Pauſania etiam liquet l. I. p. 62. in quo conditum erat Nemeſeos fanum, ac erectum præterea nobile Deæ ſimulacrum, Phidiæ opus, & quod juxta Plinium l. XXXVI. c. V. *M. Varro omnibus ſignis prætulit.* Quum autem in eo Atticæ pago, Jovem cum Nemeſi, quod innuunt etiamnum hic Scholia, concubuiſſe, indeque natam cum Dioſcuris Helenam fabularentur; hinc eadem *Rhamnuſia Helenæ* mater, Leda autem ejus nutrix a Græcis habita, ut ait Pauſanias l. I. p. 63, Tzetzes præterea ad Lycophr. p. 2, & quo reſpicit Plutarchus de Pyth. Oracul. p. 401. Τῶν δὲ Γραμματικῶν ἀκούῃς καὶ τὴν Λήδαν Νέμεσιν, ut bene ibi Interpres, non Μνησίνοην, *Grammaticos quoque audies Ledam, Nemeſin appellantes.* Ῥαμνουσὶς itaque

que illorum Auctorum fide dicta hic a Callimacho *Helena*, Attica proinde, non Spartana; & quam pro matre *Nemeſi*, aut ejuſdem inſtar, abIlienſibus cultam docet loco paullo ante adducto Athenagoras.

V. 234. Ἄλλον μὲν Κορίης] Vidit Pauſaniæ locum Friſchlinus, ubi non Dianæ quidem, ſed Minervæ Κορίας ædes extructa in vertice montis prope Clitorios dicitur, & cujus alioquin Minervæ Κορίας apud Arcadas dictæ, meminit etiam Cicero de Natura Deorum l. III. c. XXIII. Adeo ut vel iſto graviſſimi Auctoris teſtimonio, nihil ſit in Pauſania mutandum, Ἀρτέμιδος nempe pro Ἀθηνᾶς; quamquam idem aut vicinus locus foret, ubi conditum alterum, de quo mox, Dianæ Ἡμερασίας aut Ἡμερησίας templum, a Callimacho & ipſo Pauſania paullo ante, nempe l. VIII. p. 485. traditur. Verum haud inſolitum, ut diverſis Gentilium Numinibus eadem ſubinde cognomina, quod paullo ante de Diana ac Junone vidimus ad v. 228. tribuerentur; maxime ut Minervæ ac Dianæ, utrique Ἁγνῇ, παρθένῳ, & Ἀδαμάςῳ, *Caſtæ*, *Virgini*, *ac indomitæ* apud Poetas dictæ, opportune idem Κορίας nomen, a κόρη nempe, *virgo* ſeu *puella*, concedatur; Immo quomodo κόρη Τιτηνὶς *Virgo Titania*, a Nicandro *Diana* dicitur Ther. v. 13. Quæ appellatio utrique forte in eodem aut vicino loco, eadem de cauſſa, indita etiam videtur; *Dianæ* quidem, quod in Scholiis ad hunc locum innuitur, ob liberatas ab inſania in ejus æde, ut ait Pauſanias, Proeti κόρας ſeu *filias*; *Minervæ* autem, eidem nempe quæ, juxta Phornutum, Διὸς Σύνεσις, item ὑγίεια Athenis antiquitus, teſte Ariſtide H. in eandem p. 25. culta. Opportune proinde in memoriam ac durationem ejuſdem beneficii, ſeu bonæ ac ſanæ mentis illis Proeti filiabus redditæ, utraque Dea, *Diana* ac *Minerva*, illo Κορίας nomine potuit eo in tractu ſacrari. *Minervam* certe præcipue coluiſſe Arcadas, tanquam apud ſe natam & educatam, tradit eodem libro Pauſanias p. 497.

V. 235. Ἀζηνία] Mons Arcadiæ hic in Scholiis dicitur, quo nomine tamen nullus hactenus occurrit apud Geographos. Unde pro Ἀζηνία omnino Ἀζηνία vel Ἀζανία hic legendum pridem vidi, inductus Stephani in ea voce notatione, ubi in Ἀζανία, nota etiam aliunde Arcadiæ regione, fontem tradit extitiſſe, in quem Melampus purgamina fertur injeciſſe, quando Proeti filias, de quibus hic agit Callimachus, purgare adgreſſus eſt. Quin inſuper fons *Clitorius*; de quo loco paullo ante, in narratione hujus facti ab Ovidio dicitur Metam. l. XV. v. 322. Unde obvia continuo & certa vocis hujus Ἀζηνία pro Ἀζηνία apud hunc Poetam emendatio; & quam eidem quoque doctiſſimum Holſtenium ad Stephanum non invidiſſe nunc animadverto.

Ibid. Τὸν δὲ σοὶ Λύσοις] Utroque modo hic ſcribitur Λύσοις, & in aliis veteribus libris, ſicut in H. Stephani editione adnotatur, ac in Scholiis ad hunc locum, Λύσοις, ubi præterea dicitur caſu recto offerri hoc urbis nomen, τὰ Λοῦσα, & quidem Herodiani Grammatici nempe, auctoritate. Apud Polybium quoque Λουσῶν cum gemino σ, & loci incolæ Λουσιᾶται dicuntur l. IV. p. 288. & 295. ſicuti apud Stephanum,

juxta

juxta veteres omnes libros Λουσοὶ, ut agnoſcit poſtremus ejus editor Berkelius, quamquam Λυσσοὶ in eodem expreſſerit. Apud Pauſaniam vero l. VIII. p. 415. Λυσοὶ aliquoties hodie legitur qui intra Clitoriorum fines fuerint, & ubi a Melampode in Dianæ æde liberatas ab inſania Proeti filias, ab eo ac Stephano etiam traditur. Ad quod proinde *Dianæ* in hac *Luſorum* vel *Luſſorum* urbe fanum, cujus hic meminit Callimachus, illudque in ſumma religione ibidem habitum, reſpexit Polybius, dum refert eodem loco, ubi *Luſſorum* meminit, quod Ætoli poſt direptos Cynæthenſes Arcadas, προῆγον ὡς ΕΠΙ ΛΟΥΣΣΩΝ, καὶ παραγενόμενοι, πρὸς τὸ ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ ἱερὸν, ὃ κεῖται μὲν μεταξὺ Κλείτορος καὶ Κυναίθης, ἄσυλον δὲ νενόμισται παρὰ τοῖς Ἕλλησι, *caſtra moverunt verſus* LUSSOS, *& quum ad* DIANÆ ÆDEM *inter Clitorem & Cynætham ſitam perveniſſent, quam Aſyli religione Græci colunt*, eos ſacrum Deæ pecus ac cætera circa fanum diripere contendiſſe; *Luſſiatas* vero, data prudenter ſupellectilis parte, furorem impium Ætolorum, ne quid gravius in ſe conſulerent, avertiſſe. Unde poſtea etiam p. 295. a Bœotis accuſatos ait inter alia Ætolos, quod συλήσειεν δὲ τὸ ἐν ΛΟΥΣΣΟΙΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ ΙΕΡΟΝ, DIANÆ TEMPLUM LUSSIS *expilaſſent*. Idem vero l. IX. p. 564. de alia ejuſdem Templi direptione a Timæo profecta &c. καὶ τὸ τῆς ἐν ΛΟΥΣΟΙΣ ΙΕΡΟΝ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ ἐσύλησε, *&* DIANÆ ÆDEM LUSIS *ſpoliavit*; ubi rurſus per unum σ vox eadem legitur.

V. 236. Ἡμέρῃ] Seu potius Ἡμερέῃ, prout legit hic Scholiaſtes, & addita quidem ejus nominis ut & alterius Κορίας, Dianæ iis in locis tributi ratione, διότι τὰς κόρας ἡμέρωσεν, *quod* nempe *manſuetas reddidiſſet* furentes antea Proeti *filias*; apud Pauſaniam vero, non Ἡμέρα vel Ἡμερέη, ſed Ἡμερασία inde appellata a Clitoriis Diana dicitur. Haud aliter nempe ac Diana Ἠπιόνης, ſeu *morbos mitigans* nomine apud Epidaurios culta, teſte Pauſania l. II. p. 135. ſicuti nempe ſanitatis alioquin largitor & tutelare eorundem Numen, Ἤπιος, ut aliunde conſtat, & qua de re poſtea ad v. 214 Hym. in Delum, ubi de ipſo Apolline dicitur, ἤπιος ἔζεθι κόλπῳ, agendi erit locus. Illud vero hic ad curatas ab inſania, ſeu ab *animo*, ut hic dicitur, *fero*, & quidem Dianæ ope, has Proeti filias, ac inde Deam in beneficii illius memoriam Fano, ſub nomine *Manſueta* ſeu Ἡμέρης vel Ἡμερέης, cultam, notandum opportune, quod ab Hippocrate in Argum. libr. de Virginum Affectib. traditur, prolapſa nempe in dementiam virgine nubili; poſtea φρονησάσης δὲ τῆς ἀνθρώπου, τῇ ΑΡΤΕΜΙΔΙ πολυτελέστατα τῶν ἱματίων ΚΑΤΙΕΡΟΥΣΙ τῶν γυναικείων, *redeunte autem ad bonam mentem virgine, mulieres cum alia multa, tum vero etiam pretioſiſſimas veſtes muliebres* DIANÆ *conſecrant*; idque, ut addit, Vatibus jubentibus. Quamquam non Diana quidem, ſed Deum mater, Ῥέα καθάρτρια τῆς μανίας, *Rhea inſaniæ purgatrix* dicatur a priſcis ad Pindarum Criticis, Pyth. Od. III. p. 224. Ad quam alioquin Dianæ Ἡμέρης hic dictæ appellationem referri obiter etiam poſſet, quod ei, ut tradit, loco alia occaſione adducto, Philoſtratus Icon. l. I. p. 774. πάντα ἩΜΕΡΑ καὶ μὴ δεδιότα τοὺς ἀνθρώπους ut legendum jam vidit

vidit Interpres, ſeu *cicures omnes & hominem minime timentes beſtiæ*, ali in paſcuis ad id delectis ſolerent.

V. 238. Παῤῥαλίη Ἐφέσῳ] Ni potius Ἐφέσῳ legendum videatur, quum παῤῥαλίη ſeu παραλίη, *maritima* nempe ſeu ad mare ſita dicta fuerit *Epheſus*, ut apud Dionyſium, v. 827.

Παῤῥαλίην Ἔφεσον μεγάλην πόλιν ἰοχέαιρα,

Maritimam Epheſum, magnam urbem ſagittis gaudens Diana &c. Hinc inſcriptio etiam veteris nummi a Cl. Patino vulgati, ΕΠΙ ΑΡΧΙΕΡ. ΑΣΚΛΗΠ. ΕΦΕΠΑΡΑΛΙ ΣΜΥΡΝΑΣ, ſicuti eam haud incommode ſupplevit vir eruditus de Num. Urb. III. p. 462. ſed quod alibi docemus, minus commode explicat ac diſtinguit, quaſi nempe ibi de tribus diverſis locis ageretur, quorum *Pontifex* eſſet ille *Aſclepius*, nempe *Epheſi*, *ora Maritima*, *Smyrnæ*. Utraque enim Urbs *Epheſus* ac *Smyrna* ad mare ſita, inde παραλίη utraque etiam dicta; ſicut prior adducto modo e Periegete loco; Smyrna autem cum in nummo illo, ad diſcrimen nempe alterius ſuperioris Smyrnæ, ſeu τῆς ἄνω dictæ, ut e Philoſtrato alibi docemus, ac præterea haud ſemel eodem nomine a Smyrnæo Rhetore appellata, pars nempe illius urbis maritima, Monod. in Smyrn. p. 458. ὦ κόσμιοι παραλίας, non adeo ut Canterus vertit, *o marina ornamenta*, ſed *o maritima Smyrna*, nempe ad *mare* (ut alibi loquitur Smyrn. p. 404.) *extenſa*, quæ cladem illam paſſa, *ornamenta*; ac iterum in Smyrn. p. 405. πάντα γὰρ ἤδη μέχρι παραλίας καταλάμπεται γυμνασίοις, ἀγοραῖς, *omnia deinceps ad maritimam* (ſeu ad extremam ſitam in littore urbem) *gymnaſiis*, *foris* &c. *reſplendent*. Ac unde Smyrnæi καὶ οἱ ἐπὶ τῇ θαλάττῃ ſeu *ad mare* a Philoſtrato dicti, de Soph. l. I. p. 531. Ita παραλίη etiam Attica, *littoralis* nempe ſeu *maritima* apud Heſychium alioſque, ſed qua de re plenius alibi. Quamquam παραλίη ſeu παῤῥαλίη poſſit hic etiam apud Callimachum *de ora maritima* ad Epheſum intelligi; haud aliter ac apud Strabonem de eadem legitur l. XIV. p. 639. ἐν δεξιᾷ ἐστὶν ἡ Ἐφεσίων παραλία, *ad dextram eſt Epheſiorum ora maritima*, & mox δὲ ἐν τῇ αὐτῇ παραλίᾳ μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης, ἐστὶ καὶ ἡ Ὀρτυγία, *in eadem ora maritima paullulum ſupra mare Ortygia eſt, lucus* &c.

Ibid. βρέτας ἱδρύσατο] De ſimulacro ſolum Dianæ hoc dicitur ab Amazonibus illic loci erecto, non de *Templo*, uti & apud Pauſaniam, ſed quem locum male accipit Interpres l. IV. p. 275. αἳ φήμην τὸ ΑΓΑΛΜΑ ἔχουσιν ΙΔΡΥΣΑΣΤΑΙ, καὶ ὅτι ἐκ παλαιοτάτου τὸ ἱερὸν τοῦτο ἐποιήθη, *quas* (Amazonas) *fama fert Deæ* SIMULACRUM EREXISSE, *& quod ab antiquiſſimis temporibus Templum illud fuerit conditum*; ſicuti verti locus ille debuit & quod poſtremum, de *Templo* nempe, Amazonum ea in loca profectione vetuſtiori, alibi pluribus adſerit, immo Deæ illi Epheſiæ ſacra ibidem ab illis e Thermodonte mulieribus facta, nempe l. VII. p. 399. Templum quidem ipſum Dianæ, præter Pindarum alioſque ab Amazonibus conditum tradit, ubi παῤῥαλίης Ἐφέσου, loco paullo ante indicato, meminit Dionyſius, de qua re mox. Dianæ vero hujus *Epheſia ſimulacrum*, tanquam διοπετὲς potius, de quo Actor.

xix. v. 35, quam ab Amazonibus, uti hoc loco dicitur, aut ab alio artifice, juxta Plinium l. xvi. c. xl. fabricatum, non ſumma ſolum religione, quod itidem exſtat Actor. xix. 27. ſed ad ejus formam quoque paſſim in aliis Græcanici ritus urbibus ſacratum. Quod tamen non e Strabone adeo, Pauſania, aliiſque priſcis Auctoribus, quam e veteri & luculenta nummorum ſuppellectile etiamnum, & qua de re nos alibi, obvium. Bene autem eos, ut obiter hoc addam, qui *βρέτας* indeclinabile exiſtimabant, redarguit ad v. 248. hujus Hymni, ubi de eodem Dianæ ſimulacro agitur, eruditiſſima Fabri filia, adducto uno & altero, qui contrarium docent, Æſchyli teſtimonio, ubi *βρέτη* legatur; & quibus addi poſſunt ex eodem Tragico *βρέτη* Eumen. v. 80. & 172. *βρέτει* ibidem v. 259. Ut mittam vocem *βρετέτεσι* ab eo uſurpatam, Suppl. v. 892.

V. 239. *φηγῷ ὑπὸ πρέμνῳ*] Haud male ingenioſiſſimus Tan. Faber, ut e præſtantiſſima ejus filia ad hunc locum diſcimus, legendum hic ſtatuit in ſecundo caſu, *φηγοῦ ὑπὸ* &c. Dorice pro *φηγοῦ fagi* nempe *trunco*. Dionyſius autem Alex. v. 828. non *βρέτας* quidem, quod confundi hic non debuit ſed *νηὸν templum* ipſum Deæ Epheſiæ, *πρέμνῳ ὑπὸ πτελέης*, *ſub trunco ulmi* conditum tradit v. 827.

> Ἔνθα θεῇ ποτε ΝΗΟΝ Ἀμαζονίδες τετύκοντο,
> Πρέμνῳ ὑπὸ πτελέης, πελώσιον ἀνδράσι θαῦμα,
> *Ibi quondam templum, Deæ Amazonides fabricarunt*
> *Sub trunco ulmi, venerandum hominibus miraculum,*

Niſi eodem loco *βωμὸν*, ut præferunt etiam veteres aliquot ejuſdem Poetæ libri, ſicut id in margine Stephanianæ editionis adnotatur, pro *νηὸν*, *aram* pro *templo*, quod a doctiſſimo Iſ. Voſſio ad Melam factum p. 85. legi placeat. Quod me utique haud invito etiam fiet, ni illud, quod in ſequenti poetæ verſu legitur, *πελώσιον ἀνδράσι θαῦμα*, *ſumme venerandum hominibus miraculum*, ad ipſum Dianæ Epheſiæ *fanum*, aut ſaltem admirabile Deæ illius *ſimulacrum* potius, quam ad *aram* ſpectare videretur. Aliunde vero, e Stephano nempe diſcimus dictum Epheſi locum, *πτελέαν*, in quo ædificatum fuit Dianæ Templum, & a quo urbs ipſa *πτελέα* fuit appellata; ut videre eſt in voce Ἔφεσος, ac præterea in *πτελέα*. Sub *trunco* autem *fagi* ſeu *φηγοῦ ὑπὸ πρέμνῳ*, erectum hoc Dianæ Epheſiæ ab Amazonibus ſimulacrum dicitur; ſeu, quod ait poeta, *ſub tegmine fagi*, haud alieno etiamnum multis in locis more, quo vel Deiparæ Virginis, vel ipſius Servatoris ſignum, arboribus ſubinde, vel ligno ſeu palo erecto adfigi conſuevit. Neque mirum illud hic de eo Dianæ ſigno *ſub fagi ſtipite* ſacrato videbitur; quum & ipſa nonnunquam nobiliſſima aliarum Dearum ſimulacra, ſicuti Minervæ Atticæ, aut Cereris Fariæ, nonniſi rudis palus ſeu truncus exſtiterint, juxta Tertullianum l. 1. contra Nation. c. xii. *Quanimo diſtinguitur a Crucis ſtipite, Pallas Attica & Ceres Faria, quæ ſine forma, rudi palo & ſolo ſtaticulo ligni informis repræſentatur*; prout idem locus in Tertulliani Rigaltiana, ſed ante ab incomparabili Salmaſio emendatur de Cruce p. 236. Quamquam ea de re ſileat vir doctiſſimus in Obſerv. ad Varia

Sacra

Sacra p. 488. &c. a quo idem locus, prout a celeberrimo Jac. Gothofredo, qui primus illud Tertulliani opus vulgavit, ſed parum emendate editus, ad eandem normam caſtigatus refertur. Ut ſileam hic inſuper φηγινεον Πανὸς ἄγαλμα, *e fago Panis ſimulacrum*, cujus meminit Nicander apud Athenæum l. 11. p. 52. Neque enim *e fago* extitiſſe ideo Dianæ Epheſiæ ſimulacrum, ſed vel e *cedro*, juxta Vitruvium l. 11. c. IX. cujus materiam optimam ad ſtatuas tradiderat jam ante Theophraſtus H. Pl. l. V. c. V. vel ex *ebeno*, aut juxta Mucianum, e *vite* ſeu *vitigineum* apud Plinium l. XVI. c. XL. idque ſignum, quod ibidem addit, *nunquam mutatum, ſepties reſtituto templo.* Ut illud addam poſtremo, nec alieno loco, aliam arboris ſpeciem exſtitiſſe Græcorum φηγὸν, aliam Latinorum *fagum*; illam enim inter quercuum genera, & quidem cujus lignum ſit robuſtiſſimum, nec putredini obnoxium, apud Theophraſtum referri H. P. l. III. & apud Grammaticos, ſicuti Theocriti Enarratores ac Heſychium, φηγὸς, ἡ δρῦς· φήγινος δρύϊνος. Quod ibi ad Theophraſtum monuit eruditiſſimus Palmerius; ſed jam in Plinianis præiverat ὁ πάνυ, ac inde ad eundem Theophraſtum J. Bodæus.

V. 240. περὶ πρύλιν ὠρχήσαντο] Armata nempe ſaltatio, prout decuit *Martias Virgines*, & qualem Curetibus ſupra tribuit poeta Hym. in Jov. v. 52. περὶ πρύλιν ὠρχήσαντο. De duabus autem ſaltationis apud veteres ſpeciebus, altera pacifica, altera militari videndus eſt Plato de Legib l. VII. p. 815. &. 874.

V. 241. σακέεσσιν ἐνόπλιον] Quod nempe *armatæ ſaltationis* ſeu cum *clypeis* genus, Græcis olim & Barbaris fuit ex æquo familiare. Unde Athenis pueri cum *clypeis* ſaltare in Panathenæis ſoliti, ut liquet ex Comico Nub. p. 179. ὅταν ὀρχεῖσθαι Παναθηναίοις, δέον αὐτοὺς τὴν Ἀσπίδα &c. *Quando ſaltare in Panathenæis oportet, clypeum &c. protendens*; & ubi conſuli poſſunt eruditi ejus Enarratores. Cujus inſuper ἐνοπλίου ſeu *armatæ ſaltationis*, Athenis in honorem Palladis fieri ſolitæ meminit Plato de Legib. l. VII. p. 769. Fiebat autem eadem *ſaltatio* πρὸς ῥυθμὸν, ut liquet rurſus ex alio Comici loco in eodem dramate p. 165. ὁποῖός ἐστι τῶν ῥυθμῶν κατ᾽ ἐνόπλιον, *quis ſit modus armatæ ſaltationis ad rhytmum*; & ſimiliter apud Thracas, de quibus Xenophon Ἀναβ. l. VI. p. 370. καὶ πρὸς αὐλὸν ὠρχήσαντο σὺν τοῖς ὅπλοις, *& armati ad tibiam ſaltabant.* Unde minus inſolitum id de *Threiciis Virginibus*, quales dictæ a Marone Amazones Æn. l. XI. v. 659. videbitur, quod hic ἐνόπλιον cum *clypeis ſaltaſſe* a Callimacho dicantur. Ut mittam, quod de Arcadibus itidem ait paullo poſt idem Xenophon p. 371. ἐξωπλισμένοι ὡς ἐδύναντο, κάλλιστα ᾔεσάν τε ἐν ῥυθμῷ πρὸς τὸν ἐνόπλιον ῥυθμὸν αὐλούμενοι, *armis quantum potuerant, pulcherrime inſtructi, ad rhytmum incedebant, præcinente tibia modum armatæ ſaltationi convenientem.* Addit vero ibidem inductam quoque ſaltatricem mulierem, quæ pyrrhicham ſeu ἐνόπλιον cum levi clypeo, non ſine ingenti adſtantium plauſu, ſaltaret. Quo autem metri genere uterentur, qui quatiendo clypeos ἐνόπλιον ſaltarent, docent veteres Critici ad dictum Comici locum, Nub. p. 165.

Ibid. & V. 242. Κύκλῳ στησάμεναι χορὸν] Quales ἔγκυκλοι ſeu in *orbem*

bem veterum *chorea*, maxime in hujus Dianæ (qua de re jam ſupra ad v. 2. & infra adhuc v. 266.) tum Cereris, aut aliarum quoque Dearum Feſtis peragi ſolitæ, eæque una voce *χοροστασίας* etiam dictæ, ſicuti infra Hym. in Lav. Pall v. 66. ac alibi. Hinc agentes Theſmophoria apud Comicum in cognomine dramate mulieres p. 820, non Cererem ibi ſolum, Feſti illius Deam, ſed Dianam orbicularibus illis *choreis* dicuntur quoque celebrare.

Πρῶτον ΕΥΚΥΚΛΟΥ ΧΟΡΕΙΑΣ εὐφυῆ ΣΤΗΣΑΙ βάσιν,
Primum decentis in ORBEM CHOREÆ *concinnum* STATUERE *greſſum*;

ac, ut continuo additur ut chorus ille cum Apollinem, tum τοξοφόρον ΑΡΤΕΜΙΝ ἄνασσαν ἁγνὰν, *Arcitenentem* DIANAM *Reginam caſtam*, cantu celebret. Neque vero ſolum *concinno* illo pedum, ut ibi Comicus, ſeu, ut ſupra jam dictum, *ad rhytmum greſſu*, ſed manuum ſimiliter decenti plauſu, ac proinde, ſicuti hoc in ἐνοπλίῳ ſeu *armata ſaltatione*, *clypeos quatiendo* πρὸς ῥυθμὸν *chorea* id genus peragerentur. Unde paullo ante dixit ibidem Comicus,

Κοῦφα ποσὶν ἄγ' ἐς κύκλον,
Χειρὶ σύναπτε χεῖρα, ῥυθμὸν χορείας
Ὕπαγε πᾶσα,
Leviter pedibus move te in orbem,
Manui conjunge manum, rhytmum chorea
Obſerva unaquaque.

Quo ſpectat etiam id quod alibi apud eundem Comicum, ab ipſo Choro ad ſaltandum prodeunte in Eleuſiniis, ejuſdem Cereris Feſto, dicitur Ran. p. 233. Τὸν ἡμέτερον τρόπον, τὸν καλλιχορώτατον παίζοντες, non, ut ibi Interpres, *& nunc ſolito pede*, ſed *noſtro*, ſeu *conſueto* ad rhytmum *modo*, *pulcherrimum chorum agentes*. Unde ἐνόπλιος illa, de qua hic agitur, Amazonum cum *clypeorum* motione *ſaltatio* ſeu πυῤῥίχη, dicta etiam χειρονομία, ſeu *manuum ventilatio*, teſte Athenæo l. XIV. p. 681. καλεῖται δὲ ἡ πυῤῥίχη, καὶ ἡ χειρονομία, *vocatur etiam Pyrrhiche cheironomia*, ſeu *manuum exercitatio*; & ſimiliter Pollux p. 106. χειρονομῆσαι τὸ ταῖν χεροῖν ἐν ῥυθμῷ (MSS. Voſſii εὔρυθμον) κινηθῆναι, h. e. χειρονομῆσαι, *manibus ad rhytmum moveri*. Hinc illud diſcrimen inter μέτρον & ῥυθμὸν, non quod ῥυθμὸς ſolum de *inceſſu*, uti ad Luciani Timonem exiſtimavit eruditus ejus Enarrator Tan. Faber, ſed prout tradit Anonymus in Hermogenem haud vulgo obvius p. 387. quod inter alia, καὶ κρότος χαλκείων καὶ κίνησις δακτύλων, ῥυθμὸς ἐνομίσθη, *& pulſus areorum crepitaculorum, & motio digitorum, rhytmus haberetur*; ſeu, ut antea in genere dixerat p. 381. ῥυθμὸν eſſe μέτρον κινήσεως, *menſuram motionis*, ſive pedibus proinde, ſive manibus eadem fieret, & quæ poſtrema σχήματα τῶν χειρῶν, *figuræ manuum* dicuntur apud Athenæum l XIV p. 631. ſed cum quibus proinde confundi non debet ῥυθμὸς κατὰ δάκτυλον, *rhytmus* nempe *conſtans* e *dactylo* pede, cujus meminit Ariſtophanes Nub. p. 165. quoque tibicines olim uſos tradunt ibidem veteres Critici, & de quo etiam *rhytmi* genere mentio

occur-

occurrit apud Plutarchum de Muſica p. 1133. ubi Olympus dicitur, *χρησάμενος τῷ ἁρματίῳ νόμῳ καὶ τῷ κατὰ δάκτυλον εἴδει*, *uſus curuli nomo, & ea ſpecie, quæ e dactylo conſtat.* De altero vero, cujus ibi mentio, ac, ut obiter hoc addam, *ἁρματείῳ νόμῳ*, & cur ita idem ſit dictus, conſuli poteſt Euripides in Oreſte v. 1385. *ἁρμάτειον*, *ἁρμάτειον μέλος*, *curule*, *curule carmen*, & Græci Enarratores ibidem.

V. 243. *Λεπταλέον συρίγγες*] Nulla ferme olim apud Græcos juxta & Barbaros Deorum ſacra, ſine organica haud minus ac vocali Muſica, & qua de re multa exſtant præclara apud Strabonem l. x. p. 467. &c. ubi inter alia obſervat, Platonem & priores Pythagoreos omne quod muſicum, opus Dei cenſuiſſe. Unde apud Plutarchum etiam legitur libro de Anima e Timæo p. 1031, quod antiquitus Theologi, Philoſophorum vetuſtiſſimi, inſtrumenta muſica in manibus Deorum ſeu ſignorum, quibus iidem exprimebantur, continuo reponerent; *non utique*, ut addit, quod *eoſdem lyra* vel *tibia* (non ut ibi Interpres, *lyra* vel *cithara*) *ludere putarent*; *ſed quod nullum Deo opus convenientius judicarent, quam harmoniam & ſymphoniam*, *οὐχ ὡς λύραν ποῦ καὶ αὐλόν, ἀλλ' οὐδὲν ἔργον οἰόμενοι θεῶν, οἷον ἁρμονίαν εἶναι καὶ συμφωνίαν.* Inter ea autem inſtrumenta muſica, tria olim præcipua; ſicuti idem præclarus Auctor obſervat libro de Muſica p. 1136, *Cithara*, *Tibia* ac *Fiſtula*; unde tres Gratiæ tria illa manu geſtarent in ſimulacro Apollinis in Delo; additque ibidem, tradi Hyperboreorum ſacra, adhibitis tibiis, citharis, ac fiſtulis, antiquitus in Delum miſſa. *Fiſtulæ* nempe quæ accinere hic dicuntur iſti Amazonum choreæ, e genere Inſtrumentorum, juxta *tibiam*, (eaque, ut continuo addit Callimachus, antiquiores) quæ nempe *ἐμφυσώμενα* dixerunt veteres ſeu *ἐμπνευστά*, & cujus *fiſtulæ μονοκαλάμου* inventorem Mercurium (quod ei etiam tribuit Hymnus in eundem Homero tributus v. 509.) aut Seuthen quendam & Rhonacem Medos, ſicuti *πολυκαλάμου* Silenum; illius autem, quæ cera glutinatur, Marſyam tradit Athenæus l. iv. p. 184. Quum autem *τὰ ἐμπνευστὰ* faciliora eſſent, teſte Ariſtotele apud Athenæum l. iv. p. 174, *τοῖς ἐντατοῖς* ſeu *πολυχόρδοις*, quæ *tendebantur*; hinc antiquior etiam habitus priorum uſus. Unde, ut ibidem ait, nempe Naucratites, multi, qui nunquam didicerant, *tibia* tamen aut *fiſtula* veluti paſtores, ludere potuerunt. *Fiſtula* autem & quidem *μονοκάλαμος* eadem de cauſſa, *tibia* vetuſtior. Quæ etiam *fiſtulæ*, inductis poſtea *tibiis*, ſimul antiquitus in Pythiis retentæ; quamquam dein a Telephone Megarico rejectæ ſint eædem, uti docet Plutarchus de Muſica p. 1138. Hinc *λεπταλέαι*, ſeu *tenues* dictæ hic *fiſtulæ*, quod nempe tenuis eſſet ac ſubtilis præ *tibiis*, earum ſonus; quum *tibiarum* ferme *βαρὺς φθόγγος* *gravis ſonus*, immo *βόμβος* ſeu *ſtrepitus* haud ſemel fuerit dictus, ut apud Athen. l. iv. 682, & xiv. 633. ipſa autem *tibia* inde *βαρύβρομος graviter ſonans* vel *ſtrepens* apud Euripidem Helen. v. 1367. & ſimiliter apud Comicum Nub. p. 143. *μοῦσα βαρύβρομος αὐλῶν*, *muſa* ſeu *cantus graviter ſonans tibiarum*, non ut ibi Interpres, & *ſuavi tibia cantu.* Quamquam *ἡδυβόᾳ αὐλῶν πνεύματι*, *ſuaviter reſonante tibiarum flatu*, dixerit idem

Tragicus, Bacch. v. 127. & alibi Heraclid. v. 893. *Λιγεῖα λωτοῦ χάρις*, *ſuavis tibiæ* potius quam *fiſtulæ*, ut ibi Canterus, *gratia*. *Tibiæ* enim, maxime Africanæ, e *loto*, qua de re mox. Ad hunc autem *ſubtilem* ſeu *tenuem*, de quo hic Battiades *fiſtularum ſonum* illud Plotini Enarrat. l. III. l. II. p. 270. *ὥσπερ οὐδὲ ἐν* ΣΥΡΙΓΓΙ *φωνὴ μία, ἀλλὰ καὶ* ΕΛΑΤΤΩΝ *τις οὖσα καὶ* ΑΜΥΔΡΑ *πρὸς ἁρμονίαν τῆς πάσης Συρίγγος συντελεῖ*, *quemadmodum neque in* FISTULA *vox unica ſatisfacit*, *ſed* MINOR *praeterea* DEBILIORQUE *requiritur*, *ad totam fiſtulæ conſonantiam conficiendam.*

V. 244. *Νέβρεια δὲ ὀστέα τετρήνοντο*] Unde ſimpliciter *τὰ νέβρεια* vocantur apud Plutarchum in Sympoſ. p. 150. ea *hinnulorum oſſa*, e quibus parabantur tibiæ. Dictæ etiam inde *νέβρειοι αὐλοὶ ex hinnulis tibiæ*, ab Antipatro Anthol. l. IV. c. XXVIII. Ep. XIII. & quod Thebanorum inventum tradit Juba apud Athenæum l. IV. p. 182, *Θηβαίων δὲ εὕρημά φησιν εἶναι, Ἰόβας τὸν* ΕΚ ΝΕΒΡΟΥ ΚΩΛΩΝ *κατασκευαζόμενον* ΑΥΛΟΝ, TIBIAM *autem*, *quæ paratur* E TIBIIS HINNULI, *Thebanorum inventum eſſe tradit Juba*; cui conſona etiam habet Pollux l. IV. c. X. p. 190. *Θηβαῖοι μὲν αὐλὸν* ΕΚ ΝΕΒΡΟΥ ΚΩΛΩΝ *εἰργάσαντο· χαλκήλατος δὲ ἦν τὴν ἔξωθεν ὄψιν*, *Thebani quidem* TIBIAM EX HINNULI TIBIIS *compegerunt*, *ſed ære inducta erat pars ejus exterior*; & ſimiliter qui id ab Athenæo, quod ei ſolemne, hauſit Euſtathius, ad Iliad. Σ. pag. 1157. Unde Bœoti hominis verba apud Ariſtophanem Acharn. p. 412.

> *Ὑμεῖς δ' ὅσοι Θείβαθεν αὐληταὶ πάρα*
> *Τοῖς ὀστίνοις φυσῆτε*,
> *Vos autem, qui adeſtis Thebani tibicines,*
> *Oſſeis inflate tibiis* &c.

ubi Critici, *ὀστίνοις δὲ, ἔφη, ἐπεὶ τὸ παλαιὸν ἀπὸ τῶν* ΕΛΑΦΕΙΩΝ ΟΣΤΩΝ *κατεσκεύαζον* ΤΟΥΣ ΑΥΛΟΥΣ, *Oſſeis autem, quandoquidem antiquitus* E CERVINIS OSSIBUS *fabricabant* TIBIAS. Quam in rem etiam Philoſtratus Vit. Apoll. l. V. c. VII. p. 228. ubi ſimul alia, e quibus parabantur veterum tibiæ, memorat, *πότερον αὐτὸς ἐργάζεται ὁ* ΑΥΛΟΣ, *διὰ τὸ χρυσοῦ τε καὶ ὀρειχάλκου καὶ* ΕΛΑΦΟΝ ΚΝΗΜΗΣ *ξυγκεῖσθαι· Οἱ δὲ ὄνων, ἢ ἕτερόν ἐστιν, ὃ ταῦτα δύναται*, *an efficit hoc* TIBIA, *quod ex auro, orichalco, aut* CERVORUM CRURIBUS, *vel aſinorum juxta alios ſit compacta*. De *tibiis* quidem ex aſinorum, pro cervinis, oſſibus, videndus inſuper Plutarchus dicto paullo ante loco Sympoſ. p. 150. ubi inter alia de Naucratitæ Ægyptii uti dicuntur tibiis ex aſininis oſſibus, idque iis vitio verſum a Buſiritis. Notæ alioquin *tibiæ* aliunde, quam ex horum animalium, aut elephantis etiam oſſibus (prout, ut alia mittam, *tibia eburna* dicitur apud Propertium lib. IV. Eleg. VI, & ſimiliter apud Athenæum, de quo loco mox, *ἐλεφάντινοι αὐλοὶ*) paratæ: ac frequentius ex *arundinis* ſeu *καλάμου* genere dicto inde *αὐλητικοῦ* apud Theophraſtum H. Pl. l. IV. c. XII; aut e *buxo*, qualis tibia Phrygia apud Pollucem; aut e *loto*, prout vulgo, ſicuti ſupra obiter, dictæ Afrorum tibiæ, ac unde *Λίβυς αὐλὸς* & *Λίβυς λωτὸς*, de *Libyca tibia* apud

Euri-

Euripidem Alceſt. v. 346. & Troad. v. 544. Immo unde λωτὸς pro *tibia* paſſim apud veteres Tragicos ſumitur, & quam vocem ſubinde Interpretes minus accurate per *fiſtulam* vertunt; quæque *Africana tibia* dictæ etiam ab Alexandrinis φωτιγγες, auctore Athenæo l. IV. p. 182. ac inde apud Euſtathium pag. 1157. Neque vero novum, ad denotandas tibias, *perforata* hic dici illa *hinnulorum*, e quibus eædem fiebant, *oſſa*, ſeu νεῦρα ὀςέα τετρημένα; ſed minus forte alibi obvium, quod τοὺς καλουμένους ἐλεφαντίνους ΑΥΛΟΥΣ παρὰ ΦΟΙΝΙΞΙΝ ΑΝΑΤΕΘΡΗΝΑΙ, dictas *eburneas* TIBIAS a PHOENICIBUS, (primum nempe) PERFORATAS, tradat memorato modo apud Athenæum loco Tryphon. Apud Hebræos certe נקבים item חלילים dictæ *tibia* vel *fiſtula*, quaſi *perforata*; a duobus verbis נקב & חלל, quorum illud *perforare*, iſtud cum *præſtratum* eſſe, tum αὐλεῖν præterea ſeu *tibiis canere* ut 1. Reg. 1. 40. & Pſalm. LV. 21. Ita *tibia* etiam apud Græcos dictæ ſubinde, ut ab Alcæo l. 1. c. XI. Ep. V. τρηταὶ δόνακες, *perforata arundines*, & Epigram. 1. ejus capitis, λωτοὶ πολύτρητοι, *tibia cum multis foraminibus*, ſeu juxta Apulejum Florid. 1. *pluriformi & multiforabili tibia*, ac unde Ariſtoxeni liber extitit, περὶ Αὐλῶν τρήσεως, de *tibiarum perforatione*, teſte Athenæo l. XIV. p. 634.

V. 245. Ἔργον Ἀθηναίης] Ideo nempe, quod Muſica, ob ſingularem ejus ac divinam præſtantiam, Deorum, ut ait Plutarchus de Muſica p. 1136. olim inventum haberetur; inde etiam factum, ut præcipua ejus inſtrumenta, Diis auctoribus continuo adſcriberent. Hinc fiſtulæ μονοκαλάμου, de qua ſupra, inventum Mercurio, ſicut πολυκαλάμου Sileno; *lyra* inſuper & *chelyos*, eidem Mercurio; *cithara*, Apollini; πηκτίδος ſeu *fidium*, non ſemideo minus quam ſemifero Chironi, juxta Orpheum ſeu Onomacritum Argon. v. 411. quamque alias Sapphus reperiſſe ab Ariſtoxeno apud Athenæum dicitur, l. XIV. p. 635. σαμβύκης, uni e Muſis; *tibia* autem *recta*, de qua hic nempe, *Minerva*; *obliqua* vero ſeu πλαγιαύλου, Baccho vel Pani tribuitur. Unde eam in rem Bion Idyll. III. v. 7.

> Ὡς εὗρε πλαγίαυλον ὁ Πὰν, ὡς αὐλὸν Ἀθήνη,
> Ὡς χέλυν Ἑρμάων, κίθαριν δὲ ὡς ἁδὺς Ἀπόλλων,
> *Quomodo tibiam obliquam Pan invenerit,*
> *Minerva tibiam, chelyn Mercurius, & citharam dulcis Apollo.*

Et tibiam quidem quod adtinet, qua ubique non aliud inſtrumentum in Deorum ſacris, feſtis, aut agonibus iiſdem dicatis, magis olim frequentatum, ejus inventum, ſicuti hoc loco Callimachus, ad *Minervam* itidem referunt paſſim priſci Poetæ ac Mythologi; ſed quam eadem ob oris viſam inde, dum illam inflat, deformitatem continuo abjeciſſe dicitur. Hinc Apollo etiam a Minerva doctus tibia canere, juxta Plutarchum de Muſica p. 1136. de quo tamen paullo ante dixerat, eum, non vero Marſyam, aut Olympum, aut Hyagnidem, *tibia* vel citharæ auctorem extitiſſe. Alii vero iiſdem Phrygibus, *Marſya*, *Olympo*, vel *Hyagnidi*, aut vero *Seriti* Afro, aut juxta varios inductos tibiam inflandi modos, variis ſubinde tribuunt auctoribus. Sed nullum nobilius

[T 4] hodie

hodie de primis *tibiæ* inventoribus, aut de tempore ejuſdem repertæ, monumentum verſamus, Chronico dicto Oxonienſi, & quod utique, ſicuti tot alia quæ ad hoc argumentum ſpectant, prætermitti non debuit ab erudito de Tibiis veterum Commentatore. Exſtat nempe locus ejuſdem Chronici Epoch. x. Καὶ ΥΑΓΝΙΣ ὁ Φρὺξ ΑΥΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΥΣ ΕΥΡΕΝ ἐν Κελαιναῖς τῆς Φρυγίας, καὶ τὴν Ἁρμονίαν, τὴν καλουμένην Φρυγιστὶ, πρῶτος ΗΥΛΗΣΕ, καὶ ἄλλους Νόμους Μητρὸς, Διονύσου, Πανὸς, καὶ τῶν ἐπιχωρίων θεῶν καὶ Ἡρώων, Ἔτη ΧΗΗΔΔΔΔΙΙ βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Ἐριχθονίου, τὸ ἅρμα ζεύξαντος, *Et* HYAGNIS *Phryx* TIBIAS PRIMUS INVENIT *in Celænis urbe Phrygiæ*, *& Harmoniam dictam*, *juxta Phrygium modum primus* TIBIIS CECINIT, *& alios Nomos magnæ Matris*, *Bacchi*, *Panis*, *& Deorum Patriorum ac Heroum Anno* MCCLXII. *regnante Athenis Erichtonio*, *qui currum junxit.* Mitto quæ ad hunc locum a doctiſſimo Seldeno aliiſque viris eruditis poſt eum ſunt adnotata, & proſtant in præclara editione marmorum Oxonienſium, ubi eadem conſulere poterit Lector. Illud ſolum addam, inde & ex adſcripta quidem Epocha conſtare, cum primum *tibiæ* inventorem (quod & apud alios Auctores, Plutarchum de Muſica 1136, Ariſtoxenum apud Athenæum l. XIV. p. 624. & fuſius apud Apulejum Florid. l. 1. legitur) *Hyagnidem* a Græcis habitum; tum eum patria *Phrygem* & quidem Celænis habitaſſe; tempus inſuper repertæ ab eodem *Tibiæ* & Nomorum ad tibiam, in Deum Matris aliorumque Numinum ac Heroum ſacra inductorum adſcribi, & quidem juxta accuratos Thomæ Lydiati calculos Anno Mundi conditi MMCCCCXCIX. h. e. temporibus Joſuæ. Adeo, ut apud Græcos, & juxta hunc Chronici Auctorem, *tibiarum* uſus, longe utique recentior haberetur. Tubalcaini temporibus a quo repertæ dicuntur Gen. IV. 21. כנור ועוגב quod poſtremum a Chaldæo Paraphraſte אבובא *abbuba* redditur, & de *fiſtula* vel *tibia* (unde *ambubajæ* pro αὐλητρίδες ſeu *tibicines* Tyriæ apud Horatium l. 1. ſatyr. II.) reddi ab Interpretibus conſuevit. Ex Oriente certe, ut obiter hoc dicam, ad Græcos profluxere, ſicuti aliarum artium, ita etiam prima & vetuſtiſſima quæque Muſicæ organa; quod non diſſimularunt præclari inter Græcos Scriptores, & qua de re plenius quandoque alibi. Certe Ariſtoxenus, qui non de Muſica ſolum, ſed de Tibicinibus, Tibiis & Organis libros hodie deperditos ediderat, juxta Athenæum l. IV. p. 182. & Strabo inſuper l. x. p. 471, veterum Inſtrumentorum Muſicorum nomina pleraque barbara ac peregrina fuiſſe obſervant. & Phœnicia quidem, præter inſtrumentum φοίνικα inde ſeu *Phœnicem* proprie dictum, aut Syriaca apud eundem Athenæum Sopater & Juba, Thracia autem & Aſiatica, dicto loco Strabo. Cujuſmodi etiam ab iis inter alia recenſentur νάβλα, σαμβύκη, ut & apud alios, κινύρα, quæ utique non aliunde, quam ex Hebræis fontibus petenda abunde liquet; ſeu e veteri eoque authentico Fœdere, ubi eorum occurrit mentio, & ſicut id a doctiſſimo Bocharto jam adſertum eſt de Colon. Phœn. l. VI. c. VII. Quibus addi etiam poſſunt Τύμπανον Hebræis תף & תפים *Thoph* vel *Thoeph* & *Thuphim*; ac præterea Μάγαδις, ἀρχαῖον ὄργανον, ut apud Athenæum dici-

dicitur l. xiv. p. 635. ac de quo, an e genere τῶν ἐντατῶν an vero τῶν ἐμπνευστῶν, ſeu *citharæ* an *tibiæ* ſpecies fuerit, prolixa exſtat apud eum diſputatio; cujus etiam, & quæ prioribus ſeu ἐγχόρδοις, juxta majorem veterum conſenſum, omnino illud imputat ὄργανον, exſtat deſcriptio apud Philoſtratum Icon. l. 1. p. 746. Ejus autem vocis, quippe Græcis Auctoribus, Ariſtoxeno puta & Straboni, locis ſupra dictis peregrinæ ac barbaræ, & quam ἀπὸ Μάγδιος a *Mugdie* quodam Thrace derivabat Duris juxta Athenæum l. xiv. p. 636, origo videtur mihi haud obſcura, a voce nempe Hebræa מגד מגדים *meged*, *megedim*, quæ *rem pretioſam*, ſeu *omne in re aliqua eximium & præſtans* denotat, Deuter. xxxiii. 13. & Cant. iv. 13. Immo quod addere licet, hic opportune, non Phœnicum ſolum, *Tibiæ*, quibus Adonin lugebant, dictæ ab iiſdem Γίγγροι vel Γίγγραι teſte eodem Athenæo l. iv. p. 174; ſed *tibia* vocata in genere *barbara* apud Catullum Epithal. Thetid. v. 264.

Barbaraque horribili ſtridebat tibia cantu,

h. e. *Phrygia*, & unde etiam Horatius Epod. ix.

Sonante miſtum TIBIIS *carmen Lyra*,
Hac Dorium, ILLIS BARBARUM.

Qua in re nempe Latinis hiſce Poetis præiverant Græci, ut Euripides Iphig. Aul. v. 576.

Βάρβαρα συρίζων Φρυγίων
Αὐλῶν Ὀλύμπου καλάμοις,
Canens barbaricos modos Phrygiarum
Tibiarum Olympi calamis,

quia nempe Phryx *Olympus*, unus e modorum ad tibiam inventoribus, ut e Plutarcho de Muſica aliiſque notum, habitus; ac proinde ubi male a Cantero, ad majorem ſcilicet loci illius lucem, additur, *Olympico ritu calamos connectens*, quaſi non de Phryge illo *Olympo*, ſed de ludis *Olympicis*, ibi ageretur. Meminit vero alibi idem Tragicus, modo Φρυγίων αὐλῶν *Phrygiarum tibiarum*, ut Bacch. v. 127; modo, ſicuti eorum mentio in adducto Chronici loco, Φρυγίων νόμων, Oreſt. v. 1428. & quomodo itidem modo Φρύγιος ῥυθμὸς, ut ab Anacreonte dicitur od LVI. ac denique Μητρῷον αὔλημα, ſeu *ad tibiam cantus in honorem Deum Matris* (cujus inventum Phrygi *Hyagnidi* tribuit etiam laudatum Chronicon) apud Phrygas receptus traditur a Pauſania l. x. p. 668. Quamquam idem ibi non *Hyagnidem* & *Marſyam*, ejus, ut aliunde conſtat filium, μητρῴου illius αὐλήματος auctorem facit; & quod alioquin Seriti Afro adſcribitur apud Athenæum l. xiv. p. 618. ὃς καὶ κατηύλησε τὸ Μητρῷον πρῶτον, *qui etiam primus tibia in Matrem Deum* (non *Cereales* juxta interpretem, qui aliter nuncupati) Hymnos cecinit. Idem vero τῆς Φρυγιστὶ ἁρμονίας, *harmoniæ ad Phrygios modos*, de quo in eodem Chronici loco, meminit pariter, & cujus etiam auctores facit Phrygas, nempe Athenæus l. xiv. p 624. & inde, ut ibi addit, *Phrygias* fuiſſe pleraſque *tibicinum* apud Græcos appellationes. Mitto cæteroquin, quæ in eodem Chronico Epoch. xxxv. dicuntur de Terpandro Lesbio, qui *Nomos ad tibiam* ſimul & *ad lyram* docuerit, & quos cum tibicinibus ſi-

mul tibiis cecinerit. Quod multis poſt Hyagnidem ſeculis contigiſſe, cum ex iis, quæ de hoc Terpandro, inſigni Muſico ac Citharœdo, aliunde ſunt nota (quem Lycurgo & Iphito, a quo prima inſtituta Olympias, coævum tacit Athenæus l. XIV. p. 638.) tum ex adſcripta itidem Epocha conſtat, quæ ad A. Mundi conditi MMMCCCL. refertur.

Ibid. & V. 246. *ἴδρεμοι δὲ ἠχῶ Σάρδιας;*] Fiſtulæ nempe de quibus hic agitur, ſicuti tibiæ inter *ὕπηχα ὄργανα*, neque tamen gravis adeo toni, ut ille Epheſo *Sardes* uſque, quæ aliquot dierum intervallo erant a ſe invicem disjunctæ, penetrare alioquin potuerit. Verum id pari fide hic, ut ſupra ab eodem Poeta dicitur Cyclopum incudem in Lipara Inſula tundentium ſtrepitu, perſonare non Ætnam ſolum & Siciliam reliquam, ſed Italiam inſuper & Corſicam. Neque mirum *Sardium* fieri mentionem, tempore hujus Amazonum eas in oras, Epheſi puta ac Smyrnæ, profectionis; quæ nempe urbs prima cunarum Jovis teſtis Bacchique nutrix a Macedonio dicitur Anthol. l. IV c. XXVIII. Ep. XIX. *Μάρτυς ἐγὼ πρώτη γενόμην Διὸς*, *teſtis ego prima facta ſum Jovis* &c. mox *αὐτὴ καὶ Βρομίῳ γενόμην τροφὸς*, *ipſa & Baccho facta ſum nutrix*. Strabo autem l. X. p. 625. eam recentiorem quidem Troicis temporibus, *antiquam* tamen vocat, *ἀρχαίαν ὅμως*, & ſicuti *Σάρδεις ἀρχαῖαι*, *Sardes antiquæ* dicuntur in Epigrammate Alexandri Ætoli apud Plutarchum de Exilio p. 599. *Τάρνη* nempe prius dicta, & eo nomine ab Homero indigitata Iliad. B. v. 44. juxta brevia ad eum Scholia, quæ & *Ὕδη* etiam aut Arx illius urbis, juxta eundem Strabonem p. 125. ac Plinium l. V. c. XXIX. appellata. Quamquam vero eadem urbs Lydiæ caput exſtiterit, ac *celebrari maxime Sardibus Lydiam*, dicat eodem loco Plinius, occurrit inſigne & longius adhuc patens illius urbis elogium, in veteri nummo Gazæ Gallorum Regiæ, ſed ſequutis longe poſt Amazonas, quarum hic mentio, ætatibus, ſub Gordiano nempe Imp. ut aliunde conſtat, percuſſo, & quem jam vulgavit, qui eum olim poſſidebat, in Selectis Numiſm. Cl. Seguinus, cum memorabili nempe inſcriptione, de qua nos alibi, ΣΑΡΔΙΣ ΑΣΙΑΣ ΛΥΔΙΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Η ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ, *Sardis, Aſiæ. Lydia, Græciæ Prima Metropolis*. Huic geminus etiam ſed cum diverſo typo in altera nummi area, videri poteſt in Itinerario Cl. Sponii; qualis nempe Romæ exſtabat apud Cardinalem de Maximis, mirifice, dum viveret, omnis hujus veteris ac eruditæ elegantiæ ſtudioſi ac periti, nec minoris, quam in eadem Urbe coram & prolixe olim ſum expertus, humanitatis.

V. 246. *ἐς τε νομὸν Βερεκύνθιον*] Qui inter Lydiam & Phrygiam exſtitiſſe in Scholiis ad hunc locum dicitur. Strabo l. X. p. 469, & juxta eum Heſychius, *Berecyntes Φρυγῶν φῦλον*, *Phrygum genus* ſtatuunt. A Plinio autem prope Nyſam ac Tralles *Berecyntius* tractus dicitur l. V. c. XXIX. & qui non ideo ſimul Nyſæ urbi & Marſyæ proximus, a poſtremo ac erudito Plinii editore ac interprete dici debuit. A *Nyſa* enim, quæ haud procul Mæandro ſita, ad amnem *Marſyam*, qui prope Celænas & Apameam in Mæandrum influit, haud exiguus adhuc tractus interjacebat; & ad quem *Marſyam* amnem, ſitum montem *Berecyntium*

tra-

tradit Plinius. Νόμον autem Βερεκύντιον, (ita enim paſſim in veteribus libris legitur, non Βερεκύνθιον) *tractum* illum *Berecyntium* hic vocat Callimachus, pro Cyrenæi ſcilicet ſeu Alexandrini, qualis ille exſtitit Poeta, more, juxta quem diviſa antiquitus in varios Νόμους ſeu *Præfecturas*, Ægyptus, eoſque variis nominibus, uti ex Herodoto, Platone, aliiſque conſtat, diſtinctos. A quo præterea *tractu* vel *monte Berecyntio*, dicta etiam cum Cybele, Phrygia quippe Dea, *Berecyntia*, tum *tibia* ipſa, quæ in ejus ſacris ſeu Μητρῴοις, de quibus paullo ante invaluerat, ut apud Horatium l. IV. Od. 1. *Berecyntiæ delectabere tibiæ*; h. e. *Phrygiæ*, juxta Heſychii gloſſam, πρότερον Βερεκυντία ἡ Φρυγία, καὶ αὐλὸς Βερεκύντιος, *prius Berecyntia dicta Phrygia, & tibia Berecyntia*; & mox Βερεκύντα βρέμον, Φρύγιον αὐλὸν, Σοφοκλῆς ποιμέσιν, *Berecyntium ſonum, Phrygiam tibiam vocat Sophocles in Paſtoribus*. Βερεκύντας utique de *Phrygibus* olim dictos, erudite jam monuit ad Catullum vir longe doctiſſimus If. Voſſius, & firmat adhuc alibi Heſychius emendandus, Βερεκύνται (non Βερεκυνδαι) δαίμονες, οἱ Φρύγες.

V. 247. ἀλλὰ κατεκροτάλιζον] Obvia nempe verbi origine a voce κρόταλα, quibus juxta tympana & cymbala, locus erat in ſacris Deæ Phrygiæ, & de quibus exſtant corrupti adhuc, quamquam a magno Caſaubono ex parte emendati, apud Strabonem Pindari in veteri Dithyrambo verſus, l. X. p. 469.

> Σοὶ μὲν κατάρχαι, μᾶτερ, πάρα
> Μεγάλοι ῥόμβοι κυμβάλων,
> Ἐν δὲ παλλακῶν ΚΡΟΤΑΛΑ,
> *Tibi quidem primitiæ ſacrorum, o Magna Mater,*
> *Adſunt quoque Magni rhombi cymbalorum,*
> *En etiam cynædorum* CROTALA,

ſicuti poſtremo verſu legendum exiſtimo, pro quo ibi καχλάδων, voce Helladi hactenus ignota, legitur; niſi quis malit καλλαβίδων, quæ vox de quodam *ſaltationis* genere, ex Æſchylo & Eupolide in deperditis dramatibus, ab Athenæo adducitur l. XIV. p. 629. & 630. ſed quum apud Heſychium καλαβοίδια dicantur, & qua de re ad titulum hujus Hymni, de quibuſdam Hymnis in Dianam cani ſolitis; in illis autem Pindari apud Strabonem verſibus, agatur de ſacris Deæ Phrygiæ totoque eorum apparatu, omnino opportunior videtur ibidem, quam modo adtuli, παλλακῶν pro καχλάδων emendatio. Neque enim παλλακαὶ ſolum, unde Latinorum *pellices*, ut apud Demoſthenem in Neæram p. 535. dicuntur de *concubinis*, ſed παλλακοὶ etiam de *amaſiis* ſeu *cinædis*, unde apud Heſychium, παλλακός, ἐρώμενος, appoſite omnino ad hunc locum de *cinædorum* nempe ſeu *Gallorum crepitu*, quem κροτάλοις edebant in his Matris Deum ſacris: haud aliter ac de ſemiviris & circumforaneis Deæ Syriæ bajulis Apulejus l. VIII. *qui per plateas & oppida cymbalis &* CROTALIS *perſonantes* &c. Erant autem vulgo ex ære eadem *crotala*, unde κρόταλα χαλκᾶ apud Euripidem Cycl. v. 204. & χάλκεα κρόταλα, quibus ſtrepitum ediditſe dicuntur Γαλλαὶ (quarum haud facile obvia mentio) Magnæ Matris comites, in antiquis apud Hephæſtionem verſibus p. 40.

Γαλ

Γάλλαι Μητρὸς ὀρείης φιλόθυρσοι δρομάδες,
Αἷς ἔντεα πατάγεῖται, καὶ χάλκεα ΚΡΟΤΑΛΑ,
Gallæ Matris montanæ, thyrſos amantes ſequaces,
A quibus arma quatiuntur, & ærea CROTALA.

Ubi Γάλλαι *effeminatos* ſeu *eviratos* illos hujus Deæ miniſtros notant. Cum quibus vero æreis *crotalis* confundi non debuit *ſiſtrum*, ſicuti id ab illuſtri Scaligero factum ad Copæ poematium v. 2. *Criſpum ſub crotalo* &c. ubi nempe *aneum crepitaculum*, quale ab Apulejo dicitur Metam. l. XI. & quo omnino *ſiſtrum*, ut viderunt ibidem viri docti, deſcribitur, ad *crotalum* retulit. Erant enim præter *crotala*, *crepitacula* dicta a Græcis κρέμβαλα, & quæ inter Inſtrumenta Muſica ψόφου μόνον παρασκευαστικά, *ſonum ſolummodo excutantia*, ab Athenæo recenſentur l. XIV. p. 636, a Dicæarcho autem ibidem vocantur, χρυσοφαῆ κρέμβαλα χαλκοπάρηα, *deaurata crembala anea*. Sicuti vero obviæ non ſolum *ſiſtrorum* in priſcis monumentis effigies, ſed qualia *ſiſtra* verſantur adhuc hodie in Antiquariorum aut Principum Theſauris; ita non *tympana* tantum *cymbala*, ſed κρόταλα quoque & κρέμβαλα, *crotala* & *crepitacula* nonnunquam (quorum nempe uſus erat ad ciendum crepitum in ſolemnibus Deæ Phrygiæ aut Bacchi etiam ſacris) conſpiciuntur in antiquis, quæ olim vidiſſe non ſemel juvit, marmoribus, & cujuſmodi proſtant in Cl. Sponii Miſcell. p. 21. A quibus proinde vocibus, ut κροταλίζειν, hic a Callimacho dictum pro *crepitum*, non manibus quidem, prout *crotalis* alioquin factum, ſed, quod hic dicitur, *pedibus ciere*; ſicuti rurſus ἀνακροταλίζειν, pro *applaudere* apud Athenæum ſumitur l. IV. p. 129. ἐφ' οἷς ἡσθέντες ἀνεκροταλίσαμεν τὸν νυμφίον, *quibus magnopere læti, ſponſum cum applauſu laudavimus.*

V. 248. & 249. θεμεῖθλον Δαμώνθη] Ædificatum fuiſſe eodem in loco, ubi nempe Dianæ ſignum ab Amazonibus erectum, ſed non ab iiſdem Martiis virginibus, hoc Epheſiæ Dianæ fanum a Callimacho dicitur. Quod poſtremum ut a Pindaro, ſed præter rei veritatem, traditum, redarguit Pauſanias l. VII. p. 399. & quod proinde de aliis Auctoribus, qui idem tradidere, erit quoque ſtatuendum, qualis eſt Mela l. I. c. XVII. Ut de Dionyſio Alex. de cujus ea de re loco actum antea, nihil hic dicam, qui idem cum Pindaro, de condita nempe ab Amazonibus hac Dianæ ſede, protulere. Neque certe una occurrit veterum de primis Templi hujus conditoribus narratio. *Crœſo* quidem *indigenæ* ac *Epheſo*, Cayſtri ſcilicet fluminis filio hanc laudem tribuit dicto loco Pauſanias; *Cteſiphonti* vero ſeu *Chreſiphonti*, juxta veteres libros, Gnoſſio, & filio ejus *Metageni*, haud uno loco Vitruvius, ſicut Præfat. l. VII, p. 125. & l. X. c. VI. & VII. Idem vero Χερσίφρων a Strabone dicitur l. XIV. p. 640. & ſimiliter a Plinio l. XXXVI. c. XIV. alibi *Cteſiphon* l. VII. c. XXXVII, vel juxta antiquos codices, ut ad eum viri docti, *Creſiphon*, unde in Strabone etiam Χερσιφῶν pro Χερσίφρων legendum putat in Plinianis ὁ πάνυ. Ab eo autem *Cteſiphonte* vel *Cherſiphonte* exſtructum quidem, ſed ab alio majus factum illud Templum, adſerit itidem Strabo; nempe a Demetrio ipſius Dianæ ſervo & Peonio Epheſio, qui hanc

ædem

ædem a Cteſiphonte, ut hodie ibi legitur, & filio inchoatam perfeciſſe dicuntur apud Vitruvium Præf. l. VII. Addit vero Strabo, eodem Templo ab Heroſtrato combuſto, aliud præſtantius continuo ab Epheſiis exſtructum, eodem operis illius, qui & Alexandriæ architecto *Cheiromocrate*, ſeu, ut e melioribus libris, (quod ad eum Strabonis locum adnotatur) reſtituendum patet, *Dinocrate*. Plinius autem dict. l. XXXVI. c. XIV. ducentis viginti annis a tota Aſia factum, illud Templum tradit, & cui operi, antiquioris proinde hujus ædis, præfuerit ille dictus Cherſiphon. Exſtructum vero hic a Callimacho dicitur prope locum erecti ab Amazonibus *ſub fago* Dianæ ſimulacri. In ſolo autem paluſtri, ubi, teſte etiam Theophraſto H. Pl. p. 47. conſtat φηγὸς facillime provenire, id factum memorat d. l. Plinius; alii in loco antea πτελέα dicto ſeu *ulmis* conſito, ut Dionyſius ac Stephanus. In foro autem conditum idem Templum, e Creophilo, qui de hac æde ſcripſerat, refert Athenæus l. VII. p. 361. Eam vero ædem, ut obiter hoc addam, præterlabebatur Sellenus fluvius, juxta Xenophontem Ἀναβ. l. V. p. 360. & Strabonem ſimiliter l. VIII. p 387. Sed in quo poſtremo Auctore Σελληνοῦς pro Σελινοῦς, ac apud Plinium *Sellenantes* juxta Xenophontem, pro *Selinuntes*, legendum pridem monui Diſſ. de præſt. Num. p. 486. & quod arripuit poſtremus ac eruditus Pliniii Commentator.

V. 249. ὅτι θηήτερον ὄψεται ἠὼς] Quod de hac æde dicitur, quæ poſt Heroſtrati incendium, quo antiquior eadem, qua natus die Alexander, conflagravit, fuit refecta ſeu denuo condita; ſicut id e Callimachi ætate ſub Ptolomæis, Philadelpho & Euergete, abunde colligitur, & de qua ſimiliter agit, qui ſub Auguſto demum vixit, Dionyſius Alex. v. 829. σεβάσμιον ἀνδράσι θαῦμα, *venerandum hominibus miraculum.* Neque minus tamen antiquior illa ædes, Cherſiphontis ſeu Creſiphonti opus, celebrata, quæ ab Ariſtophane Nub. p. 162. πάγχρυσος οἶκος, *domus tota aurea* dici meruit, & de qua etiam ait Livius, ubi ſub Rege Servio exſtructi in Aventino Dianæ Fani meminit, l. I. c. XLV. *quantum erat inclytum Dianæ Fanum, id communiter a civitatibus Aſiæ factum fama ferebat.* Ad quod proinde reſpexit itidem loco jam paullo ante indicato Plinius l. XXXVI. c. XIV. *magnificentiæ vera admiratio exſtat templum Epheſiæ Dianæ, ducentis viginti annis factum a tota Aſia*; poſtea, *operi præfuit Cherſiphon architectus.* Ne de recentiori illo Dianæ Epheſiæ Fano, Alexandri temporibus & ab alio architecto refecto loqui eum quiſpiam putet, quod nec a Vitruvio etiam factum locis ſupra indicatis, ubi ab eo nobiliſſimæ hujus ædis ejuſque ſtructuræ fit mentio. Quum tamen aliquot poſt ſeculis uterque ille Auctor vixerit, ab incenſa illa priori Epheſina æde, Cherſiphontis opere; nova autem eaque anguſtiore, uti e Strabone paullo ante vidimus, & qualis proinde eorum ævo exſtabat, fabricata. Qua de re ita ſtatuendum eſt, illo Heroſtrati incendio non conflagraſſe totam hanc ædem, aut ſubrutam univerſam ejus mirabilem ſtructuram; ita ut primi operis & architecti, qui ei præfuerat, laus ac induſtria, ex hominum conſpectu plane evanuiſſet. Unde factum etiam videas, ut duobus locis, quibus de admirabili hujus templi, &

quod

quod tum adhuc erat miraculo, ſtructura aut artifice agit Plinius, nempe lib. VII. c. XXXVII. & l. XXXVI. c. XIV, a *Creſiphonte* ſeu *Cteſiphonte*, primæ ſcilicet ac antiquæ hujus ædis, multis ante eandem ab Heroſtrato incenſam ætatibus, ut e Strabone ac Vitruvio conſtat, architecto, non vero a Dinocrate, qui poſteriorem demum exſtruxit aut refecit, fabricatam, ut paullo ante vidimus, dicat. Mitto autem, quod valvarum illius ædes e cupreſſu, quæ per quadringentos annos durabant, meminerit idem Plinius l. XVI. ſect. LXXIX. cujus alioquin rei a Theophraſto fit mentio, H. Pl. V. c. V. p. 109. Quidcunque enim de hoc Theophraſti loco ſtatuatur, quem dum hæc ſcribo, in eruditiſſima doctiſſimi Bentley ad Jo. Malalam Diatriba feliciter expenſum video, illud utique liquidum, Alexandro M. συγχρονον fuiſſe eundem Theophraſtum. Unde etiam merito in præfatione de Homonymis, Plinium, ut minus fidum loci illius Interpretem, redarguit magnus Salmaſius: fruſtra autem. quaſi nempe ab utroque auctore Theophraſto ac Plinio, diverſa omnino inſtituta eſſet narratio, poſteriori ſuppetias in notis ad eum locum ferente, nupero ac erudito Plinii Interprete. Multa autem erant, quæ hoc loco plane eximium Callimachi de eadem nobiliſſima toto orbe æde, qualis nempe ſuo ævo & a Dinocrate architecto refecta viſebatur, elogium tuerentur. Cujuſmodi erat Deæ, cui dicata erat eadem in toto illo Aſiæ tractu, præcipua quædam religio ac celebritas; unde *Magna* Epheſiorum *Diana* dici ac prædicari, ut vel ex loco Actor. XIX. 21. conſtat, ſolita: ipſius præterea Fani mirabilis, quam Vitruvius ac Plinius deſcribunt, quæque tota non conflagraverat, ſed anguſtiori adhuc forma fuit reſtaurata, ſtructura; Aſiæ ac Regum Alexandri ſucceſſorum in eadem fabricanda ornandave ſtudium ſingulare ac impenſæ: ejuſdem Fani, quamquam poſtea refecti, cum antiquitas, celebris jam, teſte Pauſania l. VII. p. 399. ante Jonum ea in loca profectionem; tum magnitudo, quam commendat etiam hoc loco Callimachus, dum ἱερὸν θεμέθλον illud vocat, & tradit memorato ſupra loco Plinius, nempe l. XXXVI. c. XC; tum materia e cedro, cupreſſu, lapide candidiſſimo, auro præterea, quo eadem coruſcabat; & quæ ſingula a memoratis aliiſque inſuper Auctoribus traduntur. Adde ſingularia, quæ ad ædem illam ornandam collata erant ſeu conferebantur undique ævo Callimachi, decora, nempe, ſigna, Imagines, Tabulas, Donaria omnis generis; adeo ut de iis dicat Plinius l. XXXVI. c. XL. *cætera ejus operis ornamenta plurium librorum inſtar obtinent, nihil ad ſpeciem naturæ pertinentia.* Accedebat inſuper jus *Aſyli* eidem Fano antiquitus indultum, ab Alexandro etiam ad ſtadium uſque, ut eade re Strabo l. XIV. 641, auctum & adſertum: Sacerdotum præterea ejuſdem ædis ex utroque ſexu, epulonum inſuper, ſeu qui Ἑστιᾶτες ab Epheſiis, juxta Pauſaniam l. VII. p. 476. appellati, prærogativæ, caſtimonia, Sacrorum inſuper & ceremoniarum peculiares ritus; Ludorum & Agonum, ad quos e toto orbe fiebat concurſus, ibidem ſolemnia; Urbis denique ipſius, totius Aſiæ, minoris nempe appellatæ, clariſſimæ celebritas, ſitus, frequentia, & quæ ſingula alibi in noſtra nempe, de Metropolibus Aſiæ Proconſularis, ad Ulpiani leg. 4 ff. 5. D. de offic. Proconſulis,

Dia-

Diatriba, fuſius expenduntur. E quibus præterea hactenus memoratis abunde liquet, cur nullum hac ipſa æde cum *divinius*, tum ut mox addit, *opulentius fanum*, Οὐδ᾽ ἀφνειότερον dicat exſtitiſſe Callimachus; & adeo quidem *ut facile ipſam ædem Delphicam*, de cujus Theſauris ac divitiis actum jam ſupra ad verſ. 35. Hym. in Apoll. mirabile illud Epheſiorum *Artemiſium* (ſicuti eandem ædem vocat Strabo p. 641.) *ſuperaret*, ῥεῖα κεν Πυθῶνα παρέλθοι. Verſus autem Homeri, qui ad illuſtrandum hunc Callimachi locum in Scholiis adducitur, extat Iliad. I. v. 404. ubi nempe ab Achille dicitur, ſe præ legitima uxore & paternarum Pelei facultatum poſſeſſione, opes omnes parvi pendere,

> Οὐδ᾽ ὅσα λάϊνος οὐδὸς ἀφήτορος ἐντὸς ἐέργει
> Φοίβου Ἀπόλλωνος, Πυθοῖ ἐνὶ πετρηέσσῃ.
> *Nec quantas opes lapideum limen jaculatoris intus continet*
> *Phœbi Apollinis in Pytho ſaxoſa*,

ſeu ejus apud Delphos æde.

V. 252. Λύγδαμις ὑβριστής] Quem nempe cum Cimmeriorum exercitu Joniam uſque & Lydiam progreſſum, ac Sardes cepiſſe memorat Strabo l. I. p. 61. & apud eundem rurſus Calliſthenes l. XIII. p. 627. Quod tamen contigiſſe præter illius urbis Arcem tradit Herodotus l. I. c. XV. ubi itidem illius Cimmeriorum in ea loca expeditionis meminit. Heſychius autem ab eodem *Lygdami* incenſum refert Dianæ Templum, Λύγδαμις οὗτος ἔκαυσεν τὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος, *Lygdamis, qui combuſſit Templum Dianæ*, puta Epheſiorum, a quo tamen abit proximis, uti videbitur, verſibus, Callimachus; & de quo facto ſilent inſuper Herodotus ac Strabo; quorum ille etiam alibi, nempe l. I. c. VI, nullas in ea expeditione a Cimmeriis urbes expugnatas, ſed per incurſiones prædas tantum abactas refert.

V. 254. νείκεσι βοὸς πόρον Ἰναχιώνης] Eandem hujus *Boſpori* Cimmerii ita appellati originem, a *tranſitu* nempe per illas fauces *Jus Inachi filiæ*, tradiderat pridem iis verſibus Æſchylus, quos jam adduxit opportune ad hunc locum Anna eruditiſſima. Iidem etiam ab Ἐθνικογράφῳ Stephano referuntur in voce Βόσπορος. Alias vero ac diverſas de *Boſpori* nomine ac origine opiniones, e vetuſtioribus Auctoribus adducunt eruditi Apollonii Rh. Enarratores ad l. II. v. 168, quas petere poterit ibidem lector, ac inter alia, πάντας τοὺς στενοὺς πορθμοὺς Βοσπόρους καλεῖσθαι, *omnia anguſta freta dici Boſporos*. Ut mittam depictam *Boſpori* imaginem, in Philoſtrati Icon. l. I. p. 748 Ἰναχιώνη vero ſeu *Inachi filia* hic dicitur ob metrum, quæ κόρη Ἰναχεία *filia* aut *virgo Inachia* ab Æſchylo vocatur Prom. v. 592 ab Euripide autem Suppl. v. 629. πόρις ſeu πόρτις Ἰνάχου. idque non ſolum tanquam βουκέρως ſeu *cornigera vacca virgo*, ut illa a priori Tragico dicitur Prom. v. 590. Inachi *vitula* ſeu *partus*. ſed quod inſuper apud eoſdem Tragicos, βοῦς, μόσχος, δάμαλις, πῶλος, νεοσσὸς, σκύμνος, πόρτις denique aut πόρις, de *pueris puellisque* dici promiſcue ferme ſoleant. Hinc alibi Æſchylus, non ipſam quidem *Jon Inachiam*, ſicut dicto modo loco Euripides, aut ſimiliter Lycophron pag. 191, ſed ejus filium *Epaphum*, πόρτιν appellat Suppl. verſ. 42.

ὅ,οι

δῖον πόρτιν, *divinum vitulum* ſeu *partum*, & rurſus eodem dramate v. 319.

Τίς ἂν ὁ δῖος πόρτις εὔχεται βοός,

Quis igitur ſe jactat divinum vaccæ ſuis vitulum ſeu filium.

non, ut ibi Interpres, *gloriatur ſe fere* &c. De *Epapho* enim qui e Jovis cum βουκέρῳ illa Jo concubitu natus ac pridem denatus ferebatur, ibi eſt ſermo, & qui etiam a Danaidibus, ut ipſis præſto adeſſet, illo Tragici loco fuerat invocatus.

V. 256. Οὔτ' αὐτὸς Σκυθίην παλιμπετὶς] Eum certe in Cilicia periiſſe tradit Strabo l. 1. p. 61. nempe poſtquam ipſe cum Cimmeriis ab Alyatte Lydorum Rege, fuit ex Aſia, h. e. Joniæ & Lydiæ, quem invaſerant, tractu, cum ſuis ejectus, teſte Herodoto l. 1. c. xv.

V. 257. ἐν λειμῶνι Καϋστρίῳ] Haud procul nempe Sardibus ab hoc Lygdami & Cimmeriis, paullo ante, ut modo dictum, expugnatis, ſed inde mox repulſis. Sardibus enim *Cayſtri campus*, ſeu ut hic dicitur *pratum*, & ſimiliter a magno hujus Battiadæ imitatore poeta, Georg. l. 1. v. 384. *prata Cayſtri*, ſeu τὸ Καϋστριανὸν ſcil. πεδίον, una cum Sardiano & Hermi campis ſubjacebat, juxta Geographum l. XIII. p. 626. Notum enim cum ſæpe alibi, tum maxime a fluviis ea loca adluentibus non ſolum, ſed pinguefacientibus, *Mæandro*, *Cayſtro*, *Hermo*, *Caico*, denominatos, qui in utroque eorundem fluviorum latere jacebant, *campos*, & quidem ab illuvie eorumdem fluviorum terræ adgeſta, ut de iiſdem alibi apud Strabonem Nearchus l. XV. p. 691, nempe

ἔνθα πεδίον Ἀσωπὸς ῥοαῖς,

Ἄρδει φίλον πίασμα Βοιωτῶν χθονὶ,

ubi Aſopus campum fluentis

Irrigat, amice pinguefaciens Bœotorum ſolum;

& ſicuti alibi Euripides de Theſſaliæ fluvio, Hecub. v. 453. Ἀπιδανὸν πεδία λιπαίνειν, *Apidanum campos pinguefacere*. Hinc Plinius l. v. c. XXX. *A Smyrna Hermus* CAMPOS *facit*, & NOMINI *ſuo adoptat*. Unde etiam Ἕρμιον ἀμπεδίον a Mimnermo apud Stobæum Floril. ſerm. VII. Sicut ἀμπεδίον Μαιάνδρειον, apud Dionyſium v. 837. pro ἀνὰ πεδίον, cujuſque *Mæandri campum* ab hoc *Cayſtri* fluvio irriganti ibidem tradit; & quos tractus illius *campos*, λειμῶνας ſeu *prata* etiam, ut hoc loco Battiades, de *Cayſtri campo* ſimiliter vocat; cujuſque verſus proinde ea de re merentur hic adſcribi,

Πολλοὶ γὰρ ΛΕΙΜΩΝΕΣ ἐν Ἀσίδι τηλεθόωσιν,

Ἔξοχα δ' ἀμπεδίον Μαιάνδρειον. ἔνθα ΚΑΥΣΤΡΟΥ

Ἡσυχα καχλάζοντος ἐπιρρέει ἀγλαὸν ὕδωρ,

Multa namque PRATA *in Aſia virent*,

Præcipue vero in Campo Mæandrio, quo CAYSTRI

Placide ſtrepentis influit limpida aqua.

Quomodo proinde dictum Καΰστρου vel Καϋστριανὸν (ut utroque nomine a Strabone vocatur p. 626. & 629.) πεδίον, *Cayſtri* aut *Cayſtrianus campus*, vel *Cayſtrius*, ſicuti apud Comicum Acharn. p. 373. διὰ τῶν Καϋστρίων πεδίων ἱπποπλανήτης, *per Cayſtrios campos palantes*, & quibus vicini

cini erant alii *campi* dicti *Cilbiani.* Unde præterea factum obſervo, ut Dii, qui in *campis* illis colebantur, in quibus nempe erectæ erant eorum aræ aut ſimulacra, πεδιονόμοι ſeu *campeſtres* vel *pagani*, ad diſcrimen nempe τῶν ἀστυνόμων ſeu πολιούχων & ἀγοραίων Deorum, qui in *urbibus* & quidem vulgo earum *foris*, templis ac aris ſacrari conſueverant. Liquet id ex Æſchylo, & priſcis ejus Enarratoribus, Sept. Theb. verſ. 277. &c.

Ἐγὼ δὲ χώρας τοῖς πολισσούχοις θεοῖς,
Πεδιονόμοις τ᾽, κ᾽ ἀγορᾶς ἐπισκόποις,
Ego vero regionis urbiſque cuſtodibus Diis,
Paganiſque, & Fori præſidibus,

ubi veteres Critici Deos πεδιονόμους dici obſervant, quibus nempe in lucis & campis qui erant iiſdem ſacrati, habitare & coli contigerat; ac ubi proinde Dii πεδιονόμοι opponuntur iis, quos ἀστυνόμους ſeu *urbanos* idem *Tragicus* alibi vocat, Agamem. v. 88. Verum quod propius ad hunc Callimachi locum facit, occurrit ejuſdem *Cayſtri* fluvii (a quo *Epheſus*, ut tradit Plinius l. v. c. XXIX. *adluitur*, dictuſque hoc loco ſit λειμὼν Καΰστριος, ſeu Καΰστριον πεδίον) mentio in priſcis iiſque inſignibus Epheſiorum nummis ſub Severo cuſis, cum inſcr. ΕΦΕCΙΩΝ ΝΕΩΚ... ΚΑΥCΤΡΟC, *Epheſiorum Neocororum Cayſtrus*; & in alio, ubi Diana cum duobus Fluviis infra jacentibus, & epigraphe ΚΑΥCΤΡΟC ΚΕΝΧΡΙΟC ΕΦΕCΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ, *Cayſtrus Cenchrius Epheſiorum Neocororum*, cujus poſtremi equidem nummi meminit eruditus Auctor de Nummis Urb. Ill. p. 166, ſed non indicato, ubi idem ille proſtaret, Muſeo. Extabat vero inſignis ille nummus, & quem Romæ verſavi olim non ſemel in Cimeliarchio CHRISTINÆ Auguſtæ, dum Græcos illius Gazæ nummos, male ut plurimum deſcriptos nec intellectos, ipſe, impetrata ejus rei a rari exempli Regina facultate, ne dicam etiam mihi oblata, inſpicerem, eorumque indicem in Cimeliarchii illius meumque ſimul privatum uſum, ad eoſdem referrem. Quibus addi poteſt alius Epheſiorum nummus cum ejuſdem *Cayſtri* effigie & qualem ſub Valeriano, eidemque ſimilem ſub Gallieno, cuſum protulerunt cum pluribus aliis in eruditæ peregrinationis monumentis Sponius ac Wehlerus. Neque vero hic prætereunda *Cayſtri* hujus mentio, in vexato a viris magnis apud Propertium loco l. III. El. XXII.

Et qua Gygæi viſenda eſt ora Cayſtri.

Ubi nempe pro *Gygæi*, ſicut præferunt illius editiones, Scaliger e veſtigiis veteris libri legebat, *Et ſi quadrigæ* &c. ut ad quatuor nobiliſſimas tum illius tractus urbes, *Epheſum*, *Smyrnam*, *Colophonem* ac *Miletum* id referri exiſtimaret. Lipſius vero, *& qua cygnæi* &c. nempe *Cayſtri*: quibus vero, & vulgata ſimul lectione, repudiatis, Iſ. Voſſius, vir vere πολυμαθέστατος ad Catullum p. 109. legendum contendit,

Et ſi qua Phrygii viſenda eſt ora Cayſtri,

quamque lectionem ibidem præfert priori a ſe alibi, ut ait, exhibitæ, nempe ad Pompon. Melam. p. 85. *& ſi qua Ortygii.* Verum ut de Scaligeriana hujus loci emendatione, quam nec mihi probari, ultro agnoſco,

neque uno adhuc telo, ob *quadrigas* ſcilicet illarum memoratarum ab eodem urbium, poſſum confodere, nihil dicam, haud meliori etiam talo ſtare illam Voſſianam, *Phrygii* nempe *Cayſtri*, exiſtimo. Neque enim *Phrygius* ille fluvius, ſed Lydius. & cujus fontes non in *Phrygia*, ſed in *Cilbianis jugis* juxta Plinium l. v. c. xxix. ſiti, haud procul proinde a Tmolo monte ac Sardibus, adde & a Gygia palude, de qua mox. Unde etiam tradit Strabo p. 629. *Cayſtrianum*, quem nempe fluvius ille adluebat, *campum*, inter mediterranea & Tmolum incidere, verſuſque Orientem ei eſſe conterminum campum Cilbianum. Hinc idem *Cayſtrus*, Lydias demum urbes, & poſtremam quidem, de qua ante, Epheſum adluens, inde ſe in mare exonerabat: Unde inter alias ad hujus *Cayſtri campum* adjacentes Lydiæ civitates, urbs *Hypæpa* a Strabone refertur l. xiii. p. 627. ΥΠΑΙΠΑ δὲ πόλις ἐςὶ καταβαίνουσιν, ἀπὸ τοῦ Τμώλου πρὸς τὸ τοῦ ΚΑΥΣΤΡΟΥ ΠΕΔΙΟΝ, HYPÆPA *urbs eſt, qua deſcenditur a Tmolo ad* CAYSTRI CAMPUM. Unde lux, & qui ſimul Strabonem ac eundem urbis illius ſitum eximie illuſtrat, veteri nummo cujus ectypum omnis hujus antiquæ & eruditæ elegantiæ peritiſſimo Morello noſtro acceptum feret Lector, in quo nempe *Cayſtri* fluvii effigies ſignatur ac inſcr. ΥΠΑΙΠΗΝΩΝ ΚΑΥϹΤΡΟϹ: cuique ea occaſione comitem addemus vulgatum in laudatis paullo ante *Itinerariis* nummum, cum ejuſdem fluvii effigie, ac nomine ΕΦΕϹΙΩΝ ΚΑΥϹΤΡΟϹ, *Epheſiorum Cayſtrus.*

Meminit vero ejuſdem *Hypæpenorum* nummi, tanquam a ſe viſi, ſed in iiſdem, ut opinor, optimi præſtantiſſimique Morelli Schedis eruditus Auctor de Num. Urb. Illuſtr. p. 522. E quibus autem ſatis liquere arbitror, cur ea *Phrygii Cayſtri* emendatio in Propertio non ſit admittenda; ut nec altera paullo ante memorata ejuſdem viri, ingenio alioquin & doctrina præſtantis, nempe *Ortygii.* Quam poſtremam etiam illud convellit, quod non *Cayſtrus*, ſed alter prope Epheſum, & in nummo ſupra deſcripto memoratus fluvius *Cenchrius*, per lucum illum juxta Epheſum *Ortygiam* dictum laberetur, ut aperte id tradit Strabo l. xiv. p. 639. qui ubi de illa agit *Ortygia*, addit continuo, Διαῤῥεῖ δὲ ὁ Κέγχρειος ποταμὸς, *per eam Cenchrius fluvius labitur.* & unde ſimiliter apud Tacitum Annal. l. iii. c. lxi. ubi Epheſii inter alia in ſenatu prædicant, *eſſe apud ſe Cenchrium amnem, lucum Ortygiam, ubi Latonam*

partu

partu gravidam &c. Adeo, ut ſi conjecturis ibi in Propertio eſſet locus, illam Lipſii, *Cygnei* nempe *Cayſtri* reponentis, omnino aliis potiorem arbitrarer: quum his oloribus abundaret totus ille tractus, ut obſervat loco paullo ante indicato Dionyſius Alex. v. 833. ac proinde, ut e Virgilio inſuper liquet, cum vicina palus *Aſia* appellata, tum ipſe etiam *Cayſtrus*, de quo Georg. l. 1. v. 383.

& quæ Aſia circum
Dulcibus in ſtagnis rimantur PRATA CAYSTRI.

Adeo, ut *cygnus* vocetur *ales Cayſtrius* ab Ovidio Triſt. l. v. El. 1. alibi autem, ut Metam. l. 11. v. 283. de cygnis itidem dicat, *caluere Cayſtro*; & quibus præiverat dudum Anacreon Od. LVII. Κύκνος Καϋστρου, *Cygnus Cayſtri*. Ut mittam, quod *Cygnei* vox ab altera *Gygæi* minus recedat; ut ita proclivis fuerit librariorum unam pro altera reponentium lapſus. Sed ne loco tamen continuo moveatur recepta lectio *Gygæi*, illud ſuadet, quod non ſolum *Gyges* exſtiterit haud ignotus Lydiæ Rex, & ab eo etiam dicta in eo Lydiæ tractu, *Gygæa palus*, ſeu Γυγίη λίμνη, cujus Homerus meminit, Iliad. B. v. 865. ſed illud potiſſimum, quod, uti ſupra obiter dictum, ac e Strabone abunde conſtat l. XIII. p. 626, haud procul ab eadem *Gygia* quæ Κολόη poſtea eſt appellata, *palude* eſſet *Cayſtrus* fluvius, immo ejuſdem *Cayſtri* ortus. Eadem enim *Gygia palus* infra XL. ſtadia a Sardibus juxta Geographum eodem loco erat ſita; ac proinde monti Tmolo & Cilbianis jugis, ubi *Cayſtri*, uti vidimus, fontes, vicina. Quæ confirmat haud parum ac illuſtrat præclarus eam in rem, & quem non adtenderunt viri magni, Nicandri locus Ther. p. 44. ubi Tmolus, *& Gygis monumentum*, Γύγεω τε σῆμα, ac præterea *Cayſtri* ortus refertur, καὶ ἀντολαὶ εἰσὶ Καΰστρου, *& ubi oritur Cayſtrus*. Locum, ſi vacat, adeat Lector, & quæ ad eum enarrat Græcus & antiquus Interpres, qui illud Γύγεω σῆμα, aut de *Gygio*, qui iis in locis regnavit, & cujus Hipponax meminerit, *ſepulcro* intelligendum monet; aut de *Gygia palude*, quæ Lydiæ eſſet ac Myſiæ. Quibus inſuper illud ante jam excuſſum de *Phrygio* nempe pro *Gygæo Cayſtro* abunde refellitur. Sed quibus forte nimium, quamquam ab hoc Callimachi loco haud alienis, præter inſtitutum tamen longius, immoramur. Quamquam illud præterea hic addendum ſit: nempe id quod ex eodem Callimacho refert Euſtathius Iliad. M. p. 1714. καὶ Καλλίμαχος ἐν ὑπομνήμασι, τὴν Ἄρτεμιν ἐπιξενωθῆναι φησὶν Ἐφέσῳ υἱῷ ΚΑΥΣΤΡΟΥ, ἐκβαλλομένην δὲ ὑπὸ τῆς γυναικὸς, τὸ μὲν πρῶτον μεταλλάξειν εἰς κύνα &c. *Callimachus itaque in Commentariis Dianam refert hoſpitatam apud Epheſum* CAYSTRI *filium; ejectam autem a muliere, eam primo in canem mutaſſe*; dein, quod addit, reddita ei humana forma, eandem tamen præ pudore illius, qui ei contigerat caſus, ſe ſuſpendiſſe, a Diana vero, proprio mundo muliebri illi circumpoſito, *Hecaten* appellatam.

V. 258. Ἐφέσῳ τίεν τόξα παρέκειτο] Haud mirum τίεν τόξα ad Dianam hic dici, quæ *arma Dianea*, & *arma Dianæ* (uti ſupra jam dictum ad v. 133.) a Gratio vocantur. Cyneget. v. 252. & 457. ac unde τοξότις eadem jam ante appellata hujus Hym. v. 223. Iiſdem autem *telis* per-

perpetuo ab eadem Dea, tanquam *Magna* Epheſiorum *Diana* Act. XIX. 21. *propugnari Epheſum* traditur; ſicuti ſequenti Hymno. Delum ab Apolline, nullumque firmius dari, quod continuo addit, vallum, ac ideo quidem, quod Deus ſit immotus & inconcuſſus; & de quo loco nos ibidem. Unde Tutelares & Cuſtodes Urbium Dii (quales nempe vocat Horatius *cuſtodes Numida Deos* l. I. Od. XXXVI. aut Apollinem e Vulcano natum *cuſtodem Athenarum* Tullius de Natur. Deor. l. III. c. XXIII. &c.) paſſim ab iiſdem præcipua quadam religione culti, quique πόλιν aut γῆν ἔχειν vel κατέχειν Atticis, uti apud Æſchylum Suppl. v. 711, Ariſtophanem præterea, Thucydidem, Demoſthenem, alioſque dicebantur; ſub variis autem & peculiaribus, modo Πατρῴων, modo Ἐγγαίων, ſeu Ἐγχωρίων, modo Ἀκραίων, modo Πολιούχων, modo Σωτήρων, aut apud *Romanos* ſimiliter *Patriorum*, *Cuſtodum*, *Tutatorum*, *Propugnatorum*, aliiſque id genus nominibus, & quorum obvia in nummis ac lapidibus antiquis mentio, coli iiſdem in locis conſueverant. Unde hæc Diana itidem cum ΣΩΤΕΙΡΑΣ, de qua jam ante, tum CONSERVATRICIS aut INVICTÆ etiam appellationes in iiſdem haud ſemel nacta conſpicitur. *Epheſi* autem cum ſpeciali πρωτοθρονίης, teſte Pauſania l. X. p 686. elogio eadem culta. Verum ut illud mittam, quamquam ab aliis Auctoribus, ſicuti ex adducto ſupra Heſychii loco liquet, traditum fuerit, incenſam nempe ab hoc ipſo Lygdami, Epheſiæ Dianæ ædem; illud utique Callimachi ævo conſtare poterat, non hanc vim habuiſſe ea *Dianæ* hujus *Invictæ tela*, ut confoſſo iiſdem Heroſtrato, inſtitutam ab illo ejuſdem ædis conflagrationem impedirent. Unde etiam eadem Dea, dum nobiliſſimum illud ejus toto orbe fanum deflagraret, abiiſſe peregre, ἀπόδημος nempe tum, non vero Epheſi ἔνδημος, eſt dicta; ab aliis autem minime eſſe mirandum, ſi domo abfuerit, quod Olympiadis in partu adeſſe voluerit, ſicut id e Timæo a Cicerone refertur de Natur. Deor. l. II. cap. XXVII. paullo vero aliter apud Plutarchum, ac ut frigidum Hegeſiæ cujuſdam Magneſii dictum legitur, circa initia vitæ Alexandri. Ut mittam, quod quamquam eadem Dea Γαιάοχος, ſeu *terram obtinens* vel *ſervans* fuerit, uti a Sophocle Oedip. Tyr. v. 166. appellata. varios tamen terræ motus ab ea non averterit, quibus eadem dilecta *Epheſus* poſt Callimachi ætatem ſæpius concuſſa fuit & proſtrata. Unde & inter eas Aſiæ civitates extitit, quæ Tiberii temporibus *collapſa nocturno motu terræ*, apud Tacitum dicuntur Annal. l. II. c. XLVIII. & *corruiſſe* apud Euſebium, ſeu ejus interpretem Hieronymum in Chronico.

V. 259. Πότνια Μυνιχίη, λιμενοσκόπε &c.] Citatus hic verſus, ſed paullo aliter a Tzetze ad Lycophronem p. 176. Ἄρτεμι Μυνιχίη, λιμένος σκοπὴ, χαῖρε Φεραίη. quamquam nihil obſtat, quin retineatur, ſicuti in ſcriptis aut editis hodie Callimachi libris legitur, idem verſus. Quum autem vox πότνια apud Homerum ejuſque imitatores poetas, Deabus, (uti ſupra Rheæ, Hym. in Jov. & Dianæ haud ſemel jam ante in hoc Hymno) aut Heroinis tribuatur, aut Matribus, iiſque ferme Reginis, inde Cleophontem merito ſugillat Ariſtoteles Rhetor. l. III. c. XXIV.

c. XXIV. qui πότνια συκῆ, εὐτελὲς πρᾶγμα. τὸ δὲ ποτνια, θείοις καὶ θεοῖς ἁρμόζουσα, *ficus enim res vilis, ποτνια autem Diis & divinis convenit*. Hinc verbum ποτνιᾶσθαι, de feminis quidem, male autem de viris, Diis ſupplicantibus, dici obſervat in Chreſtomathia, poſtumo fœtu a Cl. Meurſio illuſtrata, Helladius p. 18. quod tamen promiſcue a Græcis Scriptoribus, tam de viris, quam de feminis, ut præter Philonem, Lucianum &c. apud Joſephum Αρχ. p. 662. lin. penul. ed. Genev. & quidem ſubinde alios etiam quam Deos deprecantibus, dici conſtat. Quibus poſtremis accedit Euſebius de vit. Conſt. l. IV. c. LXIX. de Romanis, qui corpus Conſtantini *in regia urbe deponi deprecabantur*; καὶ τῇ βασιλίδι πόλει κατατίθεσθαι ποτνιώμενοι. Non monerem, ſi vel uno verbo id ibi indicaſſet Cl. Meurſius. Inde vero, ut alias magis obvias mittam, facta etiam vox ποτνιασμὸς, quæ apud Strabonem, neque forte alibi facile legitur, l. X. p. 297. ubi conjungit Geographus τὰς θρησκείας τῶν θεῶν καὶ ἑορτὰς καὶ ποτνιασμοὺς, *Deorum cultum & feſta & ſupplicationes*; & altera ποτνιακτόν, quam Smyrnæ tribuit Homerus in Epigrammate, quod in adſcripta Herodoto ejus vita cum aliis nonnullis proſtat,

'Αιολίδα Σμύρνην ἁλιγείτονα, ποτνιάνακτον,

Æolida Smyrnam mari vicinam, dominii venerandi.

Dianam vero λιμενοσκόπον quod ſpectat, de ea actum eſt jam ſupra ad v. 38. ubi λιμένεσσιν ἐπίσκοπος, *portuum inſpectrix* eadem dicitur. Quæ ratio eſt etiam inditæ hic eidem Deæ *Munichiæ* appellationis, a portu, ut notum, Athenarum ita nuncupatæ. Quod vero idem *portus* Μουνυχία, qui alias a Piræo diverſus ab Auctoribus antiquis traditur, hic in Scholiis dicatur μέρος τοῦ Πειραιῶς, τοῦ λιμένος τῶν Ἀθηνῶν, *pars Pirai, portus Athenarum*, inde factum quod idem portus, ſeu *Munichia*, cum Pyræo eſſet conjunctus, ut id docet de eodem agens Strabo l. IX. p. 395. συμπεριλαβοῦσα τῷ περιβόλῳ τὸν Πειραιᾶ, *ambitu ſuo complexa Pyræum Munichia.* Fani vero ibidem *Dianæ Munichiæ* conditi, alii *Munichum*, a quo loco nomen, ut Stephanus ac Suidas; alii Embarum quendam, ſicut Pauſanias, juxta Euſtathium ad Iliad. B. p. 331. auctorem ſtatuunt. Qua de re conſuli poteſt eruditiſſimi Meurſii libellus de Piræo haud ita pridem editus. In ora autem Epheſiorum maritima ſitum etiam fuiſſe *Munichiæ* hujus *Dianæ* Templum, illudque ab Agamemnone conditum, tradit Strabo l. XIV. p. 639.

Ibid Χαῖρε Φεραίη] Φεραίης hujus Deæ, præter Pauſaniam, qui eam extra Theſſaliam apud Athenienſes, Argivos & Sicyonios cultam docet l. II. p. 104. & 137, meminit etiam Lycophron p. 176.

Θύσθλοις Φεραίαν ἐξακεύμενοι θεάν,

Sacrificiis Pheream placantes Deam,

& quam ibi de *Hecate* dici, nata ſcilicet Jove & Pheræa Æoli filia, tradit Tzetzes, additque præterea, Φεραίαν vocari τὴν ἐν Φεραῖς τιμωμένην, *quæ Pheris coleretur*; eam vero Theſſaliæ urbem (notam aliunde Admeti Regiam) ſuo ævo Σέρμα nuncupari; cujus equidem poſtremæ appellationis, an alius præter hunc Græculum meminerit, ignoro. Quæ enim Σάειρα a Joſepho dicitur Origin. l. I. c. XIX, a ſenioribus autem

Σιὼ, Gen. XXXIII. 15. Chananeæ locus erat, non Theſſaliæ. De voce autem χαῖρε, qua Deam hic compellat, dicetur infra ad ultimum hujus Hymni verſum.

V. 263. Οὐδὲ γὰρ Ἀτρείδης ὀλίγῳ ἐπικόμπασε μισθῷ] Sic infra in Lav. Pallad. v. 102. uti jam monuit Vulcanius, de mortali, qui Deum, niſi ipſe voluerit, coram adſpexerit, μισθῷ τοῦτο ἰδεῖν μεγάλῳ *mercede id conſpiciet magna*, nempe ubi μισθὸς pariter pro *pœna* ſumitur; & quomodo itidem *magna mercede* occurrit pro *magno damno* apud Tullium Tuſcul. l. III. c. V. ubi inter alia, quæ abſurde a Crantore prolata memorat Cicero, illud legitur, *nam iſtuc nihil dolere*, NON SINE MAGNA MERCEDE *contigit*, *immanitatis in animo*, *ſtuporis in corpore*. Neque aliter Catullus Carm. LXXVII. MAGNO *cum* PRECIO *atque malo*; nempe juxta illud Donati ad Terentii Andr. A. III. Sc. V. *pretium pro ſtultitia eſt pœna*, *pretium pro virtute eſt & lucrum*; quod idem de μισθῷ ſeu *mercede* pro *retributione* ſumpta dicitur. Quem uſum etiam vocis hujus *pretii* in malam partem accepti, e duobus Comicorum Latinorum locis (aliunde præterea notum) adtigit hic opportune eruditiſſima Fabri filia. Neque aliter apud vetuſtos Græciæ Scriptores, ποινὴ & ἄποινον vel ἄποινα, tam de *præmio* quam de *pœna* uſurpantur; neque Pindari ſolum, apud quem, quod jam viderunt ejus Interpretes, priori ferme ſenſu utraque vox ſumi conſuevit, ut ποινὰ ἐξαίρετος καμάτων, *præmium eximium laborum* Nem. Od. I. & alibi; ac ſimiliter ἄποινα ἀρετῆς Pyth. Od. II. ἄποινα μόχθων Nem. Od. VII. νίκης ἄποινα Iſthm. Od. VIII. ſeu *virtutis* aut *laborum* aut *victoriæ præmia*. Sic apud Æſchylum Prom. v. 176. ποινάς τε τίνειν explicant veteres Enarratores, χάριτας ἀποδοῦναι *beneficia* ſeu *præmium rependere*, ob eam, quam patiebatur Prometheus, atrocem injuriam ſeu pœnam; alibi autem in eodem dramate v. 223. κακαῖς ποιναῖς, *malis* ſeu *moleſtis pœnis* dicitur, quaſi nempe aliæ darentur ποιναὶ, quæ non utique eſſent *malæ*, ſed χάριτες potius, ut priori loco Critici; Mitto alium utriuſque vocis ποινῆς & ἀποίνων uſum ex Homero & priſcis Grammaticis notum, de *pretio*, quod ad redimendam pœnam datur. Quo ſenſu etiam *pœna* dicta videtur apud Propertium toties ut notum, Ἑλληνίζοντα, l. II. c. VIII. ubi de Briſeide Achilli ad eum placandum reſtituenda, injuriaque quæ in ea eidem adimenda illata fuerat, reſarcienda agitur,

At poſtquam ſera captiva eſt reddita pœna.

Quamquam & ibi *ſera pœna*, de *tarda* Græcorum in eadem Briſeide reſtituenda pœnitentia, haud male, ut a Paſſeratio factum, explicari etiam poſſit.

V. 264. μνᾶσθαι τὴν παρθένον] Qua nempe ſola παρθένου appellatione hæc Dea ſubinde deſignatur, uti jam ſupra monui ad v. 6. ubi infans adhuc a parente Jove petit, Δός μοι παρθενίαν αἰώνιον, *da mihi virginitatem perpetuam*. Quo alioquin παρθένου nomine culta etiam altera innuba itidem (ut id quoque ſupra adtigimus) Jovis filia, ſicuti apud Athenienſes παρθένου Παλλάδος appellatione, de qua Euripides Heraclid. verſ. 1031.

Δίας

Δίας πάροιθε παρθένυ Παλλανίδος,

Ante templum divinæ virginis Pallenidis;

quomodo ibi legendum, Δίας nempe non Δίκης, vidit jam in notis Canterus; & quibus verbis ad Minervam, non ad Dianam reſpici docet alter Tragici locus qui præceſſerat in eodem dramate v. 50. Παλλανίδος &c. Δίας Ἀθηνᾶς. *Pallenidis, divæ Minervæ.* Hinc eidem Minervæ Athenis ædes Παρθενῶνος dicata, cujus meminit Pauſanias l. 1. p. 43, & ſimiliter Philoſtratus Vit. Apoll. l. 1. c. v. ὡς Ἀθήνησίν τε ἰδεῖν ἐςιν ἐν προδόμῳ τῦ Παρθενῶνος, *ut Athenis videre eſt in veſtibulo Parthenonis*, ſeu ædis Virgini Minervæ ſacratæ.

V. 265. Οὐδὲ μὲν Ὠαρίων &c.] Ὠαρίων ſeu *Oarion* cum ἐπενθέσει litteræ a ob metrum, qui vulgo Ὠρίων, utroque autem modo in Pindaro, nempe Nem. Od. 11. & Iſthm. Od. IV. dicitur. Unde ut hoc loco, ita apud Catullum, ultimo verſu Comæ Berenices, prout ille in optimis editionibus legitur,

Proximus Hydrochoi fulgeret Oarion;

& apud Nicandrum ab initio ferme Theriac. ubi præterea tentatæ, quod de eo Horatius, Dianæ, & inde non *virginea* quidem, quod addit ille poſt Homerum, *Dea ſagitta domitus* dicitur, ſed ſcorpionis ab ea immiſſi ictu interemptus. Meretur vero locus adſcribi, ad pleniorem hujuſce apud Callimachum lucem,

Τὸν δὲ χαλαζάοντα κόρη Τιτηνὶς ἀνῆκε,
Σκορπίον ἐκ κέντροιο τεθηγμένον, ἦμος ἐπίχρα,
Βοιωτῷ τεύχυσα κακὸν μόρον ΩΑΡΙΩΝΙ,
Ἀχράντων ὅτε χερσὶ θεῆς ἐνεδράξατο πέπλων,
Illum vero virgo Titania grandinoſum immiſit
Scorpionem ſtimulo aculeatum, quando furebat,
Bœotio OARIONI *malum fatum præparans,*
Quum ille manibus inviolatam Deæ veſtem arripuit &c.

Quæ plenius, & quidem in Inſula Chio contigiſſe, ac præterea, quomodo hæc ad ſigna cœleſtia *Scorpionis* & *Orionis*, utriuſque ſcilicet inter aſtra relati, referenda ſint, docebit Aratus in Phænomenis, & in καταστερισμοῖς Erathoſtenes, a quo tamen diverſa ea de re narratio in Σκορπίος & Ὠρίων reperietur. In priori enim, id Colonæ in Inſula Chio, juxta Aratum, vult contigiſſe, ob Dianam in venatione indecenter attrectatam; in altero autem ſeu *Orione*, in Creta eam cladem ejuſdem a Scorpione interempti, & a Tellure ideo immiſſam, quod præſentibus Diana ac Latona jactaſſet ille, ſe omnes ſupra terram feras interempturum.

V. 266. Μηδὲ χορὸν φεύγειν ἐνιαύσιον] De *choris* ſimul & *choreis* (neque enim iſta ſemper olim ſimul juncta, χοροὶ inquam & χορεῖαι) cum in aliis Deorum, tum præcipue Dianæ ſacris, & quantum illa vel Deæ, vel Nymphis ejuſdem fuerint curæ, dictum jam abunde ab initio hujus Hymni ad v. 3. ac dein ad v. 242. Hinc multiplices olim id genus *chori* a pueris, viris, ſenibus quandoque ſicut apud Laconas, teſte Plutarcho in Lycurgo, virginibus denique aut matronis etiam, ut in Dea-

 rum,

rum, & priorum quidem in Dianæ potiſſimum Feſtis. Unde inſanum quoddam Græcorum, maxime Athenienſium olim ſtudium extitit, quo in διδασκαλείοις ad id inſtitutis, τὰ χορικὰ, in Dionyſiis maxime, rite præſtare, & juxta leges, quæ de iis erant latæ, & quarum ſubinde fit mentio apud Comicos & Oratores Atticos (ut de Platone ſileam, libris de Legibus, maxime l. vi. vii. & viii.) ſe decenter gerere addiſcerent: nulliſque præterea impenſis, in iis agendis a choragis parceretur. Adeo ut integras ſæpe facultates, & qua de re ſubinde queruntur Comici illi & Oratores, in iiſdem profunderent. Ut proinde haud mirum ſit, id a Callimacho circa finem hujus Hymni ſtudioſe moneri ne ſcilicet *choros*, & quibus hæc Dea impenſe delectari ferebatur, ullatenus omitterent.

V. 267. *Ἀκλαυτεὶ περὶ βωμὸν ἀπείπατο κυκλώσασθαι*] Nempe in Gentilium Feſtis *circa Aram* Dei vel Deæ, cujus erant ſolemnia, *choreæ* illæ in *orbem* agi ſolitæ. Cujus ritus utique antiqua occurrunt, ut tot aliorum in ſacris Gentilium, veſtigia in veteri fœdere, ſicuti aut Hebræorum circa vitulum aureum choreas ducentium Exod. xxii. 19; aut filiarum Silo in ſolemnitate Domini anniverſaria, Jud. xxi. 20; aut Davidis ſaltantis coram Arca, 1 Sam. vi. 30. Ea res vero, *chorearum* nempe circa Deorum apud Gentiles *Aras*, obvia in eorum monumentis. Hinc Iphigenia ignara adhuc fati, dum a patre Agamemnone ſacra, cujus futura deſtinabatur victima, facturo, jubetur prope lavacrum adſtare, quærit ſubito,

> *Στήσομεν ἀφ' ἀμφὶ* ΒΩΜΟΝ, *ὦ Πάτερ,* ΧΟΡΟΥΣ;
> *Faciemus circa* ARAM CHOREAM, *o Pater.*

Unde de *choreis* in honorem Apollinis, vulgo aut Delphis, aut in Delo, aut apud Bœotos inſtitutis, agens Apollonius l. 1. v. 538. &c. addit continuo,

> *Φόρμιγγος ὑπαὶ* ΠΕΡΙ ΒΩΜΟΝ *ὁμαρτῇ*
> *Ἐμμελέως κραιπνοῖσι πέδον ῥήσσωσι πόδεσσιν,*
> *ad Citharam ſimul* CIRCA ARAM
> *Concinne ſolum citis pedibus quatiunt.*

Qui mos inde etiam invaluit, ut coram diſſectis victimæ partibus, iiſque aræ accenſæ impoſitis, id genus circulares *Chori* agerentur; ſicut in ſacris in honorem Apollinis Ἑῴου ſeu *Matutini* ab Argonautis celebratis factum obſervat idem Apollonius l. ii. v. 703. *κυκλικοὶ* proinde *χοροὶ* apud Græcos iidem dicti, & quorum haud infrequens mentio apud Scriptores Atticos, ut Ariſtophanem Nub. ii. p. 145; ac oratores etiam, Lyſiam Orat. xx, alioſque; ac præterea *κυκλιοδιδάσκαλος*, qui eorum modum ac rationem edoceret, cujus meminit idem Ariſtophanes pag. 606. & Heſychius *κυκλιοδιδάσκαλον, κύκλιον χορὸν διδάσκοντα,* ſicuti legendus ille locus. E quibus, iiſque quæ ſupra jam ad v. 241. *κύκλῳ στησάμεναι χορὸν*, aut quæ de ſimilibus *ἐγκυκλίοις choris*, alibi, ut in Bacchi Feſtis leguntur apud Dionyſ. Alex. v. 841.

> *Ὀρχεῦνται θηητὸν ἑλισσόμεναι περὶ κύκλον,*
> *Saltabant mirificum ſe flectentes in orbem.*

Im-

Immo dicti etiam inde *ἱεροὶ κύκλοι*, quod nempe in honorem Numinis, cujus tum agebantur ſolemnia, *circa* ejus *Aram*, ut hic dicitur; aut vero in lucis eidem ſacris, & Fano ſeu Aræ illi proximis, a virginum aut mulierum *choris* ad id conſtitutis, *κύκλῳ* ſeu *in orbem*; & *ſolito* quidem *modo*, nempe cum decenti ad rhytmum totius corporis, pedum nempe non ſolum, ſed inſuper manuum, lumborum & capitis motione, iidem *chori* fieri conſueverant. Quæ ſingula ab ipſo in Cereris Eleuſiniis choro indicantur apud Ariſtophanem Ran. p. 233.

> Χωρεῖτε νῦν ΙΕΡΟΝ ἀνὰ ΚΥΚΛΟΝ θεᾶς
> Ἀνθοφόρον ἀν' ἄλσος,
> Παίζοντες, οἷς μετουσία
> Θεοφιλοῦς ἑορτῆς,
> *Nunc ite in* ORBEM ſeu *Chorum* SACRUM *Deæ,*
> *In florido luco*
> *Ludentes* ſeu *ſaltantes, qui participes ſunt*
> *Dilecti Deæ Feſti;*

quibus adde, quæ e ſequentibus ejuſdem Chori verbis a me ſupra ſunt adducta ad v. 24. & quæ præterea de his in honorem Dianæ *choreis*, dicuntur in Epicratis ea de re verſibus apud Ælianum de Animal: p. 703. a me jam indicatis ad v. 6. hujus Hymni. E quibus inſuper ſatis liquet, cur vocem *κυκλώσασθαι*, & quidem *περὶ βωμὸν* hic adhibuit Callimachus, uti ſupra etiam v. 170. Νύμφαι σε χορῷ ἔνι κυκλώσονται, *Nymphæ TE in choro circumdabunt*, nempe circa ejuſdem Aram. Idque juxta veterum Grammaticorum de voce illa *κυκλώσασθαι* gloſſas, juxta quas nempe dicitur vox eadem formata a *κυκλόω*, *κυκλώσω*, *circumdo* ſeu in *orbem duco*; non vero a *κυκλέω*, *κυκλήσω*, h. e. *φέρω*, ſeu juxta Homerum, *currus impono:* prout hæc præter Sophoclis Enarratores ad Ajac. v. 354. Heſychium in *κυκλησόμεθα*, notant antiqua Scholia MSS. olim penes Cl. Iſ. Voſſium, ad Homerum Iliad. Δ. v. 259. quorum hæc eſt gloſſa, Δηλῶ, δηλώσω, τὸ δεῖξω: δηλῶ δὲ δηλήσω, τὸ βλάψω· κυκλῶ, κυκλώσω, κοινῶς· κυκλῶ δὲ κυκλήσω, τὸ ἐφ' ἁμάξης τάξω, παρ' Ὁμήρῳ, nempe Iliad. H. v. 332. κυκλήσομεν αὐτόθι νεκρούς, *advehemus hæc cadavera*, ubi itidem brevia Scholia, *κυκλήσομεν*, *in currus importabimus; κύκλα enim ſunt rotæ:* ſed iſtud, ut aliunde etiam notum, ἐν παρόδῳ.

V. 268. *χαῖρε μέγα κρείουσα*] Haud inſolitum illud *χαῖρε* in fine id genus Hymnorum, epiphonema, uti illius ab hoc Battiade in Palladis Lavacrum ſcripti, *χαῖρε θεὰ* &c. ac ſimiliter eorum, qui Homero vulgo adſcribuntur. Quo nempe, tanquam in ſolemnibus eorundem Numinum Feſtis, ac proinde celebrandis, & quidem cantu & choreis, uti modo vidimus, eorum laudibus, ac ita honori Deorum ſimul ac hilaritati dicatis, ut læto vultu & *κεχαρηότι θυμῷ*, ſicuti utrumque in Orphicis legitur, iis velint iidem frui ac favere, compellantur. Neque enim diſſimiles Orphicorum formulæ, quamquam quod vere ab illuſtri Scaligero monitum *τελεταὶ* eæ potius ſint, dum nempe Deorum myſteriis initiantur, iiſque libant, & quibus eos ſibi in futurum propitios invo-

cant οἱ μεμυημένοι, quam Hymni, qui in Deorum natalibus, geſtis, honoribus, variiſque ſubinde caſibus, ſicut in hoc Hymno aliiſque noſtri Battiadæ, aut eorum, qui Homero addi ſolent enarrandis, occupentur; ac prout de iis egerunt olim, qui præcepta dicendi tradidere, ſicut, ut ad titulum hujus Hymni jam diximus, Menander Rhetor, qui de hiſce ſeu de *Hymnis in Deos*, & quomodo ſint iidem inſtituendi, enarrat ab initio Διαιρεσ. τῶν Επιδεικτικῶν pag. 594. &c. Hinc frequentes etiam eorum, uti vocantur, Orphicorum epilogi, in quibus κλῦθι, aut Ἐλθὲ θεὰ, *Exaudi* nempe vel *Adſis propitium Numen*, legitur; idque potius, quam ut ibidem intelligatur ſolita illa vocis χαῖρε, quaſi Deo vel Deæ, peracto in ejus laudem Hymno, valedicentis, ac ad aliud Numen pariter celebrandum tranſeuntis, formula. Quo poſtremo alioquin ſenſu illud χαῖρε in fine Hymnorum, qui Homero vulgo addicuntur, ſæpius videtur adhibitum, ut in Apollinem, & ultimo quidem verſu, in aliis etiam ſequentibus Hymnis frequenti,

> Καὶ σὺ μὲν ΟΥΤΩ ΧΑΙΡΕ, Διὸς καὶ Λητοῦς υἱέ·
> Αὐτὰρ ἐγὼ καὶ σεῖο, καὶ ΑΛΛΗΣ μνήσομαι ΑΟΙΔΗΣ,
> *Et tu quidem ſic* SALVE (vel LÆTARE) *Jovis ac Latonæ fili.*
> *Verum ego & tui &* ALTERIUS *memor ero* CANTUS ſeu *Hymni.*

Neque eo minus tamen obvia in iiſdem, quæ circumferuntur, Orphicis, peculiares formulæ, quibus nempe & duplici quidem nomine, in illorum fine χαίρειν veluti compellantur iidem Dii. Unum, ut adſit Numen, *læto ac hilari vultu*, καλῷ γηθοντι προσώπῳ, *gaudens* nempe, ſicut in alio Hymno dicitur, *ſacris*, quibus colebatur, *ritibus*, χαίρων ὁσίοις τε σεβασμοῖς. Ita Hymno in Matrem Deum, invocatur illa ut adſit ſimiliter κεχαρισμένη εὐσεβίῃσιν, *pietate delectata* initiatorum, ſicuti nempe κεχαρισμένον τὸ ὅσιον τοῖς θεοῖς, *grata Diis pietas* ſeu *religio* dicitur a Platone in Euthyphr. p. 15. T. 1. ed. H. Steph. Alterum, ut χάριν *gratiam* nempe ſeu divinum *favorem* Numen eorum ſacris, libationibus, ipſiſque initiatis largiretur, Ἀλλὰ χάριν λοιβαῖσι δίδου, *ſed gratiam libationibus imperti*, ſeu iiſdem fave, nempe Orph. Hym. in Jovem κεραυνιον. Quæ obiter hic a me adferuntur, cum ad pleniorem hujus, qua præſens Callimachi, aut alii inſuper Hymni clauduntur, formulæ lucem; tum quod ex adlatis modo aliquot Orphicorum locis, earum vocum, quarum ſæpe fit mentio in Novo Fœdere, χαίρειν, χαρίζομαι, & inter alia in illa compellatione Angelica Lucæ 1. 28. χαῖρε κεχαριτωμένη, antiquæ acceptiones eadem opera illuſtrantur. Unde iſtud hic ad Dianam epiphonema, χαῖρε μέγα κρείουσα, non hic tam *ave* aut *ſalve*, ut vulgo tamen, hujus & Hymnorum Homero adſcriptorum Interpretes χαῖρε illud reddunt, denotat; quam ſicuti e modo dictis liquet, ut læto vultu ſimul & grata mente, inſtitutam ac peractam in Deæ honorem feſtivitatem velit eadem proſequi. Neque vero novum, quod eadem μέγα κρείουσα, *late imperans* ſeu *magna Regina*, uti antea haud ſemel in hoc Hymno Ἄνασσα, appelletur. Solemnia etiam iſta apud Poetas, Dearum, ſicuti infra Cereris epitheta,

&

& prout Dii Ἄνακτες *Reges* ſeu *Domini* dicebantur, aut etiam Θεοὶ βασίλειοι *Dii Regii* ab Ariſtide Monodi in Smyrna p. 471. ac a Juliano Imp. Orat. VIII. p. 436. ſunt in genere appellati, ac nominatim ab eodem Juliano inſcripta in βασιλέα Ἥλιον, in *Regem Solem*, Oratio ſeu Hymnus, haud aliter ac βασιλεὺς Λοξίας Apollo vocatur apud Pindarum Pyth. Od. III. Quomodo etiam hæc ejus ſoror παμβασίλεια in Orphicis, eadem quippe, ut ea de re jam ſupra, quæ *Juno Lucina*, dici meruit, Hym. nempe εἰς Ἄρτεμιν. Quamquam unus forte occurrat Deorum Rex Juppiter, qui illo βασιλεὺς nomine, ut apud Athenienſes, ſicut e Xenophonte Ἀναβ. l. VI. p. 373. & aliunde liquet, ac alibi etiam, fanis ac ſimulacris fuerit ſacratus. Quemadmodum una Dearum Juno, quæ in veteri nummorum penu JUNO REGINA, eo ſcilicet nomine a Romanis templo ac effigie culta, inſcribitur; & quo alioquin, (ſicuti Diana, ut modo dictum, eadem cum *Lucina*) Ἥρα παμβασίλεια, itidem in Orphicis, & ſimiliter ab Apollonio Rhod. IV. v. 1348. παμβασίλεια Διὸς ἄκοιτις, *omnibus* vel *ubique Regina*, Jovis conjunx dicitur. Neque enim in hunc cenſum referri debet antiquus nummus, ac de quo jam ante obiter v. 69, ubi Vulcano REGI ARTIS χειρώνακτι nempe (ſicuti χειρονάξια, de eodem dicta apud Æſchylum Prom. v. 45.) elogium tribuitur.

Ibid. εὐάντητον ἀοιδῇ] Prior vox aut inde formata, obvia ſæpe in epilogis Orphicorum; nempe ubi numen illud, cui ſacratus Hymnus, εὐάντητον, ſeu ut *favens* & veluti *occurſu propitium*, initiato ejus ſacris, aut eidem libanti continuo adſit, invocatur. In σπονδαῖς enim ſeu Deorum *libationibus*, Hymnos in eorum laudes cani ſolitos, antea monui ad Inſcr. primi Hymni. Ut vero de aliis Orphicorum locis ſileam, in fine Hymni in hanc ipſam Deam dicitur,

> Ἐλθὲ θεὰ Σώτειρα, φίλη μύσταισιν ἅπασιν,
> Εὐάντητος,
> *Veni Dea Servatrix* ſeu *Salutaris*, *amica omnibus initiatis*,
> *Propitia* ſeu *occurſu fauſta*.

Ubi nempe Ἐλθὲ εὐάντητος, ſicut alibi adhuc in iiſdem Orphicis, nihil aliud, quam quod hic a Callimacho in fine Hymni quo ejuſdem Deæ laudes celebraverat, εὐάντητον uno verbo dicitur; & quo illam eidem Hymno propitiam ac faventem adprecatur. Ἀοιδὴν enim de *hymno* etiam dici, & ἀείδειν pro *hymno celebrare*, antea indicavi ad I. v. Hym. in Jovem. Haud aliter vero, juxta Callimachum hoc loco, chorus μυστῶν ſeu *initiatorum* apud Ariſtophanem Ran. p. 243. Muſam invocat.

> Ἔλθ' ἐπὶ τέρψιν ἀοιδᾶς ἐμᾶς;
> *Veni* ſeu *adſis ad recreandum meum cantum*;

ſicuti idem antea ad Cererem, cui ſacrum erat feſtum, dixerat p. 230.

> Ἄνασσα συμπαραστάτει
> Καὶ σῶζε τὸν σαυτῆς χορόν,
> *Regina* (ut hic Diana μέγα κρείουσα, & ſupra etiam, uti vidimus aliquoties, ἄνασσα) *una adſis*
> *Et conſerva tuum chorum.*

OBSER-

OBSERVATIONES IN HYMNUM IN DELUM.

EIΣ THN ΔΗΛΟΝ ΥΜΝΟΣ] Mirum continuo videri cuipiam poſſet, quod DELUS, exigua nempe Ægæi Maris Inſula, pari hic cum cœleſtibus & majorum gentium Diis, JOVE, APOLLINE, DIANA, PALLADE, CERERE, honore gaudeat; Hymno nempe itidem in eam a Battiade noſtro condito. Cujus rei tamen in iis, qui exſtant etiamnum, vel Orphicis, vel Homeri, vel Homeridarum potius, Hymnis, nullum occurrit exemplum; nec earum quidem Regionum aut Urbium, quæ Deorum alioquin Natalibus haud minus ac *Delus*, celebrabantur. Verum facili utique negotio abſolvi poteſt Callimachus, nec obſcura ejus rei ratio hic reddi: Latonæ ſcilicet, poſt longos errores & denegatam ab aliis, quas adierat, gentibus ſedem, felici partu ſeu Apollinis Γενεθλίοις, non celebrata ſolum fuerat apud veteres *Delus*, unde illud Poetæ Georg. III. v. 6.

Cui non dictus Hylas puer, & LATONIA DELOS?

ſed ſacra etiam ideo (prout ea ab initio hujus Hymni dicitur, & qua de re nos ibidem) habita, & peculiariter quidem nuncupata. Hinc ſingulari quodam & conſentiente populorum in Apollinem ſtudio & cultu, ac in accepti ſcilicet tanti ab hac DELO beneficii memoriam, miſſis undique in eam Inſulam Θεωρίαις ſeu ſolemnibus legationibus; ſtatiſque frugum aut ſacrorum primitiis, ac reliquo apparatu; Choris præterea, Ludis, Agonibus, Hymnis frequentata & conſecrata veluti eadem DELUS. Neque enim id a vicinis ſolum Cycladibus, ſed e tribus mundi plagis, ultimoque etiam Septentrione ſeu ab Hyperboreis factum, tradit hoc ipſo Hymno, & qua de re nos ibidem, Callimachus v. 278. ac ſequentibus, ubi ad *Delum*, inſigni eam in rem loco, ait

Ἀλλά τοι ἀμφιετεῖς δεκατηφόροι αἰὲν ΑΠΑΡΧΑΙ
Πέμπονται; ΠΑΣΑΙ δὲ ΧΟΡΟΥΣ ἀνάγουσι ΠΟΛΗΕΣ
Αἵ τε πρὸς ΗΟΙΗΝ, αἵ θ' ΕΣΠΕΡΟΝ, αἵ τ' ἀνὰ ΜΕΣΣΗΝ
Κλήρους ἐστήσαντο, καὶ οἳ ΚΑΘΥΠΕΡΘΕ ΒΟΡΕΙΗΣ
Οἰκία θινὸς ἔχουσι·

Verum

Verum tibi quotannis decimiferæ ſemper PRIMITIÆ
Mittuntur ſolemniter (ea enim vis ibi vocis πέμπονται) OMNESQUE CHOROS *agunt* CIVITATES;
Quæque ad ORIENTEM; *quæque ad* HESPERUM; *quæque ad* MERIDIEM
Sedes poſuerunt; *& quæ* SUPRA BOREALE
Littus habent domicilia.

Quorum iſtud inſuper, de Hyperboreis nempe *Delum* eo more olim rituque colentibus, magno conſenſu uti nos infra plenius, memorant veteres, Herodotus, Plato, Diodorus, Strabo, Mela, Plutarchus, Pauſanias, Claudianus, Servius. Hinc facti etiam in eadem *Delo* Ludi & Agones ab Athenienſibus inſtituti, quique a loco, ſeu *Delio* dicto inde Apolline, ΔΗΛΙΑ nuncupabantur. Quamquam etiam a Polycrate Sami Tyranno, pulcherrimum certamen in eadem Inſula *Delo*, idque in honorem *Delii* illius Apollinis celebratum, conſultumque ab eo Delphicum Oraculum, utrum ΠΥΘΙΑ, an ΔΗΛΙΑ idem Agon vocandus deinceps foret, reſponſumque ab Oraculo, Ταῦτά σοι καὶ ΔΗΛΙΑ καὶ ΠΥΘΙΑ, *hæc tibi* DELIA *&* PYTHIA, natumque inde proverbium, memoret Suidas, & paullo aliter Apoſtolius Prov. Cent. XVI. 95. Ab Athenienſibus tamen, & quos hanc Inſulam præ aliis frequentaſſe aliunde, ut infra dicetur, conſtat, inſtitutos in eo *Deliacos Ludos* ΔΗΛΙΑ ibidem dictos, eoſque Quinquennales, magno Ionum concurſu celebratos, tradit præclaro eam in rem loco Thucydides l. III. p. 243. ubi nempe de luſtrata ab iiſdem Athenienſibus *Delo* agens, ait, καὶ τὴν πεντετηρίδα τότε πρῶτον μετὰ τὴν κάθαρσιν ἐποίησαν οἱ Ἀθηναῖοι ΤΑ ΔΗΛΙΑ, *tunc quoque primum Athenienſes poſt luſtrationem* DELIA (ſeu *Ludos Deliacos*) *Quinquennalia inſtituerunt*; mox de Jonibus addit & circumjacentibus Inſularibus, ξύν τε γὰρ γυναιξὶ καὶ παισὶν ἐθεώρουν, ὥσπερ νῦν ΕΣ ΤΑ ΕΦΕΣΙΑ Ἴωνες. καὶ ἀγὼν ἐποιεῖτο αὐτόθι καὶ Γυμνικὸς καὶ Μουσικός· χορούς τε ἀνῆγον αἱ πόλεις, *cum uxoribus enim & liberis ad ſpectacula* in Delo *conveniebant, ut nunc Iones ad* EPHESIA (ſeu ludos in honorem Dianæ Epheſiæ). *Hic enim Gymnicum Muſicumque fiebat certamen, & agebant choros civitates.* Immo quod jam priſco Homeri in Apollinem Hymno, de hac Deliaca Ionum panegyri, adductis inde verſibus, qui etiamnum in eodem (nempe Hym. verſ. 146. &c.) leguntur, adſtruit ibidem Thucydides,

Ἀλλὰ σὺ ΔΗΛΩ, Φοῖβε, μάλιστ' ἐπιτέρπεαι ἦτορ,
Ἔνθά τοι ἑλκεχίτωνες Ἰάονες ἠγερέθονται,
Αὐτοῖς σὺν παίδεσσι, καὶ αἰδοίης ἀλόχοισιν
Οἱ δέ σε πυγμαχίῃ, τε καὶ ὀρχηθμῷ, καὶ ἀοιδῇ
Μνησάμενοι τέρπουσιν, ὅταν στήσονται ΑΓΩΝΑ.
Sed tu DELO, *Phœbe, maxime oblectas animum.*
Ubi tibi cum longis tunicis Iones congregantur:
Suis cum liberis & verecundis uxoribus.
Hi autem te pugilum certamine, & tripudio, & cantu
Memores exhilarant, cum dixerint CERTAMEN.

Ea-

Eadem vero ſolemnia cum ΔΗΛΙΑ, tum adfinia iiſdem, ut e Thucydide modo vidimus, ΕΦΕΣΙΑ, ſignantur etiamnum in præclaris nummis. Exſtat enim Commodi nummus, inter eos quos Romæ, ſed necdum divulgatos, in æs pridem incidi curavit princeps tum urbis antiquariorum, & cujus conſuetudine ſum olim in eadem uſus, Franciſcus Gottifredi, in quo autem ſolito Agonum ſeu Feſtorum in antiquis illis monumentis, & qua de re nos alibi, ſymbolo, tria vaſa cum totidem palmæ ramis menſæ impoſita ſpectantur cum inſcr. ΝΙΚΑΙΕΩΝ ΔΕΙΑ. *Nicaenſium Delia*; ΔΕΙΛΙΑ ſcilicet pro ΔΗΛΙΑ, haud inſolita *ει* pro *η* in antiquis monumentis permutatione, ut *Ερμεῖ Σωτῆρει* pro *Ερμῇ Σωτῆρι* Theſ. Grut. xl. 10. & cccxxvii. ac ſimiliter *ἐπειήρανε* pro *ἐπιήρανε* in primo verſu Inſcriptionis Herodis Attici. Immo haud aliter ac viciſſim ΕΦΕΣΗΑ inter alios ibi commemoratos Græcorum Agonas, dicuntur in inſigni marmore Oxon. p. 71. quæ vulgo ΕΦΕΣΕΙΑ vel ΕΦΕΣΙΑ, ſicuti in adducto modo apud Thucydidem loco, & in præclaro inſuper Gallieni nummo, dici conſueverant. Cujus utriuſque nummi, ubi DELIA illa & EPHESIA ſignantur, ac inter rariores etiam habendi icones infra adpoſitas haud ingratas Lectori fore arbitror, & quas in pulcherrimis præſtantiſſimi Morellii noſtri ſchedis, quæ varia Cæſareanorum nummorum, eaque ſingulari induſtria delineata ectypa continebant, mihi olim obſervare licuit,

Neque mirabitur *Deliacos*, ſeu in honorem cum *Deli*, tum Apollinis potiſſimum *Delii* ludos, extra eandem Inſulam, a *Nicaenſibus* Bithynis celebratos, qui non hoſpes plane fuerit in hac omni veteris elegantiæ ac eruditionis penu; ac inde & marmoribus præterea antiquis, novit *Pythia*, ut de aliis ſileam, ſeu Delphicos ſacros eidem Deo ludos, paſſim in aliis quoque Græciæ aut Aſiæ urbibus peragi ſolita, ſicuti *Trallibus*, *Mileti*, *Magneſia*, *Sidæ*, *Pergæ*, *Theſſalonica*, *Hieropoli* aliiſque, & in ipſa quoque, juxta præclarum Regiæ Gallorum Gazæ nummum, *Emiſena Phœnices civitate*, prout de illa loquitur Ulpianus l. 1. c. 15. de Cenſibus. Unde etiam eadem ΔΗΛΙΑ, & quidem e devictorum Athenienſium ſpoliis, a Thebanis celebrata, quod Cl. Meurſii, ubi id feſtum paucis tangit, diligentiam itidem fugit, refert Diodorus Siculus lib. xii. pag. 120, *Τήν τε* ΤΩΝ ΔΗΛΙΩΝ *πανήγυριν ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων συνεςήσαντο*, DELIACAM *quoque panegyrim ex eorum pecunia conſtitue-*

ſtituerunt. Ni tamen in eodem, de quo modo actum, nummo, ut idem ſagax Morellius, a quo ille, uti & a me hactenus non eſt viſus, dubitabat, ΔΕΙΑ forte pro ΔΕΙΛ ſit legendum; ac ita ΚΟΜΟΔΕΙΑ, exeſis nempe prioribus litteris ΚΟΜΟ, in ſuperna nummi parte, ad celebratos, quod ex aliis eorum nummis conſtat, a Nicæenſibus in Commodi honorem ludos reſpiciat. Quod ex ipſius nummi, ſi eo frui quandoque dabitur, conſpectu, liquidius conſtabit. Ex eo cæteroquin gentium in colenda celebrandaque DELO ritu, itidem factum, ut a Ceis Inſulanis rogatus fuerit olim Pindarus, ut Hymnum ſeu Pæana in eam ſcriberet, prout id refert ipſe Lyricus ſub initium Iſthm. Od. 1. ac ubi *Delum* ſimul deprecatur, ut cum bona ejus venia, ei liceat Ἐπινίκιον prius in concivem, Thebanum, nempe Herodotum, pangere.

μὴ μοι κραναὰ νεμεσάσαι
ΔΑΛΟΣ, ἐν ᾇ κέχυμαι;
Ne mihi aſpera ſuccenſeat
DELOS, *in quam ſum* alioquin *effuſus*;

ſe enim poſtea, ut continuo addit, Delo ac Apollini in Cejorum gratiam celebrandis haud defuturum. Quod a Pindaro etiam adimpletum, licet forte ex eo ejus in *Delum Hymno* ſtatuere, cujus meminit, primoſque inde verſus enarrat Philo Qu. Mund. Incorr. p. 960. Διὸ καὶ Πίνδαρος ἐπὶ τῆς ΔΗΛΟΥ φησὶ, χαῖρ' ὦ θεοτίμητε &c. *Unde etiam Pindarus de* DELO *ait*, *Salve o Diis chara*, eamque, ut addit, ab hominibus quidem *Delum*, a Diis autem dici τηλέφαντον κυανέας χθονὸς ἄστρον, *lucidiſſimum nigræ Telluris ſidus.* Haud aliter quoque ac Chalcidenſibus ad Euripum, ᾆσμα πεποιημένον ἐς προσόδιον εἰς Δῆλον, *canticum* nempe, quod appellantes in ſtatis θεωρίαις Delum, iidem pro more canerent, a Pronomo Thebano tibicine factum, tradit Pauſanias lib. x. p. 560. Ut mittam Δηλιακὸν ἐπίγραμμα, cujus meminit Ariſtoteles ad Nicomach. lib. 1. cap. VIII. Adeo etiam, ut a Callimacho haud diſpari utique cauſſa ac inſtituto ſcriptus videatur hic IN DELUM HYMNUS, obitæ nempe ſolemnis id genus, aut a civibus Cyrenæis, aut vero ab iis apud quos agebat, Alexandrinis, in eandem *Delum* θεωρίας. Incertum vero an hujus vel alterius generis fuerit memorata ab Ariſtotele cap. 11. de Poetica Nicocharis ΔΗΛΙΑΣ, de qua hoc unum ex eo conſtat, Poema fuiſſe deterioris notæ, nec dignum proinde de quo ſimus hodie ſolliciti. Id tandem obiter addam, haud inde continuo mihi, ſicuti alioquin noviſſimo eruditiſſimoque Poetices hujus Enarratori, liquere, carmen illud fuiſſe ludicrum Comici Athenienſis Nicocharis; quo nempe ille *Deliorum* mores jocoſe traduxerit. Lubentius enim in doctiſſimi P. Victorii ſententiam concederem, qui ex ipſis Ariſtotelis de eodem verbis, alterius Nicocharis poema illud exſtitiſſe ſtatuit. Ut mittam, quod nec a Suida eadem *Delias* inter alia Comici illius, quæ idem recenſet, dramata adnumeretur; ac præterea, quod alterius operis ΔΗΛΙΑΣ itidem inſcripti, & cujus auctor eſſet Semus quidam Delius meminerit aliquoties Athenæus, & qualem Δηλιάδα in rebus *Deli* ac *Deliorum* enarrandis, non vero iiſdem ſugillandis verſatam, liquet facile

cile ex iis, quæ inde a Naucratita illo referuntur, colligere, ut l. III. p. 109. & l. IV. 173. & alibi, ac inſuper e Stephano in voce Τεγυρα, ac de quo mox, ad verſ. 6.

V. I. *Τὴν ἱερὴν*] *Sacra* dicitur *Delus* in limine hujus Hymni peculiari nempe ac propria, quod modo innueram, huic Inſulæ appellatione; uti vel e Dicæarcho liquet in vita Græciæ p. 181. ed. Hoeſch. Δῆλος ΙΕΡΑ Νῆσος λεγομένη, *Delus* SACRA *Inſula dicta*, & prout ad Apollinem dicitur, Δῆλον ὃς ἔχεις ΙΕΡΑΝ, *Delum, qui* SACRAM *obtines* ab Ariſtophane Θεσμοφ. p. 784. ac ab Orobio poſt expulſos ab eo ex Inſula Delo Athenienſes in Epigrammate, quod apud Athenæum legitur lib. V. p. 215.

ΤΗΝ ΙΕΡΑΝ ὅτε ΝΗΣΟΝ Ἀθηναῖοι κεκείριζον,
Dum SACRAM INSULAM *Athenienſes vaſtabant.*

Quod proinde de eadem expreſſit Maro Æn. l. III. v. 73.

SACRA *mari medio colitur gratiſſima Tellus.*

Ita Ariſtides Panathen. p. 329. ἀλλὰ καὶ ΔΗΛΟΣ ἀνεῖται τοῖς θεοῖς, *ſed eſt quoque ſacra Diis* DELUS. Unde *ἱεροὶ* ab ipſis etiam Perſis habiti Deli incolæ; prout de Dati Darii claſſis præfecto narrat Herodotus lib. VI. cap. XCIV, quod Delios ejus metu profugos redire juſſerit ſecuros, eos adfatus, *ἄνδρες* ΙΕΡΟΙ, *τί φεύγοντες; viri* SACRI, *quid fugitis?* ſe enim & ſua ſponte, quod addit, & Regis juſſu, neque regionem, neque incolas ejus ullatenus læſurum: addita ejus rei ratione, *ἐν ᾗ χώρᾳ οἱ δύο θεοὶ ἐγένοντο, in qua regione duo Dii ſunt nati. Sacra* proinde appellata hæc Delus ſeu tanquam *θεόδματος divinitus condita*, ut illa a Pindaro vocatur Olymp. Od. VI, & qua de re infra; ſeu potius quod eadem Apollini, qui in ea natus ferebatur, *ſacra* vulgo haberetur, ac ideo ſtatæ ac ſolemnes *θεωρίαι* ſeu *ſacræ legationes*, non a vicinis ſolum Cycladibus, de quibus mox, ſed ab Athenienſibus etiam aliiſque, immo ex omnibus, qua de re obiter paullo ante, ac infra ſuo loco plenius, mundi partibus, Delum quotannis miſſæ. Unde dicti Athenis, qui illud munus e *ſacrorum* apud eos *miniſtrorum* ſeu *κηρύκων μυστικῶν* genere obibant, cum *ἱεροποιοὶ* apud Pollucem p. 402, tum nominatim *Δηλιασταὶ*, uti illud e priſcis non ſolum Grammaticis, Harpocratione ac Heſychio, ſed præterea ex Athenæo conſtat l. VI. p. 231. Navis autem, quæ eoſdem devehebat, *ſacra* quoque ac *θεωρὶς* appellata, uti illa etiam dicitur hujus Hymni v. 313. *θεωρίδος ἱερᾶς Φοίβου* &c. & qua de re pluribus ibidem. Adde, ut vel *ſacram* inde *Delum* habitam continuo liqueat, quod luſtrata ſolemni ritu ab iiſdem Athenienſibus fuerit hæc Inſula; mortuorum etiam monumenta ab iis inde ablata; edictumque ne in poſterum aut mori, aut vero mulieri parere in eadem liceret; ſicuti hæc tradit Thucydides l. III. p. 242. aut juxta Strabonem l. X. p. 486. ut mortuum in Delo ſepelire aut cremare nefas olim fuerit vel canem etiam alere. Hinc de Juliano ait Ammianus l. XXII. c. XII. quod *circumhumata corpora*, quæ nempe erant ad Caſtalium fontem, *ſtatuit transferri eo ritu, quo Athenienſes Inſulam purgaverant Delon.* Unde de *ſacra Delo* audiendus adhuc Ariſtides, Serm. Sacr. IV. p. 583. ἀνεῖ-

τοι

τον μὲν εἰς ΔΗΛΟΝ, ἔπειτα εἰς Μίλητον ἀπεσώθημεν, ἀμφοτέρας ΙΕΡΑΣ Ἀπόλλωνος· ἄξιον δὲ καὶ τοῦτο ἀποδοῦναι τῷ Ἀπόλλωνι ΔΗΛΙΩ τε καὶ Σωτῆρι, *in* DELUM *primum, deinde Miletum ſumus expoſiti, utramque Apollini* SACRAM. *Quin etiam hoc Apollini* DELIO *nempe ac Servatori retribuendum eſſe &c.* Quæ ſingula ſatis utique arguunt, cur ἱερὴ in limine hujus in eandem *Delum* Hymni, ac inſuper Νησάων ἁγιωτάτη *Inſularum ſanctiſſima* dicatur infra v. 275. id nempe non ornatus ſolum cauſſa factum, prout de ſimili ΙΕΡΑΣ elogio aliis ſubinde Inſulis aut locis (uti infra Δώτιον ἱρὸν dicitur v. 25. Hym. in Cerer.) tributo notant veteres Pindari Enarratores Pyth. Od. IV. p. 232. ubi ἱερὰν νᾶσον de *Thera* dixit Lyricus, ac monent iidem ἐγχωρεῖ δὲ καὶ κόσμου χάριν ἐγκεῖσθαι τὸ ἐπίθετον, *poteſt autem fieri, ut ornatus cauſſa ponatur hoc epitheton.* Sicut nempe Ταίναρον ἱερὸν dixit mox in eodem carmine Lyricus p. 237, & ἱερᾶς Σικυῶνος, Nem. Od. IX. p. 414. Quod ſæpe a Latinis etiam ac Romano Lyrico inter alios factum, ut *ſacri cuſtode Tarenti* lib. I. Od. XXVIII. &c. Quo referri itidem poſſunt antiquæ variarum urbium in earundem nummis, Syriæ imprimis ac Phœniciæ, ut *Apameæ, Damaſci, Bybli, Tyri, Sidonis, Gabalorum*, & plurium id genus inſcriptiones, cum eodem illo ΙΕΡΑΣ elogio. Ut nunc mittam, Apollinis Oraculum in eadem Delo, de quo poſtea adhuc dicendi erit locus, & quod de Antiocho Epiphane tradit Livius lib. XLI. cap. XX. *ſed & Delum aris inſignibus, ſtatuarumque copia exornavit*; aut quod eandem Inſulam, ob loci religionem, ἀτελῆ *immunem* a tributis & vectigalibus Romanos conſtituiſſe, tradit Polybius Exc. Legat. CIV. p. 933.

V. 2. Ἀπόλλωνος κουροτρόφος] Prout eadem Delus rurſus infra dicitur verſ. 276. mox autem verſ. 10. ejuſdem Dei Τιθήνη, ac inde a Claudiano in Prob. & Olybr. Conſul. verſ. 185.

Ad loca NUTRICIS *jam non errantia* DELI:

ipſe autem Apollo, tanquam illius Τιθήνης ſeu Κουροτρόφου *alumnus* apud Statium vocatur Theb. lib. III. v. 439.

DELE *times, magnique fidem teſtaris* ALUMNI.

Unde Ἀπολλωνιὰς etiam dicta *Delus* apud Pindarum, Iſthm. Od. I. & de eadem Æneas in eam Inſulam appulſus apud Virgilium Æn. l. III. verſ. 79. *veneramur Apollinis urbem.* Non ergo Latona ſolum, cujus puerperium hoc Hymno celebratur, κουροτρόφος a Theocrito dicta Idyll. XVII. verſ. 50, ſed Apollinis etiam *alma nutrix* hæc Delus, cujuſque ille, ut infra dicitur verſ. 274, γλυκὺν ἔσπασε μαζόν, *dulcem traxit mammam*, vera proinde κουροτρόφος, ſicuti *Tellus* eo nomine apud Athenienſes olim culta; ut liquet ex Ariſtophanis Θεσμοφ. p. 783, ubi præco fauſta verba, non Cereri modo ac Proſerpinæ &c. ſed καὶ τῇ κουροτρόφῳ τῇ Γῇ, *& altrici juvenum Terræ*, ac præterea e Suida, qui legem Athenis ab Erichtonio latam tradit, qua jubebantur huic *Almæ* Deæ ſeu *Telluri* κουροτρόφῳ ante alia Numina immolare. Quo reſpexit proinde Proclus in Platonis Timæum l. IV. p. 283. καθ' ἣν (τάξιν) καὶ πάτριον Ἀθηναίοις ΚΟΥΡΟΤΡΟΦΟΝ αὐτὴν (γῆν) ὑμνεῖν, καὶ ἀνησίδωρον, ὡς καὶ ἀνιεῖσαν τὰ φυτὰ, καὶ τὰ ζῶα, καὶ τρέφουσαν, *juxta quod munus, receptum erat apud*

Athenienſes κουροτρόφον eam ſeu *Almam Nutricem ac donorum datricem celebrare; nempe tanquam emittentem plantas & animalia, eademque nutrientem.* Immo nec *Tellus* duntaxat, vel *Ceres*, ſed *Venus* etiam, obvia itidem hujus appellationis ratione, eodem κουροτρόφου nomine invocata legitur apud Athenæum l. XIII. p. 542, ac ſimiliter hujus Apollinis ſoror *Delia*, cum in Orphicorum Εὐχῇ, nempe Νύμφην κουροτρόφον οὐρεσιφοῖτιν, *Nympham juvenum* ſeu *puellarum altricem montivagam*; tum alibi nempe Hym. in eandem, βροτῶν κουροτρόφε δαίμων, *hominum alma nutrix Dea dicitur.* Mitto, ut de κουροτρόφῳ Εἰρήνῃ ſeu *alma Pace* ab Heſiodo, quod notum, dicta ſileam, κουροτρόφον Ἐλπίδα, *ſpem juvenum altricem* a Pindaro eleganter appellari, prout ejus ea de re verba, quæ apud illum hodie, quod equidem meminerim, non leguntur, refert Chryſoſtomus Serm. ad P. Infidel. p. 183. Tom. VI. edit. Savil.

V. 3. Κυκλάδες αἳ νήσων ἱερώταται] Mirum continuo videri poteſt, *Cycladas* hic a Poeta dici *Inſularum in mari maxime ſacras*, quum ex iis tres tantum aut quatuor, *Ceus* puta, *Naxus*, *Parus*, & *Andrus*, quod agnoſcit etiam de iis agens Strabo l. X. p. 487, commemoratione fuerint dignæ; ac unde de iiſdem *Cycladibus* agens Statius, ait Achilleid. l. I v. 205. *Hinc ſpreta Myconos, humiliſque Seriphos:* quædam etiam ex iis, ut eadem *Seriphus*, & quibus, ut ex Strabone liquet, adnumerata ab aliis *Gyarus*, ſcopuli nempe eſſent ac viles loci, exulum apud Romanos, ſeu deportatorum in Inſulas infelicia receptacula: aliæ autem darentur *Inſulæ*, quæ ut reliquis decoribus, ita hac etiam religionis ſeu ſolemnis in iis Numinum cultus laude, longe potiores viderentur. Talis utique *Creta*, non minus ſolum Jovis, ſed plerorumque Numinum incunabulis, juxta Diodorum l. V. p. 233. celebrata; *Rhodus Veneris filia*, & ſolis ſponſa a Pindaro dicta Olymp. Od VII, delubris præterea, aris, ſignis Deorum, quod vel ex Ariſtide in Rhodiaca liquet, undique olim florentiſſima; ut de *Sicilia*, *Cypro*, *Eubœa*, *Icaro* præterea, quæ Dianæ præ cunctis Inſulis dilecta dicitur Hym. ſuperiori v. 187, *Samo*, Junonis in ea cultu, quod antea etiam vidimus, inclyta, aliiſque ſileam eo proinde, ſacri nempe Deorum cultus, nomine, quod aliunde & ex priſcis earum monumentis adhuc conſtat, haud parum olim commendatis. Adeo, ut ſtatuendum illud hic foret, longe aliam fuiſſe ac diverſam harum *Cycladum*, quod de pleriſque tamen haud liquidum, eamque valde commendabiliorem, Callimachi, quam ſequutis mox ætatibus, conditionem; aut potius, quod illud ab eodem Poeta, & quæ vera eſt etiam ejus rei ratio, ſub initium hujus in Delum Hymni, continuo dicatur, ob ſolemnem nempe & religioſum cultum, quo eædem *Cyclades* hanc Delum, quam circumdabant, ac unde nomen etiam dicuntur nactæ, proſequebantur. Ammianus Marcellinus l. XXII. cap. VIII. dicit *Cycladas ideo ſic appellatas, quod omnes ambiant Delon, partu Deorum inſignem.* Illius vero earundem Cycladum ſolemnis in eandem Delum cultus, teſtis luculentus ejus rei Strabo, & cujus locus proinde meretur hic adſcribi lib. X. p. 485. ἔνδοξον δὲ ἐποίησαν αὐτὴν (Δῆλον) αἱ περιοικίδες ΝΗΣΟΙ καλούμεναι ΚΥΚΛΑΔΕΣ, καθ' ἃ τιμὴν πέμπουσαι δημο-

δημοσίᾳ θεωρὺς τε, κὴ θυσίας, κὴ χορὺς παρθένων, πανηγύρεις τε ἐν αὐτῇ συνάγυσαι μεγάλας, *celebrem* (Delum) *fecerunt circumjacentes* INSULÆ CYCLADES *dictæ, honoris cauſſa mittentes ſacras legationes, tum victimas & chores Virginum, ſolemneſque ibi & magnos agitantes conventus.* Immo quod jam ante indicaverat Thucydides, eo loco, quem ſupra, de *ſacra* nempe Delo dicta adtigimus l. III. p. 242. ac ubi hæc præterea leguntur, ἦν δέ ποτε καὶ τὸ πάλαι μεγάλη ξύνοδος ἐς ΤΗΝ ΔΗΛΟΝ, τῶν Ἰώνων τε καὶ ΠΕΡΙΚΤΙΟΝΩΝ ΝΗΣΙΩΤΩΝ, dein χορούς τε ἀνῆγον αἱ πόλεις &c. *Fuit autem & priſcis temporibus* IN DELO *frequens Jonum & accolarum in* INSULIS CIRCUMJACENTIBUS (h. e. Cycladibus) *habitantium conventus; nam & civitates choros ibi agebant.* Ubi veteres Critici, περικτίονες εἰσὶ καὶ ἀμφικτίονες οἱ περιοικοῦντες, h. e. *circum circa habitantes*, hæ nempe, de quibus agitur, aliæque Jonii vel Ægæi Maris Inſulæ. Id quod tradiderat jam ante Herodotus, qui Νησιώτας τε καὶ Ἴωνας, *Inſulanos* & *Jonas*, cœtus ſolemnes in Delo inſtituiſſe, ac decantaſſe ibi Hymnos ab Olene Lycio, de quo infra v. 305, conditos, memorat l. IV. c. XXXV. Quod commune eorundem Jonum ac Inſulanorum, & in iis harum maxime *Cycladum*, inſtitutum, haud mirabitur, qui adverterit haſce ab Jonibus ſeu Jonis, Xuthæ & Creuſæ filii poſteris, inhabitatas, ut id dicitur apud Euripidem Jon. v. 583.

Κυκλάδας ἐποικήσουσι, Νησαίας πόλεις,
Cycladas incolent, Inſulares urbes,

ſeu in iiſdem Inſulis conditas, & quarum alioquin aut plerarumque ex iis Οἰκιστὴν fuiſſe Cretenſem Minoa eumque primum, ejectis inde Caribus, Colonias in eaſdem Cycladas deduxiſſe, tradit Thucydides l. I. p. 4. ed. Wechel. Harum autem *Cycladum* in *Delo* ob ſtatos in ea ac ſolemnes earundem choros & Panegyres, ſtata etiam erant ac peculiaria domicilia; ſicuti in Cejorum in *Delo* ἱστιατορίῃ ſeu *cœnaculi* prope Artemiſium, Dianæ nempe ibidem Sacellum, meminit d. l. Herodotus, ἀγχοτάτω τοῦ Κηΐων ἱστιατορίου, *proxime Cejorum cœnaculum.* Unde ab iiſdem Cejis, & qua de re jam ante, exoratus olim Pindarus, ut iis chorum in Delum pro more mittentibus, Hymnum ſeu Pæana in Delum, quem iidem nempe ibi χορεύοντες accinerent, vellet condere. Ut jam hic mittam *Cyclada* de hiſce *Cycladibus* in genere dictam, ſicuti apud Senecam Hercul. Oet. v. 803. *& voces* CYCLAS *excepit omnis.* Immo ipſa *Delus* una quippe e Cycladibus, *Cyclas* etiam, ut potiori adhuc præ reliquis jure, appellata, in medio quippe earum ſita, ſicut de eadem infra Callimachus v. 200. Ἔστης δὲ ἐν μεσσηγοῖ, *conſtitiſti vero in medio*, ac Ἱστίη præterea ſeu Ἑστίη dicta ſub finem hujus Hymni, & qua de re nos ibidem.

V. 4. τὰ πρώτιστα φέρεσθαι, ἐκ Μουσέων] De primatu hujus Inſulæ *Deli* pluribus infra agitur v. 16. & ſequentibus, ubi ea de re dicendi erit locus. A Muſis vero eundem ſibi, ob natum ſcilicet apud ſe, & celebratum primo Deum Μουσαγέτην, prout ille in Orphicis pridem dictus, continuo tribui, jure quodam ſuo flagitare dicitur hic Delus; ac proinde iiſdem *Muſis* velut accinentibus, Hymnum in eam hic a Poeta pangi.

V. 6. *λοεσέ τε καὶ σπείρωσε*] Quod utrumque a deabus factum dicitur in Hymno Homerico in hunc Apollinem v. 112. &c. Sicuti ſupra de Jove recens nato Hym. in eundem v. 32. *τόθι χρόα φαιδρύνασα Ῥεῖα, τεὸν σπείρωσε*, *tum corpus ſuum perpurgans, o Rex, illud faſcиs involvit*, nempe mater Rhea. Quam vero laudem, ut Cretæ ereptam, ibi Arcadiæ tribuit Callimachus, ita tunc *loti* primum a partu *& faſciis involuti*, quod hic dicitur, in *Delo* Apollinis, eidem Inſulæ Bœoti ſeu vero Apollo ipſe, derogabant. Auctor enim Plutarchus de Oracul. defect. p. 412. ejectis Inſula Deliis, Pythio Oraculo Græcos admonitos, ut locum, in quo natus eſſet Apollo, inveſtigarent; mirantes eoſdem, quod illic alibi, quam in Inſula Delo quæreretur, tandem apud Tegyræos Bœotos natum eum ductu ejuſdem Oraculi, deprehenſum. Cui conſona etiam tradit idem Auctor in Pelopida p. 286. Apollinis nempe *Τεγυραίου* Templum & Oraculum prope Orchomenum exſtitiſſe, ubi genitus Apollo ferebatur, vicinum autem eidem montem Delum. A quo proinde, non autem a *Delo* Inſula, idem *Δηλίου* ſeu *Delii* nomen (quamquam retragantibus præter alia Deliorum nummis, in quibus velut *ἐπιχώριος* ea ΔΗΛΙΟΥ appellatio illi tribuitur,) foret arceſſenda. Qua de re, ſeu traditis hiſce aliiſque Apollinis natalibus videri poteſt alius Auctor, & quidem Delius, de quo antea ad hujus Hymni lemma, apud Stephanum in *Τέγυρα*, nempe *Σῆμος δὲ ὁ Δήλιος, τὴν Ἀπόλλωνος γένεσιν, οἱ μὲν ἐν Λυκίᾳ, οἱ δὲ ἐν Δήλῳ, οἱ δὲ ἐν Ζωστῆρι τῆς Ἀττικῆς, οἱ δὲ ἐν Τεγύρᾳ τῆς Βοιωτίας φασίν. ὅθεν καὶ Τεγυραῖος Ἀπόλλων*, *Semus autem Delius ait; Apollinis natales alii in Lycia, alii in Delo, alii in Zoſtere Attica, alii in Tegyra Bœotia tradunt. Unde etiam Tegyræus Apollo.* Quibus addi inſuper debuit Epheſus, ſive Ortygiæ apud eam lucus, ubi Latonam partu gravidam edidiſſe Dianam & Apollinem, ab Epheſiis apud Tacitum dicitur Annal. l. III. c. LXI. Pro inſula tamen Delo, ut Apollinis ſcilicet natalibus & cunis decorata, ſeu pro tali certe a Gentilibus vulgo habita, militant indeltæ eidem Inſulæ, variæ, & de quibus adhuc infra, ac ſingulares prærogativæ, ſicuti ſacræ illæ, de quibus paullo ante ac infra pluribus, in eam miſſæ aliarum Gentium *θεωρίαι*; dicta *Deliaca* deſtinata eam in rem apud Athenienſes navis; ſtationes ſolemnes in eadem Delo variarum civitatum ac populorum; conventus; chori; ludi *Deliaci*; veterum præterea poetarum, & qui pro antiquiſſimis Græcorum Theologis vulgo habiti, Pæanes ea de re & Hymni; ipſa denique DELII Apollinis appellatio, atque inſculpta publico, quod modo innui, Deliorum ære, aliiſque *ſacra* inde etiam habitæ illius Inſulæ monumentis; & qua de re, præter ante memorata, dicetur adhuc ſuo loco, ac prout *Δαλογενὴς* idem invocatur in veteri Hymno, cujus aliquot verſus adducuntur ab Ariſtotele Rhetor. l. III. c. CXXVI. Adde vero hiſce, quæ de gemina Latonæ prole, poſt partum non in Delo inſula, vel in Bœotia, ſed in Xantho Lyciæ fluvio *abluta*, ex Antonino Liberali, & aliunde notamus ad verſ. 4. hujus Hymni.

Ibid. *Καὶ ὡς θεὸν ὕμνοις ἀγείρῃ*] Altera nempe cauſſa cur a Muſis *primatum* ſibi inter Inſulas deberi vult hic Delus, quod non ſolum nati

Apol-

Apollinis fuiſſet, uti ea de re jam dictum, *κυροτρόφος*, ſed præterea, quod eum *prima* pro *Deo* ſibi *celebrandum* duxerit; atque ita reliquis Inſularibus in cultu hujus Dei omnino præiverit. Qua prærogativæ alioquin laude, non nati ſolum apud ſe, ſed ſacrati primum juxta Dianam Apollinis, inniti videas, dicto paullo ante apud Tacitum loco, Ephesum; & ſimiliter alias ejuſdem tractus urbes, ac Cyprum quoque ob repertas apud ſe primum & conſtitutas hujus vel alterius Numinis religiones ac ceremonias. Quæ etiam ratio extitit, cur *περὶ πρωτείων* ſeu de *primatu* contendiſſe ſubinde inter ſe claræ olim ejuſdem Regionis urbes leguntur; ſicut Nicomedia ac Nicæa in Bithynia apud Dionem Pruſæum Orat. XXVIII, aut Epheſus, Smyrna, Pergamus, apud Ariſtidem ſerm. de Concord. T. II. p. 302, & præterea apud Philoſtratum Vit. Soph. l. 1. p. 558. &c. Unde inſculpta paſſim in earundem, aliarumve etiam Urbium aut Regionum, nummis, illa Deorum Dearumve, quorum cultu & ſacris ex paſſim nobilitabantur, ac unde etiam aliquid præcipuum ſibi adrogabant, fana & ſimulacra; additaque etiam ſubinde iiſdem locis vel ΠΡΩΤΩΝ, vel uti paullo ante diximus, ΙΕΡΩΝ, vel ΝΕΩΚΟΡΩΝ, ſed de quibus nos alibi, elogia. Illud unum addam, aliud de hoc Apolline, qui hic ſcilicet in Delo natus, ac *primum pro Deo celebratus* dicitur, ſtatuiſſe Plutarchum in Pelopida p. 286, ubi eundem non inter Deos, instar Bacchi & Herculis ex hominibus factos, tradit exſtitiſſe, *ἀλλὰ τῶν ἀϊδίων καὶ ἀγεννήτων*, *ſed inter ſempiternos & ingenitos*. Verum quibus hodie non abunde nota veterum Gentilium in eorum *θεολογυμένοις*, maxime in prædicanda vel enarranda ſuorum Numinum origine ac natura, non dicam ſolum impietas, ſed mira inſuper varietas, diſſenſio, & ineptiæ.

V. 7. Ὡς Μοῦσαι τὸν ἀοιδὸν, ὃ μὴ Πίμπλειαν] Citatur hic verſus a Tzetze ad Lycophronem p. 53. ac prout hodie ibidem legitur,

> Ὡς Μοῦσαι τὴν ἀοιδὴν, ἣν μὴ Πίμπλειος ἀείσῃ,
> Ἔχθουσι,
> *Ut Muſæ cantum, quem Pimpleus non canit,*
> *Oderunt.*

Sed quæ ibidem abeunt a lectione hujus apud Callimachum verſus ſunt plane nauci, nec eundem, quem licet ſequens locus, *τὼς Φοῖβος, ὅτις Δήλοιο λάθηται*, *ſic Phœbus eum* (odit) qui *Deli obliviſcitur*, omnino exigit, efficiunt. Mitto, quod apud Græcos, non Πίμπλειος, ſed Πίμπλεια, ut hic apud Callimachum & Lycophronem d. l. Strabonem p. 410. &c. ac inde apud Horatium l. 1. Od. XXV. *Pimplea* dicebatur, & ſimiliter apud Statium Silv. l. 1. carm. IV, *Excludit Pimplea ſitim*, & rurſus l. II. carm. VI. *Et ſuperat Pimplea ſitim*, ubi in priori loco editur *Pimplæa*, quaſi ob metrum, & quomodo *Pimplæum montem* legas hodie apud Catullum carm. CIII; quum alioquin Πίμπλεια non Πιμπλαία a Græcis diceretur. Reſtituendus proinde apud Tzetzem hic verſus, prout in ſcriptis & editis Callimachi libris hactenus legitur; aut Grammatici illius eo citando, quod & alias illi contigit, incuria eſt merito culpanda.

V. 9. Δήλῳ οἴμης ἀπεδάσσαο] Οἴμην de *cantu* ſeu *carmine* ſæpe a Poetis dici tralatitium, non adeo de voce οἶμος, de qua ſupra actum ad Hym. in Jovem v. 78. Inde vero προοίμιον non ſolum, ſeu φροίμιον, *preludium* in cantu apud Æſchyl. Agam. v. 838, ſed etiam de *Hymno* ipſo dicitur; ſicuti apud Thucydidem de eo, quem ab Homero in Apollinem, & qui etiamnum exſtat, ſcriptum refert l. III. p. 243. δηλοῖ δὲ μάλιστα Ὅμηρος, ὅτι τοιαῦτα ἦν, ἐν τοῖς ἔπεσι τοῖς δὲ, ἅ ἐστιν ἐκ ΠΡΟΟΙΜΙΟΥ Απόλλωνος, *quod autem hæc ita ſe habuerint, Homerus imprimis declarat his verſibus, qui ſunt ex Hymno Apollinis*, nempe a verſ. demum 146. ejuſdem Hymni & ſequ. Adde quod συνοίμιον ὕμνον ἀείδειν, apud Apollonium l. II. v. 161. dicitur h. e. συνῳδὸν juxta veteres ejus Enarratores, ſeu *conſonum Hymnum canere*.

V. 11. ἀνεμώεσσα καὶ ἄτροπος] Scilicet juxta illud Maronis de eadem Inſula Æn. l. III. v. 77.

Immotamque coli dedit, & contemnere ventos.

E duabus vero hujus vocis ἀτρόπου, quas hic tradunt Scholia, ſignificationibus, priorem arripuit Interpres πεζογράφος, nempe pro ἀκίνητος ſeu *immota*; poſteriorem autem Vulcanius, pro *aſpera* ſeu *inculta*, & quam in notis tuetur. Conſultius tamen putem priorem, & quomodo Delum a Virgilio vocatam ſupra vidimus, amplecti, tum quod eam ibi Thucydidis auctoritate adſerunt, priora in hunc locum Scholia, qui nempe magnum terræ motum enarrare adgrediens, dixerit adeo ingentem eum fuiſſe, ut ipſa etiam Inſula Delus fuerit commota. Exſtat vero ille graviſſimi Auctoris locus Hiſt. l. II. p. 104. ed. Wechel. ubi inter futurarum rerum prodigia illud refertur, ἔτι δὲ ΔΗΛΟΣ ἐκινήθη ὀλίγον πρὸ τούτων, πρότερον ΟΥΠΩ ΣΕΙΣΘΕΙΣΑ, *præterea* DELUS *etiam paullo ante hæc tremuit, quæ* NUNQUAM ANTE MOTA FUERAT. Quamquam id Medici etiam ſeu Perſici belli temporibus, ut vere ibi ad Thucydidem notant veteres ejus Enarratores, contigiſſe, & quidem pro magni portenti loco tradat Herodotus lib. VI. c. XCVIII. ΚΑΙ ΠΡΩΤΑ ΚΑΙ ΥΣΤΑΤΑ τὰ μέχρι ἐμέο ΟΥ ΣΕΙΣΘΕΙΣΑ, *ad meam uſque ætatem tunc &* PRIMUM *&* POSTREMUM COMMOTA. Quibus conſona refert Plinius de eadem Inſula l. IV. c. XII, *ſola motum terræ non ſenſit. Ad M. Varronis ætatem Mucianus prodidit bis concuſſam*; & ſimiliter Calliſthenes apud Senecam l. VI. Natur. Qu. c. XXVI. ſicut jam ad Plinii locum notarunt viri docti. Ut proinde haud mirum ſit, hic *ventoſam* dici eandem *Delum*, & ſimul tamen *immotam*, ſeu ſolitis terræ motibus, inſtar aliarum Maris Ægæi Inſularum, haud obnoxiam. Unde immiſſa a Neptuno gravi in Ægæum tempeſtate, metuiſſe ſibi, ne eadem forte percuteretur, immotam alioquin Delon, tradit eodem, de quo paullo ante loco, Papinius Theb. l. III. v. 438,

Ipſa tuo Mycono, Gyaroque revelli,
DELE *times:*

quam tamen *inſtabilem* dixit alibi idem Statius Achill. I. 388. *nec inſtabili fama ſuperabere Delo*, nempe quod ante natum in ea Apollinem, πλαγκτὴν ſeu *errabunda* eadem, uti infra vocatur v. 274; exſtitiſſe crederetur.

Adde

Adde hic inſuper, quod quamquam *aſpera* eſſet hæc Inſula, prout de ea adducto jam ad lemma hujus Hymni loco Pindarus, & in Argonauticis Orpheo tributis ſimiliter v. 1354. Δήλῳ ἀπὸ κραναῆς, *Delo ab aſpera*, ac rurſus in Orphicis Hym. in Latonam, κραναῇ ἐνὶ Δήλῳ, ac inde etiam δυσήροτος ſeu *ad arandum difficilis*, uti infra dicitur v. 268; non proinde tamen foret, ut in poſtremis ad hunc locum Scholiis notatur, ac arripuit, ut dixi, Vulcanius, plane ἀγεώργητος ſeu *inculta*. Quod, ut alia nunc mittam, abunde redarguit ſequens Euripidis locus, Iphig. Taur. v. 1235,

> Δηλίαις ἐν καρποφόροις
> Γυάλοις,
> *Deliaca terra in fertilibus*
> *Vallibus.*

V. 12. Αἰθυίης] *Mergis* perviam dicit hanc Inſulam *Delum*, ut ea proinde fuerit juxta illud Maronis l. v. v. 128, *apricis ſtatio gratiſſima* MERGIS. Αἰθυιῶν quidem, non tam de *mergo*, quam de *fulica* ab eodem poeta dici, ſeu ita Arati de αἰθυίᾳ locum verti Georg. l. I. v. 36, notat ad Solinum ὁ πάνυ, qui tamen ibidem αἴθυιαν in genere de *mergo* intelligi, atque ita etiam a Lucano eandem reddi, ibidem agnoſcit. τὰ θαλάσσια autem ſive *maritima loca* incolentem αἴθυιαν, notavit Ariſtoteles Hiſtor. An. l. VIII. c. III. ac unde Nereides dicuntur ab Apollonio l. IV. v. 966.

> Ἔνθ' αἱ μὲν κατὰ βένθος ἁλίγκιαι αἰθυίῃσι,
> *Ubi quidem fundum mergis ſimiles* ſubierunt.

Inde etiam, & quod hæc illuſtrat, juxta marinas coturnices, in adjacente ad unum ex Iſtri oſtiis Achillis Inſula, copioſum αἰθυιῶν proventum exſtare, tradit Arrianus in Periplo Ponti Euxini p. 133. poſtrem. edit. E quo Arriani præterea loco conſtat diverſam eſſe, quod viderunt alii, αἴθυιαν ab ἐναλίῃ κορώνῃ ſeu *marina coturnice*; quas pro eadem haberi tradit ad hunc locum Vulcanius. Quamquam utraque eſſet ex earum avium genere, quas Inſulares, ſeu τὰς ἐν ταῖς νήσοις διατριβούσας, *in inſulis verſantes*, dicit ad Aratum de iis agentem, Theon. Διοσημ. v. 186. Augurium vero futuræ tempeſtatis ex αἰθυίαις ſeu *fulicis*, juxta Virgilium, vel *mergis*, e mari ad littora ſeu in ſiccum confugientibus capi, poſt Aratum Διοσημ. v. 187. tradiderunt Maro dicto Georg. loco, Lucanus l. I. v. 503, Perſius Satyr. VI. v. 3, & Plinius l. XVIII. c. XXXI.

V. 14. ἀπομάσσεται ὕδατος ἄχνην] Locum hunc, quem ſatis difficilem tradit Anna ἐλλογιμωτάτη, haud male expreſſit Vulcanius, *late ſpumanti aſpergine tundit.* Απομάσσειν nempe ſeu ἀπομάττειν, quod Græcis proprie, ut notum, *abſtergere* aut *purgare* denotat, & ἀποψᾶν ab antiquis Criticis redditur; quandoque etiam luto aut alia quapiam re *illinere*, ut apud Demoſthenem de Corona, idque juxta uſum ſimplicis μάττειν, quo nempe dicitur, τὸ ἀναμιγνύναι, καὶ φυρᾶν, καὶ εἰς ἓν συνάγειν, *miſcere, pinſere, & in unum cogere*, ut notant eruditi Comici Enarratores Equit. p. 388. Unde ab eodem Comico, cum προσμάττω, pro *adjicio, conglutino*, tum Αχιλλείων ἀπομάττειν ibidem dicitur p. 337. h. e. juxta

eoſdem Criticos *præſtantiſſima hordea*, quæ Ἀχίλλεια dicebantur, *ſubigere*, ſeu iis *veſci*; h. e. ut iidem notant, *publici in Prytaneo victus fieri participem.* Quamquam ut obiter, nec alieno ad eam rem loco, id notem, Ἀχίλλειον juxta Heſychium diceretur etiam de *ſpongia, qua oculi absterguntur*, ſicut apud eundem Comicum legitur in eodem dramate v. 343. τῶ ὀφθαλμῶ περιψῆν, mox ἐμῶ πρὸς τὴν κεφαλὴν ἀπέψω, *in caput abſtergo meum*, a Criticis autem ibidem, περιψῆν, ἀντὶ τῦ καταμάσσειν, ἀποσπογγίζειν, ac proinde περίψημα ab Apoſtolo 1. Corinth. iv. 13 quod *ramentum* Beza, & *rejectamentum* Eraſmus, ab aliis etiam *ſpongia*, ut a viro doctiſſimo Iſ. Voſſio ad Catullum p. 98. ſtatuatur, haud aliena utique a veteri ad eum Apoſtoli locum Scholiaſtæ gloſſa, quæ hanc vocem explicat de re ipſa, qua ſordes absterguntur. Ita etiam ἀπομάγματα ab Hippocrate de Medico cap. 11. dicuntur ὀθόνια & σπόγγοι, *lintea* & *ſpongia*, quibus oculi, ut ibidem erit, aut vulnera deterguntur. Apud Theophraſtum vero de Lapidibus circa finem, gypſi uſus potiſſimum præſtare dicitur, πρὸς τὰ ἀπομάγματα, quod *in ſimulacris & ſigillis* vertit ibi Interpres, ſicut nempe ἐκμαγεῖον ſubinde a Platone aliiſque ſumitur, non de ſigillis quidem, ſed de expreſſo ſigillis aut aliunde ſimulacro: ἀπόμαγμα vero cum de *ſpongia*, aut alia re ad abſtergendum, ut modo dictum, idonea; tum de re ad *illinendum* apta, prout eo Theophraſti loco debet illud intelligi, a verbo nempe ἀπομάττεσθαι, eo ſenſu, ſicut paullo ante vidimus, ab Atticis uſurpari ſolito. Quod adſtruit etiam Harpocration, apud quem legitur in voce ἀπομάττεσθαι, *obductos gypſo* (γύψῳ καταπεπλασμένοι) Titanas, ne manifeſti fierent, dum Bacchum dilaniarent. In priſcis autem Philoxeni gloſſis, ἀπόμαγμα, *Cermentarium*, & rurſus *Cermentarium* ἀπόμαγμα, ubi vox illa *Cermentarium* nihili omnino, nuſquam certe alibi legitur, & cujus loco proinde *Cæmenterium* ſeu *Cæmentum* Gallis *ciment*, haud aliena a tradita modo vocis illius ἀπόμαγμα ſignificatione licet ibi opinari, ac prout alibi in iiſdem gloſſis, *cæmentum*, χάλιξ, γύψος redditur. Exſtat vero alius ejuſdem Theophraſti locus, ſed in cujus explicatione in diverſa abeunt Interpretes, nempe de Cauſ. Pl. l. vi. c. xxxix. ubi ἀπομάγματα τῶν δακτυλίων, *abſtergimenta digitorum* vertit Gaza; alii, ut e Fœſii œconomia obſervo in voce ἐκμάξαι, & quibus ille favere ibidem videtur, *ab annulis expreſſa ſimulacra*; in Heinſiana vero editione, & cui alii jam præiverant, ut ex eodem Fœſio liquet, *paſtillorum ſtrigmenta*, ſeu, ut mallem, *paſtillorum confectiones*, aut *illitus*. Agit nempe ibi Theophraſtus de iis, quæ odorem potiſſimum ſuſcipiant ac ſervent, qualia non deceat eſſe, ut ibidem ait, neque arida nimis, neque nimis liquida, additque opportune eam in rem ἀλλὰ δεῖ καθάπερ ἀπομάγματα τῶν δακτυλίων, μέσην τινὰ ἔχειν κρᾶσιν, *ſed oportet, ut ſicut paſtillorum confectiones aut illitus, medium habeant temperamentum.* Quales nempe *paſtilli*, qui δακτύλιοι ab Hippocrate, juxta Galenum in Expoſitione gloſſarum illius Medicorum Antiſtitis appellati, iique *orbiculares* ſeu κύκλοι, τροχίσκοι, ac proinde non adeo a forma oblonga inſtar *digiti*, prout alioquin id genus *paſtilli* a forma orbiculari iilis τροχίσκων vulgo aut κυκλίσκων nominibus

nibus dicti ſunt, alii vero *τρίγωνοι* ſimiliter, quos vel ex eodem Galeno obſervarunt jam viri docti; alii vero ab ovata figura aut a forma panis aliter vocabantur. Unde poſteriori etiam ævo dicti *φοινικοπάστιλλοι*, *paſtilli*, tanquam in modum *dactyli* ſeu palmæ fructus conformati; ut iſtud e Zozimo Panopolitano monuit *ὁ πάνυ* ad Solinum p. 396. ult. ed. Ad quæ referri inſuper debet Heſychii de hac voce *δακτυλίος* notatio; *δακτύλιος, φαρμακίτης, ὃν οἱ φαρμακοπῶλαι εἰώθασι πιπράσκειν ἀντὶ φαρμάκου*, h. e. *δακτύλιος ad medicamenta ſpectans, quem Pharmacopola ſolens vendere pro medicamento*. Sed quam in rem, ſeu ad dictum Theophraſti locum, unice faciunt Hippocratis verba de Natur. Mul. cap. CV. *καὶ μὴ ὑγρὸν πάνυ ποιεῖ, ἀλλ᾽ ὡς* ΕΚΜΑΣΣΕΣΘΑΙ ΔΑΚΤΥΛΙΟΝ, *& non valde liquidum medicamentum facit, ſed ut* PASTILLUS EFFINGI *poſſit*, ut bene a Fœſio vertitur hic locus, non ut ab aliis, nec in ea etiam quamquam cæteroquin accurata, quæ in Batavis prodiit, Hippocratis editione, verba redduntur, *ſed ut digiti effingi poſſent*. Proprium vero id horum *paſtillorum*, cum ex iis Hippocratis verbis, tum aliunde conſtat, maxime ex eorum genere, qui ad illinendum formabantur, ut illi contriti humore quopiam, poſtea aliquantum exſiccarentur; atque ita nec liquidi nimis, nec minus aridi iidem forent. Adde, quod ex odoribus ſive odoratis plantis vel ſuccis, croco, myrto, nardo &c. crebro ii effingerentur; ſicut de *paſtillo e croco*, eoque fronti illinendo videas apud Galenum l. 11. c. 11. de Compoſ. Medicam. *κατὰ τόπους*. Ex hiſce autem plana videtur mens Theophraſti, ubi opportuno id genus paſtillorum exemplo, naturam eorum, quæ odores ſuſcipere ac retinere valent, nempe ne aut liquida nimis, aut nimis arida ſint, ſed mediæ cujuſdam temperationis, abunde videtur comprobare. Opportune etiam eam in rem adhibuit Theophraſtus vocem *ἀπομάγματα*, prout *ἐκμάττεσθαι δακτύλιον*, *effingi paſtillum* dixit adducto loco Hippocrates; nempe qui digitis ſeu manibus formari ac *ἀναπλάττεσθαι* vulgo dicebantur, & quomodo Galenus indicato modo loco ait, *ἀνάπλαττε τροχίσκους*, *effinge paſtillos*, & quidem ubi de paſtillis ad illinendum agitur, pro tradita jam ante apud Atticos vocis *ἀπομάττεσθαι* & *ἀπόμαγμα* ſignificatione, ac proinde juxta illud, quod a Statio dicitur Achill. l. 1. v. 332.

> *Qualiter artificis victura* POLLICE *cera*
> *Accipiunt* FORMAS.

Quamquam, ne quid diſſimulem, illa etiam de qua ſupra hujus apud Theophraſtum loci tradita ab aliis explicatio, nempe *ἀπομάγματα τῶν δακτυλίων, expreſſa ab annulis ſimulacra*, neque a nativa verborum illorum ſignificatione, neque a ſenſu etiam illo, de quo ibi agitur, abludat: de iis nempe, quæ dum effinguntur mediæ inter humidum ac ſiccum temperationis eſſe oporteat. Unde etiam pridem, ac ante vitam eandem illam horum verborum, quam nunc in Oeconomia Fœſii forte animadverto, explicationem, ad oram mei Theophraſti *impreſſiones ſigillorum* eadem ibi verba *ἀπομάγματα τῶν δακτυλίων* verti debere notaveram. Ut mittam, quod pro *δακτυλίων* ab aliis *δακτύλων* legitur in adductis paullo ante Hippocratis verbis, ac inde quoque alia, ut jam vidi-

mus, adferatur ejuſdem loci explicatio: tum præterea, quod ipſa vox *δακτυλίων*, pro *paſtillis* inter Hippocratis gloſſas, ſeu peculiares illi dictiones a Galeno referatur, neque ab aliis e veteribus eo ſenſu dicta eadem occurrat. Immo, ut hoc addam, quod vulgatam alioquin apud Græcos Medicos vocem *τροχίσκοι* de *paſtillis*, & cujus tamen ante Galenum exempla non adtulere hactenus, qui hoc agebant, viri docti, Fœſius in Oeconomia, Gorræus in Definitionibus ſeu Lexico Medico, aliique e recentioribus, aut veteris cæteroquin Helleniſmi promi condi, eam, inquam, vocem alibi apud ipſum Theophraſtum obſervarim, nempe Hiſt. Plant. l. IX. c. X. ubi de panacis radice ait inter alia, *εἶτ' οἴνῳ δεύσαντες τροχίσκους ποιοῦσιν*, *vino deinde eam ſubigentes, paſtillos formant*. Ea autem ſeu obvia alioquin, ut ad Callimachum redeam, *abſtergendi* ſignificatione, vox illa *ἀπομάσσεσθαι* ab eodem hic ſumitur, ut nempe dicat Icarii maris plurimam ſpumam circa Deli Inſulæ littus *abſtergi* quaſi & purgari, ſeu *in unum ibidem cogi*, ac in littus ejici, pro tradita poſtremæ vocis *μάσσειν* vel *ματτεῖν* a Græcis, uti vidimus, Comici Enarratoribus, ſignificatione, nempe *εἰς ἓν συνάγειν*. Ὕδατα enim Ἰκαρίου ἄχνην, de *maris ſpuma* potius dici, quam de *alga*, quamquam eadem huic loco ratio conſtat, omnino putem, ſicut adducto ab Anna eruditiſſima Homeri loco Odyſſ. E. v. 403. juxta vetera ad eum Scholia, & quomodo *ἁλὸς ἄχνην* *maris ſpumam* dixit itidem Nicander Alex. p. 164. aut vero *οἰνωπὸν ἄχνην*, *vini ſpumam*, Euripides Oreſt. v. 115. Unde *ἀπομάσσεσθαι* etiam per *ἀποῤῥυπτεῖν* hic commode reddunt Scholia, h. e. *ſordes*, *marinam* nempe *ſpumam abſtergere*, vel *expurgare*; ut proinde haud opus ſit eandem vocem hic in *ἀποῤῥυπτεῖν* continuo mutare. Ad quam præterea vocem *ἀπομάσσεσθαι*, hic a Callimacho adhibitam, ſpectat itidem ea, quam notavit hic Anna *ἐλλογιμωτάτη*, pro *menſuram abſtergere*, ſeu *abradere* eidem vel demere, quod menſuræ supereſt, illius verbi ſignificatio; ea ſcilicet, quam expreſſit Theocritus Idyll. XV. v. 95. *μή μοι κενεὰν ἀπομάξῃς*, *non mihi vacuam*, chœnicem nempe menſuræ, ut notum, genus *abſterges* ſeu *abrades*, h. e. *demenſam eam ad tuum lubitum non mihi præbebis*, ſicuti verum ejus loci ſenſum primus erudite eruit ac Luciani teſtimonio confirmavit vir magnus D. Heinſius. Quam etiam horum apud Theocritum verborum explicationem adſtruit vir ſummus de Modo Uſurar. p. 164. quamquam eam, ut novam ibidem obtrudat, & cujus mentem non viderint priores Interpretes; quam tamen præter Heinſianas ad eum Syracuſani Vatis locum notas p. 367, indicaverat ibidem vetus Scholiaſtes, qui ea Theocriti verba appoſite reddit, *μή μοι κενὸν τὸ μέτρον ἀποψήσῃς*, *non mihi vacuam menſuram abrades*; atque juxta illud Theophraſti Charact. περὶ βδελυρ. *μετρεῖν αὐτὸν τοῖς ἔνδον τὰ ἐπιτήδεια σφόδρα ἀποψῶν*, *metiens ipſe domeſticis ſuis neceſſaria*, ſeu *demenſum abradens*, & quæ ibidem notavit Caſaubonus. Alio quidem, quod prætermitti hic non debet, ſenſu, eadem voce *ἀπομάσσεσθαι* uſus erat Cyrenæus hic vates, eo nempe verſu, qui ab Athenæo ſub initium operis refertur, *τρὶς δὴ ἀπομαξαμένοισι* &c. quo ad veterem & ſacram expiandi ac luſtrandi ritum reſpici, notavit ibidem *ὁ πάνυ*, ac præterea ad Theophraſti Cha-

ract.

ract. p. 304; & quo ſenſu etiam voce ἀπομαγμάτων uſus Sophocles in Captivis apud Harpocrationem,

> Στρατοῦ καθαρτὴς κἀπομαγμάτων ἴδρις,
> *Luſtrator exercitus, & expiationum peritus*, non *abſtergimentorum*,

ut ibi Interpres. Quo ſpectat Heſychii gloſſa, ἀπομάγματα, περιθειώματα, *luſtrationes per ſulphur*. Adeo ut ex hiſce plures emergant diverſæ haud parum, neque proinde, ut ſubinde ab Interpretibus factum, inter ſe confundendæ, harum vocum ἀπομάτ]εσθαι vel ἀπόμαγμα ſignificationes; nempe illud pro *abſtergere*; *conglutinare* vel *illinere*; *effingere* ſeu *imprimere*; *abradere demenſum*; *purgare* ſeu *expiare*; & inde ἀπόμαγμα ſimiliter *ſpongia*; *ſtrigmentum*; *res ad conglutinandum* aut *illinendum apta*; vel quæ *effingitur*; *luſtratio* denique, ſeu *purgatio*. Unde voce ἐναπομάτ]εσθαι uſus eſt haud ſemel Chryſoſtomus, modo pro rem aliquam in animo *imprimere*, ut Homil. XXVII. Tom. VI. ed. Savil. p. 226. καὶ ἤθη, καὶ ῥήματα γυναικεῖα εἰς τὴν ἑαυτῶν ἐναποματτόμενοι ψυχὴν, *mores & verba mulierum in animo ſuo imprimentes*; pro *abſtergere* autem, Serm. XXXV. in Lazarum T. V. pag. 228. τῶν ῥινῶν ῥεῦμα συνεχῶς ἐναποματτόμενοι, *narium profluvium continuo abſtergentes*.

V. 15. Ἰχθυβολῆες ἁλίπλοοι] Sic ἰχθυβόλῳ μηχανᾷ de Neptuni *tridente* dixit Æſchylus Sept. Theb. v. 134. Ut vero ἁλίπλοοι dicuntur hic *piſcatores*, ita etiam *nautæ* apud Apollonium Rhod. l. III. v. 1328. μέγα λαῖφος ἁλίπλοοι ἐστείλαντο, *magnum velum nautæ dimittunt*.

V. 16. Πρώτῃσι λέγεσθαι] Non de Urbium ſolum inter ſe, unius nempe aut diverſarum quandoque Regionum, & qua de re nos accurate alibi, ſed integrorum quoque Populorum *primatu* ſæpe olim actum, ac ratio ejuſdem habita legitur. Hinc de ſervato ordine Urbium aut Populorum Græciæ, qui fortiter contra Perſas pugnaverant ad Platæas, & quorum nomina inciſa erant in ſigno Jovis ab iiſdem Populis dedicato in Olympia, videri poteſt Pauſanias l. V. p. 332. &c. Ut notas mittam Athenienſium, & Lacedæmoniorum, potiſſimarum quondam Græciæ gentium, de illo Primatu contentiones, & quorum poſtremos non cum Græcis ſolum reliquis, ſed & cum Macedonum Regibus perpetuo περὶ πρωτείων decertaſſe tradit Strabo l. VIII. p. 365. Sed de his πρωτείοις ſeu *primatibus* Urbium aut Populorum, & qua prærogativæ laude illas ſubinde in antiquis eorum nummis ornari cernimus, nunc agendi non eſt locus. Id unum hic notandum, quod Inſulæ *Delo*, præ aliis nempe Inſulis, *primatum* hic tribuat Callimachus, ob Latonæ in ea, de quo pluribus infra, puerperium, ac editum ibi ſacratumque primo Apollinem; quodque illa Inſula ideo in peculiari hujus Dei tutela haberetur; ac inde, uti jam ante vidimus, pluribus prærogativis ornata fuerit eadem Delus, quod teſtatur etiam Strabo l. X. p 485. Τετίμηται δὲ ἐκ παλαιοῦ διὰ τοὺς θεοὺς, ἀπὸ τῶν χρονικῶν (MSS. ἡρωϊκῶν) ἐξαρχθεῖσα, *antiquitus in magno fuit hæc Inſula honore propter Deos* (Apollinem nempe ac Dianam) *jam a Saturni* (ſeu *Heroicis temporibus*) *exaltata*; perhiberi enim, ut addit, Latonam partus doloribus ſolutam, ibi Apollinem ac

Dia-

Dianam in lucem edidiſſe. Quo ſpectant inſuper ea, quæ mox tradit de inſigni hujus Inſulæ celebritate, eaque aucta, maxime poſt everſam a Romanis Corinthum, mercatoribus undique eo adlectis immunitate Templi ac Portus opportuno ex Italia & Græcia in Aſiam navigantibus ſitu, de quo etiam Maro l. III. Æn. v. 80. *hæc feſſos tuto placidiſſima Portu, Accipit*; ac præterea e ſolemnibus in eadem conventibus, qui ἐμπορικὸν quid haberent. Reſtaurata vero a Romanis Corintho, ſubdit idem Geographus, Athenienſes Inſula potitos, ſacra ſimul & mercaturam diligenter in eadem procuraſſe. Quibus etiam conſona quæ apud Pauſaniam de eadem Delo itidem leguntur, quam tradit l. III. p. 207. olim totius Græciæ Emporium extitiſſe, alibi nempe lib. VIII. 209. τὸ κοινὸν Ἑλλήνων ἐμπόριον, *commune Græcorum Emporium* itidem vocat. Immo, quod de eadem ut totius Orbis Emporio, ait de ære agens, quod in Delo præſtantiſſimum proveniebat, Plinius l. XXXIV. c. II. *antiquiſſima æris gloria Deliaco fuit*, MERCATUS IN DELO CONCELEBRANTE TOTO ORBE. Quæ ſingula egregie illuſtrat præclarum & antiquum marmor *Deliacum*, ex eadem nempe Inſula ante annos haud ita multos advectum, cujus inſcriptionem, quamquam quibuſdam in locis mutilam, vulgarunt viri bene de his antiquitatibus meriti, Sponius Miſcell. p. 343. & Wehlerus Itiner. Anglic. edit. p. 54. Complectitur vero illa *Pſephiſma* ſeu Decretum profectum a *Synodo* ſive conventu *Mercatorum & Nauclerorum in Delo*, in honorem cujuſdam Dorothei; ac ubi in fine inſcribitur hinc Δῆμος Ἀθηναίων, *Populus Athenienſium*, qui ratum nempe illud habuit, quique habitabat, ut aliunde notum, ac vere ibi monuit Cl. Sponius, in Delo; illinc ἡ Σύνοδος τῶν Τυρίων Ἐμπόρων καὶ Ναυκλήρων, *Synodus Tyriorum Mercatorum & Nauclerorum*. Quæ tamen decora amiſit eadem Inſula, dum poſtea miſere a Mithridatis ducibus vaſtata, urbeque ſolo æquata, ut tradit itidem Strabo l X. p. 486. & Pauſanias l. III. p. 207, ea ſub Romanorum primo, poſtea Athenienſium poteſtate, deſerta ferme ac inops deinceps remanſit; adeo, ut de ea ſuo jam ævo nullo loco habita, dixerit Tertullianus de Pallio c. II. *cum inter Inſulas* NULLA JAM DELOS; *arena Samos*.

V. 17. ὁππότ' ἐς Ὠκεανόν τε καὶ ἐς Τιτηνίδα Τηθὺν] Haud magnopere hic verti cenſeo, ut vel recepta in Callimacho lectio retineatur, ὁππότε, aut vero ut cum eruditiſſimo Tanaq. Fabro legatur ὅππως pro ὁππότε. Neque enim prius illud ſenſu carere, ſi locus recte attendatur, exiſtimo. *Titanis* autem dicta hic *Tethys*, ſicuti ab Ovidio Faſt. l. V. v. 81.

Duxerat Oceanus, quoniam Titania, Tethyn.

Quod eadem juxta *Oceanum*, fratrem nempe ſimul & conjugem, hic commemoratum, e Cœlo ac Tellure genita, præter Heſiodum a Platone præterea dicatur in Timæo: *Titanes* autem dicti fuerint Cœlo ac Tellure ſati, ut apud Æſchylum Prom. v. 205.

Τιτᾶνας, Οὐρανοῦ τε καὶ Χθονὸς τέκνα,

Titanas Cœli & Telluris liberos.

Unde Τιτηνίδα eandem *Tethyn* dixit etiam Lycophro p. 46.

Γραῖαν ξύνευνον Ὠκεανοῦ Τιτηνίδα,

Annu

Anum Titanidem, Oceani conjugem,

ubi conſuli poteſt Tzetzes; & ſicuti inſuper inter Titanas feminas *Tethys* juxta Rheam, Themim &c. a Diodoro adnumeratur l. v. p. 334. Hinc Τιτανὶς appellata itidem *Themis* apud dictum modo Tragicum Prom. v. 873. & alibi juxta eundem, Phœbe Τιτανὶς, ἄλλη παῖς Χθονὸς, *Titanis alia Telluris filia.* Eumen. v. 6. & quomodo Τιτηνὶς Μήνη, *Titanis Luna*, quæ eadem cum *Phœbe* legitur apud Apollonium Rhod. l. IV. v. 54. Quamquam *Tethyn*, non pro *Telluris* filia, ſed pro *Tellure* ipſa, ac inde etiam Τηθὺν, quaſi *Nutricem*, h. e. Τιθήνην, dictam obſervent veteres Critici ad Homeri Iliad. Σ. v. 201. Quam notat etiam, ſicut alteram ejuſdem vocis, eamque magis obviam (& de qua ſupra ad v. 44. Hym. in Dian.) pro *Oceano* ipſo ſeu *mari* ſignificationem, ad eundem Poetæ locum Euſtathius p. 978. Τηθὺν τὴν κοινὴν τροφὸν Γῆν, dein αὕτη καὶ ὁ Ὠκεανὸς, *Tethyn communem Nutricem Terram* &c. *ipſa etiam Oceanus*, & quomodo de *extremo mari* dixit Orpheus ſeu Onomacritus Argon. v. 333. καὶ Τηθύος ἔσχατον ὕδωρ. Verum quid per hanc *Tethyn* intellexerint priſci naturæ conſulti, aut ut eos ſubinde veteres vocant, οἱ θεολόγοι, omnium optime docebit Proclus l. v. in Timæum, ubi varias refert de eadem opiniones, ac inter alia p. 293. Τὴν δὲ ΤΗΘΥΝ, οἱ μὲν τὴν ὑγρὰν αὐτὴν οὐσίαν φασίν· οἱ δὲ τὴν πολυμετάβολον φύσιν· οἱ τὴν τοῦ παντὸς εὐθημοσύνην· ὁ δὲ θεῖος Ἰάμβλιχος, ποιητικὴν διάθεσιν εἶναι αὐτὴν, τὴν ἐν τῷ ἐνεργεῖν δραστήριον ὑποτίθεται κατάστασιν. TETHYN *autem quidam dicunt eſſe ipſam humidam naturam; alii vero naturam plurimum mutabilem; nonnulli univerſi concinnam ordinationem: divinus autem Jamblichus ſupponit eſſe illam effectricem diſpoſitionem*, ſeu *in operando promptam ac efficacem conſtitutionem.* Quibus addit in ſequentibus, unde dicta ſit eadem TETHYS, nempe juxta traditam a Platone in Cratylo ejuſdem vocis, quamquam parum probabilem originem, ac ejus præterea ab Oceano diſcrimen, τοῦ μὲν Ὠκεανοῦ πᾶσαν κίνησιν γεννῶντος ἀθρόως θείαν, νοερὰν, ψυχικὴν, φυσικήν· ἡ ΤΗΘΥΣ οὖσα διακριτικὴ τῶν κινήσεων τῶν ἔνδον καὶ τῶν ἔξω, καλεῖται Τηθὺς διϊττῶσα καὶ διηθοῦσα τὰς ὑλικὰς ἀΰλων κινήσεων, *quum vero Oceanus omnem motum gignat promiſcue, divinum, intelligibilem, animalem, naturalem*, TETHYS *autem ea ſit, quæ diſcernit motus internos & externos, ideo inde etiam dicta, quaſi percribans & percolans materiales motus ab immaterialibus.* Quæ loca ideo obiter hic adſcribere non piguit, ut vel inde eorundem Platonicorum in explicandis veterum Poetarum θεολογουμένοις multiplex varietas aut etiam ἀπορία eluceſcat. Hic vero, ut id poſtremo addam, circa eandem *Tethyn* & *Oceanum* congregari Inſulas, & Chorum agere fingit Callimachus, tanquam filias nempe circa patrem Oceanum ac matrem, uti ab Homero vocatur, Tethyn; & quibus conjugibus, *Mare* ſimul ac *Terram* deſignari modo diximus.

ἔξαρχος ὁδεύει] Nempe in Inſularum circa Oceanum & Tethyn Choro dux ejuſdem dicitur hic *Delus*, ſeu, ut vulgo Græci, κορυφαῖος. Notum enim cum ἄρχειν, ἄρχεσθαι, tum compoſita ἐξάρχειν, κατάρχεσθαι, dici de iis, qui in veterum ſacris & choreis primi canendo aut ſaltando

tando etiam, juxta Ariſtarchum apud Athenæum l. IV. p. 180. auſpicium reliquis faciebant. Ita ἔξαρχος Βρόμιος *Chori Dux* ſeu *præſultor* Bacchus, dictus ab Euripide Bacch. v. 141. & ἐξάρξω μολπὰν *exordiar cantilenam*, Troad. v. 148. Apud Sophoclem Antigon. v. 160. Βακχεῖος ἄρχοι, h. e. juxta Criticos ibidem, ἄρχοι τῆς χορείας, *Bacchus Choream incipiat.* Sic apud Pauſaniam l. v. p. 322. Ἀπόλλων ἐξάρχων τῆς ᾠδῆς, *cantu præeunte Apolline*, & apud Pindarum Nem. Od. 11. p. 344. ἀοιδιμελεῖ δὲ ἐξάρχετε φωνῇ, *ſuaviſona autem auſpicamini voce.* Quo ſenſu κατάρχομαι adhibuit etiam haud ſemel Euripides, ut Hecub. v. 684. κατάρχομαι Νόμων Βακχείων, *incipio Nomos Bacchicos*, & alibi Andromach. v. 1199. Qui vero *primatus* hic inter Inſulas Delo tribuitur, ad ea, quæ ad verſ. 1. & 16. diximus de ejuſdem Inſulæ celebritate, & magna olim loci religione, referri unice debet.

V. 19. Φοινίσσης μετ' ἴχνια Κύρνος ὀπηδεῖ] Mirum inter Inſulas maris mediterranei ſecundum *Corſicæ* locum hic tribui, qui nec magnitudinis, nec fertilitatis, aut aliorum decorum intuitu, ei videbatur competere, præ Sicilia utique, Creta, Cypro, & vicina eidem, quæ mox ſequitur, Sardinia. Unde eadem etiam *Corſica* in ſextum demum locum, magnitudinem Inſulæ quod ſpectat, poſt Sardiniam nempe, Siciliam, Cretam, Cyprum, Eubœam, a Scylace rejicitur in fine Peripli, ubi in μεγέθη Νήσων, *magnitudines Inſularum* tangit, & a Diodoro ſimiliter lib. v. p. 297; ab Appiano autem in Syriacis p. 3. in octavum demum locum, poſt Rhodum nempe adhuc ac Lesbum, præter memoratas modo Inſulas. Quum alioquin eadem tertio loco poſt Siciliam & Sardiniam collocetur, cum a Strabone l. II. p. 123, tum in verſibus, qui ex Alexico (forte Alexide) Comico a Conſtantino Imp. referuntur Imp. Orient. l. II, & Euſtathio in Dionyſium p. 83. Et quamquam idem Diodorus, ubi de hac agit *Corſica* l. v. p. 295, eam a proventu reſinæ, ceræ, mellis, & buxi, ac præterea a juſtitia & humanitate incolarum, præ aliis barbaris populis commendet; haud eo minus illa a Strabone l. v. p. 224. & a Seneca in eam relegato Conſol. ad Helv. cap VI. ob cœli inclementiam, ſoli aſperitatem, rerum ad vitam ſuſtentandam penuriam ac feritatem incolarum, traducitur, eaque inde etiam *terribilis*, *barbara* & *horrida* appellari meruit in Catalectis veterum Poetarum ab illuſtri Scaligero vulgatis l. I. p. 198. Ut mittam, quod de eadem Inſula tradit Procopius Bell. Got. l. IV. cap. XXIV. in Corſica, quæ Κύρνος olim dicta, νάνους ſeu *puſillos* homines, & armenta equorum paullo grandiora ovibus dari. A quibus nempe recedit hic Callimachus, qui primum eidem *Corſicæ*, poſt ſacram, & quam laudandam hoc Hymno ſuſceperat, *Delum*, locum continuo tribuit; eamque, ut addit, οὐκ ὀνοτήν, *non vituperandam* indigitat. Qua occaſione illuſtrandus ac emendandus Theophraſti de eadem Inſula locus, male hactenus a librariis ac ab interpretibus acceptus. Exſtat ille H. Pl. lib. v. cap. IX, ubi poſtquam arborum ad fabricandas naves magnitudine ac pulcritudine, nullo loco, quod iis alioquin ſupra reliquam Italiam excellebat, habendum præ Corſica Latium dixiſſet, addit ΚΥΡΝΟΝ μὲν ὤν, εἶτα διὰ ΤΗΝ ΟΝΗΣΙΝ, εἶτα καὶ

τὸ

τὸ ἔδαφος, καὶ τὸν ἀέρα πολὺ διαφέρει τῶν ἄλλων, CORSICA *quidem, ſeu ratione* UTILITATIS, *ſeu etiam ratione ſoli & aeris, locis plurimum cæteris præcellit.* Ibi enim in prioribus verbis perperam hactenus διὰ τὴν ἄνεσιν, ſeu juxta Gazam, *ratione laxationis*, nullo equidem idoneo ſenſu legitur & explicatur, maxime ubi denſam & confertiſſimam, præſtantiſſimis id genus arboribus hanc Inſulam, & e quibus navim quinquaginta velis inſtructam a Romanis fabricatam tradidiſſet, quibus hæc, quæ modo adtuli, verba continuo ſubdit præclarus Auctor. Hæc autem, ut eadem emendavi, cum proxime accedunt ad editam ibi vocem, quamquam diverſiſſimo utriuſque ſenſu, ὄνησιν pro ἄνεσιν; tum hunc Callimachi locum egregie illuſtrant, ac inde etiam lucem mutuantur, Κύρνος ἐκπδεὴς οὐκ ΟΝΟΙΗ, *Corſica ſequitur, haud vituperanda.* Unde inſuper abunde refellitur τοῦ πάνυ Jul. Scaligeri ad eundem Theophraſti locum animadverſio, ubi ἐν τῇ Κυρσικῇ, pro ἐν τῇ Κύρνῳ legendum credidit; quaſi nempe pro Κύρνος vulgo a Græcis, ab indigenis autem ſeu a Pœnis, uti ea de re mox, Κορσὶς vel Κορσικὴ, & inde a Romanis *Corſica* ſit appellata. Qua de re proinde, ſeu diverſis adeo de eadem Inſula veterum narrationibus, haud aliud ſtatuendum occurrit; niſi non videri omnem Diodoro, Inſula quippe haud valde remota oriundo, ac unde ei *Siculi* nomen, fidem abrogandam, dum Corſicæ bona prædicat; neque etiam mirum ſi ab Auctore longius diſſito, qualis hic Cyrenæus vates, & qui Alexandriæ floruit, ac poſt graviſſimum Auctorem Theophraſtum, qui eadem ferme ætate (is paucis enim annis, antequam floruit ſub Philadelpho Callimachus, deceſſerat) idem de illa judicium tulit, magna quoque de eadem, & ſi ei parum alioquin nota, quod Sardiniæ etiam aliiſque remotioribus Inſulis contigit, opinio foveretur. Cur autem Φοινίσσα ſeu *Phœniſſa* dicatur hic eadem *Corſica*, docebit ὁ πάνυ Bochartus de Colon. Phœn. l. I. c. XXXVI. ubi ex Herodoto, Polybio, Floro, aliiſque Scriptoribus; a Pœnis eandem Inſulam, haud minus ac vicinam Sardiniam, olim inhabitatam; utraque etiam Græca illius Inſulæ nomina, Phœniciæ eſſe originis obſervat, Κύρνον nempe ſeu Κύρνον a קרנות *Keranoth*, multis nempe promontoriis, ut de ea Auctores, anguloſa; κορσὶς autem eadem ·חרש *Chorſi*. quaſi *ſylvoſa*, ſicuti de eadem Inſula veteres itidem ſunt locuti. Certe a *Libyæ inquilinis*, ὑπὸ τῶν Λιβύων, h. e. a Poenis, dictam eandem Inſulam Κορσικὰν *Corſicam*, tradit Pauſanias l. x. p. 639. Quo præterea opportune referas, quod Κόρσεια apud eundem Auctorem l. x. p. 577. ſeu Κορσεῖαι, juxta Scylacem, dictum fuerit prope Thebas Bœotias, Phœniciæ, ut aliunde notum, originis, oppidum; illudque vicino luco ſeu ſylva conſpicuum, πολισμαί ἐστι Κορσεῖα, ſeu Κορσεῖαι (ut iſtud jam e Scylace vidit ad eum locum Palmerius) ὑπὸ δὲ αὐτὸ δένδρων ἄλσος οὐκ ἡμέρων, πρῖνοι τὸ πολὺ εἰσίν, *oppidum eſt Corſea, infra quod lucus ſylveſtrium arborum, ilicum magna ex parte.* E quibus etiam, ſeu ob *Phœniciam* vel *Punicam* dictam hic *Corſicam*, abunde liquet, haud opus omnino cum viro docto, qui primus hunc Poetam Latine vertit & explanavit, ſtatuere, Callimachum hic ad *Sardiniam* potius, de qua mox agitur, & quæ a Pœnis fuerit inhabitata.

quam

quam ad *Corſicam* reſpexiſſe. Gloſſam vero, quæ hic in Scholiis legitur, merito explodit, dicto loco laudatus modo Bochartus, & quæ ſtare nullatenus poteſt, Κυρνὸς, ἡ νῦν Τύρος καλουμένη, *Corſica, qua nunc Tyrus dicitur.* Adeo, ut pro Τύρος ibi Κορσὶς omnino legendum videatur: Κυρνὸν nempe a Callimacho dici, quæ poſtea, & eo quidem ævo, quo hæc Scholia fuerunt conſcripta, Κορσὶς *Corſica* vocabatur. Quibus conſona omnino dixerat Dionyſius Perieget. v. 458.

> Καὶ ἀπειρέσιος εἰν ἁλὶ ΚΥΡΝΟΣ,
> Ἥν ῥά τε ΚΟΡΣΙΔΑ φῶτες ἐπιχθόνιοι καλέουσιν,
> *& immenſa in mari* CYRNO,
> *Quam* CORSICAM *viri indigenæ appellant.*

A ſciolo proinde aliquo, qui Κύρνον a Callimacho Φοινίσσαν dici hic animadvertit, illud egregium gloſſema, Κυρνὸς, ἡ νῦν Τύρος, pro Κορσὶς, continuo profluxit.

V. 20. *Μάκρις Ἀβαντιάς*] *Eubœam* his duabus vocibus deſignari, indicant Scholia, quæ nota ſunt & antiqua quidem illius Inſulæ nomina, unde poſtremum quod adtinet, Εὔβοια, Ἀβαντὶς, retenta nempe ſimul priſca appellatione, Εὐβοίης ἔντοσθεν Ἀβαντίδος, *intra Eubœam Abantida*, ab Apollonio dicitur l. IV. v. 1135, ab Homero autem Ἄβαντες appellati, neque aliter *Eubœenſes*, prout obſervat Strabo l. x. p. 445. Μακρίδος vero nomen, poſt Trojæ excidium, ab *Abantibus* inditum eidem Inſulæ, notant eruditi Apollonii Enarratores ad l. IV. v. 1175. ubi nempe Μακριδίης appellatione, eandem ibi a Poeta ſtatuunt deſignari. Id autem hæſiſſe *Eubœæ* nomen, non a *Macride* Nympha & Ariſtæi filia, Bacchi juxta eundem Apollonium, qui paullo ante ejus rei meminerat (nempe v. 1133. &c) non autem Junonis, ut ad Stephanum tamen notat doctiſſimus Holſtenius, Nutrice, ſed ab ejus *longitudine*, præter antiquos Geographos, aperte etiam innuunt Comici verba, ubi ille de eadem ait Νεφελ. p. 135.

> Ἥδ' παρατέταται ΜΑΚΡΑ πόῤῥω πάνυ,
> *Ecce valde longe protenditur*, ſeu *in multam longitudinem.*

Tertia autem hic inter Inſulas, & poſt *Corſicam* quidem ac *Lesbum* collocatur; in antiquis autem Poetæ verſibus ab Euſtathio, de quibus ſupra adductis p. 83. quinta itidem, ante Cyprum ſcilicet & Lesbum, refertur. Occurrunt vero, ut obiter hoc addere liceat, antiqua illius Inſulæ numiſmata, tum apud Goltzium, tum in hac Electorali Gaza, cum bovino capite, quæ & nominis, Εὐβοίας nempe, originem abunde arguunt, non ab Jo quidem in vaccam converſa, & Epaphum eo ſcilicet in tractu enixa, ſed a frequentibus in eadem Inſula paſcuis. Inde etiam illa non ἀργιβοίειος ſolum a *bobus albis* dicta legitur apud Ælianum de Animal. XII. l. c. XXXVI. Sed cum Βωμὼ apud Heſychium eadem *Μάκρις* ſeu *Eubœa* appellatur, a voce Arabica *bohmo*, quæ *pecudes* notat, tum *Abantes* Eubœenſes, a voce אבס *abas ſaginare* denominati, juxta doctiſſimum Bochartum de Col. Phœn. l. I. c. XIII.

V. 21. *Σαρδὼ δ' ἱμερόεσσα*] Quarto demum loco occurrit hic *Sardinia*, & quidem poſt Corſicam, quæ tamen cum magnitudine, tum

fre-

frequentia hominum, & fructuum proventu, non eadem Corſica ſolum præſtantior fuit olim habita; ſed quæ tanquam Inſularum, Maris ſcilicet interni, *maxima* ab Herodoto dicitur l. v. c. cvi. a Scylace itidem in Periplo, ac a Timæo etiam apud Strabonem l. xiv. p. 654. ubi prima, & ante Siciliam quidem, inter ſeptem maximas Maris interni Inſulas recenſetur; ab aliis autem, ut Diodoro l. v. p. 297. Strabone l. 11. p. 123. Martiano Heracleota, ſeu verius Scymno Chio in Periegeſi, melius quippe edoctis, ſecunda demum poſt Siciliam collocatur. Neque mirum continuo videri debuit, cur ἱμερόεσσα ſeu *amœna* hic a Cyrenæo vate dicatur eadem *Sardinia*, quum tamen in eam Inſulam miſſi fuerint a Romanis exules, aut quaſi inde illa ejuſdem cum infelicibus *Gyaris* conditionis haberi meruerit, ſcilicet de quibus Juvenalis Satyr. l. x. v. 170.

Ut Gyaræ clauſus ſcopulis parvaque Seripho.

Neque enim una erat relegatorum in Inſulas aut deportatorum, ut e libris Juriſconſultorum D. de Interd. & Releg. aliiſque Romanis Auctoribus ſatis notum, ratio; neque unius etiam ſortis aut conditionis Inſulæ, in quas iidem relegati aut deportati mittebantur. Hinc Judæis Roma ſub Tiberio pulſis, ex iis quatuor millia, delectu a Conſulibus habito, in *Sardiniam*, ſed ad militandum, miſſa, teſte Joſepho Ant. l. xviii. c. v. ſeu *per ſpeciem ſacramenti*, ut ea de re Suetonius in Tiber. c. xxxvi. Neque certe cum *brevibus Gyaris*, ut de eodem loco alibi Satyricus, conferri debuit *Sardinia*; e quibus prior illa Inſula e vico exiguo, eoque inopi adeo, conſtitiſſe a Strabone traditur l. x. p. 485, ut cl. denariorum tributi diminutionem a Romanis, cum ægre centum poſſet perſolvere, petere fuerit coacta: *Sardinia* autem uti jam diximus, magnitudo, frequentia incolarum, fertilitas, a præſtantiſſimis Scriptoribus, Polybio l. 1. p. 79. Pauſania l. iv. p. 260. l. vii. p. 428. & l. x. p. 638, aliiſque, paſſim commendari, immo juxta Siciliam, *urbis Romæ nutrix*, ſicuti a Valerio Max. l. vii. c. vi. dici meruit; ac ſimiliter utraque Inſula *Romana horrea complere* apud Lucanum, cujus ea de re locum jam adtulit Friſchlinus. Unde etiam ab uno e filiis Herculis *Sardo*, occupatam ac denominatam eandem Inſulam tradidere, ſeu, ut id a Strabone memoratur l. v. p. 225, ab Jolao, aliquot ex Herculis liberis in Sardiniam delatos, qui eam cum inquilinis illius Inſulæ inhabitarunt. Quo referas proinde id, quod apud Ariſtotelem Phyſ. l. iv. c. xii. legitur de iis, qui ἐν Σαρδοῖ καθεύδειν παρὰ τοῖς Ἥρωσι, *in Sardinia apud Heroas dormire dicebantur*; ac inde apud Græcos ejus Interpretes Themiſtium p. 45, & Simplicium p. 167. ed. Græc. quorum ille fuſius rem explicat, novem nempe Herculis filiorum, quos ex Theſpiæ filiabus ſuſceperat, corpora integra & ſine putredine in eadem Inſula, quaſi dormire viderentur, adſervata: qui nempe Herculis filii eſſent Heroes illius Inſulæ, apud quos more receptum foret, ut ſomniorum aut alterius utilitatis ergo multi longiſſimos ſomnos caperent. Quamquam, ut hoc addam, non *Sardiniam* quidem, ſed *Corſicam* ab Herculis liberis inhabitatam tradat Ariſtides Hym. in Herculem p. 76.

Ibid. ἣν ἐπηνήξατο Κύπρις] Quod tum de *Cytheris* Inſula, cum viro docto ad hunc locum, quam de *Cypro* poteſt intelligi; quum utrique illi Inſulæ, *Veneris* Natales, ſeu e mari primus in unam e duabus appulſus, vulgo tribui ſoleant: inde vero Κυθέρεια & Κύπρις vel Κυπρογένεια indita eidem promiſcue nomina; & hinc utraque Inſula Veneri ſacra etiam fuerit habita. De Inſula tamen Κύθηρα dicta, non de urbe Cypri cognomine, intelligenda eſſe cum viris doctis illa, quæ de Inſula primo Veneris in eadem ortu nobilitata, Heſiodus aut alii Poetæ fabulantur, abunde liquet, cum, ut alia mittam, e Diodoro dicente l. v. p. 344. Venerem commorari ſolitam circa Erycem Siciliæ, Τῶν δὲ Νήσων, περὶ Κύθηρα, καὶ Πάφον τῆς Κύπρου, ex *Inſulis autem, circa Cythera, & Paphum Cypri*; ac præterea e Pauſania, qui l. III. p. 207. Veneris Uraniæ Templum apud *Cythera* Inſulam, omnium, quæ apud Græcos Veneri dicata ſunt, ſanctum maxime ac vetuſtiſſimum exſtare obſervat. Ut mittam Latinos Poetas, Ovidium Epiſt. VII. v. 60.

Nuda Cytheriacis edita fertur aquis;

& Martialem l. II. Epigr. XLVIII.

Levior, o conchis, Galle, Cytheriacis.

Unde etiam apud Maronem Æn. X. v. 51. *excelſa mihi Paphus, alta Cythera*, poſtrema verba, non utique de urbe Cypri, quod a Meurſio in Cypro p. 35. aliiſque e recentioribus factum, *ſed de inſula contra Laconicam Veneri conſecrata*, explicat Servius. Quibus adde Poſidippi Epigramma ineditum,

Η ΚΥΠΡΟΝ, ἤτε ΚΥΘΗΡΑ, καὶ αἱ Μίλητον ἐποιχνεῖς,
Καὶ καλὸν Συρίης ἱπποκρότου δάπεδον,

Quæ in CYPRUM, *aut vero in* CYTHERA, *aut quæ Miletum tendis;*
Aut pulchrum Syriæ equis perſtrepentis ſolum.

De *Cypro* vero, in quam concha vel ſpuma marina, Zephyro ſpirante, fuerit primum delata, ſeu quod hic dicitur, *adnataverit*, indeque etiam nomen illud *Cypridis*, nacta hæc Dea, videri poteſt, Hymnus in eandem, qui Homeri cum aliis nomen præfert, tum præter alios Lucanus l. VIII. p. 458.

Unda diva memor Paphia, ſi Numina naſci
Credimus, aut quemquam fas eſt cœpiſſe Deorum.

Conjunxit utrumque Martialis l. VIII. Ep. LV, ubi *Cythereia Cypros*, de Inſula nempe *Cypro* dicitur, quæ ob ſolemnem Veneris in eadem cultum, a *Cytherea* Venere ſcilicet *Cytheris* orta, & Cypriorum alioquin Dea, utramque illam appellationem meruit. Neque tamen dubium quin de Cypro, ceu inter nobiles olim Inſulas, juxta alias hic commemoratas, Corſicam, Sardiniam, Eubœam commemorari ſolita, & in quam Venus fertur adnataſſe, ſit hic Poetæ ſermo.

V. 22. Ἐξ ὕδατος τὰ πρῶτα] Cujus etiam Veneris Ἀναδυομένης, ſeu e mari primum emergentis, & quidem, ut de ea Statius Sylv. l. I. c. II. *concha conſidentis*, & cujuſmodi in Templo Neptuni in Iſthmo ſignum exſtitiſſe, tradit Pauſanias l. II. p. 87. proſtant etiamnum ſimulacra in pri-

priſcis nummis & marmoribus. Tale præter alia exhibet MSS. Pighianum Electoralis hujus Bibliothecæ, ubi Venus nuda conchæ marinæ, quam duo barbati Tritones ſuſtinent, inſidens viſitur; ab uno autem latere Cupido cum face, præter Nympham itidem nudam.

Ibid. *πασὶ δέ μιν ἀντ' ἐπιβάθρων*] Primum hic Interpretem redarguit Anna præſtantiſſima, qui hæc reddit *illam ſervat pro ſcala nautica*; minus vero opportune, ut cum bona ejus venia hoc dicam, Vulcanium, aut vero vertendum hic ſtatuit, *ſervatque illam pro propugnaculo*, ſeu, *illi pro propugnaculo*. &c. Neque enim ea mens hujus loci, ſed ea omnino, quod Inſulam Cyprum, de qua hic agitur, ſervat ac protegit Venus, ejus nempe Σώτειρα & cuſtos, idque in remunerationem primi ejus e mari in eam *exſcenſus* ſeu *appulſus*; & quod proinde commode expreſſerat Vulcanius, *gratisque aſcenſus nomine ſervat*. Præter enim apertam, quam dixi, loci illius mentem, firmat eandem Apollonius, ubi vocem ἐπιβάθρα itidem adhibet l. 1. v. 421.

> Ἦν τοι τῆς δ' ἐπίβαθρα χρεῶν προτιθέμεθα νηὸς
> Πρωτίστην,
> *Quod pretium data ad conſcendendum hujus navis ſibi perſolvimus Primum.*

Id enim proprie ἐπίβαθρον, quod ex Homero etiam Odyſſ. O. v. 448. & veterum ad eum Criticorum gloſſa, conſtare poterat, *ἐπίβαθρον, μισθὸν ὅ ἐστι ναῦλον. ἐπιβάσεως τῆς νηὸς*, *pretium* nempe *conſcenſu* primum *navis*, ſicuti hic apud Callimachum remuneratio primi e mari egreſſus ſeu exſcenſus in Inſulam Cyprum. Ita ἐπιβάθρα, in ſingulari nempe feminini generis, ſubinde pro *loco exſcenſus* e navi in terram, ac inde pro *aditu* opportuno dicta, ſicuti duobus apud Polybium locis, quæ inter ejus Fragmenta a Suida referuntur: ac ſimiliter, ut hoc addam, apud Plutarchum in Demetrio pag. 892. ubi amico quodam Antigoni de Athenis dicente, eam urbem, ubi illa potitus foret, a Rege retinendam, ΕΠΙΒΑΘΡΑΝ τῆς Ἑλλάδος οὖσαν· οὐ προσίεσθαι ὁ Ἀντίγονος, ἀλλ' ΕΠΙΒΑΘΡΑΝ μὲν, ἔφη, καλὴν καὶ ἀσάλευτον εἶναι τὴν εὔνοιαν, *quod ea eſſet in Græciam* EXSCENSUS ſeu *aditus* VIA, *non tamen adtendit Antigonus*, ſed, VIAM AD *ejuſmodi* EXSCENSUM *præclaram eſſe ac immotam civium benevolentiam*. Unde ἐπιβάθραι vulgo a Græcis dictæ, machinæ ad aſcendendum in urbem obſeſſam, ut nominatim, quod viderunt jam alii, a Vitruvio, ubi Athenæi τοῦ Μηχανογράφου locum de machinis reddit lib. x. cap. xix; ἐπιβάθραν, quam Diades, præter alias obſidionales machinas a ſe repertam tradiderat, explicat, *adſcendentem machinam, qua ad murum plano pede tranſitus eſſe poſſet*; & circa finem ejuſdem capitis, *de acceſſu*, ſeu ut legendum credidit Lipſius, ſuffraganribus eidem viris doctis, *de aſcenſu qui ἐπιβάθρα Græce dicitur*. Etſi ut obiter hoc addam, *acceſſus* vocem ibi apud Vitruvium non continuo abjiciendam putem; tum quod vox ἐπιβάθρα non tam *aſcenſum*, quam ut ille paullo ante eam vocem reddit, *adſcendentem machinam* notet; tum quod Græci ſimiliter προσαγωγὴν & προσαγωγὰς dixerunt, ſeu *acceſſum*, de oppugnatoriis machinis, quibus in muros ſcandebatur, uti inter alia vi-

dere

dere licet apud Philonem Βελοποιϊκ. pag. 98. Quo ſenſu etiam eadem vox ἐπιβάθρα ſubinde legitur apud editos noviſſime, juxta hunc Philonem, e Typographia Gallorum Regia alios inſuper de machinis ſeu Polioreeticon ſcriptores Athenæum, Apollodorum, ac ubi idem ille Athenæi locus, quem a Vitruvio expreſſum viderant jam viri inſignes, Dan. Barbarus ac Turnebus, legitur, pag. 4. Exſtat vero alius pag. 6, unde quomodo fieret eadem ἐπιβάθρα, quod a Diade præteritum paullo ante dixerat Athenæus, eo loco, quem jam exſcripſerant viri illi præſtantes, & conjectando adſequi tentaverant Vitruvii enarratores, nunc demum diſcitur; nempe γίνεται δὲ καὶ ΕΠΙΒΑΘΡΑ σανίδος ἐφηλωθείσης τῇ προσφορῇ τοῦ κριοῦ, καὶ ἐπὶ ταύτης γίνεται ἐκ τριτημορίου, δίκτυον πεπλεγμένον, ἔχον τὰς ὀπὰς παλαιστιαίας πρὸς ΤΟ ΡΑΔΙΩΣ ΑΝΑΒΑΙΝΕΙΝ ἐπὶ τὸ τεῖχος, *fiebat autem* ADSCENSUS *machina, adfixa ad projecturam arietis, & ſuper ea fiebat ex tertia parte reticulum intexium, quod habebat foramina palmæ magnitudine, per quod* FACILE ADSCENDI *poteſt in murum.* Hinc ab Apollodoro pag. 14. ejuſdem operis, inter machinas obſidionales, quæ ibi commemorantur, ἐπιβάθρα quoque legitur, & ubi cur ab interprete retenta ſit Græca vox *epibathra*, cum in ea Latine reddenda præiviſſet pridem, ut vidimus, Vitruvius, haud utique adſequor; uti itidem in explicandis Philonis verbis Βελοποιικῶν pag. 91. ubi, quid ab obſeſſis faciendum docet adverſus hoſtium machinas, arietes, καὶ τὰς ἐπιβάθρας, & *epibatras* redditur. Qui interpres rurſus alibi in eodem Auctore, ἐπιβάθρας per *pontes* & *ponticulos*, vertit, ut pag. 95. ἢ ἐπιβάθρας ἐπιθέντες, καταλάβωνταί τινα πύργον. *neve hoſtes injectis ponticulis in murum inſiliant*, & pag. 99. ἵνα δὴ μὴ ἐμπίπρηται μήτε μηχανήματα, μήτε αἱ ΕΠΙΒΑΘΡΑΙ, μήτε αἱ χελῶναι, *porro ne machina, ne* PONTES, *neve teſtudines incendantur*, nempe ſicut haſce ἐπιβάθρας reddunt vulgo, juxta Arriani Interpretem, Camerarius, & ex eo H. Stephanus; ac διαβάθρων de *ponticulis* ſimiliter explicat idem Philonis interpres pag. 95, ubi craſſiora e lino retia utiliora fore dicit, πρὸς τοὺς κατὰ τὰς κλίμακας διὰ τῶν διαβάθρων ἐπὶ τὰ τείχη ἀναβαίνοντας, *adverſus eos, qui juxta ſcalas, per ponticulos aſcendunt in murum*, & in Apollodori Poliorcet. in eodem opere editis pag. 31. καὶ ἐὰν θέλωμεν καὶ κριοὺς εἶναι, καὶ τοὺς αὐτοὺς διαβάθρας, *ſi autem voluerimus eoſdem arietes eſſe, & pontis vicem implere.* Ita etiam ἐπιβατηρίους μηχανάς, per *pontes*, ubi de Jotapatæ obſidione agitur, reddit vetus Joſephi interpres Ἁλωσ. lib. III. cap. IX. & X; ἐπιβάθρας autem per *ſcalas* lib. VII. cap. XXXVI. ubi de Romanis ad muros Hieroſolymitanos invadendos accinctis, ait, καὶ τὰς ἀπὸ τῶν χωμάτων ἐφόδους ΤΑΙΣ ΕΠΙΒΑΘΡΑΙΣ προσφορήσαντες, προσβολὴν ἐποίουν, ubi vetus interpres, *& aggeribus ſcalarum pontibus junctis muros adgrediebantur.* Qua ratione, ut hoc addam, *ſcalæ*, h.e. ἐπιβάθραι dictæ, ex emendatione τοῦ πάνυ Cujacii Leg. VII. Cod. de Aquæductu, ac inde etiamnum maritimi in Oriente deſtinati mercatorum commerciis portus, ſeu totidem opportuna eorum in illos *exſcenſus* loca. Quo ſenſu tamen, ut ad Callimachum redeam, ἀντ' ἐπιβάθρων, non hic adeo de *exſcenſus* loco e mari ſeu na-

vi

vi in terram, & quomodo *ἀντ' ἐπιβάθρας*, de hac Inſula, nempe Cypro, dictum potius foret; ſed de altera voce, uti ſupra innui eſt explicanda, quæ *τὸ ἐπίβαθρον* ab Homero, & in adducto apud Apollonium loco, numero plurium ſimiliter, *ἐπίβαθρα*, immo alibi ab hoc ipſo Callimacho, teſte Etymologi Auctore in voce *Δανάκης*, & quod inter hujus Battiadæ Fragmenta ſuo loco comparet, ac ubi verſu penultimo, pro *ναὸς Ἀχεροντείας ἐπίβαθρον*, *Acherontiæ*, hoc eſt, Charontis, *navis merces pro vectura*, *δανάκης*, ex emendatione magni Caſauboni ad Theocritum dicitur, etſi paullo aliter legi eoſdem verſus norim a *τῷ πάνυ* Salmaſio de uſuris pag. 427. Ita Poetis, & ipſi Callimacho, familiari voce idem eſt hic uſus; nempe *τισεῖ δέ μιν ἀντ' ἐπιβάθρων*, *ſervet autem eam* (h. e. Cyprum Venus) *in remunerationem ſui in eandem exſcenſus*, ſeu quod prima Deam, qua de re ſuperiori verſu, *ei adnatantem* exceperit. Unde poſtea illius Inſulæ, quod ſupra jam monui, *Σώτειρα* extiterit eadem Cypris; prout illa ΣΩΤΗΡ in veteri Inſcriptione dicitur Grut. Theſ. LIX. 1. ſeu CONSERVATRIX, quomodo Juno vocatur in antiquis nummis.

V. 24. *Δῆλος Ἀπόλλωνι*] *Delus* nempe, ſicuti alioquin erant reliquiæ, de quibus egerat Inſulæ, non erat muris aut turribus cincta ac munita, ſed ſola loci religione & Apollinis *Delii* (unde in antiquis nummis illius Inſulæ, de quibus jam ante, & infra ad v. 269. ΔΗΛΙΟΣ adhuc hodie legitur) præſidio tuta ac ſecura habetur. Id aperte docet, Pauſanias l. III. p. 207. *Τῆς γὰρ* ΔΗΛΟΥ *τότε ἐμπορίου τοῖς Ἕλλησιν οὔσης, καὶ ἄδειαν τοῖς ἐργαζομένοις* ΔΙΑ ΤΟΝ ΘΕΟΝ *δοκούσης παρέχειν*, *nam cum eſſet* DELUS *totius olim Græciæ emporium, eaque unius Dei* (*Delii* nempe *Apollinis*) *præſidio ſecuritatem omnibus in eadem quæſtum facientibus præſtaret*, ſicuti verti locus ille debuit, mox, *ἅτε οὔσης ἀτειχίστου τῆς Δήλου, καὶ ὅπλα οὐ κεκτημένων ἀνδρῶν*, *cum enim Delus foret ſine muris, & arma non haberent incolæ &c.* Unde etiam liquet, cur diſcrimen illud inter dictas modo Inſulas & *Delum*, hic tangit Callimachus: quod nempe illæ turribus ſeu propugnaculis adverſus vim hoſtium vallatæ eſſent ac munitæ; *Delus* autem uno cuſtodis ac defenſoris *Apollinis* præſidio ſecura ageret. Quamquam Græcorum urbes ad mare ac in Inſulis ſitas, eaſque commerciis ditiores factas, contra vim prædonum fuiſſe a Minois temporibus paullatim muris cinctas, tradiderit Thucydides lib. I. p. 5. & 6. Idem tamen alibi, nempe lib. VIII, in narratione belli inter Athenienſes ac Peloponneſios ad Inſulas geſti, celebres dudum in iis, immo unde iiſdem Inſulis nomen ac decus, urbes, *Coon*, *Nidrum*, *Thaſum*, & in vicino continenti Clazomenas, Cyzicum, Lampſacum &c. *ἀτειχίστους* eo tempore adhuc fuiſſe, ac muris tum primum vallari cœptas, ubi de iiſdem locis agit, refert. Id proinde ut *Delo* peculiare notat adducto paullo ante loco, Pauſanias; quod per tot ſecula una loci religione, ſeu Apollinis Delii præſidio, ſecura & *ἀτείχιστος*, idque Mithridatis adhuc ævo, extitiſſet eadem Delus. Quam in rem dixerat jam ante Cicero Orat. pro Populo cap. XII. *Inſula Delos parva*, SINE MURO *nihil timet*. Quod ipſum ut ſingularem aliiſque inconceſ-

ſam ſacræ illius Inſulæ prærogativam prædicat, itidem hoc loco Callimachus; ac prout Pindarus jam ante de ea ac Apolline dixerat, Olymp. Od. VI. Δάλυ θεοδμάτυ σκοπὸν, *Deli divinitus condita præſulem* ſeu *cuſtodem*. Idque, ut aliunde conſtat, quamquam aliis etiam Diis aut Deabus ſacra facerent in *Delo*, ac aræ & ſacella eſſent iis erecta; ſicuti Dianæ, quæ vulgo nata in ea juxta Apollinem (& qua de re infra ad v. 202. & 255.) ferebatur, Artemiſium dictum, cujus paullo ante ex Herodoto facta mentio l. IV. c. XXXV. & occurrit apud Clementem Protrept. p. 29. ac inde apud Cyrillum adv. Julianum l. X. p. 343. & de quo loco adhuc alibi. Immo unde ipſa etiam ΔΗΛΙΑΣ in antiquis Inſulæ illius nummis apud Goltzium, quod ante vidimus, dicta; & quo nomine inſuper Ceres, a cultu nempe ejus in eadem Delo, appellata apud Suidam legitur, in voce Δηλιάς, ni verius illud librariorum aut aliis Suidæ erratis ſit adnumerandum, & pro Δημήτηρ, Ἄρτεμις ſeu *Diana*, cui illud *Delia* nomen adhæſit non Cereri, ſit reponenda. Adde Venerem, de cujus antiquo in Delo ſimulacro v. 305. hujus Hymni traditur, ſicuti Lucinæ etiam apud Pauſaniam l. I. p. 31. & alibi; Herculem præterea, cui Sacellum *a Synodo Mercatorum Tyriorum* in Delo agentium dicatum, uti liquet ex Inſcr. Deliaca, de qua paullo ante, in Cl. Sponii Miſcell. p. 344. Immo unde Deliorum utriuſque ſexus Numinum mentio occurrit apud Ariſtophanem Θεσμοφ. p. 784. ubi cum Diis & Deabus Olympiis ac Pythiis preces fundere jubentur mulieres Legiferæ Deæ ſacris operantes, ac ut additur, καὶ τοῖς ΔΗΛΙΟΙΣ καὶ ταῖσι ΔΗΛΙΑΙΣΙ; & DELIIS *Diis ac Deabus*. Hinc etiam πολύβωμος, ſeu *multis aris ſacrata* invocatur infra v. 266. hæc *Delus*. Hanc eo minus tamen in peculiari *Apollinis* tutela, & cui præ aliis Diis conſecrata foret eadem *Delus*; patria quippe credita hujus Dei, ac de qua ante, κουροτρόφος, & a quo proinde *Apollonias*, ac *urbs Apollinis*, uti jam vidimus ad v. 2, appellari eadem meruit; ac prout de eodem Deo dixerat Comicus ead. pag. 784. & loco jam ante adducto, ΔΗΛΟΝ ὃς ἱερὰν ἔχεις, *qui ſacram* DELUM *obtines*, ſeu, quod vulgo apud Atticos notat, *ſervas, protegis*: quique etiam ſolus ab Ænea in eam Inſulam appulſo apud Maronem invocatur Æn. l. III. v. 85; aut propter quem denique adiri aut ſacris undique frequentari conſueverat eadem *Delus*. Adeo, ut præter alios Deos, Cuſtos *Deli* ac Propugnator hic dicatur idem *Apollo*, ſive qui eidem eſſet loco turrium, ac Deorum proinde, qui Thebarum θεοὶ πυργοφύλακες, *Dii turrium cuſtodes* dicuntur apud Æſchylum Sept. Theb. v. 174. Id quod continuo firmat Callimachus, dum nullum dari poſſe firmius hoc Deo vallum contendit: muros quippe ac turres, vi & impulſu ventorum poſſe continuo dejici & proſterni: *Delum* vero ait immotam perpetuo & inconcuſſam permanere, ac proinde firmum illud eſſe & turribus ſeu machinis quibuſcunque validius ac diuturnius Deli propugnaculum. Unde etiam non mœnium aut turrium, quibus tamen cinctæ ac munitæ erant Thebæ, ſed uno Deorum præſidio, urbem ſe inhabitare indomitam dicunt Thebanæ mulieres in eodem Æſchyli dramate v. 239.

Διὰ

Διὰ θεῶν πόλιν ημμόμεθ' ἀδάμαστον,
Deorum ope urbem incolimus indomitam ;

ac ubi ſimiliter διὰ θεῶν, quod διὰ θεῦ, de uno nempe cuſtode aut defenſore Apolline dixerat, loco paullo ante adducto, Pauſanias, ut hic etiam tradit Callimachus. Hinc celebre Apollinis Delii Fanum in hac Inſula, cujus meminit agens de Delo Dicæarchus p. 181. ναὸς τ' Ἀπόλλωνος, & intra quod ipſius Dianæ, quæ in eodem nata vulgo ferebatur, ædes ſeu ſacellum, ut docet dicto jam loco Clemens, continebatur. Ut præterea hic mittam, quæ ſequutis mox Callimachum ætatibus, de miſere vaſtata hac Delo, idque inde, quod eſſet ἀτείχιστος, & omni armatorum præſidio vacua, refert idem Pauſanias : & qua de re jam ante obiter ad v. 16. ac paullo poſt adhuc dicetur. Immo unde poſtea factum, juxta eundem Pauſaniam l. VIII. p. 509, ut celebre illud *Delii* ipſius *Apollinis* fanum, non hujus quidem Dei, quod hic dicitur, ſed uno Athenienſium præſidio ſervaretur, ἡ Δῆλος δὲ ἀφελόντι τοὺς ἀφικνουμένους παρ' Ἀθηναίων ἐς ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΤΗΝ ΦΡΟΥΡΑΝ, Δηλίων γε ἕνεκα, ἐρημός ἐστιν ἀνθρώπων. *Delus autem, ſi demas ab Athenienſibus mitti ſolitos* AD TEMPLI CUSTODIAM , *& quidem in Deliorum gratiam , vacua eſt alioquin hominibus*, prout verti locus ille debuit. Nempe quomodo jam olim illud Delium, ſeu Apollinis in ea Inſula fanum , foſſa , aggeribus, vallis, turribus etiam & propugnaculis, ab Athenienſibus munitam tradit Thucydides lib. IV. p. 312 ; illud autem a Bœotis obſeſſum & captum Diodorus lib. XII. p. 120.

Ibid. *Τί δὲ στιβαρώτερον ἔρκος*] Notanda ominino præclara hujus Poetæ ſententia, qua nullum ait dari poſſe urbibus, aut locis quibuſvis, tutius ac validius, Dei benevolentia & præſidio, propugnaculum. Quo etiam ſpectant ea, quæ jam ad ſuperiorem Hymnum, in antiquiſſimis nempe urbium monumentis adſcripta ſubinde hujuſce Apollinis, aut alterius etiam Dei, tanquam loci Præſidis, Cuſtodis, ac Tutatoris elogia retuli ; ſicut ΑΠΟΛΛΩΝ ΣΩΤΗΡ, vel APOLLO CONSERVATOR , SALUTARIS PROPUGNATOR ; quomodo primum præferunt veteres *Lapitharum* in Theſſalia nummi , quales exſtant in Electorali hoc Cimeliarchio ; hæc autem in Romanis occurrunt id genus monumentis. Murus proinde ſeu *vallum* Deli firmiſſimum , immo *quo nullum aliud firmius*, *Delius* hic *Apollo* dicitur. Verus proinde & unicus πόλεως ſeu Inſulæ πρόμαχος , *urbis propugnator* , ut de Thebarum defenſore dicitur apud Æſchylum Sept. Theb. v. 424. Haud aliter nempe ac potiori quidem jure, Deus Eccleſiæ ſuæ *murus igneus in circuitu* vocatur Zachar. II. 5 ; aut a cœleſti ſponſa dicitur Cantic. VIII. 10. *Ego* MURUS , *& ubera mea ſicut* TURRES. Adde ab hoc loco præterea haud alienum illud Balbi apud Tullium circa finem l. III. de Natura Deorum. *diligentiuſque urbem religione, quam ipſis mœnibus cingitis.* Unde impietatis & veſaniæ pœnas mox luit apud Tragicos veteres, impius ille & vecors e ſeptem adverſus Thebas Ducibus , qui juxta Æſchyli ea de re verba, Diis etiam invitis , & ſpretis Jovis ignibus, urbem continuo ſe expugnaturum minatur, Sept. Theb. v. 432. &c.

Πύργοις δ' ἀπειλεῖ δεινʹ, ἃ μὴ κρανεῖ τύχη.
Θεοῦ τε γὰρ θέλοντος, ἐκπέρσειν πόλιν,
Καὶ μὴ θέλοντος, φησίν. οὐδὲ τὴν ΔΙΟΣ
Ἔριν πέδῳ σκήψασαν, ἐμποδὼν σχεθεῖν.
Turribus minatur atrocia, quæ non perficiant fata.
Nam, Deo volente, ſe everſurum urbem,
Et non volente, ait, neque Jovis
Iram in ſolum irruentem (ſeu fulmen) *id ullatenus impediturum.*

V. 25. ἐπεὶ ῥιπῆς τε πέσοιεν Στρυμονίου Βορέαο] Muros nempe urbium firmiſſimos ac turres, magno ventorum impetu dirui poſſe ac everti, dicit hic Callimachus, quo nempe invalidum in iis ac infirmum reponi præſidium continuo argueret; longeque proinde ſecurius ea loca agere, quæ in Dei, ſemper quippe, ut continuo ait, immoti, ſicuti Delus in Apollinis tutela agerent. Ad illud autem, quod de dirutis ventorum ſeu procellarum impetu, muris aut turribus hic dicitur, ſpectat quod de everſa turri Babel a Sibylla traditum refert Joſephus Ἀρχ. l. 1. c. v. πύργον οἰκοδομῆσαι τινὰς ὑψηλότατον, ὡς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἀναβησόμενοι δι' αὐτοῦ· οἱ δὲ θεοὶ ΑΝΕΜΟΥΣ ἐπιπέμψαντες, ἀνέτρεψαν τὸν πύργον, *Turrim ædificaverunt quidam excelſiſſimam, quaſi per eam ad cœlum adſcenſuri; Dii vero* VENTOS *immittentes, everterunt Turrim.* Talia autem conſtat in Inſulis frequentes contingere, in quibus nempe nihil ſit oppoſitum, quod appulſum ventorum impediat, ut tradit Theophraſtus de Ventis p. 407; & qui alibi p. 413. validum imprimis circa Inſulas Cnidum & Rhodum, non *Aquilonem* quidem, ut hoc loco, ſed Africum ſpirare obſervat. Unde terræ motus, quibus toties concuſſæ leguntur Maris interni Inſulæ, nihil aliud eſſe, quam ἀνέμους ὑπογείους, *ſubterraneos ventos*, monet Olympiodorus Meteorol. l. 11. p. 37.

V. 26. Στρυμονίου Βορέαο] Notum nempe Thraciam habitam olim *ventorum habitaculum*, ἀνέμων οἰκητήριον, ut ea de re loquuntur veteres Critici ad Apollonium l. 1. v. 820. Unde ἄνεμοι Θρηΐκιοι *venti Thracii*, ab eodem Poeta dicti eodem libro v. 953, & jam ante ab Æſchylo Θρηϊκίαις πνοαῖς *Thraciis flatus* Agam. v. 663. Hinc alibi in eodem dramate v. 200. πνοαὶ δ' ἀπὸ Στρυμόνος, *flatus a Strymone*, Thraciæ, ut aliunde notum fluvio juxta & freto ſimiliter appellati. Quum autem ventorum tyrannicus ſit & violentiſſimus motus, ut ea de re loquitur Olympiodorus Meteorol. l. 11. p. 37, id de *Aquilone* imprimis notum; unde e Thracia itidem orta, ſeu ab Æmo Thraciæ monte, *Aquilonis procella*, Βορέαο καταῖξ, ſupra Hym. in Dianam v. 114. traditur. Hinc Theophraſtus de Ventis p 409. τὰ δὲ πρὸς Βορρᾶν καὶ ὅλως κατήνεμα, ἐπισκεπῆ διὰ τοῦτο, πνευματώδη εἴρξ, mox γίνονται δὲ καὶ αἱ καταιγίδες ἐν τούτοις, *quæ vero loca Aquilonem ſpectant, & ab eo contecta ſunt, ventis ideo ſolent infeſtari &c. fiunt vero procellæ in iis locis.* Ut proinde Βορέας σκληρὸς ἄνεμος, *Aquilo moleſtus ventus* dictus ſit in verſione Seniorum Proverb. xxvii. 16. Unde etiam factum, ut ſicut venti in genere, aris olim & ſacris, ſicut apud Perſas, juxta Herodotum l. 1. c. cxxxi. & qui eundem inde deſcribit, Strabonem l. xv. p. 732, aliaſque gentes

fue-

fuerint culti, & templum Ventorum Antiochiæ a Veſpaſiano extructum dicatur a Joanne Malala nuperrime edito p. 339; ita is honor nominatim ac ſolemniter Aquiloni Threjicio fuerit habitus. Quomodo inter alios Hymnos in Orphicis, legitur unus *Borea* inſcriptus, & ubi idem compellatur,

Κρυμεπαγὴς Βορέα, χιονώδεος ἔλθ' ἀπὸ Θρῄκης,

Gelu concrete Borea, nivoſa veni a Thracia.

Immo cui *Borea* Megapolitanos Arcadas ſacra feciſſe, nullique Deorum plus honoris tribuiſſe, tradit Pauſanias l. VIII. p. 513. Quibus conſona de Thuriis refert Ælianus V. H. l. XII. & LXII; ac de Athenienſibus, eorumque ſcilicet *Borea* ab iis poſt victoriam Medicam culto, Herodotus l. VII. c. CLXXXIX. Immo unde Βορεασμὸς Athenis *de feſto* & *epulis* eidem *Aquiloni ſacris*, teſte Heſychio, fuit dictus; & in quibus peculiares eidem placentæ appoſitæ, de quibus nempe Matron ait in Parodia Homerica apud Athenæum l. IV. p. 134.

Τάων καὶ Βορέης ἠράσατο πεπλοφοράων,

Quas etiam ſubactas adamavit Boreas,

ut vidit ad eum locum ὁ πάνυ. Ut mittam Xenophontem, qui flante infeſto, dum Armeniam cum exercitu peragrat, *Aquilone*, ex vatum præſcripto ſacrificiis placatum eundem, adeo ut moleſtus ille & adverſus flatus continuo deſineret, memorat Ἀναβ. l. IV. p. 329.

Ibid. Θεὸς δὲ αἰεὶ ἀστυφέλικτος] Præclarus iterum locus, quo *Deus* ſolus & *perpetuo* quidem, adverſus omnes procellas & caſus quoſcunque *immotus* & *inconcuſſus* traditur; atque ita, quo nobiliſſimum illud inter Dei, ut vulgo vocantur, *attributa*, ſeu, ut de iis Jamblichus loquitur, ἰδιώματα, hic a Gentili Poeta haud male utique adſeritur. Neque enim id Apollinem adeo, quam Deum in genere reſpicere ſtatuendum eſt. Id quod a Platonicis etiam de ſupremo Deo, ſeu primo omnium principio dictum, cui nempe τὸ ἀκίνητον, ſeu quod ſit *immeſum*, iidem tribuunt, & ſimul εἶναι αἴτιον πάσης κινήσεως, *quod ſit motus omnis cauſſa*, ut de eo loquitur Jamblichus de Myſter. Sect. I. c. IV, & ante eum Plotinus Ennead. I, V. c. X. p. 529. ἀπ' αὐτοῦ κίνησις ἡ πρώτη, οὐκ ἐν αὐτῷ, *& a quo primus motus, qui neque eſt in eo*; mox, οὐ γὰρ κινεῖται, addita etiam ejus rei ratione, *quod nihil habeat, in quo moveatur*. Quibus conſona habet Proclus in Theologiam Platonis l. I. c. XII. p. 32. Unde etiam ἀκίνητον *immobile* nempe, & quod *per ſe mobile*, ab iiſdem diſtinguitur; iſtud, quod ſe ipſum quidem movet proprio quodam ac interno motu, ex alia tamen antiquiore cauſſa pendet, quæ ſemper & eodem modo ſe habet, ac proinde, quæ manet *immota* ἀκίνητος, ſeu, quod hic dicitur ἀστυφέλικτος. Unde præterea liquet, non Apollinem ſolum, ſed *Deum* in genere, eo ab hoc Poeta ornari elogio; neque proinde Apollinem ibi pro *Sole* demum reſpici, quem utique non *immobilem* vulgo a Poetis antiquis, ut de Philoſophis ſileam, & ab hoc ipſo Callimacho ſupra v. 181. &c. Hym. in Dianam, habitum ſatis conſtat. Eadem autem, ut hoc addam, qua Callimachus hoc loco, ἀστυφέλικτος voce uſus eſt Julianus Imp. Orat. I. p. 25. Τὸν δὲ

δὲ Λυκοῦργον τοῖς ἀφ' Ἡρακλέους ΑΣΤΥΦΕΛΙΚΤΟΝ *τὴν βασιλείαν διαφυλάττοντα, Lycurgum vero, qui Herculis poſteris* STABILE *regnum atque* INCONCUSSUM *ſervare vellet.*

V. 27. *Τοιός σε βοηθόος ἀμφιβέβηκεν*] Haud aliter ac de Epheſo, Dianæ non ſolum ſacra, ſed quaſi uno ejus præſidio munita ac defenſa dixit v. 258. ſuperioris Hymni, *Ἐφέσου γὰρ ἀεὶ τεὰ τόξα πρόκειται. Epheſum enim tua tela perpetuo protegunt.* Adeo ut voce *ἀμφιβέβηκεν* eodem ſenſu hic adhibuerit Callimachus, non quo intra v. 113. pro *conſcendit*, ſed quo Homerus dixit de eodem Apolline, ut monuit jam Anna eruditiſſima, Iliad. A. v. 37. *ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας, qui Chryſam circumdas*, ſeu *protegis*, ac ſimiliter Æſchylus Sept. Theb. v. 180. de Diis Thebarum cuſtodibus, *ἀμφιβάντες πόλιν, urbem circumdantes*, ſeu *protegentes*, & ſicuti proinde verti hic apud Callimachum debuit *σὰ βοηθόος ἀμφιβέβηκεν, te auxiliator protexit* ſeu *protegit, tuetur*, non ut Interpres, *circumivit*. Haud aliter hac עטר *circumdare* ſeu *benevolentia* velut *ſcuto cingere*, h. e. protegere dicitur Pſalm. v. 13. & quod ſeniores ibi per *στεφανοῦν* reddunt, quomodo nempe *στέφανοι*, ac inde *ἐυστέφανος Θήβη* apud Heſiodum in Scuto v. 13. de locis turribus munitis ſeu cinctis ſubinde a Græcis dicti, ut ab Euripide Hecub. v. 910. & alibi. Nequetamen verus hic Vates fuit Callimachus, quum *Delum*, mœnibus quippe, turribus, ac armatorum inſuper, uti vidimus, virorum præſidio carentem, a Mexophane Mithridatis duce dejectam ac miſere vaſtatam, atque ita, ut ab ea clade penitus reſurgere ei non licuerit, tradiderint locis jam ante adductis Strabo l x. p. 486, & Pauſanias l. III. p. 207.

V. 28. *Περιτροχόωσιν ἀοιδαί*] Pindari nempe ac Bacchylidis, juxta Scholia ad hunc locum, & a quibus proinde Lyricis, Hymnos ſeu Pæanas in hanc Inſulam Delum, aut vero Apollinem Delium ſcriptos, & qui hodie non exſtant, liquet. Meminit quidem, ſed obiter, *Deli Pindarus* Nem. Od. I. ubi Ortygia, Inſula in Sicilia prope Syracuſas, cum Dianæ patria, tum *Deli ſoror*, *Δήλου κασιγνήτα* dicitur. Ac Pindari quidem, quam multa hodie deſiderantur, cum abunde conſtat e priſcis Auctoribus & Grammaticis, unde etiam magna Fragmentorum (& cujuſmodi multa a nobis olim collecta) ex aliis deperditis Thebani hujus vatis operibus, poſſet ſeges confici; tum præterea ex eo, quod ſub initium ferme Athenæi, Eupolis ſuo jam ævo queſtus fertur, de neglect s nempe ac ſilentio ferme obrutis ſummi hujus Lyrici carminibus; idque præ levioribus minuſque decoris aliorum Poetarum cantilenis. I fe icius vero adhuc *Bacchylidis* Pindari, ut ex eodem & priſcis ejus Enar atoribus ad Olymp. Od. II. p. 209, & Nem. Od. III. p. 355. liquet, coætanei ac æmuli fatum. Ejus enim, quamquam *λάλος Σειρὴν, loquax* aut *vocalis Sirene* in veteri Epigrammate dicatur Anthol. l. I. c. LXVII, hodie tamen ſilet Muſa, præter pauca, quæ e Plutarcho, Athenæo, Stobæo &c. inter veterum Lyricorum Fragmenta exſtant relata; & quibus nonnulla aliunde addi etiamnum poſſent.

V. 30. *Μέγας θεὸς οὔρεα θείνων*] Neptunus nempe, juxta Scholia ad hunc locum, & qui ab ea, quæ hic illi tribuitur, *montes* aut *ter-*

ram concutiendi facultate, Γαιάοχος, Σεισίχθων vulgo, ut notum, aut τινάκτωρ γῆς Sophocli Trachin. v. 507, κινητὴρ γᾶς Pindaro IV. Iſthm. p. 454. dictus legitur. Ad ſuccuſſos autem terræ motu ſeu *abruptos* unde poſtea ut continuo hic dicitur, emerſerint in mari Inſulæ, ſpectat. quod de Lesbo ab Ida monte avulſa apud Strabonem legitur l. I. p. 60. & quod de Prochyta in Campaniæ ſitu ait Plinius l. II. c. LXXXVIII. *alioque* TERRÆ MOTU *ſtagnum emerſiſſe*, *&* *alio* PROVOLUTIS MONTIBUS *Inſulam exſtitiſſe Prochytam*, a Miſeno nempe promontorio abruptam; ut de eadem rurſus Strabo l. VI. c. XXIX.

V. 31. Ἄορι τριγλώχινι] Non fulmine, ut hic Friſchlinus, ſed quod viderunt jam alii & erat utique obvium, *Tridente*, eoque proinde, non Jovis, ad quem idem vir doctus hæc in ſequentibus refert, ſed noto Neptuni, ut juxta Æſchylum id pridem tradentem, ſymbolo, Suppl. v. 226.

Ὁρῶ τρίαιναν, τὴν δὲ σημεῖον θεοῦ,

Video tridentem hunc, ſignum Dei,

nempe qualis Argis erectus, quo appulerant hæ Danaides, ac ubi *τρίαινα* locus ipſe vocabatur, in quo ſacratus erat huic Deo rectus tridens, ut id obſervant Græci Euripidis Enarratores Phœn. v. 195. *Τρίαινα, τόπος Ἄργους, ἔνθα τὴν τρίαιναν ὀρθὴν ἔστησεν ὁ Ποσειδῶν*, *Tridens, locus Argis, ubi tridentem rectum ſtatuit Neptunus.* Qualis etiam ὀρθὴ τρίαινα, eidem Neptuno Athenis erecta, ab Euripide dicitur in Erechteo, cujus ea de re verſus leguntur apud Lycurgum in Leocrate p. 163. ed. Hanov. Unde factum proinde, quod idem Deus ὀρσοτρίαινα a Pindaro fuerit non ſemel dictus, ſicut Olymp. Od. VIII. Pyth. Od. II. Nem. Od. IV. Ἄορ vero τριγλώχιν dicitur hoc loco de hoc *tridente*, haud aliter ac *τριαινόχῳ δορὶ tricuſpide haſta*, de eodem dixit Lycophron p. 96, aut τριβελὲς δόρυ idem vocatur in Anthol. l. IV. c. XI. Ep. LXIV. ſeu *trifida haſta* apud Valerium Fl. l. I. v. 642. *cum ſubitus trifida Neptunus in haſta*, & juxta formatam inde Latinam *tridentis* vocem, non jam τρίαινα ſed τριόδους apud Pindar. Olymp. Od. IX. p. 85. Ideo vero Neptuno tridentem tribui docent veteres Critici ad Æſchylum Prom. v. 921. ſeu quod ille tertium ſit elementum; ſeu quod aqua in tres dividatur, fluviatilem, marinam & paluſtrem; aut juxta Plutarchum de Iſide p. 581, quod ille Neptuni *tridens*, ſignum ſit tertiæ Regionis, quam mare obtinet, poſt cœlum collocata. Unde etiam ἔχειν τρίαιναν, pro θαλαττοκρατεῖν, ſeu *imperium maris obtinere* dixit Comicus Equit. p. 339. Dum vero illo Neptuni *tridente*, ſeu τριγλώχινι concuſſos montes, conditasque inde, ut mox ait, ab illo Deo Εἰναλίας Inſulas, tradit Callimachus; idem de Sicilia eo Neptuni tridente ab Italia avulſa, dixit, & qui omnino huc reſpexiſſe videtur, Dionyſius, eo verſu, quem alioquin ad illuſtraudum τριγλώχινος vocem opportune jam huc adtulit Vulcanius,

Ἀονίῳ τμηθεῖσα πολυγλώχινι σιδήρῳ,

Aonio ſciſſa multas cuſpides habente ferro, ſeu *tridente.*

Quæ rurſus e ſacris Hebræorum fontibus, ſeu Moſis virga ſupra mare

ex-

extenſa, eoque inde ſciſſo, & media parte in ſiccum ſeu continentem continuo verſa, Exod. c. xiv. 16. 21. hauſta, haud immerito videri poſſunt. Inſulas vero abſorpto mari, in continentes etiam ſubinde verſas, tradunt iidem veteres, ut Strabo l. 1. p. 59, Plinius l. 11. c. lxxxix, aliique. Hæc ante biennium, & quod excurrit, dum differtur a Bibliopola Ultrajectino, aliis diſtracto, iſta Callimachi editio, cum reliquis meis ad hos Hymnos Obſervationibus ſcripta, ac ad prœlum parata, in meis jacebant ſcriniis, quum e miſſis ad me ab inſignitarum litterarum omniſque præclaræ eruditionis ornamento, Grævio noſtro, editis jam tandem hujus Battiadæ, cum variorum ad eoſdem adnotationibus, Hymnis, incidi in Cl. Meurſii adſcriptam ad hunc locum gloſſam, qua eadem Poetæ verba *ἄορι τριγλώχινι*, male a Vulcanio de Neptuno, ejuſque *tridente* explicari, ac de *triſulco fulmine* ac Jove, his & proximis verſibus, agi dicitur. Verum quod abunde, ut opinor, totus eorundem verſuum conſpectus redarguit; ubi de Deo agitur montes concutiente ſeu *σεσείχθαι*, triſulco ejus enſe, ſeu haſta, ut diximus, trifida, quamque ei non Cyclopes, ſed Telchines mari, ut quidam volunt, orti fabricarint: qua autem marinas Inſulas, modo eas terra avulſas in mare detrudendo, modo in eodem radicitus defigendo, conſtituiſſe dicitur. Quæ ſingula e ſequentibus adhuc clarius eluceſcent.

Ibid. Τὸ οἱ Τελχῖνες ἐτεύξαν] Aliud agebat vir doctus, cui *Telchinas* de Cyclopibus, qui Jovi ſcilicet fulmen pro more fabricarint, hic enarrare placuit; & a cujus veſtigiis bene longe receſſit Vulcanius. Neque certe Siculi ſeu Ætnæi, ſed vel Rhodii, vel Cretenſes, vel Cyprii, vel Achæi etiam habiti olim hi fabri præſtantiſſimi ſeu *Telchines*: iique primo, juxta Strabonem l. xiv. p. 653, ferrum ac æs fabricaſſe, primi etiam, teſte Diodoro l. v. p. 326, ſimulacra Deorum confeciſſe dicuntur, quæ inde quandoque eorum *Telchinum* nominibus, ſicuti Apollo *Telchinius* apud Lindios, apud alios Minerva *Telchinia*, fuerunt appellata. Adde, quod iidem *Telchines* e mari orti ibidem a Diodoro dicantur; ac inde, ut ſtatuere licet, ab Euſtathio ad Iliad. I. p. 771. & qui proinde Neptuno ſeu Εἰναλίῳ Deo opportune, *tridentem fabricaſſe* hic a Poeta ſtatuuntur. Quum vero iidem *Telchines* ab aliis etiam pro inſignibus *magis* ſeu *præſtigiatoribus* fuerint habiti, ut ex eodem Diodoro, Strabone præterea, ac priſcis inſuper Grammaticis liquet, a quibus Τελχῖνες, *γόητες* vulgo explicantur; inde etiam ingenioſe a doctiſſimo Bocharto de Col. Phœn. l. 1. c. vii. nominis illius origo adſerta e Phœnicia ſeu Hebræa voce לחש *lachas*, *incantare*, unde חלחש *talchis*, *incantator*, ac inde Græcorum Τελχῖνες; ſicut promiſcue δελφὶς & δελφὶν, Σαλαμὶς & Σαλαμὶν dici conſueverint. Hinc de iiſdem Gregorius Nazianzenus in Julianum Στηλιτ. pag. 97, quique ab eo id videtur hauſiſſe Suidas, *Τελχῖνες πονηροὶ καὶ βάσκανοι δαίμονες*, *Telchines malefici ac faſcinatores dæmones*; ac Epiſtol. lx. p. 817. *οὐκ ἐπαινῶ σου τοὺς κοροπλάθους, καὶ* ΤΟΥΣ ΤΕΛΧΙΝΑΣ, *οἷς βάλλεις κακῶς τὴν ἀντίτεχνον*, *tuos illos pupparum figulos & TELCHINAS minime laudo, quibus artis æmulos inſectaris.* Adde Themiſtium adverſus calumniatores ſuos Orat.

xxiii,

XXIII. p. 286, ubi calumnias & convicia, quibus impetatur, *haud alia eſſe, quam quæ in claros illos & divinos homines* (Socratem nempe, Platonem, Ariſtotelem) *antiqui illi Telchines*, h. e. invidi calumniatores *contulerunt*, οὐκ ἄλλας εἶναι, ἢ ἃς τοὺς κλεινοὺς ἐκείνους καὶ θεσπεσίους οἱ πάλαι ΤΕΛΧΙΝΕΣ, nempe quod præceſſerat, ἀφωμάλυνε.

V. 32. Νήσους εἰναλίας εἰργάζετο] Haud mirum hic a Poeta Gentili in mundi opificio, eas Neptuno Σεισίχθονι partes tribui; *Inſulas* nempe e terra ſeu montibus illius tridente ſciſſis, in *mari condendi*; ac prout de Sardinia, Eubœa, ac Cypro, ab eodem Εἰναλίῳ Deo factum, gemino huic loco dicitur in Argonauticis ſub Orphei nomine vulgatis. verſ. 1279. Νήσους εἰναλίας ἔρδυμαι, ut *eſſent Inſulæ maritimæ* &c. Nota nempe & pervulgata, quæ de variis Inſulis olim, tanquam gravibus terræ motibus, ac inde vi fluctuum a continente avulſis, ut Sicilia ab Italia; aut Lesbo etiam, ut paullo ante vidimus, ab Ida; Cypro a Syria; Eubœa a Bœotia; Capreis a Minervæ promontorio, aliiſque id genus, tradiderunt veteres, non Poetæ ſolum ſed naturæ etiam conſulti, ut Seneca dicto jam ante loco Natur. Quæſt. l. VI. c. XXIX. ac Geographi, ut Strabo l. I. p. 60. & l. VI. p. 258, Plinius l. II. c. LXXXVIII, *namque & hoc modo Inſulas rerum natura facit. Avellit Siciliam Italiæ* &c. Quæ an fabulis ſingula adnumerari continuo debeant, omneſque illæ Inſulæ in prima mundi creatione, ſeu potius a reſtaurata poſt diluvium terra, a Deo conditæ, promiſcue ſtatui; an vero modus aliquis, quod acerrimi ingenii judiciique viro, Gaſſendo obiter ea de re agenti in l. X. Laertii p. 1050. placuiſſe video, ea in re tenendus ſit, nunc operoſe diſquirere ſatis ſupervacaneum putem. Eum vero hac in re jam olim adhibuit Strabo dicto loco p. 258, ut Inſulas, quæ in alto emerſerint, e mari enatas; quæ vero ante promontoria, & exiguo freto a continente dividuntur, ab iis abruptas crediderit; ſcilicet

> *inſita cum vis*
> *Exagitata foras erumpitur, & ſimul altam*
> *Diffindens terram, magnum concinnat hiatum*,

ut ait Lucretius l. VI. v. 581. &c. Cujuſmodi etiam exempla, Inſularum nempe terræ motu repente in mari enatarum; ſicut Theraſiam in mari Ægæo, idque nautis ſpectantibus, refert Seneca Natur. Quæſt. l. VI. c. XXI. quodque Inſulæ inter Therum & Theraſiam ſitæ, tribuit Strabo l. I. p. 57, & hoc autem ſeculo, anno nempe 1638, haud procul ab Inſula S. Michaelis ſeu Azorum una, contigiſſe ab eodem Gaſſendo dicto jam loco, aliiſque dicitur. Inſulas vero viciſſim, maris nempe interni, terræ motibus, quibus illæ haud parum, qua de re obiter jam ante, ſubjacent, ſæpe etiam concuſſas & mari abſorptas conſtat. Quamquam id diſcrimen notet Ariſtoteles Meteorol. l. I. c. VII, ut nempe in Inſulis in alto mari, & quas ποντίας νήσους, alii πελαγίας vocant, minores fiant motus, quam in προσγείοις, ſeu iis, quæ continenti ſunt proximæ: addita etiam ejus rei cauſſa, quod illæ non concutiantur, niſi moto toto mari, a quo eædem ambiuntur. Ne jam de iis agam Inſulis, quæ terræ adluvione in lacubus aut fluviis haud infrequenter

quenter enaſcuntur; ac prout poſt terræ motum & immenſos imbres in Boatenſi prope Nicomediam lacu, *ἐκ τῶν συνεχθέντων ἐς αὐτὴν παμπόλλων φορυτῶν*, *e quamplurimis, quæ alluvione illuc delata quiſquiliis*, exortas Inſulas, tradit Euagrius H. Eccl. lib. XIV. pag. 307. De mari alioquin, quod ornamentum juxta ac tutelam Inſulis præſtet, dixit S. Baſilius Hom. IV. in Hexam. p. 53.

V. 33. *Ἐκ νεάτων ὤχλισσε*] Sic *νεάτας ἄκρας*, *extimos montes ſeu ſummitates montium* dixit Apollonius l. III. v. 1191, Sophocles autem Antig v. 822, *νεάταν ὁδὸν*, *viam ultimam*, nempe ad Acherontem ſeu mortem ducentem, h. e. ut Romani etiam loquuti, *noviſſimam*. E concuſſis autem extremis montium jugis ſegregatas ſeu motas a Neptuno Inſulas hic dicit; tum ob ea, quæ jam adtigimus; tum juxta illud Philoſophi l. 1. Meteorol. c. XIV. *οἱ γὰρ κάτωθεν τόποι, τῶν ἄνωθεν ὕστερον ᾠκίσθησαν*, *inferiores loci poſt ſuperiores fuerunt conditi.*

V. 34. *Καὶ τὰς μὲν κατὰ βυθοῦ*] Ita quidem de Rhodo Inſula in maris fundo latente, e quo poſtea emerſerit, Pindarus Olymp. Od. VII.

Ἁλμυρὸν δὲ ἐν βένθεσι νῆσον κεκρύφθαι,

Salſis ſeu maris in profunditatibus inſulam occultam fuiſſe; ibi Critici. Hinc Plinius l. II. c. LXXXVIII, *naſcuntur & alio modo Terræ, ac in aliquo Mari emergunt, veluti paria ſecum faciente natura.* Et quod de Rhodo ac Delo nominatim ibi mox tangit, quaſque eo terræ motus genere, quod *braſmatiam* vocat, emerſiſſe, tradit Ammianus l. XXVII. c. VII. Quam in rem etiam a Strabone diſputatur lib. 1. p. 54. ubi, poſtquam inter alia ſubitos terræ in mari latentis tumores dari tradiderat, addit, non ſi exiguæ inſulæ efferri e mari poſſunt, magnæ etiam non poſſunt, & Siciliam nihilo magis fruſtum ab Italia abruptum judicari poſſe, *quam vi Ætnæi ignis rurſum e profundo projectam ita cohæſiſſe*, *ἀναβληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Αἰτναίου πυρὸς ἐκ βυθοῦ*. Adeo ut in eum ſenſum de inſulis id genus looquutus videatur Callimachus, quæ a Neptuno nempe in maris profundum demerſæ, ibi, donec inde enatarent, latuerint; & quomodo a Poeta ſimiliter *κατὰ βένθος ἁλὸς Νηρηΐδες*, *in profundo maris Nereides* habitare dicuntur Iliad. Σ. verſ. 49. & paullo infra a Battiade in hoc hymno verſ. 37. de Aſteria, Deli ſcilicet ſorore, quæ Jovis concubitum fugiens, *in profundum* mare, ſeu ut ibi dicitur *βαθὺν ἥλατο τάφρον*, *in profundam inſiliit foſſam*. Neque tamen alteram hujus apud Callimachum loci explicationem quam in noviſſimis ad eum notis adpoſitam video, ut nempe de inſulis *in alto mari*, longe a continente poſitis, non tamen in illo demerſis, eadem intelligantur, rejiciendam continuo putem.

Ibid. *ἠπείροιο λάθοντας*] Nempe juxta illud Olympiodori in 1. Meteorol. p. 25. *τὴν ἤπειρον θαλαττοῦσθαι, καὶ θάλατταν ἠπειροῦσθαι*, *continentem mare fieri, & mare continentem*; indeque, ut ex Ariſtotele ibidem tradit, illud partim e magna hyeme, hoc e magna æſtate; partim illud e fluviis multum limum deferentibus, factaque inde ejuſdem limi a[g]geſtione, quæ in terram indureſcit, & quod poſtremum Ægypto etiam ac Libyæ arenoſæ contigiſſe dicitur.

V. 35.

V. 35. *πρυμνόθεν ἐῤῥίζωσε*] Contra Æſchylus Sept. Theb. v. 1064. *ὤλεσας πρυμνόθεν*, *perdidiſti funditus*, ubi Critici, *πρυμνόθεν*, *ἐσχάτως*, *ῥιζόθεν*, *ultimo*, *radicitus*. Homerus autem de Neptuno ſimiliter navim in mari, ut hic Inſulas, radicante, *ἐῤῥίζωσεν ἔνερθε*, h. e. juxta brevia ad Poetam Scholia, *ἀκίνητον ἐποίησεν*, *immotam effecit*; ac prout de Delo antea mobili, tum autem immota reddita, dicitur infra v. 54. in mari Ægæo *ποδῶν ἐνεθήκαο ῥίζας*, *pedum adfixiſſes radices*. Quamquam de Inſulis, quod primum fuerint omnes *πλωταὶ* ſeu in mari *natantes*, vel *πλαγκταὶ*, qualis exſtiterit hæc *Delus*; nulla proinde adhuc, quod hic dicit Callimachus, in maris fundo *radicitus defixa*, tradiderint e veteribus nonnulli. Ita ubi Apollonius de una Æolidum, ubi Vulcani officina dixiſſet l. III. v. 41. *Νήσοιο πλαγκτῆς εὐρὺν μυχόν*, *Inſulæ errantis latum receſſum*, notant eruditi ibidem Critici, *πλωτὴν δὲ αὐτὴν εἴρηκεν* &c. *ἢ ὅτι τὸ παλαιὸν* ΑΙ ΝΗΣΟΙ ΠΑΣΑΙ *ἐπλανῶντο, καὶ βάσεις οὐκ εἶχον*, *natantem ipſum dixit*, *an quod antiquitus* OMNES INSULÆ *errabant*, *& fundamento carebant*.

V. 36. *ἄφιτος*] De voce *ἄφιτος*, quæ cum *liber & ſolutus*, ut hoc loco de Delo Inſula, adbuc ſcilicet mobili, tum inde de Deo, qui ſcilicet ab omnibus aliis curis *liber* & *ſolutus*; ſeu *ἄνετος* vel *ἀνειμένος* dicitur, videri poteſt, quo inter maternos *προγόνους* jure poſſum gloriari, *ὁ πάνυ* Budæus in Commentariis; & quo poſtremo etiam ſenſu dixit Euripides in Jone v. 821. *ὁ δ' ἐν θεοῦ δόμοισιν ἄφιτος* &c. *ille autem in Dei Æde*, Delphica, nempe *Deo conſecratus educatur*. Hinc erudite, ut ſolet, Heſychius utrumque in hac voce adtigit, *ἄφιτοι οἱ ἱεροβόαι, καὶ ἀπολελυμένοι*, h.e. *ἄφιτοι ſacri præcones*, *& ſoluti*.

Ibid. *πελάγιοισιν ἐπέπλεες*] Prout *πλωτῇ ἐνὶ νήσῳ natanti in Inſula*, ab Homero Odyſſ. K. v. 3. de Æolia Inſula, quaſi hinc inde in mari jactata, eaque modo a dextris, modo a ſiniſtris conſpicua dictum, notat in brevibus ad Homerum Scholiis Ariſtarchus. Idque ut ibidem additur, hujus Deli exemplo *οἷον δή τι καὶ περὶ* ΤΗΝ ΔΗΛΟΝ *ἱστορεῖ Πίνδαρος, λέγων οὕτως, ἦν γὰρ τὸ πάροιθε* ΦΟΡΗΤΑ ΚΥΜΑΤΕΣΣΙ ΔΑΛΟΣ *παντοδαπῶν ἀνέμων ῥιπαῖσι*; *quomodo ſimile quid de* DELO *narrat Pindarus*, *dicens*, *erat enim prius* FLUCTIBUS VECTA DELUS *omnigenum ventorum impulſibus*: quique Pindari, ut obiter hoc addam locus (neque enim hodie in ejus *Ἐπινικίοις* comparet) ex ejus in Delum, de quo ſupra e Philone, Hymno deſumptus videtur. Cujuſmodi alioquin *πλωταὶ* ſeu *πλωάδες νῆσοι*, *natantes Inſulæ*, in Orchomeno & Ægypto a Theophraſto traduntur H. Pl. l. IV. c. XIII. & in Lydia quoque, eodem auctore, juxta Senecam Natural. Qu. l. III. c. XXV. Nempe quæ dictæ Inſulæ *Choreuſæ* ſeu *Χορεύουσαι* vel *Ὀρχοῦσαι*. Varroni de R. R. l. III. c. XVII. Plinio autem *Calaminæ* l. II. v. XCV. *in Lydia*, *quæ vocantur Calaminæ* &c. eædem inde *Saliares* ſeu *Ὀρχήστιδες* ibidem, juxta veteres libros, & qua de re *ὁ πάνυ* ad Solinum p. 88. ult. edit. appellatæ, non *Saltuares*; quamquam iſtud in poſtrema Plinii editione, altera, ne quid forte Salmaſio deberet, lectione indicta, retinuerit vir eruditiſſimus. Hinc eadem de cauſſa ab eo diſſimulata veriſſima Plinii, quam ibi-

ibidem obſervat magnus Salmaſius, caſtigatio, dum *Saliares* illas in Nymphæo Inſulas, a *Calaminis Inſulis* male ibidem diſtinguit Plinius; quum tamen Nymphæum Lydiæ ſtagnum foret, in quo agnoſcente alioquin viro docto, exſtarent Inſulæ illæ Calaminæ, *Saliares* dictam ob cauſſam nuncupatæ; prout iſtud e Sotionis fragmento jam adnotarunt ad Varronem ac Solinum viri doctiſſimi. Quibus autem natantibus Lydiæ Inſulis addit inſuper Seneca; & cujus ea de re locum jam vidit Vulcanius, ad Cutylias Inſulam; alias præterea, cum in Vadimonis lacu, tum in Stationenſi & quibus plures adhuc adnumerat dicto loco Plinius. *quædam Inſulæ ſemper fluctuant, ſicut in agro Cæcubo, & eodem Reatino, Mutinenſi, Stationenſi.* Idem autem alibi nempe l. IV. c. XII. de hac *Delo* nominatim ait, *quæ diu fluctuata*, ut *proditur* &c. Tales autem *natantes* Inſulas, cum in via Tiburtina, tum ad Audomaropolim in Arteſia, ſe cum voluptate vidiſſe, notarunt ad Senecam Muretus, ac iſtud Fromondus; quod poſtremum arripuit, ejuſdem nempe ad illud Audomari fanum voluptatis compos itidem factus, nuperus ac eruditus Plinii Commentator.

V. 37. Ἀστερίη τὸ παλαιὸν] Aliter, quod jam vidit Friſchlinus, veteres Apollonii Enarratores, a quibus ad l. I. v. 308. *hac Inſula primo quidem* DELUS, *poſtremo autem* ASTERIA, & quidem *a figura*, τὸ πρὶν μὲν ΔΗΛΟΣ, ὕστερον δὲ ΑΣΤΕΡΙΑ διὰ τὸ σχῆμα, appellata dicitur. Iis etiam accedere videtur Servius ad Æn. III. v. 72. ubi de eadem Inſula ait, *Ortygia dicta eſt, quæ* ANTE DELOS *nominabatur*; quæ nempe *Ortygia*, & qua de re mox, eadem cum hac *Aſteria*, in Ὀρτυγα nempe ſeu *coturnicem* converſa, fertur exſtitiſſe. A quibus tamen abeunt alii veteres Auctores & Grammatici, qui præter hunc Battiadem, Poëtam non ſolum ſed Criticum etiam, ſeu ut illo ævo iidem appellati, Grammaticum præſtantiſſimum, hanc Inſulam, *Aſteriam* primo aut juxta alios, *Ortygiam*, poſtea demum dictam *Delum*, aperte ſtatuunt, ut Strabo l. X. p. 486. ὠνομάζετο δὲ καὶ Ὀρτυγία πρότερον, *prius autem dicta fuit Ortygia*, Hyginus itidem Fab. LIX; Iſaacius ad Lycophr. p. 71; Lactantius ad Papinii Thebaid. l. IV. v. 796. aliique. Ut Plinium mittam, qui lib. IV. c. XII. *Ortygiam* & *Aſteriam* inter antiqua ejuſdem Inſulæ nomina retulit; aut Anton. Liberalem, qui Latonam in *Aſteria* Inſula (quod nempe nomen hactenus obtinuerat) Apollinem ac Dianam edidiſſe refert. Unde etiam in Servio, ad Æn. III. v. 12. *quæ ante Cynthus nominabatur, & poſtea Delos*, pro *quæ ante Delos nominabatur, & poſtea Delos*, bene jam legendum vidit diligentiſſimus Barthius ad Statium l. IV. v. 796. ac prout etiam in eruditis illis ad Apollonium gloſſis, ubi de antiquis *Deli*, quam Poeta ibi memoraverat, appellationibus agitur, reponi itidem debet, τὸ πρὶν μὲν Κυνθος, ὕστερον δὲ &c. *primo quidem Cynthus, poſtremo autem*, quod in iis additur, *Aſteria*, & rurſus *Ortygia* eſt appellata. Quo loco nempe Δῆλος pro Κύνθος a ſemidocto vel imperito potius quopiam, ubi de Delo videbat agi, eſt intruſa. *Cynthum* utique præter Stephanum a Barthio jam adductum, Δῆλος δὲ ἐκαλεῖτο Κύνθος, *Delus autem vocabatur Cynthus*,

thus, inter antiqua Deli nomina recenſet e veteri Auctore d. l. Plinius, *Aglaoſthenes Cynthiam*, (forte Cynthum) *alii Ortygiam*, *alii Aſteriam* &c. Idem vero *Aſteria* nomen *Delo* tribuit etiam Heſychius, Ἀστερίη ἡ Κρήτη, καὶ ἡ Δῆλος ἐκαλεῖτο, *Aſteria Creta & Delus vocabatur.* Neque tamen cum hac *Aſteria* ſeu *Delo* confundi debuit, uti a doctiſſimo Holſtenio factum, altera, cujus meminit Stephanus, eodem nomine *exigua Inſula*, ἔστι καὶ Νησίον Ἀστερία. Hæc enim, ut continuo ibi addit Ethnicographus, & cui præiverat, ut paſſim, Strabo l. x. p. 456. fuit intra Cephaleniam & Ithacam ſita, ab Homero Ἀστερίς, & cujus de eadem verſus adducuntur, appellata. Neque aliter Plinius l. IV. Sect. XIX. a quo eadem *Aſteris*, & ante Ithacam itidem, collocatur. Mitto inſuper quod Ἀγαθύσσην nuncupatam eandem *Delum* tradit alibi Heſychius, ut jam monuit ad Stephanum idem Holſtenius. Neque tamen eo ſpectaſſe Apollonium, dum Δῆλον ἠγαθέην vocat l. I. v. 308. licet forte inde opinari; quum iſtud commune tot aliis Inſulis ac locis apud Homerum &c. epitheton tribui ſoleat.

Ibid. βαθὺν ἥλατο τάφρον] Prius nempe, juxta priſcos Mythologos aut Grammaticos, Hyginum, veteres Lycophronis aut Papinii Interpretes alioſque, dictis jam locis, in coturnicem, Jovis, ut continuo additur, concubitum fugiens, converſa; a quibus vero abit, qui id non Aſteriæ ſed ſorori ejus Latonæ tribuit Servius ad Æn. l. III. v. 72. & 73. Βαθὺν τάφρον vero dicit hic Poeta de *mari*, in quod ultro deſiliiſſet hæc Aſteria, uti ab aliis etiam Hygino, Iſaacio &c. eandem fabellam narrari diximus; ac unde enata ibi ſubito Inſula, *Aſteria* inde, aut *Ortygia*, ac tandem *Deli* nomine appellata; nempe prout βυθὸν de mari itidem ac ſimili ferme in re, a Philippo dicitur Anthol. l. IV. cap. XI. Ep. I.

> Καὶ βυθὸν ἐς χέρσου σχῆμα μεθεπλάσατο.
>
> *Et mare in terræ formam transformavit.*

Vulgo autem τάφρος teſte Heſychio, ἐπὶ βάθους ὀρύγματος, *de profunda foſſa*; quod tamen non ſemper obtinuiſſe, & de *exigua* etiam dictum, ex Homero docet Euſtathius Odyſſ. Φ. p. 1904. Quam vocem alioquin, ut inter alias Æſchylo familiares, ſugillat apud Comicum Euripides Ran. p. 235. ἢ Σκαμάνδρους, ἢ τάφρους, *aut Scamandros aut foſſas*, crebro nempe ab Æſchylo uſurpari, e quibus priorem equidem vocem, in ejus Agamemnone, Choephoris, Eumenidibus haud ſemel etiamnum videas; altera autem ſeu τάφρος vix hodie in iis, quæ adhuc proſtant illius Tragici fabulis, comparet, in deperditis proinde frequens exſtare debuit. Βόθρος vero & τάφρος, ſed ut diſtincta ſimul ſubinde occurrunt apud priſcos Auctores, & quorum cæteroquin diſcrimen haud ignotum; quamquam βόθρον, ſicut de τάφρῳ paullo ante dictum, interpretentur itidem ad Homerum veteres Grammatici, nempe βάθους τοῦ ὀρύγματος, in brevibus Scholiis ad Iliad. P. v. 58.

V. 38. ἀστέρι ἴσῃ] Nempe ex earum *quaſi ſtellarum* genere, quæ διάττοντες, vulgo διαΐσσοντες, ſeu opportunius ad hunc locum, δοκοῦντες ἀστέρες διάττειν, *quæ videntur proſilire ſtellæ*, ab Ariſtotele l. I. Meteorol.

c. IV. ac inde a Græcis ejus Interpretibus dictæ, ut Olympiodoro l. 1. Meteorol. p. 9. & Philopono ſive Joanne Grammatico in eadem Meteorol. p. 86. & 88. Eædem nempe, quas *cœlo labi* ac ruere dixerunt ſimiliter Poetæ, ut Aratus Dioſem. v. 194. &c.

Καὶ διὰ νύκτα μέλαιναν, ὅτ᾽ ἀστέρες ἀΐσσωσι,
Et per noctem atram, cum ſtellæ præcipites ruunt;

ac Virgil. Georg. l. 1. v. 368.

Sæpe etiam ſtellas vento impendente videbis
Præcipites cœlo labi.

Unde de iis Laertius in Epicuro l. x. p. 651. poſtremæ illiuſque luculentæ editionis Batavæ, *οἱ λεγόμενοι ἀστέρες ἐκπίπτειν*, *quæ autem cadere dicuntur ſtellæ* &c. nempe ignes in aere emicantes, ſive ut de iis veteres, ſcintillæ vel exhalationes, aut fulgores ignei, facium inſtar transvolantes, ac inde Græcis Philoſophis vel Aſtrologis, cum *ἀπόρροιαι*, tum *φλόγες καιόμεναι*, *σπινθῆρες*, *σέλαι*, *βολίδες* etiam, *δαλοὶ*, & *αἶγες* dictæ, *defluxus flammæ*, *accenſæ ſcintillæ*, *fulgores igniti*, *jactus* quoque, & poſtrema voce, non tam *capræ* forte (ut vulgo tamen veteres & recentiores Interpretes eandem vocem *αἶγες* apud Ariſtotelem 1. Meteorol. c. IV. ac ipſe etiam Seneca Natur. Qu. l. 1. c. 1. ſed ita ut rationem ejus appellationis ignorare ſe ibidem agnoſcat, interpretantur) ſed *turbinum* inſtar & *procellarum tranſilientes*. Ut mittam enim, quod haud aliud, quam ſecundum plus aut minus diſcrimen, inter *διάττοντας*, & quos addit *δαλοὺς* & *αἶγας* ſtatuat dicto loco Philoſophus, utique voce *ἀΐσσειν* uſus agens de illis ſtellis *διάττουσι* adducto paullo ante verſu Aratus, *διαΐσσοντες* dicti etiam, uti ex Ammiano, de quo mox, liquet, iidem ignes, de quibus præterea hæc ad Aratum notat Theon, *καὶ ξηρὸς ὢν, καὶ πυρώδης γενόμενος, ἀποπέμπει τινὰς ὥσπερ σπινθῆρας, οὓς δὴ ὑπονοοῦσιν ἀστέρων εἶναι διαδρομάς· οὐκ εἰσὶ δὲ· οὐ γὰρ οἱ ἀστέρες κινοῦνται, ἀλλὰ σέλαι πυρώδεις εἰσὶν, ἃς, ὡς ἔφην, ἀποπέμπει ὁ αἰθὴρ*, *& ſiccus quum ſit aer & igniteus* (exhalationibus nempe, quod ante dixerat, a Sole e terra eductis) *denſatus, emittit quaſdam veluti ſcintillas, quas ſcilicet putant ſtellarum eſſe tranſcurſus; non ſunt tamen: neque enim moventur ſtellæ, ſed ſunt fulgores igniti, quos æther, ut dixi, emittit*; quoſque *διάττοντας* in ſequentibus itidem appellat, *ἀΐττοντας* vero vocat etiam Achilles Tatius ad Aratum p. 102. una cum Hipparcho a doctiſſimo P. Victorio vulgatus. Adde de iiſdem veluti ſtellis dicentem Senecam d. l. Natural. Qu. l. 1. cap. 1. *audi quid de ignibus Philoſophia velit, quos aer tranſverſus agit. Magna vi illos excuti, argumentum eſt, quod obliqui ferantur &* PRÆRAPIDA CELERITATE. *Apparet illos non* IRE, *ſed* PROJICI, & paullo poſt. *Illud enim ſtultiſſimum eſt exiſtimare, aut ſtellas decidere, aut tranſilire, aut aliquid illis auferri & abradi; nam ſi hoc fuiſſet, jam defuiſſent.* Quibus conſona adhuc apud Ammianum leguntur l. xxv. c. 11. *Erat enim nitor igneus iſte, quem διαΐσσοντα nos appellamus, nec cadens unquam nec terram contingens. Corpora enim qui credit cœlitus poſſe labi, profanus merito judicatur & demens.* E quibus autem prioribus Senecæ verbis abunde liquet, cur hic

a Cal-

a Callimacho, Aſteries Jovis concubitum fugientis, incredibilis quædam velocitas, *ἀστέρι ἴση*, *ſtellæ ſimilis*, ſeu rapido ignis ejuſmodi trajicientis motui, continuo aſſimilatur. Quum alioquin, ut hoc addam, ex illis ſtellis tranſcurrentibus ſeu διάττουσι, arcana quidam myſteria & futurorum decreta, venditare fuerint olim ſoliti, & quibus incautos aut credulos argento emungerent, priſci inter Gentiles harioli & conjectores. Docet id Cyrillus adv. Julianum l. x. p. 357. &c. ubi ejuſdem τοῦ παραβάτου verba refert, quibus ille de talibus agi διάττουσι, eundemque in finem, cœli nempe decreta manifeſtandi, iiſque fidem adſtruendi, contendit, ubi Deus Abrahamum foras eductum jubet cœlum reſpicere, ac ſtellas numerare, Geneſ. xv. 5.

V. 39. οὕτω σοι χρυσῷ ἐπεμίσγετο] Corruptus hic locus dicitur in noviſſimis ad eundem adnotationibus; adſcriptis etiam ibidem illius rei momentis: ac unde οὕτω οἱ, pro οὕτω σοὶ reponitur. Verum nihil putem hic mutandum. Neque enim *Delus*, ſeu quæ *Aſteria* adhuc vocabatur, cum Jove concubuiſſe eo verſu dicitur; verum quamdiu ei Inſulæ necdum ſe immiſcuiſſet, ſeu in eam errabunda confugiſſet Latona, tamdiu, quod ſequenti verſu traditur, Inſulam *Aſteriam*, non vero adhuc *Delum* appellatam. Quæ adſtruuntur etiam e ſequentibus in hoc Hymno verſibus 204. &c. ubi errantis Latonæ, & a qua omnes Junonis metu recederent terræ, quas illa adibat, ac inſulæ, una Aſteria in Cycladum medio tum forte ſtans, miſerta dicitur, & ad ſe vocata Latona, hanc tum in eadem Inſula doloribus partus tandem ſolutam, Apollinem enixam; ac unde *Delus* eadem Inſula, ipſe autem Apollo *Delius* ſit dictus. Neque etiam ἐπεμίσγετο hic aliud denotat, quam apud Poetam, Odyſſ. Z verſ. 205.

Οὐδέ τις ἄμμι βροτῶν ἐπιμίσγεται ἄλλος,
Neque aliquis alius homo nobiſcum commoratur,

& verſ. 241. de Ulyſſe apud Phæacas agente, Φαιήκεσσ' ὅ δ' ἀνὴρ ἐπιμίσγεται, *cum Phæacibus hic vir frequentat*, ſeu iis eſt immixtus.

V. 41. πολλάκις ἐκ Τροιζῆνος] Bene hic primam vocem in duas, πολλάκι σ' &c. *ſæpe te ex Trœzene* diſtinguendam, quod fugerat priores editores, in noviſſima ad hunc locum notatione, monitum video.

Ibid. ἐκ Τροιζῆνος ἀπὸ Ξάνθοιο πολίχνης] Scholia hic ἀπό τινος Ξάνθου βασιλεύοντος Τροιζῆνος, *a quodam Xantho regnante Trœzeni*; & quomodo vix ſenſus his Poetæ verbis conſtaret, ni illud ἀπὸ ad ſequentis verſus vocem ἐρχόμενοι h. e. ἀπερχόμενοι, διάστολῇ nempe ejuſmodi compoſitarum vocum Poetis Græcis familiari, referri continuo debeat. Varios autem *Trœzeniorum* Reges, ut *Orum* antiquiſſimum ac indigenam, *Althepon*, *Saronem*, *Trœzenem*, a quo urbi nomen, & *Pittheum* ejus fratrem, alioſque recenſet Pauſanias l. 11. p. 141; nullibi vero hunc *Xanthum*, qui tamen præ aliis *Trœzenis* Regibus aut conditoribus memorari hic a Poeta, ſi fides Græco ejus Enarratori, meruit. *Xanthi* quidem Bœotorum Regis, ſingulari certamine a Melantho Meſſeniorum Rege occiſi meminit Strabo lib. ix. p. 393; ac ſimiliter ut Thebanorum duntaxat Regis Pauſanias l. ix. p. 591, & in cujus ea de re

verbis, ſeu de auctore cædis, qua *Xanthus* ille ſublatus, mendum bene jam obſervarunt duo viri eruditiſſimi Syburgius & Palmerius. Alterius vero *Xanthi* Triopæ filii, Pelaſgorum, qui ab Argis venerant, & cum quibus ille Lyciam incoluit, Regis mentio fit etiam apud Diodorum l. v. p. 346; ac præterea apud Hyginum Fab. CXLVI. Ut de alio *Xantho* ſileam, qui inter filios Ægypti a Danai filiabus cæſos memoratur ab eodem Hygino Fab. CCLXX; aut de eo, qui Erymanthi Arcadis filius a Pauſania alibi dicitur l. VIII. p. 495. Ii autem ſinguli (ne jam *Xanthum* Grammaticum, cujus apud Suidam alioſque mentio, aut a Diis ſcilicet dictum eo nomine fluvium, iis hæc ſuperaddam) nihil utique ad dictam paullo ante Græci Enarratoris ad hunc Poetæ noſtri locum gloſſam conferunt; de *Xantho* nempe claro quopiam *Trœzeniorum Rege*, cujuſque proinde *urbs* a Callimacho dicatur hoc verſu eodem *Trœzen*. Unde omnino ſuſpecta hic mihi Græculi illius Grammatici fides; maxime quum in accurata illa Pauſaniæ de hac *Trœzene*, ejus Regibus, Conditoribus, aliiſque monumentis, nulla hujus *Xanthi* occurrat mentio: neque etiam inter varia illa nomina, quæ obtinuiſſe olim eadem *Trœzen* apud Stephanum ac Euſtathium Iliad. B. p. 287. dicitur, ullum exſtet, quod ad *Xanthum* quempiam adludat. Unde conjiciebam aliter forte intelligenda hæc Callimachi verba, neque ullam hic *Xanthi* alicujus, *Trœzenis* ſcilicet *Regis*, ſed verius Lyciæ primariæ urbis, ut e Strabone l. XIV. p. 665. 666. aliiſque notum, & a *Xantho* illo Pelaſgo, cujus paullo ante e Diodoro memini, ita, ut videtur, appellatæ, aut *Xanthi*, non illius pro *Scamandro* ita a Diis apud Poetam dicti, ſed cognominis ibidem in Lycia fluvii (quomodo πόλιχνα tum non ad *Xanthum*, ſed ad *Trœzenem*, eſſet in hoc Callimachi verſu referenda) mentionem hic a Callimacho ſimul & *Trœzenis* factam. Nempe hoc velle Poetam; Inſulam, quæ nondum *Delus*, ſed tum *Aſteria* vocabatur, in mari errantem adhuc ac mobilem viſam, adeo ut qui e Lycia ſeu *Xantho*, primaria, ut dixi, ejus urbe aut cognomine fluvio, Trœzenem, ac inde ut continuo additur, Ephyram ſeu Corinthum verſus navigabant nautæ, illam Inſulam in Saronico ſinu natantem conſpicerent: Corintho autem reverſi, eandem quippe adhuc mobilem, & jam Euripum Chalcidicum ingreſſam non amplius deprehenderent. Quæ mens utique hujus loci cum Græcis Poetæ verbis, ac eorum ſcopo, præ altera illa in Scholiis ad eundem tradita, magis utique videtur concordare; immo quod, aut ſimile quid, eruditiſſimo Vulcanio jam in mentem veniſſe poſtea animadverti, dum in notis quidem, quas primo conſulueram, nihil ad hæc verba aut Græci ad ea Interpretis gloſſam monet, eadem tamen ita vertiſſe in ligata verſione opportune video,

Namque Ephyram ex Trœzene, a Xanthi littore nautæ.

Accedit, quod Ξάνθοιο, hujus nempe Lyciæ fluvii, fiat itidem mentio in hoc Hymno verſ. 305. Ὄν τοι ἀπὸ Ξάνθοιο. Quamquam forte haud ſatis liqueat, cur e Lycia, & *Xantho* quidem, ſeu urbe, ſeu fluvio illi cognomine, ad quem eadem illa erat ſita, & qui in mare haud ita pro-

cul

cul deſertur, petita hic foret *Trœzenem* verſus, ſeu in ſinum Saronicum, ac inde Corinthum, atque, ut errantis in eo ſinu *Deli* Inſulæ meminiſſet, navigationis mentio: Niſi forte huc facit, quod Lycios *maris imperio, & quidem ad Italiam uſque potitos*, dicat Strabo l. XIV. p. 664. *θαλασσοκρατήσαντες μέχρι τῆς Ἰταλίας*, ac proinde frequentes præ aliis forent eorundem in illo maris tractu navigationes. Ut hoc inſuper addam, Latonam ferri, ubi in Aſteria ſeu Delo, Apollinem ac Dianam edidiſſet, Lyciam continuo adiiſſe, quo illa geminam prolem (uti jam ante vidimus ad v. 6) in fluvio *Xantho* continuo ablueret, eundemque *Xanthum*, ſacrum inde Apollini ab eadem Latona conſtitutum; prout hanc fabellam refert Anton. Liberalis cap XXXV. Immo quem Lyciæ fluvium Latona manibus ſuis, ſciſſo Lyciæ ſolo, eduxiſſe, a Quinto Smyrnæo dicitur, & quidem ubi partus doloribus eadem premeretur, nempe lib. XI. verſ. 21: &c.

> *Ὃς τράφη ἐν Λυκίῃ, ΞΑΝΘΟΥ ἐπὶ καλὰ ῥέεθρα.*
> *Ὅν ποτ' ἐριγδούποιο Διὸς δάμαρ ἀνθρώποισι*
> ΛΗΤΩ *δὴ ἀνέφηνεν, ἀναρρήξασα χέρεσσι,*
> *Qui* (Laomedon) *educatus in Lycia, juxta amœna* XANTHI *fluenta.*
> *Quem mortalibus olim grandiſoni Jovis concubitu*
> *Latona produxit manibus ſuis diſrumpens,*

nempe, ut additur, *Aſperum celebris Lyciæ ſolum, cum ipſam premeret laborioſis cruciatibus ægritudo divini partus, quantum parturientis dolores excitabant.* Hinc Latonæ etiam Templum ad *Xanthum* illum Lyciæ fluvium a Strabone memoratur l. XIV. p. 665. a priſcis autem Grammaticis in Argum. Pythiorum Pindari, poſt Latonæ in Delo partum, relicta matri eadem Delo, Apollo in Lyciam, quam nempe deinceps inhabitaret, profectus dicitur. Ita idem Apollo, Delum, Clarum, Delphos, ac Lyciam, *ἢ Λυκίην εὐρεῖαν* &c. ut dilecta eidem præ aliis loca, peragrare fertur apud Apollonium l. I. v. 308; immo *Lyciæ ſortes* pro *Apollineæ*, juxta Servium a Marone dictæ Æn. l. IV. v. 346. Quibus proinde induci potuit Callimachus, ut dum de futuro Latonæ partu & errante adhuc Delo ageret, illius littoralis in Lycia tractus, & e quo frequentes tum erant navigationes hic opportune meminerit; quem Latonæ præterea aut Apollinis, præ aliis ferme poſt Delum locis, cultu & præſentia celebrem in poſterum fore argueret. De qua tamen hujus apud Callimachum loci explicatione, liberum eſto erudito Lectori judicium.

V. 42. *Σαρωνικοῦ ἔνδοθι κόλπου*] *Saronicum* hunc *ſinum πόντον* ſeu *mare*, modo *πόρον* ſeu *fretum*, aut vero *πέλαγος* dici notat Strabo l. VIII. p. 364. Neque proinde opus, ut cum viro doctiſſimo ad Metam. p. 153. *ſinus Saronicus* ſtatuatur, minor nempe ad Troezenem, magnus autem ſeu mare *Saronicum*, quod nempe inter Atticæ & Peloponneſi littora ad Iſthmum extendebatur. Primæ enim appellationis, juxta Strabonem, ſeu *πόντου* vel *maris Saronici* dicti exemplum ſuppeditat de ipſa Troezene agens Euripides Hippol. v. 1200.

Πρὸς πόντον ἤδη κειμένη Σαρωνικὸν,
Sita jam ad mare Saronicum;

& ad quem locum veteres Critici Σαρωνικὸς κόλπος ἐστὶ πρὸς τῇ Κορίνθῳ, ἱερὸς Ἀρτέμιδος ἐν ᾧ φασὶ Σκύλλαν ὑπὸ Μίνωος ἑλκυσθῆναι. Ὄνομα δ' ἐστὶ πελάγους, ἀπό τινος Σάρωνος κυνηγοῦ, *Saronicus ſinus eſt prope Corinthum, Dianæ ſacer, in quo dicunt Scyllam a Minoe tractam fuiſſe. Nomen itaque eſt maris* (πελάγους, ut ſupra Strabo) *a quodam Sarone venatore*, qui nempe cervum venans & furore correptus, ſe in mare illud *Saronicum* inde dictum, ut ſupra id obiter innui ad v. 25. Hym. in Jovem, præcipitem dederit. Quod a Pauſania ſimiliter refertur l. 11. p. 142. & quod *Saroniæ Dianæ* Ædes & Lucus, ac *Feſtum* etiam *Saronia* dictum, fuerint ſacrata. Hinc eadem Dea, tanquam Troezeniorum, ut hic de Neptuni Tridente, aut Minerva Poliade in antiquis urbis illius nummis ſignatis ſileam, numen invocatur, non ab Hippolyto ſolum venatore, ſed a Choro etiam Troezeniarum mulierum, in dicto Euripidis dramate. Dictum vero *ſinum illum Saronicum*, ab ambientibus eam quercubus, quæ nempe a Græcis Σαρωνίδες fuerint appellatæ, & qua de re ſupra ad v. 22. Hym. in Jovem, tradit Plinius l. IV. ſect. IX. Ab eodem etiam *ſinu*, ſeu a *Sarone*, Troezeniorum, ut e Pauſania obiter ante dictum, Rege, *Saronia* ante appellata ipſa urbs *Troezen* quæ ad illum ſinum erat ſita. Portus vero ejuſdem πώγων dictus, juxta Strabonem l. VIII. p. 373. ac inde apud Euſtathium Iliad. B. p. 308; & ad quem proinde adluſiſſe Æſchylum, nempe Agam. v. 314, cenſuit ad Melam vir longe doctiſſimus, de quo paullo ante, Iſ. Voſſius p. 154.

Φλογὸς μέγαν πώγωνα, καὶ Σαρωνικοῦ
Πορθμοῦ κάτοπτον πρῶν'
Fiamma promiſſam barbam (pogona) *& Saronici*
Freti ex adverſo conſpicuum cacumen.

Ubi præterea πορθμὸν Σαρωνικὸν, *fretum Saronicum* ſeu πόρον, ſicuti vocatum illum *Saronicum ſinum* tradit loco ſupra indicato Geographus, dictum liquet.

V. 46. Εὐρίποιο πόρον] πόρον nempe non de *fluviis* ſolum dici a Poetis conſtat, ut πόροι ἁλίρροθοι, *fluvii in mare labentes*, apud Sophoclem Ajac. v. 414. ac inde Ἀξίου πόρον, ac Σκαμάνδρου πόρον, *Axii* vel *Scamandri fluentum*, apud Æſchylum v. 493. & Choeph. v. 364; ſed de *mari* etiam apud eundem, ut nunc de aliis ſileam, Tragicum. Ὠκεανοῖο πόρον, *Oceani fluxum* Prom. v. 531. & εἰναλίων πόρων, *marina fluenta* Perſ. v. 453 ſicut paullo ante apud Strabonem, πόρον Σαρωνικὸν, *fretum Saronicum*. Sic Εὐρίποιο πόρος hic a Poeta dicitur, quomodo Εὐρίπου ῥοαὶ, *Euripi fluenta*, apud eundem Æſchylum Agam. v. 300.

V. 48. Μαστὸν Παρθενίης] *Non adeo uber Partheniæ*, ut hanc vocem μαστὸν hic enarrat juxta Græca Scholia Interpres, & adſerit præterea eruditiſſimus Vulcanius, ſed *collem* verius, pro uſu vocis μαστὸς apud Atticos, & Sami ſitu in montem, juxta Strabonem, adſurgentis, immo quæ, ut idem addit, tota erat montoſa l. XIV. p. 637, adſequi hic licet. Sic præter Xenophontem, qui aliquoties voce μαστὸς pro *colle* uſus eſt, Ἀνάβ.

L. IV.

l. IV. p. 320. 321, aut Polybium, qui de loco quodam Siciliæ inter Erycem & Panormum ait lib. I. pag. 57. ἔχει δὲ ἐν αὐτῷ καὶ μαστὸν, *in hoc etiam tumulus adſurgit*, qui arcis nempe vicem ac ſpeculæ obtineat, aut Heſychium, qui cum in genere *loca edita*, tum nominatim *celſas Atticæ partes*, μαστὺς vocari tradidit; addere hic licet Archeſtratum apud Athenæum l. III. p. III, qui de alia Inſula, Lesbo nempe, & in ea urbe Ereſſo in colle ad mare, juxta Geographum l. XIII. p. 618, itidem ſita, ait,

Ἐν Λέσβῳ, κλειτῆς Ἐρέσου περικύμονι ΜΑΣΤΩ

In Lesbo, celebris Ereſſi, quæ fluctibus alluitur, COLLE,

prout verti locus ille debuit. Unde retenta etiam quandoque ac indicata ſimul vocis illius μαστῶ, de prominentibus inſtar mammarum *collis* aut *rupis* partibus ſignificatio; ſicuti apud Joſephum obſervo Ἁλωσ. l. VII. p. 981. ubi in Machæruntis deſcriptione, illud, uti ſingulare & admiratione dignum in ea arce exſtitiſſe memorat, ſpeluncam nempe ſaxo imminente protectam, ac, ut addit, ταύτης ἄνωθεν ΩΣΑΝΕΙ ΜΑΣΤΟΙ ΔΥΟ ἀνίχουσι, ἀλλήλων ὀλίγῳ διεστῶτες, καὶ ψυχροτάτην μὲν ἅτερος πηγὴν, ἅτερος δὲ θερμοτάτην ἐκδίδωσιν, *ſuper hanc* (πέτρᾳ ſeu *ſaxum*) DUO VELUTI UBERA, *inter ſe paullatim diſtantia eminent; quorum alterum frigidiſſimum fontem, alterum calidiſſimum fundit.* Haud aliter ac loco ante ad verſ. 24. adducto, a ſponſa dicitur Cantic. VIII. 10. μαστοί μου ὡς πύργοι, *ubera mea, ſicut turres.* Prout referri etiam debet venuſta hic Callimachi adluſio, ad nomen Sami Παρθενίας antea appellatæ, idque juxta eruditos Apollonii Enarratores ad l. I. v. 187. quod ſcilicet Juno adhuc *virgo* ibi fuerit educata, & quod ſimiliter e Varrone refert Lactantius Inſtit. l. I. c. XVII. *Inſulam* SAMUM *ſcribit Varro prius* PARTHENIAM *nominatam, quod ibi Juno adoleverat, ibique Jovi nupſerit.* Inde etiam alibi ab Apollonio Παρθενίη de *Samo* dicta l. II. v. 874. ac ſimiliter ab alio e Pleiade Poeta Alexiph. p. 139. γαίης Παρθενίης, *terra Parthenia*; & quomodo Sami fluvius *Imbraſus*, de quo jam ante vidimus ad v. 228. Hym. in Dianam, Παρθένιος etiam antea appellatus, cum a Strabone dicitur l. X. p. 457. tum ab hoc ipſo Battiade apud eoſdem Apollonii d. l. Græcos Interpretes, & qui ejus verſus inde inter Callimachi Fragmenta eſt relatus,

Ἀντὶ γὰρ ἐκλήθης, Ἴμβρασε, Παρθενίου,

Imbraſe enim vocatus es, loco Parthenii.

Hinc ipſa Juno Samia utroque illo nomine ab Apollonio vocatur loco ante indicato l. V. p. 164. Ἰμβρασίης ἕδος Ἥρης Παρθενίης. *Imbraſiæ ſedes Junonis Partheniæ.* Quibus accedit Pindarus Olymp. Od. VII. Ἥραν Παρθενίαν κελαδῆσαι, *Junonem Partheniam celebrare*; & quod male ibi veteres Lyrici Enarratores, ad Junonem in Parthenio Arcadiæ monte cultam referunt. Præter ea enim, quæ modo adtuli, de Junone virgine in monte Sami *Parthenio*, qui inde nomen ſcilicet nactus ſit, ut fabulantur, educata, ibique Jovi nupta; accedit, quod eadem Dea ad *Parthenium* ſeu *Imbraſum* poſtea dictum, Sami fluvium, ſub vitice, ævo Pauſaniæ, adhuc ibi oſtendi ſolita, nata ferebatur, eodem teſte l. VII.

p. 403. Notus etiam abunde non ex Auctoribus ſolum, ſed vel e nummis potiſſimum antiquis, ſolemnis Junonis apud Samios, & qua de re jam ſupra ad v. 228. Hym. in Dianam actum, cultus; ac inde ſignata in iiſdem Deæ illius ædes, omnium, quas vidit Herodotus, eodem ſcilicet teſte l. III. p. 185, ampliſſima; tum Junonis ipſius Samiæ, & cujus prolatæ jam ſupra a nobis icones, ſimulacrum. Illud autem antiquum & nobile fanum, Strabonis ævo, reponendis demum tabulis dicatum, ſeu πινακοθήκην tantum extitiſſe, idem obſervat l. XIV. p. 637; & de qua cæteroquin æde, Strabone recentior ait Pauſanias l. VII. p. 405, illam a Perſis exuſtam, cum admiratione tamen ſuo adhuc ævo ſpectari. Conſpicitur certe etiamnum ſignata ejus effigies in præclaris recentiorum adhuc Pauſania Imperatorum, Alexandri Severi, Gordiani &c. nummis; ſicut in iſto Cimeliarchii Gallorum Regii, qui in anteriori area Gordiani caput præfert, in altera vero Junonis Samiæ velatæ cum calatho ſupra caput, veru in utraque manu, inſtar Dianæ Epheſiæ, & prope modius cum ſpicis, ac inſcriptione ΣΑΜΙΩΜ.

Μαζὸν autem, ut hoc addam, apud Callimachum, non *uber* quidem, ſed *jugum*, ad Stephanum in voce Σάμος interpretatus jam erat, quod nunc forte animadverto, doctiſſimus Holſtenius.

V. 49. Οὔπω γὰρ ἦν Σάμος] Auctor etiam Strabo dicto loco, denominatam hanc Inſulam primo *Partheniam*, Caribus eam tenentibus, dein *Anthemium* ſeu *Anthemuſam*; poſtea *Melamphylum*; tandem *Samum*; & ſimiliter ex Ariſtotele Plinius l. V. H. c. XXXI. Stephanus, aliique. Inde etiam ita intelligenda ejuſdem Strabonis ea de re verba l. X. p. 457, ubi antea de eadem Inſula agens, ait Homeri ævo nondum eam *Samum* dictam, additque, οὐδ' ἐκαλεῖτο τῷ αὐτῷ ὀνόματι πρότερον, ἀλλὰ Μελάμφυλος, εἶτ' Ἀνθεμίς, εἶτα Παρθενία ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Παρθενίου, ὃς Ἴμβρασος μετωνομάσθη, *neque ſane olim eo Sami nomine fuit vocata, ſed Melamphylus ſive Anthemis, ſive Parthenia, e fluvio Parthe-*

thenio, qui Imbraſus poſt modo appellatus eſt; non, ut ea ibi Interpres accepit, quod *Samus* primo *Melamphylus*, dein *Anthemus*, poſtremo demum *Parthenia* fuerit dicta, quum ibi non εἶτα ſed εἶτε legatur, & prætorea hæc manifeſte iis adverterentur, quæ de variis illius Inſulæ nominibus ei per vices inditis aperte idem Geographus, & cui ſuffragantur, ut dixi Plinius, Stephanus, aliique, in ſequentibus tradit, nempe loco jam indicato p. 637, ἐκαλεῖτο δὲ ΠΑΡΘΕΝΙΑΣ ΠΡΟΤΕΡΟΝ, οἰκούντων Καρῶν, εἶτα Ανθεμοῦς, εἶτα Μελάμφυλος, εἶτα Σάμος, PRIMUM *dicta fuit* PARTHENIAS *Caribus eam tenentibus*; *deinde Anthemus*; *poſt Melamphylus, tandem Samus.* Pro Ανθεμοῦς vero, quæ urbs Macedoniæ, & cujus mentio apud Thucydidem, Plinium, alioſque, aut priori apud Strabonem loco Ανθεμίς, quod herbæ nomen apud Dioſcoridem l. III. c. CLIV, legendum videtur in utroque Geographi loco, Ανθεμοῦσα vel Ανθεμοῦσσα, ſicuti apud Ariſtotelem, juxta Plinium d. l. Stephanum, & Apollonii Enarratores l. II. v. 874. Apud hos autem viciſſim, non Μελάνθεμος, ſed Μελάμφυλος, vetus ejuſdem *Sami* nomen, emendari debuit; prout iſtud rurſus apud Strabonem non ſolum, Stephanum, Heſychium, ſed præterea apud Jamblichum l. I c. II de Vit. Pyth. & quomodo veteri Oraculo Φυλλὰς ibidem prius nuncupata dicitur eadem Samus, ſeu Φυλλὶς, juxta Heſychium; ſicut ad eundem jam adnotarunt viri docti. Ea vero evaſit poſtea hujus *Sami* ita dictæ celebritas, ut ſeſe etiam *Joniæ primos* publico ære ſub Romanis Imperatoribus ſignarint Samii; cujuſmodi nempe, & maximi quidem, ut ajunt, moduli, ſpectantur inſignes nummi, quorumque ectypa poſſideo, in Cimeliarchio Gallorum Regio cum inſcr. ΣΑΜΙΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΙΩΝΙΑΣ, *Samiorum Primorum Joniæ*; ſed de quibus alii. In eadem autem *Samo* Inſula, ſicut in Chio, Coo, Andro, Teno, omnibuſque Ægæi maris Inſulis, unam tantum urbem exſtitiſſe, nempe *Samum*, obſervat Galenus de Medicam. Facult. l. IX. §. II. Agit vero ibidem pluribus, nempe §. IV. de *Samia terra*, ſeu *aſtro* vel *aſtere Samio* dicto, multiplicique ejus ad medicamenta uſu, & quomodo ἀστέρα etiam appellatum ejuſdem Samiæ terræ genus, non e Plinio ſolum l. XXXV. c. XVI. aut Dioſcoride, recentioribusve aliis Medicorum filiis Oribazio &c. ſed ex antiquiore iiſdem Theophraſto liquet de Lapidibus p. 400.

V. 50. γείτονος Αγκαίου Μυκαλησσίδος] Sive prout alii præferunt codices, ac inde in Stephaniana ad marginem hujus loci editione adnotatur, Γείτονος Αγκαίου &c. & quod eodem redit. *Ancæus* nempe, qui quum prius *Samum* Cephalenicam incoluiſſet, coloniam ex Apollinis oraculo, cum e Cephaleniis, tum aliunde ex Arcadibus, Theſſalis, Athenienſibus &c. in Inſulam Samum deduxiſſe dicitur a Jamblicho, dicto jam loco; & a quo oraculum ipſum ea de re ab Apolline editum refertur,

> ΑΓΚΑΙΕ, εἰναλίαν νῆσον Σάμον ἀντὶ ΣΑΜΗΣ σε
> Οἰκίζειν κέλομαι· Φυλλὰς δὲ ὀνομάζεται αὕτη,
> ANCÆE, *marinam inſulam Samum, loco Sames, te*
> *Inhabitare jubeo; Phyllas vero ipſa vocabitur.*

E quibus præterea illuſtrantur aut expendi debent, quæ e Strabone & Pauſania, de eodem *Ancæo*, ut Samo viciniſque locis imperante; aut qui ducta uxore *Samia*, inter alios liberos *Samum* filium genuerit, jam adtulit ad hunc locum vir doctus. Vicinæ autem eidem *Ancæo* dicuntur hic *Nymphæ Mycaleſides*, quod Sami Inſulæ tanquam ante *Mycalen* in proximo continenti ſitæ, meminerint paſſim Auctores & Geographi, Herodotus, Scylax in Periplo. Strabo, & Pauſanias, a quo nempe dicitur l. VII. p. 402. Σάμος, ἡ ὑπὲρ Μυκάλην, *Samus, quæ ſupra Mycalen*; cujuſque montem *Mycalen* etiam dictum, urbi nempe, quod ſæpe alias, cognominem, Samo imminere dicit alibi idem Strabo p. 636. Nempe, quod eadem *Samus*, ut ait de ea Thucydides l. VIII. p. 608, *quæ Mycalen ſpectat, parum a continente diſtaret*, διέχει δὲ ὀλίγον ταύτῃ ἡ ΣΑΜΟΣ τῆς ἠπείρου, πρὸς ΤΗΝ ΜΥΚΑΛΗΝ. Ὀρειάδες proinde ſeu *montanæ* Nymphæ illæ *Mycaleſides*, a quibus, *Ancæo*, Sami ut in Græcis ad hunc locum Scholiis dicitur Regi, ſeu, uti e Jamblicho vidimus, οἰκιστῇ *conditori*, h. e. Samo Inſulæ vicinis, exceptam hoſpitio errantem adhuc Aſteriam, quæ poſtea Delus dicta, tradit hoc loco Callimachus.

V. 52. ἀντιμοιβὸν] Ἀνταμοιβὸν hic legit, monente τοῦ πατρὸς τῷ παιδίῳ, ingenioſiſſimus Tan. Faber; quomodo nempe ἀνταμείβετο, ἀνταμειφθεὶς, ἀνταμοιβὴ dicta; & ſimilia, ſicut, ut de aliis ſileam, χρυσαμοιβὸς Mars apud Æſchylum dicitur Agam. v. 447. Immo ἀνταμοιβὸν, & tanquam Callimacho Auctore, in vulgaribus hodie Helleniſmi promptuariis jam antea relatum videas. Quamquam ob metrum ἀντιαμοιβὸν hic legendum cenſeat H. Stephanus, & quod magis placet quam illud Anonymi ἀντημοιβὸν.

V. 53. οὐκέτ' ἄδηλος ἐπέπλεες] Hinc non *Delus* ſolum, juxta fabulatores Græcos, dicta, ſed etiam Ἀναφὴ, juxta Philonem περ' Ἀφθαρ. Κόσμ. p. 960. Τὴν δὲ ΔΗΛΟΝ καὶ ΑΝΑΦΗΝ (rectius Ἀνάφην) ὠνόμασαν διὰ ἀμφοτέρων ὀνομάτων πιστούμενοι τὸ λεγόμενον· ἐπειδὰν ΑΝΑΦΑΝΕΙΣΑ ΔΗΛΗ ἐγένετο, ΑΔΗΛΟΥΜΕΝΗ καὶ ἀφανὴς οὖσα τὸ πάλαι, DELUM *vero etiam* ANAPHEN *nominarunt, ut ex utroque nomine fides fieret; quoniam ubi apparuit, evaſit manifeſta, cum antea ignota, haud appareret eadem.* Quem locum ideo adſcripſi. quod alioquin *Anaphe*, cum apud Geographos antiquos, tum apud ipſum Callimachum eo verſu, qui inde a Strabone refertur p. 484. ac præterea apud Apollonium Rh. l. IV. v. 1717, non de *Delo*, ſed de alia Sporadum Inſula dici vulgo ſoleat. Unde nec alibi, quod ſciam, legitur, *Anaphen* vocatam eandem *Delum*, inter plura, quæ cæteroquin exſtant apud veteres Auctores & Grammaticos, ejuſdem Inſulæ nomina; & quamquam haud diſpar a Græcis vulgo adferatur utriuſque appellationis origo, ſeu e mari (quod de ambabus illis tradunt etiam Plinius l. II. §. LXXXVII. & Ammianus l. XVII.) ſubito enatæ & conſpicuæ factæ, ſeu quod, uti de ea Inſula ait Apollonius l. IV. v. 1718, ὁ δὴ Φοῖβος μὲν ἀτυζομένοις ἀνέφηνε, *ipſe vero Apollo conſternatis* Argonautis *eam conſpiciendam dedit*. Quæ dudum notaveram, quum idem de adducto Philonis loco, a ſe quoque obſer-

vato

vato, ſtatuiſſe Cl. Holſtenium, ex ejus ad Stephanum in voce Ἀνάφη adnotatis, nunc demum animadverto. Ut hoc addam, quod aliunde, quam a Græca voce, aut illis Græcorum de manifeſtata tandem *Delo*, poſt Latonæ partum, fabulis, hoc ejus nomen arceſſat doctiſſimus Bochartus de Colon. Phœn. lib. 1. cap. XIV, ubi nempe ſtatuit eſſe illud Phœniciæ originis, a voce דחל, *daal*, qua *timor* a Syris, dein *Deus*, ac in Paraphraſibus Chaldaicis de *Diis gentium* dicitur. Adeo ut a Phœnicibus appellata fuerit, auctore Bocharto, eadem *Delus*, tanquam Inſula Dei Apollinis.

V. 54. ποδῶν ἐνεθήκαο ῥίζας] De fixa tum primum in mari mobili ante Delo hoc dicitur; quomodo alias non maris jam, ſed *continentis radicem*, ῥίζαν ἀπείρου de Africa dixit Pindarus Od. Pyth. IX. Vide autem quæ ſupra notavi ad verſ. 35. πρυμνόθεν ἐρρίζωσε.

V. 56. ἐπεβρωμᾶτο λεχωΐσιν] Minus utique decenter βρωμᾶσθαι de Deorum Regina, aut vero convenienter huic loco, dictum foret a cultiſſimo Poeta, quod vulgo de Arcadici pecoris *ruditu* dici, e priſcis Grammaticis notum; ac unde βρωμήεντα & βρωμήτορα, *aſellum* indigitat Nicander Ther. p. 24. & Alex. p. 163. prout eundem ibi enarrat vetus ejus ac eruditus Scholiaſtes. Unde pridem, & quod eruditiſſimo etiam Tan. Fabro in mentem veniſſe monuit omni laude præſtans ejus filia, legendum hic vidi, ἐπεβρεμᾶτο, *graviter interminabatur* ſeu *ſuccenſebat*, voce nempe ἐπιβρεμᾶσθαι huic loco plane congrua; & quomodo ἐμβριμήσασθαι αὐτῷ vel αὐτοῖς, uſurpari haud ſemel in novo Fœdere noveram, ac inter alia ἐνεβριμῶντο αὐτῇ, *fremebant in eam*, juxta veterem Interpretem, Marc. XIV. 5. Unde βρεμᾶσθαι, τὸ ὀργίζεσθαι, ἀπειλεῖν, *iraſci*, *minari*, præter alios explicant antiqui Ariſtophanis Enarratores ad illud Equit. p. 349. εἰ σὺ βρεμήσαιο, *ſi tu excandeſcas*, ſeu *præ ira fremas*. Veteres autem gloſſæ, βρεμῶμαι, *frendo*, & ἐπιβρεμῶμαι *infrendo*; & quod hic adpoſite omnino ad Junonis, non *lenis* jam *Ilythiæ*, ſed prout ſupra dicitur v. 30. Hym. in Dianam, ζηλήμονος Ἥρης, *zelotypæ Junonis*, & graviter proinde *excandeſcentis* ſeu *frementis* in omnes *puerperas*, quæ ex Jove ſcilicet, quod hic additur, pariebant, iracundiam denotandam dicitur.

Ibid. λεχωΐσιν] Idem λεχωΐς, quod λεχὼ, ob metrum ita a Callimacho hoc loco, & cujus potior eſſe debuerat, quam Nonni, qui eadem voce uſus traditur, auctoritas, de *puerpera* nempe dicta. Heſychius λεχὼ, ἡ προσφάτως τετοκυῖα, *quæ recens peperit*; & quomodo apud Hippocratem, quamquam id omiſerit in Onomaſtico Fœſius, legitur de Morb. Mulierum l. 1. c. LXXXVIII. λεχοῖ τὰ λοχεῖα καθαίρει ἄμεινον, *puerpera ex parte proluviem melius purgat*. Qua voce etiam uſus, quod præterea obſervo, Euripides Electr. v. 637.

> Λεχὼ μ' ἀπάγγελλ' οὖσαν ἄρσενος τόκῳ,
>
> *Puerperam me eſſe, nuncia, prole maſcula.*

Neque vero, ut obiter hoc addam, abjudicandum, quod Criticis nonnullis viſum, Euripidi hoc drama vel inde mihi liquet, quod ab Ariſtophane in Ranis p. 274. duo verſus tanquam Euripidis, juxta plures alios ejuſ-

ejuſdem Tragici promiſcue aliunde ibi congeſtos, adducuntur, quæque etiamnum in eadem Electra extant, nempe v. 435. & 436.

Ἵν' ὁ φίλαυλος ἔπαλλε δελφὶς &c.

V. 57. διακριδὸν] Uſus eadem voce pro *diſtincte* aut *ſigillatim* Apollonius l. IV. v. 721. de Circe Jaſonem ac Medeam, de ſingulis, quæ iis contigerant, ſtudioſe inquirente, ſeu ἕκαστα, ut ab eodem dicitur, διειρομένη, ac inter alia, ναυτιλίην τε διακριδὸν ἐξερέεινεν, *navigationem quæ diſtincte inquirit*. Lucianus vero Amorib p. 1021. ed. Salm. διακριδὸν δὲ ἠσκημένης κόμης, *eximie autem compoſita coma*. Nempe juxta Scholiorum ad hunc locum gloſſam, διακριδὸν, κατ' ἐξοχὴν μεγάλως, & quomodo proinde *præcipue*, aut *maxime* verti hic ab Interpetete debuit, non *ſeorſim*.

V. 60. & 61. εἶρπε δὲ Λητὼ τειρομένη ὠδῖσι] Sic de eadem Latona infra v. 202. ὑπ' ὠδίνεσσι βαρυνομένη, cujuſque proinde *gravibus partus doloribus preſſa*, alia hic ratio, quam parientis ſupra Telluris, Hym. in Jovem v. 29. Τεαὶ δὲ ὠδῖνες ἐλαφραί, *tui enim pariendi dolores leves ſunt*, ſicuti ὠδῖνας, vel ὠδίνων, quod tralatitium, de *partus doloribus* vulgo a Græcis non Medicis ſolum, ſed aliis Auctoribus dici conſtat. Minime proinde Latonæ OPIFERA hic Juno Lucina, ſeu ὠκυτόκια δυστοκούσῃ, *ægre parienti partum accelerantia remedia*, de quibus ſenex Cous de Mul. Morb. l. 16. cap LXXVII, eidem ſubminiſtrare parata. Haud inſolita vero hæc ejuſdem Junonis erga Jovis pellices ſævitia. Ita enim veneficæ apud Pauſaniam l. IX. p. 555. ab eadem dicuntur immiſſæ, quæ parturienti Alcmenæ impedimento forent, idque ab iis etiam factum; donec illæ a Tireſiæ filia deceptæ abiiſſent; & tunc levatam doloribus Alcmenam, ſubito puerum ſeu Herculem enixam. Deas alioquin vulgo citra dolorem parientes finxerunt veteres Poetæ (& qua de re jam ſupra obiter actum d. l. Hym. in Jovem) atque ſubinde etiam ipſas Deorum pellices; idque ad celandum partum; ſicut de Creuſa ex Apolline Jonem pariente ait Euripides Jon. v. 1596.

Ἄνοσον λοχεύει σ', ὥστε μὴ γνῶναι φίλους,

Sine dolore parere te fecit, ut neſcirent amici.

Immo de hac ipſa matre Latona, Dianam citra dolores enixa, dixerat ipſa virgo Diana, ſuperiori Hymno in eandem v. 24.

Ὅττι με καὶ τίκτουσα καὶ οὐκ ἤλγησε φέρουσα,

Quoniam, & quum me pareret, & quum in utero foret, non doluit,

& qua de re adhuc infra ad v. 202. Quamquam Minerva obſtetricata Latonæ, & natis ex ea Apolline ac Diana, dicatur ab Ariſtide Hym. in Minervam p. 24, ſicuti Prometheo e Jovis vertice naſcenti ab Euripide Jon. v. 455; & cujus utriuſque facti Minervæ tributi haud obſcurum utique μυθολόγημα.

V. 62. πέδον ἠπείροιο] Non Aſiæ ſolum minoris *continens* hic intelligitur, qui κατ' ἐξοχὴν, illo ἠπείρου nomine a veteribus & qua de re infra ad v. 178. hujus Hymni, ἠπείροιο πόληες *continentis* urbes, ſubinde deſignatur; ſed Europæ etiam pars, Græcia nempe & in ea, quas in ſequentibus enumerat, Arcadia, Peloponneſus proprie dicta, Bœotia, Acha-

Achaja, Theſſalia præterea, vicinæque Regiones; quas nempe e ſummo montis in Thracia Æmi vertice ſpeculatur, a matre Junone ad id conſtitutus Pater Gradivus.

V. 63. ἥμενος ὑψηλῆς κορυφῆς &c.] Nempe ἐν σκοπῇ, quæ ei a Junone fuerat impoſita; & quomodo ab Homero pridem dictum, Il. E. v. 771. Ἥμενος ἐν σκοπιῇ *ſedens in ſpecula.* Qualia nempe de Diis Homericis, & ipſo Deorum Rege, ab illo Vatum parente haud ſemel dicta; ſicut alibi de Neptuno Iliad. N. v. 10. Οὐδ᾽ ἀλαοσκοπιὴν εἶχε, *neque in vana agebat ſpecula*; neque, ut continuo addit, (& quo, ut ſæpe alibi, reſpexit nunc Callimachus)

> Ὕψου ἐπ᾽ ἀκροτάτης κορυφῆς Σάμου ὑληέσσης
> Θρηϊκίης,
> *Super ſummum verticem Sami ſylvoſa*
> *Thraciæ*,

ſeu Samothraciæ. Haud aliter ac Thracum habitus vulgo hic Deus, Mars nempe, potiori quodam jure, in celſo *Threjicii* montis *Æmi vertice ſediſſe* hoc loco dicitur. Adde v. 66. ubi Iris Inſularum σκοπὸς a Junone conſtituta dicitur, & quæ ibi notamus.

V. 64. Ἄρης ἐφύλασσε σὺν ἔντεσι] Quomodo in ſignis ac nummis antiquis ſpectatur etiamnum idem Gradivus, galea nempe, lorica, clypeo & haſta vulgo armatus, ſubinde etiam cum parazonio, ac tropæo præterea onuſtus, & cujus poſtremi generis nummos aliquos ad Juliani Cæſares olim vulgavimus. Haſtam quidem in iis nemo mirabitur, qui non ſolum eandem, conſuetum aliorum quoque Numinum in priſcis eorum ſimulacris, aut proprium etiam Martis, Ἐναλίου quippe Dei, inſigne apud Macrobium legit Saturn. l. 1. c. XIX; ſed quod præterea a Clemente refertur in Protreptico p. 30, Varronem nempe adfirmare, *Romæ antiquitus haſtam exſtitiſſe, Martis ſimulacrum*, τὸ παλαιὸν δόρυ γεγονέναι τοῦ Ἄρεος ξόανον. Quamquam idem Gradivus, non δορυσθενὴς ſolum, ſeu *haſta potens*; aut a *galea* vel *lorica*, quibus indutus paſſim cernitur, χρυσοπήληξ, *auream habens galeam*; ut cum alibi, tum apud Æſchylum Sept. Theb. v. 108. εὐθώραξ, vel χαλκοθώραξ, *pulcram* vel *auream habens loricam* ab aliis dictus; ſed in genere etiam ΘΕΟΣ ΟΠΛΟΦΟΡΟΣ, *Deus Armiger*, idque in Gordiani nummo, cum alia ibidem inſcriptione, MART. VICTOR. ſeu *Marti Victori*, qualis nempe a Jo. Vaillantio harum antiquitatum ſumme perito, iiſque ab eo in Theſauris Regis collocatus traditur in libro Numiſm. Præſtantiorum pag. 155. Occurrit alioquin in eadem gaza, & e maximorum genere, ejuſdem Gordiani nummus, in quo nulla equidem *Martis Victoris* mentio, ſed inſcript. VICTORIA AUGUSTI; in ſummitate autem Templi ΝΕΙΚΗ ΟΠΛΟΦΟΡΟΣ, *Victoria Arma Tenens* ſeu *Armifera*. Conſona his ſequentis nummi, qui inter ſelectiores elegantiſſimi Abbatis de Camps brevi, ut audio, vulgandos conſpicitur, nec alieno utique loco, quo de *Martis Cuſtodis armis* a Callimacho agitur, promenda hic effigies, quæ hinc eundem Gordianum, illinc ſacrificium itidem ac templum exhibet, in quo Martis

tis armati ſimulacrum, & deſuper ΟΠΛΟΦΟΡΟΥ ſeu *Armigeri* vox legitur.

Diverſi vero ab aliis veteres & eximii Smyrnæorum nummi, & quales verſavi itidem in Cimeliarchio Gallorum Regio, in quibus non Mars jam, ſed Hercules ΟΠΛΟΦΥΛΑΞ *Armorum Cuſtos* inſcribitur; in averſa autem nummorum area, Victoria gradiens, aut Fluvius decumbens, aut Teleſphorus ſtans viſitur, cum epigraphe ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ. Ad quos proinde Smyrnæos referri etiam debet antiqua Inſcriptio, quæ exſtat inter Marmora Oxonienſia p. 265, & inde relata a Cl Reineſio Syntagm. p. 112, ubi inter alia legitur, Στρατηγὸς ἐπὶ τῶν ὅπλων Ἡρακλεῖ ΟΠΛΟΦΥΛΑΚΙ, *Præfectus Armorum Herculi Armorum Cuſtodi.* Ut hic mittam Junonem ὁπλοσμίαν, cujus meminit haud uno loco Lycophron p. 131. & 139, in Elide, ut Tzetzes ibidem notat, cultam.

V. 65. Ἑπτάμυχον Βορέαο παρὰ σπέος] Thracii nempe dicti hujus venti *ſpecum* ſeu *antrum*, non jam in Æoliis Inſulis cum Homero aut Marone, ſed in Thracia, credita ſcilicet Aquilonis, de quo ante ad v. 26. patria, & quidem circa montem Æmum collocat hic Callimachus, e quo eundem *Boream* oriri dixit etiam ſuperiori Hym. in Dianam v. 114.

Αἷμον ἐπὶ Θρῄκι, τόθεν Βορέαο καταῖξ
Ἔρχεται,
Æmum ad Threjicium, unde Boreæ procella
Oritur.

Hinc a Dionyſophane, juxta eruditos Apollonii Enarratores l. 1. v. 826. traditum, foveam exſtitiſſe in Thracia, e qua fierent flatus ventorum; atque ita inde habitam, & qua de re jam ſupra ad verſ. 26, *Thraciam ventorum domicilium*, Θρᾴκην ἀνέμων οἰκητήριον. Immo ſicuti Martis, Thracum nempe Dei, equi juxta illud Boreæ antrum, ſtabulare dicuntur hoc loco; ita ipſe *Boreas*, & ſocii venti, *Thraces equi* indigitantur a Valerio Flacco l. 1. v. 611. & ſimiliter ejuſdem *Boreæ* procellæ ἀμιπ-

ἀμιππαι, equis ſimiles ſeu equeſtri celeritate, a Sophocle vocantur, juxta priſcos ejus Interpretes, Antigon. v. 996. Ubi præterea ejuſdem *Boreæ antra*, prope Thracium ſinum Salmydeſſum collocantur, qui ſinus monti Æmo ſeu Hæmimonto, Thraciæ regioni ab eo denominatæ, erat vicinus.

V. 66. σκοπὸς] Quod ab Homero ſumptum, de eadem Iride ſub uno e Priami filiis habitu, Iliad. B. 192. ὃς Τρώων σκοπὸς ἷζε, *qui Trojanorum ſpeculator ſedebat.* Ita Ἐπίσκοποι dicti *ſpeculatores* ſeu cuſtodes gentium Dii, qua de re ſupra ad v. 39. Hym. in Dianam; & ſicuti Veneris κατασκοπίας delubrum apud Troezenios exſtitiſſe, tradit Pauſanias lib. II. p. 146. Adde Dionem Chryſoſt. de Jove Olympio dicentem Orat. XII. p. 215. ἀςασιάςυ καὶ ὁμονοούσης τῆς Ἑλλάδος Ἐπίσκοπος, *quietæ & concordis Græciæ ſpeculator*; & quod de Deo univerſi hujus moderatore dixerat Plato, & ex eo refert Theodoritus Θεραπευτ. ſerm. IV. p. 535, εἰς τὴν ἑαυτῦ περιωπὴν ἀπέςη, *in ſuam ſpeculam abſceſſit.*

V. 67. ἐπαίξασα Μίμαντι] Dum *mons Chii*, ὄρος Χίυ dicitur in Scholiis hic *Mimas* haud inde ab Aſia amovetur, cum eadem Chios, tum Erythreæ, utraque Jonici etiam conventus, ſeu celebris illius Panjonii pars fuerint, & quibus imminens ſive vicinus traditur ab antiquis auctoribus idem *Mimas.* De Chio equidem vel Homerus pridem fidem fecit; non noto ſolum eam in rem verſu & apud Tullium memorato ad Atticum l. XVI. Epiſt. XIII, nempe Odyſſ. Γ. v. 172.

Ἠ δὲ ὑπένερθε Χίοιο, παρ' ἠνεμόεντα Μίμαντα,
An infra Chium, ad ventoſum Mimantem;

ſed Hymno præterea in Neptunum, qui in ejus vita Herodoto adſcripta legitur,

Δὸς δὲ ὑπώρειαν ὑψικρήμνοιο Μίμαντος,
Da autem, ut ad inferiora excelſi Mimantis perveniam.

Neque enim ibi de *Erythris*, quod cenſet ad Ammianum l. XXXI. c. XIV. doctiſſimus Valeſius, ſed de *Chio* itidem Poetæ ſermo; ad quam nempe per Erythras iter ipſe faciebat, ut Theoſdonidem quendam in Chio agentem ac Homeri carmina pro ſuis venditantem, coram plagii continuo redargueret. Ut tamen a μνημονικῷ errore haud immunis ſit dicto loco Ammianus, qui, quod de *Chio* ait Homerus, utroque illo & quidem aperte omnino priori, ad quem etiam reſpexit idem Marcellinus, loco; id tamen de *Erythræo oppido* eum dixiſſe ibidem tradit; nempe ubi de Valente Imperatore ait, eum fatidici verſus recordatione, Aſiæ nomen horruiſſe, *ubi Erythræo oppido ſuperpoſitum montem & Homerum ſcripſiſſe, & Tullium, doctis referentibus, audiebat.* Neque tamen, quod vere monet præſtantiſſima Daceria, in Chio Inſula, ſed in ejus conſpectu, ſeu, quod ait Pauſanias l. VII. p. 402. Χῖος ἡ ἀπαντικρὺς τῦ Μίμαντος, *Chius, quæ ex adverſo Mimantis*; quomodo nempe ibidem dicitur, & de quo jam ſupra ad v. 50. Σάμος ἡ ὑπὲρ Μυκάλης, *Samus, quæ ſupra Mycalen*, & apud Strabonem l. XIV. p. 636. Μυκάλη τὸ ὄρος &c. ἐπίκειται δὲ τῇ Σαμίᾳ, *Mycale mons imminet hic Samio agro*, quarum illa itidem Jonii Maris, ut notum, Inſula; hic autem mons *Mycale* in adver-

verſa Joniæ continenti erat ſitus. Hinc male hodie apud Heſychium legitur, Μίμας, ὄρος Αἰτωλίας, pro Αἰωλίας, ſeu verius Ἰωνίας, ut bene jam ad eundem animadvertit eruditiſſimus Palmerius. Ideo autem, quod ſummæ altitudinis eſſet hic *Mimas*, ὑψικάρηνος etiam poſtremo apud Homerum loco, & a Strabone l. XIII. p. 645. ὄρος ὑψηλὸν dictus, idemque ad mare, quod vel ex Alexandro Myndio apud Ælianum liquet de Animal. l. V. c. XXVII. prominens; ac præterea longe ſeu per CCL. millia, ut de eo Plinius l. IV. c. VIII extenſus. inde etiam opportune in ejus vertice tanquam Inſularum vicinarum, Chii proinde & aliarum *Inſpectrix* ſeu ἐπὶ νησάων σκοπὸς conſediſſe dicitur hic Junonis juſſu Thaumantias Iris. Accedit, quod de *Mimante* tradit Solinus c. XL. cujus nempe vertices e nubibus intervolantibus, futuræ tempeſtatis ſignificant qualitatem; idcirco eo adhuc opportunior tradita hæc ejuſdem Iridis ſtatio. Quibus adde, quod apud Ariſtophanem Νεφελ. p. 140. Socrates nubes compellans dicat,

> Ἢ Μαιῶτιν λίμνην ἔχετ', ἢ σκόπελον νιφόεντα ΜΙΜΑΝΤΟΣ,
> *Sive paludem Mæotim inhabitatis, ſive nivoſum* MIMANTIS *ſcopulum.*

Neque enim audiendi ſunt Græci Comici Interpretes, qui *Mimantem montem Thraciæ* ibi imputant, ὄρος Θρᾴκης ὁ Μίμας, eamque in rem adductum paullo ante *apud ventoſum Mimantem*, παρ' ἠνεμόεντα Μίμαντα, Homeri locum citant: qui tamen *Mimas* prope Chium exſtare ibi a Poeta dicitur, ac ita non Thraciæ, ſed minoris Aſiæ mons, quod aliunde etiam conſtat, exſtitit. Qui proinde illorum Grammaticorum haud inſolitus ἐν γεωγραφουμένοις lapſus, uti Suidæ ei geminus, non debuit doctiſſimum Valeſium impellere, ut alium ac diverſum ab illo minoris Aſiæ *Mimante* montem cognominem in Thracia exſtitiſſe, ad dictum ſupra Ammiani locum, idque poſt Ortelium, qui idem notaverat, ejuſque, ut videtur, fide ſtatueret. Neque etiam ille, cujus præterea teſtimonio innititur Ortelius, probat id Ovidius; qui nempe dum montium undique enarrat orta Phaethontis lapſu incendia, ait inter alia l. II. v. 222.

> *Et tandem Rhodope, nivibus caritura,* MIMASQUE,
> *Dindymaque, & Mycale:*

ubi prior ille Thraciæ, reliqui autem tres totidem Aſiæ minoris montes, quod nec triviales etiam illius Poematis Interpretes fugit, adducuntur. Ad quem Ovidii locum facit etiam ille Silii lib. III.

> *abeuntque in nubila montes*
> *Mixtus Athos Tauro, Rhodopeque adjuncta Mimanti,*

fallente nempe ob denſam nubium caliginem, qua inſeſſa erant illorum hinc Europæ, illinc Aſiæ montium juga, obtutu. *Mimas* cæteroquin de gigante, neque ab Horatio ſolum lib. III. Od. IV, ut ſtatuiſſe ad eundem videtur nuperus ac eruditiſſimus ejus Enarrator, ſed a Claudiano etiam dictus de Raptu lib. III. verſ. 347. *hæc arma Mimantis ſuſtinet.*

V. 70. Φεῦγε μὲν Ἀρκαδίη] Arcadiam inter eas regiones a Poetis olim rela-

relatam, quæ ſcilicet prægnantem Latonam non admiſerint, liquet præterea e Pauſania l. VIII. p. 539, ubi Apollinem ac Dianam memorat, ubique gentium graves de iis hominibus ac locis, quæ Latonam, dum uterum ferret, errantem contempſerant, pœnas ſumentes, ad Tegeatas quoque Arcadas eadem de cauſſa veniſſe.

Ibid. ὄρος ἱερὸν Αὔγης Παρθένιον] Haud novum, *ſacrum* hic dici *Parthenium*, Arcadiæ montem, Pani nempe potiſſimum, cujus celebre ibi exſpectabat fanum, & in quo præterea conſecratum erat Telephi ſacellum; ſicut utrumque e Pauſania liquet l. VIII. p. 542. Nota autem ejuſdem Telephi mater, quæ hic commemoratur, *Auge*, & quæ juxta Græca ad hunc locum Scholia, Alei Arcadis filia, ac Minervæ præterea ſacerdos, in monte *Parthenio* ab Hercule vim paſſa fuerat; aut in quo monte, non ſolum juxta Pauſaniam, ſed juxta Diodorum præterea l. IV. p. 239. ac Mythologos antiquos, Apollodorum l. II. c. IV, Hyginum Fab XCIX, natus ex *Auge* Telephus, a matre aut juxta Apollodorum & Tzetzem ad Lycophr. p. 43. ab *Auges* parente Alea fuerat expoſitus. Haud una enim, ut in id genus veterum fabulis vel narrationibus paſſim contigit, inter eos Auctores de toto illo *Auges*, & nati ex ea *Telephi* caſu occurrit varietas. Unde idem, quem adduxit ad hunc locum vir doctus, Pauſanias, alibi non tantum expoſitum in monte *Parthenio* ab *Auge*, vel ejus patre, Telephum; ſed *Augen* ipſam a patre ciſtæ, una cum nato filio Telepho incluſam, ac in mare abjectam; trajecto vero mari in Cayci fluvii oſtium delatam tradiderat paullo ante, nempe l. VIII. p. 460, ac ſimiliter Strabo l. XIII. p. 615. Neque etiam de loco Arcadiæ, ubi nempe huic *Augæ* vim intulerit Hercules, minus olim controverſum, rurſus ex eodem Pauſania conſtat p. 331. Adde Jornandem, qui Getic. cap. IX, & cujus locum vidit jam ad Hyginum eruditus illius Enarrator Th. Munckerus, *Augen* hanc, non Alei Arcadis, ſed Priami ſororem facit. Sacerdotio vero Minervæ, quod hic in Scholiis dicitur, functam eandem *Augen*; immo inde in Minervæ luco natum ex ea Telephum ab ea continuo expoſitum, tradit Apollodorus l. III. c. IX, & poſtremum itidem Tzetzes d. l. ad Lycophr. p. 43. E quibus prætereaillud liceret conjicere, Αὔγῃ hic potius in Callimacho legendum, quam Αὔγης, nempe ut dicatur *mons* ille Arcadiæ *Parthenius*, ideo *Augæ* huic *ſacer*, ὄρος ἱερὸν Αὔγῃ (non Αὔγης, neque enim ille ab ea denominatus alibi legitur) Παρθένιον, quod in memoriam nati ibi ex ea aut in eo expoſiti, atque a cerva, quod addunt, Mythologi, nutriti Telephi, non huic ſolum, ſed matri etiam, locus fuerit in poſtremum conſecratus. De Telepho utique in eodem monte juxta Panem culto, omiſſa omni alterius Numinis ibidem ſacrati mentione, fidem facit eo, quem ſupra indicavi, loco, Pauſanias; immo cujus ea de re verba non debent hic prætermitti ſub finem l. VIII. p. 543. τὸ ἀπὸ τούτου δὲ ἄρχεται ΤΟ ΟΡΟΣ, ΤΟ ΠΑΡΘΕΝΙΟΝ· ἐν αὐτῷ δὲ ΤΕΜΕΝΟΣ δείκνυται ΤΗΛΕΦΟΥ, καὶ ἐνταῦθα παῖδα ἐκκείμενον φασὶν αὐτὸν ὑπὸ ἐλάφου τραφῆναι· Ἀπωτέρω δὲ ὀλίγον Πανός ἐστιν ἱερὸν, *Inde incipit* MONS PARTHENIUS. *In eo* TEMPLI SACELLUM *oſtenditur* ſeu LUCUS (pro utroque enim τέμενος apud Auctores

res ſumitur) *ibique expoſitus infans Telephus a cerva nutritus traditur. Paululum inde abeſt Panis fanum.* Nihil proinde in eodem monte, uti ex eo Pauſaniæ, & hoc præterea Callimachi loco liquet, illo nati ibi e *matre Auge* & expoſiti Telephi caſu, aut utrique quodammodo ſacrati inde loci celebritate nobilius. Notum alioquin quod *ſacri* ſæpe in genere dicti fuerint *montes*, tanquam huic vel illi Numini peculiari quadam religione dicati; unde illud Luciani de ſacrificiis p. 365. ed. Salm. *καὶ ὄρη ἀνέθεσαν, & montes conſecrarunt*; aut quod Indi etiam apud Philoſtratum de Vit. Apoll. l. I. c. II. Caucaſum in genere *θεῶν οἶκον*, *Deorum domicilium* leguntur appellaſſe. Ita *Dii montium* dicti I. Reg. XX. 23. & de Cybele ac Diana, *ut montium Deabus* ſeu *Dominis* apud Poetas, & qua de re jam ad ſuperiores Hymnos ſubinde appellatis, res nota. Hinc, ut alia nunc mittam, ſicut *ἱερὸν ὄρος Παρθένιον* hoc loco Callimachus, ita *ἱερὸν Τμῶλον*, *ſacrum Tmolum*, notum Lydiæ montem, vocat Æſchylus Perſ. v. 49. & Euripides Bacch. v. 64; aut quomodo *Taygetus* præ aliis montibus Dianæ ſacer ac dilectus dicitur, ſupra v. 188. Hym. in hanc Deam. Sed hoc paſſim obvium, & in nummis etiam antiquis conſpicuum, in quibus frequenter in vertice montium Templa aut Deorum ſimulacra occurrunt. Quamquam & inde *ἱερὸν ὄρος Αὔγης Παρθένιον*, *ſacer mons Auges Parthenius* dici hic a Callimacho potuit; haud aliter ac apud Æſchylum, de monte *Atho* legitur, Agam. v. 293. *Ἀθῷον αἶπος Ζηνὸς*, *Athoon cacumen Jovis*, Juppiter nempe *Ἀθῷος*, quod obſervat Heſychius, in ſummitate illius montis Athos ſacratus. Hinc Juppiter etiam ΑΚΡΑΙΟΣ in nummis; ſed de quibus alibi & ſupra jam actum ad v. 82. Hym. in Jovem, ubi de eodem Deorum Rege dicitur *Ἄκρος ἐν πτολίεσσιν* &c.

V. 71. *ὁ γέρων μετόκισθε Φενεαιός*] Nempe urbs ipſa inter Arcadicas olim celebris, conditoris ejus nomine deſignata; qui *Φενεαιὸς* hic ob metrum, ſeu *Φενεὸς αὐτόχθων*, *Pheneus indigena* a Pauſania traditur l. VIII. p. 478. *Senex* autem dictus hoc loco idem *Pheneus*, quod *urbs* eſſet *Arcadia antiqua*, ut hic in Scholiis traditur, eaque inundatione aquarum olim abſorpta, teſte eodem Pauſania p. 477. *Φενεατῶν δὲ τὸ πεδίον κεῖται μὲν ὑπὸ ταῖς Καρύαις· πλεονάζοντες δέ ποτε αὐτῷ τοῦ ὕδατος, κατακλυσθῆναι φασὶ* ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑΝ ΦΕΝΕΟΝ, *Pheneatarum campi Caryis ſunt ſubjecti; unde quondam aquarum in iis profluvio*, ANTIQUAM PHENEON *abſorptam memorant*, prout locus ille legi obvia ejus emendatione debuit, *κατακλυσθῆναι* nempe, non *καταχλυσθῆναι*, quod & ſequentia ibidem arguunt. Quo reſpexit etiam Theophraſtus Hiſt. Pl. l. V. c. VI. *Φανερὸν δὲ γίνεσθαι ἐν* ΦΕΝΕΩ (non *Φανεῷ* vel *Φινεῷ*, ut in utraque edit. Baſil. & Batava D. Heinſii) *τῆς Ἀρκαδίας, ὅτι αὐτοῖς ἐλιμνώθη τὸ πεδίον, φραχθέντος* (ut poſt Gazam Palmerius, non *βραχέντος*) *τοῦ βερέθρου*, *manifeſtum id contigiſſe apud* PHENEUM *Arcadia, cum obſtructis ibi faucibus, campus in locum redundavit.* Illud vero peculiare de his *Pheneatis* obſervat Pauſanias l. VIII. p. 480. quod Cererem errabundam, dum illa Proſerpinam quæreret, hoſpitio non ſolum iidem excepiſſe dicantur, ſed etiam quod majora minoraque Myſteria huic Deæ, eodem ritu, quo apud

apud Eleuſinem celebrarint. Quæ illuſtrat inſuper id quod Conon refert Narrat. xv. apud Photium, *Pheneatas* ob oſtenſum Cereri locum, quo Proſerpina ad inferos a Plutone rapta deſcenderat, Deam tum iis plurima bona conceſſiſſe, tum ne unquam in bello ultra centum Pheneatas caderent. Quæ haud diſpar ratio vel origo inſtitutorum apud Athenienſes Eleuſiniorum; Ceres nempe filiam quærens, hoſpitio ibi comiter excepta, ac præterea grata triticearum frugum ab eadem Dea Athenienſibus conceſſarum memoria, ut ea de re præter alios Arnobius l. v. p. 185. ed. Batav. ac nos infra ad Hymnum in Cererem.

V. 72. ὅλη Πελοπηΐς] Quomodo ab Apollonio Rhodio dicta itidem *Peloponneſus* l. IV. v. 1570.

Πελοπηΐδα γαῖαν ἱκέσθαι,

in Peloponneſi terram ſeu *regionem pervenire.*

Non *tota* tamen nobilis illa peninſula, cui nomen hoc adhæſit, ſeu quæ intra Iſthmum (& cui ita acceſſiſſet ipſa, cujus jam Poeta mentionem facit, Arcadia) hic innuitur, ſed pars tantum ejus ſeptentrionalis, quæ nempe ut continuo additur, *Iſthmo adjacet*, ὅση παρακέκλιται Ἰσθμῷ. Qualis nempe Corinthiorum & Sicyoniorum tractus, ut de Argolide & Achaja proprie olim dicta, de quibus mox, hic ſileam. Nota vero e Geographis aliiſque Auctoribus antiquis, Strabone, Ptolemæo, Pauſania, Plinio &c. tradita ab iiſdem Peloponneſi in varias partes diviſio. Quamquam neque eo ævo, quo Latona prægnans e Jove a Mythologis traditur, notum adhuc *Peloponneſi* nomen; nondum ſcilicet nato Pelope; ſed quæ prius *Pelaſgia*, item *Ægialea*, ante *Apia*, & juxta Heſychium, Ἀπία, tandem, poſt Pelopis nempe e Lydia aut Phrygia in Græciam adventum, *Peloponneſus*, ſeu juxta Sophoclem Oed. Col. v. 728. *Pelopis magna inſula*; verius peninſula nuncupata eſt. Verum id ſolemne, ut notum, Poetis antiquis, maxime autem Tragicis, regiones non priſcis, quas tum obtinebant, ubi res ab iis memoratæ contigere, appellationibus, ſed recentioribus, & ſuo ævo uſitatis, frequenter indigitare.

V. 73. Ἔμπαλιν Αἰγιαλοῦ] *Ægialos* nempe dicta antiquitus ea littoralis, quod vox ipſa etiam arguit, Peloponneſi pars, quæ inter Eleos & Sicyonios ſita, *Achaja* poſtea nomen obtinuit, teſte Pauſania ſub initium l. v. & l. VII. Quamquam ab aliis etiam, & appoſite ad hunc Callimachi locum, ad Iſthmum uſque extendatur eadem regio, *Ægialus* dicta, ut a Plinio l. IV. c. V. *Achaja nomen Provinciæ* AB ISTHMO INCIPIT; *ante* ÆGIALUS *vocabatur, propter urbes in littore per ordinem diſpoſitas.* A ſitu proinde ad mare, quod præter Plinium & Pauſaniam agnoſcit etiam Strabo de vocibus Ἕλος & Αἰγιαλὸς agens l. VIII. p. 349, & alibi adhuc l. XII. p. 245, petita vocis illius Αἰγιαλοῦ vel Αἰγιαλέως ſignificatio; quam alioquin ab *Ægialeo*, Inachi ſcilicet filio, vulgo arceſſunt veteres Mythologi, ut Apollodorus ſub initium l. II. ſeu ab *Ægialeo*, Sicyoniorum, de quo idem Pauſanias p. 96. & 396. Rege. Hinc etiam Αἰγιάλη eodem Auctore p. 96, aut ſicut hodie apud Strabonem legitur l. VIII. p. 382, Αἰγιαλὸς dicta prius ipſa urbs littoralis, ut no-

 tum,

tum, Sicyon; aliudque præterea illius tractus oppidum, *Ægialea* appellatum, de quo rurſus Pauſanias p. 94. & 96. Eadem vero Peloponneſi pars littoralis, quæ inde primum *Ægialus*; dein *Jonia*, quod incolæ ejus antiquitus eſſent Jones; poſtremo *Achaja*, quod pulſis Jonibus, Achæi Phthiotæ ſeu e Theſſalia eo profecti, eundem tractum occupaſſent, appellata apud Strabonem legitur l. VIII. p. 383. Quamquam ſuo adhuc ævo Αἰγιαλὸν dictum illum Peloponneſi tractum, non vero totam, ut ex eodem loco male adſeruit ad Stephanum Berckelius, Peloponneſum, tradit alibi Pauſanias nempe l. II. p. 94. καὶ Πελοποννήσου δὲ ὅσον ΕΤΙ ΚΑΙ ΝΥΝ ΚΑΛΕΙΤΑΙ ΑΙΓΙΑΛΟΣ ἀπ' ἐκείνου βασιλεύοντος ὀνομασθῆναι, *eamque Peloponneſi partem, qua* HOC ETIAM TEMPORE ÆGIALUS VOCATUR, *ab eo* (nempe Ægialeo) *ibi regnante nomen ſumpſiſſe.* Ut proinde haud mirum ſit, ſi eo etiam nomine a Callimacho, tractus ille Peloponneſi hic appelletur.

Ibid. καὶ Ἄργειος] Pro Ἄργους, & quo nomiue tam urbs Græcorum olim intra Iſthmum ſeu Peloponneſi clariſſima, quam regio ipſa, vulgo Ἀργεία vel Ἀργολὶς dicta, hic cenſetur. Docent id veteres Critici ad Apollonium l. III. v. 992. ubi Ἑλλάδα tam de tota regione, quam de urbe cognomine dici, obſervant, adduntque ὃν τρόπον Ἄργος, καὶ ἡ πόλις, καὶ ἡ χώρα, *quomodo Argos etiam & de urbe & de regione dicitur.* Immo Ἄργος inſuper de tota *Peloponneſo* ſubinde dicta, juxta gloſſam veterum Pindari Enarratorum Iſthm. Od. II. p. 445. καὶ τάχα ἂν Σπαρτιάτην εἴρηκε Πίνδαρος Ἀργεῖον, παρόσον Η ΠΑΣΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ ΑΡΓΟΣ καλεῖται, ὁμώνυμος τῇ πόλει, *& continuo quidem Spartiatam dixit Pindarus de Argivo, in quantum* UNIVERSA PELOPONNESUS, ARGOS *vocatur, eodem, quo urbs, nomine*; & quod Euſtathius etiam haud uno loco tangit ut ad Il. B. p. 195. & 222. & præterea ad Il. Z. p. 630. *Argivis* alioquin proprie dictis ſeu *Argolidi* adſcripti quoque, teſte Pauſania l. II. p. 96, Sicyonii, quorum urbem Αἰγιάλην vel Αἰγιάλειαν nuncupatam, paullo ante ex eodem Auctore & Strabone præterea diximus.

V. 74. ἐπεὶ λάχεν Ἴναχον Ἥρη] Notus utique Argivorum regionem præterlabens fluvius *Inachus*, quem inde *Argivum* ab Æſchylo dici obſervat Pauſanias l. VIII. p. 464, qui tamen hodie locus in eodem Tragico non comparet. Occurrit quidem ſub initium Choephor. v. 6. locus, ubi Oreſtes Argos reverſus ait, πλόκαμον Ἰνάχῳ θρεπτήριον, prout ibidem legendum *comam Inachi nutritiam*, in inferiis nempe, quas ibi patri Agamemnoni idem offerre dicitur. Ita de Argis ſeu Argivorum ſolo apud Euripidem ait Jocaſte Phœn. v. 577. ἐπ' Ἰνάχου ῥοαῖς, ad *fluenta Inachi*, haud aliter ac *Inachiis Argis*, & *Inachia tecta*, de iiſdem dicuntur apud Statium Theb. l. I. v. 660. & l. III. v. 249. & alibi, quod tralatitium, *Inachidæ* de *Argivis* ut l. II. v. 245. De ſolemnis vero *Junonis* apud *Argivos* cultu; ac unde ei paſſim Ἥρας Ἀργείας, & inde apud Maronem ſimiliter Æn. l. III. v. 547. *Junonis Argivæ*, non apud Auctores ſolum & potiſſimum Tragicos, ſed in nummis etiam antiquis, obvia adhuc nomenclatio. Cujuſmodi nempe legitur in ſequenti num-

nummo, qualis exſtat in Theſauris Mediceis & Pariſienſibus, & qui in anteriore parte caput Neronis præfert.

Quamquam non idem ſit hujus *Deæ Argivæ* habitus, qualem ei tribuunt veteres Grammatici ad Theocriti Idyll. IE. v. 64, nempe Junonis inſidentis throno, ſceptro præterea armatæ, deſuper autem cuculi, aut quomodo plenius deſcribit Pauſanias l. II. p. 114, Deæ ſignum ſolio itidem inſidentis, cum corona in capite, cui Horæ & Gratiæ ſunt inſculptæ, dextra autem manu malum punicum, ſiniſtra vero ſceptrum tenentis. Quod tamen *Junonis Argivæ* ſignum paullo aliter deſcribit Tertullianus de Coron. c. VII. p. 104. ed. Rigalt. *Junoni vitem Callimachus induxit. Ita & ARGIS SIGNUM EJUS palmite redimitum, ſubjecto pedibus ejus corio leonino, inſultantem oſtentat novercam de exuviis utriuſque privigni*, Bacchi nempe & Herculis. Simile vero hujus *Junonis Argivæ* ſigno, urbis Romæ ſimulacrum dicaſſe Cæſareæ Herodem, refert Joſephus Ἀλωσ. l. I. c. XVI. Ubi enim in ea Urbe Templum Auguſto, & ejus in eo Coloſſum, Jovi in Olympia parem erectum ab Herode dixiſſet, addit continuo, Ῥώμη δὲ ἴσος Ἥρᾳ τῇ κατ' Ἄργος, *Roma autem, ſimilis*, Coloſſus nempe, *Junoni quæ eſt Argis*, ſeu *Argivæ*, non ut ibi perperam vetus Interpres, & Gelenius, *Romano autem par & Junoni, quæ in Argis eſt*. De duobus enim Coloſſis ſeu ſimulacris ibi agitur ab Herode, Cæſareæ a ſe conditæ ſeu reſtauratæ, extructis, uno Cæſari, altero Romæ; prout id aperte etiam tradit Ἀρχ. l. XV. c. XIII. ἀγάλματα, τὸ μὲν Ῥώμης, τὸ δὲ Καίσαρος, *ſimulacra, illud quidem Romæ, hoc autem Cæſaris*. Ut mittam jam ΗΡΑΙΑ ſeu ſolemne ejuſdem *Junonis Argivæ Feſtum*, Argis etiam celebrata, quorum nempe procemium erat clypeus æneus & corona e myrto; ac unde ὁ ἐν Ἄργει χαλκὸς *Argis Æs*, de eodem Agone dictum a Pindaro Olymp. Od. VII. ſed quæ de re opportunius dicendi erit locus ad v. 35. ſequentis in Palladis Lavacrum Hymni. E quibus autem liquidum, cur *Argos*, Ἥρας δῶμα, *Junonis domicilium*, aut *Argivos*, Ἥρας τὸν εὐάνορα λαὸν, *Junonis ſtrenuum populum*, vocet Pindarus Nem. Od. X. p. 415; & quomodo Ἀργείας Ἥρας ἐν δαπέδοις, *Argivæ Junonis in ſolo*, de eadem regione dicatur ab Euripide in Rheſo: immo quod eadem ab Æſchylo, omiſſo etiam Junonis nomine, Ἀργεία θεὸς, *Argiva Dea* ſolum indigitatur Suppl. v. 305. Ubi etiam paullo ante de Jo, Inachi, cujus hic mentio, filia dixerat, eam

κλειδοῦχον Ἥρας, *Junonis æditnam* exſtitiſſe in *Argivorum terra.* Ut proinde haud incaute hic a Latona e Jove gravida, & locum tutum ad partum quærente, prætcrita dicatur *Argos*, *Ægialo* etiam, ut modo vidimus, hic a Callimacho ſociata, Αἰγιαλοῦ τε καὶ Ἄργεος, quod *Ægialeus* (unde loco nomen inditum volunt Mythologi & Grammatici veteres, Apollodorus l. II. c. I. & Etymol. M. Auctor in Ἀπία) *Inachi*, quem *ſortita* hic dicitur *Juno*, filius cenſeretur. Adde, quod lite forte de illo tractu inter Junonem & Neptunum orta, eaque ab *Inacho* cum Phoroneo, Cephiſſo præterea & Aſterione, ſecundum Junonem judicata, Deæ illi contiguo obtigerint eadem loca; ut id refert Pauſanias l. II. p. 112. optimus proinde hujus apud Callimachum loci, præter alia ante dicta, Interpres, ἐπεὶ λάχεν Ἴναχον Ἥρη, *quandoquidem Inachum ſortita eſt Juno. Inacho* autem primo & antiquiſſimo, ut notum, Argivorum Rege, nihil apud Græcos occurrit antiquius; unde illud Horatii, ac ut bene etiam ad eum obſervat eruditiſſimus Dacerius, l. II. Od, III,

Diveſne, PRISCO *natus ab* INACHO,

& l. III. Od. XIX.

Quantum diſtat AB INACHO *Codrus*,

nempe ab eo, cujus vetuſtiſſima foret inter Græcos memoria.

V. 75. Ἀονίη] Quo nomine *Bœotiam* olim dictam, e Strabone ac Dionyſio Periegete, ejuſque Enarratore Euſtathio, adnotarunt jam ad hunc locum viri docti, ſed quod plenius e Pauſania conſtat, qui *Aonas*, veteres Bœotiæ incolas, poſt Cadmi in ea loca adventum, retentos ibidem, & cum Phœnicibus permixtos vicatimque habitaſſe refert l. IX. p. 549. Adde Stephanum in Bœotia, & eruditos ad Apollonium Criticos, ubi ad Poetæ verſum l. III. v. 1177.

Ἀονίοιο δράκοντος ὃν Ὠγυγίῃ ἐνὶ Θήβῃ,

Aonii ſerpentis, quem in Theba Ogygia,

Cadmus ſcilicet interfecit, notant iidem, Ἀονίοιο δράκοντος, ἀντὶ τοῦ Βοιωτικοῦ· Ἀονία γὰρ τὸ πρότερον ἡ Βοιωτία. *Aonii ſerpentis, pro Bœotico. Aonia enim prius dicta Bœotia.* De *Thebis* autem Bœotiæ, ut notum, primaria urbe, hic Ἀονίην a Callimacho nominatim intelligi traditur in Scholiis ad hunc locum. Quod a Lycophrone etiam factum p. 180, ubi Ἀόνων τε γῆν, *terramque Aonum*, de Thebana regione dici videas, & jam ante a Moſcho Idyll. IV. v. 35. ubi Megara de parentibus ſuis, Thebas, ut itidem ait, incolentibus, addit Ἀονίῳ πεδίοιο, &c. qui *Aonii* ſeu Thebani *campi pinguem arant glebam.* Idem nempe ibi Ἀόνιον πεδίον, quod τὸ Θήβης πεδίον, *Thebes campus* vocatur Polybio Exc. Valeſ. p. 69, & de quo mox. Quibus addo Nonnum Dionyſ. l. IV. p. 155, ubi πόλις Ἀονίη de *Thebis* etiam dicitur; & ſimiliter, ac unde lux eidem, Statium Theb. lib. I. v. 226.

Aonias fluis hic ab origine Thebas,

ac veterem ejus Enarratorem ad v. 34. ubi *arma Aonia* explicat *Thebana*, ab Aone Rege filio Neptuni, vel a monte Bœotiæ. Immo quomodo *Aonidas* & *Aonios ſulcos*, pro *Thebanis*, & *Aonſam aulam*, pro Eteoclis apud Thebanos Regia, uſurpet alibi idem Papinius; immo *Aonii*

ab

ab eodem paſſim de *Thebanis* dicti. Hinc Stephanus *Ἀονες*, non de *Bœotia* in genere ſed de Bœotiæ *gente* explicat, Ἀονες, ἔθνος Βοιωτίας, ἐξ ὧν ἡ Ἀονία.

V. 76. Δίρκη τε Στροφίη τε] E Scholiis ad hunc locum, nec aliunde quod ſciam, docemur, *Strophiam* æque ac *Dircen*, fontem ad Thebas exſtitiſſe. De *Dirce* res equidem pervulgata, e Tragicis maxime antiquis in mentione rerum Thebanarum; & a quibus eadem non pro *fonte* ſolum, ſed pro *fluvio* etiam ſumitur, ſicuti, ut alios mittam, apud Euripidem Phœn. v. 737.

Βαθύς δέ τοι Διρκαῖος ἀναχωρεῖν πόρος,

Profundum vero eſt Dircæum vadum ad redeundum,

& apud Criticos ibidem, Δίρκη δὲ ποταμὸς ὁμώνυμος τῇ κρήνῃ, βαθὺς, πλατὺς, *Dirce autem fluvius eodem cum fonte nomine, profundus, latus*. Hinc etiam pro *Thebis* dicta apud Vatem Thebanum Pyth. Od. x. πάρ' εὐκλεῖ Δίρκῃ, *apud inclytam Dircen*, ac unde ipſemet appellatus *Dircæus Cygnus* ab Horatio, & ſimiliter *Dircæus gener*, Thebanus nempe Polynices Adraſti gener apud Papinium Theb. l. IV. v. 74. Quum autem a Sophocle haud ſemel numero plurium dicantur Διρκαῖα ῥέεθρα, *Dircæa fluenta*, ut Antigon. v. 105, & a Papinio ſimiliter Theb. l. VII. v. 164, *Dircæa ad flumina*; ac præterea in dicto Tragici dramate v. 856. nominatim Διρκαῖαι κρῆναι, *Dircæi fontes*; fieri poteſt, ut vicinus *Dircæ fons*, & cum eo hic a Callimacho junctus, nempe Στροφίη, ac velut eodem patre Iſmeno, ut mox additur, genitus, ſub illa etiam *Dircæorum fontium* appellatione deſignetur. Dictus alioquin alius ad Thebas *fons Oedipodius*, Οἰδιπόδειος κρήνη, & ubi ludi victoriæ a Sylla reportatæ cauſſa celebrati dicuntur apud Plutarchum in Pelopida p. 464; & quem fontem memorant etiam cum Pauſanias l. IX. p. 569, tum ubi enumerat varios Bœotiæ fontes, Plinius, nulla cæteroquin facta Στροφίης, cujus hic Callimachus meminit, mentione; nempe l. IV. c. VII. *Præterea fontes in Bœotia, Oedipodia, Pſamathe, Dirce, Epicrene, Arethuſa, Hippocrene, Aganippe, Gargaphie*.

V. 77. Ἰσμηνοῦ χέρα πατρός] Non tamen *Iſmeni* ſed *Acheloi filia*, dicitur fons ad Thebas *Dirce* apud Euripidem Bacch. v. 519.

Ἀχελώου θύγατερ,
Πότνι' εὐπάρθενε,
Acheloi filia,
Veneranda pulcra Virgo Dirce,

in cujus nempe fontibus, ut ibi continuo additur, primum ablutus fuit, e Semeles femore raptus ſemiambuſtus Liber. Ἰσμηνὸς autem hic, ut apud Æſchylum Sept. Theb. 384, Euripidem, & a quo etiam Ἰσμηνὸς πόλις ut *Thebis* dicitur Suppl. v. 1204, apud alios Ἰσμῆνος quandoque, ut apud Dicæarchum ob metrum p. 167; a quo autem fluvio dictum vicinum eidem Apollinis Oraculum Ἰσμήνιον, cujus meminit Pindarus Pyth. Od. XI. & quale ἀλαθέα μαντείων θῶκον, *veram vaticiniorum ſedem* ibidem vocat, & de quo adhuc paullo poſt. Μελαμψήφις vero ſeu *niger calculo* hic *Iſmenus* fluvius, haud aliter ac de Anauro ſupra v. 101.

Hym. in Dianam dictum *μελαμψηφῖδος Αναύρη*; & ſicuti alioquin *Peneus viridis calculo* a Plinio dicitur l. IV. c. VIII.

V. 78. *Ασωπὸς βαρύγουνος ἕπει* &c.] Alter, qui Thebas præterlabebatur fluvius, ac unde de *Thebis* agens dicto jam ante loco Dicæarchus p. 172. utrumque, ut aliunde ſatis notum, innuit indicto nomine, *καὶ γὰρ ποταμοὶ ῥέουσι δι' αὐτῆς δύο*, *duo enim fluvii per eam labuntur*. Hinc etiam per *διπόταμον πόλιν*, *urbem irriguam* duobus fluviis, Thebas indigitat Argivarum mulierum Chorus apud Euripidem Suppl. v. 621, alibi vero in eodem dramate v. 510. *γῆς Ασωπίας*, pro *terra Thebana* ſeu *Θηβαίων πεδίον*, de quo actum paullo ante. Quam in rem ſimiliter Strabo l. IX. p. 408; *ὁ γὰρ Ασωπὸς καὶ Ἰσμηνὸς διά τε πεδίου ῥέουσι τοῦ πρὸ τῶν Θηβῶν*, *Aſopus enim & Iſmenus per campum labuntur, qui eſt ante Thebas*; ac unde alibi ab utroque illo fluvio dicuntur ei p. 382. *Θῆβαι Διρκαῖαι καὶ Ασωπίδες*, *Theba Dircaa & Aſopides*. Quod vero hic in Scholiis dicitur de Æginæ Nymphæ a Jove raptu, eoque patri ejuſdem *Aſopo* fluvio a Siſypho indicato, apud Pauſaniam etiam legitur l. II. p. 93. Adde quod ex hoc Callimachi loco liqueat, *Aſopum*, Æginæ ſcilicet patrem, eundem eum Bœotio ſeu *Thebano*, de quo hic ſermo, *Aſopo* vulgo habitum; errare proinde Didymum, qui in Scholiis Pindari Nem. Od. III. p. 346. alium a Thebano *Aſopum* fluvium in Ægina exſtitiſſe ſtatuit, & de quo explicat hujus Lyrici ibidem verba, *ὕδατι ἐπ' Ασωπίῳ*, *aquam apud Aſopiam*. Quæ ibi verius Ariſtarchus, ad *Aſopum* Phliaſium retulit; qui nempe, ut ibidem dicitur, circa Phliuntem & Nemea (de Agone autem ſeu *ἐπινικίῳ* Nemeorum ibi ſermo) ſive quod a Pauſania dicto jam loco traditur, in Phliaſiorum finibus ortus, per Sicyoniam regionem in mare Corinthium labebatur. Unde alibi legitur apud eundem Pindarum in Nemeis Od. IX, *ἐπ' Ασωπῦ ῥεέθροις*, in *Aſopi fluentis*; nempe, ut bene Græci Critici ibidem, *ἐν Σικυῶνι*. Hinc etiam apud Strabonem, a quo plures alioquin ſeu quatuor *Aſopi* fluvii recenſentur, & inter eos dictus modo *Phliaſius*, ut & alter, de quo hic, *Thebanus*, nullus vero in Ægina commemoratur, l. VIII. p. 482. *Aſopida* vero dictam, præter alia antiqua ejus nomina, Eubœam, tradit editus ſub nomine Marciani Heracleotæ Scymnus Chius Perieg. p. 23, & Plinius l. IV. c. XII. Exſtat præterea, *Urbis Aſopitarum* mentio in duabus inſcriptionibus antiquis Marm. Oxon. l. II. p. 292. & 293; quarum unam Trajano, alteram Conſtantio Η ΠΟΛΙΣ Η ΑΣΩΠΕΙΤΩΝ (ſicuti illa utroque modo ibi inſcribitur, haud aliter ac ΖΜΥΡΝΑ & ΣΜΥΡΝΑ in antiquis nummis) *Urbs Aſopitarum* dicavit. Quæ proinde *Aſopus*, urbs ibi Laconica, in qua Romanorum Imperatorum Templum exſtitiſſe tradit Pauſanias l. III. p. 206.

V. 80. *Αυτόχθων Μελίη*] *Indigena* nempe ſeu Thebana Nympha, & quo ſenſu *Χθόνιαι Νύμφαι* dicuntur ab Apollonio Rh. l. II. v. 506. de Nymphis, quæ collem Africæ prope Cyrenas myrtoſum, & cujus ſupra meminit Callimachus v. 91. H. in Apoll. inhabitabant,

Χθονίης παρακάτθετο Νύμφαις,

ubi eruditi Critici, *Χθονίαις*, *ταῖς ἐγχωρίαις*, *indigenis* & quomodo

pro-

proinde verti vox illa ibidem debuit, ſeu *indigenis commiſit Nymphis*, non ut ibi Interpres ad litteram, *terreſtribus*. Αὐτόχθων vero dicta hic *Melie* Nympha, ad diſcrimen aliarum Μελιᾶν Nympharum, quarum in genere meminit in Theogonia Heſiodus, ac nomina recenſet alibi ad eundem, ſeu Εργ. p. 48, Tzetzes, Ελίκη, Κυνόσυρα &c. Hujus autem *Melies* ut Thebanæ, præter Callimachum hoc loco, ſeu potius fontis eidem cognominis, ad quem nempe ſitum erat Iſmenium de quo paullo ante Apollinis Oraculum παρ Μελίαν &c. auctor Pindarus Pyth. Od. XI. in Thebanum hieronicam; ac ubi a priſcis ejus Enarratoribus, *Melie* Oceani filia ac Iſmeni ad Thebas fluvii ſoror dicitur, & cui *Heroidi fons erat* ibi, ut Plautus loquitur, *cognominis*, ἔςι δὲ καὶ πηγὴ ὁμώνυμος τῇ Ηρωΐδι. Inde proinde explicandus Pauſanias, a quo lib. IX. p. 557. ex hac *Melie* Nympha & Apolline genitus traditur Iſmenus fluvius; nempe, qui ortum duceret ex eo fonte illius tractus Μελίη a μελιᾶν ſeu *fraxinorum* ibi proventu, ut videtur, dicto; ex earum nempe μελιᾶν genere, quas in *campeſtribus & aquoſis locis*, ſeu ἐν τοῖς πεδίοις & περὶ τὰ ἔφυδρα naſci, & montanis *fraxinus* præſtare tradit Theophraſtus H. Pl. l. III. c. XI. Adde quod eodem loco Pauſanias, fontis meminit ſupra Iſmenum hunc fluvium ſiti, ἀνωτέρω δὲ τοῦ Ἰσμηνίου (ni Ἰσμηνοῦ ibi potius & alibi legi apud eundem debet) τὴν κρήνην ἴδοις ἄν, *ſupra Iſmenii fontem videas* &c.

V. 81. Ἥλικος ἀσθμαίνουσα περὶ δρυὸς] Μελίη nempe, de qua modo actum, ac una proinde *Hamadryadum* ſeu Nympharum, quæ ſimul cum *quercubus* aliiſve id genus ſylveſtribus aut montanis arboribus natæ, ſeu ejuſdem cum illis ævi ferebantur: ut id præter alios Auctores & Grammaticos a Battiade hoc loco, & mox adhuc v. 83. innuitur, τότε δρύες ἡνίκα Νύμφαι, *tunc quercus, cum erant Nymphæ*. Neque aliter, & qui hunc, ut plures alios, quod in proceſſu harum Obſervationum ſubinde moneo, Callimachi locum expreſſit vel imitatus eſt æmulus Poeta, ubi de Nympha quadam Hamadryade, orante Paræbii patrem, arbores in monte exſcindentem, dicitur Argon. l. II. v. 481.

Μὴ ταμέειν πρέμνον ΔΡΥΟΣ ΗΛΙΚΟΣ,
Ne exſtirparet truncum QUERCUS COÆVÆ;

quod ſcilicet cum id genus *quercubus* naſci ſimul & mori crederentur eædem Nymphæ; prout nempe harum ſingulæ ferebantur huic velut alteri *quercui* coævæ. Unde veterum ibi Criticorum ad Apollonium ſeu ad v. 478. gloſſa, quod juxta Mneſimachum dicantur, Ἀμαδρυάδες Νύμφαι, διὰ τὸ ἅμα ταῖς δρυσὶ γεννᾶσθαι, ἢ ἐπεὶ δοκοῦσιν ἅμα ταῖς δρυσὶ φθείρεσθαι, *quod ſimul cum quercubus naſcantur, aut quandoquidem cum quercubus intereant*; adducta etiam ibi e Charone Lampſaceno, de quadam Nympha narratione, quæ ob ſervatam a Rhœco fatiſcentem alioquin quercum, *cum qua illi Nympha fuiſſet una pereundum*, μέλλουσα συμφθείρεσθαι τῇ δρυῒ Νύμφη, mercedem, quam vellet, eidem promiſit ac præſtitit. Immo ad quas *coævas* ſcilicet cum *quercubus Nymphas* reſpicit ille Pindari, qui ibidem adfertur, nec hodie, quod & tot aliis ejuſdem Lyrici carminibus contigit, in ejus Ἐπινικίοις proſtat locus, ἰσοδένδρου

τέκμαρ αἰῶνος λαχούσας, *nactas finem ævi æqualis arbori ſeu quercui*; & ſicuti idem eam in rem etiam a Plutarcho adducitur de Oracul. defectu p. 415. ut eo nempe dicatur, tantum temporis Nymphas illas, juxta Pindarum, vivere, quantum datur arbori; ac ubi ſimul a Plutarcho additur, *διὸ καὶ καλεῖν αὐτὰς Ἁμαδρυάδας*, indeque *vocaſſe eas Hamadryadas*, ſeu quaſi *cum quercubus viventes*. Quamquam longius etiam ævi ſpatium Nymphis ibidem tribuant, Heſiodi, quos idem Auctor adducit e deperdito ejuſdem opere, verſus, & a quo non diſcedit Pauſanias l. x. p. 670, ubi ait, vulgo a Poetis ferri, Nymphas vivere quidem annos quam plurimos, ſed non eſſe a morte immunes. Immortales tamen eædem & ſenii expertes dicuntur ab Orpheo ſeu Onomacrito Argon. v. 646. ubi Hylam ideo a Nymphis raptum ait, *ὄφρα σὺν αὐταῖς*

Ἀθάνατός τε πέλῃ, καὶ ἀγήραος ἤματα πάντα,

Ut cum ipſis immortalitatis & ſenii expers in omne ævum.

Ne jam hic tangam, quod illa *quercus in Mamre* ſub qua Deus apparuit Abrahamo, & idem tres Angelos excepit Gen. XVIII. 4. ævo Conſtantini adhuc ſuperſtes exſtitiſſe, & ad quam quotannis ſolemne Feſtum Palæſtini, Phœnices, Arabes, iique tam Chriſtiani quam Judæi ac Gentiles celebrarent, tradatur apud Euſebium de Vita Conſtant. l. III. c. LI, LIII. & Sozomenum l. II. c. IV.

V. 83. *Τότε δρύες, ἡνίκα Νύμφαι*] Quæ proinde *Ἁμαδρυάδες*, ut modo vidimus, dictæ, quaſi ejuſdem cum *quercubus ævi*, ſeu quæ cum iis natæ ſimul ac morituræ. Unde etiam juxta Poetas, Nymphæ, cum ex aliis arboribus, tum maxime e *quercu* naſci dictæ; atque ita *Nymphis* priores ex *quercus*, quæ illarum ſcilicet matres habitæ. Ita Pauſanias l. x. p. 672. *εἶναι τῷ ἀρχαίῳ λόγῳ τῶν Ποιητῶν ἐφύοντο, ἀπό τε ἄλλων δένδρων, καὶ μάλιστα ἀπὸ τῶν δρυῶν*, *Nymphæ priſcis Poetarum fabulis, cum ex aliis arboribus, tum maxime e quercubus natæ ferebantur.* Aliter quidem ea de re Pherenicus Poeta Epicus apud Athenæum l. III. p. 78, qui a Nymphis illis *Hamadryadibus*, varias quas ibi commemorat, cognomines arbores, *Καρύαν*, *Βάλανον*, *Αἴγειρον*, *Πτελέαν*, *Ἄμπελον*, *Συκῆν*, *Nucem*, *Juglandem*, *Fagum*, *Ulmum*, *Vitem*, *Ficum*, aliaſque, nomen ſortitas refert, *καὶ ταύτας Ἁμαδρυάδας Νύμφας καλεῖσθαι, καὶ ἀπ' αὐτῶν πολλὰ τῶν δένδρων προσαγορεύεσθαι*, *eaſque Hamadryadas Nymphas vocari, & ab iis multas arbores nuncupatas fuiſſe.* Quibus addi poterat ea, quæ ſuperiori verſu commemoratur Nympha *Μελίη* arbori itidem *μελίῃ* ſeu *fraxino* cognominis. *Δρῦς* autem de quavis arbore, quod notum, olim dictæ; unde illa veterum Criticorum ad Ariſtophanis Aves gloſſa p. 465. *δρῦς δὲ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις πᾶν ξύλον*, *quercus autem apud veteres omne lignum*, & ſimiliter brevia Scholia ad Homeri Iliad. Λ. v. 86. ac Iſaacius ad Lycophronem p. 205. immo unde *δρυὸς ἔρνος*, *ramus quercus*, ſeu *arboris* ab Euripide vocatur Cycl. v. 61, qui *ramus oleæ*, *ἀκρέμων ἐλαίας* ab eo ante dictus fuerat v. 454. & quod vidit jam ad illud drama eruditiſſimus Florens. Inde vero hoc de Nymphis *Hamadryadibus*, tanquam id genus arboribus & *quercubus* potiſſimum coævis, dictum videtur; quod a Gentilibus antiquitus altaria &

ſacra

ſacra vulgo fierent, ſub *quercubus* & quo ſpectat illud כאלים *a quercubus* Eſa. 1.9. quod a ſenioribus & veteri Interprete redditur, ἀπὸ τῶν εἰδώλων *ab Idolis*. Nymphis autem tanquam locorum Geniis, ſacra etiam ab Ethnicis facta eaſque aris & ſimulacris cultas, ex Homero Odyſſ. B. v. 211. Athenæo l. VI. p. 250. aliiſque ſatis conſtat. Unde etiam traditæ *Nympharum*, ſicuti aliorum Numinum afflationes ſeu ἐπιπνοίας, de quibus Jamblichus de Myſter. ſect. III. c. X. & quibus afflati Νυμφόληπτοι dicti apud Platonem in Phædro: immo unde ipſe Plato Νυμφόληπτος a Proclo vocatur in Theol. Platonis l. I. c. IV.

V. 84. Νύμφαι μὲν χαίρουσιν] Hic & ſequens verſus, ſuppreſſo Poetæ nomine adducitur a Proclo in Πολιτείαν Platonis, Græce poſt ejus in Timæum Commentarios edito p. 384, & quidem inverſo eorundem verſuum ordine, ac ubi κλύουσιν pro κλαίουσιν perperam legitur, Νύμφαι μὲν κλύουσιν &c.

V. 85. οὐκ ἔτι φύλλα] Apud Proclum, de quo modo actum, legitur, οὐκ ἔτι φύλλα, & quomodo ſcriptum etiam a Poeta putem.

V. 87. Θήβη] Θήβη nempe & Θῆβαι numero plurium promiſcue olim dicta, immo ΘΕΒΗ ſingulari numero ſignata eadem in antiquis, qui ſuperſunt, & in hoc etiam Electorali Cimeliarchio, hujus urbis nummis. Quibus accedit domeſticum Thebani Vatis teſtimonium, a quo *mater*, ut eam ibidem compellat, χρυσάσπις Θήβα, *aureo clypeo inſignis Thebe* dicitur; opportune rurſus ad cælatum vulgo in iiſdem Thebanorum nummis, & qua de re alibi agimus, clypeum,

ΘΕΒΗ nempe ibi, ſicuti in priſcis itidem Athenienſium nummis, ΑΘΕ. & ΑΘΕΝΑΙΩΝ, antiquo more efferri paſſim videas. Sed hoc alterius loci. Inde autem abunde liquet, vere utique a Sex. Empirico olim adſertum adv. Mathem. l. I. p. 31. Θήβη ἑνικῶς καὶ Θῆβαι πληθυντικῶς, καὶ Μυκήνη, Μυκῆναι, *Thebe in ſingulari & Thebæ in plurali numero, ut Mycene & Mycenæ*, & quomodo etiam Μυκήνη dicitur Anthol. lib. I. cap. LX. Epigr. X. aut Θήβη ab Apollonio, cum adducto jam ante loco l. III. v. 1177. Ὠγυγίῃ ἐνὶ Θήβῃ, tum l. I. v. 736. ἀπύργωτος δ' ἔτι Θήβη, *adhuc ſine muris erat Thebe*, & ſimiliter a Nonno Dionyſ. l. IV. p. 139.

Κάδμος ἀπυργώτοιο θεμείλια πήγνυε Θήβης,
Cadmus turribus carentis fundamenta firmabat Thebes.

Dum vero miſſis Græcorum de *Thebe* quadam Jovis aut Promethei, aut vero filia næniis; aut de eadem a *Thebis* Ægyptiis nomen nacta, hujus urbis, Phœniciæ utpote originis, & a Cadmo, quod a Nonno etiam dicto loco traditum, conditæ nomen alii deducunt a Phœnicia aut Hebræa

voce

voce תבה *theba* ſeu *arca*, h. e. nave inſtar *arcæ*, qua Cadmus in Græciam trajecerit; vel ſicut e priſcis Grammaticis Iſaacius ad Lycophronem p. 83, & Etymologici M. Auctor, quod Θήβα Syris *bos* ſcilicet diceretur; aut cum viro magni nominis Dan. Heinſio in Ariſtarcho ſacro, a voce Arabica verius quam Phœnicia vel Hebræa תבת *thabat*, *ſtetit*, *conſtitit*, quaſi conſtituta tum urbe. Quibus rejectis aut ſilentio tranſmiſſis, novam, ſed vereor, an ſatis fundatam adtulit ὁ πάνυ Bochartus de Col. Phœn. l. I. c. XVI. nempe a voce Hebræa בצ vel בצה *cœnum*, *lutum*; dictamque proinde hanc urbem a Phœnicibus, quaſi *lutoſam*, & quod ibidem colligit, e Dicæarchi verbis, qui de Thebis dixerit p. 174. πηλὸν ἔχει πολυν, *lutum habet plurimum*, eſſeque eandem urbem totam κάθυδρον ſeu *aquoſam*. Ut enim mittam, quod paullo longius recedit vox בצ aut בצה a voce Θήβη, vix etiam veriſimile inde urbi, Cadmi ac ſociorum adventu ac ſede, immo *Cadmeæ urbis* aut Arcis appellationæ nobilitatæ, nomen a *luto* continuo inditum. Unde quando conjecturis licet hic indulgere, magis utique mihi adlubeſceret petita ab alia voce Hebræa vel Phœnicia ejus vocis Θήβη, vel Dorice, quæ Thebanorum olim dialectus, Θήβα, origo; nempe a תאב unde תאבה *thaba*, *deſiderium*, *adpetitus*, idque ob ſingularem loci illius pellucidis fontibus fluviiſque irrigui ac vernantis undique amœnitatem. Cujus etiam rei luculentus teſtis idem Dicœarchus de Thebis agens p. 174. ἐνθερίσαι μὲν ἡ πόλις οἵα βελτίςη· Τοτε γὰρ ὕδωρ πολὺ ἔχει καὶ ψυχρὸν, καὶ κήπους· ἔςι δὲ εὐήνεμος ἔτι καὶ χλωρὰν ἔχουσα τὴν πρόσοψιν, ἐύκαρπος τε καὶ τοῖς ὠνίοις ἄφθονος, *ad tranſigendam vero æſtatem ibidem urbs maxime opportuna; aquam enim habet plurimam, eamque frigidam, hortoſque conſitos; eſt præterea commodo quoad ventos, ſitu, & vernante ſeu grato adſpectu, fructibus inſuper omnibuſque rebus ad victum venalibus abundans.* Ubi inter alia εὐήνεμος Thebe, quod Theophraſto d. l. Pl. l. III. c. VII. εὔπνους dicitur, & quod ille ibidem explicat πρὸς τὰ πνεύματα καλῶς κεῖσθαι τοὺς τόπους, *quoad ventos opportune ſita loca.* Adde quod etiam paullo ante Dicœarchus de iiſdem *Thebis* eodemque, quo de *luto* illius urbis egerat, loco, ait, *pluribus eam hortis cultis, quam ullam aliam Græciæ urbem præſtare*, κηπεύματα ἔχουσα πλεῖςα τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλεων, ubi nempe κηπεύματα vox a Lexicographis præterita de *hortis cultis* ſeu *irriguis* dicta, a voce κηπεύειν, *hortum excolere* ſeu *irrigare*, & qua poſtrema etiam ſignificatione uſus Euripides Hippol. v. 78. ubi de *verno* & *illibato* adhuc *prato* ait, ποταμίαισι κηπεύει δρόσοις, *fluviatili illud irrigat rore.* Vero proinde, ſi quid judico, magis videtur conſentaneum, adlectos vernantis illius tractus, & fontium fluviorumque ibi decurrentium fructuumque præterea omnis generis, ac adverſus æſtivos ardores opportunæ ſtationis illecebris, eidem hoc, ut *deſiderati optatique* loci nomen Phœnices indidiſſe. Sed hoc ſagacioribus ingeniis dijudicandum relinquimus; ne aliam inſuper conjecturam hic tangam, juxta quam idem Θηβῶν ſeu *Thebarum* nomen, ob inventas litteras a voce Rabbinica תיבה *theba*, quæ *vocem ſcriptam*, juxta Eliam Levitam, notat, deduci poſſe, neque tamen ſibi

ſibi probari, tradit ad Nonni Dionyſiaca pag. 67. doctiſſimus P. Cunæus.

V. 88. Τάλαινα, τὸν αὐτίκα πότμον] Vaticinatur hic & adhuc infra v. 162. ac ſequent. Apollo ἔτ' ἀνωκόλπιος, ſeu in Matris utero adhuc jacens, & jam μάντις, proximum Thebarum excidium, ob excluſam Thebanorum finibus Latonam. Ter equidem deletas eaſdem Thebas tradit Dicæarchus, qui Ariſtotelis fertur fuiſſe diſcipulus, nempe p. 172. διὰ τὸ τρὶς ἤδη, ὥς φασιν, αὐ ἱστορίαι κατεσκάφθαι, *quod jam ter, ut dicunt hiſtoria, fuerint funditus everſa.* Diodorus vero l. IX. p. 696. ὐκ ὀλιγάκις ἀνάστατον γεγενημένην, *aliquoties fuiſſe hanc urbem plane exciſam*, variaſque ejus mutationes, ſeu ejectos haud ſemel ſedibus ſuis Thebanos ibidem refert. Ter autem id potiſſimum contigiſſe ante illa, quibus Dicæarchus & Callimachus vixerunt, tempora, ex eodem Diodoro etiam liquet; nempe ab Epigonis Argivis, ſeptem ad Thebas Ducum poſteris; dein belli Trojani tempore, a Pelaſgis; poſtremo denique, urbe ab Alexandro M. expugnata & ſolo æquata; donec poſtea, vigeſimo ab ea clade anno a Caſſandro eadem denuo fuit reſtaurata. Quo reſpicit proinde, qui ea ætate tum vixit, & unde etiam de ea licet ſtatuere, Dicæarchus; dum eodem loco, ubi ter everſas memorat Thebas, præmiſerat hæc verba, ἀρχαία μὲν ὖσα, καινῶς δὲ ἐρρυμοτομημένη, *vetus quidem urbs, noviter autem reſtaurata*, ſeu juxta vim Græcæ ibi vocis, *in vias rectas noviter diviſa*, juxta Heſychii de eadem voce gloſſam, ῥυμοτομεῖται, (non ῥυτομεῖται, quod ibi jam adnotarunt viri docti) εἰς ὀρθὸν κόπτεται, & quomodo uſurpat eandem Joſephus agens de caſtrorum conſtructione apud Romanos Ἁλωσ. l. III. c. VI. p. 835. ῥυμοτομοῦσι δὲ ἐν διαθέτως ἔσω τῦ στρατοπέδυ, *intra autem caſtra vias rectis ſpatiis dirimunt.* Neque tamen conſtans poſtea Thebarum felicitas fuit, dum poſt Callimachi ætatem, eandem urbem, Græciæ quondam principem, a Ptolemæo Philometore deficientem, graviter multatam; ſuo vero tempore tota inferiori urbe, delubris exceptis, everſa, ad Arcem unam & paucos in ea incolas redactam, docet haud uno loco Pauſanias, ut l. I. p. 75. & l. VIII. p. 509. & l. IX. p. 554. Immo ſuo jam ævo Strabo eandem urbem tradit, *vix vici alicujus nominis formam habuiſſe*, ὐδὲ κώμης ἀξιολόγυ τύπον ἔχυσα, l. IX. p. 403.

V. 89. ἀέκοντα βιάζεο μαντεύεσθαι] Haud aliter ac idem Apollo de ſe invito ad vaticinandum adacto, dixiſſe fertur eo verſu, quem e Porphyrii libro de Philoſophia ex Oraculis, adducit Theodoritus Serm. X. p. 628. T. IV. καὶ ὁ Ἀπόλλων δὲ βοᾷ,

Κλῦθι μὲν ὐκ ἐθέλοντος, ἐπεί μ' ἐπέδησας ἀνάγκῃ,

Audi ea, quæ invitus dicam, quandoquidem eo me neceſſitate adegiſti,

& quæ ſimilia de ſe queritur ibidem Hecate. Quod cæteroquin Vatibus ſeu Fatidicis Gentilium vulgo contingere credebatur, qui divino furore rapti, ſeu mente moti, vaticinia, eoque demum ſermone & numero (ut hac de re Ammonius περ. Ἑρμην. p. 95, immo jam ante Euripides Jon. v. 91. &c.) quo ea illis Numen ſuggerebat, proferre cogebantur,

Unde

Unde iidem non ſolum ἔνθεοι, ſeu ἐνθουσιῶντες, θεοφόρητοι vel θεοφερόμενοι, prout prima voce uſus eam in rem Æſchylus Agam. v. 1159, poſteriori Jamblichus de Myſter. §. III. c. v. θεόληπτοι, præterea, νυμφόληπτοι, de qua voce paullo ante, a Græcis ſunt appellati, ſed etiam κάτοχοι, κατεχόμενοι, φοιβάδες. βάκχοι & φρενομανεῖς, ut poſtremum de fatidica Caſſandra dicit itidem dicto modo loco Tragicus. Hinc Plato in Timæo p. 71. ed. Henr. Stephani neminem mentis compotem vaticinari tradit, ſed *Deum divinationem humanæ inſaniæ deſignaſſe*, μαντικὴν ἀφροσύνῃ θεὸς ἀνθρωπίνῃ δέδωκεν; ac unde μανικὴν etiam & μαντικὴν pro eodem habitam, immo priori nomine hanc primum & rectius dictam, teſtatur, idem non in Gorgia quidem, prout id traditur a Græcis Euripidis Enarratoribus ad Hecubam p. 61, ſed in Phædro p. 244, & inde Ariſtides Orat. de Rhetor. p. 25. T. III. Quod proinde e Gentilium ſcitis adſtruit quoque eruditiſſimus Clemens Protrept. p. 9. Quod autem Apollo hic Thebas deprecatur, ne ſe vel invitum cogant, clades illis & exitium ominari, inde factum quod vera ſcilicet, ut mox ſequitur, nec irrita haberentur hujus Dei, quamquam nondum πυθομάντεως, Oracula; quod præterea illibenter, & quaſi coactus, a δυσφήμοις μαντείαις auſpicium ſuæ illius artis, nec dum ſcilicet natus, facere nunc teneretur; ac proinde idem hic de ſe queratur, quod δυσφημοῦσα Caſſandra ait apud Æſchylum Agam. v. 122

> Ἰοὺ, ἰοὺ, ἰὼ, κακά!
> Ὑπ' αὖ με δεινὸς ὀρθομαντείας πόνος
> Στροβεῖ, ταράσσων φροιμίοις δυσφημίοις,
> *Heu, heu! proh! proh! mala!*
> *Me rurſus gravis veræ vaticinationis labor*
> *Exagitat, præludiis conturbans infauſtis;*

δυσφημίοις, nempe καὶ ἀντίφρασιν, pro *infauſtis* ab Æſchylo alibi etiam, juxta Heſychium in hac voce, dictis. Adde eo magis id ab Apolline dictum hic fingi, quod fauſta cæteroquin pro infauſtis ominari Thebanis idem mallet, a quibus nempe *Iſmenii Apollinis* nomine, quod e Pauſania aliiſque conſtat ſolemniter colendus in poſterum foret; Iſmeniumque ibi ejus Oraculum, quod Pindarus vocat, ut ante vidimus ad verſ. 77, ἀλαθέα μαντείων θῶκον, *veram vaticiniorum ſedem*; proinde celebribus ejuſdem Dei Fatidici χρηστηρίοις deinceps adnumerandum, ficut a Stephano etiam factum in voce τένυρα. Hinc idem Apollo *Iſmenius* in Cadmi Thebarum conditoris & Harmoniæ nuptiis a Nonno recenſetur Dionyſ. l. v. p. 144, idemque Deus inſuper inter cuſtodes Thebarum Deos, a Choro Thebanarum Virginum invocatur apud Æſchylum Sept. Theb. v. 147. Ut addam denique, quod raro contingebat, ut ſponte nec rogatus, μαντείας, ſicut hic ab eo factum, edere Apollo crederetur, aut ejus nomine & ἐπιπνοίᾳ ſeu *adflatu*, fatidica Pythias.

V. 90. Οὔπω μοι Πυθῶνι μέλει &c.] Haud eo minus tamen verus jam *Pytho*, ſeu velut ἐγγαστρίμαντις hic Apollo; qui ſcilicet e matris utero hoc edit nunc vaticinium. Πύθωνας enim Græcis dictos Vates ἐγγαστριμύθους, docet Plutarchus de Oracul. defectu p. 414, ὥσπερ τοὺς ἐγγα-

ἐγγαστριμύθους Εὐρυκλέας πάλαι, νυνὶ Πύθωνας προσαγορευόμενοι, *ſicuti Vates ventriloquos, Eurycleas olim, nunc Pythonas vocans.* Neque aliter Heſychius, Πύθων, ὁ ἐγγαστρίμυθος, ac ubi inter alia dicitur τοῦτον ἡμεῖς Πύθωνα καλοῦμεν, prout legendum, non ut ibi nullo ſenſu πάντων ἦν καλ. quod non debuit ibi eruditiſſimo Palmerio negotium faceſſere, ac jam e priori illo Heſychii loco, ab aliis fuerat ibi animadverſum, & quibus nunc accedit clariſſimum illud Plutarchi teſtimonium. Quod vero ille Εὐρυκλέας olim, eoſdem Pythonas ſeu ἐγγαστριμύθους dictos adſerit ibidem, id inſuper ex Ariſtophane in Veſpis ejuſque antiquis Enarratoribus p. 503°, Platone præterea in Sophiſta p 252. & Heſychii rurſus in voce Εὐρυκλῆς gloſſa, conſtat; ab *Eurycle* nempe Athenienſi, qui eo modo vaticinatus primum traditur, unde Εὐρυκλέους μαντεία, de tali divinationis genere a Comico d. l. vocatur, & ubi Critici ἐγγαστρίμυθοι δὲ καὶ Εὐρυκλεῖται ἐκαλοῦντο, ἀπὸ Εὐρυκλέους, πρῶτον τοῦτο ποιήσαντος, *ventriloqui autem & Euriclytæ inde omnes arioli appellati, ab Eurycle primum id agente*; nempe quod paullo ante de eo dixerat, μαντευόμενος διὰ τοῦ ἐνυπάρχοντος αὐτῷ δαίμονος, *vaticinatur per inſidentem ei*, ſeu in ejus ventre, *dæmonem.* Cui tamen *Eurycli* præivit ea in re hic velut ἐγγαστρίμαντις Apollo, quamquam nondum ſcilicet, ut hic de ſe innuit, πυθόμαντις, ſicuti ab Æſchylo vocatur Choeph. v. 1030, nec proinde πυθόχρηστα vel πυθόκραντα (prout ab eo Tragico dicuntur eodem dramate v. 901. & Agam. v. 1264.) Delphis nempe edita forent ejus Oracula. Neque proinde ΑΠΟΛΛΩΝΙ ΧΡΗΣΤΗΡΙΩ, *Apollini Fatidico*, ſeu APOLLINI DELPHICO, erectæ adhuc, prout in antiquis lapidibus, de quibus nos olim ad Juliani Cæſares, Aræ & Simulacra. Πυθῶνα enim, cum de *Delphis*, ut hoc loco & verti ab Interprete debuit, ac ſupra jam Hymno in Apoll. v. 35. ac Dianam v. 250. & haud ſemel apud Pindarum ut πετραέσσας Πυθῶνος, *petroſæ Pythonis*, h. e. *Delphorum* Olymp. Od. VI. & alibi; tum de *ſerpente* ipſo, de quo mox, *Pythio*, uti ante Hym. in Apoll. v. 100; tum de Vate ſeu *ariolo* ἐγγαστριμύθῳ, ut modo vidimus, dictum a Græcis liquet.

Ibid. Οὔπω &c. μέλει τριποδήιος ἕδρη] Quo tempore, nondum ſcilicet nato Apolline, Oraculi ſeu *Tripodis* hujus Delphici πρωτόμαντις Tellus; dein Themis, & de qua etiam Lucanus l. V. v. 81.

Cum Regna Themis TRIPODASQUE *teneret*;

poſtea, una e Titanibus Phoebe; tandem Phoebus ipſe Præſes, ſeu χρηστήριος exſtitiſſe traditur ab Æſchylo, ab initio Eumenidum, relicta nempe, ut ibi continuo additur, Delo; & in quam utique Latona, quæ hic μάντιν illum Pythium adhuc in utero ferebat, nec dum adpulerat. Nondum itaque Πυθοῖ χρηστήριον ſeu ἕδρη τοῦ Θεοῦ, Dei hujus *ſedes*, ut de ea quoque loquitur Jamblichus de Myſter. ſect. III. c. XI. & quæ hic ſimiliter dicitur Πυθῶνι τριποδήιος ἕδρη, *Delphis Apollinis Tripus* evaſerat. Proprius nempe Delphico Oraculo, non aliis adeo ejuſdem Dei aut aliorum etiam Numinum, μαντήιος, χρηστήριος ſeu *fatidicus tripus*; prout idem ab Euripide vocatur Jon. v. 1320. & προφητικὸς a priſcis Pindari Enarratoribus ad Argum. Pyth. p. 185. ſicuti alioquin

quin Theſproticus Lebes, Dodonæum Tintinnabulum ſeu *χαλκεῖον*, Fons Clarius, aliaque id genus ad vaticinia olim adhibita, a Clemente Protrept. p. 9, ac inde Theodorito recenſentur ſermone ſupra adducto de Oraculis p. 623. T. IV. Quibus continuo ab iiſdem additur *Cirrhæus* hic ſeu *Delphicus Tripus*, cui nempe inſidens Apollo ſeu verius *προφῆτις* vel *πρόμαντις* (utroque enim nomine eadem dicta) Pythias, eas, quas ibi Apollo ſubminiſtrabat, voces conſulentibus prodere credebatur. Quamquam ne id proprium dicatur *tripodi*, de quo hic, Delphico, obſtare videatur, ut hoc obiter moneam, Nicander, apud quem legitur in procemio Alexiph. v. 11.

> Ἑζόμενος ΤΡΙΠΟΔΕΣΣΙ *παρὰ* ΚΛΗΡΙΟΙΣ ΕΚΑΤΟΙΟ,
>
> *Sedens apud* TRIPODAS CLARIOS (ſeu in Claro) APOLLINIS.

Verum ubi primo illud occurrit, quod priſcus ac eruditus ejuſdem Poetæ Enarrator obſervat, ſcriptum fuiſſe, in aliis nempe veteribus libris,

> Ἑζομένη Κλαρίοιο Θεῦ παρὰ πίονι νηῷ,
>
> *Sedens apud pingue templum Dei Clarii*,

nulla nempe alicujus *tripodis Clarii* facta ibi mentione. Adde, & quod aliunde conſtat, non *tripodem*, ſed fontem, prout eundem a Clemente & Theodorito vocari modo diximus, *Clarium* exſtitiſſe, e quo Apollinis illic loci Oracula ederentur. De quo etiam, præter Tacitum Annal. l. 11. c. LIV. alioſque, audiendus eſt Jamblichus de Myſter. ſect. III. c. XI, ubi in confeſſo apud omnes eſſe ait, Oraculum Colophonium ſeu *Clarium, per aquam edere reſponſa*, *δι' ὕδατος χρηματίζειν*, eſſe enim fontem in antro ſubterraneum, e quo bibit Propheta, & poſt peracta dein ſtatutis noctibus ſacra vaticinatur, omnibus, qui interſunt, ipſe inviſibilis factus. Mitto eruditos Apollonii Enarratores ad l. 1. v. 308, qui e Manto Tireſiæ filiæ, deflentis Thebarum excidium, lacrymis eundem fontem enatum volunt; ac ubi Apollinis Oraculum fuerit ab eadem conſtitutum. Adeo ut per *tripodas Clarios*, ſi vulgata adducti verſus lectione ſtare oporteat, nil niſi celebre illius loci Oraculum intellexerit Nicander; haud aliter, ac ubi de Heleno Apollinis Vate dicitur apud Virgilium l. III. v. 360, *qui tripodas, Clarii Lauros* &c. h. e. *Oracula*, juxta Servii ad eundem locum gloſſam. Hinc a *tripode*, ſicut Delphis, ita in ipſa Delo, cui dicatus eſt hic Hymnus, vaticinatum quoque hunc Deum, innuere videas, qui utriuſque Oraculi ſimul meminit, Lucanum l. VI. v. 241.

> *Non* TRIPODAS DELI, *non Pythia conſulit antra.*

Adde Maronem rurſus, apud quem, ubi de conſulto ab Ænea Apollinis in Delo oraculo egiſſet, continuo addit l. III. v. 90.

> *tremere omnia viſa repente*
>
> *Liminaque*, LAURUSQUE *Dei, totuſque moveri*
>
> *Mons circum, & mugire adytis* CORTINA *recluſis.*

Accedat Papinius, ubi de Græcorum navibus, quæ Ulyſſem cum Diomede & ſociis in Scyrum Inſulam, ad educendum inde Achillem veherent, ait Achill. l. II. v. 5.

jam

jam DELOS *opacat*

Æquor, ubi excelſa libant carcheſia puppes,

RESPONSIQUE *fidem*, *&* VERUM *Calchanta precantur.* nempe Apollinem Delium. Unde etiam ejuſdem in Delo Oraculi mentio fit apud Theodoritum Hiſt. Eccleſ. l. III c. XXI, ubi tradit Julianum contra Perſas profecturum, miſiſſe Delphos, & in Delum, ac Dodonem, de felici illius expeditionis eventu Oracula ſciſcitaturos. Immo cujus habiti in Delo Oraculi luculentus adhuc index, præclarus quidam nummus, quem Romæ olim vidi in Schedis, de quibus alibi egimus, Pyrrhi Ligorii; & qui inſuper nummus in editis poſtea doctiſſimi Holſtenii ad Stephanum notis memoratur. Exhibet vero ille in anteriori area juncta M. Aurelii & Commodi capita; in poſteriori vero templum monti, Cynthio nempe, impoſitum cum inſcript. ΜΑΝΤΕΙΟΝ ΔΗΛΙΑΤΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ, *Oraculum Deliorum Neocororum.* Unus tamen, quidcunque e duobus adductis Virgilii & Lucani locis, de vero Deliaco Apollinis *tripode*, aut pro *Oraculo* in genere ab iis dicto ſtatuatur, unus, inquam, exſtitit Pythius ſeu Delphicus, decantatus vulgo & *χρησμῳδὸς* dictus apud veteres *tripus*; cujuſque hoc ipſo in Delum Hymno, cum hic, tum infra adhuc v. 182, meminiſſe Apollo dicitur; cuique proinde, tanquam communi Græciæ tripodi, inſidere fertur apud Euripidem in Jone v. 366.

Ἔιπερ καθίζει τρίποδα κοινὸν Ἑλλάδος,

Quandoquidem ſedet ſupra tripodem communem Græciæ;

ac de eodem *tripode* ait ſimiliter in vita Pythagoræ Porphyrius, cujuſque ea de re locum adducit inter alia Cyrillus adverſ. Julianum l. X. p. 337. *ὁ διαβόητος* ΤΡΙΠΟΥΣ, *ὁ ταῖς Ἑλλήνων πόλεσί τε καὶ χώραις χρησμολογῶν, καὶ τεθαυμασμένος, hic celebratiſſimus ille* TRIPUS *qui civitatibus & regionibus Græcorum Oracula reddebat, ac omnibus erat admirationi.* Quamquam idem ibi hujus *tripodis* officium præſtitiſſe quoque, & quod alibi cæteroquin vix legas, menſam quatuor pedibus fultam, & ſupra quam ſederet vaticinatura Pythias, tradat dicto paullo ante loco Jamblichus p. 73. & qui meretur proinde hic adſcribi, *ἤτι ἐν τῷ ἀδύτῳ καθημένη ἐπὶ δίφρου χαλκοῦ τρεῖς πόδας ἔχοντος χρηματίζει· ἤτε καὶ ἐπὶ* ΤΟΥ ΤΕΤΡΑΠΟΔΟΣ ΔΙΦΡΟΥ, *ὅς ἐστιν ἱερὸς τοῦ Θεοῦ*, *ſive in adyto ſedens, ſupra menſam trium pedum æneam vaticinatura Pythias; ſeu vero ſupra* MENSAM QUATUOR *habentem* PEDES, *Deo ſacram.* Cujuſmodi nempe Delphicæ menſæ *τετράποδα*, haud diſſimilem ſeu *Δελφικαῖς παραπλησίαν*, ſacram in Moſaico Tabernaculo menſam exſtitiſſe, tradit Joſephus Origin. l. III. c. VII, uti jam ad eum Jamblichi locum animadvertit eruditiſſimus Th. Gale; & cujuſmodi utique cum bipedales, tum *τετράποδες* menſæ frequentius, aut quandoque etiam triquetræ ſeu totidem *tripodes*, in ſacris Agonibus, cum impoſitis deſuper Agonum præmiis, laureis puta, palmis, coronis, vaſis, cyathis, pomis, lancibus, caniſtris cum omnigenis fructibus; & qui tripodes ſubinde ſupra menſas non *τετράποδας* tantum, ſed bipedales quandoque politi, ſpectantur etiamnum in pluribus & inſignibus, ac de quibus

nos alibi, veterum nummis, aliiſve priſcis monumentis ; & ad quos proinde ritus reſpexit Virgilius Æn. l. v.

In medio SACRI TRIPODES , *virideſque corona*
Et palma pretium Victoribus.

Quem itidem in uſum , ſeu Pythiorum , ſacrorum ſcilicet Apollini , quod vel lippis notum, Delphico agonum , frequentes ibidem menſas , licet continuo ſtatuere ; quibus proinde menſis Joſephus dicto loco *haud abſimilem* tradit *menſam* Tabernaculi quatuor pedibus ſuffultam , & cum corona deſuper aurea, uti de ea legitur Exod. XXXVII. 12.13. Immo cujuſmodi plures olim menſas Delphicas , ad ſacrorum uſum , aut alibi dein ad earum exemplum , conſtructas , docet Ciceronis in Verrem l. IV. c. LIX. locus, ubi inter alia prædonis hujus verius quam Prætoris latrocinia, illud etiam refert , *quod iſte* MENSAS DELPHICAS *e marmore, crateras ære pulcherrimos, vim maximam vaſorum Corinthiorum*, *ex* OMNIBUS ÆDIBUS SACRIS *Syracuſis abſtulit.* Quo utque referas haud diſſimilem e Trojano Junonis fano advectam , ſed ab hoſtibus Græcis, prædam, apud Maronem l. II. v. 763.

huc undique Troia Gaza
Incenſis erepta adytis, MENSÆQUE DEORUM,
Crateresque auro ſolidi.

E quibus autem adductis Ciceronis verbis liquet, non de privatorum ſolum *abacis*, aut *menſis ad pocula*, ut e Porphyrione ad Horatium, Martiale, Paullo J. C. gloſſis Philoxeni, &c. adnotarunt hactenus viri docti, dictas olim *Delphicas*, & quibus addi poſſunt Talmudici Magiſtri in Miſchna, ubi haud ſemel & voce Græca detorta, דלופקי *delupki*, aut דולפקי *dulpeki*, pro *menſa* itidem , ſeu *abaco* ad pocula , cibos , fructus , &c. ſumitur , ut videre eſt in Cl. Buxtorfii Lex. Talm. p. 546 ; ſed eas de iis etiam *menſis* dictas , & ad quas reſpexiſſe videtur memorato paullo ante loco Joſephus , quæ nempe *Delphus* , & deducto inde alibi etiam more, ad ſacrorum uſum ac Deorum miniſterium in templis reponebantur. Adeo ut id genus menſæ ad divinationes, ſeu τρίποδες aut τετράποδες eædem fuerint , a Gentilium Magis legantur adhibitæ , ut apud Tertullianum Apolog. c. XXIII. per *quos* (Dæmonas) *&* *Capra* *&* MENSÆ *divinare conſueverunt.* Unde continuo, ut obiter hoc addam, robur aliquod ſuæ conjecturæ, & de qua paullo poſt, petere potuiſſet vir eruditiſſimus, qui in Variis Sacris, ab Orientali voce *Taripa* vel *Teripa* , h. e. *ſcientia* , vel *Spiritu Magia*, *tripodum* in Græcorum Templis uſum fluxiſſe exiſtimat. Haud alibi vero, ut opinor, legimus talem τετράποδα δίφρον, pro fatidico in Ædis Delphicæ adytis, de quo hic Callimachus, *tripode*, ſupra quem ſederet vaticinatura Pythias olim dictum ; confudiſſe proinde eadem , quod omnino liquere exiſtimo , adducto paullo ante loco Jamblichum. Quod factum etiam ab erudito Auctore libri *Delphi Phœnizantes* inſcripti, qui ut hunc *tripodem* Delphicum, Arcæ Fœderis quadrangulæ ſimilem continuo argueret, non triquetrum eundem ſeu revera *tripodem*, ſed quatuor pedes habuiſſe exiſtimat. Una enim & conſtans veterum cum Auctorum, tum oculata

adhuc

adhuc nec fallax monumentorum fides, quæ è χρηστηρίῳ Delphorum *tripode*, non vero e menſa *tetrapode* prolata ab Apolline, ſeu a Pythia Vate, oracula conteſtatur; ac unde non τρίπους idem ſolum, ſed τρίοψ etiam a Pythagoræis, juxta Heſychium, dictus. Quam in rem inſuper notabilia de ejuſmodi tripodibus, qui ſuo ævo ad inſtar *tripodis* Delphici paſſim exſtarent, Diodori verba, l. XVI. p. 428. *εἶναι δὲ τὴν μηχανὴν* ΤΡΕΙΣ *ἔχουσαν* ΒΑΣΕΙΣ, *ἀφ' ὧν αὐτὴν* ΤΡΙΠΟΔΑ *κληθῆναι· σχεδὸν δὲ παντὸς τοῦ κατασκευάσματος* ΑΠΟΜΙΜΗΜΑΤΑ *γίνεσθαι*, ΤΟΥΣ *ἔτι καὶ νῦν κατασκευαζομένους χαλκοῦς* ΤΡΙΠΟΔΑΣ, *machinam eſſe, quæ habeat* TRES BASES, *unde* TRIPODIS *illi nomen obvenit, omnem vero ejus figuram*, IMITARI *ferme, quotquot ſunt hodie conflati ex ære* TRIPODES. Cujuſmodi paſſim etiamnum in plurimis variarum gentium & locorum, ſeu Græcis Romaniſque, nummis ſignati paſſim *tripodes* conſpiciuntur. Quod de iis utique, totidem nempe juxta Diodorum, Delphici *tripodis* ſimulacris licet continuo ſtatuere; in quibus aut Apollo ipſe tripodi ſuo inſiſtit, ut in Antiochi Dionyſi nummo apud clariſſimum Antiquarium Vaillant Hiſt. Reg. Syriæ p. 385; aut in quibus ſupra *tripodem* poſiti e lauro rami, vel coronæ e lauro; aut prope *tripodem* laurea quandoque vel lyra; aut ubi ſculpta in ſuperioribus *tripodis* ſeu ancularum partibus, Caprarum, (a quibus detectum primo Delphicum Oraculum refert idem Diodorus, ut ex eodem quoque memorant Comici Enarratores ad Plutum p. 7.) capita conſpiciuntur: cujuſque poſtremi generis cum alibi videas, tum in Lilybytarum Siciliæ nummo apud Parutam. Quibus adde Romanos etiam nummos, eoſque vulgo in Antiquariorum libris, aut veteris illius peculii ταμιείοις etiamnum obvios, in quibus vel Delphinus ſupra *tripodem* recumbens, in medio autem *tripodis* corvus; vel ubi deſuper idem corvus; vel Serpens Pythius ſupra *tripodem* erectus; totidem nempe, quod jam ab aliis monitum, in iis Auguratus vel Quindecimviralis Collegii, quorum Apollo Antiſtes, deſumpta e ſacris eidem animalibus ſymbola & inſignia. Quibus Delphici *tripodis* ſimulacris, & proprio quodam jure, accedat inſignis ac opportune hic memorandus, qui exſtat in gaza Gallorum Regia, nummus, ſub Hadriano *Delphis* ipſis, ſeu ἐν Πυθῶνι, ut hic Callimachus, cuſus, cum *tripode* & corona e lauro deſuper, eoque præterea ſupra menſam non τετράποδα tamen, ſed bipedalem, prout id ſubinde in antiquis id genus nummis obvium paullo ante diximus, cum inſcr. ΔΕΛΦΩΝ *Delphorum*. Quamquam autem ejuſdem nummi penes me eſſet e Galliis, cum pluribus aliis inſignibus, adlati ectypon, quo accuratius tamen illud hic proſtaret, en quale ad me, id ab eo pro amicitiæ noſtræ jure petentem, graphice admodum, ut ſolet, depictum miſit vir mirabilis in his fidei ac induſtriæ, ac de tota hac præclaræ antiquitatis penu inſigniter σὺν Θεῷ meriturus, Morellius noſter. Cui autem ectypo comitem ſimul hic addemus alium *Phocidis* itidem, cujus Metropolis, ut notum, Delphi, nummum, quem edidit jam olim Goltzius Græc. Tab. VIII. in quo *tripus*, primarium regionis illius decus, viſitur, non menſæ quidem, ut in priori, impo-

 ſitus,

ſitus, ſed cum menſa aut ara veluti deſuper, quamquam cum aliquo inter utrumque diſcrimine, & cum inſcr. ΦΩΚΙΔ. *Phocidis.*

Coronas autem e lauro, qualis in eodem *Delphorum* nummo comparet, & quam alioquin Pythiorum præmium conſtat exſtitiſſe, ſupra fatidicum *tripodem* Delphicum poſitas quoque; quaſque inde vaticinatura Pythias capiti imponeret, memorant eruditi Ariſtophanis Enarratores, indeque interpretantur ea Comici verba Plut. p. 6.

Ὁ Φοῖβος ἔλακεν ἐκ τῶν ϛεμμάτων,

Apollo eripuit, ſeu *vaticinatus eſt per coronas*, ſive *e medio coronarum*,

nempe, ΣΤΕΦΑΝΟΙ ΕΠΙ ΤΟΥ ΤΡΙΠΟΔΟΣ ΕΚΕΙΝΤΟ. οὓς ἡ Πυθία ἐν τῇ κεφαλῇ φοροῦσα ἐμαντεύετο, CORONÆ SUPRA TRIPODEM *jacebant*, *quas Pythias in capite geſtans vaticinabatur.* Quamquam & de *laureis*, quibus revinctus foret idem *tripus*, & quod inter *lauros* media ſederet Pythias, eadem Comici verba interpretentur alii e priſcis ad eundem Criticis; ac unde ipſa Pythias apud Æſchylum ait Eum. v. 39.

Ἐγὼ μὲν ἕρπω πρὸς ΠΟΛΥΣΤΕΦΗ μυχὸν,

Ego quidem vado ad receſſum, ſeu *antrum* Delphicum, *multis coronis* vel *laureis redimitum*;

& qua de re conſuli itidem poteſt Euripides Jon. v. 103. &c. ac ſicut opportune quoque eam in rem haud uno loco ait Lucretius ut lib. 1. v. 740. &c.

Pythia, *quæ* TRIPODE *ex Phœbi*, LAUROQUE *profatur.*

Ut nunc de Lactantio ad Statium l. 1. v. 509. ſileam, ubi *tripodem* ſtatuit, *ſpeciem lauri tres habentem radices*; ſicut apud Ammianum legas lib. XXIX. c. 1. de conſecrato Valentis Imperatoris temporibus arcano quodam ritu *tripode*, *ad cortinæ ſimilitudinem Delphicæ diris auſpiciis*, DE LAUREIS VIRGULIS. Quomodo alioquin tres e lauro rami, de quibus paullo ante obiter, ſupra *tripodem* poſiti in antiquis etiam Seleucidarum & Antiochiæ nummis ſubinde occurrunt; cujuſmodi videas apud doctiſſimum & celeberrimum P. Noriſium in præclaro opere Syro-Macedonum p. 135. & laudatum paullo ante Vaillant Hiſt. Reg. Syriæ p. 357. & 366. Qualem inſuper, cumque hactenus ineditum Antiochenſium nummum, & cujus a me Pariſiis inſpecti ectypon habeo proferre

ferre hic poſſem, ni de iis ad Julianum in Miſopogone, ubi meminit ſolemnis Daphnæi apud eoſdem Antiochenſes Feſti, agendi opportunior foret locus. Unde, ut hic me intra hoſce Pythii hujus Apollinis ἐπιχωρίους DELPHORUM aut PHOCIDIS adductos ſupra, cum ſignato in utroque *tripode*, nummos contineam, pro corona e lauro, quæ in priori, uti vidimus, conſpicitur, ara veluti, prout diximus, ſeu menſula potius quadrangula, non tamen quadrupes, *tripodi* impoſita cernitur in altero PHOCIDIS nummo. Eam vero ad illud ἐπίθημα ſive ὅλμον, cui ſupra tripodem poſito inſidebat oracula editura Pythias, liceret forte referre, ni continuo obſtaret, quod κύκλον ſeu orbiculare illud ſedile ſtatuat, qui de eo agit, Pollux l. x. c. XXIII. nempe τὸ δὲ ἐπίθημα τοῦ τρίποδος ΚΥΚΛΟΝ καὶ ΟΛΜΟΝ δεῖ καλεῖν, ἐπεὶ καὶ ΤΟΥ ΔΕΛΦΙΚΟΥ ΤΡΙΠΟΔΟΣ τὸ ἐπίθημα, ᾧ ἐγκάθηται ἡ προφῆτις, ΟΛΜΟΣ καλεῖται, *operculum vero tripodis* CIRCULUS *&* HOLMUS *appellari debet; quandoquidem ipſum etiam* DELPHICI *tripodis operculum, cui inſidet vates Pythias*, HOLMUS *dicitur.* Quod de hoc Pythiæ ſedili ὅλμῳ dicto, tradunt alioquin, ut viderunt jam alii, veteres Ariſtophanis Enarratores ad initium Plut. p. 2. Accedit, quod ὅλμος Græcis, de iis, quæ figuram haberent ſphæricam ſeu circularem, diceretur, ut *lapide rotundo, pila, mortario, poculo, cornu* inſtar *cylindri:* ut apud Nicandrum Ther. p. 36. 37. Athenæum l. XI. p. 49. & Grammaticos, Heſychium, alioſque videas; & in gloſſis Philoxeni, ὅλμος *Pila, Mortarium.* Ut mittam, quod ὅλμος non ſolum, ſicut modo apud Pollucem & Comici Interpretes, & qui utique vocis illius ea in re uſus fuit, de Pythiæ nempe ſupra *tripodem* ἕδρῃ ſeu *ſedili*, ſed inde de *tripode* ipſo, juxta Etymologum, Zenobium, Suidam dicatur; dum & inde proverbio datum locum volunt, ἐν ὅλμῳ εὐνήσω, vel ἐν ὅλμῳ ἐκοιμήθη, ſeu, ut illud e Pauſaniæ Lexico refert Euſtathius Il. Λ. p. 836. ἐν ὅλμῳ ἐκοιμήσω, pro μαντικὸς ἐγένου, *vates factus es.* Adde, quod Πύθιος ἄξων, de ipſo Μαντείῳ Delphico, in illo Græciæ vel orbis etiam, prout illud a veteribus habebatur, umbilico; tripus vero ſeu potius crater deſuper tinnulus, idemque ὅλμος inde a Græcis, & κύκλος, ut paullo ante e Polluce vidimus, dictus, ſimiliter κύκλος αὐτοβόητος, *circulus per ſe ſonans* a Nonno vocetur l. IV. p. 128. ubi de Cadmo Oraculum Delphicum conſulturo idem ait,

> Δελφὸν ἀσιγήτοιο μεσόμφαλον ΑΞΟΝΑ ΠΥΘΟΥΣ,
> Μαντοσύνην ἐρέεινε, καὶ ἔμπνοος ΠΥΘΙΟΣ ΑΞΩΝ
> ΚΥΚΛΟΝ ἐπ' αὐτοβόητον ἐθέσπισε κοιλάδι φωνῇ,
> *Delphicum non ſilentis medium* AXEM PYTHIUS (non Suadæ, ut ibi Interpres, cum πειθοῦς antea male, quod vidit Falkenburgius, ibi legeretur)
> *Conſuluit* ſeu *oraculum ſciſcitatus eſt; ſpirantia vero* PYTHIUS AXIS
> *Supra* CIRCULUM *per ſe ſonantem vaticinatus eſt voce concava.*

E quibus inſuper abunde eruitur, non fuiſſe hæmiſphæricam cortinam, quam Pythias haberet ſuppoſitam, prout tamen ſtatuiſſe incomparabi-

 lem

lem Peireskium tradit in ejus vita doctiſſimus Gaſſendus, ac ubi eundem conquirendis undique *tripodibus*, & doctorum virorum, qui de incompertis quibuſdam *tripodum* myſteriis diſſererent, judiciis, laboraſſe oſtendit, ſymbolamque ſuam in id quoque præ aliis & feliciter quidem contuliſſe eundem Peireskium. Qua occaſione, & opportune dum hæc ſcribo, occurrit a viro præclare de hiſce Antiquitatibus merito Cl. Sponio, aliqua *Tripodum* ſchemata, & quidem Delphici aut ad ejus normam fabricata, in Miſcellaneis ejus tradi. Quæ ut continuo adii, ita ibidem lubens reperi p. 119. præter alia quædam *tripodum* ectypa, e Romanis aliquot iiſque vulgo obviis nummis petita, *tripodis Delphici*, ſeu ad ſimilitudinem ejus conſtructi, quem nempe ex ære nactus fuerat (indice antea ejus rei, ut modo dicebamus, Gaſſendo) laudatus Peireskius, traditum ſchema, additamque ſimul plenam ejus e Peireskianis ſchedis, ut ibidem ingenue agnoſcit vir optimus, quamque, ut hoc addam, paucis tantum ſatiſque perplexe adtigerat idem Gaſſendus, deſcriptionem. Hæc vero ne actum hic agamus, conſulere poterit ibidem lector, ſimulque conferre cum aliis veterum eorumque inſignium quorundam nummorum ectypis, in quibus ſupra tripodem ſimilis utique crater, ſeu, ut omnino licet ſtatuere, ὅλμος orbiculari itidem forma & perforatus viſitur, cui nempe inſideret Pythias, ac unde emanare, quæ proferret, oracula credebantur. A quibus autem diverſa figura quadrangula, ſeu menſula in adducto PHOCIDOS nummo ſupra tripodem poſita, ac prout agnoſcit alioquin Pollux, menſas & quidem alios in uſus, *tripodibus*, diverſis nempe a Fatidico *tripode*, ſuperpoſitas, καὶ μὲν τὰ ἐπιτιθέμενα ΤΟΙΣ ΤΡΙΠΟΣΙ ΤΡΑΠΕΖΑΙ καλοῦνται, καὶ μαγίδες, *verum etiam, quæ tripodibus ſuperponuntur*; MENSÆ *vocantur & lances* &c. Qualis itidem menſa ſupra *tripodem* viſitur, cum alibi, tum in pulcherrimo Electoralis hujus Cimeliarchii nummo a Crotoniatis cuſo, cum tribus non coronis, ut in alio Crotoniatarum nummo apud Goltzium, ſed pomis deſuper, noto itidem Pythiorum præmio, & cum haud diſſimili cæteroquin, qui in ſuperioris *Phocidis* nummo comparet, typo: communi præterea in anteriori utriuſque nummi area, Aquilæ lauream uno ungue tenentis effigie. Sed qua de re, variiſque, quæ in iiſdem *tripodibus* ſubinde ſignantur, ſymbolis, & quibus etiam haud paucis liceret hic defungi, agetur alibi a nobis opportunius. Haud una enim exſtitit olim *tripodum* in Gentilium templis ac ſolemnibus dedicatorum ratio; qualeſque haud ſemel Apollini Delphico donatos aliunde conſtat, ac tradit etiam Plinius l. XXXIV. Sect. VIII. *ex ære factitavere & cortinas*, TRIPODUM *nomine*, DELPHICAS, *quoniam dona maxime Apollinis Delphici dicabantur.* Unde, ut alia Numinum e Gentilium templis ſimulacra, a Conſtantino M. iis erepta, & per fora Urbis a ſe denominatæ erecta; ita etiam tripodas Delphicos in Circo euſdem urbis, ut ſingulare ſpectaculum, ab eodem expoſitos tradit in ejus vita Euſebius l. III. v. LIV. ἐν αὐτῷ δὲ Ἱπποδρομίῳ, ΤΟΥΣ ΕΝ ΔΕΛΦΟΙΣ ΤΡΙΠΟΔΑΣ, *in ipſo autem Circo*, TRIPODAS DELPHICOS, & quod ipſum Apollinis Delphici tripodem,

τὸν τρίποδα τοῦ ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνος ſtatuit in narratione hujus facti Zoſimus l. II. c. XXXI. A quo tamen abit, ut obſervo, vetus Thucydidis Enarrator ad lib. I. p. 86. ubi illum tripoda exſtitiſſe tradit, qui juxta eundem Hiſtoricum (Herodotum præterea, Diodorum, Pauſaniam,) e manubiis devictorum a Græcis Perſarum, Delphis fuerat dedicatus; quique, ut dicitur in Græcis ad eum locum Scholiis, diverſus ab illo, e quo Apollo vaticinaretur, a Romanis Imperatoribus fuerit Conſtantinopolim in circum delatus. Adde hiſce Delphicos *tripodas*, quos prælatos in pompa Philadelphi Dionyſiaca tradit Athenæus l. IV. p. 199, eoſque quadrangulares quidem, non tamen (ne quis hæc confundat) τετράποδας, nempe ὧν αἱ γωνίαι τετράγωνοι, *quorum anguli quadrati*, & a qua etiam figura non abludunt ſubinde in antiquis nummis aut toreumatibus *tripodes*. Adeo, ut haud unum veterum illorum *tripodum*, quamquam triquetrum ſemper in priſcis monumentis, ſicut alibi agnoſcit idem Athenæus l. II. p. 38. (licet unum bipedalem pro *tripode*, e Baganianis ſchedis tertio loco a Cl. Sponio prolatum videas Miſcell. p. 118.) exſtiterit ſchema; quibuſque addita ſubinde diverſa vel inſignia, vel ſymbola; pro diverſa nempe locorum aut artificum indole, varioque, in quem iidem *tripodes*, & qua de re conſuli rurſus poteſt idem Naucratites l. II. p. 37. & 38.* deſtinabantur uſu ac inſtituto, & a quo inſuper alibi muſici *tripodis*, uſum triplicis citharæ exhibentis, fit mentio, l. XIV. p. 637. Factum alioquin in honorem *tripodis* illius Χρηστηρίου ſeu Προφητικοῦ, uti paullo ante vidimus, dicti, ut in aliis hujus Dei Fanis & Μαντείοις, ænei vel aurei ſubinde *tripodes*, tanquam eidem Deo ſacri & accepti, dicarentur; ſicut id in Iſmenii apud Thebanos, de quo ſupra, Fano & Oraculo factum, e Pauſania liquet l. IX. p. 557. Ibi enim inter alia ait de illo nobiliſſimorum e Thebanis puerorum, eorumque laureatorum more, ἀνατιθέναι δαφνηφορήσαντας ΧΑΛΚΟΥΝ τῷ Πυθίῳ ΤΡΙΠΟΔΑ, *conſecrare laurigeros adoleſcentes ÆNEUM Apollini* TRIPODEM. Quam in rem præclarus etiam, qui Pauſaniam haud parum illuſtrat, apud Pindarum locus Pyth. Od. XI. p. 318, ubi agens de eodem celebri apud Thebanos Iſmenii Apollinis Μαντείῳ, quod ut continuo adeant, Thebanas Heroidas hortatur Lyricus,

> χρυσέων
> Ἐς ἄδυτον ΤΡΙΠΟΔΩΝ
> Θησαυρόν.
>
> *aureorum*
> *In ſacrum* TRIPODUM
> *theſaurum* ſive *repoſitorium*.

ubi veteres ejus Interpretes, διὰ τὸ αὐτόθι ΠΟΛΛΟΥΣ ἀνακεῖσθαι ΤΡΙΠΟΔΑΣ· οἱ γὰρ Θηβαγενεῖς ΕΤΡΙΠΟΔΗΦΟΡΟΥΝ ἐκεῖσε, *ideo, quod multi ibi conſecrati eſſent* TRIPODES. *Thebani enim illuc* TRIPODAS *deferebant*. E quibus præterea Lyrici verbis videas, quod ut ſæpe alias, ita non ænei ſolum juxta Pauſaniam, ſed aurei etiam eſſent *tripodes*, qui in illa Apollinis Iſmenii æde & Μαντείῳ, a Thebanis recondebantur;

tur; immo qualis ipſe Delphicus *tripus*, *χρυσήλατος* nempe, ſub initium Plutj a Comico dictus, *aureus*, ſeu verius *auro incruſtatus*; aut ſicuti *aureus* etiam a Diodoro l. XI. p. 26. extitiſſe dicitur *tripus*. de quo paullo ante, e Perſarum manubiis Apollini Delphico ſacratus. Quo referas proinde *Delphicos tripodas*, eoſque non æneos, aut vero argenteos duntaxat, ſed aureos etiam, vel ſolido ex argento gemmiſque præterea inſignes, qui in pompa Philadelphi, de qua paullo ante, Dionyſiaca prælati leguntur apud Athenæum l. I. p. 199. Baccho enim, quod ex eodem Athenæo l. II. p. 37. & aliunde notum, haud minus ac Apollini ſacri olim *tripodes*, & conſueta proinde Choragorum in Dionyſiis apud Athenienſes, ſicut Victorum in aliis Agonibus, præmia; ac unde *tripodes* in Templis vel Bacchi vel Apollinis conſecrati dicuntur ab Iſæo de Dicæog. Hæred. p. 444. ed. Hanov. Accedit denique, quod e Porphyrio in vita Pythagoræ refert Cyrillus adv. Julianum l. X. p. 342, Apollinem nempe Sileni filium a Pythone ſerpente interfectum in loco, qui *Tripus* dicebatur, quod tres *Τελοχυ* ſeu *Triopæ* filiæ Apollinem ibidem luxerint. An vero ad tres hasce *Triopæ* filias, tria ſculpta ſupra veterem *tripodem* feminarum capita, quod e Peireskianis, de quibus ſupra ſchedis memorat Cl. Sponius Miſcell. p. 120. referri continuo debeant, ad ipſum Cyrilli (cujus contra *τὸν παραβάτην* libros nunc, dum hæc ſcribo, luculentam Juliano Appendicem, typis denuo vulgandos tradidi) ea de re locum, opportunius videbitur. Modum enim & præter inſtitutum jam egreſſa eſt hæc de Delphico Apollinis *tripode*, ſeu quæ hic *τριποδήϊος ἕδρη* a Callimacho dicitur, quamquam haud alieno utique loco, commentatio. Cui tamen ultimam nec importunam, uti opinor, addemus coronida, nempe eo Apollinis, ſeu Phœbados in Templi Delphici adyto ſupra tripodem ſedentis, reſponſaque inde, Dei illius Oraculum conſulentibus, edentis facto, adumbrari a Gentilibus pridem nobis viſum, id quod legitur Num. c. VII. v. 89, Moſem, quoties ingrederetur Tabernaculum, ut *conſuleret Oraculum* (prout hic vetus Interpres) audiviſſe vocem ad ſe loquentis e Propitiatorio, quod erat ſuper Arcam (ſeu ejus Operculum) inter duos Cherubim. Quæ haud diffiteor jam acute adtigiſſe eruditum Auctorem libri memorati *Delphi Phœnizantes*, quamquam poſtea demum editi, ac ſerius a nobis viſi, & cui cæteroquin Viro docto, ad Tabernaculum cum Arca ad Sciluntem ſub Joſua (Joſ. XVIII. 1.) fixum, totam hanc Hebraici ritus in Delphici tripodis & Oraculi conſtitutione originem ac ſimulacrum referre placuit. Unde eidem, ut alia mittam, *Cortina Delphica*, non tripus aut tripodis operculum, ſeu *ὅλμος*, de quo ſupra, ſed ædes Tabernaculo ſimilis; tripus vero, uti jam vidimus, *quadrupes*: Apollo vero idem cum Joſua, peracto ſexennio in debellandis Chananæorum Regibus, quieſcente: *Python* autem ſerpens, cum Amorrhæorum Rege, non tamen a Joſua, ut idem tradit, ſed a Moſe jam ante, prout liquet e Deuter. III. 3. cum tota ejus gente ad internecionem proſtrato. Ne jam hic adducam aliam, quam obiter ſupra adtigi, Viri eruditiſſimi de hiſce Græcorum *tripodibus* petitam ex Oriente itidem conjecturam;

ram: qui nempe in Variis Sacris p. 1010, vocem *τρίπυς* ab Orientali *Taripa* ſeu *Teripa*, de *ſcientia* aut *ſpiritu Magia* fluere exiſtimat, & inde Græcos litteraturæ Orientalis ignaros, quod vox ea accederet ad vocem *τρίπυς*, ſtatim *tripodas* ſibi finxiſſe, eoſque in Templis ſuis conſecraſſe. Quæ ut ingenioſe, ſicuti plura alia eodem in opere, animadverſa, nemo jure ibit inficias; ita an eadem pro veris ac certis probari continuo debeant, haud inde licet, quod nec ipſe Vir doctiſſimus, qui nunc ἐν ἁγίοις, contendiſſet, ſtatuere. Ut enim mittam varia, quæ alii in illa triquetra ſacrorum apud Græcos *tripodum* figura, quamquam ferme inaniter, quæſiverunt myſteria; ita eo magis probabilis hujus fatidici *tripodis* ratio, quæ ex haud diſſimili, quem modo adtigimus & ſacræ produnt litteræ, divini ex Arca Fœderis in intima Tabernaculi parte, ſacroque ſupra eam ſedili vel operculo, oraculi uſu eruitur. Adde, quod haud plane orientalis litteraturæ ignari haberi utique debeant Phœnices, qui in Bœotiam adpulere, & a quibus cum litteras, tum plurimos ſacrorum ritus hauſiſſe olim Græcos, haud uno ab eruditis opere luculenter, a nobis etiam ſubinde in hiſce ad Callimachum adnotationibus aſſertum, & pluribus adhuc evinci poteſt ac illuſtrari.

V. 91. *Ὄφις μέγας*] Unde Vir doctus ſuam, quam modo adtigi, conjecturam firmare potuiſſet, juxta quam nempe hunc *magnum*, ut hic dicitur, *Pythonem*, ſeu per litterarum anagrammatiſmum, *Typhonem*, eundem cum *Ogo gigante*, de quo Deuter. III. v. II. ſtatuere illi placuit. Idem vero ſerpens *Δελφύνης* etiam dictus, ut apud Apollonium Rh. l. II. v. 108. juxta eruditos ejus Enarratores ab hoc ipſo Callimacho, *ὅτι* ΔΕΛΦΥΝΗΣ *ἐκαλεῖτο ὁ φυλάσσων ἐν Δελφοῖς χρηστήριον, Λέανδρος καὶ Καλλίμαχος εἶπεν, Δράκαιναν δὲ αὐτὴν φησὶν εἶναι, θηλυκῶς καλουμένην* ΔΕΛΦΥΝΗΝ, *αὐτὸς ὁ Καλλίμαχος*, *quod* DELPHYNES *dictus ſit cuſtodiens Delphis Oraculum Leander & Callimachus tradunt. Dracanam autem eandem* DELPHYNEN *feminino genere appellatam, ait ipſe Callimachus.* Unde etiam erudite a viro ſummo P. Huetio gloſſa hæc in Callimachi Scholiis ad ſuperioris verſus vocem *τριποδηΐος*, nempe *Δελφίνης*, ad hunc locum rejecta, & *Δελφύνης* eadem emendata, ut id in addendis editionis Pariſienſis ab Anna præſtantiſſima monitum opportune animadverto. Quibus accedit etiam Dionyſius Perieg. v. 441.

> *Τῷ παρὰ Πυθῶνος θυόεν πέδον, ἧχι δράκοντος*
> ΔΕΛΦΥΝΗΣ *τριπόδεσσι θεοῦ παρακέκλιται ὁλκός.*
> *Apud quem Pythonis odoriferum ſolum, ubi Draconis*
> DELPHYNES *tripodibus Dei adjacet ſpira* &c.

Unde præterea firmatur, id quod de *Δελφύνη* feminino genere dicta, juxta Callimachum, eadem ſerpente, a priſcis Grammaticis (uti quoque ab Euſtathio ad hunc Periegetæ locum) traditum modo vidimus; & cur proinde tum ab Ovidio de eadem dicatur *incognita ſerpens* Metam. l. I. v. 439. & v. 450. *victa ſerpente ſuperbus*, nempe Apollo, ac ſimiliter a Lucano l. VI. v. 407.

> *maxima ſerpens*
> *Deſcendit Python Cyrrhaaque fluxit in antra.*

Neque vero ſolum Templi ſeu Oraculi Delphici cuſtos dictus idem, quod modo vidimus, Draco Δελφύνης vel Δελφύνη Δεάκαινα, ſeu, ut hic apud Callimachum, ὄφις μέγας. & ſimiliter ab antiquis Grammaticis ad Pindari Pythia p. 185. ſed ab aliis etiam traditum; ſicut ad primum Argum. Pythiorum, eundem *Pythonem præfuiſſe quondam Fatidico illi tripodi*, Πυθῶνος δὲ τότε κυριεύοντος τοῦ προφητικοῦ τρίποδος, ibique eundem a Baccho, non ut vulgo ab Apolline, interemptum. Ut nunc mittam diverſam rurſus de hoc *Pythone* cæſo, idque non Delphis aut tanquam χρησμῳδοῦ ibi *tripodis* cuſtode, ſed ut a Junone immiſſo gravidæ Latonæ vexatore, narrationem Servii Æn. l. III. v. 73. *Cum Juno gravidam Pythone immiſſo Latonam inſequeretur, terris omnibus expulſa Latona, tandem applicante ſe littoribus a ſorore ſuſcepta eſt, & illic Dianam primo, poſt Apollinem peperit. Qui ſtatim occiſo Pythone ultus eſt matris injuriam.* Quamquam ea de re aliter rurſus ii e veteribus, qui uti paullo ante e Cyrillo vidimus, Apollinem a ſerpente Pythone interemptum, ibique ubi poſtea Pythius *tripus*, ſeu quæ hic τριποδήιος ἕδρη, ſepultum tradidere. Noti cæteroquin alii Dracones ſimiliter pro geniis locorum tutelaribus, Oraculis, ſacrarum Ædium cuſtodibus frequenter apud veteres habiti; ſicut Athenis Minervæ, juxta Plutarchum in Themiſtocle p. 116, aut Lanuvii, juxta Propertium l. IV. El. VIII.

Lanuvium annoſi vetus eſt tutela Draconis.

Lavinii, juxta Ælianum de Animal. l. XI. c. XVI. (quæ duo loca ſæpe, ut notum, confuſa ſeu promiſcue ſumpta leguntur in veterum libris, & hic etiam, quod factum nollem, ab illuſtri Scaligero) Junonis nempe Argivæ, vel Soſpitæ. Unde duo Dracones etiam cuſtodes dati infanti ex Apolline & Creuſa nato, nempe Joni, juxta Euripidem in cognomine dramate v. 22; & duo itidem Dracones nati Jami nutritores & cuſtodes leguntur apud Pindarum Olymp. Od. VI. &c. Sed quod huc propius facit, & quod olim obſervaſſe in opere meo de Nummis antiquis memini, Pytho hic, ſeu Δελφύνης Draco, ſub hac ipſa τριποδηίη ἕδρη ſeu *tripode Delphico*, vocem edere a Luciano dicitur de Aſtrologia p. 993. ed. Salmur. & quomodo tripodes Dracone ſeu Serpente involuti occurrunt ſæpius in nummis antiquis *Troadis*, *Nicomediæ*, *Amaſtianorum* &c. aliquando etiam ſupra tripodem erecti. Idque inde, quod Dracones olim ἐπιτηδειον πρὸς τοὺς οἰωνοὺς τὸ ζῶον, *aptum ad auguria animal* ſit habitum, ut id ab antiquis Pindari Enarratoribus dicitur Pyth. Od. VIII. p. 291. & ab Æliano ſimiliter de Animal. l. XI. c. XVI, ἴδιον δὲ ἦν ἄρα τῶν δρακόντων ἡ μαντική, *proprium autem quid erat Draconum divinatio*. Unde etiam Apollini, (quamquam ab eo cæſus feratur Pythius hic Draco) eique τῷ μαντικωτάτῳ ſacer Draco traditur ab Artemidoro l. IV. c. LXIX. p. 242. Cujus rei fidem rurſus præſtat Ælianus de Animal. l. XI. c. II. ubi Dracones apud Epirotas, & quos e Pythone illo Delphico prognatos iidem ajunt, in luco Apollinis, tanquam eidem Deo acceptos, ali ſolemniter, victumque iis peculiari ritu a nuda ſacerdote porrigi, & ex admiſſa ab iis aut repudiata eſca, futuri mox fertilis aut ſterilis anni capi continuo augurium. Ut notam hic mittam plani illius apud Lucianum

num Alexandri fraudem; qui adumbrata cujuſdam Draconis ſpecie, ſe aliquamdiu pro divino vate geſſit; & cujus rei teſtes etiamnum luculenti inſignes Abonoteichitarum, apud quos hiſtrioniam illam egit, nummi, cum ſignato in iis eodem Dracone cum ingentibus ſpiris humanoque capite, quales vulgavit Cl. Sponius libro Gallice edito *Recherches d'Antiquité* &c. aut cum duobus Draconibus, e quibus unus alterius caput lambit. Hujuſce autem poſtremi & eximii nummi, a me in Cimeliarchio Chriſtinæ Auguſtæ Romæ olim obſervati iconem, & ab illuſtri Urbis Antiquario Fr. Gottifredi, me rogante poſtea acceptam, primus haud diffitente eodem Sponio edidi dudum ac illuſtravi; eandemque, de traditis illis Draconum ſeu Serpentum auguriis, & credita vaticinandi peritia, intelligendam, adlatis eam in rem aliquot veterum Scriptorum teſtimoniis, monui Diſſ. de Præſt. Num. p. 177. &c. Cum quibus conferat ſi lubet, quæ duodecim poſt annis, ab illo eximio cæteroquin veterum antiquitatum ſcrutatore dicto libro p. 529. & ſequentibus, de eodem nummo, ſunt adlata; & qua de re mox dicendi adhuc erit locus.

V. 92. *θηρεῖον αἰνογένειον*] Cujus loci vim, quamquam haud reconditam, non ſatis adſequuti mihi videntur eruditi Interpretes, quo non ſolum *terribilis*, aut *fera bellua* cum Vulcanio; aut *terribiles malas habens*, ut vulgo Lexicorum conditores in hac voce, ſed etiam *barbatus*, ſeu *barbato mento hirſutus* ac *horridus*, ſævus proinde adſpectu, Draco ſeu Serpens Pytho; mas proinde, non femina, hic innui videtur; quique etiam *αἰνὸς ὄφις* ſeu *terribilis ſerpens* dictus jam ſupra fuerat Hymno in Apoll. v. 101. Obvia nempe eam in rem vox *αἰνογένειος* de eo cui *promiſſa barba* &c. & quomodo aliæ voces ſimiliter ab *αἰνὸς* formatæ, aliquid *terribile*, vel *exitiale* denotant, prout *θηρεῖον αἰνολέοντα*, *feram ſævum Leonem* dixit Theocritus Idyll. xxv. v. 168. Ita etiam Paris *αἰνόλεκτρος* ab Æſchylo dicitur Agam. 722, & ab Euripide pariter Helen. v. 1129. *αἰνόγαμος*, ſeu *conjugio* vel *nuptiis exitialis*, ac inde ab eodem Tragico Hecub. v. 945. *αἰνόπαρις exitialis Paris*; apud Orpheum autem ſeu Onomacritum Argon. v. 350. Erinnyes *αἰνοδότειραι*, *dirarum pœnarum datrices*, ſeu ultrices. Haud ignota vero, quæ de *barbatis Draconibus* a priſcis aliquot Scriptoribus ſunt tradita, ut ab Æliano de Animal. l. xi. c. xxvii. *ἔχει γοῦν ὁ μὲν δράκων ὁ ἄῤῥην τὸν λόφον καὶ ὑπήνην δασεῖαν*, *ſicuti mas inſignis eſt, & criſta & barba hirſutus.* Idemque alibi de *κυνοπροσώποις* apud Ægyptios agentibus dixerat l. x. c. xxv. *κάτεισι δὲ ὑπὸ τὴν ὑπήνην αὐτοῖς γένειον, ὡς εἰκάσαι τοῖς τῶν δρακόντων αὐτό*, *deſcendit autem infra barbam mentum, Draconum quadam ſimilitudine.* Hinc duo etiam barbati & coronati Dracones ſpectantur in præclaro Trajani nummo Gazæ Mediceæ, eoque, ſicuti ex additis ibidem ſymbolis alibi dudum obſervavi, in Ægypto cuſo. Ita *θηρεῖον αἰνογένειον* de Dracone Pythone, eoque ſcilicet ſimili *barba hirſuto* ac *horrido*, aut quod eodem redit *mento barba hiſpido* ac *ſævo*, hic a vate Libyco & apud Ægyptios agente dicitur. Cujuſmodi etiam duo *αἰνογένειοι* ſeu *barbati Dracones* ſpectantur in aliis extra Ægyptum nummis, ſicuti in duobus, quorum

hic

hic ſequuntur icones. Priori nempe ſignatur notus ille e Luciano non ſolum, ſed ex vulgatis jam de eo, cum a me pridem alio opere, tum a Cl. Sponio (& qua de re paullo ante) renatus nempe *Glyconis* nomine, inſigni impoſtoris fraude, apud Paphlagonas *Abonoteichitas* Æſculapius, iſque, quod in iiſdem nummis non comparebat, & qualem præfert præclarus hic illuſtriſſimi Harlæi nummus, *αἰνογένειος*, cum *mento*, ut modo ajebam, *barba hirſuto*. Geminus eidem, alter eodem modo barbatus itidem Draco in nummo *Samiorum*, ut docet inſcriptio, eoque ſub Gallieno cuſo.

Ibid. ἀπὸ Πλειστοῖο] Cujus Delphorum fluvii, præter Pauſaniam, meminit Pythias ſeu Delphica προφῆτις apud Æſchylum Eum. v. 27. ubi ſe inter alia Πλειστοῦ τε πηγάς; *Pliſti etiam fontes* dicit invocare. Ejuſdem autem fluvii Corycias Nymphas, ſeu quæ ad Corycium in Parnaſſo antrum prope Delphos habitare vulgo dictæ filias, vocat Apollonius l. II. v. 713.

Πολλὰ δὲ Κωρύκιαι Νύμφαι Πλειστοῖο θυγατρες
Valde autem Coryciæ Nymphæ, Pliſti filiæ.

Ad quem locum Græci Interpretes notant ab indigenis, non Πλεῖστον, ſed Πλειστὸν dici eundem fluvium, *idque quaſi pulcrum*, ἐπεὶ καὶ ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων λέγεται Πλειστὸς, ὡς καλὸς, adduntque ἔστι δὲ ποταμὸς ἐν Δελφοῖς· Πλεῖστος δὲ ποταμὸς Δελφίδος, quaſi nempe duo ibi darentur eo nomine fluvii, iique ſolo accentu diſtincti, Πλειστὸς nempe qui *Delphus*, Πλεῖστος autem, qui *Delphidos eſſet fluvius*; qua tamen voce Δελφὶς apud Græcos Auctores dicitur *petra* ſeu *rupes*, ubi ſita erat ipſa urbs Delphi, ſeu Δελφὶς πέτρα, ſicut e Tragicis antiquis liquet, ac Πυθία etiam πέτρα, ut ab Euripide in Jone v. 550. de *Delphus*, & ſimiliter Δελφὶς γυνὴ vel Δελφίδες κόραι in eodem dramate v. 93. & 551. de ipſa Vate *Pythia*, ac *puellis Delphorum*. Qui præterea duo in eodem tractu fluvii ſolo ſcilicet accentu diſtincti, nullo veterum Auctorum teſtimonio nituntur; qui unum apud Delphos ſeu in ea Phocidos parte fluvium hoc *Pliſti* ſeu Πλειστοῦ nomine agnoſcunt, & quibus accedit Heſychius, Πλεῖστος ποταμὸς ἐν Δελφοῖς. Neque minus ignota illa vocis πλειστὸς pro καλὸς

λὸς adlata in iiſdem ſcholiis ſignificatio, & qualia omnino expendi ac notari obiter a poſtremo Apollonii Interprete & Commentatore debuerant, majorque lux quam ab eo, qui ultro id ſibi impoſuerat, factum, cum Apollonio, tum ejus Enarratoribus adferri. Mitto vero haud levem Latini Strabonis Interpretis, quem jam animadvertit ὁ πάνυ Caſaubonus, errorem, dum Geographi de eo fluvio locum l. IX. p. 418. δι' ἧς (νάπης) ὁ Πλεῖςος διαῤῥεῖ ποταμὸς, *per quem ſaltum Pleiſtus labitur fluvius*, vertit, *per quem plurimus diffluit fluvius*. Quo loco inſuper illud non prætereundum occurrere apud Joſephum Ἀρχ. l. XVIII. c. II. Πλείςων ſeu *Pliſtorum* nomen, qui non in *Phocide*, ſed inter Dacos verſari ibidem dicuntur, & de quibus altum apud alios veteres Auctores & Geographos ſilentium. Flavii verba, ubi de Eſſenis ait, ζῶσι δὲ οὐδὲν παρηλλαγμένως, ἀλλ' ὅτι μάλιςα ἐμφέροντες ΔΑΚΩΝ ΤΟΙΣ ΠΛΕΙΣΤΟΙΣ λεγομένοις, *neque vero diſcriminatim vivunt, ſed quam maxime ſimiles iis, qui* INTER DACOS PLISTI *vocantur*. Verum non Gentis adeo ibi nomen, eſſe illud Πλειςοὶ, quam ſectæ, & de cultoribus Πλειςώρῳ dicti apud Herodotum l. IX. c. XVIII, Thracum, qui cum Dacis paſſim confunduntur, Dei, erudite, ut ſolet, in editis noviſſime Opuſculis obſervavit doctiſſimus Bochartus p. 1144.

V. 93. Παρνησὸν νιφόεντα] Sic Panyaſis in iis verbis, quæ apud Pauſaniam leguntur l. X. p. 624, Παρνησὸν νιφόεντα &c. *Parnaſſum nivoſum* itidem vocat, quomodo Παρνασσὸς & Παρνασὸς promiſcue ſcribi in veterum libris, eruditis notum, nec Poetarum ſolum, ſed etiam πεζογράφων, ut Theophraſti, apud quem Παρνησὸς vel Παρνασὸς, & Παρνασία, (ſicuti apud Pindarum Pyth. Od. VIII, & de quo loco mox) hodie legitur, Hiſt. Pl. p. 16. 42. & 80. ed. Heinſianæ. De *Parnaſſi* vero *nivibus* ſimiliter Propertius l. III. Eleg. XIII.

Gallia Parnaſſi ſparſit in arma nives.

Ibid. περιςέφει ἐννέα κύκλοις] κύκλυς, & in ſingulari etiam κύκλος, de *ſpiris* Serpentum aut Draconum dici, haud novum; ſicuti de variis Serpentum ſpeciebus agens in genere Nicander Ther. p. 11.

περιμήκεα κύκλον
ποικίλον αἰόλλει,
prælongum orbem
& varium in ſinus ducit.

Mox autem idem Poeta ἅλωνα, ſimiliter aſpidis in orbem ſinus vocat; ſicuti nempe alias κύκλον & ἅλωνα pro eodem ſumi, vel ex hoc Æſchyli verſu abunde liquet, Sept. Theb. v. 495,

Ἅλω δὲ πολλὴν, ἀσπίδος κύκλον λέγω,
Aream vero magnam, clypei orbem dico.

Ut vero novem huic Draconi Pythoni κύκλυς ſeu *ſpiras* vel *orbes* tribuit Callimachus; ſic aurei velleris cuſtodi Draconi longe plures, immo ſexcentos ſeu prope innumerabiles Apollonius Rhod. lib. IV. verſ. 151.

μήκυνε δὲ μυρία κύκλα,
innumeros autem extendit orbes,

quæ

quæ mox itidem vocat v. 160. *κύκλα ἀπείρονα*, *infinitos orbes*, & in quo utroque loco *κύκλα* neutro genere dici obiter videas. De quo Dracone ſimiliter Valerius Flaccus l. VII. v. 167. &c.

Qui nemus omne ſuum, quique aurea (reſpice porro)
Vellera, tot ſpiris circum, tot ductibus implet.

Nullibi autem hodie multiplices illos & ſinuoſos draconum orbes, manifeſtius intueri, ac inde de illorum magnitudine liquidius ſtatuere datur, quam in nummis antiquis, maxime aliquot Ponti, Bithyniæ, & Thraciæ urbium, qui varios ejuſmodi draconum *κύκλας* nobis ante oculos ponunt. Quod a me quidem ex hac penu antiquaria luculenter olim adſertum, & magni etiam Bocharti edito ea de re in præclaro de Animalibus opere, teſtimonio, privatiſque ad me litteris agnitum, ibidem monui. Cujuſmodi etiam duas nummorum icones, quæ ſinuoſas Draconum id genus ſpiras exhibent, hic in Lectoris gratiam lubet ſuperaddere; unum e nummo Nicomedienſium, cum adſcriptis haud inſolitis in priſco hoc ære urbis illius prærogativis, & de quibus nos alibi, ΜΗΤ. ΚΑΙ ΠΡΩΤΗΣ ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑΣ, *Metropoleos & Primæ Nicomediæ*; alterum vero e nummo urbis æmulæ, in eademque Bithynia expreſſum, nempe ΝΙΚΑΙΕΩΝ, *Nicæenſium*.

V. 94. *ἱρὸν τι τιμιώτερον ἢ λύπι δάφνης*] Vera nempe habita Apollinis Oracula, quæ e *laureato*, de quo paullo ante, ejus *tripode* edebantur, & de quibus Euripides ait Electr. v. 399.

Λοξίου γὰρ ἔμπεδοι
Χρησμοὶ, βροτῶν δὲ μαντικὴν χαίρειν ἐῶ,
Apollinis enim rata ſunt
Oracula; mortalium vero divinationem valere ſino.

Unde profluxit illud Terentianum, quod huc jam opportune adtulit Anna præſtantiſſima, *non Apollinis magis verum. Atque hoc reſponſum eſt*; nempe ut a Statio itidem dicitur Theb. l. v. v. 734. *quæ certus agi manifeſtat Apollo.* Δαφνηφόρος vero idem Deus ab Anacreonte, quod paullo ante vidimus, dictus; & ab eodem alibi ſeu Od. LVII, ac opportune ad hunc Callimachi de *tripode* ſimul, uti jam vidimus, ac *lauro* Apollinis locum,

Ἱερὸν γὰρ ἐςι Φοίβου,
Κιθάρα, Δάφνη, Τρίπους τε,

Sa-

Sacra eſt enim Apollini,
Cithara, Laurus & Tripus.

Poſtquam nempe ob cædem Pythonis illius, de quo modo actum, ſerpentis purgatus, corona e lauro Tempes Theſſalicæ, & ramo lauri præterea in dextra ſumpto, rediiſſe Delphos, & Oraculum ibidem occupaſſe dicitur ab Æliano V. H l. III. c. I. Unde non *laurea* ſolum corona idem Apollo Pythius, ut paſſim in nummis & marmoribus antiquis, redimitus; ſed *lauream* etiam virgam ſeu ramum dextra, ſiniſtra vero citharam geſtans viſitur in ſequenti Trallianorum, quem ad Juliani Cæſares jam vulgaveram, nummo, cum inſcr. ΠΥΘΙΟΣ ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ, *Pythius Trallianorum.*

Quem nummum, ſeu inſcriptum in eo & ſignatum *Trallibus Pythium* hunc Deum, illuſtrat, ut obiter hoc addam, antiquus lapis in Marmor. Oxon. p. 11. & Miſcell. Sponii p. 367. ubi præter alios commemoratos in eo Agones legitur, ΤΡΑΛΛΕΙΣ ΠΥΘΙΑ, *Trallibus Pythia*; ſicuti eadem paſſim in aliis quoque Græcanicis aut a Græcis habitatis urbibus, & qua de re obiter paullo ante, & accuratius alibi agimus, conſtat celebrata. Immo nec *laureatus* duntaxat hic Deus *ἀληθόμαντις*, aut ejus tripus, e quo demum veræ illæ, ſeu quas pro talibus venditarunt Gentiles, edebantur τὰ *μαντεῖα*, ſed *laureata* etiam, quæ eidem laureato tripodi inſidebat, oracula illa Apolline præeunte, prolatura Pythias. Qualis virga laurea *ἰθυντήριον* olim, juxta Heſychium, dicta, *ἰθυντήριον, ὃ φέρουσιν οἱ μάντεις, σκῆπτρον ἀπὸ δάφνης, virga*, ſeu *baculus, quem ferunt Vates e lauro*, ut hunc Grammatici locum jam ad Theophraſti Characteres adnotavit vir Magnus, ubi de alio veterum ritu, *lauri* nempe folia mandueandi, ſeu in ore ſumendi agitur, & quod tanquam a vatibus etiam factum, commenti ſunt veteres Poetæ. Inde ſcilicet, ut id ab Iſaacio ad Lycophronem de *δαφνηφάγῳ* Caſſandra monitum p. 7. quod *laureas* manu ferentes, & *laureis* inſuper *coronis* redimiti forent iidem, *μάντεις*. Quas certe *fatidicas circa collum corollas, μαντεῖα περὶ δέρῃ στέφη*, ſimul & *σκῆπτρα*, ſeu *virgas*, vel e *lauro ramos*, ipſa in cultu ſuo memorat, fatidica Caſſandra apud Æſchylum Agam. v. 1274. & quem etiam locum jam opportune viderat ad Theophraſtum ὁ *πάνυ*. Quibus adde, quod *laureati* præterea forent, qui Pythium Oraculum conſulebant, aut conſulendi ergo, adibant prius Aram Delphicam. Unde

de ad Creuſam eo nomine Delphos profectam ait Xuthus maritus apud Euripidem in Jone v. 422.

> *Σὺ δ' ἀμφὶ βωμοὺς, ὦ γύναι, δαφνηφόρους*
> *Λαβοῦσα κλῶνας,*
> *Tu vero circa Aras, o Mulier, laureos*
> *Accipe ramos.*

Ut mittam, quod corona e lauro, ut notum, præmium foret victorum in Pythicis Apollini ſacris Agonibus, ac unde *ἐστεφανωμένον ποίᾳ Παρνασσίᾳ*, *coronatum herba e Parnaſſo*, de ejuſmodi hieronica dixit Pindarus Pyth. Od. VIII. Cui nempe monti, de quo etiam Callimachus ſuperiori verſu, adjacebant Delphi, & qui *lauriger* præterea tanquam *lauris* conſitus, a Propertio dicitur, adducto jam ante loco l. III. El. XIII. *At mons laurigero concuſſus vertice* &c. Quamquam non ex hoc monte, ſed e Tempe Theſſalica, petitam *laurum*, e qua necterentur coronæ victorum in Pythiis, tradat, & ex eadem, quam ante vidimus, occaſione laureati inde Apollinis, Ælianus d. l. V. H. l. III. c. I. Quod adſtruit etiam, ut obſervo, & præclarus inſuper ritus illjus index, Plutarchi locus de Muſica p. 1136. *ἀλλὰ μὴν καὶ τῷ κατακομίζοντι παιδὶ* ΤΗΝ ΤΕΜΠΙΚΗΝ ΔΑΦΝΗΝ *εἰς* ΔΕΛΦΟΥΣ *παρομαρτεῖ αὐλητής*, *ſed & puerum, qui* TEMPICAM LAURUM DELPHOS *defert, comitatur tibicen*. Immo quibus accedit Lucanus, ubi e Theſſalia profectum Delphos Pythonem ſerpentem narrat, additque l. VIII. v. 409,

> *Unde &* THESSALICÆ *veniunt ad* PYTHIA LAURUS.

Quibus tamen non ſuffragatur in adlatis modo verbis Pindarus, qui haud ita longe, ſed e vicini *Parnaſſi*, illiuſque præterea *laurigeri* a Propertio dicti, *herba* ſeu lauro coronatum in Pythiis hieronicam ibidem laudat. Accedit Cato de R. R. c. CXXXIII. & qui illo Auctore nititur Plinius l. XV. c. XXX; ubi de *lauro* ait, *duo ejus genera tradit Cato, Delphicam & Cypriam*; mox autem Delphicam deſcribens idem Plinius, *æquali colore* &c. additque, *hac victores Delphis coronari, & triumphantes Romæ*. Eadem proinde Catoni & Plinio *laurus Delphica*, quæ Pindaro ſupra *ποία Παρνασσία*; & qua uterque, Lyricus nempe, luculentus hujus rei teſtis, ac Plinius, coronari victorem in Pythiis tradunt; quod merebatur utique a viris doctis ad Ælianum, Lucanum, aut Plinium, diverſa de illo more ſeu loco petitæ illius ſacræ *lauri* adferentes, notari obiter & expendi. Adde, quod Pauſanias l. X. p. 618. tradat Apollinis ædem Delphicam e lauro erectam; petitis nempe ramis e *lauro*, quæ ad Tempe; in ſequentibus autem p. 622, e *lauro* coronam haud alia de cauſſa in Pythiis datam victoribus, quam quod Daphnen Ladonis Arcadiæ fluvii, (ut ille de eodem alibi, & præter Geographos, Callimachus noſter v. 18. Hym. in Jovem) filiam, ab Apolline adamatam fama vulgaſſet; non proinde in memoriam, juxta Æliani ea de re narrationem, coronati primum e lauro Tempes Theſſaliæ Apollinis. Quo loco & illud hic notandum, ad inſtar nempe Delphicæ hujus Ædis, e *lauri* ramis primum, quod ait Ælianus, conſtitutæ, tripodem quoque, cujus ſupra ex Ammiano facta mentio ad v. 90, ſeu quam ibi vocat, nempe

l. XXIX.

l xxix. c. i. *menſulam*, non ſolum *ad ſimilitudinem Cortinæ Delphicæ*, ſed præterea e *laureis virgulis conſtructam* ab eodem dici; quo nempe *certiora*, ſeu quod hic dicitur, τομώτερα, ac proinde tanquam ab ipſo tripode Delphico profecta crederentur, quæ inquirentibus ibidem edita forent, de futuro poſt Valentem Imperatore, vaticinia. Ut mittam, quod ad eum, qui vulgo obtinuit in cultu Pythii hujus Apollinis, morem, δαφνηφορήσαντες, ſeu *laureis coronis redimiti* etiam forent nobiliſſimi e Thebanis adoleſcentes, qui ex patrio inſtituto, æneos Apollini Iſmenio, ſeu celebri ejus Oraculo, tripodas, qua de re jam ſupra ad v. 90, conſecrabant, juxta tradentem id Pauſaniam l. x. p. 557. ſed de his hactenus, nec alieno utique loco, ubi de *lauro* hujus Dei Delphica, eaque fatidica agitur. Eum cæteroquin uſum vocis τομώτερος, quam adhibet hic agens de veriſſimis ſcilicet Apollinis Oraculis Callimachus, & quæ explicatur hic in Scholiis per vocem σαφέστερον, ac proinde, non, ut eadem vulgo, ænigmaticis, illuſtrat haud parum quod τόμουροι, ut notum, dicti fuerint Jovis apud Dodonem Vates ſeu ὑποφῆται, & τόμουραι ipſa *Oracula*, ut hoc obſervat haud uno loco Euſtathius; immo quod τόμουρος pro *vate* eoque *certiſſimo* a Lycophrone dicatur. Qua de re conſuli poteſt ille Homeri Enarrator Iliad. Π. p. 1057. in fine, ubi de eo Chalcidenſi vate ait, ὃς καὶ τόμουρον τὸν ἁπλῶς μάντιν λέγει, ὁμωνύμως τοῖς ἐν Δωδώνῃ. Τόμουροι γὰρ οἱ ἐκεῖ τοῦ Διὸς ὑποφῆται, καὶ τόμουραι αἱ μαντεῖαι, item ad Odyſſ. Π. v. 1806, τοῖς δὲ ῥηθεῖσι τομούροις, καὶ ὁ παρὰ τῷ Λυκόφρονι συνονομάζεται τόμουρος νημερτέστατος, *dictis autem Tomuris* (nempe Jovis in Dodone vatibus) apud Lycophronem ſimiliter appellatus τόμουρος, ſeu *vates certiſſimus*. Hinc τομουρελλὰς φηγὸς, *fatidica fagus* in navi Argo ab Orpheo dicta, ſeu Auctore Argon. v. 264, ſicuti ibi pro τομαρελλὰς recte legendum vidit nuperus ac eruditus illorum Argonauticorum editor. De qua voce τόμουροι cæteroquin aut τόμουραι, & quam ibi apud Homerum Odyſſ. Π. v. 403, pro θέμιστες reponunt veteres Critici, videndus inſuper Strabo l vii. p. 328. Heſychius ſimiliter, τόμουροι, προφῆται, ἱερεῖς, οἰωνοσκόποι, *Vates*, *Sacerdotes*, *Augures*. Veteres autem ac eruditæ Gloſſæ, τομὴ πράγματος, *deciſio*, & hinc proinde uſus vocis τομώτερος hoc loco, pro *certo* ac *rite deciſo*; qualia nempe vulgo habita Apollinis hujus Pythii ſeu Δαφνηφόρου oracula; & de quibus proinde dicit Euripides eo verſu, qui e Plutarcho adducitur de Pythio Oracul. pag. 407. & qui ita, ut metri ratio habeatur, conſtituendus,

> Χρὴ Φοῖβον ἀνθρώποις θεσπιῳδεῖν μόνον,
>
> *Oportet Apollinem ſolum hominibus vaticinari.*

Haud tamen mirum, quod *certiores* hic dicuntur eædem hujus Dei, quam ſi jam e *tripode illo laureato* ſeu fatidico, prolatæ forent voces, ſeu τομώτεραι ἢ ἀπὸ Δάφνης. Quam in rem, ut alia nunc mittam, præclarus apud Jamblichum locus, ubi totum hoc vaticinii ſeu θεοφορίας ſicut ibidem & alibi ab eo vocatur, opus a Deo ſolo, non ab aliis organis pendere agnoſcit, additque de Myſter. Sect. iii. c. vii. τὸ δὲ πᾶν ἔργον τῆς μαντείας δι' αὐτοῦ πληροῖ, καὶ ἀμιγὼς ἀπὸ τῶν ἄλλων ἀφειμένος,

οὔτε ψυχῆς κινηθείσης, οὐδ' ὁτιοῦν, οὔτε σώματος, ἐνεργεῖ καθ' αὐτόν· ὅθεν δὴ καὶ ΑΨΕΥΔΩΣ γίνονται τὰ ΜΑΝΤΕΙΑ, τὰ οὕτως, ὡς λέγω, κατορθούμενα, *qui totum autem vaticinii opus per ſe præſtat, & pure ſeparatimque ab aliis omnibus, anima utique neque corpore ad id ſe moventibus, per ſe operatur. Unde etiam haud* MENDACIA *ſunt* VATICINIA *ad hunc modum conſtituta.*

V. 96. Κακογλώσσοιο γυναικὸς] Unde de eadem Tantalide, ſeu hac Niobe Tantali filia, Ovidius Metam. l. VI. v. 213,

& exhibuit linguam ſcelerata paternam.

V. 98. εὐαγέων δὲ καὶ εὐαγέεσσι μελοίμην] Non accedo H. Stephano, qui voci εὐαγέων ſubaudiendum hic putat υἱοῖς, quaſi dixerit Poeta, *curæ ſim iis, quorum Patres ſancti fuerunt, & qui ſancti ſunt ipſi*, ſeu quod inde expreſſit Vulcanius, *puri ex puris mea numina curent.* Apollinis nempe adhuc in Latonæ utero jacentis ſunt hæc verba, quibus, ubi gravia Thebanis, ob repulſam ab eorum ſedibus prægnantem Latonam, ut impiis fuiſſet ominatus, addit poſtremo, *ipſe autem, ſicut ſanctus ſum, ſanctis etiam ſim curæ.* εὐαγέων nempe ibi non plurale ab εὐαγὴς, ſed particip. a verbo εὐαγέω *ſanctus* ſeu *pius ſum.* Immo cui geminus omnino, optimus proinde hujus loci Interpres, apud coævum noſtro Battiadæ Simichidem occurrit locus Idyll. XXXVI. v. 30, ubi poſt diſcerptum a Thebanis mulieribus impium ac infelicem Pentheum, addit continuo Poeta,

Αὐτὸς εὐαγέοιμι, καὶ εὐαγέεσσιν ἅδοιμι,

Ipſe vero ſanctus ſiam, & ſanctis ſeu *ſancte agentibus placeam.*

Ita cæteroquin de Coryciis Nymphis, hunc Apollinem Hymno & chorea celebrantibus, alius e Pleiade itidem Poeta Argon. l. I. II. v. 717. λοιβαῖς εὐαγέεσσιν ἐπώμοσαν, *inter puras libationes conjurarunt*, & ſicuti εὐαγέως pro *ſancte* ſeu *caſte* dixerat paullo ante v. 701. Quod vero ad Juliani Cæſares olim monui, male ibi ἐναγὴς pro εὐαγὴς, *ſanctus* nempe pro *impio* ſeu ſcelerato legi, id alibi etiam haud ſemel, aut viciſſim, εὐαγὴς nempe pro ἐναγὴς, obvio utique in iis errore ν pro υ, aut contra factum. Sic apud Sophoclem Oedip. Tyr. v. 670. ubi male τὸν ἐναγῆ φίλον in accuratiſſimis etiam editionibus legas, pro εὐαγῆ *innocentem, purum*, & ſicuti ad eum Critici ejuſdem dramatis v. 941. λῦσιν εὐαγῆ, notant, ἢ γῦνες ἁγνὴν καὶ ἱεράν· ἐναντίον δὲ τῷ εὐαγεῖ τὸ ἐναγές. Simile etiam mendum in Pſello de Dæmon. p. 5. eluit doctiſſimus Gaulminus, ubi nempe pro εὐαγεῖς λόγους, de ſermonibus *impiis*, ἐναγεῖς legendum ibi monuit.

V. 100. Ἀχαιϊάδες] Non *Achivæ* hic ſeu *Græcæ* in genere *mulieres*, aut vero *Argivæ*, ſicuti Ἀχαιϊάδες vocantur ſequenti Hymno in Lav. Palladis v. 12, aut apud Theocritum Idyll. XVIII. v. 20. & Idyll. XXIV. v. 74; ſed *Achajæ* ita ſpeciatim appellatæ *urbes.* Dictum vero paullo ante ad v. 73, de *Achaja*, tanquam littorali ab Iſthmo Peloponneſi parte, indeque prius *Ægialea*, juxta Plinium, Pauſaniam, alioſque appellata. De qua proinde, eaque tanquam ab *Achæo*, Xuthi juxta Jonem filio, denominata, dixit Euripides Jon. v. 1591. &c.

Κατ

> Καὶ αἶαν Πελοπίαν γ᾽ ὁ δεύτερος
> ΑΧΑΙΟΣ, ὅς ΓΗΣ ΠΑΡΑΛΙΑΣ Ρίω πόλεις
> Τυραννὸς ἔσαι, κάπισημανθήσεται,
> Κείνυ κεκλῆσθαι λαὸς ὄνομ᾽ ἐπώνυμος,
> *In terra autem Pelopia alter* filius
> ACHÆUS, *qui* MARITIMÆ TERRÆ
> *Dominus erit, & gloriabitur Populus,*
> *Se de illius nomine cognominem appellari.*

In eodem vero tractu *ſita*, ſeu ad ſinum Corinthiacum, duæ illæ *Achaica*, quæ hic a Poeta dicuntur, *urbes*, *Helice* ut continuo addit, & aliquantum a Mari remotior *Bura*; & quæ ideo, quod ſimili fato eodemque tempore, qua de re mox, abſorptæ fuerint, conjungi etiam ſolent apud antiquos Auctores, quaſque itidem ut hic Ἀχαιιάδας πόληας Callimachus, *Achaidas urbes* dixit Ovidius Metam. l. xv. v. 293,

> *Si quaras Helicen & Burim*, ACHAIDAS URBES,
> *Invenies ſub aquis*

Unde etiam de *Helice* Theocritus Idyll. xxv. v. 165.

> Ἐνθάδ᾽ Ἀχαιὸς ἀνὴρ, Ἑλίκης ἐξ ἀγχιάλοιο,
> *Huc vir Achivus ex Helice maritima*;

& mox v. 180. Οὐξ Ἑλίκηθεν Ἀχαιὸς, *ille ex Helice Achæus* ſeu *Achivus*; ne Herodotum præterea, Polybium, Strabonem, Diodorum, alioſque huc advocem, e quibus conſtat eam celeberrimam quondam Jonum in Peloponneſo, ubi poſtea *Achæi*, ſedem, ac ubi etiam primum celebrata fuerint Panionia, exſtitiſſe. Hinc *Jonia* primum, antequam *Achaja* dictæ, eædem urbes, uti e Diodoro conſtat l. xv. p. 364. Unde ſequutis ætatibus, juſſu Apollinis, a Jonibus Aſiaticis petita, quamquam fruſtra, ab hiſce *Achaicis* dictis tum urbibus *Helice* & *Bura*, tanquam a Metropolibus, ſeu, ut Salluſtius loquitur, *originibus ſuis* Deorum ſimulacra. Neque hiſce obſtat, ut hoc addam, quod de eodem utriuſque *urbis Achaica* caſu agens Ammianus l. xvii. c. vii. dicat & in *Criſſao ſinu Helice & Bura* &c. Idem enim *Criſſæus* ſinus aut *Cirrhæus* quandoque dictus, qui alias Corinthiacus a *Criſſa* nempe & *Cirrha* oppidis quondam, ut de iis Strabo l. ix. p. 418. in adverſo Phocidos latere ſitis, atque ita *Achaja* proprie ante dictæ, ac in ea *Helica* huic & *Bura*, quamquam iſtæ aliquantum a mari diſſitæ, oppoſitis.

V. 101. Ἑλίκη τε Ποσειδάωνος ἑταίρη] Imperite in Scholiis, Bœotiæ hæc urbs dicitur, quæ *Achaja* erat, littoralis illius ad ſinum Corinthiacum Peloponneſi, indeque ἀγχίαλος etiam ſeu *maritima*, adducto paullo ante apud Theocritum loco Id. xxv. v. 165, dicta, eaque primaria quondam & maxime celebrata illius tractus civitas. Nempe Ἑλίκη ibi a Grammaticis ad hunc Battiadæ locum, cum Ἑλικὼν, notiſſimo Bœotiæ monte, confuſa, indeque potiſſimum, ut videtur, quod *amica Neptuno* dicatur hic eadem *Helice*, quique ab ea Ἑλικώνιος, ut pridem apud vatum Patrem Iliad. V. v. 404. fuit appellatus, Ἑλικώνιον ἀμφὶ ἄνακτα, *Heliconium circum Regem*, ſeu ad Neptuni in *Helice* aram. Cautius enim ibi veteres Critici, qui ab illa Achajæ Ἑλίκῃ rectius,

 quam

quàm a Bœotiæ monte *Helicone*, eundem Neptunum ita dictum tradunt. Certe ab ipſo Poeta alibi, eadem *Helice* inter urbes Neptuno ſacras recenſetur Iliad. Θ. v. 204, & in brevi Hymno præterea, qui vulgo eidem cum aliis id genus tribuitur in Neptunum; prout nempe ibi Ἑλίκην τε, pro Ἑλικῶνα erudite jam legendum vidit doctiſſimus Holſtenius. Hinc juxta Herodotum l. 1. c. XLVIII. Ποσειδῶνι Ἑλικωνίῳ, *Neptuno Heliconio* ſacer ille ad Mycalen locus Panionium dictus, ubi nempe ſolemnis Jonum Panegyris & Neptuni cultus, eo nempe delatus ex hac *Helice*, Jonum primum, ut paullo ante dictum, in ea Peloponneſi parte, quæ *Achaica* poſtea nomen obtinuit, ſede. Neque tamen prohibuit ſolemnis ποντίου hujus Dei in ea urbe *Helice* cultus, de quo inſuper apud Polybium, Strabonem, Pauſaniam, aliosque facta occurrit mentio; quin eadem urbs, non ob ſpretam quidem, quod hic ab ea factum dicitur, Latonam, ſed ob violatos in Neptuni æde Jonum ex Aſia ſupplices, tota fuerit, implacabili ſcilicet ejuſdem Dei ira, continuo abſorpta. Idque, juxta Ammianum dicto jam ante loco l. XVII. c. VII. eo terræ motus genere, quod *chaſmatian* appellatum ibidem tradit, *chaſmatiæ, qui grandiore motu, patefactis ſubito voratrinis terrarum partes abſorbent* &c. ut in *Criſſæo*, quod addit, *ſinu Helice & Bura*. Et ubi proinde Ammianus ante oculos habuiſſe videtur illud Auctoris de Mundo cap IV. χάσματά τε γὰρ γίνεται θαλάσσης, καὶ κυμάτων ἐπιδρομαὶ, ποτὲ μὲν ἀνταναχοπὴν ἔχουσαι, ποτὲ δὲ πρόωσιν μόνην, ὥσπερ ἱστορεῖται περὶ ΕΛΙΚΗΝ ΤΕ καὶ ΒΟΥΡΑΝ, *hiatus enim fiunt maris & receſſus ſæpenumero, & fluctuum irruptiones; quandoque cum repercuſſione, quandoque cum ſolo impetu; ſicuti contigiſſe traditur circa* HELICEN & BURAM. Quibus gemina de utraque hac urbe fluctibus intumeſcentibus merſa, refert Diodorus l. XV. p. 364, ac haud uno loco Seneca Natural. Quæſt. l. VI. c. XXIII, ubi etiam a Calliſthene traditum refert, *quemadmodum Helice Buriſque merſæ ſunt, quæ illas caſus in mare, vel in illas mare immiſerit*. Unde etiam χάσματα καὶ καταπόσεις χωρίων, *hiatus & abſorptiones locorum*, nominatim de illo terræ motus genere, quo *Bura* deleta eſt, dixit Strabo l. 1. p. 54. Idem tamen alibi ita hanc cladem *Bura* ſimul ac *Helices* diſtinguit l. VIII. p. 686. Βοῦρα δὲ καὶ Ἑλίκη, ἡ μὲν ὑπὸ χάσματος, ἡ δὲ ὑπὸ κύματος ἠφανίσθη, *Bura autem & Helice, altera hiatu; altera fluctibus eſt deleta*. Pauſanias vero non eodem terræ motus genere, ut ibi Interpres, ſed eodem tempore utrique illi urbi id contigiſſe narrat, ut ambæ fuerint deletæ lib. VII. p. 449. Ὅτε δὲ Ἑλίκην ἐποίησεν ἄδηλον ἐξ ἀνθρώπων ὁ Θεὸς, τότε καὶ Βοῦραν σεισμὸς ἐπέλαβεν ἰσχυρὸς, *quando autem Helicen ex hominum conſpectu ſuſtulit Deus, tunc etiam Buram ingens terræ motus perculit*. Cui tamen, uti & Diodoro, qui utriuſque illius urbis Achaicæ, quæ ambæ funditus ſint deletæ, cladem, ad idem tempus, iratumque ambabus eandem ob cauſſam Neptunum, dicto jam apud eum loco itidem refert, aperte repugnat, haud paullo antiquior, Achæus præterea & graviſſimus Auctor Polybius. Is enim lib. II. p. 128. ubi mutatæ apud Achæos Reipublicæ formæ, & inductæ in duodecim, quas ibidem enumerat, urbes, ac inter eas *Buram*,

demo-

democratiæ meminit, addit, ὥς ETI KAI NYN συμβαίνει ΔΙΑΜΕΝΕΙΝ, πλὴν Ὠλένου καὶ ΕΛΙΚΗΣ τῆς πρὸ τῶν Λευκτρικῶν, ὑπὸ τῆς θαλάττης καταποθείσης, quæ NUNC QUOQUE SUPERSUNT, *præter Olenum & HELICEN, quam ante cladem Leuctricam mare hauſit.* Quum autem illa Leuctrica pugna referatur ad annum II, aut, juxta alios, IV. Olympiadis CII; Polybii autem hiſtoria pertingat ad tertium aut quartum annum Olympiadis CLVIII. inde magnum utique inter infelix utriuſque illius Achaicæ urbis fatum, ultra nempe annos ducentos & viginti quatuor, aut quinque, intervallum relinquitur. Adeo ut hoc unum dici hic poſſit, factum forte, ut eodem tempore quo *Helice* funditus eſt abſorpta, terræ motu conquaſſata ſit *Bura*, nec tum tamen, quod alia ætate eidem contigerit, penitus illo hiatu, qui χασματίας, ut vidimus, dictus, deleta. Factum vero ſequutis ætatibus, ut utriuſque illius Achaicæ urbis, quo exdem etſi diverſis adeo temporibus plane ſunt abſorptæ, haud diſſimile alioquin excidium, ob locorum viciniam ſit ab Auctoribus in notatione temporum minus accuratis, aut ab iis remotioribus, confuſum. Hinc etiam apud Philoſtratum in Heroicis p. 719. dicitur metuiſſe ibi confabulantem cum Phœnice vinitorem, ne ſimili cum *Bura* ac *Helice* fato, quædam Theſſaliæ civitates ſubmergerentur, τὴν μὲν γὰρ καταδῦναι, φησὶ τὴν δ᾽ ἂν ῥαγῆναι, *hanc enim* (ſeu Helicen) *fuiſſe ſubmerſam, illam vero*, Buram, *corruiſſe*. Quæ ideo obiter hic tango, quod & hic earundem Achaicarum urbium fiat mentio, quarum prior ſeu *Helice*, uti ex iis, quæ modo e Polybio adtulimus, liquet, ævo Callimachi dudum erat mari merſa; altera autem ſeu *Bura*, multis adhuc poſt annis, ſeu ultra ſeculum, eidem Battiadæ, juxta Polybium, fuit ſuperſtes; ac præterea ad adductum Ammiani de iiſdem urbibus locum, quaſi nempe earum clades uno eodemque terræ motus genere χασματίᾳ dicto, contigiſſet, indicta reliquerint eruditi ejus Interpretes. Adde autem hinc Joſephum de Hieroſolymis, ob ſummam incolarum impietatem, ubi ab ea urbe evertenda ſuperſediſſent adhuc Romani, dicentem, fore, Αλωσ. l. VI. c. XVI. ἢ καταποθῆναι ἂν ὑπὸ χάσματος, ἢ κατακλυσθῆναι τὴν πόλιν; *aut hiatu abſorptam, aut fluctibus merſam iri civitatem.* Qua occaſione etiam obiter emendandus in voce χάσματος Heſychius, χάσμα, ςόμα, ἢ σχίσμα γῆς ἢ θαλάσσης. χάσμημα θηρὸς, ὄφις θηρὸς, ἢ πρόσωπον, quæ alioquin confuſa aut hiulca ibidem hactenus leguntur, & quibus ſanandis minus feliciter medicas adtulerunt manus viri docti. Poſterius, & quod ibi emendo, χάσμημα θηρὸς &c. reſpicit ad Comici locum Avib. p. 544,

Ἄπολλον Ἀποτρόπαιε τοῦ χασμήματος,

ubi veteres Critici τοῦ χασμήματος, ἐπεὶ πρόσωπον ὀρνέου ἐποίησεν ὁ ὑποκριτὴς, ἔχοντος τὸ ῥάμφος κεχηνὸς, διὰ τοῦτο εἶπεν χασμήματος.

V. 102. Βοῦρά τε Δεξαμενοῖο βοόστασις] De *Bura* hujus ſitu, & haud diſſimili juxta *Helicen* clade, jam actum ad ſuperiorem verſum. Eadem *Buris* etiam appellata cum apud Ovidium, dicto ante loco, & ſicuti conſtanter in veteribus ejus libris legi teſtatur ibidem magnum Latinarum Muſarum decus, nobiſque, dum fata ſinebant, veteri amicitia conjun-

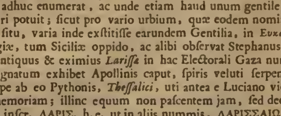
 ctus,

ctus, Nic. Heinſius, tum apud Senecam aliquoties, ut idem obſervat, Natur. Quæſt. l. VI. c. XXIII. &c. In antiquariis vero Pyrrhi Ligorii, quas olim Romæ in Bibliotheca Chriſtinæ Auguſtæ excutere mihi licuit, Collectionibus, exſtabant aliqui deſcripti veteres hujus urbis nummi, & quos inde etiam memorat ad Stephanum Cl. Holſtenius. Ille autem ex iiſdem nummis, qui caput Herculis ejuſque ſolita exhibet inſignia, ad eundem Deum Βυραϊκῦ nomine ibi a loco appellatum, teſte Pauſania l. VII. p. 449, & cujus conſulebatur Oraculum, referri continuo debet. Quod vero hic *Dexameni βούστασις* ſeu *boarium ſtabulum* exſtitiſſe eadem urbs traditur, id de Centauro ita appellato, cujus armenta ibidem adſervarentur, dici, obſervarunt Scholia ad hunc locum. Eadem etiam leguntur, adducto quoque, quamquam ſine Auctoris nomine, hoc Callimachi verſu apud Etymologum, in voce hujus urbis Βοῦρα, niſi quod ibi non *Dexamenus*, ſed *Hexadius* vocetur idem Centaurus. Βοῦρα πόλις τῆς Ἀχαΐας, ἣν ᾤκισεν Ἐξάδιος ὁ Κένταυρος· καὶ ἐκεῖ αὐτοῦ ΤΑ ΒΟΥΣΤΑΣΙΑ ἐφυλάττετο· διὸ καὶ Βοῦρα ὠνομάσθη, ἀπὸ τοῦ τὰς βοῦς ἐρύειν, ὅ ἐστι φυλάττειν· Βοῦρά τε Δεξαμενοῖο &c. *Bura urbs Achaja, quam inhabitavit Hexadius Centaurus, & cujus ibi boum ſtabula ſervabantur; unde etiam Bura dicta a boum cuſtodia* (βοῦς ἐρύειν) addito ſimul hoc Callimachi verſu, Βοῦρά τε &c. Ubi proinde in ſuperioribus Etymologi verbis, Δεξαμενὸς pro Ἐξάδιος legendum etiam liquet; quum uno hujus Callimachi teſtimonio res hæc tota ibi adſtruatur: neque illius *Hexadii*, quod equidem ſciam, alibi facta occurrat mentio. E ſcribendi autem compendio, maxime in propriis vocibus, in antiquis codicibus obvio, factum videtur, ut Δεξα.ος in Ἐξαδ.ος librariorum errore aut incogitantia, ſeu quatuor primarum litterarum Δεξα. in Ἐξαδ. mutatione iis haud inſolita, tranſierit. Accedit, quod in eodem Achajæ tractu, non Centaurus quidem, ſed Oleni Rex legatur apud veteres Auctores ac Mythographos imprimis, *Dexamenus*, qui Herculem hoſpitio exceperit, idemque Dejaniræ, juxta Hyginum Fab. XXXI. & XXXIII. ac Lactantium ad Statii Thebaid. l. V. v. 263; aut Hippodamiæ, juxta Diodorum in rebus Herculis l. IV. p. 238, aut vero Mneſimachus, juxta Apollodorum l. II. c. IV. fuerit parens. Unde opportune adducto Diodori loco, quod jam ad Hyginum monuit eruditus ejus editor Th. Munckerus; tum in Pauſania l. VII. p. 431. de hoc *Dexameno* Oleni Rege agi, animadvertit ac legendum vidit doctiſſimus Palmerius. Οἰνείδης vero idem *Dexamenus* hic a Callimacho dicitur, tanquam ex *Oenei* liberis ſeu poſteris; quamquam ille inter ejuſdem *Oenei*, quos recenſent Apollodorus l. I. c. VIII. ac Antonius Liberalis c. II. filios, relatus non occurrat; Dejanira autem inter ejuſdem *Oenei*, ſicuti præterea apud Sophoclem in Trachinia, non vero *Dexameni* filias, ab iiſdem referatur. Haud procul vero Oleno, ubi Rex fuiſſe traditur *Dexamenus*, ſita, de qua hic agitur, *Bura*, ac ubi *βούστασις* ſeu *boarium* ejuſdem *ſtabulum* exſtitiſſe hic dicitur; immo unde juxta Etymologum, uti vidimus, urbs illa nomen ſcilicet fuerit nacta. Βούστασις proinde hæc *Buræ*, haud aliter ac Mycenas prius opulentas, poſtea

poſtea deſertas & *βυςάσιον* evaſiſſe, tradit Olympiodorus Meteorol. l. 11. p. 25. ed. Græcæ. *Βύςαθμα* vero & *βυςάθμους* dixit Euripides Helen. v. 29. & 363. non de *boum*, ſed de *pecorum ſtabulis*, circa quæ nempe verſabatur paſtor Paris, dictus itidem ſubinde *ὁ βύτας*, ut ab Euripide Hecub. v. 646. & *βοτὴρ* Androm. v. 280. ac a Theocrito Idyll. XXVII. v. 1. *βουκόλος*, quomodo *βουκόλοι*, ut notum, & qua de re jam ſupra, in genere de *paſtoribus*, ſeu aliarum præter boves pecudum cuſtodibus ſubinde dicti, ac unde Criticorum ad eundem Euripidis Andromachi locum gloſſa, *βουκόλοι, κοινῶς οἱ νομεῖς, ἀπὸ τοῦ ἐπιφανεςέρου ζώου, bubulci communiter paſtores, a præſtantiore animali.* Unde *βυςάσιον*, de aliorum etiam animalium præter boves, *ſtabulo* dictum, ut apud Chryſoſtomum Hom. in Matth. LXXXVIII. p. 542. T. 11. ed. Savil. *βυςασίου καὶ ἐπαύλεων ὄνων καὶ καμήλων, ſtabuli ac mandræ aſinorum & camelorum.* Quamquam Paridem quod adtinet, in antiquis ſubinde monumentis, ſicuti in veteri gemma Cimeliarchii hujus Electoralis, coelatæ occurrunt tres Deæ coram hoc judice, circa eum vero bos & ovis. De vero cæteroquin *boum ſtabulo* ea vox *βοόςασις* a Laertio adhibita, ubi Heraclitus morbo aquæ intercutis laborans, ſe ipſum in *boum ſtabulo incluſiſſe* dicitur, *αὐτὸς εἰς βύςασιν κατορύξας* l. IX. p. 234. ed. Lond. *Βουαύλια* vero pro *ſtabulis* dixit vetus Argonauticorum ſcriptor v. 436. nempe *βουαύλια Κενταύροιο, ſtabula Centauri* Chironis.

V. 104. *καὶ μεγάλη Λάρισσα*] Quæ nempe *caput Theſſaliæ* a Livio dicitur l. XLII. c. XLVII, a Scymno Chio in Periegeſi p. 25, *εὐτυχεςάτη πόλις, feliciſſima urbs*, & per quam, ut addit, labitur magnus fluvius Peneus; a Philoſtrato autem, *πόλις εὖ πράττουσα ἐν Θετ]αλοῖς, urbs florens apud Theſſalos*, de Vit. Soph. p. 610. Neque proinde *βοόςασις*, juxta dictam modo *Buram*, ſed *ἱπποτρόφος* potius ſeu *πωλοτρόφος, equorum altrix*, ſicuti Theſſalia in genere dicta Anth. l. 1. c. XXXIII. Ep. XIV. Quamquam Theſſalicos etiam boves in pretio olim fuiſſe, liqueat ex iis, quæ de Iphicli bobus a Neleo, e Theſſalia in Græciam adductis tradit Pauſanias lib. IV. pag. 285. immo quod eadem Theſſalia in genere, *πάμπαν ἐύῤῥηνός τε καὶ εὔβοτος, prorſus abundans pecoribus & paſcuis*, dicatur apud Apollonium Rh. l. III. v. 1085. *Εὔιππον* vero ſeu *equis præſtantibus* feracem, indequè potiſſimum nobilitatam, campeſtrem quippe regionem, Theſſaliam, conſtat; ac ideo equeſtribus dimicationibus, quod ait Julianus Imper. Orat. 11. p. 117. maxime aptam olim habitam; ac ubi inſuper ars equos domandi primum fuerit reperta: quæ ſingula a priſcis Auctoribus (& quibus adnumerandus Plato de Legib. l. 1. p. 625. ac Themiſtius Orat. XXV. p. 335. ult. edit.) ſunt abunde litteris conſignata. Quod præterea ex antiquis Theſſalorum nummis, cum ſignato paſſim in iis equo, luculenter adſtruitur. Hinc veteres etiam, iique inſignes hujus *Lariſſæ* nummi, in quibus equus decurrens, aut etiam paſcens cernitur; & quod obiter addo, in quibus cum uno σ nempe ΛΑΡΙΣΑ & ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ efferri vulgo, loci nempe ac gentile nomen, conſuevit. Id quod jam ab eruditiſſimo Holſtenio ad Stephanum monitum video, ac

in pluribus inſuper quos verſavi ſæpius in præclaris Cimeliarchiis, urbis illius nummis, obſervare mihi contigit: prout etiam Λαρισαῖος nonnunquam legitur in veterum libris, ſicut apud Pauſaniam lib. x. p. 622. & de quo loco paullo poſt. Inter Mediceos tamen hujus urbis nummos, unus exſtat, in quo equus itidem paſcens cernitur, cum inſcr. ΛΑΡΙΣΣΕΩΝ, nempe juxta aliud ejuſdem urbis gentile, quod in eadem ὁ Ἐθνικογράφος quoque obſervat, Λαρισσεὺς, & quomodo *Lariſſentes*, ut jam ad ipſum Stephanum monuit vir doctus, dixit Livius lib. XXXI. cap. XXXI. Haud aliter nempe, & quod alibi pridem cum ex eodem Stephano, tum ex ipſa veteri nummorum penu illuſtravimus a deſinente ſimiliter, ut Λαρίσσα, urbis nomine Ἔδεσσα, ΕΔΕΣΣΑΙΩΝ & ΕΔΕΣΣΕΩΝ in iis legitur: dum nempe alia Ἐθνικὰ κατὰ τόπον ſeu κατὰ ἐπιχώριον, alia κατὰ τέχνην, ratione loci, aut juxta analogiam formata obſervat haud ſemel idem Stephanus. Neque tamen Λαρίσσιος dictum quoque *Lariſſa* gentile, ſtatuere debuit dictus Stephani Enarrator Berkelius, idque e corrupto Strabonis loco, ubi lib. IX. p. 440. ὁ Λαρίσσιος Ζεὺς, nempe pro Λαρισσαῖος. quomodo ille alibi ab eodem Geographo, quod non fugit Cl. Holſtenium, dicitur lib. XVI. p. 649, ac præterea, ut hoc addam, a Pauſania lib. II. p. 128. non quidem ubi *Lariſſa* hujus Theſſalicæ, ſed Arcis apud Argos *Lariſſa* itidem dictæ, ſit ab eo mentio. Plures enim *Lariſſas* exſtitiſſe abunde ex eodem Pauſania & Apollonii Enarratoribus ad lib. I. verſ. 40. qui tres recenſent, conſtat, ac præterea e Strabone, Plinio, Stephano, qui plures adhuc enumerat, ac unde etiam haud unum gentile ab iiſdem formari potuit; ſicut pro vario urbium, quæ eodem nomine ſunt appellatæ, ſitu, varia inde exſtitiſſe earundem Gentilia, in Εὐκάρπεια, cum Phrygiæ, tum Siciliæ oppido, ac alibi obſervat Stephanus. Exſtat vero antiquus & eximius *Lariſſa* in hac Electorali Gaza nummus, qui hinc ſignatum exhibet Apollinis caput, ſpiris veluti ſerpentis, in occiſi nempe ab eo Pythonis, *Theſſalici*, uti antea e Luciano vidimus, *ſerpentis* memoriam; illinc equum non paſcentem jam, ſed decurrentem, cum inſcr. ΛΑΡΙΣ. h. e. ut in aliis nummis, ΛΑΡΙΣΣΑΙΩΝ, vel etiam ut in nummo Mediceo, ΛΑΡΙΣΣΕΩΝ,

Et quamquam plures darentur, ut modo dixi, *Lariſſa*, ac Apollinis *Lariſſini*, nempe *Lariſſa*, quæ in Troade apud Strabonem lib. XIII. p. 620. fiat mentio; haud dubium tamen ex eo hujus nummi typo, ſpe-

ſpectare illum ad nobilem Theſſaliæ ad Peneum urbem, ad quam hic quoque reſpicit Callimachus; & prout non Palladis ſolum, ſed laureatum Apollinis caput haud ſemel occurrit in nummis a Communi Theſſalorum cum inſcr. ΘΕΣΣΑΛΩΝ percuſſis. Hanc autem *Lariſſam*, quam, etſi alia adhuc daretur in Theſſalia, juxta Pauſaniam lib. II. p. 128. maritima *Lariſſa*, tanquam in eadem gente celebratiſſimam, Λάρισσαν τὴν ἐν Θετταλίᾳ vocat Theophraſtus de Cauſſ. Pl. lib. v. cap. x, eandem eſſe cum illa Theſſaliæ urbe, quam Ἄργισσαν vocat Homerus nempe Iliad. B. v. 738, notant Græci Apollonii dicto jam loco Interpretes, eamque ab Acriſio, quod tradit etiam Stephanus, conditam. Etſi non cunas quidem, ſed Acriſii ſepulcrum, in hac *Lariſſa* Theſſalica exſtare tradit Theodoritus Serm. VIII. de Martyr. p. 598. T. IV. Καὶ ἐν Λαρίσσῃ τῇ Θετταλικῇ πάλαι, ἐν τῷ νεῷ τῆς Ἀθηνᾶς τὸν Ἀκρίσιον τεθάφθαι, *& in Lariſſa Theſſalica pridem in Palladis templo Acriſium eſſe ſepultum.* Quod tangit etiam Cyrillus adv. Julianum lib. x. pag. 342. ſed ita, ut id non huic Lariſſæ ad Peneum, ſeu Theſſalicæ, ſed Argivorum Arci, *Lariſſæ* etiam, ut aliunde, Strabone, puta, Pauſania, Stephano, Apollonii Enarratoribus conſtat, appellatæ, haud obſcure tribuat. ἐν Λαρίσσῃ τῇ ἀκροπόλει τάφος ἐστὶν Ἀκρισίου, *in Arce Lariſſæ ſepulcrum eſt Acriſii.* Verum quamquam id inde etiam adſtrui videretur, & Cyrillo hic forte impoſuit, quod Argivorum Rex fuerit idem Acriſius, non in hac tamen apud Argos *Lariſſa*, ſed in Theſſalica ad Peneum, ad quem ille Argis conceſſerat, a Perſeo, e Danae filia nepote, diſco cæſus dicitur apud Pauſaniam lib. II. pag. 112. ac proinde ibidem, juxta Theodoritum, ſepultus. Neque etiam ubi *Lariſſam* Argivorum arcem, eorumque in eadem memorabilia, tangit Pauſanias lib. II. pag. 128, ulla quod ab eo præteritum haud foret, qui cæteroquin ejuſdem Acriſii, ut modo dictum, in Argivorum rebus meminit, illius, qui ibi conditus fuerit, ſepulcri fit mentio. Nomen vero huic *Lariſſæ* Theſſalicæ, a *Lariſſa* Pelaſgi filia inditum, tradit juxta Apollonii Enarratores, Hellanicus, & quod de Arce *Lariſſa* refert, itidem p. 128. Pauſanias.

Ibid. Χειρωνίδες ἄκραι] De monte Pelio hoc dici, in quo habitaret Centaurus Chiron, monent Græca ad hunc locum Scholia. Haud male vero vocem ἄκραι hic ſubſtantive ſumi, eaque denotari *juga* ſeu *cacumina*, notavit H. Stephanus; quomodo nempe ἄκραι Græcis paſſim pro *arcibus* ſeu locis, quæ in clivis ſeu jugis montium poſita dici conſueverant; ac unde ἄκραι ἐνάλιαι, *arces maritimæ* vocantur ab Euripide Cyclop. v. 317. Tales autem hæ Χειρωνίδες ἄκραι, ſeu *Chironis* habitatio in quodam Pelii montis jugo ad mare, ut liquet ex Orpheo ſeu vetuſto Argonauticorum Scriptore, a quo dicuntur illi Minyæ Heroes ad littus ibi adpulſi eoſque tum adfatus Peleus v. 375. nempe

ἀθρεῖτε σκοπιῆς προὔχοντα κολωνὸν
Μέσσῳ ἐνὶ πρηῶνι κατάσκιον, ἔνθάδε Χείρων,
videtis ſpeculæ eminentem verticem
Medio in cacumine umbroſum; illic Chiron habitabat &c.

Ab illis autem Ἄκραις dicti dii Ἀκραῖοι, ceu qui in *Arcibus* illis culti,

 quo-

quorum obvia non apud Auctores ſolum veteres, ſed in nummis etiam antiquis, & qua de re jam obiter a nobis actum ſupra ad v. 70. & antea ad v. 82. Hym. in Jovem ac agetur adhuc alibi, σὺν θεῷ, opportunius.

V. 105. Πηνειὸς ἠλιστορμβρ͂ος διὰ Τεμπέων] Adducitur hic verſus in Scholiis ad Pindari Pythia Od. iv. p. 248. Trita vero omnia, quæ in iiſdem, & alibi apud Herodotum, Diodorum, Strabonem, Senecam & Poetas, Ovidium, Senecam Tragicum Hercul. Fur. v. 285. &c. Claudianum de Raptu Proſerpinæ l. ii. v. 179. de abrupto Neptuni ſcilicet tridente (aut quod Herculi alii ex iis tribuunt) h. e. terræ motu, ab Olympo Oſſa: atque ita *ſtagnanti* antea, uti de eodem loquuntur Auctores, *Peneo*, aditu in mare per amœna illa *Tempe*, ſeu mediam inter diſſectos eos montes convallem, patefacto. Quomodo etiam in veteri tabula depictam totam hujus rei ſcenam deſcribit Philoſtratus Icon. l. ii. p. 800. nempe juxta Ovidium Metam. l. i. v. 569.

vocant Tempe, per quæ Peneus ab imo
Effuſus Pindo, ſpumoſis volvitur undis.

Quæ tangit etiam ac illuſtrat dicto paullo ante loco Theophraſtus, nempe de Cauſ. Pl. l. v. c. xx. ubi apud hanc Theſſaliæ urbem Lariſſam prius campis aqua ſtagnante (hujus ſcilicet *Penei*, ad quem eadem erat ſita) repletis, aerem craſſum & calidiorem ait exſtitiſſe; poſtea vero quum educta eſſet eadem aqua & conſiſtere prohibita, frigidiorem ibi regionem & congelationes frequentes viſas. Unde Ariſtides Gratul. in Smyrn. p. 474 ait Theſſaliæ dici Neptunum humaniter conceſſiſſe τὰ διασφάγα ποιήσας τῶν Τεμπῶν ἕνεκα τῷ Πηνειῷ, *facto propter Tempe Peneo flumini hiatu:* ſicuti nempe eadem voce διασφάγος uſus eſt Herodotus l. iii c cxvii, ad denotandum Acis, Aſiæ fluvii, per interciſos itidem ſeu avulſos a ſe invicem montes labentis curſum, & præterea διασφάγα pro *hiatu* adhibuit Lycophron v. 1062. Hinc vero eadem Πηνειῶ καλὰ Τέμπεα, *Penei pulcra Tempe* vocat Theocritus in primo Idyllio, aut *convallibus* flumina delectari dicuntur apud Philoſtratum Epiſt. 893. ubi ait, quod mare Inſulis gaudeat, οἱ δὲ ποταμοὶ Τέμπεσι, *fluvii autem convallibus.* Immo unde idem *Peneus*, ob abruptum nempe ab Olympo Oſſam, Αρρήξης non ſolum, juxta Strabonem, Stephanum & Euſtathium ad Dionyſium dictus, ſed præterea, ut poſtremus ibidem notat p. 98, Σαλαμβρίας, eadem nempe, ut obſervo de cauſſa, ob patefactam nempe huic Peneo per diſſectos illos montes, Neptuni tridente, ſeu terræ motu, effluendi portam, ut nominatim ea de re dicto antea loco pag. 800. Philoſtratus, ῥήξει γοῦν ὁ Ποσειδῶν τῇ τριαίνῃ τὰ ὄρη καὶ ΠΥΛΑΣ τῷ ποταμῷ ἐργάσεται, *Neptunus igitur tridente ſcindet montes*, PORTASQUE *flumini Peneo efficit.* Heſychius autem, Σαλάβους (forte Σαλάβρους) θυρῶν ὀπάς, *januarum foramina.* Unde facta proinde vox ea Σαλαβρίας ſeu *Salamprias*, quo nomine vocari eundem Peneum tradit Sophianus.

V. 107. Πήχεις ἀμφοτέρους ὀρέγουσα] Puras nempe manus, dextras ſimul ac ſiniſtras, ad Deos in periculis tollere ſoliti etiam Gentiles: Quod officium Diis utriuſque ſexus Cœleſtibus præſtare juſſi, Dodoneo

Ora-

Oraculo Athenienſes, teſte Demoſthene in Midiana p 392. Θεοῖς Ὀλυμπίοις πάντεσι καὶ πάσαις ὁσίας δεξιὰς καὶ ἀριστερὰς ἀνισχόντες, *Diis ac Deabus omnibus Olympiis puras dextras ac ſiniſtras manus attollentes.* Unde mos olim Gentilium in rebus trepidis continuo ad ſimulacra Deorum confugere; ibique eorundem genua, ſupplicum nempe more, adprehendere; aut protenſis ad eadem ſimulacra manibus, Deos, ut præſentes ibi, pie ac rite venerari; quorum illud ſimili in facto Thebanarum Virginum, βρετέων ἔχεσθαι, *ſimulacra tenere*, dixit Æſchyl. Sept. Theb. v.97, iſtud χειροτόνους λιτὰς, h.e. juxta Criticos ibidem, μετὰ χειρῶν τάσεως ἐπιγενομένας, *cum extenſis manibus factas preces*, ejuſdem dramatis v. 179. De quo more proinde ait Simplicius ad Ariſtotelem de Cœlo l. 1. p. 31. Καὶ γὰρ ἐν τοῖς ἱεροῖς, καὶ ἐν τοῖς ναοῖς νομίζοντες μεστὸς θεῶν εἶναι, ἐκτείνουσιν εἰς αὐτὰς (lego αὐτὸ,) τὰς χεῖρας, *in ſacris enim & templis exiſtimantes, ea Diis eſſe plena, ad eos manus extendunt.* Hinc Joſephus de Tito Imperatore Ἁλωσ. l. VI. c. XIV. καὶ τὰς χεῖρας ἀνατείνας, κατεμαρτύρετο τὸν θεὸν, *& extenſis manibus, Deum teſtabatur.* Cujus etiam recepti in ſacris Gentilium ritus obvia in antiquis nummis, aliiſve priſci ævi monumentis exempla; ſicuti, ut alia nunc mittam, in præclaro illo Colophoniorum nummo Gazæ Gallorum Regiæ, quo Panjonii, ſeu ſacra ut præfert ipſa nummi inſcriptio, *Jonum Communia* ſolemnia ſignantur, & cujus icon infra adducetur ad verſ. 258. Nemeſin alioquin, ut hoc addam, (ut Minervæ, de quibus v. 5. Hym. ſequentis, πήχεις ſeu *lacertos* hic mittam) *cubitum* dextrum, ſeu πῆχυν ad os attollentem exhibent vulgo antiqui nummi, ac unde explicanda videntur duo vetera Epigrammata l. LXXI. & LXXII. Anthol. l. IV. c. XII.

> Ἡ Νέμεσις προλέγει τῷ πήχει, τῷ τε χαλινῷ,
>
> *Nemeſis prædicit cubito ac oris fræno,*

ſeu *cubito* ejus ad os, obvio illius Deæ in nummis ſchemate, ſublato, ſicuti mox eandem in rem, ἡ Νέμεσις πῆχυν κατέχω, *Nemeſis cubitum cohibeo*; quæ poſtrema cæteroquin verba *per normam habeo* ſicuti in priori Epigrammate, πῆχυν itidem per *normam* reddit Latinus Interpres: apertius per *cubitum*, obvium & antiquiſſimum menſuræ apud pleraſque gentes nomen ac normam, reddi potuit. Certe quum eadem Nemeſis occurrat ſubinde in præclaris Græcorum, maxime Smyrnæorum, quorum tutelaris, quod aliunde conſtat, extitit eadem Dea, nummis; eaque non ſolum dextro cubito ad os ſeu faciem ſublato, ſed ſceptrum veluti ſeu bacillum ſiniſtra tenens; eo πῆχυν pro *cubito ad menſurandum* adhibito deſignari, & id proinde intendiſſe eorundem Epigrammaton Scriptores, haud abs re liceat ſtatuere. Quod adſtruere etiam videtur integrum de eadem Dea, quod ibi legitur, Epigrammation,

> Ἡ Νέμεσις ΠΗΧΥΝ κατέχω· τίνος εἵνεκα; λέξεις,
>
> Πᾶσι παραγγέλλω, μηδὲν ὑπὲρ ΤΟ ΜΕΤΡΟΝ,
>
> *Nemeſis* CUBITUM *teneo: cujus cauſſa? dices.*
>
> *Omnibus adnuncio, ne quid ſupra* MENSURAM.

Χαλι-

Χαλινὸν vero in adducto paullo ante verſu de *oris angulo* ſeu ore, ad quod dextram intendit Nemeſis, juxta Pollucem l. II. c. IV. dici patet; & ſicuti in Dionyſii Hymno in Nemeſin, qui poſt Aratea Oxonii edita p. 51, ad eandem Deam dicitur,

> Ἐπίχεις ἀδάμαντι χαλινῷ,
> *Inhibes firmiſſimo oris freno*,

ἀδάμαντι nempe pro ἀδαμαντίνῳ. Sed hæc obiter.

V. 109. Νύμφαι Θεσσαλίδες, ποταμοῦ γένος] Non hic proinde Ὠκεανίναι ſeu *Oceani filiæ*, de quibus ſupra Hym. in Dianam v. 13. & 62, ſed *Penei*, qui nempe Theſſaliæ fluvius κατ' ἐξοχὴν hic dictus, ſicuti apud Catullum Epigr. LXIV. v. 28. *quos præter fluminis undas* &c. nempe *Penei*, ut ibidem liquet. Ita quatuor celebrioribus Theſſaliæ fluviis *Peneo*, *Apidano*, *Pamiſo*, & *Enipeo*, iiſque in unum *Peneum* confluentibus, inde eum ut reliquis potiorem illos ἀνωνύμους, ſeu *innominatos* effeciſſe, tradunt Apollonii Enarratores ad l. III. v. 1084; & quod ab Herodoto, qui idem retulerat lib. VII. c. XXIX. ſumptum. Quo ſpectat etiam illud Lucani l. VI. v. 371.

> *Et quiſquis pelago per ſe non cognitus amnis,*
> *Peneo donavit aquas.*

Theſſalicas autem haſce ad Peneum *Nymphas* invocat quoque, dicto paulo ante apud Theocritum loco, Thyrſis Idyll. I. v. 66.

> πᾶ ποκα Νύμφαι;
> Ἢ κατὰ Πηνειῶ καλὰ Τέμπεα;
> *ubi tandem fuiſtis Nymphæ?*
> *Anne apud Penei pulcra Tempe?*

& quarum etiam meminit agens de *Peneo* Ovidius Metam. l. I. v. 576.

> *Undis jura dabat. Nymphiſque colentibus undas.*

Eadem inſuper a vicina huic *Peneo*, ac *Tempis* palude, *Neſſonides* vocantur apud Catullum in Epit. Thetid. v. 285. *Confeſtim Peneos adeſt*, dein

> *Neſſonidum linquens claris celebranda choreis.*

Ut mittam *Nympham Peneida*, de Daphne hujus *Penei* ſcilicet, qua de re jam ante ad v. 94. filia, ab Ovidio dictam Metam. l. I. v. 472.

V. 110. Μέγα χεῦμα] Ob cauſſam modo dictam, de reliquis Theſſaliæ fluviis in illum Peneum confluentibus, & qua de re Ovidius Metam. l. 2. v. 577.

> *Conveniunt illic popularia flumina primum*,

ac unde MAGNUM *illum* inde continuo *fieri* dixit Ælianus V. H. l. III. c. I. καὶ ἐργάζονται τὸν Πηνειὸν ἐκεῖνοι ΜΕΓΑΝ. Hinc de eodem Scymnus Chius in Periegeſi p. 25.

> Πηνειὸς δι' ἧς
> ΜΕΓΑΣ διαῤῥεῖ ποταμός,
> *Peneus, per quam* (Lariſſam nempe)
> MAGNUS *labitur fluvius*;

ac Naſo rurſus de eodem d. l. v. 571. *hæc ſunt penetralia* MAGNI *amnis.*

Ibid. ἀπελλίξασθε γενείῳ] Juxta pervulgatum veterum morem, ut ſupplices barbam illius, quem volebant exorare, adprehenderent; ſicuti ſupra

ſupra Diana adhuc infans Jovis Parentis barbam, quo votinempe compos continuo fieret, adtrectare adnititur Hym. in eandem v. 26. Quæ, ut tot alia a vatum Parente mutuatus eſt Callimachus, dicente Iliad. K. v. 454.

γενείου χειρὶ παχείῃ
Ἀψάμενος λίσσεσθαι,
barbam manu robuſta
Tangens adprecaturus.

Barbati autem vulgo majores Fluvii in antiquis nummorum aut lapidum monumentis, neque ſemper tamen, aut ii tantum, qui in mare, qualis hic Peneus, delabebantur; ut viſum nuper præclaro antiquario in opere de Coloniis Romanorum quæ ſub Imperatoribus ſunt deductæ. Ut nunc mittam duos Siculorum fluviorum, qualis *Acragas*, & *Hypſas*, quos ſub formoſi pueri habitu ſignatos exhibent illorum tractuum & obvia in Parutæ Sicilia numiſmata; ac ut de *Acragante*, ſeu Agrigentinorum fluvio nominatim id ab Æliano monitum V. Hiſtor. l. II. c. XXXIII. Qualis etiam *Meles* Smyrnæorum fluvius depictus itidem in veteri tabula, inſtar pueri ephebi deſcribitur a Philoſtrato Icon. l. II. p. 791. χάεισι μὲν ἐν τῆς γραφῆς αὐτὸς ὁ Μέλης &c. καὶ παρεχόμενος εἶδος ἄωρον καὶ μειρακιῶδες, *venuſtas autem illius picturæ ipſe Meles delicatam ac puerilem præ ſe ferens ſpeciem.* A quo tamen diverſus abit idem *Meles* in priſcis Smyrnæorum nummis, in quibus conſpicitur. ſolito majorum fluviorum typo, cum promiſſa ac hiſpida barba, qualis nempe hic traditur Peneus; & ſicuti de Acheloo, cæteroque Ταυρομόρφῳ, uti etiam idem in veteribus nummis proſtat, ait Sophocles Trachin. v. 14.

ἐκ δὲ δασκίου γενειάδος,
Κρουνοὶ διεῤῥαίνοντο κρηναίου ποτοῦ,
ex hirſuta autem barba
Scaturigines fontanæ aquæ diffluebant.

V. III. Ζηνὸς ἐν ὕδατι τέκνα τεκέσθαι] Nempe tanquam e Jove uterum ferens ac partui proxima, cupit hic anxie Latona, ut *Jovis liberos* liceat ei in Penei *aqua parere*. Magna nempe illius fluvii, quod ante vidimus, celebritas, ac ſingularis quædam per amœna illa Tempe decurrentis pulcritudo; adeo etiam, ut cum inde a Theſſalis κατὰ τὸ κάλλος, ſicuti Nilum ab Ægyptiis καὶ ὠφέλειαν, ſeu *utilitatis ergo*, divinis honoribus cultum, tradat Maximus Tyrius Diſſ. XXXVIII. p. 378. Sed propior adhuc hujuſce Latonæ voti cauſſa ſubeſſe ſeu fingi hic videtur; quod nempe idem Peneus Daphnes parens, uti jam ſupra dictum, fuerit habitus; hæc autem ab eo, quem in utero ferebat Latona, Apolline, impenſe erat diligenda, ſeu, quod ait Ovidius Metam. l. I. p. 452.

Primus amor Phœbi, Daphne Peneia.

Adde conſitas lauro ſacra Apollini arbore, ac unde fabulæ de Daphne locus, ejuſdem fluvii ripas, juxta illud Catulli de Peneo Epith. Thet. v. 288.

nam-

namque tulit radicibus altas
Fagos, & recto proceras ſtipite lauros;

ac inde etiam ex eadem lauro, quod ex Æliano & Lucano jam ſupra vidimus ad verſ. 94, primum coronatum eundem Apollinem, immo etiam juxta eoſdem Auctores in Pythiis hujus Dei agonibus. Hinc proinde illud ſollicitum hic Latonæ votum, quo nempe naſcendus mox ex ea juxta Dianam Apollo, idque pro veteri puerperii ritu, in eo Peneo ablueretur; ipſaque puerpera, τὰ λοιτρὰ λοχεῖα, ut eadem vocat Apollonius l. 11. v. 1016. ibidem Latona nanciſceretur. Haud aliter nempe ac de Rhea, ubi Jovem eſſet enixa, dixit ſupra Callimachus Hym. in Jov. v. 16.

Αὐτίκα δίζητο ῥόον ὕδατος, ᾧ κε τόκοιο,
Λύματα χυτλώσαιτο, τεὸν δ' ἐνὶ χρῶτα λοέσσαι.
Statim quærit aquæ rivum, quo partus
Detrimenta purgaret, tuumque (h. e. Jovis) *corpus ablueret.*

Immo ſicuti eandem Latonam, poſt editos in Aſteria Inſula ſeu Delo hoſce liberos, in Lyciam continuo veniſſe, quo eoſdem ibi in Xantho amne ablueret, ab Antonio Liberali relatum diximus ſupra ad verſ. 6. Unde etiam mox ad Latonam ait Peneus v. 124. ſe quidem alias noviſſe *ablutas a ſe puerperas*, λυσαμένας ἀπ' ἐμεῖο λεχωΐδας. Notandum hic præterea, quod unus iſte occurrat in toto hoc Poematio locus, ubi agens de prægnantis Latonæ, quem in utero gerebat, fœtu, aut ſequuto in Delo partu, plurali numero illud efferatur nempe τὰ Ζηνὸς ἐν ὕδατι τέκνα τεκέσθαι, *Jovis in aqua liberos parere*; De uno cæteroquin Apolline, quem in utero tunc ferret, & quem poſtea in Delo ſit enixa Latona, omiſſa omni Dianæ tanquam ibidem gemino partu ex ea editæ, mentione, agit toto hoc Hymno Callimachus, & qua de re infra ad v. 202. & 255. dicendi adhuc erit locus.

V. 112. Πηνειὲ Φθιῶτα] *Phthicta* hic dicitur, *Peneus*, cui nempe, & Lariſſæ ad eum ſitæ, adjacebat ea Theſſaliæ pars, quæ *Phthiotis* olim dicta, ſeu quæ juxta Strabonem l. VIII. p. 383, inter Peneum & Aſopum ſita. Hinc in brevibus etiam ad Homerum Scholiis Iliad. B. v. 259, dicitur Πηνειὸς ποταμὸς Θεσσαλίας πλησίον Φθίας, *Peneus Theſſaliæ fluvius, prope Phthiam.* Unde *Phthiotica Tempe*, per quæ nempe labebatur; uti vidimus, *Peneus*, dixit Catullus Epith. Thetid. v. 35. Accedit, quod *Phthiæ* nomen a *Phthio*, Neptuni & Lariſſæ filio, inditum dicitur apud Stephanum in voce Φθία. Quamquam non conveniant hic inter ſe, quod iis ſolemne, veteres Mythologi; dum idem *Phthius* ab aliis, ut ab Apollodoro l. III. c. VIII, inter Lycaonis liberos; ab aliis etiam Achæi filius & Xuthi nepos ſtatuitur. Eo autem *Phthia*, ac inde *Phthiotidis* nomine, dictam illam Theſſaliæ partem, in qua regnavit quondam Hellas Deucalionis filius, indeque Ἑλλάδα & Ἕλληνας de ſola *Phthiotide* aut ejus incolis ab Homero intelligi, monuit pridem, quod notum, Thucydides l. I. p. 3. A quo tamen aliquantum abit Strabo, qui ab Homero *Phthiam* & *Hellada*, ut diverſa adhiberi Theſſaliæ oppida vel regiones (iſtud enim in dubio relinquit ibi-

ibidem Geographus) ex adductis eam in rem Poetæ locis colligit lib. IX. p. 431.

Ibid. *τὶ νῦν ἀνέμοισιν ἐρίζεις;*] Sicuti nempe de velocitate canum venaticorum, dixit Hym. in Dianam v. 94, *Θάσσονας αὐράων κυνοσουρίδας*, *velociores auris Cynoſurides*; & quomodo equis aliiſque citis animalibus, impoſita ſubinde *Aura*, ut apud Pauſaniam l. II. El. p. 373. & *ventorum* in lapidibus antiquis nomina; ac *trigides* e *vento* etiam concipere inde dictæ, qua de re ibid. ad Hym. in Dianam actum. Unde hic cum *ventis*, paullo poſt cum *volatu* avium, contendit Latona rapidum illum præter ſolitum Penei curſum, quod de ſagittis, navibus vela facientibus, aliiſque id genus ſummæ cujuſdam velocitatis, ſimiliter a Poetis factum, ſicuti de Nympha Claudianus in ſec. Conſ. Stil. v. 252.

Et curſu zephyris nunquam ceſſura Lycaſte;

aut vero de Minerva e terra in cœlum reverſa, Orpheus ſeu Onomacritus Argon. v. 554. *πάλιν ἐτράπετ' ἶσον ὀϊστῷ*, *denuo ſublata eſt inſtar ſagittæ.*

V. 113. *ἵπποι ἀέθλιοι ἀμφιβέβηκας*] Id quod vulgo Græci, ubi nempe de unius equi, ſicuti hoc loco, ſeu *ſingulatori*, equitis, ut de iis veteres Gloſſæ, agone agebatur, *κέλητα πῶλον*, vel *κέλητα ἵππον ἐλαύνειν* dixerunt, ſicut Artemidorus l. I. c. LVIII, aut ubi de ipſo agone ſeu curſu illo mentio, *κέλητι πώλῳ*, ut Pauſanias de eo haud ſemel loquitur l. v. p. 302. l. x. p. 621. &c. aut *ἡ νίκη ἵππου κέλητος*, *victoria equi ſingularis*, apud eundem l. VI. p. 346. *Κέλης* enim Græcis tam de ejuſmodi *equo ſingulari*, ſeu, ut hic dicitur, *ἵππος ἀέθλιος*, quales *μόνιπποι*, *μονάμπυκες*, aut *μονάτορες* etiam, ſicuti apud Comici Enarratores in Pace p. 691; poſteriori etiam ævo *σελλάριοι* ſunt appellati; quam de *ſingulatore* ſeu *ſolitario equite* dictus. Unde *κέλης*, *ἱππεύς*, & *ἱππαστὴς κέλης*, *Caballarius* vel *ſingulator* in Gloſſis Philoxeni; aut etiam *celſus* a Græca nempe voce *κέλης*, & quod poſtremum jam ad Themiſtium monuit doctiſſimus Petavius p. 482. Quo ſpectat Ariſtophanis jocus dicto modo loco,

Τρίτη δὲ μετὰ ταῦθ' ἱπποδρομίαν ἄξετε,
Ἵνα δὲ κέλης κέλητα παρακελητιεῖ,
Poſt illa autem tertia die vacandum Circenſibus,
Ubi etiam ſingulator, ſingularem Equum (non cum Florente, *ſingulatorem* nempe *Equitem*) *agitabit.*

Ἱπποδρομίαν vero non de curulibus ſolum Bigarum aut Quadrigarum agonibus, ſed de illo etiam *ſingularium equorum* ſeu *μονίππων*, ut hic apud Comicum, curſu dictam, liquet præterea e priſcis Grammaticis ad Argum. Iſthm. Pindari Od. III. p. 449. Hos autem *κέλητας*, ſeu *μονίππους*, ad ejuſmodi agones inter alios adhibitos docet Plato de Legib. l. VIII. p. 834, qui dentes ætatis indices ſeu pullarios adhuc retinebant, *μονίπποις δὲ ἆθλα τιθέντες πώλοις τε ἀβόλοις*, *ſingularibus autem equis præmia decernentes pullis nempe, qui dentes nondum amiſerunt*; & cujuſmodi *πώλους ἀβόλους* dictos, ſeu quibus adhuc eſſent

γνώ-

γνώμονας, *dentes* nempe *pullarii*, docet Pollux p. 48. *Μοναμπυκίαν* quoque de eodem illo *curſu* ſeu agone *ſingularis* vel *deſultorii equi* ſeu *ἵππου*, ut hic *ἀέθλιου*, dixit Pindarus Olymp. Od. VI. ubi diverſos illos equeſtres agones, qui e celete, bigis & quadrigis conſtabant, tangit,

Ἵπποις, ἡμιόνοις τε, μοναμπυκίᾳ τε,

equis ſeu quadrigis, *mulis* ſeu bigis vel *ἀπήνῃ*, *& uno equo deſultorio*; quomodo nempe *μονάμπυκας πώλους*, ejuſmodi *ſingulares equos* vocat Euripides Alceſt. v. 428. Quibus addere licet hic opportunum Pauſaniæ locum l. X. p. 622, ubi primum in Pythiis victorem ſingulari ejuſmodi equo, quendam Lycormam Lariſſæum extitiſſe teſtatur, *καὶ ἐπὶ μὲν τῷ πώλῳ τῷ κέλητι, Λυκόρμας ἀνηγορεύθη Λαρισαῖος*, *& quidem ſingulari equo Lycormas Lariſſæus victor eſt renuntiatus.* Unde factum licet forte arbitrari, ut agens hic de Lariſſa, & Penei incitato præter ſolitum curſu Callimachus, dicat, eum tamen *non hic ſingulari equo decertare*, *οὐ μὴν ἵππον ἀέθλιον ἀμφιβέβηκας*, poſtrema nempe voce uſus hic eodem ſenſu, non quo ſupra v. 27. *βοηθόος ἀμφιβέβηκας*, & de quo ibidem, ſed quo apud Homerum ſol dicitur Iliad. Θ. v. 68. & alibi, *μέσον οὐρανὸν ἀμφιβεβήκει*, *medium cœlum conſcenderat.* Præclarum vero, ut hoc poſtremo addam, hujuſmodi *ἀεθλίου ἵππου*, & ſimul *ἱππαστοῦ κέλητος* imaginem nobis ante oculos ponit Apollonius l. IV. v. 1604. & ſequentibus

Ὡς δὲ ὅτ' ἀνὴρ θοὸν ἵππον ἐς εὐρέα κύκλον ἀγῶνος,

Ac ut aliquis velocem equum in latum certaminis circum ducit.

ut reliqua omittam, quæ ibi conſulere ſi vacat, poterit Lector.

V. 114. *Ἠ ῥά τοι ὧδ' αἰεὶ ταχινοὶ πόδες*] Quod de Penei curſu, tanquam præter ſolitum citato, ideo hic a Latona dicitur, quod lente ille alioquin ac leniter per Tempe flueret, ut de eo Ælianus V. H. l. III. c. I. *Διὰ μέσων δὲ τῶν Τεμπῶν ὁ Πηνειὸς ποταμὸς ἔρχεται, σχολῇ καὶ πράως προϊών, ἐλαίου δίκην*, *per media vero Tempe Peneus fluvius venit, lente quidem ac leniter, procedens inſtar olei.* Quod poſtremum *inſtar olei ἐλαίου δίκην*, & qua de re nihil ibi eruditi Æliani editores, ab Homero ſumptum; quamquam ille id non de *Peneo* proprie, ſed de Titareſio fluvio dixerit, in *Peneum* quidem influente, non eidem tamen commixto, verum ſupernatante *inſtar olei* Iliad. B. v. 260.

Οὐδ' ὅγε Πηνειῷ συμμίσγεται ἀργυροδίνῃ
Ἀλλά τέ μιν καθύπερθεν ἐπιρρέει, ἠΰτ' ἔλαιον,
Nec ille Peneo commiſcetur coloris argentei vortices habenti,
Sed in ipſum ſuperne influit, tanquam oleum.

Quod expreſſit etiam Lucanus l. VI. v. 375.

Solus in alterius nomen cum venerit unda
Defendit Titareſus aquas, lapſuſque ſuperne
Gurgite Penei, pro ſiccis utitur arvis.

Quibus adde Philoſtratum Icon. l. II. p. 801, & Senecam Troad. v. 846. ubi *ſegnes* vocat hujus *Titareſii undas.* Quamquam Peneum, quod ſpectat, *citato flumini*, de eo dicat alibi idem Tragicus, Hercul. Fur. v. 284.

V. 117.

V. 117. *μέλεοι γὰρ ἀπειρήκασι τένοντες*] Quum multiplex ſit *τενόντων* apud Medicorum filios non ſolum, ſed Poetas etiam veteres ſignificatio, de majoribus nempe cervicis aut brachiorum, vel manus, aut poplitis etiam, ac a poplite ad calcem nervis, hic poſtremo ſenſu vox eadem ſumitur, ubi de Latona, fœtus nempe, quem in utero & jam parturiens ferebat, onere, ac longa inſuper erratione feſſa, agitur. Unde apud Æſchylum *τένοντες* dicti, non ſolum, ut apud Homerum, Iliad X. v. 396. *tendines* ſeu *nervi*, ut ibidem ait, *a calcaneo ad talum*, *ποδῶν τένοντε ἐς σφυρὸν ἐκ πτέρνης*, ſed ipſa etiam pedum in longitudinem extenſio, ſeu menſura, uti de ſolo impreſſis Oreſtis pedum veſtigiis, ait Electra apud Æſchylum Choeph. v. 207.

Πτέρναι τενόντων θ' ὑπογραφαὶ μετρούμεναι,

Calces tendinumque deſcriptiones menſurata;

ac veteres ibi Enarratores, *τενόντων, τῶν εἰς μῆκος τῶν ποδῶν ἔκτασιν, τένοντάς φησιν*, *hic pedum in longitudinem extenſionem tendines vocat.* Haud aliter nempe ac *τένοντες* ſeu *tendines* manuum dicti, qui nempe cubiti muſculis ad digitos extenſi, ut de iis Galenus de Uſu Partium. l. 1. c. xviii. *περὶ τενόντων τῶν τὴν χεῖρα κινούντων*, *de tendinibus, qui manum movent*. Euripides vero *τένοντα* pro ipſa *cervice* uſurpavit, Hippol. v. 1165.

Τένοντ' ἐς ὀρθὸν ὄμμασι σκοπουμένη,

Ad cervicem erectam oculis reſpiciens.

V. 118. *Φιλύρης νυμφήϊον*] *Νυμφεῖον* nempe, & Poetice ob metrum *νυμφήϊον*, de *ſponſa*, *nuptiis*, & *thalamo* etiam *nuptiali* ſubinde a Poetis, Tragicis maxime antiquis, dictum; & quo poſtremo ſenſu *νυμφῶνα* adhibuerunt haud ſemel ſacri Euangeliſtæ. Qua cæteroquin voce *Νυμφῶνος*, *Nympharum ædem*, ſeu antrum in Sicyoniorum luco, ubi ſolis mulieribus fas erat ſacra facere, dictum obſervat Pauſanias l. 11. p. 104. *Νυμφῶν* proinde ibi, non pro *Νυμφεῖον*, ſed quod ab eo diverſum, *Νυμφαῖον* ſeu *Nymphæum*, quod de *antro* aut *lavacro* etiam *Nympharum* Hydriadum, ſeu *κρηναιῶν*, *ποταμηΐδων*, *Λιμνάδων*, aut juxta Orpheum ſeu Onomacrit. Argon. v. 644, *Λιμνακίδων* dici, ut aliunde notum, conſuevit. Quale *Nymphæum* proſtat etiamnum in pictura veteri in monte Quirinali effoſſa, dum conſtruerentur ibi ædes Barberinæ, quam erudita commentatione, quæ ante annos haud ita multos Romæ prodiit, illuſtravit doctiſſimus Holſtenius.

V. 120. *ὠμοτόκους ὠδῖνας*] Sic rurſus de *leæna crudipara*, ut hic in monte Theſſaliæ Pelio, ita in monte Epiri Tmaro dicitur infra v. 53. Hym. in Cerer. *λέαινα ὠμοτόκος*. Inde autem eo nomine dicta utroque in loco videtur hæc fera; & quidem, ut hic additur, *graves partus dolores intendens*, quod non ſolum unipara vulgo fuerit habita, ſed præterea partum edens, qui matris uterum diſcerperet. Quod utrumque ab Herodoto l. iii. c. cviii. olim traditum, aliiſque vulgari fama creditum, vel ex Plinio conſtat l. viii. c. xvi. *ſemel autem edi* (Leænæ nempe) *partum*, LACERATO *unguium acie* UTERO IN ENIXU, *vulgum credidiſſe video. Ariſtoteles diverſa tradit, vir quem in iis magna ſecuturus ex parte &c.* Et quamquam præter Ariſtotelem, id ab aliis

quoque, ut Plinio ibidem, Æliano de Animalibus, Gellio, Philoſtrato, & quod unum ſcilicet leænæ partum ſpectat, ex ipſis ſacris Prophetis Ezechiele XIX. 2, & Nahum II. 12. merito, ut videre eſt apud τὸν πάνυ Bochartum Hieroz. l III. c. II, refellatur; haud mirum tamen, ſi ad pervulgatam ea de re opinionem, quod ab Æliano in variis, Antigono Caryſtio, Baſilio etiam, Epiphanio, aliiſque graviſſimis Auctoribus itidem factum, reſpexiſſe hic credatur Callimachus; dum vel ὠμοτόκους, ſeu *crudiparas* leænas hic & alibi appellat, & graves earum in partu, quo nempe earundem uterus laniari credebatur, dolores hic tangit. Adde quod alioquin haud inſolitum ſit etiam ſacris Scriptoribus, ut a parturientium, & quidem ut hic, in montibus ferarum doloribus exempla arceſſantur, ſicuti a Jobo factum XXXIX. 13, ubi ibices ſeu rupicapræ parere dicuntur petras incolentes, ac ut addit, & juxta veterem Interpretem, *pariunt & rugitus ſuos emittunt*, ſeu ut ibi Chaldæus Paraphraſtes, *dilacerantur, dolores ſuos emittunt.* Dari autem, quod hic a Callimacho dicitur, *leones* ac *leænas* in monte Theſſaliæ Pelio, liquet præterea ex iis, quæ de Cyrene cum leone in eodem monte luctante, eundemque ſine armis proſternente a Pindaro relata Pyth. Od. IX, ſupra jam notavi ad v. 92. Hym. in Apollinem.

V. 122. *Ανάγκαιη μεγάλη Θεός*] Quæ proinde etiam Deo imperare dicitur a Philiſco Thebano apud Stobæum Serm. LX. p. 33,

> Δοῦλοι βασιλέων, εἰσίν, ὁ δὲ βασιλεὺς θεῶν, ὁ
> Θεὸς Ανάγκης,

h. e. illuſtri Grotio Interprete,

> *Reges ſuperſtant ſubditis, Di Regibus,*
> *Neceſſitas Dis.*

Unde *Neceſſitatem* ne a *Deo* quidem poſſe cogi dixit Plato de Legib. l. V. p. 74. Prout etiam aliud, ac ut vetus alicujus Poetæ dictum a Stobæo traditur Ecl. Phyſ. c. VIII. p. 10, ac inde ſimiliter a viro magno in Stobæi Excerptis p. 127, nempe Ανάγκῃ δ' οὐδὲ θεοὶ μάχονται, *neceſſitati ne quidem Dii repugnant*; quod alioquin Pittaco, ut obſervo, tribuit Laertius lib. 1. p. 48. ult. edit. ac in proverbium dein abiiſſe, non Zenobius ſolum aut Suidas, quod ibi ad Laertium notat erudititiſſimus Menagius. ſed Plato pridem monuerat de Legib. l. VII. p. 818, Ἀλλ' ἔοικεν τὸν Θεὸν ΠΡΩΤΟΝ ΠΑΡΟΙΜΙΑΣΟΜΕΝΟΣ, εἰς ταῦτα ἀποβλέψας εἰπεῖν, ὡς ΟΥΔΕ ΘΕΟΣ ΑΝΑΓΚΗ ΜΗΠΟΤΕ φανῇ ΜΑΧΟΜΕΝΟΣ, *immo ad iſtud reſpexiſſe videtur, qui* PROVERBIO PRIMUM *de Deo ita loquutus eſt*, NE DEUM QUIDEM IPSUM UNQUAM NECESSITATI REPUGNATURUM. Cui dicto geminum ut Sophoclis refert d. l. Stobæus,

> Πρὸς τὴν Ανάγκην οὐδ' Αρης ἀντίσταται,
> *Neceſſitati ne Mars quidem reſiſtit.*

Hinc Gregorius Nazianz. prima in Julianum Philippica pag. 66, tradit, quod e Philoſophis alii non eſſe Deos ſtatuant; alii eos non providere rebus humanis; alii temere ac fortuito omnia fieri; alii ſideribus duci, καὶ ut addit, σχηματισμοῖς ΑΝΑΓΚΗΣ οὐκ οἶδα ὑπὸ τινὲς ἀγομένοις καὶ ὅθεν, & NECESSI-

CESSITATIS ſeu *fatalibus figuris, haud ſcio unde & a quo ductis*. Platonem tamen per Ἀνάγκην nihil aliud deſignaſſe, quam τὴν φυσικὴν ποίησιν, ſeu *naturalem rerum effectionem* tradit Proclus in ejus Theolog. l. v. p. 314; ac unde etiam duas rerum cauſſas diſtinguit idem Plato in Timæo p. 68. T. 111. ed. H. Stephani, τὸ μὲν Ἀναγκαῖον, τὸ δὲ Θεῖον. *Neceſſariam quidem unam, alteram vero Divinam.* Quamquam hujus Ἀνάγκης ſeu *Neceſſitatis* nomine, inevitabilia Dei decreta & permanentem voluntatem intellexiſſe ſaniores Gentilium Sapientes, liqueat e dicto paullo ante Stobæi loco, ſeu Excerptis de rerum Natura, ubi agitur περὶ Ἀνάγκης καθ' ἣν ἀπαραιτήτως κατὰ τὴν τοῦ Θεοῦ γίνεται βούλησιν, *de Neceſſitate, qua cuncta neceſſario ſecundum Dei voluntatem fiunt.* Hinc Θεῶν ἀνάγκαι, *Deorum neceſſitates*, uti ab Euripide in Dictye apud eundem Stobæum Serm. LXXI. p. 472, appellatæ, & de quibus conſulendus omnino Jamblichus de Myſter. S. 1. c. XIV. qui illas Θεῶν Ἀνάγκας Diis proprias, illiſque omnino dignas ſtatuit; quod non ex aliqua vi externa tales eædem ſint; verum quod ut bonum ex *Neceſſitate* exſtare omnino debuit, ita illa *Neceſſitas* e voluntate Deorum benefica & eorum ordini ac naturæ immutabili congrua oritur. Immo unde Juppiter idem cum Ἀνάγκῃ φύσεως habitus, juxta Scenicum Philoſophum Troad. v. 886.

Ζεύς, εἴτ' Ἀνάγκη φύσεως, εἴτε Νοῦς βροτῶν,

Juppiter, ſive es Neceſſitas naturæ, ſive Mens mortalium.

Quo ſpectat proinde illud Plutarchi de Audiend. Poet. p. 31. ubi *Jovis* nomine apud Poetas, quandoque *Fatum* tradit deſignari; ac unde idem Juppiter, *Fatum* etiam *dirigere* ab Æſchylo dicitur Suppl. v. 681. Adde hic poſtremo Heſychium, qui forte hunc Callimachi locum ante oculos habuit, Ἀναγκαίη, Ἀνάγκη.

V. 124. Λυσαμένας ἀπ' ἐμεῖο λεχωΐδας] Quæ ratio etiam paullo ante a nobis indicata, nempe ad verſ. 111. ubi enixe Latona expetere dicitur, quo in Penei aqua parere illi liceat; & ibi proinde, ut vel hic liquet, λουτρῷ λοχίῳ ſeu λοχείων κάθαρσιν nanciſci. Qua de re inſuper videri poſſunt, quæ notavi ad v. 16. Hym. in Jovem.

V. 125. οἷος ἔφεδρος] Sicut haud una hujus vocis ἐφέδρου occurrit apud antiquos Auctores acceptio, ita obvia eadem in palæſtra aut athleticis agonibus, de tertiario, qui nempe duobus jam victis novus ſedebat athleta, ἀθλητὴς ἔφεδρος, ut in certamen cum victore deſcenderet; prout id notant veteres Sophoclis Enarratores Ajac. v. 618. ac unde in antiquis Gloſſis, ἔφεδρος *tertiarius* dicitur. Quem genuinum vocis illius ſenſum, quamquam erudite a magno Budæo jam e Plutarcho obſervatum, non adſequuti ſunt ſubinde Latini veterum Hellados Scriptorum Interpretes, ut id pluribus notamus ad Æſchyli Chœph. v. 866, ubi de Oreſte dicitur, quod ſolus relictus eſſet contra duos ἐφέδρους. Haud aliter ac ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἔφεδρος, *in certaminibus ſuccenturiatus*, a Philone etiam dictus Legat. ad Cajum p. 496. & apud Xenophontem Ἀναβ. l. 11. p. 286. ἄλλο τι ἂν ἢ τὸν εὐεργέτην κατακτείναντες, πρὸς Βασιλέα τὸν μέγιστον ἔφεδρον ἀγωνιζοίμεθα, *qui aliud fecerimus, quam quod occi-*

ſo homine bene merito, adverſus Regem maximum, qui in caſi locum ultor ſuccedet, decertabimus. Unde eodem ſenſu vox ἐφεδρεία a Platone adhibita, ſed cujus locus itidem male ab Interpretibus Ficino ac Serrano, quorum iſte eadem prioris verba ibi retinuit, acceptus, nempe de Legib. l. VII. p. 819. Καὶ πυκτῶν καὶ παλαιστῶν ἐφεδρείας καὶ συλλήξεως ἐν μέρει, h. e. *pugilum ac luctatorum ad certamen ſortito ſuccenturiatorum vice.* Inde ἐφεδρεία & ἐφεδρεύειν, ſubinde adhibita, de *ſubſidiario milite*, ſeu quod Gallis dicitur, *ſe garder pour un corps de reſerve*, ſicuti apud Polybium lib. 1. p. 8. & p. 17, & alibi, ac Plutarchum haud ſemel ſumitur, ut in Marcello p. 299, & Philopœm. p. 358, &c. Ita etiam ἔφεδροι in genere, ut notant Critici ad Euripidis Phœn. v. 1102. ἀντίπαλοι, ἀνταγωνισταὶ, ἐπικαθεζόμενοι, ἀντιτάττεσθαι, *adverſarii, antagoniſtæ, conſiſtentes ad reſiſtendum*, ſeu qui cum hoſtibus congrediantur; & quæ poſtrema nominis illius ἐφέδρου originem ſimul ac rationem tangunt. Hinc Æneas ad Hectorem apud eundem Tragicum in Rheſo v. 119.

> ἔφεδρον παῖδ᾽ ἔχεις τὸν Πηλέως,
>
> *paratum adverſarium habes filium Pelei* Achillem,

& a Pindaro p. 367. τραχὺς παλιγκότοις ἔφεδρος, *aſper inimicis adverſarius*, ſeu, ut ibi Grammatici, ὁ ἐπικείμενος τοῖς ἐχθροῖς, ὁ ἐφεδρεύων καὶ ἐπιτηρῶν· ἀθλητικὸν τὸ νόημα, οἷος ἀντὶ τοῦ δυσκαταγώνιστος, *inimicis imminens, captans & obſervans; athleticus autem ſenſus, quaſi pro eo qui difficulter vincitur.* Quomodo pro *inſidiatore* & *exploratore*, ſeu in ſpecula ad nocendum poſito, ἔφεδρος etiam, ſicuti Mars hoc loco a Junone ad id munus obeundum (de qua re jam ſupra v. 64. ac in ſequentibus) conſtitutus; quo nempe ſpecularetur ac vetaret, ne tutum ad puerperium locum in iis, quos adibat, locis, Latona continuo nanciſceretur.

V. 127. Τί μήσομαι] Ita ſubinde veteres Tragici, Æſchylus Sept. Theb. v. 1065. τί δὲ δρῶ, τί δὲ μήσομαι, & Sophocles ſimiliter Trachin. v. 990. τί δὲ μήσομαι; *quid autem conſilii capiam?*

V. 128. ἴτω πεπρωμένον ἦμαρ] Idem nempe, quod Æſchylus Suppl. v. 1055.

> Ὅ τι τοι μόρσιμόν ἐστιν, τὸ γένοιτ᾽ ἄν,
>
> *Quod a fato decretum eſt, hoc fiat;*

ac Euripides Hecub. v. 43. ἡ πεπρωμένη δὲ ἄγει, *fatum autem impellit;* & Alceſt. v. 145.

> Πεπρωμένη γὰρ ἡμέρα βιάζεται,
>
> *Fatalis enim dies impellitur,*

ſeu quod Ariſtoteles apud Stobæum Serm. c. XVII. p 600. dixiſſe fertur, ἄφυκτόν ἐστι τὸ τῆς πεπρωμένης κακὸν, *inevitabile eſt fati malum;* quod nempe a fato decretum eſt. Quod proinde dici ab iis conſuevit, qui hinc id, quod ab iis exigitur, vel commiſeratione, ut hic erga Latonam Peneus, vel alia de cauſſa annuere non detrectant; illinc tamen imminens inde ſibi præſentiſſimum exitium ſeu fatum facile prævident, quod evitare ſcilicet nequeant.

V. 130. Διψαλέην ἄμπωτιν] Abſorptam iri omnem Penei aquam hæc notant, ſemel ſcilicet recepta intra ejus alveum Latona; atque ita eodem plane exſiccato, aridam, ubi prius erat hic fluvius, fore deinceps terram. Unde opportune ad hunc locum ἄμπωτις a veteribus Grammaticis ad Pindari Olymp. Od. IX. p. 88. dicitur τὸ λεγόμενον πεδίον ἐκ τῆς τότε πλημμύρας, ἀναποθέντος τοῦ ὕδατος, *campus appellatus eſt poſt eam, qua tunc contigerat, inundationem, aqua* nempe *reſorbente*, ſeu *poſt aquæ, quæ illic inundaverat, receſſum*. Neque enim ἄμπωτις de ſolo *maritimi æſtus refluxu*, ſed in genere de quovis *maris* aut *fluviorum* etiam poſt exundationem ἀφανισμῷ, ac ſequuta inde ξηρασίᾳ ſubinde adhibita. Quomodo de aquarum, poſt terram iis obrutam, receſſu, dixit Pindarus dicto ante loco ἀνάπωσιν, ἐξαίφνης, ἄντλον ἑλεῖν, *receſſu aquarum repente exundationem reſorbuiſſe*; ac, ut ibidem rurſus Critici, ἄντλον, τὴν χύσιν καὶ τὴν ῥύσιν λέγει τοῦ ὕδατος, ἣν ἄμπωτις ἀνεξαίρανε, h. e. *effluxum & eluviem aquæ dicit, quam* ἄμπωτις ſeu *receſſus quis exſiccarit*. Unde etiam omnino emendandus, qui ad eum Pindari locum reſpexit Heſychius, & quo adſtruitur Guyeti de eodem loco conjectura. ἄμπωτις, ἀνάπωσις, (non ἀνάπαυσις) ξηρασία. Quamquam eadem vox ἄμπωτις, ſicut etiam πλημμυρὶς apud Strabonem l. I. p. 6. *de marino æſtu*, tam accedente, quam recedente, dicta nonnunquam legitur. Ita Joſephus de Luſitanis agens & Cantabris, ait Ἁλωσ. l. II. c. XVI. p. 806. οὐδὲ γείτων Ὠκεανὸς φοβερὰν καὶ τοῖς ἐπιχωρίοις ἄμπωτιν ἐπάγων, *neque vicinus Oceanus terribilem accolis æſtum marinum adducens*, non ut ibi vetus Interpres, & quod retinuit ejus interpolator, Gelenus, *accolis ſuis fragore terribilis*. Quo ſenſu etiam vox ἀμπωτίζειν a Philone adhibita, ubi nempe de Oceano agens ait de Somn. p. 1124. ἀμπωτίζει δὲ παρ' αὐτοῖς ἡ θάλαττα, *apud eos enim mare reciprocat*, acceſſu nempe ac receſſu marini æſtus, non proinde ut ibi Interpres, *mare reſorbetur*, quaſi nempe de ſolo *receſſu*, non vero *acceſſu* quoque marini illius æſtus ageretur. Adde Pauſaniam l. VI. p. 378, qui Tarteſſum ait, maximum Hiſpaniæ fluvium Bœtimque poſtea dictum, καὶ ἄμπωτιν παρεχόμενον, non cum Amaſæo, *prealtis verticoſum gurgitibus*, ſed ut bene jam ibi Sylburgius, *marini æſtus more reciprocantem*. Mitto hinc alium inde ortum ejuſdem vocis ἄμπωτις uſum apud Hippocratem haud infrequentem, de humorum nempe ab externis partibus ad internas *receſſu*, de quo abunde in Oeconomia divini ſenis Fœſius. Διψαλέον vero, quod hic legitur, ſeu δίψιον, de *ſolo arido* a Græcis dictum, ac unde πολυδίψιον Ἄργος, *aridum Argus ſolum*, quod ante erat paludoſum, appellatum, jam alibi in his Obſervationibus monui; & de quo poſtremo adhuc infra dicetur ad v. 46. in Lavacrum Palladis.

V. 134. Παγγαίου προθέλυμνα] Situs hic mons *Pangæus* in Thraciæ ac Macedoniæ confinibus; unde factum, ut ab aliis Thraciæ, uti quoque in Græcis ad hunc locum Scholiis, ab aliis autem Macedoniæ fuerit adſcriptus: ſicuti confuſa ſæpius occurrunt in veterum monumentis, alia utriuſque regionis, ob earundem nempe viciniam & mutatos

ſubinde fines, loca. Ex antiquiſſimis certe Auctoribus, qui hujus montis meminere, occurrit Æſchylus, atque ita, ut eundem Macedoniæ haud obſcure adjudicet. Ubi enim ille Perſarum, poſt acceptam ad Salamina cladem, fugam narrat in cognomine dramate, ait inter alia v. 492. &c.

ἐς τε Μακεδόνων
Χώραν ἀφικόμεσθ' ἐπ' Ἀξίου πόρον,
Βόλβης θ' ἕλειον δόνακα, Πάγγαιόν τ' ὄρος,
in Macedonum
Regionem provenimus ad Axium fluvium
Bolbeſque paluſtrem arundinem, Pangæumque montem.

Quæ cum ſatis ſint perſpicua, tum ut de *Axio*, noto Macedoniæ flumine, nihil dicam, *Bolbe* etiam *palus* eidem regioni a Thucydide tributa l. II. p. 168. ac alibi, ita a Scylace in Periplo p. 25. ac Stephano præterea, ſed ubi male Βοίβη pro Βόλβη, quod vidit ad Scylacem doctiſſimus Voſſius, dicitur; & quibus proinde major habenda hic fides, quam Græcis Æſchyli Enarratoribus, qui eandem paludem in Thracia exſtitiſſe tradunt; niſi non quidem ad Æſchyli, ſed ad ſua demum tempora, quod ſæpenumero contigit iidem reſpexerint. Mitto vero, quod de auri & argenti metallis in eodem Pangæo monte exſtantibus memorant Herodotus l. VII. c. CXII, Strabo in Excerpt. l. VII. c. 331, & quod a Plinio inſuper additur l. VII. c. LVI, *auri metalla & conflaturam Cadmus Phœnix ad Pangæum montem* invenit. Unde lux proinde Euripidi in Rheſo p. 970, ubi ὑπάργυρον χθόνα, *argentiferam terram* vocat eundem tractum, in quo antea *Pangæi* montis, ſeu ut eum vocat, Παγγαίου πέτρων, *Pangæi rupem* memoraverat; in qua nempe occultandus foret in poſterum Rheſus, poſt mortem ἀνθρωποδαίμων, ſeu *ſemi-Deus* futurus, Bacchi nempe ibidem, qui eum montem quondam inhabitaverat, ſacerdos. Unde in eodem *Pangæo* argenti venas adhuc reperiri tradit Bellonius Obſervat. l. I. c. LV. Neque mirum, ut hoc addam, Martem in ſpecula montis Æmi, qua de re ſupra v. 63, poſitum, inde continuo hic dici *Pangæi* montis avulſa ſubtuliſſe *cacumina*, quibus nempe Penei fluenta obrueret. A *Pangæo* enim haud procul adeo mons Æmus, unde etiam uno intuitu utrumque conſpicere dicitur Baccha Edonis apud Lucanum l. I. v. 679.

video Pangæa nivoſis
Cana jugis, latoſque Æmi ſub rupe Philippos.

Quæ tamen urbs *Philippi*, quod ibi a viris eruditis haud præteriri debuit, non ad Æmi, ſed ad *Pangæi* radices erat ſita; ſicut id in Strabonis Excerptis l. VII. p. 331. ac Dione l. XLVII. p. 347. legitur, ac e Theophraſto inſuper liquet Hiſt. Pl. l. VI. c. VI, ubi de roſis centifoliis agens, ait, *plurimas circa Philippos naſci, quas incolæ ex Pangæo ferunt*, πλεῖςα δὲ τὰ τοιαῦτα ἐςὶ περὶ Φιλίππους· οὗτοι γὰρ λαμβάνοντες ἐκ τοῦ Παγγαίου φυτεύουσιν.

V. 136. ἀσπίδα τύψεν ἀκωκῇ Δούρατος] Haud mirum de *Marte* hoc dici, ab eo *clypeum haſtæ cuſpide*, quo ſtrepitum inde ingentem ac terrorem

rorem ſimul cieret, *percuſſum*. Quam in rem, & qui hinc illuſtratur, præclarus eſt apud Ammianum locus l. xv. c. viii. *militares omnes horrendo fragore ſcuto genibus illidentes, quod eſt proſperitatis indicium plenum, nam* CONTRA *cum* HASTIS CLYPEI FERIUNTUR (ut a Marte hoc apud Callimachum loco) IRÆ *documentum eſt & doloris.* Et vero alibi apud eundem Hiſtoricum legas, & quod ab eruditiſſimis Ammiani Enarratoribus Lindenbrogio & Valeſio paucis adnotari vel expendi meruerat, poſtremum hoc in plauſu militari ac ut *plenum proſperitatis indicium* (Juliano nempe Auguſto a militibus declarato iiſque pro tribunali fauſta quæque & grata pollicito) itidem factum, lib. xx. c. v. *hac fiducia ſpe majore animatus inferior miles, dignitatum jam diu expers ac præmiorum,* HASTIS FERIENDO CLYPEOS *ſonitu aſſurgens ingenti, uno propemodum ore dictis* FAVEBAT *& factis.* Adde, quod ſolita ſint alioquin, & de quibus jam ante, Gradivi Patris in ſimulacris ejus ac nummis antiquis inſignia, *Haſta* nempe & *Clypeus*: ſacræ etiam forent vulgo eidem Marti veterum id genus campeſtres ſeu ludicræ haſtarum ad clypeos æreos adliſiones. Unde de iis Claudianus VI. Conſ. Honor. v. 624. &c.

> *jucundaque* MARTIS,
> *Cernimus, inſonuit cum verbere ſigna magiſter,*
> *Mutatosque edunt pariter tot pectora motus,*
> *In latus* ADLISIS CLYPEIS, *aut rurſus in altum*
> *Vibratis*: *grave* PARMA SONAT MUCRONIS *acutum*
> *Murmur.*

In quibus proinde ejuſdem Poetæ verbis, primo *Martis*, dein *adliſis Clypeis*, & inde *mucronis acutum murmur*, opportuna exſtat hujus apud Callimachum loci interpretatio. Ut mittam inſuper notos Saliorum, Martis apud Romanos Sacerdotum, ſimiles id genus, ac in nummis etiam antiquis expreſſos cum ſcutis itidem ſeu ancilibus & levibus haſtis, in campo nempe Martio circumcurſitationes ac ſtrepitus.

V. 137. *ἡ δ᾽ ἐλέλιξεν ἐνόπλιον*] Quod nempe dixit etiam adducto modo loco Claudianus, *grave parma ſonat*; & Silius l. iii, v. 348,

> *Ad numerum reſonas gaudentes plaudere cetras.*

Adde, quæ ſupra ad v. 241. Hym. in Dianam *ἐν σακέεσσιν ἐνόπλιον*, *in clypeis armiſonum tripudium*, jam ſunt a me adnotata. Ut mittam Thracum ſolemnes fuiſſe id genus, quod vel e Xenophonte ibidem monui, exercitationes, & opportune proinde huic Deo in Threjicii montis Æmi vertice conſtituto.

V. 138. *καὶ πεδίον Κραννώνιον*] Opportune facta hic *Cranonii* hujus in Theſſalia *campi* mentio, qui nempe *ἐν τοῖς Τέμπεσι*, ubi erat urbs *Κράνων* dicta, ſicut e Stephano liquet, erat ſitus; & per quæ loca ſeu Tempe labens, uti antea dixerat Poeta, Peneus, Latonam intra alveum ſuum recipere jam annuerat. Eadem proinde loca illo ſtrepitu & fragore adliſorum haſtæ mucrone clypeorum, terrere hic vult Gradivus; utque a ſimili propoſito caveant, dimovere. Ejuſdem vero *Cranonis* in Theſſalia oppidi facta etiam alibi ab hoc Poeta mentio, nempe in-

fra v. 77. Hym. in Cererem, ἐπὶ Κράνωνα βέβηκε, *Cranonum abiit.* Hunc vero Callimachum in alio inſuper opere, nempe ἐν θαυμασίοις, juxta & Theopompum, perhibere duos tantum corvos reperiri in eadem *Cranone*, qui, alio corvorum pari progenito, continuo diſcedant, tradit Stephanus in Κράνων. Quæ narratio, quum in Ariſtotelis θαυμασίοις Ἀκουσμ. cap. cxxxvi. itidem occurrat; inde nata τῷ πάνυ Salmaſio occaſio ad Stephani marginem, ut refert ſimul ac improbat Berkelius, legendi ibidem ὡς Καλλίμαχος καὶ Ἀριστοτέλης ἐν θαυμασίοις. Quamquam vero ad ea Hymnorum loca, in quibus hujus *Cranonis* meminit, uti videmus, Callimachus, illa, quam ex eo ibi memorat Stephanus de corvis narratio non adtineat: merebantur tamen eadem ne indicta abirent viro docto aut doctiſſimo Holſtenio, ubi illi cæteroquin veteres adducunt Auctores, Herodotum, Ariſtotelem, Laertium, Antigonum Caryſtium, ac Strabonem in Excerptis, qui hanc *Cranonem* memorant. Quibus addi inſuper poterat cum iisdem Auctoribus antiquior Hippocrates, apud quem legas Epidem. l. II. Tex. I. Ἄνθρακες ἐν Κρανῶνι θερινοί, *Cranone carbunculi æſtivi*, & lib. IV. Tex. XXXVII. ἐν Κρανῶνι. Λύκωνος Γραμματικοῦ ἐκ πυρετοῦ χολώδεος, *in Cranone Lycino Grammatico ex febre bilioſa* &c. tum Galenus Com. in I. Epidem. Tex. I, a quo ſitus etiam illius urbis traditur; ἡ Κράνων ἐν κοίλῳ καὶ μεσημβρινῷ χωρίῳ κειμένη, *Cranon in concavo & meridiano loco ſita*, ac inde putridis morbis & carbunculis, ut ibidem addit, obnoxia. Adde Plutarchum in Hyperide pag. 849. μετὰ τὰ Κράνωνι συμβάντα, *poſt ea quæ apud Cranonem contigerunt*, ſeu, poſt cladem ibi acceptam, ut eadem reddit interpres. Κρανώνιος vero, ſicut hic πεδίον Κρανώνιον, dictus hoc oppido oriundus, Scopas: tam ille, nempe, cujus meminit Laertius in Socrate p. 95. noviſſ. ed. Batav. & Libanius Declam. XXIX. p. 682, ſed apud quem poſtremum male ὁ Κρανώνιος legitur, quod erudite jam ad Laertium monuit doctiſſimus Menagius; quam alter, quod ille ibi quoque obſervat, *Cranonius* itidem Scopas Simonidis æqualis, de quo agunt Cicero l. II. de Oratore & Quintilianus l. XI. c. II. Immo unde *Cranoniſque domos*, hujus nempe *Cranonis* Theſſaliæ oppidi dixit Catullus, prout e veſtigiis veterum librorum eruditiſſimus P. Victorius, aliique jam ante eum viri docti, & quibus poſtremo acceſſit Poetæ illius doctiſſimus Enarrator Iſ. Voſſius, legendum adnotarunt; ac ubi opportune idem cum *Lariſſa*, de qua facta paullo ante a Callimacho mentio, conjungitur. Nempe Epithal. Thetid. v. 36.

Cranoniſque domos, & mœnia Lariſſæa,

ne quidquam reclamante illuſtri Scaligero, qui *Grajugenaſque domos*, ſola ductus conjectura ibidem legit. Poſtremum enim Catulli apud Gallos, qui melius utique de cultiſſimo Poeta, atque impoſita ſibi, quam in lemmate præfert eundem enarrandi provincia, mereri potuiſſet, interpretem haud moror; qui lectione illa *Cranoniſque domos*, non prætérita ſolum, ſed etiam indicta, Scaligerianam retinuit.

V 139. ὠρχήσατο πᾶσα Θεσσαλίη] Voce ὀρχεῖσθαι hic uſus Poeta pro *commoveri* aut *concuti*, prout ſubinde a veteribus factum docet Athenæus

næus l. 1. p. 21. *τὸ δὲ ὀρχεῖσθαι, ἐπὶ τοῦ κινεῖσθαι καὶ ἐρετίζεσθαι*, h. e. *ὀρχεῖσθαι*, *autem pro moveri, aut irritari*, adductis ibidem eam in rem duobus ex Anacreonte ac Jone exemplis. Hinc erudite Heſychius, *ὀρχεῖται, διασείεται concutitur*, ac opportune omnino ad hunc Callimachi de tota Theſſalia ad Martis clypeum quatientis ſonitum, commota & concuſſa, ut id continuo hic additur, *τοῖος γὰρ ἀπ' ἀσπίδος ἔβραχεν ἦχος*, *talis enim e clypeo infremuit ſonitus*, & de cujuſmodi ad clypcos, ut cum Plauto loquar, *tinnimentis* modo actum v. 136.

V. 142. *Κατουδαίοιο γίγαντος*] Vox *κατουδαῖος*. quæ hic legitur, non debuerat a Theſauris aliiſque recentioribus Helleniſmi promptuariis exulare, quam retulit etiam in Gloſſas ſuas Heſychius, *κατουδαῖοι, νεκροὶ, καταγεῖοι, mortui, ſubterranei*, & quo poſtremo ſenſu eadem hic ſumitur. Ita *ὑπουδαῖος* pro eodem apud Oppianum Ἁλιευτ. l. III. v. 488. ubi, de mintha herba in Nympham ſcilicet mutata, ait,

Φασὶν ὑπουδαίην ἔμεναι Κωκυτίδα Νύμφην,

Perhibent ſubterraneam fuiſſe Cocytidem Nympham.

V. 143. *εἰς ἑτέρην Βριαρῆος ἐπωμίδα*] Ἐπωμὶς hic non de *ſuperhumerali* pallio ſeu peplo, ſed de ipſo *latere* dicitur, ſicuti apud Euripidem de ipſo *humero* ſeu ſuperiori humeri parte Hecub. v. 558.

Λαβοῦσα πέπλους ἐξ ἄκρας ἐπωμίδος.

Adprehendens peplos ex ſummo humero.

ac ut ibi Critici, *ἐπωμὶς, ὑπερέχον βραχίονος*, *quod eminet ſupra brachium*, & in Iphigen. in Taur. v. 404. *γυμνὰς ἐκ χειρῶν ἐπωμίδας*, *nudos manuum lacertos*, ad remos, quod ibi ſequitur, adplicantes. Haud aliter nempe ac *ἐπωμὶς* de *ſummitate humeri*, ſeu *ſuperiori brachii parte*, quæ vicina humeris a Medicorum filiis ſumitur, Hippocrate, Galeno, Rufo, qua de re videri poteſt Fœſius in Oeconomia Coi Senis, & G. Hoffmannus ad Galenum de Uſu Partium l. XIII. c. XIII. Unde hic etiam pro *latere* vox eadem a Poeta noſtro uſurpatur, & quomodo de Encelado dixit itidem aut imitatus eſt, non Virgilius ſolum, quod hic viderunt jam alii, & ſicut vera ejus lectio jam ex optimo Codice Mediceo a viro clariſſimi nominis Nic. Heinſio feliciter eſt adſerta,

Et feſſum quoties MUTET LATUS, *intremere omnem Trinacriam*;

ſed Statius etiam, *Enceladus mutare latus*, ut jam ad Ovidium monuit idem ejus Soſpitalis Heinſius, ac ubi etiam e veteribus libris, *& mutare latus* legendum itidem docuit, nempe Metam. v. XIII. v. 936. Haud mirum vero confundi ſubinde a Poeris hos terræ filios, & eadem cum de utroque, *Encelado* nempe & *Briareo* ſeu Ægeone, tum de Typhœo ab iis dici, ut hic etiam in Græcis ad hunc locum Scholiis traditur. Res autem vel pueris, qui Poetas veteres legunt, nota.

V. 144. *Θερμαύστραί τε*] Hinc emendandus Heſychius *Θέρμαυστραι, κάμινοι*, non ut ibi hactenus, *Θερμαστραί*. Sic in ſequenti apud eundem Gloſſographum voce *Θερμαυστρεὶς* etiam legendum, non *Θερμαστρεὶς*, quod jam viderunt alii, de quodam nempe fervidæ & velut lymphaticæ ſaltationis genere, de qua conſuli poteſt diligentiſſimus Meurſius in

Orcheſtra, & unde verbum Θερμαυστρίζειν de iis, qui eandem exercebant, apud Lucianum de Saltat. p. 927. To. 1. ed. Salm.

V. 147. σακέος τόσσος εὐκύκλοιο] Non θυρεὸς proinde hic ſeu *ſcutum* proprie dictum, qualia vulgo oblonga aut Thracia etiam *pelta*, quamquam Threjicius haberetur hic Mars ὁπλοφύλαξ, quæ lunata erat, ſeu *dimidia luna* ἥμισυ πεπληθυίας inſtar; ſed velut πληρουμένης, ſeu quæ ad inſtar Argivi aliiſque etiam Græcis uſitati olim *clypei*, de quo notum illud Æn. l. III. v. 637.

Argolici clypei, aut Phœbææ lampadis inſtar.

Σάκος vero & ἀσπίδα (quamquam aliquot inter utrumque diſcrimen ſtatuerint nonnulli veteres Grammatici, juxta Euſtathium ad Iliad. Ζ. p. 996.) promiſcue de εὐκύκλῳ ſeu *orbiculari* ejuſmodi *clypeo* dicta, ex Homero & Tragicis antiquis obvium, uti vel ex Æſchylo Sept. Theb. v. 515.

Σάκει κυκλωτῷ, σώματος προβλήματι,

Clypeo rotundo, corporis munimento.

Unde etiam κύκλος apud Græcos, & inde *orbis* apud Latinos, quod obvium. de εὐκύκλοις ejuſmodi *clypeis* dicti. Sed qua de re agimus alibi plenius.

V. 150. Κοιηΐς] Seu Κοιογένεια, prout eadem Latona præter Mythographos, ab Apollonio Rhod. dicitur l. II. v. 712. Λητὼ Κοιογένεια, *Latona Coeogenita*; ac unde eadem in veteri grypho ſeu ænigmate dicta apud Athenæum l. X. p. 455. ἀριθμοῖο παῖς, *numeri filia*, quod nempe Λητὼ, ἥτις Κοίου ἐστὶν θυγάτηρ. Μακεδόνες δὲ τὸν ἀριθμὸν, Κοῖον προσαγορεύουσι, *Latona eſt Cœi filia*; Cœon *autem Macedones* numerum *appellant*. Multæ enim peculiares erant veterum Macedonum gloſſæ, ſeu locutiones a communi Græcorum lingua diverſæ, cujuſmodi plures olim congeſſi ad Juliani Cæſares p. 389; ſeu nempe illæ e veteri & antiquiſſima eorum tractuum, Hellenum nempe apud eos & vicinos Theſſalos, lingua; ſeu vero e commerciis Macedonum ſub Alexandro ejuſque ſucceſſoribus cum Syris, Perſis, Ægyptiis, fuerint profectæ; & unde redarguuntur haud ſemel a Phrynicho, qui poſtremæ hujus notæ vocibus uſi ſunt Græcorum Scriptores, Menander, aliique. Ita etiam non κοῖος quidem, ſed κοίδος παρὰ Μακεδόσιν οἰκονόμος, *apud Macedonas diſpenſator* ab Arcadio, Grammatico inedito in Bibliotheca Gallorum Regia, dicitur; quod ex Oriente petitum utique videtur, ubi a voce קדם *kiddem*, facta vox Arabica مقدم *mukadem*, *præpoſitus*, *Oeconomus*, ac unde formatum a Syro-Macedonibus illud κοίδος de *Oeconomo* ſeu *domui præpoſito*, ultima nempe littera ם ſeu μ, qua in fine vocum carent Græci, mutata in σ.

V. 152. ἐλεημοσύνης] Pro nativa nempe hujus vocis ſignificatione, de οἰκτιρμῷ, ſeu *miſericordia*, qua erga Latonam errabundam & jam partui proximam adfectus fuerat hic Peneus, eique continuo cum præſtantiſſimo etiam diſcrimine opem ferre paratus. Quo ſenſu ἐλεημοσύνην διδόναι, *miſericorditer opem ferre*, dixit Diogenes Laertius in Ariſtotele

l. V.

l. v. p. 277. ult. edit. Hinc eadem vox ab Helleniſtis in Novo Fœdere, ac dein a Chriſtianis uſurpata, pro beneficentia in egenos ſeu ope, quæ *miſericordia* nempe in eoſdem erogatur; & cujus vocis eam in rem uſum, ut inuſitatum parumque ſibi probatum in iiſdem redarguit ὁ Παραβάτης Julianus Orat. VII. p. 417. *ἴσως δὲ καὶ διὰ τὸ μηδὲν ὑμῖν εἶναι πρόσχημα τοῦ φορολογεῖν εὐπροσώπως, οἷον ἐκεῖνο ἣν λέγουσι, οὐκ οἶδ᾽ ὅπως* ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗΝ, *ac fortaſſe pro eo, quod nullus colligendæ pecuniæ, quem illi* (Galilæi ſeu Chriſtiani) *habent vobis eſt color, quam neſcio quomodo* ELEEMOSYNAM *appellant*. Primævo autem vocis illius ſenſu, vox eadem a ſenioribus ſubinde adhibita, ut in Jacobi verbis a Joſephi filio contendentis, ne in Ægypto ſepeliretur, Gen. XLVII. 29. *ποιήσεις ἐπ᾽ ἐμοὶ ἐλεημοσύνην*, juxta veterem Interpretem, & *facies mihi miſericordiam*, ſeu hanc benevolentiam gratiamque mihi præſtabis, ne ſepeliar, quod addit, in Ægypto. Hinc utramque etiam vocis illius ſignificationem tradunt veteres Gloſſæ, *Ελεημοσυνη*, *Miſericordia*, *ſtips*, *ſtipa*.

V. 155. *Οὐ λιπαρὸν νήεσσιν Ἐχινάδες ὅρμον*] *Λιπαρὸν ὅρμον*, hic de *præclara* ſeu *opportuna* navium *ſtatione* dixit, quomodo eadem vox *λιπαρὸς* ſeu *λιπαρὰ* ſubinde apud veteres Poetas, de terra aut loco *præſtanti* ſeu *ſplendido* dicitur, ut de *Athenis* apud Pindarum Iſthm. Od. II. p. 446, Ariſtophanem Equit. p. 36. *λιπαραὶ Ἀθῆναι*, & *λιπαρὰν γῆν*, de Attica ſimiliter dixit Euripides Iphig. Taur. v. 1131. Ita pro *jucundo* & *grato* eadem vox uſurpata quandoque, ut ab Oedipo ad conſpectum filiarum reducum apud Sophoclem Oed. Col. v. 1180. *μὴ θαύμαζε πρὸς τὸ λιπαρὲς*, ubi Critici, *πρὸς τὸ λιπαρὲς, τὸ ἀρέσκον*, *quod gratum eſt & perplacet*. Ex hoc autem Callimachi loco, nec aliunde forte diſcimus, opportunum navium ſtationi portum habuiſſe, ſeu *εὐλιμένας* fuiſſe eaſdem *Echinadas* Inſulas; quas alioquin deſertas exſtitiſſe tradit Thucydides l. II. p. 171, aſperas autem & incultas, ac unde nomen etiam iiſdem inditum fuerit, Strabo l. X. p. 453, ac Stephanus. *Aſteris* quidem vicina iiſdem *Echinadibus* Inſula, & de qua obiter actum ad v. 40, portus habere navium ſtationi opportunos, ab Homero dicitur Odyſſ. Δ. v. 846.

> *Ἀστερὶς οὐ μεγάλη. λιμένες δ᾽ ἔνι ναύλοχοι αὐτῇ*
> *Ἀμφίδυμοι.*
> *Aſteris non magna, portus vero in ea navibus apti*
> *Ab utroque latere ingreſſum habentes*;

ſicut proxima etiam iiſdem *Echinadibus* Ithaca, tres portus habere traditur a Dicæarcho p. 165. Mitto, quod *Dulichium*, inter eaſdem *Echinadas* recenſet Strabo l. VIII. p. 335. & alibi; neque Homerum repugnare oſtendit, ubi *Dulichii* & *Echinadum* meminit, Iliad. B. v. 625. & cui Geographo accedit etiam Euſtathius Odyſſ. H. p. 1414. A quibus tamen abeunt alii, ut Mela l. II. c. VII. Plinius l. IV. c. XII.

V. 156. *Κέρκυρα φιλοξεινωτάτη*] Hinc vere de iis *Corcyræis* ſeu Phæacibus, quamquam anceps adhuc & incertus, ad quos adpulerat Ulyſſes apud Poetam Odyſſ. Z. v. 121, *ἦ φιλόξεινοι*, *an hoſpitum amantes?* Unde haud utique dubium, quin exulare hic debeat altera, quæ exſtat in

libris

librisaliquot hujus Poetæ ſcriptis, lectio, & quam jure etiamnum improbavit Anna præſtantiſſima, nempe κακοξεινωτάτη. Quamquam haud deſint exempla violatorum a *Corcyræis hoſpitum*, ut quod de Periandri filio apud eos aliquamdiu hoſpitante, ac inde ad patrium Corinthi regimen capeſſendum evocato, nefarie ab iis occiſo, narrat Herodotus l. III. c. LIII. Mirum autem videri poſſet Κέρκυραν, ut hoc loco, ita paſſim alibi apud veteres, qui ejus meminere, Auctores, Herodotum, Thucydidem, Strabonem, Dionyſium Periegetem, aliosque, hodie legi; quum tamen veteres illius Inſulæ nummi, indubii ac domeſtici teſtes, & cujuſmodi plures etiamnum proſtant in præclaris Cimeliarchiis, conſtanter ΚΟΡΚΥΡΑ & ΚΟΡΚΥΡΑΙΩΝ præferant. Quamquam & Κόρκυρα etiam juxta nummos dicatur in Scymni Chii Periegeſi p. 19, & ita ſubinde exſtare in priſcis Strabonis codicibus ad eundem ut l. VII. p. 299. ſit monitum, prout quoque legitur l. I. p. 44. & in Excerpt. l. VII. p. 329. Unde quin potior hic longe ſit, quæ iiſdem codicibus accedit nummorum indubiæ fidei ac vetuſtatis auctoritas, ut pro Κέρκυρα & Κερκυραῖος, continuo Κόρκυρα & Κορκυραῖος apud dictos Auctores reponatur, dubitare equidem haud licet. Id quod a viro Corcyræo, Andrea Marmora, qui patrias antiquitates illuſtravit libro ea de re Venetiis edito, ſed quem necdum videre mihi contigit, monitum, poſſum equidem jure augurari.

V. 160. Κόων Μεροπηΐδα νῆσον] *Meropis* nempe, non *Meropos*, ut notat ad hunc locum, vir doctus, dicta olim *Cos* Inſula, quomodo eandem etiam vocant, Κῶν τὴν Μεροπίδα, *Coon Meropidem*, Thucydides, Strabo, Antonius Liberalis, Ariſtides; quorum loca jam ad Stephanum congeſſit doctiſſimus Holſtenius, & quibus accedit Pauſanias l. VI. p. 370. ἐκ τῆς Κῶ Μεροπίδος, *e Coo Meropide*, item Plinius l. V. c. XXXI. Hinc Μεροπηΐς hoc loco ob metrum, ſicuti Πελοπηΐς *Peloponneſus* ſupra v. 73, vocata ab Euſtathio traditur ad Iliad. B. p. 318. Quum vero triplex tradatur, in Græcis ad Poetam noſtrum Scholiis, hujus nominis ratio; aut quod Rex illius Inſulæ fuerit *Merops*; aut quod *Meropes* eam inhabitarint; aut quod *Meropis* filia fuerit *Cos* ſeu *Coos*, unde etiam Inſulæ nomen; tria illa ad unum refert, de quo facta hic ab Anna cultiſſimi ingenii mentio, Hyginus Aſtronom. l. II. c. XVI. *nonnulli dixerunt etiam, Meropem quendam fuiſſe, qui Coon Inſulam tenuerit regno, & a filia nomine Coon, & homines ipſos a ſe Meropas appellant.* Dicti utique a Græcis *Meropes* priſci illius Inſulæ incolæ; unde πόλις Μερόπων, *urbs Meropum* appellata ab Auctore Hymni in Apollinem v. 42. & a Pindaro Μερόπων ἔθνεα, *Meropum gentes*, Iſthm. Od. VI. p. 471. Sed in quo utroque, male μερόπων per vocem *mortalium* reddunt Interpretes; ſicuti de priori jam ad Strabonem viderat ὁ πάνυ Caſaubonus p. 244, de poſteriori vero ad Stephanum eruditiſſimus Holſtenius, a quo alibi, nempe ad verſ. Γαδαρα, ineditum antea Meleagri, qui inter Coos vixerat, Epigramma adfertur, ubi idem Μερόπων ἀστὸν, *Meropum civem* ſe vocat; & de quo Meleagro ſimiliter dicitur in alio veteri Epigrammate LXX, Anth. l. III. c. XXV.

Κῶς

Κῶς δὲ ἐρατὴ Μερόπων πρέσβυν ἐγηροτρόφει,

Cos vero amabilis, Meropum ſenem in ſenectute alit.

Quibus adde Quintilianum l. VIII. c. VI, Plutarchum Quæſt. Græc. p. 304. Ariſtidem Orat. in Aſclepiadas p. 77, Tom. I, Hyginum, adducto ante loco. Immo quomodo *Meropes* etiam *de Cois* dicti; eo Apollinis Didymei Oraculo, quod in Thalete apud Laertium legitur lib. I, & quod ibi unius vel Stephani, vel Plinii auctoritate; ubi potiora ac vetuſtiora ſuppetebant, teſtimonia, illuſtrant viri docti. Hinc etiam antiquum Apollinis in Delo ſimulacrum, opus *τῶν καθ' Ἡρακλέα Μερόπων, eorum, qui circa Herculem erant Meropum,* (ſeu qui ab eo, & qua de re adhuc verſu proximo, debellati in Coo Inſula) exſtitiſſe a Plutarcho traditur de Muſic. pag. 1136. Meminit vero, ut obiter hoc addam, *Meropis*, ac ejus, juxta Interpretes ad eum locum, filiæ, Euripides in Helena v. 387. ubi Diana dicitur e Nympharum Choro ejeciſſe

Χρυσοκέρω τ' ἔλαφον, Μέροπος Τιτανίδα κούρην,

Καλλοσύνης ἕνεκεν,

Aurеis cornibus inſignem cervam, Meropis Titanida filiam,

Propter pulcritudinem;

& quæ priora vertit Canterus *filiam Meropis, qui unus fuit ex Titanibus.* Cui interpretationi tamen repugnat dicto paullo ante loco Hyginus, ubi de *Merope*, a quo dicti fuerint *Meropes*, ſicut a filia *Coo* denominata Inſula, egiſſet, addit, *Hunc autem Meropem habuiſſe* UXOREM *nomine Ethemeam, genere Nympharum procreatam, quæ cum deſierit colere* DIANAM, *ab ea ſagittis figi cœpit, tandemque a Proſerpina viva ad inferos arrepta eſt.* MEROPEM *autem deſiderio uxoris permotum, mortem ſibi conſciſcere voluiſſe.* Juxta quæ proinde apud Euripidem, non de *Meropis* filia, ſed de uxore, una, ut ibi dicitur, *Titanidum*, ſermo; quæ a Diana, nempe ſicut Calliſto, de qua modo ibi egerat Tragicus, in urſam, ita in *auricornem cervam* mutata fuerit, ſeu, quæ, quod a Valerio Flacco dicitur Argon. l. VI. c. 71. *ſetis fulgens & cornibus aureis.* Neque etiam idem *Merops* unus e *Titanibus* ſeu terræ filiis a Stephano dicitur, aut a Porphyrio in vita Pythagoræ p. 187, qui Triops, inter diſſentientes de ejus genere veterum Auctorum ac Poetarum fabulas, Neptuni & Canaces, aut Solis & Rhodi, aut Lapithæ Apollinis & Stilbes Penei filius; aut vero, juxta meliorum Auctorum fidem, ex Inachi poſteris; a nonnullis etiam, ut Pauſania l. II. p. 524. & Græcis Poetarum, ſicut Homeri ad Iliad. B. v. 75. & Euripidis in Oreſte Interpretibus, Phorbæ filius & Pelaſgi parens ſtatuitur. Immo adde hiſce opportune, hunc Triopem Meropis *Patrem*, Coi Regem itidem exſtitiſſe; dictumque ab eo *Triopis collem*, teſte Theocrito Idyll. XVII. verſ. 68. ubi de Coo, Philadelphi, uti mox videbitur, patria agens, ait:

Ἐν δὲ μιᾷ τιμῇ Τρίοπος καταθεῖο κολώναν,

Et eodem honore adſicias Triopis collem;

quo nempe Apollo *Delum*; Critici vero ibidem *Τρίοψ τοῦ βασιλεὺς τῆς Κῶ, ἀφ' οὗ τὸ ἀκρωτήριον ὀνόμασται τῆς Κνίδου, Triops enim Rex Coi, a*

quo

πο@ δὲ πᾶσα, οἴνῳ δὲ καὶ ἀρίστη, καθάπερ Χῖος καὶ Λέσβος, *tota frugum ferax, vino etiam commendatiſſima, ſicuti Chius & Lesbus*, a Strabone dicitur l. XIV. p. 657. Exſtat autem Coorum nummus a viro bene de hiſce antiquitatibus merito, Car. Patino vulgatus Theſ. Numiſm. p. 137. cum Herculis capite & inſcr. ΕΥΚΑΡΠΟΣ ΚΩΙΩΝ, cui geminum viderat apud illuſtrem Fr. Gottifredi Cl. Holſtenius, cujuſque apud Stephanum meminit p. 184. ac ubi hæret, an illud Ἔυκαρπος ſit ejuſdem Inſulæ, ſicuti de ea dicto modo loco ait Strabo, an vero Herculis, an potius, & quod dein ex aliis ſimilibus nummorum apud Coos inſcriptionibus colligit, Prætoris ſeu Magiſtratus ibidem nomen. Quod poſtremum etiam eſt veriſſimum, & ex pluribus ejuſdem loci nummis liceret ulterius comprobare. Ad hanc autem hujus Inſulæ, quæ hic commendatur, ſingularem fertilitatem ac præſtantiam ſpectat, quod juxta Cnidum in Zona maxime temperata ſita dicatur apud Galenum ad Aphoriſmum XIV Hippocratis, ἡ δὲ ἀκριβῶς εὔκρατος τις καὶ μέση ζώνη τῆς οἰκουμένης ἐστίν, ἡ διὰ Κνίδου καὶ Κῶ, *zona vero exquiſite temperata ac media orbis habitabilis eſt, quæ per Cnidum & COUM Inſulas* &c. Ut proinde haud immerito Κῶς ἱερὴ *Coos amabilis* dicatur in veteri, de quo paullo ante, Meleagri Epigrammate, immo omnium Inſularum ſimilis magnitudinis pulcerrima, apud Ariſtidem in Aſclepiad. pag. 78. Tom. 1. Mitto alia ejus decora, ut quod *Metropoleos* nomine eadem decoretur in Artaxerxis Perſarum Regis Epiſtola ad *Coos*, quæ una cum aliis id genus inter Coi ſenis libros eſt relata, ſicut eadem *Cos* λαμπροτάτη ſeu *ſplendidiſſima* dicitur in Inſcriptione hujus Inſulæ a Cl. Sponio vulgata, Miſcell. p. 337. Neque etiam, ut obiter hoc addam, aliena ab eadem laude λιπαρῇ, de qua paullo ante ad verſ. 155. & quæ de Inſula *Coo* hic a Callimacho dicitur, ſicuti de una e Cycladibus *Naxo* Inſula ait Pindarus Pyth. Od. IV. p. 243. ἐν Νάξῳ λιπαρᾷ, h. e. juxta Criticos ibidem εὐδαίμονι, *felici*, ſeu quæ omnibus bonis abundet; ac de *Thebis* itidem Pyth. Od. II. λιπαρᾶν ἀπὸ Θηβᾶν, & de Athenis (præter adductum antea locum Iſthm. Od. II. ad verſ. 155.) Nem. Od. III. λιπαρᾶν ἀπ' Ἀθηνᾶν, h. e. ut haud male poſtrema hæc verba vertit Interpres, *ſplendidis ab Athenis*. Hinc idem uſus vocis λιπαρῶ, ubi ἔθειρη ſeu *coma* ſubinde a Poetis antiquis eadem tribuitur, & qua de re jam ante ad verſ. 39. Hym. in Apollinem ac infra ad v. 32. Hymni ſequentis in Lavacrum Palladis, ubi dicitur λιπαρὸν σμασαμένη πλόκαμον.

V. 165. ἐκ Μοιρέων] Quæ *fata* numero plurium a Latinis etiam haud ſemel dicta, ac in præclaris Diocletiani & Maximiani, cujuſmodi dudum protuli ac illuſtravi, nummis, FATIS VICTRICIBUS, ac ſimiliter in veteri Inſcriptione FATIS CECILIUS FEROX FILIUS in ſchedis Bibliothecæ hujus Electoralis Pighianis.

Ibid. ὀφειλόμενος Θεὸς ἄλλος] Summæ venuſtatis & elegantiæ hæc & ſequentia Poetæ verba, quibus denuo Heroi ſuo ac Benefactori Ptolemæo Philadelpho, ſicut jam ab eo factum vidimus Hym. I. in Jovem, adblanditur hic, qui in Regia ejus vixit & floruit Battiades. Ad receptum autem apud Ægyptios morem ſimul idem hic reſpicit, juxta quem

quem eorum Reges adhuc ſuperſtites, divinis honoribus coli ab iis conſueverant, uti e Philone Legat. ad Cajum p. 1052. aliiſque conſtat. Unde etiam hic Ptolemæus una cum conjuge ſimul & ſorore Arſinoe, ΘΕΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ, *Deorum fratrum*, ſeu *Deorum fratris ſororiſque*, (Jovis nempe & Junonis, aut vero Apollinis ac Dianæ in antiquis nummis, & de quibus infra, exemplo) nominibus, cum in Monumento Adulitano a Leone Allatio primum edito, tum in præclaris nummis, quos olim primus in lucem protuli & explanavi, ſignatus legitur. Mitto, quod ibidem adtuli, aliquot Seleucidarum nummos, in quibus ad Ptolemæorum exemplum, veſana illa ΘΕΟΥ appellatio iis ibidem tribuitur. Natum vero & educatum in Inſula Coo hunc Philadelphum, bene jam e Theocrito monuerunt hic priores editores; qui alioquin educatus duntaxat in eadem Inſula, in Græcis ad hunc locum Scholiis dicitur.

V. 166. *Σαωτήρων ὕπατος γένος*] Ptolemæi nempe Lagi & Berenices, qui ambo auguſtis illis ΘΕΩΝ ΣΩΤΗΡΩΝ nominibus, in iiſdem præclaris & antiquis monumentis modo adductis inſigniuntur. Quibus accedit de ipſo Ptolemæo, vulgo Lagi, Porphyrii in Excerptis Græcis Scaligeri ad Euſebium p. 59. teſtimonium, & quod SOTERIS cognomentum ei primum a Rhodiis datum tradit Pauſanias l. 1. p. 14. Quo proinde referri etiam debet id, quod de eodem Ptolemæo adhuc ſuperſtite, a Rhodiis pro Deo culto profert Diodorus l. xx. p. 825; & de qua cæteroquin ΘΕΩΝ ΣΩΤΗΡΩΝ appellatione, eadem adulatione ſeu veſania aliis quoque Alexandri M. ſucceſſoribus, ut e Seleucidis Antigono ac Demetrio &c tributa, non ea hic pluribus tangam, quæ alibi dudum monui: idque ad inſtar Dioſcurorum, & de quibus Dioſcuris debet intelligi adpoſita prope Alexandriam a Soſtrato Cnidio Inſcriptio, ΘΕΟΙΣ ΣΩΤΗΡΣΙΝ ΥΠΟ ΤΩΝ ΠΛΟΙΖΩΜΕΝΩΝ, *Dis Servatoribus pro navigantibus*, apud Strabonem l. xvii. p. 791. *Σαωτῆρες* vero ob metrum pro *Σωτῆρες* hic dicti, haud aliter ac apud Aratum *Διοσημ.* v. 31. *Αὐτὸς μὲν τὰ πρῶτα σαώτηρ*, *ipſe quidem ante omnia hic Servator*; & in Duridis Epigrammate Antholog. l. 1. c. lxx. Epigr. xviii.

Πῇ δὲ Σαωτῆρες τότε Δαίμονες ἔτρεπον ὄμμα;

Qui autem tum ſervatores Dii averterunt oculum?

Ibid. *ᾧ ὑπὸ μίτρῃ*] *Μίτραν* de *faſcia* ſeu *diademate* regio ſubinde dictam, ex Euſtathio opportune hic monuit Vulcanius, & inde metonymice hic pro *regno* ſeu *imperio*, ut viderat jam ante H. Stephanus, immo quibus præiverant Græca ad hunc locum Scholia, *ὑπὸ μίτρῃ, ὑπὸ τὴν βασιλείαν*, *ſub mitra*, h. e. *ſub regno*. Hinc צניף a lxx. ſenioribus promiſcue *κίδαρις, μίτρα*, ut Exod. xxix. 6. &c. & *διάδημα* Eſa. lxii. 3. reddi ſolet. Ut proinde aliud hic egerit Interpres, qui hoc *ᾧ ὑπὸ μίτρῃ* vertit, *cujus ſub baltheum*, & præoccupavit jam H. Stephanus, quamquam *μίτραν* de *baltheo* etiam dici conſtet, quatenus nempe *baltheus* pro *cingulo* ſumitur, & ita *χαλκομίτρην* Amazona vocat Lycophron p. 997. *Mitra* alioquin pro *muliebri tegmine*, a Græcis etiam dicta, ut apud Ariſtophan. *Θεσμοφ.* p. 780.

Κεκρυφάλου δεῖ καὶ ΜΙΤΡΑΣ. *Αγ. ἡδὺ μὲν ἄν*
Κεφαλῇ περίθετος, ἣν ἐγὼ νύκτωρ φορῶ,
Reticulo opus eſt & MITRA. *Ag. hac quidem eſt*
Capiti, quæ circumponitur, quam ego noctu geſto.

V. 169. *Περάτη τι*] Adduxit jam ad hunc locum Anna eruditiſſima Apollonii Scholia, in quibus hæc vox *περάτη*, juxta nonnullos, de altero ſub terram hemiſphærio, proprie tamen de *oriente* dici ſcribitur. Locus Apollonii, ubi illa Criticorum de hac voce gloſſa, exſtat l. I. v. 1281. ubi de Aurora ait Poeta *ἐκ περάτης ἀνιοῦσα*, *e meta horizontis orta* &c. haud aliter, ac *ἐκ περάτων* numero plurium, & de oriente itidem Sole alibi dixit l. II. v. 164.

Ἦμος ἠέλιος δροσερὰς ἐπέλαμψε κολώνας,
Ἐκ περάτων ἀνιών.
Quando autem ſol roſcidos illuminabat colles,
E metis horizontis orſus,

ubi Critici *ἐκ τοῦ ὑπερέχοντος ἡμισφαιρίου*, *ex extremo hemiſphærio*; alibi autem voce *περάτηθεν* eam in rem uſus, ſed de Luna ſimiliter l. IV. v. 54.

Τὴν δὲ νέον Τιτηνὶς ἀνερχομένη περάτηθεν;
Eam autem Titanis luna *nuper exorta e meta* ſeu *termino*,

non ut ibi *ex adverſo*, ut ipſe poſtea Interpres in Notis ad hunc locum retractavit; & quomodo *περαιόθεν* melius ab eo redditur l. IV. v. 71. Sicuti autem de *Orientali plaga* eadem *περάτη* & *περάτηθεν*, adductis modo locis, dicuntur, & ob eam, quam adducunt ad priora Apollonii verba nempe l. I. v. 1281. veteres Critici cauſſam, ΠΕΡΑΤΗ *λέγεται δὲ κυρίως ἡ* ΑΝΑΤΟΛΗ· *πέρας γὰρ αὕτη τῆς τοῦ οὐρανοῦ κινήσεως· ἐκεῖθεν γὰρ ἄρχεται, καὶ εἰς αὐτὴν τελευτᾷ*, h. e. *περάτη dicitur autem proprie* ORIENS; *eſt enim ille terminus Cœli motus; hinc enim oritur, & in eum deſinit*; ita hic *περάτην* de *Occaſu*, non de *Oriente* dici, de quo mox ait Callimachus, *καὶ ὁππόθεν ὠκέες ἵπποι Ἠέλιον φορέουσι*, *& unde veloces equi ſolem ferunt*, bene viderunt Interpretes. Sic enim *περάτη* tam de diurni ſolis curſus in noſtro hemiſphærio *meta*, ſeu quod ait Euripides in Jone v. 1148, *quum ſol agebat* equos *εἰς τελευταίαν φλόγα*, *ad ultimam flammam*, quam de extremo alterius hemiſphærii *termino*, unde ille denuo ſupra noſtrum horizontem emergit, dici pariter potuit. Ut mittam notam Epicuri, aliorumque e veteribus opinionem, qui occidentem ſolem exſtingui in Oceano Occidentali credidere, indeque poſtea novi ſolis lumina; quod a Lucretio etiam l. V. verſ. 661. adſtruitur, reparari.

Ibid. *ὁππόθεν ὠκέες ἵπποι Ἠέλιον φορέουσιν*] De ortu Solis hæc dici nemo utique non videt, & cui proinde Orienti potius, quam Occidenti, *citos equos* tribuere veteres & optimos naturæ conſultos, Poetas nempe, licet ſtatuere; quod inter Aſtronomorum ſcita referatur, ſolem perpetuo ad ortum oriri citius, ad Occaſum autem tardius occidere. Quamquam vero ſolem, ſicuti vulgo Lunam, bigis equorum vectum ſubinde dixerint iidem Poetæ, juxta veteres Sophoclis Enarratores ad Ajac.

v. 685. eoſdemque equos λάμποντα ſcilicet & φαέθοντα appellatos; Quadrigas tamen ſeu τέτρωρα ἅρματα paſſim eidem tribui vel pueris notum, ac unde a Græcis ad Euripidem Criticis Phœniſſ. verſ. 3. illorum quadrijugum equorum nomina recenſentur, Χρυσός, Ἄιθω, (Ἄιθων) Ἀστραπή, Βροντή, aliter proinde quam apud Ovidium Metam. l. II. v. 153. *Pyroeis, & Eous, & Æthon, Solis equi, quartuſque Phlegon.* Hinc idem ſol oriens depictus vulgo in antiquis nummorum & lapidum monumentis, nudus, radiatus, in quadrigis nubes tranſcendens, circum autem zodiacus: cujuſmodi proſtat in præclaro nummo M. Aurelii a *Nicæenſibus* Bithynis percuſſo, qui exſtat in Theſauris Gallorum Regiis, infra autem mulier ſeu Tellus recumbens, dex. ſpicas, SIN. cornu copiæ tenens, & cum inſcr. NIKAIEΩN.

Mitto eundem Solem orientem (quod præter Plutarchum de Iſide p. 355, tangit plenius Jamblichus de Myſter. ſect. v. c. 11.) ab Ægyptiis per infantem e loto ortum, & quod in veteribus etiam eorum nummis, qualem alibi dudum protuli, adumbratum; aut vero eundem Solem aut Lunam, non bigis aut quadrigis, ſed navigio vectos, curſus ſuos perficere; quo nempe inde innuerent, eos humore procreari ac nutriri. Quod a Plutarcho itidem traditum eodem de Iſide libro p. 367, ac ab Ægyptio etiam eruditiſſimoque Scriptore Clemente; ſed quæ jam occupavit in Harpocrate p. 14. vir inſigni eruditione amiciſſimus Cuperus.

V. 171. ξυνός τίς ἐλεύσεται ἄμμιν ἄεθλος] Nihil aut parum ad capiendum genuinum hujus loci ſenſum confert is, ad quem lector ablegatur Juſtinus. Profectionem quidem ille Gallorum, duce Brenno, ad Delphos; ibique Apollinis auſpiciis factam eorum ſtragem narrat. De Ptolemæi vero Philadelphi, *communi*, quod tamen hic a Poeta tangitur, futuro nempe illi cum Apolline contra eoſdem Gallos *certamine*, & inde

quod

quod in ſequentibus traditur, *communi* etiam utrique, ut debellatis, *præmio*, nulla omnino apud Juſtinum, & qua de re mox ad v. 185. facta occurrit mentio. Hoc erat tamen, quod citra ambages ipſe Apollo hic apud Callimachum, & quo Philadelpho Mæcenati ſuo ſimul & Regi Poeta ipſe blandiretur, vaticinatur; quod infra etiam, nempe ad verſ. 185. in Græcis Scholiis obiter tangitur; & qua de re plenius ibidem.

V. 172. Ἐφ' Ἑλλήνεσσι μάχαιραν βαρβαρικὴν] Nempe longioribus ſeu gravioribus *gladiis* uſæ vulgo præ Græcis aliæ gentes tam Aſiaticæ, quam Europææ, quæ vulgo *Barbararum* nomine cenſebantur. Id vero nominatim, & valde hic opportune de Gallis, de quibus hic agit Callimachus, & quorum pars Italiam ac Romam paullo ante invaſerat, obſervat Plutarchus in Camillo p. 350. ἰδὼν δὲ τῆς τῶν ΒΑΡΒΑΡΩΝ ἀλκῆς τὴν ΒΑΡΥΤΑΤΗΝ ἐν ΤΑΙΣ ΜΑΧΑΙΡΑΙΣ οὖσαν, ἃς ΒΑΡΒΑΡΙΚΩΣ καὶ σὺν οὐδεμιᾷ τέχνῃ καταφέροντες, ὤμους μάλιστα καὶ κεφαλὰς διέκοπτον, *ſciebat autem Camillus* MAXIMAM VIM BARBARORUM *eſſe* IN GLADIIS, *quibus uterentur*, BARBARORUM *more*, *ſed nulla arte ferientes*, *humeros maxime & capita amputabant*. Quo reſpicit etiam Florus, dum de illa horum Gallorum parte agit, a qua Roma capta eſt & incenſa, *gens natura ferox*, *moribus incondita*, *ad hoc ipſa corporum mole*, *perinde* ARMIS INGENTIBUS, *adeo omni genere terribilis fuit*, *ut plane nata ad hominum interitum*, *urbium ſtragem videretur*. Haud alio vero armorum genere, niſi levibus ſerme, quo ſe tegerent, ſcutis, ac præterea enſibus uſos eoſdem Gallos, e Pauſania de iis agente, qui Græciam invaſerant, liquet l. VI. p. 648. immo ex iis, quæ mox commemorat Callimachus, de eorum ſcutis, balteis & gladiis v. 183. &c. quæ prædæ ſeu præmii loco, ſibi relicta iri vaticinatur Apollo. Adde, quod de Gallis itidem ſeu Celtis, tanquam ſuper cœnam gladiatorio certamine gladiis ad mortem uſque ſubinde prœliantibus, refert Athenæus l. V. p. 154. Unde tanquam μαχαιροφόρους eoſdem Gallos hic innuit Callimachus; haud aliter ac de Aſiaticis in Xerxis exercitu gentibus dixit Æſchylus Perſ. v. 56.

> Τὸ μαχαιροφόρον ἔθνος ἐκ πάσης Ἀσίας ἕπεται,
> *Enſiferque populus ex omni Aſia ſequitur.*

Etſi Gallorum *gladios* quod adtinet, eos præ Romanis, quod illi cæſim tantum feriant, & mucrone omnino careant, minus longe ad pugnandum valuiſſe, tradit Polybius lib. 11. pag. 115. & 126. edit. Pariſ.

V. 173. Κελτὸν ἀναστήσαντες Ἄρηα] Κελτὸν Ἄρηα dixit hic Battiades, pro Κελτικὸν; haud aliter ac Σκύθης ὅμιλος apud Æſchylum Prom. v. 2. & 417. Σκύθης λεὼς apud Euripidem in Rheſo p. 429, Θεσσαλὸς λεὼς apud eundem in Andromach. v. 19, aut στολὴν Ἑλλήνα Heraclid. v. 131, & talia plurima, quæ paſſim occurrunt in Poetarum Græcorum libris. Eadem Latinis etiam vatibus haud inſolita, cujuſmodi nonnulla animadverſa videas a magno Caſaubono in Lect. Theocrit. p. 241, & de quibus nos alibi.

V. 174. Ὀψίγονοι Τιτῆνες ἀφ' ἑσπέρου ἐσχατόωντος] *Titanas* ſero natos

 ſeu

ſeu gigantum poſteros, vocari eoſdem Gallos, & quidem ab immanibus ſeu impiis ac ſacrilegis etiam eorum auſis, innuunt Græci hujus loci Interpretes. *Ita immaniſſimi etiam Galli atque Germani*, apud Florum dicti lib. III. c. X. Adde immenſa eorundem corpora, ut de hiſcemet Gallis, qui Brenno duce Græciam invaſerant, tradit Pauſanias l. X. p. 647. εἰσὶ δὲ ἄλλως καὶ οἱ Κελτοὶ μακρῷ πάντας ὑπερηκότες μήκει τοὺς ἀνθρώπους, *ut ſunt alioquin Galli longe alios homines corporum proceritate ſuperantes.* Neque aliter de eorum proceris corporibus Livius l. XXXVIII. c. XVII, Florus dicto paullo ante loco, l. I. c. XIII, aliique. Haud mirum vero Ἕσπερον ἐσχατόωντα, ſeu *ultimum Occidentem*, de eorundem Gallorum, unde profecti fuerant, ſolo a Poeta Cyrenæo hic dici, quod de iis pridem dixerat Herodotus l. IV. c. XLIX. ἀρξάμενος ἐκ ΚΕΛΤΩΝ ΟΙ ΕΣΧΑΤΟΙ πρὸς Ἡλίου ΔΥΣΜΕΩΝ μετὰ Κύνητας οἰκέουσι ἐν τῇ Εὐρώπῃ, *a* CELTIS *incipiens, qui in Europa* AD SOLIS OCCASUM EXTREMI *ſunt poſt Cynetas.* Immo quod a Pauſania etiam, longe infra Callimachi tempora, traditur l. I. p. 6. ΓΑΛΑΤΑΙ, οὗτοι νέμονται τῆς Εὐρώπης ΤΑ ΕΣΧΑΤΑ ἐπὶ θαλάσσῃ πολλῇ, *Galli in ultimis Europæ locis ad vaſtum mare habitant.* Haud aliter ac Horatius l. I. Od. IV. ait *Heſperia Soſpes ab ultima*, de vicina nempe Galliæ, & quæ ad mare Occidentale ſita itidem Hiſpania. De iis enim maxime regionibus Ἕσπερος & Ἑσπέριοι τόποι, h.e. δυτικοὶ *Occidentales*, a vetuſtis Auctoribus appellati, & quibus addendi Inſuper Ἑσπέριοι Λίβυες, *Afri Heſperii*, quibus ſacrum Atlanta dicit eſſe Maximus Tyrius Diſſ. XXXVIII. p. 385; ac unde illuſtratur de eodem Atlante agens Æſchylus, apud quem ſitus ille traditur Prom. v. 348. πρὸς Ἑσπέρους τόπους, nempe pro Ἑσπερίους, aut, uti legendum mallem, πρὸς Ἕσπερον aut Ἑσπέρους τόπους, ad *Occidentalia loca.* Sicuti nempe de Saturni regno ait Diodorus l. V. p 354. imperaſſe eum maxime τῶν πρὸς Ἑσπέραν τόπων, *Occidentalibus regionibus.* Hinc Creuſa apud Euripidem, ubi ſe orbam liberis ſeu ἄτεκνον manſuram ex Apollinis Oraculo colligit, ut continuo ultra Græciam volare poſſit, ἀστέρας Ἑσπερίους, *ſtellas ad Heſperias*, Jon. v. 798. h.e. ad ultimi Occidentis fines. Unde etiam apud Apollonium Rh. l. IV v. 1629. Heſperus ἀστὴρ αὔλιος, *ſtella veſpertina*, ſeu *oriens*, juxta Græcos ibi Criticos, *Heſperus*; quum jam in ſtabulis aut forte ſub dio quieſcunt pecora. Italia vero, quamquam *Heſperia* a Marone itidem dicatur, non tamen ut hic de Gallis, *ultima*; & quod de Hiſpania proprie dici, adducto eam in rem Horatii loco, obſervat Servius ad Æn. l. I. v. 530. Ἐσχατόωντος vero pro ἐσχατόωντος hic legendum, bene jam monuit H. Stephanus.

V. 176. καί ῥα βουκολέονται] Imitationem hujus loci Virgilianam opportune jam adtigit Anna eruditiſſima, quæ fugit hactenus ejuſdem Maronis Enarratores; ac prout a Lucretio jam ante dictum lib. I. v. 232. *unde æther ſidera paſcit.* Imperite vero, aut ut mollius dicam, inconſiderate Interpres hæc reddit, *ſtellis, quum plurima in aere errant*, & Vulcanius itidem, *oberrant*, ubi agitur de innumerabili Gallorum, qui Græciam invaſerant, numero, eoque inde cum nivibus, aut ſtellis, neque

que iis proinde *errantibus*, quæ oppido perpaucæ, ſed quæ vulgo *ἀπλανεῖς non errantes*, ſive, ut de iis Achilles Statius Prolegom. ad Aratum p. 87, *ἐμπεπηγότες τῷ οὐρανῷ ἀπλανεῖς λέγονται, fixa in cœlo non errantes dicuntur*, comparato. Non debuerat hoc intactum præteriri.

V. 177. *Δελφίδος ἄκρῃ*] Nempe pro *Δελφὶς ἄκρα*, *Arx Delphica* ſeu *Delphorum*, ſicut *Δελφὶς πόλις*, de *Delphis* apud Pauſaniam l. x. p. 624. & apud Euripidem in Oreſte v. 1095.

Τὴν Δελφίδ᾽ ἐλθὼν, Φωκέων ἀκρόπτολιν,

Veniens in Delphicam terram, Phocenſium arcem;

aut ſicuti *Δελφὶς πέτρα*, *Delphis* ſeu *Delphica rupes*, eadem vocatur apud Sophoclem Oedip. Tyr. v. 472. & Euripidem Andromac. v. 398. Ipſa nempe urbs & ædes Delphica *in monte Parnaſſo in rupe undique impendente* dicitur apud Juſtinum l. xxiv. c. vi. ſita, & dicta jam ante a Strabone l. ix. p. 418. *κατὰ κορυφὴν ἔχον τὸ μαντεῖον καὶ τὴν πόλιν, locus ſaxoſus, in cujus vertice urbs & fanum.* Vera proinde *Δελφὶς ἄκρα*, ſeu ob metrum *Δελφίδος ἄκρῃ*, de iiſdem *Delphis* hic dicitur. *Δελφίδες* alioquin de *Delphorum puellis* vel *mulieribus* apud Euripidem in Jone aliquoties dictæ, ſicuti v. 44. 92. &c.

V. 178. *καὶ πεδία Κρισαῖα*] *Κρισαῖον πεδίον* ſeu *Criſſæus campus* dictus de loco Pythiorum, ſeu ubi agebantur ludi Pythici Delphico Apollini ſacri. Hinc Sophocles Electr. v. 733. *Ναυαγίων Κρισαῖον ἱππικῶν πέδον*, *Criſſæus campus equeſtribus naufragiis*, quod præceſſerat, *implebatur*, ſeu bigarum quadrigarumve ex Pythiis pro more decurrentium fragminibus, & ſimiliter Pindarus Pyth. Od. V. p. 272.

Κρισαῖον λόφον
Ἄμειψεν ἐν κοιλόπεδον,
Νάπος Θεοῦ,
Criſſæum ad collem
Pervenit, ad cavum campum,
Clivum Dei,

Unde etiam *ἐν Κρίσᾳ*, *apud Criſam*, de *Pythiis*, ſeu victorem in iiſdem exſtitiſſe Xenocratem, dixit idem Pindarus Iſthm. Od. ii. p. 447. Qua de re ait ille in eadem Oda p. 272. *Κρισαίοισιν ἐν πτυχαῖς*, de curuli nempe victoria, *Cryſæis in jugis*, ſeu Pythiis reportata. Quæ ſimiliter *Πυθῶνος ἐγγυάλοις*, *Pythonis* ſeu *Delphorum convallibus*, ut Pyth. Od. viii. p. 293; aut *ἀπὸ Κίῤῥας*, *a Cirrha* Pyth. Od. vii. p. 286; aut vero *ἐπ᾽ ὄφρυϊ Παρνασσίᾳ*, *in jugo Parnaſſio* Olymp. Od. xiii, p. 122, de eodem loco Pythiorum, ſeu *Pythiis* ipſis, dici apud Lyricum Vatem ſolent.

V. 179. *Ἀμφιπεριστένωνται*] Non adſentior H. Stephano, qui huic verbo *lamentorum* ſeu *gemituum* ſignificationem non ineſſe, ſed pro *circumarctari* hic ſumi exiſtimat; quod undique oppleta forent Gallorum copiis ea, quæ Poeta ibi commemorat, loca. A quo tamen jure hic recedit Vulcanius, dum ab eo retenta genuina illius verbi & huic loco maxime congrua ſignificatio, *circumquaque gemunt*, ſeu ut prior Interpres, *lamentis circumcirca fremunt* vel *perſtrepunt*. Quæ ſequentia etiam

 Calli-

Callimachi verba abunde adſtruunt; ubi continuo additur, quod illa Locrorum & Phocidos, ac in ea Delphorum oppida ſeu campi, vaſtari videant ac incendi ab iiſdem Gallis vicinos agros, immo Templo Delphico imminere jam illas barbarorum ac immanorum hoſtium phalangas.

V. 181. Ἀλλ' ἤδη περὶ κεῖνον] Non mirum hæc, quæ multis poſt ætatibus contigerant, de *Templo* nempe Apollinis Delphico a Gallis expilato, tanquam præſentia, hic ab ipſo Apolline nec dum nato, ſed uti mox ipſemet ſe indigitat verſ. 189. ἐόντι γαστέρι μαντιν, *qui, quamquam adhuc in utero, jam vates*, commemorari. Nota abunde haud diſſimilis ſacrorum in veteri Fœdere Vatum ratio, immo non futura ſolum ut præſentia, ſed ut præterita etiam ſæpenumero enarrandi, ſicuti Geneſ. XLIX. 9. Eſa. XLII. 6. & alibi. Hinc חוזים ſeu *videntes* itidem, nempe ὡς τὰ μέλλοντα προορῶντες, *tanquam futura prævidentes*, juxta Theodoritum in I. Reg. Qu. XLVII. appellati. Quamquam ad Vates id genus ſeu vaticinia, ἐγγαστρίμαντις velut hic Apollo, aut qui talem eum hic inducit Callimachus, referri utique non debeat; quod de re non futura, ſed quæ ejuſdem Callimachi, qui hæc ſcribit, ætate, & regnante eodem, ſub quo florebat hic vates, Philadelpho contigerat. Hinc etiam diſcrimen illud inter Prophetarum & Pythii hujus Apollinis, aut Jovis Dodonæi Oracula tangit Theodoritus Serm. X. p. 635. Tom. IV, quod Propheta Deo plenus futura longe ante, velut præſens cerneret, & tanto poſt ſpatio eventura prædiceret, Ὁ δὲ Δωδωναῖος καὶ ὁ Πύθιος, οὐδὲ τὰ μετὰ τρεῖς ἐσόμενα μῆνας, προειπεῖν ὡς ἔμελλεν ἔσεσθαι, ἀλλὰ τῇ δὲ κἀκεῖσε κλινομένους ἐξεδόθην τοὺς χρησμοὺς, *Dodonaeus vero & Pythius, ne ea quidem, quæ poſt tres menſes futura erant, eventura pronuntiarunt, ſed quæ huc illuc trahi poſſunt, Oracula reddiderunt*. Adde, quod ſicut Battiades Apollinem necdum natum inducit hiſce verſibus, Templi ſui Delphici a Gallis expilati caſum, multis ante ſeculis prævidentem; ita ejuſdem næniam, ſeu inde verſus aliquot, ex Oenomao & Porphyrio de Philoſophia ex Oraculis, refert memoratu modo Theodoritus Ἑλλην. Θεραπ. Serm. X. pag. 631. T. IV, quibus nempe inevitabili Parcarum decreto fulmine combuſtam eandem ædem Delphicam, & cui ſuppetias ferre non potuerit, deflet idem hic Apollo.

V. 183. Φάσγανα καὶ ζωστῆρας] De Gallis hiſce Μαχαιροφόροις ſeu *enſigeris*, & cur de hac Deorum armatura facta ſit jam ante ab hoc Poeta mentio, dictum ibidem ad v. 172. ἐφ' Ἕλλησι μάχαιραν Βαρβαρικὴν &c. Ζωστῆρες autem, qui de viris *armatis* dicti ſupra Hym. in Apollinem, v. 85, hic conſueta pro *balteis* appellatione adhibiti, non pro *cingulis* in genere, (pro utraque vocis hujus, quam tangit Servius ad Æn. V. v. 311. ſignificatione) ſed pro iis, quibus enſes adpenſi; & cum quibus hic etiam conjunguntur; quomodo Lycophron ait p. 195. καὶ φασγάνου ζωστῆρα, *enſis balteum*. Ad humerum autem poſitos antiquitus eoſdem *balteos*, unde pendebant enſes, cum aliunde conſtat, tum ex eo, quod de Jaſone dicit Apollonius l. III. v. 1281.

Καὶ

Καὶ ξίφος ἀμφ' ὤμοις γυμνὸς δέμας,
Et gladium circa humeros, corpore nudo,

nempe neque lorica aut ſcuto alioquin munito. Ita gladios equitum Romanorum magnos, latos, & ab humero pependiſſe tradit Arrianus in Tacticis p. 16. ult. ed. & præterea e monumentis antiquis adhuc obvium.

V. 184. Ἀσπίδας] Ἀσπὶς de Gallorum *ſcuto* hic dicta, quæ vulgo, ſicuti σάκος, de *rotundis* ſeu εὐκύκλοις, qua de re ſupra ad v. 147. veterum Græcorum *clypeis* dicebatur; ac unde ἀσπίδα πάντοσ' ἴσην, *clypeum undique æqualem* vocat Poeta Iliad. P. v. 43. Gallorum autem *ſcuta*, uti ea de re jam obiter ad v. 147. oblonga, θυρεοὶ proinde a Pauſania dicuntur; ubi ἀσπίδας Ἀργολικάς, *clypeos Argolicos*, non oblongos fuiſſe ait κατὰ τοὺς Κελτικοὺς θυρεούς, *juxta Celtarum ſcuta* l. VIII. p 534. & quæ alibi itidem vocat θυρεοὺς ἐπιχωρίους, *ſcuta gentilitia* horunmet Gallorum, qui Brenno duce in Græcia pugnarunt. Hinc Virgilius de iiſdem agens Gallis Æn. l. VIII. p. 662. *ſcutis protecti corpora longis*, & quomodo itidem ab Ovidio dicuntur, *ſcutaque longa* Faſt. l. VI. v. 136. Ut mittam alia Polybii, Strabonis, Livii quæ jam vidit Lipſius, ea de re loca. Etſi, ut hoc addam, notet Polybius lib. III. p. 118, iiſdem Gallorum ſcutis eorum corpora protegi non potuiſſe, ut non eadem, quo majora nempe erant, hoſtium jaculis paterent.

Ibid. Γαλάτῃσι] Haud alium exſtare hodie puto antiquiorem inter Græcos Scriptorem, qui ad nos pervenerit, ubi hujus nominis Γαλατῶν de *Gallis* occurrat mentio. Adducitur quidem ab Etymologici M. Auctore Timæus, qui eadem ferme ætate, qua Callimachus (ſub Ptolemæo enim Philadelpho adhuc floruit) Γαλατίας regionis in Aſia, tanquam a *Galato* Cyclopis e Galateæ ſcilicet filio denominatæ, meminerit. Vetuſtior certe Κελτῶν apud eoſdem Græcos notitia, quos memorat, uti paullo ante vidimus, ad v. 174. Hiſtoriæ apud Græcos, juxta Tullium parens, Herodotus; ut de Xenophonte & ſequutis eum Auctoribus ſileam. Quæ firmat etiam ac illuſtrat, id quod ea de re obſervat, & in quæ, ubi priora ſcripſeram, forte incido, Pauſanias l. I. p. 6. Ὀψὲ δέ ποτε αὐτοὺς καλεῖσθαι ΓΑΛΑΤΑΣ ἐξενίκησε· ΚΕΛΤΟΙ γὰρ κατά τε σφᾶς τὸ ἀρχαῖον, καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ὠνομάζοντο, *verum ut* GALLI (Γαλάται nempe apud Græcos) *appellarentur, nonniſi* SERO *uſus obtinuit.* CELTAS *enim ipſi ſe antiquitus, tum alii eos nominabant.* Nempe eo demum ævo, & quo floruit Callimachus, facta illa Gallorum in Græciam primum, & quidem circa Delphos, de qua hic agit Poeta, dein in Aſiam irruptio; ac ſequuta tandem multorum ex iis in ea, Aſiæ parte, quæ inde *Galatia* nomen deinceps obtinuit, habitatio. Unde poſtea promiſcue Κελτοὶ & ΓΑΛΑΤΑΙ, de his *Gallis* ſeu *Celtis*, qui longinquam hanc eas in oras expeditionem ſuſceperant, apud Græcos Scriptores, quod a noſtro Battiade etiam factum, qui Κελτὸν Ἄρηα, uti vidimus, de horum Γαλατῶν acie paullo ante dixerat, leguntur appellati.

Ibid. ἄφρονι φύλῳ] Haud aliter ac de *Galatis* horum Γαλατῶν poſteris, ait D. Paulus Epiſt. ad eoſdem c. III. v. 1, ὦ ἀνόητοι Γαλάται, ὦ ἀνόη-

amentes Galatæ. Quod partim e nativa veterum illorum Gallorum, quorum erant traduces hi *Galatæ* feritate ſeu ἀνοίᾳ, de qua paſſim Auctores; partim e ſoli, quod iidem inſederant, genio ac proprietate veluti adhæſit. Unde ad eum locum Hieronymus tradit, *Apoſtolum Galatas regionis ſuæ proprietate pulſaſſe.* Notum certe Paphlagonas, in quorum regionis parte conſediſſe eoſdem *Galatas* ſeu Gallo-Græcos conſtat, pro bardis ac ſtolidis a Græcis olim habitos. Unde Comici initio Equitum, de Cleone, quem Παφλαγόνα vocat, ſcomma, & quod inde ad Claudium Imperatorem Julianus in Cæſaribus feſtive, ut itidem vidimus, tranſtulit. Adde hic, quod de dementatis ſeu perculſis iiſdem, qui Delphos oppugnaverant, Gallis, tum terræ motu ac tonitruum fragore, tum terrore panico, ſequutaque inde ingenti eorum clade, obſervat in narratione harum rerum Pauſanias l. x. p. 652. & 654. Etſi eoſdem Galatas, non *barbaros* eſſe appellandos, ſed omnino Romanos, quod communis eis ſit cum illis vivendi ratio, dicat Themiſtius Orat. xvi. pag. 211. & alibi rurſus, eos acutos eſſe ac ſolertes ac iis, qui maxime ſunt Græci, ad capeſſendas diſciplinas dociliores, Orat. xxiii. p. 299.

V. 185. αἱ μὲν ἐμεὶ γέρας] Proſtratis nempe ad Delphos haud uno cladis genere, ac fugatis inde Gallis, relicta inter alia ſpolia eorum ſcuta, eaque in æde Delphica, in memoriam, ſeu quod hic a Poeta innuitur, in monumentum partæ divinitus, ac Apollinis potiſſimum auſpiciis, victoriæ adpenſa. Unde alibi nominatim de eadem Gallorum clade Pauſanias l. viii. p. 472. ἐνδηλότατα δὲ ὁ Γαλατῶν στρατὸς ἀπώλετο ἐν Δελφοῖς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐναργῶς ὑπὸ Δαιμόνων, *Nihil vero certius, quam Gallorum apud Delphos exercitum, ab Apolline, & a loci Geniis manifeſte deletum.* Cui conſona tradit Juſtinus, dum Delphos in aciem contra Gallos prodeuntes, ait *præſentiam* Dei (ſeu Apollinis) *& ipſi ſtatim ſenſere* l. xxiv. c. viii. Unde etiam a Cicerone de Divinat. l. i. c. xxxvii. mentio fit Oraculi eam in rem ab ipſo Apolline Delphico editi, & ipſo eventu continuo comprobati, quod contigiſſe Brenno dicitur, ejuſque Gallicis copiis, cum is fano Apollinis Delphici nefarium bellum intuliſſet: tum enim ferunt ex Oraculo effatam eſſe Pythiam,

Ego providebo rem iſtam, & albæ virgines.

Ex quo factum, ut & viderentur virgines ferre arma contra, & NIVE *Gallorum obrueretur exercitus;* qui alioquin Galli νιφάδεσσιν ἐοικότες, *nivibus ſimiles* dicuntur, ubi eorum paullo ante Callimachus meminit v. 175. Hinc in Scholiis etiam ad hunc Callimachi locum, grandine ab Apolline immiſſa deleti dicuntur apud Delphos iidem Galli. Hæc itaque tot ante ſeculis, & adhuc in matris utero prævidens ſcilicet Apollo, *ſuum præmium,* ἐμεὶ γέρας vocat hic ea Gallorum ſcuta, quæ poſt tantam eorum cladem in Æde ejus Delphica fuerunt eidem, ut DEBELLATORIS GENTIUM BARBARARUM, ſicuti in nummis inſcribitur Conſtantinus, continuo ſacrata Quod a Pyrrho etiam factum, devicto Antigono, & deletis mercenariis, qui in ejus exercitu militabant, Gallis, narrat alibi Pauſanias l. i. p. 23. indeque demum magnitu-

dinem

dinem victoriæ intellectam, ex ſuſpenſis nempe in Itoniæ Palladis æde, eorundem cæſorum Gallorum ſcutis cum hac inſcriptione, quæ a Plutarcho itidem in Pyrrho p. 400. refertur,

Τὰς θυρεὺς ὁ Μολοσσὸς Ἰτωνίδι δῶρον Ἀθήνῃ,
Πύῤῥος ἀπὸ θρασέων ἐκρέμασε Γαλατῶν,
Hæc ſcuta Moloſſus Rex Itonidi Minervæ donum,
Pyrrhus de audacibus ſuſpendit Gallis &c.

Quod de Macedonum quoque in eadem acie proſtratorum dicatis Pyrrho in Jovis Dodonæi fano clypeis ibidem refert. Clypei enim aut ſcuta hoſtibus erepta, vel ab iis in acie derelicta, tanquam inſignia maxime & conſpicua reportatæ victoriæ monumenta, haberi a Græcis, & conſecrari vulgo in Deorum fanis conſueverant: prout de clypeis devictorum Laconum a Cleone e Pylo relatis, jam alibi ex Ariſtophane vidimus. Quem morem alioquin, ut obiter hoc addam, arma e devictis hoſtibus, & quidem Græcis, in templis dedicandi; atque ita eadem a proprio uſu ad res ſacras transferendi, ni quidem Deus ipſe aliter edixerit, aperte redarguit Plato de Republ. lib. v. p. 469. edit. H. Steph.

Ibid: αἱ δ' ἐπὶ Νείλῳ] Ea quæ hic, ſequentibus verſibus, tanguntur, de Gallorum ad Delphos cæſorum reliquiis, ad *Nilum* ſeu in Ægyptum traductis, indeque eorum ibidem mortuorum ſcutis, præmii loco, Ptolemæo Philadelpho ceſſuris, cum iis utique non conſentiunt, quæ de ea Gallorum in Græciam expeditione, memorant alii Auctores, ſicuti Pauſanias, & de quo ſupra obiter ad verſ. 171, Juſtinus. Tradunt enim iidem, ille l. 1. p. 7. & l. x. p. 655; hic l. xxiv, *neminem ex tanto Gallorum exercitu, vel ad memoriam tantæ cladis* ad Delphos acceptæ, *ſuperfuiſſe*, aut juxta Pauſaniam, *ſalvum domum rediiſſe*; adduntque inſuper, ſicuti Juſtinus l. xxv. c. 1, Gallos ad tuendos fines a Brenno duce, cum in Græciam proficiſceretur, domi relictos, anno inſequenti, uti ea de re Pauſanias p. 655, & cui ſuffragantur Græcæ ad Euſebium Scaligeri collectiones ad Olymp. PKE. ſeu cxxv. p. 331, in Aſiam tranſmigraſſe. Adeo, ut iis Auctoribus, non eorundem Gallorum, qui Delphos invaſerant, pars iidem fuerint, qui in Aſiam trajecerint, aut poſtea in Ægyptum, ut hic dicitur, fuerint delati, ibique perierint. Verum, quis dubitat, quin coævo Scriptori, eique haud procul ab eodem Nilo, Alexandriæ ſcilicet agenti, noſtro nempe Battiadæ major ſit habenda hic fides; dum ex eodem Gallorum ad Delphos exercitu ſuperfuiſſe haud paucos aperte hic adſerit, quique in Ægyptum a Ptolemæo Philadelpho traducti, ibidem eo regnante ſint deleti. Ita vero hæc res plenius enarratur in Græcis ad hunc locum Scholiis, nempe ex iis, qui Delphos invaſerant, plurimos grandine ab Apolline immiſſa periiſſe; paucos vero, qui ſuperfuerant, ab Antigono quodam Ptolemæi Philadelphi amico, conductos, ut ſecum ſub mercede militarent; iis enim copiis indiguiſſe Ptolemæum. Ii autem Galli, quum uti paullo ante Delphis ab iis factum, Ptolemæi pecuniam voluiſſent diripere, idque Rex fuiſſet edoctus, eoſdem ab eo ad Nili oſtium Sebenyticum tranſla-

tos, ibique ejus juſſu ſubmerſos. Quæ aliter a dictis Auctoribus, ut Pauſania l. II. p. 23. & Juſtino l. XXV. c. I. &c. referuntur, ubi Antigoni quidem facta mentio, ſed Macedoniæ Regis, a quo conducta fuerit mercenaria Gallorum manus, non tamen ex eorum numero, qui duce Brenno Delphos invaſerant, quæque a Pyrrho cum reliquis Antigoni copiis fuerit profligata; nulla vero Ptolemæi Philadelphi, aut horum Gallorum, qui illi militarant facta mentione, quique poſtea in oſtio Nili Sebenytico, ob illud pecunias ejuſdem diripiendi conſilium fuerint illius juſſu ſubmerſi. Ut mittam Ptolemæi Cerauni Macedoniæ Regis antea ab iiſdem Gallis (qui poſtea Delphos profecti, ibique internecione ſunt deleti) capti in acie ac cæſi fatum, quale memorat idem Juſtinus l. XXIV. c. III. Ad quod proinde in earum rerum narratione inter hunc Callimachum, vetereſque ejus Enarratores, aut hoſce Auctores, Pauſaniam, Juſtinum, Plutarchum etiam, diſcrimen advertant deinceps, ſi lubet, accurati Hiſtoriarum aut Chronicorum conditores. Ut de Gregorio Syncello nunc ſileam, qui mire hæc turbat, dum Ptolemæum Ceraunum cum patre ejus Ptolemæo Lagi confundit; & hunc in acie contra Gallos, idque fulminis ictu, cæſum, eundemque, de quo hic narrat, Ptolemæi Philadelphi parentem exſtitiſſe ſtatuit, Chronograph. ed. Reg. p. 266. & 271. Quæ quam valde ſint ἀσύστατα, & cum nota Lagidarum hiſtoria, iiſque, quæ de eorum rebus ſunt aliunde prodita, adverſentur, dicere hic haud neceſſe.

V. 186. ἀποπνεύσαντας] Eadem voce alibi uſus erat Callimachus, illo nempe verſu, qui a priſcis Æſchyli Enarratoribus refertur, neque hactenus inter Battiadæ noſtri Fragmenta fuit relatus ad Chœph. v. 436. Καλλιμάχου, Τεθναίην, ἐπ' ἐκεῖνον ἀποπνεύσαντα πυθοίμην, *Callimachi* verſus, *Moriar, quando illum exſpirantem videam.*

V. 187. Βασιλῆος ἄεθλια πολλὰ καμόντος] Sicut Apollini, in præmium cæſorum ejus auſpiciis ad Delphos Gallorum, ſcuta iis erepta, ex parte ceſſiſſe modo dixerat; ita Ptolemæo Philadelpho, ob præſtitam ab eo, haud ſine multo labore aut diſcrimine, in delendis eorundem Gallorum reliquiis operam, ſcuta pariter de iiſdem proſtratis in Ægypto, præmii loco, obveniſſe, tradit nunc Callimachus. Sicut *commune* proinde, quod ſupra dixerat v. 171, ſuſcipiendum erat ab Apolline cum Philadelpho, contra illos Gallos certamen; ita iis debellatis ac deletis funditus, *commune* utrique *premium*, eorundem nempe Gallorum ſcuta, obtentum iri innuit Poeta. Ut proinde utrique ξυνὸς ἄεθλος, *commune certamen*, dicto ante verſu; ita etiam κοινὰ ἄεθλα, ſeu, ob metrum, ἄεθλια *communia premia* fore vaticinatur hic Apollo, petita ab elegantiſſimo cultiſſimoque Poeta, ex hac Apollinis cum Philadelpho contentione, Regi ſuo ac Euergetæ blande ac venuſte omnino, ut jam Deorum ſocio ac παρέδρῳ alterique præterea Μουσαγέτῃ, adſentandi occaſione.

V. 189. Ἀνέστης μέγα δή τι &c.] Quæ rurſus ad Philadelphi laudem mirifice faciunt, cujus nempe, ipſo id præſagiente Apolline, ſingulare & conſtans futurum, tota vita in colendo celebrandoque hoc Deo ſtudium,

dium, iſto & ſequenti adhuc verſu perhibetur. Quo nihil utique a Poeta aulico, ac in magni illius Regis clientela florente, ad ejuſdem commendationem luculentius dici aut opportunius potuit. Nota vero aliunde ac celebrata cum exquiſita quadam in hoc Philadelpho humaniorum diſciplinarum notitia, & de quo Plutarchus ait apud Athenæum l. XII, p. 536, eum omnium ſuo ſeculo Principum maxime venerabilem exſtitiſſe, *καὶ παιδείας εἴ τινα καὶ ἄλλον καὶ αὐτὸν ἐπιμεληθέντα*, *ac eruditionis, ſi quis alius, ſumme ſtudioſum*; tum inde ejuſdem in promovendis artibus ac ſcientiis, fovendiſque, quæ illas excolebant, ingeniis, propenſio ac liberalitas. Hinc præter immenſam illam Bibliothecam, ejus juſſu ac impenſis undique collectam, tributa eidem Regi, celebris illius Alexandrini Muſei, veri Muſarum Prytanei, juxta Athenæum l. V. p. 203, conſtitutio, & viri ſingulari Poeſeos laude excellentes, inter quos noſter Battiades, in florenti apud eum gratia poſiti. Quo nomine a Syracuſano Vate & Callimacho coævo commendari itidem meruit, qui nullum ait ſuaviter potuiſſe canere, Muſis proinde ac Apollini litare, in quem non Philadelphus dignum arte ſua præmium contulerit; ac unde viciſſim factum, quod, ut idem addit Idyll. XVII, v. 115,

> *Μυσάων δ' ὑποφῆται ἀείδοντι Πτολεμαῖον,*
> *Ἀντ' εὐεργεσίης,*
> *Muſarum vero interpretes cantu celebrant Ptolemæum,*
> *Propter beneficentiam.*

Ibid. *ἐσσέτι γαστέρι μάντιν*] Nihil hic mutandum, neque ſequens illud *ὕστερον* id ſuadet. Ptolemæus nempe eum, qui, quum adhuc eſſet in matris utero, jam erat vates, ſeu Apollinem, toto vitæ ſuæ tempore celebraturus dicitur. De hoc vero *ἐγγαστριμάντει* Apolline in Latonæ nempe utero, vidimus jam ante ad verſ. 181.

V. 191. *διειδομένη* &c. *πόντος ἀραιὴ*] Quæ vox hic in Scholiis redditur *φαινομένη*, idem proinde quod *Δῆλος* *conſpicua*, *manifeſta*, & de qua etiam Delo Inſula id hoc loco dicitur. Unde *nota* a primo interprete, & *conſpicua* a Vulcanio eadem vox *διειδομένη* hic redditur, & quo ſenſu vox *διειδέναι* a Cyrillo adhibetur adverſus Julianum l. I. p. 41. *διειδέναι καλῶς τε καὶ ἀπλανῶς*, *recte & certiſſime cognoſcere*. Verum non ſatis advertiſſe videntur viri docti, quod adhuc *ἄδηλος* ſeu obſcura, nec ſatis jam nota, nondum ſcilicet Latona ibi Apollinem enixa, habita fuerit & dicta eadem Inſula; uti ſupra etiam de ea dicitur v. 53. quod nato demum Apolline, *οὐκέτ' ἄδηλος ἐπέπλεες*, *non amplius obſcura innatares*. Neque proinde *Deli* nomen tum adhuc nacta. Unde aliquanto opportunior hic, quam adfert eruditiſſima Fabri filia, explicatio hujus vocis, quæ nempe *modo hic*, *modo illic cernitur*. Apud Heſychium quidem redditur *διειδεῖται*, *διϋλίζεται*, *percolatur*, *defæcatur*; ſicuti poſtrema hæc vox in Gloſſis Philoxeni vertitur, *διϋλίζω*, *defæco*, *ſacco*, *percolo*; & quomodo *διειδομένη* eadem Inſula hic vocaretur, quaſi quam in mari errantem hinc inde venti perflant ac veluti *percolant*. Sicuti nempe de eadem mox dicitur v. 194. *Ἔνθα Νότος, ἔνθ' Εὖρος*, *Hinc Auſter*,

Auſter, *illinc Eurus*, eam agitat ſcilicet, aut percolat quaſi, ſeu purget. Quo referri etiam poſſet, quod νῆσος ἀραιὰ, *levis* ſeu *anguſta Inſula* eadem hic vocetur; quæ nempe permeabilis eſſet, ſeu agitari undique opportuna. Quo ſenſu utique vox ἀραιὰ hic debet potius intelligi, ſicuti νῆας ἀραιὰς *naves agiles* dixit Heſiodus Ἐργ. v. 809. & quomodo nominatim ait Euſtathius Iliad. Σ. p. 1151. ἡ δὲ ἱστορία οἶδε καὶ τινὰς ΝΗΣΟΥΣ ἐπονομαζομένας ΑΡΑΙΑΣ; ſicuti nempe Inſula Delus hoc loco dicitur. Sicuti nempe Inſula Delus, eaque *in mari*, ut continuo additur, *errans*. De Attica cæteroquin dicit Dio Chryſoſt. Orat. VII. p. 87. εἶναί γε τὴν χώραν ἀραιὰν, καὶ τὸν ἀέρα κοῦφον, *eſſe enim regionem tenui ſolo, ac levem aerem*, prout una voce λεπτόγεως eadem Attica, poſt Thucydidem nempe pag. 2, a Galeno dicitur Προτρεπτ. cap. VII. aeris autem λεπτότητα eidem tribuit Ariſtides Serm. Sacr. VI. pag. 642. Euſtathius vero alibi obſervat ad Iliad. Π. p. 1012. eandem vocem ἁραιὰς, cum gravi nempe ſpiritu, aliud denotare, ſeu στερεὰς καὶ ἐπιμήκεις, *robuſtas ac prælongas*.

V. 193. ἀνθέρικος ὣς] Opportune hic ſupernatantem adhuc in mari Delum *albuco* comparat, quale in mari naſci ſubinde, ibique vivere juxta *palmam* & *ſcillam* tradit Theophraſtus Hiſt. Pl. l. I. c. VII, Τὰ δὲ καὶ τῶν ὁμολογουμένων χερσαίων πεφυκότα, ποτὲ ΕΝ ΤΗ ΘΑΛΑΤΤΗ βιοῦν, φοίνικα, σκίλλαν, ΑΝΘΕΡΙΚΟΝ, *ex iis autem, quæ extra omne dubium ſunt terreſtres, in mari natas nonnunquam vivere, Palmam, Scillam*, ALBUCUM. Idem vero alibi obſervat nempe Hiſt. Pl. l. IV. VII. in Mari Interno, exigua tantum quædam naſci, ac nihil fere ſuper hoc mare enatare. Illud vero de eadem planta ἀνθερίκῳ notat Hellanicus apud Athenæum l. XI. p. 462. καὶ ὅτι οἰκίας ἔχουσιν ΕΞ ΑΝΘΕΡΙΚΟΥ πεποιημένας μικρᾶς ὅσον σκιᾶς ἕνεκα, ἃς καὶ ΠΕΡΙΦΕΡΟΥΣΙΝ, ὅπη ἂν πορεύωνται, *quod mapalia habeant ex* ALBUCO *conſtructa, parvæ umbræ tantum captandæ gratia, quæ* CIRCUMFERANT *ſecum, quocunque ierint*. Ut proinde peculiare huic ἀνθερίκῳ illud fuerit, ut cum in mari, de quo hoc apud Callimachum loco, tum in terra etiam apud illos Nomadas hinc inde circumferretur. Explicatur vero ἀνθέρικος in Græcis ad hunc locum Scholiis, ὁ τοῦ ἀσφοδέλου καρπὸς, *aſphodeli fructus*, ſicuti etiam a Plinio l. XXI. c. XVII, a priſcis Theocriti Enarratoribus Idyll. I. v. 52, & ab Heſychio. A quibus rurſus abeunt veteres, quod adnotavit jam ad Theophraſtum Vir doctus, a quibus, ut Hippocrate, Theophraſto, Theocriti rurſus Enarratoribus Idyll. VII, de *caule aſphodeli*; a Nicandro vero ac Dioſcoride, de ejus *flore* ſumitur. Adde, quod tradit etiam Heſychius, herbam inſuper fuiſſe peculiarem, quæ eodem ἀνθερίκου ſeu ἀνθέρικος nomine vocaretur. Meretur autem doctiſſimus Gloſſographus, ut locum ejus integrum, quo ei lucem adhuc aliquam fœnererer, huc adducam, Ἀνθέρικες, τὰ τῶν σταχύων ἄκρα· καὶ αἱ ἀσφοδελοι· καὶ ὁ ἀσφοδέλου καρπός· καὶ βοτάνης εἶδος· καὶ τὰ ἐν τοῖς στάχυσι κέντρα, h. e. Ἀνθέρικες. *ſpicarum culmi munimenta etiam quædam; & aſphodeli fructus: & herbæ ſpecies; & in ariſtis aculei*. De *ſpica* quidem ea voce, juxta veteres ad eum Criticos, uſus Homerus Il. 20, v. 227.

Ἄκρα

Ἄκρον ἐπ' ΑΝΘΕΡΙΚΩΝ καρπὸν θέον, οὐδὲ κατέκλων,

Per ſummum ſpicarum fructum currebant, neque frangebant:

in brevibus autem Scholiis, νῦν τῶν ἐν τοῖς στάχυσι λεπτῶν ἀθέρων, *nunc in ſpicis tenues ariſta.* Quomodo etiam vocem ἀνθέρικος explicavit olim Neoptolemus, & quoutique nomine ſugillari non debuit, ſicuti a Græcis Theocriti Enarratoribus factum, Idyll. I. v. 52. ubi de voce ἀνθερίκων ajunt ὁ δὲ Νεοπτόλεμος γελοίως φησὶ τὸν ἀνθέρικα τοῦ στάχυος, *Neoptolemus autem ridicule cuſpidem ſpicæ dici credidit.* Alteram autem adhibitam ibi apud Heſychium hujus vocis gloſſam, αἱ προβολαὶ, & poſtremum ſimul τὰ ἐν τοῖς στάχυσι κέντρα, *in ſpicis aculeos*, egregie omnino illuſtrat eximius apud Chryſoſtomum locus. Exſtat ille Serm. XI. in Statuas p. 535. Tom. VI. ed. Savill. Καθάπερ γάρ εἰσι ΤΩΝ ΑΣΤΑΧΥΩΝ οἱ ΑΝΘΕΡΙΚΕΣ, ὥσπερ τινὰ δόρατα, ΠΡΟΒΕΒΛΗΜΕΝΟΙ τοὺς ὄρνιθας ἀποσοβοῦσιν, οὐκ ἐπιτρέποντες ἐγκαθίζεσθαι τῷ καρπῷ, καὶ διακλᾶν τὴν καλάμην ἀσθενεστέραν οὖσαν· οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν ὥσπερ τινὲς ΑΝΘΕΡΙΚΕΣ, καὶ δόρατα ΠΡΟΒΕΒΛΗΝΤΑΙ αἱ τῶν βλεφάρων τρίχες, *quemadmodum enim ſupra ſpicas* ACULEI (ἀνθέρικες apud Heſychium, ἐν τοῖς στάχυσι κέντρα) *tanquam haſtæ quædam ad tutamen protenſi* (Heſychius αἱ προβολαὶ) *aves abigunt, non ſinentes, ut illic inſideant fructui, & debilem ſtipulam confringant; ita etiam oculos quod attinet, tanquam quidam* ACULEI (ἀνθέρικες) *& haſtæ, ad tutamen protenduntur* (προβέβληνται) *ante eos palpebrarum pili.* Quibus equidem nihil a graviſſimo ſcriptore dici opportunius potuit ad ſuperiorem Heſychii, de variis vocis ἀνθερίκων gloſſis, locum capiendum melius & explanandum. Neque otioſa præterea in illis τοῦ χρυσορρήμονος verbis, quæ ibidem leguntur, ἀνθέρικες, ὥσπερ τινὰ δόρατα, & rurſus ὥσπερ τινὲς ἀνθέρικες καὶ δόρατα, *ſpicarum culmi ſeu aculei, quædam haſtæ*; quum ἀνθέρικος, ſeu *aſphodelum*, *haſtulam regiam* a forma nempe ſceptri Regii, quam præfert, vocavit Plinius, & inde Theophraſti Interpres Gaza p. 147. Haud aliter ac φάσγανον, ξίφος, & ξίφιον, *Enſis, Gladius, Pugio*, de aliis plantis olim dicta, ut apud Theophraſtum H. Pl. l. VII. c. XII. & alibi.

V. 197. Ἀστερίη φιλόμολπε] De hoc antiquo *Deli* nomine actum jam ſupra ad v. 37.

V. 198. περιηγέος] Quomodo ſupra Hym. in Apoll. v. 59. περιηγέος ἔγγυθι λίμνης, *rotundam prope paludem*, & præter adducta ibi a me Apollonii loca. περιηγέα πέτρον, *rotundum lapidem ſeu diſcum* dixit idem lib. III. v. 1364, qui nempe λίθος κυλιστήριος ab Ariſtarcho vocatur in Scholiis ineditis ad Homeri Iliad. Ψ. v. 826.

Ibid. Γεραίστιον ἵκετο φῦκος] De quo nempe *Geraſtio*, Eubœæ, ut hic in Scholiis etiam dicitur, ad Atticam nempe promontorio, opportune Plinius l. IV. c. XII. *& a promontorio* GERÆSTIO CIRCA DELUM *in orbem ſita, unde & nomen traxere Cyclades.* Neque minus opportune de eodem Euripides ait in Oreſte v. 994.

Λευκοκύμασι πρὸς Γεραιστίαις,

Juxta albicantes fluctus Geraſtios,

quod

quod nempe ſpumantes eſſent ad illud promontorium, iique *algam*, ut hic dicitur, ſecum ferentes fluctus. Φῦκος enim cum de *alga marina* in genere, ut hoc loco, dici notum, ſeu juxta Heſychium, τὸ προσβρασσόμενον ἀπὸ τῆς θαλάσσης τῇ γῇ, *quod a mari in terram eructatur*; tum nominatim de ejuſmodi *alga marina*, quæ in mari ad Cretam naſcebatur, & qua ad inficiendas rubro colore lanas, veſtes, ſicuti de ea Theophraſtus H. Pl. l. IV. c. VII. utebantur. Unde factum, ut traducta quoque eadem fuerit ad muliebria pigmenta, ac inde φῦκος, & a Latinis etiam Scriptoribus *fucus*, de quovis medicamine, quo inficitur mulierum facies, diceretur, nempe tam rubrei coloris, quam alterius etiam cujuſcunque. Ita Cyprianus de habitu Virgin. p. 94. *oculos circumducto nigrore fucare*, & illud Horatianum lib. V. od. XII. *ſtercore fucatus Crocodili.* Adeo, ut inde facile componi lis inter veteres ea de re ſcriptores poſſit, nec id debuerit Viris eruditis ac poſtremo Theophraſti Enarratori negotium faceſſere; dum nempe φῦκος ad ejuſmodi pigmenta aut tincturas adhibitum, alii e veteribus nativum quid; alii factitium demum, ut Galenus, Ætius &c. & quidem ceruſſa compoſitum videntur ſtatuere. Utrumque enim uſum obtinuit de pigmento muliebri adhibitum Græcorum φῦκος, & inde Latinorum *fucus*: ut nempe & de illo *fuco* proprie dicto ſumeretur, qui e φυκει ſeu *alga marina*, Cretica nempe ſeu tinctoria, parabatur; neque idem proinde foret cum eo, qui ex anchuſa aut ceruſſa aliove medicamine demum fiebat. Quæ ita diſtinguit Ariſtoteles Hiſt. Anim. l. VI. c. XII, ut dicat; cum purgatur Pontus, ſecundo mari ad Helleſpontum fluitare φῦκος, ſeu, ut alii illud vocant, ἄνθος φύκυ, *algam* ſeu *florem algæ*, ἀφ' ὗ, ut addit, τὸ φύκιον, *ex quo fucus*, quo nempe mulieres ſe illinunt. Quamquam & φύκιον de ipſa *alga*, ut hoc apud Callimachum loco φῦκος, é mari in littus ejecta, dicat Julianus Imp. Epiſtola XLVI. (in qua de avito ſuo prædio, haud procul ab eodem illo mari, de quo Ariſtoteles, ſeu Propontide ſita, agit) p. 199. ὐ φυκίοις ἐφιστὰς καὶ βρύοις, *non inter algas verſans & muſcum*; & φῦκος præterea de ipſo *fuco* itidem dicatur, qui ex *alga* ſeu *algæ* juxta Ariſtotelem *flore* parabatur. Hinc etiam tria illa in pigmento ejuſmodi muliebri alibi diſtinguit, & agnoſcit ipſe Galenus Προτρεπ. c. X. ubi de Phryne ait, θεασαμένη γυναῖκας ἐγχούσῃ τε καὶ ψιμμυθίῳ καὶ ΦΥΚΕΙ κεκαλλωπισμένας, *conſpicata mulieres anchuſa, & ceruſſa, & FUCO ornatas ſeu illitas.* Ita apud Lucianum Reviviſc. p. 396. ψιμμύθιον καὶ φῦκος, *ceruſſa & fucus.* Adde Anthol. l. II. c. IX. Ep. IX.

οὔποτε φῦκος,
Καὶ ψίμυθος τεύξει τὴν Ἑκάβην Ἑλένην.
nunquam fucus,
Et ceruſſa ex Hecuba facient Helenam.

Sic Tertullianus de cultu Femin. lib. I. c. II. *medicamenta ex fuco quibus lana* (nec opus ut ibi *genæ*, quod olim cenſui, pro *lanæ* reponatur) *colorantur*; & quo ſenſu ait etiam Horatius l. III. od. V. *Neque amiſſos colores, lana refert medicata fuco.* Quæ ut clara & perſpicua *de fuco*, aut

aut nativo quodam pigmento, & a *ceruſſa* quidem diverſo; ita illud haud minus certum, φῦκος inde ſæpius, ſicuti *fucum* & *fucare* apud Latinos ſcriptores, de quovis factitio pigmento aut tinctura, ſeu e ceruſſa, ſeu aliunde eadem fieret, eaque ſeu rubei aut punicei; uti jam ante innui, ſeu alterius etiam coloris uſurpari. Ita Lucianus in Amorib. p. 1058. edit. Salm. παρειὰς ἐρυθραίνουσιν ἐπιχρίστοις φύκεσιν, *genas illitis fucis ſeu pigmentis rubefaciunt*. Unde etiam de purpuræ colore ſeu tinctura adhibetur apud Catullum Epith. Thetid. v. 49.

Tincta tegit roſeo conchyli purpura fuco;

non ſolum quomodo de conchyliorum fuco ait Plinius, ubi agit de purpura l. IX. c. XXXVI. *ſed unde conchyliis pretia? queis virus grave in fuco*; verum pridem Æſchylus dixerat Agam. v. 969.

πορφύρας ἰσάργυρον
Κηκῖδα παγκαίνιστον, εἱμάτων βαφάς,
purpura argentum

Contra earum fucum (non *fuliginem*, quod agnovit poſtea in Notis idem eruditus Interpres) *ſemper recentem, veſtium tincturas.*

Adde quod nato circa Cretam *fuco*, eoque proinde nativo, infici veſtes dicat alibi Plinius l. XXVI. c. X. Ut mittam *fucum* de unguento etiam dictum, quo capilli perungebantur, ut apud Tibullum l. I. Eleg. IX. *Quid fuco ſplendente comas ornare?* & ſimiliter *fucata ephippia* apud Apulejum pro *tincta*, Metam. l. X. & alibi.

V. 199. Ἔστης δ' ἐν μεσσάτῃ] Ita Plinius l. IV. c. XII. & *Cycladum media* nempe Delos, quæ & ipſa *Cyclas* inde etiam dicta, ut a Sidonio Apollinari Præf. Paneg. Avit.

Quam neque Deliacis peperit Latona ſub antris
Fixura errantem CYCLADA *pignoribus.*

V. 200. Φῦκος ἅπαν κατέφλεξας· ἐπεὶ &c.] Hoc ob Deli ſterilitatem, ſeu informe ejus ſolum, ubi ne algæ quidem proveniunt, dictum putat ad hunc locum vir doctus. Verumne hæc eorum verborum mens ſit; obſtat addita continuo ratio, *omnis* illius *alga* a Delo *combuſta*; quod nempe igne flagraret circumquaque eadem Inſula, graves parturientis Latonæ dolores conſpicata, ἐπεὶ περιεκαίετο πυρὶ &c. In eo itaque poſita, ipſo teſte Callimacho, tota ejus rei ratio. Delus nempe inter antiqua ejus nomina, qualia *Aſteria*, de quo jam ante verſ. 37. 40. & 197. *Ortygia* &c. dicta etiam olim *Pyrpiles* aut *Pyrpoles*, *igne ibi primum reperto*, ut de hac Inſula agens tradit Plinius l. IV. §. XXII. ac inde Solinus cap. XI. *Pyrpole* etiam, ut bene ibi ὁ πάνυ, pro *Pyrpile*, *quoniam & ignitabula ibi, & ignis inventa ſunt*. Ad quam proinde veterem Deli appellationem ejuſque traditam originem, reperti primum in ea *ignis* & *ignitabuli* reſpexit omnino hoc loco Callimachus; dum omnem illam *algam* marinam e vicino *Geraſto*, Eubœæ promontorio, una cum *Aſteria* ſeu Delo eo advectam & ſimul *combuſtam*, continuo hic dicit, ἐπεὶ περιεκαίετο πυρὶ, *quandoquidem igne flagraret circumquaque*; cui nempe Πυρπίλη ut vidimus dictæ, ignitabuli ſeu fomitum eam in rem vicem

præſti-

præſtiterit tum alga illa marina. Quæ vera proinde & perſpicua eſt ratio hujus apud Callimachum loci, quam non adtigere, ut nec tot alia, hujus Battiadæ veteres aut recentiores Enarratores. Neque inde ad Plinium vel Solinum, (ad quos tamen, ubi de Delo *Pyrpole*, ac inde quidem, quod iis Auctoribus, *ignis & ignitabulum* in ea fuerint repertæ, lux aliqua redundabat) quidquam adnotarunt viri doctiſſimi. E quibus etiam modo dictis liquet, cum nihil deeſſe, ut putat H. Stephanus huic loco, tum fruſtra πυρὶ vocem ſuſpectam eidem fuiſſe, quod prima in ea ſyllaba vulgo corripi ſoleat. Quod poſtremum tamen non obſtitit, quin a πυρὸς deductæ voces πυραυγής, πυραιχμής &c. ſint apud Poetas Græcos ancipites; aut longæ etiam, ut πυρομιμής, ſicut in aliis diſſyllabis vocibus, πυρὸς pro *frumento*, τυρὸς, μύρον, &c. ac in triſyllabis γέφυρα, λάφυρα & ſimilibus illud ῦρ, quod in hiſce, ut tyrones norunt, producitur.

V. 201. Τλήμον' ὑπ' ὠδίνεσσι βαρυνομένην] Lucinam tamen ex Hyperboreis Delum veniſſe, quo parturienti huic Latonæ opem ferret; indeque ibi ſacris & Hymno ab Olene (de quo primo Hymnorum apud Græcos Auctore infra v. 305.) confecto, eandem Lucinam ſolemniter a Deliis cultam, immo e Delo nomen ejus ad alias gentes pervaſiſſe, tradit Pauſanias l. 1. p. 31, ac præterea l. IX. p. 581. A quibus vero, qui hic dicuntur, *partus doloribus*, ac citra proinde ullam hujuſce Lucinæ operam immunis extitiſſe dicitur eadem Latona, ubi Dianam (ut ante monitum verſ. 60.) parturit ſupra v. 24. Hym. in hanc Deam, ac, ut continuo addit, ἀλλ' ἀμογητὶ φίλων ἀπεθήκατο κόλπων, *ſed ſine labore e charo depoſuit gremio*. Unde liquet & ex iis inſuper, quæ de toto hoc Latonæ in Delo puerperio, natoque tantum ex eo Apolline, ſequuntur in hoc Hymno, iis acceſſiſſe Callimachum, qui alibi, puta in luco apud Epheſum Ortygia, neque gemello proinde in Delo partu, natam e Latona Dianam tradidere. Sed qua de re infra ad verſ. 255. plenius adhuc dicendi erit locus, & quod obiter jam ſupra innui ad v. 111, ubi alioquin errabunda Latona, Phthioticas Nymphas ſupplex compellat, quod Peneum fluvium exorent, ut liceat ei *Jovis liberos in ejus aqua parere*, τὰ Ζηνὸς ἐν ὕδατι τέκνα τεκέσθαι. De Philadelphi cæteroquin matre Berenice dixit itidem, ut hoc loco Callimachus de Latona Apollinem pariente, Theocritus Idyll. XVII. v. 61.

Ἀντιγόνας θυγάτηρ βεβαρημένα ὠδίνεσσι,

Filia Antigonæ gravata doloribus partus.

V. 203. τοῦτο μοι ῥέξον] Ῥέζειν nempe ex iis verbis, quæ Atticorum more cum duobus Accuſativis, ut hoc loco, conjuncta; ſicuti apud Æſchylum Perſ. v. 236. ἔρξας πολλὰ Μήδους κακά, *Medos multis adficiens malis*. Sic ut ſexcenta id genus maxime apud Tragicos & Comicos Atticos obvia hic mittam, τοῦτο μ' ἐργάσῃ apud Sophoclem Elect. v. 1310. ſicut hic τοῦτο μοι ῥέξον. Quod obvium etiam in verbo δρᾶσαι apud Ariſtophanem, Euripidem, alioſque.

V. 204. ἐφύλαξε] Scholia hic ἀντὶ τοῦ φυλάξω. Illud vero etiam frequens apud Poetas Atticos, ut pro Futuro, Præſens aut Præteritum

ſub-

ſubinde ab iis uſurpetur, ſicut δεῦ pro δεῦρο apud Æſchylum Sept. Theb. v. 1050, & Ariſtophanem in Pluto p. 7, ac alibi; κέκλημαι pro κεκλήσομαι, apud Euripid. Hecub. v. 480; immo qualia etiam ſacris in veteri Fœdere vatibus, & qua de re jam ſupra, conſueta. Sic Futurum viciſſim pro Præſenti aut Præterito apud eoſdem Scriptores obvium, ut εὑρήσεις, pro εὕρηκας, Sophocles Oedip. Tyr. v. 449. Quæ obiter in tyronum gratiam, ac ut ad haſce minutias in veterum Poetarum lectione oculos etiam ſubinde advertant, indicare ſatis eſt.

V. 205. ἄλης ἀπεπαύσατο] Imitatione Homerica, ὅτι μ' ἔπαυσας ἄλης, *quod me ceſſare feciſti ab errore* ſeu *erratione* Odyſſ. O. v. 341. & qua voce præter Homerum, quem unum ejus indicem adducunt Theſauri, ac Callimachum inſuper hoc loco, uſus inſuper Nicander Alex. p. 135. ἄλην ἑτεροειδέα, h. e. juxta veterem ejus Enarratorem, πλάνην ἀλλοειδῆ, *errorem alterius generis*.

V. 206. Ἰνωποῖο παρὰ ῥόον] De hoc *Inopo* Deli fluvio ſeu rivulo ſuperius actum jam ad v. 171. ſuperioris Hym. in Dianam, & cur *Ægyptius* ibidem a Poeta, ſeu qui cum Nilo pariter creſceret, ac ab eo etiam per occultos meatus, ortum duceret, ſit appellatus. Quod jam viderunt alii, & aperte hic & ſequentibus duobus verſibus, a Battiade noſtro declaratur. Haud aliter nempe ac *Gehon*, unus e quatuor Paradiſi fluviis, pro Nilo a Joſepho multiſque ex antiquis Eccleſiæ Doctoribus habitus, indeque ſubter longum marium ac terrarum tractum in Ægyptum deferri creditus.

V. 207. ὅτε πλήθοντι ῥεέθρῳ Νεῖλος &c.] Adde de Mygdonio in Meſopotamia fluvio, & ad quem ſita, quæ & *Antiochia Mygdoniæ* inde juxta eundem, ab indigenis autem *Neſibis* dicta, tradit Julianus Orat. 1. pag. 49. ἐπίρρει δὲ Μυγδόνιος πελαγίζων τὸ περὶ τῷ τείχει χωρίον, καθάπερ Ο ΝΕΙΛΟΣ, φησὶ, τὴν Αἴγυπτον, *tum autem Mygdonius fluvius inundans adjacentem mœnibus campum, quemadmodum* NILUS, *ut ajunt, in Ægyptum infunditur.* Ut vero *Deli*, quod ſupra vidimus ad v. 63, ita etiam *Inopi* hujus in eadem Inſula nomen, e Phœnicum lingua arceſſit itidem ὁ πάνυ Bochartus de Colon. Phœn. lib. 1, cap. XIV. nempe ut *Inopus* ſit dictus, quaſi עין אוב *A in Ob* hoc eſt *fons Pythonis.* Non jam de hiſce Nili incrementis, unde nempe eadem proveniunt ſeu ubi ille e præruptis, quod hic additur, Æthiopiæ locis labitur, agendi anxie, quod a veteribus & recentioribus etiam ſuperiori & hoc adhuc ſeculo ſubinde factum, nunc eſt amplius locus. Res eſt enim hodie accurata eruditorum, ſeu eorum, qui Æthiopiam intimius hoc ævo perluſtrarunt, indagine, tandem certius explorata; e pluviis nempe in Æthiopia æſtivis, non autem e ſolutis, quod aliis etiam & antiquis & recentioribus viſum fuerat, in eadem regione nivibus, ea Nili incrementa, ac ſolitam inde per Ægyptum exundationem emanare. Qua de re equidem præter alios videri poſſunt, vir magnus Iſ. Voſſius de Nilo cap. XIII. & noviſſime vir multiplici eruditione, Æthiopicarum autem rerum feliciſſimus indagator ac interpres, Jobus Ludolfi Hiſt. Æthiop. l. 1. c. VIII, & commentario in eandem p. 126. &c. Sicuti autem e ve-

teribus Agatharchides, Nearchus apud Strabonem, Poſidonius eundem & Cleomedem, Strabo ipſe adhuc alibi, Plinius, aliiqu jam aperte tradiderant; immo ipſi Ægyptii Sacerdotes, ut id retu Eudoxum memorat Auctor Hiſtoriæ Philoſophicæ, quæ inter Ga opera legitur lib. 1. c. XXIII. περὶ ἀναβάσεως τοῦ Νείλου, *de Nili in mento:* ita accedit his etiam Erathoſtenes Cyrenæus, vir ſuo ævo in om ſcientiarum genere ſummus, in cujus opuſculis Oxonii poſt Aratum f liciter vulgatis legitur de *Nili Fontibus*, ſeu Νείλου πηγαῖς, Fragmen tum, ubi inter alia de eo dicitur, τὴν δὲ πλήρωσιν αὐτοῦ τοὺς θερινοὺς ὄμ-βρους παρασκευάζειν, *inundationem vero ab æſtivis imbribus fieri.* Quod proinde haud fugere potuit hunc Cyrenæum vatem, non ſolum quod ci Alexandriæ operam dediſſe dicatur Erathoſtenes in hujus vita Græce cum ejus opuſculis edita; aut quod inter alios ingenii fœtus Αἴτια, ubi in rerum cauſſas & origenes inquirebat, elucubraverit; ſed præterea, qui in Ægypto, & quidem ſub eo Rege ſeu Philadelpho floruit, a quo exploratores ad eandem rem de Nili incrementis accuratius inveſtigandam miſſi, id ipſum ab æſtivis Æthiopiæ imbribus proficiſci retulerant, teſte Strabone l. XVII. p. 789. Quod forte innuere hic voluit Battiades, dum Nilum augeri ait, ubi ille *e præruptis Æthiopiæ locis labitur*, ἀπὸ κρημνοῖο κατέρχεται Αἰθιοπῆος. Quamquam non id nominatim hic tangat, an e ſolutis in Æthiopia nivibus, an vero ex æſtivis imbribus id fieret. E liquefactis certe in Æthiopia nivibus, augeri Nilum tradiderat pridem Æſchylus iis verſibus, qui in veteris Anonymi ſcripto de Nili incremento, & ab H. Stephano primum, dein inter Herodoti appendices a G. Jungermanno edito leguntur, & quorum jam facta eſt a viris magnis ad Solinum ac ad Melam mentio, ubi inter alia dicitur,

> Αἰθιόπιδος γῆς, ἔνθα Νεῖλος ἑπτάρους,
> Γαῖαν κυλίνδων ῥευμάτων ἐπομβρίαις,
> *Æthiopica terra, ubi Nilus ſeptemfluus,*
> *Terram oblimat aquarum exundatione,*

& ubi ſubduntur ii verſus, qui ſolutis id tribuunt nivibus; quod Æſchyli exemplo ab Euripide deinceps factum, cujuſque ea de re verſus cum ex Archelao, deperdito dramate, tum ex Helenæ initio ibidem, & ab Ariſtide præterea in Ægypt. p. 559. T. III. adducuntur. Quam in rem videri etiam poteſt dicto jam ante loco Hiſtor. Philoſ. quæ Galeno vulgo tribuitur Ἀναβάσεως τοῦ Νείλου, ubi inter alia a liquefactis in Æthiopia nivibus, Anaxagoras; a nivibus vero ſolutis in partubus Septentrionalibus, Democritus illam Nili exundationem arceſſunt. Ut hic mittam, Nilum ab Æſchylo alibi, nempe in Prometheo ſoluto, cujuſque ea de re locum inde adfert Strabo lib. 1. pag. 35, vocari, λίμνην παντοτρόφον Αἰθιόπων, *lacum Æthiopum omnibus alimenta ferentium.*

V. 209 λύσατο δὲ ζώνην] Quod nempe tam in primo partu, quam in virginitatis diminutione apud veteres factum, unde Alcimeda Jaſonis mater ait apud Apollonium l. 1. v. 287.

ᾧ ἐπὶ μούνῳ

Μίτρην πρῶτον ἔλυσα καὶ ὕςατον,

cujus unius cauſſa

Mitram ſeu *zonam primo ultimoque ſolvi.*

& ubi veteres Critici, ΛΥΟΥΣΙ γὰρ τὰς ΖΩΝΑΣ, αἱ πρώτως τίκτουσαι, καὶ ἀνατιθέασιν Ἀρτέμιδι. ὅθεν καὶ ΛΥΣΙΖΩΝΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ ἱερὸν ἐν Ἀθήναις, SOLVUNT *enim* ZONAS, *quæ primum pariunt, quas Dianæ conſecrant; unde Athenis* ZONAM SOLVENTIS *Dianæ fanum.* Quæ proinde apud Theocritum etiam dicitur Εἰλείθυια λυσίζωνος Idyll. XVII. v. 60.

Ἔνθα καὶ Εἰλείθυιαν ἐβώσατο ΛΥΣΙΖΩΝΟΝ,

Ibi enim Lucinam invocavit ZONAM SOLVENTEM.

Quamquam Latona non in Delo, ut hic dicitur, ſed in Atticæ Iſthmo, qui inde etiam Ζωςὴρ appellatus fuerit, *Zonam ſolviſſe* dicatur apud Stephanum; & quod ab Hyperide in Deliaca traditum, adlatis ejus ea de re verbis, tradunt veteres Hermogenis Enarratores, ut ad Stephanum erudite jam obſervavit doctiſſimus Holſtenius. Ipſum autem eorundem Græcorum Interpretum, quod haud adeo in multorum manibus verſentur iidem Commentarii, & eadem, quæ hactenus Callimachus de Latonæ ante partum erroribus obiter tangunt, locum adſcribere non pigebit, qui exſtat p. 389. ubi hæc ab Hyperide in dicta Deliaca dicuntur, βουλόμενος γὰρ ἐκεῖνος ἐξ ἀρχαίου δεῖξαι τοῖς Ἀθηναίοις τὰ ἐν Δήλῳ ἱερὰ προσήκοντα, πολλῷ κέχρηται τῷ μύθῳ, λέγων· οὕτω λέγεται γὰρ ΤΗΝ ΛΗΤΩ κύουσαν τοὺς παῖδας ἐκ Διὸς, ἐλαύνεσθαι ὑπὸ τῆς Ἥρας κατὰ τὴν γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν· ἤδη δὲ αὐτὴν βαρυνομένην, καὶ ἀπορῦσαν, εἰς τὴν γῆν ἐλθεῖν τὴν ἡμετέραν, καὶ ΛΥΣΑΙ ΤΗΝ ΖΩΝΗΝ ἐν τῷ τόπῳ, ὃς νῦν ΖΩΣΤΗΡ καλεῖται, *quum vellet enim ille* (Hyperides in Deliaca) *Athenienſibus probare, ex antiquo ſacra iis in Delo competere, multa utitur fabula, hoc nempe proferens; dicitur enim Latona Jovis liberos in utero ferens, a Junone mari ac terra agitata, jamque partus doloribus preſſa, & incerta, ubi pareret, in terram noſtram veniſſe,* ZONAMQUE SOLVISSE *in loco, qui nunc* ZOSTER *appellatur.* Quam rem ita enarrat, & quod miror a viris eruditis ad Stephanum haud obſervatum, Pauſanias l. 1. p. 59. ubi in eodem Atticæ loco ad mare, *Zoſtere* dicto, Minervæ Apollinis Dianæ ac Latonæ fana dicit exſtitiſſe, additque, τεκεῖν μὲν οὖν ΛΗΤΩ τοὺς παῖδας ἐνταῦθα οὔ φασι, ΛΥΣΑΣΘΑΙ δὲ τὸν ΖΩΣΤΗΡΑ, ὡς τεξομένην, καὶ τῷ χωρίῳ διὰ τοῦτο γενέσθαι τὸ ὄνομα, LATONAM *quidem liberos hic negant* PEPERISSE, ſed tantummodo ZONAM SOLVISSE, *veluti parituram, indeque loco nomen inditum.* Adde Ariſtidem in Panathenaica pag. 169. Λητώ τε γὰρ &c. λυσαμένη τὴν ζώνην ἐν Ζωςῆρι τῆς Ἀττικῆς, *Latona namque zona in Zoſtere Attica ſoluta*, unde, ut addit, nomen loco datum; eademque, duce Minerva Provida, ab extrema Attica ad inſulas progreſſa, in Delum devenit, ubi Dianam cum Apolline, patrio Athenarum numine, ſit enixa. Unde etiam Menander Rhetor, auctor parum tritus, ait Περ. Ἐπιδεικτ. pag. 597, dari Hymnos Μυθικοὺς ἢ Γενεαλογικοὺς, & quorum hoc inter alia addit exemplum, ὅτι ἐν Ζωςῆρι τὴν ζώνην ἐλύσατο Λητώ,

 quod

quod in Zoſtere, dicto Atticæ loco, *zonam ſolverit Latona.* Quamquam Latonam ibidem, ſoluta prius zona in lacu totam, quod poſt partum fieri demum ſeu πρὸς τὰ λουτρὰ τὰ καθάρσια, ſupra jam vidimus, tradit dicto ante loco Stephanus.

V. 210. Φοίνικος ποτὶ πρέμνον] Nempe juxta morem parturientium proxima quæque arripiendi, & quam hoc Latonæ exemplo adſerunt eruditi Apollonii Enarratores, ubi Anchiala Idæos Dactylos, tellurem prius in Antro Dictæo utraque manu adprehendens, enixa dicitur l. I. v. 1131. & ad quem locum hæc notant Critici, ἔθος ἐστὶ ταῖς κυούσαις τῶν παρακειμένων λαμβάνεσθαι, καὶ ἀποκουφίζειν ἑαυτὰς τῶν ἀλγηδόνων, ὡς καὶ ΛΗΤΩ ἐλάβετο ΤΟΥ ΦΟΙΝΙΚΟΣ, *mos eſt parientibus proxima quæque arripere, & ita levare ſe ipſas a doloribus partus, ſicuti etiam* LATONA *adprehendit* PALMAM. Unde etiam de adprehenſa ab hac Latona, ubi Apollinem pareret, palma dixit Theognis eo verſu, quem jam huc adtulit Anna eruditiſſima. Φοίνικος ῥαδινῆς χερσὶν ἐφαψαμένη. *Palmam teneris manibus adprehendens.* Adeo ut *palmæ truncus*, in quem ſe reclinaſſe hic parturiens Diana dicitur, earum ſtellarum, quæ δίφροι λοχεῖαιοι, *ſellæ obſtetricariæ* dicebantur, vicem hic præſtiterit, & de quibus Artemidorus ait l. v. §. LXXIV. δίφρους ὁρᾶν λοχείους, οἷς πρὸς τὸ ἀποτικτεῖν χρῶνται αἱ γυναῖκες, *ſellas videre obſtetricarias, quibus mulieres in puerperio utuntur.* Unde etiam de eadem *palma Deliaca* ſicuti Δήλιος φοῖνιξ, eadem ante dicta v. 4. Hym. in Apoll. præter Homeri, & qui in Scholiis hic adducuntur ea de re verſus, ad quam nempe enixa dicitur Latona, Euripides ſimiliter in Jone v. 920.

Φοίνικα παρ' ἁβροκόμαν,
Ἔνθα λοχεύματα σεμν' ἐλοχεύσατο
Λατώ δίοισί σε καρποῖς,
Juxta palmam molli coma præditam,
Ubi partu venerando peperit te
Latona divinis manibus tenens;

& quam Deliacam ſimiliter φοίνικα ἁβροκόμαν, *palmam egregie comatam*; vocat idem Tragicus Iphig. Taur. v. 1099. Cui etiam *palmæ* in Delo, & in hoc Latonæ partu, *lauream* ac *oleam* comites addit iiſdem locis, & alibi adhuc Euripides, nempe Hecub. v. 458. &c. & quarum itidem ramis decoratum Latonæ puerperium tradit. Dicta autem ibidem πρωτόγονος φοῖνιξ, *primitiva palma*, quaſi nempe primum ibi in Delo nata fuerit, & cujus juxta oleam Athenis, oleaſtrum Olympiæ, Delphicam platanum, &c. a fabularum auctoribus vetuſtatem jactari obſervat Theophraſtus Hiſt. Pl. l. IV. c. XIV. Quamquam hæc aliter enarrat Plutarchus in Pelopida p. 286, ubi in hoc Latonæ partu φοίνικα, non de *palma*, ſed de *fonte* ita dicto explicat: nempe in Arcadia Apollinis Tegyræi, de quo ſupra, fanum exſtitiſſe; vicinum vero eidem montem Delum; retro autem fanum, duos fontes ſcaturiiſſe; ὧν τὸ μὲν (ut addit, nempe νᾶμα) ΦΟΙΝΙΚΑ, τὸ δὲ Ἔλαιαν, ἄχρι νῦν ὀνομάζομεν, οὐ φυτῶν μεταξὺ δυοῖν, ἀλλὰ ῥεέθρων, ΤΗΣ ΘΕΟΥ λοχευθείσης, *quorum unum* PALMAM, *oleam alterum etiam nunc vocamus; ut non*

inter

inter arbores duas, ſed duo fluenta videatur peperiſſe LATONA. Palmæ tamen in Delo meminit alibi idem Plutarchus in Nicia p. 525; ſed quæ vento eliſa in excelſam Naxiorum ſtatuam prociderit, eamque dejecerit. Ut mittam palmam *ſoli ſacram* olim habitam, & *ſenii expertem*, ut id a Juliano Imp. dicitur Orat. v. p. 330. ὡς ἱερὸν Ἡλίου τὸ φυτὸν, ἀγήρων τε ὄν, ac inde in Apollinis Natalibus, qui vulgo idem cum ſole, cujuſque *æterna juventa*, opportune illi locum tribui.

V. 212. ἀλυσθμαίνουσα] Apud Heſychium, juxta ſeriem litterarum legitur, ἀλυδμαίνειν, ἀλύειν, ἀπορεῖν, ἀπὸ τοῦ λύσιν μὴ εὑρίσκειν, h. e. *valde dolere, perplexum eſſe, ab eo quod notat liberationem*, ſeu *exitum non reperire*, quod hoc loco apprime convenit. Apud Nicandrum vero non ἀλυσθμαίνειν ſed ἀλυσθαίνειν, una dempta littera, legitur Alex. p. 139. *imbecillem, infirmum eſſe*, nempe

Ἄλλοτ' ἀλυσθαίνοντι πεθεν γάλα πῖον ἀρήξει,

Quandoque viribus deſtituto epotum capella lac pingue opitulabitur.

Unde emendandus Heſychius, ἀλυσθαίνει (non ἀλυσθενεῖ) ἀσθενεῖ, ἀνιᾶται, niſi Dorum cenſeatur ἀλυσθαίνειν, pro ἀλυσθενεῖν, quibus haud inſolitum nempe ει in αι commutare, ut in φθαίρω, κλαίω, & ſimilibus quæ obſervant ſubinde veteris Helleniſmi promicondi. Adeo, ut quum hic duæ voces ἀλυδμαίνειν & ἀλυσθαίνειν veterum Auctorum & Criticorum auctoritate nitantur, & qualem præterea hic loci ratio requirit ſenſum conſtituant, aliquanto ſecurius videretur alterutram hic admittere, præ altera illa ἀλυσθμαίνειν, quæ haud alibi, quod hic ſciam, hactenus legitur. Quamquam ne quid hic prætercam, eandem hic veterum ad hunc locum Scholia tueri videantur, quæ illam vocem ἀλυσθμαίνουσα agnoſcunt & explicant, per πνευστιῶσα, ἀσθμαίνουσα, *difficulter reſpirans, ægre ſpiritum trahens*, & quod præterea mox de eadem Latona dicitur verſ. 217. Εἶπε δ' ἔτ' ἀσθμαίνουσα, *dixitque adhuc anhelans.*

V. 214. Γείνεο, γείνεο κοῦρε] Sic Philadelphi mater Berenice, ſed jam enixa Philadelphum continuo ad eundem ait apud Theocritum Idyll. xvii. v. 66, Ὄλβιε κοῦρε, γένοιο, *Naſcere, beate puer.*

Ibid. ἤπιος ἔξιθι κόλπου] Haud ſemel jam uſus Callimachus voce κόλπου de *utero parturientium*, & ſupra quidem v. 25. Hym. in Dianam, de hac Latona eandem pariente, quod monuit hic Anna eruditiſſima, φίλων ἀπεθήκατο κόλπων, idque, ut hoc addam, non Poetico ſolum more, ut *ſinum* ſeu *gremium* pro *utero* ſumeret, ſed ad normam etiam veterum Medicorum. Ut vel liquet e Galeno, qui τῶν ὑστερῶν, aut τῆς μήτρας κόλπους, *matricis ſinus* peculiari etiam capite deſcribit de Uſu partium l. xiv. c. iv. Minus vero uſitatum, quod ab Alcmena de Hercule, quem in utero tulerat, dicitur apud Moſchum Idyll. iv. v. 85. ὡῦ ὑπὸ ἥπατ' ἔχουσα, *quem ſub hepate meo habebam* pro ἐν γαστέρι. Ἤπιος autem ut e Matris *utero prodeat* Apollo hic dicitur, haud aliter ac Deos precatur apud Sophoclem Philoctetes in cognomine dramate v. 735.

Σωτῆρας αὐτοὺς ΗΠΙΟΥΣ *θ' ἡμῖν μολεῖν,*

Ut ipſi ad nos veniant ſervatores ac MITES ſeu *propitii*;

Immo prout hujus Apollinis filius Æſculapius, proprio quodam jure Ἤπιος, ut e Lycophrone p. 164. ac Iſaacio ibidem liquet, primum dictus. Unde nova lux Papinio de eodem Æſculapio dicenti Sylv. l. III. c. IV. *Salutifero* MITIS *Deus incubat angui*; *mitis* nempe prout ille ἤπιος olim appellatus, ac Ηπιόδωρος in Orphicis idem dictus pag. 164. ult. ed. ac ſicuti de ejuſdem Dei prole, ejuſdemque medendi artis perito dixit Homerus, ΗΠΙΑ *φάρμακα πάσσειν*, *ſalubria medicamenta inſpergere*; aut ſicut Prometheus de ſe, ut primo artis illius inventore, ait apud Æſchylum v. 481. Ἔδειξα κράσεις ΗΠΙΩΝ *ἀκεσμάτων*, *oſtendi mixturas* ſeu *compoſitiones ſalubrium medicamentorum*. Ut proinde eodem ſeu potiori adhuc jure futurus hic Apollo Ἰητρὸς, eoque etiam nomine in ſolemni illo apud Hippocratem jurejurando, primo ante Æſculapium, Salutem &c. loco adjuratus, ſive, ut de eo in Philonis Legat. ad Cajum p. 1006. *σωτηρίων φαρμάκων εὑρετὴς πρὸς ὑγείαν ἀνθρώπων*, *ſalubrium medicamentorum repertor ad hominum ſalutem*, ἤπιος itidem, ſeu, ut *propitius* ac *ſalutaris* in lucem prodeat, hic a matre Latona dicitur.

V. 215. Νύμφα Διὸς] Jonice nempe hic η mutato in α breve, Homeri in eadem voce eodemque caſu exemplo, Iliad. Γ. v. 130. Δεῦρ' ἴθι Νύμφα φίλη. Contrario autem Dorum more paſſim apud Theocritum obvio, ut Idyll. II. v. 14. *χαῖρ' Ἑκάτα δασπλῆτι*, & Idyll. XI. v. 19. *Ὦ λευκὰ Γαλάτεια* &c. quum alioquin α longum in α breve vertant itidem Dores, ac unde ille Simichides ab antiquis Criticis reprehenſus, quod εἴκα, producta nempe ultima ſyllaba, præter morem Dorum dixerit Idyll. I. v. 4.

V. 225. *Πόντοιο καλὸν σάρον*] Scholia *τὸ σάρον*, *τὸ κάλλυντρον*, *βυζάντιοι*. Sic eidem *κάλλυντρα* & *κάλυντρα* (utroque enim modo juxta ſeriem litterarum, apud eum legitur, quod unam tamen eandemque vocem notat) *κοσμητήρια*, & *κόσμητρα*, & qua voce uſus Plutarchus in Dione pag. 982. *σαίρουσαι δὲ καλύντροις τὴν οἰκίαν*, *qui verrunt ſcopis domum*; gloſſæ autem veteres, *κάλλυντρον*, *nitella*. Idem vero ὄφιλμα & ὄφιλτρον etiam dictum ſeu *ſcopa*. Heſychius, *ὀφίλμασι*, *σαρώμασι*, item ὄφιλτρον *κάλυντρον* (non ut ibi *κάλυνθρον*) & hinc *ὀφιλτρεύω verro*, & cum voce *κοσμοῦσαι* ſimul etiam conjunctum apud Lycophronem p. 175.

Θεᾶς δὲ ὀφιλτρεύσωσι κοσμοῦσαι πέδον,

Deaque verrent purgantes ſolum ſeu fanum.

ubi Iſaacius, *ὀφιλτρεύσωσι· σάρον γὰρ καὶ ὄφιλτρον, καὶ ὄφιλα, καὶ ὄφιλμα, ἡ σκοῦπα λέγεται.* Quæ ibidem firmat adductis Hipponactis ea de re verſibus, ubi ille ὀφίλλειν & ὄφιλμα, pro *verrere*, & *verriculo* ſeu *ſcopis* uſurpavit; nempe prout iidem ordinandi,

Ἄνθρωπος εὑρὼν τὴν στέγην ὀφίλλοντα,

Οὐ γὰρ παρῆν ὄφιλμα πυθμένι στοιβῆς.

Hominem reperiens tectum verrentem,

Neque enim aderant ſcopa in imo ſtibadia.

στοι-

σοιῶν nempe idem ibi quod σιῶας. Quo reſpexit proinde Heſychius in adductis gloſſis, ὄφελμα, κάλυντρον. ὀφέλμασι, σαρώμασιν. Notanda vero in adducto modo Iſaacii loco vox poſterioris ævi Σκοῦπα ſeu Latinorum *ſcopa*, quam inde etiam retulit in gloſſarium ſuum eruditiſſimus Du Cange. Adde & opportune quidem ad hunc Callimachi locum, πόντοιο κακὸν σάρον, aliam Heſychii, prout ea hodie ibidem legitur, gloſſam, nempe ἀγέστρατον, κάλλυντρον, ἤγουν κοσμητήριον. Quod lectionis omnino portentum, & pro quo in editione Batava magnus Salmaſius dicitur emendaſſe, Αγίοσαρον, ac ita etiam, Jonice ſcilicet, legi debere in voce Σάρον, ubi nempe exſtat παλαιὸν ἀκίοσαρον. Ad quem tamen poſtremum Heſychii locum, qui ita effertur, Σάρον, Ἰὼν Αργείοις, ὡς παλαιὸν ἀκίοσαρον, idem Salmaſius, ὡς παλαιὸν ἀκεῖς σάρον dicitur ibidem legiſſe, ſeu, ut alias ibi vir doctus, & quod eodem redit, ὡς παλαιὸν ἀκεῖ σάρον, *ſicut veteres* ſeu *detritas reſarcit ſcopas*. Niſi quis ibi legendum malit, quod verius etiam puto, παλαιὸν ἄγε σάρον, *veteres adfer ſcopas*, prout alibi idem Heſychius, Ἄγες, ἄγε, φέρε, ac ut in priori adducto apud Heſychium loco, ex illis Jonis in dramate Argivi inſcripto verbis, legi itidem debeat, Ἄγε vel Αγες σάρον, *fer ſcopas*; ubi nempe ab imperito librario e duabus illis vocibus una formata ſit vox, retentis iiſdem litteris, Αγίοσαρον, iiſdemque etiam, quibus σάρος, vocibus explicata, de *ſcopis* nempe ſeu *everriculo*, quæ a Græcis, & alibi apud eundem gloſſographum, uti paullo ante vidimus, κάλυντρον itidem & κοσμητήριον dicta. Unde alterius librarii errore vel incuria, loco illius vocis pro duabus inducta ἀγίοσαρον, retenta ſolum alia eique proxima in litterarum ſerie Αγέστρατον, ſeu *exercitus Ducem*, ut Minervam vocat Heſiodus Θεογ. v. 984. & cui valde imperite, vera & obvia de *exercitus Duce* omiſſa notatione, addita illius vocis Αγίοσαρον, ſeu, ut legi debuit, duabus vocibus Ἄγε vel Ἄγες σάρον gloſſa, nempe Αγέστρατον, κάλλυντρον, ἤγουν κοσμητήριον. Unde ut cœcus cœcum trahit, improvide omnino eandem, ut hodie legitur, Heſychii gloſſam, in ſuum Græcæ linguæ Theſaurum ſeu ejus Epitomen in Anglia editam continuo retulit vir doctus, & explicavit Αγέστρατον, *redimiculum, capitis ornamentum, caliendrum apud Horatium*. Quæ omnia aliena utique, ne quid acerbius dicam, ex mutilo & corrupto Heſychii loco; ac præterea ex perperam intellectis, quæ ibi ſcilicet vocem Αγέστρατον pro Ἄγε σάρον interpretantur, & aliud omnino innuunt, vocibus h. e. *ſcopas* ſeu *everriculum*, κάλλυνθρον, ἤγουν κοσμητήριον. Quod obiter in tyronum gratiam monendum hic fuit. Talia autem, quale illud vel Αγίοσαρον, vel Αγέστρατον etiam (de *ſcopis* ſcilicet ſeu σάρῳ) in Heſychium ὅσα κόνις irrepſiſſe, & quibus fœde inquinatæ ſint etiamnum ejus gloſſæ, & pridem ad eum vidimus ac paſſim animadvertimus, & noviſſime etiam in eruditiſſima ad Jo. Millium Epiſtola poſt Jo. Malalam edita, luculenter adductis pluribus eam in rem exemplis adſeruit oriens novum litteratæ Britanniæ ſidus, Richardus Bentlejus.

V. 226. Αλλὰ φίλη] Pro φίλη traditur legendum hic potius φίλει, ut nempe φίλει ἀμύνειν dicatur, h. e. ἄμυνε, *ſubveni*; neque enim credi-

 bile

ble a peritiſſimo Poeta factum, ut adeo familiariter *amicam* appellaret, heram ancilla ejus ſeu miniſtra. Quo tamen nomine hera Penelope vocatur a nutrice Euryclea Odyſſ. Δ. v. 743. Νύμφα φίλη; ipſa autem *Juno* magni ducit ab Oceano & Tethye ita appellari Idyll. Σ. v. 210.

> Αἰεί κέ σφι ΦΙΛΗ τε καὶ αἰδοίη καλεοίμην,
>
> *Semper quidem ab iis* AMICA *& veneranda vocarer.*

Immo ſolemnis illa ferme apud eundem vatum Patrem, Dearum & Heroinarum, mutuaque inter ſe appellatio. Iris autem, quamquam Junonis πάρεδρος & miniſtra, Dea tamen etiam habita, eoque nomine ab ipſo Junonis fratre Neptuno appellata Iliad. O. v. 206. ἶρι θεά, *Iri Dea &c.* Adeo, ut ea quidem ratio, petita nempe ab hac appellatione φίλη, qua Junonem Iris præter τὸ πρέπον hic compellaret, haud quaquam ſuadere videatur, ut eo nomine eadem vox φιλη hic in alteram φίλει commutetur. Id autem, quod pridem ad eum locum his in Obſervationibus notaveram, in noviſſimis ad eundem adnotatis opportune monitum etiam video.

V. 227. σεῖο πέδον πατέουσιν ἐφετμῇ] Non ut hic Interpres, qui in *tuo ſolo ambulant legitime*, ſed qui *tuo juſſu* (σεῖο ἐφετμῇ) *tuam terram peragrant*, Mars nempe & Iris, ut Latonam ab iis, quas illa adibat, terris abigant. Id vero, quod alioquin obvium, bene quoque animadvertit ad edita ſub nomine Orphei Argonautica v. 6. qui poſtremus eadem vulgavit vir doctus, qui nempe Μούσης ἐφετμαῖς *Muſæ præceptis* dicitur. Verum hoc quoque in verſione hujus loci emendatum, & in notis ad eundem, quæ huic noviſſimæ editioni acceſſerunt, occupatum quoque nunc cerno.

V. 228. ἷζε κύων ὡς Ἀρτέμιδος] Vetus illa & adducta ſubinde vigilum cuſtodum ac miniſtrorum, qui dominis præſto ſunt & ad implenda eorum juſſa, cum canibus ædium cuſtodibus aut venaticis comparatio. Sicuti nempe κυνὸς δίκην, *inſtar canis* ſe indigitat, qui excubias agebat in Agamemnonis ædibus, in cognomine dramate apud Æſchylum v. 3; aut quomodo ipſa Clytemneſtra, ſe a marito domum e Trojana expeditione reduce, repertam iri ait, qualem ille nempe eam reliquerat, δωμάτων κύνα, *ædium canem*, in eodem dramate v. 616. Unde σκωπὶς de *cane* tanquam *inſpectore* & comite aſſiduo, dictus apud Lycophronem p. 176. Talis autem *canis* ſedulus Dianæ comes, qui ut hic continuo additur, juxta venatricis Dianæ pedes *adſidet*, arrectiſque auribus ad juſſa Deæ exequenda, ſpectatur etiamnum haud ſemel in antiquis Deæ ſignis, aut qui eandem exhibent, nummis; & ad quæ monumenta obvia, ac ante oculos poſita, advertit hic omnino Callimachus. Cujus equidem notæ duo ſequentes nummi apud *Epheſios* cuſi; in quibus Dea illa κυνηγὸς ſpectatur cum *cane* ad pedes venatico, in priori quidem icone, eodem *cane* erecto reflexoque ad Dianam capite & arrectis auribus; in altero, *cane* ad venationem ſeu curſum jam prono, ac in priori cum epigraphe ΕΦΕΣΙΩΝ Γ ΝΕΩΚΟΡΩΝ, *Epheſiorum Ter Neocororum*; in altero ΕΦΕΣΙΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ACIAC, *Epheſiorum Primorum Aſiæ*, Proconſularis nempe.

Adde,

Adde, quod non unus ſolum, ſed duo ſubinde *canes* ad Dianæ ſtantis itidem pedes, vigilum inſtar ſeu aſſiduorum comitum, conſpiciantur in aliis id genus nummis. Ut inde continuo liqueat, id quod de ejuſmodi *Dianæ cane* addit hic Callimachus, *ἵζει θηρήτειρα παρ' ἴχνεσιν*, nempe de qua ante *Ἀρτέμιδος ſedet hic juxta veſtigia Dianæ*; & ſicuti de duobus venaticis hujus Deæ canibus dixit Hym. in Dianam v. 207. *θηρητῆρε δύω κύνες*, *duo canes venatici*; de quibus vero haud unius generis *ἰχνευταῖς* & *θοαῖς ſagacibus* & *velocibus* Deæ *κυνηγοῦ canibus*, pluribus egerat in eodem Hymno a v. 90. & ſequentibus, ac nos ibidem. Cujuſmodi etiam *canem* venaticum, nuſquam a ſe vel venante, vel domi manente, aut corpus exercente diſcedere, ſed exercenti ſemet adſidere, *καὶ γυμναζομένῳ παρακάθηται* dicit Arrianus de Venat. c. v. Eadem proinde ibi hanc in rem voce, *adſidenti cani* illi tributa, ut hic a Callimacho factum, de tali venatrice Dianæ cane, *ἵζει θηρήτειρα*, *ſedet venatrix*.

Ibid. *Οὔατα δ' αὐτῆς ὀρθὰ μάλα*] Nempe in obſequii fidem arrectæ hic *canis aures*, quod alioquin in venaticis canibus haud malæ notæ habitum. Unde idem, de quo modo Arrianus, cum magnas aures in venaticis canibus commendat, *ὦτα δὲ μεγάλα ἔστω ταῖς κυσὶν*, *aures vero magnæ ſint canibus*, tum *καὶ εἰ* ΟΡΘΑ *φαίνοιτο*, *οὐ πονηρὸν*, *nec malum*, *ſi* ARRECTÆ *adpareant*.

V. 233. *σφετέρης*] Pro *ἑῆς* nempe, quod apud Poetas, alioſque veteres Auctores haud inſolitum; quamquam id in Apollonio Rhodio, qui haud ſemel ita loquutus eſt, cenſoria nota perſtrinxerint veteres ad eum Critici. Quod jam erudite, ut ſolet, ad Athenæum monuit ὁ πάνυ l. IX. c. IV. adducto eam in rem loco ex eorundem Grammaticorum gloſſa ad l. III. v. 186. ubi dicitur *οὐκ ὀρθῶς τὸ* ΣΦΕΤΕΡΟΝ· *ἔστι γὰρ τρίτον προσώπου πληθυντικὸν, καὶ ἁμαρτάνει* &c. *non recte τὸ σφέτερον, eſt enim tertia perſona, plurium ſignificationem inferens, & errat* &c. Quod ab iiſdem eruditis quamquam illius Poetæ Enarratoribus, alibi adhuc factum, ut ad v. 622. ejuſdem libri, ubi *σφέτερον δόμον*, h. e. *ſuam domum* dixerat Apollonius, & mox v. 625. *σφετέρους τοκῆας*, *ſuos parentes*, idque ut utroque loco iidem notant, *κακῶς* & *οὐχ ὑγιῶς*. *male nec ſane*; debuiſſe enim dicere *ἑὸν δόμον* & *ἑοὺς τοκῆας*, & quod ab

 iis

iis ſimiliter jam ante monitum fuerat ad l. I. v. 643. ubi ἀκαίρως *intempeſtive* ſeu improprie, σφετέροιο τοκῆος ab Apollonio dictum volunt. Verum Apollonium eademque opera Callimachum hoc loco abunde abſolvunt, a poſtremo Apollonii Interprete & Commentatore adlata ad l. III. v. 186. aliorum veterum Auctorum loca, & qualia liceret plura, ſi neceſſe eſſet, ſuperaddere: ſicut Pindari Olymp. Od. IX. p. 91 σφετέρᾳ αἰχμᾷ, *ſua acie*, ubi Critici itidem, σφετέρᾳ, ἀντὶ τῆς ἰδίας, & Ol. Od. XIII. p. 118. σφετέρου πατρὸς, uti paullo ante apud Apollonium σφετέροιο τοκῆος, h. e. *ſui patris* &c. Unde præterea falli abunde liquet Thomam Magiſtrum, qui ſemel tantum illud σφέτερον ἐπὶ ἑνικοῦ uſurpatum tradit, nempe in iis, quæ refert incerti Auctoris verbis, ὁ δεῖνα τὴν σφετέραν κακίαν ἐνδείκνυται, *ille ſuam malitiam prodit*, additque, quod ſemel dicto, quale ſcilicet ibi illud σφετέραν pro *ſua* uti non oporteat. Ita ſubinde fallunt & falluntur ii, quibus tamen, Phrynicho nempe & hoc Thoma, *non dari hodie meliores Helleniſmi magiſtros*, ait alicubi in Epiſtolis Scaliger. Immo idem uſus quoque obtinuit, ut σφίσι & Poetice σφὶ, pro αὐτὸν, ac proinde itidem ἐπὶ ἑνικοῦ dixerint ſubinde optimi antiquiſſimique Atticiſmi promicondi, ſicut Æſchylus Prom. v. 9. σφὶ δεῖ Θεοῖς δοῦναι δίκην, *ipſum oportet Diis pœnas dare*, & ſimiliter Sept. Theb. verſ. 620. ac alibi; Ariſtophanes inſuper Equit. p. 348. σφὶ κατακρώζουσι κολοιοὶ, *in illum cornicantur cornices*. Unde etiam a σφὶ pro αὐτὸς, formatum pariter aut adhibitum illud σφέτερος, de uno, non de pluribus, ſed de his plus ſatis.

V. 234. Ληθαῖον ἐπὶ πτερὸν ὕπνος &c.] Non ceperunt totam elegantiam hujus loci Interpretes. *Somnus* nempe inter alatos Deos olim habitus, haud minus ac Mercurius, Cupido, Nemeſis, Victoria, Diana etiam quandoque, & Iris, aliaque inſuper Numina, de quibus erudite jam egit ampliſſimus amiciſſimuſque Cuperus in Apotheoſi Homerica, & qui *ſomni alati* effigiem editam ac illuſtratam paullo ante a viro docto memorat. Cui comitem poſſumus hic addere, & cujus ibidem meminit p. 178. *Somni alati* in veteri marmore deſcriptam a Grutero effigiem Theſ. CCCIV. 9; eandemque omnino, ut ex adducta ab eodem inſcriptione SOMNO ORESTILIA FILIA &c. liquet, quam in Schedis Pighianis Electoralis hujus Bibliothecæ opportune depictam, cum reliqua marmoris illius icone, hic ad plenam hujus apud Callimachum loci lucem conſpiciendam damus.

Ita

Ita perſpicuum, cur *alati ſomni* fiat hic a Poeta mentio, haud aliter ac de *ſomnio* dictum itidem in Orphicis pag. 180. ult. edit. *τανυσίπτερ' οὖλε ὄνειρε*, *alas expandens*, *perniciosſum ſomnium.* Quod vero eandem *ſomni alam*, *lethæam*, ſeu *ληθαῖον πτερὸν* hic dicat, imitatus adhuc eſt Maro, ubi *lethæum ſomnum* vocat nempe Georg. l. 1. v. 787. *lethæo perfuſa papavera ſomno*, & quomodo alibi *lethæa papavera* dicuntur IV. Georg. 545. *Somni* alioquin ſignum apud Sicyonios memorat Pauſanias l. 11. p. 103, ſed non addit, quale illud foret.

V. 235. *γλωχῖνα θρόνοιο*] Scholia ad hunc locum hæc reddunt per *γωνίαν τοῦ θρόνου*: Heſychius autem explicat *γλωχῖνα*, *τὴν γωνίαν τοῦ βέλους*, *teli angulum*; quomodo nempe *γλωχῖνα* de *cuſpide* ſagittæ adhibuit Sophocles Trachin. v. 694. *πικρᾶ γλωχῖνι*, ubi Critici, *γλωχῖνι δὲ ἀπὸ μέρους, τοῦ βέλους· γλωχὶς γὰρ ἡ ἀκὶς, ὁ λέγει ὁ Ὅμηρος ὄγκον*, h. e. *γλωχῖνα* ab ejus parte de *ſagitta* hic dicitur, *γλωχὶς enim eſt acies ſeu cuſpis, quam Homerus vocat ὄγκον.* Exſtat Poetæ locus Iliad. Δ. v. 214.

ubi

ubi de ſagitta ait, ὀξέης ὄγκοι, h. e. juxta veterem ejus Enarratorem, αἱ γωνίαι, καὶ ἐξοχαὶ τῶν ἀκίδων τοῦ βέλους, *anguli & eminentia aciei teli*, ſeu *ſagittæ*, quæ eadem eſt etiam apud Heſychium de voce γλωχῖνος gloſſa, κυρίως δὲ γλωχῖνες, αἱ τῶν ἀκίδων ἐξοχαί.

V. 236. ἀποκλίνασα καρήατα λέχρις] Ita de venaticis canibus Xenophon Κυνηγετ. p. 978. τιθεῖσαι τὰς κεφαλὰς ἐπὶ γῆν λεχρίας, *capita terræ obliqua admoventes*. Hinc vox λέχρις pro *oblique* ab Apollonio Rh. adhibita lib. III. v. 238. ubi eruditi Critici λέχρις, ἐκ πλαγίου. Non monerem, ſi locum vel Autorem indicaſſent Lexicorum conditores.

V. 238. ταχείας ἐνδρομίδας] Ita κυρίως dici *venatorum calceos* tradit ad hunc locum Græcus Poetæ Enarrator, unde Dianæ venatrici iidem etiam tributi ſupra v. 16. Hym. in hanc Deam, & qua de re nos ibidem. Eædem tamen ἐνδρομίδες, & quod vel vox ipſa indicat ac monuit etiam Pollux p. 170. proprie curſorum ſeu τῶν δρομέων *calcei*; ac unde opportune cum ταχείας ἐνδρομίδας hic vocat Callimachus, tum eaſdem Iridi largitur, de qua paullo ante v. 216. dixerat, quod ad Junonem προσέδραμεν ἀγγελιῶτις, *accurrit nuntia*; hic autem, quod ſemper accincta eſſet & calceata ad obeunda Heræ juſſa. Nulla proinde huic Iridi ſerva *ab endromide* Græcorum more de *calceis* dicta, ſeu *ſandalio*; cujuſmodi alioquin apud Romanos Liviæ aut nobilioribus Matronis Ancillas exſtitiſſe, e Marmoribus veterum diſcimus, ut in Syntagm. Reineſii p. 581.

V. 239. ἀλαστήσασα] Verbo Homerico uſus Poeta, pro quo ἀλαστονάζειν, *graviter gemere* dixit Sophocles Oedip. Col. v. 1743. & una voce ἀλαστολύζω Anacreon Od. LIX. ni eadem ibi in duas ſit dividenda ἄλαστα λύζω, quod mallem, & ab incomparabili Grotio etiam factum in Excerp. Stobæi p. 487.

V. 240. γαμίοιο λάθρια] Nempe prout ante verſ. 38. γάμος de *clandeſtino*, quem Juppiter cum Aſteria, quamquam fruſtra ambiverat, *concubitus* dicitur; ac ſimiliter de Daphnidis & puellæ clandeſtinis itidem nuptiis ſeu συνουσίᾳ apud Theocritum Idyll. XXVI. v. 57.

Ἀλλήλαις λαλέοντι τεὸν ΓΑΜΟΝ αἱ κυπάρισσοι,
Inter ſe colloquuntur de nuptiis tuis cupreſſus:

nempe *conjugium vocat, prætexit nomine culpam*. Sic *nubere* ſæpe apud Plautum & *nuptias facere*, quod jam ad eum notarunt viri docti pro συνουσιάζειν, cujus rei præ aliis luculentus index hic Comici locus Ciſtell. A. I. Sc. I.

Hæc quidem ecaſtor hodie viro nubit, nupſitque hodie;
Nubet mox noctu; nunquam hanc viduam cubare ſivi.
Nam ſi hæc non nubat, lugubre fame familica pereat.

Nempe quod de Antiocho Magno ait Juſtinus lib. XXXI. cap. VI. *Rex ipſe per hyemem in luxuriam lapſus, novis quotidie* NUPTIIS *deditus erat*; ac prout *nuptias facere* eodem ſenſu haud ſemel apud Petronium dicitur. Quo referri itidem debet illud Catulli de ſua Lesbia Carm. LXX. (ut liquet e ſequenti Carm. LXXV.)

Nulli

Nulli ſe dicit mulier mea NUBERE *malle*,
Quam mihi, non ſi Juppiter ipſe petat.

V. 242. *δυσοκέες μογέουσιν*] Utraque vox opportuna de laborantibus in partu mulieribus; prior nempe, quæ vix alibi legitur, pro *δυστοκοι*, qua alioquin uſus eſt Euripides apud Ælianum de Animal. l. XIV. c. VI. pro *infelici partu*, ubi nempe lyncem vocaſſe dicitur *δύστοκον λέχος*, additque Ælianus, *ὑπὲρ ὅτου δὲ λέγει δύστοκον, τοὺς Κριτικοὺς ἐρίσθαι λῷον*, *cur autem δύστοκον eam vocet, melius eſt ut doceant Critici*, optimi nempe veterum Poetarum Enarratores. Verbum autem *μογέουσι*, de *laborantibus in partu*, adpoſite quoque hic uſurpatur pro *μογοστοκεῖν*, & quomodo *μόγος* de *partu* dicitur ab elegantiſſimo Oppiano Ἁλιευτ. l. I. v. 688. ubi de phoca, de qua hic etiam continuo agitur, ait *λύετ᾽ ἀνεχομένη γαστρὸς μόγος*, *ſolvitur progreſſa in terram ventris labor* ſeu partus. Addam obiter, quod voce *δυστοκεῖν* eleganter uſus ſit Comicus, ubi de Athenis ægre ob Alcibiadem adfectis, ait Ran. p. 278. *ἡ πόλις γὰρ δυστοκεῖ*, *graviter enim laborat civitas*.

Ibid. *ἀλετρίδες*] Nulla hic *ἀλετρίδων* virginum mentio, quæ liba ad ſacrificia pararent, nec eadem vox in *ἀλεκτρίδας*, quaſi *ὁμολεκτρίδας* *lecti conſortes*, uti videbatur viro docto, commutanda. Hunc locum procul dubio tangunt Ariſtophanis Enarratores, Εἰρην. p. 640. *ἀλετρὶς ἡ μυλωρὶς παρὰ Καλλιμάχῳ*, *molitrix apud Callimachum*; & qua voce uſus itidem Comicus in Lyſiſtrata, p. 877. *ἀλετρὶς ἡ δεκέτις*, *molitrix decennis nata*. Vere proinde hic Scholia, *ἀλετρίδες, θεράπαιναι, αἱ ἀλήθουσαι, ancillæ, quæ molunt*, nempe *ἀλήθω* ab *ἀλέω*, unde Heſychius *ἀλετρεύουσιν, ἀλήθουσιν*, & veteres Gloſſæ, *ἀλήθω, molo*.

Ibid. *Φῶκαι Εἰναλίαι τίκτουσιν ἐνὶ σπιλάδεσσιν* &c.] *Phocæ* ſcilicet, quamquam, ut hic dicitur, *marinæ*, h. e. e cetorum genere, extra mare tamen ſeu in terra *pariunt*, quod pridem docuit Philoſophus Hiſt. Anim. l. VI. c. XI. *καθεύδει καὶ τίκτει ἐν τῇ γῇ πρὸς τοῖς αἰγιαλοῖς δὲ, ὡς ὄντα τῶν πεζῶν*, & *dormit* ac *parit* phoca *in terra ad littora*, tanquam *una e terreſtribus animalibus*. Ita etiam de ejuſdem phocæ partu Oppianus Ἁλιευτ. l. I. v. 688.

Τῇ δὲ ἔτι μὲν ὕδμασιν, ἀλλ᾽ ἐπὶ χέρσον,
Λύετ᾽ ἀνεχομένη γαστρὸς μόγος, ὥριος ὠδίς,
Huic autem non in aquis, ſed in terram
Solvitur progreſſa ventris labor, tempeſtivus partus.

Quo reſpexit itidem Lycophron p. 38. a quo poſt Homerum dicitur Menelaus in Ægyptum adpulſus, ibi in littore *δυσόδμοις θηρσὶ συγκοιμώμενος*, *cum male olentibus phocis dormiens*, non ut ibi Canterus, *balænis*, quod jam ibi animadvertit eruditiſſimus Meurſius, nempe eo inductus, ut videtur, Canterus, quod *φαλαίνας* cum *φώκαις* confuderit. Sicuti vero de iiſdem *phocis* dixerat vatum Parens eas ſomnum capere circa Proteum dormientem, *ὑπὸ σπέεσι γλαφυροῖσιν*, *ſub ſpecubus cavis*, Odyſſ. Δ. v. 403, ita eædem a Callimacho parere hic dicuntur *ἐνὶ σπιλάδεσσιν ἐρήμοις*, *in deſertis ſpecubus*, juxta Interpretem, ſeu *rupibus* vel *ſcopulis*, ſicuti eandem vocem *σπιλάδεσσι* interpretantur veteres

teres ad Homerum Critici Odyſſ. Γ. verſ. 298. & alibi, ac Heſychius: Σπιλάδες, αἱ περιεχόμεναι τῇ θαλάσσῃ πέτραι, *rupes* aut *ſaxa quæ mari ambiuntur*. Ita apud Syneſium Epiſt. IV. p. 160. ἀπέστη τοῦ διαμαχῆσαι πρὸς τὰς σπιλάδας, *deſtitit ſcopulis conflictari*. Ideo autem dilecta a *phocis* ejuſmodi deſerta ad pariendum loca, ſeu ἐρῆμοι ἀκταὶ, quo nempe illæ fœtus ſuos, quos impenſe diligunt, occultarent ſecurius, ſimulque iis lac & ubera haud aliter ac alia e cetorum genere ad ſugendum commodius præberent; prout iſtud nempe de *phocis* nominatim obſervat adducto paullo ante loco, Ariſtoteles, lac nempe iis eſſe inſtar pecudum, ac poſt duodecimum demum a partu diem, earum fœtus in mare primum ac paullatim, quo illi ei adſueſcerent, ab iiſdem deferri. Id quod ſimiliter ab Oppiano d. l. traditur, per duodecim nempe dies integros a partu remanere in terra *phocam*; decima tertia demum die, eam mare cum catulis ſubire v. 690. l. I. Ἁλιευτ.

Μίμνει δὲ ἤματα πάντα δυώδεκα σὺν τεκέεσσιν,
Αὐτοῦ ἐνὶ τραφερῇ· τρισκαιδεκάτῃ δὲ σὺν ἠοῖ
Σκυμνοὺς ἀγκὰς ἔχουσα, νεηλαδέας εἰς ἅλα δύνει,
Manet autem dies ipſos duodecim cum liberis,
Ibidem in continenti: tertia vero decima cum Aurora,
Catulos amplexubus tenens novellos, in mare ſubit.

Inſignem quoque earundem *phocarum* erga catulos amorem abunde inſuper arguit, id quod Apollonius apud Philoſtratum narrat l. II. c. VII. de viſa a ſe Argis *phoca* ad venationes theatrales incluſa, quæ mortuum, quem in carcere pepererat, catulum ita luxerit, ut triduo eadem ab omni cibo abſtinuerit, quamquam omnium, quod ibidem addit, belluarum foret voraciſſima. Unde εἰναλίαι ſeu *marinæ* eædem *phocæ* hic dictæ, quod etſi, *tanquam terreſtres forent*, ut ait de iis agens memorato jam loco Ariſtoteles, in terra pariant, nihilominus maximam temporis partem in mari, & e quo aluntur, agant; atque inde, quod idem addit, μετὰ τῶν ἐνύδρων περὶ αὐτῆς λεκτέον, *cum aquaticis animalibus de phoca dicendum eſt*. Ex hiſce proinde liquidum, & quod vel obiter ab aliis hujus Enarratoribus moneri debuerat, cur parturientem in deſerta Inſula Delo Latonam, cum *phocis marinis* conferat hic infenſa eidem Juno; quæ nempe, quamquam ut hic ait, εἰναλίαι ſeu *marinæ*, ſimiliter *in deſertis ſpecubus* ſeu ſaxis, fœtus ſuos edere ſoleant. Quibus proinde veterum ea de re narrationibus accedit luculentum iſtud cultiſſimi doctiſſimique Poetæ teſtimonium.

V. 245. ἀπεθύμια ῥέξω] Obvia rurſus imitatio Homerica, ἀπεθύμια ἔρδοι, *ingrata faceret* ſeu *moleſta* Iliad. Ξ. verſ. 261.

V. 246. κακῶς ἐχαρίσατο Λητοῖ] Non ea mens hujus loci, quam ei tribuit Vulcanius, nec redargui eo nomine debuit, qui eam haud male adtigerat, utroque ſermone ſoluto ac ligato, Friſchlinus. Nempe male quidem de ſe meritam Aſteriam hic innuit Juno, quod Latonæ tutum ad pariendum locum conceſſerit; ſe tamen ei non ſuccenſere, aut velle ideo moleſtam eſſe, ob antiquius, quo eidem devincta eſt, & quo nomine etiam impenſe illam colit, beneficium; Jovis nempe con-

concubitus ab eadem Aſteria repulſi, ipſique Deorum Regis thalamo prælati continuo maris cubilis, in quo nempe illa maluerit deliteſcere. Quæ ex toto loci hujus apud Callimachum contextu clara abunde & liquida, ut ulteriori probatione haud indigeant.

V. 247. ἐκπαγλόν τι] Hinc eadem litterarum μεταθέσει verborum ἐκπαγλοῦμαι, pro ἐκπλαγλοῦμαι, quo uſus Æſchylus Coeph. v. 215. ubi ad Electram dicit ignotus adhuc eidem Oreſtes.

Συνεῖδ' Ὀρέστην πολλὰ σ' ἐκπαγλουμένην,
Novi autem, quod Oreſtem vehementer videre geſtias ſeu *impenſe colas*,

Juxta Criticos ibidem, ἐκπαγλουμένην, ἐκπάγλως θαυμάζουσαν. Ab Æſchylo autem ejuſdem vocis uſum mutuatus eſt Euripides, cujus locum in Oreſte notarunt jam alii, uſumque vocis ἔκπαγλον aut ἐκπάγλως in utramque partem; unde ἔκπαγλον κακὸν *immane malum* dicitur alibi ab eodem Æſchylo Agam. v. 871. & ἀνὴρ ἔκπαγλος *vir terribilis*, Jaſon nempe duplici haſta armatus, a Pindaro Pyth. Od. IV. p. 242. ac ſimiliter apud Nicandrum aliquoties de noxiis animalibus, ut *dracone*, Ther. p. 32. ἔκπαγλα χαλεφθῇ & de *myrana* p. 59. μυραίνης δὲ ἔκπαγλον &c.

V. 248. Διὸς δὲ ἀνθείλετο πόντον] Non video cur corruptus ſtatui debeat hic locus. Aſteria quod ante dixerat Callimachus v. 37. & 38. dum Jovis fugit concubitum, *ſtellæ inſtar*, ἀστέρι ἴση, ac unde ei nomen, in mare deſiliens, eodemque merſa latuerat. Hinc Juno dum id magni erga ſe beneficii loco ducit ac prædicat, ait eam *lectum* Jovis *non calcaſſe*, δέμνιον οὐκ ἐπάτησε ac proinde eidem Jovi ſeu Jovis thalamo, maris, ut paullo ante dictum, cubile ſeu in eodem mergi ac latere, illam prætuliſſe, Διὸς δὲ ἀνθείλετο πόντον. Quæ ſolita eſt etiam ejuſmodi verborum apud Græcos e Præpoſitionibus compoſitorum conſtructio, ut ita dicatur, pro εἵλετο πόντον ἀντὶ Διὸς, *elegerit mare præ Jove*, ſeu *Jovis thalamo*, & qualis in hoc verbo ἀνθείλετο ſeu ἀνθελέσθαι, e Syneſio jam ab aliis obſervata, nempe Epiſtol. CIII. ὑπὲρ τοῦ δεῖν ἀνθελέσθαι Φιλοσοφίαν τῆς ἀγοραίου ταύτης διατριβῆς, *eſſe forenſi huic occupationi Philoſophiam anteponendam*; ac, ut addam, a Libanio in Baſilico p. 98. T. II. τήν τε ἐλάττω πόλιν τῆς μείονος ἔπεισεν ἀνθελέσθαι, *perſuaſerunt, ut minorem civitatem majori anteferret*. Haud aliter nempe, ac ſupra dicitur verſ. 216, ποίη σε προσέδραμεν ἀγγελιῶτις, *qualis ad te accurrit nuntia*, h. e. ἔδραμεν πρὸς σε ἀγγελ. Sed hæc obiter.

V. 249. Κύκνοι δὲ Θεοῦ μέλποντες ἀοιδοὶ] De *Cygnis* Apollinis ſcilicet cantoribus, actum jam ſupra ad verſ. 5. Hym. in Apollinem, ὁ δὲ κύκνος ἐν ἠέρι καλὸν ἀείδει, *& olor in aere pulcre canit*. Illud vero ſingulare *canere* hic *olores* in Latonæ puerperio ac Phœbi natalibus, qui demum in proprio funere, ſeu ante mortem, fati ſcilicet præſcii, canere vulgo ferebantur. Unde apud Æſchylum Agam. verſ. 1453.

Κύκνου δίκην
Τὸν ὕστατον μέλψαντα θανάσιμον γόον,

Cygni

Cygni inſtar,

Extremum canens funebrem leſſum.

& ad quem locum reſpexiſſe videtur Oppianus ubi eadem de re agit Κυνηγ. Β. v. 548.

Κύκνοι μαντιπόλοι γόον ὕςατον ἀείδοντες,

Cygni vates leſſum ultimum canentes.

Quamquam illud de canoris in Delo Cygnis, extra eorum funus, ac ut totidem Muſarum cultoribus. meminerit eodem loco, quo de Latonæ partu, Euripides, ac ubi *cygneam* etiam in Delo *paludem* (de qua palude paullo poſt v. 261. hujus Hymni) vocat, in qua iidem *olores* modularentur, nempe Iphig. Taur. v. 1103.

Λίμναν θ' ἑιλίσσεσαν ὕδωρ

ΚΥΚΝΕΙΟΝ, ἔνθα ΚΥΚΝΟΣ μελῳδὸς

Μέσας θεραπεύει.

Et paludem volventem aquam

CYGNEAM, *ubi canorus* CYGNUS

Muſas colit.

Hinc apud ædem Apollinis Delphicam, *cygnum* itidem advolantem, ſed quem procul inde ad Deliacam paludem abigit, commemorat Jon in cognomine apud Euripidem dramate v. 161. &c.

V. 250. Μηόνιον Πακτωλὸν] De *cygnis* quidem in *Cayſtro*, Lydiæ itidem, quod notum, juxta *Pactolum* fluvio obvia apud veteres mentio, ut apud Anacreontem Od. LVI. εἴτε τις κύκνος Καΰςρυ, *velut aliquis cygnus Cayſtri*. & apud Philoſtratum Icon. l. 1. p. 148. ubi cygnorum greges ad Cayſtrum & Iſtrum canere dicuntur. Verum de canoris itidem cygnis in *Pactolo*, vel fidem præter hunc Callimachi locum, faciet Dionyſius Periegetes, & cujus ea de re ac *Meonio* hoc *Pactolo* verſus adſcribere hic haud pigebit,

ΜΗΟΝΙΗ δὲ ἐπὶ τῇσιν ἐπ' ἀντολίην τετάνυςαι,

Τμώλῳ ὑπ' ἠνεμόεντι· τόθεν ΠΑΚΤΩΛΟΣ ὁδεύων

Χρυσὸν ὁμῦ δίνῃσιν ἐφελκόμενος κελαρύζει.

Τῦ δ' ἂν ἐπὶ πλευρῇσι καθήμενος εἴαρος ὥρῃ,

ΚΥΚΝΩΝ ἐισαΐοις λιγυρὴν ὄπα, τοί τε καθ' ὕδωρ

Ἔνθα κὴ ἔνθα νέμονται, ἀεξομένης ἐπὶ ποίης,

MEONIA *autem poſt has urbes* (Miletum nempe, Pricnem, Epheſum) *ortum verſus porrecta eſt,*

Tmolo ſub ventoſo; unde PACTOLUS *means*

Aurum cum verticibus trahens, murmur edit.

Hujus autem ad latera ſedens veris tempore

OLORUM *exaudires canoram vocem, qui ad aquam,* (ſeu adjacentibus campis)

Hic & illic paſcuntur, creſcentem ſupra herbam.

Unde etiam liquet *Meoniam*, cujus mentio apud Homerum, proprie olim dictam ſuperiorem Lydiam, ad quam mons *Tmolus* & defluens inde, quod præter Dionyſium tradit haud uno loco Strabo, *Pactolus*, Meonius etiam ideo hic a Callimacho dictus. Unde *Meo-*

Meonas ſub Tmolo exſtitiſſe tradit Homerus Iliad. B. verſu 866.

Οἵ καὶ Μήονας ἦγον ὑπὸ Τμώλῳ γεγαῶτας.

Qui & Meonas adduxerunt ſub Tmolo natos.

Quo factum proinde videtur, ut *Meones* a Lydis, qui inferiora nempe ſeu ad mare vergentia Lydiæ loca incolerent, & jam olim ante Strabonem, ut ex eodem liquet l. XIII. p 625. & ſequutis adhuc ætatibus, fuerint a nonnullis diſtincti, ſicut apud Philoſtratum in vita Apollonii l. III. c. II. *καθάπερ αἱ Λυδῶν τε καὶ Μαιόνων*, (*Μαίονες* enim, qui *Μήονες* primum, ut obſervat Strabo l. XII. p. 550, appellati) *ſicuti Lydorum & Mæonum* vites, & de Vit. Sophiſt. l. I. p. 518. *καὶ Λυδὰς, καὶ Κᾶρας, καὶ Μαίονας*, *Lydos, Cares, & Mæonas.* Ut hoc poſtremo obiter addam, male a Latino Dionyſii Interprete, ubi de cygnis ad Pactolum ait, *τό τε καθ' ὕδωρ*, verti qui *in nemore* &c. *paſcuntur*, pro *ad aquam* ſeu in *campeſtribus* ad Pactolum aut Hermum, in quem *Pactolus* labebatur, locis, nempe *ἐν τοῖς πεδίοις*, & quæ *λειμῶνας* etiam ſeu *prata* (ſicut inde Maro, *prata Cayſtri*) ſubinde vocant veteres, quæque a fluviis *Hermo*, *Cayſtro*, ac vicino etiam *Mæandro*, uti ſupra vidimus ad Hym. in Dianam v. 257, erant denominata.

V. 251. Ἑβδομάκις περὶ Δῆλον] Hujus rei peculiaris ratio, & quam alibi vix legas, hic in Scholiis traditur, *quod ſeptimeſtris Apollo foret natus*, *ἑπταμηνιαῖος γὰρ ἐτέχθη ὁ Ἀπόλλων*. Ab Heſiodo enim, ut notum Ἐργ. v. 768. ideo ſeptimus dies, nempe menſis, Apollini ſacer dicitur, quod ea die eum Latona peperiſſet, & proinde tanquam dies hujus Dei Natalis. Quo referri etiam debet, quod a Plutarcho ſimiliter traditum Quæſt. Græc. p. 292. ſeptima die menſis Βυσίυ (ſeu, ut mallem Πυσίυ) a Delphis dicti, natum credi Apollinem, indeque die illa Natalem ejus ab iis cultum. Haud aliter nempe ac tertia menſis dies Athenis Minervæ ſacra exſtitiſſe dicitur, juxta Calliſthenem; quod ea die nata & Τριτογένεια inde dicta fuerit, ut id notat Tzetzes ad Lycophronem p. 91, eadem Dea. Aliam vero & ſubtiliorem illius diei ſeptimi Apollini ſacri cauſſam commenti ſunt nonnulli, ſicuti Proclus non ſolum ad dictum Heſiodi locum, ſed inſuper ad Platonis Timæum l. III. p. 200, ubi ſeptenarium numerum communem Baccho & Apollini ſtatuit; Baccho quidem, quod ab antiquis Gentilium Theologis idem in ſeptem partes (nempe juxta notos aliunde, ac ut eos vocat Julianus ὁ παραβάτης apud Cyrillum l. II. p. 44. *Διονύσυ σπαραγμὸς*, *Bacchi laniatus*) dicatur diviſus; Apollini autem, tanquam omnem harmoniam contineat idem numerus: in unitate enim duali & quaternario numero poſitum illud bis *Diapaſon*, e quo conſtat ſeptenarius numerus, ac ut addit, *διὸ καὶ Ἑβδομαγέτην ἐκάλυν τὸν Θεὸν, καὶ τὴν Ἑβδόμην τῦ Θεῦ ἱερὰν ἔλεγον*, *unde & ſeptimi diei præfectum vocant Apollinem, & ſeptimam ei ſacram dixerunt.* A cultu certe ſeptimi menſis diei, Apollini apud Græcos dicati, Ἑβδομαγέτας idem dictus, & quidem illuſtri apud Æſchylum loco, quique ſimiliter ab eruditis, qui ea de re egere, præteriri non debuit; nempe Theb. v. 806.

Τὰς δὲ ἑβδόμας ὁ σεμνὸς Ἑβδομαγίτας,
Ἄναξ Ἀπόλλων εἵλετ',
Septimum vero venerandus ſeptima diei præfectus,
Rex Apollo elegit, .

ubi vetus ejus Enarrator, Ἑβδομαγίτας, τὸν Ἀπόλλωνα λέγει, ὃς ἐν ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς γεννηθεὶς, ἐκλήθη Ἑβδομαγίτας, h. e. Ἑβδομαγίταν *vocat Apollinem, qui ſeptima menſis die natus, dictus eſt* Ἑβδομαγίτας. Ut vel inde etiam liqueat, ſeptimam diem Apollini, juxta Heſiodum, ſacram, & ideo, quod ea eſſet hujus Dei Natalis, non de *ſabbato* ſeu Saturni die, tanquam ſeptima hebdomados, ſed de *die menſis ſeptima*, ſecus quam a multis factum, debere omnino intelligi: Plura vero adduxit eruditiſſimus Clemens Stromat. l. v. p. 600, Heſiodi, Homeri, immo hujus etiam Callimachi loca, ſed quæ Lino tribuit apud Euſebium, Præpar. Evangel. l. XIII. c. XII. Ariſtobulus, quibus non ſeptimæ quidem diei in hebdomade ſeu ſabbati apud Gentiles cultum, ſed ſeptenarii numeri religioſam quandam apud eos obſervationem notari; indeque etiam explicari debere Joſephi adverſus Apionem ea de re & aliorum adhuc Auctorum verba, pluribus oſtendit Anglorum decus Jo. Seldenus de Jure Natur. & Gentium apud Hebræos l. III. c. XV. & ſequentibus. Ut hoc inſuper addam, ſeptimam menſis Artemiſii, Dianæ ſacram exſtitiſſe apud Meroas, juxta Libanium Declam. XXXII. p. 638. Tom. II.

Ibid. ἐπήνησαν δὲ λοχείῃ] Sic Anthol. l. I. c. XXI. Ep. II. ἥτε λοχείης Μαῖα, *quæ & puerperii Obſtetrix*, & de *puerperio* adhibuit etiam Euripides Iphigen. Taur. v. 206. quod alibi in eodem dramate v. 1241. vocat λοχεῖα, numero plurium; λόχιον autem dixit Hippocrates de Fractur. c. V.

V. 253. τεσσαρὰς δὲ λύρῃ ἐνεδήσατο χορδὰς] Ita Proclus ad Heſiodum p. 169. ed. Heinſ. ἡ δὲ ἑβδόμη ἱερὰ Ἀπόλλωνος, ἐν αὐτῇ δὲ ἐτέχθη, διὸ καὶ ΕΠΤΑΤΟΝΟΣ αὐτοῦ ἡ ΚΙΘΑΡΑ, *ſeptima autem ſacra Apollini, in ea enim eſt natus; unde etiam* SEPTEM FIDIBUS *intenta eſt* CITHARA. Haud aliter nempe ac ἑπτάτονον χέλυν, *de lyra* itidem ſeu *cithara ſeptem fidium*, dixit Euripides in Alceſt. v. 446. ubi Critici ἑπτάτονος χέλυς, ἀντὶ τοῦ ἡ ἑπτάχορδος. Unde χορδοτονία, *fidium intentio* in lyra apud Athenæum dicitur l. XIV. p. 637, cujuſque ἑπτατόνου ſeu ἑπταχόρδου citharæ origo, ad ſeptem illas cygnorum in Latonæ puerperio cantilenas, & ſimul ad Apollinem ejus rei Auctorem, hic a Callimacho refertur. A quo utique abeunt veteres ad Homerum Critici, qui ad Iliad. Σ. v. 570. in ſcholiis antiquis ineditis, quæ pridem, uti alibi monui, apud virum exquiſita doctrina Iſ. Voſſium evolvere mihi licuit, e Philochoro referunt, loco *chordarum* in cithara, uſos olim veteres *lino*; Linum Heroa primum rejecto lino, *chordas* induxiſſe, eumque ideo ab Apolline interemptum; Thebis autem ſepultum, ac lugubribus næniis, quas λινῳδίας dixerunt, ibidem cultum. Addunt λίνον quoque inde dictum, de ejuſmodi *lugubri cantu*, qui cum tenui voce canebatur, & cujus etiam, (qualem eidem mortuo cecinerunt Muſæ) formula ibidem refertur,

fertur, Ὦ Λίνε, θεοῖσιν τετιμημένε &c. Φοῖβος δέ σε ἀναιρεῖ, Μοῦσαι δέ σε θρηνοῦσι, *O Line, o diu honorate &c. Apollo quidem te occidit; Muſæ autem te lugent &c.* Adtigerunt id ex parte, de antiquo nempe *lini* in cithara pro *chordis* uſu, brevia ad Homerum Scholia, & iſtud de Lino Heroe, ob repertas chordas ab Apolline interempto, ex iiſdem, ut liquet, fontibus, ſeu vetuſtis illis ac ineditis hactenus Poetæ Enarratoribus, Euſtathius p. 1061. Ut mittam, quod *citharam cum tribus chordis in Aſia urbe ad Tmolum primum repertam* tradat Stephanus in *Ἀσία*, Ἀσία, πόλις Λυδίας παρὰ τῷ Τμώλῳ, ἐν ᾗ τρίχορδος εὑρέθη κιθάρα, ac unde etiam, ut præterea obſervo, Ἀσιὰς ſeu *Aſiatica* dicta olim *cithara*, juxta veteres Apollonii Interpretes l. 11. v. 779. Καὶ ἡ κιθάρα Ἀσιὰς (non Ἀσία) λέγεται· ἐπεὶ ἐν Λυδίᾳ πρῶτον εὑρέθη, *& cithara* ASIAS *dicitur, quandoquidem in Lydia* (ubi nempe olim urbs *Aſia* ad Tmolum) *primum reperta eſt.* Qua de re paullo aliter, ut obſervo, Plutarchus, apud quem lib. de Muſica p. 1133, a quodam Terpandri diſcipulo cithara primum reperta, eaque inde Ἀσιὰς dicta traditur, quod Lesbii, Aſiæ incolæ, primi ſint ea uſi. Immo cujus dictæ Ἀσιάδος *citharæ* facta pridem fuerat mentio, & de quo ſilent itidem ad Stephanum eruditi ejus Enarratores, a duobus antiquis, & qui inde lucem fœnerantur, Auctoribus. Quorum prior eſt Euripides in Cyclope verſ. 442.

> Λέγ', ὡς ΑΣΙΑΔΟΣ οὐκ ἂν ἥδιον ψόφον
> ΚΙΘΑΡΑΣ κλύοιμεν.
> *Dic, quia* ASIATICÆ *non libentius ſtrepitum*
> CITHARÆ *audiemus.*

Alter, ut præterea obſervo, Ariſtophanes Θεσμοφ. pag. 272. κρούματα ΤΑΣΙΑΔΟΣ, non ut ibi perperam Interpres, *ſaltationes Aſiaticæ terræ*, ſed *pulſus Aſiaticæ citharæ*, quæ Ἀσιὰς nempe, ut modo vidimus, dicebatur. Nota vero Inſtrumentorum Muſicorum apud veteres diſtinctio, & de qua, ut alios mittam, Maximus Tyrius Diſſert. XXI p. 715. εἰς τὰ κρουόμενα, *in ea, quæ pulſantur*, ut lyra vel cithara, quæque τὰ ἔγχορδα, κάθαπτα, vel τὰ ἐντατὰ, *quæ chordis* ſeu *fidibus tenduntur*, ac inde in veteri Epigrammate ἄπνοα νεῦρα ταθέντα, *ſine flatu nervi tenſi* dicuntur Anthol. l. 1. c. XLV: & εἰς τὰ ἐμπνεόμενα vel ἐμπνευστὰ, aut ἐμφυσώμενα, eadem etiam ἔνηχα, *in ea, quæ inſlantur*, ſeu *flatu reſonant*, ut tibia ac unde φυσατήρια vocat *tibias* Ariſtophanes Lyſiſtr. p. 910. Hinc autem κρούματα, ſicut etiam adducto apud eundem Comicum loco, & κροῦσις, ut apud Plutarchum de Muſica p. 1140. ac alibi, de *pulſatione* fidium citharæ aliorumve ἐγχόρδων ὀργάνων, ac inde κρούματα ἄφωνα, *citharæ pulſus, qui ſine voce*, ſeu addito iis cantu, fierent, quomodo κιθαρισταὶ ἐπὶ τῶν κρουμάτων ἀφώνων, a citharœdis proinde diverſi, vocantur apud Pauſaniam l. X. p. 621; ſicuti in genere τοὺς κιθαριστὰς ἐπὶ τῶν κρουμάτων, non quidem *citharœdos*, ut ibi doctiſſimus Petavius, ſed *citharistas* de citharæ *pulſibus* non eſſe ab aliis edocendos, dixit Themiſtius Orat. XXVI. p. 311. ult. edit. Unde κρουματικὴ σοφία, de *arte citharistica*, non de *Muſica ſcientia* in genere, ut ibi Interpres, in eodem, de quo modo, Epigrammate dicitur; cujuſque initium

tium τὸν σοφὸν ἐν κιθάρῃ *peritum cithara* &c. ac ubi de aliquot *citharæ chordis*, de quibus hic in genere Callimachus, earumque proprietatibus, agitur, & κρέκειν citharam plectro pulſare, alibi dicitur Anth. lib. IV. cap. XVI. Ep. IV. Quamquam κρέμαλα etiam de eo & peculiari quidem concentus genere dicta, qui ῥυθμὸς κατὰ δάκτυλον, *rhythmus ad digitum* vocabatur, & ad quem inflabant ſubinde tibiam, tradunt eruditi Comici Enarratores ad Nub. p. 165. cujuſque meminit etiam Plutarchus de Muſica p. 1033. Unde, ut hoc addam, δακτυλικοὶ, quas Pollux memorat p. 192, dictæ videntur eædem tibiæ: κρεμαλοποιὸς autem Dorion, de tali tibicine, a Machone Comico apud Athenæum l. VIII. p. 337. qui certe αὐλητὴς paullo poſt ibidem vocatur, non proinde *fidicen*, juxta illuſtrem Grotium in Excerpt. Comic. p. 849, aut, ut de eo magnus Animadverſor, *neſcio quorum inſtrumentorum pulſator*. Hæc autem ſcripſeram, quum ab Etymologici M. Auctore, cum eadem, quæ ab Apollonii Enarratoribus tradita paullo ante retuli, de reperta nempe in urbe Lydiæ ad Tmolum, τετραχόρδῳ cithara, cujus inventum alioquin Oſiridi tribuit Diodorus l. I. p. 15. tum præterea eundem Ariſtophanis, ſed in dicto dramate, locum indicari video in voce Ἀσιᾶτις, & quaſi parodia eſſet loci Euripidis Erechteo, ubi Ἀσιάδος κρέμαλα ſimiliter de *cithara* uſurpaſſet Tragicus. Quo referri etiam debet illud veteris itidem Poetæ, ſeu Euripidis, ſeu alterius Tragici apud Strabonem l. X. p. 471. κιθάραν Ἀσιᾶτιν ῥάσσων, *citharam Aſiatida pulſans*, ac id, quod paullo ante ab eodem Geographo dicitur, ἡ Μουσικὴ πᾶσα Θρᾳκία καὶ Ἀσιᾶτις νενόμισται, *Muſica omnis Thracica & Aſiatica cenſetur*. Quum autem ὀλιγοχορδία, ſicut in illa Ἀσιάδι ſeu τετραχόρδῳ cithara, nempe *chordarum paucitas* locum primo, ut fieri ſolet, & quod a Plutarcho etiam traditur de Muſica p. 1137. habuiſſet. (quibus tamen repugnat apud Athenæum Euphorion, qui antiquiſſimum fuiſſe τῶν πολυχόρδων ὀργάνων uſum notat lib. XIV. p. 635.) completa demum habita eſt cithara, omnemque perfectæ harmoniæ modum adtigiſſe, ubi ἑπτάχορδος evaſit. Quod pridem ab Ariſtotele obſervatum Problem. Sect. IX. c. XXV. ὅτι ἑπτάχορδοι ἦσαν αἱ ἁρμονίαι, *quod e ſeptem chordis ſive fidibus conſtarent harmonia*; idque juxta ſeptem cœleſtium ſphærarum motus, (uti ea de re poſtea Macrobius, cujus locum hic adnotavit vir doctus) ſeu pro numero planetarum, ac ut tradit, ὅτι ἑπτὰ ἦσαν αἱ χορδαὶ τὸ ἀρχαῖον, *quod ſeptem eſſent chordæ antiquitus*. Unde etiam Timotheus Spartæ accuſatus, quod ἑπτάχορδον citharam, qualis nempe uſque ad Terpandrum fuerat, in plures ſonos, & quidem inductis (ſeu juxta Ariſtidem de Muſica l. I. p. 35. undecima *chorda* prioribus ab eo addita) duodecim *chordis* diſperſerit, aut, ut a Pherecrate Comico dictum apud Plutarchum de Muſica p. 1142. ἀπέλυσε κ' ἀνέλυσε χορδαῖς δώδεκα, *abſolvit ac reſolvit duodecim chordis*; & ab Argivis, ut idem obſervat p. 1144. mulctatus, qui pluribus quam *ſeptem chordis* apud eos foret uſus. Quo factum eſt itidem, ut ἐννεάχορδον ſeu *novem fidium* inſtrumentum rejectum fuerit, teſte Athenæo l. X. p. 336. Quod proinde voluit hic innuere Callimachus, dum *lyra* ſeu *cithara* (promiſcue

enim fere hæc a Poetis, aliiſque priſcis Auctoribus ſumpta, & qua de re nos alibi) *cum ſeptem fidibus* ſeu *chordis*, perfectæ proinde, ſeu ἑπτα-φθόγγου, ut ab Euripide dicitur Jon. v. 881; aut ἑπτατόνου ab eodem, Alceſt. v. 446; aut ἑπταγλώσσου, apud Pindarum Nem. Od. v. p. 371, alibi ἑπτακτύπου Pyth. Od. II. p. 52. nempe de qua Horatius l. III. Od. x. *reſonare ſeptem callida nervis*, inventum hic Apollini tribuit. Quales proinde *ſeptem* repertæ ab eo *cithara chordæ*, ſingulæ ſuis nominibus diſtinctæ, ſingulisque illis ſeptem Planetis, qua de re paullo ante, adtributæ leguntur; ſicut *Hypate*, tanquam prima, Saturno aut juxta alios, Lunæ; *Nete*, ut ultima, Lunæ, ac ab aliis, Saturno: *Meſe*, media quippe, Soli; quæ autem ab utraque parte *Parhypate*, τῇ hypate nempe proxima, Jovi; *Paranche*, eademque *Lichanos*, ab *indice* digito, quo eadem chorda pulſabatur, Mercurio; *Parameſe*, Marti; & *Trite*, ſeu *Tertia*, Veneri. Qua de re videri poteſt Nicomachus Harmon Enchirid. p. 33, & Ariſtides de Muſica l. I. p. 10. Qua ratione etiam factum, ut hanc ἑπτάφθογγον *citharam* vel *lyram*, ſeu ejus tractationem, cui antiquos operam dediſſe, tradit etiam Cicero de Senect. c. VIII, tanquam παιδευτικὴν & ἀνδρώδη *erudiendi vim habentem ac virilem*, ab Apolline repertam, eamque ἐμπνευστοῖς ὀργάνοις, ut *tibia* ac *ad tibiam* cantui, tanquam θηλύνοντι τὴν ἀκοὴν, qui *effeminaret auditum*, Marſyæque ut volunt, invento, longe præferendam ſtatuerent veteres. Quod præter Ariſtidem de Muſica lib II. p. 108, a Platone pridem ante obſervatum videas de Republ. l. III. p. 399, & quod firmat etiam Cicero pro Muræna cap. XIII, *ut ajunt in Græcis artificibus, eos aulœdos eſſe, qui citharœdi fieri non potuere*; alibi autem citharæ antiquos, non autem tibiæ, de qua ſilet, operam dediſſe memorat, de Senect. c. VIII, nempe, *diſcebant fidibus antiqui*. Quamquam, ut hoc addam, *fides* ſeu *chordas*, non de *cithara* ſemper aut *lyra*, aliiſque id genus ἐγχόρδοις vel ἐντατοῖς inſtrumentis, ſed de *tibiis* etiam dici, & quidem apud Lucretium l. IV. contendat in Obſervationibus ad Catullum p. 167. vir doctrina & ingenio inſignis. Verba nempe Lucretii, quæ merentur hic *adſcribi*, ubi de nocturno agit, quem ludentes Satyri vel Fauni cient, ſtrepitu, exſtant l. IV. v. 587,

Chordarumque ſonos fieri, dulceſque querelas,
Tibia quas fundit, digitis pulſata canentum;

ubi tamen nihil obſtat, immo quod non ſuadeat omnino, ut iis verbis *chordarumque ſonos*, de ſonitu fidium citharæ agatur, prout de iis ψόφον, κρότον, κτύπον, *ſtrepitum* ac *ſonitum* dixerunt veteres, ac unde ἑπτάκτυπον *ſeptiſonam* de *cithara* ſeptem chordarum a Pindaro vocari paullo ante vidimus; aut quomodo κροτητὰ, πηκτίδων μέλη, *carmina, quæ ad pectidis* (inſtrumenti id genus ἐγχόρδου, & ſubinde pro *cithara* etiam uſurpati) *pulſum canuntur*, a Sophocle dicta in deperdito dramate apud Athenæum l. IV. p. 175. Ut mittam ψαλμὸν quoque de *ſono* ſeu *pulſu* citharæ dictum, ſicut ψάλλειν & ἀντιψάλλειν apud Comicum Avib. p. 550. pro *citharam pulſare*, & qua de re eruditi ad eum Critici. Tibia autem eaque *canentum*, Satyrorum nempe ſeu Faunorum, *digitis pul-*

ſata a Lucretio dicitur, quod non oris ſolum flatu, ſed manus etiam ſeu digitorum motione ac miniſterio elicerentur tibiæ *πολυτρήτου* ſeu *cum multis foraminibus* ſoni. Unde de Satyro ſimiliter, abjectam a Minerva tibiam inflante, ait Ovidius Faſt. l. VI. v. 705,

Et modo dimittit DIGITOS, *modo concipit auras*;

ac, ut alios inſuper mittam, quos jam notarunt, qui de tibiis egere viri docti, Cicero de Natur. Deor. l. II. c. LX. utrumque illum tangit digitorum in tibia ſimul ac cithara uſum, *itaque ad pingendum, ad fingendum, ad ſculpendum, ad* NERVORUM ELICIENDOS SONOS AC TUBARUM *apta manus eſt* ADMOTIONE DIGITORUM. Immo quam in rem notabilia hæc Pollucis verba l. IV. p. 190, *ἐπιδεῖξαι καὶ τὴν αὐλητοῦ εὐχέρειαν, ταχυχειρίαν, καὶ τὴν εὐχειρίαν*, *oſtendere etiam tibicinis agilitatem, celeritatem, & facilitatem.* Adeo, ut quamquam *ἄχορδος tibia*, *digitis* tamen *canentum pulſata*, haud eo minus dici a Lucretio potuerit, id quod alioquin *ἐγχόρδων* ſeu *ἐντατῶν*, *fidibus* ſeu *chordis intentorum* inſtrumentorum proprium exſtitit; & quidem pro illorum rurſus inter ſe diſcrimine, quæ nempe ex iis aut plectro ſolum, aut vero digitis ſeu *κατὰ χεῖρα* pulſabantur. Quorum illud, ut vulgo notum, in cithara ſeu lyra paſſim obtinuit, ac unde ejus inventor Εὔλυρος hic ſeu citharœdus Apollo, plectrum dextra præferre in antiquis nummis ejuſque ſignis viſitur. Hinc etiam *ſine plectro* citharam, omnemque artem cithariſticam, vanam ac inutilem, dicit Chryſoſtomus in Martyr. Roman. T. V. p. 492. ed. Savil. Quamquam antiquum & præſtantiſſimum olim citharistam, Chironem, non plectro quidem, ſed manibus citharam pulſaſſe, haud ſemel dicatur a veteri Argonauticorum Auctore, v. 380. *κιθαρὶν μετὰ χερσὶν ἀράσσων*, & v. 396. *χερσὶ λύραν ἤρασσε*, *citharam* ſeu *lyram manibus pulſavit*, quod alioquin *πλήκτρῳ διώκειν*, vel *ἐλαύνειν*, aut ut paullo ante vidimus, *κρέκειν*, dicunt Pindarus, aliique, & quomodo etiam *magadin* ac *pectida*, ſine plectro pulſari, ex Ariſtoxeno refert Athenæus l. XIV. p. 635. Hinc illud inter *κινύραν*, & *νάβλα*, utrumque alioquin *δεκάχορδον* organum, diſcrimen obſervat Joſephus *Ἀρχ.* l. VII. c. XI. quod nempe illa plectro; hæc autem, (& quam per *κιθάραν* reddunt ſubinde LXX. Interpretes, ut Pſalm. LXXXI. 3.) *δακτύλοις κρούεται*, *digitis pulſatur*; & quibus gemina omnino de utroque illo organo habet Theodoritus in III. Reg. Qu. XXXIV. Quod poſtremum, manu nempe ac digitis, potius quam plectro, organon id genus *ἔγχορδον pulſare*, majoris olim artis habitum: unde de Epigono, inſtrumenti Epigonii ab eo dicti inventore, ait Athenæus l. IV. p. 183. *μουσικώτατος δὲ ὢν κατὰ χεῖρα δίχα πλήκτρου ἔψαλλεν*, *quum Muſice ſumme eſſet peritus, manu ſine plectro pulſabat.* Neque vero minus dubito, ut evincere potuerit vir doctiſſimus, nunc *ὁ μαγαδίτης*, *chordas* pro *tibiis* apud Platonem legi. Illud equidem ſcio, communionis cujuſdam *tibia* ſeu ad tibiam concentus cum *lyra* aut *cithara*, mentionem ſubinde a veteribus factam, ut apud Athenæum l. XIV. p. 617. ac inde alibi ab eodem dici p. 637. *ἔναυλον κιθαρίζειν*, non ut ibi Dalechampius *cithara cantum cum tibia*, (illum enim *κιθαρῳδίαν*, non *κιθάρισιν*, ut

vel

vel docebit Plato in Jone p. 533, notat) ſed *tibiæ & citharæ concentum*, inductum ab eodem, de quo modo dictum, Epigono. Unde etiam inter varia *tibiarum* genera, αὐλοὺς κιθαριστηρίους referri ab eodem Naucratita videas, l. IV. p. 183, nempe, quod ille magadin tradit l. XIV, p. 634, ab Ariſtoxeno vocari αὐλὸν κιθαριστήριον, *tibiam cithariſticam*; & quomodo etiam, juxta Pollucem l. IV. c. X, μηνιαμῶοι & παραμῴδιοις dicuntur νόμοι κιθαριστήριοι, ac poſtremi apud Heſychium κιθαρίδιος, ſeu *modi citharæ* aut cithariſtarum, quos nempe, ut addunt iidem, ad *tibiam* veteres *adaptabant*, οἷς καὶ προσηύλουν. Quod in nobili Hyacinthiorum apud Laconas feſto, a præcinctis pueris fieri ſolitum, ut nempe iidem citharam pulſantes, immo omnes ejus chordas plectro ſimul ferientes, ad tibiæ ſeu tibiam inflantium modos canerent, tradit idem Athenæus l. IV. p. 139. Quod obſervare etiam liquet apud Xenophontem in Convivio pag. 878, ἐκ δὲ τούτου συνηρμοσμένῃ τῇ λύρᾳ πρὸς τὸν αὐλὸν ἐκιθάρισεν ὁ παῖς, καὶ ᾖσεν, *ſecundum hæc puer, lyra ad tibiam accommodata, & citharam pulſavit ac cecinit.* Ita συναυλία dicta de *cithara* cum *tibia*, qui locum ſubinde habuit, ſeu mixto ex utroque organo, *concentu*, prout id præter adductos ea de re ab Athenæo Auctores l. XIV. p. 618, memorant veteres Critici ad illud Ariſtophanis Equit. p. 288. ξυναυλίαν κλαυσόμεθ', nempe ξυναυλία δὲ λέγεται, ὅταν αὐλὸς καὶ κιθάρα συμφωνεῖ, dicitur ξυναυλία, *quando tibia & cithara concinunt*, quamque apud Romanos quoque haud inſolitam, vel ex duobus Horatii locis, qui & inde etiam haud parum, & paullo plenius, quam hactenus factum, illuſtrantur, conſtat, ut l. IV. Od. I. *Lyræque & Berecynthiæ Delectabere tibiæ Miſtis carminibus*, & l. V. Od. IX. *ſonante miſtum Tibiis carmen Lyra.* Quamquam rurſus ξυναυλίαν de ſolo *tibiarum inter ſe concentu*, explicet Pollux lib. IV. cap. X; Semus autem Delius dicto apud Athenæum loco, tibiæ ac rhythmi, ſine modulato ſermone, concentum. Neque vero ideo colligas *chordas* inde ab iiſdem Auctoribus de *tibiis* dici, aut ἐγχόρδους vel ἐντάτους, *chordis* ſeu *fidibus tentas tibias* olim extitiſſe. Platonem certe quod adtinet, & quem præter Lucretium, ut indicem quoque ejus rei obiter ibi ad Catullum commemorat vir doctiſſimus, eum utique non ſatis accurate, ubi ille de his agit organis ab eodem expenſum, licet utique ſtatuere. Reſpexiſſe enim videtur vir πολυμαθέστατος, ad locum graviſſimi illius Auctoris, qui exſtat de Republ. l. III. p. 399, ubi de variis harmoniarum apud veteres agens ſpeciebus, tranſit ad eas, quæ ex Inſtrumentis Muſicis πολυχόρδοις & πολυαρμονίοις oriebantur, ut trigonis, & quæ πηκτίδες aliiſque nominibus dicebantur. Iis autem e civitate, quam toto illo opere ordinat, rejectis, ſubdit continuo, τί δὲ αὐλοποιοὺς ἢ αὐλητὰς παραδέξῃ ἐς τὴν πόλιν; τί ΟΥ ΤΟΥΤΟ ΠΟΛΥΧΟΡΔΟΤΑΤΟΝ, καὶ αὐτὰ τὰ παναρμόνια, ΑΥΛΟΥ τυγχάνει ὄντα ΜΙΜΗΜΑΤΑ; *quid vero? tibiarum opifices & tibicines ipſos, num quid admittes in civitatem? quid? annon* ILLUD INSTRUMENTUM, QUOD MULTIS CHORDIS *conſtat, & ea, quæ harmonias omnes continent*, TIBIÆ *ſunt imitamenta?* Ubi continuo rejecta etiam tibia, ſolam dein lyram ſeu ci-

tharam (ut illis nempe πολυχόρδοις & παναρμονίοις organis ſimpliciorem, & qualem κιθαρῳδίαν antiquitus extitiſſe, tradit Plutarchus de Muſica p. 1133.) in civitate utilem, fiſtulam autem paſtoribus in agris permittendam tradit. Adeo, ut mirari utique ſubeat, non male quidem hæc Platonis verba & contrario plane ſenſu accepiſſe, quod ei ſæpenumero, ut eruditis notum, contigit, Serranum, dum inter alia imperite (venia ſit verbo) ea, in quibus cardo hujus rei verſatur, expreſſit, *nonne tibia omnium inſtrumentorum Muſicorum maxime chordis conſtat?* ſed iiſdem Platonis verbis potuiſſe induci virum Græce, ſi ullus alius hac ætate, doctiſſimum, ut chordas ibidem ſeu πολυχορδότατον organon, de *tibiis* juxta minus fidum peritumve interpretem, dici ſtatueret. Id enim ad inſtrumentum *fidibus* revera & *pluribus quidem intensum*, referri omnino debuit, & quidem, cujus ſoni ad tibiæ modos proxime accedunt, eamque, quod ait Plato, *imitarentur*. Talis autem omnino erat veterum *magadis*, inſtrumentum quidem ἐντατὸν, *fidibus tenſum*, ſicut cithara, lyra, barbitus, ut id ab Athenæo traditur l. IV. p. 182. & proinde alibi ψαλτικὸν, ſeu quod *digitis pulſaretur*, ab eodem dictum l. XIV. p. 634. ac inde etiam cum *trigono* & *pectide*, quorum a Platone facta fuerat ibidem mentio, a Diogene Tragico conjunctum iis verſibus, qui in illis convivialibus ſermonibus referuntur p. 636. ſedtamen, quod ad tibiæ modos pulſabatur. Unde etiam *tibia citharistica* nomen, uti paullo ante vidimus, eidem a nonnullis inditum, immo a quibuſdam dubitatum, ut ex illo Naucratita rurſus conſtat p. 634. ac alibi, an pro *cithara* vel *tibia* habendus eſſet *magadis*: nempe quod ille ſono quidem & peculiari eidem modo, ad citharam accederet. Idem vero non ἔγχορδος ſolum, uti diximus, ſed vere etiam, prout hic a Platone dicitur, πολυχορδότατος; qualem utique, ſeu *viginti chordarum magadin* habere ſe ait Anacreon in dicto modo apud Athenæum loco. Sicut proinde per illud τοῦτο τὸ πολυχορδότατον, *magadin* aut ſimile ἐντατὸν organum intellexit hic Plato; ita etiam per ea, quæ ibidem addit, καὶ αὐτὰ τὰ παναρμόνια, & *ipſa quæ ex omnibus harmoniis conſtant*, quæque itidem forent *tibiæ imitamenta*, αὐλοῦ μιμήματα, hydraulica organa videretur omnino deſignaſſe, ni obſtaret, quod a Cteſibio, qui Ptolemæi Euergetæ ſecundi ſeu Phyſconis, temporibus vixerit, illud inſtrumentum demum repertum traderet Athenæus l. IV. p. 174. De iis alioquin hydraulicis dubitaſſe ſimiliter ab eodem Athenæo dicitur Ariſtocles, qui de iis olim egerit, an ἐντατοῖς, an vero ἐμπνευστοῖς, ſeu quæ inflantur, ut tibia, organis eſſent eadem adſcribenda; eaque inſuper triplex illud harmoniæ apud veteres genus in ſe continere dicta, Chromaticum, Enarmonicum, & Diatonium. Quibus inſuper accedit, dum ea quoque, nempe quæ ex multis chordis aut ex omnibus harmoniis conſtarent, una cum tibiis, quas illa imitabantur, rejicit hic Plato; quod idem alibi ſimilem tibiæ cum cithara *communionem* κοινωνίαν aperte redarguat, nempe de Legib. l. III. p. 700; ubi Poetas, præ vera & genuina Muſicæ ignorantia, varia illa cantuum ad tibiam & ad citharam genera miſcuiſſe, (αὐλῳδίαις

δὲ

δὲ ταῖς κιθαρῳδίαις μιμούμενοι) omniaque ad unum retuliſſe memorat. Unde ſuperiora etiam Platonis verba, prout eadem ſonant, ac inſuper totius contextus ratio omnino exigit, recte quoque ante a Ficino, quem modo adii, intellecta & explicata, quo major hic Serrani incuria, videas. Quamquam forte eidem Serrano eo major venia dari hic poſſit, quod Pollucem nunc forte animadverto, ubi de veterum tibiis agit, idem, prout hodie apud eum legitur, aperte dicentem, l. IV. c. IX. ſect. V. Πλάτων δὲ καὶ πολύχορδον εἴρηκε τὸν αὐλὸν, *Plato vero etiam tibiam multis chordis præditam dixit*; ac inde, ut ſtatuere licet, virum incomparabilem ad Solinum p. 88. ult. edit. referre ſimiliter, πολύχορδον αὐλὸν Platonem appellaſſe, h. e. ut ille ibidem addit & explicat, τὸν πολύτρητον, *multiforatam*, quod nempe foramina tibiæ reſpondesnt citharæ chordis. Quamquam autem certo ſtatuere nunc non licet, an alius olim ſeu ævo Pollucis exſtiterit Platonis locus, ubi, quod ait Pollux, πολύχορδον *tibiam* dixerit, quod utique non putem legi hodie in ejus operibus; an vero ad adducta paullo ante Platonis verba, ſed properantius, quod ei haud ſemel in aliis etiam Auctoribus contigit, animadverſa, reſpexerit ibidem Pollux. Unde fieri etiam poteſt, ut Platone ipſo non conſulto, a Polluce vel a Salmaſio forte, cujus paucis ante lineis, alia de tibiis, ut perperam adnotata, perſtringit dicto ad Catullum loco vir varia & excellenti doctrina, inductus, idem quoque de πολυχόρδῳ tibia a Platone dictum adfirmaret. Ut nunc mittam, quod alibi idem Plato, de Legib. l. VII. p. 809. &c. agit de cithara & inſtitutione puerorum, a quibus citharistæ per triennium opera foret danda, *chordas* quidem *citharæ* aut *lyræ*, & σύχορδα φθέγματα, ſeu *ſonos ad citharæ chordas conſonos*, (& quomodo σύχορδα κρέκειν, *chordis conſona pulſare*, dixit Plutarchus de Muſica p. 1140. & σύχορδα ᾄσματα, *chordis conſonas cantilenas*, Pollux l. IV. c. IX. p. 187.) nullibi autem eaſdem *tibiæ* tribuit; ubi cæteroquin de iis, aut primis ac præſtantiſſimis tibicinibus, Marſya & Olympo, agit in Minoe p. 318. aut ubi Alcibiadem, citharam quidem pulſandi, non autem inflandi tibiam artem doceri voluiſſe, tradit in Alcibiade l. I. p. 106. Quod poſtremum nempe Athenienſium moribus ac inſtitutis erat conſonum; quos citharæ valde fuiſſe ſtudioſos, vel e Comico & Græcis ejus Interpretibus liquet, Nub. p. 178. Unde etiam peculiaris Eunidarum familia Athenis exſtitiſſe, apud Harpocrationem dicitur; quæ e citharœdis, qui in ſacris operam darent, conſtabat, ſicut aliunde conſtat Thebanos olim tibia impenſe delectatos, aut etiam Laconas; ac præterea, ut vel apud Tragicos antiquos obvium, Lydos, Myſos, Phrygas, apud quos eadem reperta credebatur: aut prout alioquin Arcadas fiſtula; Siculos πηκτίδι uſos tradit eruditiſſimus Clemens Pædag. l. II. c. IV. Immo unde id patrium Thebanis fuiſſe, ut tibiæ nempe operam darent, dicit Polyænus Stratag. l. I. c. X. Αὐλὸν quidem, ut hoc addam, non de *tibia*, ſed de quavis extenſa in longitudinem figura dictum, præter veteres Grammaticos, apud Athenæum legas l. V. p. 189. ac inde etiam de *oſtrei* quodam genere ita appellatum, eodem indice l. III. p. 99. Unde factum

videtur, ut ab Heſychio, quamquam loco, ut opinor mutilo, aut in quem alicujus imperiti librarii, ut totiens illi Gloſſographo, prout hodie illum terimus, contigit, gloſſema irrepſerit, *αὐλὸς, κιθάρα, ἢ σύριγξ*, *tibia*, *cithara*, vel *fiſtula*. Tria certe illa præcipua olim Muſicæ Inſtrumenta apud veteres exſtitiſſe, notat Plutarchus de Muſica p. 1136: ita tamen, quod aliunde obvium, ut toto genere, materia, figura, ſono, iis utendi ratione ac modo diverſa valde eſſent duo priora, *tibia* & *cithara*. Unde certe haud facile licet opinari, quamquam id adfirmate tradiderit vir *πολυμαθέστατος*, & præeunte jam, ut ſupra vidimus, magno Solini Enarratore, *chordas* pro *tibiis*, a quibus illæ omnino aberant, a veteribus dictas; aut de *tibiis* intelligenda ea Lucretii, Platonis, & aliorum id genus loca, ubi de *chordis* ſeu *ἐγχόρδῳ* vel *πολυχόρδῳ* organo fit mentio. Unus quidem patrocinari viro doctiſſimo videtur Juvenalis, qui ab eo adducitur, locus; ubi nempe de invectis in urbem ab effœminatis Syris, vanæ delectationis & luxuriæ aucupiis, inter alia referri legimus, Satyr. III. v. 64. *& cum tibicine chordas obliquas*, quaſque de *plagiaulo* ibidem dici, haud abs re forte, & cui ſuffragatur etiam vetus Interpres, contendit vir eximius. Notæ enim abunde *obliquæ* illæ veterum *tibiæ*, ac præterea Phœnicum ſeu Syrorum, qui confundi a Romanis & Græcis etiam Scriptoribus ſolent, tibiæ, *γίγγροι* aut *γίγγραι* ab iis dictæ, de quibus Athenæus haud uno loco & Grammatici veteres, ac *Sarranæ* vel *Serranæ*, h. e. Tyriæ, ut ad Solinum monuit *ὁ πάνυ*, quæ in Præfatione ad Terentium memorat Donatus, & *jocum in Comœdia* ait *oſtendiſſe*; quibuſque actam fabulam Adelphos, in ejus Didaſcalia dicitur. Non deſunt tamen Interpretes, qui in eodem ſatyrici loco, utrumque Muſici inſtrumenti genus, tam *ἔγχορδον* quam *ἐμπνευστὸν* tangi, & quod a voluptariis Syris ſit in urbem illatum, neque forte injuria credidere. Quorum utique tueri ſententiam poſſet, quod *obliqua tibia* ſeu *plagiaulus* a Polluce quidem Libycum l. IV. p. 181, ab Athenæo vero Ægyptium ſeu Oſiridis l. IV. p. 185, vulgo autem a Græcis & Romanis, ut vel ex Plinio liquet l. VII. c. LVIII, haud aliter ac recta etiam tibia, Phrygum inventum fuerit olim habitum; ac inde tibicinæ vulgo apud Græcos Phrygiæ, ut docebit Ariſtophanes in Veſp. pag. 528. & priſci ejus Interpretes; ac Berecynthiæ etiam inde apud Horatium adducto ante loco appellatæ: quum pleraque illa *ἔγχορδα* vel *ἐντατὰ* veterum organa, peregrina ſeu ex illo tractu, Syriæ nempe ac Phœniciæ, profluxiſſe, a Græcis ipſis, aliiſque antiquis Auctoribus ſit olim agnitum, & barbara inde indita iis nomina. Id nominatim utique de *nabla*, *barbito*, *magadi*, obſervat Strabo l. x. p. 471. & quod præterea de *pſalterio*, *ſambuca*, ipſoque *cithara* nomine ab Hebraico כנור *cinnar*, & Chaldaico כנרא *cinnara*, & inde a LXX. ſenioribus, *κινύρα*, dici itidem poteſt, ut ab eruditis jam, qui in illis litteris & linguis regnarunt, obſervatum; ac de *magadi* itidem a nobis infra adhuc dicetur. Unde etiam ab Ariſtoxeno peregrina inſtrumenta recenſeri, *phœnicias*, *pectidas*, *magadidas*, *ſambucas*, *trigona*, *ſcandapſos*, totidem intenta chordis inſtrumenta, refert Athenæus

l. IV.

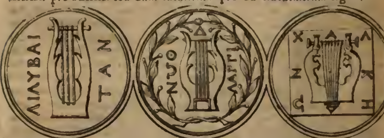
l. IV. p. 182. Immo quod nominatim de *trigono*, ut a Syris reperto; & de *ſambuca*, tanquam Syrophœnice, ſeu lyra Phœnicia, *phœnice* item & *nabla*, ut Phœnicum itidem inventis, hujuſque *Sidonii* inde dicti, e Juba, Sopatro, Ephoro, aliiſque, tradit idem Athenæus l. IV. p. 175. & l. XIV. p. 637. aut vero, quod de *cithara*, quæ *Aſias* olim, tanquam in Aſia reperta fuerit, dicta, jam ante eſt a nobis obſervatum. Adeo etiam, ut in ipſis quaſi mundi incunabulis, a Jubale in eo ſeu Syris vicino Orientis tractu reperta legantur Gen. IV. 21. juxta LXX. ſeniores, *cithara* & *pſalterium*, utrumque ἔγχορδον organum. Neque vero id genus inſtrumentorum chordis ſeu fidibus intentorum uſus cum peregrino luxu, tibiis aut tibicinis minus, nec proinde a Satyrico, ubi ea de re agit, omittendus, in urbem Romam fuerat, & quidem ex illo Aſiæ tractu, invectus. Quam in rem præclarus omnino & qui inſigniter huc facit, Livii locus, qui poſt devictum Syriæ Regem Antiochum, vulgo Magnum, ait l. XXXIX. c. VII, *luxuriæ enim peregrinæ* ORIGO *ab exercitu* ASIATICO *invecta in urbem eſt*; omiſſaque ibi omni tibiarum aut tibicinum mentione, *tum* PSALTRIÆ SAMBUCISTRIÆQUE, *& convivialia ludorum oblectamenta*. Hinc *tibicinas, tibicines, ſambucinas*, quæ Livio *ſambuſtriæ*, conjungit Plautus Stich. A. II. Sc. II. v. 57. & ab Horatio alioquin dictum l. II. Epiſt. I. v. 32.

pingimus, atque

PSALLIMUS, *& luctamur Achivis doctius unctis.*

Cicero autem ſaltatores, citharistas, totum denique comeſſationis Antonianæ chorum, memorat Philip. V. cap. VI. Immo nec obliquas *chordas*, de tali inſtrumento, e Syriaco luxu in urbem advecto dici a Satyrico mirabitur; qui norit *ſambucum*, a quo *ſambuciſtriæ* vel *ſambucinæ*, quæ illud pulſare, eoque Romanorum ludos & epulas ut d. l. Livius, oblectare erant doctæ, trigonale & cum inæqualibus nervis ſeu chordis exſtitiſſe; aut obliqua cæteroquin vulgo fuiſſe, ipſa lyræ ſeu citharæ, aliorumque id genus ἐγχόρδων inſtrumentorum latera & cornua, Polluci p. 187. πηχεῖς, κέρατα prout nota & obvia eorum in monumentis antiquis, & de quibus mox, ſchemata id abunde oſtendunt. Adeo ut illis Satyrici verbis, & *cum tibicine chordas obliquas*, utrumque innui ab eo videatur inſtrumenti tam ἐμπνευστῶν, quam ἐγχόρδων genus; ut, quod ab Horatio itidem factum, ubi agit cæteroquin de utriuſque adhibito ſubinde a Romanis, & qua de re jam ante, concentu, *ſonante miſtum tibiis carmen lyra*. Neque tamen, ne hoc prætercam, ſum neſcius, de *tetrachordis*, *hexachordis* & *octachordis* mentionem a Vitruvio fieri in hydraulici organi deſcriptione l. X. c. XIII. quod tamen non fidium pulſu, ſed aeris & aquæ per tubos & canales ſpiramentis animabatur: *chordas* proinde ibi de tuborum ordinibus, unde diverſi oriebantur ſoni, intelligi. Immo factum etiam, ut vox *tetrachordon*, ad alia quoque ſit tranſlata; ut quum *anni tetrachordon*, de quatuor anni tempeſtatibus dixit apud Nonium Varro; aut quum per συνηρμοσμένον τετράχορδον, *tetrachordum per omnia concinens*, quatuor Principum Romanum imperium ſimul regentium, Diocletiani nempe & trium,

quos participes imperii fecerat, concordiam, deſignat in Cæſaribus Julianus. E quibus tamen haud ſtatui poſſe putem, *chordas* aut *chordarum ſonos*, ſicut eo, de quo agimus, apud Juvenalem loco, (ut reliqua modo ad eundem dicta ſileam) de tibiis potius, quam de vere ἐγχόρδοις organis debere intelligi; quorum tamen per me liberum ſit penes eruditum Lectorem judicium. Sed de his plus ſatis; quamquam non quæſita certe, ſed quæ commentanti ad hunc Poetæ locum, ubi de *ſeptem lyra* ſeu *cithara* ab Apolline *aptatis chordis* agitur, nobis forte ſub manum nata, diximus. Neque tamen manum hic adhuc de tabula tollemus, quin in Lectoris gratiam, ac majorem hujus apud Callimachum loci illuſtrationem, repertæ ſcilicet ab Apolline *lyra* ſeu *citharæ*, & quidem primum cum *tribus*, dein cum *quatuor*, poſtea cum *ſeptem*, ut hic videmus, *chordis*, hujuſque poſtremæ pro perfecta, ut diximus, habitæ ſchemata, in præclaris Electoralis hujus Cimeliarchii, ne aliunde ea jam arceſſam, nummis obvia, hic in medium proferamus. Prior nempe nummus cum lyra *τριχόρδῳ*, ΛΙΛΥΒΑΙΤΩΝ ſeu *Lilybitarum* in Sicilia; alter cum lyra *τετραχόρδῳ*, ΛΑΠΠΙΘΩΝ *Lappitharum* in Theſſalia; tertius denique, cum *ἑπταχόρδῳ*, de qua hic Callimachus, & Apollinis effigie in anteriori nummi area, ΧΑΛΚΗΔΩΝ. *Chalcedoniorum* in Aſiatico ad Boſporum Thracium littore præferunt nomina; ubi præter obvium in aliis hujus urbis nummis morem, ΧΑΛΚ. pro ΚΑΛΧ. ſeu *Chalcedoniorum* pro *Chalchedoniorum* legitur.

V. 255. *ὁ δ' ἔκλαγεν*] Solus ergo Apollo, non Diana, quamquam gemello in Delo Latonæ partu, & quidem primo Diana, dein Apollo vulgo editi ferebantur. Utriuſque certe natales Delo vulgo olim adſcripti, uti a Pindaro in Delum Hymno, cujus ſupra facta mentio ad v. 3. e Philone nempe 960. *χαῖρ' ὦ θεοτίματε, λιπαροπλοκάμου* ΠΑΙΔΕΣ *ἢ Λατοῦς ἱμεροέστατον ἔρνος*, *gaude a Deo honorata* Dele, *in qua ſplendidam habentis comam Latonæ* LIBERI *amabiliſſima progenies.* Quod ab alio Lyrico, & qui Pindaro antiquior exſtitit, Alcæo itidem factum iis verſibus eidem adſcriptis, quibus Latonam in Delo cum Apollinem, tum Dianam tradit peperiſſe, *Ἐν Δήλῳ πότ' ἔτικτε* &c. Immo quod a Perſis etiam creditum, auctamque inde apud barbaros loci religionem, conſtat ex iis, quæ de Dati Præfecto Claſſis ſub Dario Hyſtaſpis Præfecto tradit Herodotus l. VI. c. XCVII. cum profugas ex Inſula Delios, iiſque verbis revocaſſe, ut diceret ſe & ſua ſponte & Regis juſſu, nolle lo-

locum, *in quo duo nati eſſent Dii*, οἱ δύο Θεοὶ ἐγένοντο, ejuſque incolas ullatenus lædere, ibique continuo, ſeu ad aram in Delo, trecentas thuris libras adoleviſſe Quibus gemina a Gobia in Delum a Xerxe miſſo, dicta leguntur apud Platonem ſeu Æſchinem Socraticum in Axiocho p. 371. T. III. ὅπως τηρήσειε τὴν Νῆσον, ἐν ᾗ ΟΙ ΔΥΟ ΘΕΟΙ ΕΓΕΝΟΝΤΟ, *ut Inſulam tueretur, in qua* DUO DII ERANT NATI. Unde de Delo ſimiliter, tanquam Dianæ haud minus ac Apollinis patria, Catullus in ſeculari in Deam carmine,

Quam mater prope
Deliam peperit olivam.

& Seneca de utriuſque in Delo natalibus, Hercul. Fur. v. 15.

Quibusque natis, mobilis tellus ſtetit;

ac ubi pro *tellus*, forte *Delus*, de qua mobili prius & tum *ſtabili* agitur, legi ibidem poſſet, ni obſtaret veterum librorum fides. Immo quod decus ipſa vendicabat ſibi olim Delus, ut liquet etiamnum e vetuſtis ejus Inſulæ nummis, in quibus cernuntur modo Solis ſeu Apollinis radiatum caput, ac Diana ſive Luna in bigis a tauris vecta; modo & ipſe Apollo, ſicuti Diana rurſus, bigis inſiſtentes, cum appellatione in iiſdem, hinc ΔΗΛΙΟΥ, illinc ΔΗΛΙΑΣ, *Delii* & *Delia*: modo juncta quoque utriuſque capita, cum inſcr. ΘΕΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ. Quæ *Delia* etiam, ſicuti & *Cynthia* a monte Deli Cynthio appellatio, huic Deæ paſſim a Poetis tributa; & præterea celebre ejuſdem in illa Inſula fanum, Artemiſium dictum, cujus ex Herodoto & Clemente facta jam ante mentio ad v. 24, videntur itidem comprobare. Immo id vulgo quidem creditum agnoſcunt ipſi Epheſii apud Tacitum Annal. l. III. c. LXI. ita tamen, ut non in Delo, ſed apud ſe levatam eo partu Latonam, & utrumque numen Apollinem ac Dianam enixam, haud eo minus contenderent, nempe, *non ut vulgus crederet* DIANAM *atque* APOLLINEM DELO GENITOS; *eſſe apud ſe Cenchrium amnem, lucum Ortygiam*, UBI LATONAM *partu gravidam, & olea, quæ tum etiam manet, adniſam edidiſſe ea numina* &c. E quibus conſentanea de illo Latonæ apud Epheſios partu memorat, uti ad Tacitum monuit Lipſius, Strabo l. XIV. p. 639. Quamquam alii, ut Ariſto, juxta veteres Pindari Enarratores Nem. Od. I. p. 332. genitum quidem in Delo Apollinem, ſed natam in Ortygia apud Epheſum Dianam velint. Alii vero, prout nota fabularum indoles, uno quidem Latonæ in Delo partu, Apollinem ac Dianam editos tradunt; natam vero, uti ea de re Libanius Declam. XXXI. p. 662. Tom. II. ante Apollinem Dianam, atque ideo, ut eadem continuo matri Latonæ obſtetricaretur, ὡς τὸ καὶ τὸν Ἀπόλλω τεκεῖν, *ut ea quoque Apollinem pareret*, & quibus gemina, additaque etiam ejus rei ratione, leguntur apud Servium Æn. l. III. v. 73. ubi de Latona in Delo ait, *& illic Dianam primo, poſt Apollinem peperit*: mox, *ſane nata Diana parturienti Apollinem matri dicitur præbuiſſe obſtetricis officium*: dein, ut ſcilicet ſe non amplius nugari doceat, *quod autem diximus Dianam primo natam, rationis eſt. Nam conſtat primam noctem fuiſſe, cujus inſtrumentum eſt Luna, id eſt Diana, poſt diem, quem*

Sol

Sol efficit, qui eſt Apollo. Quibus tamen non accedit Callimachus, ſed potius memorato paullo ante Ariſtoni; dum unum Apollinem, non autem Dianam, uti jam ante obiter monui ad verſ. 202, eo Latonæ in Delo partu editum hic memorat. Cui jam ante præluxerat Homerus Hymno (qui ei a Thucydide, uti ſupra monui, tribuitur) in Apollinem, ubi præterea eodem etiam verbo, quo hic Battiades eam in rem uſus v. 119. ἐκ δὲ ἔθορε πρόφωσδε, *proſiliit autem in lucem Apollo.* Ut de aliis ſileam (prout in diverſa de Deorum ſuorum patria ac natalibus abierunt pro more veteres fabulatores) qui, ut refert Diodorus l. v. p. 44. Dianam & Apollinem in Creta natos ſtatuebant; aut qui Dianam, non Latonæ, ſed Cereris filiam, juxta Æſchylum, & qui id ab Ægyptiis acceperit, tradidere, ſicuti id apud Pauſaniam legitur l. VII. p. 515. Immo apud Ægyptios, teſte Herodoto lib. II. c. LVI, uterque, Apollo nempe ac Diana, iique e Baccho & Iſide nati, Latona vero eorum nutrix tantum & Σώτειρα ferebantur.

V. 256. Νύμφαι Δηλιάδες, ποταμοῦ γένος] Nempe Inopi in Delo fluvii, ad quem conſtitiſſe parturientem Latonam ait ſupra v. 206. & prout antea dixerat v. 109. Νύμφαι Θεσσαλίδες, ποταμοῦ γένος, *Nympha Theſſalicæ, fluvii genus*, ſeu, ut ibi vidimus, Penei. Immo ſicuti nato etiam Apolline, Θεαὶ δ' ὀλόλυξαν ἅπασαι, *Deæ autem jubilarunt omnes*, ſeu Pæana, uti mox dicetur, cecinerunt, apud Homerum Hym. in Apollinem v. 119. Idque ſcilicet, ne minor naſcentis Dei, quam aliorum Heroum, aut beatiorum hominum ratio haberetur, quorum Natales Γενεθλιακοῖς Hymnis coli ac celebrari conſueverant.

V. 258. ὀλολυγὴν] Sicuti in verſu modo indicato Hymni in Apollinem Homerici, eadem in re vox ὀλόλυξαν adhibita. Scholia vero ad hunc Battiadæ locum, ὀλολυγὴν, τὴν μετ' εὐφημίας λέγει εὐχὴν, *cum fauſta acclamatione invocationem vocat*, ſeu lætum Pæana, ob natum nempe Apollinem. Haud aliter ac ὀλολυγμὸν εὐφημοῦντα, *clamorem auſpicatum*, dixit Æſchylus Agam. v. 25. & alibi in eodem dramate v. 604, ἱερὸν ὀλολυγμὸν εὐφημοῦντες, *de fauſtis acclamationibus*, & quæ nempe in ſolemnibus Deorum ſacris & feſtivitatibus publicis fieri conſueverant, ſicuti εὐφημεῖν & ὀλολύζειν conjungit quoque Ariſtophanes de Pace p. 630.

> Εὐφημεῖν χρὴ, καὶ μὴ φλαυρὸν
> Μηδὲν γρύζειν, ἀλλ' ὀλολύζειν.
> *Favere oportet, & nihil turpe*
> *Quidquam muttire, ſed fauſta acclamare.*

Unde vere jam ad Theophraſti Characteres monuit ὁ πάνυ, vocem eſſe ὀλολύζειν, quæ ad ſacrorum ceremonias pertineat, neque aliter a vetuſtiſſimis ſcriptoribus, quod pauci, ut addit, obſervarunt, uſurpari. Addo. & quod ex modo dictis liquet ubicunque publicæ alicujus feſtivitatis ac lætitiæ ratio, ſicut hoc loco a Nymphis Deliacis Apollinis nativitas, id flagitabat; & quomodo ἀνολολύζειν pro παιανίζειν, *pæana poſt victoriam canere*, apud Æſchylum dicitur Sept. Theb. v. 831. ſicut notant ibidem Critici; & Clytemnæſtra ad nuntium everſæ tandem mariti auſpiciis Trojæ, Agam. v. 596. Ἀνωλόλυξα μὲν πάλαι χαρᾶς ὕπο·

Jam

Jam dudum quidem exclamavi præ gaudio. Id ipſum vero de his vocibus ὀλολύζειν & ὀλολυγμὸν, pro *gaudio exclamare*, & *exultatione*, olim dictum, & Æſchyli indicato modo e Sept. Theb. loco v. 82, teſtimonio itidem confirmatum video in noviſſimis eruditiſſimi Grævii filii, τοῦ μακαρίτου, in hunc locum notis. Quomodo verbum etiam inde formatum *ululare*, in gaudio ſimiliter, ſeu pro *exultare*, adhibuit Statius Theb. l. v. v. 729. *lætoque ululante tumultu.* Adeo, ut nollem ab eruditiſſimo Vulcanio intempeſtive monitum, recte Nymphis hiſce Deliacis ὀλολυγὴν hic tribui, quod ὀλολυγὴ ſit vox mulierum in templis ad lamentationem compoſita. Ut mittam, quod ὀλολυγὴν & κωκυτὸν, *acclamationem lætam* & *planctum* inter ſe opponat Euripides Med. v. 1176.

> Εἶτ᾽ ἀντίμολπον ἧκεν ὀλολυγῆς μέγαν
> Κωκυτόν.
> *Deinde contrarium fauſtæ acclamationi gravem emiſit*
> *Planctum.*

moriens nempe nefariis Medeæ artibus, in paterna Creontis domo, nova Jaſonis conjux. Immo ad cujus rei, rituſque in veterum ſacris ſolemnis, majorem quandam lucem, inſignis omnino & e maximorum quidem genere nummi iconem edere hic opportunum, valde, ac Lectori præterea longe jucundiſſimum fore, arbitror. Exſtat ille, de quo ſupra obiter ad v. 108, in Theſauris Gallorum Regiis, ſub Treboniano Gallo apud Colophonios, & quidem nomine totius Jonum Communis, quod nummi epigraphe arguit, cuſus, in quo autem ſolemne eorundem ſacrificium depingitur; ara nempe accenſa, taurus prope ſeu victima; ſupra ædicula cum ſedentis in ea Numinis ſimulacro; infra aram autem ac taurum, plures ſeu XIV. figuræ ſtantes, & protenſis ac elatis dextris (quod aperte ſatis ibidem liquet, & ad nummi illius conſpectum mihi obſervare continuo licuit) ὀλολύζοντες, cum inſcr. ΕΠΙ CΤΡ. ΚΛ. ΚΑΛΙCΤΟΥ ΙΕΡΕΩΣ ΚΟΛΟΦΩΝΙΩΝ, *ſub Prætore Claudio Caliſto Sacerdote Jonum Colophoniorum*, in medio autem ΚΟΙΝΟΝ ΙΩΝΩΝ, *Commune Jonum.*

De

De aliis, quæ ad majorem præclari adeo nummi ſeu inſcriptionis in... dem plenius elucidandæ locum ſpectant, hic non jam, ſed alio in o... re opportunius agimus. Quamquam de *planctu* etiam, & quidem ju... ſacrorum cæremonias, ὀλολυγὴ ſubinde ſit dicta, ut in Epopis ... apud Comicum Avib. p. 550. Θεία μακάρων ὀλολυγὴ, *divinus Deo... leſſus.*

V. 261. τροχόεσσα πανήμερος ἔρρεε λίμνη] Ejuſdem *paludis Deli...* quamquam præterito ejus nomine τροχοέσσης ſeu τροχοειδοῦς, h. e. *orbi... lata*, non ut hic Interpres, *curva*, facta etiam, quod obiter ante vi... mus, ab Euripide mentio Jon. v. 267. ubi ille ædis Delphicæ æditu... cygnum, qui ad eam advolarat, ad paludem Deliacam continuo ab... gat, λίμνας τ' ἐπίβας τᾶς Δηλιάδος, *paludem ingredere Deliacam*; it... Iphig. Taur. v. 1103.

Λίμναν θ' εἱλίσσουσαν ὕδωρ κύκνειον,

Et paludem volventem aquam cygneam.

Bene autem hic τροχόεσσα, *rotunda*, non ut ante *curva*, in nova & emendata hujus Battiadæ interpretatione, repoſitum, nunc e miſſis ad me editis tandem illis Hymnis video.

V. 262. γενέθλιον ἔρνος ἐλαίης] Idem nempe quod ait de eodem Latonæ in Delo partu agens Euripides Jon. v. 1104.

Γλαυκᾶς, θαλλὸν ἱερὸν ἐλαίας,

Sacrum ramum cærulea olea;

& ad quam in Delo *oleam*, non Apollinem quidem, ſed Dianam natam dixit, uti ſupra vidimus, Catullus, ac ubi *Deliacam* eandem *oleam* vocat. A quibus rurſus abeunt Epheſii apud Tacitum, & Strabo adductis ad v. 255. locis, ubi *olea*, ad quam fuerit levata doloribus partus Latona, non in Delo, ſed in Ortygia ad Epheſum luco, ſtatuitur; eademque olea adhuc ævo Tiberii ibidem ſuperfuiſſe traditur. Quod de palma Deliaca, in quam inclinata fuerit parturiens Latona, ſimiliter dictum, uti ſupra monitum ad v. 210; & quod alioquin de *olea* in Athenarum arce Minervæ ſacra, & per tot ſecula ſuperſtite, cum alibi tum a Pauſania traditur l. VIII. p. 490. ubi vetuſtiſſimas juxta Græcorum monumenta ſuo adhuc ævo ſuperſtites & virentes etiamnum arbores commemorat, ac primum *viticem* in Samiæ Junonis æde (ἱερῷ Ἡραίῳ, non ut ibi male, ἥρωι) dein *quercum* Dodonæam; tum oleam in arce Athenarum; palmam præterea in Delo; & poſtremo *platanum* apud Cephyatas Arcadas. Quibus addi inſuper poteſt cum *quercus* illa in Mamre, Conſtantini nempe ævo, juxta Euſebium ac Sozomenum, & qua de re ſupra ad verſ. 81, adhuc ſuperſtes credita: tum memorata a Theophraſto Hiſt. Pl. l. I c. XV. & inde a Plinio, *platanus* in Creta in agro Gortynenſi ſub qua Juppiter ſcilicet cum Europa concubuiſſe ferebatur. Quæ *platanus* inde, ut obſervo, ſpectatur etiamnum ſignata in præclaro *Gortyniorum* nummo Cimeliarchii Gallorum Regii, ubi Europa ſedens mœſta ſub platano, a tergo aquila, illinc, ſeu in altera nummi area Europa tauro vecta cernitur in corona oleaginea, cum inſcr. ΓΟΡΤΥΝΙΩΝ. Cujus etiam inſignis nummi expreſſa hic icone.

Le-

Lectorem harum elegantiarum haud incurioſum demereri, nec inconſultum, nec ab hoc loco alienum, reor,

V. 263. πλήμμυρε βαθὺς Ἰνωπὸς] Opportune πλημμυρεῖν hic de *Inopo* Deli fluvio ſeu fonte dictum, qui nempe ad inſtar Nili, & ex quo per occultos meatus emanare creditur, iiſdemque temporibus exundare, uti antea ad v. 206. vidimus, erat ſolitus. Quamquam πλημμυρὶς non ſolum de *æſtu maris*, aut vero *exundatione* aliorum fluviorum, præter Nilum fuerit dicta, ſicuti πλημμυρίδα Κίστρου, *exundationem Ciſtri* Pamphyliæ fluvii, vocat Nicander Alex. p. 106. ſed etiam de abundanti lacrymarum proluvie, ut apud Æſchylum Chœph. v. 184.

Ἐξ ὀμμάτων δὲ δίψιοι πίπτουσί μοι
Σταγόνες ἄφρακτοι δυσχίμου πλημμυρίδος,
Ex oculis vero ſitientes deciderunt mihi
Guttæ ineffabiles inundationis hybernæ;

& apud Euripidem Alceſt. v. 182. Ὀφθαλμοτέγκτῳ δεύετο πλημμυρίδι. *Ex oculis manante proluvie rigabatur.* Immo prout verbum πλημμυρεῖν, de lacte a fœtæ ſuis uberibus exuberanti dixit Apollonius lib. IV. verſ. 705. συὸς τέκος, ἧς ἔτι μαζοὶ πλημμύρον λοχίης ἐκ νηδύος, *catulus ſuis*, cui *adhuc ubera ſcatebant effœto ex utero.* Πλήσμην vero pro πλημμυρίδα ſeu *inundatione* fluviorum dixerunt etiam Græci, ut notant Apollonii Enarratores ad l. I. v. 757.

V. 264. αἶψ' ὕδωρ εἴλεο παῖδα] Ex more veteris puerperii, juxta quem nati infantes in terram primum proſtrati, quo illam veluti parentem & altricem agnoſcerent; dein ſublati, & in parentum amplexus tradi conſueverant. De quo ritu agimus alibi.

V. 266. πολύβωμε, πολύπτολι] Rationem prioris hujus appellationis, qua πολύβωμος compellatur hic Delus, ac ſimiliter infra v. 316. Ἀστερίη πολύβωμε, *Aſteria* (quæ poſtea *Delus*) *multis aris ſacrata*, petere licet continuo ex iis, quæ ante notavimus ad v. 24. hujus Hymni, de aliis nempe præter Apollinem, quamquam præcipuum ac tutelarem loci Deum, cultis in eadem Inſula Numinibus, uti Latona, Diana, Venere, Hercule, Ara Piorum in Delo apud Laertium, Clementem, Porphyrium; immo dictis in genere apud Ariſtophanem, adducto ibidem loco, Δηλίοισι καὶ Δηλίαισι, *Deliis Diis ac Deabus*, quibus nempe ſa-

ſacratæ eſſent in Delo aræ ac fana erecta. Πολύβωμος itaque ap-pellata hic eadem Delus, ac prout ὁμόβωμοι apud Heſychium & σύμβωμοι dicti *Dii eadem in ara culti*; aut ſicut alioquin κοινο-βωμία apud Æſchylum legitur *de ara Deorum omnium communi* Suppl. v. Cujuſmodi ſcilicet ara duodecim Diis Majoribus ab Argonautis in Aſiatico ad Boſporum Thraciæ littore, ab Apollonio traditur v. 533. ac prout *commune Deorum templum*, κοινὸν τῶν Θεῶν ἱερὸν Romæ ſolum, ſed Athenis etiam exſtitiſſe e Pauſania liquet l. 1. Immo non mirum *ſacram*, qualis ea habebatur, uti vidimus ad 1. hujus Hymni, hanc Inſulam πολύβωμον hic dici, quum domus etiam πολύβωμοι, ſeu *multa Deorum ara* darentur in eadem domo; unde ritura Alceſtis dicitur ab Euripide in cognomine dramate v. 168.

Πάντας δὲ βωμοὺς, οἳ κατ' Ἀδμήτου δόμους,

Omnes autem aras, qua in Admeti ædibus,

adiiſſe nempe, ut additur, ad eaſque preces fudiſſe. A quibus proinde privatis id genus *aris*, *diverſa ara publica*, ſicut hæ in Delo, ſeu βωμοὶ δήμιοι, quorum meminit Æſchylus Eumen. v. 658. Sed magis forte notabile, quod πολύπτολις dicatur hic eadem Inſula, exigua cæteroquin, uti a Strabone etiam vocatur l. x. p. 485. καὶ γὰρ ἡ νῆσος μικρὰ, *parva enim eſt Inſula*, qui & unam in ea urbem ibidem memorat. Verum, ut ſubdit mox Geographus, vaſtata prius a *Mithridatis* ducibus, deſerta tum ac inops agebat eadem Inſula, quæ antea, uti jam vidimus ad verſ. 167, & dicetur adhuc infra ad verſ. 319. & 316, tum ſingulari loci religione ac celebritate, tum opportunitate ſitus, undique, & ab Athenienſibus maxime ac Phœniciis mercatoribus, frequentari ac inhabitari conſueverat. Unde conditæ etiam in ea Inſula, uti dictis notamus locis, Novæ Athenæ ſeu Athenarum Colonia; & Callimachi ævo florentiſſima tum, multiſque inſuper in ea oppidis aut vicis, quod vel hic locus abunde arguit, decorata exſtitit eadem Delus. Adde hiſce percuſſum adhuc ſub Antonino Pio nummum cum inſcr. ΚΟΙΝΟΝ ΔΗΛΙΑΤΩΝ, *Commune Deliorum*, qualem e ſcriniis Pyrrhi Ligorii jam ad Stephanum memoravit Cl. Holſtenius. Etſi itidem in antiquis nummis, ut de lapidibus ſileam, non regionum ſolum, ſed unius etiam urbis κοινὰ ſignari ſubinde haud ignorem; ut præter varia, quæ Goltzianus Theſaurus ſuppeditat, exempla, legitur ΚΟΙΝΟΝ ΘΕϹϹΑΛΟΝΙΚΕΩΝ, aut ΚΟΙΝΟΝ ΝΕΩΚΑΙϹ. ΜΗΤΡΟ. *Commune Theſſalonicenſium*, & *Commune Neocæſarea Metropoleos*, Ponti nempe Polemoniaci, in nummis Gazæ Gallorum Regiæ.

V. 268. δυσήροτος] Ideo nempe; quod arida & ſaxoſa eſſet hæc Inſula Delus, dicta inde κραναὴ Δῆλος ſeu *aſpera Delus*, cum, uti ſupra jam vidimus ad verſ. 11. ab Orpheo ſive Onomacrito in Argonauticis, & præterea a Pindaro Iſthm. od. 1. ubi juxta veteres ejus Enarratores, τραχεῖα καὶ πετρώδης ἡ νῆσος, *aſpera & ſaxoſa inſula* eadem traditur; ac unde factum, ut Δηλίαν τε χοιράδα, *Deliam rupem* dixerit Æſchylus Eum. v. 9. & ſimiliter Euripides Troad. v. 89. Δηλιοί τε χοιράδες, *& rupes Delia*. Immo unde de eadem ait Homerus Hym. in Apoll, v. 54.

Οὐδ

Οὐδ' εὔβων σε ἔσεσθαι, *neque bobus te fore* (nempe ad arandum) *divitem*; & mox v. 60. alendam eſſe hanc Delum,

> Χειρὸς ἀπ' ἀλλοτρίης, ἔπει ὔ τοι πῖαρ ὑπ' ὖδας.
>
> *Manu ab aliena, quoniam non eſt pingue tibi ſolum.*

Quamquam non incultam omnino Delum, licet δυσήροτον ſeu δύσεργον, ut de ejuſmodi ſolo ait Theophraſtus H. Pl. l. v. cap. 1. remanſiſſe, vel ex eo liqueat, quod ſupra ex Euripide adtuli ad verſ. 11, de hujus Deli καρποφόροις γυάλοις, *fertilibus vallibus*; aut quod de Niciæ obita ſolemni in Delo θεωρίᾳ, de qua mox ad verſ. 279. verba faciens Plutarchus, illud inſuper addat, prædium ibi decem millibus drachmarum emptum ab eodem Nicia, e cujus reditibus ſolemnia a Deliis, ubi Apollini iidem ſacrificaſſent, epula fierent. Obvium autem e delectu cœli & ſoli, quod ait Theophraſtus de Cauſ. Pl. l. 111. c. 1. *fertilitatem & ſterilitatem* provenire, εὐθένειαν καὶ ἀκαρπίαν, ſeu, ut ibi mallem, εὐθένειαν, quæ de *fertilitate* frugum, cum alibi, tum in antiquis etiam nummis quandoque occurrit, nempe ΕΥΘΕΝΕΙΑ, *Abundantia*, & quo ſenſu vocem εὐθενεῖν, de fecundo terræ proventu uſurpat Æſchylus Eum. v. 911. & Ariſtides Rhod. p. 397. Tom. 11. Quamquam alibi voce εὐθενείας uſum eundem Theophraſtum norim, ut de Cauſſ. Pl. l. 11. c. 11. ubi *vegetum arborum ſtatum* vocat δένδρων εὐθένειαν. Sed de his alibi plenius.

V. 268. ἀπ' ἐμεῖο Δῆλος.] Sicuti nempe in ipſis Deliorum nummis eadem, ut ante monui, ΔΗΛΙΟΥ appellatio illi tribuitur, & quomodo Δάλιον ξεῖνον, *Delium hoſpitem* Apollinem Cyrenis cultum vocat Pindarus Pyth. od. IX. p 298. Immo unde etiam ejus ſoror, *Delia* quoque in iiſdem Deliorum nummis, ſicuti a Poetis paſſim, dicitur. Quamquam enim hæc Dea non ab omnibus, uti ante vidimus ad v. 202. & 255. nata ſtatueretur in Delo, haud eo minus tamen in ea colebatur, & erectum ei Artemiſium, de quo nos ad eadem loca.

V. 271. Κερχνὶς] Pro qua voce Κεγχρεὶς omnino hic ſubſtituendum ex Auctoribus antiquis, qui hujus Promontorii in Iſthmo Corinthiaco meminere, monuit ad hunc locum vir doctus. Verum per literarum μετάθεσιν Poetis familiarem Κερχνὶς hic pro Κεγχρεὶς a Battiade dici potuit; γ enim & ν promiſcue ac in locorum etiam nominibus ſumi, vel e nummis aliiſque monumentis obvium aut aliunde etiam notius, quam ut plura ea de re hic addam. Immo id jam opportune de hoc ipſo Callimachi loco monitum video a poſtremo Stephani Interprete & Enarratore Berkelio, in voce Κεγχρεῖαι; & ex ſolita literarum mutatione in hac ipſa voce Κεγχρὶς & Κερχνὶς, ac ſimiliter Κερχνῆδις &c. vere adſertum. Quibus addam Galenum, qui Comment. 111. in Hippocrat. de Articul. ed. Græc. Baſil. p. 625. κέρχνον *milium* Ionibus pro κέγχρον dici obſervat; & ſicuti alibi e Nicandro κεγχρηΐν vocem de avi, quæ κερχνὶς ſeu κερχνῇς ab Ariſtophane haud ſemel Avib. p. 537. & 569. dicitur, adducit idem Pergamenus Criticus haud minor quam Medicus, de locis Affectis l. 11. c. v. Sic notat Heſychius in voce κερχνώμασι, ita dici περὶ τὰς ἴτυς τῶν ἀσπίδων κόσμον, *circa umbones clypeorum ornamentum*; &

tharam (ut illis nempe πολυχόρδοις & παναρμονίοις organis ſimpliciorem, & qualem κιθαρῳδίαν antiquitus extitiſſe, tradit Plutarchus de Muſica p. 1133) in civitate utilem, fiſtulam autem paſtoribus in agris permittendam tradit. Adeo, ut mirari utique ſubeat, non male quidem hæc Platonis verba & contrario plane ſenſu accepiſſe, quod ei ſæpenumero, ut eruditis notum, contigit, Serranum, dum inter alia imperite (venia ſit verbo) ea, in quibus cardo hujus rei verſatur, expreſſit, *nonne tibia omnium inſtrumentorum Muſicorum maxime chordis conſtat?* ſed iiſdem Platonis verbis potuiſſe induci virum Græce, ſi ullus alius hac ætate, doctiſſimum, ut chordas ibidem ſeu πολυχορδότατον organon, de *tibiis* juxta minus fidum peritumve interpretem, dici ſtatueret. Id enim ad inſtrumentum *fidibus* revera & *pluribus quidem intentum*, referri omnino debuit, & quidem, cujus ſoni ad tibiæ modos proxime accedunt, eamque, quod ait Plato, *imitarentur*. Talis autem omnino erat veterum *magadis*, inſtrumentum quidem ἐντατὸν, *fidibus tenſum*, ſicut cithara, lyra, barbitus, ut id ab Athenæo traditur l. IV. p. 182. & proinde alibi ψαλτικὸν, ſeu quod *digitis pulſaretur*, ab eodem dictum l. XIV. p. 634. ac inde etiam cum *trigono* & *pectide*, quorum a Platone facta fuerat ibidem mentio, a Diogene Tragico conjunctum iis verſibus, qui in illis convivialibus ſermonibus referuntur p. 636. ſedtamen, quod ad tibiæ modos pulſabatur. Unde etiam *tibia cithariſtica* nomen, uti paullo ante vidimus, eidem a nonnullis inditum, immo a quibuſdam dubitatum, ut ex illo Naucratita rurſus conſtat p. 634. ac alibi, an pro *cithara* vel *tibia* habendus eſſet *magadis*: nempe quod ille ſono quidem & peculiari eidem modo, ad citharam accederet. Idem vero non ἔγχορδος ſolum, uti diximus, ſed vere etiam, prout hic a Platone dicitur, πολυχορδότατος; qualem utique, ſeu *viginti chordarum magadin* habere ſe ait Anacreon in dicto modo apud Athenæum loco. Sicut proinde per illud τοῦτο τὸ πολυχορδότατον, *magadin* aut ſimile ἐντατὸν organum intellexit hic Plato; ita etiam per ea, quæ ibidem addit, καὶ αὐτὰ τὰ παναρμόνια, & *ipſa quæ ex omnibus harmoniis conſtant*, quæque itidem forent *tibiæ imitamenta*, αὐλοῦ μιμήματα, hydraulica organa videretur omnino deſignaſſe, ni obſtaret, quod a Cteſibio, qui Ptolemæi Euergetæ ſecundi ſeu Phyſconis, temporibus vixerit, illud inſtrumentum demum repertum traderet Athenæus l. IV. p. 174. De iis alioquin hydraulicis dubitaſſe ſimiliter ab eodem Athenæo dicitur Ariſtocles, qui de iis olim egerit, an ἐντατοῖς, an vero ἐμπνευστοῖς, ſeu quæ inflantur, ut tibia, organis eſſent eadem adſcribenda; eaque inſuper triplex illud harmoniæ apud veteres genus in ſe continere dicta, Chromaticum, Enarmonicum, & Diatonium. Quibus inſuper accedit, dum ea quoque, nempe quæ ex multis chordis aut ex omnibus harmoniis conſtarent, una cum tibiis, quas illa imitabantur, rejicit hic Plato; quod idem alibi ſimilem tibiæ cum cithara *communionem* κοινωνίαν aperte redarguat, nempe de Legib. l. III. p. 700; ubi Poetas, præ vera & genuina Muſicæ ignorantia, varia illa cantuum ad tibiam & ad citharam genera miſcuiſſe, (αὐλῳδίαις

δὲ

δὲ ταῖς κιθαρῳδίαις μιμούμενοι) omniaque ad unum retuliſſe memorat. Unde ſuperiora etiam Platonis verba, prout eadem ſonant, ac inſuper totius contextus ratio omnino exigit, recte quoque ante a Ficino, quem modo adii, intellecta & explicata, quo major hic Serrani incuria, videas. Quamquam forte eidem Serrano eo major venia dari hic poſſit, quod Pollucem nunc forte animadverto, ubi de veterum tibiis agit, idem, prout hodie apud eum legitur, aperte dicentem, l. IV. c. IX. ſect. V. *Πλάτων δὲ καὶ πολύχορδον εἴρηκε τὸν αὐλὸν*, *Plato vero etiam tibiam multis chordis praditam dixit*; ac inde, ut ſtatuere licet, virum incomparabilem ad Solinum p. 88. ult. edit. referre ſimiliter, *πολύχορδον αὐλὸν* Platonem appellaſſe, h. e. ut ille ibidem addit & explicat, *τὸν πολύτρητον*, *multiforatam*, quod nempe foramina tibiæ reſpondeant citharæ chordis. Quamquam autem certo ſtatuere nunc non licet, an alius olim ſeu ævo Pollucis exſtiterit Platonis locus, ubi, quod ait Pollux, *πολυχορδον tibiam* dixerit, quod utique non putem legi hodie in ejus operibus; an vero ad adducta paullo ante Platonis verba, ſed properantius, quod ei haud ſemel in aliis etiam Auctoribus contigit, animadverſa, reſpexerit ibidem Pollux. Unde fieri etiam poteſt, ut Platone ipſo non conſulto, a Polluce vel a Salmaſio forte, cujus paucis ante lineis, alia de tibiis, ut perperam adnotata, perſtringit dicto ad Catullum loco vir varia & excellenti doctrina, inductus, idem quoque de *πολυχορδῳ* tibia a Platone dictum adfirmaret. Ut nunc mittam, quod alibi idem Plato, de Legib. l. VII. p. 809. &c. agit de cithara & inſtitutione puerorum, a quibus citharistæ per triennium opera foret danda, *chordas* quidem *cithara* aut *lyra*. & *πρόσχορδα φθέγματα*, ſeu *ſonos ad cithara chordas conſonos*, (& quomodo *πρόσχορδα κρέκειν*, *chordis conſona pulſare*, dixit Plutarchus de Muſica p. 1140. & *πρόσχορδα ἄσματα*, *chordis conſonas cantilenas*, Pollux l. IV. c. IX. p. 187.) nullibi autem eaſdem *tibia* tribuit; ubi cæteroquin de iis, aut primis ac præſtantiſſimis tibicinibus, Marſya & Olympo, agit in Minoe p. 318. aut ubi Alcibiadem, citharam quidem pulſandi, non autem inflandi tibiam artem doceri voluiſſe, tradit in Alcibiade l. I. p. 106. Quod poſtremum nempe Athenienſium moribus ac inſtitutis erat conſonum; quos citharæ valde fuiſſe ſtudioſos, vel e Comico & Græcis ejus Interpretibus liquet, Nub. p. 178. Unde etiam peculiaris Eunidarum familia Athenis exſtitiſſe, apud Harpocrationem dicitur; quæ e citharœdis, qui in ſacris operam darent, conſtabat, ſicut aliunde conſtat Thebanos olim tibia impenſe delectatos, aut etiam Laconas; ac præterea, ut vel apud Tragicos antiquos obvium, Lydos, Myſos, Phrygas, apud quos eadem reperta credebatur: aut prout alioquin Arcadas fiſtula; Siculos *πηκτίσι* uſos tradit eruditiſſimus Clemens Pædag. l. II. c. IV. Immo unde id patrium Thebanis fuiſſe, ut tibiæ nempe operam darent, dicit Polyænus Stratag. l. I. c. X. *Αὐλὸν* quidem, ut hoc addam, non de *tibia*, ſed de quavis extenſa in longitudinem figura dictum, præter veteres Grammaticos, apud Athenæum legas l. V. p. 189. ac inde etiam de *oſtrei* quodam genere ita appellatum, eodem indice l. III. p. 99. Unde factum

videtur, ut ab Heſychio, quamquam loco, ut opinor mutilo, aut in quem alicujus imperiti librarii, ut totiens illi Gloſſographo, prout hodie illum terimus, contigit, gloſſema irrepſerit, *αὐλὸς, κιθάρα, ἢ σύριγξ, tibia, cithara*, vel *fiſtula*. Tria certe illa præcipua olim Muſicæ Inſtrumenta apud veteres exſtitiſſe, notat Plutarchus de Muſica p. 1136: ita tamen, quod aliunde obvium, ut toto genere, materia, figura, ſono, iis utendi ratione ac modo diverſa valde eſſent duo priora, *tibia* & *cithara*. Unde certe haud facile licet opinari, quamquam id adfirmate tradiderit vir *πολυμαθέστατος*, & præeunte jam, ut ſupra vidimus, magno Solini Enarratore, *chordas* pro *tibiis*, a quibus illæ omnino aberant, a veteribus dictas; aut de *tibiis* intelligenda ea Lucretii, Platonis, & aliorum id genus loca, ubi de *chordis* ſeu *ἐγχόρδῳ* vel *πολυχόρδῳ* organo fit mentio. Unus quidem patrocinari viro doctiſſimo videtur Juvenalis, qui ab eo adducitur, locus; ubi nempe de invectis in urbem ab effœminatis Syris, vanæ delectationis & luxuriæ aucupiis, inter alia referri legimus, Satyr. III. v. 64. *& cum tibicine chordas obliquas*, quaſque de *plagiaulo* ibidem dici, haud abs re forte, & cui ſuffragatur etiam vetus Interpres, contendit vir eximius. Notæ enim abunde *obliquæ* illæ veterum *tibiæ*, ac præterea Phœnicum ſeu Syrorum, qui confundi a Romanis & Græcis etiam Scriptoribus ſolent, tibiæ, *γίγγροι* aut *γίγγραι* ab iis dictæ, de quibus Athenæus haud uno loco & Grammatici veteres, ac *Sarranæ* vel *Serranæ*, h. e. Tyriæ, ut ad Solinum monuit ὁ *πάνυ*, quæ in Præfatione ad Terentium memorat Donatus, & *jocum in Comœdia* ait *oſtendiſſe*; quibuſque actam fabulam Adelphos, in ejus Didaſcalia dicitur. Non deſunt tamen Interpretes, qui in eodem ſatyrici loco, utrumque Muſici inſtrumenti genus, tam ἔγχορδον quam *ἐμπνευστὸν* tangi, & quod a voluptariis Syris ſit in urbem illatum, neque forte injuria credidere. Quorum utique tueri ſententiam poſſet, quod *obliqua tibia* ſeu *plagiaulus* a Polluce quidem Libycum l. IV. p. 181, ab Athenæo vero Ægyptium ſeu Oſiridis l. IV. p. 185, vulgo autem a Græcis & Romanis, ut vel ex Plinio liquet l. VII. c. LVIII, haud aliter ac recta etiam tibia, Phrygum inventum fuerit olim habitum; ac inde tibicinæ vulgo apud Græcos Phrygiæ, ut docebit Ariſtophanes in Veſp. pag. 528. & priſci ejus Interpretes; ac Berecynthiæ etiam inde apud Horatium adducto ante loco appellatæ: quum pleraque illa ἔγχορδα vel *ἐντατὰ* veterum organa, peregrina ſeu ex illo tractu, Syriæ nempe ac Phœniciæ, profluxiſſe, a Græcis ipſis, aliiſque antiquis Auctoribus ſit olim agnitum, & barbara inde indita iis nomina. Id nominatim utique de *nabla*, *barbito*, *magadi*, obſervat Strabo l. X. p. 471. & quod præterea de *pſalterio*, *ſambuca*, ipſoque *cithara* nomine ab Hebraico כנור *cinnar*, & Chaldaico כנרא *cinnara*, & inde a LXX. ſenioribus, *κινύρα*, dici itidem poteſt, ut ab eruditis jam, qui in illis litteris & linguis regnarunt, obſervatum; ac de *magadi* itidem a nobis infra adhuc dicetur. Unde etiam ab Ariſtoxeno peregrina inſtrumenta recenſeri, *phœnicias*, *pectidas*, *magadidas*, *ſambucas*, *trigona*, *ſcandapſos*, totidem intenta chordis inſtrumenta, refert Athenæus

l. IV.

l. iv. p. 182. Immo quod nominatim de *trigono*, ut a Syris reperto; & de *ſambuca*, tanquam Syrophœnice, ſeu lyra Phœnicia, *phœnice* item & *nabla*, ut Phœnicum itidem inventis, hujuſque *Sidonii* inde dicti, e Juba, Sopatro, Ephoro, aliiſque, tradit idem Athenæus l. iv. p. 175. & l. xiv. p. 637. aut vero, quod de *cithara*, quæ *Aſias* olim, tanquam in Aſia reperta fuerit, dicta, jam ante eſt a nobis obſervatum. Adeo etiam, ut in ipſis quaſi mundi incunabulis, a Jubale in eo ſeu Syris vicino Orientis tractu reperta legantur Gen. iv. 21. juxta LXX. ſeniores, *cithara* & *pſalterium*, utrumque ἐγχορδον organum. Neque vero id genus inſtrumentorum chordis ſeu fidibus intentorum uſus cum peregrino luxu, tibiis aut tibicinis minus, nec proinde a Satyrico, ubi ea de re agit, omittendus, in urbem Romam fuerat, & quidem ex illo Aſiæ tractu, invectus. Quam in rem præclarus omnino & qui inſigniter huc facit, Livii locus, qui poſt devictum Syriæ Regem Antiochum, vulgo Magnum, ait l. xxxix. c. vii, *luxuriæ enim peregrinæ* ORIGO *ab exercitu* ASIATICO *invecta in urbem eſt*; omiſſaque ibi omni tibiarum aut tibicinum mentione, *tum* PSALTRIÆ SAMBUCISTRIÆQUE, *&* *convivialia ludorum oblectamenta*. Hinc *tibicinas*, *tibicines*, *ſambucinas*, quæ Livio *ſambuſtriæ*, conjungit Plautus Stich. A. ii. Sc. ii. v. 57. & ab Horatio alioquin dictum l. ii. Epiſt. i. v. 32.

pingimus, atque

PSALLIMUS, *&* *luctamur Achivis doctius unctis.*

Cicero autem ſaltatores, cithariſtas, totum denique comeſſationis Antonianæ chorum, memorat Philip. V. cap. vi. Immo nec obliquas *chordas*, de tali inſtrumento, e Syriaco luxu in urbem advecto dici a Satyrico mirabitur; qui norit *ſambucum*, a quo *ſambuciſtriæ* vel *ſambucinæ*, quæ illud pulſare, eoque Romanorum ludos & epulas ut d. l. Livius, oblectare erant doctæ, trigonale & cum inæqualibus nervis ſeu chordis exſtitiſſe; aut obliqua cæteroquin vulgo fuiſſe, ipſa lyræ ſeu citharæ, aliorumque id genus ἐγχόρδων inſtrumentorum latera & cornua, Polluci p. 187. πηχεῖα, κέρατα prout nota & obvia eorum in monumentis antiquis, & de quibus mox, ſchemata id abunde oſtendunt. Adeo ut illis Satyrici verbis, & *cum tibicine chordas obliquas*, utrumque innui ab eo videatur inſtrumenti tam ἐμπνευστοῦ, quam ἐγχόρδου genus; ut, quod ab Horatio itidem factum, ubi agit cæteroquin de utriuſque adhibito ſubinde a Romanis, & qua de re jam ante, concentu, *ſonante miſtum tibiis carmen lyra*. Neque tamen, ne hoc prætercam, ſum neſcius, de *tetrachordis*, *hexachordis* & *octachordis* mentionem a Vitruvio fieri in hydraulici organi deſcriptione l. x. c. xiii. quod tamen non fidium pulſu, ſed aeris & aquæ per tubos & canales ſpiramentis animabatur: *chordas* proinde ibi de tuborum ordinibus, unde diverſi oriebantur ſoni, intelligi. Immo factum etiam, ut vox *tetrachordon*, ad alia quoque ſit tranſlata; ut quum *anni tetrachordon*, de quatuor anni tempeſtatibus dixit apud Nonium Varro; aut quum per παναρμόνιον τετράχορδον, *tetrachordum per omnia concinens*, quatuor Principum Romanum imperium ſimul regentium, Diocletiani nempe & trium,

quos

quos participes imperii fecerat, concordiam, deſignat in Cæſaribus Julianus. E quibus tamen haud ſtatui poſſe putem, *chordas* aut *chordarum ſonos*, ſicut eo, de quo agimus. apud Juvenalem loco. (ut reliqua modo ad eundem dicta ſileam) de tibiis potius, quam de vere ἐγχόρδοις organis debere intelligi; quorum tamen per me liberum ſit penes eruditum Lectorem judicium. Sed de his plus ſatis; quam non quæſita certe, ſed quæ commentanti ad hunc Poetæ locum, quamubi de *ſeptem lyræ* ſeu *cithara* ab Apolline *aptatis chordis* agitur, nobis forte ſub manum nata, diximus. Neque tamen manum hic adhuc de tabula tollemus. quin in Lectoris gratiam, ac majorem hujus apud Callimachum loci illuſtrationem, repertæ ſcilicet ab Apolline *lyræ* ſeu *citharæ*, & quidem primum cum *tribus*, dein cum *quatuor*, poſtea cum *ſeptem*, ut hic videmus, *chordis*, hujuſque poſtremæ pro perfecta, ut diximus, habitæ ſchemata, in præclaris Electoralis hujus Cimeliarchii, ne aliunde ea jam arceſſam, nummis obvia, hic in medium proferamus. Prior nempe nummus cum lyra τριχόρδῳ, ΛΙΛΥΒΑΙΤΩΝ ſeu *Lilybitarum* in Sicilia; alter cum lyra τετραχόρδῳ, ΛΑΠΠΙΘΩΝ *Lappitharum* in Theſſalia; tertius denique, cum ἑπταχόρδῳ, de qua hic Callimachus, & Apollinis effigie in anteriori nummi area, ΧΑΛΚΗΔΩΝ. *Chalcedoniorum* in Aſiatico ad Boſporum Thracium littore præferunt nomina; ubi præter obvium in aliis hujus urbis nummis morem, ΧΑΛΚ. pro ΚΑΛΧ. ſeu *Chalcedoniorum* pro *Chalchedoniorum* legitur.

V. 255. ὁ δ' ἔκλαγεν] Solus ergo Apollo, non Diana, quamquam gemello in Delo Latonæ partu, & quidem primo Diana, dein Apollo vulgo editi ferebantur. Utriuſque certe natales Delo vulgo olim adſcripti, uti a Pindaro in Delum Hymno, cujus ſupra facta mentio ad v. 3. e Philone nempe 960. χαῖρ' ὦ θεοτίμητε, λιπαροπλοκάμου ΠΑΙΔΕΣ ἦ Λατοῦς ἱμεροέστατον ἔρνος, *gaude a Deo honorata Dele, in qua ſplendidam habentis comam Latonæ* LIBERI *amabiliſſima progenies.* Quod ab alio Lyrico, & qui Pindaro antiquior exſtitit, Alcæo itidem factum iis verſibus eidem adſcriptis, quibus Latonam in Delo cum Apollinem, tum Dianam tradit peperiſſe, Ἐν Δήλῳ πότ' ἔτικτε &c. Immo quod a Perſis etiam creditum, auctamque inde apud barbaros loci religionem, conſtat ex iis, quæ de Dati Præfecto Claſſis ſub Dario Hyſtaſpis Præfecto tradit Herodotus l. VI. c. XCVII. cum profugas ex Inſula Delios, iiſque verbis revocaſſe, ut diceret ſe & ſua ſponte & Regis juſſu, nolle

la-

locum, *in quo duo nati eſſent Dii*, *οἱ δύο Θεοὶ ἐγένοντο*, ejuſque incolas ullatenus lædere, ibique continuo, ſeu ad aram in Delo, trecentas thuris libras adolevisse. Quibus gemina a Gobia in Delum a Xerxe miſſo, dicta leguntur apud Platonem ſeu Æſchinem Socraticum in Axiocho p. 371. T. III. *ὅπως τηρήσειε τὴν Νῆσον, ἐν ᾗ* ΟΙ ΔΥΟ ΘΕΟΙ ΕΓΕΝΟΝΤΟ, *ut Inſulam tueretur, in qua* DUO DII ERANT NATI. Unde de Delo ſimiliter, tanquam Dianæ haud minus ac Apollinis patria, Catullus in ſeculari in Deam carmine,

Quam mater prope
Deliam peperit olivam.

& Seneca de utriuſque in Delo natalibus, Hercul. Fur. v. 15.

Quibusque natis, mobilis tellus ſtetit;

ac ubi pro *tellus*, forte *Delus*, de qua mobili prius & tum *ſtabili* agitur, legi ibidem poſſet, ni obſtaret veterum librorum fides. Immo quod decus ipſa vendicabat ſibi olim Delus, ut liquet etiamnum e vetuſtis ejus Inſulæ nummis, in quibus cernuntur modo Solis ſeu Apollinis radiatum caput, ac Diana ſive Luna in bigis a tauris vecta; modo & ipſe Apollo, ſicuti Diana rurſus, bigis inſiſtentes, cum appellatione in iiſdem, hinc ΔΗΛΙΟΥ, illinc ΔΗΛΙΑΣ, *Delii* & *Delia*: modo juncta quoque utriuſque capita, cum inſcr. ΘΕΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ. Quæ *Delia* etiam, ſicuti & *Cynthia* a monte Deli Cynthio appellatio, huic Deæ paſſim a Poetis tributa; & præterea celebre ejuſdem in illa Inſula fanum, Artemiſium dictum, cujus ex Herodoto & Clemente facta jam ante mentio ad v. 24, videntur itidem comprobare. Immo id vulgo quidem creditum agnoſcunt ipſi Epheſii apud Tacitum Annal. l. III. c. LXI. ita tamen, ut non in Delo, ſed apud ſe levatam eo partu Latonam, & utrumque numen Apollinem ac Dianam enixam, haud eo minus contenderent, nempe, *non ut vulgus crederet* DIANAM *atque* APOLLINEM DELO GENITOS; *eſſe apud ſe Cenchrium amnem, lucum Ortygiam*, UBI LATONAM *partu gravidam, & oleæ, quæ tum etiam manet, adniſam ediſſe ea numina* &c. E quibus conſentanea de illo Latonæ apud Epheſios partu memorat, uti ad Tacitum monuit Lipſius, Strabo l. XIV. p. 639. Quamquam alii, ut Ariſto, juxta veteres Pindari Enarratores Nem. Od. I. p. 332. genitum quidem in Delo Apollinem, ſed natam in Ortygia apud Epheſum Dianam velint. Alii vero, prout nota fabularum indoles, uno quidem Latonæ in Delo partu, Apollinem ac Dianam editos tradunt; natam vero, uti ea de re Libanius Declam. XXXII. p. 662. Tom. II. ante Apollinem Dianam, atque ideo, ut eadem continuo matri Latonæ obſtetricaretur, *ὥστε τὸ καὶ τὸν Ἀπόλλω τεκεῖν, ut ea quoque Apollinem pareret*, & quibus gemina, additaque etiam ejus rei ratione, leguntur apud Servium Æn. l. III. v. 73. ubi de Latona in Delo ait, *& illic Dianam primo, poſt Apollinem peperit*: mox, *ſane nata Diana parturienti Apollinem matri dicitur præbuiſſe obſtetricis officium*: dein, ut ſcilicet ſe non amplius nugari doceat, *quod autem diximus Dianam primo natam, rationis eſt. Nam conſtat primam noctem fuiſſe, cujus inſtrumentum eſt Luna, id eſt Diana, poſt diem, quem*

Sol

Sol efficit, qui eſt Apollo. Quibus tamen non accedit Callimachus, ſed potius memorato paullo ante Ariſtoni; dum unum Apollinem, non autem Dianam, uti jam ante obiter monui ad verſ. 202, eo Latonæ in Delo partu editum hic memorat. Cui jam ante præluxerat Homerus Hymno (qui ei a Thucydide, uti ſupra monui, tribuitur) in Apollinem, ubi præterea eodem etiam verbo, quo hic Battiades eam in rem uſus v. 119. ἐκ δὲ ἔθορε πρόφωσδε, *proſiliit autem in lucem Apollo.* Ut de aliis ſileam (prout in diverſa de Deorum ſuorum patria ac natalibus abierunt pro more veteres fabulatores) qui, ut refert Diodorus l. v. p. 44. Dianam & Apollinem in Creta natos ſtatuebant; aut qui Dianam, non Latonæ, ſed Cereris filiam, juxta Æſchylum, & qui id ab Ægyptiis acceperit, tradidere, ſicuti id apud Pauſaniam legitur l. VIII. p. 515. Immo apud Ægyptios, teſte Herodoto lib. II. c. LVI, uterque, Apollo nempe ac Diana, iique e Baccho & Iſide nati, Latona vero eorum nutrix tantum & Σώτειρα ferebantur.

V. 256. Νύμφαι Δηλιάδες, ποταμοῦ γένος] Nempe Inopi in Delo fluvii, ad quem conſtitiſſe parturientem Latonam ait ſupra v. 206. & prout antea dixerat v. 109. Νύμφαι Θεσσαλίδες, ποταμοῦ γένος, *Nympha Theſſalicæ, fluvii genus*, ſeu, ut ibi vidimus, Penei. Immo ſicuti nato etiam Apolline, Θεαὶ δ' ὀλόλυξαν ἅπασαι, *Deæ autem jubilarunt omnes*, ſeu Pæana, uti mox dicetur, cecinerunt, apud Homerum Hym. in Apollinem v. 119. Idque ſcilicet, ne minor naſcentis Dei, quam aliorum Heroum, aut beatiorum hominum ratio haberetur, quorum Natales Γενεθλιακοῖς Hymnis coli ac celebrari conſueverant.

V. 258. ὀλολυγὴν] Sicuti in verſu modo indicato Hymni in Apollinem Homerici, eadem in re vox ὀλόλυξαν adhibita. Scholia vero ad hunc Battiadæ locum, ὀλολυγὴν, τὴν μετ' εὐφημίας λέγει εὐχὴν, *cum fauſta acclamatione invocationem vocat*, ſeu lætum Pæana, ob natum nempe Apollinem. Haud aliter ac ὀλολυγμὸν εὐφημοῦντα, *clamorem auſpicatum*, dixit Æſchylus Agam. v. 25. & alibi in eodem dramate v. 604, ἱερὸν ὀλολυγμὸν εὐφημοῦντες, *de fauſtis acclamationibus*, & quæ nempe in ſolemnibus Deorum ſacris & feſtivitatibus publicis fieri conſueverant, ſicuti εὐφημεῖν & ὀλολύζειν conjungit quoque Ariſtophanes de Pace p. 630.

Εὐφημεῖν χρὴ, καὶ μὴ φλαυρὸν
Μηδὲν γρύζειν, ἀλλ' ὀλολύζειν.
Favere oportet, & nihil turpe
Quidquam muttire, ſed fauſta acclamare.

Unde vere jam ad Theophraſti Characteres monuit ὁ πάνυ, vocem eſſe ὀλολύζειν, quæ ad ſacrorum ceremonias pertineat, neque aliter a vetuſtiſſimis ſcriptoribus, quod pauci, ut addit, obſervarunt, uſurpari. Addo, & quod ex modo dictis liquet ubicunque publicæ alicujus feſtivitatis ac lætitiæ ratio, ſicut hoc loco a Nymphis Deliacis Apollinis nativitas, id flagitabat; & quomodo ἀνολολύζειν pro παιανίζειν, *pæana poſt victoriam canere*, apud Æſchylum dicitur Sept. Theb. v. 831. ſicut notant ibidem Critici; & Clytemnæſtra ad nuntium everſæ tandem mariti auſpiciis Trojæ, Agam. v. 596. Ἀνωλόλυξα μὲν πάλαι χαρᾶς ὕπο.

Jam

Jam dudum quidem exclamavi præ gaudio. Id ipſum vero de his vocibus ὀλολύζειν & ὀλολυγμὸν, pro *gaudio exclamare*, & *exultatione*, olim dictum, & Æſchyli indicato modo e Sept. Theb. loco v. 82, teſtimonio itidem confirmatum video in noviſſimis eruditiſſimi Grævii filii, τοῦ μακαρίτου, in hunc locum notis. Quomodo verbum etiam inde formatum *ululare*, in gaudio ſimiliter, ſeu pro *exultare*, adhibuit Statius Theb. l. v. v. 729. *lætoque ululante tumultu.* Adeo, ut nollem ab eruditiſſimo Vulcanio intempeſtive monitum, recte Nymphis hiſce Deliacis ὀλολυγὴν hic tribui, quòd ὀλολυγὴ ſit vox mulierum in templis ad lamentationem compoſita. Ut mittam, quod ὀλολυγὴν & κωκυτὸν, *acclamationem lætam* & *planctum* inter ſe opponat Euripides Med. v. 1176.

> Εἶτ' ἀντίμολπον ἧκεν ὀλολυγῆς μέγαν
> Κωκυτόν.
> *Deinde contrarium fauſtæ acclamationi gravem emiſit*
> *Planctum.*

moriens nempe nefariis Medeæ artibus, in paterna Creontis domo, nova Jaſonis conjux. Immo ad cujus rei, rituſque in veterum ſacris ſolemnis, majorem quandam lucem, inſignis omnino & e maximorum quidem genere nummi iconem edere hic opportunum, valde, ac Lectori præterea longe jucundiſſimum fore, arbitror. Exſtat ille, de quo ſupra obiter ad v. 108, in Theſauris Gallorum Regiis, ſub Treboniano Gallo apud Colophonios, & quidem nomine totius Jonum Communis, quod nummi epigraphe arguit, cuſus, in quo autem ſolemne eorundem ſacrificium depingitur; ara nempe accenſa, taurus prope ſeu victima; ſupra ædicula cum ſedentis in ea Numinis ſimulacro; infra aram autem ac taurum, plures ſeu XIV. figuræ ſtantes, & protenſis ac elatis dextris (quod aperte ſatis ibidem liquet, & ad nummi illius conſpectum mihi obſervare continuo licuit) ὀλολύζοντες, cum inſcr. ΕΠΙ CΤΡ. ΚΛ. ΚΑΛΙCΤΟΥ ΙΕΡΕΩΣ ΚΟΛΟΦΩΝΙΩΝ, *ſub Prætore Claudio Caliſto Sacerdote Jonum Colophoniorum*, in medio autem ΚΟΙΝΟΝ ΙΩΝΩΝ, *Commune Jonum.*

De

De aliis, quæ ad majorem præclari adeo nummi ſeu inſcriptionis in eodem plenius elucidandæ locum ſpectant, hic non jam, ſed alio in opere opportunius agimus. Quamquam de *planctu* etiam, & quidem juxta ſacrorum cæremonias, ὀλολυγὴ ſubinde ſit dicta, ut in Epopis nænia apud Comicum Avib. p. 550. Θεία μακάρων ὀλολυγὴ, *divinus Deorum leſſus.*

V. 261. τροχόεσσα πανήμερος ἔῤῥεε λίμνη] Ejuſdem *paludis Deliacæ*, quamquam præterito ejus nomine τροχοέσσης ſeu τροχοειδοῦς, h. e. *orbiculata*, non ut hic Interpres, *curva*, facta etiam, quod obiter ante vidimus, ab Euripide mentio Jon. v. 267. ubi ille ædis Delphicæ æditaus cygnum, qui ad eam advolarat, ad paludem Deliacam continuo ablegat, λίμνας τ' ἐπίβας τᾶς Δηλιάδος, *paludem ingredere Deliacam*; item Iphig. Taur. v. 1103.

> Λίμναν θ' εἱλίσσουσαν ὕδωρ κύκνειον,
>
> *Et paludem volventem aquam cygneam.*

Bene autem hic τροχόεσσα, *rotunda*, non ut ante *curva*, in nova & emendata hujus Battiadæ interpretatione, repoſitum, nunc e miſſis ad me editis tandem illis Hymnis video.

V. 262. χρύσεον ἔρνος ἐλαίης] Idem nempe quod ait de eodem Latonæ in Delo partu agens Euripides Jon. v. 1104.

> Γλαυκᾶς, θαλλὸν ἱερὸν ἐλαίας,
>
> *Sacrum ramum cærulea olea*;

& ad quam in Delo *oleam*, non Apollinem quidem, ſed Dianam natam dixit, uti ſupra vidimus, Catullus, ac ubi *Deliacam* eandem *oleam* vocat. A quibus rurſus abeunt Epheſii apud Tacitum, & Strabo adductis ad v. 255. locis, ubi *olea*, ad quam fuerit levata doloribus partus Latona, non in Delo, ſed in Ortygia ad Epheſum luco, ſtatuitur; eademque olea adhuc ævo Tiberii ibidem ſuperfuiſſe traditur. Quod de palma Deliaca, in quam inclinata fuerit parturiens Latona, ſimiliter dictum, uti ſupra monitum ad v. 210; & quod alioquin de *olea* in Athenarum arce Minervæ ſacra, & per tot ſecula ſuperſtite, cum alibi tum a Pauſania traditur l. VIII. p. 490. ubi vetuſtiſſimas juxta Græcorum monumenta ſuo adhuc ævo ſuperſtites & virentes etiamnum arbores commemorat, ac primum *viticem* in Samiæ Junonis æde (ἱερῷ Ἡραίῳ, non ut ibi male, ἥρωι) dein *quercum* Dodonæam; tum oleam in arce Athenarum; palmam præterea in Delo; & poſtremo *platanum* apud Cephyatas Arcadas. Quibus addi inſuper poteſt cum *quercus* illa in Mamre, Conſtantini nempe ævo, juxta Euſebium ac Sozomenum, & qua de re ſupra ad verſ. 81, adhuc ſuperſtes credita: tum memorata a Theophraſto Hiſt. Pl. l. I c. XV. & inde a Plinio, *platanus* in Creta in agro Gortynenſi ſub qua Juppiter ſcilicet cum Europa concubuiſſe ferebatur. Quæ *platanus* inde, ut obſervo, ſpectatur etiamnum ſignata in præclaro *Gortyniorum* nummo Cimeliarchii Gallorum Regii, ubi Europa ſedens mœſta ſub platano, a tergo aquila, illinc, ſeu in altera nummi area Europa tauro vecta cernitur in corona oleaginea, cum inſcr. ΓΟΡΤΥΝΙΩΝ. Cujus etiam inſignis nummi expreſſa hic icone,

Le-

Lectorem harum elegantiarum haud incurioſum demereri, nec inconſultum, nec ab hoc loco alienum, reor,

V. 263. *πλήμμυρε βαθὺς Ἰνωπὸς*] Opportune *πλημμυρεῖν* hic de *Inopo* Deli fluvio ſeu fonte dictum, qui nempe ad inſtar Nili, & ex quo per occultos meatus emanare creditur, iiſdemque temporibus exundare, uti antea ad v. 206. vidimus, erat ſolitus. Quamquam *πλημμυρὶς* non ſolum de *æſtu maris*, aut vero *exundatione* aliorum fluviorum, præter Nilum fuerit dicta, ſicuti *πλημμυρίδα Κέστρου*, *exundationem Ciſtri* Pamphyliæ fluvii, vocat Nicander Alex. p. 106. ſed etiam de abundanti lacrymarum proluvie, ut apud Æſchylum Choeph. v. 184.

Ἐξ ὀμμάτων δὲ δίψιοι πίπτουσί μοι
Σταγόνες ἄφαρκτοι δυσχίμου πλημμυρίδος,
Ex oculis vero ſitientes deciderunt mihi
Guttæ ineffabiles inundationis hybernæ;

& apud Euripidem Alceſt. v. 182. *Ὀφθαλμοτέγκτῳ δεύετο πλημμυρίδι*. *Ex oculis manante proluvie rigabatur.* Immo prout verbum *πλημμυρεῖν*, de lacte a fœtæ ſuis uberibus exuberanti dixit Apollonius lib. IV. verſ. 705. *συὸς τέκος, ἧς ἔτι μαζοὶ πλημμύρον λοχίης ἐκ νηδύος*, *catulus ſuis*, cui *adhuc ubera ſcatebant effœto ex utero.* Πλησμμνὴν vero pro *πλημμυρίδα* ſeu *inundatione* fluviorum dixerunt etiam Græci, ut notant Apollonii Enarratores ad l. I. v. 757.

V. 264. *ἀπ' ὠδῖνος ἕλετο παῖδα*] Ex more veteris puerperii, juxta quem nati infantes in terram primum proſtrati, quo illam veluti parentem & altricem agnoſcerent; dein ſublati, & in parentum amplexus tradi conſueverant. De quo ritu agimus alibi.

V. 266. *πολύβωμος, πολύπτολις*] Rationem prioris hujus appellationis, qua *πολύβωμος* compellatur hic Delus, ac ſimiliter infra v. 316. *Ἀστερίη πολύβωμε*, *Aſteria* (quæ poſtea *Delus*) *multis aris ſacrata*, petere licet continuo ex iis, quæ ante notavimus ad v. 24, hujus Hymni, de aliis nempe præter Apollinem, quamquam præcipuum ac tutelarem loci Deum, cultis in eadem Inſula Numinibus, uti Latona, Diana, Venere, Hercule, Ara Piorum in Delo apud Laertium, Clementem, Porphyrium; immo dictis in genere apud Ariſtophanem, adducto ibidem loco, *Δηλίοισι καὶ Δηλίαισι*, *Deliis Diis ac Deabus*, quibus nempe ſa-

ſacratæ eſſent in Delo aræ ac fana erecta. Πολύβωμος itaque vere appellata hic eadem Delus, ac prout ὁμόβωμοι apud Heſychium & alibi σύμβωμοι dicti *Dii eadem in ara culti*; aut ſicut alioquin κοινοβωμία apud Æſchylum legitur *de ara Deorum omnium communi* Suppl. v. 230. Cujuſmodi ſcilicet ara duodecim Diis Majoribus ab Argonautis erecta in Aſiatico ad Boſporum Thraciæ littore; ab Apollonio traditur l. 11. v. 533. ac prout *commune Deorum templum*, κοινὸν τῶν Θεῶν ἱερὸν, non Romæ ſolum, ſed Athenis etiam exſtitiſſe e Pauſania liquet l. 1. p. 10. Immo non mirum *ſacram*, qualis ea habebatur, uti vidimus ad 1. verſ. hujus Hymni, hanc Inſulam πολύβωμον hic dici, quum domus etiam πολύβωμοι, ſeu *multa Deorum ara* darentur in eadem domo; unde moritura Alceſtis dicitur ab Euripide in cognomine dramate v. 168.

Πάντας δὲ βωμοὺς, οἳ κατ᾽ Ἀδμήτου δόμους,

Omnes autem aras, quæ in Admeti ædibus,

adiiſſe nempe, ut additur, ad eaſque preces fudiſſe. A quibus proinde privatis id genus *aris*, *diverſæ aræ publicæ*, ſicut hæ in Delo, ſeu βωμοὶ δήμιοι, quorum meminit Æſchylus Eumen. v. 658. Sed magis forte notabile, quod πολύπτολις dicatur hic eadem Inſula, exigua cæteroquin, uti a Strabone etiam vocatur l. x. p. 485. καὶ γὰρ ἡ νῆσος μικρά, *parva enim eſt Inſula*, qui & unam in ea urbem ibidem memorat. Verum, ut ſubdit mox Geographus, vaſtata prius a Mithridatis ducibus, deſerta tum ac inops agebat eadem Inſula, quæ antea, uti jam vidimus ad verſ. 167, & dicetur adhuc infra ad verſ. 319. & 316, tum ſingulari loci religione ac celebritate, tum opportunitate ſitus, undique, & ab Athenienſibus maxime ac Phœniciis mercatoribus, frequentari ac inhabitari conſueverat. Unde conditæ etiam in ea Inſula, uti dictis notamus locis, Novæ Athenæ ſeu Athenarum Colonia; & Callimachi ævo florentiſſima tum, multiſque inſuper in ea oppidis aut vicis, quod vel hic locus abunde arguit, decorata exſtitit eadem Delus. Adde hiſce percuſſum adhuc ſub Antonino Pio nummum cum inſcr. ΚΟΙΝΟΝ ΔΗΛΙΑΤΩΝ, *Commune Deliorum*, qualem e ſcriniis Pyrrhi Ligorii jam ad Stephanum memoravit Cl. Holſtenius. Etſi itidem in antiquis nummis, ut de lapidibus ſileam, non regionum ſolum, ſed unius etiam urbis κοινὰ ſignari ſubinde haud ignorem; ut præter varia, quæ Goltzianus Theſaurus ſuppeditat, exempla, legitur ΚΟΙΝΟΝ ΘΕϹϹΑΛΟΝΙΚΕΩΝ, aut ΚΟΙΝΟΝ ΝΕΩΚΑΙϹ. ΜΗΤΡΟ. *Commune Theſſalonicenſium*. & *Commune Neocæſareæ Metropoleos*, Ponti nempe Polemoniaci, in nummis Gazæ Gallorum Regiæ.

V. 268. δυσήροτος] Ideo nempe; quod arida & ſaxoſa eſſet hæc Inſula Delus, dicta inde κραναὰ Δῆλος ſeu *aſpera Delus*, cum, uti ſupra jam vidimus ad verſ. 11. ab Orpheo ſive Onomacrito in Argonanticis, & præterea a Pindaro Iſthm. od. 1. ubi juxta veteres ejus Enarratores, τραχεῖα καὶ πετρώδης ἡ νῆσος, *aſpera & ſaxoſa inſula* eadem traditur; ac unde factum, ut Δηλίαν τε χοιράδα, *Deliam rupem* dixerit Æſchylus Eum. v. 9. & ſimiliter Euripides Troad. v. 89. Δήλιοί τε χοιράδες, *& rupes Delia*. Immo unde de eadem ait Homerus Hym. in Apoll. v. 54.

Οὐδ᾽

Οὐδ' εὔβων σε ἔσεσθαι; *neque bobus te fore* (nempe ad arandum) *divitem*; & mox v. 60. alendam eſſe hanc Delum,

Χειρὸς ἀπ' ἀλλοτρίης, ἐπεὶ οὔ τοι πῖαρ ὑπ' οὖδας,
Manu ab aliena, quoniam non eſt pingue tibi ſolum.

Quamquam non incultam omnino Delum, licet δυσήροτος ſeu δύσεργος, ut de ejuſmodi ſolo ait Theophraſtus H. Pl. l. v. cap. I. remanſiſſe, vel ex eo liqueat, quod ſupra ex Euripide adtuli ad verſ. II, de hujus Deli καρποφόροις γυάλοις, *fertilibus vallibus*; aut quod de Niciæ obita ſolemni in Delo θεωρίᾳ, de qua mox ad verſ. 279. verba faciens Plutarchus, illud inſuper addat, prædium ibi decem millibus drachmarum emptum ab eodem Nicia, e cujus reditibus ſolemnia a Deliis, ubi Apollini iidem ſacrificaſſent, epula fierent. Obvium autem e delectu cœli & ſoli, quod ait Theophraſtus de Cauſ. Pl. l. III. c. I. *fertilitatem & ſterilitatem* provenire, εὐθένειαν ϗ ἀκαρπίας, ſeu, ut ibi mallem, εὐθένειαν, quæ de *fertilitate* frugum, cum alibi, tum in antiquis etiam nummis quandoque occurrit, nempe ΕΥΘΕΝΕΙΑ, *Abundantia*, & quo ſenſu vocem εὐθενεῖν, de fecundo terræ proventu uſurpat Æſchylus Eum. v. 911. & Ariſtides Rhod. p. 397. Tom. II. Quamquam alibi voce εὐθενείας uſum eundem Theophraſtum norim, ut de Cauſſ. Pl. l. II. c. II. ubi *vegetum arborum ſtatum* vocat δένδρων εὐθένειαν. Sed de his alibi plenius.

V. 268. ἀπ' ἐμεῖο Δήλιος] Sicuti nempe in ipſis Deliorum nummis eadem, ut ante monui, ΔΗΛΙΟΥ appellatio illi tribuitur, & quomodo Δάλιον ξεῖνον, *Delium hoſpitem* Apollinem Cyrenis cultum vocat Pindarus Pyth. od. IX. p. 298. Immo unde etiam ejus ſoror, *Delia* quoque in iiſdem Deliorum nummis, ſicuti a Poetis paſſim, dicitur. Quamquam enim hæc Dea non ab omnibus, uti ante vidimus ad v. 202. & 255. nata ſtatueretur in Delo, haud eo minus tamen in ea colebatur, & erectum ei Artemiſium, de quo nos ad eadem loca.

V. 271. Κερχνὶς] Pro qua voce Κεγχρεὶς omnino hic ſubſtituendum ex Auctoribus antiquis, qui hujus Promontorii in Iſthmo Corinthiaco meminere, monuit ad hunc locum vir doctus. Verum per literarum μετάθεσιν Poetis familiarem Κερχνὶς hic pro Κεγχρεὶς a Battiade dici potuit; γ enim & ρ promiſcue ac in locorum etiam nominibus ſumi, vel e nummis aliiſque monumentis obvium aut aliunde etiam notius, quam ut plura ea de re hic addam. Immo id jam opportune de hoc ipſo Callimachi loco monitum video a poſtremo Stephani Interprete & Enarratore Berkelio, in voce Κεγχρείαι; & ex ſolita literarum mutatione in hac ipſa voce Κεγχρὶς & Κερχνὶς, ac ſimiliter Κερχνῆδες &c. vere adſertum. Quibus addam Galenum, qui Comment. III. in Hippocrat. de Articul. ed. Græc. Baſil. p. 625. κέρχνον *milium* Ionibus pro κέγχρος dici obſervat; & ſicuti alibi e Nicandro κεγχρηΐν vocem de avi, quæ κερχνὶς ſeu κεγχρηΐς ab Ariſtophane haud ſemel Avib. p. 537. & 569. dicitur, adducit idem Pergamenus Criticus haud minor quam Medicus, de locis Affectis l. II. c. v. Sic notat Heſychius in voce κερχνώμασι; ita dici *περὶ τὰς ἴτυς τῶν ἀσπίδων κόσμον, circa umbones clypeorum ornamentum*;

& pro quo ἀσπίδων κιγχρώμασιν, dixit Euripides Phœn. v. 1395. ubi occurrit eadem omnino, quæ apud Heſychium, de hac voce κιγχρώματα vel κίγχρος, veterum Tragici Enarratorum gloſſa. Juxta quæ proinde uſitata in ejuſmodi vocibus veſtigia, non ut vitioſa continuo ea vox κερχνὶς in hoc Callimachi loco redargui debuit.

V. 273. Ὡς ἐγὼ Ἀπόλλωνι] Unde etiam, uti jam ante dictum ad v. 2, Ἀπολλωνιὰς appellata eadem Delus, apud Pind. Iſthm. od. 1, & a Marone Æneid. l. III. v. 79. *Veneramus Apollinis urbem*, nempe Delum.

Ibid. ἔσσομαι οὐκέτι πλαγκτὴ] Nempe adhuc *errans*, quum Apollinem Latona edidit, Delus juxta illud Senecæ Herc. Fur. v. 453.

Quem profuga terra mater errante edidit;

ſed continuo poſt partum *mobilis* prius ac *inſtabilis* a Statio, ut jam ante vidimus ad v. 11, dicta, ſtabilis tum demum facta ſicuti verſu ejuſdem apud Senecam dramatis paullo ante adducto, dicitur, *quibuſque natis mobilis* &c. Hinc alibi Statius Theb. l. VIII. p. 197. *partuque ligatam Delon vocat*; & Claudianus IV. Conſ. Honor. v. 133.

Hæſit Apollineo Delos Latonia partu,

& in Prob. & Olybr. Conſul. verſu jam ſupra adducto,

Ad loca nutricis jam non errantia Deli.

Nec ſola tamen Delus πλαγκτὴ, ſeu in mari *errans* olim dicta, quo nomine aliæ etiam Inſulæ præter Cyaneas apud vatum Patrem, occurrunt appellatæ; immo quod omnibus Inſulis antiquitus, antequam nempe radicitus in mari forent fixæ, commune ſcilicet exſtitiſſe, tradentes vidimus antiquos Criticos ſupra ad v. 45. hujus Hymni.

V. 274. γλυκὺν ἔσπασε μαζὸν] Aliter in Hymno Apollinis Homerico, ubi nato Apolline, eoque continuo pro more abluto, additur, non lactatum eundem more aliorum infantium, ſed nectar continuo & ambroſiam, Deorum potum ac cibum, ei a Themide præbita; nempe a v. 123. &c.

Οὐδ' ἄρ' Ἀπόλλωνα χρυσάορα θήσατο μήτηρ,
Ἀλλὰ Θέμις νέκταρ τε καὶ ἀμβροσίην ἐρατεινὴν,
Ἀθανάτῃσιν χερσὶν ἐπήρξατο· χαῖρε δὲ Λητὼ,
Neque utique Apollinem auricomum lactavit mater,
Verum Themis nectar & ambroſiam amabilem,
Immortalibus manibus præbuit; gaviſa autem eſt Latona.

Quod, ut licet ſtatuere, Sol ſeu Apollo, tanquam omnium in terra ſator ac nutritor, alimentis non terreſtribus, ſed cœleſtibus tantum poſſet ſuſtentari. Ut de Stoicis hic ſileam, qui teſte Plutarcho in Iſide p. 357, Solem e mari ali atque incendi ſtatuebant. Pro melle proinde & lacte, primo infantium & nati etiam Jovis, ſupra Hym. in eundem cibo, aut Capra Amalthea, cujus idem ſugebat ubera, σὺ δ' ἐθήσαο πίονα μαζὸν, nectar demum & ambroſia, idque Themidos manibus, Apollini, in adductis modo Hymni Homerici verſibus, præbita; & quæ Themis alioquin Solis filia apud Lycophronem dicta p. 129, ac præterea Delphici etiam tripodis ante Apollinem cuſtos, apud Æſchyl. Eumen. v. 1. & ali-

alibi, qua de re jam ſupra, legitur. Apud Proclum autem in Timæum l. 1. p. 11. ἡ ἐγκόσμιος Δίκη, *ordinata Juſtitia* ſeu Themis apud ſolem collocatur. Hic vero *ubera* ſuxiſſe dicitur Apollo, non addito matris aut alterius, quæ illa ei præberet, eumque lactaret, nomine; ſed quæ ad Aſteriam Nympham ſeu Delum referri e ſequentibus liquet, ubi factum inde ait, ut Delus cum Inſularum ſanctiſſima evaderet, tum Apollinis κουροτρόφος, ſeu prout eadem jam ante dicta v. 10. hujus Hymni illius τιθήνη & a Claudiano ſimiliter, uti ibidem ac paullo ante vidimus *nutrix* fuerit nuncupata; quæque etiam v. 6. natum Apollinem abluiſſe continuo traditur & faſciis involviſſe.

V. 275. Νησάων ἁγιωτάτη] Unde etiam ἱερὴ & *ſacra*, non communi aliarum quoque *Inſularum* epitheto, ſed propria inde huic *Delo* appellatione, eadem dicta, ut notavi ad v. 1. hujus Hymni, & quæ plura ibidem eam in rem leguntur. Hinc ut θεοτίμητος etiam compellatur eadem Delus in Hymno Pindari Deliaco apud Philonem, de quo ſupra ad v. 255.

V. 277. Οὐδ' Αἴδης] Vere quidem notavit Anna præſtantiſſima, inde Αἴδην hic, qui nempe una cum Marte & Bellona e Delo exularet, commemorari; videri enim a ſe alicubi lectum, quod in Delo non ſepelirent mortuos, ſed in vicinas Inſulas eoſdem deferrent. Quod utique jam ad v. 1. hujus Hymni, e duobus graviſſimis Auctoribus, Thucydide ac Strabone, qui revera hoc tradunt, vidimus; & quibus hic addi inſuper debent Plutarchus Apophthegm. Lacon. p. 230, ac Servius ad Æn. l. III. v. 73, ubi de Delo ait & Apolline, *nam præcepit ne illic mortuus ſepeliretur*. Immo, quod dum hæc ſcribo, a viro docto, qui primus hunc Poetam explanavit, opportune jam e Thucydide hic monitum video.

V. 278. ἀμφιετεῖς δεκατηφόροι αἰὲν ἀπαρχαὶ] *Primitiæ* pro *decimis* in Inſulam Delum *quotannis* miſſas, idque non a vicinis ſolum Inſulis, ſed remotis etiam quaquaverſum gentibus, docet hoc & ſequentibus verſibus, inſigni utique eam in rem loco, ſicuti id jam ad titulum hujus Hymni indicavi, Callimachus. Quo nempe Apollinem, tanquam vere patrium loci Deum, rite pieque eædem gentes colerent; ac unde præterea, qui ſacra ibi in Deliaca Apollinis æde procurabant, cæterique etiam *ſacra*, uti dictam antea vidimus, Deli incolæ alerentur. Hinc ſolemnes illæ θεωρίαι non Athenienſium ſolum, ſed aliorum etiam Populorum, de quibus nos obiter antea, ac paullo poſt agit ipſe Callimachus; quæ nempe in Delum *quotannis*, ut hic dicitur, peculiari ritu ac religione mittebantur. Adeo ut eadem ferme Deli & Apollinis in ea fani apud gentes, quæ Hieroſolymorum & ſacri ibidem templi apud Judæos ratio extitiſſe videatur; ad quam nempe Judæorum metropolim, *primitiæ* ac *decimæ*, non ſolum e Judææ latifundiis, ſed, ubicunque agebant in orbe Judæi, collectæ, pro *primitiis* ac *decimis* pecuniæ, in uſum templi & ſacrorum, Hieroſolymas deferri conſueverant. Quod Judæis utique ſingularis privilegii loco a Romanis conceſſum tradit Joſephus Αλωτ. l. VII. c. XIII. eamque ſacram pro *primitiis* pecuniam,

Hieroſolymas, a delectis ad id Judæorum ubique extra Judæam degentium, ſtatis temporibus, legatis delatam, quæque λύτρα a Judæis, nempe Helleniſtis, dicta, docet Philo de Monarch. p. 822. Quibus alioquin conſona in Numinum patriorum cultu, a gentilibus ubique ferme leguntur obſervata. Certe ſacratas Athenis Minervæ *decimas*, & *quinquageſimas* Diis aliis, tradit Demoſthenes adv. Timocratem p. 447. conſtitutique ſimiliter τῶν ἱερῶν χρημάτων Ταμίαι, ſeu *ſacræ pecuniæ Quæſtores*, ut ex eodem Demoſthene cum in eadem Orat. p. 477. tum adv. Macartat. p. 666, Andocide præterea de Myſter. p. 239. ed. Han. & aliunde liquet. Ita de fano Dianæ in Scilunte a ſe extructo, & conſecratis eidem fructuum agri *decimis*, adſcriptoque ejus rei (pro more nempe in his conſtitutionibus uſitato) in columna prope fanum decreto, meminit Xenophon Ἀναβ. l. v. p. 350; & cujuſmodi plura exempla ſuppeditant vetera marmora. Quam in rem audiendus etiam Harpocration in vocibus ἀπὸ Μισθωμάτων, nempe ἑκάστῳ τῷ Θεῷ πλέθρα γῆς ἀπένεμον, ἐξ ὧν μισθουμένων αἱ εἰς τὰς θυσίας ἐγίνοντο δαπάναι, *arvipendia enim unicuique Deo adſignabant, ex quorum locationibus proveniebant impenſæ, quæ in ſacrificiis fiebant.* Verum peculiaris adhuc, ut vel ex antedictis, & maxime ex hoc Callimachi loco proximiſque verbis conſtat, Deli hujus ratio; in quam nempe, non e propriis adeo Inſulæ ſeu Apollini ſacris in eadem latifundiis, aliiſve proventibus, ſed undique e vicinis remotiſque etiam, uti mox iidem commemorantur, tribus mundi cardinibus, *primitiæ* ac *decimæ*, tanquam ad religioſum locum, peculiaremque Dei illius communis cultum, & incolarum, quaſi totidem ejus Sacerdotum, aut vero hoſpitum etiam eo undique loci religione, & qua de re mox, confluentium, alimenta deferebantur, prout nempe a Statio de eadem Inſula dictum, *atque hoſpita Delos gentibus*, Achill. l. 1. v. 206. Mitto hic memoratum ſupra e Plutarcho in Delo prædium, a Nicia Apollinis cultui, ſeu ſolemni Deliorum in ejus honorem epulo, ſacratum.

V. 279. πέμπουσιν] Verbum hic utique opportunum, ubi nempe de miſſis undique in Delum, ſtatis temporibus, ſolemnique ritu, *primitiis* agitur, ſeu, ut hic dicitur, ἀπαρχαὶ πέμπονται. Ita de miſſis a religioſis hominibus, non ad patria ſolum, ſed ad aliorum quoque locorum feſta, donariis dixit Theophraſtus περ. Αὐθαδ. καὶ τοῖς τιμῶσι καὶ πέμπουσιν εἰς τὰς ἑορτάς, *& qui Deos colunt, ac ad feſta ſolemnia dona iis mittunt.* Immo unde πέμπειν etiam Atticis ſimpliciter dictum, pro πομπεύειν, ſeu *Deum celebrare*, aut ſolemni pompa deducere, ut apud Æſchylum Eum. v. 12. de culto nempe ab Athenienſibus Apolline, eoque Delphos ſolemniter ab iis deducto,

Πέμπουσι δὲ αὐτὸν, καὶ σεβίζουσιν μέγα.

Deducunt autem illum ſolemniter, & colunt magnopere;

& quod πέμπειν πομπὴν dici alioquin vulgo ab iiſdem Atticis ſolet, ut a Thucydide l. vi. p. 451, a Demoſthene Philipp. III, & a Comico jam ante, Avib. p. 587.

Τὸν ἱερέα πέμψαντα τὴν πομπὴν

Καλῶ.

Sacerdotem, qui pompam adduxit,
Appello.

Ibid. πᾶσαι δὲ χορὺς ἀνάγυσι πόληες] Ad Muſicos nempe agones, qui in Delo ſolemni ΔΗΛΙΩΝ feſto, & qua de re jam ante ad lemma hujus Hymni, juxta Gymnicos, in Apollinis honorem, ſolemni pompa ac ritu celebrantur. Quam in rem iiſdemque verbis, quibus hoc loco Callimachus, uſus jam fuerat Thucydides l. III. p. 242, ubi de hiſce variarum urbium ac Inſularum choris, eum in finem in Delum miſſis, ait, χορὺς δὲ ἀνῆγον αἱ πόλεις. Quod ab Herodoto, uti vidimus ad v. 3, monitum jam ante fuerat, de miſſis nempe ab Jonicis *urbibus* & Inſularibus ſtatis in Delum *choris* & conventibus. De Peloponneſiis itidem Meſſeniis, Pauſanias l. IV. p. 221. ἐπὶ δὲ Φίντα Συβότα, πρῶτον Μεσσήνιοι τότε ΤΩ ΑΠΟΛΛΩΝΙ ΕΣ ΔΗΛΟΝ θυσίαν, καὶ ΑΝΔΡΩΝ ΧΟΡΟΝ ἀποστέλλουσι, *Phinta autem regnante, Sybota filio,* APOLLINI *primum Meſſenii ſacrum cum* VIRORUM CHORO, DELUM *miſerunt*; additque cantici, quo iidem Apollinem poſt eorum adventum continuo celebrant, auctorem fuiſſe Eumelum. Id enim notare ibi apud Pauſaniam προσόδιον, ſeu προσόδιοι ὕμνοι, quos nempe Dei in Delo aram adeuntes canebant, ut id a Proclo obſervatum in Chreſtomathia p. 342. ult. ed. Hinc Themiſtius, quum ſolemne vellet novæ Romæ in colendo Conſtantio ſtudium celebrare, ait Orat. IV. p. 54. Οὐ γὰρ μόνον θεωρὺς ἐπέμψατε, ὥσπερ εἰς Δῆλον, ἀλλὰ καὶ οἰκοῖ στεφανηφορεῖτε, καὶ εὐθυμεῖτε, καὶ ἑστιᾶσθε, *nam non ſolum ſacros legatos, tanquam ad Delum, miſiſtis; ſed etiam domi coronas geſtatis, & hilaritati atque epulis indulgetis.* Solemnis vero maxime & celebrata, cujus origo etiam infra a Callimacho traditur v. 314. &c. ab Athenienſibus in Delum cum *choris*, & reliquo ſacrorum apparatu, mitti ſolita θεωρία. Eximius vero Plutarchi eam in rem, neque hic prætereundus locus in Nicia, p. 524. &c. ΤΩΝ γὰρ ΧΟΡΩΝ, ὓς ΑΙ ΠΟΛΕΙΣ ἔπεμπον ᾀσομένους τῷ Θεῷ προσπλεόντων μὲν ὡς ἔτυχεν, εὐθὺς δὲ ὄχλυ πρὸς τὴν ναῦν ἀπαντῶντος ᾄδειν κελευομένων κατ' ὐδένα κόσμον, ἀλλ' ὑπὸ σπυδῆς ἀσυντάκτως ἀποβαινόντων ἅμα, καὶ στεφανυμένων, καὶ μεταμφιεννυμένων· ἐκεῖνος ὅτε τὴν θεωρίαν ἦγε, αὐτὸς μὲν εἰς Ῥηνίαν ἀπέβη, ΤΟΝ ΧΟΡΟΝ ἔχων, καὶ τὰ ἱερεῖα, καὶ τὴν ἄλλην παρασκευήν· ζεῦγμα δὲ πεποιημένον Ἀθήνησι πρὸς τὰ μέτρα, καὶ κεκοσμημένον ἐκπρεπῶς χρυσώσεσι, καὶ βαφαῖς, καὶ στεφάνοις, καὶ αὐλαίαις κομίζων· διὰ νυκτὸς ἐγεφύρωσε τὸν μεταξὺ Ῥηνίας καὶ ΔΗΛΟΥ πόρον ὐκ ὄντα μέγαν· εἶθ' ἅμα ἡμέρᾳ ΤΗΝ τε ΠΟΜΠΗΝ τῷ Θεῷ, καὶ ΤΟΝ ΧΟΡΟΝ ἄγων κεκοσμημένον πολυτελῶς, καὶ ᾄδοντα διὰ τῆς γεφύρας, ἀπεβίβαζε, *quum enim* CHORI, *quos* URBES *ad canendum in Apollinis honorem* MITTEBANT, *appellerent, prout caſus tulit, & ad navim turba repente occurrente canere juberentur, nullo ordine, ſed præ nimia feſtinatione incompoſite de navi deſcenderent, coronas ſumerent, & veſtes permutarent: Nicias vero dux miſſæ in Delum ſacræ ſtataque legationis, trajecit ſecum in Rheniam* CHORUM, *victimaſque & reliquum apparatum, ad hæc pontem Athenis conſtructum juſtæ magnitudinis, atque eximie ornatum auro, purpura, coronis, tapetibus deportans, ea nocte fretum inter Rheniam ac Delum medium, quod non latum, junxit.*

Mox ubi illuxit, DEDUXIT POMPAM *Deo*; *&* CHORUM *magnifice ornatum cantantemque traduxit per pontem*. Quem locum ideo integrum exſcribere libuit, quod ex eo inſigniter hic illuſtretur Callimachus, & ſimul tota id genus χορῶν, qui in Delum quotannis undique, a religioſis ſcilicet urbibus ac populis mittebantur, ratio, inſtitutum, & apparatus abunde conſtent. Quibus accedit alius adhuc præclarus Hyperidis in Deliaca locus, qui a Sopatro in Græcis ad Hermogenem Commentariis adducitur p. 183, ubi ait *ἀφικοντό τινες* ΕΙΣ ΔΗΛΟΝ *ἄνθρωποι Αἰωλεῖς πλούσιοι, χρυσίον ἔχοντες πολὺ*, ΚΑΤΑ ΘΕΩΡΙΑΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, *venerant divites quidam Æoles in* DELUM, *multo onuſti auro*, OB SACRAM GRÆCIÆ LEGATIONEM, qui, ut addit, in Rheniam, de qua modo Plutarchus, Inſulam ejecti & mortui fuerant inventi; ortam inde gravem inter Delios ac Rhenios contentionem, dum mutuo ſe de illorum cæde accuſant: Rhenios autem ita eam a ſe amolitos, ut nullam ſubeſſe cauſſam dicerent, cur iidem ad ſe veniſſent; nullos enim eſſe apud ſe portus, non emporium, non aliud, & ne unum quidem, diverſorium, ΠΑΝΤΑΣ ΤΕ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ *ἀφικνεῖσθαι ὡς* ΤΗΝ ΔΗΛΟΝ *ἔλεγον*, OMNES *vero* HOMINES DELUM *dicebant adire*. Quibus poſtremis equidem verbis nihil dici potuit luculentius ad ea, quæ hoc loco & ſequenti verſu de adpulſu in Delum, e tribus mundi cardinibus, urbium ſeu populorum tradit Callimachus, ac, ut continuo ſubdit, ex ultimo etiam Septentrione, ΠΑΣΑΙ *δὲ χορὺς ἀνάγουσι* ΠΟΛΗΕΣ, &c. *Omnes autem urbes choros* in Delo *celebrant* &c. Unde inſuper ſatis liquet, haud ſolis Athenienſibus, patrias fuiſſe illas in inſulam Delum *θεωρίας*, prout id de iis, quas Delphos ad Apollinem Pythium mittebant, dicit Ariſtides Panathen. p. 329. *θεωρίαν μὲν Πυθιάδα, Ἀθηναίων μόνον πάτριον*, *ſacram quidem legationem Pythiada* ſeu *Delphicam*, *Athenienſibus duntaxat patriam*, h. e. *propriam*, *eſſe*. Adde quod ea feſtivitate, ac ab omnibus aliis curis remiſſione, illæ ſolemnes in Delum urbium pompæ ſeu transvectiones undique fierent; ut datus ſit inde proverbio, cujus mentio fit apud Græcos Parœmiographos, Zenobium, Diogenianum &c. locus, *Ἄδεις ὥσπερ εἰς Δῆλον πλέων*, nempe, *ἐπὶ τῶν ἀφροντίστως καὶ φιληδόνως βιούντων*, *cantas, tanquam in Delum navigans; de iis, qui ſine cura & voluptarie vivunt*. Ut illud adhuc obiter hic tangam, eam, de qua modo a Plutarcho ac Hyperide facta mentio, Rheniam Inſulam, a Polycrate Sami tyranno, Apollini Delio ſubjectam fuiſſe, juxta Thucydidem l. 1, p. 11.

V. 280. *Αἶψα ὡς Ἠοίην*] Quo proinde referas id, quod de Perſarum Regibus Dario & Xerxe, eorumque præfectis, de ſumma nempe eorum erga hanc Inſulam Delum religione jam ante monitum ad verſ. 1, hujus Hymni. Quibus accedunt inſuper ejuſdem Datis de quo ibi Perſicæ claſſis ſub Dario Xerxis parente præfecti juſſa, ne naves ejus in Delum tenderent, ne huic Inſulæ ullum inde accideret incommodum; ſed ut illæ in Rheniam, de qua paullo ante, ad ſuperiorem notam, appellerent. Ut hoc addam, quod hujuſce Apollinis Delii apud Indos ſimu-

mulacrum vidiſſe Apollonium Tyaneum, tradat in ejus vita Philoſtratus l. III. c. III. unde ad ultimum quoque *Orientem* perveniſſe illius Delii cultum liceret ſtatuere.

V. 281. Κλήρους ἱστήσαντο] Quum haud una ſit hujus vocis κλήρου, præter propriam ei *ſortis* ſignificationem, apud Græcos acceptio; inde haud ſemel ea ab illorum Interpretibus confunditur. Modo enim κλῆρος apud veteres pro *heredio ruſtico* dictus, unde κληροῦχος & κληρουχικὴ, ut apud Comicum & ejuſdem Enarratores, Νιφελ. p. 134, πότερα τὴν κληρουχικὴν &c. ubi Critici ἐνταῦθα λέγει τὴν γεωργικήν· κληροῦχοι γὰρ οἱ γεωργοί, & Apollonium Rhodium l. III. v. 1402. κλήρου σημαντῆρα, φυτοτρόφον, *heredii* ſeu *agri ruſtici dominum*, *plantarum altorem*; modo in genere de uniuſcujuſque *facultatibus*, ut apud Pindarum Ol. od. XIII. p. 118. πατρὸς ἀρχὰν καὶ βαθὺν κλῆρον, *patris regnum & magnas opes*: modo de *agrorum ſorte* ac *diviſione*, ſeu in hoſtium ſolo, ſeu a novo Coloniæ duce eadem cæteroquin fieret, & a quibus etiam antiqui agri Diis conſecrabantur, ſicuti apud Thucydidem legitur l. III. p. 206; ac inde tandem in genere, pro *terra* ſeu *regione*, quam quævis gens inſedit, ſicuti hoc apud Callimachum loco, ubi de gentibus ſeu locis agitur, quæ vel ad orientem, vel ad occaſum, vel ad meridiem inhabitabant. Ita Δαναῶν κλᾶρον, de Argivorum regione dixit idem verſu ultimo ſequentis Hymni in Lavacrum Palladis, & de quo loco ibidem.

Ibid. οἱ καθύπερθε Βορείης] Nempe qui ſimiliter apud Melam l. III. c. V. *Hyperborei ſuper aquilonem*; aut apud Plinium l. IV. c. XII. *ultraque aquilonem*; & juxta Strabonem l. I. p. 62. qui omnium ſunt *maxime ſeptentrionales* βορειότατοι, ac ut idem addit, ſub mundi polo. Jure vero ille Herodotum ibi redarguit, qui nempe l. IV. c. XXXII. *Hyperboreos* nullos dari cenſuit, quod eos ita dici crederet, apud quos non ſpirat boreas. Melam vero, ſeu qui id cum eo ſtatuebant, ſolem nempe verno æquinoctio iis oriri, autumno vero occidere, male a Plinio culpari, vere ad eundem Pomponium adnotavit vir doctiſſimus Iſ. Voſſius; nec diffitetur, quamquam tacito, unde id hauſerit, nomine, poſtremus ac eruditus Plinii Enarrator, cujus alioquin, ut opinor, plaudentes, haud facile lectores reperiet, ea quam tentat poſtea in ſecundis Notis, ejuſdem Pliniani loci, quo eum nempe ab errore illo liberaret, emendatio. Hujus autem *Hyperboreorum* nominis originem, non a Græcis petendam, & a ſitu quaſi *ſupra boream* fuerint iidem dicti, ſed e Sueonum, apud quos nempe forent *Hyperborei*, & quidem a claritudine generis, quod antiquiſſimus Sueonum Rex *Boreus* ſeu *Boreas* fuerit appellatus, & a quo *Oferborne*, ſeu *Hyperborei*, quaſi celſiſſima ſtirpe geniti, contendit in Atlantica, ingenioſiſſimo nec vulgaris acuminis ac induſtriæ opere, & veteris Sueonum linguæ exemplis ac teſtibus illuſtrare adgreditur Rudbeckius Atlant. I. Part. p. 366. &c. Neque vero mirum, quod in earum gentium cenſu, a quibus cultus fuerit Apollo Delius, & quidem ubi enixa eum fuerat Latona, referuntur hic potiſſimum iidem *Hyperborei*; Id enim magno veterum Auctorum conſenſu traditum aliunde liquet, & prædicat Plinius l. IV. c. XII. præ-

cipue nempe, *cultum ab iis Apollinem.* Hinc tertium Apollinem, Jove nempe natum & Latona, eundemque proinde, de quo hoc Hymno Callimachus, *ex Hyperboreis Delphos ferunt adveniſſe*, ait Cicero de Natura Deorum l. III. c. XXIII. Immo unde apud hoſce *Hyperboreos* genitam quoque Latonam, ac inde ſingulari & præ Diis aliis, religione, fanis, luco, ſacerdotibus, aſſiduis cantilenis cultum Apollinem, *καὶ πόλιν μὲν ὑπάρχειν ἱερὰν τῷ Θεῷ*, *& urbem quidem exſtare* apud eos *Deo illi ſacram*, tradit Diodorus l. II. p. 130. Hinc Ἀπόλλωνος θεράποντα, *Apollinis cultorem* vocant, Ὑπερβόρεον δᾶμον, *Hyperboreorum populum* Pindarus Olymp. od. III. ac alibi, nempe Pyth. od. X. p. 313, feſtis, dapibus, lætis acclamationibus & aſinorum præterea Hecatombis, cultum ab iiſdem Apollinem docet. Quod poſtremum de horum *Hyperboreorum* in illius honorem ὀνοσφαγίαις, a noſtro Battiade itidem traditur, iis verſibus, qui ibi a priſcis Pindari Enarratoribus p. 313. & a Clemente in Protrept. p. 18. recenſentur, & quod præterea ab Antonio Liberali adſeritur Metam. c. XX. Ita *ſacram* Hyperboreorum *gentem* ab Apolline frequentatam tradit Apollonius Rhod. l. IV. v. 614. ubi a Jove fulmine ambuſto filio ejus Æſculapio, inde iratus Apollo e cœlo exulare fuerat coactus,

Ἦμος Ὑπερβορέων ἱερὸν γένος εἰσαφίκανεν,

Quando Hyperboreorum ſacram adibat gentem, &c.

quem & apud eoſdem *Hyperboreos* viſum jam ante dixerat l. II. v. 676. ac ideo juxta Criticos ibidem, quod in ſummo apud eos honore foret hic Apollo. Hinc Pythagoras, ob ſummam ſapientiam pro Apolline Hyperboreo a Crotoniatis habitus, juxta Ælianum V. H. l. II. c. XXVI, immo ab ipſo Abaride, Hyperboreo ejuſdem Apollinis ſacerdote, (& cujus Plato in Charmide, aliique meminerunt) ut id a Porphyrio ac Jamblicho cap. XIX. in vita Pythagoræ, quod monuerunt etiam ad Ælianum viri docti, ſimiliter traditur. Verum Jamblichi, ubi ea de re agit, locum, quique haud uno in mendo cubat, & inde, ut tot alii in eodem libro, peſſime eſt ab Interprete acceptus, ex optimo Regiæ Gallorum Bibliothecæ codice emendatum hic juvabit adponere, ἦλθε μὲν γὰρ Ἄβαρις ΑΠΟ ΥΠΕΡΒΟΡΕΩΝ, ἱερεὺς ΤΟΥ ΕΚΕΙ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ, πρεσβύτης καθηκων, καὶ τὰ ἱερατικὰ σοφώτατος, ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἀπεσρέφων, ἐς τὰ ἴδια, ἵνα τὸν ἀγερθέντα χρυσὸν τῷ Θεῷ ἀπόθηται εἰς τὸ ΥΠΕΡΒΟΡΕΩΝ ἱερὸν, *ſiquidem Abaris ex* HYPERBOREIS *venit*, *ſacerdos* ILLIC APOLLINIS, *ferme ſenex*, *& eorum*, *quæ ad ſacra ſpectant callentiſſimus*, *e Græcia ad ſuos revertens*, *ut collectum aurum Deo* Apollini APUD HYPERBOREOS in ejus *templo* reponeret. Unde a cultu illo Apollinis apud hoſce *Hyperboreos*, terra anguſta a Mela l. III. c. V. de eorum regione dici ſtatuit ad eundem in obſervationibus vir doctiſſimus; de quo tamen, quum *terra anguſta* legatur in antiquis aliquot Melæ editionibus, haud ſatis conſtare exiſtimo. Hunc vero, juxta Græcos Auctores, cultum ab *Hyperboreis* Apollinem, eundem eſſe cum *Baal Sephon*, Deo ſeu Idolo, cujus mentio Exod. XIV. 1. contendit idem, de quo paullo ante, vir ingenioſus ac induſtrius, Rudbeckius

Atlant.

Atlant. p. 761. quod nempe *ſephon* de *ſeptentrione* ſeu *aquilonari plaga* ab Hebræis dici ſit in confeſſo; atque ita *Baal* ſeu *Belum ſeptentrionalem* nihil eſſe aliud, quam *Apollinem Hyperboreum*; *Baal* enim a Scaldis & in Edda *omnium præſtantiſſimum* denotare. Cui & illud ſuffragari inſuper poſſet, quod a Chaldæis צפון, *ſiphon*, de *extremo ſeptentrione* ideo dici adſerant veteres magiſtri, quod ſol illic ſit veluti abſconditus: id autem de *Hyperboreis* tradiderint Mela, Plinius &c. eos per ſemiſſem ſolis luce carere. Ita *Belſbegor* ſeu *Balphegor*, juxta eundem Rudbeckium p. 764, idem qui *Apollo* vel *ſol pulcher*; *fegor* enim *pulcher*, & de *ſole* a Scaldis itidem dici. Quæ interpretatio utique poſtremi hujus Moabitarum Idoli *Beelphegor*, ab eorum placitis, Hieronymi puta, qui ab Hebræorum Magiſtris id hauſerat, recedit, qui de Idolo turpitudinis ſeu Priapo illud ſunt interpretati, & quibus tamen non acceſſit doctiſſimus Seldenus, qui a loco ſeu monte Moabitarum *Peor*, ubi nempe coleretur, dictum id demum cenſuit. Sed hæc non jam hic excutimus; aut quod prius illud *Baal Sephon*, non de Idolo, quamquam ita interpretentur e recentioribus Grotius, aliique, ſed de oppido, quæ & doctiſſimi Seldeni de eodem ſententia, Moabitarum dicatur Num. XXXIII. v. 7. Quæ tamen nihil obſtarent, quin utraque eadem loca *Peor* & *Baal Sephon*, a totidem nempe locorum illorum Diis ſeu Idolis, quæ ibidem colerentur, & quorum cultum aliunde accepiſſent Moabitæ, pro more tot aliorum locorum ſimiliter apud gentes denominatorum, fuiſſent nuncupata. Sed hoc jam non operoſe, quod nec flagitat loci hujus ratio, excutimus; aut vero a Rudbeckio, ea de hiſce duobus Idolis in veteri Fœdere tradita, tanquam ab iis, de quibus hic agimus, *Hyperboreis*, ſint continuo arceſſenda, volumus ideo pro certis, immo quorum alia & propior iiſdem origo dari non poſſet, venditare.

V. 282. Ὀικία Θινὸς] Per vocem Θινὸς, *Oceani zonam* hic intelligi, dicitur in Græcis ad hunc locum Scholiis. Nempe juxta illud Melæ ſub finem l. I. *ultra ſurgit mons* Riphæus, ultraque *eum jacet ora*, *quæ ſpectat Oceanum*, quamque etiam παρωκεανιτίδα *Oceani ripam* dictam ſimiliter apud Strabonem legas l. VII. p. 295. & pone quos montes Riphæos, habitaſſe Hyperboreos ſtatuunt idem Mela, Plinius, aliique, & de quibus proinde a Catullo dictum Carm. CXIII. *Uſque ad Hyperboreos & mare ad Oceanum*, glaciale nempe dictum, & inde a Marone Georg. l. IV. v. 517. *Solus Hyperboreas glacies* &c. Adde, ab Hecatæo, ut id ex eo refert Diodorus l. II. p. 130. collocari Hyperboreos ad *Oceanum* contra Celticam, cujus late, ut notum, diffuſum apud veteres de ſeptentrionalibus juxta & occidentalibus Europæ gentibus nomen, & quod proinde de *Anglia*, dum nempe Κελτικὴν ibi apud Diodorum per *Galliam* vertit, intelligi ipſe cenſuit eruditus ejus Interpres; a Poſidonio vero eoſdem *Hyperboreos* ſtatui citra Alpes Italiæ, prout id a priſcis Apollonii Enarratoribus refertur, l. II. v. 677. qui præterea ab Hecatæo, de quo facta modo mentio, libros de *Hyperboreis* conſcriptos itidem tradunt, a quibus rurſus abeunt, qui eoſdem *Hyperboreos*, ut Mela l. III. c. V. & Ptolemæus in prima tabula, in Aſiatico littore collocant;

tum

tum Strabo, qui l. XI. p. 507. ad mare Euxinum, & ad Iſtri fontes, ſeu verius oſtia. Pindarus, Olymp. od. III. p. 31. aut ipſe paullo poſt cum Strabone Callimachus, qui ad paludem Mæotida, eoſdem ſtatuit; dum quæ hic de *Hyperboreis* dicit, Arimaſpis ibidem tribuit v. 291. Adeo nempe ignota & incerta apud veteres, quod nec Strabo l. VII. p. 294. nec Ptolemæus Proœm. l. II. diffitentur, quæ de ſeptentrionalibus ſeu ad Oceanum ſeptentrionalem ſitis regionibus, ſunt ab iis aliiſve in litteras relata. Quas tamen diverſas veterum de *Hyperboreorum* ſitu, cum modo in Aſia, modo in Europa collocantium, opiniones, ita conciliari poſſe putat Rudbeckius Atlant. p. 374. ut *Hyperboreos* diviſos dicat fuiſſe a reliqua Europa, mari Balthico, cohæſiſſe autem cum Aſiæ montibus Riphæis, quos Aſiæ ac Europæ limites tradant unanimi conſenſu veteres. Horum enim *Hyperboreorum* laudatam a veteribus regionem, haud aliam eſſe, quam *Sueoniam* ſeu *Uplandiam*; neque eam etiam ſub polo aut ſupra polum, prout veterum nonnullis placuit, ſed circa polum inveſtigandam, & Platonis maxime ac Diodori inſiſtens veſtigiis, pluribus eodem opere nec incurioſa indagine exſequitur p. 371. ac ſequentibus. Quamquam, ut obiter hoc dicam, in iis haud pauca ſint forte nec levia, quæ necdum dilucide ſatis ac præciſe veterum horum *Hyperboreorum* ſitum notent; aut quæ cum potiſſimis antiquorum de eodem narrationibus, ſicut de tradita illorum cum *Arimaſpis*, immo cum quibus ſubinde iidem & ab hoc ipſo Callimacho, ut modo dictum, & paullo infra videbitur, confuſi, vicinia; aut in Aſiatico littore ſede; aut vero ſemeſtri tantum apud eos luce, poſſint utique, quod præſtare tamen adgreditur vir dictus, commode ac idonee conciliari. Neque minus tamen digna merita laude, ſingularis ejuſdem in eruendis e denſa temporum caligine, ac enarrandis antiquitatibus patriis, induſtria, attentio, & ſedulitas; nec denegandum continuo ab exteris quoque, ſeu a Boreali Urſa remotioribus ſuum ingenioſo labori ac inſtituto pretium. Cæteroquin per vocem θινὸς, qua hic uſus Callimachus, non *maris* ſemper *littus*, ut hoc loco & apud Homerum, ſed quandoque *maris fundus* denotatur. Unde apud Ariſtophanem Veſp. p. 480. τὸν θῖνα ταράττεις, ubi Critici, ἐκ βυθοῦ με κινεῖς, ἀντὶ τοῦ τὴν καρδίαν, *e fundo me moves, pro intimo cordis.* Quas aliaſque inſuper hujus vocis θινὸς ſignificationes, erudite, ut ſolet, congeſſit Heſychius in voce θὶς, quem, ſi lubet, vide.

V. 283. Καλάμην τε ϗ ἱερὰ δράγματα πρῶτοι] Non *præcipue* ſolum, quod paullo ante vidimus, cultum ab Hyperboreis Apollinem, ſed *ſacrorum* etiam *primitias* ab iis in Delum, Latonæ partu & Apollinis natalibus ac cultu celebratam, iiſque primis, quod hic inſuper dicitur, miſſas haud minori veterum Auctorum conſenſu traditum conſtat. Vel teſtis luculentus Plinius l. IV. c. XII. *nec licet dubitare de gente ea, cum* TOT AUCTORES *prodant*, FRUGUM PRIMITIAS *ſolitos* DELON *mittere Apollini, quem præcipue colunt.* Quamquam non *primitias* quidem *frugum*, quod tradit ibi Plinius, aut qui eum ſequitur, Solinus, & hic Callimachi locus videtur continuo innuere, ſed in genere *ſacro-*

rum

rorum primitias, ut de iis Mela, ſeu ἱερῶν ἀπαρχὰς, proficias nempe hoſtiæ partes, eaſque ſtipula triticea involutas, in Delum ab Hyperboreis demum miſſas, in Plinianis obſervat ὁ πάνυ. Præter enim Melam, qui non *frugum*, ſed *ſacrorum primitias*, ab Hyperboreis virginibus delatas dixerit, aperte id, ubi ea de re agit, tradere Herodotum; dum ait nempe l. IV. c. XXXIII. iiſque verbis, quæ hæc Callimachi videntur interpretari, πολλῷ δ' ἔτι πλεῖστα περὶ αὐτέων ΔΗΛΙΟΙ λέγουσι, φάμενοι, ΙΡΑ ΕΝΔΕΔΕΜΕΝΑ ΕΝ ΚΑΛΑΜΗ ΠΥΡΩΝ ἐξ Ὑπερβορέων φερόμενα, *ſed multo plura de Hyperboreis* DELII *memorant; tradunt enim* SACRA ADLIGATA IN TRITICEA STIPULA *ex Hyperboreis delata* &c. ἱερὰ enim ſeu ἱερὰ, quod addit ὁ πάνυ, vulgo dici de victimis immolatis, aut eorum partibus ſeu ἀπαρχαῖς. Neque aliter Pauſanias, qui ubi in genere de his *Hyperboreorum*, quæ ab iis in Delum mittebantur, *primitiis*, ſive per quos eædem curarentur, egiſſet, addit ſimiliter, τὰς δὲ ἀπαρχὰς κεκρύφθαι μὲν ΕΝ ΚΑΛΑΜΗ ΠΥΡΩΝ, γινώσκεσθαι δὲ ὑπ' οὐδενὸς, *primitias autem abſconditas eſſe in* TRITICEA STIPULA, *agnoſci autem illas a nemine*; ſeu juxta interpretem, haud fas eſſe cuiquam illas intueri. Quibus accedit inſuper & ab eodem viro incomparabili ad Solinum adductus Servius ad Æn. l. XI. v. 322. *Quidam dicunt Opin & Hecaergen*, PRIMAS *ex Hyperboreis* SACRA *in Inſulam* DELUM *occultata* IN FASCIBUS MERGITUM *pertuliſſe*. *Mergites* enim de *manipulis ſpicarum* dici, docet alibi Virgilius Georg. II. v. 517. *Cerealis mergite culmi*; & Servius ibidem, *manipulos ſpicarum* mergites *dicimus*. Quod proinde iiſdem hic Callimachi verbis innuitur, καλάμην τε καὶ ἱερὰ δράγματα πρῶτοι Ἀσταχύων φορέουσι, *culmos & ſacros manipulos ſpicarum primi* ferunt *Hyperborei*; quibus nempe involutæ & occultatæ forent illæ ſacrorum ἀπαρχαὶ, immolatæ nempe, ut ſtatuit ὁ πάνυ, victimæ. Quibus addere hic mihi liceat, duo indicta adhuc & graviſſima de hiſce Hyperboreorum ſacris in Delum, ſolemni cum pompa & tripudio antiquitus miſſis, Plutarchi nempe & Æliani teſtimonia. Prius exſtat in Plutarchi libro de Muſica p. 1136. καὶ τὰ ΕΞ ΥΠΕΡΒΟΡΕΩΝ ΤΑ ΙΕΡΑ μεθ' αὐλῶν καὶ συρίγγων καὶ κιθάρας ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΗΛΩΝ, φασὶ, τὸ παλαιὸν στέλλεσθαι, *quin &* HYPERBOREORUM SACRA, *adhibitis tibiis, fiſtulis & cithara, miſſa antiquitus* IN DELUM *ferunt*. Æliani autem ea de re verba exſtant V. H. lib. III. cap. I. ubi de nobilibus pueris, Delphis ad Tempe Theſſalica Apollini ſacra ibi facturis; mitti ſolitis agens, addit, haud minori reverentia ac honore eoſdem deductos, ἥπερ οὖν ἐκεῖνοι, οἱ ΤΟΥΣ ΕΞ ΥΠΕΡΒΟΡΕΩΝ ΤΑ ΙΕΡΑ κομίζοντες τῷ αὐτῷ Θεῷ τούτῳ τιμῶσι, *quam illi eos, qui ex* HYPERBOREIS SACRA FERUNT *eidem iſti Deo, proſequuntur*. Quibus accedit inſuper Porphyrius περ. Ἀποχ. l. II. σεμνὰ δὲ ἦν τῶν πρὶν ὑπομνήματα ΕΝ ΔΗΛΩ ΕΞ ΥΠΕΡΒΟΡΕΩΝ ΑΜΑΛΛΟΦΟΡΩΝ, *veneranda autem erant monumenta* IN DELO HYPERBOREORUM MANIPULOS FERENTIUM. Prout nempe vox ἀμαλλαι de *manipulis frugum*, non apud Sophoclem ſolum eo loco, quem ex ejus deperdito dramate citant Grammatici, Heſychius &c. Sed apud Plutarchum in Publicola p. 100.

p. 100. ἰφόρευν τὰς ΑΜΑΛΛΑΣ (quas nempe δράγματα paucis ante verbis dixerat) ἀνὰ ποταμὸν, MANIPULOS FRUGUM *in fluvium detulerunt*; ut ita ἀμαλλοφόροι ibi apud Porphyrium Hyperborei, idem omnino de iis innuant, quod hic ait Callimachus, δράγματα ἀσταχύων φορεῦσι, & ſicut alioquin Ἀμαλλοφόρῳ Cereri ſacra feciſſe Athenienſes, tradit Euſtathius Iliad. Σ. p. 1162. Quas ἀμάλλας cæteroquin de *hordei* ſeparatis neque in unum adhuc faſcem colligatis, qui tum οὖλοι vel ἴουλοι dicebantur, *manipulis*, appellatas; tradit apud Athenæum Semus Delius l. XIV. p. 618. Quæ firmat præterea, & qui inde lucem mutuatur Servius; qui de hiſce *primitiis* ab Hyperboreis in Delum delatis, ac prout ea ex antiquis accepit Auctoribus, agit, οὐλοφόρους eorundem latores vocat, nempe l. XI. v. 858. *Græci enim tradunt* OULOFOROS *ex Hyperboreis qui ipſi ſunt Treci* (mallem *Thraces* vel *Threjicii*) *in Inſulam Delum veniſſe* &c. Ubi proinde Οὐλοφόροι iidem ſint, qui Porphyrio Ἀμαλλοφόροι, ac prout ἀμάλλαι & οὖλοι de *hordei manipulis*, ut modo vidimus, dicti, ac οὐλαὶ in veterum ſacris, ut vulgo notum, quod Romanis *mola ſacra*, ac inde οὐλοχύται de *primitiis ex hordeo* ante ſacrificium, ſeu *caniſtra* etiam, e quibus hordea ſeu κριθαὶ, ut notat in hac voce Heſychius, effundebantur, fuerint dictæ; & prout Ceres etiam non ἀμαλλοφόρος ſolum, ubi de ea paullo ante, ſed Οὐλὼ etiam culta, juxta eruditos Apollonii Enarratores lib. I. v. 972. ac ἴουλοι, quod ad primum Hymnum jam diximus, in eandem Hymni. Unde ſi accuratius res ſubducatur, Plinium ejuſque ſimiam Solinum, dum *primitias frugum* hic memorant, tueri poſſet, quod de proficiis ex immolata hoſtia extorumque partibus, ſeu θυμάτων, ut de iis vir maximus ad Solinum, ἀπαρχαῖς nulla hic apud Callimachum, neque apud dictos modo Auctores, Herodotum, Melam, Plutarchum, Ælianum, Pauſaniam, Porphyrium, Servium, in narratione hujus rei occurrat mentio; ſed tantum ἱερὰ ſeu ἱερὰ aut ἀπαρχὰς ſimpliciter, aut *ſacrorum primitias in triticea ſtipula*, ſeu, ut hic a Callimacho, ſtipulas tantum & *ſacros ſpicarum manipulos* καλάμην καὶ ἱερὰ δράγματα ἀσταχύων, aut vero *manipulorum e frugibus latores*, ut a Porphyrio, nihilque præterea ab iis tradi. Ἱερὰ autem ſeu ἱερὰ de aliis etiam dici, quam de hoſtiæ immolatæ partibus ſeu θυμάτων ἀπαρχαῖς, quæ una voce πρόθυμα dicuntur ab Euripide Iphigen. Aul. v. 1311, nemo in lectione veterum Auctorum eorumque, quæ ad ſacra Gentilium adtinent, notitia plane hoſpes, ibit utique inficias. Cujuſmodi certe ἱερὰ ἄπυρα ſeu incruenta & ſine hoſtiarum mactatione ſacra, quomodo eadem ab Æſchylo dicuntur Agam. v. 701. & qualia etiam πρόθύματα apud Comicum in Pluto p. 671. vocantur, ſeu, juxta eruditos ibidem Criticos, θυμιάματα, ἢ πλακούντια, *incenſa* vel *placenta*, apud alios dicuntur θύματα πάγκαρπα, ἱεροὶ πέλανοι, θυμιάματα, & κόμης ἀπαρχαὶ ut ab Euripide Oreſt. v. 96. ſeu *oblationes e tritico aut hordeo*, aut *ex omni fructuum genere*; *ſacra placenta incenſa*; *coma detonſa*. *in inferiis primitia* &c. quorum nempe omnium ἀπαρχαὶ, uti id in veterum monumentis obvium, ſubinde fuerunt nunçupatæ. Ut nihil hiç dicam ſe *ſacris* Hebræorum *primitiis*

e ter-

e terra Iſraelis, quas ſeptem tandem ſpeciebus iiſque tritico, hordeo, uva, ficu, olea, malogranato & palma illatas tradunt eorum Magiſtri; & quorum ea de re loca in editis haud ita pridem Cl. Jac. Capelli Obſervationibus in Exod. XXIII. 19. legas. Immo, quod hic adverti omnino meruit, talem in Delo exſtitiſſe aram Apollinis ἀναίμακτον ſeu *incruentam*, ubi ſacra *e tritico*, *hordeo & placentis tantum abſque uſu ignis fierent*, *nulla autem adoleretur victima*, διὰ τὸ πυροὺς, καὶ κριθὰς, καὶ τὰ πόπανα μόνη τίθεσθαι ἐπ' αὐτοῦ, ἄνευ πυρὸς, ἱερεῖον δὲ μηδὲν ab Ariſtotele olim traditum in Deliorum Republ. uti ex eo id refert Laertius in Pythagora l. VIII. p. 499. nov. ed. Batavæ, & Jamblichus in ejus vita p. 40. & 47. Quo referri etiam ab eruditis Laertii Enarratoribus debuit, quod a Clemente Stromat. l. VII. p. 717. traditur, de eadem in Delo ara, ἀλλὰ τὸν μὲν ἀρχαιότατον βωμὸν ἐν Δήλῳ, ἁγνὸν εἶναι τεθρυλλήκασι, ſeu ANTIQUISSIMAM ARAM IN DELO *ſanctam* ſeu *puram vulgo jactarunt*, ad quam nempe, addit continuo, utpote cæde & cruore minime pollutam, acceſſerit Pythagoras. Hinc ara *Piorum* ſeu Εὐσεβῶν nuncupata eadem ara Deliaca apud Porphyrium περὶ Ἀποχ. l. II. p. 172. Ut proinde de ſimilibus *ſacris* ſeu ſacrorum primitiis illæ, quæ ad antiquiſſimam Apollinis in Delo aram ab Hyperboreis, iiſque, ut hic a Callimacho & ab Herodoto etiam dictum, omnium *primis* fuerunt miſſæ, ac unde *Piorum* nomen iis a Deliis fuerit inditum, haud immerito ſtatui poſſunt ac intelligi. Ita thus & placentas in caniſtris eorum, qui Delphis ſacra huic Deo faciebant, exſtitiſſe tradit Ælianus V. H. l. XI. cap. V. Neque vero inſolitum, quod ab Herodoto ſacra illa *alligata*, ἱερὰ ἐνδεδεμένα dicuntur in hiſce *triticeis ſtipulis*, ſeu forte *caniſtris* inde textis; adeo, ut nefas eſſet eadem antequam nempe in Delum perveniſſent, ab Athenienſibus aliiſve populis conterminis, quorum opera illa deinceps, uti ea de re infra adhuc ad v. 291. deportabantur, conſpici. Id enim ſubinde in aliis veterum ſacris contigiſſe haud ignotum, cujuſmodi, ut de ſacris Cereris Eleuſiniis, vel Theſmophoriis, occultiſque in iis ſymbolis ſileam, vel *Vannus Jacchi myſtica* apud Maronem Georg. l. I. v. 166. h. e. juxta Servium, *vas vimineum*, in quo congeſtæ eſſent *frugum primitiæ*, vel alia Liberi illius Patris orgia ſeu occulta ſacra, ciſtæ ejuſdem myſticæ, & de qua præter alios Clemens Protrept. p. 14. incluſa; aut Themidis, de quibus ibidem Clemens, τὰ ἀπόῤῥητα σύμβολα, *arcana ſymbola*; aut Iſidis itidem τὰ κρυπτὰ apud Jamblichum de Myſter. p. 143, aut occultæ denique Cabirorum τελεταὶ, quæ omnia ab aliis tangi aut conſpici, quam quibus id erat lege licitum, nefas & piaculare olim habitum. Ut nunc mittam, ſi de immolatæ hoſtiæ partibus explicanda forent, juxta τὸν πάνυ ad Solinum, hæc primitiarum in Delum ab Hyperboreis miſſarum ſacra; inde fieri potuiſſe, ut occulta eadem, donec Delum perveniſſent, iidem vellent; quod nempe apud eos ὀνοσφαγίαι, uti paullo ante dictum ad v. 280. ſeu *aſinorum ſacrificia*, in honorem Apollinis fierent. Unde id ab iis cautum & proviſum foret, ne ejuſmodi ſacrorum, ſeu ex immolatis id genus hoſtiis ἀπαρχαὶ, teſtandæ erga eundem Apollinem religioni, De-

lum

lum uſque ab iis miſſæ, ludibrium aliis gentibus & Græcis maxime, ubi id de iis undecunque conſtitiſſet, deberent, apud quos uni forte turpiſſimo Priapo hoc animal immolari ſolitum, & per quorum loca & manus eadem Hyperboreorum ſacra erant Delum uſque deportanda. Dum autem, quod antea jam innui, meæ in hunc Hymnum & ſequentes duos Obſervationes ad prœlum paratæ, occupato in aliis operis bibliopola, inter chartas meas a multo ſat tempore jacerent ſepoſitæ, in editis interea haud ita dudum hiſce Hymnis, ejuſdem Salmaſii de iis Hyperboreorum primitiis ſententiam adferri quoque, ut hic a nobis factum, ac redargui, in erudita ad hunc Callimachi locum præſtantiſſimi Grævii filii τῦ μακαρίτυ, adnotatione haud illibenter video.

V. 284. Δωδωνῆες Πελασγοὶ] Ita Herodotus, quod jam vidit ad hunc locum vir doctus, primos Græcorum *Dodonæos*, ſeu, ut ait ſimiliter, quamquam alia in re, Pindarus, Nem. od. IV. *Δωδώναθεν ἀρχόμενοι a Dodone incipientes*, hæc Hyperboreorum ſacra in Delum deferenda dixit accepiſſe, lib. IV. c. XXXIII; nempe poſtquam ab Hyperboreis ad Scythas, a Scythis deinde ad finitimos, & ita gradatim ad Græcos eadem perveniſſent. Quibus conſona Pauſaniæ eadem de re narratio; niſi quod omiſſa ab eo peculiaris horum *Dodonæorum* mentio, cujus autem notabilis & prioribus Callimachi editoribus indictus de toto hoc antiquo ritu locus, non debet hic præteriri. Exſtat ille lib. I. p. 59. his verbis, *Εν δὲ Πρασιεῦσιν Ἀπόλλωνός ἐςι ναὸς. ἐνταῦθα τὰς* ΥΠΕΡΒΟΡΕΩΝ ΑΠΑΡΧΑΣ *ἰέναι λέγεται· παραδιδόναι δὲ αὐτὰς Ὑπερβορέυς μὲν Ἀριμασποῖς, Ἀριμασπὺς δὲ Ισσηδόσι, παρὰ δὲ τύτων Σκύθας ἐς Σινώπην κομίζειν· ἐντεῦθεν δὲ φέρεσθαι* ΔΙΑ ΕΛΛΗΝΩΝ *ἐς Πρασιάς· Ἀθηναίυς δὲ εἶναι τὺς ἐς Δῆλον ἄγοντας. In Praſienſibus autem* (Atticæ pago) *Apollinis eſt templum, quo* HYPERBOREORUM PRIMITIAS *mitti tradunt: eas enim Hyperborei Arimaſpis committunt; Arimaſpi Iſſidonibus; ab iis acceptas Scythæ Sinopen; inde ad Praſienſes* GRÆCI *deportant; eas deinde Delon Athenienſes mittunt.* Unde etiam liquet a Callimacho *primos* hic dici, uti & ab Herodoto jam ante, *Dodonæos*, qui nempe inter Græcos proprie ita dictos ſeu qui veteris Græciæ finibus continebantur, eadem ſacra a vicinis acceperint gentibus, quæ quamquam Græcorum coloniis frequentatæ, Barbararum tamen nomine vulgo a Græcis cenſebantur. *Dodonæi* certe velut in extima Græciæ parte, barbaris juxta Homerum, vel Strabone teſte l. VII. p. 328. &c. ſeu Thracibus apud Dionyſium Perieget. v. 429. &c. vicini, lateque, ut ibidem ait, extenſi; immo unde *Dodone* non Theſprotiæ ſolum aut Moloſſiæ, ſed Theſſaliæ etiam adſcripta, ac inde duæ pro una *Dodone* a Mnaſea non ſolum aut Philoxeno apud Stephanum tradita, ſed præterea in Scholiis ineditis, & quorum alibi facta jam a nobis mentio, veterum Criticorum ad Iliad. Π. v. 233. nempe *Δωδῶναι δὲ δύο, ἡ μὲν Θεσσαλίας, ἡ δὲ Μολοσσίας, Dodonæ vero duæ, hæc quidem Theſſaliæ, illa Moloſſiæ.* Immo unde *Pelaſgi Dodonæi*, qui Theſſali olim, ut notum, aut ab iis orti, hic a Callimacho dicuntur, & a quibus nempe fundatum primo Dodonæum oraculum tradiderunt veteres, Herodotus l. II. cap. LII. Heſiodus & Epho-

rus

rus apud Strabonem l. VII. p. 327, Scymnus Chius in Periegeſi v. 449. aliique. Hinc apud Homerum etiam, ut obſervat Strabo, conjuncta Jovis epitheta, dicto jam loco, Ὦ ἄνα Δωδωναῖε, Πελασγικέ, *o Rex Dodonae & Pelaſgie*, ac ubi ſimiliter veteres Poetæ Enarratores cum in editis, tum in ineditis adhuc Scholiis, conditam a Pelaſgis, vicinis nempe Theſſalis, *Dodonam* tradunt. Quod vero diverſas adtinet hujus *Dodona* nominis origines, de quibus in Segneriano Stephani Fragmento agitur, aut aliunde exſtant eruditorum conjecturæ, illud obiter hic dicam, minus mihi improbari eam, ſed præ reliquis ingenioſam videri, quæ ob pervulgatum, & e Phœnicia, juxta Herodotum, lib. II. cap. LIV, & LVI, in Græciam deductæ columbæ Dodoneæ ſeu mulieris eo nomine ibidem dictæ oraculum, ab eruditiſſimo Stephano Monachio, inter alias ab eo adductas e duabus vocibus דודה יונה *duda* ſeu *doda* & *jona* vel *ova*, quæ *amabilem columbam* notant, deducitur. Niſi vero quis malit, & quod neſcio an alteri in mentem venerit, ab eadem prima voce דוד vel דודא *dud* vel *duda* ſeu *doda*, quæ per *lebetem* a Senioribus ac veteri Interprete redditur Samuel. IV. 14: quum utique haud minus ſit decantata fatidici in Dodona ſeu Dodonæi, de quo mox verſ. 286. & nos ibidem pluribus, *lebetis* mentio. Quæ eo magis aliquam veri ſpeciem poſſunt obtinere, quod ex oriente, vel fatente, ut diximus, Hiſtoriæ apud Græcos patre, petenda ſit origo illius Dodonæi oraculi; & ad fabulas ferme recurrant, quæ in luculento illo Stephani Fragmento traduntur illius nominis Origines, ſi eam mittam, quæ ex Herodiano Grammatico, eamque probante τῷ Ἐθνικογράφῳ, & præterea Euſtathio ad Dionyſium pag. 62, a *Dodone* fluvio eidem urbi vicino, arceſſitur. Quod quidem pluribus aliis locis & urbibus Græcorum contigit, ut illæ eſſent fluviis cognomines, ſicut *Xantho*, *Acraganti*, *Himera*, *Camarina* &c. ſed ita ut incertum maneat, quæ e fluviis vel urbibus alteri nomen dederit; obſcura præterea ſit illius *Dodonis* fluvii apud veteres, qui locorum ſitus enarrarunt, aut de illo Epiri tractu & *Dodona* nominatim egerunt mentio; neque inde magis compertum maneat, unde idem fluvius eſſet illud nomen nactus. Nonnullas vero, initio hic a *Dodonæis* facto, ſubdit mox gentes Callimachus, ut *Melienſes*, ac dein *Eubœos*, qui Delum uſque eadem Hyperboreorum ſacra continuo deferrent; haud aliter ac ab Æliano fieri videas dicto jam loco ad v. 283, ubi ille ſimiliter viam *Pythiada* dictam memorat, ac regiones ad eandem ſitas, Theſſaliam, Pelagoniam, Melienſium etiam, aliaſque, per quas nobiles pueri Delphis ad Tempe Theſſalica peractiſque ibi Apollini ſacris, Delphos redire conſueverant.

V. 286. Γηλεχέες] Vox nempe ἐξ ἅπαξ λεγομένων, quæ inde ab Etymologi M. Auctore in voce Γηλεχής, ſimul cum hoc Callimachi verſu, ubi eadem exſtat, adducitur; ſed ubi male, Γηλοχης & Γηλοχέες, pro Γηλεχέες legitur. Iidem vero γηλεχέες, ut ipſa vox etiam innuit, quod χαμαιεῦναι apud Homerum, de hiſce Dodonæis Pelaſgis dicti Iliad. Π. v. 235. Ita χαμευνίαι de *humili lecto*, ſeu ſuper terram ſtrato, dixerunt Æſchylus Agam. v. 1549. Ariſtophanes Avib. p. 579. & Theocritus

Idyll. XIII. v. 33; & *χαμευνάδας* ſimiliter Nicander Ther. p. 3, *χαμευνάδας εὐνὰς* Lycophron p. 138. Immo etiam inde de *proſtibulo*, *χαμευνάδος* ab eodem dictum p. 58.

Ibid. *ἀσιγήτοιο λέβητος*] Quum vel pueris nota ſint ac trita, quæ de ingenti, & qui proverbio locum dedit, tinnitu *ærei* in Dodonæo Jovis templo *pelvis* ſeu *lebetis*, atque inde *Dodonæum χαλκεῖον*, & *Dodonæus* aut *Theſprotius lebes*, ex ære quippe, de eodem dici vulgo apud Auctores ſoleat; ita illud forte inſolitum, quod eadem ut diverſa commemorentur ab eruditiſſimo Clemente, ubi agit de variis Gentilium oraculis Protrept. p. 9. *ἢ λέβητα Θεσπρωτεῖον, ἢ τρίποδα Κιῤῥαῖον, ἢ Δωδωναῖον χαλκεῖον, aut lebetem Theſprotium; aut tripodem Cirrhæum; aut vas æreum Dodonæum*; & ab Euſebio, qui eadem Clementis verba ut ſolet, adducit Præp. Euang. l. II. §. II. Ita etiam, qui a Clemente id itidem hauſiſſe videtur Theodoritus Serm. X. de Oracul. p. 623. tum plenius adhuc p. 632. Tom. IV. *οὐχ ὁ Θεσπρώτιος λέβης μαντεύεται· οὐχ ὁ τρίπους ὁ Κιῤῥαῖος χρησμολογεῖ· οὐ τὸ Δωδωναῖον χαλκεῖον ἀδολεσχεῖ, nihil prædicit Theſprotius lebes, nihil tripus Cirrhæus, nec Dodonæum vas ahenum garrit.* In quibus utique *lebes* Theſprotius & *vas æneum* ſeu *χαλκεῖον* Dodonæum ſatis aperte, ac ut diverſa quidem Græcorum oracula, diſtinguuntur. Unde in notis ad dictum Euſebii a Clemente locum, ejuſdem editor ac Interpres Vigerius, *de hoc lebete, idem ne fuerit ac Dodonæum æs*, ad Obſervationes a ſe in illud Euſebii opus ſcriptas, Lectorem, ut paſſim alibi in iiſdem notis, & quarum demum in Præfatione ſpem facit, unice ablegat, quas tamen nunquam editas puto. Illud equidem conſtat, cum Dodonæum templum ſeu oraculum promiſcue Theſprotis ac Moloſſis, aut modo his, modo illis, quod monuerunt jam alii, adſcriptum; & ex antiquis Auctoribus, non Pindaro ſolum aut Tragicis, uti ea de re Strabo l. VII. p. 378, & vel ex Æſchylo etiamnum liquet Prom. v. 828. & 831, ſed Herodoto inſuper l. II. c LVI, Scymno Chio in Periegeſi p. 19. Strabone dicto jam loco, Pauſania lib. I. p 30. ac priſcis etiam vel Homeri vel Sophoclis ad Trachin. v. 175. Enartatoribus. Quo jure vero aut titulo id ſit ab iis factum, ut nempe *Dodonem*, illiuſque æriſonum, ſeu, ut hic, *ἀσίγητον*, *non ſilentem* apud Theſprotos *lebetem* quoque collocarent; & an e male intellectis Homeri, ubi de Dodone aut Dodonæis agit, verbis, præpoſteram, loco utique non obſcuro aut extra ipſius Græciæ fines poſito ſedem adſignarent Græci modo dicti, iique nec unius ætatis aut indolis Auctores; quique ex iis in deſcribendo locorum ſitu Græciæve antiquitatibus enarrandis, ipſa locorum inſpectione ac notitia voluerunt fidem ſuam ac induſtriam adprobare, hic jam non quæritur; ac de eo ſtatuent, qui de his ſincerum poſſunt judicium ferre. Illud hic ſatis eſt ad Clementis & ejuſdem ſequacium adducta paullo ante verba, id de Dodonæo apud Theſprotos *lebete* vel oraculo fuiſſe a veteribus illis traditum; tum de uno, non de pluribus Dodonæi Jovis oraculis, ubi nempe eſſet illud *Dodonæum χαλκεῖον* ſeu *Theſprotius lebes*, (*χάλκειος* idem ſeu *æreus* vel *æriſonus*, & qui proverbio locum dedit) eoſdem, aut alios, qui ea de

re

re agunt, Auctores meminiſſe. Unde etiam inter munera ænea ab Heleno, utpote vate, data, *Dodonæoſque lebetas* retulit, ut notum, Maro Æn. III. v. 466. & ad quem locum Servius, *vaſa anea in Dodone, qua uno tactu ſolebant ſonare*, ac ubi proinde illi *Dodonai lebetes* Servio iidem, qui χαλκεῖα, & apud Themiſtium itidem Orat. XXI. p. 259. ult. ed. ὑπηχεῖ δὲ τὸ Δωδωναῖον χαλκεῖον, *reſonatque vas aneum* ſeu *Dodonæus lebes*; a Lucano autem jam ante l. VI. v. 427. *Ære Jovis Dodona ſonet*, ſicuti ibi pro *ore Jovis* in veteri MSto. Rhemenſi, ac in uno Vaticano, dum hanc operam olim huic Poetæ impenderem, legendum vidi; ac ita etiam in MSS. legi, monitum jam ab aliis novi. Neque vero plures, quæcunque *Dodonæorum lebetum* facta ſubinde fuerit mentio, quam unus æriſonus ſeu *non ſilens*, præter alios, de quibus ſupra, ab illa quoque inſigni, ut vocari vulgo ſolent, Patrum triade, Clemente, Euſebio, Theodorito dictus; neque vero ille, ut vel hic Poetæ noſtri locus, & alius ejuſdem in Stephani Fragmento de Dodone (ſi tot alia deeſſent ejus rei, illiuſque vulgo etiam obviæ, documenta) abunde argueret, a Dodonæo χαλκείῳ quod iiſdem, eruditis quamquam, ſacrorum Antiſtitibus inconſulto placuit, ullatenus diverſus. Hinc etiam illud Philoſtrati de Dodona, ſeu eodem in illa χαλκείῳ, aut χαλκῷ etiam dicto, cum his Callimachi de ejuſdem *lebete* verbis conſona; indeque pridem ad oram hujus loci a me adnotata, nempe Icon. l. II. p. 830. χαλκῆ τε Ηχὼ ἐν αὐτῷ τετίμηται, mox ἐπειδὰν ΧΑΛΚΕΙΟΝ ἀνέκειτο τῷ Διῒ κατὰ Δωδώνην ἠχεῖν ἐς πολὺ τῆς ἡμέρας, καὶ μέχρι λάβοιτο τις αὐτοῦ ΜΗ ΣΙΩΠΩΝ, *aneaque* (in ipſo nempe fano Jovis Dodonæi) *Echo colitur; quandoquidem vas aheneum* (ſeu *lebes areus*) *Jovi in Dodone dicatum erat, ad multam diem reſonans, & donec id apprehenderet aliquis*, MINIME SILENS; nempe quod hic a Callimacho dicitur, ἀσιγήτοιο λέβητος. Ita, quod aliunde notum, χάλκειοι olim vulgo *lebetes*, iique etiam Athenis ab Hierophanta Proſerpinam invocante, aut vero Spartæ Rege mortuo pulſari, quo tinnitum ederent, ſoliti; ut id partim ex Apollodoro notant veteres Theocriti Enarratores ad ea verba Idyll. II. v. 36. Τὸ χαλκίον ὡς τάχος ἄχει, *vas aheneum quamprimum pulſa*. Neque vero idem Dodonæus *lebes*, prout hic a Callimacho dicitur, ἀσίγητος ſeu *perſtrepens* vel *ſonorus* amplius ævo Strabonis, qui oraculum Dodonæum, ſicuti & reliqua, defeciſſe tradit l. VII. p. 317. Ut proinde haud mirum ſit a Theodorito, poſt verba ex eo paullo ante adducta, continuo addi, ἀλλὰ σιγᾷ μὲν ὁ Δωδωναῖος, *ſed tacet quidem Dodonæus*, Juppiter nempe, ſeu *lebes* ille antea ἀσίγητος. Decepit proinde eruditiſſimum Clementem, & qui id ab eo, præter Euſebium, mutuatus eſt, eundem Theodoritum, facta modo *Dodonai* χαλκεῖα, modo ejuſdem dicti *Theſprotii*, a *Dodona* nempe traditi a multis, ut antea vidimus, veterum apud *Theſprotos* ſitu, *lebetis* mentio, ut iſta quaſi de diverſis oraculis, diverſiſque, quæ in iiſdem exſtarent, ſymbolis aut vaſis, dicta iidem ſint arbitrati. Unde cautius utique unius tantum hujus fatidici *lebetis* fit a Gregorio Naz. mentio in Julianum Στηλιτ. I. pag. 127, οὐκ ἔτι φθέγγεται δρῦς, οὐκ ἔτι λέβης μαντεύεται, *non amplius*

loquitur quercus, non amplius lebes vaticinatur. Ut hoc jam mittam λέβητας æreos, de *urnis* etiam, in quibus conditi mortuorum cineres, apud veteres dictos, ut ab Æſchylo Choeph. v. 684. λέβητος χαλκέου πλευρώματα, *urnæ abeneæ latera*, & quam ſimiliter una voce χαλκῷ deuotat Sophocles Electr. v. 761,

> Χαλκῷ μέγιστον σῶμα δειλαίας σποδοῦ,
>
> *In urna abenea de magno corpore miſerum cinerem* colligentes.

Ita *æreos lebetes* juxta ac tripodas, ſolita in antiquis agonibus victorum præmia, ac inde ab iis, ut jam alibi diximus, in Deorum fanis conſecratos, uno etiam χαλκοῦ nomine denotat ſubinde Pindarus ut Nem. Od. x. p. 421. ἀλλὰ χαλκὸν &c. ubi Critici, λέβητα γὰρ ἐτιμῶντο ἐν πολλοῖς τῶν ἀγώνων, *lebetem enim magni ducebant*, nempe præmii loco, *in pluribus agonibus*.

V. 287. ἱερὸν ἄστυ καὶ ὄρεα Μηλίδος] Idem nempe, quod dudum dixerat Herodotus de hiſce Hyperboreorum ſacris ad Dodonæi primum, inde *in ſinum Meliacum*, ἐπὶ τὸν Μηλιέα κόλπον delatis, quo illinc in Eubœam, ac tandem in Delum transferrentur l. IV. c. XXXIII. Ipſam autem regionem ad ſinum illum *Meliacum*, & quam Μηλίδα λίμνην, *Melidem paludem* vocat Sophocles Trachin. v. 646, Μηλίδα etiam dictam arguit hic Callimachi locus, uti apud Stephanum recte legitur in voce Μῆλος, ſub finem, Μηλὶς, ἡ χώρα, nec opus proinde fuiſſe, ut cum doctiſſimo Holſtenio, ibi Μηλὶς ἡ χροιὰ, de *melino* nempe *colore* pro χώρα legatur. Ejuſdem vero Μηλίδος incolæ appellati, Μηλιεὺς λεὼς *Melienſis populus*, in iiſdem Sophoclis Trachiniis v. 197; loci vero Nymphæ Μηλιάδες in ejus Philoctete v. 741. & quas pro *Trachiniis* ita ibi dictas, notant veteres illius Tragici Interpretes. Ipſum vero ſinum Μηλιᾶ κόλπον vocat Æſchylus Perſ. v. 486, nempe contracte pro Μηλιέα, ut in adducto ante Herodoti loco. De *montibus* autem *Melidis*, quorum hic meminit Callimachus, videndus Herodotus l. VII. c. XCVIII. περὶ δὲ τὸν χῶρον τοῦτον ΟΥΡΕΑ ὑψηλὰ καὶ ἄβατα περικληίει πᾶσαν τὴν ΜΗΛΙΔΑ γῆν, Τρηχίνιαι πέτραι καλεόμεναι, *circa autem illum locum* MONTES *editi atque inacceſſi totam cingunt* MELIDEM *regionem, quæ petræ Trachiniæ nominantur. Melienſes* vero ſimiliter relatos ab Æliano jam vidimus v. 283. inter eas gentes, per quas iter Delphorum pueris ad ſacra Apollinis apud Theſſalica Tempe obeunda, erat faciendum.

V. 289. ἀγαθὸν πεδίον Ληλάντιον] Nempe cum ob inſignes illas aquas calidas, quæ ſcaturiebant in hoc Eubœæ *campo*, & quas ad morborum curationem opportunas, iiſque uſum Syllam tradit Strabo l. x. p. 443; tum quod pinguis eſſet idem *campus*, ut vel e Theophraſto licet colligere Hiſt. Pl. l. VIII. c. VIII. Ibi enim ait, fœnogræcum naſci quidem in ſolo tenui, *nuſquam autem in pingui*; *unde nec in Eubœa apud Lelantum naſcitur*, οὐκ ἐν ταῖς πιείραις· ἐν τῷ Ληλάντῳ μὲν οὐ γίνεται. Cujus *Lelanti* in Eubœa meminit rurſus idem Auctor c. x. ejuſdem libri. Adde, quod in eodem *campo Lelanto* admirabile fuiſſe metallum æris & ferri commune, ſed quod ſuo ævo non exſtaret amplius, refert dicto ante loco Strabo. E quibus proinde intelligimus, cur natas con-

continuo de eodem *campo*, inter duas principes Eubœæ urbes, Chalcida & Eretriam, contentiones, e Strabone conſtat l. x. p. 448. & 465. Quod vero hic addit continuo Poeta, ab Eubœis, ob exiguum inde in Inſulam Delum trajectum (nulla etiam facta prius, uti nec ab Herodoto loco jam ſupra indicato ad v. 284, Athenienſium mentione) delatas in eandem Hyperboreorum aliunde ad ſe advectas pro more primitias: id utique cum Pauſaniæ narratione, de qua jam ante ad v. 283. non quadrat, ubi ille ab Athenienſibus id fieri ſolitum memorat, adductis ejus ibidem verbis, Ἀθηναίους δὲ τοὺς εἰς Δῆλον ἄγοντας, *Athenienſes eſſe*, qui accepta nempe ab aliis eadem ſacra, *in Delum deferant.* Unde dicendum eſt, aut ab ævo Callimachi id mutatum fuiſſe, ut ſolis nempe Athenienſibus, in quorum veluti poteſtate remanſerat eadem Delus, hoc fuerit conceſſum; aut vero Athenienſes exſtitiſſe, qui ex Eubœa iis olim ſubjecta, coloniiſque in ea, ut Chalcide & Eretria, primariis ejuſdem Inſulæ urbibus, quod vel e Vellejo notum l. I. c. IV. frequentata, ea Hyperboreorum ſacra in Delum ferrent. Athenienſes certe, ubi Eubœa tempore belli Peloponneſiaci ab iis defeciſſet, maximo ad illum uſque diem metu perculſos tradit Thucydides l. VIII. p. 622; ex qua Inſula nempe, ut addit ibidem, illi plus utilitatis, quam ex ipſa Attica perciperent. Quamquam ſequutis ætatibus, & ævo quidem Pauſaniæ, alia longe eſſet Athenienſium, qui pridem Romanis parebant conditio; quoque jam tot cladibus *extinctos*, & *colluviem nationum* dicebat apud Tacitum Tiberius Annal. II. c. 55. niſi quod multa in eos beneficia contuliſſe referatur, cum alibi, tum ab hoc ipſo Pauſania in Atticis, Hadrianus; unde & *urbs Hadriani*, & *novæ Athenæ*, in antiquis Inſcriptionibus appellari eadem civitas meruit. An vero id quoque ſit iiſdem Athenienſibus ab Hadriano, e veteri quodam ritu, ſeu quæſita inde ſingulari prærogativa, de qua tamen ſilent Herodotus & noſter Battiades, denuo conceſſum, ut penes eos ſolos, veneranda illa Hyperboreorum ſacra apud ſe tranſlata in Delum deferendi, poſtliminio veluti jus & fas foret, id nec ab eodem Pauſania, in narratione hujus rei dicitur, nec aliunde nobis conſtat.

V. 291. ἀπὸ ξανθῶν Ἀριμασπῶν] *Arimaſpos* hic pro *Hyperboreis* dixit, & quos etiam *gentem Hyperboreorum* exſtitiſſe traditur in Græcis Scholiis ad hunc locum, ac ſimiliter a Stephano, Ἀρίμασποι, ἔθνος Ὑπερβόρειον. Quod ab Antimacho itidem traditum, eoſdem nempe eſſe *Hyperboreos* cum *Arimaſpis* refert idem Ἐθνικῶν Scriptor in voce Ὑπερβόρεοι. Unde etiam in Pherenici verſibus de *Hyperboreis*, qui a Græcis Pindari Enarratoribus recenſentur ad Olymp. Od. III. p. 31. *Boreæ* ſeu Hyperboreorum *terram* Rex *Arimaſpus* inhabitaſſe dicitur,

Ναιετάουσι βορέαο γῆν Ἀριμάσπου ἄνακτος.

Quamquam ab aliis non iidem cum *Hyperboreis*, ſed iis finitimi ſtatuerentur *Arimaſpi*; & inde etiam a Pauſania in narratione hujus rei, ſeu primitiarum, quas in Delum Hyperborei mittere conſueverant, traditum jam ante vidimus ad v. 284; eas nempe ab Hyperboreis fuiſſe *Arimaſpis*, finitimis quippe, primum commiſſas; ab *Arimaſpis* dein Iſſedoni-

donibus, & ab his rurſus per conterminos populos eaſdem in Delum deportatas. *Arimaſporum* autem ſedem, non ad Oceanum quidem, Germanicum puta ac ſeptentrionalem, ad cujus oram Hyperboreos collocant, uti antea vidimus ad v. 282. veteres ad eum locum Critici, aliique; ſed ad Mœotida paludem ſtatuunt Orpheus ſeu Onomacritus Argon. v. 1063.

Ὠν περιναιετάει ἐν γῇ Μαιώτιδα λίμνην,

Qui circumhabitant in terra Mæotidem paludem,

& circa eadem loca de iis *Arimaſpis* agens Æſchylus Prom. v. 805.

Οἰκοῦσιν ἀμφὶ νᾶμα Πλούτωνος πόρου,

Habitant juxta laticem Plutonis alvei.

Quibus poſtremis nempe vocibus, *νᾶμα Πλούτωνος πόρου*, non Nilus, ut exiſtimarunt veteres aliquot Critici, & in incerto reliquerunt ibidem alii, ſilet autem eruditus editor ac Interpres Stanlejus, ſed *Acheron* fluvius omnino debet intelligi, prout ad eundem Tragicum pridem vidi, & de quo fluvio dixit Apollonius l. 11. v. 353.

Ἔνθα μὲν ἐς Ἀΐδαο καταιβάτις ἐστὶ κέλευθος,

Ibi quidem prona eſt deſcendens ad Plutonem via.

ac ubi *τὸν τοῦ Ἅδου ποταμὸν*, *Plutonis fluvium* vocant ſimiliter (ut nempe *νᾶμα Πλούτωνος* dicto modo loco Æſchylus) Apollonii Enarratores, & quomodo *τὸν καταιβάτην Ἀχέροντα*, *declivem ad inferos Acheronta* dixit Euripides Bacch. v. 1358. & de eodem præterea Lycophron p. 21. Idem vero *Acheron* fluvius in Mariandynorum regione, ab Apollonio ibidem ſtatuitur, ac præterea ejuſdem libri v. 745. & quidem ad Heracleam Ponticam, ut ibi veteres Critici, quæ in eodem Mariandynorum ſolo a Xenophonte Ἀναβ. l. VI. p. 374, Strabone l. XII. p. 542. aliiſque collocatur. Quo etiam factum obſervo, ut in præclaro ejuſdem Heracleæ nummo ſub Gordiano percuſſo, ſpectetur cum tricipiti, quem trahit, Cerbero, quod nempe ibi, ut ea de re jam olim Xenophon d. l. p. 375, Hercules ad Cerberum feratur deſcendiſſe, deſcenſuſque illius, nempe ad inferos, ſigna ibidem extare; ſeu, ut ea de re vetus Nicandri Enarrator ad Alex. v. 13. *Ἀχέρων δὲ ποταμὸς ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Ποντικῇ, ἔνθα τὸν τοῦ Ἅδου κύνα ὁ Ἡρακλῆς ἐξήγαγε*, *Acheron autem fluvius Heraclea Pontica, ubi inferorum canem Hercules eduxit.* Ne hiſce jam immorer, quæ de eodem *Acheronte*, ad ſuam de Hyperboreis confirmandam ſententiam adfert eruditiſſimus Rudbeckius; dum ex Orpheo, Platone, Virgilio, aliiſque, eundem dictum a Poetis *nigrum* ſeu *tenebricoſum*, ac præterea *infimum* ſeu *inferum Acheronta* contendit, ob creditam nempe a veteribus, quamquam falſo, perpetuam in ultimo illo coque *inferiori* etiam dicto ſeptentrione caliginem, ſeu ſemeſtrem juxta alios noctem, finemque terræ iis in locis ab iiſdem quoque conſtitutum. Unde etiam miſſa e Græcis aut Hebræis vocibus deducta ab aliis *Acherontis* origine, eandem ille, & quod jam notaverat Ortelius, arceſſit ab antiqua voce Scythica *agron*, quaſi *ſine fundo*; idque ab immenſos maris illius ſeptentionalis vortices. De quibus nempe agit laudatus modo Rudbeckius Atlant. l. 1. p. 310. & 551, & quæ

his

hic obiter tantum tangimus. Hyperborei vero, qui *Arimaſporum* nomine, ſeu, ut iis finitimi, hic a Callimacho, uti ex ante dictis, & quæ mox ſubdit, liquet, cum *Arimaſpis* itidem conjunguntur a Clemente Stromat. l. 1. p. 543. αἱ γὰρ Ὑπερβόρειοι καὶ Ἀριμάσπιοι πόλεις, καὶ τὰ Ἠλύσια πεδία, δικαίων πολιτεύματα, *urbes enim, quas Hyperborei & Arimaſpi incolunt, ac Elyſii campi, juſtorum habitationes.*

V. 292. Οὖπίς τε Λοξώ τε καὶ εὐαίων Ἑκαέργη] Tres haſce *Arimaſporum* ſeu *Hyperboreorum* potius, ut illæ ab aliis Auctoribus dicuntur, virgines, ſacrorum primitias in Delum, per longum terrarum ac maris etiam tractum, primas detuliſſe, tradit Callimachus. Virgines vero illæ in genere, & tacitis earum nominibus, dicuntur in narratione hujus facti apud Melam l. III. c. IV, Plinium lib. IV. c. XII, Solinum cap. XVI. Ab Herodoto autem duæ commemorantur, aliiſque nominibus, quæ primæ ſacra illa in Delum detulerint, *Hyperoche* nempe & *Laodice*, l. IV. c. XXXIII. A quo proinde id hauſiſſe videtur Clemens in Protrept. p. 29. (ut Cyrillum mittam, qui Clementis ea de re verba adducit adv. Julianum l. X. p. 343.) dum eaſdem, non vero *Opin* & *Hecaergen* memorat, nempe, τί σοι καταλέγω, τὰς ΕΞ ΥΠΕΡΒΟΡΕΩΝ γυναῖκας; ΥΠΕΡΟΧΗ καὶ ΛΑΟΔΙΚΗ κέκλησθον· ἐν τῷ Ἀρτεμισίῳ δὲ ἐν ΔΗΛΩ κεκήδευσθον· τὸ δὲ ἐν τῷ Ἀπόλλωνος τοῦ Δηλίου ἐστὶν ἱερῷ. *quid tibi* EX HYPERBOREIS *feminas* (non ut Interpretes, *Hyperboreorum uxores*) *commemorem?* HYPEROCHE *&* LAODICE *vocabantur, quæ in Artemiſio* DELI *ſunt ſepultæ. Illud autem eſt in æde Apollinis Delii.* Quamquam priori de hiſce duabus Hyperboreorum virginibus in Delum adpulſis narrationi, aliam mox ſubdit Herodotus cap XXXIV, & ex Deliorum quidem, ut ait, ſermonibus; duas nempe ab iis antiquiores adhuc ſtatui Hyperboreorum virgines, quæ in Delum venerint Ἄργιν, ſeu ut in veteribus libris, Ἄργην καὶ Ὦπιν, *Argen & Opin*, quarum etiam nomina exſtarent in Hymnis, non a Deliis ſolum, ſed eorum exemplo, ab Inſularibus & Ionibus cantari ſolitis. In quibus autem poſtremis Herodoti locis, pro Ἄργιν vel Ἄργην, omnino Ἑκαέργην legendum patet, prout hic apud Callimachum & alios adhuc Auctores, ſicut haud uno apud Pauſaniam loco, ut l. 1. p. 81. ubi inferias ait a nupturis Megarenſium virginibus Iphinoæ Alcathoi filiæ fieri ſolitas criniumque primitias detonderi, additque, καθὰ καὶ τῇ Ἑκαέργῃ καὶ Ὤπιδι (non, ut ibi legitur, & viderunt jam alii, ὄπῃ δὴ) αἱ θυγατέρες ποτὲ ἀπεκείραντο αἱ Δηλίων, *ſicuti etiam Hecaergæ & Opi detonderi ſolent Deliorum virgines*, & qua de re etiam mox Callimachus. Neque aliter idem Pauſanias l. V. p. 299. ubi dicitur in eandem Ὦπιν καὶ Ἑκαέργην, *Opin & Hecaergen* decantatum apud Delios carmen, quod primæ ab Hyperboreis in Delum venerint. Sicuti adducto jam ante ad v. 283, Servii loco, niſi quod pro virgine Ἑκαέργη, *Hecaerge*, Ἑκάεργος ſeu *Hecaergus* dicatur, a quo juxta *Opin* ab Hyperboreis delatæ ſint in Delum ſacrorum primitiæ. Quod a Platone etiam factum fuerat, ſeu potius ab Æſchine Socratico in Axiocho p. 37. Tom. III, ubi nempe Xerxis in Græciam expeditionis temporibus miſſus dicitur in Delum Gobrias, ut Inſulam

(qua de re ante dictum ad v. 255.) tueretur, duorum Deorum natalibus celebrem; ibi autem ex æreis quibuſdam tabulis, *ἅς ἐξ Ὑπερβορέων ἐκόμισαν Ὦπίς τε καὶ Ἑκάεργος*, *quas ab Hyperboreis Opis & Hecaergus detuliſſent*, de animarum nempe poſt mortem migrationibus in inferos, aliaque, quæ ibi commemorantur, fuiſſe conſignata. Adde, quod alibi adhuc Servius ad Æn. lib. XI. v. 858. & ubi *ἐλοφόρυς*, ſeu *ſacrarum primitiarum latores*, uti jam ante etiam vidimus, vocat *Opim & Hecaergen*, qui ex Hyperboreis in Delum venerint, *Hecaergon Apollinem & Dianam educaſſe*, *uti etiam ex cognominibus Deorum*, *cum illa Opis*, *& hic Hecaergos appellantur*, *cognoſcitur*. Verum ſicuti *Opis*, ita Ἑκαέργη ſeu *Hecaerge* dicta etiam Diana, ut in eo Branchi vatis verſu apud Clementem Strom. l. v. p. 570,

> *Μέλπετε, ὦ παῖδες, Ἑκάεργον καὶ Ἑκαέργην,*
> *Cantate o pueri Hecaergon & Hecaergen.*

Hinc ſolis Hyperboreorum virginibus, iiſque, juxta Herodotum, Callimachum, Pauſaniam vetereſque Deliorum Hymnos, *Opi* & *Hecaerga* appellatis, hoc factum delatarum primum in Delum *ἀπαρχῶν* tribuunt memorati jam ante Mela l. v. c. III. Plinius l. IV. c. XII. Solinus c. XVI. Quibus adde Claudianum in ſec. Conſ. Stilich. v. 253.

> *Jungunt ſe geminæ metuenda feris* HECAERGE,
> *Et ſoror*, *optatum numen venantibus*, OPIS,
> *Progenies Scythiæ*; *Divas*, *nemorumque potentes*,
> *Fecit* HYPERBOREIS DELOS *prolata pruinis*.

Quatum alioquin trium, quæ hic a Callimacho commemorantur; Hyperborearum virginum, ſed in genere, ut totidem Nympharum Dianæ comitum, & cum Dea, ubi eam vidit nudam infelix Actæon, lavantium, meminit in narratione hujus fabulæ Nonnus Dionyſiac. l. v. p. 168. *ἴαχε* ΛΟΞΩ, *σύνθροον* ΟΥΠΙΝ *ἔχουσα* &c. *clamabat* LOXO, *conſonam* UPIN *habens*, quæ natantem, ut additur, inhibuit *ſororem* HECAERGEN, *κασιγνήτην* ΕΚΑΕΡΓΑΝ. Quem locum ideo hic tango, quod cum haud infrequens occurrat, uti ſuperiora arguunt, harumce *Opis* & *Hecaerges* apud veteres mentio, unus forte præter Callimachum extet hodie Nonnus, qui ejuſdem virginis *Λοξὼ* meminerit. A quo tamen Apolline qui ſicut *Ἑκάεργος*, ita *Λοξίας* etiam dictus, ſeu a tributis huic Delio, ſimul ac ſorori Deliæ, totidem appellationibus ſeu inſtitutis; iis quoque nominibus dictas, inde a Poetis ſacratas hiſce Diis virgines licet continuo ſtatuere. Immo unde videtur, *Σκυθιάδος* ſeu *Scythiadis* nomen huic Inſulæ inter alia eidem quoque inditum: ſicut e Nicatore refert Stephanus, & conſtanter præferre libros veteres monuit ad eundem vir doctus; qui tamen aliam, & quam veriſſimam ſtatuit, magni Salmaſii conjecturam refert, *κυνθιάδα* nempe ibidem legendum pro *Σκυθιάδα*. Idem vero de Delo ob Apollinem Hyperboreum eo *Scythiadis* nomine appellata, notaſſe jam video doctiſſimum Holſtenium; ac prout, ut hoc addam, *Scythiæ progenies* dictæ a Claudiano, ut modo vidimus, Hyperboreæ illæ, quæ in Delum appulerunt cum ſacris Apollini primitiis, virgines. Quamquam autem

poſte-

poſteris ætatibus, non intra haſce Hyperboreorum virgines remanſiſſe illud ſacrorum primitias in Delum deferendi inſtitutum, iidem dicti paullo ante Auctores tradant; ſequutis enim annis, id aliarum itidem virginum opera renovatum; dein ob violata in iis hoſpitii jura, ad proxima tantum loca progreſſas ὐλοφόρυς illas virgines, depoſitis ibi ſacris; quæ per manus dein conterminorum hinc inde accolarum, in Delum uſque transferrentur: donec & illud quoque tandem abolitum. Docet id poſt Melam, & uberius aliquanto, Plinius l. IV. c. XII. ſub finem. *Virgines ferebant eas frugum* (ut ille eas vocat) *primitias, hoſpitiis gentium per annos aliquot venerabiles, donec violata fide, in proximis accolarum finibus deponere ſacra ea inſtituere, hique ad conterminos deferre, atque ita Delon uſque. Mox & hoc ipſum exolevit.* Neque aliter, qui id ab eo hauſit, Solinus c. XVI. Quibus etiam accedit Pauſanias dicto jam loco lib. 1. p. 59, de delatis nempe Hyperboreorum in Delum uſque per conterminos populos, primitiis; & id quod ſimiliter de veneratione, qua eorundem ſacrorum latores excipiebantur ab iis, per quas ab Hyperboreis in Delum uſque iter illis erat faciendum, gentibus, tangit, adductis etiam jam antea illius ea de re verbis ad v. 283, Ælianus V. H. l. III, cap. 1.

V. 293. Θυγατέρες Βορέαο] Sicut *Borea* nempe filii Zethes & Calais e Poetis noti, ita hic *Boreæ filiæ* traduntur, commemoratæ modo Hyperboreorum virgines, *Opis, Loxo, & Hecaerge.* Cujus utique rei ratio e Diodoro Siculo petenda, qui ubi de hiſce Hyperboreis, cultoque ab iis ſolemnibus ritibus Apolline; & coalita, renovataque per Abarin cum Deliis amicitia egiſſet, addit, βασιλεύειν τε τῆς πόλεως ταύτης καὶ τῦ τεμένυς ἐπάρχειν τὺς ὀνομαζομένυς ΒΟΡΕΑΔΑΣ, ἀπογόνυς ὄντας ΒΟΡΕΟΥ, καὶ κατὰ γένος ἀεὶ διαδέχεσθαι τὰς ἀρχὰς, *urbis* apud Hyperboreos *imperium, & ſummam templi Apollinis curam, eſſe penes* BOREADAS, *progeniem* BOREÆ, *qui gentili ſucceſſione principatum ineunt.* Unde Cl. Rudbeckius eo Diodori, tanquam luculento, & cui iſtud Callimachi licuiſſet ſuperaddere, teſtimonio nixus, rem eam ita explanat Atlant. p. 565: *Boream* nempe dictum ab Hyperboreis Saturnum, Neptuni patrem, & Atlantis avum, prout id ante e Platone ac Edda a ſe firmiter probatum dicit, & a quo deinceps *Borea*, ſeu antiquiſſimi Hyperboreorum, h. e. Sueonum, juxta illum, Rege, dicti fuerint ejus ſucceſſores *Borei*, cujuſque appellationis, prout id jam ex eodem obiter adtigi ad v. 261, plurima exſtent in antiquis Sueonum monumentis veſtigia. Quæ obiter, quod non in omnium manibus verſetur illud Rudbeckii opus, nec alieno utique loco, ubi de *Boreæ progenie*, Hyperboreis nempe hiſce virginibus, a Callimacho agitur, hic tango: liberum cæteroquin de iis judicium ſedulis ac induſtriis veterum in ſeptentrionalibus illis plagis originum indagatoribus relinquens.

Ibid. καὶ ἄρσενες, οἵ τοτ' ἄριστοι] Nempe, non qui illas ſacrorum primitias ab Hyperboreis in Delum detuliſſent, ſed qui virginibus Hyperboreorum, de quibus modo actum, ὐλοφόροις, *ſecuritatis* tantum *ergo* ἀσφαλείας ἕνεκα, ut ea de re Herodotus d. l. l. IV. c. XXXII, iique

e popularibus, quinque vix comites ac deductores fuerant additi. Unde etiam factum, uti mox a Callimacho dicitur, ut iidem juvenes, & juxta eundem Herodotum, περιφερέες inde appellati, in grati animi exantlatique laboris memoriam, juxta dictas virgines, ſtatis quibuſdam ritibus fuerint deinceps a Delius culti. Plures alioquin Hyperboreorum advenas, Delphos quoque veniſſe, ibique perfeciſſe Apollinis oraculum, veteris apud Delphos fatidicæ Bœo carminibus ferri, & quorum aliquot ibi leguntur, tradit Pauſanias l. x. p. 617,

Ἔνθα τοι ἔυμνηστοι χρησήριον ἐκτελέσαντο
Παῖδες Ὑπερβορέων Παγασὸς, καὶ δῖος Ἀγυιεύς.
Hinc tibi decantatum oraculum perfecerunt
HYPERBOREORUM *liberi Pegaſus & divinus Aguieus.*

In quo poſtremo, ut obiter hoc addam, nomine, Ἀγυιέως Apollinis, qualis paſſim apud Græcos, ut aliunde notum, in ἀγυιαῖς quippe cultus, ac inde etiam *Aguieus Apollo* ab Horatio invocatur in ſeculari Carmine, origo forte aut veſtigium comparet.

V. 295. *Ἔυμοιροι δ᾽ ἐγένοντο*] In ſcholiis ad hunc locum, ἔυμοιροι, ἔυφημοι, h.e. *celebrati*, ſeu laudem ac gloriam poſt mortem nacti. Quod utique adpoſite de hiſce Hyperboreorum juvenibus dictum, qui Delum cum memoratis ante virginibus ὀλοφόροις adpulſi, magnam inde apud Delios famam, ſtatoſque ac ſolemnes, uti mox addit Callimachus, honores ſunt conſequuti. Id quod de iis ab Herodoto etiam dictum pridem fuerat, adducto jam ante loco l. IV. c. XXXIII, *τούτους δὲ νῦν περιφερέες καλέονται, τιμὰς μεγάλας ἐν Δήλῳ ἔχοντας, quos nunc periphereas* (ſeu *circumferentes*) *vocant multis in Delo honoribus nactos.* Occurrit etiam eodem, quo hic ſenſu, vox ἔυμοιρος apud Æſchylum Eum. v. 893, ubi Minerva ad chorum placatarum jam Eumenidum, ait,

Ἔξεστι γάρ σοι, τῆς δέ γ᾽ ἐυμοίρῳ χθονὸς,
Εἶναι δικαίως ἐς τὸ πᾶν τετιμένη,
Licet enim tibi, ut in beata ſeu *decantata hac terra*
In æternum ſis ſolemniter culta,

non ut ibi poſtremus editor ac Interpres, qui ἐυμοίρῳ χθονὸς, vertit *terra participi*, quum tamen in eo loco vox ἔυμοιρος, non ad Eumenidas, ſed ad Atticam referatur. Sic apud Joſephum Ἀρχ. l. VIII. c. VII. de Oza Rege Judæorum, quod poſtquam juſte ac pie Regno præfuiſſet, perveniſſetque ad ſummam ſenectutem, ἐυμοίρως ἀπέθανε, *in magna celebritate* ſeu *gloria obiit*; quod hic nempe de Hyperboreis juvenibus dicitur, ἔυμοιροι δὲ ἐγένοντο. E quibus abunde liquet, haud meruiſſe, eam quæ in ſcholiis ad hunc Callimachi locum exſtat, gloſſam, ἔυμοιροι, ἔυφημοι, ut illa, inquam, perſtringeretur nota cenſoria, quaſi ἔυμοιροι *nunquam ſignificaret* ἔυφημοι, ac proinde ἔυμολποι in Callimacho, non ἔυμοιροι legerit idem Scholiaſtes. Ut hic mittam Heſychium, apud quem utique legitur, ἐυμοίρησε, ἐυτύχησεν.

V. 296. *ἐυηχὴς Ὑμέναιος*] Conjeceram aliquando pro ἐυηχὴς, legendum hic ἐυχαίτης, ſicuti *Hymenæus* dicitur Anthol. l. IV. c. XII. Ep. εν. ad Venerem.

Σα

Σὺ δ' εὐχαίταν εἰς Ὑμέναιον ἴθι.

Tu vero pulchre comatum ad Hymenaeum vade.

Verum haud opus, ubi non adſunt veterum librorum veſtigia, a recepta lectione temere ac citra neceſſitatem recedere. Εὐαχὴς itaque dictus hic *Hymenaeus*, ob ſolita in nuptiis tripudia, ad citharam cantus &c. ac ut de eo Catullus ait Carm. LXI.

Excitusque hilari die,
Nuptialia concinens
Voce carmina tinnula,
Pelle humum pedibus.

Et quomodo apud Anacreontem de Venere itidem dicitur Od. XVIII. *ὑμεναίοις κροτοῦσα*, *cum hymenaeis perſtrepens.* Ita *ὕμνους εὐαχήτους*, *hymnos bene ſonoros*, nempe ad ſonum, ut ibi etiam dicitur, citharae, vocat Euripides Jon. v. 884.

V. 297. Ἤθεα κουράων μορμύσσεται] Sic ante Hym. in Dian. v. 70. *Αὐτίκα τὰν κώραν μορμύσσεται*, *ſtatim is puellam territăt.* Unde ἤθεα κουράων, hic pro κόρας, ut bene jam animadvertit Anna eruditiſſima, dixit Callimachus. Quae apud Graecos Poetas & Tragicos imprimis Atticos, haud inſolita, ut *Ἀθηναίας σθένος*, *Minervae robur*, pro *Minerva*, apud Æſchylum Eum. v. 299; *Ἱππομέδοντος σχῆμα*, pro *Hippomedonte*, apud eundem Sept. Theb. v. 494; aut *Τηρέως μητίδος*, *Terei conſilii* ſeu *prudentiae*, Suppl. v. 62. ubi Critici, *κατὰ περίφρασιν τοῦ Τηρέως*, *per periphraſin, pro Tereo*, & quod proinde a Latinis Poetis, Graecorum more, ſubinde dictum, ut in eo, quod adducitur in iiſdem Annae laudatiſſimae Notis, *mitis ſapientia Laeli* pro *Laelio*. De metu autem Virginum, ubi adeſt Hymenaeus ſeu nuptiarum tempus, ſimiliter Catullus carmine nuptiali LXI. ad Hymenaeum. *Te timens cupida* &c. ac Virgilius in Ceiri de Heſpero, a quo nempe rapi dicebantur novae nuptae,

Quem pavidae alternis fugitant, agitantque puellae.

Ibid. ἥλικα χαίτην παρθενικαί] Morem illum, juxta quem hae Δηλιάδες ſeu *virgines in Delo* nupturae, aut juvenes ibidem primitias Hyperboreis cum virginibus, tum juvenibus, *περίφερίων* nomine apud Delios, uti vidimus, cultis dicare eſſent ſolitae, e Pauſania jam hic adnotavit vir doctus. Ita apud Troezenios lege cautum tradit Julianus de Dea Syria, ne adoleſcentes & virgines nuptias inirent, priuſquam Hippolyto comas totonderint: idque apud Hieropolitanos etiam Syros obtinuiſſe. Sponſarum certe detonſam olim comam, cum aliunde liquet, tum de Spartanis notat Plutarchus in Lycurgo p. 48. earum capillos aure tenus a pronuba circumtonderi ſolitos. Dianam alioquin & Parcas a nupturis virginibus placari ſolitas, tradit Pollux l. III. c. III. p. 137. Unde etiam cum juvencam Dianae ab iis immolatam, patet ex Euripide Iphig. Aul. v. 1113, tum caniſtra frugum a maturis viro virginibus, in Dianae honorem circumferri ſolita, juxta veteres Theocriti Enarratores Idyll. Z. v. 66. Neque omiſſus ab iiſdem Veneris, nuptiarum utpote, ſicut a veteribus Criticis eadem dicta, Ἐφόρου cultus; pro-

ut

ut id apud Hermionenſes ſedulo obſervatum monet Pauſanias l. II. p. 451, ut nupturæ nempe tam virgines, quam viduæ, rem ei divinam ante nuptias facerent. Verum de nuptiarum, quarum hic cæteroquin mentio, ritualibus jam non agimus. De detonſis vero in inferiis parentum, aut quos coli ſolemniter mos jubebat patrius, ad eorum tumulos virginum aut juvenum comis, res aliunde pervulgata. Unde ſimilem *πλόκαμον πενθητήριον*, *comam luctuoſam*, vocat Oreſtes apud Æſchylum, ſub initium Choeph. quam nempe ad tumulum patris Agamemnonis erat depoſiturus, & Electra ſimiliter in eodem dramate v. 178. *χαίτην κουρίμην χάριν πατρὶ*, ut ibi Interpres, *capillos*, *juvenilem gratiam patri*, ſeu *comam detonſam in honorem patris*, Inachi nempe Argivorum fluvii, ſicuti Agathon Tragicus ait apud Athenæum lib. XII. p. 528.

> *Κούρητες εἶναι, κουρίμου χάριν τριχὸς,*
> *Curetes dici, propter tonſilem comam.*

& qui verſus ab Euſtathio, indicto ejus auctore, adducitur ad Iliad. Ψ. pag. 1292, ubi etiam ſub initium ſequentis paginæ, quid illud Tragici *κούριμος θρὶξ*, ſeu unde fluvios *κουροτρόφους* dictos poſſet quis ſtatuere, traditur. Adde prout *αἱμακουρίας* a Bœotis dictæ id genus inferiæ, ut apud Pindarum Olymp. Od. 1. & Criticos ibidem pag. 2. Immo unde *κούριμος παρθένος*, de virgine certum in modum detonſa apud Pollucem dicitur lib. IV. cap. IX. p. 207. Quum cæteroquin *κούριμον* pro *puellari* ſeu *virgineo* dictum veteri Orphicorum verſu, norim, quem Proclus in Timæum refert lib. II. pag. 137. ac prout legi ibidem ob metrum debet,

> *Αὐτὸς ἑῆς παιδὸς γὰρ ἀφείλετο κούριμον ἄνθος,*
> *Ipſe enim ſuæ filiæ puellarem florem abſtulit.*

Placet autem, ut hoc poſtremo addam, H. Stephani emendatio, ut hic apud Callimachum *παρθενικαῖς*, de Hyperboreis nempe virginibus, quibus nupturæ Deliacæ puellæ comæ primitias detonderent, dicatur: ſicut ſequenti verſu de maſcula pube in Delo itidem legitur, quæ *ἠϊθέοισιν* ſeu advenis quoque, & cultis in eadem Delo *juvenibus* Hyperboreis, primam lanuginem ſimiliter ſolita ſit conſecrare.

V. 300. *νῆσοι κύκλον ἐποιήσαντο*] Vide de his *Cycladum* aliarumque etiam *Inſularum* & gentium ſtatis ac ſolemnibus miſſis in Delum choris notata jam ad v. 1. & 3. & paullo ante ad v. 279. hujus Hymni.

V. 302. *Οὔτε σιωπηλὴν, οὔτ' ἄψοφον*] Cum cantu nempe ad citharam & choreis, ſicuti antea Hym. in Apoll. v. 12. utrumque ſimiliter in celebrando eodem Deo notaverat,

> *Μήτε σιωπηλὴν κίθαριν, μήτ' ἄψοφον ἴχνος,*
> *Neque tacitam citharam, neque ſine ſtrepitu greſſum,*

& qua de re nos ibidem. Ita *ſurda plectra* ſine Apolline, nempe, quod hic *ἄψοφα*, dixit Papinius Sylv. l. I. Carm. IV. v. 19.

> *Aſt ego nec Phœbum, (quamquam mihi* SURDA *ſine illo* PLECTRA)

Addam hic ſolum, Alexandrum M. ut de eo refert Dio Chryſoſt. orat.

orat. 11. p. 24. non omnem Muſicam velle ſe diſcere profeſſum, ἀλλὰ *κιθάρᾳ μόνον ἢ λύρᾳ χρῆσθαι, πρὸς Θεῶν ὕμνους καὶ θεραπείας*, *ſed cithara ſolum vel lyra uti, ad Deorum hymnos & cultum.* Unde etiam *citharam matrem hymnorum*, *κιθάραν τε μητέρ᾽ ὕμνων*, vocat Ariſtophanes Θεσμοφ. p. 772.

V. 303. οὐλος ἐθείρησιν Ἕσπερος] Non ut *crinita* ſtella de *Heſpero* hoc dicitur, ſed quod plena luce, ut notatur etiam in Græcis ad hunc locum Scholiis, *λαμπρὸς ταῖς ἀκτῖσι*, reſplendeat. Hinc *λαμπρὸν Ἑσπέρου φάος*, *ſpendida Heſperi lux*, pro *Heſpero* dicitur ab Euripide in Jone v. 1149. ac de eodem Catullus in Carm. 1.XI.

veſper Olympo

Exſpectata diu vix tandem lumina tollit.

Hinc Ἕσπεροι λαμπτῆρες de *ſtellis* in genere dixit Sophocles Ajac. v. 286. Hujus autem *Heſperi* ſidus in publico Locrorum Ozolarum, & qui *Heſperii* etiam dicti, ſigillo ſignatum, notat Strabo l. IX. p. 416. Quale utique conſpicuum ſidus, quum occurrat in nummis Locrorum, qui Opuntii dicti apud Goltzium Tab. Græc. XVIII, id de eodem *Heſpero* interpretatur doctiſſimus Iſ. Voſſius ad Catullum p. 157. minuſque ſidus obvium in nummis aliorum Locrorum in eadem tabula, non de Epicnemidiis Locris, a quibus tamen ſignati iidem nummi, ſed Locris Ozolis imputat, quæ alibi expendimus.

V. 304. *νόμον Λυκίοιο γέροντος*] *Lycium* nempe, uti idem ſequenti verſu vocatur, *Olena*, primum auctorem exſtitiſſe Hymnorum, qui in Delo canebantur, ex Herodoto & Pauſania jam monuit vir doctus. Hujus etiam *Olenus*, cum in Lucinam Hymnum, quem canerent Delii, tum alterum in Junonem, memorat haud uno loco Pauſanias, ut l. 1. p. 31. & l. 11. p. 108. &c. Immo eundem *Olena*, ut primum & antiquiſſimum Hymnorum, non in Delo ſolum, ſed in genere apud Græcos, auctorem, idem ſtatuit l. IX. p. 581. Quendam vero Melanopum poſt *Olena*, in Hyperboreorum memoratas ante virgines, Opin & Hecaergen, Hymnum quoque decantaſſe, tradit rurſus idem Auctor l. V. p. 299. Ut hic mittam, qua fide a Juliano Imperatore dicatur Epiſt. ad Athen. p. 551, pleroſque Hymnos in ſacris, ab ipſis Diis datos; paucos vero ab hominibus, iiſque divinitus afflatis, profectos. Νόμον autem pro ὕμνῳ hic dici, bene monuit Anna præſtantiſſima. Dictos enim ſubinde *νόμους* de *hymnis*, qui in Deorum honorem canebantur, obſervant eruditi Ariſtophanis Enarratores Equit. p. 228. *Νόμοι δὲ καλοῦνται, οἱ εἰς Θεοὺς Ὕμνοι*, *Nomi autem vocantur in Deos Hymni.* Unde de Olympo Marſyæ diſcipulo ait Plutarchus de Muſica p. 1133. *πεποιηκότος εἰς τοὺς Θεοὺς τοὺς Νόμους*, *qui in Deos* primus *Nomos* ſeu *Hymnos fecit.* Non proinde Νόμοι dicti ſoli in Apollinem, ſicuti Dithyrambi in Bacchum, *Hymni*; prout id a viro eruditiſſimo amiciſſimoque noviſſime ad Ariſtotelis Poet. cap. 1. & 11. ſtatui video; quum, ut alia inſuper hic prætercam, *Ἄρεως νόμον*, *Martis nomum* apud eundem Plutarchum legas de Muſica p. 1141, & ſimiliter *τὸν τῆς Ἀθηνᾶς νόμον*, *Minervæ nomum* p. 1143. Hinc ſicuti κιθαρῳδικοὶ Νόμοι, de *Nomis* ſeu modis dicti.

dicti, qui in *cantu ad citharam*, iique a Terpandro primum erant præſcripti, & ad quos maxime Hymni in Apollinem, citharœdum quippe, cani conſueverant (quamquam aliter de hymnis, ut ad tibiam ſolum cani ſolitis, a priſcis Euripidis Enarratoribus ad Phœniſ. v. 1036. traditum ſit, ut obiter jam monui ad v. 1. Hym. in Jovem) ita αὐλητικοὶ etiam νόμοι, qui in *cantu ad tibiam*, auctore primum Cleone, juxta Plutarchum ibidem p. 1132, inſtituti, quique in ſacris potiſſimum matris Deum, Martis, &c. adhibiti. Unde νόμοι poſtea de ipſis *hymnis*, qui ad modos illos ſeu citharœdicos; ſeu ad tibiam, ſicuti in eandem Rheam, aut Martem, alioſque Deos, canebantur, promiſcue ſunt appellati. Immo unde etiam αὐλητικὸς Νόμ☉ εἰς Ἀπόλλωνα, *ad tibiam Nomus* ſeu *hymnus in Apollinem*, ab eodem, de quo paullo ante, Olympo factus, a Plutarcho itidem dicitur de Muſic. p. 1133; idque inde, uti in ſequentibus tangit p. 1135, & aliunde conſtat, quod in ſacris & choris in honorem hujus Dei inſtitutis, ad tibiam quoque hymnos eidem accinerent, quique προσῳδία olim dicebantur, & cujusmodi fuiſſe hymnum Thebani tibicinis in Delum ſeu Delium Deum, e Pauſania & Proclo ad titulum hujus Hymni jam vidimus. Ita vere hic apud Callimachum, de Olenis in Hyperboreas, qua de re ante, virgines *hymnus*, νόμ☉ ſimiliter dicitur. Quæ prima etiam origo fuit cur νόμοι in genere de *hymnis* ſeu cantilenis certis nempe legibus adſtrictis, fuerint dicti; prout id innuit Plato l. VII. p. 799. nempe ut ratum ſit illud ac ſtatutum deinceps. Νόμους τὰς ᾠδὰς ἡμῖν γεγονέναι, καθάπερ οἱ παλαιοὶ τότε περὶ κιθαρῳδίαν, οὕτω πως, ὡς ἔοικεν, ὠνόμασαν, *cantilenas* ſeu *hymnos Nomis*, h. e. *certis legibus conſtare apud nos debere*, & *ſicuti tunc veteres de cantu ad citharam, ita quidem, uti videtur, eos appellarunt*. De cantu nempe ad citharam, ut ea de re paullo ante, dicti primum, quod & agnoſcit etiam Plutarchus, iidem νόμοι; unde quem νόμον ἄνομον, *cantum inornatum* ſeu *ingratum* vocat Æſchylus Agam. v. 1157, explicant veteres ad eum Critici, κιθαρῳδικὸν δὲ νόμον φησί, *citharœdicum autem cantum* ſeu νόμον *dicit*. Qualem nempe ἄλυρον Μοῦσαν, *ſine lyra Muſam*, ſeu *inconcinnum canticum* appellat Euripides Phœn. v. 1035. ſeu quod ait rurſus alibi Æſchylus Agam. v. 999. ἄνευ λύρας ὑμνῳδεῖ θρῆνον, *ſine lyra* ſeu *cithara canit leſſum*. De *nomis* cæteroquin veterum Muſicis multa opportune ad Chronicon Oxonienſe, congeſſerunt eruditi ejus Enarratores, quæ conſulere poterit, ubi ei lubebit, Lector.

V. 306. Αἱ δὲ περὶ πλήσσουσι χορητίδες] Muſica nempe veterum in ſaltatione, rhythmo, & cantu erat poſita, ut notat Strabo l. x. p. 467. Hymnos quidem quandoque cum ſaltatione, quandoque ſine eadem cani ſolitos, notat Athenæus, ſed ita ut optimi haberentur, quod paullo ante dixerat, qui cum ſaltatione erant conjuncti, βέλτιστοι δὲ εἰσὶ τῶν τρόπων, οἵτινες καὶ ὀρχοῦνται, *optimi autem ſunt modi illi, qui etiam ſaltantur*. l. XIV. p. 63. & cujuſmodi χορικὴν ᾠδὴν, de hymno in Apollinem dixit, ut jam monui ad verſ. 1. Hym in Jovem. Apollonius Rh. l. II. v. 716. E quorum autem genere παρθένιοι ſeu *virginales* ibidem apud

apud Athenæum vocantur; quàliſque exſtitit in Delum, ſeu Latonæ in ea partum. Lycii Olenis hymnus, ad quem dictæ paullo ante Δηλιάδες, *Deliacæ virgines*, hic autem χορίτιδες, ſaltaſſe dicuntur a Callimacho, ſive alterno terram pede concuſſiſſe, nempe, prout fieri decuit, κινοῦντας ἐυρύθμως τοὺς πόδας, *moventes ad rhythmum pedes*, ut dicto apud Athenæum loco traditur. Eo autem motu pedum, ſeu choreis Deliacarum virginum, Δήλου πλάνην, Λητοῦς ὠδῖνας, *Deli errationem*, *Latonæ parturientis dolores*, quæ inter ſaltationum apud veteres imitamenta recenſet Lucianus de Saltat. p. 930, adumbraſſe eaſdem, & de quibus agit toto hoc hymno Callimachus, facile equidem licet ſtatuere. Ad citharæ nempe præcinentis modos, ſaltationes illæ a virginum aut juvenum etiam *choris*, circa Dianæ aut Apollinis aram peragi olim ut plurimum, ſolitæ; ſicut de ſimili choro & ſaltatione ad aram Apollinis in Delo itidem fieri ſolitam, ait Apollonius Rh. l. I. v. 538.

φόρμιγγος ὑπαὶ περὶ βωμὸν ὁμαρτῇ,
Ἐμμελέως κραιπνοῖσι πέδον ῥήσσωσι πόδεσσιν.
ad citharam circa aram una
Concinne citatis pedibus ſolum quatiunt.

Ubi, quod obiter addo, ἐμμελέως vocem opportune adhibet Poeta; quod ἐμμέλεια diceretur de *ſaltatione* εἰρηνικῇ ſeu quæ a militari vel armata erat diverſa; prout id docet Plato de Legib. VII. p. 816, & quo reſpicit proinde Heſychii gloſſa, ubi dicitur ἐμμέλειαν eſſe ſaltationis genus, quod a Platone laudetur. Quibus adde hos incerti Poetæ verſus apud Hephæſtionem p. 37.

Κρῆσσαι νύ ποτ' ὧδ' ἐμμελέως πόδεσσιν
Ὤρχεῦντ' ἁπαλοῖς, ἀμφ' ἐρόεντα βωμόν,
Cretica nunc virgines hic concinne pedibus
Saltant teneris, circa amabilem aram.

Neque tamen a Deliacis hiſce virginibus, choris ſolum, quod hic innuit Callimachus, ſed quod a Deliis juvenibus factum modo dixerat, hymnis quoque celebratos primos illos ex Hyperboreis in Delum ex utroque ſexu, ut vidimus, advenas, haud obſcure traditur in hymno in Apollinem, qui Homero adſcribitur. Nempe ubi dicuntur eædem κοῦραι Δηλιάδες, poſt laudatum primo Apollinem, ac dein Latonam ac Dianam, tum quoque v. 160.

Μνησάμεναι, ἀνδρῶν τε παλαιῶν ἠδὲ γυναικῶν,
Ὕμνον ἀείδουσιν,
Recordatæ virorum antiquorum atque mulierum,
Hymnum canunt;

in honorem ſcilicet tam virginum illarum, quæ primæ ab Hyperboreis ſacrorum primitias in Delum detulerant, quam eorum juvenum, qui ſecuritatis cauſſa viæ comites & velut deductores, uti antea vidimus ad v. 293, iiſdem puellis fuerant additi, & quos omnes coli deinceps ac celebrari hymnis & choreis, mos apud Delios, de quo hactenus noſter Battiades, obtinuit.

V. 307. στεφάνωσε βαρύνεται ἱρὸν ἄγαλμα] Pro more nempe, quo coro-

ronata olim Deorum ſimulacra, ut id á Proclo traditur Platonis Πολιτ. p. 360. ὥσπερ καὶ ἐκεῖνα (ἀγάλματα) σέφειν ἦν νόμος, *ſicut etiam & ſimulacra coronare mos erat.* Unde ab Euripide dicitur Heraclid. v. 441. τίς γὰρ ἀςέπτος Θεῶν, *quis enim Deorum non coronatus?* & proinde apud Æſchylum, virginum Thebanarum chorus in ſummo urbis periculo, ad Deorum ſimulacra ſupplex ait, Sept. Theb. v. 101.

πέπλων καὶ ΣΤΕΦΕΩΝ
Πότ' εἰ μὴ νῦν ἀμφὶ λιτὰν ἕξομεν;

peplos & CORONAS,
Quando, ſi non modo inter ſupplicandum, adprehendemus;

ubi conſuli poſſunt veteres Tragici Enarratores qui in more apud antiquos poſitum tradunt, ut Deorum peplos & coronas, quibus nempe eorum ſimulacra ornari ac redimiri erant ſolita, manibus adprehenderent, ut ita *per hæc Deos placarent*, καὶ διὰ τούτων αὐτοὺς ἐξιλεοῦσθαι. Unde cum coronis etiam ac ſuffitibus, quæ nempe domo adferrent, ad Deorum templa ac ſimulacra accedere eam in rem ſoliti; ſicuti Jocaſta de Oedipi perturbatione ob Laji cædem anxia, apud Sophoclem Oed. Tyr. v. 932. decretum ſibi eſſe ait,

Ναοὺς ἱκέσθαι δαιμόνων, τάδ' ἐν χεροῖν
ΣΤΕΦΗ λαβούσῃ κἀπιθυμιάματα.
Templa adire Deorum, his manibus
CORONAS *accipient & ſuffitus.*

Immo ſicuti etiam de coronatis domi privatis Deorum ſimulacris dicitur in inedito Stratonis Epigrammate,

καὶ οἴκαδ' ἀπελθὼν,
Ἐςεφάνωσα Θεοὺς, κεῖνον ἐπευξάμενος.
& domum abiens.
Coronavi Deos, illum invocans.

V. 308. Κύπριδος ἀρχαίης ἀρήκοον] Eadem, quæ de advecto e Creta in Delum a Theſeo hoc *Veneris ſimulacro*, ſolemnique ibi ad ejus aram tripudio, hic & ſequentibus verſibus tradit Callimachus, eadem, inquam, tangunt, quod jam vidit ad hunc locum vir doctus, Pauſanias l. IX. p. 605, & pluribus Plutarchus in Theſeo p. 9. ubi Ἀφροδίσιον illud Veneris ſignum dicitur. Idem vero ligneum, qualia vulgo ſigna a Dædalo profecta, exſtitiſſe. ejus autem dextram præ vetuſtate exeſam, tradit ibidem Pauſanias. Ut vel inde liqueat, cur *antiqua Veneris* ἀρχαίης Κύπριδος ſignum hic dicatur; nempe pro ἀρχαῖον Κύπριδος ἄγαλμα, quomodo ξόανον ἀρχαῖον Ἀφροδίτης Ἥρας, *vetuſtum Veneris Junonis ſignum* in Laconica exſtitiſſe, refert idem Pauſanias l. III. p. 185. & apud Thebanos ſigna antiqua Veneris Uraniæ idem memorat l. IX. p. 566. Ad hunc autem *Veneris* in Delo cultum ſpectare videtur. quod ab Horatio de ea dicitur l. III. Od. XXVIII, quæ *Cnidon fulgenteſque tenet Cycladas*, e quarum nempe numero Delus, *Cyclas* etiam inde, uti antea vidimus, nonnunquam appellata. Ἀρήκοος vero dixit ibidem Apollonius l. IV. v. 1707. de Apolline, qui nempe rite a Jaſone invocatus, venerit, *prompte exaudiens ad Melantias rupes*, ῥίμφα Μελαντίους ἀρήκοος.

V. 311.

V. 311. *γναμπτὸν ἕδος σκολιοῦ λαβυρίνθου*] In cujus etiam *ſinuoſi labyrinthi*, & egreſſus ex eo, memoriam, gratique ſimul animi ſignificationem, inſtituta a Theſeo, e Creta in Delum adpulſo, ſaltatio, eaque variis gyris implexa, & quam *Γέρανον* appellatam, e Dicæarcho tradit in Theſeo Plutarchus p. 9. *μίμημα τῶν ἐν τῷ λαβυρίνθῳ περιόδων καὶ διεξόδων, ἔν τινι ῥυθμῷ παραλλάξεις καὶ ἀνελίξεις ἔχοντι γιγνομένων*, *imitatio in labyrintho anfractuum & egreſſuum, ad certum rhythmum, cum alternis gyris & circumvolutionibus peractum.* Nempe pro veteri ritu, juxta quem ſaltatio habita *μιμητική τις ἐπιστήμη καὶ δεικτικὴ*, *imitatrix quædam ſcientia & demonſtrativa*, apud Lucianum de Saltat. p. 929, ubi etiam percurrit pleraſque veterum fabulas & Heroicorum temporum eventus maxime memorabiles, quos a perito ſaltatore noſci & pro uſu exprimi debere ibidem oſtendit. Quam in rem haud prætereundus hic apud Cyrillum locus adverſus Julianum l. 1. p. 26. *Ὅμηρον δὲ τῶν ποιητῶν ἄριστον, φαίη ἄν οἶμαί τις ὀλίγῳ διενεγκεῖν*, ΤΩΝ *ἐν σκηναῖς* ΟΡΧΟΥΜΕΝΩΝ· *τοὺς μὲν γὰρ φασὶν οἱ φιλοθεάμονες*, ΣΧΗΜΑΣΙ *τε καὶ* ΝΕΥΜΑΣΙ, *τὰς τῶν πραγμάτων φύσεις* ΕΙΔΟΠΟΙΕΙΝ *εἰωθότας, αὐτὰ δοκεῖν τοῖς ὁρῶσι* ΜΟΝΟΝΟΥΧΙ ΠΑΡΟΝΤΑ ΔΕΙΚΝΥΕΙΝ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ, *Homerum autem Poetarum præſtantiſſimum, parum quis differre dicat ab iis*, QUI SALTANT *in ſcena; quos, qui ſpectaculis gaudent, ajunt* FIGURIS *&* NUTIBUS, *ſic rerum naturas* EFFINGERE *ſolitos, ut* TANTUM NON IPSAS PRÆSENTES, *ſpectantium oculis ſubjicere videantur.* Neque vero omiſſa ab eodem, de quo modo Luciano p. 927, ejuſdem *Γεράνου*, ſeu priſcæ hujus in Delo ſaltationis, quamquam, ut ibidem addit, obſoletæ jam eo ævo aut minus tum decoræ, mentio. Meminit quoque illius Pollux, quod non fugit diligentiſſimum Meurſium in Orcheſtra, ac ſimul qualis illa ſaltatio fuerit, ibidem docet l. IV. c. XIV, & cujus verba, quæ unice totum hunc Callimachi locum haud parum illuſtrant & explanant, adſcribere non erit inconſultum, *τὴν δὲ Γέρανον κατὰ πλῆθος ὠρχοῦντο, ἕκαστος ὑφ'* (juxta MSS. Voſſianum, non *ἐφ'*) *ἑκάστῳ κατὰ στίχον, τὰ ἄκρα ἑκατέρωθεν τῶν ἡγεμόνων ἐχόντων τῶν περὶ* ΘΗΣΕΑ, *πρῶτον* ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΔΗΛΟΥ ΒΩΜΟΝ, *ἀπομιμησαμένων τὴν ἀπὸ τοῦ λαβυρίνθου ἔξοδον*, *Geranum vero ſecundum multitudinem ſaltabant, ſinguli ſingulos ordine conſequentes, extremitates utraſque tenentibus circa* THESEA *ducibus, primum circa* DELI ARAM, *e labyrintho egreſſum imitantibus.*

V. 312. *ἐγειρομένου κιθαριστύος κύκλιον ὠρχήσαντο*] Unde liquet, quod paullo antea dixi ad v. 306, veterum in ſacris choreas olim ad citharam peragi ut plurimum ſolitas; unde *ἄχορον κίθαριν*, *de triſti cithara* ſeu *choro orbata* dixit Æſchylus Suppl. v. 689. Quamquam adhibita etiam fuerit in Deliorum choreis juxta citharam tibia. Docet id inſignis eam in rem, ſeu de hiſce Deliacis puerorum, quorum modo meminerat quoque Callimachus v. 309. choris; apud Lucianum locus de ſaltatione p. 918. ed. Salm. ΕΝ ΔΗΛΩ *δέ γε οὐδὲ αἱ θυσίαι* ΑΝΕΥ ΟΡΧΗΣΕΩΣ, *ἀλλὰ σὺν ταύτῃ, καὶ μετὰ Μουσικῆς ἐγίνοντο*, ΠΑΙΔΩΝ ΧΟΡΟΙ *συνελθόντες* ΕΝ ΑΥΛΩ *καὶ* ΚΙΘΑΡΑ, *οἱ μὲν ἐχόρευον, ὑπωρχοῦντο δὲ οἱ ἄριστοι προκριθέντες*

ἐξ αὐτῶν, IN DELO *autem nulla* SINE SALTATIONE *ſacra peragebantur, ſed cum ea adhibebatur etiam Muſica.* PUERORUM CHORI CUM TIBIA AC CITHARA *ingreſſi choreas ducebant, quibus optimi quique ex eorum numero delecti cantilenam* (non ut ibi Interpres *ſaltationem*) *accommodabant*, ſeu *accinebant*. Apud Græcos enim, quod vel proximis verbis docet Lucianus, *ὑπορχήματα vocabantur, quæ propter choros ſcripta erant cantilena, τὰ γὰρ τοῖς χοροῖς γραφόμενα τούτοις ᾄσματα, ὑπορχήματα ἐκαλεῖτο.* Quo proinde poeſeos genere uſum maxime Pindarum tradit Plutarchus de Muſica p. 1134, & de quibus ὑπορχήμασι, quave de cauſſa illa a Poetis fuerint inducta, videri poteſt Athenæus l. XIV. p. 628. *Aras* autem (juxta quod hic ad aram Veneris in Delo factum dicitur) ἐν κύκλῳ ſeu *in orbem* circumire, paſſim receptum, idque non in ſacris ſolum, & qua de re jam ante ad ſuperiorem hymnum, gentilium, ſed etiam Judæorum, de quibus proinde ait Philo de Victimis p. 38. *καὶ δεξάμενος τοῦ αἵματος* ΕΝ ΚΥΚΛΩ *περιιὼν* ΤΟΝ ΒΩΜΟΝ, *ἐπιῤῥαινέτω*, *& accepto ſanguine* IN ORBEM *circumiens*, IN ARAM *eum effudit*, mox autem pag. ſequenti, *τὸ δὲ αἷμα* ΚΥΚΛΩ *προσχεῖται* ΤΩ ΒΩΜΩ. *διότι* ΚΥΚΛΟΣ *σχημάτων τελειότατον*, mox addita ejus rei ratione, *συμβολικῶς οὖν ἀναδιδάσκει τὴν διάνοιαν ὅλην δι' ὅλου* ΕΝ ΚΥΚΛΩ ΧΟΡΕΥΟΥΣΑΝ *ἐν πάσαις ἰδέαις λόγων, καὶ βουλευμάτων, καὶ ἔργων, ἐπιδείκνυσθαι τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀρέσκειαν*, *ſanguis autem* IN ORBEM *in* ALTARE *effunditur, quia* CIRCULUS *eſt figura perfectiſſima*; dein *figurate igitur docemur, ut integra mente* IN ORBEM CHOREAS *agitante, per omnes conſiliorum, dictorum, factorum ſpecies, Deum colamus.*

V. 314. *θεωρίδος ἱερῇ Φοίβου*] Præ Inſulis nempe aliiſque gentibus, a quibus, miſſis ſtatis in Delum legationibus, alioque ſacrorum apparatu, celebratus, uti antea vidimus ad v. 4. & 279, Apollo Delius, ſolemne & conſtans maxime extitit Athenienſium, de quibus nunc Poetæ ſermo, eam in rem ſtudium. Cujus etiam ritus origo hic, & ſimiliter a Platone ſub initium Phædonis, ad Theſeum refertur, ſeu complementum illius voti quo ſe cum aliis quatuordecim Athenienſibus obſtrinxerat, ſi ſalvi e Creta Athenas reverterentur, *ἑκάστου ἔτους θεωρίαν ἀπάξειν εἰς Δῆλον*, *ſingulis annis ſacram legationem in Delum mittere*; quod & inde perpetuo ab Athenienſibus obſervatum, ibidem a Platone dicitur. Recenſet ille præterea *ſacri* hujus *navigii* ſeu *θεωρίδος* hic & alibi dictæ, apparatum; a ſacerdote Apollinis puppim ejuſdem navis coronatam; urbem luſtratam præterea, & publico decreto inſuper cautum, ne dum ſacra navis in Delum it reditque, quiſquam capite plecteretur. Cujus proinde Platonis in Phædone loci facta obiter in Græcis Callimachi Scholiis, ad ſuperiora Poetæ verba *τὸν περὶ βωμὸν*, mentio. *Θεωρὶς* autem, tanquam quæ *Θεωρὸν* ſeu *Ἀρχιθέωρον* & *Συνθεώρους*, prout dictos eoſdem videas in veteri inſcriptione Deliaca, & de qua paullo poſt apud Gruterum p. CCCCV, *ſacra* nempe *legationis ducem & comites* in Delum, cum reliquo ſacrorum apparatu, veheret, ac ut rite ibi culto Apolline, eundem præterea publico Athenarum nomine conſulerent.

Qua-

Qualis Θεωρὸς ſeu Ἀρχιθέωρος exſtitit, de quo ante actum ad v. 279, e Plutarcho in ejus vita, Nicias, & de ſplendida illa, præter ſolitum etiam, uti vidimus, pompa, qua in Delum per pontem auro, purpura, aliiſque pretioſis ſtragulis ſtratum, cum ſolemni choro decenter itidem amicto, canticis, victimis &c. trajecit, ac unde omnis Θεωρίας illius in Delum mitti ab Athenienſibus ſolitæ ratio eluceſcit. Ut mittam Eryſichthona, quem in reditu ex obita illa Athenienſium in Delum Θεωρίᾳ mortuum, ac ad Praſias Atticæ vicum ſepultum, tradit Pauſanias l. 1. p. 59; aut vero miſſam in Delum pro more Athenienſium Θεωρίδα, ab Æginetis captam, vinctoſque ab iis, qui in ea erant, primores Athenienſium, indeque ortum inter Athenienſes & Æginetas bellum, quod refert Herodotus l. VI. c. LXXXVII. Adde, quod Δηλιασταὶ dicti fuerint Athenis, quod jam obiter ad verſ. 1. hujus hymni monitum, iidem Θεωροὶ, qui in Delum mittebantur, ut e Lycurgo obſervat Harpocration; ad diſcrimen nempe aliorum Θεωρῶν, aut etiam ἀρχιθεωρῶν, qui vel Delphos ad Apollinem, Pythium proinde non Delium; vel ad ſolemnes etiam Græciæ agones, ut e Græcis oratoribus liquet, Andocyde de Myſter. p. 239. ed. Hanov. & Demoſthene in Midiana p. 401, mittebantur. Immo de quibus Δηλιασταῖς relatæ erant leges & decreta in publicas Athenienſium tabulas, queis illis per annum in Delio Apollinis apud Athenienſes templo, *Paraſiti*, de quo nuper alibi egimus, ſeu Epulonis munere fungi incumbebat, prout id tradit Athenæus l. VI. p. 334. Haud aliter, ut obiter hoc tangam, ac *Paraſitos Jovis ad ejus convivium adhibitos*, dixerat olim Varro, quod ex eo refert & ſugillat D. Auguſtinus de Civ. Dei l. VI. c. VII: ſed ubi antiquam & de ſacris Epulonibus adhibitam hujus vocis *Paraſiti* ſignificationem videtur ignoraſſe, ut ex toto ejuſdem ea de re loco ſatis patet, graviſſimus Antiſtes. Verum, ut eo redeam, licet Θεωροὶ de iis etiam, uti modo vidimus, qui alio, quam in Delum, obibant ſacras illas Athenienſium, eaſque ferme terreſtri itinere, legationes, ab Atticis dicerentur; Θεωρὶς certe de ea navi unice apud eos appellari meruit, quæ illorum Θεωροὺς, omnemque Θεωρίας apparatum, Delum deferebat. Quamquam ad illius Θεωρίδος exemplum, Athenienſis Æſchylus Sept. Theb. v. 864. ναύστολον Θεωρίδα, de *cymba Charontis* dixerit, quamque τὰν ἀστιβῆ Ἀπόλλωνι, *inviam Apollini* ibidem vocat; ad diſcrimen nempe veræ apud Athenienſes & Apollinis Delii cultui unice dicatæ ibidem Θεωρίδος. Quod pluribus etiam ibi enarrant veteres Tragici illius Interpretes. Adde hiſce, quod jam ante e Pauſania retuli l. 1. p. 39, ubi Hyperboreorum primitias, per conterminos populos in Atticam & ad Praſienſes, Atticæ populum, deportatas, in templo ibi Apollinis repoſitas, ac inde ab Athenienſibus in Delum delatas vidimus. Quo ſpectant præterea Apollinis Delii apud Athenienſes fanum, & ὀρχησταὶ apud eos dicti, qui in Θαργηλίοις, ſacro maxime Apollini feſto, e primoribus urbis pueris, ſolemnibus præterea Θεωρῶν, qui in Delum nempe mittebantur, veſtibus erant amicti, & luſtrata etiam tum urbe, choreas in Dei illius honorem agebat. Docet id Athenæus l. x. p. 429. ſed ubi

poſtrema ejus ea de re verba in mendo cubant, *καὶ κατεδύοντο ἱμάτια τῶν θηραικῶν*, pro qua voce, *θηριακῶν* legendum conjicit magnus Caſaubonus, de veſtibus nempe e pelle contectis, ſed ubi *θεωρικῶν* omnino legendum pridem vidi, & adpoſite de veſtibus *theoricis* in honorem Apollinis Delii, ſeu ad inſtar earum, quibus induti erant *θεωροὶ* in Delum miſſi. Quales utique ſplendidas fuiſſe, liquet abunde e Plutarchi adducta paullo ante narratione de Nicia *θεωρῷ*, reliquoque cum eo Athenienſium choro & apparatu in Delum pro more miſſo. Hinc Antiphon Orat. XVI. p. 143. choragum ſe delectum in his Thargeliis tradit, & chorum e lectiſſimis, nempe Athenienſium pueris, cumque omni, quo potuit, ſtudio a ſe collectum ac inſtructum memorat. Immo quæ jam ſcripſeram, quum hanc meam certiſſimam de Athenæi verbis, *ἱμάτια τῶν θεωρικῶν*, pro *θηραικῶν* aut *θηριακῶν*, conjecturam, inſigni & gemino omnino eam in rem loco, firmatam eo verſu video, qui exſtat apud Euripidem Suppl. verſ. 97. Ibi enim Theſeus ad conſpectum atris ac vilibus indumentis amicti, ſupplices Argivarum mulierum, quæ filios ad Thebas cæſos lugebant, chori, continuo ait,

Κουραὶ δὲ, καὶ πεπλώματ' οὐ θεωρικά,

Cantero Interprete,

Et raſura, ac veſtitus, non qualis eſt in pompis ſacrorum.

Ad eas vero ſtatas Athenienſium in Delum profectiones ſpectat illud quoque, quod e Semo Delio in ejus Deliade, cujus ad titulum hujus hymni facta obiter mentio, refert Athenæus l. VIII. p. 334; ſacrificantibus nempe in Delo Athenienſibus, Deliorum vates, e quodam, qui ibi memoratur, caſu, maris imperium continuo illis prædixiſſe. Neque ſtetit horum, de quibus hic Callimachus, *Cecropidarum* in adeunda Delo unius religionis ergo ſtudium; ſed frequentata ab iis eadem, haud minus, uti mox adhuc dicetur, ac a Phœnicibus ſeu Tyriis mercatoribus aliiſque, opimi quæſtus cauſſa. Quum enim partim loci celebritate ac religione, & inde gentium undique in eam adfluxu, ſtatiſque ac ſolemnibus *θεωρίαις*; partim opportunitate ſitus, evaſiſſet Delus, uti antea e Strabone & Pauſania monui, præcipuum totius Græciæ vicinarumque Inſularum emporium; crebræ inde exſtitere Athenienſium in Delum navigationes, & conſtituta etiam ab iis in eadem domicilia, conditaque nova Athenienſium Colonia. Id liquet utique luculenter e duabus, iiſque præclaris Inſcriptionibus (& de quibus ſupra obiter ad v. 16.) Deliacis; quarum una exſtat apud Gruterum p. CCCCV; altera in Miſcell. Sponii p. 343, eaque ex Inſula Delo Chium, & inde Conſtantinopolim ante annos haud ita multos delata. In priori enim Inſcr. *Populi Athenienſium in Delo* fit mentio, ΤΟΝ ΔΗΜΟΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΔΗΛΩ, *cui* aurea etiam corona Athenis in theatro, pro more nempe erga bene meritos de ſe populos, fuerit decreta; tum Senatus ſeu Curiæ Athenienſium in Delo, & Legatorum, qui Athenas inde mittebantur. In poſteriori autem, ſeu quæ a Cl. Sponio vulgata, itidem *Athenienſium Populus*, ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ, in fine ejuſdem marmoris, una cum *Synodo* ſeu *Conventu Mercatorum Tyriorum* in Delo iti-

itidem agentium ſignatur. Quo referas prætereca, quod apud Athenæum legitur l. v. p. 212. de quodam Athenis cive, τοῦ τότε πλουτοῦντος ἀνθρώπου ταῖς ΕΚ ΔΗΛΟΥ προσόδοις, *hominis reditibus* E DELO *locupletis*, & in cujus proinde ædes omni ornamentorum genere ſplendidas tranſiit novus Athenienſium futurus tyrannus Athenion. Ut mittam, quod eadem Delus *commune* eſſet ærarium κοινὸν ταμιεῖον, in quod ſociorum, quæ iis pendebant, tributa conferri voluerunt Athenienſes, & conventus in ejus templo celebrari, ut id præter Thucydidem l. 1. p. 64, a Diodoro inſuper traditur l. xi. p. 264, & a Corn. Nepote in Ariſtide cap. iii. Immo prout Athenienſium juris, juxta alias Cycladas, evaſiſſe conſtat eandem Delum; ac unde ab Ariſtide Panathen. pag. 319. de illa dicitur, ἥδε ἐςὶ τῆς πόλεως, *hæc autem ad urbem Athenarum pertinet.* Hinc apud Polybium Excerpt. Legat. xcviii. p. 929. Romam miſſi Athenienſium legati, qui Delum ac Lemnum ſibi tradi poſtularent, ac ideo quidem, *quod eas Inſulas jam ante ſibi vindicaverant*, διὸ καὶ τὸ πρότερον ἀντιπεποιῆσθαι τῶν νήσων τούτων· factum quoque, ut illas iiſdem Romani concederent. Cujus etiam deditionis formulam, ſeu conditionem tangit alibi idem Polybius, nempe Exc. Legat. cxxiii. p. 956. ac unde eam etſi fruſtra, deprecari voluiſſe Delios licet inſuper colligere, τοῖς γὰρ Δηλίοις, διαδοθείσης ἀποκρίσεως παρὰ Ρωμαίων, μετὰ τὸ συγχωρηθῆναι τὴν Δῆλον τοῖς Αθηναίοις· αὐτοῖς μὲν ἐκχωρεῖν ἐκ τῆς νήσου, τὰ δὲ ὑπάρχοντα κομίζεσθαι, *dato enim Deliis a Romanis reſponſo, quo permiſſa Athenienſibus Delo, ipſi quidem excedere inſula jubebantur, ſua autem omnia exportare.* Addit, ubi inde Delii fortunas ſuas in Achajam, concilii publici participes in eadem facti, tranſtuliſſent, ac inde juxta leges fœderis inter Achæos & Athenienſes agere cum hiſce deinceps vellent; neque id illis concederent Athenienſes: re autem, miſſis utrinque legationibus, Romæ diſceptata pro Deliis & Achæis eandem a ſenatu deciſam. Ad Athenienſium vero in Delo imperium ſpectat etiam, quod iis, juxta Philoſtratum de Vita Soph. lib. 1. pag. 527. pecuniarum inopia Inſulas vendere decernentibus, urbane qui huic rei repugnabat, fertur exclamaſſe Lollianus Athenienſium Prætor, λῦσον, ὦ Πόσειδον, τὴν ἐπὶ Δήλῳ χάριν, συγχώρησον αὐτῇ πωλουμένῃ φυγεῖν, *ſolve, Neptune, gratiam ſupra Delo debitam, & illi vendita concede, ut fugiat.* Unde factum, ut poſt vaſtatam a Mithridatis præfectis Delum, eadem nihilominus ab Athenienſibus, quod Strabo etiam docet, haud ſit continuo derelicta; adeo ut ſub Hadriano, ejuſque ſumptibus, *Novas Athenas Hadrianeas*, Νέας Αθήνας Αδριανάς, condiderint in Delo Athenienſes, prout id e Phlegonte refert Stephanus, & cujus ea de re locum opportune jam in Miſcell. adtigit Cl. Sponius, & virum eruditiſſimum jure redarguit, qui in Num. Pop. &c. Illuſt. p. 414. fruſtra eſſe, qui Athenas in Inſula Delo inveſtiget, tradiderat.

V. 315. Τεκνῖα] Ita apud Laconas dici *navium armamenta*, ut *funes, rudentes*, traditur in Græcis ad hunc locum Scholiis. Haud mirum autem voce Laconica uſum hic & alibi, & qua de re jam ante ad v. 1. hujus hymni, Cyrenæum vatem; quum Cyrenæi eſſent Laconum poſte-

 ri,

ri, uti hujuſce originis facta ab eodem Battiade mentio Hym. in Apoll. v. 74. &c. ac ſimul inde Καρνεῖα Apollinis apud Cyrenæos, ſicuti & Spartæ ſolemnis deinceps feſti. Ὅπλα autem a Græcis dicta cum in genere de omni *navium inſtrumento*, ut notat Pollux l. I. c. IX. & ſicuti apud Athenæum l. V. p. 284. dicitur, καὶ ὁ τῶν ὅπλων κόσμος, *& navium apparatus*; tum in ſpecie, *de funibus nauticis*. Unde Erotianus, ſeu quiſquis Auctor Lexici Hippocr. ὅπλα Βακχεῖος φησὶ τὰ ϛύππινα χοινία, οὐκ εὖ. ἐϛὶ γὰρ κοινῶς τὰ ἐν τῇ νηῒ διακρατοῦντα ὀρθὸν τὸν ἱϛὸν χοινία, h. e. ὅπλα *Bacchius interpretatur ſtupeos funes, ſed non recte: ſunt enim communiter funes, qui firmant rectum in navi malum.* De iis proinde aut aliis etiam funibus nauticis, ait Apollonius l. II. v. 727. &c.

ὑπὸ πνοιῇ δὲ κάλωες
ΟΠΛΑ τε ΝΗΙΑ πάντα τινάσσετο νισσομένοισιν,
flatu autem rudentes
Ac omnes NAVIS FUNES *inter eundum quatiebantur.*

Pro varia enim *rudentium* ſeu funium nauticorum conditione, varia etiam iidem nomina ſortiti leguntur, prout eruditi ad eundem Apollonium Critici ad l. I. v. 566. ἰκριόφιν δὲ κάλωας, *in tabulato autem funes*, obſervant κάλωας in genere de *funibus* dici, ibi autem, quibus motus ab utraque parte navis firmatur, & qui πρότονοι proprie, ut ibidem notant, appellati: μισυρίας, quibus velum erigitur: πόδας, qui circa angulos, ſeu, ut aliunde notum, quibus utrinque ad proram & puppim tenditur; juxta eos; πρόποδες: poſt quos dicti τίθριοι ſeu τίθροι, quibus velum intenditur & laxatur. Adde alia adhuc *funium nauticorum* apud veteres Græcos, quæ ſubinde occurrunt, nomina; ut τρόποι apud Homerum & Athen. l. V. p. 208. ac τροπωτῆρες *funes*, quibus *ramus ſcalmo* adligatur apud Suidam; ζωμεύματα, *funes in media navi*, apud Heſychium: πείσματα apud Æſchylum Perſ. v. 112. & alibi de *funibus* ad *proram*, juxta Apollonii Enarratores l. I. v. 652. ſeu quibus navis ad terram adligatur; κάμιλοι, *craſſi funes*, quibus nempe *ancoræ* ligari ſolitæ, & de quibus Ariſtophanis Enarratores Veſp. p. 505. & qui χαλινωτήρια dicuntur apud Euripidem Hecub. v. 539. & χαλινοὶ λινόδετοι ab eodem Iphig. Taur. v. 1043:. Θρῖοι præterea, iidemque ἔκφοροι, dicti *ultimi* navis *funes*, quos ubi ventus laxatur, primos e prora demittunt, juxta eoſdem Criticos, Equit. p. 313. πρυμνήσια vero haud aliter ac πείσματα, quæ vel ex Homero nota, quibus *navis in littore adligata*, & inde τὰ ἀπόγεια χοινία, *ad terram funes*, dicta a Criticis ad Homeri Il. A. v. 476. ῥύματα denique, quibus *navis* bellica aut oneraria, quæ caret remigio, *trahitur*, apud Polybium l. I. p. 27. & 29. ac Dionyſ. Halicarnaſſ. l. III. p. 183. Ut nunc mittam ὁρμιὰν, *funiculum piſcatorium*, cujus præter Theocritum, fit a Theodorito mentio Ἑλλ. Θεραπ. Serm. VI. p. 560. ἄλλος ἐπὶ πέτρας καθήμενος, καθίησιν ὁρμιὰν, *alius ſaxo inſidens, funiculum demittit.*

V. 316. Τίς δέ σε ναύτης Ἔμπορος] Ob dictam nempe cauſſam, cum loci ſanctitatis; tum opportunitatis ſitus; tum æris etiam, quod omnium præſtantiſſimum in Delo; uti jam ante e Plinio vidimus ad

v. 16,

v. 16, proveniebat, ab omnibus non ſolum in mari Ægæo, ſed *e toto orbe*, ut ait ibidem Plinius, mercaturam facientibus ſeu ἐμπορικῇ ἐπιμελουμένοις frequentata eadem Delus. Unde de eadem ait Cicero in Verrem I. cap. XXXI, *inſula Delos, quo omnes undique cum mercibus atque oneribus commeabant*. Strabo autem lib. XIV. p. 668. καὶ ΤΟ ΕΜΠΟΡΕΙΟΝ οὐκ ἄπωθεν, παντελῶς ἦν ΜΕΓΑ καὶ πολυχρήματον Η ΔΗΛΟΣ, δυναμένη μυριάδας ἀνδραπόδων αὐθημερὸν καὶ δέξασθαι καὶ ἀποπέμψαι, ὥστε καὶ παροιμίαν γενέσθαι διὰ ταῦτα,

Ἔμπορε, κατάπλευσον, ἐξελοῦ, πάντα πέπραται,

non procul aberat, a Cilicia nempe, EMPORIUM *omnino* MAGNUM, *ac opulentum*, DELUS: *quod una die poterat mancipiorum myriadas accipere & amandare; ut etiam proverbium exſtiterit, mercator appelle navem, expone, omnia ſunt vendita*. Ut non mirum ſit proinde, quod eadem Delus, commune Græcorum emporium, apud Pauſaniam, quod notatum etiam ad v. 16. hujus Hymni, appellari meruerit; ac ſtati in ea Inſula conventus mercatorum, ſicuti in veteri marmore Deliaco (de quo facta ibidem, & paullo ante mentio, in Cl. Sponii Miſcell. p. 344.) decretum legitur, ſancitum a τῷ κοινῷ τῶν Τυρίων Ἐμπόρων καὶ Ναυκλήρων, *A Communi Tyriorum Mercatorum & Nauclerorum*, in Delo; ut inde iterum in fine ejuſdem decreti, ἡ Σύνοδος τῶν Τυρίων Ἐμπόρων καὶ Ναυκλήρων, *Conventus Tyriorum Mercatorum & Nauclerorum*. Ne ea rurſus hic addam, quæ de Athenienſium in eadem Delo habitationibus, colonis, mercatu, reditibus modo diximus ad v. 314. Conjungitur autem hic a Poeta ναύτης ἔμπορος, ſicut Hym. in Jovem verſ. 70. νηῶν ἰμπειράμως, *navium peritos* legas, ac ubi ναύτας de ἐμπόροις *mercatoribus*, mari nempe quæſtum facientibus, ſubinde a Græcis vocari vidimus. Ut nunc de pio Ænea ſileam, qui cum ſociis neque quæſtus tamen cauſſa, navigans, eandem ſacram Inſulam haud præteriit; immo, ut ipſemet de ſuo in eam adpulſu narrat Æn. l. III. v. 78.

Huc feror, hæc feſſos TUTO *placidiſſima* PORTU
Accipit; egreſſi veneramur Apollinis urbem.

Quo referri inſuper debet cultus ille, quo, ut e Delio Auctore ſeu Semo in Deliade, refert Athenæus l. VIII. p. 335, in Delo mulieres ſolitæ, Βριζῶ, Deam ſomniorum interpretem, proſequi; eoque ritu, ut ſcaphas cibis omnibus, præter piſces, refertas offerrent; pro omnium ſalute eidem vota nuncupantes, & quidem, ut *naves* (nempe tam onerarias ſeu ἐμπορικάς, quam ſacrorum cauſſa in Delum vela facientes, aut inde ſolventes) *ſervaret incolumes*, ὑπὲρ τῆς τῶν πλοίων σωτηρίας. Cujus inſuper Βριζῶ, tanquam per ſomnia vaticinantis, meminit Etymologus; Heſychius autem Βριζῶ, μάντις (non ut ibi una voce legitur, βριζόμαντις) ἐνυπνιόμαντις. Ad quæ haud incommode adduci poſſunt illa Æſchyli Agam. v. 282.

Χο. Πότερα δὲ ΟΝΕΙΡΩΝ φάσματ' εὐπειθῆ ΣΕΒΕΙΣ,
Κλ. Οὐ δόξαν ἂν λάβοιμι ΒΡΙΖΟΥΣΗΣ φρενός.
Chor. Num SOMNIORUM *viſa probabilia* COLIS?
Cly. Non amplecterer utique opinionem ſomno gravatæ mentis;

& quæ cæteroquin voce *βρίζειν*, non de meridiano quidem poſt cibum ſomno. uti eam proprie ſumendam notarunt Grammatici, ſed de infante, cui uber ſugenti ſomnus obrepit, adhibuit idem Tragicus v. 807. ubi Clytemnæſtra ait ad filium Oreſtem, *Μαςὸν, πρὸς ᾧ σὺ πολλὰ δὴ βρίζων ἅμα*, *Mammam, ad quam ſæpius dormituriens ſimul* &c.

V. 320. *Τὰ λαίφη ὠκέες ἐςείλαντο*] Euripides Hecub. v. 320.

Λινόκροκον φάρ ς ςέλλων,

Navis e lino crocei coloris velum demittens,

ubi nempe *λινόκροκον φάρος*, pro *λαῖφος* ſeu *velo* dictum; quomodo nempe *λινόπτερα*, *vela* vocat Æſchylus Prom. v. 467. aut *βυσσινον ἱςίον*, *velum e byſſo*, Athenæus l. v. p. 206. Ut vero propria vox *ςέλλειν* apud Græcos ea in re, ſeu ubi de velo navis contrahendo agitur, ſic inde *λόγον ςέλλειν*, pro *ſermonem contrahere* dixit Euripides Bacch. v. 668. *ἢ λόγον ςειλώμεθα*; *an ſermonem contrahamus?*

V. 321. *βωμὸν ὑπὸ πληγῆσιν ἑλίξαι*] Unde proverbium. *Δήλε κακὸς βωμὸς*, *Deli mala ara*, apud Heſychium, & quod ibidem continuo explicat, *τὸ περιτρέχειν κύκλῳ τὸν ἐν Δήλῳ βωμὸν, καὶ τύπτεσθαι· Ἤρξατο τύτε Θησεὺς, εὐχαριςήρια τῆς ἀπὸ τῦ λαβυρίνθε φυγῆς*, *circumire in Delo aram, & flagellari. Incepit hoc in Delo Theſeus, in grati animi ſignificationem, ob exitum e labyrintho.* Unde liqueret dici hoc de illa ſaltatione, de qua paullo ante, in Delo ad aram Apollinis a Theſeo inducta, & qualem *Γέρανον* appellatam ibi vidimus. Verum de alio hic agi ludicro ſeu tripudii genere, quo advenæ in Delum mercatores ad aram Apollinis Delii, eundem colere forent ſoliti, abunde vel ex eo conſtat, quod de illo non a Theſeo quidem, ſed a Deliaca Nympha, reperto, mox tradit Callimachus, *ἃ Δηλιὰς εὕρετο νύμφη*, *qua Delias repperit nympha*: ac præterea, non ut ille *Γέρανος* ad aram Veneris in Delo, uti ſupra v. 314, ſed Apollinis Delii eadem hæc ſaltatio fieret. Adde hic, quod tradit Ælianus, fanum in Leucadio promontorio exſtitiſſe, ubi feſtum eidem celebratum, *καθ' ἣν (ἑορτὴν) καί τι πήδημα πηδῶσι τῷ Θεῷ*, *in quo feſto ſaltationem quandam in honorem illius Dei peragunt*. Haud abſimile vero huic ad aram Apollinis Delii ludicro, illud Panis feſtum in Arcadia, ubi ſcyllis flagellatum ejus ſimulacrum apud Theocritum legitur Idyll. VII. v. 106. Ut de illis apud Phineatas Arcadas Cereris Cidariæ ſacris ſileam; ubi, teſte Pauſania l. VIII. p. 480, Deæ ſacerdos populares virgis cædere conſueverat; aut quomodo notæ Laconum *μαςιγώσεις*, de quibus ait Libanius de vita ſua pag. 9. *ἀλλὰ νῦν μὲν ἐφ' ἑορτὴν Λακωνικὴν τὰς μάςιγας ἐπειγόμενος*, *ſed nunc quidem ad feſtum Laconicum, flagrorum videlicet, properans.* Ad quæ proinde ac ſimilia inſtituta reſpexit, qui *διαμαςιγώσεις* *flagellationes* in feſtis Græcorum obſervat, Theodoritus Serm. x. de Oraculis pag. 625. T. IV. Haud opus vero hic inquirere in illud Apollinis Oraculum, quo *aram* ejus in Delo cubicam, non *flagellare* quidem, ſed duplicare juſſi ſunt Delii; idque ut a præſenti calamitate ſeu morbo, quo laborabant iidem, liberarentur; prout id tradit Plutarchus in Socratis Genio p. 579, ac ante eum Eratoſthenes in Epiſtola ad Ptolemæum Euergetem, *κύβον τῦ διπλα-*

πλασιασμὸς, ſeu *cubi duplicatio* inſcripta, & quæ cum aliis viri illo ævo omni ſcientiarum genere excellentis, opuſculis Oxonii poſt Aratum, uti id jam ante terigi, ſunt vulgata. Neque enim id hujus loci, & præterea cum ibi ab eodem Eratoſthene, tum a ſummis priſci ac hujus etiam ævi Mathematicis ventilatum jam ſæpius ac diſcuſſum; prout de eodem aræ in Delo διπλασιασμῷ dixerat rurſus alibi Plutarchus, nempe de EI apud Delphos p. 386, ὁ τῆς ἄκρας ἕξεως περὶ γεωμετρίαν ἔργον ἐςὶν, *quod ſumma eſt rerum geometricarum peritiæ opus.*

V. 322. Πρέμνον ὀδακτάσαι ἁγνὸν ἐλαίης] *Olea*, quam nempe in Delo, & juxta parientem Latonam, exſtitiſſe ſupra vidimus ad v. 261. hujus Hymni. Illius autem *oleæ ſtipitem*, tradit hic Poeta a mercatoribus advenis in Delum, idque circa Apollinis aram, demorſum, eoſque ramis ejuſdem *oleæ* devinctis retro manibus, ad eandem aram rite flagellatam ſaltaſſe. Quod hic in Scholiis dicitur, ἐξηγκωνισμένους ἐκ τῆς ἐλαίας, h. e. ut prior illa vox apud Heſychium explicatur, ὀπισθεὶς, ἐκ τῶν ὀπίσω δεθεὶς, καὶ ἐξηγκωνισθεὶς, nempe ὀπισθεὶς ſeu rectius, quamquam obſtet confuſa ſæpe in eo Grammatico litterarum ſeries, ὀπισθεὶς, *tergo vinctus, & inſertis manibus, ut cubiti promineant.* Unde περιξαγκωνίσας, quod non in Theſauris Linguæ Græcæ, ſed tamen apud Ariſtotelem reperies Rhetor. l. III. c. XIV, pro *cubitos* ſeu *brachia exerens*, prout ſolent athletæ ad decertandum accincti. Quomodo Pan vinctis ſeu inflexis poſt tergum manibus, περιῆχται τὼ χεῖρε, depictus traditur a Philoſtrato Icon. l. II. p. 798. juxta ſignificationem vocis περιάγειν pro κάμπτειν, quam tradunt veteres Critici. Occurrit alioquin vox παραγκωνίζομαι, pro *cubito repello*, non apud Lucianum ſolum in Timone, quod viderunt alii, ſed apud eundem præterea ſeu ignotum potius Philopatridis Auctorem p. 1005. Tom. II. ed. Salm. Voce autem ὀδακτάζειν, juxta Callimachum, uſus etiam Apollonius l. IV. v. 163. Ἀμφὶς ὀδακτάζοντι, ubi Critici, δάκνοντι, *mordenti.*

V. 324. κουρίζοντι καὶ Ἀπόλλωνι γελαςὺν] *Apollini ludenti* ſeu *oblectanti*, non *juveneſcenti* cum Interprete. Sic de Diana v. 3. Hym. in eandem, παῖς ἔτι κουρίζουσα, non *puella adhuc adoleſcens*, ut ibi etiam Interpres de Diana adhuc infante ac in parentis genibus poſita, ſed ſe tunc *infantium more oblectans*, ſicut ibidem monui. Sacra autem veterum, non cum omni ſolum feſtivitate, quod iis ſolemne, ſed cum riſu & ſcommatibus peragi ſubinde ſolita; qualia non Saturnalia ſolum exſtitere, aut Apollinis hujus Delii, ſed Apollinis etiam Αἰγλήτου ſacra in Inſula Anaphe, quæ cum plurima dicacitate ac riſu virorum juxta ac mulierum inter ſe celebrata, & qua occaſione etiam id factum, tradit Apollonius Rhod. l. IV. v. 1723. &c.

οὐκέτ' ἔπειτα
Ἴσχειν ἐν ςήθεσσι γέλω σθένον,
Neque enim poſtea
Continere intra pectus riſum potuere &c.

Ita de Feſto Myſiæ Cereris in Achaja apud Pauſaniam l. VII. p. 454. quo durante ἀφικομένων εἰς τὸ ἱερὸν τῶν ἀνδρῶν, αἱ γυναῖκές τε ἐς αὐτοὺς, καὶ αὐτὰ

μέρος ἐς τὰς γυναῖκας οἱ ἄνδρες, γέλωτί τε ἐς ἀλλήλυς χρῶνται καὶ σκώμμασιν, viris templum ingressis (ubi nempe ambæ ſolæ ab iis relictæ fuerant mulieres) *eos mulieres, & per vices feminas viri, multo cum riſu mutuiſque excipiunt ſcommatibus.* Ut jam de riſu ipſius Cereris nihil dicam, ob Jambes ancillæ ſcommata, & obſcœnum adſpectum in domo Hippocoontis, ac inde renovatis, præclaræ ſcilicet hujus rei, in ſacris illis Eleuſiniis, ritibus. Quibus adde eandem jocandi licentiam in Theſmophoriis ejuſdem Deæ ſacris, teſte Apollodoro l. 1. c. VI. inde quoque adhibitam, & qua de re infra ad v. 18. Hym. in Cererem. In tanto enim feſtorum apud Græcos numero, pauca admodum exſtitiſſe legimus, quæ cum planctu & lamentis, riſus aut hilaritatis loco, fuerint peracta; niſi forte vel *Adonia*; vel *Phrygia Deæ* ſacra, ſeu, ut de iis Arrianus loquitur Tactic. p. 75. ed. Batav. Τὸ πένθος τὸ ἀμφὶ τῷ Ἄττη Φρύγιον ἐν Ῥώμῃ πενθεῖται, *& luctum ob Attin Phrygium Romæ lugent*; vel apud Corinthios Ἡραῖα, quæ ſimiliter Junonis πένθιμον ἑορτὴν, ſeu *lugubre feſtum* exſtitiſſe, tradunt veteres Euripidis Enarratores Mede. v. 1379. Adde Ariadnæ a Theſeo derelictæ lugubre apud Naxios feſtum, teſte Plutarcho in Theſeo p. 9; aut Athenienſium Ὠσχοφόρια, in quibus a præcone ΕΛΕΛΕΥ, quæ conſternationis formula, clamari, docet ibidem Plutarchus pag. 10. Ut feralia hic mittam, & nota Oſiridis apud Ægyptios ſacra; aut qualem ceremoniarum inter Ægyptiacas & Græcanicas in ſacris diverſitatem obſervat Apulejus de Deo Socratis, *Ægyptiaca Numinum fana, plena* PLANGORIBUS, *Græci plerumque choreis*; Immo ſicut pridem de ſolemnibus veterum ſacris agens Orpheus ſeu Onomacritus Argon. v. 32. Θρήνους τ' Αἰγυπτίων, *lamentaque Ægyptiorum* commemorat. Unde etiam feſta id genus cum plagis & planctu, non Diis convenire aut bonis geniis, ſed malis tantum a Xenocrate tribui, docet Plutarchus de Iſid. p. 361. Immo intra hilaritatem ſtetiſſe etiam Hebræorum feſta, liquet abunde e veteri fœdere, & Hebræorum, qui de iis agunt, magiſtris; adeo etiam ut non licuiſſe flere die feſto apud Hebræos, tradat Joſephus Origin. l. XI. c. V. & ab Eſdra ſolemni feſti Tabernaculorum die, dictum, *μὴ δακρύειν, εἶναι γὰρ ἑορτὴν, καὶ μὴ δεῖν ἐν αὐτῇ κλαίειν· οὐ γὰρ ἐξεῖναι, non flere, eſſe enim feſtum, nec oportere ea die lamentari, non enim id licere.* Quibus nempe conſona, & alio quidem ante illud feſtum die, exſtant Nehem. VIII. 9. & 11. Γελαστὺς autem, ut hoc addam, hic dicitur, ſicuti Ὀαριστὺς, ſeu *amatorium colloquium* proci & puellæ inſcribitur Theocriti Idyllium, de quo jam ante XXVII.

V. 325. Ἱστίη, ᾗ νῦν οἱ ἐνίσπε,] Ἱστίη nempe hic *Delus* appellata Jonice pro Ἑστίη, ſicut Ἱστίη etiam apud Herodotum de *Veſta* dicitur l. IV. c. LIX. *quam* Scythæ *maxime colerent*, ἱλάσκοντες Ἱστίην μὲν μάλιστα. Ita Cejorum in Delo *cella* ſeu *cœnaculum*, & de quo ſupra ad v. 3, Ἱστιατόριον pro ἑστιατόριον dicitur apud Herodotum l. IV. c. XXXV, aut vero Ἐπίστιος Juppiter, pro Ἐφέστιος apud eundem Auctorem vocatur l. I. c. XLIV. Unde etiam explicandus Anacreon apud Athenæum l. X. p. 447. Πίνοντα τὸν ἐπίστιον, de potu nempe Jovi Ἐπιστίῳ ſeu Ἐφεστίῳ, aut vero Veſtæ ſu-

pra

pra focum libari in conviviis ſolito. Quod proinde non debuit magno Caſaubono videri obſcuriſſimum, nihilque in libris veterum repertum, aut vero a ſe excogitari potuiſſe, quo illis Anacreontis verbis lucem aliquam adferret. In Græcis autem ad hunc Callimachi locum Scholiis, ratio redditur, cur Ἱςίη ſeu Ἑςίη *Delus* hic dicatur; quod nempe ſicuti aræ vulgo in medio ædium eſſent ſitæ; ita *Delus* etiam in medio Cycladum. Cui & illud, ac forte adhuc magis opportunum, addi hic poteſt, quod Prytanea apud Græcos τῇ Ἑςίᾳ ſeu *Veſtæ*, ut aliunde notum, ſacra, vulgo in media ſeu penetrali urbium parte eſſent erecta. Veſtæ autem ſimulacra (uti ea de re plenius agitur in noſtra de Veſta & Prytanibus Græcorum, eaque denuo a nobis recenſita & amplificata Diatriba, ac infra etiam ad v. 129. Hymn. in Cererem, τὰ τᾶς πόλιος Πρυτανήϊα) in iiſdem Prytaneis, ac in privatis etiam ædibus, in earum penetrali ſeu media parte vulgo erant itidem ſacrata. Hinc dicta quoque pridem *Veſta*, non ſolum in *penetralibus* habitare, ut apud Maronem lib. v. verſ. 744. *penetralia Veſtæ*; ſed in Orphicis dudum ante, ἣ μέσον οἶκον ἔχεις, *quæ mediam domum obtines*, & apud Phornutum cap. de Cerere & Veſta, de hac, κατὰ μέσους ἵδρυται τοὺς οἴκους, *in mediis erigitur ædibus*. Unde quemadmodum ædes aut ara Apollinis Delphica, Ἑςία μεσόμφαλος, *ara* ſeu *ſedes penetralis* apud veteres Tragicos, Æſchylum Agam. verſ. 1065. & alibi, haud ſemel appellata; quod nempe urbs Delphi *orbis* haberetur, juxta Poetam in Priapejis, *umbilicus*: ita haud minus *Delus* in medio Cycladum ſita, immo *Cyclas* etiam, uti ſupra vidimus, & præterea Latonæ partu ac Apollinis natalibus & cultu veneranda, ἑςίη νήσων, & εὐέςιος, *Veſta Inſularum* ac *fortunata* hic dicitur; quum ἑςίαν etiam & ἕδραν promiſcue de *ara* dixerint iidem Tragici, ſicut Æſchylus Suppl. verſ. 510. Θεῶν ἕδρας, *Deorum aras*. Unde ἑδρῖται etiam iidem, qui ἐφέςιοι ſeu ἱκέται, *ſupplices* appellati. Etymologici M. Auctor ἑδρῖται, οἱ οἰκέται, ἀπὸ τοῦ καταφεύγειν εἰς τὴν Ἑςίαν, ubi pro οἰκέται, una dempta littera, ἱκέται legendum continuo videbatur, ni obſtitiſſet Plutarchi locus de fano Theſei, ſervorum apud Athenienſes Aſylo, in Theſeo p. 17. ἔςι δὲ φύξιον οἰκέταις, *eſt autem perfugium famulis*; ac prout etiam ad illud Comici Equit. p. 360.

> καθῆσθαί μοι δοκῶ
> Εἰς τὸ Θησεῖον πλεύσαις, ἢ 'πὶ τῶν σεμνῶν Θεῶν,
> *Conſidere mihi videor*
> *Cum navigantibus ad Theſeum, aut ad venerandarum Dearum* ſeu *Eumenidum*,

fanum vel aram, notant Critici, ἐνταῦθα οἱ καταφεύγοντες τῶν οἰκετῶν, ἀσυλίαν εἶχον, *eo confugientes ſervi, aſylum naciſcebantur.* Hæc autem, quam modo adtuli, vera eſt hujus apud Callimachum loci interpretatio, prioribus, ut tot alia, illius editoribus intacta.

V. 326. καὶ ἣν ἐλοχεύσατο Λητώ] Mallem, quod in medio relinquit H. Stephanus, καὶ ἡ ἐλοχεύσατο Λητώ, vel potius ἥν ἐλοχεύσατο Λητώ, nempe quod præcedit, χαίροι δ' Ἀπόλλων τε, *ſalveat autem & Apollo*, &,

&, quæ eum peperit, Latona. Ut proinde in fine hujus in Delum Hymni, cum Apollo, de cujus in eadem Inſula partu, ara præterea & ſacris modo actum erat; tum ipſa, quæ eum ibidem pepererat, Latona, & de cujus variis ante partum erroribus, ac felici tandem puerperio, quo enixa erat eundem Apollinem, toto hoc Hymno egerat Callimachus, hoc epiphonemate, pro conſueto hymnorum more, compellentur. Adeo ut hunc etiam loci ſenſum haud male amplexus ſit Vulcanius, neque proinde redargui eo nomine debuerit, dum poſtrema hæc verba reddit, *& tu Latona puerpera ſalve.* Neque enim de *Diana*, aut de *Latona*, eam in Delo, qua de re ſupra diximus ad verſ. 285, enixa, ulla in toto hoc Poematio facta fuerat mentio, aut in ſuperiori etiam in Dianam hymno; ut proinde haud conſentaneum videatur, quod coronidis velut loco, & Dea illa ne quidem nominata, hic tamen compellari aut intelligi eadem debuerit. Adde, quod hanc Inſulam Delum, *Latonæ* pro Calauria a Neptuno datam, perhiberi, adductiſque etiam Ephori ea de re verſibus, tradat Strabo l. VIII. p. 374, quique etiam apud Pauſaniam leguntur lib. II. p. 148. Unde quoque *Latonæ* fanum ſeu *Λητῷον* in Delo exſtitiſſe, & ſimulacrum vetuſti valde operis, ac proinde ligneum & informe, liquet e Semi Delii de eodem apud Athenæum lib. XIV. pag. 614. narratione; quod nempe Parmeniſco Metapontino, caſu eam in Inſulam delato, illius ſimulacri adſpectus continuo riſum excitarit; ac inde ille a morbo acriori liberatus, eandem *Latonam*, reſponſum illi ante ab ea editum recordatus, impenſe deinceps coluerit. Qui *Latonæ* etiam cultus, non intra hoſce Delios ſtetit, ſed ex eadem hujus in Delo puerperii, aut vero ejuſdem parturientis fama ſeu fabula, cum ad *Lycios*, qua de re ſupra ad verſ. 41, aut ad *Atticos*, tum ad *Argivos* ac *Meſſenios* in Achaja; ad *Mantinenſes* Arcadas, ad *Phaſtios* in Creta, ubi feſtum ejuſdem Deæ *Ἐκδύσια* dictum, alioſque tranſiit; ut vel e Pauſania pag. 59. 124. & 468, Antonio Liberali Fab. XVII. Stephano in *Ἀμφιγένεια*, ac aliunde conſtat. Quibus addi etiam debent *Ægyptii*, a quibus in urbe Bubi *Latonæ* Oraculum præ omnibus aliis celebratum, tradit Herodotus lib. II. cap. LXXXIII. Immo hinc veteres ac inſignes *Tripolitarum ad Mæandrum* nummi, in quibus cum Latona, vel ſub illius habitu Agrippina Neronis, qui ſe nempe pro Apolline citharœdo haberi ac in nummis quales etiamnum viſuntur, ſignari itidem voluit, mater ſedens cum ſceptro & cum inſcript. ΛΗΤΩ ΤΡΙΠΟΛΕΙΤΩΝ; *Latona Tripolitarum*; tum celebrata in illius honorem, ab eaque denominata, *Pythia* nempe in corona laurea, ΛΗΤΩΕΙΑ ΠΥΘΙΑ, circum ΤΡΙΠΟΛΕΙΤΩΝ, *Latona Pythia Tripolitarum.* Sed cujus præclari ac rariſſimi utriuſque nummi, quamquam prior, quem verſavi in Theſauris Gallorum Regiis, ſit a Triſtano, nobili Antiquario, in Nerone dudum vulgatus; alter in ſpecimine eadem laude excellentis Morelli noſtri jam proſtet icones, ideo hic promendas duxi, quod nec eadem, utut in libris illis edita, inde in omnium oculos incurrant; nec opportuniori præterea hic non in Delum magis, quam

in

in Latonam, & in cujus nomen idem nunc etiam deſinit, Hymnus, emblemate potuerit a me illuſtrari.

OBSER-

OBSERVATIONES IN HYMNUM IN LAVACRUM PALLADIS.

EIΣ ΛΟΥΤΡΑ ΤΗΣ ΠΑΛΛΑΔΟΣ] Quænam fuerint hæc *Palladis* ΛΟΥΤΡΑ ſeu *Lavacra*, traditur a Græco Interprete ad prima hujus Hymni verba, *ὅσσαι λωτροχόοι τᾶς Παλλάδος*, *quotquot lotrices Palladis* &c. Unde id jam ad eadem adnotavit vir doctus; ſtata nempe quadam anni die, ab Argivis virginibus, delatum ſolemni pompa *Palladis* ſimulacrum, una cum Diomedis, de quo infra plenius verſ. 35, clypeo, quo illæ utrumque Inacho amne rite abluerent. Non ſolæ ſcilicet in ſolemnibus veterum ſacris, eorum, qui iis operabantur, lotiones & *καθάρσεις* uſitatæ; prout *λουτρὰ τῆς προφήτιδος*, *lavacra vatis Pythiæ*, antequam eadem redderet oracula, commemorat Jamblichus de Myſter. Sect. III. cap. XI: ſed ipſorum etiam numinum, Dearum maxime, *λουτρὰ* ſubinde ſeu *lotiones* adhibitæ. Hinc in veteri urbis Kalendario, quo præcipua Romanorum feſta ac ſolemnia ad ſuos menſes ac dies referuntur; & quale vulgavit Herwartus, ac inde in Uranologium ſuum retulit doctiſſimus Petavius; tum e Bibliotheca Vindebonenſi, paucis admodum immutatis Cl. Lambecius Append. l. IV, legitur in Februario, *Ad* V. *Kal. Mart.* LOTIO; in menſe autem ſequenti, *Ad* VI. *Kal. April.* LAVATIO, nempe Rheæ ſeu Matris Deum ſimulacri Almone fluvio ablui ea die, ut ab Ammiano præterea l. XXIII. c. IV. & Vibio Sequeſtro de Fluminibus traditur, ſoliti; ac proinde quibus totidem ſtata apud Romanos, qualia hic Palladis apud Argivos, ΛΟΥΤΡΑ indicantur. Adde hiſce Atticorum ΠΛΥΝΤΗΡΙΑ, quibus, ut e Plutarcho in Alcibiade p. 210. & priſcis Grammaticis conſtat, quod jam occupavit diligentiſſimus Meurſius libro de feſtis Græcorum, non ipſum quidem, ut hic apud Argivos, hujus Minervæ ſignum, ſed detracta eidem ornamenta, ſolemni ritu ac pompa, ablui itidem apud Athenienſes conſueverant. Neque vero duntaxat dictum jam Matris Deum ſimulacrum, ac ut opportune id hic ab aliis monitum, ſed carpentum etiam, quo illud vehebatur, *Almonis undis ablui* ſolitum, refert dicto loco Ammianus; & firmant præterea D. Ambroſius ac Prudentius iis verbis, quæ poſtremis eruditiſſimi Lindebrogii curis ſunt ad eundem Marcellinum animadverſa. In ipſo autem noto Lucani, quique ibidem adducitur, de illo Rheæ *λουτρῷ* verſu lib. I.

ỵ. 600,

v. 600, legendum, prout in veteribus aliquot illius Poetæ ſcriptis libris, quos olim contuli,

ET LOTAM *parvo revocant Almone* CYBEBEM,

non *Cybelen* aut *Cybellen*, ac prout in Catulli carmine in Athyn, *Cybebe* & *Cybebes*; pro *Cybelle* & *Cybelles*, in accuratiſſima Grævii noſtri, viri omni doctrinæ ac humanitatis laude excellentis, editione legitur; & quidem prævio veterum apud Græcos Poetarum exemplo, ut Anacreontis Od. XIII. *οἱ μὲν καλὴν Κυβήβην* &c. Ipſum autem Romanorum in abluenda hac Dea, ſeu ejus ſimulacro & carpento morem, e deducto a Phrygiis ritu emanaſſe, tradit, ut obſervo, Arrianus Tactic. p. 75. ed. Batav. ubi de Phrygiæ hujus Deæ apud Romanos ſacris agens, addit, καὶ ΤΟ ΛΟΥΤΡΟΝ *δὲ ἡ Ῥέα, ἐφ' ᾧ τὸ πένθος λήγει, τῷ Φρυγῶν νόμῳ* ΛΟΥΕΤΑΙ, *Rhea quoque* LAVACRUM, *quando luctus ille deſinit* (de quo ſupra ad v. 324. Hym. in Delum) *Phrygio more peragitur.* Romæ itidem Kalendis Aprilis, tota a mulieribus, quæ myrteis coronis redimitæ, Venus; ut id præter Plutarchum in Numa p. 72, refert Ovidius Faſt. l. IV. v. 135,

Aurea marmoreo redimicula tollite collo:
Demite divitias, TOTA LAVANDA DEA *eſt:*

immo lotæ quoque ejuſdem Deæ, ut continuo addit, comites,

Vos quoque ſub viridi myrto jubet ipſa LAVARI.

Quæ ut obvia, numinum nempe id genus, ſeu ſimulacrorum, quibus eadem effingebantur, *λυτρὸν*, ita haud adeo forte tritum; unde hic ritus apud veteres illas gentes emanarit: cujus tamen haud una neque obſcura tradi poteſt cauſſa. Fœdari nempe & polluí haud una ratione poterant eadem veterum numinum, erecta in templis, aut ad eorundem aras, & in privatarum quoque ædium veſtibulis, publicisve locis, ſimulacra. Unde Athenis eadem æneis lunulis tecta, ne avium nempe ſtercore conſpurcarentur; ut id nos docet Ariſtophanes Avib. p. 595. *μηνίσκους φορεῖν, ὥσπερ ἀνδριάντες, lunulas ferre, ſicuti ſtatuæ*, ubi veteres Critici notant, *μηνίσκους, σκεπάσματα, διὰ τὸ μὴ ἀποπατεῖν καθ' αὐτῶν (ἀνδριάντων) τὰ ὄρνεα, lunulas, opercula, ne inquinarentur eadem avium ſtercore*; & qua itidem de cauſſa Jon in cognomine Euripidis dramate v. 177, templi Delphici cuſtos, aves ſimiliter arcet, ne illius ædis donaria aut ipſa ædes ab iiſdem fœdarentur. Verum haud minus, tum iiſdem aliiſque ſordibus, tum aeris præterea injuriis, humidoque cœlo adfecta, quæ e cedro maxime, cupreſſu, aut olea conſtabant Deorum aut Dearum ſigna, ac inde, ob tenuem nempe, qui iis inerat, humorem, ſudare etiam eadem credita, & quod poſtea portenti loco habitum, ut id egregie obſervat Theophraſtus, cum H. Pl. l. v. c. x, tum de C. Pl. l. IV. c. IV. Immo de quibus fœdatis vulgo Deorum ſimulacris in fanis gentilium, adeo ut ſubinde ne agnoſci quidem eadem poſſent, inſignis occurrit Chryſoſtomi locus Serm. II. in S. Babylam p. 450. T. v. ed. Savil. καὶ τοσαύτην ἐπικειμένην ΤΩ ΞΟΑΝΩ *τὴν κόνιν, ὡς μήτε ῥῖνα, μήτε ὀφθαλμὸν, μήτε ἄλλο τι τοῦ προσώπου φαίνεσθαι μέρος, talem autem incumbentem* SIMULACRO *pulverem, ut*

neque

neque naſus, neque oculus, neque alia quavis faciei pars appareret. Immo qua de re dictum jam ante fuerat ab Arnobio lib. VII. pag. 237. ed. Batav. LAVATIO, inquit, *Deum Matris eſt hodie. Sordeſcunt enim Divi, & AD SORDES ABLUENDAS lavantibus aquis opus, atque antiqua cineris frictione.* Accedebat quod iisdem ſimulacris varia ſubinde adpenderentur donaria, ut Deæ, de qua actum, Phrygiæ, detonſæ adſeclarum ejuſdem ſeu Gallorum comæ: prout id e veteri & inedito adhuc liquet Epigrammate, quod exſtat inter alia *ἀνέκδοτα* MSS. olim Palatini, nunc Vaticani.

Ἔνδυτα καὶ πλοκάμους τούτους θέτο Γάλλος ὀρείη
Μητρὶ Θεῶν, τοίης εἵνεκα συντυχίης,
Indumenta & crines hoſce dedicat Gallus montanæ
Matri Deum, talem ob eventum.

Mitto nunc alia aliis numinum ſignis, pro eorundem nempe cultu, arte, aut merito, adpendi itidem aut dicari, idque ex voto aut alia quacunque de cauſſa, olim ſolita, arma puta, veſtes, tabulas, tripodes, inſtrumenta, quæ nempe illis numinibus grata aut alioquin propria cenſebantur; ac unde ait apud Æſchylum Suppl. verſ. 472. Danaidum chorus, quamquam iiſdem verbis aliud quidpiam occultaret,

Νέοις πίναξι βρέτια κοσμῆσαι τάδε,
Novis tabulis ut ſimulacra hæc ornem.

Cujuſmodi proinde donariis, e Veneris apud Romanos ſimulacro prius demptis, totam eam tum lavandam, ſeu ejuſdem Deæ ſignum, dixit adducto paullo ante Faſtorum loco Ovidius, *Demite divitias* &c. Immo unde factum, ut detracta illa numinum ſimulacris ornamenta, ſubinde etiam ſolemni ritu, uti paullo ante de *πλυντηρίων*, dicto inde apud Atticos feſto vidimus, lavarentur. Verum erant aliæ peculiares adhuc & religioſæ quidem hujus ritus, de quo hic a Callimacho agitur, cauſſæ. Solita nempe non ornari ſolum id genus donariis ea numinum a gentilibus ſimulacra; ſed eadem etiam ab iis, a ſupplicibus autem maxime (quæ iiſdem vulgo Aſyli loco, iiſque cæde ſubinde aut alio ſcelere pollutis) adprehendi & adtrectari, & quod *βρετέων ἔχεσθαι*, *ſimulacra Deorum tenere*, ab Æſchylo, uti ante vidimus ad verſ. 307. Hym. in Delum, dicitur Sept. Theb. v. 97. Unde etiam id in more olim poſitum, ut iidem ſupplices ſiniſtra manu ramos *ἱκετηρίους* geſtarent; dextra autem Deorum ſigna adprehenderent, ut liquet ex alio ejuſdem Tragici dramate Suppl. v. 199. ubi jubentur a patre accedentes cum *ἱκετηρίαις* ad Jovis aram Danaides,

Σεμνῶς ἔχουσαι διὰ χερῶν εὐωνύμων,
Cum reverentia eaſdem geſtare manibus ſiniſtris;

ac ubi vetus Enarrator, *ὅτ' ἐστιν, ἀντέχεσθε τῇ δεξιᾷ τῶν ἀγαλμάτων. τῇ ἀριστερᾷ τοὺς κλάδους κατέχουσαι*, *quod eſt, adprehendite dextra ſtatuas, ſiniſtra ramos ſupplicum tenentes.* Nihil proinde eorundem numinum *ἁγνείᾳ* convenientius exiſtimarunt iidem Gentiles, quam ut adtrectata impuris aut profanis alioquin manibus, ac inde veluti inquinata eorum ſimulacra, ſtato ſolemnique ritu, & quod maxime *ἁγνῶν*

&

& παρθένον, qualis Minerva, Deam decuit, abluerentur. Cujus etiam rei luculentum utique exemplum ſuppeditat Euripides in Iphigenia in Tauris, ubi eadem Deæ ſacerdos, tanquam contrectatam a polluto materna cæde, ac proinde manuum piaculo devincto Oreſte, Tauricæ Dianæ ſtatuam lavari velle fingit verſ. 1041.

Κἀκεῖνο νίψαι σοῦ θιγόντος, ὡς ἐρῶ,

Illud etiam dicam, cupere ſe, utpote a te contrectatam, lavari.

Unde poſtea Regi Thoanti eandem ſtatuam, tanquam ab hoſpitibus impuris, Oreſte nempe & Pylade, pollutam, a ſua ſede ſe avertiſſe; ac, ut inde ait, verſ. 1199.

ΑΓΝΙΣΤΕΟΝ μοι καὶ τὸ τῆς Θεοῦ ΒΡΕΤΑΣ,

PURIFICANDA, ſeu mari, quod ante dixerat, LAVANDA *mihi eſt Deæ* STATUA;

ſiquidem, ut ipſe Rex continuo addit, *matricidæ* Oreſtis macula eam *polluit.* Accedebat etiam ea, quæ invaluerat, opinio, & quæ propior adhuc hujus, de quo hic agitur, loti apud Argivos Palladii, ſeu horum Παλλάδος λουτρῶν cauſſa. Nempe quod *lavacris* id genus cum purificari, prout de Junone mox dicetur; tum delectari & recreari Numinum, quæ illis vulgo Gentiles adfingebant, corpora; ſicut de eadem hac Minerva cum comitibus Nymphis in Hippocrene lavante agitur hoc Hymno v. 71. &c. ac inde lætiora omnia & fauſta, quæque ſitu veluti omni & ſqualore depoſito, iis, ubi illis lavare contingeret, locis portendi vulgo crederentur. Qui ritus ſeu religio ad eorum quoque ſimulacra tranſiit, ea maxime, in quibus peculiarem Numinis vim ac præſentiam ineſſe iidem exiſtimabant, ſeu quæ θεῖα καὶ θείας μετουσίας ἀνάπλεα, *divina & divinæ communicationis plena*, ſeu de divina natura plurimum participare, ut de iis loquitur apud Photium Cod. ccxxv. Jamblichus περὶ Ἀγαλμάτων, cenſebantur. Quo ſpectant itidem Procli verba in Timæum lib. II. pag. 83. circa finem, ὥσπερ τῶν ὑπὸ τῆς τελεστικῆς ἱδρυμένων ἀγαλμάτων, τὰ μὲν ἐστιν ἐμφανῆ, (non ut ibi legitur, ἀφανῆ) τὰ δὲ ἔνδον ἀποκέκρυπται συμβολικῆς τῶν Θεῶν παρουσίας, ἃ καὶ μόνοις ἐστὶ γνώριμα τοῖς τελεσταῖς, *quemadmodum, quæ a perfectrice ſacrorum religione erecta ſimulacra; quorum alia quidem ſunt inviſibilia; alia autem intus occultant ſymbolicam Deorum præſentiam, quæque ſolis nota ſunt ſacrorum myſtis.* Qualia proinde ſimulacra προσκυνούμενα, ac ut addit, καὶ θυσίαις καὶ τελεταῖς γεραιρόμενα, *adorata ac victimis ac ſacris myſticis celebrata* a Gentilibus, dicit Theodoritus Ἑλλην. Θεραπ. ſerm. pag. 521. Tom. IV. Cujuſmodi utique de lota, eoque ſolemni apud Romanos ritu, Almone fluvio, & qua de re paullo ante, Cybele, ſeu ejus ſimulacro, & publica, qua illud ab ea lotione excipiebatur lætitia ac feſtivitate, tanquam mitiori & magis propitia habita inde eadem Dea, e Lucano, Valerio Flacco, ac Statio norunt eruditi, & ad Claudianum de Bell. Gildon v. 120. jam vidit diligentiſſimus Barthius. Quod ipſum de Palladio, ſeu διοπετῆ Palladis, quale ab Argivis (& qua de re infra) haberi crederetur ſimulacro, apud eos ſimiliter obtinuit; ut & ſtato tempore ac die, ſolemnique ritu, & cui dicatur a Cal-

Callimacho hic Hymnus, in Inacho fluvio illud a deſtinatis ad id λυτροχόοις, de quibus mox, virginibus lavaretur; tum, ut idem Palladium poſt illud Lavacrum, in urbem denuo, cum lætis fauſtiſque earundem Argivarum virginum gratulationibus ac votis, in quibus etiam deſinit, ut ibidem videbitur, hic Hymnus, continuo reduceretur. Adeo, ut de aliis hujus Palladis λυτροῖς hic agatur, quam de iis, quæ ei cum Junone & Venere, antequam nempe eædem Paridis de forma judicium ſubirent, communia dicuntur, Anthol. lib. IV. cap. XIX. Epigr. XXXVII.

Ἥρη καὶ Παφίη καὶ ΠΑΛΛΑΔΙ τοῦτο τὸ ΛΟΥΤΡΟΝ

Junonis & Veneris & PALLADIS hoc Lavacrum &c.

ac de quibus earundem Dearum λυτροῖς, ait apud Euripidem Helena in cognomine dramate v. 682.

Ὦ μοι ἐμῶν δεινῶν, ΛΟΥΤΡΩΝ καὶ κρηνῶν,

Ἵνα Θεαὶ μορφὰν ἐφαίδρυναν,

Ἔνθεν ἔμολε κρίσις.

Heu mea mala LAVACRA & fontes,

Ubi Deæ formam ornarunt,

Unde evenit judicium:

ac ut ſimiliter de iiſdem Deabus dicitur in illius Tragici Andromach. v. 283. πιδάκων νίψαντο Αἰγλᾶεντα σώματ᾽ ἐν ῥοαῖς, *fontium abluerunt Nitentia corpora in aquis.* Ut nunc mittam, quod Junonem quotannis in fonte Canatho apud Argivos itidem lotam, denuo virginem fieri, vulgo ab iis proditum, tradit Pauſanias l. II. p. 157; aut quod eandem Deam, celebratis cum Jove nuptiis, in fonte inter Euphratem ac Tigrim pellucido (quibus utique aut vicinis in locis primos τῶν πρωτοπλαστῶν Hymenæos ſacræ memorant litteræ) ſe abluiſſe, ſacro apud accolas ſermone ferri, refert Ælianus de Animal. l. XII. c. XIII. Haud aliter ac de Cerere Λουσίᾳ apud Arcades dicta tradit rurſus Pauſanias l. VIII. pag. 495. quod, poſt ejus ſcilicet cum Neptuno (Telluris nempe cum Mari) congreſſum, in Ladone fluvio eadem laverit. Neque enim poſtrema hæc Dearum illarum Λουτρὰ ſeu Καθάρσεις hujus loci; ubi etiam non de Deabus ipſis, ſed de earum tantum ſimulacris, aut potius de Deæ virginis & ἀλέκτρου ſeu omnis connubii expertis lota ab Argivis virginibus ſolemni pompa ac ritu, effigie, feſtoque eam in rem die, agitur. Quo proinde horum ΠΑΛΛΑΔΟΣ ΛΟΥΤΡΩΝ ſeu *Lavacrorum* apud Græcos ſymbolo, internam eos animæ puritatem ac lætitiam adumbrare voluiſſe, vel inde liquet; quod haberetur eadem Pallas, ut de ea Proclus in Timæum loquitur l. I. p. 51. omnium virtutum procreatrix, quæque *vitam impollutam*, ζωὴν ἄχραντον ac τὸ καθαρὸν efficere potis eſſet: immo de qua ait Ariſtides Hymn. in eandem p. 29. προφῆται δὲ καὶ ἱερεῖς ΚΑΘΑΡΣΙΟΝ αὐτὴν ἐπικαλοῦνται καὶ Ἀλεξίκακον τῶν τελειοτάτων Ἔφορον ΚΑΘΑΡΩΝ, *Prophetæ autem & ſacerdotes* EXPIATRICEM *eandem vocant, & malorum Averruncatricem, perfectiſſimarumque inſpectricem* PURIFICATIONUM ſeu *Lavacrorum.* Qua in re utique veſtigia Moſaicorum rituum licet facile intueri; quibus

bus lotiones externas, in ſignum internæ purificationis fuiſſe præſcriptas, conſtabat utique ex iis, ut alia mittam, quæ dicuntur Num. VIII. 7. ac Eſai LII. 11: E quibus autem abunde illuſtratur id quod de eo Gentilium ritu a Tertulliano dicitur de Baptiſmo cap. V, ac ubi inter alia ad hæc ſolemnia Palladis ΛΟΥΤΡΑ credo, eum reſpexiſſe, dum dicit, *ipſos etiam Deos ſuos* LAVATIONIBUS *efferunt.*

V. 1. λωτροχόοι τᾶς Παλλάδος] Dorica nempe Dialecto, ubi de Argivorum ſolemni agebatur, & in quorum gratiam hunc Hymnum condidit, ut jam monuit eruditiſſima Daceria, Callimachus. Accedebat, quod Cyrenæus eſſet, & e Dorum proinde genere ſeu Laco ἄνωθεν, ut ea de re actum Hymn. in Apoll. hic Battiades, & prout Cyrenæi dicuntur a Joſepho Ἁλωσ. l. 11. c. XVI. τὸ Λακώνων γένος, *genere Lacones*, Λωτρὸν autem pro Λουτρὸν a Laconibus, Dorice quoque, ut notum, loquutis dictum, auctor etiamnum Heſychius, Λωτρὸν, δειλινὸν ἄλειμμα, Λάκωνες, atque ita non de *lavacro* ſolum ſeu *balneo*, quomodo apud Comicum ſumitur Νεφελ. p. 182. & 183. ſed pro *pomeridiana unctione*, quæ nempe fiebat poſt balneum, & χύτλα, ut e veteribus Grammaticis liquet, & qua de re obiter egimus ad v. 17. Hymn. in Jovem, fuerunt dicta. Unde utrumque etiam conjungit agens de Sybaritis Athenæus, & ubi eadem voce λουτροχόοι, qua hic Battiades uſus ait l. XII. p. 518. παρ' οἷς πρώτοις εἰσήχθησαν εἰς τὰ βαλανεῖα ΛΟΥΤΡΟΧΟΟΙ καὶ παραχύται πεπεδημένοι, *apud quos primum in balnea inducti ſunt compedibus vincti* (ne citius quam oportuit, ut ibidem additur, abirent) QUI AQUAM EFFUNDERENT *& eoſdem illinerent oleo*, ſicuti nempe vocem παραχύται pro *unctoribus*, quemadmodum ſubinde hi dicuntur in antiquis Lapidibus, accepit ibi Dalechampius. In veteribus autem Gloſſis Græcis ac Latinis, παραχύτης, *meſtrinus*, & *meſtrinus* παραχύτης legitur; quæ vox tamen *meſtrinus* vix alibi, quod ſciam, neque in amplo eruditiſſimi diligentiſſimique du Cange Gloſſario leguntur: unde *meſtrinus* ibi forte pro *mediaſtrinus* legitur, notante Priſciano, *mediaſtinos* dici ſervos lavantibus in balneis miniſtrare ſolitos, & quod *medias partes balnei tenerent, hoc eſt, in medio lavantium ſtarent*, ita appellatos. A quibus nempe diverſi erant ἀλεῖπται, aut qui τρῖπται ſeu τρίβοντες, aut παιδοτρίβαι in Græcorum Gymnaſiis, ut e variis ſenis Coi & Galeni locis liquet, dicebantur; qui nempe non effundebant ipſi in ungendos aut fricandos oleum, ſed eodem a παραχύταις ſeu *mediaſtinis* ad id conſtitutis effuſo, ipſi eodem athletas fricabant ſedulo. Utrumque vero illud lavandi & ungendi miniſterium ancillæ itidem Heroicis temporibus præſtare ſolitæ; ſicut de Telemacho & Piſiſtrato apud Menelaum hoſpitantibus ait Homerus Odyſſ. Δ. v. 49.

Τοὺς δ' ἐπεὶ οὖν δμωαὶ λοῦσαν καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ

Hos autem poſtquam ancillæ laverunt & unxerunt oleo.

Λωτροχόοι vero ſimiliter, ſed nobiliori miniſterio, *Palladis* nempe *lotrices* Argivæ, quæ nempe illud lavationis officium recepto more ac ritu, Deæ illius ſimulacro hic præſtarent. Haud aliter ac annuam Veneris apud Sicyonios ſacerdotem virginem λουτροφόρον appellatam, a ſi-

 mili

mili nempe præſtita huic Deæ, & prout de lota ſolemni ritu apud Romanos Venere paullo ante diximus, opera tradit Pauſanias l. 11. p. 103. Nec mirum Argivas ſeu *Pelaſgias*, uti mox eædem a Poeta dicuntur; *Palladis lotrices* ſeu λωτροχόους hic dici; quum Minervam haud minus ac Junonem, Argivam alioquin cum alibi, tum in nummis etiam antiquis dictam, Argis olim cultam aliunde conſtet. Immo delatum eandem in urbem Trojanum ab Argivo Diomede ſeu ſacrum illud ac διοπετὲς Palladium, ibidemque adſervari ab Argivis, uti ea de re infra, credebatur. Adde, quod Argivæ etiam virgines in Minervæ Templo, Argis in arce, quæ Lariſſa dicebatur, ſito, comæ primitias deponere, & nupturæ eædem Deam, utpote virginitatis Antiſtitem, placare conſueverant: ut id e Statio diſcimus, ac ſimul ſubito in metu, ad illud Minervæ in eadem arce fanum adire ſolitos continuo Argivos, ubi nempe non minori fama ac celebritate, quam in arce Athenarum, coleretur hæc Dea. Quæ ſingula nempe tradit Papinius Theb. lib. 11. v. 252. &c.

innuptam lumine adibant
PALLADA, *Munichiis cui non* ARGIVA *per urbes*
Poſthabita eſt LARISSA *jugis; hic more parentum*
Jaſides, thalamis ubi caſta adoleſceret ætas,
VIRGINEAS *libare* COMAS, *primoſque ſolebant*
EXCVSARE TOROS

Quibus accedit, quod Argiam, ſive Argolida Minervæ præ Neptuno, a delectis litis inter utrumque illud Numen arbitris adjudicatam refert Apollodorus l. IV. c. 1.

Ibid. ἔξιτε, πᾶσαι, ἔξιτε] Solita nempe in juſſionibus, & quidem quæ ad Deorum ſacra ſeu ſolemnia, ἀναδίπλωσις. Sic ſupra v. 2. Hymn. in Apollinem, ſcelerati conſueta formula abeſſe juſſi, ἑκὰς, ἑκὰς, ὅςις ἀλιτρὸς, *procul, procul eſto, quicunque es ſcelere pollutus*. Idem a ſupplicibus quoque in Deorum invocationibus ſubinde factum, ut ab Oreſte apud Æſchylum Choeph. v. 243. Ζεῦ, Ζεῦ, *Juppiter, Juppiter*; & a mulierum Thebanarum Choro, Deos urbis ab Argivis obſeſſæ cuſtodes invocante Sept. Theb v. 112. ἴτε, ἴτε, *venite, venite omnes* &c. Gemino nempe huic apud Callimachum epiphonemate, ἔξιτε, ἔξιτε & mox v. 4 σῶθε &c. σῶθε, *properate, properate*. Sic paullo ante idem Chorus ad Minervam dixerat in eodem Æſchyli dramate, ἐπιδ', ἐπιδε πόλιν, *reſpice, reſpice urbem*. Quæ earundem vocum & pluries adhuc repetitorum ἀναδίπλωσις haud infrequens inſuper apud eundem alioſque veteres Tragicos, maxime ubi ira vel vindicta mens veluti æſtuat. Hinc illud Eumenidum Chori apud eundem Æſchylum in cognomine dramate v. 130. λάβε, λάβε, λάβε, *cape, cape, cape* &c. & ſimiliter vigilum Trojanorum Chorus audito nocturnorum ſpeculatorum ſtrepitu, vociferatur continuo apud Euripidem in Rheſo v. 675.

Εα, ἔα, βάλλε, βάλλε, βάλλε, βάλλε, θεῖνε, θεῖνε,
Age, age, feri, feri, feri, feri, percute, percute.

Plurima hujus notæ aut ſimilis, etiam in næniis formulæ, ſuperaddere hic

hic haud opus, ut *αἴλινον, αἴλινον εἰπὲ* apud Æſchylum Agam v. 167. aut Perſ. v. 1011. *νέαι, νέαι, δύαι, δύαι, nova, nova, calamitates, calamitates*; aut virginum Argivarum Chori in Agamemnonis inferiis, Chœph. v. 154. *κλῦε δὲ μοι, κλῦε, audi vero me, audi.*

V. 2. *ἵππων ἀρτιφρυασσομενᾶν*] *Exultantibus* jam nempe *equis*, multoque hinnitu alacritatem ſuam ad præſtandum ſolitum ea die Palladi, Deæ quippe *ἱππείῃ* (& qua de re mox ad v. 6.) miniſterium conteſtantibus. Id enim notant voces *ἵππων φρυασσομενᾶν*, ſicut Æſchylus pridem dixerat Sept. Theb. v. 481.

> *Ος ἔτι μάργων ἱππικῶν φρυαγμάτων*
> *Βρόμον φοβηθείς,*
> *Qui nempe furentium equeſtrium hinnituum*
> *Fremitum metuens.*

Φρύαγμα vero non de *hinnitu* equorum, ſed de aprorum *grunnitu* dixit Oppianus Κυνηγ. l. II. v. 457.

> *Ου συὸς ἀγραύλοιο παρὰ σκοπέλοισι φρύαγμα,*
> *Non ſuis ſylveſtris juxta ſcopulos grunnitum*;

ſicuti canibus *ὕλαγμα*, tauris *μύκημα*, leonibus *βρύχημα*, conſuetas de eorum clamoribus voces ibidem tribuit. Dictum alioquin *φρύαγμα* & *φρυάττεσθαι*, pro *jactantia* & *gloriari*, *exultare*, ut apud Plutarchum de Educand. Liber. ferme ab initio *μεγαλαυχίας ἐπίμπλαται καὶ φρυάγματος*, *arrogantia repletus* & *oſtentatione*; ac Anthol. l. VII. Ep. 74. de adulta jam meretrice, *μίμνει καὶ τὸ φρύαγμα τὸ παιδικὸν*, *manet vero arrogantia juvenilis.* Quo ſenſu etiam voce *φρυάττεσθαι* uſus, de Marcionitis agens Clemens Alex. Strom. l. III. p. 425. *καθάπερ ἰδίῳ δόγματι φρυάττονται, tanquam ſuo dogmate gloriantur.*

V. 3. *τῶν ἱερῶν*] Sacri nempe Deæ *ἱππείας equi*, ſeu qui curru juncti, quo ejus ſimulacrum ſolemni pompa ab Argivis mulieribus ad fluvium Inachum deferebatur. quemadmodum ſacrum etiam Matris Deum carpentum, illudque cum ejus ſimulacro Almone fluvio ablui ſolitum, vidimus ad titulum hujus Hymni. Ita *ſacer* apud Epheſios Dianæ Currus, ſeu *Tenſa*, qua ſolemnibus Deæ illius Feſtis ſive Agonibus, prælatum itidem ejus ſignum; & cujus rei fidem etiamnum præſtant veteres nummi cum ſacro ejuſmodi carpento vel Tenſa & inſcr. ΑΠΗΝΗ ΙΕΡΑ ΕΦΕCΙΩΝ *Sacra Tenſa Epheſiorum*, quale hic ſequitur, nummi, qui exſtat in Gaza Gallorum Regia ſub Commodo percuſſi ſchema,

Quam-

Quamquam alioquin Ἀπήνη de *mulari vehiculo* dicta fuerit juxta priſcos Pindari Interpretes ad Olymp. Od. V. p. 40. Ἀπήνη δὲ ἅρμα ἐξ ἡμιόνων ζευχθέν. h. e. *Apene currus eſt mulis junctus*, & cujuſmodi etiam Ἀπήνην ſeu *mulare vehiculum* in ludos Olympicos per decennium invectum ibidem dicitur, ſublatum autem Olympiade LXXXIX. vel, ut in Scholiis ad inſcriptionem Odæ ſequentis dicitur p. 45, Olympia LXXXV. aut LXXXVI. Unde etiam exſtant duo ejuſdem Thebani vatis Ἐπινίκια Olympica, V. nempe & VI. in Pſammidem & Ageſilaum, Ἀπήνῃ ſeu ejuſmodi *mulari* eoque bigarum vehiculo victores. Ut proinde Ἀπήνη ibi alia eſſet, quam Συνωρὶς, quæque Συνωρὶς, ut apud Pauſaniam l. x. p. 621. aut Συνωρὶς πώλων, *pullorum biga* ibidem paucis ante lineis, non ut ibi perperam legitur, συνωρίδα τε πώλων καὶ κέλητα, & quomodo ἅρματι πώλων, de *quadrigis pullorum* alibi idem ait lib. VI. p. 344. Adde, quod non ex vehiculis ſolum aut Tenſis, ſeu mularibus ſeu equorum bigis, aut quadrigis, ſed ex equitibus etiam conſtarent ſacræ illæ veterum pompæ, ſicuti de Athenienſibus in ſolemni Jovis feſto ait Plutarchus in Phocione pag. 758. καὶ τῷ Διὶ τὴν πομπὴν πέμποντες οἱ ἱππεῖς, & *Jovi pompam celebrantes equites*, Unde etiam Midiam inter alia redarguit Demoſthenes in Midiam p. 409, quod quum magiſter equitum eſſet, ne equum quidem emere fuerit auſus, ἀλλ' ἐπ', ἀλλοτρίου πομπὰς ἡγεῖτο, τοῦ Φιλομήλου τοῦ Παιανιέως ἵππου, καὶ ταῦτα πάντα ἴσασιν οἱ ἱππεῖς, *ſed alieno equo vehens, qui Philomeli Pannienſis erat, pompas ducebat. Atque hæc norunt omnes equites.*

Ibid. ἁ Θεὸς ἔντυχος] *Dea prompta* nempe *&. expedita.* Hinc medicina a me duobus apud Æſchylum locis, quod fugere non debuit poſtremum ac eruditum ejus Enarratorem, obiter hic fiet. Prior eſt Suppl. v. 981. ubi *quiſquis* dicitur *inferre.*

> Ψόγον ἀλλοθρόοις
> Ἔντυχος,
> *Contumeliam inferre aliorum lingua utentibus*
> *Promptus*;

alter in eodem dramate v. 1001.

> Πᾶς δ' ἐν μετοίκῳ γλῶσσαν ἔντυχον φέρει
> Κακὴν,
> *Quiſquis in inquilinum linguam promptam fert*
> *Malam*;

in quorum nempe priori loco male ἔυτυκτος, in poſteriori autem pejus ἔυτυχος hactenus legitur. Heſychius, ἐντυχῶς, ῥαδίως καὶ τὰ ὅμοια. Haud neceſſaria proinde immo aliena ab hoc Battiadæ loco, vox ἔντυχος pro ἔυτυκος.

V. 4. σεῦθί νυν] Quem Poetæ noſtri locum ante oculos habuiſſe videtur Heſychius, Σεῦθι, ἴθι, ὁρμᾶτε. Priſcus enim hic Callimachi Enarrator Σεῦθι, ὁρμᾶτε. Æſchylus vero de Xerxis contra Græcos copiis earumque ducibus agens, ait Perſ. v. 25.

> Σεῦνται ςρατιᾶς πολλῆς ἔφοροι,
> *Proficiſcerentur aciei numeroſa præfecti.*

Ibid.

Ibid. Πελασγιάδες] Seu *Argivæ*, quomodo Πελασγία de *Argolide* ab Æſchylo pridem fuit dicta, ubi de Danaidum profectione ſeu reditu in avitum Argivorum; uti iidem fuerunt deinceps appellati ſolum ait, Prom. v.. 859. Πελασγία δὲ δέξεται, *Pelaſgia* vero terra *excipiet* &c. ac inde ſimiliter ab Euripide ἁ Πελασγία, de *Argia* ſeu *Argolide*, Oreſte v. 961. Sic Πελασγίαν πόλιν, *Argos* vocat rurſus Æſchylus Suppl, v. 642. & alibi in eodem dramate v. 1030. πόλιν τῶν Πελασγῶν, ac de *Argivorum* Rege, Ἄναξ Πελασγῶν v. 383. 624. de Argivis autem δῆμος Πελασγῶν v, 638. dicitur & Πελασγὸν Ἄργος itidem ab Euripide Oreſt. v. 693, & 1298. *Pelaſgus* nempe eidem Æſchylo, Argivorum Rex traditur, ad quem profugere illæ, de quibus modo, Danaides, Suppl, v. 258.

> Τοῦ γηγενοῦς γάρ εἰμ' ἐγὼ Παλαίχθονος
> Ἶνις ΠΕΛΑΣΓΟΣ, τῆς δὲ γῆς ἀρχηγέτης,
> *Indigenæ enim ego ſum Palichthonis filius*
> PELASGUS, *hujuſce terræ princeps*;

quomodo ibi legendum, non Πελασγοῦ, vidit jam eruditiſſimus Canterus, & continuo arguunt ſequentia ejuſdem Argivorum Regis verba, ubi ait v. 260.

> Ἐμοῦ δὲ Ἄνακτος εὐλόγως ἐπώνυμον
> Γένος ΠΕΛΑΣΓΩΝ, τὴν δὲ καρποῦται χθόνα,
> *A me autem Rege optimo jure cognomen ferens*
> PELASGORUM *gens*, *hanc incolit terram*.

Neque enim opus, ut ibi ἐμοῦ in ἐξ cum Aurato, ſicut in ſcriptis ejus ad hunc Tragicum, quas apud doctiſſimum Iſ. Voſſium olim vidi, gloſſis, continuo mutetur. Idem enim Argivorum Rex *Pelaſgus* vocatur alibi in eodem dramate v. 1017. a quo nempe & ab Argivorum populo in partem regionis admiſſæ dicuntur ſupplices illæ Danaides, Γῆν μὲν Πελασγὸς. *Hanc quidem terram Pelaſgus*, illam vero populus, quod addit, dabit iis deinceps inhabitandam. Ab hoc *Pelaſgo* proinde, qui & αὐτόχθων ſeu *indigena* exſtitiſſe ab Heſiodo, teſte Apollodoro l. 11. c. 1. dicitur, appellata primum juxta Æſchylum illa *Argivorum* regio *Pelaſgia*, & ejuſdem incolæ, uti vidimus, *Pelaſgi*, quod tradiderat etiam in Inacho Sophocles, ut id adnotatur ab eruditis Apollonii Enarratoribus ad lib. 1. v. 580. ὅτι δὲ αὐτοὶ ΟΙ ΑΡΓΕΙΟΙ ἐκαλοῦντο ΠΕΛΑΣΓΟΙ, Σοφοκλῆς ἐν Ἰνάχῳ φησὶ, *quod autem ipſi* ARGIVI *vocentur* PELASGI, *ait Sophocles in Inacho*. Id quod adſtruit etiam Euripides (ejus enim eſt omnino ille, quem adduxit, verſus, quamquam paullo aliter, ac incertus, an illius Tragici eſſet vel alterius, ὁ πάνυ de Hellen. p. 302.) ubi de *Argivis* ait in Oreſte v. 934.

> Πάλαι Πελασγοὶ, Δαναΐδαι δεύτερον,
> *Olim Pelaſgi, poſtea Danaides dicti.*

Neque vero opus, ut pro πάλαι ibi πρῶτον, cum eodem viro illuſtris doctrinæ legatur, quum παλαιὸν Ἄργος ab initio Electræ dixerit idem Tragicus; & ſupra *Pelaſgus* ille apud Æſchylum Argivorum (uti poſtea iidem appellati) Rex, & a quo *Pelaſgi* iidem denominati: γηγενοῦς

Παλαίχθονος, *terrigena Palachthonis* filius nuncupetur, ſeu juxta veteres ad memoratum Euripidis locum Interpretes, Inachi αὐτόχθονος. h. e. γηγενῦς. Cujus etiam Inachi filius ſimiliter a Græcis ad Apollonium Criticis dicitur ad d. l. 1. v. 580. Πελασγῶν τῶν Θεσσαλῶν, ἀπὸ Πελασγῦ τῦ Ἰνάχυ, ἢ ἀπὸ Πελασγῶν, ἔθνος βαρβαρικῦ οἰκήσαντος τὴν Θεσσαλίαν καὶ τὸ Ἄργος, *Pelaſgorum* h. e. *Theſſalorum a Pelaſgo Inachi filio, aut a Pelaſgis gente barbarica, quæ Theſſaliam & Argos incolit.* Duo vero memorabilia, ſed quorum prius, librariorum aut ſciolorum errore, latuit ibi hactenus de eodem *Pelaſgo*, Inachi ſcilicet filio, traduntur ab Euripidis Enarratoribus adducto jam loco, nempe ὁ δὲ ΠΕΛΑΣΓΟΣ πρῶτος ἄρτυ (non ut ibi Ἀργυ) κατασκευὴν ἐξεῦρε. πάλαι τῶν ἀνθρώπων τοῖς δράγμασι σιτυμένων, καὶ ΠΕΛΑΣΓΙΚΟΝ τὸ ΑΡΓΟΣ, ὀνόμασεν, *primus autem* PELASGUS *panis confectionem reperit; antea enim manipulis ſpicarum homines veſcebantur, &* PELASGICUM ARGOS *nuncupavit*; quæ nempe prius, de qua re ibidem paullo ante, *Inachia* diceretur. Ad quod primum reperti ſcilicet ab hoc Inachio *Pelaſgo*, *panis* inventum, ſpectat forte; quod apud Pauſaniam legitur l. 1. p. 25. proditum nempe, Cererem Argos profectam, ibi a *Pelaſgo* hoſpitio fuiſſe exceptam. In cujus proinde beneficii memoriam, panem e frugibus a Dea nempe frugifera, conficere fuerit is juxta fabulam illam, edoctus. Quamquam non *panis* quidem inventum; ſed loco virentium adhuc frondium, herbarum, aut radicum, fagi glandibus veſci edoctos a Pelaſgo Arcadas, tradat alibi idem Pauſanias l. VIII. p. 456. Arcada enim eumque indigenam ſeu terræ filium, fuiſſe antiquiſſimum, quum pluribus illud nomen hæſerit, *Pelaſgum*, tradiderunt aliis ſicut ex Heſiodo id memorant Apollodorus l. II. c. 1. & Servius Æn. l. 11. v. 83. *Pelaſgum* tamen Argivorum Regem, dictoſque ab eo *Pelaſgos*, antiquiſſimos atque indigenas exſtitiſſe Argolicæ regionis incolas, tradidit etiam Dionyſ. Halicarnaſſ. l. 1. p. 14. ubi de Pelaſgis agens ait. πρῶτον μὲν γὰρ περὶ τὸ καλύμενον νῦν Ἀχαϊκὸν ΑΡΓΟΣ ᾤκησαν ΑΥΤΟΧΘΟΝΕΣ ὄντες, ὡς οἱ πολλοὶ περὶ αὐτῶν λέγυσι· τὴν δὲ ἐπωνυμίαν ἔλαβον ἐξ ἀρχῆς ταύτην, ἀπὸ τῦ ΠΕΛΑΣΓΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ, *nam primum habitarunt Pelaſgi apud* ARGOS, *ut nunc vocant, Achaicum ejus loci, ut a multis fertur,* INDIGENÆ, *a* REGE PELASGO *ſortiti antiquitus hoc vocabulum.* Quæ conſentanea omnino iis, quæ ex antiquiſſimo auctore Æſchylo paullo ante veſuti, de *Pelaſgo*, indigenæ ſcilicet Palæchthonis filio, dictiſque ab eo *Pelaſgis* ejuſdem Argolicæ regionis incolis. Hinc ille, quod ex eodem tragico itidem vidimus, *Rex Pelaſgorum* h. e. *Argivorum* dictus, & *Pelaſgia*, ſicut ante vidimus, ab Euripide quoque, *Argivorum regio*, & *Pelaſgicon Argos* de urbe, & hoc denique apud Callimachum loco, Πελασγιάδες de *Argivis mulieribus* ſive virginibus dictæ. Mitto vero hic, quod idem Argivorum Rex *Pelaſgus*, non indigenæ alicujus, ut apud Æſchylum Palæchthonis, aut vero Inachi, juxta veteres Euripidis adducto ante loco Interpretes, ſed Jovis ſcilicet & Niobes filius ab aliis dicatur; ut ab Apollodoro l. II. c. 1. & Dionyſio Halicarn. memorato prius loco: aut quod

non

non *Pelaſgia* primum, ab hoc nempe *Pelaſgo* ſed *Apia* jam ante, ab Api ſcilicet Apollinis, juxta eundem Æſchylum, aut juxta alios, Phoronei filio dicta ſtatuatur Argivorum regio, ac unde etiam Ἀπιδανῆες de *Peloponneſiis* nuncupati ab Apollonio lib. IV. v. 263: aut denique, quod idem *Pelaſgiæ* & *Pelaſgorum* nomen, de Theſſalia etiam & Theſſalis dictum olim fuerit, immo apud Homerum de Theſſaliæ oppido legatur ſimiliter Πελασγικὸν Ἄργος *Pelaſgicum Argos* Iliad. B. v. 68. Unde etiam, ut alia hic mittam, Πελασγὶς Juno, non *Argiva* quidem ſed *Theſſalica* ab Apollonio dicitur Argon. l. I. v. 14.

Ἥρης δὲ Πελασγίδος οὐκ ἀλέγιζεν,

Junonem vero Pelaſgicam non curavit;

ac ubi eruditi Critici obſervant Homeri exemplo *Pelaſgida Junonem* dici, de ea, quæ in Theſſalia colebatur: *Pelaſgos* enim ab Homero appellari, qui Phthioticam incolerent. Theſſalis enim imperaſſe eumdem *Pelaſgum*, Argivorum Regem, & *Pelaſgorum* itidem nomine dictos ab eo, qui ejus imperio parebant, non Argivos ſolum (quod nomen poſtea eis adhæſit) ſed etiam Theſſalos, declarat aperte eodem, de quo ante, Supplicum loco, ſeu ſequentibus ibidem verſibus Æſchylus, & juxta eum, quod præterea obſervo, Dionyſius Halicarn. Is enim non indigenas ſolum in Argivorum ſolo *Pelaſgos*, & ita a *Pelaſgo* eorum Rege dictos, adducto ante loco ſtatuit; ſed alibi, nempe p. 75. Theſſaliam incolentes *Pelaſgos*, & qui ea relicta, in Italiam venerint, *Argis ortos*, Ἀργεῖοι τὸ γένος ὄντες, tradit; de quibus autem opportunius ad eundem, de quo paullo ante, Æſchylum, a nobis agitur. Neque enim hæc ſatis hactenus a viris eruditis, qui de hiſce *Pelaſgis*, antiquiſſimaque eorum origine ac ſede, ſicut a viro ſummo, qui libro de Helleniſtica eam non in Argivorum aut reliquo Peloponneſi ſolo, ſed in ipſa Theſſalia collocat, ventilata fuerunt & expenſa. Id autem ex ante dictis, ſatis, ut opinor, liquet, cur Πελασγιάδων nomine *Argivæ* mulieres hic a Callimacho compellentur.

V. 5. μεγάλως ἀπονίψατο πάχεις] Hinc εὔπηχυς dicta eadem Pallas a Riano apud Stobæum Serm. IV. περὶ Ἀφροσύνης p. 54. μνᾶται δὲ εὐπηχυν Ἀθήνην, *precatur autem pulcros habentem lacertos Minervam.* Non *lacertos* vero adeo, quam *manus* ejuſdem Deæ, ſicuti Junonis oculos, Veneris mamillas, Thetidos ſuras, Themidos vero mentem ac prudentiam commendant Rufini verſus Anthol. l. VII. Ep. CXXV. & CXXVI.

Ὄμματ᾽ ἔχεις Ἥρης, Μελίτη, τὰς χεῖρας Ἀθήνης,
Τοὺς μαζοὺς Παφίης, τὰ σφυρὰ τῆς Θέτιδος.
Oculos habes Junonis, Melite, & manus Minervæ,
Mamillas Veneris, & ſuras Thetidis &c.

Hinc Statius Sylv. lib. I. Carm. I.

Aut te PALLADIÆ *talem, Germanice, nobis*
Effinxere MANUS.

Nempe unde Ἐργάνη dicta eadem Minerva & culta, ὡς τῶν δημιουργικῶν ἔργων ἐφεστάτης, *tanquam opificiorum præfecta*, ut de hac ejus appellatione loquitur Proclus in Timæum pag. 52, lanificii puta aliorumque

ejuſmodi operum inventrix. Qualis nempe & quidem *cum magnis lacertis* ſeu εὔπηχυς ſpectatur eadem Dea cum textricibus virginibus, in antiquis marmoribus, quæ & videre olim juvit Romæ, & proſtant in admirandis ejuſdem urbis, a viro præclare induſtriæ P. Bellorio vulgatis. Εὐρύστερνος alioquin ſeu *cum lato pectore* appellata eadem Pallas a Theocrito Idyll. XVIII. 3. 36.

V. 6. πρὶν κόνιν ἱππείαν] Ideo nempe, quod ἱππεία ſeu *equeſtris* haberetur hæc Dea, uti a Pindaro vocatur Olymp. Od. XIII. & a Sophocle Oed. Col. v. 1124. cujuſque ἱππείας Palladis aram Athenis extitiſſe tradit Pauſanias l. 1. p. 58, & ſimulacra cum in Elide, tum apud Aleatas Arcadas idem refert p. 613. & 530. Unde etiam ὁπλῖται καὶ ἱππεῖς, *peditum & equitum agmina*, Minervæ inventum tribuit Ariſtides Hymn. in eandem p. 22. additque in ſequentibus, quod Erichthonius Minervæ alumnus; primus equos curru junxerit; Bellerophon autem equi frænum ab eadem Dea acceperit. Adde ſequentes in hoc Callimachi Hymno verſus, ubi vel *equorum* vel *clypeorum ſtrepitu gaudere* eadem dicitur, ut verſ. 44. aut vero per Bœotiæ vicos agroſque *equos agitare*, ἵππως ἐλαύνειν v. 61. Quo reſpexit proinde Statius, dum de Palladis ſigno ſeu Palladio, quale læva manu geſtabat equeſtris Domitiani ſtatua, ait eodem adducto paullo ante Carmine verſ. 39. *ceu ſtimulis accendat equum*, Dea quippe, & quod uno verbo notare ibi poterant Interpretes, ἱππεία dicta; & quæ equos regere ac agitare prima ſcilicet, uti modo dictum, docuerit.

V. 7. λύθρῳ πεπαλαγμένα] Sic ſupra Hymn. in Delum v. 78. πεπάλακτο κεραυνῷ, *fœdatus* erat ſeu *concuſſus fulmine*. Immo cui geminus huic noſtro exſtat locus, ut obiter hinc etiam emendandus in vetuſtis, quæ Orphei nomen præferunt, Argonauticis verſ. 1232.

τοίῳ γε λύθρῳ πεπαλαγμένοι ἐστέ,
tali autem cruore fœdati eſtis.

Jaſon nempe & Medea ob cædem Abſyrthi Medeæ fratris, ſed ubi pro λύθρῳ male hactenus λύγρῳ legitur in iis (quod erratis Typographicis alioquin imputaſſem) quas videre adhuc mihi contigit ac poſſideo, accuratiſſimis hujus Poematis editionibus, Aldina, Stephaniana in magno heroicorum Poematum opere, ut de ſimili Aureliana ſeu Genevenſi quæ a Jacobo Lectio eſt recenſita, ſileam, & poſtrema etiam, quamquam a multis librariorum mendis viri eruditi induſtria ac labore haud ita pridem repurgata. Ita rurſus alibi in iiſdem Argonauticis legas verſ. 564. Αἵματι καὶ κονίῃ πεπαλαγμένον, *ſanguine & pulvere fœdatum.* Λύθρον autem de *cruore* ſeu *tabo*, non a Poetis ſolum, Homeri exemplo, ſed a πεζογράφοις, ſubinde etiam adhibitum, ut a Juliano Imp. Orat. 1. pag. 49. τέτραπτο δὲ ἡ λίμνη εἰς λύθρον, *lacus ipſe in cruorem vertitur.*

V. 13. Μὴ μύρα] *Unguenta* nempe, quod mox additur, *mixta*, χρίματα μικτὰ v. 16, tanquam a Pallade aliena continuo hic amoventur. Id enim indicat vox μύρα, & ſicut id de Apolline ſimiliter dicitur ſupra Hymn. in eundem v. 39. ac ubi jam de illo diſcrimine actum, quod

quod veteres notarunt, inter *ſimplex unguentum* ſeu ἔλαιον, & *e variis odoribus mixtum* ſeu μύρον. Unde heroas Homericos nondum μεμυρισμένους exſtitiſſe, ſeu mixto ejuſmodi unguento perfuſos; tradit Athenæus l. I. p. 29. quod nempe non voce μύρε, ſed ἐλαίε uſus ſit eam in rem vatum parens. Quod a Plinio jam ante adſertum fuerat de unguentis agente l. XXIII. c. I. *Iliacis temporibus non erat.* Quamquam cæteroquin una voce שמן *oleum & unguentum* שמן המר *oleum myrrha*, ſeu unguentum, Eſth. II. 12: a qua nempe *myrrha*, μύρον ſeu μύῤῥον a Græcis dictum ſtatuit ad Athenæum ὁ πάνυ. Adde quod alibi adhuc Athenæus, nempe l. XV. p. 688. μύρε voce primum uſum Archilochus notet, & cujus etiam ea de re verſus apud Plutarchum legitur in Pericle p. 167.

Ουκ ἂν μύροισι γραῦς ἐῦσ' ἠλείφεο,

Anus quum ſis, unguentis utique non madebis.

Veneri nempe, ſeu quæ eam addictasve eidem ἑταίρας, non vero Minervam morataſque virgines aut mulieres decerent, relicta ejuſmodi μύρα ſeu *unguenta*. Quam in rem inſignis omnino, qui e Sophoclis deperdito dramate refertur apud Athenæum locus lib. XV. pag. 687. ad quem hic & iis. quæ mox addit verbis, reſpexiſſe videtur noſter Battiades, & qui meretur omnino hic adſcribi: Σοφοκλῆς δὲ ὁ ποιητὴς ἐν Κρισεῖ δράματι, ΤΗΝ μὲν ΑΦΡΟΔΙΤΗΝ ἡδονήν τινα οὖσαν, δαίμονα, καὶ ΜΥΡΩ ΑΛΕΙΦΟΜΕΝΗΝ παράγει καὶ κατοπτριζομένην, ΤΗΝ δὲ ΑΘΗΝΑΝ, φρόνησιν καὶ νοῦν ἔτι δὲ ἀρετὴν, ΕΛΑΙΩ χριομένην καὶ γυμναζομένην, *Sophocles Poeta in Cretenſibus, quodam dramate*, VENEREM *Deam, qua voluptas innuitur*, UNGUENTO PERFUSAM *fingit, & ad ſpeculum ſe contemplantem*; PALLADEM *vero, cujus nomine mentem, prudentiamque & praterea virtutem intelligimus*, OLEO PERUNGI *& exerceri.* Hinc etiam Veneri, non Palladi, proprium unguentum κάλλος dictum, & quo perfuſam eam fingit, tribuit Homerus Odyſſ. Σ. v. 191. Immo unde eadem Pallas de Venere ad Paridem ait apud Lucianum Dial. Meretr. p. 168. ed. Salm. τοσαῦτα ἐντετριμμένην χρώματα, καθάπερ ὡς ἀληθῶς ἑταίραν τινά, *coloribus fucatam inſtar revera meretricis alicujus.* Ita Catullus de amica ſua Carm. XIII.

Nam UNGUENTUM *dabo, quod mea puella*
Donarunt VENERES, *Cupidineſque.*

Aliter vero idem de Berenices adhuc virginis coma Carm. LXVI. v. 77.

Quicum ego, dum virgo quondam fuit, omnibus expers
Unguentis.

ac ubi opportune doctiſſimus ejus Enarrator Iſ. Voſſius, cum ſequentem Callimachi locum huic geminum, Μὴ μύρα λωτροχόοι τᾷ Παλλάδι &c. tum alterum Theocriti in Helenæ Epithal. adducit, ubi de Spartanis virginibus dicitur,

Χρισαμέναις ἀνδριστὶ παρ' Εὐρώταο λοετροῖς,
Unctis virorum more ad Eurota fluenta.

De muliebri vero in viris μύρων uſu, præter alios conſuli poteſt Clemens Pædag. l. II. c. VIII. cujus lemma Εἰ μύροις καὶ στεφάνοις χρηστέον.

an

an coronis & unguentis uti liceat? Unde etiam Joſephus, (ut id luxuriæ genus, a Judæorum æque ac cordatorum inter Gentiles, aut Chriſtianorum moribus alienum liqueat) de zelotarum impiis & profanis inter Hieroſolymitanos auſis agens, ait Ἁλωσ. l. v. c. ix. *καταντλούμενοι δὲ* ΜΥΡΟΙΣ, *καὶ πρὸς εὐπρέπειαν ὑπογράφοντες ὀφθαλμοὺς, madentes vero* UNGUENTIS, *& ut forma eximii viderentur, oculos illiti.* Idem etiam alibi, nempe Ἀρχ. l. xix. p. 670. Agrippam tradit, quo ſe ignarum plane initorum cum Claudio de retinendo imperio conſiliorum, ſenatui; a quo accerſitus foret, exhiberet, *χρισάμενος μύροις τὴν κεφαλὴν, ὡς ἀπὸ συνουσίας γινομένης ἀναλύσεως, unguentatus capite, tanquam facto e comeſſatione congreſſu.*

Ibid. Μὴ δ' ἀλαβάστρως] Ἀλάβαστρος nempe & ἀλάβαστρον promiſcue juxta Etymologici M. auctorem, dicta; unde hic ἀλαβάστρως Dorice pro ἀλαβάστρους, & apud Ariſtophanem cum Acharn. p. 421. ἐς τὸν ἀλάβαστρον, ubi Critici εἰς τὴν μυροθήκην, ſicuti eandem vocem explicat hic Græcus Callimachi Enarrator; tum in Lyſiſtr. p. 894. *λαβὲ τόνδε τὸν ἀλάβαστρον cape hunc alabaſtrum*, ſeu *vas unguentarium.* Immo ἀλάβαστος etiam apud Atticos, pro ἀλάβαστρος, juxta Thomam magiſtrum, & prout hodie apud Harpocrationem, Heſychium, & Suidam legitur. Haud mirum vero eoſdem ἀλαβάστρους ſeu ἀλάβαστρα h. e. *μυρηρὰ τεύχη unguentaria vaſa*, prout eadem dixit Æſchylus apud Athenæum lib. 1. pag. 9. cum μύροις hic conjungi, & Palladi proinde ſimiliter abjudicari. Unde eadem ἀλάβαστρα ſicuti etiam μύρα, quod ſuperiori nota vidimus, Veneri tribuuntur Anthol. l. 1. Epigr. LXX. *τῇ Παφίης ἀλάβαστρα, ubi Veneris alabaſtra* & qua voce pro *ampulla unguentaria* ſeu μυροθήκη, præter ſacros Evangeliſtas, aut Plutarchum, quem ad eoſdem adnotarunt viri docti, uſus pridem, ut modo vidimus, fuerat ὁ ἀττικώτατος Ariſtophanes, ac ſimiliter Theophraſtus de Odorib. p. 449. ubi de unguentariis ait, *καὶ εἰς ἀγγεῖα μολυβδᾶ ἐγχέουσι, καὶ* ΤΟΥΣ ΑΛΑΒΑΣΤΡΟΥΣ *ζητοῦσι τούτου λίθου, & in vaſcula plumbea effundunt unguenta, &* ALABASTROS *expetunt lapidis ita dicti.* Unde formata etiam vox ἀλαβαστροθήκη ut apud Harpocrationem hodie & Suidam ſine littera ρ legitur ἀλαβαστοθήκη h. e. ut apud Plinium l. xiii. c. 1. *unguentorum ſcrinium*, in reliquo nempe Darii apparatu quod ibidem dicitur, ab Alexandro repertum. Quomodo alioquin ἀλαβαστροφόρου vocem adhibuiſſe traditur antiquior adhuc inter Atticos Auctores Æſchylus, teſte Athenæo l. 1. p. 17. Adde Theocritum Idyll. xv. v. 114,

Συρίω δὲ μύρω χρύσει' ἀλάβαστρα
Et aurea ALABASTRA *plena Syrio unguento;*

ac unde præterea liquet, non de lapideis ſolum ſeu e lapide *alabaſtrite*, quod Grammaticis viſum, & de quibus adducto loco Theophraſtus, ἀλάβαστρα, ſed in genere, de quibuſvis vaſis unguentariis eadem etiam dicta. Athenæus vero l. xiv. p. 686. *περιενεγκόντων δὲ τῶν παίδων* ΕΝ ΑΛΑΒΑΣΤΡΟΙΣ *καὶ ἄλλοις χρυσοῖς σκεύεσι* ΜΥΡΑ, *circumferentibus autem pueris* UNGUENTA *in* ALABASTRIS *& aliis vaſis aureis.* Nempe juxta illud Plinii l. xiii. c. ii, *unguenta optime ſervantur in alabaſtris.*

Idem

Idem autem Athenæus alibi de ſumptuoſo Carani Macedonis convivio agens, ait l. IV. p. 129. *καὶ διλήκυθον μύρου χρυσοῦν καὶ ἀργυροῦν, & duplex lecythus*, ſeu *vas unguentarium aureum & argenteum*. Quomodo nempe pro noto illo vocis ληκύθου uſu Ariſtophanes in Pluto p. 82. *αἱ δὲ λήκυθοι μύρου γέμουσι, lecythi autem*, ſeu *ampullæ unguenti plenæ ſunt*: ſicuti Cicero apud Nonium Marcellum, ALABASTER *plenus unguenti*. E quibus autem lux aliqua accedit loco II. Reg. II. XXI. 13. ubi minatur Deus, deleturum ſe Jeruſalem, quemadmodum abſtergit ſcutellam ſeu *paropſidem*. ut ibi vulgo poſtremam vocem הצלחת reddunt hujus & ſuperioris ſeculi Interpretes; veteres autem ut LXX. (& prout hic apud Callimachum) ἀλάβαστρος, ſeu ut MSS. Alexandrinum τὸ ἀλάβαστρον; Paraphraſis vero Chaldaica צלוחיתא *ſeluchta*, in qua latet vox Græca λήκυθος, de *vaſe unguentario* ſeu ἀλαβάστρῳ, prout ibi ſeniores, adhibita; & ſicut eadem vox Chaldaica *ſeluchita* uſurpatur I Reg. XVII. 12. ac ubi vetus Interpres, & *paululum olei in lecytho*; LXX. autem ὀλίγον ἔλαιον ἐν τῷ καψάκῃ, & mox v. 14. καὶ ὁ καψάκης τοῦ ἐλαίου & *olei lecythus*, ut bene ibi utroque loco, vox καψάκης redditur. Quamquam enim eadem in priſcis Græcorum Gloſſariis præterita, niſi quod καψάκιον, γλωσσόκομον ab Heſychio redditur, *theca* nempe recondendis *tibiarum lingulis*; retenta tamen eadem a Cypriano de Eleemoſyna (e veteri nempe verſione, dicta Italica) ubi poſtremum illum Scripturæ locum, & quod vidit jam ad eundem Nobilius, adducens, ita eum reddit, *capſace olei non minuetur*. Qui ſanctiſſimi Martyris locus non fugit quoque in Latino Gloſſario eruditiſſimum Cangium. Quamquam vox καψάκιον, quod præterea obſervo, legatur hodie in editione Theophraſti Heinſiana de C. Pl. l. I. c. XII, ubi de aſſervatis olerum ſeminibus inter alia dicitur, καὶ κρεμαννύουσιν ἐν καψακίοις, pro quo in prioribus editionibus legebatur ἐν ἀξαρίχοις, ac unde magnus Caſaubonus eadem emendabat ad Athenæum p. 154. ἐν ἀῤῥίχοις, quod ἄῤῥιχος ſeu ἄρσιχος ſeu *fiſcina ficuum* a Cicerone dicatur. Eam autem lectionem ἐν καψακίοις, quam e libris, ut augurari licet, ſcriptis, in eum Theophraſti locum intulit poſtea vir magni nominis D. Heinſius, tueri videntur dictis Scripturæ locis, quique haud diu poſt Theophraſtum, immo eodem ferme ævo vixere, ſeniores, qui nempe vocem καψάκης, ut de eo ævo jam uſitatam, adhibent. Mitto nunc, quod κάλπις itidem de *vaſe unguentario* ſeu ἀλαβάστρῳ, vel ληκύθῳ dicta fuerit ab Antiphane apud Athenæum lib. XII. pag. 553. ac ubi apud eundem de pompa Antiochi agitur p. 195. ἐκ χρυσῶν καλπίδων μύροις ἔῤῥαινον ex *aureis urnis* ſeu *vaſis unguentum aſpergebant*. Haud aliter ac in luxurioſa Trimalchionis cœna Fragmenti Traguriani dicitur, *inaudito enim more pueri capillati adtulerunt unguentum in argentea pelvi*. Adde, quod ὄλπη apud Theocritum Idyll. B. v. 156. eadem, quæ λήκυθος, juxta priſcos ejus Enarratores, & alibi argenteæ eam in rem ὀλπίδος Idyll. XVIII. v. 45.

Πρᾶται δὲ ἀργυρέας ἐξ ὀλπίδος ὑγρὸν ἔλαιον,

Et prima tibi ex argenteo vaſe liquidum unguentum

Accipientes ſtillabant &c.

Ab

Ab Achæo vero apud Athenæum l. x. p. 451. λιθάργυρος ὄλπη χρίσματος, *unguinis e lapide argentato ampulla.* Quomodo ἀλάβαστρον μύρου, *alabaſtrum unguenti* dicitur Matt. xxvi. 7, & ſimiliter *ampulla nardi*, in dicto Petronii Fragmento Traguriano. *Alabaſtra* autem dixit Martialis l. xi. Ep. ix, pro utroque apud Græcos, ut ſupra vidimus, vocis ἀλάβαστρος & ἀλάβαστρον uſu. Ut mittam quod *onyx* apud Horatium alioſque dicatur de ampulla marmorea ad unguenta odorata, ut obſervat Acron ad l. iv. Od. xii. *Nardi parvus onyx.*

V. 14. Συρίγγων αἰὲν φθόγγον ὑπαξονίων] Ita Æſchylus Suppl. v. 189;

Σύριγγες οὐ σιγῶσιν ἀξονήλατοι,
Modioli rotarum non tacent agitati;

& prout idem Tragicus dixerat ejuſdem dramatis verſ. 211. Σύριγγες ἔκλαγξαν, *modioli clanxerunt.*

V. 16. χρίσματα μικτὰ] Μύρα nempe, uti paullo ante vidimus, non ἔλαια, ſeu *unguenta* quæ e variis odoribus *mixta*, ut de ea re Plinius l. xiii. c. i. *juvitque luxuria ea omnia* MISCERE, *& e cunctis unum odorem facere; ita reperta ſunt* UNGUENTA. Eadem autem averſata dicitur hic, uti jam adducto ad verſ. 13. e Sophocle apud Athenæum loco, Minerva, cujus nempe nomine mens, prudentia, ac virtus intelligantur. Quibus adde illud Chryſoſtomi Serm. de ſtatuis xix. tom. vi. p. 589. ἀλοιφὴ μύρων καταγοητεύουσα τὴν διάνοιαν, *pinguedo unguentorum, mentem faſcinans*, & Clementem dicto jam ante loco Ει μύροις &c. Pædag. l. ii. c. viii. ubi varia recenſet a luxurioſis olim aut muliebrem in modum comptis adhibita μύρων genera, & inter alia καὶ ἀπὸ τῶν ῥόδων ἀλειμμα, & *e roſis unguentum.* Hiceſius enim, ut obiter hoc addam, apud Athenæum l. xv. p. 689. μύρων alia dicit vocari χρίσματα ſeu *illitus*; alia ἀλείμματα, *unctiones*; quarum vocum promiſcuus tamen ſæpe apud veteres auctores uſus: nempe ut χρίσματα e puro oleo dicantur, unde apud Homerum haud ſemel χρῖσαι ἐλαίῳ, & mox in hoc ipſo Hymno v. 26. & 30, & apud Heſiodum ſimiliter Ἐργ. v. 522. de virgine pudica apud matrem educata, καὶ λίπ' ἐλαίῳ χρισαμένη, *& pingui oleo uncta*; hæc autem, ſeu ἀλείμματα, e μύροις itidem ſeu *unguentis* mixta dicerentur; ac unde noti ἀλεῖπται, qui in Gymnaſiis munus illud obire erant ſoliti, ac ἀλειπτήρια, loca in iis ad id conſtituta; quorum mentio apud Theophraſtum de Sudoribus p. 459. De multiplici autem & exquiſito quodam in parandis unguentis, ποικίλοις miſcendiſve odoribus induſtria & labore, conſuli inter alios poteſt Chryſoſtomus ad Stalechum p. 152. tom. vi. ed. Savill. ubi inter alia deſcribit cum multitudinem mulierum ad hoc opus adhibitarum; tum aromatum copiam & delectum præterea adhibitum; tum ſingulare in iis ponderandis miſcendiſve ſtudium, φύρειν, ut ibidem ait, καὶ ἀναμιγνύναι τοῖς ἄλλοις, (quomodo nempe χρίσματα μικτὰ hic dicuntur) & qualia eam in rem plura ibidem legas.

V. 17. Μηδὲ κάτοπτρον] Quod nempe id Venerem rurſus, uti mox etiam dicetur, voluptatis nempe & amorum Deam, non autem Minervam, ſapientiæ ac virtutis numen deceret; ut id jam ante ad v. 15.

ex

ex adducto Sophoclis apud Athenæum loco l. xv. p. 687, fuit monitum, ubi Pallas ſolo uncta oleo, & inde nullo adhibito *ſpeculo γυμναζομένα, exercens ſe in palæſtra*, ſeu quod de eadem infra dicitur v. 44. *ἵππων καὶ σακέων ἁδομένα πατάγῳ, equorum & clypeorum ſtrepitu delectata.* Alienum proinde a bellatrice Dea, quæ etiam φοβεσιστράτη apud Ariſtophanem dicta Equit. pag. 353; & præterea αἰειπάρθενος ſeu *ſemper virgo*, id ſectari, quod in minus moratis virginibus haud primus culpat Tertullianus de virgin. veland. cap. XII. *jam & conſilium forma* A SPECULO *petunt*; aut quod de viris muliebris luxuriæ ait idem de Cultu Femin. lib. II. cap. VIII. *tum* SPECULUM *omni occaſione conſulere, anxie inſpicere.* Quo ſpectat proinde illud Apulejo olim, & quod idem refert ac diluit in Apologia, a gravi cenſore objectum, *ſequitur enim* DE SPECULO *longa & conſona Oratio, de quo pro rei atrocitate pene diruptus eſt pudens, clamitans,* HABET SPECULUM PHILOSOPHUS, *poſſidet* SPECULUM *Philoſophus. Ut igitur habere concedam, ac aliquid objeciſſe te credas, ſi negaro, non tamen ex eo me accipi neceſſe eſt,* EXORNARI *quoque* AD SPECULUM *ſolere.* Unde idem mox addit, SPECULI *non tam poſſeſſio culpatur, quam inſpectio,* quamquam dein etiam, non omnem *ſpeculi* uſum, aut quodcunque in eo formam ſuam contemplandi ſtudium, improbandum tradat, idque Socratis exemplo diſcipulos ſuos cohortantis, ut ſemet in ſpeculo crebro contemplarentur; aut Demoſthenis, ſemper ante *ſpeculum*, quaſi ante magiſtrum, *cauſas meditantis.* Quam in rem etiam nota illa patris ad liberos diſſimili forma apud Phædrum l. III. Fab. VIII.

Quotidie (inquit) SPECULO *vos uti volo:*
Tu formam ne corrumpas, nequitia malis;
Tu faciem ut iſtam moribus vincas bonis.

Improbatur alioquin a cordatioribus inter Gentiles, quod & a Callimacho haud obſcure hic etiam factum, in viris aut probioribus etiam virginibus vel matronis frequens ſeu inſanum ornandæ ad ſpeculum comæ, & formæ identidem, ad illud explorandæ ſtudium. Unde hæc duo etiam, quæ a Minerva abeſſe hic tradit Callimachus, unguentis nempe perfundi, & ſpeculum conſulere, in Phrygibus, mollibus quippe & effeminatis, ſuggillat Oreſtes in cognomine Euripidis dramate v. 1114.

Οἵους ἐνόπτρων, καὶ μύρων ἐπιστάτας.
Quales ſpeculorum & unguentorum curatores.

Ἔνοπτρον nempe ibi, ſicut alibi apud eundem Hecub. v. 925, aut ἔσοπτρον ut apud Anacreontem Od. XI. & Clementem Pædag. l. III. pag. 224. Κάτοπτρις autem hic apud Callimachum, quod alibi forte non legitur, pro uſitato κάτοπτρον, quo uſus pridem fuerat Æſchylus Agam. v. 847. *ὁμιλίας κάτοπτρον, conſuetudinis ſpeculum* &c. Unde pro κάτοπτριν mallem etiam κάτοπτρον hic apud Callimachum legi, ſicuti modo adlata eadem de re ἔνοπτρον, ἔσοπτρον &c. Ni forte inter voces Alexandrinas, cujuſmodi plures apud hunc Poetam vix alibi obviæ, ſtatui haud immerito poſſunt, reponi vox eadem debeat. Adde hiſce quod de Alexio ſpeculi uſum, ut viro, ac multo adhuc magis militi, indecorum recuſante, tradit

tradit Nicephorus Bryennius lib. II. cap. VII, *ὁ δὲ οὐκ ἔθος ἔφη ἀνδράσι, καὶ ταῦτα στρατιώταις* ΕΙΣ ΚΑΤΟΠΤΡΟΝ *εἰσορᾷν· Γυναιξὶ γὰρ τοῦτο* ΜΟΝΑΙΣ *ἐπιτηδεύεσθαι*, *neque enim viris in more eſſe, & quidem militaribus* SPECULUM *conſulere: ſolis mulieribus id curæ eſſe.*

Ibid. *καλὸν ὄμμα τὸ τηνας*] Unde eadem Minerva non *γοργῶπις* ſolum, ſed *εὐῶπις* etiam dicta apud Sophoclem Oedip. Tyr. v. 198. *Θύγατερ Διὸς εὐῶπι*, *Jovis filia cum pulcris oculis.* Juno alioquin ab *oculis* laudari a Poetis ſolita. Unde illud de Melites cujuſdam forma Anthol. l. VII. Ep. CXXVI. *Ὄμματ' ἔχεις Ἥρης*, *oculos habes Junonis*, manus autem, quod additur, & ſupra jam traditum ad v. 5, Minervæ.

V. 18. *Τὰν Ἴδαν*] Elleipſis Poetis, & quidem Atticis, familiaris; præpoſitionis *πρὸς* aut *κατὰ*, ac ſimilium, ſicuti apud Ariſtophanem Θεσμοφ. p. 792. *ἐλθὼν τὴν θύραν*, pro *πρὸς τὴν θύραν*, *veni ad januam*; & Sophoclem Electr. v. 899. *ἦλθον πατρὸς τάφον*, *veni ad patris ſepulcrum.* Sic idem Ajac. v. 34. *καιρὸν δ' ἐφήκεις*, prout idem mox ait v. 38. *πρὸς καιρὸν*, nempe *opportune ades*; & Euripides Hecub. v. 512. *μετῆλθες ἡμᾶς*, *veniſti ad nos*, & ejuſdem dramatis v. 983. *σημαίνειν σε χρὴ*, quod ante dixerat v. 217. *πρὸς σε σημανῶν*, *tibi ſignificans*: ſed qualium magna ſeges.

V. 19. *ἐς ὀρείχαλκον*] *Φαεινὸν* quippe ſeu *lucidum*, non ab Heſiodo ſolum dictum, uti de *ocreis* Herculis ait Ἀσπ. v. 122. *κνημῖδας ὀρειχάλκοιο φαεινοῦ*, *quæ erant e lucido orichalco.* Hinc *album* a Marone etiam dicitur, Turni loricam tradente, *auro ſqualentem alboque orichalco*, Æn. l. XII. v. 86. & ſimiliter ab Heſiodi Enarratoribus de eodem *orichalco* ad dictum ante ejus locum, *τὸ λευκὸν χάλκωμα*, *æs album.* Quamquam idem *aurichalcum*, pro *orichalcum*, quaſi, ut de eo veteres Grammatici, coloris eſſet aurei, vel ex auro mixtum legatur haud ſemel in Plauto, ac in libris Digeſtorum. Quod neutrum tamen de *orichalco*, ſeu hoc *ære montano*, vere dici poſſe, e *μεταλλευομένοις* notum, ac viderunt jam alii. Auro quidem pretio proximum idem olim habitum; ſeu juxta Platonem in Critia pag. 114. tom. III. ubi inter alia, quæ in Atlantide Inſula pretioſa eruebantur, *orichalcum* etiam refert, *πλὴν χρυσοῦ τιμιώτατον ἐν τοῖς τότε ὄν*, *poſt aurum maxime tunc temporis in pretio*, nomen vero ejus tantum, quod continuo additur, ſuo ævo retineri. Unde & a Plauto haud ſemel de re pretioſa uſurpatum, *aurichalco contra*, ſeu ut in Pſeudol. A. II. Sc. III. *aurichalco contra non carum.* Neque tamen inde ita dictum, quod quidquam *auri* haberet admixtum, ſed quod promiſcue veteres Romani *ploſtrum* & *plauſtrum*, *Plotus* & *Plautus* &c. ita *aurichalcum* etiam & *orichalcum* dixerint, ut vere ad Plautum monuit *ὁ πάνυ* Salmaſius. Unde etiam liquet haud opus eſſe, ut in libris Digeſtorum, *aurichalcum* ibi in *orichalcum* continuo commutetur; prout id contendit poſtremus ac eruditus Virgilii apud Batavos Enarrator. Eo autem opportunius hic pro *ſpeculo* aut vice *ſpeculi* dicitur, in quo ſe contemplari noluerit Pallas, quamquam tum eſſet in monte Ida, coram litis de forma arbitro; quod metallica ferme forent veterum ſpecula, ac inde etiam mox Veneris ſpeculum vocet Poeta

χαλκὸν

χαλκὸν διαυγέα, *as pellucidum*, & qua de re pluribus ibidem. Hæc autem ſcripſeram, quum forte animadverti virum incomparabilem in poſthumo opere de Homonym. Hyl. Patr. ubi agit de *orichalco*, hujus etiam apud Callimachum loci meminiſſe. Illum vero interpretatur ut *orichalcum* de luculentiſſimo & quod ſpeculi vicem redderet, ære ſit dictum; ita tamen, ut non de *ære montano* dici potuiſſe, aut compoſitam inde, quod Græcum id, ut ait, morem non ſaperet, vocem ὀρειόχαλκος ſtatuat; ſed novam, quamquam præter ejus conſuetudinem, dubitanter adferat derivationem, ab ὄρημι nempe Æolico pro *video*. Quorum iſtud tamen & minus adhuc Græcum in illa vocis ὀρειόχαλκος (nempe ab ὄρημι) compoſitione morem, ut ille loquitur, ſapit; neque inſuper peculiarem hujus æris ita dicti naturam ac proprietatem notat. Prior autem illa & obvia ὀρειοχάλκου, quaſi *æris montani* compoſitio, non ſolum illis, quas adfert, vocibus ὀρειβατεῖν & ὀρειβασίας, ſed pluribus aliis, ut ὀρείαυλος, ὀρειοδρόμος, ὀρεινόμος, ὀρειπελαργὸς &c. abunde ſe tuetur; ut jam de Feſto nihil dicam, apud quem legas, *orichalcum ſane dicitur, quod in montuoſis locis invenitur: mons enim Græce* ὄρος *appellatur*. Hinc multiplex etiam olim *orichalci*, ut jam ante e Poetis & Auctoribus antiquis vidimus, nec ad ſpecula ſolum uſus; ac unde de deducta, ut hoc addam, ſolemni pompa e Macedonia, Euſebia Conſtantii Imp. ſponſa ait in ejus Encomio Julianus Orat. III. p. 206. Καὶ ὀχημάτων παντοδαπῶν χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ καὶ ΟΡΕΙΧΑΛΚΩ μετὰ τῆς ἀρίστης τέχνης ἠργασμένων, *&* *vehicula generis omnis auro, argento, &* ORICHALCO, *ſummo cum artificio exornata*. Quomodo etiam Libanius in Juliani Panegyrico p. 229. dicit, neque marmoream, neque æream, οὔτι ὀρειχαλκίνην, *neque ex orichalco*, immo neque ex adamante, ut addit, columnam ſtabiliorem inveniri memoria, quam adeptus ad poſteros tranſmittit conſulatus. Ne ea jam nunc tangam, quæ de illo veterum *orichalco*, quod nuſquam proprii generis, ut auri, argenti, æris metallum exſtiterit, ſed κρᾶμα demum, prout illud a Strabone etiam dicitur l. XIII. p. 610, & cujus locum expreſſit, ſicut idem ibi monuit Caſaubonus, Stephanus in Ἄνδειρα, ſeu compoſitum foret ex ære & cadmia terra, nullo auro admixto, idemque quod vulgo hodie *letonum* dicitur, ſeu lutei æris genus, pluribus itidem diſſerit vir ſummus. Ea enim & jam ab aliis fuerunt haud ſemel obſervata; & cum aliis veterum, non Plinii ſolum, cujus indicat ea de re locum l. XXXIV. c. III, ſed antiquioris longe, Platonis nempe paullo ante a me adducti teſtimonio, pugnant; qui nempe de eo ut præſtantiſſimo & maxime pretioſo metallo ſeu *æris*, quodque paullatim defecerit, genere ſunt loquuti. Fruſtra autem eſſe, qui ab ulla *auri* mixtura dictum *orichalcum*, ſeu, quod idem, *aurichalcum*, crediderunt, vel abunde arguit, quod Græca voce ὀρείχαλκος, ubi nulla plane *auri* mentio, dicatur, quæque de præſtantiſſimo quopiam *ære montano*, ubi nempe effoderetur, dictum illud primitus *orichalcum* omnino evincit Quo referri etiam poteſt, quod hic de Minerva in monte Ida, ut præcedentibus verbis ὅκα τὰν Ἴδαν &c. verſante dicatur, eam in *orichalco*, tanquam in ſpeculo,

noluiſſe, immo nec, quod mox addit Junonem, formam ſuam conſulere: Venerem autem continuo διαυγέα χαλκὸν, *as pellucidum*, ſpeculum nempe, de quo mox, aut ſpeculi vice, ad quod nempe componeret eadem comam, arripuiſſe.

Ibid. Οὐδὲ Σιμοῦντος ἔβλεψεν δίναν ἐς διαφαινομέναν] Neque tamen, quod hic dicitur, omiſſum ab hac Dea, omne in aqua limpida, tanquam in ſpeculo conſulendi formæ ſtudium, antequam ſcilicet ſubiret eadem Paridis judicium, in antiquo legitur Epigrammate, cujus priorem verſum adduxi ad titulum hujus Hymni. Exſtat illud Anthol. lib. IV. cap. XIX. Epigr. XXXVII. & quod proinde integrum debet hic adſcribi,

Ἥρῃ καὶ Παφίῃ καὶ ΠΑΛΛΑΔΙ τοῦτο τὸ λουτρὸν,
Ὡς πότε τὸ χρυσοῦν ἤρισε μῆλον ἔχειν·
Καὶ τάχα ΤΗΝ ΜΟΡΦΗΣ κρίσις ἔσσεται, οὐ Πάρις αὐταῖς,
ΕΙΚΩΝ δὲ ΑΡΓΥΡΕΟΙΣ ΝΑΜΑΣΙ δεικνυμένη.

Junoni, & Paphia Veneri, & PALLADI hoc lavacrum;
Dum iis quondam aureum placuit pomum habere;
Et continuo forma judicium non erit ipſis Paris,
Sed IMAGO ARGENTEIS IN AQUIS *oſtenſa.*

A quibus proinde abit hic Callimachus, dum accedentem ad Paridis judicium Minervam, *neque ſpeculum* ſeu vice ſpeculi, *orichalcum*, *neque limpidiſſimam Simoentis fluvii aquam* explorandæ formæ, ſeu componendæ comæ ſtudio, conſuluiſſe hic dicit. Quam tamen non explorandæ ſolum, ſed ornandæ etiam ante illud judicium, limpidis aquis & lavacris formæ curam, in Minerva haud minus, ac in duabus aliis deabus agnoſcit Euripides, in adductis ea de re, ad hujus Hymni lemma ex Andromache & Helena verſibus. Adeo ut meliorem morum magiſtrum ſe illo ſcenico Philoſopho hic prodat noſter Battiades; dum omnem illum operoſum ac adtentum formæ cultum, in maſcula & pudica Pallade, ſeu temperantiæ haud minus ac prudentiæ apud veteres Symbolo, amovet; eumque totum, ut ſtatim innuit, Veneri, Ἑταίρῃ quippe, addicit, haud aliter ac id genus *lotiones* inter *meretricus* notas refert divinus vates Ezechiel cap. XXIII. verſ. 40. Mitto quod alioquin de eadem Minerva tibias inflante proditum, eam id ſibi eſſe dedecori perſpexiſſe; ubi *ſe in aquis ſpeculi vice fuiſſet intuita*, ἀντ' ἐσόπτρου χρησαμένη τῷ ὕδατι, uti hac de re loquitur Gregorius Nazianzenus ſecunda in Julianum Philippica pag. 121.

V. 21. Οὐδ' Ἥρα] Sicut Pallas, ita etiam Juno in jndicio Paridis, *conſilium forma*, ut Tertullianus adducto paullo ante loco loquitur, a *ſpeculo* haud petiiſſe hic dicitur. Non eadem proinde, quæ Venus Juno, ſeu cujus ſignum apud Spartanos exſtabat, teſte Pauſania l. III. p. 185. ad quod pro nupturis filiabus ſacra matronæ faciebant. Ut mittam Junonem & Venerem a Theologis gentilium pro eodem numine, & *ſtellam Veneris* in cœlo; qua de re, ni fallor jam ante ad ſuperiorem Hymnum egimus, ſtellam *Junonis* dictam, juxta id tradentem præter alios Plotinum Ennead. P. III. l. V. p. 198. Eadem vero hæc *Juno*, quæ *ma-*

matrona Juno apud Horatium dicta l. III. Od. IV, & proinde ab illo inſano formæ ac illecebrarum, quæ Venerem decebant, ad ſpeculum cultu, haud minus ac Pallas aliena hic dicitur. Quamquam non ipſa quidem Juno aut Minerva ſpeculum conſulere, ſed earum tamen ſimulacra ad ſpeculum compta olim a ſuperſtitioſis mulieribus legantur; & quod a vero numinum id genus cultu abhorrens redarguit continuo Seneca Epiſt. XCV. *Vetemus lintea & ſtrigiles Jovi ferre*, SPECULUM TENERE JUNONI: idemque alibi, nempe de ſuperſtitione apud Auguſtinum de Civitate Dei l. VI. c. X. *ſunt quæ* JUNONI AC MINERVÆ *capillos diſponant, longe a templo, non tantum a ſimulacro ſtantes, digitos movent ornantium modo*; SUNT QUÆ SPECULUM TENEANT &c. Accedit, ut præterea obſervo, Apulejus de templo Junonis Samiæ agens Florid. cap. XV. *Ibi donarium Deæ perquam opulentum; plurima & argenti ratio in lancibus*, SPECULIS, *poculis*, *& hujuſmodi utenſilibus*. Ad quem proinde morem reſpexit illuſtri eam in rem loco, & qui etiam e modo dictis illuſtratur, Tertullianus de jejuniis cap. XVI, *unde & qui* IN IDOLIS COMENDIS, *& in aris ornandis*, *& ad ſingulas horas ſalutanda adulantur*, *curationem facere dicuntur*. Quo ſpectant itidem ea, quæ inter alia pompæ Iſiacæ ſolemnia deſcribit Apulejus Mileſ. l. XI. *aliæ* (mulieres) *quæ nitentibus* SPECULIS *pone tergum reverſis* VENIENTI DEÆ *obvium commonſtrarent obſequium*, *& quæ pectines eburneos ferentes*, *geſtu brachiorum flexuque digitorum*, *ornatum atque oppexum crinium regalium fingerent*. Hinc etiam earundem Dearum *ornatrices* dictæ, quæ illud munus obirent; quomodo apud Heſychium legitur Σαραχήρω παρὰ Βηρωσῷ, ἡ κοσμήτρια τῆς Ἥρας, *Sarachero apud Beroſum*, *Junonis ornatrix*, haud aliter ac *ornatrices*, ut ſubinde in Inſcriptionibus antiquis, & ſimiliter l. 69. l. 111. D. de Legat. & Fideic. a Romanis appellatæ, quæ, ut dicitur l. 49. ejuſdem libri, *mulieres exornant*; aut vero ſicuti *coſmetæ* ab iis dicti, qui curabant mundum muliebrem, quorum obvia mentio apud Juvenalem Satyr. l. VI. v. 477. & quos ibidem ab *ornatricibus* diſtinguit vetus Scholiaſtes. Ut de *ornatoribus* ſileam, quorum facta itidem mentio in Lapidibus antiquis, ut in Syntagm. Cl. Reineſii p. 375. Immo cujuſmodi *coſmetæ*, κοσμοπλόκοι apud Græcos etiam dicti, prout id me docuit vetus Inſcriptio, quam olim alia occaſione vulgavi ad Juliani Cæſares, nempe

ΗΡΑΚΛΗ ΒΑΣΙΛΕ
ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΑΠΕΛΕΥ
ΣΕΒΑ. ΚΟΣΜΟΠΛΟΚΟΣ
ΑΝΕΘΗΚΕΝ

Herculi Regi Antonius Libertus Auguſtæ Ornator Poſuit.

Ibid. Κύπρις δὲ Ἀλάργυρα &c.] Haud mirum Veneri, non vero Palladi, uti jam ſupra vidimus ad v. 17. ſpeculum hic a Poeta tribui, & ob exquiſitam quidem, quæ continuo additur ſequenti verſu & qua de re ibidem, componendæ comæ curam. Unde de eadem dixerat Sophocles apud Athenæum adducto jam ante loco lib. XV. p. 687. Venerem ad diſcrimen nempe, ut ibi dicitur, Palladis, μύρῳ ἀλειφομένην καὶ KA-

ΤΟΠΤΡΙΖΟΜΕΝΗΝ, *unguento illitam & AD SPECULUM ſe contemplantem*. In Veneris quippe mundo ceſtus, lecythus cum unguento, ſpeculum, & quæcunque dictam πόρνην, ἑταίραν, aut πάνδημον Deam decebant talia illecebrarum aucupia. Ita ſolemnem ejuſdem Deæ in mari vectæ pompam, & comites ſeu miniſtros Tritones deſcribens Apulejus Milef. l. IV. ait, *alius ſub oculis Dominæ* (Veneris) SPECULUM *prægerit*. Quamquam ejuſdem Veneris ornatum, & componendæ alioquin comæ ſtudium tradens Claudianus Nupt. Honor. & Mariæ, de eadem dixerit v. 106. SPECULI *nec vultus egebat judicio*. Ut mittam, quod refert Plutarchus de Fortun. Roman. p. 317. Venerem, ut de ea Spartani, ubi illa Eurotam tranſierit, ſpeculis, ornatu, ceſtoque depoſitis, in Lycurgi gratiam, haſta & ſcuto ſe ornare. Sed de illo ſpeculi ad ordinandam Veneris comam uſu mox adhuc ad verſ. proximum.

Ibid. ἀργυγεια χαλκὸν] Metallica fuiſſe, eaque vulgo ex argento & ære veterum *ſpecula* notarunt jam eruditi, ut magnus Salmaſius obiter ad Tertullianum de Pallio, & bene hic etiam monet Anna præſtantiſſima. Adde inſuper ex auro, in Aſiatico nempe luxu, quum & χρύσεα ἔνοπτρα, *aurea ſpecula*, Trojanarum virginum vel mulierum, commemorentur ab earundem choro, cum in Hecuba Euripidis v. 925, tum in ejuſdem Troadibus v. 1107, ubi dicitur Helena ſecum ex Ilio in Græciam abſtuliſſe,

> χρύσεα δὲ ἔνοπτρα, παρθένων
> Χάριτας.
> *aurea vero ſpecula, virginum*
> *Delicias*.

Neque ignota eadem poſtea apud Græcos, ac jam ante Callimachum, eaque a Græcis etiam confecta, ut ex Æliani narratione liquet V. H. l. XII. c. LVIII. ubi in Olympiis, præſente tum ibi Diogene, *aureum*, inquit, *ſpeculum operis Corinthii vendebatur*, χρυσοῦν κάτοπτρον Κορινθιουργὲς ἐπιπράσκετο. Ut minus proinde mirum ſit aut inſolitum, ſi eorum mentio etiam fiat, ut hoc addam, apud Apulejum in Florid. *Plurima auri & argenti ratio in lancibus*, SPECULIS, *poculis & ejuſmodi utenſilibus*. Eadem vero *ſpecula* ex argento olim uſitata non inde ſolum, aut vero e Plauti in Moſtellaria loco, quem jam huc adtulit Anna eruditiſſima, ſed ex Plinio inſuper abunde conſtat, qui & primum Praxitelem feciſſe *ſpecula* argentea Pompeji M. ætate obſervat l. XXXIII. c. IX. & alibi; præterea eadem, ita creſcente luxu, Romæ poſtea viluiſſe, quum *argenteis uti cepere & ancillæ*, l. XXXIV. c. XVIII. Quibus adde rurſus illud Apuleji in Apologia, ob conſultum a ſe ſpeculum, uti paullo ante vidimus, a cenſore perſtricti, *an exiſtimes imaginem ſuam cuique viſendam potius in lapide, quam in* ARGENTO; *magis in tabula, quam in* SPECULO. Hinc inter muliebrem ſui ævi luxum refert Chryſoſtomus Serm. XVII. p. 224. T. VI. ΤΟΙΣ ΑΡΓΥΡΟΚΟΠΟΙΣ συνεχῶς ἐρωτῶντες, εἰ ΤΟ ΚΑΤΟΠΤΡΟΝ κατεσκεύασθαι τῆς κυρίας, ARGENTI FABROS *continuo interrogantes, an confectum ſit Dominæ* SPECULUM. Immo *ſtannea* etiam *ſpecula*, & quidem ex mixto ære, quæ

Brun-

Brundufii laudatiſſima parabantur, in uſu antea obtinuiſſe, iiſdem locis memorat Plinius. Ærea vero ex præſtantiſſimo nempe & lucidiſſimo ære, ſpecula olim apud Græcos maxime uſitata exſtitiſſe; argenteis nempe, quod vel ex ſuperiori Plinii loco liquet, ſerius repertis liquet. Hinc, ut hoc loco χαλκὸς διαυγὴς, *ſpeculum* Veneris *ex ære* denotat. ſic luculentus & opportunus valde hujus rei index antiquioris Poetæ, Æſchyli nempe apud Stobæum Sermon. Ethic. XVIII. p. 164. locus, qui hunc egregie interpretatur ac illuſtrat,

ΚΑΤΟΠΤΡΟΝ εἴδους ΧΑΛΚΟΣ ἐς', οἶνος δὲ νοῦ,

SPECULUM *forma eſt* ÆS, *vinum autem mentis*,

nempe index. Immo quomodo χαλκὸν διαυγέα, Battiadæ noſtri exemplo, de *nitente ſpeculo* dixit ſimiliter, neque uno in loco, Nonnus, ut Dionyſ. l. v. p. 175. ubi de Proſerpina ait,

Καὶ ποτε ΧΑΛΚΟΝ ἔχουσα ΔΙΑΥΓΕΑ τέρπετο κούρη,

Et interdum (ex ære nempe) SPECULUM *habens* PELLUCIDUM, *delectabatur puella*,

formæ ſuæ ut addit, ex eo repercutientis judice; ac de nativa itidem Beroes pulcritudine lib. XLII. p. 108.

Οὐ χροὸς ἀντιτύποιο ΔΙΑΥΓΕΙ μάρτυρι ΧΑΛΚΩ.

Non corporis oppoſiti PELLUCIDO *teſte* SPECULO.

Quibus in locis cur χαλκὸν, quod ibi de *ſpeculo ex ære*, & κάτοπτρον etiam priori loco mox ab eodem Poeta dicitur, tamen per *ferrum*, nempe *pellucido teſte ferro* &c. reddiderit Interpres, haud facile licet ſtatuere, niſi quod nulla ibi de *ſpeculo*, ut fieri omnino debuit, aborta ſit ei cogitatio. Hinc vero ſpongiæ & pumicis etiam in detergendis metallicis id genus ſpeculis uſus; cujus prioris mentio apud Platonem in Timæo pag. 72. T. III. ed. H. Steph. poſterioris apud Tertullianum de Pallio; quamquam aliter de eodem Platonis loco ſenſerit ibi ὁ πάνυ, ſed quem eo nomine jure redarguit ad Catullum vir præcellenti ingenio & doctrina Iſ. Voſſius, ubi & illa Platonis recte interpretatur, οἷον κατόπτρῳ παρεσκευασμένον ἐκμαγεῖον, *tanquam ſpongia parata & prompta detergendo, cui appoſita eſt, ſpeculo.* Quamquam etiam vulgo apud Platonem & Platonicos vocis ἐκμαγεῖν, non de *ſpongia* quidem, ſed de *expreſſa imagine* ſeu *ſimulacro* ſignificationem, uti obiter dictum ad v. 14. Hym. in Delum, occurrere haud ignorem; ſed qua de re alibi. Ut nunc mittam, quod e *carbunculis* & quidem apud Orchomenum Arcadiæ natis, quandoque eadem *ſpecula fierent*, juxta Theophraſtum de Lapid. p. 396. & qui ex eo id tradit, Plinium l. XXXVII. c. VII. Adde *gemmata* ſubinde veterum *ſpecula*, unde illud Papinii Sylv. lib. III. Carm. IV. v. 94.

Nobile gemmato ſpeculum portaverat auro.

Immo eadem *vitrea* etiam olim fuiſſe (quod negabat tamen ad dictum Catulli locum vir doctiſſimus, ac ubi obiter metallica ferme veterum ſpecula exſtitiſſe recte alioquin monuerat) & quidem Sidone reperta, docet alibi idem Plinius l. XXXVI. Sect. LXVI. ubi de vitrorum variis agens ſpeciebus, ait: *Et aliud flatu figuratur, & aliud torno teritur, aliud*

aliud argenti modo cælatur ; Sidone quondam its officinis nobili, ſiquidem etiam SPECULA *excogitaverat*, quæ omnia proinde, de quibus hactenus, ſeu metallica, ex *auro* nempe, *argento*, *ære*, *ſtanno* ; ſeu vero e *carbunculis*, ſeu etiam *vitrea*, eaque ſive plana, ſive gibboſa, ſive concava etiam fierent, complexus eſt Artemidorus l. II. c. VII. ubi ait, ΓΗΙΝΟΝ *γάρ ἐστι* ΤΟ ΚΑΤΟΠΤΡΟΝ *ἐξ' ὅποιας ἂν ᾖ πεποιημένον ὕλης*. TERRENUM *enim* SPECULUM, *ex quacunque tandem materia fiat.* Quo referri itidem poteſt, quod alibi apud eundem dicitur l. III. c. XXX, *λεκάνῃ ἐγκατοπτρίζεσθαι*, *pelvi uti pro ſpeculo*, nitente nempe ac pellucido ; & cujuſmodi pelves centum argenteæ, *ἑκατὸν ἀργυραῖ λεκάναι* in pompa Antiochi Dionyſiaca pralatæ apud Athenæum dicuntur l. V. p 191. ſicuti aureas alibi, æreas etiam quandoque, aut ſtanneas, prout hodie, ita exſtitiſſe olim liquet. Quibus adde denique de pretioſis id genus veterum *ſpeculis*, ut in hac re veterum quoque luxum a moribus hujus ævi haud alienum intelligamus, id quod in ſuperfluo mulierum cultu redarguit inter alia Clemens Pædag. l. III. p. 220. *κατόπτρων τε πολυτιμήτων κατασκευαί*, *ſpeculorum etiam magni pretii ſtructura.*

V. 22. *Τὰν αὐτὰν δὶς μετέθηκε κόμαν*] Quæ cauſſa etiam ſpeculi a Venere conſulti hic redditur ; haud aliter ac de nova Jaſonis nupta dicitur ab Euripide in Medea v. 1161.

Λαμπρῷ κατόπτρῳ σχηματίζεται κόμην,
Nitidum ad ſpeculum componit comam ;

aut ab eodem Tragico in Electra v. 1071.

Ξανθὸν κατόπτρῳ πλόκαμον ἐξήσκεις κόμης.
Ad ſpeculum flavos comæ concinnos componebas.

Quibus adde, quæ a choro Trojanarum mulierum dicuntur ſimiliter in Hecuba v. 925. &c. de religatis nempe earum *comis ad aureorum ſpeculorum* (de quo verſu jam ante) *infinitos ſplendores*, *ἐγὼ δὲ πλόκαμον* &c. Hinc Ovidius de eodem muliebri neque uno comæ ad ſpeculum cultu, Art. Am. l. III. v. 135.

Nec genus ornatus unum eſt, quod quamque decebit,
Eligat, & SPECULUM conſulat ante ſuum.

Immo id quod in viro, ſed muliebris luxuriæ, inter alia redarguit Clemens Pædag. l. III. p. 224. *ἄνδρα δὲ ὄντα κτενίζεσθαι* &c. *καὶ πρὸς τὸ κάτοπτρον διατιθέμενον τρίχας*, *eum autem, qui vir eſt, pecti &c. ad ſpeculum crines componentem.* Unde haud mirum id de Venere, ſeu exquiſito ejus ac multiplici in componenda etiam bis coma ſtudio, a Poeta hic dici. Qua de re ſeu ſingulari in comenda Venere opera a Nymphis præſtita, ac proinde inſigni de toto illo veterum ritu loco Claudianus ait Nupt. Honor. & Mariæ a v. 49. &c.

Cæſariem tunc forte Venus ſubnixa corusco
Tingebat ſolio ; dextra lævaque ſorores
Stabant Idaliæ ; largos hæc nectaris imbres
Irrigat ; hæc morſu numeroſi dentis eburno,
Multifidum diſcrimen arat, ſed tertia retro
Dat varios nexus, & juſto dividit orbes

Ordi-

Ordine, neglectam partem ſtudioſa relinquens;
Plus error decuit.

Quibus addi poſſunt, quæ de ſimili hujus Deæ in diſponenda crinibus cura ab Apollonio itidem fuerint dicta l. III. v. 45.

Λευκοῖσι δ᾽ ἑκάτερθε κόμας ἐπιειμένη ὤμοις
Κόσμει χρυσείῃ διὰ κερκίδι, μέλλε δὲ μακροὺς
Πλέξασθαι πλοκάμους.
E candidis utrinque immiſſas humeris comas
Aureo diſcernebat pectine, mox longos
Plicatura cirros.

Quales etiam Venus capillos capitis diſponens cernitur ſubinde in antiquis monumentis, ſicuti in veteri ac inſigni nummo M. Aurelii a Laodicenſibus cuſo, qui exſtat in Gaza Medicea. Pſecadum autem vulgo illud apud Romanos officium, earumque proinde in tutela Veneris, ſeu quarum Dea illa eſſet ac Patrona. Unde Inſcriptio in Reineſii Syntagm. pag. 124. VENERI SACRUM CASSIA L. L. PSECAS; & quam in rem, quique ibidem adducitur, Juvenalis Satyr. VI. v. 189.

Componit crinem, laceratis ipſa capillis,
Nuda humeros Pſecas infelix.

Ut denique hoc addam, μετέθηκε κόμην hic dici de *tranſpoſita* bis *coma*, prout κόμην vel τρίχας διατίθεσθαι vel συντίθεσθαι dixerunt, pro *comam* ſeu *crines componere* vel *ordinare*, ut Anacreon Od. XXIX. πλοκάμων ἄτακτα συνθείς, *cincinnos inordinatos*, ſeu *ſine* arte *componens*, & Chryſoſt. adv. Theodor. p. 74. Tom. VI. καὶ βαφαῖς καὶ χρώμασι καὶ συνθέσει τριχῶν, *& coloribus, & tincturis, & diſpoſitione crinium* Unde etiam Græcorum more dicto jam loco, Juvenalis, *componit crinem*, & jam ante Ovidius I. de Arte amandi El. VII.

Ponere compoſitas in ſtatione comas.

ac ſimiliter apud Tertullianum de cultu Femin. l. II. c. VIII. *capillum diſponere*. Ut nunc mittam προσθέσεις τριχῶν apud Clementem Pædag. l. III. p. 218. aut apud Philoſtratum Epiſt. p. 899. κομῶν προσθέσεις, de *fictitiis capillis* dici. Eadem alioquin Venus incompta in luctu Adonidis ſeu νήπλεκτος a Bione dicitur Idyll. I. verſ. 21. & apud Apollonium adducto jam ante loco v. 50. de eadem.

Ἀψήκτους δὲ χεροῖν ἀνεδήσατο χαίτας.
Impexas autem manibus comas circumligat.

Quod nempe fiebat crinibus fibula circa collum nexis, ut id obſervat Clemens Pædag. l. III. p. 248. ubi mulieres decere ait, ἀναδεῖσθαι τὴν κόμην εὐτελῶς περόνῃ τινὶ λιτῇ παρὰ τὸν αὐχένα ἀφελεῖ θεραπείᾳ, *circumligare tenuiter comam, ubi aliqua fibula circa collum ſimplici cultu*. Unde diverſa longe erant in cultu capillorum muliebri, eoſdem nempe neglectos, ut hic a Clemente & ab Apollonio ἀναδεῖσθαι, ſeu *bona ſimplicitate*, ſicut ea in re Tertullianus loquitur de cultu Femin. l. II. p. 157. circumligare, vel in nodum veluti cogere; aut vero illos operoſe συντιθέναι vel διακρίνειν, *componere* ac *diſcriminare*, ac unde ornatam ejuſmodi comam, κόμην διακεκριμένην dicit Plutarchus in Lycurgo p. 53.

 &

& κόμης διακεκριμένω Appianus de Medico, ut eam vocat agens de exquiſito comæ cultu Surenæ, Mithrid. pag. 143. Quod proinde dicit etiam Claudianus in adductis ante de compta Veneris coma verſibus, *multifidum diſcrimen arat.* Adde illud Ovidianum Art. Am. l. III. v. 137.

Longa probat facies, capitis DISCRIMINA *puri:*
Sic erat ornatus Laodomia comæ.

Acus vero ad illa comæ diſcrimina, ſeu, quod hic dicitur, δὶς μετέθηκε κόμην, *bis comam diſpoſuit*; *haſta* nomine alibi ab eodem Naſone dicta, Faſt. lib. III. v. 350.

Comat virgineas HASTA *recurva comas,*

quæ, ut ibidem jam adnotarunt viri docti, *celibaris haſta* apud Feſtum, δοράτιον autem apud Plutarchum in Quæſt. Rom. dicitur.

V. 23. δὶς ἑξήκοντα διαθρέξασα διαύλους] Unde γυμναζομένη, ſeu *agonibus gymnicis dedita* a Sophocle, dicto aliquoties apud Athenæum loco l. XV. p. 687, appellata eadem Pallas. Luctæ etiam inventrix habita, & a qua Theſeus ſit eam edoctus; ut ex Iſtro referunt veteres Pindari Enarratores Nem. Od. V. p. 374. Hic autem ab alterius agonis laude, ſeu *diauli* curſus inuſitata quadam, & quæ Deam ſolum decuit celeritate commendatur; qua nempe centum & viginti διαύλους ſeu ducenta & quadraginta ſtadia peregiſſe dicitur Pallas. Quod de Ἱππείας ſeu *equeſtri* Minerva, de qua jam ante intelligendum ſatis liquet. Δίαυλοι enim tum de equeſtri in veterum in agonibus curſu, quam de pedeſtri appellati; ut prius patet ex Euripide in Electra v. 824,

ἢ δρομεὺς
Διοσσοὺς ΔΙΑΥΛΟΥΣ ΙΠΠΕΙΟΥΣ διήνυσε,
quam curſor bis
Bina ſtadia equeſtria conficeret.

Hinc apud Pauſaniam l. VI. p. 373. δρόμοι δὲ εἰσὶ τοῦ ἱππίου, μῆκος μὲν δίαυλοι δύο, *curſus autem ſunt equeſtris agonis, cujus ſpatium ſunt duo diauli*, ſeu *reciproca curricula*, quatuor nempe ſtadia. Quibus addo etiam Hippocratem de Vict. Rat. l. II. c. XII. οἱ δὲ δίαυλοι καὶ ἄπειροι ἵππιοι, *curſus autem reciproci & indefiniti equeſtres*, carnem nempe, ut ibidem ait, minus diffundunt, ſed magis extenuant. Haud aliter nempe ac de δολιχοδρόμοις dicit Xenophon Sympoſ. pag. 877. ὥσπερ οἱ δολιχοδρόμοι τὰ σκέλη μὲν παχύνονται, τοὺς δὲ ὤμους λεπτύνονται, *quemadmodum in agone dulicho dicto, currentibus crura compactiora fiunt, humeri tenuiores.* Neque vero ἱππεὺς ſolum, ſed ὁπλίτης etiam ſubinde ſeu *armatus* cum clypeo *diauli* curſus, & qui Minervam proinde, cujus paſſim in antiquis monumentis inſigne, & qua de re adhuc infra, clypeus, decuit. Conſtat id ex Pauſania l. X. p. 678. ubi Mneſibulus inter alias Olympiacas palmas, eas quoque retuliſſe dicitur, σταδίου καὶ ΤΟΥ ΣΥΝ ΑΣΠΙΔΙ ΔΙΑΥΛΟΥ, *ſtadii &* RECIPROCI *cum* CLYPEO CURRICULI ſeu *diauli.* Adde, quod non clypeis ſolum armati, ſed criſtati etiam fuerint *diauli curſores* ſeu οἱ διαυλοδρομοῦντες, quod egregie rurſus Minervæ galeatæ vulgo, & præterea cum haud uno, quod e priſcis

ſcis etiam ſignorum aut nummorum monumentis liquet, criſtæ genere, convènit. Ritus vero illius index Ariſtophanes Avib. p. 554.

Ἀλλὰ μὲν τοι τίς ποθ' ἡ λόφωσις ἥδ' ἡ 'πὶ τῶν ὀρνέων,
Ἢ 'πὶ ΤΟΝ ΔΙΑΥΛΟΝ ἦλθον,
Sed tamen, quæ unquam criſtatio eſt in avibus?
An ad diauli curſum (non *duellum*, ut abſurde ibi, ſicut paſſim toto illo dramate & alibi Interpres) *venerint?*

& ad quæ poſtrema verba *ἐπὶ τὸν δίαυλον ἦλθον*, notant eruditi Interpretes, *ἐπεὶ* ΟΙ ΔΙΑΥΛΟΔΡΟΜΟΥΝΤΕΣ ΜΕΤ ΟΠΛΩΝ *τρέχουσιν, ἔχοντες* ΛΟΦΟΝ *ἐπὶ τῆς κεφαλῆς*, *quandoquidem* DIAULI CURSORES CUM ARMIS *decurrunt*, CRISTAM *ferentes*. Adduntque ibidem, quod ſit *δίαυλος*, nempe *ὁ διπλοῦν ἔχων τὸν δρόμον ἐν τῇ πορείᾳ τὸ πληρῶσαι τὸ στάδιον, καὶ ὑποστρέψαι*, *qui duplicem habet in greſſu curſum, complere ſtadium, & regredi.* Unde etiam de Græcorum ad Trojam itu ac reditu, dixit Æſchylus, Agam. v. 351.

Δεῖ γὰρ πρὸς οἴκους νοστίμου σωτηρίας,
Κάμψαι ΔΙΑΥΛΟΥ θάτερον κῶλον πάλιν.
Opus enim eſt, quo ſalvi domum redeant,
Flectere alterum rurſus DIAULI *actum.*

ſeu reditum continuo parare; ſed quæ e Latini horum verſuum Interpretis verbis haud facile licet adſequi. Quomodo etiam Anaxandrides apud Stobæum Serm. LXXII. pag. 437. de uxore, quæ e paterna domo in mariti ædes, ac inde in domum paternam regredi rurſus cogitat,

Ὁ γὰρ δίαυλός ἐστιν αἰσχύνην ἔχων,
Reciprocum iter hoc nunquam vacat infamia.

interprete illuſtri Grotio, & apud Euripidem Hercul. Fur. v. 1102.

Εὐρυσθέως δίαυλον, εἰς ᾅδου πάλιν,
Euryſthei reciprocam viam, ad inferos profectus.

Hinc factum etiam obſervo ut *δίαυλος*, *de freto jactato æſtu fluctuum reciproco*, dicatur apud eundem Tragicum, Troad. v. 435.

Οὗ δὴ στενὸν δίαυλον ᾤκισται πέτρας,
Ubi anguſtum rupis fretum æſtu reciproco jactatum incolit;

ac unde continuo lux Heſychio, & qui ad eum Euripidis locum procul dubio reſpexit, *Διαύλους στενοὺς τόπους*, *diaulos anguſta loca*; & inde apud Suidam *διαυλωνίζειν* explicat Athenæus l. v. p. 189. de loco, qui ex utraque parte ventum admittit. Ad quem præterea dictum modo *διαύλου* vocis uſum, ſpectat ejuſdem Tragici locus Hecub. v. 29. de Polydori corpore marino æſtu hinc inde jactato,

Πολλοῖς διαύλοις κυμάτων φορούμενος.
Multis reciprocis undarum fluctibus agitatus.

Immo prout eleganter Chryſoſtomus de iis, qui eadem ſubinde repetunt, ait Serm. VI. in 1. Corinth. pag. 274. T. III. *μακροὺς ἑλίττοντες* ΔΙΑΥΛΟΥΣ *λόγων*, *magnos circumvolventes reciprocos*, ſeu *iteratos ſermones*. Hinc autem *δισταδιος*, ſeu *duplicis ſtadii*, in itu nempe & reditu, dictus *δίαυλος* a Comici Enarratoribus adducto ante loco Avib. p. 555; ac præterea, ſicuti etiam apud Suidam, menſuræ ſeu longitudinis

dinis ducentorum cubitorum. Apud Heſychium vero legitur tantum hodie διαυλος, μέτρον πηχῶν, *diaulus*, *menſura cubitorum*, omiſſa nempe nota numerali, pro qua non σ, juxta Suidam, ſeu *ducentos* ſed ω ſeu *octingentos cubitos* legi debere contendit eruditiſſimus Palmerius. Idque inde, quod ipſe Suidas alibi definiat ſtadium, pedum ſexcentorum: cubitus autem menſura ſit unius pedis & ſemis: atque ita diaulos, ſeu duplicatum ſtadium, efficiat cubitos octingentos. In eodem tamen luto cum Suida hærent, ut jam innui, Comici Enarratores, dicto ante loco Avib. p. 558. ubi διαυλος itidem μέτρον πηχεων σ, *menſura cubitorum ducentorum*, traditur. Ut mittam Phavorinum, qui mutilum hic Heſychii locum ſupplet, & ne in numerali littera mendum latere apud eum putes, ſcribit. Δίαυλος, μέτρον πηχεων διακοσίων. *Diaulos*, *menſura ducentorum cubitorum*. Quibus tamen in numeris, quin error equidem lateat, dubitare utique non licet; unde alibi apud eundem Phavorinum legas, ςάδιον, πήχεων τριακοσίων διάστημα, *ſtadium cubitorum trecentorum intervallum*; atque ita *diaulos*, ſeu duplicatum *ſtadium*, foret cubitorum ſexcentorum; & in Heſychio proinde ſupplendum, διαυλος. μέτρον πήχεων χ. *diaulos*, *menſura cubitorum ſexcentorum*. Nec obſtaret quod *cubitus* tradatur vulgo menſura pedis & ſemis; quum & duorum pedum, pro vario nempe gentium ea in re, aut vero majoris minoriſve cubiti diſcrimine, fuerit dictus, uti apud eundem Suidam, πῆχυς ἔχει πόδας β, *cubitus habet duos pedes*. Illud vero obiter hic notandum, ſtadia apud Græcos, & inter cætera illud, quod erat in Olympia, habita vulgo ſexcentorum pedum, ita tamen ut ſtadium Olympiacum ſicut aperte id tradit Gellius l. I. c. I. reliquis fuerit longius; quod nempe Hercules pedibus ſuis, qui aliorum excedebant menſuram, foret illud metatus. Unde ſequitur ut *diaulos* Olympiacus, ſeu duplicatum illud ſtadium fuerit mille & ducentorum pedum Herculaneorum; & qui proinde mille & ducentos pedes ordinarios ſeu Atticos, & magis adhuc Romanos, quorum pes ſemuncia erat minor, excederent. Alia autem erat ratio *diauli* Pythici, ubi ſtadium juxta Cenſorinum cap. XIII. erat pedum mille, & *diaulus* proinde pedum duorum millium, ni ibi Cenſorinus mendo etiam laboret in numero per CIƆ ſeu *mille*, obvio forte & facili lapſu pro DC ſignato. Præter Olympicum enim, *cætera quoque ſtadia in Græcia pedum fuiſſe numero ſexcentorum*, *ſed tamen aliquantulum breviora*, aperte tradit dicto ante loco Gellius. Adeo, ut quum *centum & viginti diaulos confeciſſe* dicitur hic Minerva, intelligantur *ſtadia ducenta & quadragena*; paſſuum autem, juxta communem Græcorum calculum, viginti octo millia & octingenta. Cur autem illum tot curſuum numerum, *centum* nempe & *viginti diaulos*, δὶς ἑξήκοντα διαύλως, confeciſſe Minervam hic dicat Callimachus, inde videtur poſſe illuſtrari, quod Plato de Legib. l. VIII. p. 833. agens de diverſis illis agoniſticis curſorum generibus, dicat, πρῶτος δὲ εἰσιὼν τὸ ςάδιον ἁμιλλησόμενος σὺν τοῖς ὅπλοις· δεύτερος δὲ, ὁ τὸν δίαυλον· καὶ τρίτος, ὁ τὸν ἐφίππιον· καὶ δὴ καὶ τέταρτος, ὁ τὸν δόλιχον· καὶ πέμπτος δὲ, ὃν ἀφήσομεν πρῶτον ὡπλισμένον, ΕΞΗΚΟΝΤΑ μὲν ΣΤΑΔΙΩΝ

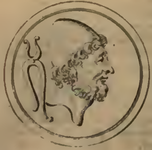
ΜΗ-

ΜΗΚΟΣ, πρὸς ἱερὸν Ἄρεός τι. *primus itaque in ſtadium prodeat cum armis decertaturus* (ſeu *armatus curſor*) *ſecundus vero, qui diaulon* ſeu *ſtadium curſu iterat; tertius, qui equeſtrem curſum conficit; quartus etiam, qui dolichum*, ſeu *longius curriculum decurrit; quintus autem, quem primo armatum dimittemus* IN SEXAGINTA STADIORUM *longitudinem, ad aliquod Martis fanum.* Ut proinde haud mirum videri debeat, ſi ab equeſtri ac bellatrice Dea longe adhuc majorem ſtadiorum numerum, ſeu δὶς ἑξήκοντα διαύλως, *bis ſexaginta diaulos* confectos hic dicat Callimachus. Ex iiſdem vero, de quibus paullo ante, Comici Enarratoribus Avib. p. 555. deſumpta ſunt, quæ de octo agonum apud Græcos generibus adtulit in Notis ad hunc locum Anna laudatiſſima. Ubi tamen illud conſtat, ςάδιον, δίαυλον, δολιχον, & ὁπλίτην, de uno, ſed illius, uti e Platone modo etiam vidimus, multiplicis curſus agone dicta; ac præterea δίαυλον ſubinde etiam ὁπλίτην ſeu *armatum*, uti paullo ante vidimus, exſtitiſſe, ut eum quoque ibidem vocant eruditi illi Critici. Diſtincta alioquin eadem curſuum genera, δίαυλον nempe & ὁπλιτην, præter alia docent Pindari Enarratores Olymp. Od. XIII. Δίαυλον, καὶ ὁπλιτικὸν δρόμον, καὶ ςάδιον, *diaulon, & armatum curſum, & ſtadium*; ac Pindari etiam diverſa inſcripta ἐπινίκια, ut Hippocleæ διαυλοδρομῳ, *diaulo curſori* Od. Pyth. X. Quæ præceſſerat autem, Teleſicrati ὁπλιτοδρόμῳ, *armato curſori.* Unde eadem quatuor aut quinque etiam curſuum genera diſtinxit adductis paullo ante verbis Plato, δολιχῦ quidem curſus, de quo ibidem, & cujus ut alia nunc mittam, facta obiter a noſtro Battiade mentio in Epigrammate, quod jam in prioribus hujus Poetæ editionibus comparet n. XVI. Ab Euſtathio vero Iliados V. v. 1320. commemorantur curſus in agonibus veterum *genera, diaulos, dolichus, quadriga, biga*, & *celes*, ſeu, ut ille, ἤδη δὲ δρόμου δίαυλος, δόλιχος, τέθριππ☉, ἀπήνη, κέλης, ubi ſtadii rurſus omiſſam mentionem videas (qui nempe curſus *diaulo*, dimidio, & *dolicho* longe adhuc erat brevior) ac præterea ὁπλίτȣ ſeu ὁπλιτικȣ̃ δρόμȣ, *armati curſus*, quem a prioribus ſubinde diverſum etiam fuiſſe, jam paullo ante e Platone ac Pindaro vidimus, & aliunde conſtat. *Diaulon* autem ſeu ſtadii curſum & recurſum, de quo hic Poeta, Olympiade decima quinta primum in Olympiacos agones inductum, eoque victorem exſtitiſſe Hypenum Piſæum tradit Pauſanias l. v. p. 301. Verum plura hujus generis, quæ intacta nobis reliquerunt, aut non ſatis accurate expenderunt eruditi alioquin rei gymnaſticæ ſeu agoniſticæ ſcriptores hic mitto; & de quibus alibi forte opportunior adhuc agendi erit locus. Vox autem, ut id obiter addam, quam adhibet hic Callimachus, de eo *diauli* curſu διαθρέξαντα, occurrit quoque Anthol. lib. VII. Ep. LVIII. τῆλε διαθρέξομεν, ὅποι σθέν☉, *procul accurremus, ubi facultas erit.*

V. 24. παρ' Ευρώτα τοὶ Λακεδαιμόνιοι Αςέρες] Quos nempe Λακεδαιμονίως δύ' ἀδελφὼς, *Lacedæmoniorum geminos fratres vocat* Theocritus Idyll. XXII. v. 56. quique etiam *pileati fratres*, uti eos indigitat Catullus Carm. XXXVIII. occurrunt, cum alibi ſæpius, tum in antiquis Hadriani & M.

Aure-

Aurelii nummis Cimeliarchii Gallorum Regii, cum inſcr. ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΟΙ. Quamquam de horum Dioſcurorum natalibus diſceptaſſe cum Lacedæmoniis Meſſenios, tradat Pauſanias lib. III. p. 213. & IV. p. 276. Laconibus tamen accenſeri, ut vulgo notum, ſoliti iidem Caſtores; immo Σιοὶ, h. e. Θεοὶ ab iis κατ' ἐξοχὴν, Spartana dialecto, nuncupati; ac unde Laconicum juramentum, Ναὶ τὼ Σιὼ, ſeu *per Dioſcuros*, haud ſemel apud Ariſtophanem legitur, ſicut de Pace p. 637. & idem a Lacæna muliere prolatum, Lyſiſtr. p. 842. Unde & pileos, tanquam Spartanæ nobilitatis inſigne, iiſdem tributos ad Catullum obſervat vir rara eruditione Iſ. Voſſius; & præterea ex iiſdem pileis, inſtar dimidiati ovi putaminis, confictam videri fabulam, natalium nempe Caſtoris & Pollucis ex ovo diſſecto. Quamquam, ut obiter hoc dicam, pileata id genus apud Eleuhtero-Laconas ſimulacra, incertum an Dioſcurorum, an Corybantum dici debeant, moneat Pauſanias l. III. p. 210; & præterea non pileati ſolum, ſed galeati ſubinde occurrant Caſtores in nummis antiquis, ac unde Caſtor χαλκεομίτρας apud Pindarum dicatur Nem. Od. x. ultimo verſu. Accedit, quod vulgo pileatos in bello Laconas extitiſſe, e Thucydide liquet l. IV. p. 276: quod ab aliis de loricæ tegmine pectori appoſito; ab aliis de operculo capitis dictum, monent ibidem veteres Critici. Ut mittam denique, quod nec alia ſit horum pileorum, qui Dioſcuris vulgo, in antiquis monumentis tribuuntur, quam pileati Vulcani, aut ſimilium in aliis veteribus nummis effigies, ut vel e ſequenti eorundem ſchemate fiet continuo liquidum; quorum prius pileatum *Vulcanum* in veteri *Lemniorum* nummo, alterum *Locrorum Ozolarum*, Dioſcuros cum pileis & ſupra impoſitas ſtellas, ſeu *Lacedamonia*, de quibus hic Callimachus, ſidera exhibet.

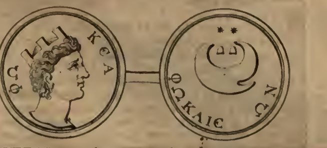
Cum duabus utique ſtellis iidem Caſtores præter pileos, in nummis aliiſve monumentis antiquis vulgo, ut notum, conſpicui; nempe, ut eos vocat Valer. Flaccus Argon. lib. v. verſ. 361. ASTROQUE *comantes Tyndaridæ*. Lycophron autem eoſdem innuens p. 89.

Αδη πρὸς ΑΣΤΡΩΝ κλίμακας ςάσει δρόμοι,
Τοῖς ἡμιθνήτοις δικλύχοις Λαπιρσίοις,

Id

Id quod AD ASTRORUM *gradus muniet viam*
Semideis geminus Laperſiis.

Unde Dioſcuros Ἄνακας, διὰ τὴν ΑΣΤΕΡΩΝ ἐπιφάνειαν, *propter* STELLARUM *ortum*, ab Athenienſibus dictos tradit Plutarchus in Theſeo; quamquam eos Athenienſium Ἄνακας, ad alios Dioſcuros, quam Tyndaridas a Cicerone aliiſque trahi haud ignorem. De hiſce autem gemellis *Lacedamoniis ſideribus*, ut trita alia hic mittam, audiendus eſt S. Empiricus qui adv. Mathem. p. 315. iiſdem duo hæmiſphæria, quod ſuper terram, & quod ſub terra, priſcos ſapientes denotaſſe contendit, ſeu ut ibidem addit, πίλους τ' ἐπιτιθέασιν αὐτοῖς, καὶ ἐπὶ τούτοις ΑΣΤΕΡΑΣ, αἰνισσόμενοι τὴν τῶν Ἡμισφαιρίων κατασκευὴν, *pileoſque iis imponunt & ſuper eos* STELLAS; *tacite innuentes conſtitutiones Hamiſphariorum.* Apud Galenum vero, ſeu verius Plutarchum, Hiſtor. Philoſ. cap. XIII. & ſimiliter de placitis Philoſ. lib. II. cap. XVIII. Hiſtor. Philoſ. περὶ τῶν ἀστέρων τῶν καλουμένων Διοσκούρων, *de ſtellis dictis Dioſcuris* occurrit lemma, & de quibus continuo dicitur a Xenophane tradi τοὺς ἐπὶ τῶν πλοίων φαινομένους, οἷα ΑΣΤΕΡΑΣ, *qua veluti* STELLÆ *ſupra navigia* (quæ poſtrema vox omiſſa in poſtrema Hippocratis & Galeni editione Pariſienſi) *apparent*, nubem eſſe ut additur, *qua certo quodam motu agitata reſplendeat* &c. Salutares nempe, ut vulgo notum, habitæ eædem navigantibus ſtellæ, ſeu de quibus gemellis Horatius l. 1. Od. XII. *quorum ſimul alba Nautis ſtella refulſit*; nempe *ſtella* ibi pro *ſtella*, ſeu διδύμοις, ut viderunt Interpretes, ac unde Helena, juxta illos fratres Tyndaridas, in cœlo itidem ναυτίλοις σωτήριος, *nautis ſalutaris*, evaſiſſe dicitur apud Euripidem in Oreſte v. 1640. Immo quæ adducta Sexti & Galeni ea de re loca, aperte ante oculos ponunt & egregie illuſtrant veteres nummi, ſicuti ſequens a Phocæenſibus cuſus, in quibus non duo pilei ſolum, uti paullo ante in Locrorum nummo, pro conſuetis Caſtorum ſymbolis ſed iidem inſuper pilei cum duabus ſuperimpoſitis ſtellis ſupra navigium ſeu ejus proram conſpiciuntur, cum inſcr. ΦΩΚΑΙΕΩΝ, *Phocaenſium*, in anteriori autem parte caput turritum cum inſcr. ΦΩΚΕΑ, prout nempe eundem nummum protulit Cl. Sponius Itin. P. 111.

De nummi inſcriptione ΦΩΚΕΑ, in prima nummi area, (non ΦΩΚΑΙΑ, uti vulgo urbs illa Ioniæ dicta & incolæ ΦΩΚΑΕΙΣ, aut ut in hoc

hoc nummo ΦΩΚΑΙΕΙΣ *Phocaenſes* non *Phocenſes*) & qualem præferunt ſimiliter alii ejuſdem urbis nummi jam hic agendi non eſt locus; & poterit alibi opportunius, aut in addendis ad haſce Obſervationes ſeorſim moneri. Dioſcuros vero ſeu *Lacedæmonia*, de quibus hic agit Callimachus, & quæ in hoc *Phocaenſium* nummo ſatis aperte comparent *ſidera*, mirum non in eodem agnoviſſe doctiſſimum Holſtenium; qui ſimilem plane nummum a ſe apud Fr. Gottifredi viſum, ad Stephanum in voce *Φώκια* memorat, & cujus averſæ partis typum, de *navi* ſupra quam *duo monticelli* (qui duo nempe noti Caſtorum pilei) *in quorum vertice duæ ſtellæ*, nulla gemellorum Caſtorum, quos illæ tamen omnino innuunt, mentione facta, demum explicat. Idem tamen paullo ante Caſtorem & Pollucem ſub aliis ſymbolis, ut equorum nempe domitores in alio eorundem *Phocaenſium* nummo ſub Philippo Jun. cuſo ſignari meminerat. Quibus addi poteſt alius adhuc & antiquus horum *Phocaenſium* nummus, in quo iidem Caſtores cum haſtis & clypeis ſtantes depinguntur, & cum inſcr. ΦΩ. ΣΤΡΑ. ΗΡΑΚΛΕΙΔΟΥ ΑΣΚΛΗ. Β. *Phocaenſium Prætore Heraclide Aſclepiade Bis.* Quod vero hic a Callimacho dicitur inſtar horum *ſiderum Lacedæmoniorum* ſeu Dioſcurorum *ad Eurotam παρ Εὐρώτα* Spartæ, ut notum fluvium, confeciſſe Minervam memoratos illos ſuperiori nota centum & viginti diauli curſus, inde facile ex illo Propertii loco lucem fœnerantur, quem opportune huc adtulit Friſchlinus. Adde id quod de iis ait chorus Laconum apud Ariſtophanem Lyſiſtr. p. 913.

Τυνδαρίδας τ' ἀγασώς, τοὶ δὴ ΠΑΡ ΕΥΡΩΤΑΝ ΨΙΑΔΔΟΝΤΙ

Tyndaridaſque bonos, qui PROPTER EUROTAM VACANT LUDIS;

& Statius Achill. l. 1. v. 180.

EUROTÆ *qualis vada* CASTOR *anhelo*
Intrat equo feſſumque SUI *jubar excitat* ASTRI.

Quibus accedit inſuper illud Pindari de iiſdem athleticorum agonum antiſtitibus Dioſcuris Nem. Od. x. p. 422.

οὐ θαῦμα σφίσιν
Ἐγγενὲς ἔμμεν ἀεθλη-
ταῖς ἀγαθοῖσιν, ἐπεὶ
Εὐρυχόρου ΤΑΜΙΑΙ ΣΠΑΡΤΑΣ ΑΓΩΝΩΝ.
Non mirum, ſi inſitum
A natura habeant, ut ſint ATHLE-
TÆ *boni, quoniam*
PRÆSIDES AGONUM *ſpatioſæ* SPARTÆ.

Sortem eorum, quod addit continuo Lyricus, cum Mercurio & Hercule regunt. *Ἀγώνιοι* nempe vel *Ἐναγώνιοι*, *Ἔφοροι*, ſeu agonum apud Græcos Præſides & Curatores veluti, vulgo habiti iidem Dii, Mercurius, Hercules, Dioſcuri; quibus etiam aræ, ſimulacra, fana in ſtadii Olympiaci ingreſſu, aut alibi in Græcorum Gymnaſiis erigi ſolita; & quibus additur ſubinde Apollo, aut vero teſte Athenæo l. x. p. 561, Cupido. Unde a Pindari, ad dictum modo locum, Enarratoribus dicuntur

tur iidem Caſtores *Ἐπόπται γάρ εἰσι τῶν Ἀγώνων οὗτοι, certaminum ſunt enim illi inſpectores.* Immo hic juxta Pauſaniam l. III. p. 187. *Ἀφετήριοι* Spartæ culti iidem Dioſcuri, a loco nempe, e quo emittebantur curſores in Græcorum agonibus, vulgo *ἄφεσις*, ut aliunde notum, dicto. E quibus vero haud exigua lux, ut opinor, accedit iis, quæ hic a Callimacho, de pluribus illis a Minerva *diaulis* ſeu reciprocis curſibus, ad inſtar Caſtorum, ad Eurotam peractis dicitur. Quibus addere inſuper liceat *Διοσκούρεια* apud Cyrenæos, Lacedæmoniorum nempe, quorum iidem traduces, (& qua de re ſupra ad Hym. in Apoll. ac obiter ad 1. v. hujus Hymni actum) exemplo, magno ſtudio celebrata; ut id docent veteres ad Pindarum Critici Pyth. Od. V. p. 269. *ὅτι ἐπιφανῶς ἄγουσι Κυρηναῖοι* ΤΑ ΔΙΟΣΚΟΥΡΙΑ, *Βάττου πρώτου καταδείξαντος τὴν εὐχὴν, quod Cyrenæi eximie* DIOSCURIA *celebrarent, Batto primo ſolemnes eam in rem preces iis tradente.* Cujuſmodi nempe *Διοσκούρεια* a *Lacedæmoniis* itidem peracta, liquet abunde ex narratione quæ apud Pauſaniam legitur lib. IV. pag. 166. & quam jam notavit eruditiſſimus Meurſius in Græcia Feriata. Adde hinc inſuper veterem neque obvium, ut ad alios quoque emanaſſe ſimilis feſti ritum conſtet, Domitiæ nummum, in quo Juppiter *Φιλαλήθης*, Laodicenſium, ut aliunde, conſtat, Deus, ſtans cum aquila conſpicitur & inſcript. ΔΙΟΣΚΟΥΡΙΑ ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ, *Dioſcuria Laodicenſium.*

V. 25. *ἐτρίψατο*] Propria nempe palæſtræ olim vocabula, *τρίβειν*, & inde *τρίψις, ἀνάτριψις*, de *frictione* athletarum *cum oleo*, ſeu *τὸ μετ' ἐλαίου τρίβειν*, uti apud Galenum ſæpius, & quod a Minerva itidem factum dicitur; peractis nempe tot diauli, quos memoraverat Poeta, curſibus. Unde *παιδοτρίβαι* etiam dicti, quibus hoc in Gymnaſiis munus, fricare nempe adoleſcentes oleo, incumbebat, idque cum ante, tum poſt exercitia athletica, ſicut id monet Galenus Simpl. Medicam. Facult. lib. II. c. IV. & quidem faſciis, dum fricabantur athletæ, ſeu *ἅμμασι* circa lumbos aut ventrem adhibitis; prout id ab eodem Auctore traditur de Sanit. Tuend. l. II. c. XI. & l. III. c. II. Quod vero ille capite ſequenti & cap. XI. ejuſdem libri, ac alibi rurſus, ſicut ad Thraſybul. & ad Hippocrat. de Articul. p. 588. ed. Fœſii tangit, *ἀνάτριψιν* apud veteres, *τρίψιν* vero apud recentiores, de ejuſmodi *frictione* dictam, caute utique debet intelligi: quum ea *τρίψεως* voce eandem in rem

rem uſus ſit haud ſemel Hippocrates, ſicut, ut obſervo, de Inſomn. c. IV. τρῖψις δὲ μὴ ἔστω, μηδὲ πάλη. *frictio vero ne adſit, neque lucta*, & de Vict. Rat. Sanit. l. II. c. XI. πάλη δὲ καὶ τρῖψις, *lucta autem & frictio*; mox τρῖψις ἐλαίῳ ἐν ὕδατι, *frictio aqua cum oleo*, nempe ὑδρελαίῳ, quod ſubinde etiam in athleticis illis *frictionibus*, ſeu oleum cum lavacro aquæ dulcis mixtum, adhibebatur, & quod laſſitudinibus magis conducere, quam ſolam aquam, teſtatur Galenus Simpl. Medic. Facult. l. II. c. IV. & X. idemque ab antiquis χυτλῶσαι dictum adſerit c. XXV. ejuſdem libri, quod obiter jam ante monui ad verbum χυτλώσαιτο v. 17. Hym. in Jovem.

Ibid. λιτὰ λαξεῦσα χρίματα] Idque etiam juxta palæſtræ leges ac ritus quibus vulgo receptum, ut quovis obvio, eoque *ſimplici oleo*, non mixto, ungerentur athletæ. Id docet itidem Galenus dicto libro II. Simpl. Medic. Facult. c. VI. ἀλλ' ὅτι μὲν ἐλαίῳ συνήθως τρίβεταί τις, ὥσπερ οἱ γυμναστικοὶ πάντες, ΕΝ ΕΛΑΙΩ ΜΟΝΩ ΤΡΙΒΕΤΑΙ, πάσης ἄνευθεν τῆς ποιότητος ἔξωθεν, *quapropter quum quis ex more oleo fricatur, ſicut omnes athletæ*, IN SOLO FRICATUR OLEO; *quod nimirum abſque omni ſit aliena qualitate*; & rurſus circa finem ejuſdem capitis, ὥσπερ, οἶμαι, καὶ τοὺς παῖδας οἱ παιδοτρίβαι ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΠΙΤΥΧΟΝ ΕΛΑΙΟΝ ΑΝΑΤΡΙΒΟΥΣΙΝ, ὔτε προθερμήναντες ἐπὶ πυρὸς, ὔτε προψύξαντες ἐπὶ χιόνος, *ſicuti puto, & pædotribæ pueros* QUOLIBET OBVIO OLEO FRICANT, *ne utique aut igne excalefacto, aut in nive refrigerato*. Quod proinde alienum ab illius veteris ſcriptoris verbis, quæ ab Euſtathio adducuntur Odyſſ. Z. p. 1560, ut probet magni pretii oleo uſos ſubinde etiam veteres, nempe ἀλειφόμενοι δὲ ἐλαίῳ πολυτελεῖ καὶ μύροις, *uncti autem oleo pretioſo & unguentis*, non proinde *ſimplici* & impermixto, ut hic Minerva, *oleo*.

V. 26. τᾶς ἰδίας ἔκγονα φυταλιᾶς] Prout etiam de iiſdem oleis, ut *proprio*, quod hic legitur, Minervæ *ſeminario* ſeu *plantatione*, a Marone dictum Georg. l. II. v. 181.

PALLADIA *gaudent* SILVA *vivacis* OLIVÆ.

ac inde *arbor Palladia*, ac *Palladis ramus* de olea a Silio Italico dicitur lib. I. & III. Φυταλία nempe idem, quod vulgo Gallis *plantage* aut *pepiniere*, ac inde pro *vinea*, quam ipſe plantaverat, a Juliano Imp. adhibita Epiſt. XLVI. ΦΥΤΑΛΙΑ βραχεῖα φέρουσα οἶνον εὐώδη καὶ ἡδὺν, *parva quædam* VINEA, *quæ vinum odoriferum fert ac ſuave*; immo ſimiliter de *plantatione vitis* ab eodem Orat. III. pag. 232. ubi haud gratum dicit eſſe agricolam, ὃς καταφυτεύειν μὲν ΤΗΝ ΦΥΤΑΛΙΑΝ ἀρχόμενος, κλήματα ᾔτει παρὰ τῶν γειτόνων, εἶτα ἐκτρέφων τὰς ἀμπέλους, *qui ſeminarium quidem plantare adgreſſus, vitigeros ſurculos a vicinis petit; hinc ubi vineas excitare cœpit* &c. Quomodo etiam eandem vocem φυταλιᾶς apud Homerum de *ſolo vitibus conſito*, ἀμπελοφύτου γῆς, explicant veteres Critici Iliad. M. v. 314. ubi καλὸν φυταλιῆς καὶ ἀρούρης, *amœnum vitibus & arvis* frugiferis ſolum, ac alibi dicitur; & quam alioquin φυταλιῆς vocem, de κήποις ſeu *viridariis* & *arboretis* vulgo reddunt Grammatici ac Latini Poetæ Interpretes. Unde hic de *olea* ſeu *ſatione oleæ*, φυταλιᾶς

παλιᾶς ſeu φυταλιῆς dixit Callimachus; quæ nempe in Palladis arce apud Athenienſes primum nata, eaque nunquam marceſcens, apud Euripidem dicitur in Jone v. 1434.

Ἣν πρῶτ' Ἀθάνας σκόπελος εἰσηνέγκατο,

Quam primum edidit Minervæ arx ſeu *ſcopulus*;

ac ubi de corona ex eadem olea nato Jovi a Creuſa matre impoſita traditur, *eam, ſi adhuc ſuperſit, nondum amiſiſſe folia virentia*,

Θάλλει δ' ἐλαίας ἐξ ἀκηράτου γεγώς,

Sed viret, cum ex non marceſcente olea ſit facta.

Alibi vero apud eundem Tragicum nempe Troad. v. 799. dicitur virentis oleæ ramum, in Salamine Inſula, Minervæ primo oſtenſum, e quo cœleſtis ejus corona, Athenarum mox decus evaſerit. Præter enim Minervæ in arce *oleam*, dictæ etiam Athenis μορίαι, de *ſacris oleis* prope Academiam, unde oleum in Panathenæis, celeberrimo maximeque ſolemni hujus Deæ feſto, deſumptum, juxta veteres Criticos ad Ariſtoph. Nub. p. 181. De *oleo* vero, ſeu fructu virentis ſemper oleæ, dixerat jam ante Æſchylus Perſ. v. 618.

Τῆς τ' αἰὲν ἐν φύλλοισι θαλλούσης βίον
Ξανθῆς ἐλαίας καρπὸς εὐώδης πάρα,
Et in foliis ſemper germinantis vitam
Flavæ oleæ fructus fragrans adeſt.

Quamquam ἔλαιον ſeu *oleum* proprie quidem, ut hoc loco, de eo quod ex *olea*; per metaphoram tamen de alterius generis *oleo* etiam dictum, obſervet Galenus de Simpl. Medicam. Facult. l. 11. c. VII.

V. 27. Τὸ δ' ἔρευθος ἀνέδραμε πρώϊον] Bene hic elegantiſſimum Politianum redarguit Anna præſtantiſſima, qui τὸ πρώϊον ad ῥόδον, quod proxime ſequitur, retulerat, aliumque inde huic loco ſenſum præter claram Poetæ mentem, indiderat. Et cui non dictus *rubor* Auroræ *matutinus*?

V. 28. σίβδας κόκκος] Σίβδας nempe Æolice, ſeu Dorum etiam more, pro σίδας haud aliter ac μεμβλετο dixit Apollonius l. IV. v. 1470. & Oppianus ἐμεμβλετο Κυνηγ. l. IV. v. 282. pro ἐμέλετο. Sic ἴσδα pro ἴδα, ἰμβερμένη apud Heſychium pro ἱμερμένη, & quod apud Pamphylios uſitatum notant Grammatici, ut αἴλιος, βαβίλιος· φάος, φάβος &c. Σίδην autem a Bœotis dictam, quæ Atticis ῥοὰ, & inde iis adjudicatum oppidum Σίδας dictum, in quo magnus erat hujus mali punici proventus, ex Agatharchide notat Athenæus l. XIV. p. 650. Σίδην vero, non de *malo* ſolum *punico*, ſed de *planta* etiam dictam in lacu Orchomenio apud Bœotos proveniente, notat Theophraſtus H. Pl. l. IV. c. XI. & quidem de qua ait ibidem, ΤΟΥΣ ΚΟΚΚΟΥΣ ΕΡΥΘΡΟΥΣ μὲν ΕΧΕΙ, *grana quidem rubra habet*. Quod inde itidem a veteri ac erudito Nicandri Enarratore traditur ad Theriac. p. 63. ΕΧΕΙ δὲ ΚΟΚΚΟΥΣ ΕΡΥΘΡΟΥΣ ὁμοίως ΡΟΙΑΣ, στρογγυλοτέρους δὲ, *grana autem habet rubra inſtar mali punici, ſed rotundiora*. Unde quod hic a Callimacho, tale ἔρευθος πρώϊον, ſeu *rubor matutinus* dicitur, qualis σίβδας ſeu σίδας κόκκος, non adeo de *mali punici* cum elegantiſſimo Politiano, quam de

plantæ hujus *σίδης κόκκοις ἐρυθροῖς rubris* itidem *granis* dici ſimiliter videtur; ac inde etiam eadem hic cum alterius plantæ ſeu floris genere, roſa nempe conjuncta, ἢ Ῥόδον ἢ ΣΙΒΔΗΣ ΚΟΚΚΟΣ ΕΧΕΙ χροῖαν. Quamquam & mali punici, *σίδης* itidem, ſeu τῆς ῥοιᾶς τὰς κόκκους dici liqueat; quorumque ejus, ut obſervat Clemens in Protrept. pag. 12. in Theſmophoriis fuerit prohibitus, ſicuti etiam in ſacris Eleuſiniis, juxta Porphyrium περ᾽ Ἀποχ. l. IV. p. 402. Non item in Junonis, cui Deæ hanc plantam provenire tradit Philoſtratus v. Apoll. l. IV. c. IX, aut in Mercurii ſacris, cui *mala punica* conſecrata & addita ejus rei ratione, tradit idem Clemens Strom. l. VI. p. 679.

V. 29. ἄρσεν T. K. μῶνον ἔλαιον] *Solum* nempe *oleum*, ſeu ſimplex, non mixtum, uti ea de re jam ante, & quo Caſtor, ut continuo addit, ac Hercules, Ἀγώνιοι nempe, quod ſupra vidimus, ſeu Ἀθλητῆρες Dii, ungebantur. Ideo etiam ἄρσεν ſeu *maſculum* hic appellatur, non ideo ſolum, (uti hoc unum huc adtulit vir doctus, & ab hoc loco alienum) quod arbores darentur utriuſque ſexus, atque eo ſenſu *mares oleas* dixerit Ovidius Faſt. IV. v. 545. Verum ibi *maris rores* legi in veteribus libris, & de thuris foliis id a Naſone dici, notarunt jam ad eundem viri docti. Immo prout jam ante, quod ab eodem viro erudito aliiſve, qui hunc Battiadem illuſtrarunt, adverti merebatur, a moribundo Hercule apud Sophoclem dictum Trachin. v. 1213.

πολλὸν δὲ ΑΡΣΕΝ᾽ ἐκτεμόνθ᾽ ὁμοῦ
Ἄγριον ΕΛΑΙΟΝ, σῶμα τοὐμὸν ἐμβαλεῖν,
multas autem MARES *ſecantem*
Silveſtres OLEAS, in eas *corpus meum injicere*;

ac ubi præterea ἔλαιον pro ἐλαία, *oleum* pro *olea* dicitur. *Maſculum* vero *oleum* ſimiliter hic dictum, & quidem quod ejus ſolemnis eſſet in virilibus ſeu athleticis veterum exercitationibus uſus; ac unde eodem oleo laſſitudinem athletis auferri, emolliri artus, atque ita novum robur iiſdem conciliari crederetur: prout id pluribus nec uno loco tangit Galenus, ut de Sanit. Tuend. l. II. c. XII, & Simpl. Medicam. Facult. l. II. c. IV. VI. XVIII. Sic κλύπος ἄρσην a Sophocle dictus Philoct. verſ. 1489, h. e. juxta Criticos ibidem, ἰσχυρὸς, nempe *fragor validus*: & a Nicandro Alexiph. p. 161. πολίοιο ἄρσενος, *de polio maſculo,* quod montano nempe alterius generis polio, magis quidem fruticoſo, ſed debiliori, ut de eo ait Dioſcorides l. III. c CXXIV, validius; uti in genere de *maſculis* arboribus præ femineis id obſervat Theophraſtus H. Pl. lib. V. c. V, quique alibi *polium* in genere ad omnem rem utile, ab Heſiodo & Muſæo jam olim traditum memorat, H. Pl. l. IX. c. XXI. Ita ἄρσεν ἔλαιον ſeu *maſculum oleum* hic appellatum, quo fricantur & ſimul validiores redduntur athletæ; ac unde etiam ejuſmodi frictio cum oleo, cum ante exercitia athletica, quod ante innui, adhibita, eaque τρῖψις ſeu ἀνάτριψις παρασκευαστικὴ, *frictio preparatoria* dicta; tum vero alia ἀποθεραπεία appellata, ſeu τὸ μετὰ τῆς γυμνασίας μέρος τῆς τρίψεως, *apotherapeja, quæ poſt exercitia pars frictionis* dicebatur, eodem Galeno teſte de Sanit. Tuend. l. II. c. IV. & VII. Unde alibi idem Archidamum refellit,

lit, a quo prælata fuerat frictio ſine oleo, quod durefcere ſcilicet & uri cutem oleo unctam crediderit: ac præterea, ut ex eodem refert cap. IX. dicti modo libri, & ſimul redarguit, quod inæqualis foret ex oleo frictio, ὀλισθαινουσῶν τῶν χειρῶν, *manibus lubricis labentibus*. Quamquam & idem Galenus alibi obſervet, nempe ejuſdem libri II. Simpl. Medicam. Facult. cap. III, frictionum athleticarum haud unam olim exſtitiſſe ſpeciem; aliam cum copioſo oleo, quæ *ſicca* nempe *frictio* ſeu ξηρά, ut ab eodem alio loco dicitur, idque vel manibus tantum, vel etiam cum pulvere, vel per linteum. Ab Eſſenis quidem Judæis turpe olim habitum, oleo ungi, prout id cum a Joſepho traditur, Ἁλωσ. lib. II. c. VII, tum a Porphyrio περ. Ἀποχ. l. IV. p. 383.

V. 31. ἅσετε καὶ κλῖνα οἱ πασχρύσεον] Quod alioquin de Veneris in ornanda coma ſtudio dixerat Apollonius lib. III. v. 46. κόσμει χρυσείῃ διὰ κτενί, AUREO *comam digerebat* PECTINE, prout nempe *aurea* omnia dicta vulgo Dearum apud Poetas indumenta, arma, ornatus, inſignia vel inſtrumenta; immo Deæ ipſæ ſicut Latona ſupra Hymn. in Apoll. v. 39. & hæc Minerva aurata apud Valerium Flaccum appellatur l. VIII. v. 203.

Hæſerat aurata genibus Medea Minervæ.

Quamquam *eburneo* etiam *pectine* depexam Veneris comam (ac unde, & ex adducto ante ad verſ. 21. Apuleji loco, ex *ebore* olim, ut adhuc hodie, *pectines* in mundo muliebri exſtitiſſe liquet) tradat Claudianus de Nupt. Honor. &c. v. 102.

hæc morſu numeroſi dentis EBURNO,
Multifidum diſcrimen arat:

ac ſimiliter de Iſidis comitibus ſeu ornatricibus, Apulejus Metam. l. XI, *& quæ* PECTINES EBURNEOS *ferentes geſtu brachiorum flexuque digitorum ornatum atque oppexum crinium regalium fingerent.* Hinc de compto muliebriter Paride Horatius l. I. od. XV.

Nequicquam VENERIS *præſidio ferox*,
PECTES CÆSARIEM.

Unde etiam ſuam, pro feminarum nempe more ac indole, pexam cæſariem, fratris Oreſtis, palæſtræ exercitiis dediti, duris & impexis capillis ſeu ἀψήκτοις (quales vocat Apollonius lib. III. v. 579.) opponens apud Euripidem Electra in cognomine dramate v. 329. ὁ δὲ (nempe quod ante dixerat, χαίτης πλόκος) κτενισμοῖς θῆλυς, *hic autem coma mea cirrus, crebro eam pectendo femineus* ſeu *mollis evaſit.* Haud aliter ac Achillem antea virilibus & gymnicis itidem ſtudiis diſtentum, ad molliorem vitam traducere volens mater Thetis, inter alia dicitur apud Statium Achill. l. I. v. 128. *& implexos certo domat ordine crines*; prout de Hadriano ait Spartianus cap. XXVI. *forma comptus, flexo ad pectinem capillo.* Quam proinde ut feminarum propriam ac viris indignam pectendæ nempe & componendæ ad ſpeculum comæ curam, in viris continuo redarguit eruditiſſimus Clemens Alex. iiſque verbis, quæ ut idem ſæpe alibi, adductum Euripidis ea de re locum videntur ante oculos habuiſſe, & quomodo eadem legi debent Pædag. lib. III. cap. III. Καὶ ΤΟΥΣ

ΔΙΑΚΤΗΝΙΣΜΟΥΣ *αὐτῶν τὰς* ΘΗΛΥΔΡΙΩΔΕΙΣ *μεταθεῖον*, *& quorum* PEXUS FEMINEI *ſunt prætermittendi*. Quibus gemina idem addit, *ἄνδρα δὲ ὄντα* ΚΤΕΝΙΖΕΣΘΑΙ *καὶ ἀποκείρεσθαι ξυρῷ πρὸς ἐνοπτρίζεσθαι, καὶ πρὸς τὸ ἔσοπτρον διατιθέμενον τὰς τρίχας* &c. ΠΩΣ ΟΥ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΝ, *virum autem* PECTI *& tonderi ad formæ cultum & crines componentem ad ſpeculum &c.* NONNE EST *plane* MULIEBRE? Unde ut alienum hoc in maſculo & neglecto Palladis, de quo modo egerat Poeta, quique Venerem magis deceret, cultu, illud pectendæ comæ ſtudium abeſſe etiam debuiſſe, poſſet quis haud vane contendere. Verum ad receptum illum in ſolemnibus veterum feſtis ac pompis morem hic reſpicit Callimachus, juxta quem, ſicuti id ante e duobus Senecæ locis vidimus ad v. 21. hujus Hymni vulgo receptum, ut Dearum, & quidem Minervæ nominatim ſimulacra, a ſuperſtitioſis mulieribus ad ſpeculum quoque comerentur ac ornarentur, eſſentque ex iis, quæ earundem Dearum *capillos* ut ea de re Seneca Epiſt. xcv, diſponant. Unde factum etiam quod hic Argivas mulieres ſeu virgines compellet Callimachus, ut aureum adferant pectinem; quo nempe, non molli quidem & operoſo ad ſpeculum, ſicut ante de Venere, ſed decoro tamen comæ ornatu, Minervæ ſimulacrum, in ſolemni illa hujus Deæ apud Argivos pompa, ad Inachum amnem continuo pro more deferretur. Quomodo etiam in Junonis apud Samios feſto *inceſſiſſe* eoſdem COMA DEPEXA, *eaque rejecta in humeros ac dorſum*, *ἐβάδιζον* ΚΑΤΕΚΤΗΝΙΣΜΕΝΟΙ ΤΑΣ ΚΟΜΑΣ *ἐπὶ τὸ μετάφρενον, καὶ τοὺς ὤμους*, tradit Duris apud Athenæum l. XII. p. 525. Ut mittam ſtrenuos olim Laconas rite depexos in aciem prodiiſſe; unde eoſdem, qui Leonidam eo capitis cultu in bello comitarentur, a Perſis contemptui habitos tradit Strabo l. x. p. 467. *καὶ τοὺς περὶ Λεωνίδαν* ΚΤΕΝΙΖΟΜΕΝΟΥΣ, *ὅτε ἐξίασιν εἰς τὴν μάχην, καταφρονηθῆναι ὑπὸ τῶν Περσῶν*, *& Leonidam cum ſuis, quia in pugnam exeuntes* SE PECTERENT, *contemptos fuiſſe a Perſis*: ſed, quod continuo addit, *admirationi autem habitos in prælio*. Adde Plutarchum in Lycurgo, & de quo loco mox ad ſequentem verſum.

V. 32. *Λιπαρὸν σμασαμένη πλόκαμον*] Proprio eam in rem verbo uſus hic Callimachus, de *deterſis* ſeu *purgatis* Palladis *crinibus*, nempe *σμασαμένη πλόκαμον*. Quomodo nempe apud Herodotum legitur l. IX. c. IX. ac unde apud Athenæum l. IV. p. 146. de Perſarum Rege, quo ſemel in anno *τότε τὴν κεφαλὴν σμῆται*, *caput tum defricat*; non ut ibi Herodoti ac Athenæi, quod ad poſtremum jam obſervavit *ὁ πάνυ*, Interpretes, *caput Regio more adornat*. Quam in rem etiam opportune Diodori locum advocat idem Caſaubonus, qui exſtat lib. v. p. 305. ubi de Gallis ait, ſolere illos *τιτάνου ἀποπλύσμασι* ΣΜΩΝΤΕΣ ΤΑΣ ΤΡΙΧΑΣ *συνεχῶς*, *calcis lixivia frequenter capillos detergere*, potius, quam ut ibi eruditiſſimus Rhodomannus, *lavare*. Neque tamen opus ut cum eodem viro magno ad Athenæum, quod vel hic Callimachi locus ſatis redarguit, ea voce *σμῆται* operoſior & cum adhibito ſmegmate *deterſio* continuo intelligatur. Neque vero hic felicius eandem vocem *σμησαμένη*

πλο-

πλόκαμον, *cæſariem dirimat*, pro *detergat*, aut mundam reddat, vertit cultiſſimus Politianus; aut vero idem λιπαρὸν πλόκαμον, *pinguem cæſariem*, vel πεζογεάφ⊗ Interpres *tenerum concinnum* explicant, qui rectius *nitentem* aut *inſignem comam* reddidiſſent; prout de frequenti apud Græcos auctores hujus vocis λιπαρῦ uſu jam ante ad v. 39. Hymn. in Apollinem monuimus. Quomodo etiam una voce λιπαροπλόκαμον *inſignem coma* Latonam dixit Pindarus eo loco, quem e Philone ad ſuperiorem Hymnum adduximus; & λιπαρὰν ἔθειραν, *ſplendidam* ſeu *inſignem cæſariem* noſter Battiades in Epigrammate, quod in editione Pariſienſi a Fabri eruditiſſima filia adornata jam legitur, haud aliter ac Theocritus Idyll. E. v. 91.

λιπαρὰ δὲ παρ' αὐχέν⊗ σείετ' ἔθειρα,
ſplendida ei circa collum quatitur coma.

Quibus adde Plutarchum in Lycurgo pag. 53. ubi Laconas ait in bello & periculis aluiſſe τὴν κόμην λιπαράν τε φαίνεσθαι καὶ διακεκριμένην, *comam quæ appareret cum ſplendida, tum ordinata*, non proinde cum Callimachi Interpretibus, *tenera* vel *pinguis cæſaries* aut *cincinnus*. Ita λιπαρόμμασι ſeu cum *nitentibus oculis* ſanitas, eaque ut Apollinis mater, compellatur a Lycimnio apud S. Empiricum adv. Mathem. p. 447. & Mnemoſynam λιπαράμπυκα, cum *ſplendidis* ſeu *inſignibus vittis* dixit Pindarus Nem. Od. VII. p. 387. De ſimili vero vocis λιπαρῦ vel λιπαρῆς uſu, urbibus nempe aut regionibus ſubinde pro *felici*, juxta veteres Grammaticos, ſeu *ſplendido* etiam apud antiquos Poetas, agitur ad v. 164. ſuperioris Hymni, ubi nempe Cos Inſula λιπαρή τι καὶ ἔνδο-ξ⊗ dicitur, & ante ibidem ad v. 155. de *inſigni* Echinadum *portu*, λιπαρὸν νήεσσιν ὅρμον &c. Verum dum meæ ad hos Hymnos Obſervationes pridem hic in ſcriniis meis jacent, in recenſita emendataque, quæ interea e prœlo exiit, hujus Callimachi ab eruditiſſimo τῦ πατρὸς τῷ παιδίῳ verſione, λιπαρὸν πλόκαμον, non juxta priores Interpretes, per *pinguem* aut *tenerum concinnum*, ſed per *nitidum capillum* opportune jam redditum video.

V. 33. Ἔξιθ' Ἀθαναία] E ſacri nempe huic Deæ apud Argivos fani σηκῷ aut penetrali, ubi erigi apud gentiles ſolita Deorum Dearumve, quibus conſecratæ erant eædem ædes, ſimulacra. Unde anniverſaria die, educi inde eadem, & ſtato eam in rem ritu, ſplendida ut plurimum pompa, omnique publicæ lætitiæ apparatu, cantu, hymnis, tripudiis, equitum tranſvectione, ac per frequentiſſima quidem urbis loca, plauſtris ſeu carpentis vecta, circumferri eadem conſueverant. Etſi non omnia id genus ſimulacra ex eorum σηκοῖς ſeu ἕδραις (unde μάκαρες ἔνεδροι, *Dii in bona ſede collocati*, dicti apud Æſchylum Sept. Theb. v. 96.) ad publica id genus ſpectacula educebantur: quum nonnulla ſubinde pro myſticis habita, eaque inſuper velata, & qua de re infra ad verſ. 52, ἐν ἀποῤῥήτῳ manerent recondita. Adde quod ea cæteroquin foret civium, circa illa Numinum apud ſe πολιέχων ſimulacra, religio; ut nihil magis deprecarentur, quam ne ſedibus ſuis exirent eadem, ac ad hoſtes ſuos demigrarent. Sed qua de re mox ad verſ. 39. dicendi ad-

huc erit locus. Alioquin ut hic Argivarum ἴξεϑ' Αϑηναίαι, *prodi Minerva*; ita apud Æſchylum Thebanarum virginum chorus, ad hujus Palladis aliorumque cuſtodum urbis Deorum ſimulacra ſupplex, eoſdem obſecrat, Sept. Theb. v. ἴτε, ἴτε πάντες, *venite*, *venite* omnes; non quidem; quo eadem ſolemni pompa, ut hic Palladis ſignum Inacho, Dirce aut Iſmeno fluvio ablucrentur, ſed ut obſeſſæ ab Argivis urbi continuo ſuppetias ferrent.

Ibid. Καταϑύμιος ἴλα] Poſtrema vox ἴλα ſeu ἴλη, non hic pro recepto deinceps ejuſdem uſu, de *ala* ſeu turma equitum, & quo ſenſu ἴλη etiam occurrit pro ἴλα apud Byzantinos Scriptores, ut id non fugit eruditiſſimum Du Cange, & ἰλάρχης de *primo centurione* apud Mauritium Stratag. l. 1. c. 111, quod viderat jam ante in Gloſſario Rigaltius; ſed de virginum Argivarum cœtu Minervæ ſacris operantium adhibita. Ita quod de Græcornm ad Trojam exercitu per turmas aut manipulos congregato dixerat Homerus Iliad. B. v. 93. ἐστιχόωντο ἰλαδὸν, de avium agmine, quæ *gregatim* conveniunt, adhibuit Apollonius l. IV. v. 240. οἰωνῶν ἰλαδὸν ἔϑνος &c. Prioris autem vocis καταϑύμιος pro eo, non quod tantum, ut rurſus apud vatum patrem, *animo obverſatur*, μηδέ τοι ϑάνατος καταϑύμιος ἔστω Iliad. K. 383; ſed pro eo, inquam, ut hoc loco, *quod animo adlubeſcit*, ſeu *gratum eſt & acceptum*, meminit tanquam e veteri Athenienſium lege Hermogenis Enarrator Sopater p. 325. ὡς Αριστεῖ ΤΑ ΚΑΤΑΘΥΜΙΑ δωρεῖσϑαι κελεύων, quæ nempe *victori exercitus duci*, *præmia ei grata & accepta dari jubet*, ſeu, ut alibi ab eodem ac Syriano, illius legis haud ſemel fit mentio, ut p. 46. & 300, licitum nempe victori, αἰτεῖν ὃ βούλεται γέρας, aut λαμβάνειν ἥντινα βούλοιτο δωρεὰν, *petere* aut *accipere*, *quodcunque voluerit*, *præmium* ſeu *donum*. Adde, quod obvius occurrat ejuſdem vocis, καταϑύμιοι & καταϑύμιον pro eo, quod *gratum* eſt & *acceptum*, uſus apud veteres Eccleſiæ Doctores, Athanaſium Apolog. de Fuga pag. 829, & eodem ſenſu καταϑυμίως, in Epiſtola Conſtantii ad eundem Antiſtitem e Latino verſa pag. 824. & Apolog. pag. 846. & καταϑύμιον ac καταϑύμια, apud Gregorium Nyſſenum pag. 1088. T. I, ac in Natalem Chriſti p. 785. T. II.

V. 34. παρϑενικαί] Minervæ prodeunti, ad ſtatam nempe pompam, præſto hic adeſſe dicit Argivas *virgines*, quæ debita Deæ ſolemnia obirent. Quales ſcilicet decuit caſtæ & ſemper virginis Deæ comites, & cujuſmodi vulgo etiam exſtitiſſe leguntur, non ejus ſolum, vel Dianæ aut apud Romanos Veſtæ, ſed aliarum ferme Dearum apud Gentiles, Cybeles, Junonis etiam ſubinde, ac Cereris, immo ipſius Veneris ſacerdotes, ſicuti apud Sicyonios, teſte Pauſania l. II. p. 103, ac miniſtræ. Hinc Tertullianus Exhort. Caſtitat. cap. XI. *Novimus* VIRGINES *Veſtæ*, *& Junonis apud Achaja oppidum*, *Apollinis apud Epheſios*, *&* MINERVÆ *quibuſdam locis*, & rurſus de Monogamia cap. XVII, ſunt & quæ de tota *continentia judicent nos* VIRGINES *Veſtæ*, *& Junonis Achaica*, *& Dianæ Scythica*. *& Apollinis Pythii*. Immo quod apud Athenienſes lege cautum, ab eodem, de quo paullo ante, Sopatro refertur

ad

ad Hermogenem p. 65. *τὴν ἱέρειαν νόμος παρθένον εἶναι, lex, ut ſacerdos ſit virgo:* addito eam in rem exemplo ſacerdotis, quæ ob medicamen hauſtum, concipiendi vim adimens, ſtupri fuit continuo damnata. Hinc *Μελίσσας* non Cereris ſolum, ſed in genere *omnes* dictas *ſacerdotes*, ab *apis* nempe ſeu *μελίσσης puritatem*, tradunt veteres Pindari Interpretes ad Pyth. Od. IV. p. 139. *Μελίσσης* &c. *καταχρηστικῶς δὲ καὶ* ΤΑΣ ΠΑΣΑΣ *διὰ τὸ τοῦ ζώου* ΚΑΘΑΡΟΝ. Quin ipſos quoque hujus Minervæ ac Dianæ ſacerdotes mares, in caſto vivere ſemper debuiſſe, obſervat inſigni hanc in rem loco Galenus ad lib. III. Epid. Tex. IV. de Telluris ſacerdote ait, *οὐκ ἦν ἀναγκαῖον αὐτῷ διὰ παντὸς ἀπέχεσθαι τῶν ἀφροδισίων, ὥσπερ* Η ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ, Η ΑΘΗΝΑΣ ΗΝ ΙΕΡΕΥΣ, *non erat ei neceſſe, ut perpetuo a Venereis abſtineret, ac ſi* DIANÆ *aut* MINERVÆ SACERDOS *eſſet.* Hinc proviſum etiam ſubinde, ut tam diu utriuſque hujus Deæ ſacerdotio fungerentur virgines, donec eædem pubeſcerent: ſicut de Minervæ Aleæ apud Tegeatas, & Dianæ in Ægira, Achajæ oppido, Sacerdotibus feminis id notat Pauſanias l. VII. p. 451. & l. VIII. p. 530. Neque enim ſponte, ſed coactas ſubinde Gentilium Sacerdotes, virginitatem profeſſas tradit, dicto ad ſuperiorem Hymnum loco, Philo de Vit. Contempl. p. 899. Unde etiam factum, ut mulieribus quidem, ſeu quæ ſemel nupſerant, Sacerdotia apud Græcos quandoque ſint conceſſa; ſed aut viduis ferme, aut adactis cœlibem in poſterum vitam agere; periculo quoque ejus rei ſubinde facto, ut taurini ſanguinis hauſtu, adeo, ut ſi adhuc forent matrimonio junctæ, caſtimoniam deinceps religioſe, procul ab omni viri congreſſu & ſancte colere tenerentur: ſicuti de Cereris Sacerdotibus obſervat dictis paullo ante locis Tertullianus, ut de Monogam. cap. XVII. *Cereris Sacerdotes viventibus etiam viris & conſentientibus amica ſeparatione viduantur*; & quod ſimiliter de Dianæ *Ὑμνίας* apud Mantinenſes, & Telluris in Achaja Sacerdotibus feminis tradit Pauſanias l. VII. p. 450. & l. VIII. p. 476. Ita quum *virgo* prius foret vates Pythias, inde, quod una ex iis, a quodam Ethecrate vitium fuiſſet paſſa, cautum poſtea, ne ulla ejuſmodi Pythias ſeu Delphica *προφῆτις* conſtitueretur, niſi foret quinquagenaria, & quæ *virginis* inſuper cultu oracula proferre teneretur: prout id notant Comici Enarratores ad Plutum pag. 2. Haud aliter nempe ac Minervæ apud Pallenenſes Sacerdos virgo, feſto illius Deæ ejuſdem *πανοπλίαν* indui erat ſolita, juxta id tradentem Polyænum lib. VIII. cap. LIX: ut mittam id quod in genere obſervari vult Plato de Legib. lib. VI. p. 759. ne viri aut feminæ, niſi ſexageſimum annum adtigiſſent, Sacerdotio fungerentur.

Ibid. *Μεγάλων παῖδες Ἀκεστοριδᾶν*] Inſignem tribum Argis exſtitiſſe eo nomine, obſervat hic Græcus Callimachi Interpres; e qua nempe oriundæ forent Argivæ illæ virgines, quæ in hoc annuo Palladis Lavacro, ut ſtatæ ejus comites ac miniſtræ ſolemnia ejuſdem ſacra obirent. Quod alibi etiam obtinuiſſe apud Græcos legimus; ut nempe penes certas tribus vel familias ſacra patriorum numinum rite ac pie procurandi munus remaneret. Ita apud Athenienſes Eumolpidæ & *κήρυκες*,

 qui,

qui, ut e Scriptoribus Atticis & priſcis Grammaticis notum, ſacrorum erant, maxime in myſteriis Eleuſiniis, adminiſtri: item Εὐπατρίδαι, ſeu *Patritii*, quibus a Theſeo conceſſum tradit Plutarchus in ejus vita, ut ſacrorum profanorumque rituum iidem eſſent Interpretes. Quod & apud Romanos diu obtinuiſſe, ut penes patritios eſſet itidem ſacrarum cæremoniarum procuratio, aliunde ſatis conſtat. Adde Ἐτεοβουτάδας, ita juxta Harpocrationem dictos, tanquam e *vera Buta* apud Athenienſes *progenie*, & e quorum genere deligebantur Sacerdotes, qui umbellam in Σκίρων, hujus Minervæ feſto geſtarent; ut id cum idem Harpocration in voce Σκίρος, tum veteres Ariſtophanis Enarratores obſervant Concion. p. 728. immo e qua familia ſacerdos Minervæ πολιάδος ſumebatur. Docet iſtud Æſchines de Falſ. Legat. pag. 266. εἶναι δὲ ἐκ φρατρίας τὸ γένος ἣ τῶν αὐτῶν βωμῶν Ἐτεοβουτάδαις μετέχει, ΟΘΕΝ Η ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ τῆς πολιάδος ἐστὶν ΙΕΡΕΙΑ, *ejus porro genus eſt ea ex curia, qua aras cum Eteobutadis communes habet*; UNDE MINERVÆ *urbana* SACRIFICULA *deligitur*. Cujuſmodi etiam Sacerdotis occurrit vetus Inſcriptio apud Gruterum cv. 9. Ἐπὶ ἱερείας Ἀθηνᾶς πολιάδος μεγίστης Ἀσκληπιάδου Ἀλαιέως θυγατρός, *ſub Sacerdote Minerva urbica maxima Aſclepiadas Aluenſes* (e pago nempe Attico Ἀλαιεὺς dicto) *filia*. Haud aliter rurſus ac e Θαυλωνιδῶν, veteri & bene nata apud eoſdem Athenienſes familia, deſumpti demum βούτυποι ſeu *victimarii* in Διπολίων feſto; ut id conſtare poteſt ex Heſychio in βούτυποι & Θαυλωνίδαι, & Suida præterea, in voce Θαύλων. Unde quod μεγάλων παῖδες Ἀκεστορίδῶν vocantur hic eædem Argivæ virgines, ſolemne illud Minervæ ſacrum obeuntes, inde etiam factum, quod nobiliſſima apud Græcos ſicuti & alibi quoque, Sacerdotia, tum a primoribus civitatis & genere maxime conſpicuis, aut loci etiam dominis, ſuſcipi vulgo ſolerent; ſicut ille apud Virgilium Deli Inſulæ Rex ſimul & Sacerdos Æn. l. III. v. 80,

Rex Anius, Rex idem hominum, Phœbique Sacerdos;

& apud Romanos Cæſarum filii aut ſucceſſores declarati, in Sacerdotes continuo, ut id vel e priſcis nummis & lapidibus perſpicuum, cooptati: tum quod eadem Sacerdotia tranſirent ſubinde ad eorum poſteros; atque ita gentilitia, recepto apud Hebræos more, evaderent, ſeu intra certas manerent familias. Hinc lege cautum, cujus meminit Hermogenes Partit. cap. VI, & Marcellinus ad eundem pag. 71. Νόμος, τὰς ἱερωσύνας τοὺς παῖδας τῶν πατέρων διαδέχεσθαι, *lex, ut parentum Sacerdotia liberi conſequantur*. Quod præterea, tum e plurimis veterum auctorum locis, tum ex antiquis inſuper Lapidibus abunde conſtat; in quibus ut in veteri Pariorum marmore in Cl. Sponii Miſcell. pag. 335. τοῦ πρώτου τῆς πόλεως Ἀρχιερέως M. Αὐρ. Φαύστου. Ἐκ προγόνων, *primi civitatis M. Aurelii Fauſti Pontificis a majoribus*: aut alterius in iiſdem Miſcell. p. 353. Ἱερατεύοντος Διὰ γένους, *Sacerdotio fungentis gentilitio*, ſeu a majoribus ei tradito fit mentio. Haud aliter ac de Scopeliano Aſiæ Pontifice ait Philoſtratus de Soph. l. I. p. 515. ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ μὲν γὰρ ἐγένετο τῆς Ἀσίας ΑΥΤΟΣ τε καὶ ΟΙ ΠΡΟΓΟΝΟΙ αὐτοῦ, παῖς ἐκ πατρὸς πάντες,

τις, PONTIFEX *quidem Aſiæ factus eſt*, IPSE *nempe & MAIORES ejus filius a patre omnes.* Sed ea de re obiter. Ut vero hic *Aceſtoridarum filiæ* dicuntur Minervæ apud Argivos Sacerdotes ſeu miniſtræ; ſic ab Adamanta Euryſthei, qui inter Argivorum Reges apud Syncellum, & quod eodem redit in Græcis Scaligeri Euſebianis pag. 24. recenſetur, filia, & Argis Sacerdote, quæ Sacerdotium tenuerunt, φαλίδες dicuntur nuncupatæ; prout id apud eundem Syncellum legitur Chronogr. ed. Reg. p. 172. *Aceſtoridarum* alioquin apud Argivos, aut Argivi *Aceſtoris*, a quo iidem fuerint dicti, alibi, quod ſciam, haud occurrit hodie mentio. *Aceſtoris* quidem Ephippi filii, ſed Tanagræi, Bœotii proinde non Argivi, ejuſque ab Hercule cæſi meminit Plutarchus Quæſt. Græc. pag. 299. *Aceſtoridæ* autem Corinthii & Syracuſanorum Prætoris, a quo expulſus primum fuerit Agathocles, Diodorus lib. XIX. p. 654. Quibus addere licet duos Athenienſium Archontas, eodem *Aceſtoridis* nomine appellatos: unum, qui eo magiſtratu functus eſt Olympiade LXIX. a Dionyſio lib. V. pag. 305, alterum, Olympiade LXXV, a Diodoro memoratum l. XI. p. 39. P. 11.

V. 35. ἁ Διομήδιος Ἀσπὶς] Adtigit quidem, ſed non ſatis plene ac feliciter explicavit vir doctus, ritus hujus, de quo præterea ſilent, qui poſt eum exſtiterunt Callimachi editores, originem ac inſtitutum; quo apud Argivos, una cum Palladis ſimulacro, *Diomedis Clypeus* ad Lavacrum ſeu Inachum fluvium, ibi quoque abluendus deferri ſtata ac ſolemni die fuerit ſolitus. *Diomedes* nempe Argivus, & Argivorum apud Homerum ad Trojam dux; unde Virgilius Æn. lib. XI. verſ. 240.

Vidimus, o cives, Diomedem, Argivaque caſtra.

Tanto autem cive vel heroe efferre ſe vulgo ſoliti Argivi; unde *Diomedis* ſtatua ab iiſdem Delphos cum aliis donariis miſſa legitur apud Pauſaniam lib. x. p. 627. Immo qui *Diomedes* a Minerva Diis immortalibus adſcriptus ferebatur; prout id apud Pindarum legitur Nem. Od. x,

Διομήδεα δὲ ἄμβροτον
Ξανθὰ ποτε γλαυκῶπις ἔθηκε Θεόν,
Diomedem autem immortalibus
Quondam Dea caſiis oculis fecit Deum;

ac prout a Thoriis & Metapontinis, in magna proinde Græcia, eundem pro Deo cultum notant ibidem veteres Lyrici Enarratores. Ab eodem vero *Diomede*, teſte rurſus Pauſania l. II. p. 128, Minervæ *Perſpicaci*, ſeu Ὀξυδερκεῖ, fanum Argis erectum, quod ea ab illius pugnantis ad Ilium oculis caliginem avertiſſet. In eodem proinde Minervæ fano, cum Deæ pro more ſimulacrum erectum; tam appenſus etiam, prout id alias obtinuit, & Minervæ ſacratus ibi *Diomedis*, Argivi herois, Deæque illius præterea tutela ac præſidio in bello Trojano defenſi aut adjuti, dicatæque eidem ædes conditoris, *clypeus*. Haud aliter nempe, ac Danai Argivorum Regis, conſecratus in æde Junonis Argivæ *clypeus*, apud Hyginum traditur Fab. CLXX; aut vero Pyrrhi Regis

 clypeus

clypeus æreus Argis itidem in templo Cereris adfixus dicitur apud Pauſaniam l. II. p. 123: aut Ariſtomenis a Meſſeniis pro heroe culti, in Lebadia, teſte eodem Pauſania l. IV. p. 247. & 278. Inde vero eo magis hic honos *Diomedis clypeo* ab Argivis habitus; quod inſignis foret idem *clypeus*, ut ex Homeri de eodem verbis liquet. Iliad. E. verſ. 4. haud aliter ac de ipſo quoque parentis Tydei *clypeo* videri poſſunt Æſchylus Sept. Theb. v. 343. & Euripides Phœn. v. 1127. Accedit, quod ἀσπὶς a duobus Argivis Regibus Proclo & Acriſio crederetur inventa, juxta Apollodorum lib. II. cap. II. & Plinium lib. VII. cap. LVI; & præterea quod *Argolici clypei* præcipua foret apud veteres Græcos celebritas; ut vel ex notis, & alibi jam ad ſuperiorem Hymnum a me adductis Maronis verbis liquet, *Argolici clypei.* Hinc etiam Ἀσπιδηφόρος λεὼς, *clypeatus populus*, de *Argivis* dictus apud Æſchylum Agam. v. 834; aut λεύκασπις Ἀργόθεν, *clypeatus ex Argo* ſeu *Argivus.* Unde de coacto Argivorum exercitu ait Euripides Phœn. v. 77.

Πολλὴν ἀθροίσας ΑΣΠΙΔ' ΑΡΓΕΙΩΝ, &c.
Multum colligens CLYPEUM ARGIVORUM h. e. *multos clypeatos Argivos*,

ſeu, ut modo de iis dictum, Ἀσπιδηφόρους. Immo unde etiam ἀσπὶς, & quomodo hic explicandus Euripides, de *lecta juvenum Argivorum manu dicta*, uti apud Suidam in Ὡς τὴν Ἀσπίδα &c. nempe οἱ δὲ λόχον φασὶν εἶναι ΕΝ ΑΡΓΕΙ τῶν πάνυ ἀκμαζόντων νεανίσκων, ὃν ΑΣΠΙΔΑ καλεῖσθαι, *illi vero dicunt cohortem eſſe* ARGIS *Juvenum viribus maxime florentium*, *quam* ΑΣΠΙΔΑ ſeu CLYPEUM *vocant.* Quin Argis locus Ἀσπὶς etiam dictus, ut id e Plutarcho liquet in Pyrrho p. 404, ubi dicuntur Argivi a Pyrrho obſeſſi, & in ultimo capitis periculo ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΣΠΙΔΑ καὶ τοὺς ὀχυροὺς τόπους ἀνέθεον, *ad* ASPIDEM ſeu CLYPEUM, *& partes urbis munitiores recurrunt*; ac paullo poſt Ἡ τε ΑΣΠΙΣ ὅπλων περίπλεως πολεμίων ὀφθεῖσα, τὸν Πύῤῥον διετάραξε, ASPIS *autem viſa armorum plena*, *hoſtilium*, *Pyrrhum perculit*, & clarius adhuc in Ægide & Cleomene pag. 812. ſed cujus ea de re loca jam occupaſſe video Cl. Meurſium in Græcia feriata pag. 136. Adde, quod ut ibidem jam obſervavit vir eruditiſſimus, alterius generis ſolemne ſeu agon Argis foret, iſque quinquennalis, juxta quem in Ἡραίοις ſeu Junonis Argivæ feſto, de *clypeo* decertabatur, non *Diomedis* quidem, de quo hic agebatur in ſolemni Palladis Lavacro, ſed vel Danai, juxta Hyginum Fab. CLXX. & CCLXXIII, vel Euhippi Argivorum itidem Regis, juxta Lactantium ad illud Statii Thebaid. l. II. v. 258.

Arcadis Euhippi ſpolium cadit ÆREUS ORBIS,

ſeu *clypeus*; de quo nempe Argis in loco illo Ἀσπὶς inde apud eos dicto, eoque aditu difficili, clavis præterea valide adfixo certamen erat, quem quis inde avelleret, ut re bene geſta, victor per urbem ſplendida pompa deducebatur. Unde idem agon, quod utique non inficiari debuit eruditiſſimus Meurſius, nec eo nomine Hyginum, qui id tradit Fab. CLXX. redarguere, dictus ΑΣΠΙΣ ΕΞ ΑΡΓΟΥΣ, *clypeus ex argis.*

Quod

Quod præterea liquidum e marmoribus antiquis, non apud Gruterum ſolum, & viderat Meurſius p. CCCXVI. 2, ubi de victore in variis agonibus fit mentio, & inter alios ΤΗΣ ΕΞ ΑΡΓΟΥΣ ΑΣΠΙΔΑ ΤΡΙΣ, qui *ex Argis clypeum ter* avulſit; ſed præterea ex Oxonienſibus p. 70. P. 1. ubi inter plures itidem variarum gentium ludos ſeu agones, *Olympia*, *Ætia*, *Nemea* &c. ΤΗΣ ΕΞ ΑΡΓΟΥΣ ΑΣΠΙΔΑ, *ex Argis clypeum* relatum quoque videas. Quibus adde alium Megarenſium lapidem in Sponii Miſcell. p. 364. quo ſimiliter reportatæ e variis Græcorum, aut Romæ etiam & in magna Græcia agonibus, ab illuſtri aliquo athleta victoriæ recenſentur, ac memoratam quoque legas ΤΗΝ ΕΞ ΑΡΓΟΥΣ ΑΣΠΙΔΑ. E quibus proinde vetuſtis, ac indubiæ fidei monumentis, liquida jam & plana veteris illius apud Argivos agonis nomenclatio. Unde factus etiam veteri proverbio locus, de viris generoſis & laude dignis, cujus meminerunt Parœmiographi antiqui, quamquam genuinum ejus, quem modo adtigimus ſenſum, quod viderunt jam alii, non ſint adſequuti; ut Zenobius Centur. II. 3. & inde Apoſtolius Centur. II. 70. Ἄξι@ δ᾽ ΤΗΣ ΕΝ ΑΡΓΕΙ ΑΣΠΙΔΟΣ, *Argivo dignus es clypeo*; ac rurſus Zenobius Cent. VI. 42. quod apud Suidam itidem legitur, ὡς ΤΗΣ ΕΝ ΑΡΓΕΙ ΑΣΠΙΔΑ καθελὼν σεμνύνεται, *gloriatur*, *tanquam* ARGIVUM CLYPEUM *abſtulerit*. Quo reſpexit etiam Callimachus, prout id ex eo refert ad dictum paullo ante Statii locum, vetus ejus Enarrator, *proverbium apud illos* (Argivos nempe) *cum alicujus ignaviam irriderent, ut Callimachus ait*, ὥσπ. ACπIOAλTONeλΘN; ſeu, prout e modo dictis Zenobii & apud Suidam locis legendum liquet, & opportune jam ad Hyginum, apud quem Fab. CLXX. Latinis litteris hodie legitur *aſpis en argo*, vidit vir præclare de eo meritus Th. Munckerus, ὡς ΤΗΣ ΑΣΠΙΔΑ ΚΑΘΕΛΩΝ. Neque enim opus, ut cum eodem viro docto, præter litterarum ductus, inſeratur ΕΝ ΑΡΓΕΙ, quum de proverbio ibi Argis pervulgato fit ſermo. A qua lectione proinde recedit ea, quam ad illa Lactantii ad Statium verba adfert, & qui alioquin nihil eximium ad illuſtrationem hujus loci aut ritus contulit, quamquam vir diligentiæ & lectionis immenſæ, Barthius, ὡς τὶς ἐν ΑΣΠΙΔΙ ΑΡΓΟΘΟΝ ΕΛΘΩΝ, & *qui* CUM CLYPEO ARGIS VENIT. Quo præterea referri debet illud Pindari Olymp. Od. VII. de hoc ipſo nempe agone dictum, ubi plura ſimiliter Græcorum certamina enarrantur, quibus victor exſtitit Diagoras Rhodius, ac inter alia

Ο, Τ ΕΝ ΑΡΓΕΙ ΧΑΛΚΟΣ ἔγνω μιν,

Et IN ARGIS ÆS, *ſeu clypeus areus novit eum*;

idem nempe ac ſi dixiſſet ἡ ἐξ Ἄργυς ἀσπὶς, *ex Argis clypeus*, vulgo apud Græcos, ut notum, *ex ære*, ſeu ut de eodem aut ſimili dicto ante loco Statius, *areus orbis*, & de quo avellendo agon erat Argis conſtitutus; non vero juxta Meurſium, & quos hic ſequutus eſt. Pindari Interpretes, de agonis tantum prœmio, ſeu *clypeo* victori, peracto certamine dari demum ſolito. Quod utrumque tamen vere obſervat ac diſtinguit dicto ante loco Hyginus, ubi de hiſcemet Argivorum ludis,

ut

ut eos vocat, ait, qui APPELLANTUR ASPIS EN ARGO (ſeu ut paullo ante dictum Ἀσπὶς ἐξ Ἄργυς vel ἐν Ἄργει) *e quibus ludis, curſoribus corona non datur ſed* CLYPEUS: quamquam & præter *Clypeum*, quod vidit jam ibi vir doctus & ante eum Meurſius in Ἡραῖα, corona quoque pro prœmio in iis ludis data dicatur in Scholiis Pindari p. 70. Immo id quod de agone illo, ita ut modo vidimus, appellato, adſtruit alius Pindari locus, quem ibidem ut incerti Poetæ memorat obiter Cl. Meurſius, & qui exſtat integer in Ἐπινικίῳ Theji cujuſdam Argivi, Nem. Od. X. p. 418.

> ΑΓΩΝ τοι ΧΑΛΚΕΙΑΣ
> Δᾶμον ὀτρύνει ποτὶ θυσίαν Η-
> ΡΑΣ, ΑΕΘΛΩΝ τε κρίσιν,
> AGON ÆREUS (*ſeu ærei ex Argis Clypei*)
> *Hortatur Argivorum populum ad* SACRA JU-
> NONIS *&* *ad* PROEMIORUM (ſeu *Clypei* dari quoque eam in rem ſoliti) *judicium.*

Unde etiam, quod de eo Argis certaretur in Ἡραίοις ſeu Junonis Argivæ feſto, ΗΡΑΣ ΑΣΠΙΣ, JUNONIS CLYPEUS, idem agon vocatur in Inſcriptione Farneſiana apud Gruterum cccxiv. 1. ac præterea apud Zenobium Cent. 1. 64. & apud Στρωματεῖς ſeu Proverbia Metrica v. 1192. ὥσπερ Ἥρας ἐν Ἀσπίδι &c. *tanquam cum Junonis Clypeo*, non ut ibi hactenus nullo ſenſu ἥρως ἐν ἀσπίδι, quod Barthium ad dictum Statii & priſci ejus Enarratoris locum fugit; non vero, ne quem ſua laude ſciens hic defraudem, Th. Reineſium, qui Var. Lect. p. 104. id in Apoſtolio in eodem luto hærente, bene jam animadvertit. A quo autem Junonis ſeu *ex Argis Clypeo* ita appellato, diverſa hæc *Diomedis*, cujus meminit hic Callimachus, apud eoſdem Argivos Ἀσπὶς, quæ non Junoni ſacrata, aut de qua avellenda agon eſſet virorum apud eos conſtitutus; ſed quæ in Minervæ æde adpenſa, inde una cum Deæ ſimulacro ab Argivis virginibus ſolemni pompa ad commune in fluvio Inacho lavacrum deferri conſueverat. Idque eandem ob cauſſam, de qua ſupra monui ad titulum hujus Hymni; ad pulverem nempe detergendum, ſeu ſordes abluendas, quibus juxta Minervæ ſimulacrum, hæc Διομήδεος ἀσπὶς foret itidem obſita.

V. 37. Εὐμήδης ἐδίδαξε] Minervæ quippe apud Argivos, ut continuo addit Callimachus, Sacerdos: idem ut videtur, qui inter Melanis filios, & Oeneo, *Diomedis*, de quo modo, avo inſidiantes, apud Apollodorum recenſentur l. 1. c. VIII. Idem enim Melas Argi frater exſtitiſſe traditur, cap. proximo ejuſdem libri. Alius proinde ab eo *Eumedes*, unus ex Hippocoontis filiis, cujus monumentum Spartæ prope Agidos ſepulcrum exſtare dicitur apud Pauſaniam l. III. p. 187. quique Hippocoon una cum filiis cæſus ab Hercule, ab eodem Auctore dicitur l. II. p. 117. Adeo ut idem hic *Eumedes* ſtatui non poſſit, qui nempe a Græco Callimachi Enarratore dicitur in ſuſpicionem apud Argivos incurriſſe, quaſi Heraclidis, Herculis nempe poſteris & contra Oreſtiadas Argos tendentibus, Minervæ ſimulacrum prodere voluerit. De ea autem Hera-

cli-

clidarum contra Oreſtis poſteros Argis imperantes, expeditione videri poteſt Pauſanias l. II. p. 117.

Ibid. Τὸν κεχαρισμένον] Non citra exemplum hæc vertit Politianus *meditans tibi grata*, nempe tibi *gratificatus* ſeu *gratum præſtans* ſacerdos, dum Argis ſolemne illud Palladis lavacrum primus, quod hic a Poeta dicitur, invexit. Neque enim ſemper κεχαρισμένος, pro eo, qui *gratus* eſt & *acceptus* dicitur; ſed quandoque etiam pro eo, qui *gratum* quid alteri *præſtat* ſeu *gratificatur*. Hinc etiam κεχαρισμένος *gratiam habens* ſeu *delectatus*, ſicut Orphicorum Hymno in Matrem Deum, quod obiter jam adtigi ad verſ. 68. ſuperioris Hymni, invocatur hæc Dea.

> Ἔρχεο γηθόσυνος, κεχαρισμένη εὐσεβίῃσιν,
> *Adſis læta, gratiam habens pietati* illorum,

qui ejus ſacris operabantur.

V. 39. Τὸν ἱρὸν ἄγαλμα] De eximio Minervæ, cujus hæc *ſacra* dicitur *effigies*, apud Argivos cultu dixi jam ad titulum hujus Hymni. Fatale autem illud in multis quondam urbibus habitum, ut nonniſi capta ſemel ab hoſtibus hujus aut alterius tutelaris loci numinis effigie, eadem loca everſa iri aut expugnata crederentur. Unde Tyro ab Alexandro obſeſſa, Apollinis ſimulacrum catenis aureis, ne ex orbe migraret, ab oppidanis revinctum tradit Diodorus lib. XVII. pag. 520. Ita factum etiam, ut religioſe occultata ſubinde fuerint id genus ſimulacra; quomodo de fatali illo Trojanorum ac dein Romanorum *Palladio* obſervat ad Maronem Æn. l. II. v. 166. Servius; illud nempe ferri a Trojanis primum fuiſſe intra exſtructum parietem abſconditum, eoque tamen a Fimbria quodam bello Mithridatico, reperto ac Romam advecto, adhibito ibi Mamurio Fabro, *multa ſimilia*, quod addit Servius, ad illud ſcilicet occultandum, *facta ſunt*. Quod e Lampridio etiam liquet in Elagabalo cap. VI, ubi de impuro illo principe, qui hoc Palladium, ſeu *ſacrum*, ut ibi dicitur *penetrale eſt auferre conatus*; ſed, ut mox addit, *nec tamen quidquam religioni dempſit, quia* PLURES SIMILES *facta dicuntur eſſe, neque veram unquam poſſit auferre*. Quomodo etiam, quoad hoc Argivorum Palladium, ab Eumede ejuſdem Deæ Sacerdote, proviſum hic videtur; ut dum populi inſidias & hoſtium adventum vitat, eo continuo, ut hic dicitur, adſumpto, illud in tuto & arcano Argiæ loco, præruptis nempe, ut mox addit Callimachus, ſcopulis reponeret, & occultaret. Ἱρὸν ἄγαλμα autem vocat hic Callimachus, haud aliter ac Maro de Trojano Palladio Æn. lib. II. verſ. 167. *ſacram effigiem*, & Athenarum Palladium, Παλλάδος σεμνὸν βρέτας, *Palladis venerandum ſimulacrum*, Euripides Electr. verſ. 1254. idque inde, quod utrumque διοπετὲς ſeu *cœlo delapſum* crederetur; prout de Athenienſi Palladio obſervat Pauſanias l. I. v. 48. de eo autem ſimul & Trojano ad Maronem Servius Æn. l. II. v. 166. *dicunt alii unum ſimulacrum cœlo lapſum, quod nubibus advectum & in ponte depoſitum, apud Athenas tantum dicunt fuiſſe. Unde &* Γεφυρῖτις *dicta eſt mox. Sed hoc Athenienſe Palladium a veteribus Trojanis Ilium tranſlatum.*

Alii

Alii duo volunt, hoc de quo diximus, & Athenienſe. Alii cum ab Ilo Ilium crederetur, hoc Trojanum cœlo lapſum dicunt &c. Ne vero idem hoc Argivorum *Palladium* ſeu Minervæ ἱρὸν ἄγαλμα, cum illo Trojano ab Argivo Diomede, ut ferunt, rapto & ſecum avecto ſtatuatur, obſtat haud una eaque diverſa de eodem narratio. Id quidem jactaſſe vulgo Argivos eſſe illud ipſum ſimulacrum, poſt Ilii everſionem ad ſe tranſlatum, refert ac redarguit ſimul Pauſanias lib. II. pag. 127. qui illud ab Ænea in Italiam deportatum, certum eſſe contendit ac manifeſtum. Idem vero alibi lib. I. pag. 53. narrat, capto Ilio, Diomedem Argos revertentem, viæ errore ad Phalerum Atticæ portum appuliſſe; ibique ignaris locorum populantibus Argivis, Demophoontem Theſei filium accurriſſe, & ab eo ereptum Argivis Palladium Athenas delatum. Quod rurſus paullo aliter tradit Harpocration, & ex eo Suidas; dum non Diomede, ſed Agamemnone cum Argivis & Palladio Athenas appellente, raptum a Demophoonte illud *Palladium* memorant; ac inde, Agamemnone puniri raptorum poſtulante, conſtitutum ex Argivis quinquaginta & totidem Athenienſibus tribunal, quibus cauſſæ illius diſceptatio fuerit credita. De quo *Palladio* alia rurſus e Varrone memorat Servius dicto ante loco; nempe a Diomede, qui rapto illo apud Ilium cum Ulyſſe *Palladio*, eoque ſecum abducto, inde autem ſibi pericula, quibus nunquam cariturum Deorum reſponſis cognoverat, metueret, niſi Trojanis Palladium reddidiſſet, tranſeunti per Calabriam Æneæ oblatum illud fuiſſe; eoque a nauta quodam ita dicto accepto, inde factum, quod Romæ deinceps, ut addit, *Minervæ ſacra non Julia gens habuerit*, ſed *Nautiorum*. Cujus tamen, ut obiter hoc addam apud Romanos gentis, quæ ſacra Minervæ apud eos procuraret, obſcura in priſcis annalibus & monumentis mentio. Ne id poſtremo hic tangam, quod de *aliis* Italiæ locis, Lavinio, Luceria, Siri ſeu Heraclea, quæ Trojanum illud *Palladium*, & quaſi Ilio apud ſe adlatum, ſibi vindicabant, memorat Strabo l. VI. p. 264.

V. 40. κρεῖον εἰς ὄρος] Qui *Argeus* ſeu *Argiæ mons* dicitur in Scholiis ad hunc locum, idemque haud male a viro docto ſtatui videbatur, cum eo Argolidos monte, qui κρειόπολος a Strabone nuncupatur lib. VIII. p. 376. Alibi certe hujus in Argia montis κρειὸν, quem bis hic Callimachus memorat, non occurrit mentio; niſi quod loci in Argolide τῶν κριῶν, nempe de Thyeſtæ monumento dicti, meminerit Pauſanias l. II. p. 116. & ideo, uti paullo ante de eo tradidit, quod eidem ſepulcro κριὸς ſeu *aries* e marmore, ob ſubductum ab eo fratri Atreo vellus aureum, fuerit impoſitus. Inde vero forte huic monti nomen illud κριῶ, & inde κρεῖον hic ob metrum fuit inditum.

V. 42. Παλλάτιδος] A recondito nempe ibi Minervæ ſimulacro ſeu *Palladio* id nomen in poſterum hic Argolidos ſcopulus nactus. Haud aliter ac *Palladium* Athenis de foro, ubi jus dicebatur de involuntaria cæde & inſidiis appellatum; ob litem ſcilicet ibi de Palladio ex Ilio rapto inter Argivos & Athenienſes, ea occaſione, quam paullo ante adtigi, diſceptata. Immo dictus deinceps a Pallade mons ille Argiæ,

πό-

πέτρας Παλλάτιδις, prout Sunium Atticæ promontorium, Ἀθάνας πέτρα, *Minervæ rupes* vocatur apud Euripidem Cyclop. v. 293; aut quomodo a Diomede Argos reverſo, mons Argiæ in quo erectum ab eo Minervæ ſacrarium Ἀθηναῖον ab eodem dictum legitur, in libello de fluviis, qui Plutarchi nomen præfert, cap. de Inacho.

V. 43. περσέπτολι, χρυσεοπήληξ] Prius epitheton Minervæ itidem tribuit Ariſtophanes Nubib. p. 178. ἢ Παλλάδα περσέπτολιν δεινὰν, *vel Minervam urbium vaſtatricem gravem*; idque, ut tradunt ibi veteres ac eruditi ejus Enarratores, e Lamproclei cujuſdam Athenienſis carmine, quod inciperet, Παλλάδα περσέπτολιν κλῄζω &c. *Minervam urbium vaſtatricem invoco.* Hinc de eo cantorum genere ait Dio Chryſ. Orat. XIII. pag. 224. οἷς ἂν ἱκανῶς κιθαρίσωσιν ἢ Παλλάδα περσέπτολιν Ἀθηνᾶν, *quibus ſufficis ſi citbara ſciant canere Palladem urbium populatricem Minervam.* Nempe quibus urbibus ob impia earundem facinora, aut alioquin, ſicut Ilio, infenſa erat bellatrix Dea; & quam inde πολεμοκλόνον τ' Ἀθήνην, *bella moventem Minervam* vocat Anacreon Od. LIII. Eadem vero contrario epitheto, ut ῥυσίπτολις Παλλὰς ſeu *urbis Liberatrix* a choro Thebanarum mulierum invocatur apud Æſchylum Sept. Theb. 131. & ſimiliter apud Homerum dicta eadem in Iliade, tum in utroque in hanc Deam Hymno, ἐρυσίπτολις, h. e. juxta veteres Grammaticos, *urbis Cuſtos* ſeu *Servatrix* σωσίπολις, ſicuti nempe formata vox ἐρυσίσκηπτρον, quam præter Dioſcoridem ab eruditiſſimo Harduino ad Plinium adductum l. XII. ſect. LII, apud Theophraſtum legas de Odoribus p. 482, de *aſpalatho*, ſeu juxta τὸν πάνυ libro poſthumo de Homonymis Hyl. Jatr. pag. 115. quod e *ſpina aſpalathi* ſervarentur, ac in pretio haberentur baculi. Quamquam ἐρυσίπτολις, contrario etiam ſenſu, ſeu pro eo quod hic περσίπτολις, *urbis* ſive *urbium vaſtatrix*, prout (nec primus id noto) intelligi poſſet eadem Pallas; non ſolum, quod ἐρύειν, ut ex iiſdem Grammaticis liquet, ἕλκειν haud minus quam φυλάσσειν notet; ſed maxime, ſi habeatur ratio brevis illius Hymni Homerici aut alicujus Homeridæ, ubi quum hanc Deam Παλλάδ' Ἀθηναίην ἐρυσίπτολιν dixiſſet, addit continuo,

> Δεινὴν, ᾗ σὺν Ἄρηϊ μέλει πολεμήϊα ἔργα,
> ΠΕΡΘΟΜΕΝΑΙ τε ΠΟΛΗΕΣ, ἀυτή τε, πόλεμοί τε,
> *Gravem, cui cum Marte, quæ ſunt bellica opera,*
> DIRUTÆQUE URBES, *clamorque & bella*;

haud aliter nempe ac Comicus dicto paullo ante loco ibidem hæc Palladis epitheta conjunxerat, Παλλάδα περσέπτολιν δεινὰν, *Minervam urbium vaſtatricem gravem*, & ſimul περσέπτολις στρατὸς, *urbium vaſtator exercitus* dicitur ab Æſchylo Perſ. v. 65. Eadem alioquin πολιὰς & πολιοῦχος ſicuti mox v. 53. hujus Hymni, & qua de re itidem, ſeu *urbium Cuſtos* dicta & culta. χρυσεοπήληξ vero ſeu *auream habens galeam* vocata hic Minerva; ſicuti Mars apud dictum modo Tragicum Sept. Theb. verſ. 108. Ω χρυσοπήληξ δαῖμον. *O Numen cum aurea caſſide*, & quomodo alioquin Thebanos Spartigenas χρυσοπήληκα στάχυν σπαρτῶν, *cum aureo galeatam ſpicam ſatorum* dixit Euripides Phœn. v. 946. Ita

χρυ-

χρυσόλογχος, ſeu *cum aurea haſta*, qua itidem vulgo armatur Minerva ab Euripide Ion. v. 9, & ab eodem alibi, qua de re mox, χρύσασπις, *cum aureo clypeo*. Εὐπήληκα vero, ſeu *inſignem galea* Minervam, uti eam vocat Leonidas Anth. l. VI. c. XVI. Ep. III, exhibent paſſim obvia veterum ſignorum & nummorum monumenta.

V. 44. ἵππων καὶ σακέων ἀδομένα &c.] De ἱππείᾳ Minerva dictum jam ante ad v. 6. hujus Hymni. Non *galeata* vero ſolum, ſeu, de qua modo, χρυσεοπήληξ, ſed χρύσασπις etiam ſeu *cum aureo clypeo* apud Euripidem dicitur Phœn. v. 1381. Παλλάδος χρυσασπίδος, & ſicuti *clypeo* armata paſſim hæc Dea, in priſcis monumentis, quem vel manu geſtat, aut qui ad pedes ejus adpenſus ibi viſitur; & cum ægide præterea ſeu Meduſæ obvio, in eodem capite. Hinc Athenienſibus bello Perſico in Piræum deſcendentibus, deſiderata in Minervæ ſimulacro ægis ſeu Γοργόνειον, illudque a Themiſtocle diu quæſitum, a Plutarcho dicitur in Themiſtocle pag. 117. Unde Minerva Γοργὼ πάνοπλος, *Gorgo omni ex parte armata* vocatur apud Euripidem Helen. v. 1332. & haſta alioquin ac clypeus, Minervæ propria dicuntur, ſicuti pomum Veneri, Anth. l. I. c. XXXVIII. Ep. VIII. ubi nempe Venus ad Minervam ait,

Σὸν δόρυ καὶ ΣΑΚΟΣ ἐστίν, ἐμὸν δὲ τὸ μῆλον ὑπάρχει,

Tuum eſt haſta & CLYPEUS, *meum vero hoc pomum eſt*,

quod queritur ibi a Minerva ſibi præreptum; & quale alioquin Venus paſſim manu præfert in priſcis nummis & ſignis. Adde quod in pompa Panathenaica cum haſta & clypeo Athenis incederent viri ætate florentes, ut id monet Thucydides l. VI. p. 452. μετὰ τῆς ΑΣΠΙΔΟΣ καὶ δόρατος εἰώθεσαν τὰς πομπὰς ποιεῖν, *nam cum* CLYPEO *& haſta pompas proſequi conſueverant*. Quod non fugit Cl. Meurſium Panathen p. 35. Immo unde de Proſerpina ait Claudianus de ejuſdem Raptu l. II. v. 38. *potuitque videri* PALLAS, *ſi* CLYPEUM, nempe quod addit, *ferret*, tanquam præcipuum, quo eadem Pallas agnoſceretur, ſymbolum & inſigne.

V. 45. ὑδροφόροι] Ita nempe dictæ hoc loco mulieres Argivæ ſeu ancillæ, quibus aquam ex Inacho fluvio in privatos ædium uſus geſtandi onus incumbebat. Veteres gloſſæ, ὑδροφόρος, *aquarius*, *aquæ portator*; & cujuſmodi ſervi *aquarii domui tantum inſervientes*, dicuntur l. 12. §. 42. D. de Inſtruct. vel Inſtrum. A quibus proinde diverſi debent ſtatui, neque cum iis confundi, *aquarii*, vel *aquarum cuſtodes*, quos ὑδροφύλακας *nominant*, quorum mentio fit l. 10. c. de Aquæductu, & apud Frontinum. Qualis exſtitiſſe cenſendus eſt, qui in veteri Inſcriptione apud Gruterum XCIII. 6. dicitur AQUARIUS AUG. & ab eo NYMPH. SACR. ſeu *Nymphis* fons quiſpiam *ſacer*. Mitto *aquariolos* ſeu ὑδροχόους, in turpi miniſterio, quod e Tertulliano in Apologetico, Apulejo in Apologia, & aliunde, ab eruditis jam obſervatum, adhibitos. De quo proinde fœdo ac vili hominum genere, dixit in Commodo Lampridius, AQUAM GESSIT, *ut lenonum miniſter*, h. e. juxta veteres gloſſas πορνοδιάκονος, & quomodo de Eutropio, ut vili & ancillari id genus mancipio, dixit Claudianus l. I. in Eutropium v. 105.

& ſæpe LAVANTI
Nudus in argento LYMPHAM GESTABAT *alumnæ.*

Quales cæteroquin *βαλλίδες* etiam appellati in adductis modo gloſſis, ac præterea *βαλλιωνες*, & de quibus videri poteſt ad Lampridii locum *ὁ πάνυ* Salmaſius. *ὑδροφόροι* vero dicti etiam *aquilegi*, ſicut Danaum, a quo putei primum ac fontes, qua de re mox, dicuntur in Argolide reperti, vocat Nonnus Dionyſ. l. IV. p. 126. *ὑδροφόρου Δαναοῖο*, *aquilegi Danai*; & quomodo de ejuſdem, quas aquatum miſerat, filiabus, dixit itidem Lucianus Dial. Marin. p. 191. ed. Salm. *ὥστε ἀνάγκη ἀεὶ ὑδροφορεῖν*, *& aquatum venire ſemper ſit neceſſe*; & mox *ἤδη γὰρ καιρὸς τῆς ὑδροφορίας*, *jam enim tempus eſt, quo aquatum iri ſolet.* Quomodo a Dione Chryſ. dictum Orat. VII. pag. 128, *πενήτων βασιλέων, οἷας ΥΔΡΟΦΟΡΕΙΝ τε καὶ παίζειν παρὰ τοῖς ποταμοῖς*, *pauperum Regum* filiabus, *quales* AQUAM GESTANT *luduntque apud flumina.* Alterius vero generis *ὑδροφόροι* Virgines apud Athenienſes appellatæ, quæ nempe, ut docet Porphyrius *περ. Αποχ.* l. II. p. 176, in Jovis feſto *Διπόλια* apud eos dicto, *aquam, unde acuerentur*, a victimariis nempe ad id conſtitutis, *ſecuris & gladius geſtare erant ſolita*, *ὑδροφόρους παρθένους κατέλεξαν· αἱ δ' ὕδωρ κομίζουσιν, ὅπως τὸν πέλεκυν καὶ τὴν μάχαιραν ἀκονήσουσιν.* Ne jam tangam *ὑδροφόρια*, de alio apud Athenienſes lugubri feſto dicta, in memoriam ſcilicet eorum, qui diluvio perierant, & de quo veteres Grammatici; ac altero eodem nomine Æginetarum feſto in honorem Apollinis, quæ poſtrema jam occupavit eruditiſſimus Meurſius in Græcia feriata. Ne jam tangam ſtatuam virginis illius *ὑδροφόρου* æream, quam a ſe olim Athenis erectam, ſordibus in magnæ Matris æde reperiſſe dicitur Themiſtocles apud Plutarchum in ejus vita p. 127.

Ibid. *Μὴ βάπτετε*] Non, ut hic *πιζογράφος* Interpres, *ne lavate*, aut ut Politianus, *ne tingite*, ſed *ne aquam* hodie e fluvio Inacho *haurite*; quod ſolebant nempe Argivæ *ὑδροφόροι*, quas hic adloquitur, uti modo vidimus Callimachus, ſeu *aquariæ*; uti manifeſte etiam arguunt ſequentia, ubi Argos ſeu Argivi compellantur, *ut hodie bibant e fontibus*, non vero e *fluviis* ſeu Inacho. Quo ſenſu etiam voce *βάπτειν* uſus coævus ferme & e Pleiade itidem Poeta Alexiph. p. 164, *ἢ αὐτὴν ἅλα βάπτε*, *aut ipſam aquam marinam*, ſeu *ſalſam hauri*, quæ ſole, ut addit concreſcat; & ad quem locum notat antiquus ejus Interpres, *βάπτε γὰρ, ἀντὶ τοῦ ἄντλει, γέμιζε*, h. e. pro *hauri, imple.* Quem Nicandri & Scholiaſtæ eam in rem locum a me dudum in ora mei Callimachi adnotatum, video jam forte ab H. Stephano præreptum, qui & alium ex Euripide adducit, nempe Hecub. v. 610. ubi infelix illa regina, famulam jubet urnam adferre, e qua *hauriat marinam aquam*, *βάψασα* &c. *ποντίας ἁλὸς*, ac ubi vetus Interpres, *λαβοῦσα τὸ ἀγγεῖον, βάψασα, ἤγουν γεμίσασα*, juxta adductam modo e priſcis in Nicandrum Scholiis eandem hujus vocis *βάπτειν* expoſitionem.

V. 46. *πίνετ' ἀπὸ κρανᾶν*] Cujuſmodi nempe *fontes* Argis non deerant, ac aliæ præter Inachum fluvium, a quo nunc iis erat abſtinendum, aquæ, unde continuo *biberent* Argivi: idque quamquam *πολυδίψιον*

Ἄργος, ſeu *valde ſitibundum Argos* jam olim dixerit Vatum Parens Iliad. Δ. v. 171. aut vero ἄνυδρον ſeu *aquis carens* Argos, veteri verbo fuerit appellatum. Qua de re audiendus eſt Strabo l. VIII. p. 370. πλάσμα δὲ καὶ ΤΟ ΑΡΓΟΣ ΑΝΥΔΡΟΝ,

Θεοὶ δ' ἂν θέσαν Ἄργος ἄνυδρον,

Τῆς τε χώρας κοίλης οὔσης καὶ ποταμοῖς διαῤῥεομένης, καὶ ἕλη, καὶ λίμνας παρεχομένης, καὶ τῆς πόλεως ΕΥΠΟΡΟΥΜΕΝΗΣ ΥΔΑΣΙ φρεάτων πολλῶν καὶ ἐπιπολαίων, *figmentum eſt hoc etiam*, ARGOS AQUIS CARERE,

Dii autem aquarum expertes Argos ſtatuerunt:

Nam & regio cava eſt ſitu, & fluminibus irrigatur, & lacus habet ac paludes, & URBS AQUIS ABUNDAT, *puteis in ea frequentibus, ac in ſummo aquam habentibus.* Cujus erroris ἀνύδρου nempe illius urbis creditæ, cauſſam adſcribit continuo Geographus, Homerico de eadem dicto πολυδίψιον; quod tamen non de *ſiticuloſo*, ſed vel pro πολυποθήτῳ ſeu *maxime deſiderato*, propter longi temporis abſentiam, explicandum apud Poetam putat; aut legendum ſine δ nempe πολυΐψιον, *multis damnis adfectum.* Quam duplicem hujus vocis πολυδίψιον ſignificationem, pro πολυπόθητον, aut pro πολυδιαφθόρον, tangunt etiam brevia ad Homerum Scholia, & Euſtathius p. 461. ubi Strabonis ea de re locum adducit; priorem autem, ſeu pro πολυπόθητον, Athenæus quoque l. x. p. 433. Cui tamen Strabonis, de ea ſignificatione, qua πολυδίψιον Argos ab Homero fuerit dictum, ſententiæ, haud accedit Euſtathius; & repugnat cum vetus illud alterius Poetæ dictum, quo ἄνυδρον Argos vocabatur, tum quod δίψιαν χθόνα, *ſiticuloſam terram*, de Argivorum ſolo ad Homeri exemplum, dixerit itidem Euripides Alceſt. v. 561. Quomodo nempe ἐν γῇ διψώσῃ, de *terra arida* dictum a ſenioribus jam ante vidimus ad v. 19. Hym. in Jovem. Quo referri etiam poteſt de eodem Argivorum ſolo apud Æſchylum locus, ubi a Danaidibus recens in eam regionem adpulſis dicitur, Suppl. v. 33. χέρσῳ τῇ δ' ἐν ἀσώδει, quod veteres Grammatici ibidem explicant, πηλώδει, ψαμμώδει· τὴν γὰρ ψάμμον οὕτως φασὶν, *lutoſo*, *arenoſo*, *arenam enim ita vocant*, & quam poſtremam ſignificationem, *arenoſi* nempe arripuit continuo ibi Latinus Interpres; de quo tamen haud dubito, quin prior pro *lutoſo* potior omnino ſit habenda, quum antiquis temporibus paluſtrem fuiſſe Argiam, uti mox adhuc dicetur, tradiderit Ariſtoteles. Immo quum ab ipſo Æſchylo eodemque Danaidum apud eum choro paullo poſt de hoc Argiæ, ad quod modo illæ adpulerant, ſolo, dicatur v. 51. ejuſdem dramatis,

Νῦν ἐν ΠΙΟΝΟΜΟΙΣ,
Ματρὸς ἀρχαίας ΤΟΠΟΙΣ,
Nunc in fertilibus, ſeu *quæ* PASCUIS ABUNDANT,
Matris antiquæ (Jus nempe Argivæ) LOCIS.

Neque tamen inde de vera mente loci Homerici, quo nempe Argos πολυδίψιον, *valde ſiticuloſum*, ſeu ἄνυδρον, *aquarum expers* dixerit, dubitandi locus, & quomodo idem ſimiliter a Luciano intelligitur, loco ex parte jam ante adducto Dial. Marin. p. 197. edit. Salm. πολυδίψιον δὲ

τὸ

τὸ Ἄργος, ὡς οἶσθα, ὥστε ἀνάγκη ἀεὶ ὑδροφορεῖν, *ſiticuloſum autem eſt Argos, quare illi ſemper aquatum venire neceſſe eſt.* Quamquam poſt Danai eam in oram adventum, & ante Troica proinde tempora, ab eo aut ab ejus filiabus aquatum ab eo miſſis, ac poſt Neptuni cum una ex iis congreſſum, fontes, quorum hic apud Callimachum mentio, ac puteos in eo Argivorum ſolo ſcaturiiſſe, veteri ferretur fama, ut mox agnoſcit idem Strabo, Apollodorus præterea, aliique, & qua de re mox veteres auctores & Grammatici. Quum vero Troicis temporibus, paluſtrem fuiſſe eandem Argivorum regionem, tradat, ut modo dicebamus, Ariſtoteles Meteorol. l. I. c. XIV. quærit inde ejus Enarrator Olympiodorus, ab Aldo editus pag. 25. cur πολυδίψιον dici tum ab Homero potuerit Argos; idque ut exiſtimat, factum, οὐ κατὰ τὴν ἄχρηστον ὑγρότητα, ἀλλὰ κατὰ τὴν χρηστὴν, *non juxta inutilem, ſed juxta utilem humorem*; ſeu intuitu non aquæ inutilis aut inſalubris, qualis paluſtris, ſed utilis & ad potum idoneæ, ſeu quæ ἔυποτος foret, uti de quodam Argiæ fonte dixit alicubi Æſchylus, & de quo loco paullo poſt. Ejuſmodi autem in locis mutationes ſæpenumero oriri, neque una de cauſſa eaſdem latere, obſervat ibidem Olympiodorus; ſeu quod illæ multo tempore contingant, & quas per vitæ noſtræ anguſtiam non poſſimus dignoſcere; ſeu per frequentes gentium, fame, bello aut frugum ſterilitate, jacturas, ſeu per eas, quæ ſingulis accidunt, locorum mutationes ac migrationes; unde talium ſequitur ignorantia, dum haud in uno ſemper loco quis conſiſtet. Diſcrimen vero illud ab aliis, quoad ἄνυδρον vel ἔνυδρον Argos traditum, obſervat præterea Strabo p. 371; nempe quod regionem qnidem Argivorum ſeu Argiam ἐνυδρεῖν, ſeu *aquis abundare* dicant; ipſam vero urbem, ſeu Argos, ἐν ἀνύδρῳ χωρίῳ, *in loco aqua experte* ſitam. Ut jam fabellam mittam, qua exſiccatum a Neptuno dicatur juxta Apollodorum l. I. c. II. idem Argiæ ſolum, ut ille Inachum plecteret, a quo iſtud fuerit Minervæ adjudicatum. Verum alia ſubeſt, neque aliunde anxie adeo quærenda ratio hujus rei, ſeu *valde ſiticuloſa Argus* vel *Argia* a Poeta dictæ, quam ſubminiſtrat Pauſanias l. II. p. 112. ubi tradit, quod neque Inachus, neque ullus aliorum Argiæ amnium, aquam accolis ſuppeditent, niſi imbribus adjuti, ac inde, ut addit, θέρους δὲ ΑΥΑ σφίσιν ἐστὶ τὰ ΡΕΥΜΑΤΑ, πλὴν τῶν ἐν Λέρνῃ, *æſtate autem* SICCA *illis*, ſeu Argivis, FLUENTA, *excepta Lerna, quæ ſola aquam habet.* Hinc etiam Danai filia, Argis ad Lernam uſque, XL. circiter milliaribus, uti e Pauſania infra dicetur, diſſitam, aquatum miſſa dicitur apud Lucianum, eo, de quo paullo ante, dialogo. Unde juxta illud Papinii Theb. l. V v. 737, *& ſitis interitu fluviorum*, ac proinde vere tum πολυδίψιον Ἄργος, ſeu *valde ſiticuloſum Argos.* Ita obvium utique & manifeſtum, cur eo nomine *Argos* a Poeta dici meruerit; nec opus proinde fuiſſe, ut nativa vocis illius ſignificatione omiſſa, alienum ei loco ſenſum adfingerent graves alioquin & πολυμαθέστατοι Auctores, quales, uti vidimus, Strabo, Athenæus, & veteres aliquot Critici; aut vero, ut horum auctoritate, Strabonis maxime moti viri eruditiſſimi, aliquod pondus illis de loco illo

Homerico interpretationibus ineſſe exiſtimarent. Ut facile omittere liceat illud *μυθῶδες*, quod tradit dicto modo loco Pauſanias; eam ſcilicet Argolidos amnium æſtivis temporibus ſiccitatem & aquæ penuriam, ortam e Neptuni, de qua paullo ante, in Inachum ira; a quo nempe, & duobus aliis arbitris, regio illa, de qua ei lis cum Junone, huic Deæ (non vero Minervæ, ut modo Apollodorus, & qua de re etiam ſupra ad verſ. 1.) fuerat adjudicata. Fontes vero, ad quos hic Argivos ablegat Callimachus, ut ſitim inde, non ex Inacho amne, ea ſolemni Palladis die levent, & cujuſmodi duos mox commemorat, tres a Plinio recenſentur l. IV. c. V. *Fontes*, *Niobe*, *Amymone*, *Pſamathe*. Plures tamen occurrunt apud veteres Auctores & Grammaticos. Talis *Lerna* celebratiſſimus Argiæ fons, & e qua laudatiſſimam juxta & Pirenes in Acrocorintho fontis aquam a Græcis habitam docebit Athenæus l. IV. p. 156. ubi quæſitum ait inter eruditos convivas, *ποῖον δὲ ὑδάτων ἥδιςόν ἐςιν· καὶ τῶν μὲν ἐγκωμιαζόντων* ΤΟ ΑΠΟ ΤΗΣ ΛΕΡΝΗΣ, *ἄλλων δὲ ἀπὸ τῆς Πειρήνης*, *quanam inter aquas foret ſuaviſſima, laudantibus vero aliis hauſtam* E LERNA, *aliis e Pirene*. Niſi id de alio Corinthi *fonte*, *Lerna* itidem juxta Pauſaniam l. II. v. 92, dicto, intelligere quis malit. Obſcura tamen eadem aqua præ Argolidos *Lerna*; a qua, uti etiam a fluvio Inacho, regio ipſa & Argivi apud Poetas ſubinde, uti Græcorum, de quibus mox, exemplo apud Papinium, haud infrequenter denominantur, ut *Lernamque regas* Theb. l. II. v. 376. & *Lernæ ductor* l. III. v. 348, & *Lernæi coloni* l. III. v. 461. pro *Argolide Argivorum Rege*, aut *Argivis*. Eadem vero, quamquam a priſcis Auctoribus, modo *palus*, ab aliis *fluvius*, immo juxta Strabonem p. 368, *palus* ſimul & *fluvius* paludi cognominis, eo *Lernæ* apud Argivos nomine diceretur (ac unde explicandus eſt obiter Æſchylus, a quo Prom. v. 653. *Λέρνης βαθὺς λειμὼν* dicatur, *Lerna* nempe *profundus campus* ſeu *πεδίον*, fluvio nempe illi ac paludi adjacens, & quomodo *prata Cayſtri* ſeu *λειμῶνας*, de ejuſmodi *πεδίῳ* dixit, ut id antea vidimus ad ſuperiorem Hymn. in Dianam v. 257, Maro Georg. l. I. v. 384. haud eo minus tamen *Lerna*, *fons* etiam Argiæ aliquoties ab antiquis Auctoribus & Grammaticis dicitur. Ita ibi apud Æſchylum *Λέρνης* vocem reddunt veteres ejus Enarratores *πηγὴ Ἄργυς*, *fons Argia*, prout nempe *Ἄργος* apud Poetas veteres tam de urbe, quam de regione dici notum, & ab eruditis ad Apollonium Criticis adnotatur ad l. III. v. 992. Sic quum ab eodem Apollonio l. III. v. 1240. *Λέρνης ὕδωρ* dicatur, ibi quoque iidem Critici, ΛΕΡΝΗ *δὲ* ΚΡΗΝΗ ΤΟΥ ΑΡΓΟΥΣ *ἱερὰ Ποσειδῶνος*, LERNA *autem fons Argia Neptuno ſacer*. Unde ſimiliter ab Euripide Phœn. verſ. 140. *Λέρνης ὕδωρ* de hoc *fonte* dicitur, tum ejuſdem dramatis verſ. 127. *Λερναῖα νάματα*, ubi veteres itidem Interpretes, ΛΕΡΝΗ *πόλις καὶ* ΠΗΓΗ *τῦ Ἄργυς*, LERNA *urbs & FONS Argia*. Occurrit vero alius de eadem *Lerna* apud Æſchylum locus, ſed qui hactenus in mendo cubat, & ubi præterea alterius fontis in Argia meminit; ubi nempe Jo Argiva, eaque œſtro ſtimulata, dicitur occurriſſe Prom. verſ. 677.

εὔπο-

εὔποτόν τε ΚΕΡΧΝΕΙΑΣ *ῥέος*
ΛΕΡΝΗΣ *ἄκρην τε,*

h. e. juxta Interpretem,

ad potus ſalubrem CENCHREÆ *laticem,*
Altumque Lernæ fontem.

quaſi nempe ſubaudienda ibi eſſet, & quo eum induxit Græci ad hunc locum Enarratoris gloſſa, vox *κρήνη* aut *πηγὴ*, aut vero quaſi de Argivorum *Arce* ageretur, quæ non ad Lernam, ſed Argis erat ſita, ac ubi ſcilicet Jo œſtro accenſa refrigerationem, ut cum Plinio loquar, quæreret. Unde aliena plane vox ibi *ἄκρην*, & pro qua obvia unius litteræ mutatione *ἀκτὴν* legendum pridem vidi. Ad mare enim ſeu ſinum Argolicum, eumque XL. ſtadiis juxta Pauſaniam l. II. p. 154. Argis diſſitum, ſita erat urbs & fons & cognominis *Lerna*, inde Neptuno ſacra. Immo quam meam loci illius apud Æſchylum emendationem omnino, & in quem opportune poſtea incidi, evicit ſimilis apud Pindarum locus Olymp. Od. VII. p. 64. *Λερναίας ἀπ' ἀκτᾶς*, *Lernæo a littore.* Ad eum autem adductum Æſchyli locum notant veteres ejus Interpretes, *τὸν ῥοῦν* ΤΗΣ ΚΕΓΧΡΗΣ ΚΡΗΝΗ *ἐστὶν* ΑΡΓΟΥΣ, *καὶ πρὸς* ΛΕΡΝΗΝ ΤΗΝ ΠΗΓΗΝ, *ad* CENCHREÆ *laticem*, *quæ* FONS *eſt* ARGIS, *& ad* LERNAM FONTEM. Nempe *κερχνείας ῥέος*, ad quod accurrebat lymphata Jo, ſicut alibi ab eodem Tragico dicitur Agam. v. 910.

Ὁδοιπόρῳ διψῶντι πηγαῖον ῥέος,
Sitienti viatori fontanum laticem.

Κεγχρειῶν vero, ut haud ignobilis Argolidos loci, meminit Strabo lib. VIII. p. 376. ejuſque ſitus, qua Tegea nempe Argos ducit; neque eundem omiſit, ubi de Argivis & Argolide agit Pauſanias lib. II. pag. 129. quamquam uterque citra ullam peculiarem fontis ibidem mentionem, quod liquidum tamen ex adlatis Æſchyli verbis Criticorum ad eadem Scholiis. Adde inſuper ΛΑΓΝΕΙΗΝ apud Nicandrum Alex. p. 156. *νύμφη λαγνείη* &c. ubi vetus ac eruditus ejus Enarrator, *Λαγνεία*, ΚΡΗΝΗ *τοῦ Ἄργους*, *Lagnea fons Argis* vel *Argiæ*, a Nympha nempe cognomine. *Λαγκείας* alioquin ut ibi hodie legitur, fontis, ſed ubi agit de Pellana Laconicæ oppido, meminit Pauſanias l. III. p. 203. ſicuti *Lernæ* etiam, qua de re paullo ante, fontis, non in Argia quidem, ſed Corinthi, l. II. p. 92. Neque vero, ubi de hiſce Argorum ſeu Argiæ ſiticuloſæ alioquin dictæ, fontibus agitur, e quibus bibere jubentur hodie Argivi, prætereundus Juliani locus Orat. III. p. 222. *ἥκιστα δὲ ἐστὶ* ΤΩΝ ΠΗΓΩΝ *ἕνεκα τὸ* ΑΡΓΟΣ *πολυδίψιον·* ΠΟΛΛΑΙ *μὲν γὰρ αὐτῷ* ΤΩ ΑΣΤΕΙ, ΠΟΛΛΑΙ *καὶ πρὸ τοῦ ἄστεως περὶ τὸν παλαιὸν Μάσητα*, *neque* ARGUS *quod ad ejuſmodi* FONTES *pertinet*, *ſiticuloſum eſt.* MULTI *enim* IN URBE, MULTI *ante urbem ad priſcum illum Maſeten fontes ſunt.* Etſi eo in loco non adeo *Maſeta*, prout cenſuit ad Stephanum in hac voce Cl. Holſtenius, tanquam collem ante Argos, fontibus revera irriguum deſcribit Julianus; quam ad ſapientiæ & doctrinarum fontes, quibus tum irrigarentur adhuc Argos, & vicina eidem loca, reſpicit: ut e toto loci contextu, & de quo nos ad ipſum Julianum, abunde col-

ligitur. Qua occaſione tamen, ac unde hic Callimachi de Argiæ fontibus locus præterea illuſtratur, adducenda ſunt Heſychii verba, quibus fontem Argis, ſeu in Argiæ convalle, exſtitiſſe obſervat, e quo biberent ſervi in libertatem adſerti: & quidem quod eadem via aufugiſſet vinculis elapſus Cerberus: Ἐλεύθερον ὕδωρ ἐν Ἄργει, ἀπὸ ΤΗΣ ΣΥΝΑΓΕΙΑΣ ΠΙΝΟΥΣΙ ΚΡΗΝΗΣ ἐλευθερούμενοι τῶν οἰκετῶν, διὰ τὸ καὶ τὸν Κέρβερον κύνα ταύτῃ διαδρᾶναι καὶ ἐλευθερωθῆναι. In quo autem loco, pro ἀπὸ τῆς συναγείας, obvio librariorum lapſu, legendum α. τ. συναγκείας, ſatis, ut opinor, liquet: prout apud Theophraſtum de C. Pl. lib. II. cap. VI. συναγκειάν τινα, *convallem aliquam*, non ut in editione Baſileenſi, συνάγ[ε]ιαν, & ſicut a Callimacho in ſequenti Hymno dicitur verſ. 83. Πίνδον ſeu Πίνδῳ ἐν ἐναγκείᾳ, *Pindi in amœno colle.* Illud autem ne quid ad illuſtrationem hujus apud Callimachum loci prætercam, mirabitur forte quiſpiam, Argivos ſeu nobiliſſimæ illius urbis incolas, & ſolemni quidem ac feſto die, quo Liberi Patris potui liberalius indulgere ſoliti fuerunt veteres, tanquam meros tamen ὑδροπότας invitari, ut ea die *biberent e fontibus, non vero e fluviis.* Quod alioquin ut egenorum ac miſerorum proprium notat Comicus Equit. pag. 307. ὕδωρ τε πίνειν, ac ubi Critici, τουτέστι ταλαιπώρων, *quod eſt miſerorum.* Quum tamen præ barbaris moderatos fuiſſe in vini potu Græcos obſervet Athenæus l. x. p. 461, & vinum etiam aqua vulgo temperaſſe, idem ante dixerat p. 426. Unde illud apud Ariſtophanem Equit. p 355.

Πιεῖν κεκραμένον τρία καὶ δύο,

h. e.

Bibere temperatum potum e tribus aquæ ac duabus vini partibus, & quam optimam fuiſſe vini cum aqua mixturam, notant ibidem eruditi Critici: quamquam ab aliis, ut Heſiodo, Anaxila, & Jone apud Athenæum d. l. tres partes aquæ, quarta autem vini, ab Alexide vero quatuor aquæ partes, una demum vini; ab aliis autem quinque & duo, ſeu quinque aquæ, duæ vini partes pro optimo potu commendentur, ac unde nata ſit ea de re loquendi formula, ἢ πέντε πίνειν, ἢ τρία, ἢ μὴ τέτταρα. Adeo etiam, ut meracior ſeu liberalior potio ſit apud Athenienſes habita, ubi æqualis vini cum aqua mixtura, ſeu, ut de ea Ariſtophanes Plut. p. 108. ἴσον ἴσῳ κεκραμένης, & qua de re Critici ibidem. Ut proinde id a Callimacho ad Argivos dici hoc loco haud incommode potuerit, de aqua nempe, quam ea die non ex fluviis, ſed ex fontibus bibere iis incumberet; pro more nempe illo, quo aqua, & majori etiam menſura, vino miſcebatur; tum eorum præterea, mulierum puta, adoleſcentum & promiſcuæ præterea ſervorum, ancillarum, aut egenorum multitudinis; aut cæteroquin abſtemiorum, quibus τὸ ὑδροποτεῖν, vel moribus receptum, vel egeſtate aut temperantiæ etiam lege, aut ætatis vel valetudinis reſpectu erat præſcriptum. Apud Mileſios certe, uti etiam Maſſilienſes Græcorum colonos, & Romanos itidem, id obtinuiſſe tradit Athenæus l. x. p. 429, ut cum mulieres ingenuæ, tum adoleſcentes, uſque ad annum ætatis triceſimum, ac famuli præterea vinum non biberent. Quomodo alioquin, ut hoc addam, quod hic dici-

dicitur *πίνειν ἀπὸ κρηνῶν* ſeu *κρηνῶν*, in proverbium apud Græcos abiit, de eo, qui rem obviam ac in medio petitam adgreditur; & quo ſenſu in Epigrammate hujus Callimachi, quod in MSS. Epigrammaton Græcorum olim Palatino, nunc Vaticano legitur, primum autem inter Huetiana exſtat vulgata in nupera editione Pariſienſi,

οὔτ' ΑΠΟ ΚΡΗΝΗΣ
ΠΙΝΩ· *σικχαίνω πάντα τὰ δημόσια*;
neque E FONTE
BIBO· *odi omnia popularia*,

V. 47. *δῶλαι τὰς καλπίδας*] Nempe quæ *ὑδριαφόροι* dictæ, & quales Athenis e *μετοίκων* ſeu *inquilinarum* mulierum ſorte, *hydrias ferentes*, Panathenaicam pompam comitabantur. Docet id Pollux l. III. c. VI. nec omiſit eruditiſſimus Meurſius Panath. c. XXI.

Ibid. *Φυσάδειαν*] Quam nempe, & de qua mox, *Amymonem*, Danai Filias exſtitiſſe, & a quibus nomen illi duo fontes fuerint nacti, traditur in Græcis ad hunc locum Scholiis. Nulla tamen eo *Φυσαδείας* nomine, inter quinquaginta Danai filias, ab Apollodoro l. II. c. I, aut ab Hygino Fab. CLXX. recenſetur, nec alibi, quod equidem ſciam, legitur. Immo ſola *Amymone* proximo verſu, uti Danai filia dicitur. Danaidibus quidem in genere, aut earundem patri Danao repertam apud Argos aquarum copiam, tribuiſſe veteres, & a quibus factum, ut effoſſis in Argolide frequentibus puteis, ex *ἀνύδρου ἔνυδρος* eadem regio evaſerit, vel ex Strabone liquet; & cujus ea de re locum opportune jam adtulit vir doctus. Quod adſtruit quoque Apollodorus l. II. c. I. ubi exſiccata a Neptuno ob cauſſam paullo ante dictam Argia, a Danao filias aquatum miſſas memorat. Idque a Luciano ſimiliter traditur Dial. Marin. de quo jam ante p. 197. edit. Salm. ubi Triton ad Neptunum ait, Danaum duriter filias educare, & inter alia *aquatum ab eo mitti*, *καὶ πέμπει ὕδωρ τι ἀρυσαμένας*. Quibus accedunt in brevibus ad Homerum Scholiis, & in iis, quæ nondum proſtant, veteres Critici, qui tamen non Argiæ duntaxat, ſed toti Peloponneſo, hoc Danai & filiarum beneficium imputant; nempe ad Homericum illud, de quo ante, *πολυδίψιον Ἄργος*, ubi legitur hæc eorum gloſſa, ΑΝΥΔΡΟΝ *γὰρ οὖσαν τὴν Πελοπόννησον* ΕΝΥΔΡΟΝ *ἐποίησεν* ΔΑΝΑΟΣ, *ἐξελθὼν ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου, καὶ οἰκήσας αὐτήν*, *quum enim prius* AQUARUM PENURIA *laboraret Peloponneſus, eam* AQUIS ABUNDARE *fecit, egreſſus ex Ægypto* DANAUS, *eamque inhabitans*. Adduntque iidem, factum Minervæ monitis, ut puteis a Danai filiabus effoſſis, *ἔνυδρον Ἄργος* deinceps evaderet. Quod inventum patri Danao tribuit quoque Plinius lib. VII. cap. LVI. *Puteos* DANAUS *ex Ægypto advectus in Græciam, qua vocabatur Argos Dipſion*, nempe, quod præceſſerat, *invenit*, & ad quæ verba nuperus ac eruditus Plinii Enarrator, unum Strabonis traditum paullo ante ea de re locum, quo non ipſi Danao, ſed ejus filiabus hoc inventum tribuitur, adducit. Idem vero de effoſſis ab eodem Danao in Argia fontibus ac puteis, atque ita liberatum ab aquarum penuria *δίψιον Argos*, tradit Nonnus Dionyſ. l. IV. p. 127.

> *Δίψιον Ἄργος ἔπαυσε, κονιομένοις δὲ πολίταις,*
> *Ὑγρὰ ποδῶν ἐπίβαθρα πόρεν ξείνιον ὕδωρ,*
> *Siticuloſas Argos liberavit, pulvere vero obſitis civibus;*
> *Humidos pedum greſſus præbuit, novam pro hoſpitio* (quod ibi nempe nactus Danaus) *aquam*,

ſeu quas alibi vocat Plinius, *hoſpitales aquas* l. II. c. CIII. Quæ egregie illuſtrat, & qui unicus cenſeri debet hujus rei fundus, quod Danaus nempe primus Argivis, ut id jam ad Apollodorum vidit eruditiſſimus mihique amicus Th. Gale, aquatica inſtrumenta indicaſſe dicatur apud Strabonem l. I. p. 23. *καθάπερ Δαναὸν μὲν τὰ ὑδρεῖα τὰ ἐν Ἄργει παραδείξαντα, quemadmodum Danaus, quod Argis aquatica inſtrumenta demonſtraſſet.* &c.

V. 48. *Ἀμυμώνην ὄισετε τὰν Δαναῶ*] Quo nomine etiam una inter Danaidas apud Apollodorum & Hyginum, dictis ante locis; tum apud Pauſaniam l. II. p. 155. Lucianum præterea, de quo mox, præter locum, quem opportune hic indicavit vir doctus, Anthol. l. V. Epigr. IX. *Εἰς Ἀμυμώνην τῦ Δαναῦ θυγατέρα, in Amymonem Danai filiam* legitur; ac unde *Ἀμυμώνη Δαναΐς, Amymone Danais*, ut hoc addam, ab Apollonio dicitur l. I. v. 137. Immo cujus mater e qua nempe eam genuerit Danaus, *Elephantis* vocatur apud Tzetzem Chiliad. VII. p. 127. & a qua *Amymone* huic Argiæ fonti nomen inditum, quique prope Lernam, de qua paullo ante, exſtitiſſe a Strabone traditur l. VIII. p. 371. Occaſionem vero hujus rei ſeu fabellam narrat Apollodorus; nempe a Danao miſſis aquatum, ut ante vidimus, filiabus: unam ex iis *Amymonem* aquam quærentem, a Neptuno compreſſam, cui mox ille Lernæ fontes indicaverit. Quod ſimiliter a Luciano refertur dialogo ante indicato, nempe a Danao miſſam Argis ad Lernam uſque aquatum *Amymonem* filiam, eaque a Neptuno rapta, tridente terram ab illo percuſſam, e qua nempe emanarit fons Nymphæ cognominis. Quæ ad Euripidem, unde ea videntur hauſta, reſpiciunt, eumque eadem opera illuſtrant, ubi ab Argivis excidium Thebis portendi innuens ait Phœniſſ. v. 195.

> *Λερναίᾳ τε δώσειν τριαίνᾳ,*
> *Ποσειδανείοις* ΑΜΥΜΩΝΕΙΟΙΣ *ὕδασι,*
> *Daturum Lernæo tridenti,*
> *Neptuniis aquis Amymoniis.*

Ad quem locum notat vetus ejus Interpres, quod e congreſſu ſcilicet Neptuni cum Danai filia *Amymone*. aquis abundans Argia evaſerit; ac deinde utroque fonte *Lerna* & *Amymone*, ut diverſis nempe, addit, *ὃ (ὕδωρ) καὶ τὴν ἐπίκλησιν ἔχει ἐκ* ΑΜΥΜΟΝΗΣ. *Ἦν δὲ καὶ ἑτέρα* ΚΡΗΝΗ *Λέρνη*, ΑΜΦΟΤΕΡΑΙ *δὲ* ΤΟΥ ΑΡΓΟΥΣ *εἰσὶν*, *quæ aqua nomen ab* AMYMONE *nacta eſt. Erat autem alius* FONS *Lerna*, UTERQUE *vero* ARGIÆ. Quod ideo etiam monendum fuit, quia Ortelius, cui indictus hic Euripidis & Criticorum ad eum locum, unum eundemque Argiæ fontem, *Amymonem* & *Lernam* credidit; quamquam diſcrimen inter utrumque, vel docere eum potuerat Strabo l. VIII. p. 371, *Ἀμυμώ-*

νη

τα κρήνη τις κατὰ Λέρνην, *Amymone fons prope Lernam.* Apud Pauſaniam vero l. 11. p. 155. non fons Argiæ, ſed fluvius vocatur *Amymone*, ſicuti a Lactantio ad Papinium Theb. l. 11. v. 433. ubi quum eadem, quæ ex Apollodoro vidimus, de Neptuni cum *Amymone* congreſſu adtuliſſet, addit cuſpide terram eo in loco a Neptuno percuſſam, *unde quum aqua flueret, Lernæus fons dictus eſt & fluvius* AMYMONIUS. Inter fontes tamen Argiæ eandem *Amymonem* recenſet dicto ad v. 46. loco Plinius, *Fontes, Niobe, Amymone, Pſamathus*, & pro quo poſtremo mallem *Pſamathe*, a cognomine nempe *Pſamathe*, Crotopi Argivorum itidem Regis filia, de qua videri poteſt Pauſanias pag. 81. & 119. Mitto Ovidium, a quo idem fons *Amymone* præ aliis Argiæ commendatur eo loco, quem hic viderunt jam alii, Metam. lib. 11, v. 239.

quærit Bœotia Dircen,
Argos AMYMONEN.

Apud Philoſtratum autem, ut hoc addam, Icon. l. 1. p. 742. ejuſdem, de qua paullo ante, *Amymones*, non Lernam quidem ſed Inachum fluvium cum urna frequentantis, eaque occaſione a Neptuno adamatæ, puellæ autem illius metu trepidæ inde ac perculſæ deſcriptio ſeu fabella legitur: ac prout a Papinio de eadem dictum Theb. l. VI. v. 288, *& in amne reperto* TRISTIS AMYMONE.

V. 50. Φερβαίων Ἴναχος ἐξ ὀρέων] De quibus, unde decurrat *Inachus, montibus*, non conveniunt veteres Auctores; dum in monte Arcadiæ Artemiſio ejus fontes ſtatuit haud uno loco Pauſanias p. 130. & 464; in Lyrcio autem ac ut Arcadiæ itidem monte, Strabo l. VIII. p. 370. ac unde per convalles, quod addit, defluat; & ſimiliter eruditi Apollonii Enarratores ad illud Poetæ l. 1. v. 125. ubi Λυγκήϊον Ἄργος, aut juxta alios Αυρκήϊον legi notant, idque ἀπὸ ὄρους Ἀργείω, ab *Argia monte* cognomine, a quo fluit, ut addunt, Inachus. Qui etiam Λύρκειον, non Arcadiæ, ſed Argolidos mons a Stephano dicitur. Ab eodem vero Stephano, quod notavit hic vir doctus, e Lacmone Pindi cacumine oriri dicitur *Inachus*; & quod ille non de Pindo Theſſalico, ſed altero Arcadiæ, eoque in confinio Argiæ, intelligendum putat. Cujus tamen Pindi in Arcadia unus meminit Græcus Theocriti Interpres ad Idyll. 1. v. 67, ſed manifeſto Grammatici illius, ut bene cenſuit Ortelius, vel librarii errore; quum ibi eodem verſu Pindus ille cum Peneo, notiſſimo Theſſaliæ fluvio, conjungatur. Adde, quod ex Hecatæo id tradiderat Stephanus; quum illud de *Inacho Amphilochico*, non *Argivo*, bene ſtatuiſſe, male autem Sophoclem qui de *Inacho Argivo* ſit interpretatus aperte dicat Strabo p. 271. & quod poſtremum ut fabuloſum ac ἀδύνατον cum ibi redarguit, tum adhuc alibi p. 376. Stephano vero additur hic a Viro docto Ariſtoteles, qui nempe a Pindo Theſſalico oriri *Inachum Argivum*, ſed qua in re, ut ille ait, lapſum eundem eſſe conſtet, tradiderit. Verum haud difficulter ſe ab illa lapſus nota immunem Stagirita vindicat. Exſtat Philoſophi ea de re locus Meteorol. l. 1. c. XIII. ubi percurrens fluvios e montibus ortos, inter alia addit, ὁ μὲν Ἀχελῶος

ἐκ Πίνδου, καὶ ὁ Ἴναχος ἐντεῦθεν, *Achelous quidem ex Pindo fluit, & inde quoque Inachus.* Quo factum etiam ut *Inachus* a nonnullis, non Argivus ſolum fluvius, ſed eodem nomine Theſſalus, ſicut a Vibio Sequeſtro dicatur. Unde id ab Hecatæo, non de *Inacho* Argivo, ſed de altero Amphilochico, eoque e Laemo profluente, quique eodem *Inachi* nomine ab Amphilocho, aut ut alibi ait, ab Alcmæone fuerit appellatus, vocatum probat, uti modo dicebamus, Strabo l. VIII. p. 376. Idem tamen, dum ea in re ſibi, ut haud ſemel illi contigit, non conſtat Geographus, de *Inacho, qui verſus Argos* fluit, id Hecatæum ſtatuiſſe innuit l. VII. p. 316. De *Epirotico* autem non *Argivo Inacho* debet quoque adductus ante Ariſtotelis locus intelligi, quique inde ibi cum Acheloo ejuſdem tractus fluvio conjungitur; quem utrumque etiam in Ionium mare, procul proinde a ſinu Argolico, exire, & quidem *Inacho* prius in Acheloum exonerato, tradit Strabo l. VII. p. 387. Ut proinde ad eum Philoſophi de Pindo, e quo fluerent *Inachus* & Achelous locum vana ſit Olympiodori in Meteorol. l. I. p. 24. gloſſa, Πίνδος ὄρος ἐστι Πελοποννήσου, *Pindus mons eſt Peloponneſi.* Mitto quod Argivus *Inachus* Ἁλιάκμων primum dictus ſtatuatur in libro de fluviis, qui Plutarcho tribuitur; quo ad dictum paullo ante *Laemum*, e quo Argivi Inachi fontes, eruebat, uti e Strabone vidimus, Sophocles; Amphilochici autem Inachi, Hecatæus, adludi continuo videtur. Verum idem *Haliacmon* obvius Macedoniæ apud Auctores & Geographos antiquos, non vero Epiri aut Peloponneſi ſeu Argolidos fluvius. Φορβαίας vero vocat hic Callimachus eoſdem *montes* ſeu *paſcuos* vel *paſcuis feraces*, e quibus Argos uſque deflueret Inachus. Adde, quod fluviis & fontibus irrigua eſſet, qua de re ante, regio, ac inde paſcuis dives. Quo nomine etiam Danaides, ut paullo ante vidimus ad v. 46. πιονόμους τόπους, ſeu *loca paſcuis abundantia* vocant Argiæ, in quam recenter adpulerant, ſolum. Hinc Argos ἱππόβοτος, ſeu *equis alendis apta* ab Homero jam olim dicta; Φορβάδα vero de *paſcente* equa dixit Euripides Bacch. verſ. 167. ſicut φορβάδος αἰγὸς de *paſcente capra* Nicander Ther. p. 67.

V. 52. οὐκ ἐθέλων τὰν βασίλειαν ἴδοις] Sicut a Tireſia factum paullo poſt dicitur v. 73. οὐκ ἐθέλων δ' εἶδε &c. Quæ ad peculiares ſacrarum apud veteres ceremoniarum ritus, occultaſque ſubinde earum rationes ſpectant. Ea nempe fuit pervulgata, & quæ Homerum videtur Auctorem habuiſſe, Græcorum de Diis ſuis, ut ea de re infra v. 101. opinio, citra piaculum magnamque noxam, conſpici eos ab hominibus, niſi ubi id iiſdem Diis eſſet lubitum, non poſſe. Quæ religio ad ſimulacra etiam eorum, maxime quæ διοπετῆ ſeu cœlo delapſa cenſebantur, cujuſmodi de quo paullo ante ad verſ. 39. Palladium, tranſiit; in quibus ſcilicet ſymbolica Dei præſentia ac virtus quædam mirifica occultari credebatur. Immo unde ſcriptus a Jamblicho περὶ Ἀγαλμάτων, ſeu *de ſimulacris Deorum* liber, cujus a Jo. Philopono refutati meminit Photius Bibl. Cod. CCXXV, & quo ille, ut ibidem dicitur, ac prout ea de re jam obiter actum ad titulum hujus Hymni, intendebat oſtendere, *divina eſſe* ſimulacra, & juxta Interpretem, *præſentia Numinis referta*, ſeu *de divina*

vina natura plurimum participare, θεῖα καὶ θείας μετουσίας ἀνάπλεα, eaque, ut ibidem addit, non ſolum quæ ideo quod ab ignoto artifice fabrefacta διοπετῆ credebantur, ſed quæ etiam vulgari fundendi ſculpendi aut fabrili arte erant conformata. Quæ tamen ἀγάλματα ita diſtinguit Proclus in Timæum l. 11. p. 83. τὰ μὲν ἐςὶν ἐμφανῆ (non, ut ibi legitur, ἀφανῆ, & quod totus loci contextus abunde redarguit) τὰ δὲ ἔνδον ἀποκέκρυπται συμβολικῆς τῶν Θεῶν παρουσίας, ἃ καὶ μόνοις ἐςὶ γνώριμα τοῖς τελεςαῖς, *e quibus ſimulacris quædam ſunt conſpicua; alia autem intus ſymbolicam Dei præſentiam occultant. & quæ ſolis nota ſunt myſtis.* Cujuſmodi proinde poſterioris generis ſimulacra & pro myſticis habita, recondi in occultis templorum ſacrariis ac intimis penetralibus, ἀδύτοις nempe ſeu ἀνακτόροις, conſueverant; ſolis etiam, quibus id lege licitum Sacerdotibus, & ſubinde ſemel tantum in anno, ut de Minerva Poliade apud Tegeatas tradit Pauſanias l. VIII. p. 531, conſpicua. Quæ, ut obiter hic tangam, ſicuti tot alia Græcorum θεολογούμενα, e ſacris Hebræorum ritibus, de ingreſſu nempe ſolius Pontificis, idque ſemel in anno, in ſanctuarium, reconditaque ibidem Arca & Cherubinis, totidem Dei præſentiæ traditis in veteri Fœdere ſymbolis ac ſimulacris, & quorum Cherubinorum ſpeciem, juxta Joſephum Ἀρχ. l. VIII. c. 11. nemo conjicere potuerit vel eloqui, continuo hauſta, haud immerito licet ſtatuere. Unde rurſus apud Pauſaniam legas l. 11. p. 98. varia Deorum ſigna habere Sicyonios in *occulto loco*, ſeu ἐν ἀποῤῥήτῳ, ſicuti paullo ante p. 93. de Parcarum, Cereris & Proſerpinæ ſignis in earum æde, qua itur ad Acrocorinthum, eadem non eſſe conſpicua tradiderat; idemque alibi de Thetidis apud Spartanos ſimulacro obſervat, l. 11. p. 186. Immo unde etiam haud infrequens apud eundem Auctorem mentio ejuſmodi ſignorum, quorum, ut hic Argis hujuſce Palladii, ſolis mulieribus patebat adſpectus. Id enim de ſimulacro quodam occulto apud Hermionenſes, & de quo quale eſſet nulli viro indigenæ aut extero, ſolis aliquot mulieribus, arcani nempe illius conſciis & cuſtodibus, conſtare; ſicut apud eoſdem Deæ Lucinæ, & alibi de Junonis apud Ægienſes in Achaja, aut Bacchi etiam prope Taygetum ſimulacris memorat, ut alia adhuc mittam, idem Pauſanias p. 153. 200. & 444. Cujuſmodi quoque perantiquum Cereris ſignum, & in ſacrario illius ædis intimo apud Catinenſes reconditum, memorat Tullius IV. in Verrem c. XLV. *quod viri*, ut ait *non modo cujuſmodi eſſet, ſed ne eſſe quidem ſciebant:* aditum enim in id ſacrarium, quod addit, viris non fuiſſe, ſacra per virgines & mulieres tantum procurata. Hæc vero, iiſque ſimilia de Trojano, ut vulgo creditum, ac Romano dein Palladio apud Auctores obvio, ac unde illud Lucani l. I. v. 598. de Veſtalium nempe maxima, & Palladio in intimo Veſtæ ædis receſſu recondito,

vittata Sacerdos
Trojanam SOLI *cui* FAS VIDISSE *Minervam*,

alibi l. IX. v. 994.

NULLIQUE *adſpecta* VIRORUM
PALLAS, *in abſtruſo pignus memorabile templo:*

ita

ita de hoc Argivo Palladis ſimulacro, & quale pro Trojano ab ipſis Argivis, ut ſupra vidimus, habitum, Argis etiam obtinuiſſe oſtendit hic Callimachi locus. Illud nempe, quod a ſolis Argivis virginibus, quæ ſacra Minervæ procurabant, non vero a viris fas erat conſpici: adeo, ut non impune etiam id ab iis, quamquam invitis, ut hic dicitur, fieret. Quam in rem quoque, ne talia nempe contingerent, maxime ubi foras ſicut hoc loco illud Palladium erat educendum, proſpiciebatur, ut peplis involuta eſſent id genus ſimulacra, quæ nefas erat detegere. Quomodo id de alio Palladio, ſeu Minervæ Saitidos in Ægypto ſigno, cujus peplum nemo mortalium adhuc detexerat, tradit Plutarchus de Iſid. p. 354. Neque vero inſolens videbitur, quod de hoc Argivorum Palladio, tanquam de Dea ipſa fiat hoc & ſequenti verſu a Poeta ſermo; quum notum ſit, & præterea ex adducto paullo ante Jamblichi loco liqueat, ſimulacra, maxime, quæ διοπετῆ cenſebantur, quale vulgo Palladium, pro Diis fere ipſis aut Deorum inſtar habita. Unde id apud Græcos uſu receptum, ut Numinum ſimulacris ipſa Deorum Dearumve nomina continuo inderent, memorat ac ſimul redarguit Plutarchus de Iſid. & Oſir. p. 379. additis hujuſce rei exemplis, & quidem a quo initium facit, Minervam nempe fuiſſe a Lachare exutam; Apollinis cincinnos aureos abſtuliſſe Dionyſium, Jovem Capitolinum ſub bellum civile incendio periiſſe. Adde his inſuper, haud mirum *Βασιλείας* nomine *Minervam* intelligi, haud inſolito nempe apud Poetas more, Deos Deaſve cœleſtes ſeu majorum Gentium, *Regum* & *Reginarum* nomine compellandi; quamquam utrumque de Jove & Junone frequentius, quod obvium, & alibi jam vidimus fuerit dictum. Ut hic mittam ſex *Deorum Reges*, Θεῶν βασιλεῖς, juxta Orphei Theologiam, traditos, nempe *Phaneta*, *Noctem*, *Cœlum*, *Saturnum*, *Jovem*, *Bacchum*, de quibus videri poteſt, e Pythagoreorum ea de re ſcitis diſſerens, Proclus in Timæum l. v. p. 291.

V. 53. Ἴδῃ γυμνὰν τὰν Παλλάδα] Quod utique παρθένον αἰδοίην, *virginem verecundam*, qualis dicta in Hymno Homerico hæc Dea, eamque ἄλεκτρον, ut in Panathenæis, teſte Athenæo lib. III. p. 98. ab Athenienſibus cultam, minime decebat; ac omnino ab illo ejuſdem Deæ intemerato pudore & verecundia videbatur alienum. Unde ſicuti DIANA SANCTA, aut pudicitiæ apud Romanos antiſtes ac ſymbolum, & Palladii cuſtos, VESTA SANCTA, eademque *Palladis* inſuper nomine a Propertio dicta l. IV. El. IV.

PALLADIS *exſtinctos ſi quis mirabitur ignes*,

h. e. *Veſtæ*; ita MINERVA SANCTA in Romanis nummis ſignari itidem meruit: prout etiam *Veſtales ſanctæ* apud Horatium lib. I. Od. II. Romano nempe more, pro *pudicæ* & *caſtæ* appellantur. Unde earum uni, quod e Lucano ante vidimus, patebat *Palladis*, neque illius, quod veteres nummi abunde etiam arguunt, nudi adſpectus; ac prout de alio Palladis ſimulacro, quod ne quidem ab alma ejus Sacerdote fas erat *nudum* conſpici, ait apud Statium Tydeus Theb. lib. II. v. 739.

Pervi-

Pervigilemque focis ignem longæva ſacerdos
Nutriet, ARCANUM NUNQUAM VISURA PUDOREM.

Peplis proinde, uti paullo ante diximus, involuta vulgo in ejuſdem feſtis Minervæ ſimulacra, & ſtolata ſemper eadem Dea in ſignis ejus ac nummis antiquis etiamnum viſitur, cum *ποδήρει* quoque ſeu *talari* ut plurimum tunica; quale Minervæ apud Athenienſes ſimulacrum a Pauſania traditur p. 43. quum tamen non ſolum Venus paſſim, ſed Diana etiam ſubinde *nuda*, in ſimilibus priſci ævi monumentis occurrat. Immo quod eo magis *Minervam*, ſeu pudicitiæ ac temperantiæ apud veteres antiſtitem aut ſymbolum decuit, ne nuda ſcilicet pateret virorum conſpectui; quum id a Venere, quamquam Πανδήμῳ Dea & Ἀναδυομένη, ac Πόρνης etiam & Ἑταίρας nominibus culta, vitatum legatur apud Ovidium Faſt. l. IV. v. 141.

Littore ſiccabat rorantes NUDA *capillos:*
VIDERUNT *Satyri, turba proterva,* DEAM.
Senſit, & appoſita texit ſua corpora myrto:
Tuta fuit facto, voſque referre jubet.

Quo equidem *myrti* velamine, ut id obiter addam, & eo, qui inde in hujus Deæ ſacris obtinuit, ritu, ad primæ parentis factum, ficus frondibus una cum viro verecundiæ conſulentis adludi, haud vane forte poſſet quis opinari. Quum alioquin diſcrimen illud inter utramque hanc Deam, Venerem nempe & Minervam, quarum illa *nuda* poſſet impune conſpici, hæc non item, tangat vetus, de quo paullo poſt, Epigramma, *Δέρκεο νηχομένην μὴ δείδιθι, reſpice natantem Venerem, ne metue* &c. Immo quod in genere antiquiſſimis temporibus, aureo nempe ſeculo, citra cujuſquam noxam aut periculum contigiſſe, tradit alicubi Romanus Callimachus l. III. El. XIII.

Nec fuerat NUDAS *pœna videre* DEAS.

Quamquam illud, quod de Paride, cui ea ſcilicet felicitas contigerit, fabulantur, infra Tireſiæ, de quo mox Poetæ ſermo, ætatem, referatur; & ubi juxta Venerem & Junonem Minerva aquis fontanis primum lota, ſe cum duabus illis Deabus *nudam* Phrygio paſtori conſpiciendam ſcilicet præbuit; uti jam ex Euripide & aliunde vidimus ad titulum & v. 19. hujus Hymni. Adde, quod ad Paridem ait ſeu ſcribit Oenone apud Ovidium,

Qua Venus & Juno, ſumptiſque decentior armis,
Venit in arbitrium NUDA MINERVA *tuum.*

Etſi non deſint etiamnum (& qua de re jam obiter ad ſuperiorem Hymn.) antiqua monumenta, in quibus eædem tres Deæ non *nudæ*, ſed amictæ ſeu ſtolatæ ſtant coram eodem formæ illarum arbitro. Ut nunc mittam, quod de Jove, ob viſam lavantem in fontanis aquis nudam Proſerpinam, libidine accenſo,

Λυομένης ὅλον εἶδος ἐδέρκετο Περσεφονείης,
Lavantis totam formam vidit Proſerpinæ,

indeque clandeſtino ejus cum ea concubitu, narrat ad veteris ea de re fabulæ fidem Nonnus Dionyſ. l. V. p. 177. & l. VI. p. 187. Quæ autem

quam

quam cum nota Davidis & Bathſabæ II. Sam. XI. hiſtoria communionem habeant, hic non pluribus tangam.

Ibid. *Ταν πολιῦχον*] Quomodo itidem *πολιῦχος Ἀθάνα*, alibi *ὦ πολιῦχε Παλλὰς*, *o urbis Athenarum cuſtos* ſive *patrona Minerva* ab Ariſtophane dicitur Nub. p. 162. & Equit. p. 323. & cujus Deæ *πολιύχου* ædes etiam Spartæ in colle extitiſſe traditur a Pauſania l. III. p. 193. Eadem quoque quæ ΠΟΛΙΑΣ Athenis olim culta, ut vel ex eodem Comico liquet Avib. p. 580. & ejus Enarratoribus, ac præterea ex veteri Athenienſium nummo, qualem in ſchedis meis aliunde deſcriptum reperio, ΑΘΗΝΑΣ ΗΛΙΑΔΟΣ ΜΕΝΕΦΡΟΝΟΣ ΤΟΥ ΜΕΝΕΦΡΟΝΟΣ, ſed ubi pro ΗΛΙΑΔΟΣ omnino ΠΟΛΙΑΔΟΣ legendum liquet, h. e. *Minervæ Urbanæ Menephronis, Menephronis Filii.* Culta ſimiliter eadem Minerva Πολιὰς apud Cretenſes; prout iſtud liquet e priſcis fœderis inter Hierapytnenſes & Prianſios, Cretæ populos, tabulis, quæ exſtant cum in J. Pricæi in Apologiam Apuleji notis, tum in Marmor. Oxon. p. 116. P. I. ubi ſub finem at dialecto quidem Dorica dicitur in eadem tabula ſeu columna, *ἐν τῷ ἱερῷ, τᾶς Ἀθαναίας τᾶς Πολιάδος*, *in æde Minervæ Poliados* ſeu *Urbanæ* collocanda; immo cujus *Minervæ Poliados*, ſicut Apollinis Delii, de qua ad ſuperiorem Hymnum ſimulacra apud Indos exſtare dicit Philoſtratus V. Apoll. l. III. c. III. Πολιῦχοι vero, ſicuti Minerva hoc loco, in genere apud veteres *Dii urbici* ſeu *urbium cuſtodes* ac *defenſores*; ſub quorum nempe præſidio ac tutela ſecuræ ædem agerent, aut agere credebantur: ſicuti *πεδιονόμοι Dii pagani* aut *agrorum præſides*, quomodo apud Æſchylum iidem ſimul adducuntur Sept. Theb. v. 272.

> Ἐγὼ δὲ χώρας τοῖς ΠΟΛΙΣΣΟΥΧΟΙΣ ΘΕΟΙΣ,
> Πεδιονόμοις τε,
> *Ego vero regionis hujus & urbis* CUSTODIBUS DIIS,
> *Et Paganis* &c.

& paullo poſt a choro Thebanarum Virginum v. 318. *ὦ πολιῦχοι*, *o Dii urbis* ſeu Thebarum *cuſtodes* invocantur, ut Thebas nempe ab Argivorum, qui ei excidium minabantur, armis & oppugnatione liberent. Haud aliter ac apud Comicum ante adductum paullo ante ex Avibus locum, legitur

> τίς δαὶ ΘΕΟΣ
> ΠΟΛΙΟΥΧΟΣ ἔςαι;
> *quis autem* DEUS
> URBIS CUSTOS *erit?*

Idque Atticorum more, apud quos *πόλιν*, *γῆν*, aut *χώραν ἔχειν* dicebantur Dii, ſub quorum præſidio ac tutela *urbs*, *terra* aut *regio* agere cenſebatur, ut alibi apud eundem Æſchylum Suppl. verſ. 712. *Θεοὺς δὲ οἳ γᾶν ἔχουσι*, *Deos vero, qui hanc terram obtinent* ac tutantur. Sic Thucydides l. IV. p. 148. *Θεοὶ, ὅσοι γῆν τὴν Πλαταιΐδα ἔχετε*, *Dii, quicunque terram Plataenſium obtinetis*; & de Apolline Delio Ariſtophanes loco jam adducto ad Hymnum in Delum Θεσμοφ. p. 784. *Δῆλον ὃς ἔχεις*, *qui Delum obtines*: immo quæ formula apud Demoſthenem haud infrequens,

quens, ut de Coron. p. 333. τὺς ΘΕΟΥΣ ἅπαντας καὶ πάσας, ὅσοι ΤΗΝ ΧΩΡΑΝ ΕΧΟΥΣΙ τὴν Ἀττικὴν, *Deos Deaſque omnes, qui terram Atticam obtinent* ſeu *protegunt*. Unde ut πολιοῦχοι, ita γαιήοχοι etiam iidem dicti, ſicut præter Neptunum alio etiam ſenſu appellatur Diana γαιάοχος, *terræ præſes* apud Sophoclem Oed. Tyr. v. 166. ac ubi γαιάοχος pro πολιοῦχος eandem dici notant veteres Grammatici. Πολιοῦχος autem Minerva, quæ alioquin περσέπτολις paullo ante appellata v. 43, eo opportunius hic dicitur, quod ΠΟΛΕΩΝ ΠΑΣΕΩΝ τὰς κορυφὰς ΕΧΕΙ; *vertices* OMNIUM URBIUM HABERE ſeu *tenere* eadem dicitur ab Ariſtide Hym. in Minerv. p. 19; ac præterea, quod prima urbes ſtruxerit, eaſque & ædes inhabitandas dederit, ac in arcibus fuerit culta; ut idem Rhetor ait p. 21. ac prius illud ab Oppiano itidem de Minerva traditur Ἁλιευτ. l. II. v. 25.

> Δοῦρα τεχνήσασθαι, ἀναστῆσαί τε μέλαθρα,
> *Ligna fabricare, excitareque ædificia.*

Cultum autem ejus Deæ in arcibus abunde arguit, quod Ἀκραία eadem haud minus ac Juppiter Ἄκραιος, quæ nempe arces urbibus impoſitas ſuo patrocinio protegeret, legitur appellata. Adde inſuper, cujus ut veræ *urbium cuſtodis*, ſimulacra in earundem portis, ſicut Martis in ſuburbiis, vulgo ſtatuebantur, & quæ Dea πυλαίη & πυλαῖτις etiam inde dicta; prout poſtremo hoc nomine a Lycophrone vocatur p. 64, & de qua pridem dixerat Æſchylus Sept. Theb. v. 507.

> Ὄγκα ΠΑΛΛΑΣ, ἥτ' ἀγχίπτολις,
> ΠΥΛΑΙΣΙ γείτων,
> *Onca* PALLAS, *quæ & prope urbica*,
> PORTIS *vicina*.

Ὄγκα autem eadem, uti Ὁμολωῒς Minerva Thebis culta, a totidem nempe Thebarum portis ita appellatis; ut iſtud e Lycophrone rurſus p. 91, illud ex eodem Tragici dramate v. 171. & priſcis ad utrumque Grammaticis conſtat. Immo unde Apollini προπυλαίῳ prælata dicitur Minerva apud Ariſtidem in Hym. in hanc Deam p. 28. & Παλλὰς πυλαιμάχος a Cleone dicitur apud Ariſtophanem Equit. pag. 354: gemina nempe ut Auctor ad Herennium loquitur, adnominatione, quam non obſervarunt ibi Interpretes, ad hujus nempe πυλαίας vel πυλαίτιδος, de qua diximus, ſeu a ſimulacris ejus ad urbium portas erectis tributum ei nomen; *tum a pugna ad Pylum*, qua ſe identidem jactabat Cleo. Et quo præterea opportune referas, quod Κληδοῦχος eadem Dea fuerit dicta; ſicut de ea Ariſtophanes ait Θεσμοφ. pag. 829. Κληδοῦχός τε καλεῖται, *clavigera etiam vocatur*, quaſi nempe urbium claves geſtaret, & ad quam ejus appellationem reſpexit Æſchylus Eumen. v. 830, ut de ſemet ait Minerva,

> Καὶ κλῇδας οἶδα δωμάτων μόνη Θεῶν,
> *Et claves ædium ſola novi*,

ubi nempe Jovis fulmen foret reconditum. Quibus utique ſymbolis, conſilio non minus ac arte, quam armis & viribus, defendi urbes ac protegi, adumbraſſe nobis veteres, liquidum abunde, ut opinor, ac manifeſtum.

V. 54.

V. 54. τ᾽ὦργος] Uti infra v. 138. & quomodo τ᾽ὠργεῖν, *Argivi*, Dorice itidem pro τ᾽Αργεῖν exſtat apud Pindarum Iſthm. Od. 11. pag. 445. uti ſupra ὦνα pro ὦ ἄνα, verſ. 33. Hymn. in Jovem, & τ᾽ὤνδιον pro τὸ ἔνδιον v. 39. Hym. ſequentis in Cererem, ac ſimiliter τ᾽ὠνδρὸς pro τῦ ἀνδρὸς, aut ὦνερ pro ὦ ἄνερ in duobus hiſce Battiadæ qui jam proſtant in editione Pariſienſi, Epigrammatis. Sic, ut obiter hoc addam, in venuſtiſſimo illo Sapphus Odario, quod apud Dionyſ. Longinum hodie, ſed valde depravatum legitur, e veteri autem & optimo codice emendatum olim vidi apud virum ingenio ac doctrina inſignem Iſ. Voſſium, ac inter alia ſecundo quidem verſu, ἰμμεν᾽ ὤνηρ, pro quo in editis ἰμμεν᾽ ἀνὴρ, prout nempe χ᾽ὠνὴρ itidem exſtat in Theocriti Epigrammate in Epicharmum; ac in alio apud eundem τ᾽ὦγαλμα. Sed hæc levia fateor ac minutula.

Ibid. ἰσοψεῦται τῦτο πανυςάτιον] Haud aliter nempe ac infelix Oedipus de ſe, oculos mox ſibimet evulſurus, ait apud Sophoclem Oedip. Tyr. v. 1209.

Ω φῶς, τελευταῖόν σε προσϐλέψαιμι νῦν,

O lux, te jam extremum nunc adſpicio.

Id vero hoc loco juxta Græcorum, de qua paullo ante, Theologiam, ac myſticas eorum cæremonias, quibus, ac traditis Deorum iiſdem ἐπιφανείαις, haud impune, ignaris quamquam (ut modo ac dein v. 48. a Poeta dictum) ac invitis, ſed quibus id alioquin vetitum, intereſſe eaſque coram intueri haud licuit. Hinc vel furore, vel cœcitate, ut id hoc loco & in ſequentibus Tireſiæ exemplo adſeritur, vel aliis calamitatibus, ut mutatæ ſubinde formæ, aut vero morte continuo multati dicuntur ii, quibus id quocunque tandem caſu & modo contigerat: cujuſque rei obvia apud Poetas antiquos alioſque Auctores exempla. Ita ſcilicet, ut fabellas ejus notæ minus obvias & ab hoc loco haud alienas obiter hic tangam, Cretenſis Siprœtas e mari in feminam, ſicuti de Tireſia etiam ab aliis dictum, verſus, quod lavantem ſimiliter vidiſſet Minervam, apud Anton. Liberal. cap. XVI; & Erymanthus Apollinis filius excœcatus, quod lavantem itidem intuitus eſſet Venerem, poſt ejus cum Adonide congreſſum, juxta Ptolemæum Hephæſt. l. 1. apud Photium Cod. CXC. Ut ſimiles ac infelices Calydonis, vel Haliacmonis, & de quibus poſtea ad v. 78. traditos ab aliis caſus hic non memorem. Quod alioquin aureo ſeculo nec dum obtinuiſſe, ut nempe cœcitate vel alio calamitatis genere, nudas vidiſſe Deas luerent mortales, paullo ante tradentem vidimus Propertium; alibi autem de Diana dicit Papinius l. 1. Sylv. v.

Hic velox Hecate velit & deprenſa lavari.

Quibus alioquin pœnis ſubinde etiam traduntur adfecti, qui vel ſolum Jovis faſcias in Dictæo antro conſpexerant, in cognominem ſcilicet inde avem mutati, apud Anton. Liberal. cap. XIX: aut cæteroquin qui ædes Deorum ſacras, aut abdita eorum ſimulacra, ubi lege ſeu more patrio id iis erat vetitum, ingredi vel coram adſpicere fuerant auſi. Sic excœcatus Ægyptus, quod ingreſſus foret templum Neptuni Mantineæ,

ad quod nemini patebat aditus, teſte Pauſania l. VIII. p. 462; ac ſimiliter, qui Lyceum Jovis in Arcadia fanum hominibus inacceſſum adierat, intra annum mortuus, eodem Auctore p. 517. Quod poſtremum paullo aliter tangit Plutarchus Quæſt. Gr. p. 298. ſponte nempe Lyceum illud ingreſſos, lapidibus ab Arcadibus obrutos. Quæ omnia, & cujuſmodi plura etiamnum adferri eam in rem poſſent, cum e Moſe hauſta haud immerito licet ſtatuere, apud quem Exod. XIX. 20. & XX. 21. Deus Moſi præcipere dicitur, ne Sacerdotes & Populus adſcendant ad Dominum, ad ejus nempe conſpectum, ne ille continuo eos interficiat; tum præterea ex cladibus, quibus vel Philiſtæi I. Sam. V. 6. vel Bethſemetes incolæ, I. Sam. VI. 19; vel Huzza, II. Sam. VI. 6. ob inſpectam intus ab iis aut adtrectatam arcam, qua nempe (ut ea de re obiter ante ad v. 12.) glorioſa Dei præſentia adumbrari, ac inde etiam de Deo ipſo dicta legitur, Num. XXXV. 10. & alibi in veteri fœdere. Quibus tamen, nempe quæ ortas ex invito etiam cœleſtium Deorum conſpectu, aut temerario ad eos acceſſu, pœnas ſpectant, haud continuo ſuffragari videntur ea, quæ de iiſdem Diis, ut omnia quidem videntibus, ipſis interea ἀοράτοις, ac præterea ἀμορφώτοις, ἀτυπώτοις, ἀμεταβλήτοις, *ſine forma*, *ſine effigie*, *immutabilibus*, ſunt a priſcis inter Græcos Sapientibus, & e Poetarum etiam gente, haud ſemel tradita. Sed qua de re opportunior infra ad v. 101. dicendi erit locus.

V. 58. πουλύ τι καὶ πέρα] *Plurimum & eximie præ cæteris*; πέρα nempe ibi pro ὑπὲρ ſeu περισσῶς, & quo ſenſu formata inde compoſita περιάλλως, *eximie*, *præ aliis*; περίαλλος, *qui cæteris præſtat*; περισσῶς, pro *inſigniter* itidem ſeu διαφερόντως, apud Apollonium l. 1. v. 869. & ejus Enarratores; ac apud eundem non ſolum aut Homerum, quos adducunt Helleniſmi Theſauri, ſed apud Pindarum etiam Iſthm. Od. V. p. 462, Sophoclem in Phædra apud Stobæum Ecl. Phyſ. c. LX. p. 11, & Theognidem, περιώσιον & περιώσια, *pro magnopere*, *aut reliquis eminentiora*, *præſtantiora*. Unde hic legendum apud Callimachum putem & explicandum illud καὶ περὶ δὴ φίλατο τᾶν ἑταρᾶν, nempe καὶ δὴ φίλατο περὶ τᾶν ἑταρᾶν, h. e. Attice vel Dorice pro τῶν ἑταίρων (ſicuti mox v. 119. ὦ ἑτάρα, & ſupra Hym. in Jovem v. 46. ἕταραι pro ἑταῖραι) ac ut mox v. 166. νυμφᾶν pro νυμφῶν & v. 104. Μοιρᾶν pro Μοιρῶν. Nempe quod totius hujus loci conſpectus manifeſtius ante oculos ponet,

> Ἀθαναία νύμφαν μίαν ἔν ποκα Θήβαις
> Πουλύ τι καὶ πέρα φίλατο τᾶν ἑταρᾶν,
> *Minerva Nympham quandam* (Chariclo, uti vocatūr infra v. 67.) *olim Thebis*
> *Plurimum & præ aliis dilexit comitibus* Nymphis.

Quamquam poſſet etiam illud πέρα per ſolitam Poetis in ejuſmodi verbis compoſitis ἀπὸ κοινοῦ, a proximo verbo φίλατο divulſum cenſeri, & explicanda proinde hæc Callimachi verba, περιφίλατο τὰν ἑτάραν, *eximie dilexit comitem* ſeu *ſociam*: formato ſcilicet, quamquam alibi forte non occurrat, verbo περιφιλεῖν ad inſtar aliorum eodem ſenſu compoſitorum, περιεῖναι, περιίστασθαι, περιέπλεσθαι, περιφρονεῖν, *ſuperare*,

vincere; *honorare eximie*, *valde ac attente circumſpicere*, quæ apud Scriptores Atticos, Demoſthenem, Thucydidem, Ariſtophanem; alioſque occurrunt. Atticis autem, ut obiter hoc addam, propriam illam in hac voce ἑτάρων pro ἑταίρων, litteræ ι ἀφαίρεσιν tribuit Corinthus, quamquam eam Doribus etiam ac Æolibus familiarem ibidem agnoſcat: nempe libro de dialectis primum a Varino Camerte in Theſauro ſeu hortis Adonidis Græce apud Aldum edito.

V. 59. Οὔποκα χωρὶς ἔγεντο] *Nunquam ſeorſim* ſeu *ſeparatim*, ut bene hic Interpres, *vixerunt*; quomodo χωρὶς apud Atticos, pro eo, qui *ſolus* remanet, ſine alio adjuncto ſubinde dicitur, ut apud Ariſtophanem non ſemel videas. Sic χωρὶς pro *ſeorſim* dixit Lyſias Orat. XXI. ἐπὶ δὲ τῇ ταύτῃ μόνῃ τῇ τέχνῃ χωρὶς σιτοφύλακας ἀποκληροῦσι, *ob hanc autem ſolam artem frumentarios ſeorſim conſtituunt*; & apud Sophoclem Oedip. Tyr. v. 616, μή με χωρὶς αἰτιῶ, *ne me ſeorſim accuſes*. Sed hæc levia rurſus, neque tanti forte, quæ vel obiter indicaſſe fuerit hic neceſſe.

V. 60. ἀρχαίων εὖτ' ἐπὶ Θεσπιέων] Pro εὖτ' conjeceram legendum σεῦτ' pro σεύετο, neque enim, quod ſequenti verſu legitur ibi verſum ἐλαύνοι, ad hæcce ἐπὶ Θεσπιέων aut proxima verba ἢ 'πὶ Κορωνείας commode referatur; ſed ad ea, quæ ibi adduntur, & juxta conſuetam verbi illius conſtructionem, εἰς (non ἐπὶ) Ἁλίαρτον ἐλαύνοι. Ita σεύατο dixit Callimachus v. 34. Hymni ſequentis, pro *proruit*; σεῦθε vero v. 4. hujus Hymni. De quo tamen liberum ſit Lectori judicium, quod recepta ibidem vox εὖτ' pro *quando* ſit alioquin opportuna. Minervæ autem ad *Theſpienſes* profectionis ideo hic ſit ſermo, quod eadem ibi ſub ἐργάνης ſeu *opificæ* nomine coleretur, teſte Pauſania lib. IX. p. 581. Adde quod *Theſpia*, eodem Auctore, a *Theſpio* Erechtei Athenienſis filio conditæ a multis crederentur: unde ἀρχαῖοι etiam ſeu *antiqui* dici potuerunt, ut hoc loco iidem *Theſpienſes*; ac præterea, qui tanquam Athenienſium coloni, pro conſueto coloniarum more, Minervæ cultum & ſacra a Metropoli ſeu matrice urbe hauſerint. Meminit quidem ΘΕΣΠΙΕΩΝ nummi e Cimeliarchio regio vir eruditiſſimus de Num. Urb. Ill. p. 202, ſed non additis, quæ idem præferebat, ſymbolis aut typis. Exſtabat vero ille in Muſeo illuſtriſſimi Harlæi, ac unde cum pluribus aliis ſelectis in regium, ſi bene memini, illatus, & in quo nummo hinc caput muliebre velatum ac præterea cum prominente cornu viſitur, illinc lyra globo impoſita; & qualem etiamnum nummum, niſi quod omiſſa ab eo *cornu* illius mentio, apud F. Gottifredi a ſe viſum tradit ad Stephanum doctiſſimus Holſtenius, præter plures, quos in P. Lygorii Collectaneis exſtare ibidem memorat. *Theſpienſes* alioquin, non Minervæ quidem, quamquam ſæpe ad eos commeaſſe hic a Callimacho dicatur eadem Dea, ſed Cupidinis cultu præ aliis Diis, juxta Pauſaniam lib. IX. pag. 580. aut ei etiam ſoli, juxta veterem Poetam Anth. lib. IV. cap. XII. Epigram. LV. dediti; unde nobile apud eos Cupidinis ſignum, *propter quod unum*, ut de eo Tullius in Verrem IV. c. *viſuntur Theſpia*; quodque Romam Neronis juſſu delatum, ſub eodem conflagraſſe, tradit Pauſanias p. 581.

V. 61.

V. 61. Κορωνείας, ἢ εἰς Ἀλίαρτον] Inde hæc duo Bœotiæ oppida a Poeta, ſicuti apud Homerum Iliad. B. v. 503. conjunguntur, nempe, quod vicina eadem eſſent, & quæ etiam duos fratres, *Coronum* & *Haliartum* conditores habuiſſent, juxta Pauſaniam l. ix. p. 593. Minervæ etiam cultu commendata præ aliis Boœtiæ oppidis eadem loca, quibus cum vicinus Triton amnis, ad quem non ad Tritonida Africæ paludem, educata ſcilicet Minerva ferebatur, & ubi *Coronea* adjacebat celebre illud *Itonia* aut *Itoniadis*, ſicuti infra Hym. in Cer. v. 75. eadem dicitur, Minervæ fanum, & de quo eruditi Apollonii Enarratores ad l. 1. v. 551. Ἰτωνίας δὲ ΑΘΗΝΑΣ ἱερὸν ἐν ΚΟΡΩΝΕΙΑ τῆς Βοιωτίας, *Itoniæ autem* MINERVÆ *fanum in* CORONEA *Bœotiæ*. Immo in quo, auctore itidem Strabone l. ix. p. 411, παμβοιώτια, ſeu commune Bœotorum feſtum, celebrabantur, ita nempe dicta ſicut πανελλήνια, πανιώνια, παναθήναια. Quæ inſuper ΠΑΜΒΟΙΩΤΙΑ occurrunt in veteri Labadenſium, Bœotiæ incolarum, marmore, quod vulgarunt viri de hiſce antiquitatibus præclare meriti, Sponius Itin. P. 111. p. 12. & Wehlerus Itin. Angl. ed. p. 330. Unde etiam in Amator. Narrat. apud Plutarchum pag. 774. virgo Bœotia, vitatis procerum, qui patrem ejus interfecerant, inſidiis præſtolata dicitur παμβοιώτια, καὶ τότε εἰς ΚΟΡΩΝΕΙΑΝ ἐλθοῦσα, ἱκέτις καθίζεται ἐπὶ τῷ βωμῷ τῆς ΙΤΩΝΙΑΣ ΑΘΗΝΑΣ, *& tunc* CORONEAM *profecta, ſupplex conſedit in* ITONIÆ MINERVÆ *templo*.

Ibid. τεθυωμένον ἄλσος] *Lucus odoriferus*, juxta Interpretes ſeu *conſecratus*, juxta Heſychium, apud quem τεθυωμένον, ἡγνισμένον, & quomodo πολύθυτον ἄλσος Ἀρτέμιδος, *multis ſacrificiis conſecratus Dianæ lucus*, apud Euripidem dicitur Iphigen. in Aul. ad verſ. 185. *Sacri* nempe vulgo prope aras, ut hoc etiam loco, & ſupra Hymn. in Dianam verſ. 37. & qua de re ibidem, *luci*; ac unde τεμένη apud Græcos tam de *fanis* ſeu *ſacellis*, quam de *lucis* etiam dicta, juxta veteres Pindari Enarratores ad Iſthm. Od. 1. pag. 44. Unde conjungit Sophocles Trachin. v. 767.

Βωμοὺς ὁρίζει, τεμενίαν τε φυλλάδα,
Aras definit, & lucum umbroſum,

ubi Critici τέμενος πολύφυλλον h. e. *lucum*. Neque adeo *odoriferis* arboribus vulgo conſiti leguntur iidem *luci*; ſed vel pinu, platano, abiete, cupreſſu, (ut prope Antiochenſem Daphnem) aut vero lauro, olea, vitibus etiam, ut ille prope Athenas lucus, de quo Sophocles Oed. Col. 16, βρύων

Δάφνης, ἐλαίας, ἀμπέλου,
Confertur lauro, olea, vitibus;

& quomodo vites circa Delum Apollinis Templum, ſeu intra ejus ambitum, ab Athenienſibus exciſas memorat Thucydides IV. pag. 312. Ita non pinu ſolum, aut ulmo, ſed prunis etiam & pomiferis arboribus conſitus Cereris lucus dicitur Hymn. ſequenti v. 28. & 29. *Lucum* autem hic intelligit Callimachus, qui prope Itoniæ Minervæ ad Coroneam fanum, ubi communes Bœotorum conventus & feſta gentis ſolemnia celebrari ſolita diximus; & qualem proinde *lucum* pro more flagitabat

ſolemnis illa Panegyris. Sic Achæorum commune ſolitum cogi in *luco* Jovis apud Ægium, teſte Strabone lib. VIII. p. 387. Sic Panionia primum celebrata in *ſacro luco* prope Mycalen, juxta Herodotum l. I. c. CXLVIII. ſeu *deſerto* apud Diodorum l. XV. p. 364, h. e. *luco*, haud alias nempe, niſi ubi ſacra illa foret Panegyris, adiri aut frequentari ſolito.

V. 64. *βωμοὶ ποταμῷ κεῖνται*] Ut Dii nempe *ποτάμιοι* Ἀχλᾶοι, *Ἐπαάκλιοι*, ſicut apud Orpheum Argon. v. 342. & inde *littoralibus Deis* apud Catullum Carm. IV. 22; ita etiam *ara* ad *fluvios*, & in littoribus frequenter olim poſitæ. Unde ſicuti *βωμὸν ἐπάκλιον*, *aram littoralem* vocat Apollonius lib. II. verſ. 691, ita Sophocles Oedip. Tyr. verſ. 193. *ἀκτὴν παραβώμιον*, *littus aris plenum*. ſeu *aras in littore poſitas* dicit.

V. 66. *Ὄαροι* Νυμφᾶν] Non adſequuti mihi videntur elegantiam hujus loci Interpretes. *Ὄαροι* non ſolum pro *confabulationibus* in genere ſeu *ὁμιλίαις*, ſed pro *cantilenis* etiam, ut obſervo, ſeu Hymnis in alterius laudem cani ſolitis ſubinde dicti, ac inde cum cithara, ad quam iidem fierent, conjuncti. Docebit id Pindarus ſub finem Pyth. Od. I. ubi de Phalaride dicitur,

> *οὐδέ μιν φόρμιγγες ὑπω-*
> *ρόφιαι κοινωνίαν*
> *μαλθακᾶν* ΠΑΙΔΩΝ ΟΑΡΟΙΣΙ *δέχονται*,
> *neque ipſum cithara do-*
> *meſtica in conſortium*
> *ſuave, cum* PUERORUM CANTILENIS *admittunt:*

quomodo nempe vox *ὄαροι* reddi ibidem debuit, h. e. juxta veteres ejus Enarratores, *οὐδέποτε τὸν Φάλαριν ἐν συμποσίοις παῖδες ὑμνοῦσι*, *nunquam Phalarin in conviviis* PUERI HYMNIS *ad citharam celebrant*. Sic idem Lyricus Nem. Od. III. p. 347, quum Muſam ab initio invocaſſet, ut adeſſet ſuavi adoleſcentum, qui Hymnos paraverant accinere, choro, ac ut illa Hymnum continuo vellet exordiri,

> *ἐγὼ δὲ κείνων*
> *τί μιν* ΟΑΡΟΙΣ ΛΥΡΑ *τε κοινάσομαι*,
> *ego autem cum illorum*
> *adoleſcentum* CANTILENIS *lyra communicabo*.

h. e. juxta eoſdem Enarratores, *ἐκ τῶν νεανίσκων φησὶ τῶν μενόντων παρ' ἐμοί*, ΤΟΝ ΥΜΝΟΝ *κοινῶς ᾄσομαι*: *μετ'* ΩΔΗΣ *γὰρ καὶ* ΛΥΡΑΣ *ἀπηγγέλλοντο οἱ Ἐπινίκιοι*, ex *adoleſcentibus*, *inquit*, *qui apud me habitant*, HYMNUM *communiter* CANAM: *cum* CANTU *enim & LYRA Hymni*, *victoriæ præcones*, *adnuntiabantur*. Eodem proinde ſenſu, quo apud Pindarum priori loco, *παίδων ὄαροι*, hic apud Callimachum *ὄαροι* Νυμφᾶν dicuntur, ſeu *hymni*, quibus *Nymphæ*. Minervæ comites eam celebrare erant ſolitæ, & qui *ὄαροι* opportune etiam cum *choreis* hic conjuncti,

> *Οὐδ' ὄαροι* Νυμφᾶν, *οὐδὲ χοροστασίαι*.
> *Neque cantilenæ*, ſeu *Hymni Nympharum*, *neque choreæ*;

ſine Nympha Chariclo, ut mox ſequitur, huic Deæ gratæ erant & acceptæ.

ceptæ. A quibus autem diverſi in vetuſti Poetæ Argonauticis *νυμφιδίοις ὄαροι*, non puellares utique ſermones aut cantilenæ, ubi nempe de Medeæ cum Jaſonis connubio dicitur v. 1324.

Εἰ δὲ καὶ νυμφιδίοις ὀάροις λέκτρῳ τε κλιθεῖσα,

Quod ſi vero maritalibus blanditiis, & lecto ſociata,

virginitatem, ut additur, imminuit, prout nempe in alterius Poetæ Argonauticis, ſeu apud Apollonium lib. III. v. 1101. de eodem Jaſone Medeam blandis & amatoriis verbis demulcere adgreſſo,

μειλιχίοις καταψήχων ὀάροισι,

ſuavibus eam demulcens ſermonibus,

ſicut omnino legendus ille locus, non, ut hactenus, contrario ſenſu & facili librarii lapſu, *καταψύχων refrigerans*, aut *exſiccans*; ac unde emerſit moroſa illa & aliena Interpretis verſio, *hac amatoria eam adlocutiuncula ſeu* AQUULA ADSPERSIT: Critici vero ibidem, *καταψήχων* (non ut ibi quoque *καταψύχων*) *καταμαλάττων*; & Heſychius, *καταψήχων*, *κολακεύων*, *ἡσυχῇ τρίβων*. Unde apud Euripidem e venatione redux Hippolytus v. 110. inter alia comites jubet, *καταψήχειν χρεὼν ἵππους*, *convenit recreare equos*, venatione nempe & curſu defeſſos. Mitto quod apud Nicandrum pro *ἡσυχῇ τρίβειν*, *leniter manibus conterere*, quæ & altera eſt hujus vocis apud Heſychium interpretatio, verbum *καταψήχειν* adhibitum legitur Ther. p. 64. & Alex. p. 147. E quibus præterea modo dictis, de amatorio ſenſu vocis *ὄαροι*, abunde, ut opinor, liquet, cur *ὀαριστὺς* inſcribatur feſtivum illud Theocriti Idyllium, quo amatorii mutuique proci & puellæ ſermones, blanditiæ, ac *συνουσία* tandem deſcribitur; & qua voce ſimiliter uſus de ſacra Veneri urbe ſeu Corintho agens Ariſtides Hymn. in Neptun. p. 42. *ἔχειν δὲ ἐν ἑαυτῇ φιλότητας, ἱμέρους*, ΟΑΡΙΣΤΥΝ, *qua habeat in ſe amores, illecebras, blanditias*, ac, ut addit, omnia Veneris pharmaca. Immo prout *ἐυναίους ὀαρισμοὺς connubiales* ſeu *tori blanditias* dixit alibi noſter Battiades, iis nempe verſibus, qui inter ejus Fragmenta comparent. Quibus accedat adhuc veterum Apollonii Rhod. Interpretum gloſſa, ad lib. I. verſ. 46. ubi in explicatione verbi *ὄπυιεν*, pro *ἐγεγαμήκει*, dicitur illud deductum ab *ὀπὸς*, h. e. *τῆς φωνῆς*, idque *διὰ τὰς τῶν ἀνδρῶν πρὸς τὰς γυναῖκας ὁμιλίας, ἀφ' οὗ καὶ* ΟΑΡΟΙ ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ, *propter virorum cum mulieribus confabulationes, unde etiam vox ὄαροι de* MULIERIBUS *dicitur*.

Ibid. *χοροστασίῃ*] Occurrit quoque eadem vox, quod moneo quia a Theſauris aliiſque Helleniſmi promptuariis eadem hactenus, quamquam immerito, exulat, apud Ariſtidem in eo verſu, cujus ſe adducit Auctorem Serm. Sacr. v. p. 588.

Σοὶ τόδ' ἔθηκεν, ἄναξ, μνῆμα χοροστασίας,

Hæc tibi, Rex, ſtantis ſigna chori poſuit,

Cantero Interprete. Adde eodem Ariſtide vetuſtiorem Poetam, Dionyſium Periegetem v. 842. *Διωνύσοιο χοροστασίας*, *Bacchi choreas*, & quomodo alius Battiadæ noſtri locus ab eruditis Comici Enarratoribus traditur Ran. p. 212. ubi ille de iiſdem Bacchi choreis dixerit,

Λιμναίῳ δὲ χοροστάδας ἦγον ἑορτάς,

Baccho autem Limnæo choreis frequentata celebrarunt feſta.

Quibus accedant Gregorius Nazianzenus Orat. XLIV. pag. 692. *ἐπὶ τὸ ἄνω θυσιαστήριον μετὰ τῆς ἄνω χοροστασίας, in ſuperno altari, cum cœleſtibus choreis*: item Chryſoſtomus Serm. XXI. pag. 128. T. V. edit. Savill. *εὐχαριστία ἐν ἀγαλλίαμα, μία εὐφρόσυνος χοροστασία, euchariſtia, una exultatio, una lætitiam adferens chorea.* Obvium autem, unde aut quo ſenſu formata ſit vox utraque χοροστασίαι, & χοροστάδες: adde & χοροστάτης *præſultor* apud Julianum Imp. Epiſt. XLI. ac unde etiam *στάσιμον μέλος* appellatum, *ὃ ᾄδουσιν ἑστῶτες οἱ χορευταὶ, quod canunt ſtantes ſaltatores*, juxta Comici Enarratores ad Ranas p. 232.

V. 67. *οὐχ ἡγεῖτο Χαρικλώ*] Quomodo nempe χορῦ Ἡγεμὼν *chori dux*, primus χορευτὴς, qui cæteris præſultaret, ab Atticis dictus, vulgo κορυφαῖος, ac prout de Ariſtide quodam ea conjungit Demoſthenes in Midiana pag. 395 *καὶ ἴσως ἧττον χορευτὴς, ἦν δὲ ποθ' ΗΓΕΜΩΝ, τῆς φυλῆς κορυφαῖος ἴστε δήπου τόθ' ὅτι ΗΓΕΜΟΝΑ ἐὰν ἀφέλῃ τὶς, οἴχεται ὁ λοιπὸς χορὸς, & forte minus præſtans ſaltator, ſed fuit aliquando* DUX CHORI, *tribus ſuæ princeps. Scitis autem, ſi quis* CHORI DUCEM *ſuſtulerit, reliquum chorum perire*, prout verti locus ille debuit. Ita Philo Legat. ad Cajum p. 1002. *οἷα χορῦ τινὸς Ἡγεμὼν*, ſicut *chori alicujus dux*, & qualem χορῦ ἄρχοντα vocat Plato lib. VI. de Legib. pag. 766. ac ubi de modo in eligendo illo *chori duce* ab eodem agitur. Quomodo nempe una voce Ἀρχέχορον ab Euripide dici videas Troad. verſ. 151.

Ποδὸς ΑΡΧΕΧΟΡΟΥ πληγαῖς Φρυγίαις

Εὐκόμποις ἐξῆρχον Θεοὺς,

h. e.

Pede præſultore, Phrygiis ad citharam pulſibus

Probe concinnis, Deos primus celebrans;

ſed ubi minus commode ac nullo ferme ſenſu, πληγαῖς Φρυγίαις Εὐκόμποις, vertit Canterus, *ictu Phrygio glorioſo*, quum πληγαὶ ibi, & unde πλῆκτρον, *ſint cithara pulſus*, dicti etiam ſubinde κτύποι & κρούματα, eæque Φρυγίαι ſeu ad *Phrygios modos*, ad quos *chori dux* olim Hecuba, concinno pedis motu, Deorum laudes celebrare fuerit ſolita. Iidem vero Ἀρχίχοροι ſeu χορῦ Ἡγέμονες antiquitus & primæva vocis ſignificatione χορηγοὶ etiam dicti, quum poſtea, & apud Scriptores Atticos ii demum ita vocari ſoleant, qui pecunia ſua chorum ſeu χορευτὰς adducebant ac inſtruebant. Docet id e Demetrio Byzantio Athenæus lib. XIV. p. 633. *Ἐκάλουν δὲ ΧΟΡΗΓΟΥΣ ὥς φησιν ὁ Βυζάντιος Δημήτριος ἐν τετάρτῳ περὶ ποιήματος, οὐχ' ὥσπερ νῦν, τοὺς μισθουμένους τοὺς χορὺς, ἀλλὰ* ΤΟΥΣ ΚΑΘΗΓΗΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ, *καθάπερ αὐτὸ τ' ὄνομα σημαίνει*, CHORAGOS *autem vocarunt, ut ait Demetrius Byzantius, libro quarto de Poemate, non ut hodie, qui choros conducunt, ſed* CHORI DUCES, *ut vocabulum ipſum indicat.* Chariclo autem, quæ hic Minervæ *choros ducere* dicitur, Tireſiæ mater etiam traditur apud Apollodorum l. III. c. I.

V. 70.

V. 70. *πέπλων λυσαμένα περόνας*] Quod ſolitum nempe Dearum indumentum, unde Ceres *εὔπεπλος* a Theocrito dicta Idyll. Z. verſ. 32. & quo amicta vulgo Dearum ſimulacra, ut id cum e Scriptoribus antiquis, Æſchylo aliiſque, tum e ſignis & nummis vetuſtis etiamnum obvium; & qua de re, eoque indumenti genere, jam olim egi ad Juliani Cæſares, & ſupra ad v. 32. Hymn. in Apoll. Hinc Minervæ hujus peculiaris & inſignis *peplus* in Panathenæis, quod notum, ſolemni pompa circumferri ſolitus, ſeu, ut de eo Virgilius in Ceiri,

Inde Dea votum ſolemni in tempore portant.

Immo unde Minerva *peplo*, quem ipſa manibus ſuis fecerat, eoque pro more variegato ſeu *ποικίλῳ*, induta apud Homerum, & quem exuere itidem, non tamen ut nuda ſe in fonte, ut hoc loco, aut fluvio ablueret, dicitur, ſed quo lorica & ægide, ſe ad belligerandum contra Trojanos, muniret; nempe Iliad. E. v. 734.

Πέπλον μὲν κατέχευεν ἑανὸν πατρὸς ἐπ' οὔδει,

Peplum quidem effudit amplum in patris pavimentum.

Soluti vero ſimiliter, ut hic a Pallade, a lavantibus Gratiis *pepli*, ſique a Cupidine furto ſubrepti dicuntur Anthol. l. IV. c. XIX. Ep. XXIV.

Ενθάδε λυσαμένων Χαρίτων ποτὲ θέσκελα πέπλα,

Hic lavantibus Gratiis quondam divinos peplos &c.

Amor, ut ſequitur, furatus eſt. *Πέπλα* enim etiam dicta, unde *θήλεα πέπλα*, *fœminei pepli* apud Nonnum Dionyſ. lib. XIV. pag. 334. Cujuſmodi alioquin *peplos* (quos & *ἀνδρείους* ſeu *viriles* etiam fuiſſe, & ita a Theocrito dictos Idyll. XXVII. v. 10, contra Pollucem alibi docuimus) in luctu & ſubitis calamitatibus, non tam exuere, quam e corpore avulſos dirumpere *ſoliti* ſubinde veteres; ut præter ſimilia exempla in veteri fœdere obvia de Xerxe, profligata a Græcis claſſe, apud Æſchylum dicitur Perſ. v. 199. & 1035, & de Tigrane apud Xenophontem Inſtit. Cyr. l. III. p. 64. Obvium itidem, quod de *ſolutis* hic a Minerva *pepli fibulis* additur, quibus ut plurimum, ſupra humerum dextrum, quandoque & ſiniſtrum, quod abunde arguunt antiqua etiam ſigna & nummi, iidem pepli ſicut & chlamydes adnectebantur; ac unde *ἐπώμιοι περόναι*, *humerales fibulæ* apud Lucianum in Amorib. dictæ, & *περονατρὶς* de ejuſmodi *peplo*, ſeu alio id genus indumento *fibulis nexo* a Theocrito vocatur Id. XV. v. 21. De diſcrimine autem, quod ſtatuit Pollux inter *περόνας* & *πόρπην*, ut illæ nempe circa humeros, hæ circa pectus adaptarentur, quid ſtatuendum ſit jam ante monui ad v. 3. Hymn. in Apollinem. Sed hoc obiter adhuc addendum, quod etſi *λυσαμένα*, in duali utique, locum habere hic poſſit, nec mihi quoque diſpliceat lectio *λυσαμέναι*, quam Politiani codex præferre ad hunc locum dicitur: quamque videntur adſtruere ſequentia plurium nempe numero, *λῶντο* & *λόεντο*, *lavabant*.

V. 72. *μεσαμβρινὰ δ' εἶχ' ὄρος ἀσυχία*] Quamquam apud Theocritum haud fas dicatur a Paſtore, metu quieſcentis tum Panis, *meridiano tempore* fiſtula canere, ut opportune hic monuit Anna eruditiſſima, *meridiani* tamen *cantus* & cantoris in *montibus* ac prope fontem (qualis

lis hic erat Minervæ lavantis in Hippocrene, Heliconis fonte, ſtatio)
paſtoris mentionem fieri videas Anth. l. IV. c. XII. Epigr. LXXVIII.

Χὠπειμὴν ΈΝ ΟΡΕΣΣΙ ΜΕΣΑΜΒΡΙΝΟΝ ἐγγύθι πηγᾶς
Συρίσδων,

Et paſtor IN MONTIBUS MERIDIE *prope fontem*
Fiſtula canens,

ac ut alibi ſimiliter cap. XV, Ep. 1. ejuſd. libri,

Πρὸς γὰρ ἐμὰν μελίταν ΜΕΣΑΜΒΡΙΝΟΣ ΟΥΡΕΣΙΝ ᾠδὸς,

Ad meam enim meditatam cautionem, MERIDIANUS *cantor*
IN MONTIBUS,

Paſtoralem, quod addit, *ſonum ſuum adaptavit.* Μεσαμβρινὸν nempe Dorice ibi pro μεσαμβρινὸν vel μεσημβρινὸν, quo poſtremo uſus alibi idem Syracuſanus vates Idyll. VII. verſ. 21. & ſicut ἴσαρον pro ἴαρον cum inſerto β a Syracuſanis dici obſervat Heſychius, & ſimiliter ἴσα a Cretenſibus pro ἴα uſurpatum, alii veteres Grammatici, uti ſimilia jam ante vidimus ad verſ. 28. in voce σίσδης, pro σίδης. Ita βραδινὰν pro ῥαδινὰν dixit Æolis Muſa eo verſu, qui apud Hephæſtionem legitur pag. 34. nempe βραδινὰν δ' Ἀφροδίταν, non *per aerem Venerem*, ut ibi Interpres in Stephaniana novem Lyricorum editione, ſed per *agilem Venerem*, aut vero per *delicatam* ſeu *teneram*, quomodo de Junone dixit Apollonius lib. III. v. 106. ῥαδινῆς ἐπεμάσσατο χειρὸς, h. e. juxta eruditos ejus Enarratores, τρυφερῆς, *delicata*, nempe, *delicata ſtrinxit* ſeu *adprehendit manu.* Ut hic cæteroquin mittam verbum βρίζειν de iis, qui capiunt ſomnum meridianum juxta Grammaticos, prout alibi jam dictum, cujuſque vocis aliunde iidem arceſſunt originem.

V. 74. ἁσυχία τῆνο κατεῖχεν ὄρος] Muſis, quippe tranquillis Deabus, & quæ *ſeceſſum & otia quærunt*, mons ille Helicon conſecratus, ac proinde ab omni ſtrepitu & commeantium ultro citroque turba remotus. Accedebat mons ipſe denſis arboribus, juxta Pauſaniam lib. IX. p. 582. opacus, & eodem teſte, haud procul ab Hippocrene, in qua lavabat tum Minerva, Muſarum lucus, ac proinde *religione patrum late ſacer*. Neque enim tum bellatrix hæc Dea, aut ad prœlium, ut apud Homerum, de quo loco paullo ante, accincta; aut Minerva Athenienſium Νίκη, ſeu in Romanorum nummis, VICTRIX; ſed quæ PACIFERA in iiſdem dicta, ſicuti etiam in veteri marmore, cujus ut in ruinis fori Romani ſuperiori ſeculo reperti meminit in collectionibus ineditis, & quas Romæ olim in Bibliotheca CHRISTINÆ Suedorum Reginæ evolvere mihi licuit, Pyrrhus Ligorius,

MINERVÆ PACIFERÆ
L. TITINUS L. L. AMAZON
GRAMMATICUS V. S. L. M.

Quæ proinde quieti & tranquillitati intenta tum Dea, una cum dilecta eidem Nympha, Tireſiæ nempe matre, in hoc Helicone monte ſe oblectare dicitur. Quomodo in Orphicorum Hymno in hanc Deam traditur eadem,

H δ'

Η δ' ΟΡΕΑ σκιόεντα, νάπαισί τε σὴν φρένα ΤΕΡΠΕΙΣ,
Quæ autem MONTES *umbroſos incolis, & te in ſaltibus* ſeu
animum tuum RECREAS.

Miror autem, quod pace Annæ eruditiſſimæ dixerim, cur ingenioſiſſimo ejus parenti in mentem venerit, ut pro τῆνο κατεῖχεν ὄρος, legendum hic putarit τετράκις εἶχεν ὄρος, & quidem, ac probante præſtantiſſima filia, quod nauci omnino ſit ibi illud τῆνο, cum de eo monte alibi ſcilicet non ſit loquutus Callimachus. Verum penultimo ante hunc verſu, & de quo modo egimus, omnino ejus montis Poeta meminerat v. 72.

μεσαμβρινὰ δ' εἶχ' ΟΡΟΣ ἁσυχία,
meridiana tenebat MONTEM *quies*,

& quem etiam *Helicona* dictum ibidem tradidit. Ut proinde non opportune ſolum, ſed omnino illud τῆνο a cultiſſimo Poeta fuerit hic dicendum, ubi ejuſdem montis, & *quem alta quies occupabat*, denuo meminit: idque, quod repetere illi viſum, dum in eodem monte, ſeu in fonte illius montis Hippocrene, ambæ lavant Minerva & dilecta præ aliis Nympha Chariclo. Mitto proinde, quod illud τετράκις a recepta veterum librorum lectione recedat; ac inſuper minus venuſte ac opportune loco illius τῆνο inſerendum hic putetur.

V. 77. Διψάσας δ' ἄφατόν τι] Haud diſſimile, quod de Hercule narrat Propertius l. IV. El. X. qui nempe Alcides poſt abactos ab Hiſpania boves, dum ejus *ſicco torret ſitis ora palato*, ſeu, quod hic de venante Tireſia dicitur, διψάσας δ' ἄφατόν τι, ad lucum & ſacros in Velabro Bonæ Deæ fontes, ſitim inde levaturus forte acceſſit, ſeu, ut hic additur, ποτὶ ῥόον ἤλυθε κράνας, nempe

Fœminea loca clauſa Dea, FONTESQUE *piandos*
Impune, & nullis ſacra retecta viris:

ac ubi Hercules ad puellas tum in luci receſſu ludentes ait, *fontis egens erro* &c. ſed quem procul inde alma Deæ Sacerdos, quamquam fruſtra, jubet abſcedere. Quamquam enim *Demia*, ut notat Feſtus, ſeu *publica* dicerentur hujus Deæ, quod nempe pro populo fierent ſacra, ut bene jam ad Grammaticum illum monuit illuſtris Scaliger; & prout ἱερῶν δημίων, ſeu *publicorum ſacrorum* meminit, ut alia id genus nunc mittam, Æſchylus Sept. Theb. v. 183. ac inde *Damias* dicta vel *Damiatrix*, ut poſtremum præfert ὁ πάνυ, illius Deæ Sacerdos, haud eo minus tamen maribus eadem, ut vel e noto Clodii in Cæſaris ædibus facinore, erant inacceſſa, ſive ut de iiſdem Tibullus lib. I. Eleg. VII,

Sacra Bonæ maribus non adeunda Deæ.

Adde vero fatales fuiſſe huic Tireſiæ *ſitim* ac *fontes*, quum de eo prodat Pauſanias lib. IX. pag. 592. illum, dum capta Thebarum urbe, ab Argivis ad Delphicum Apollinem cum reliqua præda protrahitur, ſitientem forte in via hauſta de Thilphuſſa fonte aqua, mortuum, & ſepulcrum ejus exſtare ad eum montem: hic vero, dum urgente itidem ſiti ad fontem accurrit, viſaque ibi forte, ut in ſequentibus traditur, nuda in eo lavante Minerva, oculis continuo privatus.

V. 78. *οὐκ ἐθέλων δ' εἶδε τὰ μὴ θέμιδις*] Contra quam de Cnidia Praxitelis Venere dicitur in veteri Carmine Anth. lib. IV. cap. XII. Ep. VII.

> Πραξιτέλης οὐκ ΕΙΔΕΝ Α ΜΗ ΘΕΜΙΣ,
> *Praxiteles non vidit, quæ nefas eſt videre.*

Conjiciebam vero, quod inſolens ſit illud *μὴ θέμιδις*, pro *μὴ θέμις*. an legendum hic forte, *μὴ θέμις ἦ*, aut *μὴ θεμιτὸν*, nempe ſubaudiendo, & quod vox *θέμιδις* itidem poſtulat, *ἰδεῖν* h. e. *εἶδε τὰ μὴ θέμις ἦ ἰδεῖν*, aut *μὴ θεμιτὸν ἰδεῖν*, *quæ nefas erat videre* (& quomodo *οὐ θεμιτὸν ἦ* dixit Plato in Phædone p. 67. ed. H. Stephani) nudam nempe lavantem in Hippocrene Minervam, ac unde ſequuta continuo, ut mox dicitur, Tireſiæ cæcitas. Quod tanquam ex una Callimachi apud Græcos narratione, hauſiſſe unum inter Latinos Propertium in nuperis Pariſienſibus ad hunc Battiadis æmulum vatem Notis, & quidem e compilatis Paſſeratii, qui id improvide tradiderat, in eundem locum gloſſis, dicitur; & qua de re mox ad v. 82. Neque vero & quod jam ante monuerat Callimachus v. 52, Tireſiam hic a pœna immunem præſtat, quod ignarus ac *nolens* etiam, *οὐκ ἐθέλων*, eo nudæ Minervæ adſpectu, caſu nempe non conſilio eo delatus, oculos paviſſet. Quamquam ea in re, præ Hercule minus utique nocens, quem ab arcanis Bonæ Deæ lucis ac fontibus, & adducto quidem hoc Tireſiæ exemplo, ſed irrito tamen molimine, abſtrahere conatur vetula Deæ illius Sacerdos, dicto jam apud Propertium loco, & cujus duos priores verſus opportune jam huc adtulerat vir doctus,

> *Magno* TIRESIAS *adſpexit* PALLADA *vates*,
> *Fortia dum poſita Gorgone membra* LAVAT.
> *Di tibi dent alios fontes, hæc lympha puellis*
> *Avia ſecreti liminis una fuit.*
> *Sic anus: ille humeris poſtes concuſſit opacos;*

& quo poſtremo ejuſdem facto, ſe alium ſcilicet Samſonem præſtitit hic Alcides. Immo ad quem Callimachi noſtri locum, quo, quamquam *nolens*, *οὐκ ἐθέλων*, ſeu ignarus Tireſias, ob conſpectam, *quod videre fas ei non erat*, nudam nempe lavantem Minervam, piaculo obſtrictus hic innuitur, eximie facit illud Macedonii de veteri Lavacro carmen Anthol. lib. IV. cap. XIX. Epigr. XXXIII.

> *Μή τινα Νηϊάδων τὶς ἐμοῖς ἐπὶ χεύμασι* ΓΥΜΝΗΝ,
> Η *μετὰ καλλικόμων Κύπριν* ΙΔΗ *Χαρίτων*,
> ΟΥΚ ΕΘΕΛΩΝ: *χαλεποὶ δὲ Θεοὶ φαίνεσθαι ἐναργεῖς*
> *Τίς γὰρ Ὁμηρείοις ἀντιφέροιτο λόγοις;*
> *Ne quam Naiadum quis meis in aquis* NUDAM,
> *Vel cum pulcricomis Venerem Gratiis* VIDEAT
> NON VOLENS: *Graves autem Dii (ſeu Deæ) ſi conſpiciuntur manifeſti* vel *nudi.*
> *Quis enim Homericis contradicat ſermonibus?*

De verſu Homerico, qui exſtat Iliad. Υ. v. 131. infra adhuc videbitur ad verſ. 101. Quam in rem nota etiam illa Naſonis Triſt. l. II. v. 105.

IN-

INSCIUS Actæon vidit ſine veſte Dianam,
Præda fuit canibus NON MINUS *ille ſuis.*
Scilicet in ſuperis etiam fortuna luenda eſt;
NEC *veniam læſo numine* CASUS *habet.*

Cujus equidem Theologiæ, juxta quam pœnæ obnoxii cenſebantur, qui *nolentes* etiam οὐκ ἐθέλοντες, prout in utroque hoc Callimachi & Macedonii loco dicitur, ſeu ut modo apud Ovidium *inſcius*, ac proinde quorum ea in re merum eſſet ἀτύχημα, non ἀδίκημα, Deos Deaſve, aut arcana earundem & ἀπόῤῥητα introſpexerant, ea erat & obvia quidem ratio; quod profanis oculis ſeu illicito ac impio adſpectu haud minus læſa ac temerata crederetur Divina eorundem Numinum puritas & ſanctitas. Unde etiam nonniſi præviis, quod aliunde notum, variis καθαρμοῖς, non corporis ſolum, ſed animæ, ut ea de re Libanius Declam. XIX. pag. 495, & indicta prius a variis cibis omnique Venere abſtinentia ſacriſque aliis ritibus ac cæremoniis, & quidem ad conſtitutum etiam tempus, peragendis, Numinum in arcanis illis eorum τελεταῖς, præſentiæ ἐπόπ]ας fieri demum contingeret. Adde, quod ingens haberetur piaculum, eadem ἀπόῤῥητα cuiquam non initiato propalare; ac proinde id continuo exigi ab initiantibus, conſtituta, quæ delinquentes maneret pœna, ſoleret. Haud aliter ac de pudica itidem, immo pudicitiæ apud Romanos Symbolo, Veſta, apud Ovidium dicitur Faſtorum VI. 254:

Non equidem vidi (valeant mendacia vatum)
Te, Dea, NEC *fueras* ADSPICIENDA *viro.*

Ut ideo id longe magis ad incautos, qualis hic Tireſias, nec rite prius καθαρθέντας nudæ virginis Deæ, & caſtitatis itidem ac temperantiæ antiſtitis ſpectatores dici poſſit, quod de cavendo ἀφροδισίων adſpectu ait Tibullus lib. I. El. II.

Parite luminibus, ſeu vir, ſeu fœmina ſias;
Obvia celari vult ſua furta Venus.

& ſicuti ſimili in re de iis, qui nocturna Priapi ſacra, quamquam ignari nec ultro introſpexerant, apud Petronium dicitur, *neque enim impune quiſquam*, QUOD NON LICUIT, ADSPEXIT, nempe quod hic dicitur, εἶδε τὰ μὴ θέμιδος, vel θεμιτόν. Unde etiam eadem haud aliis profuit *ignorantia*, quin ſimili cum Tireſia in cauſſa, in idem aut magis adhuc calamitoſum fatum incidiſſe fuerint dicti. Sic Calydon Martis & Aſtynomes ſcilicet filius, licet κατ' ἄγνοιαν lavantem vidiſſet Dianam, in lapidem continuo mutatus fertur; & Haliacmon Tirinthius, quod quamquam κατ' ἄγνοιαν ſimiliter Jovem cum Rhea congreſſum erat conſpicatus, furore ſubito correptus, ſe in Inachum fluvium præcipitem dederit: prout utramque fabellam refert Plutarchus, ſeu quiſquis auctor libri de Fluminibus, in Acheloo & in Inacho.

V. 81. Ὦ Εὐηρείδα] Quomodo de eodem Tireſia Theocritus Idyll. XXIV. v. 70. Μάντι Εὐηρείδα, *vates Eueride*, & præter Græca ad hunc Callimachi locum Scholia, ab Apollodoro inſuper lib. III. cap. VI. Εὐήρους *Eueri* filius idem traditur; ac inde, ut in Hygino Fab. LXIX. & LXXV.

LXXV. Phlegonte Tralliano *Θαυμ.* cap. IV. Lactantio ad Statii Theb. lib. II. v. 95. legendum primus monuit ad Phlegontem eruditiſſimus Meurſius, pro corruptis *Eurii*, vel *Eurimi*, aut *Ευμάρως*, & *Pericli* etiam apud veterem Papinii Scholiaſten, de eodem *Euero* vocabulis; ut proinde non debuerit Barthius, qui Phlegontis a Meurſio editi ea de re verba ad Statii d. l. adducit id ſibi vindicare.

V. 82. *παιδὸς δὲ ὄμματα νὺξ ἔλαβεν*] Nihil novum utique, ut adoleſcens & adhuc cum prima lanugine ſupra dictus v. 75. Tireſias, hoc *παιδὸς* nomine deſignetur; cujus vocabuli, ut & apud Latinos *pueri*, de provectioribus etiam ſæpe adhibiti, obvia apud Græcos & Romanos auctores exempla; *nox* autem *obruiſſe* ejus oculos hic dicitur, haud aliter ac de cæcitate ſua Oedipus apud Sophoclem Oed. Tyr. v. 1336. *σκότου νέφος ἐμὸν tenebrarum mea caligo* ſeu *tenebris obſita mea lumina.* Neque vero hanc de Tireſiæ cæcitate, e nudæ ſcilicet Palladis adſpectu orta, fabellam unus inter Græcos tradidit Callimachus; & proinde quem unus inter Romanos ſequutus ſit, qui eam quoque tangit Propertius; ut viſum poſtremo ejus editori Gallo, & cui præiverat, ut paullo ante dixi, ſed inconſulto Paſſeratius. Id enim Pherecydes, qui nempe *Θεογονίαν* ſcripſerat, & Crœſo coævus fertur, ac proinde Callimacho tot ſeculis antiquior, pridem tradiderat; ut id ex eo refert Apollodorus lib. III. cap. VI. ubi quum diverſa de ea Tireſiæ cæcitate narrari dixiſſet, ab aliis enim tradi Deorum ira, qui mortalibus, quæ latere voluiſſent, detegeret, excæcatum fuiſſe Tireſiam, poſt ea, inquam, addit, *Φερεκύδης δὲ ὑπὸ* ΑΘΗΝΑΣ *αὐτὸν* ΤΥΦΛΩΘΗΝΑΙ· *οὖσαν γὰρ τὴν Χαρικλὼ προσφιλῆ τῇ Ἀθηνᾷ* ΓΥΜΝΗΝ *ἐπὶ πάντα* ΙΔΕΙΝ *τὴν δὲ, ταῖς χερσὶ* ΤΟΥΣ ΟΦΘΑΛΜΟΥΣ *αὐτοῦ καταλαβομένην*, ΠΗΡΟΝ *ποιῆσαι*, ubi pro *ὀφθαλμοὺς καταλαβομένην*, legendum omnino putem, *κατασπαλαβομένην*, ſicuti hoc loco *ὄμματα νὺξ ἔλαβεν* & iufra verſ. 100. *ὄμματα ἁρπάζειν oculos rapere* ſeu *eruere* dicitur. Firmat Heſychius: *κατασπαλεῖ, ἀποκλεισεῖ, καταλύσει, νικήσει, ῥίψει*, & ſicuti voce *παίειν*, de ſemet manibus ſuis excæcato agens, ait Oedipus apud Sophoclem v. 1294 & 1335. Apollodori vero verba ſonant, *Pherecydes autem* A PALLADE LUMINIBUS ORBATUM *refert. Siquidem cum Chariclo Minervæ chariſſima eſſet, illum* NUDAM *per omnia Deam vidiſſe contigit; eamque manibus ſuis* ERUTIS *illi* OCULIS, *eundem obcæcaſſe.* A Pherecyde, qui primus de Diis ſcripſiſſe a Laertio fertur, hanc fabellam hauſerat Callimachus, quam tangit etiam vetus Poeta Anthol. lib. IV. cap. XVIII. Ep. XIV. ubi ad Martem, qui lavantem in fonte Venerem reſpicere vellet, dicitur,

> *Δέρκεο νηχομένην, μὴ δείδιθι· οὐ γὰρ* ΑΘΗΝΗΝ
> *Παρθένον* ΕΙΣΟΡΑΑΣ, *οἷά τε* ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ,
> *Vide natantem* Venerem, *ne timeas; non enim* MINERVAM
> *Virginem* INTUERIS, *&* *prout* TIRESIAS,

nempe inde eſt excæcatus. Adde Nonnum Dionyſ. ſub finem l. XX.

> ΓΥΜΝΗΝ *Τειρεσίας θηήσατο μοῦνον* ΑΘΗΝΑΝ,
> NUDAM *Tireſias vidit ſolum* MINERVAM;

dein

dein

Εἶδες μοῦνον ἅπαξ, καὶ ἄλεσε φέγγος ὀπωπῆς,
Semel ſolum vidit, & perdidit lucem viſus.

Quin a Sophocle drama editum, quo lavantem Minervam a Tireſia viſam tradidit; ac inde non luminibus quidem orbatum, ſed in mulierem eundem continuo mutatum, refert Jo. Malala in Chronographia Oxonii nuper admodum edita p. 47. An vero nihil uſpiam de illa fabella quamquam ab aliis paſſim memoretur, a Sophocle ſit prolatum; quod ſtatuit in Epiſtola Malalæ addita vir eruditiſſimus, & a quo magnum præclaris doctrinarum ſtudiis incrementum licet augurari, nolo jam hic cum eo contendere: neque an ideo id continuo evincatur, quod omnes fere Sophocleorum Dramatum titulos, beneficio Grammaticorum veterum habeamus, ubi nullus Tireſiæ aut fabellæ huic locus eſſe poſſit, præterquam in utroque ejus Oedipo & Antigone, quæ tria Sophoclis dramata (neque enim eadem eſſe una ejus Tetralogia, vere in Addendis agnovit vir inſigni doctrina) adhuc ſuperſunt, & ubi eandem fabellam exſtare non meminerit. Ut hoc mittam, quod non ob viſam lavantem Palladem, mutatus in fœminam apud Poetas aut Mythologos antiquos paſſim memoretur hic Tireſias, ſed ob viſos ſcilicet in Cyllene monte, aut juxta alios in Cythæreone, coeuntes duos dracones, & fœminam ex iis ab eo occiſam; prout id ab Heſiodo traditum refert Apollodorus lib. III. cap. VI, ab Heſiodo ſimiliter Phlegon Trallianus Θαυμ. cap. IV; ac memorant inſuper Antonius Liberal. c. XVI, Hyginus Fab. LXXV, Ovidius Metam. l. III. v. 326, & Lactantius ad Theb. l. II. v. 95. Excæcati vero Tireſiæ, non ut hic a Pallade, ſed a Junone fabellam, idque ob litem jocoſam pro Jove contra Junonem deciſam, iidem Apollodorus, Hyginus, Ovidius, Lactantius ad Statium referunt, traditis etiam apud Apollodorum verſibus; tanquam ea de re a Tireſia prolatis, & quos jam ob rei, de qua ibi agitur, turpitudinem hic non expendimus. Hoc autem ad Moſen, qui & idem Tireſias, judicem ab Iſraelitis conſtitutum; & occæcatum eundem Tireſiam; ut hic a Pallade, aut juxta alios a Junone, ad velamen, quo Moſes de monte deſcendens caput obnupſerit, referre libuit viro ſummo in præclaro opere Demonſtr. Evang. Plura vero de variis hujus *Eueridæ* caſibus multiplicique μεταμορφώσει, e Soſtrati Elegiaco de Tireſia carmine, & aliunde memorat Euſtathius Odyſſ. K. p. 1665. Illud vero ibi μνημονικὸν ejuſdem Euſtathii ἁμάρτημα, quod nempe tradiderit Callimachus, ob viſam lavantem alicubi in Bœotia Dianam, (Ἄρτεμιν) Tireſias fuerit oculis orbatus; niſi Ἄρτεμιν ibi pro Ἀθήνην librariorum lapſu irrepſiſſe ſtatui potius debeat. Eadem vero cæcitatis pœna, ob viſam non ipſam quidem, ut hic lavantem Minervam, ſed conſpectum ejus ſimulacrum ſeu Palladium, cum Ilum Trojanum, tum Romanum Metellum, oculis continuo captos; bene jam e Plutarchi Parallelis ad verſ. 53. hujus Hymni monuit vir doctus; quorum uterque præterea placato nomine & expiata ira, Tireſia proinde ea in re felicior, viſum recuperarit. Neque diſſimilem Ægypti Arcadis caſum

ſum, quod ingreſſus eſſet Templum Neptuni Mantineæ hominibus inacceſſum, adigi ſupra e Pauſania. Adde legem, cujus meminit Sulpitius Victor ſub finem Inſtitutionum Oratoriarum, qua mas obcæcari jubetur, qui Cereris fanum foret ingreſſus; *nempe quidam cum mater ejus in Templo Cereris vapularet, ingreſſus eſt Templum, opitulatus eſt matri, petitur ad pœnam lege, qua jubet*, EXCÆCARI *eum, qui Templum Cereris intraverit.* Plura vide, quæ de pœna eorum, qui Deos, Deaſve, aut eorum etiam ſimulacra coram vidiſſe cenſebantur, notavi ſupra ad v. 54; & quibus adde illud, quod ad Herculem, ad ſacrum Bonæ Deæ ac inde viris inacceſſum lucum accedentem, ait Deæ illius Sacerdos apud Propertium dicto ante loco lib. IV. El. X,

PARCE OCULIS *hoſpes, lucoque abſcede verendo;*
Cede agedum, & TUTA LUMINA *linque fuga.*

Ne hic tangam quod de excæcato a Muſis Thamyri, ob ſpretam earum artem, tradit poſt Homerum Euripides in Rheſo v. 921. &c. aut vero, quod miſſis hiſce fabellis de juvene Gentili refert Athanaſius Apolog. de Fuga p. 848; qui nempe juvenis Alexandrinam Eccleſiam cum frondibus ingreſſus, eaſque Gentilium more in eadem agitans, mox fuerit oculis orbatus. Immo cujuſmodi cæcitatis, qua Deos nempe impios ſubinde percuſſit, nota ſunt in ſacro codice, ut Sodomæorum Gen. XIX. 1, aut Syriæ Regis militum II. Reg. XVIII, ac Elymæ Act. XIII. 11, exempla.

V. 83. *ἐκόλλασαν γὰρ αἰνῶς γόνατα*] In Scholiis manuſcriptis ad Homeri Iliada, quorum facta a me haud ſemel mentio, adducitur hic Poetæ noſtri locus, nempe ad Il. X. v. 464. *καὶ Καλλίμαχος, ἐκόλλασαν γάρ μοι αἰνῶς γόνατα.*

V. 85. *τί μοι τὸν κῶρον ἔρεξας*] Haud inſolita in Poetarum libris eorum, qui præter fas ſe aut ſibi chariſſimos plecti exiſtimabant, cum Diis expoſtulatio; qualis eſt Promethei Caucaſo adfixi apud Æſchylum, & qui, ut de eodem dicitur verſ. 320, *οὐδ' εἴκεις κακοῖς, malis non cedis*, ſed contra ſtimulos, ut continuo additur, calcitras. Quamquam neque apud eoſdem Poetas, alioſque e gentilibus Scriptores, deſint graviſſima ſubinde monita, quibus eas, quæ a Diis immittuntur etiam immerentibus calamitates, patienter ferri debere; neque proinde Diis ſuccenſendum traditur. Sicuti cum in eodem Promethei apud Æſchylum dramate, ab Oceanidum choro admonetur ſubinde idem Japetides; & a Sophocle Philoctet. verſ. 1348.

ἀνθρώποισι τὰς μὲν Θεῶν
Τύχας δοθείσας ἐς' ἀναγκαῖον φέρειν,
hominibus enim, quæ a Diis
Immiſſa ſunt calamitates, eas neceſſe eſt ferre.

Similiter apud Euripidem Phœn. v. 385. *δεῖ φέρειν τὰ τῶν Θεῶν, quæ a Diis veniunt, oportet ferre*; ac idem præterea Tragicus in Æolo apud Stobæum Serm. CVI. p. 568.

τὰς δὲ δαιμόνων τύχας
Ὅςις φέρει κάλλις', ἀνὴρ ὅτος σοφός,

illu-

illuſtri Grotio Interprete,

at quod immittunt Dii,

Bene ferre quiſquis didicit, is vero ſapit.

Adde illud, quod ibidem apud Stobæum, & ſimiliter in Grotii e Stobæo excerptis pag. 454. tanquam Euripidis; apud Plutarchum autem in Conſolat. ad Apollon. pag. 116. ut Æſchyli refertur,

Ἀνδρῶν γάρ ἐστιν ἐνδίκων τε καὶ σοφῶν,
Ἐν τοῖς κακοῖσι μήτε θυμοῦσθαι Θεοῖς,
Juſtorum eſt virorum & ſapientum,
In rebus adverſis Diis non ſuccenſere.

De quibus plura qui volet, adeat eundem Stobæum dicto Serm. CVI. & in excerptis τοῦ πάνυ Grotii, CVIII. ὅτι δεῖ γενναίως φέρειν τὰ προσπίπτοντα ὄντας ἀνθρώπους, *quod eventus rerum fortiter ferendi ſint hominibus.*

V. 86. τοιαῦται δαίμονες ἐστὶ φίλαι] Juxta nempe non illam ſaniorem, de qua modo actum, ſed vulgarem gentilium Theologiam, quæ Deorum in homines benevolentiam aut odium, ex immiſſis proſperis ac adverſis, ſolita fuit æſtimare; indeque eos laudandi, aut pro re nata inſectandi, anſam continuo arripere. Hinc eorundem gentilium in terræ motibus abjectos continuo præ Chriſtianis animos, qui tunc fiduciam in Deo collocarent, in iiſdem redarguit M. Aurelius Imp. in ea epiſtola ad commune Aſiæ ſcripta, quæ apud Euſebium legitur Hiſt. Eccl. l. IV. c. XIII. & Nicephorum l. III. c. XXVIII. Unde etiam Dii apud eos culti, ut ea de re Porphyrius περὶ Ἀποχ. l. II. p. 161, aut ut mala avertant, aut ut bona largiantur; ac inde duæ Deorum claſſes conſtitutæ ac tradita nomina: eorum nempe, quos ad res proſperas ab iis eliciendas: aliorum vero, quod ad averruncandum adverſas, invocandos ſibi ſtatuebant. Quod ab Hippocrate de Inſomniis cap. IV. ſub finem monitum pridem fuit, ac Minerva quidem cum Jove, Mercurio, & Apolline, in priorum cenſum ibidem relatæ, quibus nempe ἐπὶ τοῖσιν ἀγαθοῖσιν, *ſuper res proſperas*, eſſet ſupplicandum. Hic vero non inter ἀγαθοδαίμονας eadem Dea, ſed κακοδαίμονας potius, ab irata & indignante matre, ob cæcitatem ſcilicet filii, a Minerva profectam, collocatur.

V. 87. Ὄμματά μοι τοῦ παιδὸς ἀφείλεο] Quæ nempe propriis manibus eruerit Minerva, ut ea de re ex Pherecyde tradentem Apollodorum paullo ante vidimus ad v. 82; & quomodo de oculis ſibimet erutis ait, loco ibidem indicato, Oedipus apud Sophoclem v. 1355.

Ἔπαισε δ' αὐτόχειρ νιν οὔτις, ἀλλ' ἐγώ,
Nemo alius oculos manu ſua mihi avulſit, ſed ego;

& prout paullo ante de eodem dictum fuerat v. 1294.

Ἔπαισεν ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων,
Percuſſit aut *eruit compagem orbium ſuorum*, ſeu *oculorum.*

κύκλοι nempe ibidem, ſicut Latinis ſubinde *orbes* pro *oculis.*

Ibid. V. 89. οὐκ ἀέλιον πάλιν ὄψεαι] Haud aliter ac de Elyma, cæco aliquamdiu futuro, dicitur Act. XIII. 11. ἔσῃ τυφλὸς, μὴ βλέπων τὸν ἥλιον, *eris cæcus, non videns ſolem.* Quod nempe morte gravius dicitur

tur a choro Thebanorum ſenum ad cæcum jam Oedipum, apud Sophoclem v. 1382.

Κρείσσων γὰρ ἦσθα μηκέτ' ὢν, ἢ ζῶν τυφλός,

Cui melius erat non vivere, quam cæcum vivere.

V. 91. Ἢ μεγάλ' ἀντ' ὀλίγων] Haud commode mihi videntur, ut libere dicam, quæ adlatæ ſunt a ſe diſcrepantes eruditiſſimorum alioquin virorum Politiani & H. Stephani aut dein ab aliis Poetæ hujus Enarratoribus adſertæ vel prælatæ hujus loci explicationes. Ut de illa nunc ſileam, quam in adnotationibus ſuis protulit Friſchlinus, quæ quamquam primo obtutu ſe commendet, a toto tamen, ut vel ſequentia Poetæ verba ſatis arguunt, loci hujus ſenſu recedit. Neque vero iiſdem explicationibus ſeorſim enucleandis aut inter ſe conferendis hic immorabor; quæ ſingulæ lectori in hac nova Callimachi editione, ſunt ante oculos poſitæ. Illud unum addam, haud aliud iiſdem & proximis, e quibus nempe hoc diſtichon conſtat, verbis innui, niſi *magnum quid & memorabile peregiſti utique, quæ quum prius capreas & damas, eaſque haud multas ſoleres conficere, nunc filii mei oculos a temet erutos, præclaram ſcilicet tuoque nomine dignam prædam, tenes.* Haud aliter nempe ac Juno ad Venerem ait, noto apud Maronem loco,

Egregiam vero laudem, & ſpolia ampla refertis,

Tuque puerque tuus, magnum & memorabile nomen!

Nec plura eam in rem adducere opus eſt.

Ibid. δόρκας ὀλίσας] Nempe κυνηγὸς ſeu *venatrix* etiam hæc Dea, quamquam ea Dianæ propria laus haberetur. Quam in rem adiri poteſt Ariſtides Hym. in Minerv. 25. ΘΗΡΑΙ τοίνυν καὶ ΚΥΝΕΓΕΣΙΑ ἐστὶ μὲν Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος παιδιά· καθίσταται δὲ εἰς τὸ ΠΡΟΣΗΚΕΙΝ ΤΗ ΘΕΩ δι' ἓν μὲν, ὅτι τῆς πολεμικῆς μόριον τέχνης ἐστὶ, μᾶλλον δὲ εἰκών· ταῦτα δὲ ΑΘΗΝΑ μέλλειν φασίν· ἕτερον δὲ ὅτι καὶ αὐτοῖς τοῖς ἐπωνύμοις αὐτῶν, ὅπως ἔσονται, προσεξεῦρε (non ut ibi, typothetæ forte culpa προσευξεῦρε) VENATIONES *igitur &* VENATIONIS INSTRUMENTA, *Apollinis quidem ſunt & Dianæ ludicrum; ita tamen inſtituta, ut* MINERVÆ *etiam conveniant; partim quidem, quod artis bellicæ, quæ curæ eſt huic Deæ, pars quædam ſint, ſeu potius ſimulacra; partim quod ea ipſa, quæ inde relata ſunt cognomina, eadem prior invenerit.* De venationis quidem uſu ad res bellicas videndus eſt, ut alios mittam, Xenophon in Cyri Inſtitut. lib. 1. pag. 5. &c. tum Cynegetico p. 974.

V. 94. γοερῶν, οἶτον ἀηδονίδων] Familiaris illa apud Poetas antiquos, Tragicos maxime, e *lugubri luſcinia*, quo pullos ſibi ademptos deflet, *cantu*, petita in ſubitis calamitatibus comparatio. Exempla illius abunde ſuppeditabunt Æſchylus Agam. v. 1153, & Suppl. v. 62, &c. Sophocles Ajac. v. 636. Electr. v. 160. Trachin. v. 980. Euripides Rheſ. v. 348. Helen. v. 1115. & alibi; Ariſtophanes Ran. p. 244. & Avib. p. 550: ut de aliis adhuc ſileam; & quæ obiter hic indicaſſe ſufficiat, ne faſtidioſa horum omnium congerie Lectorem, quod fieri ab iis ſolet, qui hoc unum ferme agunt, dum veteres enarrant Auctores, hic obtundam. Οἶτον ἀηδονίδων proinde hic dixit Callimachus, ſicuti ἀηδόνος μόρον, *luſciniæ*

ſciniæ fatum Æſchylus Agam. v. 1155. & de eadem παιδὸς μόρον Suppl. v. 67. Adeo ut haud omnino opus ſit cum H. Stephano, quod bene monuit Vulcanius, οἶτον hic in οἶκτον mutare; quamquam, ut hoc addam, Terei οἰκτρᾶς ἀλόχου, *miſeræ conjugis* de *luſcinia* dixerit Æſchylus Suppl. v. 63. & οἰκτρᾶς γόον ὄρνιθος, *miſera lamenta avis*, Sophocles Ajac. v. 636. Euripides autem vocat ἀηδόνα δακρυόεσσαν, *luſciniam flebilem*, Helen. v. 1115. Hinc vero, ut hoc addam, ἀηδόνιος νόμος de *lugubri luſciniæ cantu*, dicitur apud Ariſtophanem Ran. p. 244.

V. 98. Οὐ τῷ Ἀθηναίας γλυκερὸν πέλει ὄμματα &c.] Quod utique alienum videbatur ab hujus Deæ, & quidem quæ φωσφόρος ſeu *Lucifera*, juxta Proclum in Timæum l. 1. p. 52. haud minus ac Diana eſt appellata, indole; cuique ob ſervatum alterum Lycurgi oculum, ὀφθαλμίτιδος nomine fanum ab eodem in vico quodam prope Spartam erectum tradit Pauſanias l. III. p. 195. Adde cujus Παιωνίας Minervæ ſimulacrum Athenis exſtitiſſe, apud eundem Pauſaniam dicitur l. I. p. 4. & cujus Plutarchus etiam meminit de Clar. Orat. p. 843. Immo cui Ὑγιείας Minervæ ſignum, in arce a Pericle dicatum, indicata quoque ejus rei cauſſa, memorat idem Plutarchus in Pericle p. 160. & aram inſuper Ὑγιείας (prout ibi legendum) quod vel ex nummis antiquis patet, in quibus ΥΓΕΙΑ) Ἀθηνᾶς, *Minervæ Salutaris*, tanquam ab antiquiſſimis Athenienſibus erectam tradit Ariſtides Hym. in Minerv. p. 25. Unde Medicinæ inventrix dicta a Porphyrio eadem Dea, juxta Proclum in Timæum l. 1. p. 49. Πορφύριος δὲ εἰκότως φησὶ καὶ ἰατρικὴν ἀπὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἥκειν, *Porphyrius vero merito dixit, Medicinam quoque a Minerva proficiſci.* Ut mittam σώτειραν eandem Deam, ſicuti apud Lycurgum in Leocrate p. 114. dictam, haud aliter ac alia benefica numina; & quod ad myſticas rationes refert Proclus in Timæum p. 52.

V. 100. Κρόνιοι δὲ ὧδε λέγοντι νόμοι] Κρόνιοι νόμοι pro *antiquiſſimis legibus*, ſeu ab antiquiſſimo Deorum latis: prout a Platone in Gorgia pag. 523. mentio fit præclaræ illius *de hominibus lata* SUB SATURNO LEGIS, *& quæ nunc adhuc inter Deos ſemper eſſet*, ἦν οὖν ΝΟΜΟΣ ὅδε περὶ ἀνθρώπων ΕΠΙ ΚΡΟΝΟΥ, καὶ ἀεὶ νῦν ἔτι, ἔστιν ἐν Θεοῖς, ut nempe, qui juſte ac pie vitam tranſegerat, poſt hanc vitam omni felicitate in beatorum Inſulis nactus ageret; qui injuſte vero ac impie, in Tartarum dejiceretur: Cujus etiam de hac Saturni lege apud Platonem loci meminit in ejus Theologia l. IV. c. XVI. Proclus, ubi νόμων Κρονίων καὶ Δίων, *Saturniarum & Joviarum*, ſeu a Saturno & Jove latarum *legum* fit inſuper mentio; ac inter quas illud diſcrimen tradit, ut Jovis legibus οἱ Κρόνιοι Θεοὶ, *Dii Saturnii* propter eorum eſſentiam ſint exempti; *Saturniis* autem *legibus* non ſint obnoxii Dii οἱ συνεκτικοὶ καὶ τελεσιουργοὶ, qui nempe res univerſas continent ac rerum ſunt perfectores. Idem vero Proclus ait l. VI. c. IX. Νόμος οὖν Θεῖος ἐστι παρὰ τοῖς νοεροῖς βασιλεῦσι ΤΩ τε ΚΡΟΝΩ καὶ τῷ Διὶ, *lex igitur divina apud intellectuales Reges, Saturnum & Jovem*; mox autem præcipuam legum a Saturno lectarum auctoritatem eſſe tradit, ἐνταῦθα δὲ διῃρημένος, καὶ μερικῶς, καὶ τῶν ἐκεῖ πρώτως ὄντων, ὁ μὲν ΝΟΜΟΣ ΚΡΟΝΙΟΣ ἐστι μᾶλλον, *hic vero di-*

ſtinčte ac partite. *Et ex iis, quæ primo ibi ſunt, ipſa quidem* LEX SATURNI *eſt potior*, ſeu magis cæteris prævalet: præ quibus nempe antiquis *Saturni legibus*, novæ Jovis leges, & præterea quibus is inique imperaret, dicuntur apud Æſchylum Prometh. verſ. 150. Etſi alioquin *χρόνιοι, κρόνιοι, κρονιππτοι*, non adeo pro *antiquis*, quam *præ vetuſtate obſoletis* ſeu *antiquatis* jam, adde & pro *deliris* apud Ariſtophanem dicta, ut Plut. p. 51. Nub. 184. Veſp. 135. & ab Arriano apud Athenæum l. III. p. 11. *ταῦτα σιτία κρόνικά ἐστι, ὦ ἑταῖροι, hi cibi ſunt exoleti, o amici*; & unde *Saturnia larva*, *Saturnia tempora*, de quibus Parœmiographi.

V. 101. *Ὄκα μὴ Θεὸς αὐτὸς ἕληται, Ἀθρήσῃ*] Infauſtus nempe, quod jam ante vidimus ad v. 53. & 78. & cum ſummo diſcrimine conjunctus habebatur apud gentiles, inopinatus Numinis cujuſque conſpectus & occurſus. Quo ſpectat opportunus in Luciani, aut alterius cujuſcunque, Philopatride locus ab initio, & qui hinc etiam explicandus, ubi ad aſpectum Critiæ, qui totus immutatus & contractis ſuperciliis torvus ac pallidus amico factus erat obvius, ab eo ita adfecto continuo quæritur, num tricipitem Cerberum aut egreſſam ex inferis Hecaten vidiſſet, ac dein, *ἢ καὶ* ΤΙΝΙ ΘΕΩΝ ΕΚ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΣΥΝΗΝΤΗΚΑΣ, *aut etiam* ALICUI DEORUM CONSULTO OCCURRISTI. Quod Homerus, Theologiæ Græcanicæ parens vel propagator pridem tradiderat, eo verſu, qui in veteri Epigrammate, de quo ſupra ad v. 78. adducitur, nempe Iliad. Y. v. 131.

Χαλεποὶ δὲ Θεοὶ φαίνεσθαι ἐναργεῖς,

Graves autem Dii, quum apparent hominibus manifeſti.

Unde etiam id tangit Pauſanias l. x. p. 474. *τὸ ἔπος οὖν ἀληθεύειν ἔοικε τοῦ Ὁμήρου, σὺν οὐδενὶ αἰσίῳ* ΤΟΥΣ ΘΕΟΥΣ *τῇ ὄψει τῶν ἀνθρώπων* ΕΝΑΡΓΩΣ ΟΡΑΣΘΑΙ. *Homeri igitur illud dictum facile exiſtimari poteſt verum eſſe, non poſſe cuiquam hominum bene vertere, cui Deos* MANIFESTE VIDERE *contigerit.* Hinc fugere etiam ac horrore continuo concuti ſoliti, ad prænuntium Numinis alicujus adventantis ſignum, ni volentibus, ut hic dicitur, iiſdem Diis, & citra metum propius accedere jubentibus, id contingeret. Præclarus eſt eam in rem, & ad hæc Callimachi verba illuſtranda locus apud Euripidem valde idoneus; ubi Jon viſo repente cœleſti ſupra ædem Delphicam ſplendore, hujuſce nempe adventantis Minervæ, ait continuo ad matrem in cognomine dramate verſ. 1551. &c.

Φεύγωμεν, ὦ τεκοῦσα, ΜΗ ΤΑ ΔΑΙΜΟΝΩΝ
ΟΡΩΜΕΝ, *εἰ μὴ* ΚΑΙΡΟΣ *ἐσθ᾽* ΗΜΑΣ ΟΡΑΝ.
ΑΘΗ. *Μὴ φεύγετ᾽, οὐ γὰρ πολεμίαν με φεύγετε,*
Ἀλλ᾽ ἔν τ᾽ Ἀθήναις, κἀνθάδ᾽ οὖσαν εὐμενῆ.
Fugiamus, o mater, NE DEORUM FACIEM
VIDEAMUS, NISI OPPORTUNUM SIT (non ut Canterus, niſi ſit opus) UT NOS EAM VIDEAMUS.
MIN. *Ne fugite, non enim hoſtem fugitis,*
Sed & Athenis & hic amicam vobis exiſtentem.

Cujus

Cujus proinde opportuna eam in rem tempora cenſebantur illæ, quas obiter ſupra adtigi; & inde appellatæ Deorum Ἐπιφάνειαι, quæ nempe in myſticis Græcorum ſolemnibus, & prævio ac peculiari quidem ſacrorum ritu elici demum credebantur; ac ubi proinde iidem Dii *volentes*, quod hic dicitur, ac ultro ſe a piis hominibus, riteque ad id ante præparatis, conſpici non concedere ſolum; ſed gaudere ferebantur. Unde ſalutaris tum habita illa Deorum manifeſtatio, eorumque adſpectus. quique proinde, non ut Tireſiæ cæcitatem, aut aliud præſentiſſimum exitium, ſed ſanitatem corpori, animæ virtutem, menti lumen ac puritatem continuo adferret; quin animum ita inde adfici, ut amorem divinum & incredibilem quandam lætitiam intime ſentiat. Deorum proinde, præ geniis aut heroibus, Epiphanias omnium eſſe manifeſtiſſimas, & ad ſummum, qualis nempe ſupra in Jone Euripidis, adventantis apud Delphos Minervæ, fulgentes. Unde etiam Deorum Ἐπιφανῶν, ſeu qui hominibus manifeſtantur, numerum, ſolos noſſe θεουργὺς, ſeu arcanis eorum ſacris operantes; ſolos, quid ſit perfectum ſacrificium, quo ſalutaris eorundem Numinum præſentia elicitur: ut de tota hac re differentem videre licet Jamblichum de Myſteriis Sect. II. c. III. & ſequentibus. Hinc eadem ſacra, non ΕΠΙΦΑΝΙΑ ſolum, ſed ΘΕΟΦΑΝΙΑ etiam dicta, ut jam olim e Philoſtrato in Vita Apoll. Tyan. l. IV. c. X. obiter monui; immo Dii *præſentes*, quomodo iidem a Latinis dicti: unde apud Claudianum Bell. Gildon. v. 307.

venerabilis illi
Ceu Numen PRÆSENSQUE *vocor*;

& in Inſcriptione Antonino Caracallæ Imp. dicata in Itin. Cl. Sponii T. III. p. 50. ubi inter alia occurrit NUMINI PRÆSENTI; ac apud Petronium præterea, de quo loco paullo poſt. Adde, quod iidem *Dii præſentes* ſeu *Epiphanes*, cum iis ſolis hominibus, juxta dictum ante Jamblichum Sect. III. c. XXXI, qui per ſacra rite purgati, & a pravis adfectibus liberi prius ac immunes redditi fuerant, converſari demum cenſerentur. Id vero ſubinde etiam factum legas in antiquis gentilium libris, ut citra ipſum Numinis adſpectum; cum eo tamen colloqui ac ſermones miſcere pius quiſpiam ac probus crederetur. Ita Hippolytus, pius idem & caſtus, de ſe ac Diana apud Euripidem ait in cognomine dramate v. 84. &c.

Μόνῳ γάρ ἐστι τοῦτ' ἐμοὶ γέρας βροτῶν,
Σοὶ καὶ ΞΥΝΕΙΜΙ, καὶ ΛΟΓΟΥΣ ΑΜΕΙΒΟΜΑΙ,
Κλύων μὲν αὐδῆς, ΟΜΜΑ δὲ οὐχ ΟΡΩΝ ΤΟ ΣΟΝ;
Soli enim mihi inter mortales hoc præmium obtigit,
Et TECUM VERSOR, *&* TECUM SERMONES COMMUTO;
Audiens quidem tuam vocem, ſed OCULUM ſeu FACIEM TUAM NON VIDENS:

Quem proinde locum ante oculos habuit graviſſimus, & Euripidi ferme æqualis auctor, Xenophon, qui de eodem Hippolyto pio & caſto, ac proinde cum Diana ſermones ferere ſolito, ait ſimiliter Cyneget.

pag. 973. Ἱππόλυτος δὲ τότε μὲν ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ ἐτιμᾶτο, καὶ ΕΝ ΛΟΓΟΙΣ ΞΥΝΗΝ (ita veteres libri, pro HN, & juxta illud Euripideum modo adductum, eademque in re, Σοὶ γὰρ ξύνειμι) σωφροσύνῃ δὲ καὶ ὁσιότητι μακαρισθεὶς ἐτελεύτησε, *Hippolytus in honore apud* DIANAM *erat*, *& cum ea* FAMILIARITER COLLOQUEBATUR, *ob pudicitiam etiam pietatemque conſecratus obiit.* Quomodo illud μακαρισθεὶς verti ibidem debuit, potius quam *unde felix habitus*, ut abunde evincunt ea, quæ refert Pauſanias l. 11. p. 146. de divinis honoribus, luco nempe, fano, ſimulacro, ſacrificiis, ſacerdote, huic Hippolyto poſt mortem apud Troezenios ſacratis; quæque ei morienti pollicita fuerat apud Euripidem Diana, Hippol. v. 1424. &c. Neque tamen ſola Numinis adlocutione, ſed ejuſdem etiam adſpectu coram gaudere, verum in peculiaribus ſolummodo ac myſticis, eorundem Numinum ſacris, iique demum cenſebantur, qui ad tanti beneficii communionem, neque uno, ut jam ante diximus, καθάρσεως genere, rite prius erant ac decenter præparati. Adeo, ut quamquam e ſcitis eorundem gentilium, Dii cœleſtes, ab illis Ἀόρατοι, *inviſibiles*, (ſicuti alioquin de uno & vero Deo dictum 1. Timoth. VI. 16. *quem* NULLUS HOMINUM VIDIT, *neque* VIDERE POTEST) incorporei quippe & νοητοὶ, ſeu qui *mente* ſolum poſſint videri ac percipi, immo δυσόπαστοι, *imperſcrutabiles*, ut de Jove ait Euripides Troad. v. 885, fuerint dicti; & inde quærat etiam in Epiſtola ad Ægyptium Sacerdotem Porphyrius, quomodo Sol, Luna & alii cœlites, *Dii futuri ſint conſpicui*, ἐμφανεῖς ἔσονται Θεοὶ, haud cominus tamen id fieri crediderunt, ut præſentes Dii hominum cœtibus ſubinde adeſſent, iiſque manifeſti, adſumptis nempe pro poteſtate eorum, qua omnia in ſe continent, quibuſdam formis; aut vero pro indita naturis humanis propria quadam ad Deorum communicationem ſeu participationem facultate: quæque inſuper Deorum manifeſtatio, quibuſdam theurgicis & arcanis, ut antea dictum, ſacrorum cæremoniis procuraretur. Quam in rem præter Jamblichum de Myſter. p. 16. ubi hoc paucis & obſcurius etiam tangit, memorandus Procli in Platonem l. 11. de Repub. locus p. 358. & 359. & quem, quod plenius hæc & dilucidius explanet, neque illi libri in omnium manibus verſentur, adſcribere ac enarrare hic non pigebit. Quærit nempe ibi Proclus, πῶς αἱ ΑΥΤΟΦΑΝΕΙΑΙ γίγνονται ΤΩΝ ΘΕΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ, τότε μὲν ἀτυπώτων φωτῶν, τότε δὲ τετυπωμένων· μὴ γὰρ συγχωρούμενοι ταῦτα, τὴν ἱερατικὴν ὅλην ἀνατρέψομεν, καὶ τὰ ἔργα τῶν θεουργῶν, καὶ ἄνευ τούτων ΤΑΣ ΑΥΤΟΜΑΤΟΥΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΤΩΝ ΘΕΩΝ, ἐν σχήμασιν ἄλλοτε ἄλλοις φανταζομένων· ἄπορον ὄν, πῶς μήτε βλάπτοντι ΤΟ ΘΕΙΟΝ ἐν διαφόροις ΑΠΟΠΤΕΙΤΑΙ μορφαῖς, *ad ſecundum*, *quomodo* MANIFESTATIONES *fiant* DEORUM PRÆSENTIUM, *quandoque luminum omnis forma expertium*, *quandoque qui formam aliquam adſumpſerunt. Si enim hæc non admittamus*, *omnem ſacrorum doctrinam evertimus*, *& Theurgorum opera ac ſine iis* SPONTANEAS DEORUM MANIFESTATIONES *in figuris ſubinde aliis* CONSPICUORUM. *Incertum igitur quomodo illæſo* DIVINO NUMINE, *idem ſub diverſis* CONSPICIA-

CIATUR *formis*. Quod dubium dein in ſequentibus ita ſolvit, remque eam totam enarrat: quod Diis nempe manentibus immutabilibus, & citra ullam ipſorum eſſentiæ imminutionem & jacturam, divina iidem adſumant ſimulacra, quæ ab iis ſolum videantur, quorum mentes divinis luminibus ſunt prius illuſtratæ. Ac proinde, quamquam Dii natura ſint incorporei; corpora tamen eos noſtri cauſſa induere, ac, ut continuo addit, ταῦτα μὲν ὧν ἤδη φαίνεται, καὶ ἀφανῆ γίγνεται ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΒΟΥΛΗΣΙΝ ΤΩΝ ΘΕΩΝ, *ea autem* (adſumpta nempe corpora) *&* MANIFESTA FIUNT, *&* NON MANIFESTA, SECUNDUM DEORUM VOLUNTATEM: ipſos autem Deos manere interea; quales ſunt, inconſpicuos; nempe nihil in ſe eorum, quæ ad tempus adſumpſerant, corporum ſeu ſimulacrorum derivantes, neque alioquin immutantes. Quibus omnibus, & quæ plura eam in rem ibidem leges, addit poſtremo illud epiphonema idem Proclus, πᾶς ὧν ΘΕΟΣ ἀμόρφωτος κἂν ΑΥΤΟΠΤΗΤΑΙ μορφωτικῶς. ὐ γὰρ ἐν αὐτῷ ἡ μορφὴ, ἀλλ' ἀπ' αὐτῦ· μὴ δυναμένυ ΤΟΥ ΑΥΤΟΠΤΟΥΝΤΟΣ ἀμορφώτως ἰδεῖν τὸν ἀμόρφωτον, ἀλλ' ΟΡΩΝΤΟΣ κατὰ τὴν αὐτῦ φύσιν μορφωτικῶς, *omnis igitur* DEUS *ſine forma, etiamſi* PRÆSENS VIDERI *poſſit ſub forma. Neque enim in eo eſt forma, ſed ab eo; quum non poſſet is, cui* DEUS CORAM MANIFESTATUR, *ſine forma videre eum omnis formæ expertem, ſed ſub forma, ad ejus naturam reſpiciens.* Quod autem ut modo retuli, dixerat idem Proclus, adſumpta illa a Diis corpora ſive ſimulacra, conſpicua eſſe hominibus, aut non conſpicua *ſecundum Deorum voluntatem*, κατὰ τὴν βύλησιν τῶν Θεῶν, ab Homero, Græcanicæ Theologiæ, ut diximus, propagatore, traditum pridem fuerat in ultimis verſibus Odyſſ. K.

τίς ἂν ΘΕΟΝ ΟΥΚ ἘΘΕΛΟΝΤΑ
Ὀφθαλμοῖσιν ἴδοιτ', ἢ ἔνθ', ἢ ἔνθα κίοντα;
quiſnam vero DEUM NOLENTEM OCULIS VIDERET
Aut huc aut illuc euntem?

In quibus proinde major ineſt divinæ naturæ ac potentiæ imago, quam in hiſce, quæ nunc expendimus, Callimachi verbis; quibus nempe innuitur, quaſi nolens etiam poſſit ab hominibus, ſicuti Pallas hic a Tireſia, quamquam id haud impune, conſpici. Quibus tamen pro conſueto veterum Poetarum more, eorum nempe θεολογημάτα ſimulacris quibuſdam ſeu fabellarum involucris adumbrandi, videtur ſignificare voluiſſe noſter Callimachus, & qui ſimiles fabellas enarrarunt; nihil præter Dei voluntatem & juſſa, hominibus de Deo, ejuſque divina & alioquin *imperſcrutabili* natura, anxie ac temerarie inquirendum; nec profanis oculis ac impura mente, ſacris ejus, ubi præſens Numen credebatur, intereſſe: fieri alioquin non poſſe, ut citra magnam & ingentem noxam id illi moliantur; ac proinde decere mortales illud, quod præclare ab Æſchylo dictum, Suppl. v. 1069. providere, τὰ Θεῶν μηδὲν ἀγάζειν, *in res Deorum non inquirere nimium*; prout nempe illud μηδὲν ἀγάζειν explicant ibi veteres Critici, λίαν ἐξετάζειν. Mitto vero impium illud, & quod cæteroquin e ſimilibus, de quibus paullo

ante, gentilium Theologiæ præceptionibus hauſtum videtur, Arii, quodque inter ejus *blaſphemias* apud Athanaſium legitur, effatum, *ἰδίοις τε μέτροις ὑπομένει ὁ Υἱὸς ἰδεῖν τὸν πατέρα, ὡς θέμις ἐςί*, *proque ſuis modulis poteſt patrem videre Filius, quatenus fas eſt*; aut quomodo dixerat ibidem ὁ Χριστομάχος, nempe τῷ Υἱῷ ἀόρατος ὁ αὐτὸς, *Filio inviſibilis ipſe*, Pater nempe.

V. 102. *μισθῷ τοῦτον ἰδεῖν μεγάλῳ*] Nempe juxta illud quod ante ad v. 78. e Petronio dictum vidimus ad eum, qui quamquam, ut hic lavantem Minervam Tireſias, ignarus etiam, neque ultro arcana quædam Lampſaceni Dei pervigilia viderat; & cujus integrum ea de re locum, quia plura habet ad hunc Callimachi opportuna, adſcribere hic non erit grave, *miſereor medius fidius veſtri, neque enim* IMPUNE *quiſquam quod* NON LICUIT, ASPEXIT. *Uſque noſtra regio tam* PRÆSENTIBUS *plena eſt* NUMINIBUS, *ut facilius poſſis* DEUM, *quam hominem invenire*. Immo prout divino unici ac veri Dei effatu, id jam Moſi, Dei gloriam coram videre geſtienti, declaratum Exod. XXXIII. 20, *non poteris* VIDERE FACIEM *meam*; NON *enim* VIDERIT *me homo*, ET VIVET. Quo referas proinde illud Propertii l. II. El. XXXII.

Qui VIDET, IS PECCAT; *qui non te viderit, ergo*
Non cupiat, facti CRIMINA LUMEN *habet*.

De variis cæteroquin pœnis & calamitatibus, in quas incidiſſe apud gentiles dicti, qui præter fas ac Deorum voluntatem, eoſdem Deos coram vidiſſe cenſebantur, occultaque eorum ſimulacra & arcanas ſacrorum cæremonias introſpexerant; aut fana etiam, quibus id alioquin vetitum, fuerant ingreſſi, vide, quæ ſupra notavimus ad v. 54. & 78. hujus Hymni. Quibus adde, quod de Jaſone apud Apollonium dicitur l. IV. v. 1315. eum nempe ad adventum Nympharum Libycarum, quæ tamen ei in Syrtibus cum ſociis laboranti opitulatum tempeſtive venerant, ſalutares proinde non graves aut formidandæ, retro tamen oculos, ne eas coram adſpiceret, avertiſſe,

Αὐτὰρ ὅγ' εἰς ἑτέρωσε παλιμπετὲς ὄμματ' ἔνευσε,
Δαίμονας αἰδεσθείς,
Is vero (Jaſon) *alio ac retrorſum oculos avertit,*
Deas reveritus.

V. 103. *τὸ μὲν οὐ παλινάγρετον*] Iiſdem verbis æmulus Callimachi Poeta Argon. l. II. v. 446.

Τὸ μὲν οὐ παλινάγρετον,
Hoc quidem irrevocabile eſt;

& quod a Seneca ſimiliter de Parcis, ut hic, dicitur, Hercul. Fur. v. 182.

nec ſua retro fila reſolvunt;

& cujuſmodi plura paſſim apud Poetas antiquos & Tragicos maxime occurrunt, quæ nempe *ἄφυκτον* ſeu *inevitabile τὸ μόρσιμον* vel *πεπρωμένον*, quod a *Parcis* aut *Fato* decretum eſt, ad nauſeam inculcant, & quibus omnibus præiverat Homerus Iliad. Z. v. 488. *Μοῖραν δ' οὔ τινά φημι*, *Fatum vero dico neminem unquam effugiſſe &c.*

V. 104.

V. 104. *Μοιρᾶν δ' ἐπένευσε λίνα*] Legendum arbitror, & erat obvium, *ἐπένησε λίνα*, *nerunt fila*, ut paſſim ea in re Poetæ. Immo quomodo locutus eſt Vatum Parens, a quo id hauſit quod hic ait Callimachus, Iliad. Y. v. 125,

> *Ὕστερον αὖτε τὰ πείσεται ἅσσα οἱ αἶσα*
> ΓΕΙΝΟΜΕΝΩ ΕΠΕΝΗΣΕ ΛΙΝΩ, *ὅτε μιν τέκε μήτηρ*,
> *Impoſterum vero ea patietur, quacunque ei Parca*
> NASCENTI NEVERIT LINO, *quando ipſum peperit mater*;

& ſimiliter Odyſſ. 198. dicitur, quæcumque Parcæ *Γεινομένῳ* ΝΗΣΑΝΤΟ *λίνῳ*, *nato nerunt filo*. Nec abſimile ab hoc loco illud Theocriti Idyll. I. v. 139.

> *Τά γε μὰν* ΛΙΝΑ *πάντα λελοίπει*
> *Ἐκ Μοιρᾶν*,
> *Verum omnia* FILA *defecerunt*
> *A Parcis*;

quæ nempe ei nato eædem neverant. Unde etiam factum, ut juxta Lucinam naſcentibus infantibus Parcæ adeſſe fuerint dictæ; ut a Pindaro Ol. Od. VI. & X. ac ab initio Nem. Od. VII. *Ἐλείθυια πάρεδρος Μοιρᾶν*, *Lucina, quæ Parcis adſides*. Ac unde in ſeculari apud Horatium carmine, Parcæ juxta Dianam Ilythiam ſeu Lucinam invocantur,

> *Voſque veraces ceciniſſe Parcæ*,
> *Quod ſemel dictum eſt, ſtabiliſque rerum*
> *Terminus ſervet.*

Hinc vitæ terminum unicuique præfixum ex ipſis ortus principiis, ultra quam vita prorogari non poſſit, tradit Plato in Timæo p. 89. ed. H. Stephani. Sed in quem communem locum de fatali nempe e gentilium ſcitis, vitæ termino, de quo extant plures hac ætate eruditorum diſquiſitiones, hic non ingredimur.

V. 106. *τέλθος ὀφειλόμενον*] Sic infra Hym. in Cer. v. 78. *τέλθος ἀπαιτήσων*, *debitum* ſeu *mercedem exigens*; quomodo nempe inter alias ſignificationes vocis *τέλος*, ac Dorum more inſerto *θ* (ſicut in *ἄχθος*, *μάλθακος*, pro *ἄχος*, *μαλακὸς*) per *δαπάνημα* etiam ſeu *ſumptus* eadem vox redditur in brevibus ad Homerum Scholiis Iliad. K. v. 56. & *τελῶν* pro *δαπανῶν* apud Athenæum l. 11. p. 40. aut inde pro *vectigali*, quod obvium, & pridem apud Ariſtophanem Equit. pag. 304. *καὶ τέλη, καὶ γραφαὶ*, *& vectigalia & ſcriptura.*

V. 107. *ἔμπυρα καύσει*] Prout nempe gentilium ſacra, alia vulgo *ἔμπυρα*, alia *ἄπυρα* etiam dicta, ſeu quæ citra ullam accenſi ſupra aras ignis operam peragebantur; qualia Minervæ apud Rhodios celebrata, tradit Pindarus Olymp. Od. VII. p. 66. & Grammatici ibidem. Idem etiam de Parcarum ac Furiarum ſacris, quod *ἄπυρα* fuerint, notant veteres Æſchyli Enarratores ad ea Tragici verba Agam. v. 70. *ἀπύρων ἱερῶν*, nempe, quæ ibi explicant, *τῶν θυσιῶν τῶν Μοιρῶν καὶ τῶν Ἐρινύων*, quamquam eas Furiarum *θυσίας* non omnino *ἀπύρους* exſtitiſſe, liqueat ex alio ejuſdem Tragici loco, ubi de ſacris earum Eumenidum ait Eumen. v. 108.

Καὶ νυκτίσεμνα δεῖπν' ἐπ' ΕΣΧΑΡΑ ΠΥΡΟΣ
Ἔθυον,
Et noctu venerandas cœnas AD FOCUM IGNIS
Sacrificavi.

Quibus addi poteſt Æliani locus de Animal. l. x. c. XXXIII. ubi turtures albas Veneri, Cereri, Parcis, & Furiis ſacras fuiſſe obſervat; & præterea, quod Furiis ovem nigram mactaſſe Oreſtes dicatur in Scholiis ad Sophocl. Oedip. Col. v. 42. Ἔμπυρα proinde eadem, ſicut hæc Thebana Antinoes, unius e Cadmi filiabus, ſacra; & prout ἔμπυρα de ſacris Herculis apud Thebanos ſeu inferiis, quæ occiſis ejus & Megaræ liberis, ſolebant ab iis annua fieri. Ἔμπυρα enim de *libaminibus*, ſeu incruentis vel ἀναιμάκτοις θυμιάμασι, ad mortuorum tumulos offerri olim ſolitis, non autem de victimis, alibi etiam dicta, ut apud Sophoclem Electr. v. 408.

τῷ φέρεις τάδ' ἔμπυρα:
Χρ. Μήτηρ με πέμπει πατρὶ τυμβεῦσαι ΧΟΑΣ,
quo fers iſta incenſa libamina?
Χρ. Mater mittit me, ut ad patris tumulum INFERIIS *adferam*;

& quæ ἔμπυρα καταχρηστικῶς dici de *inferiis*, quæ nempe ſine igne fierent, obſervant ibi Grammatici, quum alioquin, quod addunt, & vel e nomine erat obvium, ἔμπυρα γὰρ κυρίως, τὰ διὰ πυρὸς γινόμενα, h. e. *ἔμπυρα enim proprie, quæ per ignem fiunt.* Quibus addi poteſt Euripides Helen. v. 554. ubi ἔμπυρα ſimiliter de *inferiis* ad Protei monumentum poſitis dicuntur; alibi autem de *vaticiniis*, quæ nempe ex *ignispiciis*, ut ea vocat Plinius, ſeu victimarum, quæ adolebantur, extis capi conſueverant, in eodem dramate v. 762. ubi de Haruſpicibus per ſacrificia Deos conſulentibus agens, addit,

Κοὐδεὶς ἐπλούτησ' ἐμπύροισιν, ἀργὸς ὤν,
Et nemo dives factus eſt vaticiniis, (ut ibi Canterus, ſeu *haruſpiciis*,) *otioſus exiſtens*:

quomodo ἐμπύρου φλογὸς, *ignita flamma*, de *haruſpicina* ait ibidem v. 572. & ἔμπυρος τέχνη ſimiliter de eadem Phœn. v. 561. Quæ proinde φλογωπὰ σήματα, *ſigna flammea*, ex inſpectis nempe victimis vaticinia, apud Æſchylum dicuntur Prom. v. 497: quum contra ἄπυρος ſeu πυρὸς δίχα, *ſine igne* dicatur ars auguralis, ut apud eundem Tragicum Sept. Theb. v. 25.

ΠΥΡΟΣ ΔΙΧΑ
Χρηστηρίους ὄρνιθας ἀψευδεῖ τέχνῃ,
ABSQUE IGNE *dijudicans*
Fatidicas volucres arte non mendaci.

Quomodo proinde haruſpicinæ ars ab augurali diſtinguitur apud Euripidem Bacch. verſ. 256, ubi a Tireſia augure quærit Pentheus, an velit

Σκοπεῖν πτερωτοὺς κἀμπύρων μισθοὺς φέρειν,
Spectare alatas aves, ſeu *auguria*, *& haruſpicum mercedem auferre*;

ac

ac ſimiliter apud Apollonium Rh. l. I. v. 145. ubi utramque artem auguralem & haruſpicinam tradidiſſe Apollo dicitur,

Οἰωνούς τ' ἀλέγειν, ἠδ' ἔμπυρα σήματ' ἰδέσθαι,

Volucres obſervare, vel ignispicia inſpicere.

Adde Dionem Pruſ. Orat. I, p. 13. *ἐσήμηνε δὲ καὶ δι' οἰωνῶν, καὶ δι' ἐμπύρων, ſignificationem autem dedit & per auguria, & per ignispicia.*

V. 108. *τὸν μόνον εὐχόμενοι*] Immo quale ipſius Actæonis jam in cervum a Diana mutati, & a propriis canibus dilacerandi votum legitur in Nonni Dionyſ. l. v. p. 160. Nempe ubi comparatione tam infelicis ſortis, ob viſam nudam Dianam, cum excæcato Tireſia, ob conſpectam nudam itidem Minervam, felicem continuo exclamat eundem Tireſiam, qui ſcilicet in ſimili caſu aut culpa, tam diſparem pœnam ſubierit,

Ὄλβιε Τειρεσίη, σὺ γὰρ ἔδρακες ἐκτὸς ὀλέθρου,
Γυμνὸν ἀνειμονιδῆς δυσλίκριμον εἶδος Ἀθήνης,
O felix Tireſia! tu enim vidiſti ſine tuo exitio
Nudam renuentis ſed *miſericordis formam* (non *imaginem*, ut ibi Interpres) *Minervæ.*

Quibus mox illud votum ſubdit,

Αἴθε μοι ἄλγος ὄπασσεν ὁμοίιον, αἴθε καὶ αὐτὴ
Ὄμμασιν ἡμετέροισιν ἐπέχρασεν, ὥσπερ Ἀθήνη,
Utinam mihi dolorem præbuiſſet conſimilem; utinam & ipſa
Noſtris oculis irruiſſet, ſicut Minerva.

Priorem autem illum Nonni locum vidiſſe jam, ubi hanc de excæcato Tireſia fabellam a Callimacho traditam, in Miſcellaneis adtingit, elegantiſſimum Politianum, ex capite eorundem in calce Stephanianæ editionis addito, poſtea animadverti.

V. 113. *οὐκ ἐθέλων περ ἴδῃ*] Qua de re tamen ſeu fabella, ſicuti ſupra de excæcato dictum Tireſia, alii aliter; quod nempe conſpecta lavante ac nuda Diana, vim inferre ei voluerit, ut ille a Statio vocatur Theb. l. II. v. 198; *Antinoeus Heros*, aut quod nudæ ejus intuitu oculos, propius etiam ad fontem accedens, diu ac libidinoſe paverit, ſeu curioſius eo gaviſus fuerit ſpectaculo, aut vero, quod ſe Deæ κυνηγῷ venandi arte præſtare arrogantius jactaverit; aut quod nuptiale epulum, e venaticis Dianæ canibus in ejus æde dicatis, celebrare ſit adgreſſus; aut denique, quod Semeles nuptias ambiverit. Quæ omnia, ut eos ordine, qui eadem tradiderunt, referam, ab Hygino prodita l. v. p. 359, Fulgentio l. III. c. III. Euripide (quem jam huc adduxit vir doctus) Bacch. v. 339, Diodoro l. IV. p. 281, Arceſilao apud Apollodorum l. III. c. IV, & Steſichoro, teſte Pauſania l. IX. p. 545. Callimacho tamen, qui hoc omne mero caſui, *nolenti* nempe ac invito Actæoni tribuit, accedunt alii Mythologi, Apollodorus dicto jam loco, Ovidius, Hyginus Fab. CLXXXI, Lactantius, Placidus Fab. II. &c. Unde idem hic a Poeta, quod de Tireſia dictum vidimus v. 78, & prout id omnino cavendum monuerat jam ante v. 52, ne quis Argivus etiam *nolens*. *οὐκ ἐθέλων* Deam videret. Quod nempe, ut id rurſus traditur v. 101,

[Qq 5] haud

haud levior maneret eos, quibus id, quamquam καὶ ἄγνοιαν contingeret, pœna, quam qui *conſulto* & ex προνοίας Deos, niſi ipſimet id vellent, & id illi ab iis exigerent, coram vidiſſent. Qua de re abunde a nobis actum ad eadem loca, quæ inde, ſi velit, petere poterit, qui in hunc incidet, Lector. Hoc unum addam, ea omnia utpote ἀκούσια, quod a *nolente*, ut hic & ſupra eadem in re dictum, ſeu ab *invitis* profecta, proinde, juxta Philoſophum ad Nicomachum l. v. c. viii. mera fuiſſe ἀτυχήματα, non ἀδικήματα, quæ non dantur, niſi ubi ſit τὸ ἑκούσιον, ſeu ἐκ προνοίας, *ſponte* & *conſulto*; atque ita, ut ab omni culpa immunes præſtari debuerint illi, qui ea admiſiſſe ferebantur. Quod firmare inſuper videtur adlata dein ab eodem Philoſopho, inter illa ἀκούσια, quæ venia digna, aut non digna ſunt, diſtinctio; dum in priorem claſſem ſeu τὰ συγγνωμονικὰ, *quibus ignoſci par eſt*, refert quæcunque non ſolum ignarus, ſed etiam δι' ἄγνοιαν *per ignorantiam* quis peccaverit. Quod poſtremum equidem de Ætæonis caſu, juxta eos, de quibus paullo ante, dici non poſſet; qui eum quidem ignarum in locum veniſſe, ubi in Dianam inciderit lavantem, ſed eo ſpectaculo aliquamdiu & ultro proinde gaviſum finxerunt. Videri alioquin poſſunt, quæ de diſcrimine a Regibus, ſeu qui alios habent in poteſtate, accurate faciendo inter ἀδίκημα, ἁμάρτημα, καὶ ἀτύχημα, *ſcelus*, *erratum*, & *infelicitatem* ſeu *fortuitum caſum*; ac inde haud pœnas eventis conſtituendas, tradit Themiſtius Orat. i. pag. 15, ac præterea Orat. vii. p. 85. &c.

V. 114. Κύνες] Quorum ſcilicet *canum*, qui infelicem herum dilaniarunt, & ex utroque quidem ſexu, numerum ſimul ac nomina (tanta veterum in talibus vel περιεργία, vel ineptia etiam ſubinde exſtitit) enarrari videas a Mythologis antiquis, Ovidio Metam. l. iii, Hygino Fab. clxxxi. & in iis veteris Poetæ verſibus, quorum aliquot retulit Apollodorus l. iii. c. iv. ſed in quibus depravatis, ut fieri ſolet, recenſendis emendandiſve nominibus, nemo, ut opinor, a me exſpectabit, ut hic Lectori ludibrium debeam. De iis in genere ait Statius Theb. l. ii. v. 203.

Heu dominum inſani non agnovere Moloſſi.

V. 115. Ὀστέα μάτηρ Διζεῖται] Λεξεῖται cum viris eruditiſſimis nec obeſæ naris, Politiano & H. Stephano, legendum hic etiam cenſeo, & quomodo, ut hoc addam, de illo ipſo Autonoes filii Ætæonis a canibus diſcerpti oſſa legentis facto, dixit Nonnus Dionyſ. l. v. p. 172.

ΟΣΤΕΑ δ' ἔνθα καὶ ἔνθα χυτῇ μεμερισμένα γαίῃ,
Λείψανα πεπληῶτα μόγις ΣΥΝΕΛΕΞΑΤΟ ΜΗΤΗΡ,
Oſſa vero hinc & hinc inde effoſſa diſperſa in terra,
Reliquias terrefactas vix COLLEGIT MATER.

V. 121 Μάντιν ἐπεὶ θασῶ] θασῶ hic nempe proprio eam in rem verbo. Unde οἰωνοθέτης ſeu *augur* dictus idem Tireſias apud Sophoclem Oedip. Tyr. v. 493, ac ubi veteres Grammatici, Οἰωνοθέτης, ὁ τοῖς οἰωνοῖς ΤΙΘΕΜΕΝΟΣ, dein, καὶ ὁ τὴν πτῆσιν τῶν οἰωνῶν ΔΙΑΤΙΘΕΙΣ, καὶ ἐγκρινῶν, h. e. *qui auguriis eſt propoſitus*, & *qui volatus avium*

DIS-

DISPONIT ſeu *diſcernit ac dijudicat.* Quomodo nempe apud Ariſtophanem dicitur, Avib. pag. 603.

Σὺ δὲ τὰ πτέρα πρῶτον
ΔΙΑΘΕΙΣ *τὰ δὲ κόσμει,*
Tu autem alas primum
DISPONE *eoſque ordine;*

& apud Orpheum ſeu Onomacritum Argon. v. 34, de vaticiniis in genere, quæ ex Auguriis & Haruſpicina capiuntur,

Θηρῶν, οἰωνῶν, καὶ σπλάγχνων ΘΕΣΙΣ *ἐστὶ,*
Ferarum, avium etiam, & viſcerum SITUS *eſt.*

Adde Heſychium, qui ἔξεδρον avem, & de qua voce infra, exponit οὐκ ΕΥΘΕΤΟΝ ὄρνιν, *avem non bene* POSITAM, in debito nempe ei caveæ loco. Per *μάντιν* etiam, non adeo *talem* in genere, quam *augurem* a Minerva deſignatum Tireſiam, proxima Poetæ verba ſatis arguunt, & prout *μάντεις* de *auguribus* dixiſſe Hippocratem liquet de Acut. Morb. lib. 1. Sect. xv. *Ὅτι καὶ* ΟΙ ΜΑΝΤΕΙΣ *τὸν αὐτὸν ὄρνιθα, quomodo etiam* AUGURES *eandem avem, fauſtam* nempe, quod addit, aut *infauſtam eſſe ſtatuunt*; & ad quem locum notat Galenus, *μαντικὴν* dici quidem *οἰωνιστικήν*, ſeu *artem auguralem*; dein *τοὺς δὲ διὰ τῆς τῶν ὀρνίθων πτήσεως μαντευομένους, οὓς* ΟΙΩΝΙΣΤΑΣ *τε καὶ* ΟΙΩΝΟΣΚΟΠΟΥΣ *ὀνομάζομεν, τούτους νῦν* ΜΑΝΤΕΙΣ *ἐκάλεσεν ὁ Ἱπποκράτης, qui ex avium volatu vaticinantur, quos* AUGURES *&* AVIUM INSPECTORES *vocamus, eos nunc* ΜΑΝΤΕΙΣ *vocavit Hippocrates.* Haud aliter ac de eodem Tireſia cæco & augure quamquam tacito nomine, ait Eteocles apud Æſchylum Sept. Theb. v. 24.

Νῦν δὲ ὡς ὁ ΜΑΝΤΙΣ, *φησίν, οἰωνῶν βοτήρ,*
Nunc autem AUGUR, *inquit, avium cuſtos;*

ac de eodem ſimiliter Statius Theb. IV. v. 510, *Aonius vates.* Cui geminum Eueni, Apollinis ovium apud Apolloniatas in Ionia cuſtodis, fatum tradit Herodotus lib. IX. cap. XCIII: eum nempe ob male cuſtoditas eaſdem oves, ſeu plures ex iis a lupis, eo dormiente, direptas juſſu Apolloniatarum oculis orbatum, poſtea *ἔμφυτον μαντικὴν, inſitam divinandi artem*, qua celeberrimus evaſerit, obtinuiſſe. Hunc vero *μάντιν*, ſeu ea divinandi arte, quæ ex auſpiciis petitur, inſignem Tireſiam, non a Minerva, ut hoc loco dicitur, ſed ob deciſam a Jove contra Junonem litem, inter fabulas relatum conſtat Metam. l. III. v. 335, cui nempe Tireſiæ Juppiter

pro lumine adempto,
Scire futura dedit, pœnamque levavit honore.

Unde etiam *Διὸς ὑψίστου προφήταν ἔξοχον, Jovis altiſſimi prophetam* ſeu *vatem eximium*, eundem Tireſiam dixerat pridem ante Pindarus Nem. Od. 1. p. 339. Haud aliter nempe ac ipſe Apollo *μάντις* dicitur Delphis a Jove conſtitutus apud Æſchylum Eum. v. 19.

Διὸς προφήτης ἐστὶ Λοξίας πατρὸς,
Jovis patris propheta eſt Apollo,

quique, ut ante dixerat, nulla ederet oracula, niſi quæ ipſi Juppiter præ-

præſcripſerat. Quam in rem quoque ab Amphiarao augure, auſpicium ex avibus capturo, vocatur apud Statium Theb. lib. III. verſ. 471.

Juppiter omnipotens, nam te pernicibus alis
Addere conſilium &c.

ac mox verſ. 481,

Ditior ille animi, cui tu, Dictas, ſecundas
Impuleris manifeſtus aves.

Unde factum etiam, ut *Interpretes Jovis Optimi Maximi, publici augures*, a Cicerone dicantur de Legib. l. II. c. VIII. Verum, quæ laus Minervæ itidem tributa; utpote cui ſicut mox a Callimacho dicitur v. 132, & ſoli quidem e filiabus a Jove datum, ut omnia Patris decora eadem conſequeretur, *πατρώϊα πάντα φέρεσθαι*. Hinc juxta Jovem eadem Delphis Παλλάδος προναίας nomine culta, ſicuti continuo apud Æſchylum ab eadem Pythia additur v. 21.

Παλλὰς Προναία δ' ἐν λόγοις πρεσβεύεται,
Pallas autem Pronæa (ſeu ante templum culta) *ſermonibus celebratur*;

cui nempe ante ædem Delphicam ſacellum & ſimulacrum erectum, ac inde Προναίας nomen nactæ; cujuſque juxta Græcos ad eum Tragici locum Enarratores, meminerit alibi Callimachus. Ita de Delphis, hujuſque Minervæ ibidem templo ſeu ſacello agens Pauſanias; ſed ubi male aliquoties Ἀθήνας Προνοίας (& quo nomine alibi eadem culta, ut e Phornuto & aliis conſtat) pro Προναίας, facili utique librariorum lapſu, hactenus legitur, l. x. p. 623. Immo cui Minervæ, ut oraculis ab ipſo Apolline præfectæ, prima etiam ſacra ibidem facta, tradit, inſigni hanc in rem loco, Ariſtides Hym. in Minerv. p. 28. ὁ δὲ Ἀπόλλων τῶν αὑτοῦ ΧΡΗΣΜΩΔΙΩΝ ταύτην ΠΡΟΥΣΤΗΣΑΤΟ, καὶ προθύειν ἐπέταξεν, *Apollo vero* ORACULIS *ſuis* IPSAM (Minervam) PRÆFECIT, *priorique ſacrificari juſſit*. Unde dicta eadem Dea FATIDICA in veteri Inſcriptione, & quæ e modo dictis haud parum lucis mutuatur,

SACRUM MINERVÆ FATIDICÆ,

quam e Maſſono adtulit Cl. Reineſius Syntagm. p. 16, & ad cujus illuſtrationem unum ibi illud adducit vir doctiſſimus, quod a Bulengero, ut ibidem ait, e Didymo adnotatum fuerat, aut a Stephano in voce Θρίαι, nempe de calculis Minervæ μαντικοῖς, iiſdemque, rogatu Apollinis, omni fide deinceps a Jove adempta. Adde, quod apud Ægyptios, teſte Herodoto l. II. c. LXXXIII. Minerva inter ea Numina fuerit habita, quibus divinationem creditam tradiderint, & oracula apud eos conſtituta. Haud mirum proinde a FATIDICA Dea, & inter Delphici oraculi Præſides habita, ſeu verius *Prudentia, quam Poetico ritu Minervam nuncupavit*, ut de ea loquitur Apulejus de Deo Socratis, conſtitutum hic dici *vatem* ſeu *augurem Tireſiam*; quo illa nempe, pro ademptis eidem corporis oculis, mentis præſtantius lumen, & futura proſpiciendi facultatem eidem inditam teſtaretur; ſive ut Cyrilli hic verbis utar adv. Julian. l. v. p. 158. φωτὸς &c. τοῦ νοητοῦ καὶ τὸν τῆς καρδίας ὀφθαλ-

ὀφθαλμὸν καταυγάζοντος, *luminis, quod intellectu percipitur, & cordis oculum illuſtrantis* donum. Haud aliter ac ab Hieronymo ad Abigæam ſcribitur Epiſt. XXXII. quo cæcum eundem conſolaretur, *quoſdam etiam mundi Philoſophos legimus, ut totam cogitationem ad mentis cogerent puritatem, ſibi oculos eruiſſe*; quodque ſequenti Epiſtola ad Caſtrutium itidem cæcum, illuſtrat graviori exemplo, *Jacob, cujus caligaverat acies, & cum interioribus oculis & ſpiritu prophetali longe poſt futura proſpiceret, & Chriſtum cerneret de ſtirpe regia eſſe venturum, Ephraim & Manaſſen videre non poterat.* Ut mittam, quod μαντικὴν ſeu *divinationem* fieri tradit Jamblichus de Myſt. Sect. III. c. XIV. quum Dii, ſicut hæc Minerva Tireſiæ, lumen aliquod prævium in animum immittunt. Adeo ut non eadem hic *vatis* ſeu *auguris*; qualis inſigni Minervæ *munere* exſtitit Tireſias, quæ Sacerdotum apud Hebræos foret ratio; a quo munere, ut corporis aliqua parte cæteroquin mutili ſeu non ὁλόκληροι, ita etiam inter eos nominatim cæci excluſi Levit. XXII. 22; & quidem juxta Hebræorum magiſtros, ubi etiam in altero tantum oculo foret cæcitas. Neque vero diſpar apud Romanos augurum conditio, quos ἀσινεῖς & ὁλοκλήρους, non *mutilos corpore*, ſed *integros* eſſe oportuit; immo quibus ulcus etiam habentibus, interdictum augurari, docet Plutarchus Quæſt. Rom. p. 281. Quod de Sacerdotibus in genere, Hebræorum more, apud Athenienſes, & legibus quidem cautum, quarum aliquoties fit mentio apud veteres Hermogenis Enarratores pag. 88. 197. 297. &c. νόμος, τὸν ὁλόκληρον ἱερᾶσθαι, *lex, ut corpore integer Sacerdotium conſequatur*; & gemino eandem in rem p. 241. νόμος, τὸν σεσινωμένον μὴ ἱερᾶσθαι, *lex, ut corpore læſus, ſeu mutilus Sacerdotium non conſequatur.* Quod diſcrimen proinde ea in re inter Athenienſes & Ægyptios, qui illud ſcilicet ὁλόκληρον in eorum Sacerdotibus non exigerent, tangit Anaxandrides apud Athenæum l. VII. p. 300,

Τοὺς ἱερέας ἐνθάδε μὲν ὁλοκλήρους νόμος
Εἶναι, παρ' ὑμῖν δ', ὡς ἔοικεν, ἀπηργμένους,
Sacerdotes quidem hic corpore integros lex ſcivit,
Apud vos autem, ut fertur, mutilatos,

ſeu capite non ſolum, ſed toto etiam corpore raſos & præterea circumciſos; quales fuiſſe Ægyptiorum Sacerdotes tradit Herodotus l. II. c. XXXVII. Quorum poſtremum tamen apud Hebræos non obſtitit, quin ὁλόκληροι eorum Sacerdotes, ſeu corpore integri, non vero σεσινωμένοι haberentur.

V. 123. Γνωσεῖται δὲ ὄρνιθας] Quod primum nempe in augurali diſciplina ſeu *juris augurii ſcientia*, ut eam vocat Tullius de Senectut. c. IV. requirebatur, accurata nempe *avium* quæ ad facienda auſpicia idoneæ habebantur, *notitia:* ſicuti a Matrone ſimiliter dicitur in parodia Homerica apud Athenæum l. IV. p. 136.

ΟΡΝΙΘΑΣ ΓΝΩΝΑΙ, καὶ ἐναίσιμα σιτίζεσθαι,
AVES NOSSE, *& cibis eas auſpicatis paſcere,*

non, ut poſtrema vertit Dalechampius, decenterque & auſpicato illis veſci. Nempe quod de Prometheo, qui primus *aves* augurales,

quæ

quæ facerent auſpicia, & de quo loco paullo poſt, diſcreverit, ait Æſchylus Prom. v. 489.

καὶ δίαιταν, ἥντινα
Ἔχουσ' ἕκαστοι,
& qualem victum ſeu *eſcam*
Haberent ſingula,

potius, quam ut ibi Interpres, & *qualem vitæ rationem quæque haberent.* Unde etiam factum (tanta nempe circa earundem *avium δίαιταν* ſeu *victum*, cura veterum & religio exſtitit) ut Athenis in Prytaneo alerentur *aves* illæ augurales; prout id tradunt Comici Enarratores ad Nubes p. 148. *χρηστήριοι* autem ſeu *fatidicæ* eædem alibi ab Æſchylo appellatæ, eo loco, quo de hoc Tireſia, ut præſtantiſſimo augure, agi paullo ante diximus, nempe Sept. Theb. v. 25. Νῦν *δὲ ὡς ὁ μάντις*, ac ubi continuo de eodem additur,

Ἐν ὠσὶ νωμῶν καὶ φρεσὶν πυρὸς δίχα,
ΧΡΗΣΤΗΡΙΟΥΣ ΟΡΝΙΘΑΣ, *ἀψευδεῖ τέχνῃ.*
Auribus & mente dijudicans, abſque igne,
FATIDICAS AVES, *arte non mendaci;*

ac unde *ὀρθόμαντιν*, h. e. *τὸν ἀληθῆ μάντιν*, *veracem vatem* ſeu *augurem* vocat eum Pindarus Nem. Od. I. p. 339. alibi autem de Jamo augure Olymp. Od. VI. p. 53.

τόκα μὲν φωνὰν ἀκούειν
Ψευδέων ΑΓΝΩΣΤΟΝ,
tunc quidem vocem audire
Mendaciorum neſciam.

Nempe quum e *fatidicis* illis, prout eas vocat adducto modo loco Æſchylus, avibus, juxta auguralem diſciplinam aliæ, ut vulgo notum, forent *oſcines*, quæ ore ſeu cantu; aliæ *alites*, ſeu *præpetes* dictæ, quæ volatu futura prædicerent; aliæ autem, juxta Feſtum, in voce *oſcines*, quæ & in *oſcinibus* & in *alitibus* haberentur, quum nempe aliæ darentur aves, & de quibus agunt proxima Poetæ verba, quæ nullum auſpicium, nec ore ſcilicet, nec volatu, facere crederentur: inde e lege ejuſdem diſciplinæ ſingulas id genus *aves*, quod hic a Callimacho dicitur, noſſe probe, earumque naturam, ac inter ſe diſcrimina accurate tenere ac dijudicare futurus augur, iſque, qualis habitus fuit Tireſias, præſtantiſſimus omnino tenebatur, ſeu

qui doctus in omni
Nube, ſalutato VOLUCREM COGNOSCERE *Phœbo,*

prout nempe de Amphiarao vate ait Papinius lib. VII. verſ. 707. Quomodo etiam a Prometheo, ubi repertam a ſe, & de quo paullo ante obiter, Augurii diſciplinam apud Æſchylum tradit, dicitur verſ. 486,

ἐνοδίους τε συμβόλους,
Γαμψωνύχων τε πτῆσιν οἰωνῶν σκεθρῶς
Διώρισ', οἵτινές τε δεξιοὶ φύσιν,
Εὐώνυμοί τε,

ſigna etiam propter viam,
Tum alitum cum aduncis unguibus volatum accurate
Diſtinxi, & qui natura dextri,
Et qui ſiniſtri quoque,

ac ut addit, & qua de re paullo ante, quæ circa earundem *avium* victum, aut in caveis conſeſſum, vel inter ſe diſſidia, ſpectabant. E quibus nempe omnibus conſtabat auguratus apud veteres diſciplina, ac auſpiciorum ratio; quæque proinde iis Minervæ de Tireſia futuro augure verbis. *γνωσεῖται δὲ ὄρνιθας, aves autem cognoſces*, continentur; & quidem qui a Dea, uti jam vidimus, *χρησηρίῳ* ſeu *fatidica*, eadem hæc omnia ſit edoctus. Adeo, ut hiſce aperte innuat Callimachus, cœlitus, ſive a Deo vim omnem divinandi & auſpiciorum quidem repetendam; non autem eandem in ipſis auguribus, aut vero in *avibus* ſitam, quod poſtremum ſtatuebat apud Originem Celſus l. 1. IV. p. 222, ut abſurdum vero ac inſanum refellit Ammianus l. XXI. c. 1. *Auguria & auſpicia avium, non volucrum arbitrio futura noſcentium colliguntur (nec enim hoc* VEL INSIPIENS *quiſquam dicat) ſed volatus avium dirigit Deus* &c. Quam cordatiorum & Socratis etiam fuiſſe de auguriis diverſam a vulgi opinione ſententiam dixerat pridem Xenophon Memorab. lib. 1. pag. 708. Οὗτοί τε γὰρ ὑπολαμβάνουσιν ΟΥ ΤΟΥΣ ΟΡΝΙΘΑΣ, οὐδὲ τοὺς ἀπαντῶντας εἰδέναι τὰ συμφέροντα τοῖς μαντευομένοις, ΑΛΛΑ ΤΟΥΣ ΘΕΟΥΣ διὰ τούτων αὐτὰ σημαίνειν κακεῖνος οὕτως ἐνόμιζεν· ἀλλ' οἱ μὲν πλεῖστοι φασὶν ΥΠΟ ΤΕ ΤΩΝ ΟΡΝΙΘΩΝ, καὶ τῶν ἀπαντόντων, ἀποτρέπεσθαι τε καὶ προτρέπεσθαι, *exiſtimant enim illi* NON AVES, *nec alia quæ occurſant* (puta felem, canem, muſtelam, aliaque id genus, e quorum occurſu capiebantur etiam auguria) *ſcire quid ex uſu ſit iis, qui divinatione utuntur*, SED *horum opera* DEOS *illa ſignificare; quod etiam putabat Socrates. Verum maxima ait pars ſe* AB AVIBUS, *& ab occurrentibus, vel averti, vel incitari.* Quam in rem etiam anquirit Statius, unde nempe conceſſum ſit avibus futura prædicere, triplicemque ea de re ſententiam pandit: ſeu nempe in primæva rerum creatione, illa principia, a ſummo Deo ſint avibus indita; ſeu per Pythagoricam animarum poſt hanc vitam in aera ac in aves migrationem; ſeu quod aves puriſſime in aere vivant; nempe Theb. l. III. v. 482.

mirum unde, ſed olim
Hic honor alitibus: ſuperæ ſeu conditor aulæ
Sic dedit, effuſum chaos in nova ſemina texens:
Seu quia mutatæ, noſtraque ab origine verſis
Corporibus ſubiere Notos: ſeu purior axis
Amotumque nefas, & rarum inſiſtere terris
Vera docent.

Qua de re autem diſſerit Jamblichus de Myſter. Sect. III. cap. XVI. ut *aves* eas, quarum habetur in auguriis ratio, permoveri dicat, tum a ſuæ animæ impetu; tum a præſide animabus dæmone; tum ab aere; tum a cœli in aerem influxu; & quæ omnia cum Deorum voluntate conſentiant, eaſque *aves* ad id congruenter ducant, quod ab initio Dii præ-

præceperint. Quibus etiam conſona apud Apulejum legas de Deo Socratis, ubi nempe id ipſum a dæmonibus, ſeu medüs inter homines & Deos poteſtatibus, proficiſci ſtatuit, qui nempe præſint vel *prapetibus gubernandis vel oſcinibus erudiendis, vel vatibus inſpirandis; quæ autem cuncta*, ut addit, *cæleſtium & voluntate, & numine, & auctoritate fieri arbitrandum eſt.* Quod tamen poſtremum, citra illud dæmonum in gubernandis avibus earumve auſpiciis, ſeu ullam mediarum inter cœlum ac terram poteſtatum operam ac miniſterium, referunt veteres Græcorum Poetæ ac Theologi, ubi id genus *avium* auguralium meminerunt, Homerus, Æſchylus &c. ſed tanquam proxime a ſummis ac cœleſtibus Diis, Jove, Junone, Apolline, Minerva immiſſarum; quæque inde eorum miniſtri ac nuntii vocantur, ut apud Porphyrium περ. Αποχ. l. III. p. 255; & ſicut circus, accipitris genus, Apollinis ἄγγελος apud Homerum pridem dictus Odyſſ. O. v. 525. Unde etiam de *avibus* in genere futurorum nuntiis ait Euripides in Jone v. 179.

Τὰς Θεῶν ἀγγέλλοντας φήμας
Θνητοῖς,
Quæ Deorum annuntiant voces, ſeu voluntatem,
Hominibus.

Quibus accedit etiam doctiſſimus Poetarum Virgilius, apud quem ſupplex & anxius de futura ſui & ſuorum ſede Æneas, Apollinem Delium invocans, ait,

DA, *Pater*, AUGURIUM, *atque animis illabere noſtris*,

ac ubi Servius, AUGURIUM *enim eſt exquiſita* DEORUM VOLUNTAS *per conſultationem* AVIUM *& ſignorum.* Aperte quoque eam in rem diſſerit apud Tullium Quintus frater, ut nempe totum hunc *avium* in auſpiciis motum ac ſignificationem, Diis cœleſtibus, nulla intermediorum dæmonum ſeu geniorum, quorum frequens adeo ſequutis ætatibus exſtitit in Platonicorum ſcriptis ſermo, mentione adhibita, unice adſcribat de l. I. cap. CLVIII. *eademque efficit in* AVIBUS *digna mens, ut tum hinc tum illinc volent, alites tum in hac, tum in illa parte ſe occultent; tum a dextra, tum a ſiniſtra parte canant oſcines.* Quibus conſona aut eam in rem magis adhuc notabilia tradit idem Tullius de Legib. l. II. c. XIII. ubi ex eo, quod detur, *ſummos eſſe Deos*, mundumque ab iis regi, eorum benignitatem humano generi conſulere, & poſſe nobis, quod addit, *ſigna rerum futurarum oſtendere, non video cur eſſe divinationem negem.* Quamquam eadem alibi, nempe Academicorum more, ſecundo de Divinatione libro impugnat adeo, ut nihil divini in auſpiciis agnoſcere videatur, nihil non fortuitum ac incertum; cenſeatque proinde, neque injuria, apud Romanos jus augurum *divinationis quidem opinione principio conſtitutum, ſed poſtea Reipublicæ cauſſa conſervatum fuiſſe ac retentum*, de Divin. l. II. c. XXXV. Ex iis tamen a Tullio ante memoratis, nempe alitum volatu, & cantu oſcinum, iiſque, quæ inde capiebantur, ſignificationibus ac notis, pendebat illa *avium*, quæ Tireſiæ hic incumbere dicitur, *notitia*, & prout alibi

alibi ait idem Cicero l. VI. Epiſt. Famil. VI. *non igitur ex* ALITIS INVOLATU, *nec e* CANTU *ſiniſtro* OSCINIS, *ut in noſtra diſciplina eſt, nec ex tripudiis ſolſtimis aut ſonivio, tibi* AUGUROR. Cujuſmodi autem *aves* quarum in auguriis ratio habebatur, tum propria, alioquin iis ſignificatione, ὄρνιθες, οἰωνοὶ, tum ὅδιοι, ἐνόδιοι, item σύμβολοι a Græcis dictæ; quæ nempe non occurſu ſolum ſeu propter viam, ſicuti apud Horatium l. III. Od. XXVII. obvia forte prægnans canis, aut rava ſeu rufa lupa; aut fœta vulpes; aut ſerpens; ſed alia quacunque ratione, ut pullorum paſtu, & tripudio illo, de quo modo augur Cicero, ſolſtimo, omen aliquod improviſum portenderent. Unde apud Æſchylum Agam. v. 164. ὀρνίθων ὁδίων, de duabus aquilis dicitur, quarum ille narraverat oſtentum; ac inde ὁδὸς de ipſa *vaticinandi arte* alibi in eodem dramate occurrit, nempe ubi ad fatidicam Caſſandram ait Argivorum ſenum Chorus v. 1163.

Πόθεν ὅρυς ἔχεις θεσπίας ΟΔΟΥ,

Unde precepta divinatricis VIÆ *ſeu* ARTIS *habes?*

ac unde lucem mutuatur Sophocles Oedip. Tyr. v. 318. ubi ab Oedipo ad hunc augurem Tireſiam dicitur,

μήτ' ΑΠ ΟΙΩΝΩΝ φάτιν,

Μήτ' ἐι τιν' ἄλλην ΜΑΝΤΙΚΗΣ ἔχεις ΟΔΟΝ,

ſive AB AVIBUS *nuntiationem*,

Sive quam aliam habes, DIVINATIONIS VIAM *ſive* ARTEM.

Et ſimiliter de Amphiarao augure agens, Oedip. Col. v. 1378. πρῶτα δὲ ΟΙΩΝΩΝ ΟΔΟΙΣ, *primas avium auguriis* ſeu *vaticinandi arte* ferens. Prout itidem vocem *viæ* adhibere obſervo Tullium de Divin. l. I. c. XXXVIII. ubi Stoicorum de hiſce divinationibus ſententiam explicat: *Non igitur ſunt Dii, nec ſignificant futura; ſunt autem Dii, ſignificant ergo. Et non ſi ſignificant, nullas* VIAS *dant nobis ad ſignificationis ſcientiam; fruſtra enim ſignificarent, nec ſi dant* VIAS, *non eſt divinatio; eſt igitur divinatio.* Quo ſenſu proinde Æſchylus ſeu apud eum auguralis artis inventor, ut vidimus, Prometheus diſcreviſſe ſe augurii ſymbola ait, adducto ante loco ἐνοδίους τε συμβόλους, utraque ſcilicet voce augurali, ſicut ξύμβολον ὄρνιν, dixit Ariſtophanes Avib. p. 575, de *augurio*, quod e *ſignis*, ut ibi eruditi Critici, ſive ex occurſu avium, capiebatur; & cujuſmodi ξύμβολα alibi vocantur, ab eodem Æſchylo Agam. v. 147. τερπνὰ τούτων Αἰτεῖ ξύμβολα, *jucunda harum ſigna exigit*, nempe ex oblato geminarum aquilarum omine. Quamquam σύμβολα in auguriis veterum fuerint etiam dicta, quæ non adeo ex avibus, aliarumve animalium occurſu; quam e fulgure, tonitru aliiſque id genus διοσημείοις, petita: quæque inde ab auguribus itidem capiebantur ſignificationes rerum futurarum, & cujuſmodi ἐναίσιμα σήματα dixit Homerus Iliad. B. v. 353. ſed qua de re opportunius ad ipſum Æſchylum, ſeu adducta modo ejus verba, ἐνοδίους τε ξυμβόλους, a nobis agitur. Quum autem potiſſima χρησμῶν, de quibus hic Callimachus, *avium notitia*, ex earundem *ſpectione*, voce, ut e Feſto & aliunde liquet augurali, pendere, ac prout *in auguriis avem ſpicere*, juxta Varronem de LL a Romanis

manis

manis olim dictum; ita de eodem augure Tireſia, ut dudum artis illius eximie gnaro, dixit Euripides Bacch. v. 287. Σκοπεῖν πτερωτὰς, *ſpicere* nempe ſeu *obſervare* (non ut ibi Canterus *ſpectare*, erat enim cæcus Tireſias) *alites*; ac unde θῶκον ὀρνιθοσκόπον, *ſedem augurii* inſidere idem apud Sophoclem dicitur Antigon. v. 1012; ſeu, ut de eodem Pauſanias l. x. p. 565, οἰωνοσκοπεῖόν τε Τειρεσίου καλούμενον, *quod Tireſiæ auguraculum*, ut illud vocat Feſtus, *dicitur*: & prout Athenis itidem ad ὀρνιθοσκόπον, augurem nempe conſultura, profecta dicitur moroſi cujuſdam adoleſcentis mater, apud Theophraſtum περ. Δυσχερ. Unde etiam voce *ſervare* eam in rem uſus, pro *obſervare* nempe ſeu σκοπεῖν, Lucanus l. 1. v. 601.

Et doctus VOLUCRES *augur* SERVARE *ſiniſtras*:

ita enim cum editi, tum ſcripti omnes, cujuſmodi plures olim juvenis conſului, (dum auctore ejus rei & auſpice, Domino tunc & Patrono, CAROLO LUDOVICO Palatino Octoviro, de nova ſplendidaque illius editione cogitarem) hujus Poetæ libri. Nempe quomodo non oculis, ſed *auribus & mente*, aves augurales dijudicaſſe dicitur, adducto paullo ante apud Æſchylum loco, idem hic Tireſias; a filia nempe, ut ibidem notant priſci ejus Enarratores, (nempe ad Sept. Theb. v. 25.) de genere ſcilicet, numero, a dextris aut a ſiniſtris volatu earundem avium edoctus; quæque inſuper tradita de iiſdem σημεῖα, in tabulas, idque conſulendæ memoriæ, augurales, & quas κλήρους appellarunt, continuo fuerant relata. Quorum iſtud ab eodem Tireſia memorari videas apud Euripidem in Phœniſſis, ubi ille ad filiam viæ ducem, & quam inde paullo ante *oculum ſuum* dixerat ὀφθαλμὸς εἶ σύ, ait v. 845.

ΚΛΗΡΟΥΣ τε μοι φύλασσε παρθένῳ χερὶ,
Οὓς ἔλαβον, οἰωνίσματ᾽ ΟΡΝΙΘΩΝ ΜΑΘΩΝ,
Serva mihi TABELLAS *vaticiniorum*, *virginea manu*,
Quas accepi, *auguria* AVIUM EDOCTUS,

ac ubi veteres Grammatici, οἱ γὰρ οἰωνοσκόποι ἐν δέλτοις ἐσημειοῦντο τὰς πτήσεις, *augures enim in tabulis notabant volatus.* Quo ſenſu etiam κλῆρον adhiberi ab eodem Tragico patet Hippol. v. 1057. *Oſcinum* autem ſive earum *avium*, quæ ore ſeu cantu auſpicium facerent, voces aut ſonos eidem Tireſiæ, quamquam cæco, audire ac *dignoſcere*, utrum ſcilicet boni an mali ominis iidem forent, *auribus* utique ac *mente*, ut de eo paullo ante Tragicus, facile licuit. Unde idem de ſe ait apud Sophoclem Antigon. v. 1014.

Ἀγνῶτ᾽ ἀκούω φθόγγον ὀρνίθων,
Ignotam audio loquelam avium &c.

ac dein v. 1034.

Οὐδ᾽ ὄρνις εὐσήμους ἀπορροιβδεῖ βοάς,
Neque avis fauſtas ſonet voces;

& ſicuti voces avium edoctos eundem Tireſiam & Melampum, Porphyrius tradit περ. Ἀποχ. l. III. p. 246. Immo unde eam facultatem Tireſiæ, purgatis illius aurium meatibus, a Minerva inditam, ἀκούων ΟΡ-

ΝΙΘΩΝ φωνὴν ποιῆσαι συνιέναι, *eumque omnis avium loquela intelligentem* feciſſe, teſtatur Apollodorus l. III. c. VI. immo qui auſpicium avium Tireſias invexiſſe a Plinio dicitur l. VII. c. LVI. Adeo, ut vel ex hiſce facile liqueat, quod Ciceroni ab illius auguralis diſciplinæ cultoribus regeri tum potuerit; ubi inter alia, quæ contra omnem auguratus ex avibus aut aliunde petitam divinationem diſputat, ait de hoc cæco Tireſia Divin. l. II. c. III. *aut neſcio, qui ille divinus, ſi oculis captus ſit, ut Tireſias facit, poſſet, quæ alba ſunt, quæ nigra dicere?* Immo quibus licuiſſet ea inſuper opponere, quo ab eodem Tullio, pro divinationibus id genus, Academicorum ut dixi, more, diſſerente, dicta fuerant l. I. c. XXXII. *pars animi, quæ eſt rationis & intelligentiæ particeps, eam tum maxime vigere, quum plurimum abſit a corpore.* Immo prout ab eodem Tireſia, non jam ex avium volatu, ſed ex evocatis a filia, itidem vate, manibus auguria, ſeu, de futuro itidem inter Argivos bello, omina captante, quaſi non mentis ſolum, ſed oculorum, quo repente foret is illuſtratus lumine, eadem coram videre dicitur, apud Statium Theb. l. IV. v. 583. &c.

deſiſte canendo,
Nata, ait, externa ſatis eſt mihi LUCIS; *inertes*
Diſcedunt nebulæ, & vultum niger exuit aer.
Umbriſne, an ſupero me miſſus Apolline complet
Spiritus? en VIDEO *quæcunque* AUDITA.

Ibid. ὃς αἴσιος] Quod primum utique in hac, quam à Pallade dicitur edoctus Tireſias, *avium notitia*, ſeu augurali diſciplina requirebatur: accurata nempe earum avium, quæ lætum facerent auſpicium, cognitio, & quales vulgo apud Græcos, ut notum, αἴσιοι ſunt dictæ. Unde αἴσιος ὄρνις de ipſo *felici augurio*, ut apud Sophoclem Oed. Tyr. v. 51, & Grammaticos ibidem, ΤΟ ΑΙΣΙΟΝ δὲ καὶ ΑΠΑΙΣΙΟΝ, ἐπὶ τῆς ὀρνίθων μαντείας, h. e. *αἴσιον autem* ſeu *fauſtum*; & *ἀπαίσιον*, *infauſtum*, dicuntur de vaticiniis ex avibus ſeu auguriis, ut apud Euripidem Iphigen. Aul. v. 607, ac alibi. Ita etiam ἐναίσιον pro *fauſto*, & ἐξαίσιον pro *infauſto* omine apud Dionem legitur l. XXXVIII. p. 67. Eædem proinde *fauſtæ aves*, ſeu αἴσιοι vel ἐναίσιοι ὄρνιθες, quæ vulgo δεξιοὶ, item καλοὶ, ut apud Euripidem in Jone v. 1333, οἰωνῶν καλῶν, *bonis avibus*, eædemque ἀγαθοὶ apud Plutarchum in Numa p. 64, ac ὄδιοι etiam ſubinde, de qua voce paullo ante, ſunt appellatæ. Ita Heſychius, ὄδιος οἰωνὸς, αἴσιος, & prout apud Æſchylum conjunguntur Agam. v. 104,

Κύριός εἰμι θροεῖν ΟΔΙΟΝ κράτος
ΑΙΣΙΟΝ ἀνδρῶν,
Potis ſum enarrare viſum feliciter imperium
Auſpicatum virorum;

ubi nempe a Choro agitur de fauſto duarum aquilarum augurio, geminis Atridis, Græcorum ad expeditionem Trojanam profectis ducibus, oſtenſo, ac apud Pindarum ſimiliter Nem. Od. IX. p. 408, de infauſta Argivorum ducum contra Thebas expeditione, ΑΙΣΙΑΝ οὐ καθ' ὀρνίθων ΟΔΟΝ, *non per fauſtarum avium viam*, h. e. infauſtis avibus, juxta il-

lud nempe quod de felici ardeæ, Ulyſſi aliiſque Græcorum optimatibus, dato a Minerva propter viam augurio, dixit Vatum Parens Iliad. K. v. 274.

Τοῖσι δὲ ΔΕΞΙΟΝ *ἧκεν ἐρωδιὸν ἐγγὺς* ΟΔΟΙΟ,

Illis autem FAUSTAM *miſit Pallas ardeolam*, PROPTER VIAM.

Et ſicuti ad ſuperiora Callimachi verba, *συμβόλους* & *σύμβολα* dici vidimus, de avibus auguralibus, ſeu ſignis tam fauſtis quam infauſtis, quæ ex earundem volatu, cantu, occurſu, aut repentino alio caſu caperentur; inde etiam *εὐξύμβολοι*, *fauſti ominis aves* appellatæ: prout notant veteres Grammatici ad Sophoclis locum paullo ante adductum Oed. Tyr. v. 51. nempe *ἀπαίσιοι ὄρνιθες, οἱ δυσοιώνιστοι·* ΑΙΣΙΟΙ *δὲ τὸ ἐναντίον, οἷα* ΕΥΞΥΜΒΟΛΟΙ, *καὶ τὰ ἀγαθὰ σημεῖα δηλοῦντες*, h. e. *Απαίσιοι aves mali ominis*; ΑΙΣΙΟΙ *autem in contrarium, tanquam quæ* ΕΥΞΥΜΒΟΛΟΙ, *& fauſta edentes ſigna.* Unde eadem voce *εὐξυμβόλως* pro *fauſte*, uſus eſt Æſchylus Suppl. v. 709. & ſicut *εὔσημοι βοαὶ* dicuntur itidem de *fauſtis* avium auguralium *vocibus* apud Sophoclem loco paullo ante adducto Antigon. v. 1304. ac apud Statium Theb. l. III. v. 493, *arcana volucris* BONA MURMURA *lingua*. Sic a Romanis *præpetes* leguntur, non de *alitibus* ſolum in genere, qua de re ſupra, ſed de avibus boni ominis dictæ; quales, ut de iis Gellius l. VI. c. VI, *aut opportune prævolant, aut idoneas ſedes capiunt*; juxta nempe illa Ennii de fauſto Romuli augurio apud Tullium de Divin. l. I. c. XLVIII.

Cedunt de cœlo ter quatuor corpora ſancta
Avium, PRÆPETIBUS *ſeſe, pulcriſque locis dant.*

Unde etiam Servius ad Æn. l. III. v. 361. & l. VI. v. 15. *Præpetes enim aves ſunt boni augurii*, ſeu *αἴσιοι*. Feſtus autem, *præpetes aves quidam dici ajunt, qui ſecundum auſpicium faciant, prætervolantes*; mox, *ceterum Poeta promiſcue* OMNES AVES *ita appellant*; nempe tam quæ hic dicuntur *αἴσιοι*, quam *ἀπαίσιοι*, vel *ἐξαίσιοι*; aut de quibus mox, quæ nempe nullam dabant augurii ſignificationem, prout hoc poſtremum Virgilii exemplo ac auctoritate, de Dædalo dicentis Æn. l. VI. v. 15. *Præpetibus pennis* &c. tuetur Gellius d. l. lib. VI. c. VI.

Ibid. *οἵτε πέτονται Ἤλιδα*] Nempe, quod bene jam animadvertit Vulcanius, alterum illud avium genus hic tangit Callimachus, quarum nulla in auguriis capiendis ratio habebatur. Neque enim quævis aves augurales, ſeu e quarum *volatu*, cujus hic mentio, aut *cantu*, vel alioquin *occurſu*, auſpicia fierent; ſed quarum eam in rem exſtarunt peculiares & collectæ multorum annorum memoria, ſicut ait ea de re Tullius, obſervationes; eæque accurate ac ſigillatim in augurales commentarios relatæ. Quales nempe (ut nunc de aliis gentibus ſileam, quas auguriis plurimum deditas, Arabas puta, Phrygas, Cilices, Piſidas, additaque etiam ejus rei ratione, e Tullio, aut aliunde, paullo poſt adhuc dicetur) aqud veteres Græcos haud minus ac apud Romanos, exſtitiſſe, vel unus docebit Galenus ad Hippocratem de Acutorum Victu Comment. I. Sect. XII. p. 41. T. II. ed. Baſil. Ibi enim Græci illius auguris meminit, qui ab eodem Galeno, de nonnullis circa avium

vola-

volatum conſultus, teſtes eorum, quæ idem augur regeſſerat, & quorum auctoritate nitebatur, ei continuo adduxerat, Apelletis, Athenæi, Chæremonis, Artemidori, Phocæ, aliorumque οἰωνιστῶν ἐνδόξων βίβλους, *celebrium augurum libros*; & qui proinde augur, ut ibi additur, τοὺς ἐνδοξοτάτους ΤΩΝ ΟΙΩΝΙΣΤΩΝ μάρτυρας παρεχόμενος, ἔτι μᾶλλον ἦν ΑΞΙΟΠΙΣΤΟΣ, *teſtes adducens* AUGURUM *celebratiſſimos, eo magis* FIDE DIGNUS, Galeno judice, *habebatur*. Et quamquam id diſcrimen, ut obſervo, inter exterorum & Romanorum auguria tangat, agens de Regis Deiotari auſpiciis augur ipſe Cicero de Divin. l. II. Sect. XXXVI. *omnibus* FERE *avibus utuntur, nos admodum paucis*: haud *omnes* tamen *aves*, (quod vel ille locus arguit, hic autem Callimachi aperte declarat, aliuſque inſuper antiquioris adhuc Auctoris, nempe Æſchyli) in Græcorum auguriis obſervabantur. Inſignia utique eam in rem graviſſimi illius Tragici verba, apud quem, & de quo jam ante, Prometheus, repertam a ſe omnem auſpiciorum rationem tradens, diſtinxiſſe ſe accurate docet; primo aves illas, & quæ ex inopino occurſu, aliiſve certis ſignis, omen aliquod portendebant, quaſque ibidem vocat, uti ea de re jam ad ſuperiora Poetæ verba, vidimus, ἐνοδίους τε συμβόλους, dein volatum, non avium rurſus in genere, ſed γαμψωνύχων, ſeu *cum aduncis unguibus*; quæve inſuper ex iis *a dextris natura*, aut *a ſiniſtris volarent*, οἵτινές τε δεξιοὶ φύσιν, Εὐωνύμοι τε. E quibus utique certarum avium, non vero *omnium*, habitam apud Græcos in auguriis rationem liquet. Quamquam & illud de Romanorum auguriis, ſeu vetus Collegii augurum decretum memoret Tullius de Divin. l. I. Sect. XXXV. OMNEM AVEM *tripudium facere poſſe*. Et ad quod proinde aut ſimile decretum reſpexit forte Servius ad Æn. l. I. v. 398. ubi quum dixiſſet cygnos, cujus auſpicium refert ibi Virgilius, inter augurales aves non inveniri, neque in auguralibus commentariis nomen eorum exſtare, addit, *ſed in libris reconditis lectum eſt, poſſe* QUAMLIBET AVEM *auſpicium adteſtari; maxime, quia non poſcatur. Hoc enim intereſt inter* AUGURIUM *&* AUSPICIUM, *quod augurium & petitur, &* CERTIS AVIBUS *oſtenditur: Auſpicium* QUALIBET AVI *demonſtratur, & non petitur. Quod ipſum tamen ſpecies augurii eſt.* Idem vero dixerat paullo ante, nempe ad v. 393. IN AUGURIIS *autem conſiderandæ ſunt non ſolum* AVES, *ſed etiam* VOLATUS, *ut in præpetibus, & cantus, ut in oſcinibus; quia* NEC OMNES, *nec omnibus* DANT AUGURIA. Idem vero vidimus in Græcorum auguriis locum etiam habuiſſe, ut nempe non omnes, ſed certæ etiam apud eos aves darent volatu omina; ac proinde quod hic a Poeta dicitur, aliæ forent *aves*, quæ *volatu* nullam darent alicujus augurii ſignificationem, ſed qui foret plane *irritus*, & *ſine ſigno*, ἀσύμβολος ſeu ἀτέκμαρτος. Quomodo etiam hac poſtrema voce vocari videas ab Ariſtophane ejuſmodi avem, quæ nullum daret augurium, Avib. pag. 548.

Ὄρνις ἀςάθμητος ΠΕΤΟΜΕΝΟΣ ΑΤΕΚΜΑΡΤΟΣ,
Avis conſiderata VOLANS SINE SIGNO,

ubi Critici, *ἀτέκμαρτος*, *οἷα σημεῖον διὰ* ΤΗΣ ΠΤΗΣΕΩΣ ΟΥΚ *ἐμφαίνων*, h. e. *tanquam ſignum* VOLATU NON EDENS, id ipſum nempe, quod hic a Callimacho dicitur, *ὄρνιθες πέτονται ἠλίθια*, *aves, quæ fruſtra volant*. E *corvo* autem & *columba*, emiſſis ex Arca Noe, ad explorandum terræ ſtatum, emanaſſe ad gentes, Græcos maxime ac Romanos, a Japhet Noæ filio oriundos, illam e *volatu* certarum avium ſeu augurii diſciplinam, ſtatuit in editis nuper ad Geneſin adnotatis vir doctiſſimus Lud. Capellus. Quod confirmare equidem poſſet, emiſſa ſimiliter, e Deucalionis Arca, eundemque in finem, ut viderunt jam alii, columba, & cujus facta a Plutarcho de Solert. Animal. p. 968. mentio. In quem cenſum venit inſuper haud abſimile, ut præterea obſervo, emiſſæ itidem e navi Argo alterius *columbæ* augurium; quo de felici per Symplegadas tranſitu, periculum facerent Argonautæ; ut ea de re Apollonius Rh l. II. v. 328.

ΟΙΩΝΩ *δὴ πρόσθε* ΠΕΛΕΙΑΔΙ *πειρήσασθε*,

Ergo prius AUGURALI COLUMBA *tentate*.

Et quo referre inſuper licet, quod Prometheus Deucalionis pater, Japeti autem filius, apud Græcos fuerit habitus; idemque etiam, prout ante ex Æſchylo vidimus, ut haruſpicinæ, ita auguralis quoque, quæ ex avium auſpiciis petebatur, artis inventor. Quibus etiam aliiſque, de quibus mox, inductus, id pridem ad Æſchylum obſervaveram, de arceſſenda nempe ex illo Noæ, corvum & columbam, ad explorandum terræ ſtatum emittentis, facto, prima auſpiciorum inter gentiles origine. Antiquiſſimam certe fuiſſe inter alias gentes, & diu antequam eadem apud Græcos Romanoſve invaluiſſet, augurii ex avibus diſciplinam, vel inde liquet, quod de Baalamo Madianitarum augure, (qua de re præter alios videri poteſt Philo de vita Moſis l. I. p. 643.) inter alia dicitur Num. XXIV. ac prout verba Hebræa itidem ſonant, in verſione ſeniorum, *οὐκ ἐπορεύθη κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ εἰς* ΣΥΝΑΝΤΕΣΙΝ ΤΟΙΣ ΟΙΩΝΟΙΣ, *non ivit, ſicut conſuetum ei erat*, IN OCCURSUM AUSPICIIS; quin paullo ante ab eodem augure cap. XXIII. 23. quaſi fidem ipſe, ut ea de re Origenes adv. Celſum l. IV. p. 227. voluiſſet auguriis derogare, dictum, ΟΥ *γὰρ* ΟΙΩΝΙΣΜΟΣ *ἐν Ἰακὼβ οὐδὲ μαντεία ἐν Ἰσραὴλ*, *non eſt* AUGURIUM *in Jacob, nec divinatio in Iſrael*. Nempe juxta illud, quod a Deo fuerat Iſraelitis vetitum Levit. XIX. 26. *Οὐκ* ΟΙΩΝΙΕΙΣΘΕ, *οὐδ'* ΟΡΝΙΘΟΣΚΟΠΗΣΕΣΘΕ, *non augurabimini, neque auſpicabimini*, ſeu juxta alias verſiones antiquas, *neque ominemini:* more nempe augurandi apud vicinas gentes recepto, Arabas, Madianitas, Syros, alioſque. Quibus adnumerandi etiam Chaldæi, de quibus ait Cyrillus Glaphyr. in Geneſ l. III. pag. 71. T. I. *Χαλδαίοις ἦν ἔθος, καὶ ἐν ὑπολήψει χρηστῇ καὶ ἀδιαβολήτῳ, παντελῶς περιεργάζεσθαι λεπτῶς* ΤΩΝ ΟΡΝΕΩΝ ΤΑΣ ΠΤΗΣΕΙΣ, *Chaldæis mos erat, & quidem cum bono & irreprehenſo propoſito*, AVIUM VOLATUS *accurate obſervare*. Immo prout ad illud I. Reg. IV. 30. ubi Salomonis ſapientia major omnium Orientalium ſapientia dicitur, ab Hebræorum magiſtris, id de ſiderum cœleſtium peritia, & divinandi ex avibus, ac in auguriis exercitatione, qua omnibus

bus Orientalibus præcelleret Salomon, intelligendum traditur. Unde etiam de Abrahamo a Juliano Imp. dictum refert Cyrillus adverſus eundem Julianum l. x. p. 356. & 358. eum nempe Abrahamum *auguriis fuiſſe impenſe deditum*, οἰωνίζετο δὲ μεγάλως, habuiſſeque domus cuſtodem συμβολικὸν ſeu *conjectorem*. Quod abunde evinci ibidem contendit Julianus, e verbis Geneſeos xv. 5. &c. ubi a Deo eductus foras Abrahamus dicitur, juſſuſque cœlum reſpicere, ac ſtellas numerare: & mox, præter juvencam, capram & arietem, eademque animalia per medium ab eo diviſa, turturem & columbam adſumere, aves autem haſce non dividere: deſcendiſſe vero aves, carnivoras nempe, ſupra diviſiones, ac juxta eas Abrahamum conſediſſe: prout nempe poſtremam vocem ישב, quaſi a ישב *ſedere* reddunt ibi ſeniores, quam per *abegiſſe* explicant alii veteres Interpretes. Sed qua de re ſeu præpoſtera ac adulterata a Juliano hujus, quæ Abrahamo contigit, viſionis interpretatione, videri poteſt ibidem Alexandrinus Antiſtes; & ad quem, (cujus nempe illud opus e prelo, una cum τῷ παραβάτῳ operibus, nobis auctoribus, jam eſt emiſſum) opportunior adhuc agendi nobis erit locus. Ut hoc duntaxat addam, haud mirum a Juliano, diſciplinæ illius auguralis antiquitatem ac dignitatem eo nomine ibidem obtendi & jactari, qui, ut de eo ait, admirator ejus alioquin & gentilis itidem Ammianus l. XXII. c. 1. *exta rimabatur aſſidue*, AVESQUE SUSPICIENS, *præſcire feſtinabat accidentium finem*: *ſed reſponſis ambiguis & obſcuris hærebat futurorum incertus*. Quum cæteroquin id, quod paullo ante dictum de antiquo auſpiciorum ſeu auguralis ex avibus diſciplinæ apud veteres Arabas vicinaſve gentes uſu, firmet abunde Tullii teſtimonium, qui de Divin. l. 1. c. XLI. Arabas, ac præterea Phrygas, Piſidas, Cilices, avium ſignificationibus plurimum obtemperaſſe memorat; additaque ejus rei cauſſa, quod paſtu pecudum maxime uterentur, campos & montes hyeme ac æſtate peragrantes, ac *præterea facilius* CANTUS *avium &* VOLATUS *notaverint*. Quod ſtatuit etiam Theodoritus, a quo Ἑλλ. Θερ. Serm. 1. p. 467. dicuntur, Ἄραβες καὶ Φρύγες οἰωνοσκοπικὴν ἐπενόησαν πρῶτοι, *Arabes ac Phryges avium obſervationem*, ſeu auguralem artem, *primi invenerunt*. Unde etiam de Apollonio tradit Philoſtratus in ejus vita l. 1. c. XIV. eum Arabum more, voces avium, e quibus auguria captarent Arabes, edoctum; & quod de iiſdem ac Apollonio refert etiam Porphyrius περ. Ἀποχ. lib. III. p. 246. Adeo, ut ex iis, quæ hic a Callimacho traduntur de Thebano Tireſia, Cadmo, uti de eo mox adhuc ſuperſtite, ex *avium volatu* auſpicia edocto, & futura prædicente, haud immerito ſtatui poſſet, e Phœnicia ac Syria Arabibus contermina, eandem artem auguralem in illam Græciæ partem, ubi Thebæ a Phœnicibus conditæ ac inhabitatæ, primum illatam; aut pluribus ac certioribus, ſeu quæ pro talibus habitæ, obſervationibus confirmatam; ibique inde plurimum, ut ex aliis veterum de Tireſiæ auguriis & oraculis narrationibus liquet, immo prout de inventis ab illo, ſicut jam e Plinio ad ſuperiorem notam vidimus, *auſpiciis avium* dictum conſtat, invaluiſſe. Unde inter eas etiam

hujus diſciplinæ obſervationes ac notas, ea potiſſimum exſtare debuit, quæ ex *avium* natura ante omnia petebatur; quæ nempe ex illis avibus, vel *auſpicata*, ſeu quæ alicujus augurii ſignificationem darent, vel quæ *fruſtra*, ut hic a Callimacho dicitur, *volarent*, ὅιτε πέτονται ἥλιθα.

V. 124. Ποίων οὐκ ἀγαθαὶ πτέρυγες] Quarum nempe avium, non jam *fauſtus* foret ſeu αἴσιος, vel *irritus* ſeu ἠλίθιος, de quibus duobus modo actum, ſed ἐναίσιος ſeu *infauſtus* omnino *volatus*; & quæ tria diſcrimina tenere ac noſſe accurate futurus augur Tireſias teneretur: hanc rem totam ei ſcilicet declarante *fatidica*, uti dictam eam vidimus, *Minerva*. Ut proinde *alites* ſive *præpetes* dictas a Romanis aves dignoſcere idem continuo debuerit; quæ nempe *volatu* auſpicia facerent, & quales ferme e γαμψωνύχων genere ſeu *cum aduncis unguibus* apud Græcos exſtitiſſe, jam ante ex antiquo Græco Auctore, eaque de re agente Æſchylo vidimus. Id quod crebra inſuper ac obvia *aquilarum* & *accipitrum* in illo ipſo Tragico, ac aliis antiquis Græcorum monumentis, ſicut *vulturum* etiam (quorum nempe lætum fuiſſe Herculi, ubi ſe vultur ei obtuliſſet, augurium, autor eſt Herodotus Ponticus, teſte Plutarcho in Romul. p. 23. pro infauſto autem apud Statium legitur Theb. III. v. 508.) exempla abunde comprobant. Unde αἰετὸς etiam, pro *augurio* apud Theocritum dictus, Idyll. XXVI. v. 31.

Ἐκ Διὸς Αἰγιόχοιο τιμὰν ἔχει ΑΙΕΤΟΣ οὗτος,

A Jove Ægida tenente honorem obtinet hæc AQUILA, ſeu *ratum eſt hoc augurium*,

illud nempe, de quo agitur, ſequenti verſu, ac ubi nulla cæteroquin, nec in toto illo Idyllio, *aquilæ* fit mentio. Neque diſpar hic Romanorum ratio, apud quos *alites*, quæ, ut de iis ait Servius ad Æn. I. v. v. 394. VOLATU *auſpicia faciunt*, *buteo*, *ſangualis*, *immiſſulus*, *aquila*, *vulturius*; ac, ut ſimiliter de iis Feſtus in voce *alites*, eædem vero totidem γαμψωνύχοι, ſeu *uncungues*; *buteo* enim ex *accipitrum*, *ſangualis* autem & *immiſſulus* ex *aquilarum*, ut de iis ſuo loco idem Feſtus aliique, genere. Quamquam & ex eorumdem γαμψωνύχων aliæ etiam darentur aves, quæ non *volatu* adeo ac proinde *alarum* motu aut clangore, quam *cantu* auſpicium facere credebantur; ſicuti non apud Romanos ſolum, quod obvium eſt, & qua de re adhuc infra, ſed apud Græcos inter augurales aves relatæ itidem *picus*, *corvus*, *cornix*. Unde hæc poſtrema, ut obiter id tangam, Junonis nuntia apud Apollonium Rh. occurrit l. III. v. 930: ſicuti *crex*, Minervæ, teſte Porphyrio περ. Ἀποχ. l. III. p. 255. ſacra, eademque nubentibus, ut de illa avi Heſychius, augurali. De *pico* autem & *corvo*, auguralibus itidem inter Græcos haud minus ac apud Romanos avibus, vel fidem, ut obiter hoc addam faciet Theophraſtus, & de quo loco paullo poſt Hiſt. Pl. l. IX, c. IX. itemque, quod de *corvorum* auſpicio in expugnanda Jaleſo, memorat Athenæus l. VIII. p. 360; aut quod de Phocione tradit in ejus vita Plutarchus, eum ad bellum accinctum, crocitantibus corvis, arma continuo depoſuiſſe. Unde etiam κορώνης γὰρ καὶ κόρακος οἰωνισμοὶ,

cor-

cornicis vero & corvi augures dicuntur a Porphyrio περ' Αποχ. l. III. p. 249. qui nempe ex earundem avium cantu, vulgo enim illæ inter oſcines, auſpicia, ac læta quidem facere credebantur. Quod de *corvo* non ſolum & *aquila*, ſed de *noctua* etiam, quæ e γαμψωνύχων itidem genere, ut ſecundis avibus, obſervat, ubi non fauſtas, ſed infauſtas tantum aves, omina tum portendiſſe tradit augur Melampus apud Papinium, Theb. l. III. v. 506,

Non comes obſcurus tripodum, non fulminis ardens
Vector adeſt, flavaque ſonans AVIS UNCA *Minervæ*,
Non venit auguriis melior:

de infauſtis vero, quæ tum volitarent, ac ſiniſtrum omen rapinis vel ſtridore facerent, continuo addit,

quin VULTUR, *& altis*
Deſuper ACCIPITRES *exultavere rapinis.*

mox:

Nocturnaque gemunt ſtriges, & feralia BUBO
Damna canens;

prout nempe apud Romanos, teſte Plinio l. x. Sect. XVI, foret BUBO *funebris & maxime abominatus publicis præcipue auſpiciis.* Ex iis vero *alitibus*, quæ non *cantu* adeo aut *rapacitate*, quam ipſo *volatu* darent auguria, continuo edoctus iri Tireſias hic dicitur, quorum *alæ non fauſtæ*, quid portenderent. Haud leve enim auſpicium in *alarum* motu ſtatuebant augures. Adeo ut haud fruſtra id de futuro augure, ſit hic a doctiſſimo haud minus ac cultiſſimo Poeta monitum: neque opus proinde fuerit, ut cum crudeliſſimo Vulcanio, circumlocutione hic uſum Callimachum, & qui *inſtrumentum volatus*, pro ipſo *volatu* acceperit, continuo ſtatuamus. Unde etiam augurandi diſciplinam, a Phrygibus profectam tradens Gregorius Nazianzenus Orat. I. adv. Julianum p. 100. utrumque unde id genus aves auſpicium ederent, tangit Φρυγῶν τῶν πρώτων περιεργασαμένων ὀρνίθων ΠΤΗΣΕΙΝ τε καὶ ΚΙΝΗΜΑΤΑ, *a Phrygibus, qui primi avium* VOLATUS AC MOTIONES *obſervarunt.* Ita ab Euripide, de divinationibus, quas haruſpicina & augurii diſciplina ſubminiſtrarent, dicitur Jon. v. 377.

Σφαγαῖσι μήλων, ἢδ' ΟΙΩΝΩΝ ΠΤΕΡΟΙΣ,
Mactationibus ovium, aut per AUGURIA ALARUM,

& ſimiliter de haud uno vaticiniorum genere agens Propertius l. IV. Eleg. VI.

Aut ſi quis MOTAS *cornicis ſenſerit* ALAS.

Hinc πλερὸν de *augurio* a Sophocle dictum Oedip. Col. v. 98. πιςὸν ἐκ ὑμῶν πλερὸν, *fidum a vobis augurium*; & ab Ariſtophane Avib. p. 603. τὰ πλερὰ μαντικὰ, *alæ divinatrices*, & prout ibi ab eruditis ejus Enarratoribus dicitur, κορώνων, καὶ ἀετῶν, καὶ τῶν λοιπῶν, *corvorum, aquilarum, & aliarum* alitum. Neque vero unius erant generis, quæ ex *alis* id genus avium ac earum *motionibus* obſervabantur ab auguribus ſigna & notæ, quibus an fauſta vel infauſta forent omina, ac proinde πρίν ἐκ ἀγαθαὶ πλέρυγες, iidem perite dijudicarent. Cujuſmodi nem-

pe cenſebatur, utrum lenis ac placidus, an vero turbidus ac inordinatus foret earundem *alarum* motus & clangor; quorum illud *non bonum*, ut hic loquitur Callimachus, ſeu infauſtum auſpicium faciebat. Unde idem Tireſias ad ignotum continuo *ἀπαισίων* avium, ſeſeque mutuo lacerantium clangorem, ait apud Sophoclem Antigon. v. 1017.

ΠΤΕΡΩΝ γὰρ ΡΟΙΒΔΟΣ *οὐκ ἄσημος ἦν*,

ALARUM *enim* CLANGOR *non erat ſine ſigno.*

Sic viſus non leniter advolans, ſed irruens impetuoſe accipiter caput aquilæ vellicans, pro inauſpicato ducitur apud Æſchylum Perſ. v. 207.

κίρκον εἰσορῶ δρόμῳ

ΠΤΕΡΟΙΣ *ἐφορμαίνοντα*,

circum (accipitris, ut jam ante dixi, genus) *adſpicio curſu*

ALIS *irruentem* &c.

Ammianus autem adducto jam ante ex parte, ubi de auguriis agit, loco, addit VOLATUS AVIUM *dirigit Deus, ut roſtrum ſonans, aut prætervolans pinna*, TURBIDO MEATU *vel* LENI *futura præmonſtret.* Hinc illud Argivi auguris de turbido ejuſmodi ac inordinato avium meatu, ut infauſto omine apud Papinium Thebaid. l. III. v. 503.

Amphiarae vides, curſus ut nulla SERENOS

ALES *agat?* LIQUIDOQUE *polum complexa meatu*

Pendeat, aut fugiens PLACABILE PLAUSERIT OMEN,

ſeu juxta veteres libros, *planxerit*: mox autem v. 510.

Monſtra volant, dira STRIDENT *in urbe volucres.*

Sic apud Plutarchum Parallel. p. 309. Metellus in ſuburbium pergens, *ὑπὸ κοράκων ὑπεσχέθη*, ΠΑΙΟΝΤΩΝ ΤΑΙΣ ΠΤΕΡΥΞΙΝ, *a corvis retentus* ALIS TUM PLANGENTIBUS, domum reverſus; & ſimiliter de *columba* mali ominis legas apud Euripidem Jon. v. 1203.

εὐθὺς ΕΥΠΤΕΡΟΝ *δέμας*

ΕΣΕΙΣΕ,

ſtatim ALATUM *corpus*

CONCUSSIT,

ac ut addit, bacchari cœpit. E contrario autem apud Virgilium de fauſto duodecim cygnorum auſpicio dicitur Æn. l. I. v. 397.

illi ludunt ſtridentibus ALIS;

(ubi *ſtridentibus*, a Servio *ſignum auguris*, quod hic pro fauſto, apud Papinium vero pro *infauſto* dici modo vidimus,) & quo referas etiam, quod paullo ante de iiſdem cygnis Poeta dixerat v. 393.

Aſpice bis ſenos LÆTANTES AGMINE *cygnos*,

nempe qui gregatim ſeu *ἀγεληδὸν* ac *ὁμιλαδὸν*, non vero inordinato indiſcretove ordine, procederent. Adde, pro auſpicatis apud Græcos Romanoſque aves juxta Gellium l. VI. c. VI. *quæ ingentibus* ALIS *patulæ atque porrectæ prævolarent*, & quas inde *τανυπτέρυγας* Homerus dixerit, iis, quos adduxit ibidem, verſibus nempe Iliad. M. v. 237.

Τύνη δὲ οἰωνοῖσι ΤΑΝΥΠΤΕΡΥΓΕΣΣΙ *κελεύεις*

Πείθεσθαι.

Tu vero avibus ALAS EXPANDENTIBUS *jubes Obſequi.*

Quamquam quod obſervo, alibi ab eodem Poeta, *ὄρνιθες τανυσίπτεροι*, *aves cum expanſis alis*, *non accipitres* ſolum ſed *bubones* etiam dicantur Odyſſ. E. v. 66. *Σκῶπές τ' ἴρηκές τε*, quorum tamen infauſtum habebatur, ut antea vidimus, auſpicium. Sic ex *alarum* colore in id genus avibus, *alba* nempe an *nigra* eædem forent, captata olim auguria; ut vel ex eo, quem jam ad v. 123. adtuli, Ciceronis de hoc Tireſia loco, abunde liquet, *quomodo ille oculis captus poſſet, quæ* ALBA *ſunt, quæ* NIGRA *dicere* &c. & prout ex *alborum* corvorum adſpectu, captam iri Jaleſum, oraculo prædictum refert, loco etiam paullo ante indicato, Athenæus. E quibus abunde, ut opinor, liquet, proprie utique & adpoſite loquutum hic Callimachum, dum inter alias auſpiciorum leges, edoctum dicit ille Tireſiam, quæ *alarum* in iis habenda foret ratio, ſeu quis earum motus aut color, ac unde de iis, *quæ alæ non eſſent boni ominis*, ſeu, ut hic dicitur, *οὐκ ἀγαθαὶ πτέρυγες*, liceret continuo dijudicare. Quo referri etiam debet volatus id genus avium a dextra, aut a ſiniſtra, ſive, ut apud Æſchylum adducto paullo ante loco, Prom. v. 488, *δεξιοί φύσιν, εὐωνύμους τε*: nempe non quod *dextra*, ſeu a dextris aves, ut eruditis ad Feſtum placuit, pro auſpicatis ſemper apud Græcos, ſiniſtræ vero pro *inauſpicatis*, idque contrario apud Romanos more, haberentur, quamquam *δεξιοὶ* vulgo pro *fauſtis*, & *ἀριστεροὶ* ſeu *εὐώνυμοι* pro *infauſtis* fuerint dictæ; & quomodo apud Arabas شمال *ſiniſtram manum* & ſimul *infauſtum augurium* notat. Factum tamen ſubinde, ut in veterum auguriis eadem avis a dextra bonum, a ſiniſtra vero malum omen; aut vero vice verſa, a ſiniſtra bonum, a dextra autem malum omen portendere crederetur; eaque in re haud unus eſſet inter ipſos augures, pro varia gentium indole, diſſenſus. Quam in rem occurrit, quem paullo ante jam adtigi ad verſ. 6. Hym. in Jovem, cum Hippocratis, tum Galeni in eundem locus de Acut. Victu Sect. XIV, ubi medicos in acutorum morborum curatione ait diſſentire Senex Cous, ut quæ ille bona ſeu ægroto ſalutaria, alter mala eadem & noxia opinetur; idque, ut addit, augurum exemplo. *ὅτι οἱ* ΜΑΝΤΙΕΣ *τὸν αὐτὸν* ΟΡΝΙΘΑ, *ἢν μὲν* ΑΡΙΣΤΕΡΟΣ *ᾖ*, ΑΓΑΘΟΝ *εἶναι νομίζουσιν*, *ἢν δὲ* ΔΕΞΙΟΣ, *κακὸν*, *quoniam* AUGURES *eundem* ALITEM, *ſi* SINISTER *quidem appareat*, BONUM *eſſe augurantur*, *ſi vero* DEXTER, *malum*: dein *ἀλλ' ἔνιοι τῶν Μαντίων τὰ ἐναντία τιθέασιν*, *aliis vero* AUGURES *his contraria ſtatuunt*. Ad quem autem locum Galenus, nempe p. 41. T. V, ed. Græc. Baſil. & quo eidem lucem, ut ipſe ibi tradit, offunderet, diſſenſionis illius inter augures adfert exempla; ſicuti quos e duobus, quos ipſe conſuluerat, auguribus (& prout id jam a me monitum ad v. 69. Hym. in Jovem) unus, iſque Arabs, *dextrum alitem* viſum, ægrotantes ſervare mulieres, ſiniſtrum autem viros; alter Græcus *dextrum alitem*, viris ægris ſalutem, ſiniſtrum autem contrarium portendere contenderet. Quibus adduntur ab eodem Galeno alia adhuc de

de eodem *volatu* a dextra aut a ſiniſtra, diſſentientium inter ſe augurum documenta; utrum nempe, ubi ille *volatus* valde ſublimis, aut terræ propinquior, aut vero intermedius; item utrum moderatus idem, aut immoderatus, eandem dent augurii ſignificationem, & qua de re illud addit ὁ δὲ Ἕλλην ΔΙΩΡΙΖΕΤΟ καὶ περὶ τῦ συμμέτρυ ΔΕΞΙΟΥ τε καὶ ΑΡΙΣΤΕΡΟΥ, καὶ γεγράφθαι ταῦτα τοῖς οἰωνιςαῖς ἔλεγε, *augur de volatu moderato* DEXTRO *ac* SINISTRO DISTINGUEBAT, *dicebatque, hæc ſcripta eſſe ab auguribus*, e quorum obſervationibus diſtincta peti poſſet eorundem notitia: & quibus adducta jam ante Promethei apud Æſchylum verba illuſtrari inſuper videas, Διώρισ', οἵ τινές τε δεξιοὶ &c. *diſtinxi, quæ quidem aves natura dextræ, quæ ſiniſtræ &c.* Qua equidem in re, quamquam haud ubique eadem fuerit auſpiciorum apud Romanos, quæ apud Græcos ratio, juxta illud Tullii de Divin. l. II. c. XXXVI. *alia illis* SINISTRA *ſunt, alia noſtris*; haud eo minus quærit ille in genere cap. XXXVIII. *cur autem aliis* LÆVA, *aliis* A DEXTRA *datum eſt avibus, ut ratum auſpicium faciant*? Quomodo nempe apud Romanos, ut e Plauto Aſin. Act. II. Sc. I. & aliunde inſuper notum, corvus a dextra, picus autem & cornix a læva, læta faciebant omina; ac unde inducitur ab eodem Tullio de Divin. l. II. c. III. Panætius, *requirens, Juppiterne cornicem a læva, corvum a dextra canere juſſiſſet?* Adde inſuper, quod ubi non dextrarum, ſed ſiniſtrarum *alarum* motus tantum fieret, id pro inauſpicato apud Romanos habitum legatur in Gracchorum vita apud Plutarchum p. 682, ubi de avi augurali, quæ e cavea fuerat egreſſa, additur, ἀλλ' ἐπάρασα ΤΗΝ ΑΡΙΣΤΕΡΑΝ ΠΤΕΡΥΓΑ, καὶ παρατείνασα τὸ σκέλος, πάλιν εἰς τὸ ἀγγεῖον κατέφυγε, *ſed quæ ſublata* SINISTRA ALA, *protenſoque crure, refugit in caveam.* Quod rurſus ſatis arguit, haud fruſtra, uti jam ante vidimus, de *aliis* id genus avium, quæ nempe ex iis forent *infauſtæ*, ἐκ ἀγαθαὶ πτέρυγες, factam hic a Callimacho mentionem. Unde etiam hæc tria ab iis, qui futura ex auguriis captant, adtendi, dicit Syneſius de Inſomn. pag. 132. οἱ δὲ ἐν ὀρνίθων κλαγγαῖς, καὶ καθέδραις, καὶ πτήσεσι, *quidam autem in clangore avium & earum ſedibus, ſeu caveis ac volatu*, futura nempe prævident. Quod ut de duobus, *clangore* nempe & *volatu* id genus avium, abunde ex ante dictis liquidum: ita vel ex eodem adducto Plutarchi loco, & aliunde præterea, pro *malo* itidem *omine* habitas aves conſtat, quæ offam iis in *caveis* ſeu καθέδραις adpoſitam non adtingerent, prout apud Papinium eam in rem dicitur, *impaſtæ fugiſtis aves* Theb. lib. I. v. 625, aut quæ ex iiſdem caveis, ubi augurii ſignificationem dare debuerant, exire abnuerent. Quo referas itidem eas aves, quæ ex adſignata iis in cavea ſede, in aliam inauſpicatam diſceſſerant, quæque inde ἐξέδροι, & de quibus obiter agit vir doctiſſimus Iſ. Voſſius ad Catullum p. 105, ſunt a Græcis dictæ. Nempe juxta illud Euripidis Hercul. Fur. v. 596.

Ὄρνιν δὲ ἰδὼν τιν' ἐκ ἐν ΑΙΣΙΟΙΣ ΕΔΡΑΙΣ,

Conſpexit autem avem quandam in INAUSPICATIS SEDIBUS.

Ita

Ita Heſychius, qui inde illuſtratur; Ἔξεδρον, τὸν οὐκ αἴσιον οἰωνὸν, οὐκ εὔθετον ὄρνιν, οὐκ ἐν δέοντι τὴν ἕδραν ἔχοντα, h.e. ἔξεδρον, *omen infauſtum, avem non bene poſitam, non in debito loco ſedem habentem.* Unde illud Sophoclis in Tereo apud Comici Enarratores Avib. p. 553.

Τίς ὄρνις οὗτος ΕΞΕΔΡΟΝ χώραν ἔχων;
Qua avis hac ALIENAM SEDEM *occupans?*

& quem locum παρῳδεῖ dicto loco Ariſtophanes,

Ἕτερος δὴ τάχ᾽ οὗτος χώραν ἔχων,
Altera avis jam forte ALIENAM *hic ſedem obtinens.*

Quibus adde inſignem apud Dionem locum l. XXXVII. p. 41. ubi de capto Salutis apud Romanos augurio ait, ΕΞΕΔΡΟΙ γάρ τινες ΟΡΝΙΘΕΣ ἐπέπταντο, καὶ διὰ τοῦτο ἀνεμαντεύσατο, *nam & aves quædam* EXTRA SEDES *ſuas* (non ut ibi Interpres, *aves alienæ*) *avolarunt, atque ideo ſiniſtrum augurium evaſit.* Ac unde factum, ut ἔξεδροι φρενῶν, *extra ſedem mentis poſiti*, ſeu *mente moti* dicantur ab Euripide in Hippol. v. 935. Siniſtri proinde ominis loco habitum, ac damnum haud leve portendere, ἕδρας ſeu avium in cavea *ſedes* conturbare. Unde explicandus continuo Theophraſtus H. P. l. IX. c. IX. ubi dicitur, eum, quem interdiu peoniæ plantæ fructum colligentem viderit picus Martius (e γαμψωνύχοις & auguralibus, ut ante dictum, avibus) oculis, ne ab eo nempe pico avellantur, periclitari, τὴν δὲ, quod additur, ῥίζαν τέμνων, ἐκπίπτει ΤΗΝ ΕΔΡΑΝ, *radicem autem ſecans, auguralem* CAVEAM *proſternet*, ſeu *decidere faciet*, h.e. malo multabitur: cujus autem loci vim ac elegantiam non ceperunt eruditi Interpretes vel Enarratores, Gaza, Jul. Scaliger, D. Heinſius, Bodæus, qui tantum *ſedem procidet*, aut *ſecanti ſedes precidet*, quaſi de ſede ῥιζοτόμου ibi ageretur, ac proinde de alio, magis utique opportuno, ac ubi de infauſto avis auguralis omine agebatur, eorundem verborum ſenſu, ἐκπίπτει τὴν ἕδραν, valde ſecuri, vertendum credidere. ita certe ἕδραι in auguriis, ſicut adducto paullo ante Euripidis loco Hercul. Fur. v. 996. de avium, quæ auſpicium facerent, *caveis* ſeu *ſedibus*, ubi eædem agerent, dicuntur: Hinc etiam ἔξεδρος, Atticis, ut vidimus, pro *infauſto*, ſeu idem quod ἐξαίσιος, quæ vox eo ſenſu præter Dionis dictum ſupra ea de re locum, apud Æſchylum legitur Suppl. v. 523. & præterea apud Platonem de Legib. l. V. p. 732. Et quomodo alioquin mali ominis aves, una voce δυσόρνιθες appellantur apud Plutarchum in Marcello p. 299, ac inde δύσορνις *de re infauſta* apud Æſchylum Sept. Theb. verſ. 844. & Euripidem Hippol. v. 759; ac ſimiliter παρόρνιθες πόροι, pro δυσόρνιθες, *infauſtæ viæ*, apud priorem Tragicum dicuntur, Eumen. v. 773.

V. 125. Βοιωτοῖσι θεοπρόπα] Pro quo vulgo θεοπρόπια, & ita dictum hic foret per ἀφαίρεσιν ob metrum penultimæ litteræ; Poetis familiarem, uti ſupra v. 119. ἑτάρα, & v. 46. H. in Jov. ἕταρα, pro ἑταῖρα & ἑταίρας, ac apud Ariſtophanem, ποῶ pro ποιῶ Ran. p. 236, & ſæpe alibi πόει & ποεῖν, pro ποίει & ποιεῖν, ſicut Θεσμοφ. 816. &c. & apud Æſchylum τελέων pro τελείων *perfectorum* Suppl. v. 533. Adpoſite autem eadem voce θεοπρόπα ſeu θεοπρόπια uſus Callimachus, agens de augu-

ris

ris Tireſiæ *vaticiniis*, quomodo Calchas θεοπρόπος οἰωνιστὴς, *vates augur* ab Homero dicitur Iliad. N. v. 70. Apud Æſchylum vero Prom. v. 659. θεοπρόποι dicti, non jam *vates* ſeu *augures*, qui reddebant oracula; ſed ipſi θεωροὶ, ſeu qui, ut conſulerent eadem, Delphos aut Dodonem erant miſſi. Vide locum & Criticos ibidem; *Bœotis* vero, quod hic a Callimacho dicitur, *multa edidiſſe oracula* Tireſiam, vel inde haud parum illuſtratur; quod Tireſiæ per longas etiam ætates fuerit apud eoſdem Bœotos, quodque paſſim conſuleretur, oraculum. Cujus equidem rei luculentus index Plutarchus de Oracul. Defectu p. 434. ἐν δὲ Ὀρχομενῷ λέγουσι, λοιμοῦ γενομένου, πολλοὺς μὲν ἀνθρώπων διαφθαρῆναι, τὸ δὲ ΤΟΥ ΤΕΙΡΕΣΙΟΥ ΧΡΗΣΤΗΡΙΟΝ ἐκλιπεῖν παντάπασι, καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἀργὸν διαμένειν καὶ ἄναυδον, *Orchomeni* (claro Bœotiæ oppido) *ajunt multis peſte abſumptis hominibus*, TIRESIÆ ORACULUM *plane defeciſſe, & in hunc uſque diem otioſum manere & mutum.* Ad quod proinde clarum Tireſiæ apud *Bœotos oraculum* reſpexit hoc loco Callimachus.

Ibid. Κάδμῳ χρηστῷ] Mirum continuo videri cuipiam poſſet, quod *Cadmo* adhuc ſuperſtite, hæc Tireſiæ cæcitas, & inde augurii donum ei dicatur contigiſſe, qui Oedipi ac filiorum ſeu *Labdacidarum*, uti mox de iis dicitur, ævo, & ſicut e Tragicis antiquis, ac apud Statium in Thebaide l. IV. a v. 407. &c. conſtat, iiſdem etiam ſuperſtes vixerit, ac demum expugnatis Thebis, ab Epigonis Argivis in captivitatem abductus, in via, quod ante vidimus, deceſſerit. A conditis autem a *Cadmo* Thebis juxta accuratiores Euſebii calculos, ad captas eaſdem ab Argivis, & ſequutum mox Tireſiæ fatum, anni ſunt circiter ducenti & viginti novem. Ut jam hic mittam Chronicon Oxonienſe, a quo annis ferme 90. antiquior ea Thebarum a Cadmo conditarum æra ſtatuitur Epoch. XIII. Quum vero non ſeptem ſolum ætates, ut e Phlegonte, qua de re mox, Luciano, & Hygino, ac annis proinde 210; ſed ad novem etiam ætates ab aliis, ut a Tzetze ad Lycophronem p. 112. ſeu annis 270. vixiſſe dicatur idem Tireſias, ac proinde idem mox a Callimacho dicatur, πολυχρόνιος; inde liquet utique citra ullum veteris memoriæ de Cadmi rebus ac Tireſiæ caſu vel auguriis, quorum hic fit mentio, anachroniſmum, a Poeta hic dici; quod nempe, qui *puer*, uti paullo ante vocatur, in hanc cæcitatem inciderit, *Cadmo*, qui longævus etiam extitiſſe fertur, multa potuerit *vaticinari*. Unde inſuper dictus in antiquo Melampodis carmine, juxta eundem Tzetzem ad Lycophronem, Tireſias ἀπὸ τοῦ ΚΑΔΜΟΥ ἦν, καὶ κάτωθεν Ἐτεοκλέους, A CADMO *enim, & infra Eteoclem ac Polynicen* EXSTABAT. A quibus tamen abire videtur Papinius, dum a Lajo, eoque ab inferis evocato, ac ſub ejus nepotibus *æquævus ſacerdos* dicitur Tireſias Theb. l. IV. v. 626. & ad quem locum exſtare hanc veterem gloſſam dicitur in Cl. Barthii notis ad hunc locum *ſupputanti annos apparebit vera hæc dici.* Quum tamen Lajus Labdaci, Cadmi e filio Polydoro nepotis, eſſet filius, Cadmi proinde pronepos, & anniculus ſuperſtes a patre relictus, juxta Apollodorum l. III. c. V. A *Cadmo* autem, quo tempore Thebis re-

regnaſſe fertur, ad Lajum, quo is nec dum Thebanorum Rex, Chryſippum Pelopis filium rapuit, juxta Euſebii Chronicon Scaligerianum, annorum cxxix. ſpatium interceſſerit. *Cadmo* cæteroquin, ejuſque poſteris *vaticinatum*, quod hic dicitur, Tireſiam, non οἰωνοσκοπικῆς ſolum, de qua modo Callimachus, ſed θυτικῆς etiam ſeu *haruſpicinæ* opera, diſcas ex Sophoclis Antigone v. 1018. &c. ubi poſtquam de ſignis futurorum ex avibus, more augurum a ſe captis egiſſet, Tireſias, addit de hoſtiis ſimiliter, a ſe conſultis, ἐμπύρων ἐγευόμην βωμοῖσιν &c. *igniſpicia tentavi in aris* &c.

V. 127. Δωσῶ καὶ μέγα βάκτρον] Quo nempe ut continuo hic additur, viæ duce deinceps uteretur cæcus Tireſias; immo, qui oculorum ei vicem præſtaret, uti de eo Apollodorus l. iii. c. vi. Ubi enim orbatum luminibus a Minerva, quam nudam viderat, Tireſiam, datumque ei a Dea augurii donum e Pherecyde dixiſſet, addit, καὶ ΣΚΗΠΤΡΟΝ αὐτῷ ΔΩΡΗΣΑΣΘΑΙ κυάνεον, ὃ φέρων ὁμοίως τοῖς βλέπουσιν ἐβάδιζεν, BACULUM *etiam cæruleum ei* a Minerva *datum*, *quem geſtans* Tireſias *æque ac oculatus incederet*, ac prout hic addit Callimachus, ὃ οἱ πόδας ἐς δέον ἀξεῖ, *qui pedes ei convenienter ducat*. Quamquam idem Tireſias, quod jam hic vidit vir doctus, id beneficium non *baculo*, ſed filiæ, ut viæ nempe duci, ſeu quæ pedum greſſus cæci parentis regeret, imputat apud Euripidem Phœniſſ. v. 837. Haud aliter nempe ac Polyxena filia ab anu Hecuba vocatur in cognomine apud Euripidem dramate v. 281. Βάκτρον, ἡγεμὼν ὁδοῦ, *baculus*, *dux viæ*. Utrumque vero illi Tireſiæ, filiæ nempe & *baculi* fulcrum, ſed quo ſemel, inſolito quodam Deum munere, haud indiguerit, tribuit Statius Theb. l. iv. p. 582.

Nec jam firmanti BACULO, *nec virgine fida*
Nititur, erectuſque ſolo &c.

Adde *baculum* Tireſiæ opportune ut auguri *datum*; prout nempe *lituus*, *clariſſimum inſigne auguratus*, ſive quem *incurvum & leviter a ſummo inflexum bacillum*, vocat Tullius de Divin. l. i. c. xvii. ac in antiquis etiam nummis idem conſuetus, ut notum, auguratus index, ac prout de eo ait Servius Æn. l. ix. v. 12, *augures deſignabant ſpatia lituo*. Immo prout antiquum illud auguratus inſigne, pridem tradiderat Homerus; apud quem nempe in inferis augur Tireſias ad Ulyſſem, qui Circes opera illum de ſuo in patriam reditu conſulturus acceſſerat, venit reſponſa ei editurus, χρύσεον σκῆπτρον ἔχων, *aureum ſceptrum* ſeu *ſcipionem tenens* Odyſſ. Λ. v. 91. Haud aliter nempe ac fatidica apud Branchidas ῥάβδον ἔχουσα, *virgam* ſeu *bacillum tenens* oracula edidiſſe apud Jamblichum dicitur de Myſt. Sect. iii. cap. xi: Immo prout Phœbas cum baculo, Apollo autem cum Cithara aræ inſidens, ſpectatur in veteri hujus Cimeliarchii Electoralis gemma. Ne ea jam hic tangam, quæ de ῥαβδομαντείᾳ, qua olim uſi leguntur ad vaticinia Magi & Scythæ, ut e Dione memorat vetus Nicandri Enarrator ad Ther. p. 74. ac vidit jam ad Ezech. xxi. 21. ὁ πάνυ Grotius; & quo reſpexiſſe haud male ſtatuitur, a nonnullis Interpretibus, Hoſeas cap. iv v. 12. *& baculus ejus annuntiabit ei*; ſeniores autem, καὶ ἐν ῥάβδοις ἀπήγγελλεν αὐτῷ, *& in virgis annun-*

annuntiabit ei, priora autem verba reddunt, ἐν συμβόλοις ἐπηρώτων, Nobilio Interprete, *in auguriis interrogabant*, & de quo loco alibi. Unde inſuper aliis, quæ tanquam inter Moſen ac Tireſiam communia collegit vir magnus in Demonſtratione Euangelica, addi opportune illud poſſet de vaticiniis aut miraculis Moſis baculo ſeu virga in Ægypto editis. Ut ea jam hic mittam, quæ de *virga*, ut ajunt, *divinatoria* ſeu bacillo fatidico, & ſingularibus quidem ac mirificis ejus viribus, ſunt noviſſime edito in Galliis ea de re libro divulgata; ab aliis autem ut falſa vel temere credita ſunt exploſa.

V. 128. βιότου τέρμα πολυχρόνιον] Uti, quod paullo ante innui, e Phlegonte Tralliano περ. Θαυμ. cap. IV. Hygino Fab. LXXVII. Luciano præterea in Macrob. Lactantio ad Statium Theb. l. II. v. 95. Tzetze ad Lycophronem ad v. 125. de producta ſcilicet Tireſiæ a Jove, vel ut hoc loco, a Minerva ad ſeptem aut ad novem uſque ætates ſeu generationes vita dicitur; ac proinde a Cadmi ævo, uſque ad Oedipi nepotes ſub quibus demum fato ſit functus, uti jam ante e Pauſania vidimus, Tireſias. Hinc de *termino vitæ*, cujus hic mentio, ſibi a Jove ad ſeptem ætates producto, ait ipſe Tireſias in Melampodis verſibus, quos refert ad Lycophronem Tzetzes p. 112.

> Ὅς μοι μακρόν γε ἔδωκας ἔχειν αἰῶνα ἀνθρώπων,
> Ἑπτά μ' ἔτη ζώειν γενεὰς μερόπων ἀνθρώπων,
> *Qui mihi longum conſtituiſti ævum,*
> *Ut vivam per ſeptem ætatum generationes hominum mortalium.*

Ut proinde haud mirum ſit, ſi, ut hoc loco, ita ab Apollodoro de eodem dicatur l. III. c. VI. ἐγένετο δὲ ϗ πολυχρόνιος, ac ſimiliter a Papinio, idque ſub iis, de quibus modo dixerat Callimachus, *Labdacidis*, Laji nempe Labdaci filii nepotibus, *longævi vatis* nomine a Papinio deſignetur l. II. v. 95. & l. IV. v. 407. ac de ejus *canitie* ſermo fiat v. 581. Quomodo idem a Lycophrone, loco modo adducto, πέμπελος dicitur, ſeu, ut ibi Tzetzes, ὑπέργηρως, ac apud Heſychium, πέμπελον, λίαν γηραλέον, & Arcadium Grammaticum in MSS. Bibl. Gallorum Regis πέμπελος, ὁ παλαιὸς, apud Æſchylum vero Eum. verſ. 479. alio ſenſu εὐπέμπελον dici videas, pro *exorabili*. Adde hiſce de Tireſia, antiquiſſimo ac celebratiſſimo apud Græcos augure, immo qui auſpiciorum ex avibus, uti ante e Plinio vidimus, inventor habebatur, ut *longævo*, ſeu qui tot ætates vixerit, inde traditum; qui nempe longæ ætatis beneficio, ſeu *obſervatis longo tempore ſignificationibus*, ſicut de eadem auguratus ſcientia loquitur Tullius de Divin. lib. I. cap. VI, eam ſibi divinationem comparaſſet. Ut proinde potiori jure in eum quadret, id quod de præſtantiſſimo augure ab eodem Cicerone dicitur eod. lib. cap. XLVII. *Solus enim* MULTORUM ANNORUM *memoria, non decantandi augurii, ſed* DIVINANDI *tenuit* DISCIPLINAM. Haud aliter ac apud Maronem Æn. lib. VIII. verſ. 498, *retinet* LONGÆVUS *haruſpex, fata canens*; ac ut ibi Servius, *argumento ætatis vult doctum videri*; prout de fatidicis Sibyllis vulgo veteres, ac de Cumana idem Poeta Æn. VI. verſ. 321.

lon-

longæva Sacerdos; Sibylla autem ipſa de ſe apud Ovid. Metam. l. xiv. v. 144.

nam jam mihi SECULA SEPTEM
Acta vides,

& quomodo de ſeptem Tireſiæ vatis ætatibus dictum modo vidimus. Quibus adde, quæ a Cicerone dicuntur libro de Senect. c. xviii. ubi inter alia præclara Collegii augurum decreta illud ut palmarium laudat, quod *neque ſolum honore antecedentibus, ſed iis etiam, qui cum imperio ſunt*, MAJORES NATU AUGURES *anteponuntur*.

V. 129 Πεπνυμένος ἐν νεκύεσσι] Unde νεκρόμαντιν πέμπελον, *manium vatem ſenem* vocat, dicto paullo ante loco Lycophron. Obvium autem Homeri de eodem apud inferos Tireſia locum, quem & illis verbis Lycophron, & hic plenius expreſſit Callimachus, adtigit jam Vulcanius, ac pridem Cicero de Divin. l. 1. cap. xl. a quo *Amphiaraus ac Tireſias dicuntur, qui avibus & ſignis admoniti, futura dicebant. Quorum de altero* (Tireſia) *etiam apud inferos Homerus ait, ſolum ſapere; ceteros umbrarum vagari modo.* Omnis nempe divinatio, non naturæ opus aut artis effectus (qua de re jam ante actum ad verſ. 123.) juxta ſaniores gentilium Theologos, & Ciceronem dicto ante loco de Divin. l. 1. c. liii, tum aperte Jamblichum de Myſter. Sect. iii c. 1. & xxii. ſed a Deo tota proficiſci ab iiſdem dicta, eaque proinde animæ divinitus indita: cujus autem vita ſit duplex, altera corpori adnexa, altera, quæ poteſt ab eo ſeparari, & plane divina, prout ea de re diſſerit idem Jamblichus pag. 62. Immo e quo præterea tum Homeri, tum, qui eum hic reddidit, Callimacho loco, quo dicitur uni huic vati Tireſiæ datam divino munere mentem poſt mortem ſapientem ac providam, νόον πεπνῦσθαι, ſeu eum πεπνυμένον agere inter mortuos; in eum proinde non cadere continuo liquet, quod a Platone dictum in Timæo pag. 71. Deum divinandi artem dementiæ tribuiſſe, οὐδεὶς γὰρ ΕΝΝΟΥΣ ἐφάπτεται μαντικῆς ἐνθέου καὶ ἀληθοῦς, *nemo enim, quamdiu* PRUDENS *eſt*, ſeu MENTIS COMPOS, *divinam & veram vaticinandi artem adtrectat*: *Prudentis* vero unius eſſe, quod ibidem addit, ea quæ quis amens ſeu extra ſe raptus vaticinatus eſt, intelligere ac dijudicare. Ut hoc poſtremo addam, quod quamquam huic uni poſt mortem Tireſiæ datum divinitus dicatur illud *prudentis* ac *providæ mentis* donum; haud novum alioquin juxta Theologiam gentilium exſtitiſſe, ut earundem, quibus vivi inclaruerant, artium vel virtutum cultu ſeu inventis, honos poſt mortem iis remaneret integer & incolumis, e quorum proinde genere ii cenſebantur, de quibus in beatis mortuorum ſedibus conſtitutis dicitur Æn. vi. v. 602.

Quique pii vates & Phœbo digna locuti,

qualis nempe fuerat hic ὀρθόμαντις, uti eum a Pindaro vocari diximus, Tireſias. Immo quo loco haud omittendum, arcanum illud, quod tradit Porphyrius περ. Αποχ. l. iv. p. 576. accipitrem, avem ſcilicet auguralem, ideo Soli apud Ægyptios ſacrum, nempe ΜΕΤΑ δὲ ΤΟΝ ΒΙΟΝ ἔχειν ἴχειν ΜΑΝΤΙΚΗΝ, καὶ εἶναι λογιώτατον ἀπολυθέντα τοῦ σώματος.

ϗ ΠΡΟΓΝΟΣΤΙΚΟΤΑΤΟΝ, POST VITAM *autem vim habere* DIVINATRICEM, *eſſeque loquaciſſimum a corpore ſolutum, &* MAXIME PRÆSAGUM.

V. 130. *Μεγάλῳ τίμιος Ἀγεσίλᾳ*] Quomodo jam ante non ab Æſchylo ſolum in deperdito dramate, dictus fuerat, ut jam vidit eruditiſſimus L. Gyraldus, Pluto; apud Athenæum nempe l. III. p. 99. *Αἰσχύλος τὸν Ἅδην Ἀγεσίλαον, Æſchylus Plutonem, Populorum deductorem* dixit; ſed a Nicandro præterea in Georgicis eo verſu, qui alibi apud eundem Athenæum legitur l. xv. p. 684. ubi herbæ, e qua fieret Ditis corona, meminit, ac prout vere ibi Ἀγησιλάου, pro Ἡγησιλάιε emendavit ὁ πάνυ,

> *Χθόνιος πέφαται στέφος Ἀγιλάου,*
> *Terreſtris apparet corona Ditis.*

Idem nempe, qui Ἀιδωνεὺς, Ἀνάπομπος, *Pluto deductor*, ab eodem Æſchylo dictus Perſ. v. 651. ac paullo ante nempe v. 628. inter Deos φθιμένων πομποὺς *mortuorum deductores*, juxta Tellurem nempe & Mercurium, relatus; ac prout alibi idem Tragicus ait Prom. v. 152. Ἅιδου τοῦ νεκροδέγμονος, *Orci mortuos recipientes*. Quod vero Tireſiam in honore fore apud eundem Plutonem, auguratur hic apud Callimachum Minerva, ad Homerum reſpicit, qui a Proſerpina Tireſiæ datum illud, de quo modo actum, ut ſolus nempe apud inferos ſaperet, munus dixerat.

V. 131. *Τὸ δὲ ἐντελὲς, ὡς κ᾽ ἐπινεύσῃ*] Haud aliter nempe ac de Jove, cum quo forent omnia Minervæ, ut continuo hic additur, communia, mox dicitur v. 135. ὧν κ᾽ ἐπινεύσῃ Ἐμπεδον, & de quo ibidem. Unde etiam Minerva de ſemet ait apud Æſchylum Eum. v. 602.

> Ἔξεστι γὰρ μοι μὴ λέγειν, ἃ μὴ τελῶ,
> *Non enim mihi licet dicere, quæ non perficio.*

Quod nempe τέλειος eſſet hæc Dea, haud minus, ut ea de re mox, ac parens Juppiter; ſeu quæ nihil vellet aut proferret, quod non ſimul perficeret, ac ratum foret. Quomodo nempe alii Dii præter Jovem, τέλειοι etiam dicti, ut apud Æſcylum Suppl. v. 535. & de quo loco mox ad v. 135, ac præterea in eo Mercurii ad Deos præconio, quod apud Lucianum legitur, cum in Jove Tragœdo p. 203, tum in Deorum concilio pag. 950. ed. Salm. Τίς ἀγορεύειν βούλεται τῶν ΤΕΛΕΙΩΝ Θεῶν, *Quis* PERFECTORUM ſeu *ſummorum Deorum vult verba facere?* & in decreto eidem concilio adnexo, ubi concio Deorum in Olympo congreganda dicitur, eligendique ſeptem Θεοὶ τέλειοι arbitri, tres nempe e veteri Saturni curia, quatuor autem, & in quibus Juppiter, e duodecim Diis. In quibus autem Luciani locis, nollem eruditiſſimum Sam. Petitum, qui occaſione ſimilis Athenienſium in concionibus præconii, τίς ἀγορεύειν βούλεται, eorundem meminit ad Leges Atticas p. 210. nempe pro τῶν τελείων, aut τελείους Θεοὺς, emendandum, infelici Minerva, ſtatuiſſe, disjuncta nempe in duas voce τε λείους, quaſi de *levigatis Diis* ibi foret mentio. Τέλειοι nempe Dii *cœlites* ſeu majorum gentium, ac ut e Platonis mente diſſerit Apulejus libro de Deo Socratis.

qui

qui *natura prorſus ac retro æviterna, ac ingenio ad ſummam beatitudinem* PERFECTIO; & alibi *nam nihil eſt* DEO PERFECTIUS.

V. 132. *μούνῃ Ζεὺς τόγε θυγατέρων*] Hinc Minerva, præ aliis Jovis Filiabus cæterisve Diis, nunquam a Jovis latere diſcedere, immo ſedere (& de quo loco jam ante ad v. 29. Hym. in Apoll.) ad dextram Dei Patris, ab Ariſtide dicitur Hym. in hanc Deam p. 18. & 19. alibi autem *Jovi proxima τοῦ Διός ἐστιν ἐγγυτάτω* p. 30. Hinc de eadem, ubi de Jove egiſſet, Horatius l. 1. Od. XII.

Proximos illi tamen occupavit
PALLAS *honores*,

ante Deos nempe Deaſve alias, Bacchum, Dianam, Apollinem, totidem Jovis liberos, quos ibidem celebrandos Poeta ſuſceperat. Ita prima etiam e Filiabus Jovis invocatur a choro Thebanorum apud Sophoclem Oedip. Tyr. v. 163.

ΠΡΩΤΑ σε κεκλόμενος
Θύγατερ Διὸς,
Ἄμβροτ' ΑΘΗΝΑ,
Teque PRIMAM *invoco*,
FILIA JOVIS
Immortalis MINERVA,

ac dein Diana, & Apollo. Unde de eadem ait rurſus Ariſtides Hymno in Minervam pag. 18. *καὶ τὰ πρεσβεῖα* ΜΟΝΗ *κατείληφεν*, *& SOLA omnes honorum prærogativas conſequuta eſt.*

V. 133. *πατρώϊα πάντα φέρεσθαι*] Ac proinde ut Jovis *τελέως* inſtar, omnia, ſicut modo Poeta dixerat, & mox adhuc repetit, quæ vellet ſeu annueret Minerva, ea continuo rata forent. Quomodo nempe de eadem Dea ait Ariſtides, dicto modo loco, *οὕτω δὲ αἰδέσιμός ἐστι* ΤΩ ΠΑΤΡΙ, *καὶ* ΠΑΝΤΑ ΚΕΚΟΙΝΩΝΗΚΕ, *adeo quoque eſt* PATRI *reverenda. &* OMNIUM *cum eo* PARTICEPS. Alibi autem, ubi de eadem & Patre dixiſſet p. 30. de rebus omnibus idem ſemper utrique, Jovi nempe & Minervæ, videri; cauſſam continuo addit, *σχεδὸν γὰρ* ΔΥΝΑΜΙΝ ΤΟΥ ΔΙΟΣ *εἶναι λέγων τις* ΑΥΤΗΝ *ἐκ τούτων*, *οὐκ ἂν ἁμαρτάνοι*, *ſi quis enim ex his*, JOVIS VIM *eſſe* MINERVAM *dixerit*, *haud quaquam falletur*; ac proinde poſſe Jovis opera ΚΟΙΝΑ *τοῦ Διὸς εἶναι*, *καὶ τῆς Ἀθηνᾶς*. COMMUNIA *Jovi eſſe ſimul & Minervæ*. Immo ſicuti de Patre & Filia, Jove nempe ac Minerva, pridem a vatum ac Theologorum, uti de eodem jam ante apud Græcos parente dictum fuerat Odyſſ. Π. v. 264.

Ὕψι γὰρ ἐν νεφέεσσι καθήμενω, ὥστε καὶ ἄλλοις
Ἀνδράσι τε κρατέουσι, καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσιν,
Alte in nebulis ſedentes, quique & aliis
Viris dominantur, & immortalibus Diis.

Quibus autem, ne jam ea omnia ad Myſterium in novo fœdere, de Patris ac Filii conjuncta in agendo imperandove virtute ac poteſtate, Joh. V. v. 17. 19. &c. ac alibi; aut de Filio ſedente ad dextram Dei potentiæ, ac in nubibus veniente Matth. XXVI. 64. manifeſte tradita, huc forte

 impro-

improvide referam; quibus, inquam, adumbraſſe tamen eoſdem Græcorum Theologos liquet, cum præclarum Sapientiæ ac Providentiæ, quibus res humanæ reguntur, cum divina Potentia concentum; tum omnia a ſummo Deo conſequi, ac de divina quodammodo natura & præſtantia participare, qui felici ſapientiæ ac virtutum, quarum procreatrix habita fuit, uti ante e Proclo vidimus, Minerva, cultu ac amore, ſe illi ſimiles efficere conantur. Mitto, quod ſicut adducto paullo ante loco, Ariſtides Minervam Jovis parentis *Δύναμιν* vocat; ita ab impio Ario, unigenitus Dei Filius ejus *Δύναμις καὶ Σοφία*, ſed non *ὁμοούσιος* ſeu eidem coæternus, ſtatueretur, juxta Athanaſium p. 884. T. 1.

V. 134. *μάτηρ δὲ ὔτις ἔτικτε θεάν*] Hinc illud Apollinis de eadem Minerva apud Æſchylum Eum. v. 666.

> *Πατὴρ μὲν ἂν γένοιτ'* ΑΝΕΥ ΜΗΤΡΟΣ, *πέλας*
> *Μάρτυς πάρεςι* ΠΑΙΣ *Ὀλυμπίου Διὸς,*
> *Οὐδ' ἐν σκότοισι νηδύος τεθραμμένη,*
> *Ἀλλ' οἷον ἔρνος,* ΟΥΤΙΣ *ἂν* ΤΕΚΟΙ ΘΕΟΣ,
> *Ut pater quidem fiat* SINE MATRE, *vicinus*
> *Teſtis adeſt* FILIA *Jovis Olympii;*
> *Non in tenebris alvi enutrita.*
> *Sed quale germen* NULLA DEARUM *pariat.*

Nempe prout ab Oreſte apud Euripidem dicitur in cognomine dramate *v. 554,*

> *Ἄνευ δὲ* ΠΑΤΡΟΣ *τέκνον οὐκ εἴη ποτ' ἄν,*
> *Sine patre autem nemo unquam liberos feret;*

quique verſus, indicto Auctore a Clemente adducitur Strom. l. II. p. 423, additoque ei continuo altero hoc verſu,

> *Ἄνευ δὲ μητρὸς οὐδὲ συλλαβὴ τέκνου,*
> *Sine matre autem neque liberorum conceptio fiet.*

Cujus poſterioris tamen *συλλαβῆς* exemplum, *ἀμήτωρ*, ut de ea Æſchylus, aliique Callimacho antiquiores Mythologi, exſtiterit ſcilicet hæc Dea; ſicuti prioris Vulcanus, *ἀπάτωρ* inde apud Nonnum dictus Dionyſ. l. VIII. p 262. ac, ut addit, *ὃν αὐτογόνος τέκεν Ἥρη*, *quem per ſe generans peperit Juno.* A qua tamen Vulcani *ἀπάτορος* fabella receſſit Plato in Critia, ubi eandem Minervam & Vulcanum multa habere tradit communia, *ἅμα μὲν ἀδελφὴν* ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ, *tum quod ſoror ſit ei* EX PATRE; tum, ut addit, quod utrumque illud Numen, Sapientiæ & Artium amore ac inventis inclaruerit; & quod poſtremum de Minerva & Vulcano, eorumque inde communione, pluribus tangit Proclus in Theolog. Platonis l. VI. c. XXIV. Quo referas proinde id quod in veteri ac inedito Epigrammate MSS. olim Palatini, nunc Vaticani, de Minervæ cum Vulcano concubitu legitur, natoque inde ſcilicet *λύχνον*,

> *Ἡφαίστῳ ποτὲ Παλλὰς ἐπ' ἀγκοίνῃσι μιγεῖσα,*
> *Εἰς εὐνὴν ἐμίγη Πήλεως ἐν θαλάμοις.*
> *Vulcano quondam Pallas in gremio ſociata,*
> *Cum eo concubuit in Pelei thalamis.* &c.

Ut

Ut mittam, quod congreſſus prius cum *Metide* ſeu *Prudentia* Juppiter, dein etiam cum Themide; antequam nempe educeret e capite Minervam, aliis veterum fabulis feratur; ut ea de re diſſerit apud Galenum, & de quo loco mox, Chryſippus.

V. 135. Ἀλλὰ Διὸς κορυφὰ] Qua de re, ſeu Minervæ e *Jovis vertice* natalibus, nota veterum, ut de recentioribus ſileam, *μυθολογήματα* nemo, ut opinor, hic a me exiget. Adeat vero, cui vacabit, quæ ea de re a Proclo dicta ſunt in Timæum l. 1. p. 51. *Ταύτην δὴ τὴν θεότητα καλοῦντες οἱ θεολόγοι πάντες* ΑΘΑΝΑΝ, *ὡς μὲν ἀπὸ* ΤΗΣ ΚΟΡΥΦΗΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ *τεχθεῖσαν, καὶ ἐν αὐτῷ μένουσαν, Νόησιν οὖσαν δημιουργικήν*, *hanc autem divinitatem vocant omnes Theologi* MINERVAM, *tanquam quidem* E PATRIS VERTICE *natam, in eoque permanentem*, INTELLIGENTIAM *exiſtentem rerum effectricem* &c. Unum illud hic ſuperaddere, ut minus forte obvium, haud grave erit; exſtare apud Galenum de Hippocr. & Platon. placit. l. III. c. VIII, Chryſippi, & quam idem Pergamenus Doctor impugnat, hujus *μυθοποιΐαν*, de Minerva ſcilicet nata e *Jovis vertice*, explicationem, quo eandem nempe fabellam cum ſuo dogmate, de principe animæ facultate, quæ non in cerebro ſeu capite, ſed in corde exſtaret, idem Stoicus non repugnare oſtenderet. Nempe, prout ipſa Chryſippi ea de re verba adfert & ſimul enarrat Galenus: Jovem non ex ſe, ſed deglutita prius Metide, & ex ea veluti prægnantem factum, e capite poſtea, h. e. per ſermonem ſeu ex ore, Minervam peperiſſe; quum os ſit etiam capitis pars, e vertice autem eandem ſymbolice dici procreatam. Quam fabellæ hujus expoſitionem ut induſtriam ac ingenioſam, & Stoicorum dogmati conſonam, laudat quidem Galenus; ſed ſimul id, quod erat præcipuum, in quæſtione, non adtigiſſe eundem Chryſippum, & feciſſe convenientius, ſi eandem fabellam, utpote homini Philoſopho ad demonſtrationem haud neceſſariam, omnino non adduxiſſet, pluribus ibidem, neque inaniter contendit. Vide eundem p. 274. Tom. 1. edit. Græc. Baſil.

Ibid. Κορυφὰ Διὸς ᾧ κ' ἐπινεύσῃ, Ἔμπεδον] Cui loco geminum plane opportune ſuppeditat Æſchylus Suppl. v. 95,

Πίπτει δ' ἀσφαλῶς, οὐδ' ἐπὶ νώτῳ,
ΚΟΡΥΦΗ ΔΙΟΣ εἰ ΚΡΑΝΘΗ *πρᾶγμα* ΤΕΛΕΙΟΝ,
Cadit autem ſecure ſeu præclare *non in tergum* ſeu *turpiter*,
VERTEX JOVIS, *ſi quid* PERFICIENDUM *ſtatuitur*:

& quibus prioris verſus verbis obvia e palæſtra locutio, ubi nempe, quod vidit Græcus Tragici Enarrator, turpe fuit Athletam in dorſum cadere proſtratum ſeu ſupinum, qualis *πρηνὴς* a Græcis dicebatur: ut liquet e Philone de Agricult. p 204. & quod *πίπτειν εἰς τὸν ὦμον*, *in humerum recidere*; dixit Ariſtophanes Equit. p. 322. Idem cæteroquin adductis Æſchyli verbis innuitur, quod hic a Callimacho dicitur, *cuicunque Jovis vertex annuerit, id firmum* fore & conſummatum: prout etiam de eodem Jove ab Euripide dictum (& cujus locum ſupra jam adtuli ad Hym. in Jov.) Alceſt. v. 978. ΖΕΥΣ ὅτι ΝΕΥΣῌ &c. quidquid JUPPITER ANNUIT, *tecum hoc* PERFICIT. Cui præiverat pridem

 va-

vatum Parens, qui haud unquam irritam Jovis voluntatem tradiderat, Iliad. A. v. 5. Διὸς δ᾽ ἐτελείετο βουλὴ, *Jovis autem perficiebatur voluntas.* Unde etiam τέλειος idem Deorum Pater ſæpius apud antiquos Poetas, ſicut ea de re jam ante, dictus; ut apud Pindarum Pyth. Od. 1. Æſchylum Agam. v. 982.

Ζεῦ, Ζεῦ Τέλειε, τὰς ἐμὰς εὐχὰς τέλει,

Juppiter, Juppiter Perfector, mea vota perfice,

ſeu ut eadem ſint rata: immo alibi ab eodem, Suppl. v 535. invocatur tanquam Τελείων Τελειότατον κράτος, *Perfectiorum Perfectiſſimi potentia*; qui nempe *ab hominibus Deorum haberetur optimus & juſtiſſimus*, ut de eo Plato in Eutyphrone p. 5. Quomodo vero de ſummo & unico Deo, ac fidelium omnium Patre, dictum Matth. v. 48. ὥσπερ ὁ ΠΑΤΗΡ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ΤΕΛΕΙΟΣ ἐςι, *ſicut & PATER veſter, qui in cœlis eſt*, PERFECTUS *eſt*, non potentiæ nempe ſolum, qua omnia quæ vult, *perficit*, ſed ſapientiæ inſuper, omniſque quæ in Deum cadere poteſt, *perfectionis* intuitu. Ut vere proinde ab incomparabili Salmaſio Fœn. Trapezit. p. 291. rejecta ſit ſacri Exercitatoris ſeu viri magni Dan. Heinſii, de eadem voce τέλειος, quaſi ea *integer* ſeu *innocens* ab Evangeliſta deſignaretur, aliena ab eo loco explicatio.

V. 136. ἁ θυγάτηρ] Pro quo Æolum more θυγάτηρ, nempe ου itidem breve, dixerat alibi idem Callimachus, teſte Priſciano l. 1. p. 554. *Illi enim* (Æoles) θυγάτηρ *dicunt pro* θυγάτηρ, υ *corripientes* &c. *ut Callimachus*, καλλιχόρυ χθονὸς ὑρίας θυγάτηρ. Ad quem proinde noſtri Battiadæ locum reſpexit ὁ πάνυ Salmaſius ad ovum Simmiæ p. 175. ubi πυκινώτατοι Æolice dici potuiſſe tradit, pro πυκινώτατοι, ου nempe correpta, ut apud Callimachum θυγάτηρ pro θυγάτηρ. Quod a Lacedæmoniis etiam factum ibidem traditur.

V. 137. δέχεσθε τὰν Θεὸν, ὦ κῶραι] Utpote peracto illo lavacro exhilaratam veluti, ac priſtino nitori reſtitutam; ac inde etiam, uti ea de re jam diximus ad titulum hujus Hymni, ſolemni Argivarum Virginum pompa ac feſtivitate, ut Argis deinceps ſolito faventius ac magis adhuc benevolum Numen, in urbem continuo ac ad priſtinas in ea ſedes, illud ſeu venerandum ejus ſimulacrum reducendum. Haud aliter ac de toto Almone fluvio Cybele, ut luctu tum omni ab ea depoſito, miſſiſque planctibus, læta eadem ac propitia, lucentibus tædis feſtoque oppidorum apparatu recepta, ait Valerius Flaccus lib. VIII. v. 239. &c.

Sic ubi Mygdonios planctus ſacer abluit Almo,

LÆTAQUE *jam Cybele*, FESTÆQUE *per oppida* TÆDÆ.

V. 139. σύν τ᾽ εὐγμασι, σύν τ᾽ ὀλολυγαῖς] Pro more cæteroquin in veterum ſacris feſtiſque ſolemnibus, ut Numen, cui eadem erant conſecrata, tum precibus ac votis, quæ nempe idem exaudire vellet, continuo proſequerentur; tum fauſtis acclamationibus, uno veluti ore altaque voce, prolatis celebrarent. Prius illud innuunt hic Poetæ verba, σύν τ᾽ εὐγμασι, in quibus vulgo deſinebant eorum Hymni, ut ex Orphicis, Homeri vel Homeridarum, ac ipſiſmet hujus Callima-

chi

chi Hymnis, abunde conſtat; ac ubi pro cujuſque Numinis, qua pollere maxime credebatur, facultate & conditione, corporis, animi, aut fortunæ bona ab eodem, nuncupatis eam in rem verbis, exigebantur. Hinc variæ etiam *precum* apud eoſdem ſpecies, de quibus præclarus omnino exſtat Procli in Timæum l. 11. p. 64. locus, *πρώτιςαι ὑπὲρ τῆς ψυχῆς σωτηρίας, δεύτεραι ὑπὲρ τῆς τῶν σωμάτων εὐκρασίας, τρίται δὲ ὑπὲρ τῶν ἐκτὸς ἐπιμελούμεναι*, *prima preces de anima ſalute; ſecunda de bono corporis temperamento; tertia autem eorum, quæ extrinſecus adveniunt, curam habentes*; & quomodo, ut alia mittam, hic Hymnus in voto ad Minervam, & de quo mox, deſinet: ut nempe Argivorum regionem incolumem eadem ſervet. Idem vero Proclus paullo ante p. 64. de ſingulari egerat apud omnes moratas gentes ſapientum circa *preces* ſtudio, ut Brachmanum apud Indos, Magorum apud Perſas, Theologorum vero apud Græcos, qui *τελετὰς* nempe & myſteria induxerant, & in quibus maxime, ut aliunde ſatis conſtat, *εὐχαῖς* illis ſeu *λιταῖς θεοκλύτοις*, *precibus Deos invocantibus*, ut de iis Æſchylus Sept. Theb. v. 145. locus eſſe conſueverat. Eaſdem vero *τελεσφόρους εὐχὰς*, quas iidem nempe Dii adimplerent, alibi vocat idem Tragicus, nempe Choeph. v. 210.

Εὔχου τὰ λοιπὰ, τοῖς Θεοῖς τελεσφόρους
Εὐχὰς ἐπαγγέλλουσα, τυγχάνειν καλῶς,
Precare, ut reliqua, Diis perfectrices
Preces annuntians, recte ſuccedant.

Alterum vero, quod hic tangit Callimachus *σύν τ' ὀλολυγαῖς*, ad fauſtas eas acclamationes reſpicit, quas in veterum ſacrificiis, elatis ad Deum, cui litabatur, adſtantium ſacriſque operantium vocibus, ſublatiſque manibus fieri ſolitas, e prolata etiam eam in rem præclari nummi, quæ luculentum moris illius exemplum præbet, icone vidimus ad v. 258. ſuperioris Hymni, & quæ ibi conſulere poterit, ſi lubeat, Lector. Unum adhuc dicti modo Tragici locum adferre non pigebit, ubi eorum, quorum hic Callimachus meminit, tum *εὐγμάτων*, tum *ὀλολυγῶν* fit mentio, nempe Sept. Theb. v. 272, ubi Eteocles Thebanorum Rex ait ad Chorum Thebanarum Virginum.

Εὔχου τὰ κρείσσω, συμμάχους εἶναι Θεούς,
Κἀμῶν ἀκούσασ' ΕΥΓΜΑΤΩΝ· *ἔπειτα σὺ*
ΟΛΟΛΥΓΜΟΝ *ἱερὸν εὐμενῆ παιώνισον,*
Ἑλληνικὸν νόμισμα θυστάδος βοῆς,
Precare meliora, ut Dii ſint auxiliatores;
Meaſque audiens PRECES, *mox tu*
ACCLAMATIONES *ſacras ac faventes accinas,*
More illo Græcanico clamoris in ſacrificiis recepti.

Eadem autem voce, ut hic obiter addam *εὐγμάτων* pro *εὐχῶν*, uſus præterea erat idem Æſchylus Prom. verſ. 586. ut non debuerit proinde in Theſauris linguæ Græcæ aliiſque promptuariis, uno Heſychii, qui eam ex antiquis illis Auctoribus, Æſchylo, Callimacho &c. acceperat, teſtimonio eadem inniti.

V. 141. ἐς πόλιν αὖτις] Vera omnino ac certa H. Stephani emendatio ἐς πόλιν, pro ἐς πάλιν, uti antea hic legebatur; & quod poſtremum ut alia mittam, quæ ipſius loci conſpectus exhibet, vel ſequens illud αὖτις, Dorice nempe pro αὖθις, abunde redarguit.

V. 142. Δαναῶν κλᾶρον ἅπαντα σάω] Nempe *Argivorum regionem*, ſicuti κλᾶρον ea voce ſubinde apud veteres Auctores, & hoc loco, ſumi diximus ad v. 281. ſuperioris Hymni, κλήρως ἐστήσαντο, & quomodo Æſchylus Ioniam ſeu Ioniæ urbes indigitat Perſ. v. 900. κατὰ κλᾶρον Ἰόνιον πολυάνδρους, h. e. *Ionia* ſeu *Ionica regionis urbes incolis frequentes*. Δαναῶν autem non de *Græcis* in genere, ſed de *Argivis* hic dici, haud opus, ut multis adſtruatur. Qui enim *Pelaſgi* prius, ut ſupra v. 4. a Pelaſgo, a *Danao* poſtea, Argolidos itidem Rege, Δαναοὶ & Δαναΐδαι a Poëtis, Tragicis maxime olim dicti. Unde eam in rem ait Euripides Oreſt. v. 933.

ὦ γῆν Ἰνάχου κεκτημένοι,
Πάλαι Πελασγοὶ, ΔΑΝΑΙΔΑΙ *δεύτερον,*
o Inachi terram incolentes,
Olim Pelaſgi, poſtea DANAIDÆ ſeu *Argivi*.

Hinc Δαναϊδῶν πόλιν de *Argis* legas in eodem dramate v. 877. & ΔΑΝΑΩΝ καὶ Μυκηναίων ἄκροι, *Argivorum & Mycenæorum primores*, Phœniſſ. v. 433. &c. Ita etiam apud Statium, ut alia mittam, *Danaica arva*, pro *Argivis* ſeu *Argolide* dicta Theb. l. III. v. 324. *Danaica Theſeus Arva petit*. De voto autem, in quo deſinit hic Hymnus, ut Minerva nempe *Argivorum regionem omnem* incolumem *ſervet*, ſeu omnes Argivos protegat, diximus paullo ante v. 139. & prout circa finem ſequentis in Cererem Hymni verſ. 135. ad illam Deam dicitur,

Χαῖρε Θεά, καὶ τάνδε ΣΑΩ *πόλιν,*
Salve Dea, & hanc SERVA *civitatem*,

in concordia, ut ibi additur, omniumque rerum felici ac uberi proventu. Notæ abunde ſimiles in fine Orphicorum formulæ, ut σώζειν, vel σωτήριος, aut σώτειρα adeſſe velit, ille, qui in iis invocatur Deus, aut Dea.

OBSER-

OBSERVATIONES
IN
HYMNUM
IN
CEREREM.

EIΣ ΔΗΜΗΤΡΑ ΥΜΝΟΣ] Quales IN CEREREM HYMNOS a Græcis cum *Οὖλους* ſeu *Ἴουλους*, tum *Δημητρουλους* dictos, ex Athenæo l. XIV. p. 618. jam obiter monui ad verſ. 1. Hymni in Jovem. Cujus appellationis e Semo Delio additur ab eodem Athenæo ratio; quod nempe *οὖλοι* & *ἴουλοι* dicerentur plures hordei manipuli in unum faſciculum colligati. Dea vero ipſa *Ἰουλὼ* inde fuerit nuncupata: quæ etiam *prima ſpicarum manipulos abſcidiſſe* infra dicitur v. 20. *καὶ ἱερὰ δράγματα πρᾶτα ἀσταχύων ἀπέκοψε.* Unde ad ea meſſis tempora, ſeu frugum in manipulos congeſtarum *συγκομιδὴν*, prima ſacrorum ac feſtivitatum id genus ſolemnium origo ab Ariſtotele traditur ad Nicomach. l. VIII. c. IX. *αἱ γὰρ ἀρχαῖαι θυσίαι, καὶ σύνοδοι φαίνονται γίνεσθαι, μετὰ τὰς τῶν καρπῶν συγκομιδὰς, οἷον ἀπαρχαί· μάλιστα γὰρ ἐν τούτοις ἐσχόλαζον τοῖς καιροῖς*, *priſca enim ſacrificia cœtuſque ſolemnes, poſt collectas fruges inſtituta videntur, ut quadam primitiæ: his enim temporibus maxime ab operibus ceſſant.* Adeo ut tum *Ἰούλοις* id genus, ſeu Hymnis vel cantilenis (ſicut alioquin per vindemiam, ſeu ubi *Λήναια* fierent, Bacchus) *per lætificas meſſium cærimonias*, ut Apuleji verbis utar Metam. l. VI. a meſſoribus, omnique agricolarum pube, frugifera & *Ἀλωὰς* hæc Dea, celebrari in agris fuerit ſolita, vel, ut ea de re Virgilius Georg. l. I. v. 43.

Cuncta tibi CEREREM *pubes agreſtis* ADORET.

Cujus etiam feſtivitatis, ut alia mittam, luculentus adhuc index, ſeptimum Syracuſani vatis Idyllium *Θαλύσια* inſcriptum. Hinc Semo illi Delio, de quo modo ex Athenæo, accedit etiam Didymus, ab eruditis Apollonii Enarratoribus eam in rem adductus ad l. I. v. 972. a quo nempe *Ἴουλος* dicitur *Ὕμνος εἰς Δήμητρα*, *in Cererem Hymnus*, ac firmant inſuper illi ipſi Eratoſthenis, qui ibidem leguntur, verſus,

Ἡ χερνῆτις ἔριθος, ἐφ' ὑψηλοῦ πυλεῶνος,
Δινδαλίδας τεύχουσα, ΚΑΛΑΣ *ἤειδεν* ΙΟΥΛΟΥΣ,
Operaria ancilla in alto veſtibulo,
Mazas ex hordeo conficiens, PULCROS *canebat* HYMNOS;

ac prout iidem verſus, quod tradit ad Lycophronem Iſaacius pag. 8. emendari etiam debent, non ut ibi depravate ac nullo ſenſu legitur, *δαιδαῖτις σείχουσα* &c. E quo præterea Eratoſthenis verſu illuſtratur, cur non *Δημητρουλους* ſolum, ſed *καλλιούλους* vocatos illos in Cererem Hymnos

 re-

refert dicto ante loco Athenæus, quos alioquin Ἰούλους ab aliis, de laniſicum (ac proinde in Palladem potius quam in Cererem) cantilenis dici obſervat. Adde *Ouloforos* ſeu Οὐλοφόρους a Servio ad Virgilium, uti jam vidimus ad v. 283. Hym. in Delum, Hecaergon ac Opin dici. qui nempe ab Hyperboreis *ſpicarum manipulos primi* in Delum detuliſſent. Neque tamen ob repertas ſolum fruges, ſed ob latas etiam leges, qua de re infra v. 19. LEGIFERA proinde ſeu ΘΕΣΜΟΦΟΡΟΣ, haud minus ac FRUGIFERA, culta & adorata, ut cum Marone loquar, hæc Dea; ac ob inductam inſuper myſteriorum religionem veneranda, quibus, ut ait Tullius de Legib l. II. c. XIV. *ab agreſti immanique vita exculti ad humanitatem & mitigati ſumus.* Unde ſacra etiam ejuſdem ſolemnia ELEUSINIA & THESMOPHORIA, iſtaque non Athenienſium ſolum, ſed magno aliarum quoque gentium conſenſu qua de re mox ad verſ. 1. peracta; HYMNIS proinde haud minus, ſicut ab initiatorum aut Θεσμοφοριαζουσῶν mulierum choro apud Ariſtophanem in ranis ac cerealibus, celebrata. Ab Homero autem ſcripti in Cererem Hymni meminit adductis etiam inde aliquot verſibus, haud uno loco Pauſanias, ut l. II. p. 110. & l. IV. p. 173. ſed qui hodie inter adſcriptos Homero Hymnos non comparet; ubi trium tantum verſuum ὑμνίδιον in hanc Deam legitur, quique ſunt inſuper diverſi ab iis, quos ex Hymno illo Homerico, & plures quidem memorat dictis locis Pauſanias.

V. 1. *Τῶ καλάθω κατιόντος*] Non video cur Græcis ad hunc locum Scholiis, ubi Alexandriæ tale feſtum, ſolemnis nempe *calathi* in honorem Cereris & Athenienſium quidem exemplo, *proceſſus* a Ptolemæo Philadelpho inſtitutum dicitur, fides ſit continuo abroganda; & ideo ſtatuendum Argis itidem ſcriptum, juxta ſuperiorem in Lavacrum Palladis hunc Hymnum, ob dialectum nempe in eodem Doricam. Familiaris enim ea erat ſeu ἐπιχώριος vati Cyrenæo, in Dorum quippe colonia nato, ſicuti ea de re obiter dictum ad verſ. 1. ſuperioris Hymni. Ut mittam, quod eadem ratione Megaris, Spartæ, Thebis, Syracuſis, conditus dici poſſet hic Hymnus, ubi Dorice, quod notum, loquuti; Cereris autem, de quibus hic agi creditur, Theſmophoria celebrata, e Clemente in Protreptico, Plutarcho, Athenæo, Heſychio, jam obſervavit in Græcia Feriata eruditiſſimus Meurſius; & quibus addi poſſunt Agrigentini. Cretenſium, quorum Doricus itidem exſtitit ſermo, coloni, quos ſimiliter Theſmophoria celebraſſe tradit Polyænus Stratagem. l. V. c. 1. Accedit, quod ex Ægypto Græciam & a Danaidibus quidem, ac proinde Argos, ubi eædem cum patre Danao dicuntur adpuliſſe, illatum primo hoc Cereris feſtum, Θεσμοφόρια a Græcis dictum, tradat Herodotus l. II. c. CLXX: ita tamen, ut recuperata a Doribus Peloponneſo, apud ſolos Arcadas idem deinceps remanſerit. Sic a multis ferri, Cereris feſta ex Ægypto a Melampode in Græciam invecta, ait Clemens Protrept. p. 10. & quomodo *Ceres Pharia* ſeu Ægyptia occurrit apud Tertullianum ad Nationes, cujus forma ibidem traditur l. I. c. XII. CERES PHARIA, *quæ ſine forma, rudi palo & ſolo ſtaticulo ligni informis repræſentatur.* & de quo loco jam alia occaſione a

nobis

nobis actum ad H. in Dianam. Hinc etiam Iſidis, ſeu frugiferæ itidem Deæ, apud Ægyptios cultus; idemque ut ſpiceæ coronæ (de qua e Leone Ægyptio. Tertullianus de Coron. c. VII. *prima Iſis repertas ſpicas capite circumtulit*) ita *calathi* cujus hic mentio, utriuſque Deæ in capite geſtamen; quod vel obvii veteres nummi, aliaque antiqua monumenta abunde ante oculos ponunt: ciſtæ præterea in earundem ſacris, aliaque communia ambabus ſymbola, de quibus præter alios videri poteſt Apulejus l. VI. c. XI: eadem denique in utriuſque Deæ ſacris arcani ſeu τοῦ ἀποῤῥήτου religio. Quomodo Serapis quoque, qui idem cum Oſiride, teſte Plutarcho de Iſid. p. 362. habitus, cum *calatho* paſſim conſpicitur in iiſdem veteribus Ægyptiorum aliorumque præterea locorum monumentis, ſeu, ut de eo & Ægyptiis ait Macrobius l. I. c. XX. *calathum capiti ejus inſigunt.* Unde Orpheus Iſidis ſacra in Ægypto, in Cereris & Liberi Patris orgia convertiſſe dicitur apud Theodoritum Serm. de Fide p. 468. T. IV. Utproinde haud mirum videri debeat, a Cyrenæo vate & Alexandriæ in Philadelphi clientela agente, ſolemne Cereris ſacrum ibidem ab eo Rege, juxta antiquos Athenienſium in Theſmophoriis ritus, inſtitutum, hoc Hymno celebrari. Neque vero opus etiam fuerat, ut hic a Latino Callimachi Interprete *Eleuſis* nomen de ſuo adderetur; nempe *calatho Eleuſinem deſcendente*, quaſi apud ſolos Athenienſes illud Cereris feſtum, eoque ritu & more, perageretur. De ſolemni autem *calatho*, qui vulgo in pompa hujus Deæ frugiferæ præferretur, præter ea, quæ jam hic opportune adnotarunt priores editores, addi inſuper illud poteſt, quod Ceres *calathum* paſſim in capite geſtare cernitur in nummis, aliiſve antiquis ejus ſimulacris. Cujuſmodi duæ, quæ hic infra proſtant, Romani juxta & Græci nummi icones; quarum prior, ut ipſa præfert nummi inſcriptio, Cererem exhibet aut Saloninam, Gallieni Imp. conjugem, ſub Cereris ſedentis, quæ *calathum* ſupra caput geſtat, ſchemate, dextra autem duas ſpicas ac ſiniſtra haſtam tenet, & inſcr. CERERI AUG. *Auguſtæ* In altero autem nummo eadem Dea ſtans viſitur cum calatho itidem ac duabus ſpicis, cornu copiæ præterea ac temone; quæ mari haud minus ac terra potentem Deam arguunt, & cum inſcriptione aliquot quidem litteris exeſa, ſed quæ aliunde ſuppleri poſſunt, ΡΟΥΦΟΥ ΣΑΡΔΙΑΝΩΝ Β. ΝΕΩΚΟΡΩΝ, h. e. *Sub Prætore Rufo Sardianorum Bis Neocororum.*

Ut

Ut alios nunc mittam nummos, in quibus eadem Ceres ſubinde *calatho* inſidens cernitur; vel cum *calatho* quandoque infra ad pedes ejus adpoſito, ut in ſimulacro ejuſdem Deæ Eleuſiniæ, quod in Itinerario Cl. Vehleri proſtat edit. Anglic. pag. 403. *Calathum* enim in ſacris hujus Deæ tam Eleuſiniis quam Theſmophoriis locum habuiſſe, e Clemente præterea liquere videtur Protrept. p. 11. & 13. Quamquam iſte, de quo hic agit Callimachus, *calathi* proceſſus, non ad Cereris Eleuſiniæ, ut ab eruditiſſimo Meurſio factum Eleuſ. cap. XXV. ſed ad ejuſdem Deæ diverſa ab iis *Theſmophoria* referri omnino debuerit; ut id cum aliunde, tum maxime verſ. 20. & 22. hujus Hymni, ac e notatis a me ibidem, clarius patebit. Unde præter ſolemnem hunc Deæ *calathum*, non bobus, quod ibi exiſtimabat Meurſius, ſed *albis equis*, ut hic infra aperte dicitur verſ. 121. τὸν κάλαθον λευκότριχες ἵπποι ἄγοντι, *calathum albicomi equi ferunt*, in Cereali pompa vectum, *calathos* inſuper ſive *calathiſcos*, pompæ comites, ſeu θεσμοφοριάζουσαι feminæ, geſtare conſueverant. Unde a choro eadem Theſmophoria celebrantium mulierum, ac inter requiſita ad illud ſacrum, adducuntur ab Ariſtophane Θεσμοφ. pag. 810. καλάθισκοι, τὸ σκιάδειον, *calathiſci* & *umbella*. Quibus adde Proſerpinæ, quo flores ante raptum lectos implere eadem conſueverat, *calathum*, cujus præter Clementem Protrept. pag. 1, meminit Claudianus de Raptu lib. II. verſ. 137.

Frugiferæ ſpes una Deæ: nunc vimine texto
Ridentes CALATHOS *ſpoliis agreſtibus implet*;

& jam ante de eadem Ovidius Metam. lib. V. verſ. 393. Neque tamen ſola *Ceres*, vel *Iſis*, ſed Cybele quoque (eadem quippe cum Tellure ſeu Cerere) vulgo cum *calatho* in antiquis nummis conſpicua; *Juno* præterea *Samia*, & *Diana* πολύμαμμος ſeu *Mammoſa*, quæ totidem generationis & naturæ rerum procreatricis ac altricis exſtiterunt apud veteres ſymbola. Noti inſuper Minervæ *calathi*, qui in ejus pompis geſtari itidem ſoliti; & prout de ejuſdem Deæ ſolemni apud Statium legitur Achill. lib. I. verſ. 335. *Hæc* CALATHOS *& ſacra ferat*, in quibus autem non fruges, ut in Cerealibus *calathis*, ſed lanæ vellera, in honorem quippe lanificii inventricis Deæ, vulgo reponi conſueverant, de quibus Juvenalis Satyr. II. v. 54.

Vos lanam trahitis, CALATHISQUE *peracta refertis*
Vellera.

Cujuſmodi duo inſignes *calathi* ſpectantur etiamnum in veteri marmore, quod in porticu fori Nervæ Romæ adhuc proſtat; unus a duabus virginibus textricibus ad Minervam ταλασιουργὸν delatus; alter ſimiliter cum peractis velleribus & lancibus deſuper, quas una e Minervæ lanificis virginibus læva ſuſtinet, ut iis adlata id genus vellerum librentur penſa: cujuſque prioris *calathi*, quem duæ virgines geſtant, icon ex admirandis veteris Romæ a P. Bellorio V. Cl. vulgatis deſumpta hic conſpicitur.

Ut

Ut proinde de ſimilibus *calathis*, qui non Minervæ quidem, ſed Parcis, lanificis itidem Deabus, ante pedes (qualis poſtremus in altero, quod modo dixi, marmore) poſiti, dixerit Catullus & qui inde etiam illuſtratur Epith. Thetid. v. 378.

ANTE PEDES *autem candentes mollia lana*
Vellera, virgati cuſtodibant CALATHISCI,

nempe *οἱ καλάθισκοι*, ut adducto paullo ante apud Comicum loco; & apud Chryſoſtomum Serm. XVII. p. 220. T. VI. *ἠλακάτῃ παρακάθησθε καὶ καλαθίσκῳ*, *ad colum ſedetis & calathiſcum*; ac dein p. 224, ubi de muliebri ac dein virginum mundo agens, hiſce tribuit *καὶ καλαθίσκους, καὶ ἠλακάτην*, *& calathiſcos, & colum*. Adde de Hasbita, Afra virgine ſed venatrice Silium l. 11. v. 70,

Non CALATHIS *mollita manus, operatave fuſo.*

Ibid. *ἐπιφθέγξασθε γυναῖκες*] A quibus nempe ſolis ſacra hujus Deæ Theſmophoria, quod vel Comici de iis drama abunde docet, peragi olim

olim licuit; ac unde de clandeſtino adulteri ingreſſu in Cereris templum, *Θεσμοφόριον* ab Ariſtophane dictum in cognomine dramate pag. 782, mentio fit apud Lyſiam Orat. 1. p. 11. Immo, unde lege olim ſancitum diximus ad v. 82. ſuperioris Hymni, ut oculis continuo orbaretur, qui ædem Cereris foret ingreſſus. Adde, quod de religioſo Cereris apud Catinenſes ſacrario ac Tullio dicitur l. IV. in Verrem c. XLV, *aditus enim in id ſacrarium* NON EST VIRIS; *ſacra* PER MULIERES *&* VIRGINES *confici ſolent*. Quamquam alia ratio foret Eleuſinii hujus Deæ apud Athenienſes ſacri, cui, ut aliunde notum, initiari ſolitus uterque ſexus & omnis ætas. Neque enim viri, excluſis feminis, ad Eleuſinia ſolum, quod vult *ὁ πάνυ* ad Solinum p. 529 ult. edit. admiſſi; ubi nempe hanc unam inter *Eleuſinia* & *Theſmophoria*, utrumque Cereale ſacrum, differentiam ſtatuit, quod *Eleuſinia* virorum initia forent, *Theſmophoria* vero mulierum. Initiatas enim myſteriis *Eleuſiniis* mulieres, cum ex iis Auctorum lapidumve teſtimoniis liquet, quæ jam adtulit eruditiſſimus Meurſius de Eleuſ. cap. XVII. tum ex aliis inſuper, ut ex iis, quæ de ſumptibus a Lyſia amatore in amicam myſteriis illis initiandam factis, tradit Demoſthenes in Neæram p. 520. Adde tendentes Eleuſinem ad illud ſacrum mulieres, *σκιαδίῳ* ſeu *umbella*, caput contra ſolis ardores, ut id notant eruditi Comici Enarratores Avib. p. 610. tegere ſolitas: morte autem multatum Athenis, qui Rhodiam Citharistriam ſtupratat in Eleuſiniis, & qui ancillam Olynthiam in lupanari collocarat, juxta Dinarchum adv. Demoſthenem p. 177. ed. Han. nempe adverſus leges, quibus ſumma durante illo ſacro caſtimonia omniſque a Venere abſtinentia præſcribebatur. Unde a myſteriis etiam Eleuſiniis, pompa, ingreſſu templi, meretrices & ſervas lege prohibitas fuiſſe, abunde arguunt ea, quæ de muliere ſerva, quæque turpiter vixerat, templum autem Dearum Eleuſiniarum præter fas ingredi auſa, pompam comitari, videre in templo, quæ illi non licebat, narrat Iſæus de Hæred. Philoctem. p. 649. &c. ed. Hanov. Alia vero *Theſmophoriorum* ratio, ubi ſacrum a ſolis feminis, viris omnibus excluſis, procurabatur. Jubentur proinde hic in genere *mulieres*, ſicuti infra v. 119. tam *virgines*, quam *mulieres*, ſolemnem hujus, de quo modo dictum, Cerealis calathi proceſſum comitantes, ſolitis eundem, ſeu potius Deam ipſam, in cujus ille honorem deferebatur, *acclamationibus* proſequi, nempe *ἐπιφθέγξασθε γυναῖκες*. Cui proinde ritui, ſed graviori & ſanctiori inſtituto, præiverant olim Hebræi, qui ad arcæ in caſtra delatæ conſpectum, *exclamaviſſe* univerſi voce magna dicuntur 1 Sam. IV. 5. Cujuſmodi alioquin *acclamationes* a choro Theſmophoria itidem celebrantium mulierum profectæ, apud Comicum Græcum proſtant in cognomine dramate p. 783. Quum cæteroquin non a *mulieribus ſolum*, ſed ab omnis agreſtis juventutis choro, celebrandam eandem Deam frugum largitricem, apud Maronem legimus, adducto jam ante ad titulum hujus Hymni e Georgicis verſu, *cuncta tibi Cererem* &c: Ut hoc inſuper addam, ad muliebre hic Cereris ſacrum, quod *Νὴ τὼ Θεώ*, aut *κατὰ τοῖν Θεοῖν*, *per Deas*, Cererem nempe, & Proſerpi-

ſerpinam, mulierum jusjurandum exſtitiſſe, non virorum, dicatur a Phrynicho pag. 32. Νὴ τὼ Θεὼ, ὅρκος γυναικός. οὐ μὴν ἀνὴρ τοῦτ' ὀμεῖται, εἰ μὴ γυναικίζοιτο, *Per Deas*, Cererem & Proſerpinam, *jusjurandum muliebre; neque enim vir ita jurabit, niſi mulieres imitari velit*; unde Alcmena apud Moſchum Eidyll. IV. v. 75.

Ἴσω γὰρ Κούρη τε καὶ εὔζωνος Δημήτηρ,

Nam ſcias Proſerpina, & decenter velata Ceres.

ubi tamen continuo additur,

Ἅς κε μέγα βλαφθεὶς τὶς ἑκὼν ἐπίορκον ὀμόσσῃ

Δυσμενέων,

Quas Deas cum ſuo magno malo ſponte aliquis perjure juraverit Ex hoſtibus.

Unde amaſius apud amicam, quo ſe eam ducturum uxorem, fidem illi faceret, per haſce Deas & Minervam Urbicam juraſſe ab eadem dicitur, in Luciani Dialog. Meretr. p. 721. ed. Salm. ὤμοσε γὰρ, ὦ μῆτερ, κατὰ ταῖν Θεαῖν, καὶ τῆς Πολιάδος, *juravit enim, mater, per Deas*, Cererem & Proſerpinam, *ac per* Minervam *Urbicam*. Prout alioquin per *Cererem* ſimul ac per *Jovem* & *Apollinem*, καὶ μὰ τὸν Δία, καὶ τὸν Ἀπόλλω, καὶ τὴν Δήμητρα jurare videmus Apollodorum apud Demoſthenem ad Callippum p. 719.

V. 2. Δάματερ μέγα χαῖρε] Cujuſmodi in Cererem Eleuſiniam Hymnus a Choro initiatorum accinitur apud Ariſtophanem Ran. p. 230. Solita alioquin, quæ hic ab initio legitur, & in qua vulgo Hymni Orphici vel Homerici, aut ſuperiores etiam Callimachi in Dianam ac Minervam, deſinunt, acclamationis formula, ubi χαῖρε Θεά &c. Idque juxta illum in ſacris gentilium ritum, quo Numinum in iis invocationes, aliquando ante eadem ſacra; quandoque in medio; nonnunquam in fine; ut ea de re diſſerit Jamblichus de Myſter. Sect. V. c. XXVI, peragi debuerunt. Unde eadem hæc legitur formula, qua rurſus virgines & mulieres ſolemni hujus calathi proceſſus die, Cererem jubentur invocare circa finem hujus Hymni, Δάματερ μέγα χαῖρε &c. Nempe quod gentilium Deos ſacris ſuis lætos intereſſe; ipſoſque iiſdem operantes, læta etiam mente, ſeu *mentis gaudio*, νεαρᾷ χαρᾷ, ut ea de re loquitur alibi idem Jamblichus Sect. I. c. XXV, debere eadem celebrare, tradiderint eorundem ſacrorum Myſtæ. Hinc de ipſo hujus Cereris ſacro aut feſto ſolemni ait Poeta Georg I. 1. v. 346.

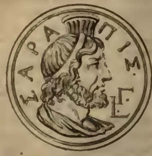
Omnis, quam chorus & SOCII comitentur OVANTES,

Et CEREREM CLAMORE VOCENT in tecta.

Mitto vero id, quod a Fulgentio traditur Mythol. lib. 1. cap. IX. CERES *enim Græce* GAUDIUM *dicitur*; ab hoc nempe verbo χαίρω ac inde χαρὰ petita, ſed inepta, nominis *Cereris* origine.

Ibid. πολύτροφε, πολυμέδιμνε] Conſueta nempe FRUGIFERÆ DEÆ, prout eadem in antiquis nummis ac marmoribus dicitur, epitheta; ac prout in Orphicis Σταχυοτρόφε, *ſpicarum altrix* ſeu *ſpicifera*, & Δάματερ πολύκαρπε, πολύσταχυ, *Ceres multis frugibus, multiſve ſpicis abundans*, a meſſoribus invocatur apud Theocritum Idyl. X. v. 42. καρποφόρος autem βασίλεια, *frugifera Regina*, a choro initiatorum apud

apud Ariſtophanem Ran. p. 230: & quomodo, ut hoc addam, Pſyche eam adjurat apud Apulejum Metam. l. VI. *Per ego te* FRUGIFERAM *tuam dextram iſtam deprecor, per lætificas meſſium cærimonias* &c. Quamquam non de Cerere quidem, ſed de Venere dixerit ſub initium præclari operis Lucretius, *quæ terras frugiferentes concelebras*, h. e. *commoves*, juxta Nonium. Præter *calathum* vero aut *ſpiceam* Cereris in nummis antiquis *coronam*, juxta illud Tibulli l. II. El. 1. *& ſpicis tempora cinge Ceres*; aut quas præ manibus ſubinde in iis, geſtat *ſpicas, modius* etiam cum *ſpicis* frequens hujus Deæ in iiſdem inſigne; uti & Sarapidis Alexandrini nummis cum alibi, tum in ſequenti nummo Cimeliarchii Gallorum Regii, & quidem Alexandriæ, quod vel ex addita Epocha L. Γ. Anno III. nummique ipſius typo licet colligere, percuſſo, cum inſcr. ΣΑΡΑΠΙΣ.

Quo proinde referas, quod de *Sarapide*, quem pro ſole ac natura univerſi prædicat, ut notum, Macrobius l. 1. Saturn. c. XX. ab Ariſtide dicitur Hym. in eundem pag. 95. *ἐφέστηκε δὲ καὶ πάντων ζώων γενέσεως καὶ* ΤΡΟΦΗΣ, *præeſt vero omnium generationi &* NUTRITIONI; haud minus proinde ac *Ceres πολύτροφος* a Callimacho dicta. Unde etiam factum, ut idem Serapis (SARAPIS enim & SERAPIS promiſcue in antiquis Romanorum nummis dicitur) cum Joſepho, cujus opera completa in Ægypto frumentaria horrea, fuerit jam olim, ut e Rufino Hiſt. Eccleſ. l. II. c. XXIII. & Suida conſtat, habitus. Nec inde continuo id refellitur, prout contendit doctiſſimus Bochartus Hieroz. l. II. c. XXXIV, quod Serapidis nulla fuerit apud Ægyptios mentio, antequam e Ponto ſub Ptolemæo Lagi ſeu Soteris illatus ſit ejus in Ægyptum cultus. Id quidem de Serapidis ſimulacro, Sinope Alexandriam ſub eodem Ptolemæo advecto, conditaque ibi inde nobiliſſima illius Dei æde, non a Tacito ſolum, ſed a Plutarcho cum de Iſide pag. 361, tum de Solert. Anim. p. 984. traditur; & quod apud Clementem Protrept. p. 31. non juxta eoſdem ſub Sotere, ſeu primo Ptolemæo, ſed ſub ſecundo, ſeu Philadelpho, factum dicitur. Verum antiquius hujus Dei fanum, quod non animadvertit vir magnus, Memphis extitiſſe, aperte tradit Pauſanias l. 1. p. 31. *Αἰγυπτίοις δὲ ἱερὰ Σαράπιδος ἐπι-*

φανέ-

φανέστατόν ἐστιν Ἀλεξανδρεῦσιν, ΑΡΧΑΙΟΤΑΤΟΝ δὲ ΕΝ ΜΕΜΦΕΙ, *apud Ægyptios ſunt Serapidis templa, quorum nobiliſſimum habent Alexandrini*, ANTIQUISSIMUM *eſt* MEMPHIS; quod &, ii apud Tacitum videntur adſtruere, qui non e Ponto, ſed e Memphi Ægyptia advectum Serapidis in Alexandriam ſimulacrum tradiderunt, Hiſt. l. IV. c. LXXXIV. Eam vero *Memphin* a Minæo, & cujus meminit etiam Plutarchus de Iſid. p. 354, Ægypti Rege, diu ante Abrahamum, ac Joſephum proinde, conditam, tradit cognominis Hiſtoricus Origin. l. VIII. p. 268. ed. Genev. Adde, quod non e Ponto, una cum ſimulacro advectum illud *Sarapidis* nomen, ſed ubi Alexandriam idem venit, vernacula, qua *Pluto* in Ægypto dicebatur voce, fuerit ab iis appellatum, auctor ſit Plutarchus eod. lib. de Iſide pag. 362. Modium autem, quem in capite geſtat, haud aliter ac Ceres, Ægyptium ſeu Alexandrinum illud Numen, & in Alexandrinis etiam nummis, abunde illuſtrat, ut alia mittam, facta *Alexandrini Frumenti*, *Alexandrini Stoli* & *Commeatus Frumentarii*, in utroque Codice Theodoſiano ac Juſtinianeo mentio; immo pridem ante Alexandriam etiam conditam, πυροφόροι ab Ægypto νῆες, ſeu *frumentariæ naves* a Bacchylide, qui Pindaro, ut notum, coævus, apud Athenæum commemorantur l. II. p. 39. Ita etiam Cereris Σιτοῦς ſeu *Frumentariæ* ſimulacrum in Sicilia, & quidem Syracuſis exſtitiſſe tradit Athenæus l. III. p. 109. & l. X. p. 415. Immo eadem ὄμπνια, ſpirandi quaſi ac vivendi, ob repertas nempe ab ea fruges, facultatem largiens. dicta quoque hæc Dea; quomodo ut de Grammaticis ſileam, Heſychio ac Euſtathio, in veteri & convivali Scholio, ex vera emendatione τοῦ πάνυ ad Athenæum l. XV. p. 694, invocatur Ceres; ac inde, ut hoc addam, ὄμπνια Μήτηρ Fauſtina Commodi mater dicitur in Inſcript. Regillæ: ſicuti nempe CERES eadem Fauſtina, ac ſub Cereris ſymbolo, aliarum Auguſtarum exemplo, ſignatur in antiquis ejus nummis. Ut mittam, quod στάχυν ὄμπνιον, *almam ariſtam*, ſeu φερέσβιον juxta Criticos ibidem, dixit Apollonius Rh. lib. IV. v. 889. & ſimiliter Lycophron verſ. 1264, κλῆσιν ὀμπνίαν, *poſſeſſionem opimam*, ac alibi.

V. 3. χαμαὶ θαεστεῦντι βέβαλοι] H. Stephani de voce θαεστεῦντι ad hunc locum gloſſa, tyronem non valde morabitur, qui novit Æolice metri cauſſa geminari ſæpe a Poetis in medio vocum litteram σ, ut obvia apud Homerum ἰλλοσάμενοι, ἰλάσσεσθαι &c. Unde ſicut θᾶσαι pro *reſpice*, cum apud Theocritum, quod vidit etiam Stephanus legitur Idyll. III. v. 12, tum ſimiliter apud alium Siculum Poetam Epicharmum apud Athenæum l. III. p. 86, ab antiquo nempe verbo θάω & θάομαι, unde factum Dorice θατεῦντι, & Æolice θαεστεῦντι. Sed hoc Grammaticis relinquendum. A conſpectu vero hujus Cerealis calathi non arcentur hic, ut cenſuit vir doctus, *profani*; qui alioquin a ſacris hujus Deæ ſolemni, ut notum, præconis formula excludi conſueverant. Neque enim hic de fani ſeu Θεσμοφορίω aditu, & iis, quæ intus peragebantur, myſteriis, quæ nefas erat *profanis* intueri, & a quibus viri etiam quicunque, ut ea de re jam ante diximus, abeſſe jubebantur, hic apud

Poetam ſermo ; ſed de *calatho* tantum, qui per urbem albis quadrigis illatus, ſolemni pompa circumferebatur; quique patebat omnium oculis aç adſpectui. Ut *βέβηλοι* proinde hic dicantur, quibus nec templum Cereris, in quod deferebatur calathus, adire, aut myſticis ejuſdem Deæ ſacris intereſſe licuit; immo nec eandem ejus pompam, & qua de re poſtea dicetur, comitari ; ſed quibus tamen fas erat prætereuntem eundem calathum intueri. Neque enim ille *calathus ἐν ἀπορρήτοις*, ſicuti nec caniſtra, de quibus mox, a nobiliſſimis virginibus in eadem pompa geſtari ſolita; verum ciſta, pars itidem, ut jam diximus, illius pompæ in quibus *μυστικὰ* ibidem, ſicut in Eleuſiniis, alio hujuſce Deæ Feſto, erant recondita. Unde Pſyche ad Cererem adducto ante loco ait, *per tacita ſacra ciſtarum*, ac lib. XI, *ciſta ſecretorum capax* ; quæ nempe in illis ciſtis occultabantur, & de quibus videri poteſt Clemens Protrept. p. 13, ac Theodoritus Serm. VII. p. 521. T. IV. Quomodo *κίστης* etiam mentio legitur in Theſmophoriis apud Comicum p. 782. ſed ab eo, de quo hic agitur, *calatho* diverſæ; & quales Cereris *ciſtas*, *κιβωτὺς* vocat Pauſanias l. x. p. 662. Ut proinde ſacri Hebræorum *κιβωτῦ*, ſeu *Arca*, & quam nefas erat profanis, quod Bethſemitarum exemplo (& de quo jam obiter ad ſuperiorem Hymnum) liquet 1. Sam. VI. 19. introſpicere, imaginem aliquam in iiſdem religioſis & arcanis Cereris *κιβωτοῖς* liceat agnoſcere. Quod vero hic compellantur, ut eundem Cereris calathum *χαμαὶ humi* haud initiati huic Deæ ſeu *profani* adſpiciant ; vel inde factum videtur, quod non alia eſſet, ut vel Græcum de ea nomen abunde arguit, *Δημήτηρ* ſeu *Ceres*, niſi *Tellus* omnium *mater* ac *nutrix*, quæ ſpectatores proinde *humi* ſeu *in terra*, vel in veſtibulis ædium, ut id mox ex Homero illuſtrabitur, ſtantes aut ſedentes flagitaret, non vero e loco aliquo ſublimi, ut continuo additur, neque quod alias in ejuſmodi pompis factum, vehiculis ſeu pilentis, aut equis vectos: unde etiam *χαμαὶ* ſeu *humi* jejunare tenebantur mulieres, ſacris ejuſdem Deæ in hoc feſto operantes. Liquet id e Plutarcho Iſid. p. 378. *καὶ γὰρ Ἀθήνησι νηστεύουσιν αἱ γυναῖκες* ΕΝ ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΟΙΣ, ΧΑΜΑΙ *καθήμεναι*. *Athenis enim jejunabant mulieres* IN THESMOPHORIIS HUMI *ſedentes*. Immo unde etiam *χαμαιύνης* Cereris fauum in Elide extitiſſe a Pauſania dicitur l. VI. p. 384. Ab Athenienſibus autem petita omnia hujus Cerealis apud Alexandrinos feſti ſolemnia, monuit, ut antea vidimus, ad prima hujus Hymni verba Græcus eorum Enarrator.

V. 4. *Μηδ' ἀπὸ τῶ τέγεος, μηδ' ὑψόθεν*] Ob eaſdem nempe ad ſuperiora Poetæ verba indicatas ejus rei cauſſas : quum alioquin, pro more in ſacris gentilium pompis recepto, *e tecto*, quod hic vetatur, vel *ſuperioribus ædium cœnaculis*, mulieribus vulgo aliiſve, qui pompæ non erant comites, eo ſpectaculo liceret frui. Quo nomine etiam Antiochenſes objurgat Chryſoſtomus Serm. XIV. T. V. p. 72. *ἐκεῖ δὲ ἐ τὸν ἱππόδρομον μόνον, ἀλλὰ* ΚΑΙ ΤΑ ΥΠΕΡΩΑ, *καὶ οἰκίας, καὶ* ΔΩΜΑΤΑ *καὶ κρημνὺς, καὶ μυρίυς ἑτέρυς* ΑΝΩΘΕΝ *καταλαμβάνυσι τόπυς*, *illic vero non circum ſolum, ſed &* SUPERIORA COENACULA, *& domos, &* TECTA, *& prærupta infinitaque alia* SUPERNE *occupant loca*. Sic

de

de mulieribus nominatim, & contrario hiſce apud Callimachum juſſu, a Dicæopoli, cive Athenienſi, qui τὰ κατ' ἀγροὺς Dionyſia celebrabat, ac pompam pro more ducentibus canephora, & qui phallum geſtaret, dicitur apud Ariſtophanem Acharn. þ. 384,

Ἐγὼ δὲ ἀκολουθῶν, ᾄσομαι τὸ φαλλικόν.
Σὺ δὲ, Ω ΓΥΝΑΙ, *θεῶ μ'* ΑΠΟ ΤΟΥ ΤΕΓΕΟΣ.
Ego autem ſubſequar, canens phallicum carmen.
Tu vero, O MULIER, *ſpecta me* E TECTO.

Quum enim, qualis hæc Cerealis pompa, pars olim eſſent haud minima ſacrorum ſeu feſtorum ſolemnium; ita illæ magnis etiam ſumptibus, ſplendidoque apparatu peragi ut plurimum conſueverant. Unde de iis ait Plato in Alcibiade II. p. 148. *πομπάς τε πολυτελεστάτας καὶ σεμνοτάτας ἱδρυμένοι τοῖς Θεοῖς ἂν ἕκαστον ἔτος*, *pompas etiam ſumptuoſiſſimas ac ſplendidiſſimas ſingulis annis Diis largimur:* ac a Marone proinde dictum Georg. l. III. v. 23.

jam nunc SOLEMNES *ducere* POMPAS
Ad delubra juvat.

Hinc etiam factum, ut magnus fieret ad eaſdem pompas ſeu ſacros proceſſus, vel comitum, quibus nempe id lege ac more patrio & pro cujuſque Numinis genio erat præſcriptum, vel ſpectatorum ad eoſdem viſendos confluxus. Adeo ut in Hyacinthiorum apud Laconas feſto obſervet Athenæus l. IV. p. 139, virgines quidem pilentis aliiſve vehiculis ſplendide ornatis vectas, pompam comitari; totam vero urbem quaſi in communi & publica feſtivitate, ad illius ſpectaculum effuſam, *ἅπασα δὲ ἐν κινήσει καὶ χαρᾷ ἡ πόλις*, *tota autem in motu & lætitia civitas*, & quod mox addit, *κενεῶσαι συμβαίνει τὴν πόλιν πρὸς τὴν θέαν*, *vacuam contigit urbem remanere illius ſpectaculi intuitu.* Quomodo etiam ad ſplendidos ludos & agones, Græcos undique ab Antiocho Epiphane, miſſis eam in rem legatis, invitatos refert idem Auctor lib. V. p. 194. &c. Neque vero eædem pompæ uno ritu inſtitui ſolitæ, ſed vario, pro diverſa nempe Numinum, in quorum honorem eædem fiebant, aut populorum in iis colendis natura ac indole. Unde apud Xenophontem legas Ἀναβ. l. V. p. 385. Græcorum exercitum, confecto longo laborioſoque itinere, per dies complures apud urbem Græcam, Sinopenſium coloniam commorantes, ante omnia ſacra ibidem Diis feciſſe, ac, ut addit, *καὶ πομπὰς ἐπόμπευον κατ' ἔθνος ἕκαστοι τῶν Ἑλλήνων*, *ac pompas inſtituerunt juxta unamquamque Græcorum* inter eos *gentem*, ſeu ut ea vertit Leunclavius, *Græcis per ſingulas nationes diſtinctis*, aut ſicuti pro *κατὰ ἔθνος* &c. legi ibidem poſſet *κατὰ ἔθος*, nempe pro unoquoque Græcorum more, qui erant in illo exercitu. Peculiaris vero erat ratio, uti jam vidimus ad ſuperiora Poetæ verba, hujus pompæ in honorem Cereris inſtitui ſolitæ, & cum ſolemni Cerealis calathi albis equis vecti proceſſu; quique, quod hic dicitur, *non e ſublimi* aliquo *loco*, ſed ob indicatas paullo ante cauſſas, *humi* poſitos ſeu ſpectatores flagitabat. Quod potiori equidem in veſtibulis ædium jure ac inſtituto factum ab Hebræis in ſolemni arcæ tranſlatione, ut eandem

 plau-

plauſtro quoque impoſitam univerſus cum Rege populus pedes ſequeretur, liquet abunde l. II. Sam. VI. 35. Ut nunc mittam, quod apud Homerum dicuntur inter alia cælatæ in Achillis clypeo nuptiæ, ſolemni juvenum per urbem tripudiantium*, & qui tibia ac cithara canerent, choro, ſtantibus, quæ illo ſpectaculo ſe oblectarent, in veſtibulis mulieribus, Iliad. Σ. v. 295.

αἱ δὲ γυναῖκες

ΙΣΤΑΜΕΝΑΙ *θαύμαζον ἐπὶ* ΠΡΟΘΥΡΟΙΣΙΝ *ἑκάστη*,

ſed mulieres

STANTES *in* VESTIBULIS *admirabantur ſingula.*

Et quod de Caligula, utpote capillo raro ac circa verticem nullo, a Suetonio dicitur in ejus vita c. L. *Quare tranſeunte eo*, PROSPICERE EX SUPERIORE PARTE *&c. criminoſum & exitiale habebatur.*

V. 5. *μηδ᾽ ἃ κατεχεύατο χαίταν*] Vera & obvia hujus loci explicatio, & quam monuit jam H. Stephanus, *neque ea, quæ diffudit capillos*, quamque expreſſit etiam Vulcanius, *comam vel ſparſa fluentem*, prout eadem in ligata ejus verſione legitur; quamquam in notis ad hunc locum, & ubi illam repetit, de ea, quæ ſe jam pectit, ac proinde in thalamo adhuc ſuperiore verſatur, id forte intellexerit. Unde bene etiam rejecta ab H. Stephano altera Friſchlini interpretatio, *de ea, quæ perfundit capillos*, oleo nempe ſeu unguento, qua de re non erat hic locus nec Græca id innuebant Poetæ verba. Idem enim hic *καταχεύειν χαίταν*, quod comam ἀποχέειν & διαχέειν, ac unde in Conſtitut. Clementi tributis Can. III. ἀπόχυμα de *effuſa coma*, ut jam monuit ad Solinum p. 468. ὁ πάνυ, dicitur, ibi nempe juxta operoſiorem comæ ornatum ex æquo prohibita; haud aliter ac apud Tertullianum de Cultu Femin. l. II. c. VII. *aliæ geſtiunt in cincinnos coercere, aliæ ut vagi & volucres elabantur, non bona ſimplicitate.* Idem proinde, quod Latini Græcorum exemplo dixerunt *comam diffundere*, ut præter Maronem Æneid. l. I. v. 319. Claudianus de Raptu l. II. v. 148. *Cæſariem diffuſa noto*; & ipſe Tertullianus alibi, *Parthorum more capillos effundere.* His autem Callimachi verbis *ἃ κατεχεύατο χαίταν*, *ea quæ comam effudit*, puellas deſignari notaverat H. Stephanus, ſicuti factum etiam ab Anna præſtantiſſima, & poſtea ab eruditiſſimo ejus conjuge ad Horatium l. II. Od. V. ubi hunc adducit Callimachi locum, ac inde explicat, quod apud Græcos juxta ac apud Romanos, mulieres religatos ſeu renodatos, puellæ autem ſolutos geſtarent capillos. Quod tamen non ſemper aut ubique locum apud eoſdem populos habuiſſe, ſed revinctos potius fuiſſe ſeu nodo ſimpliciter ſine operoſiori ornatu coercitos puellarum capillos, multa veterum arguunt teſtimonia, & quæ ſuperſunt etiam priſci ævi monumenta. Hinc Pauſanias de veteri agens apud Delphos in pariete pictura, in qua Ilii excidium, aliaque, quæ eo ſpectabant, erant expreſſa; ac inter ea Polyxenæ effigies, de qua ait l. X. p. 659. Πολυξένη δὲ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΙΘΙΣΜΕΝΑ ΠΑΡΘΕΝΩΝ *ἀναπέπλεκται τὰς ἐν τῇ κεφαλῇ τρίχας*, *Polyxena*, PRO VIRGINUM MORE, *collecta in nodum capitis coma.* Unde de Lacænis etiam dixit Horat. l. II. Od. XI.

in-

— *incomptam Lacænæ*
More COMAM RELIGATA;

quod equidem non de virginibus, quæ ſolutis forent ſicuti reliquæ Græcorum puellæ, capillis, ſed de mulieribus intelligendum ibi contendit idem vir ingenio ac eruditione præſtans; quum tamen de iis Spartanis virginibus dixerit Theocritus Idyll. XVIII. v. 2.

Ἐν ποκ' ἄρα Σπάρτᾳ, ξανθότριχι πὰρ Μενελάῳ,
Παρθενικαὶ θάλλοντα κόμαις ὑάκινθον ἔχοισαι,
In Sparta quondam, apud flavos habentem capillos Menelaum,
Virgines virentem hyacinthum capillis implicitum habentes;

quod de ſolutis & paſſis capillis nemo facile dictum ſtatuet. Ita Thebana Oedipi filia Antigone, de ſemet ait apud Euripidem Phœn. v. 1493. βοστρυχώδη ἁβρῷ παρηίδος, *cincinnis ornata molliter genæ*: ac Medea cum Jaſone, ſed adhuc virgo profectura, ſimul cum exoriente die dicitur apud Apollonium l. VIII. v. 828.

ξανθὰς μὲν ἀνήψατο χερσὶν ἐθείρας,
flavos quidem manibus crines religabat,

& de qua ſimiliter ait Valerius Flaccus l. VIII. v. 6.

Ultima VIRGINEIS *tunc flens dedit oſcula* VITTIS.

Adeo, ut *virgineæ* darentur etiam *vittæ*, quibus ſimplici cultu revinciebantur puellarum comæ; ut apud Virgilium de Pallade, Virgine a Græcis dicta & culta Æn. l. II. v. 168.

VIRGINEAS *auſi Divæ contingere* VITTAS.

Unde eædem virginum vittæ a mulierum vittis diſtinctæ, juxta illud Propertii l. IV. El. II.

Mox ubi jam facibus ceſſit præſenta maritis,
Vinxit, & acceptas ALTERA VITTA *comas.*

Hinc quod ſtatuit, eodem ad Horatium loco, vir eximius, non licuiſſe olim meretricibus ſolutis ſeu paſſis incedere capillis, ſed eas debuiſſe illos nodo adſtrictos geſtare, quo inde eædem ab honeſtis virginibus diſtinguerentur, haud utique ex iis modo dictis videtur comprobari. A quo proinde jure abiit vir magni nominis Dan. Heinſius, qui in Ariſtarcho ſacro p. 920. ex his ipſis Callimachi verbis, proprium apud Græcos fuiſſe meretricibus collegit, ut comam promitterent. Quod nec a Romanorum moribus abfuiſſe aliunde etiam liquere videtur, ut nempe non meretricum ſed virginum propriæ cenſerentur *vittæ*. Unde Deliæ matrem hortatur Tibullus, ut natam inſtruat, quo ſit pudica, nempe l. I. El. VII.

Sit modo caſta doce, quamvis non VITTA *ligatos*
Impedias crines, nec ſtola longa pedes;

& aperte indicat Ovidius de Arte amandi l. I. v. 31.

Eſte procul VITTÆ *tenues*, INSIGNE PUDORIS,
Quæque tegis medios inſtita longa pedes:
Nos Venerem tutam, conceſſaque furta canemus.

Ut hic mittam, quod de Cliniæ amica, ſeu, quod idem, meretrice, domi, abſente amico, lanam texente, ac præterea in recenti mulieris,

quæ mater ejus fuerat habita, funere, ut plane incompta & inornata dicitur apud Terentium Heaut. A. 11. Sc. 111.

CAPILLUS PASSUS, *prolixus circum caput*
Rejectus negligenter.

E quo tamen nemo, ut opinor, eliciat illud fuiſſe meretricium, crines, ubi in publicum prodirent illæ, a Tertulliano dictæ, publicarum libidinum victimæ, nodo revinctos geſtare: virginum autem illæſi pudoris, ſolutis nempe & paſſis crinibus conſpici. Quod refellunt itidem obviæ paſſim in Græcis Latiniſque priſci ævi ſculptis aut cælatis monumentis, nummis, marmoribus, gemmis, toreumatibus, virgines, non cum ſparſis aut effuſis capillis, niſi in funere & luctu, ſed cum iis vulgo ſubſtrictis ſeu nodo revinctis; nempe ſive exdem in veteri illa ac erudita ſupellectile choreas ducunt; ſeu ſacra celebrant; ſeu nuptiali pompæ interſunt; ſeu Palladi lanificii inventrici telam texunt; nent ſubtemen; calathum, de quo paullo ante, lanæ velleribus plenum referunt, ſeu vero, ut Dianæ comites, venantur. &c. Quod alioquin in funere, ut dixi, & luctu factum nemo neſcit, & ſicuti mulieres haud minus ac virgines, cum paſſis tum & promiſſis capillis conſpicuæ occurrunt in aliis præclaris priſci ævi reliquiis; quemadmodum vel Meleagri ſorores morienti adſtantes; aut vel Theophane a Neptuno vel Proſerpina a Plutone raptæ; aut Ceres amiſſam hanc lugens; aut Veturia Coriolani mater filium ſigna in patriam inferentem, lacrymis & lugubri habitu exarmans; quæque plura id genus exhibent edita hactenus, propitio interiorum litterarum fato, Græcarum Romanarumve Antiquitatum monumenta. Quamquam illud præterea hic notandum, ac unde major adhuc his Callimachi verbis lux accedet; nempe vittis olim redimitas Cereris Sacerdotes. Liquet id non ſolum e Juvenalis Satyr. VI. v. 5.

Pauca adeo CERERIS VITTAS *contingere digna*,

h. e. ut ibi vetus Scholiaſtes, *quæ poſſint eſſe Cereris Sacerdotes*; ſed præterea e duobus, qui idem adferunt, Tertulliani locis, quorum prior exſtat libro de Pallio, *ob notam* VITTÆ, *& privilegium galeri* CERERI *initiantur*; alter libro de Teſtimon. Anim. c. 11. *atque adeo plerumque &* VITTA CERERIS *redimita eſt*, *vel pallio Saturni coccinata*. Hinc illud in paſſione Perpetuæ ac Felicitatis a Cl. Holſtenio edita p. 30. *& cogerentur habitum induere viri quidem Sacerdotum Saturni*, *feminæ vero ſacratarum Cereri*, vittam nempe, ut vidit etiam ibi, & e Tertulliano itidem obſervat, doctiſſimus Holſtenius, quibus redimitæ erant Cereris ſacris addictæ, & quas alioquin in caſto vivere debuiſſe, ex aliis ejuſdem Tertulliani locis conſtat, de Exhort. Caſtit c. XI. & de Monogamia ſub finem, & quidem in hiſce Cereris, de quibus hic agitur, Theſmophoriis. Quam in rem opportunus valde Luciani in Dialog. Meretric. locus p. 723. ed. Salmur. ubi mater ad meretricem filiam ait, κἢ σωφρονήσης, καθάπερ οὐχ' ἑταίρα, ΤΗΣ δὲ ΘΕΣΜΟΦΟΡΟΥ ΙΕΡΕΙΑ τις ὄντα, *ac pudice vives*, *ac ſi non meretrix*, *ſed* LEGIFERÆ CERERIS *ſacerdos quæpiam fores*. Adde, quod dum mulierum Cerealium habitum

tum induit Euripidis ſocer, quo ſe pro una τῶν θεσμοφοριαζουσῶν impune venditaret, dicitur apud Comicum Θεσμοφ. p. 780. *κεκρυφάλου δεῖ μίτρας, reticulo opus eſt & mitra*, nempe idem omnino, quod priori e duobus adductis Tertulliani locis dicitur, *ob notam vittæ & privilegium galeri Cereri initiantur*: quum κεκρύφαλον, *de vitta*, & μίτραν præter alia, de *galero muliebri* a Græcis dici conſtet, & qua de re, ac dicto Comici loco, obiter alia occaſione dictum ad v. 166. Hym. in Delum. A quo autem diverſus mos obtinuit in Junonis Samiæ ſolemnibus, ubi rejecta in dorſum ac humeros coma, feſtum hujus Deæ celebraſſe dicuntur Samii apud Athenæum lib. XI. pag. 522. Adeo, ut vel inde lux accedat Callimacho, dum de iis hoc & ſuperiori verſu agit, qui nempe ex utroque ſexu a ſacris hujus Deæ & templi ejuſdem aditu, non tamen a calathi, dum ille per urbem circumferebatur, adſpectu excludebantur; & quales proinde virgines aut mulieres, non neceſſe fuit, ut inſtar earum, quæ illis Cereris ſacris operabantur, eſſent vittis redimitæ, ſed quæ. ut de iis dicitur infra verſ. 125. ἀνάμπυκες ἄστυ πατεῦμες, *ſine vittis* ſeu *redimiculis urbem perambulamus.*

V. 6. ἀφ' αὐαλέων στομάτων πλύωμες ἄπαστοι] Verum ſenſum hujus loci jam indicavit Vulcanius, & quidem e proximis verſibus 17. & 18. Unde liquet vetari hic, ne *jejuni* & ſicco ore calathum Cereris adſpiciant; eoque *jejunii*, quod Ceres filiam quærens egit, memoriam intempeſtive refricent. Sic voce ἄπαστος, unde *impaſtus* haud ſemel apud Maronem, uſus etiam Apollonius lib. IV. verſ. 1295. ἄκμηνοι καὶ ἄπαστοι, *famelici & impaſti*; prout nempe priorem vocem adhibuit Nicander Ther. pag. 59. ἄκμηνος σίτων, *ciborum expers*: ἀπαστίαν, autem de *jejunio* dixit Ariſtophanes Nub. p. 163. apud quem ajunt Nubes,

Ἡμῶν ἀγόντων τῶν Θεῶν ἀπαστίαν,

Cum nos Deæ jejunium agimus.

ubi Critici, ἀπαστίαν, ἀγευστίαν, παρὰ τὸ πάσασθαι, & quomodo νηστείαν ἄγοντας dixerunt Græci. Ita Athenæus l. IV. p. 156. ἢ τῇ δὲ παρ' ὑμᾶς, ὥσπερ νηστείαν ἄγοντας, καὶ περιμένοντας τὸ ἀνατέλλον ἄστρον, *tanquam apud vos, qui religioſe jejunatis, dum exoriatur ſidus*, nefas, ut addit, quidquam guſtare ſtatuentes, antequam illud appareat. Neque enim audiendus magnus Animadverſor, qui ibi agi cenſuit de Chriſtianis & Judaicis jejuniis; quum & inter mere Ethnicos, ac de Ethnicis ritibus ſit inter eos eruditos convivas ſermo, ac de ſimilibus Ethnicorum, ad exemplum Judaici jejunii, uſque ad ſideris ſeu heſperi exortum ſervatis νηστείαις, dixerit ſimiliter, illuſtri omnino ac unice comparato eam in rem loco, Tertullianus de Jejun. c. XVI. *Judaicum certe jejunium ubique celebratur*, mox, *fidem abſtinentiæ affectant*, & STELLAS *auctoritatem* DEMORANTIS *ſuſpirant*, nempe quod in adductis Athenæi verbis dicitur, περιμένοντας τὸ ἀνατέλλον ἄστρον, ſeu Heſperi exortum, ante quem nullum illi, de quibus agit, Ethnici caperent cibum. Qualia nempe gentilium *jejunia*, non in Mithræ ſolum aut Iſidis, ſed Cereris, quæ eadem, & qua de re jam ante ad v. 1. cum Iſide, ſacris tam Eleuſiniis, quam Theſmophoriis indici conſueverant. De νηστείᾳ

 uti-

utique tertia poſtremi hujus feſti die, ſed a Θεσμοφοριαζούσαις tantum, ac intra Templi, ubi illud Cereale ſacrum religioſe & caſte obibant, ambitum, ſervari ſolita, infra ad verſ. 12. dicendi erit locus. Immo prout de ſolemni apud Romanos jejunio Cereri conſecrato, tradit Livius lib. XXXVI. cap. XXXVIII, JEJUNIUM *inſtituendum* CERERI *eſſe, & id quinto quoque anno ſervandum.* Prohibitum vero hic videtur, ne *jejuni* prætereuntem Cereris calathum adſpicerent ex utroque ſexu ſpectatores; idque mali ominis vitandi ergo. Nempe, quod ficut infra dicitur v. 17. ſine potu ac cibo in amiſſæ filiæ luctu fuerit Ceres aliquandiu; tum quod alienum id foret a Dea frugum largitrice, cujuſque inſignis adeo muneris ac beneficii teſtis ac ſymbolum præferebatur idem calathus, frugibus Cerealibus refertur.

V. 7. Ἕσπερος ἐκ νεφέων] Nocturna nempe Cereris ſacra; unde *γυναικῶν ἔργα νυκτερήσια, mulierum opera nocturna* vocat, de iis agens, Ariſtophanes Θεσμοφ. p. 778. & de iiſdem Theſmophoriis dicit Arnobius l. V. p. 173. *vultis enim conſideremus myſteria, & illa divina, quæ* THESMOPHORIA *nominantur, a Græcis, quibus, gente ab Attica, ſancta illa* PERVIGILIA *conſecrata ſunt &* PANNYCHISMI *graves.* Hinc circa veſperam prodire primum ſolita hujus Deæ pompa, ac in ea ſolemnis calathi Δημητριακοῦ geſtatio. Quum alioquin aliorum Numinum ſeu feſtorum iis dicatorum pompæ, de quibus paullo ante, & quæ cum equitum prætervectione, vaſis præterea, de quibus infra, omnis generis, omnique alia pretioſa ſupellectile, prælatis, de die peragi conſueverant. Quod de pompa etiam Cereris Eleuſinia vel inde liquet, quod umbella ſeu σκιαδίῳ, de quo ſupra obiter contra ſolis æſtum, caput ſolerent tegere mulieres κανηφόροι, ut liquet e priſcis Comici Enarratoribus Avib. p. 610. τὸ σκιάδειον κατασκεύασματι, ὅπερ ἔχουσιν αἱ κανηφόροι ἀπιοῦσαι εἰς τὰ Ἐλευσίνια, ὑπὲρ τοῦ μὴ καίεσθαι ὑπὸ τοῦ ἡλίου, *umbella, operculum quoddam, quod geſſerunt caniſtra ferentes ad Eleuſinia,* NE A SOLE ADURANTUR: haud aliter nempe ac in Σκίροις, Minervæ apud eoſdem Athenienſes feſto, factum quoque, ab iiſdem Ariſtophanis Interpretibus traditur Concionatr. p. 725. Quamquam σκιάδειον a mulieribus Theſmophoria celebrantibus ſimiliter adhibitum videatur e loco jam ante ad v. 1. adducto ex ejuſdem Comici Θεσμοφ. p. 810. ſed cujus rei haud una ratio eſſe potuit. Menſe enim Pyanepſione, qui partem Octobris & Novembris occupabat, celebrabantur Athenis Theſmophoria; quo tempore haud adeo adverſus ſolis ardores, quam contra alias cœli injurias, ac præterea ad pompam e mulieribus conſtantem, ſpectare poterat ejuſmodi σκιαδίων ſeu *umbellarum* geſtamen. Adde ſupra v. 303. Hym. in Delum, ubi idem *Heſperus* ſolemnem Deliacorum juvenum & virginum cantum ad citharam & choreas perpetuo reſpexiſſe dicitur. In quibuſdam alioquin ſacris lege cautum fuiſſe, ut ante ſolis occaſum, ac proinde *Heſperi* exortum, ab iis diſcederent, qui iis operabantur, tradit Athenæus l. IV. p. 191. In aliis autem, & a primo ſolis ortu ad ejus occaſum, ſeu orientem hunc *Heſperum*, producerentur. Cujus quidem rei inſigne præbet exemplum ſplendida illa

Pto-

Ptolemæi Philadelphi pompa Dionyſiaca; cujus initium ut a diei ortu, ita a prælato *Luciferi* ſimulacro; finis autem ab *Heſperi* hujus (pro diverſo nempe ejuſdem ſtellæ conſpectu) ſub cujus exortum eadem defiit, ferculo, ab Athenæo deſcribitur, ſed quod minus, etſi ibidem obvium, adſequutus erat Interpres, ut id ad eundem jam adnotavit ὁ πάνυ. Exſtat nempe locus l. v. p. 197. *πρώτη δὲ ἐπόμπευεν* ΕΩΣΦΟΡΟΥ· *καὶ γὰρ ἀρχὴν εἶχεν ἡ πομπὴ, καθ' ὃν ὁ προειρημένος ἀστὴρ φαίνεται χρόνον*, *primum autem proceſſit* LUCIFERI *ſimulacrum: quia initium habuit pompa, quo tempore dicta oritur ſtella:* mox *τὴν δὲ τελευταίαν* ΕΣΠΕΡΟΥ *συνέβαινεν εἶναι, τῆς ὥρας εἰς τοῦτο συναγούσης τὸν καιρὸν*, *ultimam vero pompam conſigit., ut* VESPER *duceret, tempore illius ortus ad id congruente.*

V. 8. *Ἕσπερος, ὅςε πιεῖν Δαματέρα* &c.] Quod alioquin notis illis Orphicis verſibus, qui a Clemente in Protrept. p. 13. & inde ab Arnobio l. v. p. 175. ac Euſebio Præp. Evangel. l. II. c. III. adducuntur, non huic *Heſpero*, ſed obſcœno inverecundæ Baubonis facto tribuitur, quo nempe Ceres, ut ea de re Arnobius, l. v. p. 175, *diffuſior facta, per riſum, aſpernatam ſumit atque* EBIBIT *potionem.* Id quod rurſus ab Apollodoro l. I. c. v, Nicandro prætèrea Alexiph. pag. 136. & antiquo ejus ac erudito Interprete, non illi pudendo Baubonis, apud quam ſcilicet in Eleuſine hoſpitata fuerit Ceres, facto; ſed Jambes cujuſdam, Hippotheontis & Metanizæ, apud quam forte tum errabunda ac jejuna diverterat Ceres, ancillæ dicteriis tribuitur; quibus nempe recreata hæc Dea potum denuo ei oblatum, & de quo hic Callimachus, tandem hauſerit, *νηστείρης Δηοῦς μορόεν ποτὸν*, *jejuna Cereris triſtem potum*, ut de eo Nicander dicto loco & eruditus Enarrator ibidem *μορόεν δὲ ποτὸν τὸ ἐν κακοπαθείᾳ δοθὲν*, *triſtem* ſeu *μορόεν* potum datum nempe *in ejus ærumnis.* Quod a Proclo itidem traditur in Chreſtomathia apud Photium p. 983. Ad quod autem hujus Deæ, ſive illius Jambes ſcommatibus, aut vero Baubonis obſcœnitate exhilaratæ factum, reſpexit vetus Poeta Anthol. l. I. c. XXXIII. Ep. IX.

ἐπεὶ καὶ σεῖο τεκοῦσαν
Ἀχνυμένην ἐπί σοι μοῦνος ἔκαμψε γέλως,
quando & tuam matrem
Dolentem olim propter te ſolus flexit riſus.

Mitto hic, quod Cereris ſed inviſus gener, & unica mœrentis ejus ac *jejuna* cauſſa, *Ἕσπερος Θεὸς* a Sophocle dicatur Oed. Tyr. v. 187. Nempe id unum hic innuere voluit Callimachus, quod uſque ad hujus ſideris ſeu *Heſperi* exortum, uti de Judaicis juxta & Ethnicorum jejuniis paullo ante vidimus ad v. 6, ab omni potu, ſicut & cibo, & qua de re mox, præ mœrore abſtinuerit aliquamdiu, dum filiam ſcilicet quærit & raptam luget, hæc Dea.

V. 9. *Ἁρπαγίμας ὅτ' ἄπυστα μετέστιχεν*] Unde obvia etiamnum in cœlatis aut ſculptis veterum monumentis eadem Ceres, bigis ſerpentum vecta, & accenſas utraque manu faces., dum raptam a Dite filiam quærit, geſtans. Quo cultu itidem, ſive in curru equorum quadrijugo ſtans

 viſi-

viſitur in præclaro nummo Regiæ Gallorum Gazæ a *Temeno Porta* Phrygiæ oppidi, incolis ſeu ΤΕΜΕΝΟ ΘΥΡΕΥΣΙ, ſub Valeriano & Gallieno cuſo. Sed nullibi mœſtior ejuſdem habitus, quam in priſcis marmoribus, quæ Romæ adhuc viſuntur in ædibus Mazarinis; aut in hortis ad urbem Borgheſianis, ubi & *Proſerpinæ Raptus*, & matris non in bigis ſolum ſerpentum, ad *perſequenda* ejus, quod hic dicitur, *veſtigia* vectæ occurrunt ſimulacra; ſed inſuper ubi præ dolore lymphatæ velut ejuſdem, qualis hæc infra, effigies conſpicitur,

Eundem vero, cujus hic fit mentio, *Proſerpinæ Raptum* ſignant adhuc multi inſignes nummi, iique, quod præterea obſervare mihi licuit, ferme in Joniæ ac Lydiæ, ſeu Proconſularis Aſiæ, tractu ſignati. Neque enim uni Siciliæ, aut circa Hennam in illa Inſula, de qua mox Poeta, locis, raptæ hujus a Dite virginis, & mox in orcum ab eo abductæ ſcena tribuitur. Eundem enim in Attica, ſeu concava quadam ejus vo-

ragi-

ragine, ac ubi vivus eſſe deſierit Oedipus, ſtatuit vetus Sophoclis Enarrator ad Oedip. Col. v. 1661. & 1664. Ita, qui in eadem Attica illam quoque agnoſcit Pauſanias l. 1. p. 71, alibi nempe l. 11. p. 155. in Argolide locum denotat, quo rapta à Plutone Proſerpina ad inferorum regna putatur deſcendiſſe. In Cyllene rurſus Arcadiæ monte hiatum extare, quo ſub terras eadem ſubierit, tradit Conon apud Photium Narrat. xv. p. 431. in quo alioquin loco Cererem a Pheneatibus hoſpitio exceptam, ac inſtituta ibi dein eodem, quo apud Eleuſinem, ritu ſacra hujus Deæ, tradit; & ſimiliter, quod jam ante ad v. 71. Hym. in Delum obſervaſſe memini, Pauſanias l. VIII. p. 480. Quem raptum in illo quoque, quod jam paullo ante indicavi, Lydiæ & Ioniæ tractu, & quidem in Charonio Lydiæ prope Nyſam antro ſtatuiſſe Græcos Aſiaticos, inde videtur liquere, quod Plutoni ſacrum ibi eſſet & Proſerpinæ, ut Strabonis ea de re locum alibi emendavi, templum; lucus inſuper Plutonius, annua feſtivitate frequentatus; ibique Plutonis & Proſerpinæ nuptiæ haud minus ac in Siciliâ, immo majori adhuc ſolemnitate, & totius quaſi orbis concurſu, celebratæ. Id utique in Epiſtola ſpecimini præſtantiſſimi Morelli noſtri inſerta, ſignare omnino præclarum Nyſæorum illius tractus nummum, quo continebatur ſingularis & memoranda epigraphe cum additis in eodem nummo conſuetis agonum præmiis, ΘΕΟΓΑΜΙΑ ΟΙΚΟΥΜΕ, ſeu Οικȣμενικὰ, olim vidi & explanavi. Accedit, quod haud alibi, ut jam innui, frequentius, immo in iis ferme eorundem tractuum nummis, cujuſmodi in opulentis Italiæ Galliæve Cimeliarchiis verſare mihi contigit, ſignari videas eundem Proſerpinæ raptum, ut eam in alio eorundem ΝΥΣΑΕΩΝ, de quo mox, nummo, tum in præclaris inſuper *Sardium*, *Hierapoleos*, *Trallium*, *Midai*, *Orthoſia*, ſeu inſcriptis ΣΑΡΔΙΑΝΩΝ, ΙΕΡΑΠΟΛΕΙΤΩΝ, ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ, ΜΙΔΑΕΩΝ, ΟΡΘΟΣΙΕΩΝ nummis. Quibus etiam accenſendus inſignis quidam, iſque dum nuper in aula Gallica agerem, Smyrna ad Regiam Gazam locupletandam cum aliis delatus, & quem recenter tum advectum tractare continuo mihi ibidem licuit, in quo hinc caput Treboniani Galli, illinc raptus Proſerpinæ, ſolito hujus rei in iis typo, a Plutone quadrigis vectæ, cum inſcript. ΕΡΜΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΕΠ ΑΥΡ. ΜΗΞΟΦΑΝΟΥ ΑΝΔΡΟΝΕΙΚΟΥ, *Hermopolitarum Sub Aurelio Mexophane Andronico*. Quum autem a Stephano inter varias urbes *Hermipoleos* nomine dictas, & quales in Ægypto memorat Strabo, una etiam in Co Inſula ſtatuatur, ad quam idem nummus poteſt haud incommode referri; niſi potius alia eodem nomine urbs exſtiterit, quamquam priſcis (ut tot aliæ & in ipſa hac nummorum ſupellectile) Geographis, qui ſuperſunt, indicta, ad nobilem illorum in Lydia *Hermi campum*, ſeu *Ερμȣ̃ πεδίον* ſita. Verum ad ejus, de qua hic ſermo, majorem rei fidem, duas inſignium id genus nummorum icones juvabit hic adponere; unius ſub Domitiano cuſi, cum illo Proſerpinæ raptu, ac inſcriptione loci ſupra memorati, ubi ΘΕΟΓΑΜΙΑ ſeu *nuptias* horum *Numinum* veteri nummo, ac a nobis alibi explicato, ſignari diximus, ΝΥCΑΕΩΝ; alterius ſub Trajano, quem Romæ olim in Cimeliarchio

liarchio CHRISTINÆ Auguſtæ adnotavi, inſcripti CAPΔIANΩN, *Sardianorum.*

In quo poſtremo, qui primam nummi illius iconem ſuppeditaverat, alas Plutoni a tergo effinxiſſe videbatur; unde continuo mihi occurrebat, & qui inde illuſtrandus videbatur, Euripides, apud quem in Alceſtide v. 216. πτερωτὸς ᾍδας, *alatus Pluto* dicitur. Verum non alas, ſed rejectum a tergo velum, ſicut in aliis, qui eundem Plutonis raptum exhibent, nummis, in eodem quoque ſignari, ex accuratiori ejuſdem typo, & qualis hic proſtat, mihi poſtea licuit. Exſtat alioquin idem Proſerpinæ raptus in alio præclaro & e maximorum genere Cimeliarchii Gallorum Regii nummo, a Sardianis itidem cuſo, in quo idem Stygius Juppiter cum ἁρπαγίμᾳ, ut de ea hic ait Callimachus, κόρῃ, bidente inſuper armatus viſitur; Cupido autem cum accenſis facibus ſupra unum e quadrijugibus equis uno pede iuſiſtens. Haud aliter ac idem inter marmora, de quibus paullo ante, quæque proſtant in admirandis veteris Romæ a præſtantiſſimo Bellorio editis, ſupra eaſdem Plutonis Proſerpinam avehentis quadrigas cum face volitans viſitur.

V. 10. ἐς τ' ἐπὶ δυθμὰς] Mirum, quid ſibi in re adeo obvia voluerit Interpres, qui hæc vertit & *ad Dythmas* quaſi gens aliqua daretur eo nomine a Græcis aut Latinis dicta. Quemadmodum enim ſoliti Lacones θ in σ mutare ut σιὰν, σιὼ, ἀσάναν, παρσένε, pro θεὰν, θεὼ, ἀθάναν, παρθένον apud *Comicum in Lyſiſtrata* p. 912. 913. &c. Sic alii Dores viciſſim σ in θ ut ὀρχηθμὸς apud Homerum, & quod huc facit, apud Heſychium δύθμασι, δύσεσι. Sed hoc apud Grammaticos obvium, ac jam viderat eruditiſſimus Vulcanius, qui δυθμὰς hic pro δυσμὰς, δύσεις dici notaverat; & H. Stephanus, qui *ad occaſum* hic vertendum monuit; ac prout in nova hujus Battiadæ editione opportune legitur.

V. 11. Μέλανας] Qua voce *Æthiopas* hic deſignari tradit Græcus Enarrator, quomodo iidem a Strabone etiam dicti l. xv. p. 69. καὶ τοὺς μέλανας εἶναι καὶ οὐλότριχας τοὺς Αἰθίοπας, *& quod Æthiopes ſint nigri & criſpi*, & quidem, ut continuo addit, non ab eorum aquis, ut volebat Oneſicritus, ſed a Solis aduſtione, juxta Theodectem. Quæ & eadem ratio, quod jam viderunt alii, Græcanicæ Αἴθιοπες appellationis.

Mé-

Μελάνες autem ea ſignificatione dicti, qua jam olim & adhuc hodie vocantur in genere ii populi, qui *nigri* aut fuſci coloris, & quomodo سودان *Nigri* ſeu *Nigritæ* ab Arabibus appellantur itidem *Æthiopes*, prout id etiam monuit Ampliſſimus Doctiſſimuſque Job. Ludolfi in Comment. ad Hiſtor. Æthiop. pag. 53. Quamquam *albos* etiam *Æthiopas* agnoverint veteres Geographi, quorum illi inde *Λευκαιθίοπες* apud Ptolemæum vocantur l. IV. c. VI, & apud Plinium jam ante l. V. c. VIII. *Leucæthiopes*: alii vero *Nigri* & *Nigritæ*, iique juxta eundem Plinium, qui prope Nigrim fluvium habitarent. Unde factum etiam, quod obſervo, ut *Αἰθίοπας ἀμφοτέρους*, *utroſque Æthiopas*, *albos* nempe & *Nigros* ſeu *Nigritas* appellatos, dixerit Libanius Legat. ad Julian. pag. 165. Idem vero Plinio fluvius *Niger* aut *Nigris* juxta Leonem Africanum, Nili alveus, qui שחור itidem & *Μέλας* ſeu *Niger* olim, ut aliunde, notum, dictus. Immo ipſi Ægyptii Nili accolæ & Æthiopibus contermini, ab Æſchylo dicuntur Suppl. v. 727. *μελάγχιμοι*, non ut ibi hactenus, aut alibi apud eundem Tragicum Chœph. v. 9. vel ut hoc addam, de voce, quæ hactenus ab Helleniſmi Theſauris exulat, apud Euripidem Phœn. v. 375. aut Electr. v. 313. *μελάγχιμοι*, & qua de re ad dictum agimus Æſchylum. Id autem de Ægyptiis dictum, vel ob nigram illius regionis terram, ut eam vocat Plutarchus de Iſide pag. 364. *ἐν τοῖς μάλιστα μελάγγειον οὖσαν*, *terram inter maxime nigras exiſtentem*, ac unde ut idem addit inſtar nigræ partis oculi, *χημία* ſit eadem dicta; aut prout *μελάμβωλος*, *cum nigra gleba*, juxta Euſtathium ad Periegetem p. 368. ſit appellata: ſive autem a nigro colore ipſorum incolarum *μελάγχιμοι*, quaſi *nigro ſucco tincti* dicti ſint iidem Ægyptii. Unde quum Pindarus de Colchis dixiſſet Pyth. Od. IV. pag. 257. *κελαινώπεσσι Κόλχοις*, *nigro adſpectu Colchis*, notant ibi veteres ejus Interpretes, *οἱ δὲ ὅτι Αἰγυπτίων ἄποικοί εἰσιν οἱ Σκύθαι, διὰ τοῦτο καὶ μελανοχρόας εἶναι αὐτοὺς λέγουσιν*, *illi autem, quod Ægyptiorum coloni eſſent Scythæ, ideo etiam nigro colore eos eſſe dicunt*. Galenus autem de Temperam. l. II. c. V. Ægyptios, Arabas, Indos, qui calidam & ſiccam regionem incolunt, *nigros* tantum & *criſpos capillos*, *μελαίνας καὶ οὔλας τὰς τρίχας*; uti nempe paullo ante Æthiopas Strabo vocat *οὐλοτρίχας*, habere eoſdem dicit. Ut mittam Ammianum lib. XXII. c. XVI. *Ægyptii plerique ſubfuſculi & ATRATI.*

Ibid. *ὅπου τὰ χρύσεα μῆλα*] Nempe ad Oceanum Atlanticum, ubi vulgo feraces illi aureis malis Heſperidum horti a veteribus ſtatuuntur. Neque vero hic repetam, quæ de *malis hiſce aureis*, ut *Citriis* vel *Aurantiis* potius, quam *Cydoniis* vulgo *Cotoniis*, contra virum doctum poſtremum Theophraſti de Hiſtoria Plantarum Enarratorem, olim diſſerui, iiſque in Græcia pridem, ut ibidem docui, cognitis. Unde eadem in Bacchi myſteriis, juxta notum Orphei apud Clementem ea de re verſum, locum habuiſſe vidimus; quæ tamen, ut hoc nunc addam, ſicuti nec *mala Punica*, non licebat comedere in ſacris Rheæ, uti liquet e Juliano Imp. Orat. V. pag. 236. & 329. Immo, quæ in Cereris Eleuſiniis iti-

itidem vetita. patet e Porphyrio *περ. Αποχ.* l. IV. p. 402. Hercules autem *mala* hæc *aurea* ex Heſperidum arbore decerpens, cum alibi, tum in præclaro utique Antonini Pii nummo, qui exſtat inter æreos maximi moduli, vulgo *Medagtioni* Cimeliarchii Gallorum Regii viſitur; cujus adſpectu, quo ipſe haud ita pridem gaviſus ſum, Lectorem oblectare mihi, ut opinor, hic licebit,

Non illud jam tango, quinque in eadem arbore, non tria tantum *mala* exſtare, ut de iis vulgo fabulantur, & Antiphanes etiam Comicus apud Athenæum l. III. p.

Φασὶν ΤΑ ΧΡΥΣΑ ΜΗΛΑ *ταῦτ᾽ εἶναι τρία,*

Dicunt AUREA *hæc* MALA TRIA *eſſe* SOLA.

Ut mittam, & cujus alibi itidem memini, exſtare panarium hiſce Heſperidum pomis repletum in alio Tarrenſium nummo Gazæ Mediceæ. Accedit, quod ipſe Hercules eadem ex illa arbore *mala* decerpere conſpicitur; quæ non ipſe tamen cepiſſe, ſed ab Atlante, Promethei monitu, dono habuiſſe dicitur ab eruditis Apollonii Enarratoribus ad l. IV. v. 1396. ubi fabulam eam narrant. Adde, quod eorundem *malorum* cuſtos pendens ex arbore ſerpens, *Ladon* dictus legatur ibidem apud Apollonium, & ubi ſimul Heſperidum Nympharum facta etiam iis verſibus mentio, qui commentarii vicem præclaro illi, quem adduximus, nummo præſtabunt,

ᾧ ἔπι ΛΑΔΩΝ

Εἰσέτι που χθιζὸν ΠΑΓΧΡΥΣΕΑ *ῥύετο* ΜΗΛΑ,

Χώρῳ ἐν Ἄτλαντος, χθόνιος ΟΦΙΣ, *ἀμφὶ δὲ* ΝΥΜΦΑΙ

ΕΣΠΕΡΙΔΕΣ *ποίπνυον, ἐφίμερον ἀείδουσαι,*

in quo campo LADON

Ad heſternam uſque diem AUREA *cuſtodiebat* MALA,

In

In Atlantis regione, *terreſtris* SERPENS, *cui* NYMPHÆ HESPERIDES *miniſtrabant*, *ſuaviſſime concinentes*.

Quum autem in explanatione hujus loci tradant inter alia veteres ibidem Critici, Atlantem, relicto tamdiu cœli, quod humeris ſuſtinebat, onere, aurea illa ex eadem arbore *poma* ab ipſis Heſperidibus, ſerpentis proinde cuſtodis permiſſu, pactum; quis non continuo agnoſcit in veteri illa fabula, adumbratum primæ parentis pomum ex arbore, ſerpentis ſuaſu, in Paradiſo decerpentis, idemque Adamo tradentis factum? Adde hiſce ejuſdem ſerpentis caput ab Hercule, juxta eandem fabellam, eliſum; & quæ an a Chriſtianis Mythologis, neque enim eos jam vacat excutere, fuerint animadverſa, alii viderint. Virum alioquin magnum haud ignoro ad aliam originem hanc de decerptis ab Hercule malis Heſperidum fabellam referre; nempe ad Joſuam Chananæorum boves non ſolum, ſed *μῆλα*, quæ vox *oves* & *mala* ſeu *poma* ſimul denotat (& quæ eadem ratio a Palæphato etiam redditur cap. XIX.) de abactis nempe ab Hercule duarum Heſperidum ovibus, & ambiguitate inde orta in voce *μῆλα*. Mitto vero eundem Herculem *Μήλωνα* dictum, quod eidem non victimæ, ſed *mala* a Melitenſibus, juxta Heſychium; a Bœotis vero, juxta Pollucem l. I. cap. I. pag. 9, offerri ſolerent.

V. 12. - *Οὐ πίες, οὔτ' ἄρ ἔδες*] Quod mox adhuc de eodem dicitur v. 17. *ἄποτος τε κἠὐ φάγες*, *neque bibiſti*, *neque comediſti*, ac unde *Νήστειρα* ſeu *Jejuna* dicta eadem Ceres, adducto paullo ante v. 8. Nicandri verſu. Hinc tertia etiam Theſmophoriorum dies, Pyanepſionis nempe decima ſexta, *jejunio* a mulieribus iis operantibus tranſlata, eademque *νήστεια* inde dicta, ut ex Plutarcho, Athenæo, Phornuto jam monuit in Græcia Feriata erudititiſſimus Meurſius: & quibus addi ab eodem poterat antiquior adhuc & patrii ea in re moris luculentus index Ariſtophanes, idque cum Avib. pag. 611. cujuſque locus apud Athenæum itidem legitur l. VIII. p. 307.

Ἀλλ' *ὥσπερεὶ* ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΟΙΣ ΝΗΣΤΕΥΟΜΕΝ
Ἄνευ θυηλῶν,
Sed quomodo IN THESMOPHORIIS JEJUNAMUS
Sine ſacrificiis;

tum ubi ipſe mulierum *Θεσμοφοριαζουσῶν* Chorus ait in cognomine dramate p. 820. ΝΗΣΤΕΥΩΜΕΝ *δὲ πάντως*, *prorſus autem* JEJUNEMUS. Hinc illa *jejunii* hujus ab iiſdem mulieribus ſervari tum ſoliti dies *σκυθρωποτάτη*, ſeu *moleſtiſſima* apud Plutarchum dicitur in Demoſthene p. 860. Quemadmodum nempe eodem hoc menſe, qui nempe Atticorum Pyanepſion. Hebræorum autem Tiſri, celebratum Judaicum maximum, ſanctiſſimumque, ut illud a Joſepho dicitur *Ἀρχ.* lib. VIII. cap. 11. Tabernaculorum feſtum, quod præceſſerat ſolemnis itidem *νηστείας* dies idemque *cippurim* ſeu *expiationum* ab iis dictus, ac unde utriuſque ſimul illius Judaici ſacri meminit idem Plutarchus Sympoſ. l. IV. Qu. V. Adde, quod abſtemia etiam forent tam apud Græcos, quam apud Romanos hæc Cereris ſacra; ut vel e Plauto, Macrobio, &c. obſerva-

ſervarunt jam eruditi, & quam in rem notabilis imprimis neque hic prætereundus Dionyſii Halicarn. locus, ubi de antiquis Arcadibus, qui cum Pallante in Latium venerant, ait Antig. l. 1. p. 26. *ἱδρύσαντο δὲ καὶ* ΔΗΜΗΤΡΟΣ *ἱερὸν, καὶ, τὰς θυσίας αὐτῇ διὰ γυναικῶν τε καὶ* ΝΗΦΑΛΙΟΙΣ ΕΘΥΣΑΝ, *ὡς* ΕΛΛΗΣΙ ΝΟΜΟΣ, *ὧν οὐδὲν ὁ καθ' ἡμᾶς ἤλλαξε χρόνος*, CERERI *quoque templum exſtruxerunt, & per feminas ſacerdotes ſacra ei fecerunt* ABSTEMIA, MORE GRÆCORUM, *quorum nihil mutatum eſt noſtro tempore.* Νηφάλια nempe ibi dicuntur eadem Cereris ſacra, haud aliter ac de Eumenidum apud Athenienſes ſacris ait Æſchylus Eumen. v. 107; aut de aliorum etiam apud eoſdem Numinum libationibus *ἀοίνοις ſine vino* ſeu *abſtemiis*, Græcus Sophoclis Enarrator ad Oedip. Col. v. 201; aut de ſacris Rumeliæ apud Romanos, Plutarchus in Romulo p. 19; aut vero de ſacrificiis Hebræorum Philo de Monarch. pag. 825. *προστετάχθαι νηφάλια θύειν, inſtitutum eſt ſacrificium abſtemium*, ſeu ut ſacrificarent abſtemii apud eos ſacerdotes, ac prout iidem *νηφάλιοι abſtemii* dicuntur a Joſepho, ubi ea de re agit, Ἀρχ. lib. III. cap. X. Adde quod de quinquennali jejunio, Cereri apud Romanos inſtituto, e Livio jam ante vidimus ad verſ. 6. hujus Hymni. Diverſa proinde ab his Græcorum Theſmophoriis, ſeu Romanorum Cerealibus, Ambarvalium apud hoſce ratio; quæ, quamquam in iis coleretur hæc Dea, haud erant tamen *νηφάλια* ſeu *abſtemia*; ac unde de iis agens Tibullus lib. II. El. 1. utrumque Numen continuo invocat,

> BACCHE *veni, dulciſque tuis e cornibus uva*
> *Pendeat, & ſpicis tempora cinge* CERES.

Qua ratione factum, ut vini quoque uſus eſſet in iiſdem Ambarvalibus; nec proinde contra religionem, ut monet Servius, fecerit Virgilius, quod de agricolis, eo ſacrorum illorum tempore, Cererem colentibus, dixerit Georg. l. I. v. 344.

> *Quoi tu lacte favos, & miti dilue Baccho.*

Quo tamen referri non debet, id quod de Feralium, quibus juſta piis defunctorum manibus a Romanis ſolvebantur, ſacro, ait Ovidius Faſt. l. II. v. 539. *Inque vino mollita Ceres*, nempe farina vino ſubacta. In hiſce autem Græcorum Theſmophoriis, ac Romanorum Cerealibus, inde, ut hoc addam, id locum videtur habuiſſe, ut a vino abſtinerent iiſdem operantes feminæ; tum quod in ſumma caſtimonia, ut aliunde notum, eſſe eædem tenerentur; tum maxime, quod oblatam in ædibus Hippothontis vini potionem, mœſta adhuc, & qua de re jam ante ad verſ. 8, ob filiæ raptum recuſaſſe ferretur eadem Ceres; potum autem hordeaceum, ut hæc omnia narrat Græcus Nicandri Interpres pag. 56. exhilarata ancillæ dicteriis brevi mox eadem hauſerit. In cujus alioquin Deæ ob amiſſam filiam ſqualoris & luctus memoriam, nuncupata eadem Dea Ἀχαιά prout ea dicitur apud Ariſtophanem Acharn. p. 408. & Nicandrum Ther. pag. 351. & quidem inde Ἀχαΐνης, panis quidam magnus dictus, qui in ejuſdem Deæ feſto, Μεγαλάρτια inde, ut e Semo Delio notat Athenæus l. III. p. 109. appellato, adhibebatur;

quodque

quodque non ſolum apud Delios, quod viderat Meurſius, ſed apud Bœotos etiam celebraretur. Quod poſtremum e Plutarcho obſervo, prout illius ea de re locus, qui hactenus in mendo cubat, debet omnino emendari, nempe de Iſid. pag. 378. καὶ Βοιωτοὶ τὰ τῆς ΑΧΑΙΑΣ ΜΕΓΑΛΑΡΤΙΑ κινοῦσιν, ἐπαχθῆ τὴν ἑορτὴν ἐκείνην ὀνομάζοντες, ὡς διὰ τὴν τῆς κόρης κάθοδον ΕΝ ΑΧΕΙ ΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΟΣ οὔσης, *& Bœoti* ACHAIÆ *Cereri* MEGALARTIA *agitant, feſtivitatemque eam moleſtam vocant; quod nimirum* CERES *ob Proſerpinæ deſcenſum* ad Inferos *in dolore eſſet*; ſed ubi nullo ſenſu Μέγαρα, pro Μεγαλάρτια hactenus legebatur, qua voce illud Ἀχαιᾶς Cereris feſtum, & quidem a *magnis panibus*, qui tum adponi conſueverant, appellatum, aperte tradit dicto jam loco Athenæus, & ex eo, ut ſolet, Euſtathius ad Iliad. B. pag. 265. Haud aliter nempe ac in feſto Pentecoſtes ſeu θερισμοῦ πυροῦ, *meſſis triticeæ*, oblatos panes, de quibus Levit. XXIII. 17. vægrandes, & quidem longos VII. palmas, latos autem quatuor, ex Hebræorum Pandectis monuerunt jam alii; ac inde feſtum illud Μεγαλάρτια vocat ad Joſephum lib. III. cap. X. vir rara eruditione Edm. Bernardus. Ut hic mittam panes propoſitionis, quos majores adhuc fuiſſe docent itidem Doctores Talmudici.

V. 13. Ἀχελώϊον ἀργυροδίνην] Quomodo ἀργύρεοι ποταμοὶ, *argentei fluvii* ſeu *pellucidi* dicuntur ab Oppiano Ἁλιευτ. l. I. v. 23. *Acheloi* autem facta hic nominatim mentio, quod magna foret ejus præ aliis Græcorum fluviis celebritas. Unde apud Artemidorum legas lib. II. cap. XLIII. ΑΧΕΛΩΟΣ δὲ τὸ αὐτὸ τοῖς ποταμοῖς καὶ παντὶ ποτίμῳ ὕδατι σημαίνει, καὶ ΙΣΧΥΡΟΤΕΡΟΝ τὰ ἀποτελέσματα ποιεῖ, *Achelous autem eadem quæ fluvii, & omnis potabilis aqua ſignificat, &* VALIDIORES *eventus facit.* Hinc etiam Sextus ait adv. Mathem. pag. 340. εἰ δὲ ὁ Ποσειδῶν Θεός ἐστι, καὶ Ἀχελῶος, *ſi autem Neptunus eſt Deus, Achelous quoque erit*; ac ut addit, & ſi Achelous, etiam Nilus; ita ut primus inter fluvios *Achelous* ab eo deſignetur. Hinc Ἀχελῷος & Ἀχελώϊον, pro quavis *aqua* apud veteres Poetas, quod monuerunt jam alii ad illuſtrationem Virgiliani loci, *Poculaque inventis Acheloia* &c. ſubinde ſumitur; ac prout nonnulla iiſdem intacta, Æſchyli nempe, Euripidis, Ariſtophanis, Achæi Comici apud Athenæum, quæ obiter hic notaveram, ea de re loca, video ab eruditiſſimo Fulvio, quem eam in rem modo conſului, in Virgilii cum Græcis Poetis collatione opportune jam animadverſa, & quæ ibidem, ne actum agam, reperiet Lector.

V. 14. ἀενάων ποταμῶν] Ita paſſim fluvii a perenni eorum fluxu apud Græcos Poetas dicti, ut pridem ab Æſchylo Suppl. v. 561. ποταμοὺς δ' ἀενάους, *fluvios autem perennes*: quomodo etiam, & habita ratione originis, ἱεροὶ ſeu *ſacri* itidem ab iis ſolent nuncupari. Hinc eleganter dicuntur *fluvii* apud cultiſſimum Poetam Oppianum, adducto jam ad præcedentem notam, & ſequenti quidem verſu, nempe Ἁλιευτ. lib. I. verſ. 23. 24. λουτρῶν Αἴενάοι ταμίαι, *lavacrorum perennes diſtributores.*

V. 15. ὀμφαλὸν Ἔννας] Quomodo eandem *Hennam*, ſeu floridum ad

eam pratum *Hennaum*, ab aliis vocari tradit Siculus ipſe, & e vicino quidem *Henna* oppido oriundus, Diodorus lib. v. pag. 287. *δοκεῖ δὲ ἐν μέσῳ κεῖσθαι τῆς ὅλης Νήσου, διὸ καὶ* ΣΙΚΕΛΙΑΣ ΟΜΦΑΛΟΣ, *ὑπό τινων ὀνομάζεται, putaturque in medio Inſulæ ſitum eſſe. Unde etiam* SICILIÆ UMBILICUS *a quibuſdam vocatur.* Sicuti hic etiam factum a noſtro, cujuſque ea de re locum non omiſit in Sicilia ſua diligentiſſimus Cluverius. Neque aliter Cicero in Verrem lib. IV, ubi quum dixiſſet, *vetus eſt hac opinio* &c. *Inſulam Siciliam totam eſſe Cereri & Liberæ conſecratam*, addit mox, *nam & natas eſſe has in his locis Deas, & fruges in ea tum primum repertas arbitrantur: raptam eſſe Liberam, quam eandem Proſerpinam vocant, ex* HENNENSIUM *nemore, qui locus quod in media eſt Inſula ſitus,* UMBILICUS SICILIÆ *nominatur.* Haud aliter nempe, ac *ὀμφάλιον* de Cretæ loco dictum vidimus ad verſ. 45. Hymn. in Jovem; ac ſimul Delphos *ὀμφαλὸν* & *μεσόμφαλον* a Græcis Tragicis paſſim, ac non Græciæ ſolum, ſed *orbis* UMBILICUM in Priapejis vocari itidem diximus; & ſicuti locum quendam prope Phliaſios *ὀμφαλὸν* ſeu *umbilicum*, ut *Peloponneſi totius meditullium* vocatum dicit Pauſanias l. II. pag. 109. *Hennam* autem Cereris, quam illa ter adiiſſe hic a Poeta dicitur, cultu potiſſimum nobilitatam, præter Melam dicentem lib. II. cap. VII. *famam habet ob* CERERIS *templum* HENNA, prædicat luculenter in eadem, de qua modo, Verrina Tullius, ubi quum inter alia dixiſſet, *mira quadam tota Sicilia privatim ac publice religio eſt* CERERIS HENNENSIS; mox, *nec ſolum, Siculi, verum etiam cæteræ gentes nationeſque* HENNENSEM CEREREM *maxime colunt*; ac dein, *Etenim urbs illa non urbs videtur, ſed* FANUM CERERIS *eſſe, habitare apud ſe* CEREREM HENNENSES *arbitrantur, ut mihi non cives illius civitatis, ſed omnes Sacerdotes, omnes accolæ atque antiſtites eſſe Cereris videantur.* Adde Statium Theb. lib. IV. verſ. 124. *at Hennea Cereri negat*, &c. Quam proinde Deæ illius apud *Hennenſes* religionem adſtruunt etiamnum ſuperſtites priſci illius urbis nummi, & qualem e Pæruta olim protuli Diſſert. de Præſt. Num. pag. 156. ubi hinc Cereris caput duabus ſpicis revinctum, cum inſcriptione ΔΑΜΑΤΗΡ, illinc ΕΝΝΑ cum caprea ſeu e damarum genere, cratere deſuper, e quo ignis emicat, ſicut idem in alio adhuc ejuſdem *Hennæ* nummo viſitur, eoque Ætnæi montis, juxta eruditum Auctorem de Num. Urb. Ill. pag. 151, ſymbolo. Quamquam, & quod cæteroquin ille Ætnæus crater in aliis ipſius Ætnæ urbis aut adjacentium huic monti locorum nummis, non compareat; verius putem, eundem in hiſce *Hennenſium* nummis craterem ignem eructantem, hiatus illius, qui erat ſub *ſpecu Hennæa*, eaque *profunda altitudinis*, ut eam vocat Arnobius lib. V. pag. 173. exſtare quoddam ſimulacrum. Conſpiciuntur præterea in eodem nummo duæ ſpicæ, ac ut bene cæteroquin vir ille ingenio præſtans obſervat, violæ flos. Unde, ut alia mittam, a Claudiano dictum de Raptu lib. II. verſ. 72. *Henna parens florum*; ac verſ. 289.

Perpetui flores, quos nec tua protulit HENNA;

ab

ab Ovidio autem nominatim de luco *Hennæ* proximo, ubi flores legerat Proſerpina, Metam. lib. v. verſ. 392.

Ludit, & aut VIOLAS, *aut candida lilia carpit.*

Hennam autem bene in ſuperioribus Claudiani locis, pro *Ætnam* aut *Ætna* legendum viderant jam ante Nicolaum Heinſium, de Latinis Muſis præclariſſime hac ætate meritum, eruditi; ſicut expurganda adhuc eadem vox *Ætnæ*, quæ in cultiſſima ejus editione remanſit l. III. verſ. 85.

Nec qualem roſeis nuper convallibus Ætna,

pro *Henna*, ut ipſe alibi vir commendatiſſimæ ad poſteros famæ legendum agnovit; & quomodo ejuſdem libri verſu 120. *Hennæaque rura*, pro *Ætnæa* optime; aut apud Ovidium Metam. lib. v. verſ. 385. *Hennæis*, ubi de eadem Proſerpinæ fabula ſermo, *mœnibus*, pro *Ætnæis* reſtituta agnoſcas. Bene inſuper eundem, quamquam illud levius, auctoritate priſcorum codicum *Hennam* aut *Hennæa* dictis in locis, pro *Enna* aut *Ennæa* legiſſe, dudum, quum de antiqua locorum in nummis ſcriptura ibi ageretur fide veteris & inſignis nummi obiter monui, qualem poſtea verſavi in Theſauris Gallorum Regiis, quo MUN. HENNÆ legitur; & proinde, quomodo in Cicerone, Statio, Silio aliiſque, ubi ejuſdem loci occurrit mentio, reponendum liquet. Quamquam haud in eo utique verſari veteres Latii aut Siciliæ fortunas putem, aut vero Græciæ; ſi inde non Ἔννα, prout vulgo, ſed Ἕννα apud Græcos, qui de eadem agunt, Scriptores legi debere, & veriſſime quidem, ſtatuatur. Illud vero notabilius, quod ex eodem nummo demum cernitur, hanc *Hennam*, *Municipii* prærogativa a Romanis ornatam; idque, ut facile licet ex iis paullo ante e Tullio adlatis ſtatuere, a ſumma loci illius ob *Hennenſem* vel *Hennæam* Cererem apud Romanos ipſos celebritate: adeo, ut referente etiam Tullio, atroci ac difficili Reipubl. tempore, ſolemnis Populi Romani legatio eandem in urbem ad placandam Cererem ſit miſſa, atque, ut continuo addit, *tanta enim erat auctoritas & vetuſtas illius Religionis, ut cum illuc irent, non ad* ÆDEM CERERIS, *ſed* AD IPSAM CEREREM *proficiſci viderentur.*

V. 16. ἐπὶ Καλλιχόρῳ &c.] Quem Atticæ *puteum* e Nicandro, Apollodoro, Pauſania, bene jam hic obſervarunt priores editores; ſed a quibus Auctoribus abire videntur Græci Apollonii Interpretes; qui de *Callichoro* Paphlagonum fluvio agi a Battiade noſtro tradidere. Ubi enim illius fluvii meminiſſet Apollonius lib. II. verſ. 906,

Καλλιχόροιο παρὰ προχοὰς ποταμοῖο,
ad Callichori fluvii profluvium,

notant illi, Καλλιχόροιο, ποταμὸς Παφλαγονίας ἱερὸς Διονύσου περὶ Ἡράκλειαν, οὗ μέμνηται, καὶ Καλλίμαχος, *Callichori, qui fluvius Paphlagonia Baccho ſacer, prope Heracleam, cujus meminit Callimachus.* Verum alibi cenſendus eſt de hoc fluvio egiſſe Callimachus, ut fieri omnino ab eo debuit eo in libro περὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν ποταμῶν, de *Aſia fluviis*, cujus alibi fit mentio ab eruditis iiſdem Criticis: De Atticæ enim *puteo* apud Callimachum hic agi, qui CALLICHORUS vocaretur, e

dictis Auctoribus, Nicandro Ther. pag. 35. Apollodoro lib. 1. cap. v, Pauſania lib. 1. pag. 71. omnino liquidum; & quibus addi poterat Clemens Protrept. pag. 13. Qui ejuſdem in Eleuſine *putei*, quamquam non addito *Callichori* nomine, meminit, ſupra quem laſſitudine ac mœrore confecta conſederit Ceres, *ἀποκάμνουσα, καὶ* ΦΡΕΑΤΙ *ἐπικαθίζει λυπουμένη.*

V. 18. *Μὴ μὴ ταῦτα λέγωμες ἃ δάκρυον* &c.] Nihil in ſacris veterum majori religione cautum fuiſſe conſtat, quam ut ab iis longe abeſſent omnia mali ominis verba, quæcunque nempe ſiniſtrum quid vel luctuoſum portendere, aut alioquin ad animum revocare viderentur: niſi forte id peculiari ſacri illius ſive feſti inſtitutum, ut in Adoniis, Arcadiæ apud Athenienſes feſto, paucisque id genus, quod obiter adtigi ad verſ. 324. Hymn. in Delum, exigeret. Hinc nota illa & ſolemnis *εὐφημίας* & *εὐφημεῖν*, ſeu *linguis favere*, indicta in iis a Præcone, & de qua ſupra verſ. 17. Hymn. in Apoll. *εὐφημεῖτε* &c. formula. Cujus etiam rationem in his *Theſmophoriis* habitam abunde liquet e cognomine apud Ariſtophanem dramate, ubi a Præcone ad *Θεσμοφοριαζούσας* mulieres continuo acclamatur pag. 783.

Εὐφημί' ἔστω,
Εὐφημί' ἔστω,
Εὔχεσθε ταῖν Θεσμοφόροιν,
Faventia lingua eſto,
Faventia lingua eſto.
Preces fundite Legiferis,

Cereri & Proſerpinæ: & quomodo ſimiliter a ſemichoro Cereri Initiatorum accinitur apud eundem Comicum, Ran. pag. 229. *Εὐφημεῖν χρὴ, lingua favere oportet.* Idque eo magis in his Theſmophoriis caveri oportuit, ut ab iis, ſicut id quoque innuunt hoc apud Callimachum loco, *Θεσμοφοριάζουσαι* mulieres, abeſſent triſtia, & quæ Cereris luctum renovarent verba; quod jocis & dicteriis dicatum eſſet idem feſtum. Neque enim audiendus *ὁ πάνυ* ad Solinum pag. 528. ultim. edit. ubi in ſola commemoratione Proſerpinæ raptus, ac proinde totum in luctu ac mœrore peractum a mulieribus hoc ſacrum ſtatuit. Id enim cum abunde redarguit hic Callimachi, & adductus modo ex Ariſtophanis *Θεσμοφοριαζούσαις* locus, quo fauſta quæque ominari, ac, ut mox additur, lætari & gaudere *ἐν παιδιῶν* &c. *χαίρωμεν*, iis a Præcone continuo præcipitur, immo totum illud Comici drama, ubi choreis, tripudiis, in viros ſalibus indulgent eædem mulieres. Accedunt plana Apollodori verba lib. 1. c. vi. ubi ideo, quod Cereri Jambe ſcommatibus ſuis riſum excuſſerit, addit, *διὰ τοῦτο ἐν* ΤΟΙΣ ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΟΙΣ *τὰς γυναῖκας* ΣΚΩΠΤΕΙΝ *λέγουσιν*, *ideo* IN THESMOPHORIIS *mulieres* SCOMMATIBUS *ludere dicuntur.* Neque hinc alienus, quem jam vidit eruditiſſimus Meurſius in Græcia Feriata, dum de hoc feſto agit, Cleomedis de Meteoris locus lib. 11. pag. 91. ubi de inquinatis & ſordidis ait vocibus, alias quaſi e lupanaribus petitas, *τὰ δὲ ὅμοια τοῖς λεγομένοις ἐν τοῖς Δημητρείοις ὑπὸ* ΤΩΝ ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΑΖΟΥΣΩΝ, *alias autem voces ſimiles,*

ſimiles, quæ dicuntur in ſacris Cereris, a mulierculis THESMOPHORIA *agentibus.* Neque vero contrarium evincunt, vel adductus a viro incomparabili Phornuti locus, in quo nulla luctus ac mœroris in Theſmophoriis celebrandis mentio legitur; neque Plutarchi verba in Demoſthene, ubi σκυθρωποτάτην Θεσμοφορίων ἡμέραν, *moleſtiſſimam Theſmophoriorum diem* vocat. Quibus nempe verbis feſti illius, quod per quatuor aut quinque etiam dies duraſſe conſtat, celebritatem non intelligit Plutarchus; ſed tertiam illam demum, ut jam ſupra de hoc loco vidimus ad verſ. 12, *Jejunii* ſeu Νηστείας diem dictam, & jejunio a mulieribus ſacrum illud obeuntibus peractam. Adde, quod a Græcis mos ille ad Romanos tranſiit; ut nempe a ſacris Cereris abeſſet omnis luctus ſignificatio. Unde poſt nuntium Cannenſis cladis ait Livius lib. XXII. cap. LVI. *adeoque totam urbem opplevit luctus, ut ſacrum anniverſarium* CERERI *intermiſſum ſit, quia* NEC LUGENTIBUS ID FACERE EST FAS, *nec ulla in illa tempeſtate matrona expers luctus fuerit.* Quibus adde Feſtum, *Minuebatur populo luctus &c., cum in caſto* CERERIS *conſtitiſſent.* Quo referri etiam debet, ſeu ad hilaria eorundem Cerealium, quod *Cereales* cœnæ de lautis, & cumpluribus ferculis a Plauto appellentur Menæch. A. I. Sc. I.

> *Ita eſt adoleſcens, ipſus eſca maxima;*
> CEREALES COENAS *dat, ita menſas extruit;*
> *Tantas ſtruices concinnat patinarias.*

& in quem ſenſum, ut ibi jam obſervarunt viri docti, *Cerealis pompa*, de cœna, in quam longo ordine inferrentur fercula, a Varrone dicatur de R. R. lib. I. cap. II.

V. 19. ἑαδότα τέθμια δῶκε] *Placidas* leges, pro *placentes* ſeu *acceptas*, hic vertit Interpres. Sic χῶρον ἑαδότα, *locum idoneum* ſeu *acceptum* utrique decertaturo pugili, Polluci nempe & Amyco, dixit Apollonius Rh. lib. II. verſ. 35. Docent autem abunde hæc Poetæ noſtri verba, de *Theſmophoriis*, ſeu feſto in honorem Deæ Θεσμοφόρου ſeu *Legiferæ* apud Græcos ſacro agi hoc in Cererem Hymno. Unde hæc Dea itidem dicta, neque apud Maronem ſolum Æn. lib. III. verſ. 58, *Legiferæ Cereri*; ſed in veteri etiam lapide in Cl. Reineſii Syntagm. pag. 63. LEGIFERÆ CERERI D. cujuſque appellationis eidem tributæ cauſſam, quam ad Maronem reddit Servius, ex illo quoque Grammatico totidem verbis refert Macrobius Saturn. lib. III. c. XII, quod nempe poſt inventum a Cerere frumentum, diſcreti primo fuerint agri indeque enata jura; ac ita homines vagantes antea ſine lege, a ferina veluti vita ad humaniorem mox fuerint traducti. Quibus conſona de Cerere poſt inventas fruges *leges ferente*, quibus ſuum cuique tribuere caveretur, ac Θεσμοφόρου inde dicta, tradit Diodorus lib. V. pag. 336: ſicut eadem laus Atticis hujus Deæ Myſteriis a Cicerone, prout jam vidimus ad titulum hujus Hymni, tribuitur, de Legib. lib. II. cap. XIV. Unde etiam legem Græco nomine, a *ſuum cuique tribuendo* credi appellatam, alibi tradit idem Tullius, nempe de Legib. lib. II. cap. XIX. & quod e Platone, ut videtur, ſumptum, ubi ea de re in Minoë agit pag. 317.

Immo quo loco omitti non debet, quod Feſtum Pentecoſtes, ſeu ἑορτὴ θερισμοῦ vel πυρῶν μητοῦ, *Feſtum Meſſis* ſeu *Demeſſionis tritici*, a priſcis Hebræorum Magiſtris vocatum etiam ſit ſolemne τῶν Θεσμοφορίων, in memoriam legis latæ in monte Sinai, prout id ex Arabica Macriſii victoria Memphitica ad Joſephum p. 223. obſervat ὁ πολυμαθέστατος & πολυΐστωρ Bernardus. Aliam vero, cur nempe *legifera* nomen Cereri adhæſerit, ſubdit inſuper rationem ad Virgilium Servius, & quam non adtigit, ubi ea de re agit, Macrobius; nempe *quia in æde* CERERIS *æri inciſæ poſitæ* LEGES *fuerint*, quæ alioquin apud Athenienſes in Μητρῴοις ſeu Matris magnæ, quæ eadem vulgo cum Tellure ſeu Cerere fano, ut aliunde conſtat, reponebantur. Ut jam illud obiter hic tangam, *legum*, quibus humana ſocietas continetur & conſervatur, condendarum, tanquam divini cujuſdam & ſupra humanam naturam beneficii originem, ad Cœleſte Numen a Gentilibus, ut hic a noſtro Battiade, continuo fuiſſe relatum. Unde etiam factum, ut privati urbium apud Græcos Legislatores, divinis honoribus ſint a civibus ſuis culti, ſicut a Cretenſibus, Spartanis, Locris, Syracuſanis, Catinenſibus, Minos, Lycurgus, Zaleucus, Diocles, Charondas. Immo quod Barbaris etiam tribuit Clemens Strom. lib. I. pag. 303; eo nempe in pretio ac honore ab iis habitos legum apud ſe latores, ut Dii ab iiſdem vocarentur: prout de Zamolxide apud Getas notum vel e Platone in Charmide pag. 156. Ut proinde haud mirum ſit, ſi a Philone, ubi de præclaris a Moſe latis in præcipuum ac ſingulare gentis ſuæ commodum legibus, egiſſet, addat, cum e mortali vita ad immortalem migraſſe, ſeu ἀπαθανατίζεσθαι, ut de eo loquitur lib. III. de Vit. Moſ. pag. 696, & de Charitate pag. 701.

V. 20. καὶ ἱερὰ δράγματα πρῶτα Ἀσταχύων] Hæc altera, immo præcipua quædam cauſſa inſtituti Cerealis hujus apud Græcos & quidem Atticos ſacri. Unde etiam Proſerpinæ ſub terras, qui iiſdem Theſmophoriis originem dediſſe ferebatur, raptus, allegoricam ſeminis in terra reconditi ſignificationem apud eoſdem Græcos habuiſſe, tradit de eodem feſto agens Arnobius lib. V. pag. 183. Quod a Phornuto ſimiliter monitum in Cerere. Quæ ratio etiam fuit, ut iiſdem terræ frugibus earumve primitiis Deos, tanquam primos, quod hic de Cerere dicitur, earum datores, ac in memoriam aboliti prioris feri victus, colere juſſi fuerint Athenienſes; idque antiqua Triptolemi (de quo mox, hic Poeta) ac dein Draconis lege, cujus utriuſque meminit Porphyrius περὶ Ἀποχ. lib. IV. pag. 431. nempe Θεοὺς καρποῖς ἀγάλλειν, aut τιμᾶν ἀπαρχαῖς καρπῶν, *Deos frugibus venerari*, aut *colere primitiis frugum*; eandemque in rem de Cerealibus agens Ovidius Metam. lib. X. verſ. 434.

Primitias frugum dant ſpicea ſerta ſuarum;

nempe juxta illud Theologiæ Gentilium dogma, quo ea in Deorum ſacris maxime illis accepta cenſebantur, quorum iidem auctores aut inventores extiterant: prout id tradit Jamblichus de Myſter. Sect. V. cap. XXIV, ac ut ibidem addit, ἀεὶ μὲν γὰρ τοῖς ποιοῦσι τὰ ἑαυτῶν ἔργα διαφερόντως ἐστὶ κεχαρισμένα. τοῖς δὴ πρώτως τινὰ προσάγουσι καὶ πρώτως ἐπὶ τὰ τοιαῦτα προσφιλῆ, *ſemper enim opificibus ſua opera potiſſimum*

grata

grata ſunt, & qui aliqua primo procreant, talia rurſus habent imprimis accepta. Hinc illæ Cereri *frugum primitiæ*, ſeu *ſpicarum*, de quibus hic, *ſacro manipulo*, ac *ſpiceâ*, ut dicto modo Poetæ verſu, *ferta*, ſtatis meſſis temporibus offerri olim conſueverant; immo unde enatam primum ſacrorum ejuſmodi conventuum ac feſtivitatum originem, ab Ariſtotele tradi jam vidimus ad titulum hujus Hymni. Cujus utique & ſanctioris quidem ac antiqui ritus index abunde, iſque in memoriam inopiæ egreſſus ex Ægypto, ut ea de re loquitur Joſephus Ἀρχ. lib. II. cap. V, ſolemnis nempe ille ac *ſacer* itidem apud Hebræos *ſpicarum manipulus*, ſeu *δράγμα ἀπαρχὴ τοῦ θερισμοῦ*, *manipulus primitiæ meſſis*, indicta a Deo lege Levit. XXIII. verſ. 10 offerri itidem ſolitus; ſive, ut hæc tangit Philo de Septen. pag. 1174. iiſdem ferme verbis, quibus hic de repertis a Cerere frugibus Callimachus, *Ἀσταχύων ἀπαρχαὶ, τὸ ἱερὸν δράγμα*, *ſpicarum primitiæ, ſacer manipulus.* Qualem etiam *ſacrum ſpicarum manipulum* in veteri Regis Agrippæ nummo ſignatum, olim protuli primus & explanavi; quodque alioquin *ἱερὸν*, ut hoc addam, *δράγμα*, duarum fuiſſe ſpithamarum, ad ſacrum illum uſum demeſſum, tradunt Talmudici Doctores ad Miſch. Cod. מנחות cap. לכנות IX. Unde eorundem Hebiæorum Magiſtros commemorare videas, & hordeaceas, e Moſis præſcripto, fuiſſe illas fruges; & tempus præterea ſationis; & locum, in agris nempe Hieroſolymitanis; aut ad ſummum in terra Iſraelitica; ac modum denique, quo in demetendis, in manipulos colligendis, ventilandis, torrendis, ac molendis iiſdem frugibus vulgo utebantur. Qua de re agit præ aliis Maimonides in משנה תורה *miſneh torah* ſeu *ſecundæ Legis*, Traditionum nempe Talmudicarum, libro VIII. quemque de cultu Divino inſcriptum Latine vertit vir harum litterarum eximie peritus Ludov. Compiegne, Tract. VI. cap. VII. Quibus addi inſuper poſſunt quæ apud Joſephum ea de re leguntur Ἀρχ. lib. III. cap. X; & cum quibus conferat, cui lubet, quæ exſtant apud Theophraſtum H. Pl. lib. VIII. cap. III. de haud diſſimili admodum Ægyptiorum in locis ſupra Memphim ritu; juxta quem nempe hordei ſexto a ſatu menſe demeſſi farina, *ὅσον εἰς ἀπαρχὴν*, *tanquam pro primitiis* ad ſacrorum itidem uſum deferri conſueverat. Unde etiam plura, *ἀπαρχὰς* nempe, aliaque in ſacris Judæorum & Gentilium communia ſtatuebat Julianus Imp. prout ex eo id refert Cyrillus l. IX. contra eundem *τὸν παραβάτην* pag. 298. Mitto, quod ejuſmodi, de quibus hic Callimachus *ſacros* Cereri *ſpicarum manipulos*, *ἱερὰ δράγματα ἀσταχύων*, *θημῶνας* etiam vocari notat Theocriti Enarrator Idyll. VII. verſ. ultimo, quum verius *θημῶνες* & *θημωνίαι*, de *acervis* plurium *δραγμάτων* ſeu *manipulorum* in unum congeſtorum dicerentur, ſicut prius de voce *θημῶνες* vel ex Homero Odyſſ. E. verſ. 369. ejuſque Interpretibus conſtat, *θημῶνες, οἱ σωροὶ*, alterum ex Heſychio *θημωνίαι* (prout legi apud eum debet, non *θημονιαι*) *οἱ σωροὶ τῶν δραγμάτων.* Adde Gregorium Nazianz. Epiſt. XIV, *ὥσπερ θημωνίαν ἅλωνος κατὰ καιρὸν συγκομισθείσης*, *tanquam acervum areæ tempeſtive devectum.* Unde חמרים per *θημωνίας* ſeu *acervos* mortuarum in Ægypto ranarum red-

dunt ſeniores Exod. VIII. 14. Iidem alioquin *frugum acervi*, θωμοὶ, ut notum, apud Theophraſtum & alibi appellati.

V. 22. *Τριπτόλεμος ἀγαθὰν ἐδιδάσκετο τέχναν*] Non Oſiris proinde, cui alioquin tam *bonæ artis* ſeu agriculturæ inventum ab aliis, ut Diodoro l. 1. p. 94. Tibullo, quem hic citat Vulcanius l. 1. Eleg. VII, aliiſque tribuitur; non Heros ille Athenienſis Buzyges, de quo præter Grammaticos & Parœmiographos Græcos, aç Servium ad Georg. I. 9. Plinius ait l. VII. c. LVI. *Bovem & aratrum Buzyges Athenienſis*, ut alii, *Triptolemus invenit*: cujuſque inſuper ut hoc addam, *Buzygis* mentio fit in veteri Athenienſi Inſcriptione a Cl. Sponio relata Miſcell. pag. 320. Idem vero decantatus hic *Triptolemus*, qui ſerendarum frugum rationem, juxta Diodorum pag. 16. edoctus, ſeu, juxta Maronem Georg. l. 1. v. 19. *uncique puer monſtrator aratri*; quemque Eleuſinum, ſeu Eleuſini Regis in Attica filium ab aliis dictum, antiquiſſimam apud Athenienſes legem, inter alias, ut frugibus Dii colerentur, tuliſſe, paullo ante e Porphyrio lib. IV. p. 431. id poſt Xenocratem & Hermippum tradente, vidimus. Hinc *Legiſlatorum* Νομοθετῶν *apud Athenienſes vetuſtiſſimus* ibidem dictus, & a quo proinde *Theſmophoria*, ſeu ſacra in honorem Cereris *Legiferæ* primum inſtituta, tradunt Phornutus in Cerere, Hyginus Fab. CXLVII, Servius ad Georg. 1. 19, aliique. Unde eadem *Theſmophoria*; *κατὰ τὸν τοῦ σπόρου καιρὸν*, *circa ſementis tempus*, ut de iis ait Phornutus, menſe proinde σποριμῳ ſeu Pyanepſione, Athenis ab hoc primo ſationis frugum, quam a Cerere ſcilicet acceperat, auctore, indicta: quo utique tam *bonæ artis*, ut hic ea Callimacho dicitur, inventæ, legumque ſimul de eadem latarum ſolemnis fauſtaque recordatio opportune celebraretur. Unde liquet falli τὸν πάνυ, dum ad Solinum pag. 527. ult. edit. hunc *Triptolemum*, juxta Baubonem &c. ad Eleuſinia, non vero ad Theſmophoria, ejuſdem Deæ feſta ſpectaſſe demum exiſtimat; totumque, ut paullo ante vidimus ad v. 18, poſtremum hoc feſtum in commemoratione Proſerpinæ raptus, citra aliam hujus feſti cauſſam vel ullam frugum ſationis ſub Triptolemo, Cereris beneficio, traditæ memoriam poſitum agnoſcit. Adeo, ut longe diverſa *Eleuſinia*, quæ ob acceptas a Cerere fruges ab Athenienſibus forent inſtituta, a *Theſmophoriis* exſtitiſſe, ibidem contendat. De quo tamen in ſequentibus idem ὁ πάνυ aliter omnino & verius utique ſibi ſtatuendum putavit; dum utrumque ſacrum multa habuiſſe communia, ab eadem cauſſa & origine profectum; junctis etiam menſibus, *Eleuſinia* nempe, Boedromione, *Theſmophoria*, Pyanepſione celebrata agnoſcit, immo eam ſolam, quamquam iſtud incautius, ut jam ſupra vidimus ad verſ. 1. hujus Hymni, differentiam exſtitiſſe, quod apud *Eleuſinia* virorum initia forent, *Theſmophoria* vero mulierum. *Triptolemi* proinde, ejuſque, ut e Porphyrio vidimus, vetuſtiſſimi *Legiſlatoris*, opportuna, ubi de iiſdem *Theſmophoriis* agitur, facta hic a Poeta mentio: nec etiam obſtat, quod, ut obſervo, iis verſibus, qui ex Homerico in Cererem Hymno leguntur apud Pauſaniam l. II. p. 110. inter eos recenſeatur *Triptolemus*, qui myſteria Eleuſinia a Cerere fuerit edoctus, ſeu quibus Dea,

Δει-

Δρησμοσύνην ἱερῶν καὶ ἐπέφραδεν ὄργια πᾶσιν,
Miniſterium ſacrorum, ac myſteria omnibus indixit.

Cujus alioquin *Triptolemi pueri* a Marone, loco paullo ante adducto, appellati, puerilis exſtat effigies in hoc Electorali Gazophylacio cum corona ſpicea capiti impoſita, & papavere in dextra, frugibus autem in patera, totidem Cerealium munerum, quæ hic ejus alumnus a ſpicifera Dea acceperat, ſymbolis. Id enim vere de eo ſimulacro conjecit ejuſdem Gazophylacii cuſtos Cl. Begerus noſter, & cujus labori ac felici induſtriæ, Sereniſſimi autem Potentiſſimique ELECTORIS ſingulari in litteras munificentiæ, cum illud, tum alia ſelecta ejuſdem Theſauri *κειμήλια* edita ac illuſtrata acceptum brevi feret Lector. Haud mirum vero *ἀγαθὴν τέχνην*, de *agricultura* hic dici, & unde lemma in Stobæo Serm. LIV. *περὶ γεωργίας, ὅτι ἀγαθὸν, de agricultura, quod bona ſit;* ac inter alia illud Menandri ibidem,

Ἀρ' ἐστὶν ἀρετῆς καὶ βίου διδάσκαλος
Ἐλευθέρου, τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις ἀγρός,
Virtutis & vivendi liberaliter magiſtrum
Si quis quærit, agrum comparet,

τῷ πάνυ interprete.

V. 23. *ἵνα καί τις ὑπερβασίας ἀλέηται*] Præclara omnino hujus Poetæ *γνώμη*, qua admonentur homines, ut e gravi ultione a Deo de ſceleratis ac impiis factis, ſicuti de Eryſichthone, prout continuo id narrare inſtituit, a Cerere, ſumpta, a ſimilibus iidem deterreantur facinoribus: neque enim ea vigilem Dei oculum latere poſſe, neque illos debitas inde pœnas ullatenus effugere. Quam in rem conſuli itidem poſſunt veterum Sapientum dicta apud Stobæum Eclog. Phyſ. VII.

V. 24. *βουκένας Τριόπεω γένον*] Quam *βούβρωστιν* vocat infra Callimachus verſu 103, & eadem de re agens, ut ibi dicetur. Agathias Anth. l. II. c. XXXI. Ep. V. nempe *βούβρωστιν Ερυσίχθονος, diram famem Eryſichthonis.* Idem proinde *Triopæ* filius, non vero ipſe *Triopas* ejus parens; cui tamen in Inſcr. Herodis Attici ſcelus illud, de quo mox, exciſi nempe Cereris luci, ac ultio a Dea ea de re ſumpta, tribuitur,

Οὐδὲ γὰρ ἴφθιμον Τριόπεω μένος Αἰολίδαο,
Neque enim generoſum Triopæ robur Æolidis &c.

ac unde *γένος Αἰολίδαο*, pro *μένος* legendum ibi conjecit magnus Salmaſius, aut *μνημονικὸν* eſſe illud Herodis *ἁμάρτημα*, qui patri *Triopæ* tribuerit, quod de filio ejus Eryſichthone ab aliis e veteribus vulgo dicitur. Niſi etiam iis verbis *Τριόπεω μένος*, non adeo pater ipſe *Triopeus*, obvio quidem apud Homerum more, ut *μένος Ἀλκινόοιο, robur Alcinoi* pro *Alcinoo* &c. quam filius ejus *Triopejus* apud Ovidium Metam. l. VIII. verſ. 751, dicatur deſignatus; prout filii parentum *robur, fortitudo, amor, dilectio*, haud ſemel leguntur appellati. Quamquam & Hyginus, quod monuit Anna eruditiſſima, Aſtronom. XIV, id de ipſo *Triopa* etiam tradat, fame inſatiabili a Dea adfecto, idque ob Cereris non nemus quidem, ſed templum dirutum: Diodorus vero l. V. p. 331. nunc *Triopam* ſacro Cereris nemore exciſo, ad Regiæ ſtructuram fuiſſe abuſum tradit.

nulla inde immiſſæ ei a Dea *dira famis* ſeu *βουβρώσεως* facta cæteroquin mentione.

V. 25. Οὔπω τὰν Κνιδίαν] Quæ Theſſaliæ regio hic in Scholiis perperam dicitur, quod vel refellit Diodorus, qui in narratione hujus rei, adducto paullo ante loco, non filium quidem, Eryſichthonem, ſed patrem *Triopam*, exciſo ſacro Cereris nemore, e Theſſalia cum adjuncto hominum agmine εἰς τὴν Κνιδίαν, *in Cnidiam* dicit profugiſſe. In eundem vero cum hoc Poetæ noſtri Scholiaſte, ut unus alterum ducem videatur ſequutus, impegit quoque ὁ Ἐθνικογράφος Stephanus. Is enim ex male intellecto, qui in ejus Fragmentis e Bibliotheca Segueriana, bono litterarum fato, vulgatis adducitur, hoc Poetæ noſtri verſu, idem etiam ſecus tradit, Dotium nempe, de qua mox, urbem eſſe Theſſaliæ, in quam commigraverint *Cnidis*, ὧν ἡ χώρα Κνιδία, Καλλίμαχος ἐν Ὕμνοις, οὔπω τὰν Κνιδίαν, *quorum*, ut addit, *regio Cnidia*, *Callimachus in Hymnis*; *nondum quidem Cnidiam &c.* Neque enim *Cnidii* in Theſſaliam, a quibus regio ſeu pars illa Theſſaliæ dicta fuerit *Cnidia*, ſed Theſſalus *Triopas* cum ſociis e Theſſalia in *Cnidum*, quod ipſe Callimachi locus innuit, & Diodorus aperte d. l. tradidit, profectus. Quibus accedit Pauſanias, qui l. x. p. 628. Τριόπαν οἰκιστὴν τῆς Κνίδου, *Triopam Cnidi conditorem*, ejuſque proinde ſtatuam equeſtrem Delphos a Cnidiis adlatam refert. Quod monendum hic fuit, ne cuiquam minus cauto imponat dicta ad hunc locum veteris Interpretis gloſſa; quum de eo ſileant priores editores; & quamquam id jam ad Inſcriptionem Herodis, ante editum Fragmentum Stephani Seguierianum, dudum viderit ὁ πάνυ, quique ex eo id quoque obſervat in Notis ad Stephanum Cl. Holſtenius. Verum Salmaſii ea de re ad dictam Inſcriptionem monitum, in noviſſimis ad hanc Callimachi editionem adnotatis, opportune commemorari, nunc demum video.

Ibid. ἔτι Δώτιον ἱρὸν ἔναιον] Meminit ejuſdem loci Lycophron verſ. 410, ubi cum Lebethriis portis ſeu clauſtris idem conjungitur.

Λειβηθρίας σφίγγουσι ΔΩΤΙΟΥ πύλας,

Lebethria cohibent DOTII *porta*.

Lebethrum vero Thraciæ antiquitus, juxta Strabonem l. x. p. 410. & 747, poſtea, eodem teſte, Macedoniæ adſcripta. Unde etiam *Dotium* non Theſſaliæ, ſed Macedoniæ ab Iſaacio tribuitur. Verum Magneſiæ, quæ adnexa Theſſaliæ, cum *fons Libethrius*, ſeu juxta alios *Libethra*; tum hoc ipſum oppidum *Dotium* a Plinio, Solino, Martiano accenſetur. Adde, quod ab eodem Strabone alibi l. IX. p. 442. *Dotius campus*, Δώτιον πεδίον Perrhœbeæ & Bœbeidi paludi, in media fere Theſſalia ſitæ, proximus dicitur. Hinc etiam hujus *campi*, præter Heſiodi, qui a Geographo ibi adducuntur, verſus, & cujus fit mentio in Stephani Fragmento, ſeu ſatis longa, quæ in eo legitur de hac *Dotio* ῥήσει, meminit, & tanquam in quo e Coronide Nympha natus fuerit Æſculapius, Homericus in hunc Apollinis filium Hymnus,

τὸν ἐγείνατο δῖα Κορωνὶς

ΔΩΤΙΩ ἐν πεδίῳ κούρη Φλεγύου βασιλῆος,

quem

quem genuit diva Coronis
DOTIO *in campo, filia Phlegyæ Regis.*

Quæ autem Coronis ad dictas modo *Bœbiadis*, paludis in Theſſalia, *ripas*, παρὰ Βοιβιάδος κρημνοῖσι, habitaſſe apud Pindarum dicitur in narratione nati ex ea Æſculapii, ejuſque ex ambuſto matris corpore erepti, Pyth. Od. III. p. 219.

V. 27. Δένδρεσιν ἀμφιλαφὶς] Quomodo apud Apollonium Rh. l. II. v. 735. dicuntur ἀμφιλαφεῖς πλατάνιστοι, h. e. juxta eruditos ibidem Criticos, ἀνθηραὶ, μεγάλαι, περίοπτοι, *platani, florida, magnæ, undique conſpicuæ*; & prout veterum luci inde *umbroſi*, *frondoſi*, & *opaci* vulgo a Poetis appellati. Quamquam ἄλσος a Græcis dictum de omni loco Diis conſecrato, etiamſi arboribus ſeu plantis parum conſito, notent veteres Pindari Enarratores Olymp. Od. III. p. 31. idque adſtruunt Homeri exemplo, qui de Oncheſto Bœotiæ loco dixerit, nempe Iliad. B. 506. Ποσιδήιον ἀγλαὸν ἄλσος, *Neptunium clarum nemus*, quamquam, ut addunt, οὐ γὰρ Ὀγχηστὸς δένδρεσι κομᾷ, ἀλλὰ ἱερός ἐστι, *nec enim Oncheſtus arboribus abundat, ſed ſacer eſt locus.* Ut vero hic ἄλσος δένδρεσιν ἀμφιλαφὶς, *lucum arboribus denſum* dicit Battiades, ita Julianus ait Orat. III. p. 210, κήπων τινῶν καὶ παραδείσων ἐν αὐτοῖς πεφυτευμένων μάλα ΑΜΦΙΛΑΦΕΣΙ καὶ κατασκίοις ΤΟΙΣ ΔΕΝΔΡΕΣΙΝ, *in quibus horti erant ac nemora valde* DENSIS *ac opacis* ARBORIBUS *conſita.*

V. 28. ἐν δὲ καὶ ὄχναι] Inſolita hujus vocis apud Heſychium gloſſa, ὄχνη, εἶδος κυστοῦ ἢ κυστυμίνου. Neque aliter in Lexico MSS. Colbertino apud eruditiſſimum du Cange in κυστούμινον, ubi ὄχνη, εἶδος κυστομίνου, nempe *cruſtuminium pirum*, cujus decantata a Cruſtuminio in Sabinis agro præſtantia, apud Columellam, Plinium, Macrobium, ſicut ad Maronis Georg. II. v. 88. *Cruſtumiis Syriiſque piris*, adnotarunt jam viri docti, quæque ex parte rubentia exſtitiſſe, notat ibidem Servius. Ὄχνην alioquin de *piro agreſti* proprie dictam, obſervant veteres Grammatici; quamquam jam ab Homero duobus locis ὄχνην vel ὄγχνην de *ſativa piro* dictam conſtet, & quidem eo verſu Odyſſ. H. v. 20. Ὄχνη ἐπ' ὄχνῃ γηράσκει, *pirus ſupra pirum ſata ſeneſcit*; quæque inde verba, ut ingratos argueret Athenienſes, protuliſſe fertur Ariſtoteles apud Laertium l. V. p. 273. ultim. edit. Ælianum præterea V. H. l. VIII. c. XXXIX, ac Euſtath. p. 1573. Hinc alibi apud Heſychium ὄγχναι (prout vulgo vox ea apud Homerum legitur) αἱ ἄπιοι. Apud Theophraſtum tamen diſtingui eadem videas H. Pl. l. II. c. VII. ἀπίους δὲ καὶ ὄχνας, unde Gaza poſtremam vocem ibi per *prunos* reddidit, nempe *piros amplius & prunos*; quum tamen, quod ad eundem Theophraſtum jam viderunt alii, nuſquam hac voce ὄχναι *prunos*, ſed *piros agreſtes* tranſlatas, eaſque tum bonos ferentes fructus, denotari conſtet: adeo ut ὄχναι, neque ἀχράδες proprie ſint ſeu *piri* mere *agreſtes*, neque ἄπιοι, *piri* nempe tantum *ſativæ*. Quamquam & ἀπίους etiam pro ἀχράδας ſeu de *pirus* mere *ſylveſtribus* dici videam alibi apud Theophraſtum de C. Pl. l. I. c. XVII. ὃ καὶ ἐπὶ ΤΩΝ ΑΠΙΩΝ ξυμβαίνει· καὶ γὰρ ἐκεῖνα ἐυβλαστότερα ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ ἐστὶ διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας, h. e. Gaza Interprete, *quod vel in* PIRO SYLVESTRI

VESTRI *perſpicere licet. Hæc enim facilius, quam* URBANA *iiſdem prorſus de cauſſis germen emittit.*

V. 29. γλυκύμαλα] Qua voce uſa pridem Sappho,

Γλυκύμαλον ἐρεύγεται, ὡς ἄκρῳ ἐπ' ὄσδῳ,

Sicut dulce pomum extrahitur in ſummo ramo;

poſtrema nempe voce ὄσδῳ, Æolice pro ὄζῳ, non ὕδῳ, ut vulgo in Scholiis ad Theocriti Idyll. XI. v. 39. ubi occurrit ille verſus, hactenus legitur; & quamquam id viderat pridem eruditiſſimus Fulvius in collectione Carminum decimæ hujus Muſæ. Formata vero hæc vox γλυκύμαλον, qua Cyclops ibi apud Theocritum Galateam compellat, ſicut γλυκυσίδη de *pæonia*, non apud Theophraſtum & Dioſcoridem ſolum, ſed apud Athenæum quoque l. III. p. 76, aut γλυκύῤῥιζα, quæ Theophraſto H. Pl. l. IX. c. XIII. γλυκεῖα, nempe ῥίζα, quod jam ad Solinum monuit ὁ πάνυ, dicitur. Sic γλυκύανον Cretenſibus, teſte Heſychio, quod ἐρυθρόδανον, ſeu juxta Theophraſtum, ἐρευθέδανον, nempe *rubia*. Γλυκύμηλα autem dicta a nonnullis *poma*, quæ μελίμηλα ſeu *mellita* vocat Dioſcorides l. I. c. CLXI. περὶ μελιμήλων, & cujuſmodi *mitia poma* a Martiale vocantur l. X. Ep. XLVIII. Notum alioquin μῆλον Græcis quoque dictum de omni fructuum genere, ſicut apud veteres Latinos *pomum*; unde κοκκύμηλα de *prunis*, & κοκκυμηλέα de *arbore*, quæ ea ferret, vulgo appellata. Hic vero γλυκύμηλα, quæ alias de *fructu*, & quod jam monuit Anna præſtantiſſima, de *arboribus* ipſis dicuntur. Adeo, ut de nemore Cereris, non ſylveſtribus ſolum, ſicuti quas memoraverat, pinu, ulmo, arboribus conſito hic dicatur, quod de alterius apud Romanos Deæ nemore ſeu luco, Martialis ait lib. IV. Epigr. LXIV.

Annæ POMIFERUM NEMUS *Perennæ.*

Ibid. Ἀλέκτρινον ὕδωρ] Quod hic Interpreti *electrina aqua*, pro *pellucida* ſeu *limpidiſſima*, ut vel eum docebant Scholia, ἀλέκτρινον, διαυγές, & quemadmodum Lucianus dixit in Amorib. p. 1044. ed. Salm. ἠλέκτρῳ, φασὶν, ἢ Σιδωνίῳ ὑέλῳ διαφεγγέστερον ἀναστράπτει, *electro, ut ajunt, aut Sidonio vitro lucidius*. Unde apud Julianum in Cæſaribus de Jovis lecto dicitur, eum argento candidiorem, auro vero fulgentiorem extitiſſe; hærere tamen Mercurium, an *electri*, vel alterius metalli nomine debeat illum nuncupare. Nempe *electrum* de *auro puriſſimo* apud Sophoclem pridem dictum Antigon. v. 1049. τὸν πρὸ Σάρδεων ἤλεκτρον, *quod ante Sardes electrum*, ſeu auri ramenta in Pactolo.

V. 30. Ἐξ ἀμαρῶν ἀνίευς] Aliud iterum hic agit Interpres, qui hæc verba *e tabulis erumpebat*; pro quo *e ſcatebris* vertendum hic vidit Vulcanius. Præter obvium Homeri locum, qui adducitur hic in Scholiis, Apollonius Rh. l. III. v. 1391.

Ἠΰτε κηπαίῃ ἀμάραι πλήθοντο ῥόῃσι;

Sicut fontani aquæductus replentur rivis.

Quo ſpectat Heſychii gloſſa, Ἀμάρη, ἡ ἐν τοῖς κήποις ὑδροῤῥόη, παρὰ τὸ ἅμα καὶ ἴσως καὶ ὁμαλῶς ῥεῖν, h. e. Ἀμάρη, *in hortis aquæ fluxus, quod ſimul & æqualiter & ſedate fluat.*

Ibid.

Ibid. *ἐπεμαίνετο χώρῳ ὅσσον Ἐλευσῖνι*] Conjeceram aliquando legendum *ἐπεμαίετο*, quo verbo pro *ἐπιθυμεῖν* uſus aliquoties coævus Poeta Apollonius ut l. II. v. 548. & l. III. v. 815: ſed nihil mutandum, quum eleganter *ἐπιμαίνεσθαι* hic dicatur, de magno ſeu flagranti quodam, quo hæc loca ſibi ſacrata deperibat, amore eadem Dea; & prout *μαίνεσθαι*, *μανικὸν*, *μανικῶς*, a Græcis; a Latinis autem *inſanire*, ac *inſanum*, & *inſane*, pro *vehementer* ſeu *valde amare* aut *cupere*, & pro *valde*, *mirifice*, uti paſſim apud Plautum, *inſanum bonum* Moſtell. A. III. Sc. III. & Curcul. A. I. Sc. III.

Nam bonum eſt pauxillum amare ſane, INSANE *non bonum eſt:*
Verum totum inſanum amare, h. e. *quod meus herus facit.*

Nempe quod dixerat pridem Anacreon de flagranti, quo vinum juxta ac puellas deperibat, amore, Od. XIII. *Θέλω, θέλω μανῆναι*, *volo, volo inſanire*, ac inde ad Græcorum morem, ut ſolet, Propertius l. II. El. XXXII.

Lynceus ipſe meus ſanos INSANIT *amores.*

Haud novum autem, certa quædam præ aliis loca ab hac Dea, ſicuti vulgo alia ab aliis Numinibus, *inſane* ſeu *mirifice dilecta* hic dici; nempe ut ea de re Themiſtius Orat. x. p. 140. *ἐξ ὧν, μάλιστα ἀγαπῶσι χωρίων, καὶ ἃ μάλιστα διασώζουσι*, *de quibus locis*, vocantur ſcilicet Dii, *quæ præcipue diligunt*, *& quæ potiſſimum etiam conſervant*: ac prout inſuper videri poſſunt, quæ ab hoc Poeta dicta ſunt in Hym. in Delum v. 269. &c. de locis Apollini, Neptuno, Mercurio, Jovi præ aliis impenſe acceptis, & a quibus quoque iidem Dii fuerunt denominati. Cujuſmodi proinde tum hic ſacratus Cereri ad Dotium *lucus*, tum *Eleuſis*, ut additur (inde etiam *Cerealis Eleuſin* a Papinio dicta Theb. l. XII. v. 627.) *Triopium* & *Henna*; a quibus etiam duobus *Eleuſinia*, ut notum, & *Hennenſis*, qua de re jam paullo ante ad v. 15. & mox adhuc dicetur, appellata eadem Dea. Ut hoc addam, quod in brevibus ad Homerum Scholiis Odyſſ. A. verſ. 128. notatum videas, non majorem fuiſſe Deorum ambitionem ſeu *inſaniam*, quam ut ii colerentur in locis a ſe maxime remotis, & quæ cæteroquin inhabitare aut tutari credebantur. Ita Neptunus in locis a mari diſſitis, ſive quod ibi dicitur, *ἠπειρώτης*, *continentis* velut *incola*, non proinde jam *ἐνάλιος* aut *πόντιος* ſeu *Marinus* ab Ulyſſe tum cultus. Quod utique de Cerere dici hic non potuit, eadem quippe cum Tellure, & cui inſuper peculiari, & præcipuo quodam cultu, quod de *Eleuſi & Henna* potiſſimum conſtat, ſacrata erant eadem loca; ac ubi ſolemni religione ac populorum ad eadem confluxu celebrari conſueverat eadem Dea.

V. 31. *Τριόπα θ' ὅσον*] Quo tamen nomine urbs nulla adhuc erat in Cnido, *Triopa* Eryſichthonis patre, qui locum fertur condidiſſe, nondum eo e Theſſalia (nempe ante læſam a filio Cererem, ac ſequutam inde illius *βαπεῖναι*, uti ſupra etiam innuitur verſ. 25.) profecto. Quod proinde hic *προλήψει* Poetis haud inſolita factum, vere jam ad Inſcriptionem Herodis Attici monuit magnus Salmaſius p. 28. De Cereris præterea eodem in loco, ſicuti apud *Eleuſina* & *Hennam* cultu, haud alibi occurrit mentio;

tio; ſed veteris quidem agonis, quod etiam jam d. l. monuit vir maximus, Apollini *Triopio* ibidem ſacri meminit Herodotus l. 1. c. CLXIV: communis vero ejuſdem Apollini, Neptuno, & Nymphis, priſcus Theocriti Enarrator Idyll. XVII. v. 69. Adde, quod Τρίοπος hic appelletur, qui locus alioquin Τριόπιον vocatur ab Herodoto l. 1. c. CLXXXIV. & l. VII. c. CLIII; Scylace p. 36. Diodoro lib. V. p. 329. Stephano; a dicto autem modo veteri Theocriti Interprete, & quod jam vidit hic Friſchlinus, Τρίοπος, ut hoc loco, dicitur. Erat autem Cariæ ſeu Cnidiorum in Caria, idemque Coo adjacens, ut ex iiſdem Auctoribus liquet, promontorium, a *Triopa*, uti jam dixi, hujus Eryſichthonis patre (quamquam ab aliis, ut a Jaſone in memoratis ad Theocritum gloſſis, *Triops* Abantis filius ſtatuatur) juxta Diodorum, Pauſaniam, Stephanum, iiſque antiquiorem hunc ipſum Callimachum, ſicut ea de re jam ante monitum ad v. 25, conditum ac denominatum.

Ibid. ὀκκόσον Ἔννα] Vide de *Hennæa* Siculorum *Cerere*, ſumma illic religione culta, quæ e nummis & auctoribus notavi paullo ante ad v. 15. Nugas vero agit Græcus Enarrator, qui *Hennam* pagum Atticæ hic ſomniavit. Ut certe mirum ſit eruditiſſimum Meurſium, ſicut jure hic eum redarguit Anna præſtantiſſima, fide hujus Græculi Ἔνναν inter Atticæ pagos recenſuiſſe; quum tamen paullo ante *Inſulæ*, quod utique de *Attica* dici non potuiſſe nemo neſcit, *umbilicum* idem noſter Battiades vocaverat. Neque vero neceſſaria illa, quam eruditiſſimus Tan. Faber addendam hic putavit, conjunctio, χ' ὠκκόσον pro ὀκκόσον. Optime enim ſine ea verſui ratio conſtat, & exempla apud Poetas paſſim obvia.

V. 32. ὁ δεξιὸς ἄχθετο δαίμων] Idem nempe δεξιὸς δαίμων hic dictus, qui vulgo ἀγαθὸς, ſicut vulgo δεξιὸς ὄρνις, de *bona* ſeu *fauſta avi* augurali, δεξιὰ φάσματα, de *fauſtis oſtentis*, apud Æſchylum Agam. verſ. 1443; & δεξιὸς οἰκιστὴρ, ſupra de *auſpicato coloniæ duce* Apolline v. 67. Hym. in hunc Deum. Ita non κακὸς ſolum δαίμων, ſed etiam ἕτερος δαίμων, quaſi *alter* ſeu *ſiniſter* genius ſubinde dictus, ut apud Pindarum Pyth. Od. III. p. 219.

> Δαίμων δ' ἕτερος,
> Ἐς κακὸν τρέψαις,
> *Dæmon* ſeu *genius autem ſiniſter*,
> *Ad malum qui impulerat*,

ubi veteres Critici, δαίμων δὲ ἕτερος, ὁ κακοποιὸς, *maleficus*, & qui eam in rem adducunt ibidem hujus Callimachi, quæ inde etiam inter Fragmenta ejus relata videas, verba, nempe οὐ πάντες, ἀλλ' οὓς ἦχεν ἕτερος δαίμων, *non omnes, ſed quos malus tenuit genius*. Sed eundem Pindari locum jam ab Anna eruditiſſima ad ipſa Callimachi Fragmenta animadverſum, ubi hæc ſcripſeram, vidi. Notabile vero hic non malo ejuſmodi ſeu ſiniſtro, verum *dextro* ſeu bono, ſed irato *Triopidis*, h. e. Eryſichthonis *Triopæ*, uti vidimus, filio, totique illi familiæ, *Genio* vel *Deo* (ut promiſcue δαίμων apud Poetas, quod obvium, de utroque dicitur) ad *pravum*, quod ſequitur, *conſilium*, ſibique ac toti Regiæ domui exitioſum, prolapſum continuo dici eundem Eryſichthona, Dii

nempe

nempe, juxta ſaniorem gentilium Theologiam, omnes natura ſua benefici, nuſquam malefici, ſeu *ἀγαθῶν χορηγοὶ, κακῦ δὲ ὐδενὸς*, *bonorum largitores, mali vero nullius*, ut de iis poſt Platonem de Republ. lib. II. p. 379, ait ejus Enarrator Proclus, cum in Platonis Theolog. pag. 45, tum in Timæum l. v. p. 335. ac præterea in ipſos de Republ. libros p. 358; & quos ea de re locos obiter hic Lectori indicaſſe ſufficiat. Unde etiam de Deo a Lucretio dictum l. I. v. 63. *nec tangitur ira*. *Iraſci* nihilominus dicti quandoque, uti hoc loco iidem Dii, h. e. ubi quis ſemet ab illis, ſeu ab eorum cura ac indulgentia in res humanas, pravis adfectibus & mentis perturbationibus avertit; prout id explicat optimus veteris illius Theologiæ Interpres Jamblichus de Myſter. Sect. I. c. XIII. Adeo, ut *ad prava conſilia*, ſicut hic de Eryſichthone continuo additur, iidem, qui ſemet clariſſima Deorum luce, ut ibidem addit, Chalcidenſis ille Myſta, ſponte privantes, in tenebris ambulant (*σκότος ἑαυτοῖς ἐπηγάγομεν*) facile delabantur: ſibique inde tanquam ab *irato*, & quod ſupplicationibus ac reverſione placare debuerant, Numine, mala ac damna immenſa ipſimet arceſſant. Quæ equidem ex iis, quæ de *ira* Dei, ſeu *irato* unico vero ac ſupremo *Numine*, peccata nempe, quæ nos ab eo avertunt, in ſceleratis deteſtante ac puniente, in ſacris utriuſque fœderis libris haud ſemel dicuntur, deſumpta ac detorta; & ab hominibus quidem in diffuſa jam Chriſtianæ Religionis luce verſantibus, haud immerito licet ſtatuere. Quamquam id ab eorum Magiſtri placitis haud alienum eſſe conſtat; qui dicto ante libro de Republ. p. 380, ait Poetis concedendum, ut dicant, non mala quidem & calamitates a Deo proficiſci, id enim nefas; ſed Deum bene & juſte egiſſe, dum illis pœnas infligit; idque, ut inde aliquam utilitatem iidem reportarent. Unde a Juliano Imp. e Platonis, quæ ubique ille in ſuis operibus memorat, placitis dictum Orat. II. pag. 149. e ſacrilegis alios pœnas quidem Diis dediſſe, alios vero neglectos, *utpote indignos, quos ulla pœna ad ſanitatem revocaret*, *ὡς ὐκ ἄξιοι κολάσεως εἰς ἐπανόρθωσιν φερούσης*. Adeo, ut neque idem Plato facile fuerit adſenſus Choro Oceanidum, dicenti de ſupremo Deorum Jove apud Æſchylum Prom. v. 162. *ὁ δ᾽ ἐπικότως ἀεὶ θέμενος ἄγναμπτον νόον*, *ille autem perpetuo præ ira animum inflexibilem reddens*. Ut mirum proinde ſit, ullam ex iis, quæ de irato Deo in veteri fœdere, ad eam, quam modo dixi, normam ſubinde dicuntur, cavillandi occaſionem arripere voluiſſe eundem, de quo modo, Julianum; prout ex iis liquet, quæ ex ejus adverſus Religionem Chriſtianam commentatione proferuntur in graviſſimis Cyrilli contra eundem *τὸν παραβάτην* diſputationibus, & quidem lib. v. ſed qua de re ad eoſdem graviſſimi Antiſtitis, qui nunc ſub prœlo ipſius Juliani, quod jam alibi monui operibus a me adnexi ſudant, libros, dicendi adhuc erit locus.

V. 33. *βωλὰ*] Inter alios Doriſmos, qui in Theocrito adhuc emendandi reſtant, recenſeri etiam debet eadem vox *βωλὰ* pro *βυλὰ* nempe ſeu *βυλὴ*, ut Idyll. XVII. v. 15. ubi de Philadelpho ait, *βωλὰν, ἂν ὐκ ἄλλος* &c. pro *βυλὰν*, ut ibi hactenus legitur, *conſilium quod non alii*

viro

viro in mentem venire potuiſſet. Sic legendus quoque verſus 70. Idyll. præcedentis,

> *Μωσᾶν ἀπάνευθε Διὸς μέγα βωλεῦντος,*

non ut in editis, *Μωσᾶν* & *βουλεύοντος,*

> *Muſarum abſque Jove magno conſultore.*

Μῶα autem pro *Μῶσα*, litteræ nempe *σ ἀφαιρέσει*, dixerunt Lacones, ut in Comici Lyſiſtrata pag. 910. *τὰν τεὰν ἐκλιπῶα Μῶα*, *relinquens Muſa.*

V. 35. *ἀνδρογίγαντας*] Vulgo ſolent Poetæ antiquos mortales, qui in Deos furere, impieque ſe gerere ſunt auſi, ut totidem nempe *Terrigenas* nuncupare. Sic veſanus ille Capaneus, *γίγας* cum ab Æſchylo Sept. Theb. v. 430, tum ab Euripide Phœn. v. 1137. appellatur. Ut vero *ἀνδρογίγαντες* hic dicuntur, qui nempe juſſu Eryſichthonis ſacrum Cereris lucum exſcindere adgrediuntur; ſic *ἀνδρόπαιδα* impium, & vel invito Jove Thebas diruere paratum Parthenopæum appellaverat pridem Æſchylus Sept. Theb. v. 539. *ἀνδρόπαις ἀνὴρ*, *virilis puer*, ſeu qui *e puero vir ſtrenuus* primum evaſerit, a Lycophrone vero *νέανδρος* dicitur, quem ibi Iſaacius ad illum Æſchyli locum vult reſpexiſſe, *μετέφρασε δὲ τὸ Αἰσχύλειον τὸν γὰρ ἀνδρόπαιδα φησὶν Αἰσχύλος, οὗτος νέανδρον ὡς παραφράζων λέγει, expreſſit autem Æſchylum: quem enim ἀνδρόπαιδα vocat Æſchylus, hunc νέανδρον, tanquam illum interpretatus, vocat.*

Ibid. *ὅλαν πόλιν ἄρκιοι ἆραι*] Parodia eſt, quod hic præteriri non debuit, ſeu imitatio loci Euripidei de dicto modo Capaneo, Phœn. v. 1037.

> ΓΙΓΑΣ *ἐπ' ὤμων γηγενής,* ΟΛΗΝ ΠΟΛΙΝ
> ΦΕΡΩΝ, *μοχλοῖσιν ἐξανασπάσας βίᾳ.*
> GIGAS *terra natus* TOTAM URBEM
> SUSTINENS, *vectibus vi abſtractam.*

V. 36. *πελέκεσσι καὶ ἀξίναισι*] Ἀξίνην de *διδύμῳ πελέκει*, ſeu *utrinque ancipiti ſecuri* dictam notant veteres Grammatici; qualem *ἀμφίτομον βέλεμνον*, *anceps*, ſeu *utrinque ſecans telum* vocat Æſchylus Agam. v. 1505; & qualis *ἀμφήκης γένυς* dicitur, Sophocl. Elect. v. 438: ac unde *bipennis*, ac *ferrum bipenne* a Latinis dictum. A quibus proinde diverſæ *πελέκεις ἑτερόστομοι*, ſeu *ſecures una parte acuta*, ut apud Syneſium Ep. CXXVII. p. 262.

V. 38. *αἴγειρος*, *μέγα δένδρον*] Quomodo nempe *μακεδνῆς αἰγείροιο*, alibi *μακραί τ' αἴγειροι*, *celſa populi nigra* dicuntur ab Homero Odyſſ. H. 106. & K. 510. Quæ etiam *αἴγειρος*, ſeu *nigra populus* in majorem altitudinem *alba populo* ſive *τῇ λεύκῃ* adſurgere, a Theophraſto dicitur H. Pl. l. III. c. XIV. & prout celſis vulgo arboribus conſiti ſacri veterum luci. Creticam autem vocem eſſe *αἴγειρον* (quamquam eam inter Creticas *λέξεις* a diligentiſſimo Meurſio in Creta relatam non videam) alibi innuit Theophraſtus, nempe H. Pl. l. II. c. III. ubi de translatione arborum ex una regione in aliam ait, *καὶ εἰ δή τις κομίσειε τὴν ἐν Κρήτῃ λεγομένην αἴγειρον*, *& ſi quis eam, quæ in Creta αἴγειρος (populus nigra) vocatur, tranſtulerit* &c. Hinc alio etiam loco H. Pl. l. III. c. VI. obſervat,

ſervat, cum in Creta dari *αἰγείρους καρπίμους*, ſeu *populos nigras*, quæ *fructus ferant*; tum unius meminit id genus *αἰγείρου*, ad aditum ſpeluncæ Idææ, in Creta (nempe haud aliter ac apud Maronem dicitur Ecl. IX. v. 41. *hic candida populus antro imminet*) in qua munera conſecrata conſervarentur. Adde, quod Creticæ *αἰγείρου*, ejuſque in medicamentis uſus, mentio fiat aliquoties apud Senem Coum, cujus ea de re locum ſuppeditabit Fœſius, & in Creta eruditiſſimus Meurſius. Id enim, quod alibi jam dudum notavi, & ante editum ejuſdem Meurſii de Creta Commentarium, nempe Diſſ. de Præſt. Num. p. 310. huic Inſulæ exſtitit peculiare, ut præ aliis regionibus, eximiis omnis generis plantis, herbis nempe & arboribus, abundare eadem crederetur: adeo, ut myropolæ urbis Romæ ſolas herbas, quæ a Creta adferebantur, una cum ſuccis & ſeminibus emerent, ut e Galeno ibidem monui, de Antidot. l. I. c. X. & c. XIV; quæ loca accuratam alioquin effugere Cl. Meurſii, ubi de Creticis arboribus & herbis agit, diligentiam. Quod vero de eadem arbore ſive *αἰγείρῳ* hic a Poeta additur, *αἰθέρα κῦρον*, id *οὐρανομήκης*, *in cœlum pertingens*, una voce ab Homero dicitur Odyſſ. E. v. 239.

Αἴγειρός τ' ἐλάτη τ' ἦν οὐρανομήκης,

Populuſque abieſque in cœlum pertingens.

V. 39. *νύμφαι ποτὶ τ' ἔνδιον ἑψιόωντο*] Haud mirum ſub celſa hujus nemoris nigra populo, dici hic a Poeta ſolitas meridiano tempore ſacratas Cereri Nymphas, choreis nempe, ut ea in re ait Ovidius, ſe oblectare. *Αἴγειρος* enim inter eas arbores a Pherenico Poeta apud Athenæum l. III. 78. relata, quæ a Nymphis ſicut *καρύα*, *βάλανος*, *πτελέα*, *συκῆ*, *nux*, *juglans*, *ulmus*, *ficus* & qua de re ad v. 81. Hymni in Delum egimus, forent ſcilicet denominatæ: & ſicut ibidem ait noſter Battiades, gaudere Nymphas, ubi quercus (quæ vox ibi *δρῦς*, quaſvis alias arbores denotat) imbre irrigantur; dolere autem *ὅτε δρυσὶν οὐκ ἔτι φύλλα*, *quando quercubus non adſunt amplius folia*, quæ nempe umbram iiſdem, meridiano, ut hic dicitur, tempore, præbeant, ſub qua choreas ducere, aut aliis ſe oblectare luſibus eædem poſſint. Id vero melius aliquanto de *quercu*, ab Ovidio in narratione hujus facti, quam hic a noſtro Battiade de *αἰγείρῳ* ſeu *populo* dictum ſtatuit Anna præſtantiſſima; quod nempe *populus* non ſit arbor umbroſa. Iſtud quidem novi a Plinio traditum l. XVII. c. XII. *populo* nempe nullam eſſe umbram. Verum haud minus conſtat *umbroſam* dici a Virgilio hanc arborem Georg. lib. II. v. 66.

Herculeaque arbor UMBROSA *corona*;

& ab eodem Æn. l. VIII. v. 276.

Herculea bicolor cum POPULUS UMBRA;

& apud Horatium l. II. Od. III.

Qua pinus ingens, albaque POPULUS
UMBRAM *hoſpitalem conſociare amant.*

Et quamquam ea de *λεύκῃ* ſeu *alba populo* ibidem dicantur (ea enim fuit, ut vel e Theocrito liquet, Herculi ſacra) & quam etiam *πλατυ-*

φυλλότερον τῆς αἰγείρου, ſeu *latiora folia* habere *nigra populo* tradit Theophraſtus de C. Pl. l. v. c. viii. eandem tamen albam populum ſeneſcentem ob alimenti inopiam *anguſtiori eſſe folio*, τὸ φύλλον στενότερον, continuo ille ibidem agnoſcit. Adeo etiam, ut haud minus de hac *umbroſa* in luco Cereris, hactenus quippe incædua, ac proinde annoſa αἴγειρος dici a Callimacho potuerit; quum *umbroſum* itidem Minervæ apud Phæacas lucum αἰγείρων, ſeu ex meris hiſce *nigris populis* conſitum, dixerit Homerus Odyſſ. Z. v. 291. alibi autem, ubi de opacis Proſerpinæ lucis agit, ut adducto paullo ante loco, μακεδναί τ' αἴγειροι, *celſa populi nigra* commemorantur, Odyſſ. K. 510. Adde, quod denſæ eſſent in lucis arbores, ac inde πυκναὶ & σύσκιοι, *denſa & umbra obtecta*, haud ſemel dictæ; ſicut τεμενίαν φυλλάδα, *foliis denſum lucum* vocavit ut jam alibi monui, Sophocles Trachin. v. 767: prout nempe τεμένη de *lucis* etiam ſubinde dicuntur, ſicut apud Lycurgum in Leocrate p. 195. ed. Hanov. ὅτι τοῦ τὰ τεμένη τέμνεσθαι, καὶ τοὺς ναοὺς κατασκάπτεσθαι; *quia quod luci exſcinderentur, ac diruerentur delubra.* Haud alienæ proinde ab his Nymphis, in ſacro Cereris luco agentibus ſub *procera* hac *arbore*, ut eam hic vocat Callimachus, choreæ ac luſus. Mitto quod Athenis olim αἴγειρος exſtitiſſe fertur, ad quam ludos ſcenicos ſpectandi ergo, & antequam conſtructum eſſet Theatrum, tabulata erant erecta, ac unde αἰγείρου θέα alibi, & rectius παρ' αἰγείρου θέα, *ad populum nigram ſpectaculum*, apud Heſychium, Suidam, præterea & Euſtathium legitur, & quidem cum tradita illius antiqui Athenienſium ritus explicatione. Eandem vero αἴγειρον fuiſſe in foro, ex alio ejuſdem Heſychii loco ἀπ' αἰγείρων (ſeu ἀπ' αἰγείρου) bene jam obſervavit in Lectionibus Atticis eruditiſſimus Meurſius. Ut vero hic ποτὶ τ' ἔνδιον redditur in Scholiis, περὶ τὸ μεσημβρινὸν, ſic ποιμένας ἔνδιος, *paſtores ſub meridiem* obſervari a cicada dixit Theocritus Idyll. xvi. v. 95: τ' ἔνδιον autem Dorice hic pro τὸ ἔνδιον, ſicut ὦνα pro ὦ ἄνα, ſupra verſ. 33. Hym. in Jov. & τ' ἄργος pro τὸ ἄργος v. 138. Hym. in Lav. Pall. Neque de voce ἑψιόωντο opus hic retexere, quæ notavi ad v. 3. Hym. in Dianam, ἐν ὄρεσιν ἑψιάασθαι, *in montibus ſe oblectare*, choreis nempe &c.

V. 42. τίς μοι καλὰ δένδρεα κόπτει] Quæ nempe *arbores* incæduæ pro lucorum Diis aut Deabus ſacratorum more, & ſolita loci religione, manere debuerant. Ita de uno e Jul. Cæſaris percuſſoribus P. Turullio, tradit Dio lib. LI. pag. 448, cum in Co Inſula Auguſti juſſu interemptum, ac, ut addit, καὶ ἔτυχε γὰρ ἐκ τῆς ἐν Κῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ὕλης ΞΥΛΑ ἐς ναυτικὸν ΚΕΚΟΦΟΣ, δίκην τινὰ καὶ τῷ Θεῷ, ὅτι ἐκεῖ ἐδικαιώθη δοῦναι ἔδοξε, *ita ut viſus ſit Turullius pœnas Æſculapio dediſſe, cujus in luco, qui in Co Inſula eſt*, ARBORES *rei navalis cauſſa* CECIDERAT. Κόπτειν nempe, quod hic etiam dicitur, ſeu ἐκκόπτειν, *ſuccidere* ſeu funditus exſcindere religioſas id genus arbores, ſemper vetitum; non autem eas ſubinde, & peracto prius ſacrificio, conlucare, ſeu frondes inde amputare. Quod poſtremum *coercere, deputare*, & veteri apud Feſtum verbo, ac in priſcis tabulis, *coinqere arbores*, a Romanis, ut jam monuit ad Solinum ὁ πάνυ, dicebatur. Adde veteres gloſſas, *conluco.*

Ἀλσ-

διακαθαίρω δένδρον, *arborem purgo*; amputatis inutilibus ramis, quomodo nempe eo verbo διακαθαίρειν & voce διακάθαρσις utitur, ubi ea de re agit, Theophraſtus de C. Pl. l. III. c. x.

V. 43. *οἱ πόλις ἀρήτειραν Δαμοσίαν ἕστασαν*] Dotium nempe, de qua paullo ante v. 26, urbs Theſſaliæ, ad quam ſitus erat hic Cereris lucus. Haud mirum vero ab ea urbe conſtitutam dici *publicam* illius Deæ *ſacerdotem*, ἀρήτειραν δημοσίαν, quum collatio Sacerdotiorum, propter ſacrorum religionem, inter præcipuas publicæ rei ac adminiſtrationis curas fuerit ſemper & ubique ferme habita. Unde in genere etiam ſacerdotes, tam ἱερεῖς quam ἱέρειαι, κληροῦσθαι dicti ſeu *ſorte eligi*, iique ὁλόκληροι; & e nobiliſſimis quidem ac probatis antea civibus aut matronis vel virginibus apud Atticos, ut ex eorum oratoribus notum; finitoque Sacerdotii tempore, rationem illius, quod vel ex Æſchine adv. Cteſiphontem conſtat p. 276. ed. Baſil. tanquam qui ſacra pro urbe ac civibus facerent, ac unde penderet ſalus publica, reddere tenebantur. Sacra enim & feſta, alia δήμια ſive δημοτελῆ apud eoſdem veteres habita, ſeu *in commune*, ut de iis loquitur Tertullianus de Spectacul. c. VI, *celebrata*, & qualia ab eodem Cerealia commemorantur: quæ proinde per δημοσίους, ut hic de Cereris ἀρητείρᾳ apud Theſſalos dicitur, urbis aut gentis ſacerdotes, viros aut feminas, procurabantur: alia vero privata, ſicut Athenis τῶν φρατριῶν aut συνοικιῶν ſingularum *curiarum*, aut *ſimul cohabitantium*; quorum mentio itidem apud oratores Atticos, & eruditos Ariſtophanis Interpretes de Pace p. 699. Ita Χαλκεῖα Athenis feſtum, primo δημοτελὴς, dein ſolorum artificum, ſeu fabrorum, exſtitiſſe tradit Euſtathius Iliad. B. p. 284. Hinc apud Romanos quoque comitiis populi tributis primo ſolus quidem Pontifex Maximus, dein poſt legem Domitiam creati quoque reliqui Pontifices, aliique majorum gentium Sacerdotes, ut augures & quindecimviri. Unde etiam *augur publicus* & *augures publici* dicti apud Tullium l. VI. Ep. Fam. VI. de Legib. l. III; ac in municipiis itidem ut AUGUR. PUB. MUNICIPII apud Gruterum c. LXXI. 1. & FLAMEN SACR. POP. MUNICIPIAL. ſeu *Sacrorum Publicorum Municipialium* c. XVI. 3. & in doctiſſimi Reineſii Syntagm. p. 361. MAG. (ſeu Magiſter) PUBLICUS HARUSPICUM. Immo id nominatim de *Publica Cereris Sacerdote Populi Romani*, uti hoc apud Callimachum loco, de δημοσίᾳ ejuſdem Deæ ἀρητείρᾳ in urbe Theſſaliæ Dotio, dici videas in alia Inſcriptione apud Gruterum CCCVIII. 4. & quæ proinde omnino meretur hic adſcribi,

CASPONIA. P. F.
MAXIMA
SACERDOS CERERIS
PUBLICA
POPULI ROMANI
SICULA.

Id vero apud Romanos receptum, ut Græcorum ritu e ſequiori ſexu, & quidem Græcæ eſſent Cereris Sacerdotes ſeu ἀρήτειραι, ſicut in adducto lapide Sicula illa Cereris apud Romanos Sacerdos. Docet id aperte

Tullius Orat. pro Balbo, SACRA CERERIS *Indices, ſumma majores noſtri religione confici carimoniaque voluerunt: quæ cum eſſent aſſumpta de Græcia &* PER GRÆCAS SEMPER CURATA SUNT SACERDOTES, *& Græca omnia nominata:* Adeo, ut quum ſumma caſtimoniæ ratio in eligendis illis Cereris, qua de re jam ſupra egimus ad verſ. 5. hujus Hymni, Sacerdotibus mulieribus aut virginibus haberetur; inde etiam factum fuerit, ut eadem Cereris Sacerdotia non eſſent ex eorum genere, quæ ΔΙΑ ΓΕΝΟΥΣ ſeu *hereditaria* apud Græcos dicebantur; ſed quæ dignis ſacro illo munere probatiſque demum feminis, certo deſtinatoque conſilio, idque publico urbis, ut hic ab oppido Dotio factum dicitur, aut gentis nomine, conferebantur. Ita Athenis quoque delectæ a reliquis mulieribus duæ *Sacerdotes* ſeu *ἀρήτειραι*, quæ Theſmophoriis hujus Deæ ſacris præeſſent; ut id docet Iſæus de Conon. Hæred. p. 511. ed. Hanov. *αὖτε γυναῖκες ἐκ τῶν δημοτῶν μετὰ ταῦτα ϖροὐκρίναν αὐτὴν μετὰ τῆς Διοκλέυς γυναικὸς τῦ Πίτεως*, ΑΡΧΕΙΝ ΕΣ ΤΑ ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΑ, *Popularium vero mulieres illam poſtea elegerant cum uxore Dioclis Piteis, ut* SACRIS CERERIS PRÆESSET; quaſi nempe totidem tum illius Deæ *ἀρχιέρειαι*, prout in antiquis lapidibus haud ſemel occurrit illud ΑΡΧΙΕΡΕΙΑΣ nomen, Sacerdotibus nempe feminis tributum, ſicut Marm. Oxon. p. 94. P. 1. & Sponii Miſc. p. 338. ac 349. Quales non *Flaminica* ſolum, aut *Sacerdotes Prima in Municipio* dicuntur in aliis antiquis lapidibus; ſed quandoque etiam integræ gentis ſeu Provinciæ, ut *Flaminica Provincia, Hiſpan. Citer.* aut *Luſitania*; vel *Sacerdos Deſignata Provincia Hiſpan. Citer.* apud Gruterum, totidem proinde ΑΡΧΙΕΡΕΙΑΙ. Hic vero apud Callimachum de *ἱερείᾳ* tantum agitur, ſeu, ut eam vocat, *ἀρητείρᾳ*, Cereris nempe *Sacerdote* in urbe Theſſaliæ Dotio; & ſicut Dianæ, alibi Hecates, *ἀρήτειραν* vocat Apollonius l. 1. v. 312, & l. III. v. 252. *Μελίσσας* alioquin proprio nomine dictas Cereris ſacerdotes ſupra vidimus ad v. 110. Hym. in Apoll. ſicut eas *ἱεροφάντιδας* in ſacris hujus Deæ Eleuſiniis appellatas, docent priſci Grammatici ad Sophoclis Oedip. Col. v. 714. Quamquam *ἱεροφάντιδα* Athenis etiam dictam de Minervæ Sacerdote femina, liquere videatur e Plutarcho in Sylla p. 460.

V. 44. *γέντο δὲ χειρὶ*] Ita præter Homerum Apollonius Rh. lib. IV. v. 224.

ἡνία δ' ἵππων

ΓΕΝΤΟ *χεροῖν* Ἀψύρτος,

habenas equorum

Accepit manibus Abſyrthus,

rationem vero formati hujus verbi *γέντο* pro *ἑλεῖν*, ab *ἕλω*, & unde *ἕλετο*, ac per ſyncopen *ἕλτο*, docent Grammatici, ut Etymologi Auctor. & haud uno loco Euſtathius: de quo tamen an fides continuo iis haberi debeat, & in hac voce *γέντο* pro *ἑλεῖν*, non lateat forte aliquis antiquus & alias obſoletus, (qualium magna leges) verbi, unde formatum ſit eo ſenſu illud *γέντο*, uſus, aliis ſagacioribus dijudicandum relinquimus.

V. 45.

V. 45. *Στέμματα καὶ μήκωνα*] Interpres *coronas floreas & papaver*, quum tamen coronis floreis omnino haud delectari Cererem ; unumque Sophoclem, illi ac Proſerpinæ coronam e floribus, narciſſi nempe, tribuere, tradant veteres Tragici illius Enarratores ad Oedip. Col. v. 715. ac inde ut paullo ante ibidem dicitur, *in Theſmophoriis prohibitum mulieribus ſacrum illud obeuntibus omnem coronarum a floribus uſum*, *ἀλλὰ ταῖς θεσμοφοριαζούσαις τὴν τῶν ἀνθινῶν στεφάνων ἀπειρῆσθαι χρῆσιν.* Quamquam ibidem *myrtum* & *ſmilacem* coronam eſſe Cereris, tradidiſſe dicitur Iſter Demetrius ; & *myrto* coronatos hujus Deæ Sacerdotes ex utroque ſexu, in Eleuſiniis nempe. Quibus accedit Artemidorus, qui *myrteam coronam* Cereri ac Veneri communem adſerit l. 1. c. LXXIX. Spicifera alioquin, ut notum (& qua de re jam ante ad v. 2. hujus Hym.) Dea ; ac inde eo capitis inſigni, *ſpicea* nempe *corona*, in veterum nummis conſpicua ; eademque ſpicarum manipulum dextra, *papaver* autem, de quo hic, ac Cereale inde a Marone dictum Georg. l. 1. v. 212, ſiniſtra vulgo in iis præferens. Juxta illud nempe, quod opportune jam hic viderunt Vulcanius & Anna præſtantiſſima, Theocriti Idyll. VII. v. 157.

Δράγματα καὶ μάκωνας ἐν ἀμφοτέρῃσιν ἔχοισα,
Spicarum manipulos & papaver in utraque manu gerens.

Sed hæc jam pervulgata, quæque ejus ratio exſtiterit ; eaque paſſim in antiquariorum libris obvia. Unius tamen illiuſque inſignis nec vulgati hactenus nummi iconem adferam haud ingratam Lectori, nec ab hoc loco alienam fore reor, depromptam, e Theſauris Gallorum Regiis. Nummus eſt ſub M. Aurelio cuſus, mole juxta ac elegantia conſpicuus, in quo modius cum ſpicis ac papavere, ſolitis Cereris ſymbolis, viſitur, in inſcr. SPES PUBLICA.

Papaver alioquin inter myſtica Bacchi ſymbola, juxta ferulas, thyrſos &c. a Clemente refertur Protrept. p. 24. Neque vero novum videri debet Deæ hujus ſacerdoti, cui nempe adſimilata dicitur hic Ceres, eadem inſignia, ut *corona* & manipuli forte ſpicarum (anceps enim, ut notum, vox *στέμματα*, de *corollis* aliiſque *ſacris infulis* adhibita) & *papaveris* tribui. Haud aliter nempe ac virgo Minervæ apud Pallenenſes ſacerdos, feſto illius Deæ, *πανοπλίαν* ejuſdem induta legitur (& de quo loco jam ante) apud Polyænum lib. VIII. cap. LIX; aut prout vel Bacchantes, thyrſo; Veneri ſacratæ, myrto; Cybeles ſacerdotes nucibus pineis inſtructi viſuntur etiamnum in antiquis monumentis.

Ibid. *κατωμαδίαν δ' ἔχε κλαΐδα*] Ita *δέρμα κατωμάδιον*, *pellem ab humeris pendentem* dixit idem Callimachus eo verſu, qui ab Apollonii Rh. Enarratoribus refertur l. I. v. 1243; & Aratus Phœnom. v. 29. *αἰεὶ δὲ κατωμάδιαι φορέονται*, juxta Germanicum, *ſemper vero in ipſos declives humeros rapiuntur*. Hinc vox *catomidiare*, h. e. *ſcapulas verberare*, qua uſus Spartianus in Hadriano, & vetus Juvenalis Scholiaſtes Sat. II. v. 142. & prout in Petronio *catomidiari*, pro *catorogare* legendum ſtatuit ad eundem Spartianum ὁ πάνυ. Quod vero *clavem ab humeris pendulam*, ſeu *κατωμαδίαν κλαΐδα* geſtare hic dicitur eadem Cereris Sacerdos, ſeu ejus habitum mentita hæc Dea, ad ſilentii ſignum referre placuit viro docto; quod nempe ſacra Cereris non liceret divulgare, ac inde de hujuſce Deæ Eleuſiniis Sacerdotibus dictum ſit a Sophocle Oedip. Col. v. 1105.

> ὧν καὶ χρυσέα
> ΚΛΗΙΣ ἐπὶ γλώσσῃ βέβακεν
> Προσπόλων Ευμολπιδᾶν,
> *& quarum aurea*
> CLAVIS *linguam claudit*
> *Miniſtrorum Eumolpidarum.*

Verum haud opus ea ſubtili & metaphorica hujus loci ἐξηγήσει, neque hic de myſticis *arcanis*, ut ab Horatio dicitur, Cereris Eleuſiniæ Miniſtris, ſed de Cereris apud Dotium Theſſaliæ urbem ſacerdote demum agitur. Rem ſimpliciter ac uno verbo tangunt Græca ad hunc locum Scholia, *εἶχε κλαΐδα*, h. e. *τὴν κλεῖν, ὡς ἱέρεια*, *clavem habuit, tanquam ſacerdos*. Proprium nempe olim, ut famularum claves ædium privatarum geſtare, ſicut apud Euripidem Troad. v. 492.

> ἢ θυρῶν λάτριν
> Κλῇδας φυλάσσειν,
> *vel januarum cuſtos*
> *Claves ut ſervem;*

ita etiam ſacerdotum, ut eædem eſſent ac dicerentur *κλειδοῦχοι* ſeu *clavigera*, tanquam totidem ſacrarum ædium cuſtodes. Hinc Jo *κλειδοῦχος Ἥρας*, *Junonis clavigera* ſeu *æditua* dicta apud Æſchylum Suppl. verſ. 299; & de Iphigenia futura Dianæ Tauricæ Athenas delatæ ſacerdote, *κλῃδοῦχον θεᾶς*, *clavigeram Deæ fore*, dicitur ab Euripide Iphig.

Iphig. Taur. v. 1463. Sic de Caſſandra Apollinis ſacerdote ait apud eundem Tragicum Hecuba Troad. v. 256.

Ῥίπτε, τέκνον, ζαθέους
ΚΛΗΙΔΑΣ,
Abjice, filia; ſacras
CLAVES,

ac ut addit, reliquos ſacratæ Phœbo virginis ornatus. Eadem itaque & obvia hujus κλῃδούχου quæ *clavim* κατωμάδιον, ſeu ab *humeris pendulam* geſtaret, ſacerdotis, aut quæ habitum ejus hic induerat, Deæ ratio. Dorice autem, ut obiter hoc addam, non κλαῖς, ut hoc loco, ſed κλαῒξ dicta *clavis* apud Theocritum Idyll. xv. v. 33. ἁ κλαῒξ &c. ubi Schol. κλαῒξ, δὲ κλεῖς, Δωρικῶς.

V. 47. Θεοῖσιν ἀνειμένα δένδρεα] Alio quidem ſenſu loca δένδρεσιν ἀνειμένα dixit Dio Chryſoſt. Orat. VII. p. 101, πολλοὶ δὲ καὶ πάγκαλοι λειμῶνες ὑπὸ ὑψηλοῖς τε καὶ ἀραιοῖς ΔΕΝΔΡΕΣΙΝ ΑΝΕΙΜΕΝΟΙ, *multa autem & pulcherrima prata ſub excelſis & raris* ARBORIBUS *patentia*. Hic vero, prout Athenæus l. XI. p. 503. obſervat a Nicandro ψυκτῆρας dici, τοὺς ἀλσώδεις, καὶ σύσκιους τόπους, ΤΟΥΣ ΤΟΙΣ ΘΕΟΙΣ ΑΝΕΙΜΕΝΟΥΣ, ἐν οἷς ἔστιν ἀναψῦξαι, *nemoroſa & umbroſa loca* DIIS SACRATA, *in quibus licet frigus capeare.* Ἀνειμένα nempe frequenter dicta, quæcunque *Diis conſecrata*. Sic ἀνῆκεν, ab ἀνίημι ſcilicet, uſurpatur in Inſcr. Herod. Attici,

Ὑμμὶ γὰρ Ἡρώδης ἱερὴν ΑΝΑ γαῖαν ΕΗΚΕ,
Vobis autem Herodes ſacram terram conſecravit.

ac ubi a viro incomparabili hic Callimachi verſus eam in rem adducitur. Cui addi poterat illud Laertii in Pittaco lib. 1. p. 47. ult. edit. καὶ χώραν αὐτῷ ἀπένειμαν οἱ Μυτιληναῖοι (non Μιτυληναῖοι, ut apud alios paſſim Auctores, quod veteres nummi redarguunt) ὁ δὲ ΙΕΡΗΝ ΑΝΗΚΕΝ, *agrum ei adſignarunt Mytilenæi, ille autem eum* CONSECRAVIT. Quod vero animalia *Diis conſecrata*, ἄνετα ſimiliter dici ibidem obiter obſervat ὁ πάνυ, ad Athenæum reſpicit, apud quem lib. VII. p. 284, *ſacrum piſcem & ſacrum bovem*, τὸν ἄνετον ſeu *conſecratum* dici legitur. Ἀνειμένοι alioquin de iis, qui *vita* ſunt *ſolutiore* dicti; ut de Abydenis Mileſiorum colonis, quod eſſent ἀνειμένοι τὴν δίαιταν, *circa victum diſſoluti*, ait idem Athenæus l. XII. p. 524. aut vero de iis, qui *animo* ſunt *remiſſo*, ac ut Catullus loquitur Carm. XVII. *ſupino*, ſicut in veteris Poetæ verſu, qui a Porphyrio adducitur περὶ Ἀποχ. l. II. p. 230. & inde a Cyrillo adv. Jul. l. III. p. 306.

Τίς ὧδε μωρὸς, καὶ λίαν ἀνειμένος,
Εὔπιστος ἀνδρῶν;
Quis ita ſtultus & tam remiſſus, ſeu *animo ſupino*,
Creduluſque inter homines?

Apud Joſephum autem Αρχ. l. XI. c. V. dicuntur Judæi a captivitate reduces, tempore σκηνοπηγίας accedentes εἰς τὸ ἀνειμένον τοῦ ναοῦ, quod vetus Interpres, ſeu Rufinus ſeu Epiphanius Scholaſticus, vertit, *ad ſuperiora templi*, Gelenus *ad patentem templi partem*, quæ Orientalem, ut

additur, ſpectabat; prout nempe ἀνισμῷροι a Dione Chryſ. uſurpari, paullo ante diximus.

V. 48. ἐλίννυσεν] Eadem voce alibi uſus Callimachus apud Etymologum, ſed cum uno ν ut ibi hodie legitur, οὐδὲ βοὴ κήρυκος ἐλίνυσε, *neque vero vox præconis quievit*; nec tamen ſimiliter apud Theocritum, cujus ibidem locus adfertur, quaſi in eo exſtaret, ἐλίνυσε δὲ τὸ καῦμα, quum ἐλινῦσαι δὲ τὸ καῦμα, *quieſcere autem circa diti aſtum* dicatur Idyll. X. v. 51. Utroque autem modo hoc verbum effert ob metrum Pindarus, nempe ἐλιννύσοντα Nem. Od. v. p. 368, & ἐλινύσαντας Iſthm. Od. II. circa finem. Ἐλίννυσεν vero, præter alios auctores, dixit Hippocrates Epidem. l. VI. Sect. VI. ubi Galenus, ἐλιννύειν, ὅπερ ἡσυχίαν ἄγειν δηλοῖ, *quod quietem agere ſignificat*; qui & alibi, ubi rurſus ἐλινύσαντας dixerat Hippocrates, nempe de Fractur. Sect. VII, ita ab Jonibus hoc verbum pro *quieſcere*, ſeu ἀεργεῖν dici obſervat. Quamquam & a Doribus etiam, ſive qui Dorico ſermone ſcripſerunt, idem verbum eo ſenſu uſurpatum, ex adlatis Pindari, Theocriti, & hujus Hymni locis conſtet. In ara vero ſecunda Doſiadæ legas εἰλινεῦντα ſeu ob metrum, juxta magni Salmaſii emendationem ἐλινεῦντα ἐν ἀμφικλύστῳ, *hærentem* ſeu *morantem in Inſula*; formatis nempe his verbis, & quod ab Etymologo monitum, εἰλινύειν vel ἐλινύειν, ab εἰλῶ.

Ibid. πολύθεστε] Bene hic in Scholiis ea vox redditur, πολυπόθητε, *multum exoptate*, & firmat Heſychii gloſſa, πολύθεστος, πολυευγάκτος. Formata autem nonnullis videtur ea vox πολύθεστος, pro πολυπόθεστος, a verbo ποθέω, ac unde πολυπόθητος eadem a Scholiaſte hic dicitur. Niſi quis malit, ut ea arceſſatur a verbo θέσσαι pro αἰτῆσαι, quo ſenſu vocem illam ſumi notant eruditi Apollonii Enarratores ad illud Poetæ l. I. v. 824. θεσσάμενοι παίδων γόνον, *efflagitantes liberos* &c. Ut proinde ſicut a θέτο pro ἔθετο, factus θετὸς *adoptivus*, *ſpurius*; ſic a dicto θέσσαι *petere*, θεστὸς, ac inde fiat πολύθεστος, *multum expetitus*. Ita etiam ἀπόθεστος, & quod adſtruit Heſychii de ea voce gloſſa, ἀπόθεστος, ἐπιζήτητος, *requiſitus*, *deſideratus*. Et hoc obiter, ac ideo, quod notatum fuerit ad hunc locum, non videri, unde ea vox πολύθεστος fluat.

V. 50. τᾶς ἱερὸν ἐκκεραΐζεις] Nempe ἄλσος, & quomodo de vaſtata Inſula Delo dixit Orobius, adducto jam verſu ad I. verſ. Hym. in Delum, apud Athenæum l. V. p. 215.

ΤΗΝ ΙΕΡΑΝ ὅτε νῆσον Ἀθηναῖοι ΚΕΡΑΙΖΟΝ,
Quando ſacram Athenienſes Inſulam vaſtabant.

V. 52. Ὤρεσιν ἐν Τμαρίοισιν] Quomodo Τόμαρον & Τμάρον promiſcue dici de Theſprotio Dodones monte obſervant Strabo l. VII. p. 328, & Stephanus, apud quem pro Τμάρας legendum Τμάρος, viderunt jam præclare de illo Ethnicographo meriti Salmaſius ac Holſtenius. Adde Solinum cap. VII. *Dodone Tmaro celſa eſt*, quem *Tomarum* paullo ante dixerat; neque enim hunc ab illo, quod tamen viſum viro incomparabili, diverſum ſtatuere Solinum, e verbis ejus ea de re ac Plinio, cujus ibi, ut paſſim, inſiſtit ille veſtigiis, ſatis liquet. Hinc in ejuſdem Plinii ſcriptis codicibus l. IV. c. II, non ut in editis *in Dodone Tomaro*,

rus, ſed *Tmarus* legi, monet poſtremus ac eruditus illius Enarrator Harduinus.

Ibid. λέαινα ὠμοτόκος] In quo nempe Moloſſidos tractu, ubi mons ille *Tmarus*, vel *Tomarus*, ferociſſimos *leones* gigni obſervat haud uno loco Ariſtoteles Hiſtor. Anim. l. VI. 776. Σπάνιον γὰρ τὸ γένος τῶν λεόντων ἐστὶ, καὶ οὐκ ἐν πολλῷ γίνεται τόπῳ, ἀλλὰ τῆς Ευρώπης ἁπάσης, ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ Αχελώου καὶ τοῦ Νέσου (non, ut ibi Νίσσου) ποταμοῦ. *Rarum enim eſt leonum genus, neque in multis gignitur locis, ſed tota Europa inter Acheloum & Neſtum duntaxat fluvios.* Quod tangit rurſus l. VIII. p. 985. ac inde etiam Plinius l. VIII. c. XVII. *In Europa autem inter Acheloum tantum Neſtumque amnes leones eſſe, ſed longe viribus præſtantiores iis, quos Africa aut Syria gignant.* A quo tamen recedit Oppianus, qui Libycos *leones* reliquis præſtantiores, nulla cæteroquin horum in Epiro aut Moloſſide leonum facta mentione, tradit Κυνηγ. l. III. v. 41. Neque etiam horum meminit, ubi multiplex cæteroquin *leonum* natale ſolum memorat, ὁ πάνυ Bochartus Hierozoic. l. III. c. I. Ὠμοτόκος vero dicta hic *leana* ſeu *crudipara*, ſicut jam v. 20. Hym. in Delum, & qua de re nos ibidem.

V. 53. βλοσυρώτατον ὄμμα] Nempe quod præ reliquis animalibus maxime adſpectu terribilis foret leo; ſeu, ut de eo Oppianus Κυνηγ. l. III. v. 8, Σμερδαλέος δὲ πρόσωπα καὶ αὐχένα, *terribilis facie & cervices* & quidem ob illud ejus ἐπισκύνιον, quo nihil terribilius habitum, ſeu *ſupercilii nubem* (ut eam Græcorum more vocat Horatius lib. I Ep. XVIII. verſ. 94.) & qua de re ante alios Vatum Parens ait Iliad. P. verſ 136.

> Πᾶν δέ τ' ἐπισκύνιον κάτω ἕλκεται, ὄσσε καλύπτων,
> *Totum autem ſupercilium deorſum trahit, oculos tegens.*

Adeo ut ſi βλοσυρὸν ἀνδρὸς ἐπισκύνιον, *formidabile viri ſupercilium* traditur Anth. l. IV. c. VIII. Ep. XIV, id potiori utique de *leone*, maxime autem de *crudipara* ſeu ὠμοτόκῳ *leana* hic dicatur, quæ feritate & robore alia vincere animalia, a Græcis juxta & Barbaris, ut id tradit Ælianus V. H. l. XXII. c. XXXIX, credebatur: adeo ut ferretur Semiramis, non ſi leonem, pardalim, aliamve id genus feram, ſed ſi leænam cepiſſet, vehementer ſe extuliſſe. Plura eam in rem ex Herodoto, Gellio, & ſacris etiam Scriptoribus ſuppeditabit magnus Bochartus Hierozoic. l. III. c. I. Addere hic obiter liceat illud Meleagri inedito Epigrammate, ubi non jam βλοσυρὸν, aut *nubilum* leænæ ὄμμα vel ἐπισκύνιον tangit,

> Ναὶ γὰρ δὴ τὰ σὰ, κοῦρε, τὰ καὶ κωφοῖσι λαλεῦντα
> Ὄμματα, καὶ μὰ τὸν σὸν φαιδρὸν ΕΠΙΣΚΥΝΙΟΝ,
> Ἢν μοι ΣΥΝΝΕΦΕΣ ΟΜΜΑ βάλῃς, τότε χεῖμα δέδορκα·
> Ἢν δὲ ἱλαρὸν βλέψῃς, ἡδὺ τέθηλεν ἔαρ.
> *Per tuos enim, o adoleſcens, illos, qui vel mutis loquuntur,*
> OCULOS, *& per tuum lætum* SUPERCILIUM,
> *Si in me* NUBILUM OCULUM *emittas, tum hyemem vidi;*
> *Si vero hilariter adſpexeris, jucundum ver floruit.*

V. 55. θασεῖ] H. Stephanus, probante Anna eruditiſſima, θασεῖ Dorice pro θησει ſcribendum hic putavit; ut nempe idem valeat, quod ποιήσει στεγανὸν, h. e. τέξει, *tectam faciet domum.* Verum nihil obſtare video, ut ſicuti ſupra v. 3. hujus Hymni, θασεῖσθε dixerat Poeta, pro *reſpicitis*, ita θασεῖ ſeu potius θασεῖς hic dictum ſit pro *reſpicies*; nempe *hiſce in luco Cereris ſacrato a me meiſve famulis exciſis arboribus, mox cernes contectam meam domum.* Monui etiam antea ad v. 3. de antiquo verbo θάω & θάομαι pro θεάομαι, & quomodo θάεο pro *adſpice* dixit itidem Leonidas Anth. l. IV. c. XXVIII. Ep. XV.

Πρέσβυν Ἀνακρείοντα χύδαν σεσαλαγμένον οἴνῳ
Θάεο,
Senem Anacreontem affatim fluctuantem vino
Adſpice.

Ibid. ᾧ ἔνι δαῖτας αἰὲν ἐμοῖς ἑτάροισιν] Nempe pro conſueto Theſſalorum, qualis erat, ut ante vidimus, hic Eryſichthon more, & de quibus apud Athenæum legitur l. x. p. 418. πάντες Θετταλοὶ ὡς πολυφάγοι διεβάλλοντο, *omnes Theſſali, ut multi cibi* ſeu *valde edaces ſunt vituperati.* Hinc etiam *Theſſalica buccea*, Θετταλικὴ ἔνθεσις, pro magna ac helluonum propria dicitur ibidem ab Hermippo Comico; & δεῖπνα τὰ Θετταλικὰ, *cœna Theſſalica*, pro *luxurioſis*, ab Ariſtophane in Ταγηνισταῖς. Immo unde Philippus penultimus Macedonum Rex, quo ſibi conciliaret Theſſalos, comeſſatur cum iis ac omni intemperantiæ generi ſe dediſſe traditur ab eodem Athenæo l. VI. p. 260. Ut proinde haud mirum ſit ab hoc protervo Theſſalo Eryſichthone, nihil niſi *aſſiduas* & *jucundas epulas*, δαῖτας θυμαρέας hic obtendi; quibus nempe in iiſdem illis ædibus, conſtratis e lignis ex luco Cereris exciſo ad eas exſtruendas comportatis, ſe deinceps cum ſibi ſimilibus sociis, ſeu ἀδηφάγοις itidem Theſſalis, ac jugiter quidem, ſit oblectaturus. Haud aliter nempe ac de improbo ac luxuriante divite dicitur Luc. XVI. 19. εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς, *epulabatur quotidie ſplendide*, ſeu *ſplendidis epulis ſe quotidie oblectabat.*

V. 57. Νέμεσις δὲ κακὰν ἐγράψατο φωνὰν] Vide quæ eam in rem notavi ad v. 64. Hym. in Dianam, & quibus hic addo illud Sophoclis; apud quem inſultante mortuo, uti credebatur, Oreſti matre Clytemneſtra, ait continuo Electra in cognomine dramate v. 795.

Ἄκουε, Νέμεσι, τοῦ θανόντος ἀρτίως,
Audi, Nemeſis, recens mortuum;

quod nempe ut innuunt ibidem veteres Grammatici, mortuis inſultantes ulciſceretur hæc Dea, ſeu parata eos maneret ultio. Unde etiam feſtum Athenis Νεμέσια, cujus meminit Demoſthenes adv. Spudiam p. 650, quo juſta defunctis perſolvebantur. Ut aliud hic mittam Athenienſium inſtitutum, quo eadem *Nemeſis*, Theatrorum Præſes & index hiſtrionum habebatur; unde Νέμεσις ὑποκριτῶν, qua de re Heſychius, quæ nempe æquum de eorum voce & actione ferret judicium. Γράφειν autem & γράφεσθαι in foro Attico cum *accuſare*, tum *condemnare*, ut notum, ſignificat; & quo poſtremo ſenſu commode eadem vox hic videtur poſ-

ſe

ſe intelligi. Immo opportune illa voce γεγράφθαι eam in rem hic uſus Callimachus, tanquam de publico, ἱεροσυλίας nempe ſeu ἀσεβείας, non de privato aliquo hujus Eryſichthonis crimine ageretur: quum γράφειν & γραφὴν de ſolis publicis judiciis, ſeu accuſatione vel condemnatione publici criminis apud Atticos dicta, e Græcis Oratoribus, & Platone præterea ſub initium Eutyphronis, abunde liqueat. Hinc capitale apud eoſdem aliaſve moratas gentes, ἱεροσυλίας, quale hoc Eryſichthonis crimen, ac ut ea de re Hermogenes Partit. Sect. IV. νόμου κελεύοντος, τὸν μὲν ἱερόσυλον τεθνάναι. *lege jubente ſacrilegum quidem mori*; furem vero, quod addit, duplum reddere. Hinc etiam ἀσεβείας γραφὴ, non δίκη, quod dicebatur de privatis criminibus, apud Demoſthenem adv. Eubulid. p. 537. ac adv. Lacritum p. 598. ed. Baſil.

V. 58. αἱ Θεῦς] Æolum nempe proprium ο longum vel parvum in υ mutare, ut ὄνομα, ὄνυμα, ac inde ὀνυμαίνω· σοφὸς, συφὸς· ἀσσότερον, ἀσσυτερον, aliaque, de quibus videri poteſt Euſtathius ad Homer. p. 27. & 631. Sic ὀρεῦντα apud Theocr. Idyll. v. verſ. 85. ubi Grammatici τὸ δὲ ὀρεῦντα, Αἰολικὸν nempe pro ὁρῶντα. & λαλεῦμες apud eundem Idyll. XV. v. 92. pro λαλοῦμεν. Hinc itaque pro Θεὸς Æolice, & quidem, quod Æolibus quoque familiare, ac juxta eorum, quam memorant itidem veteres Grammatici, βραχυλογίαν, contracte Θεῦς. Ut mittam haud inſolitam Poetis συνίζησιν in hac voce Θεὸς (uti de ea jam obiter ad v. 87. Hym. in Jovem) ſicut apud Sophoclem Ajac. v. 49. Θεοῖς, & Electr. v. 1615. Θεῶν, Oedip. Col. v. 715. Θεοῖν, ac ſimiliter in Theocriti Epigrammate XII. Θεῶν &c. nempe duabus ſyllabis ibi ob metrum in unam contractis. Ut proinde non videam, qua in re poſſet hic redargui, quique non minor Grammaticus quam Poeta a veteribus fuit habitus, noſter nempe Battiades. A qua autem voce Θεῦς pro Θεὸς, facta θευμορίη pro *fato* ſeu *calamitate divinitus immiſſa*, qua uſus in Epigrammate jam vulgato in editione Pariſienſi Callimachus; pro *fatali* autem Apollonius l. III. v. 676. nempe θευμορίῃ περιδέδρομεν ἄψεα νοῦσος, *fatalis* ſeu *divinitus immiſſus artus invaſit morbus*.

V. 62. ἀναγκαία γὰρ ὄπωπε Δεσποτικῶν &c.] Valde ſunt ἀπροσδιόνυσα, quæ ad hunc locum de fati ſcilicet vi, ſeu fatali *neceſſitate* pro Dea olim habita, adnotare placuit viro docto. Neque enim hic Poetæ ſermo de fatali illa, quæ omnes premit dominos ac ſervos, ἀνάγκη, ſeu quæ ἀναγκαίη μεγάλη Θεὸς, *neceſſitas magna Dea* ab eo dicitur, ut itidem vidimus, v. 122. Hym. in Del. & cujus ἀνάγκης Dii ipſi dicuntur *ſervi* a Philiſco apud Stobæum Serm. LX. pag. 383: ſed de ea duntaxat, qua ſervi dominorum juſſa, quæcunque tandem illa ſint, æqua aut iniqua, coguntur adimplere. Unde ſit nempe, ut plurimum, quod ait de deſipientis heri ſervo ſervus ipſe, apud Comicum ab initio Pluti.

Μετέχειν ἀνάγκη τὸν θεράποντα τῶν κακῶν,
Neceſſe ſit malorum cum hero ſuo fieri participem,

ſeu ut eundem verſum Philemon παρῳδεῖ apud Stobæum d. l. p. 384.

Κακὸν ἐς δούλῳ δεσπότας πράσσειν κακῶς,
Μετέχειν ἀνάγκη τῶν κακῶν γὰρ γίνεται,

Ma-

Malum eſt ſervo herus male adfectus,

Neceſſe enim illi, ut eorum malorum fiat particeps.

Mitior vero hic horum Eryſichthonis famulorum conditio, qui quamquam exſciſi ſacri Cereris luci forent rei; tanquam eo ſervili neceſſitate, qua nempe impiis etiam heri juſſis parendum illis fuerat, adacti, a pœna immunes hic *a Dea relinquuntur* αἱ δὲ ἄλλως μὲν ἔασαν· ἀναγκαίῳ γὰρ ἕποντο δεσποτικὰν ὑπὸ χεῖρα, & quæ bene expreſſit Vulcanius,

Mox Dea dimiſſis aliis, quos juſſus berilis

Egerat in facinus.

Sicuti alioquin δεσποσύνοισιν ἀνάγκαις, de *dominicis*, ſeu quæ Perſarum Regibus a ſubditis perſolvebantur, *exactionibus*, dixit Æſchylus Perſ. v. 889. Notabilis proinde hic Callimachi locus publici ac privati etiam Juris Interpretibus; quo, ut culpa, ita etiam pœna admiſſi ab Eryſichthonis famulis ſceleris, tota in herum, qui illud iis præſcripſerit, rejicitur. Nempe pro tyrannica olim, uti ea ab Ariſtotele vocatur ad Nicom. l. VIII. c. IX. dominorum in ſervos poteſtate; ac unde alibi ſeu cap. XI. ab eodem dictum, notum eſſe, quod ſervus nihil aliud ſit, niſi heri ἔμψυχον ὄργανον, *inſtrumentum animatum.* Unde illud de ſe ac hero ait apud Menandrum Servus,

Ἐμοὶ πόλις ἐςὶ, καὶ καταφυγὴ, καὶ νόμος,

Καὶ τῦ δικαίυ τῦ δ' ἀδίκυ παντὸς κρ[illegible]της

Ὁ δεσπότης· πρὸς τῦτον ἕνα δεῖ ζῆν ἐμέ.

h. e. illuſtri Grotio Interprete in Excerptis e Stobæo p. 237. ;

Et civitas & lex, & perfugium mihi

Et juſti pariter atque injuſti regula,

Herus eſt, cujus arbitrio me æquum eſt vivere.

Quamquam ea de re aliter leges Romanorum civiles tulerint; unde haud ignota ad illud lemma, *An domini juſſus ſervum excuſet*, lex XX. D. de Obligat. & Action. *Servus non in omnibus rebus* SINE POENA *domino dicto audiens eſſe ſolet: ſicuti ſi Dominus hominem occidere, aut furtum alicui facere ſervum juſſiſſet.* Quibus addi poteſt l. 18. C. ad Leg. Jul. de vi, ubi ſervi, quos furoribus dominorum, ut hic Eryſichthonis famuli, paruiſſe conſtiterit, ac eorum metu violentiam admiſiſſe, ad metalla damnantur. Quomodo nempe inter formatas olim a Rhetoribus controverſias, illa etiam legitur apud Græcos Hermogenis Enarratores p. 100. & 194. ut ubi quis patrem a Tyranno (quale fuiſſe olim herile imperium dixit, uti modo vidimus, Ariſtoteles) juſſus verberaverit, ſoluta tyrannide, lege poſtuletur, περὶ τῶν χειρῶν. Quod alioquin, ſervos nempe quod adtinet, in levioribus cauſis locum olim non habuiſſe conſtat; jure Attico aut Romano ut nempe pro iis, quæ a Dominis juſſi admiſerant, plecterentur ſervi. Unde in Oratione Demoſthenis contra Calliclem legitur p. 737. mirum videri ac inſolitum, ſervum illius, qui cauſſam agit, accuſatum ob agrum nempe ſepto circumdatum; quum id injuſſu domini feciſſe haud cenſendus ſit, & quod additur, καίτοι τις ἂν οἰκέτης τὸ τῦ δεσπότυ χωρίον περιοικοδομήσειεν ἂν, μὴ προστάξαντος τῦ δεσπότυ, *quis autem ſervus, non jubente hero, agrum*

ſepto

ſepto circumdaret? Mitior cæteroquin ſervorum apud Athenienſes conditio, adeo, ut adverſus iniquos dominos, ac proinde ad iniqua eos ac impia compellentes, actio iis daretur; qua poterant eos adigere, ut magis manſuetis ac moderatis heris venderentur. Quod poſtremum e Plutarcho, ac Ariſtophanis & Eupolidis apud Pollucem locis, jam obſervavit erudititiſſimus Sam. Petitus de Legib. Atticis p. 178. Adde de tolerabili, immo æquali velut ſervorum apud Athenienſes cum dominis jure, Xenophontem de Athen. Republ. p. 693.

V. 64. *κύον, κύον*] Haud mirum eodem convitio adfici hic a Dea veſanum Eryſichthonem, quamquam Regis filium, quo non Hectorem ſolum Heroes Homerici Achilles ac Diomedes compellant ſubinde, ſed ipſæ quoque Deæ ſe mutuo laceſſunt, ut Juno Dianam, Iliad. φ. v. 481. aut Iris etiam Minervam, Iliad. Θ. v. 423. *αἰνοτάτη κύον*, *impudentiſſima canis*; ut haud mirum proinde quod de mœcha, ac decenter quidem, dictum ſit a Catullo Carm. XLII. *ruborem* FERREO CANIS *exprimamus ore*. Immo *κύον* eo opportunius vocatur hic a Cerere idem Eryſichthon, prout alioquin *regius canis* dictus a Diogene Ariſtippus apud Laertium l. II. in ejus vita; cui utique præter canina, de quibus paullo ante facta, & ad Deam, quamquam ſub Sacerdotis habitu, verba, caninam inſuper famem, ſeu, ut Græci loquuntur, *κυνώδη ὄρεξιν*, *caninum appetitum*, *λιμὸν* nempe, ut hic mox additur, *αἴθωνα*, *diram famem* immittit eadem Ceres. Adde, qui eadem dira fame ac egeſtate tandem urgente, *canis* inſtar, rejectas e menſa epulantium ſordes, ut infra videbitur ad verſ. 116. corrogare & comeſſe debuerit. Ita *Ἁρπυίας*, fœdum ac vorax animalium genus, ac Phineo adpoſitas dapes adſidue deglutientes, *Jovis magni canes*, *μεγάλοιο Διὸς κύνας*, vocat Apollonius lib. III. v. 289. Quod alioquin de *aquilis* ſed tanquam fidis Jovis adſeclis, dixit Æſchylus Agam. v. 139. *πτανοῖσι κυσὶ πατρὸς*, *volucribus canibus patris*, Jovis nempe, ac ſimiliter Prometh. v. 1020.

> *Διὸς δέ τοι*
> *Πτηνὸς κύων δαφοινὸς αἰετὸς*,
> *ſed Jovis*
> *Volucer canis, aquila avida;*

& quomodo his Junoni adſidens, *κύων ὡς Ἀρτέμιδος*, *velut Dianæ canis*, ſupra dicitur Verſ. 227. Hymn. in Delum.

Ibid. *ᾧ ἔνι δαῖτας*] Ipſamet nempe Eryſichthonis ad Cererem ſub ſacerdotis *Nicippæ* habitu, uti paullo ante vidimus ad verſ. 55. verba, unde eadem illi nunc opportune regerit ultrix Dea; quo eam, qua jam ille helluo exultabat, *ἀδηφαγίαν* ei continuo ceſſuram in gravem pœnam argueret: inexplebili nempe, nulliſque cibis, qua de re mox, ſatianda fame, ſeu vera *τροφῆς*, ut Hippocratis verbis hic utar, de quibus paullo poſt, *ἀκορίᾳ*. Quod e ſaniore gentilium Theologia petitum, juxta quam iiſdem plecti dignus cenſebatur, quibus quis ad explendam animi libidinem ac immodicas cupiditates fuerat impotenter uſus. Unde illud Senecæ de Benef. l. IV. c. VIII. *Vitia non tantum, cum foris peccant, inviſa ſunt, ſed quum in ſe retorquentur:* ut nempe hic a

Ce-

Cerere in Eryſichthonem factum. Adeo, ut tanquam naturali lumini ac rationi conſonum iidem gentiles agnoverint; id quod præterea edocti ſunt graviſſimis documentis & exemplis Chriſtiani; ut nempe per quæ aliquis deliquerit, per eadem etiam puniatur. Cujuſmodi obvia utique in Veteri ac Novo Fœdere exempla: ſicut, (ut hæc duo tantum hic magis opportuna, huc adducam, unum extat mulieris adulteræ, cujus uterus aquis maledictionis in pœnam diſrumpendus dicitur, Num. v. verſ. 21, & ad quem locum ait proinde Theodoritus Quæſt. x. in Numeros pag. 146. T. 1. δι' ὧν γὰρ ἡ ἁμαρτία, διὰ τούτων ἡ τιμωρία, *per quæ enim quis peccat per ea punitur.* Alterum vero exemplum eſt, de quo jam ante ad verſ. 55. epulantis quotidie divitis Luc. xvi. 27. ac in ea etiam parte, qua plus deliquerat, itidem puniti, ſeu, ut de eo ait Chryſoſtomus Serm. LXIII. in Divitem & Lazarum p. 730. T. v. τὴν γλῶσσαν κολάζεται, δι' ἧς τὴν τροφὴν ἐλάμβανεν, *in lingua punitur, qua cibos acceperat*, ſeu quibus ſe ingurgitaverat. Quam pœnam manere ſimiliter hunc Eryſichthonem, qui ſe jucundas cum ſociis totidem Theſſalis γαστριμάργοις, epulas aſſidue celebraturum jactaverat, innuit hic Ceres: quod ille nempe, ſed cum præſenti ejus totiuſque Regiæ domus exitio, indeſinenter ſit comeſſaturus, ſive, quod hic dicitur, ᾧ ἔπι δαῖτας ποιήσεις, ac, ut continuo addit, θαμιναὶ γὰρ ἐς ὕστερον εἰλαπίναι τοι, *ubi epulas præbebis: crebræ enim erant tibi comeſſationes.*

V. 67. λιμὸν Αἴθωνα] Sic in veteri Epigrammate, quod refert Æſchines contra Cteſiph. p. 300,

Λιμόν τ' αἴθωνα, κρατερόν τ' ἐπάγοντες Ἄρηα,

Et duram famem, validumque Martem ſeu *bellum inferentes*;

ac prout de immani hujus Eryſichthonis fame, ſeu *diriſſima* juxta Quintilianum Declam. v, *neceſſitatum*, dixit Ovidius Metam. lib. VIII. v. 827. *furit ardor edendi* h. e. λιμὸς αἴθων, *ardens fames.* Immo unde ipſum Αἴθων nomen eidem hæſiſſe *Eryſichthoni*, quamquam non Triopæ, ut ſupra Callimachus aliique, ſed Myrmidonis filio, ex Hellanico refert Athenæus lib. x. pag. 416. Ἑλλάνικος δὲ ἐν πρώτῳ Δευκαλιωνείας, ΕΡΥΣΙΧΘΟΝΑ φησὶ τὸν Μυρμιδόνος, ὅτι ἦν ἄπληστος βορᾶς, ΑΙΘΩΝΑ κληθῆναι, *Hellanicus vero in primo Deucalioneæ, tradit* ERYSICHTHONA *Myrmidonis filium, quod inexplebilis eſſet Voracitatis,* ÆTHONA *nuncupatum.* Quod firmat etiam Lycophron, apud quem eadem illo nomine indigitatur v. 1346.

Οὐραῖα γατομοῦντος ΑΙΘΩΝΟΣ πλευρά,

Externas arantis ÆTHONIS *extremitates*,

ubi Iſaacius ab Heſiodo quoque eundem Eryſichthona ita dictum tradit, quod in iis, quæ exſtant hodie illius Poetæ carminibus non occurrit, qui alicubi, Homeri exemplo, αἴθωνα σίδηρον, *candens ferrum* vocat Ἔργ. v. 743. Sic fervidus ad præliandum equus, *Æthon* apud Maronem dictus Æn. lib. IX. verſ. 89.

Poſt bellator equus poſitis inſignibus ÆTHON;

aut quomodo etiam vocatum Auroræ equum tradit Servius; vel unum e Solis quadrijugibus equis, præter Ovidium Metam. lib. II. verſ. 153.

ve-

vetus Euripidis Enarrator Phœn. verſ. 3, uti jam ſupra monui ad verſ. 169. Hymn. in Delum, nempe *χρόνος*, Αἴθων (non ut ibi Αἰδὼ) Αστραπὴ, Βροντὴ. Ut vero Αἴθων ab *ardore edendi*; ita quidam alius inſignis helluo Damippus, ob voracitatem *κεραυνὸς* a Comicis Atticis vocatus, teſte Athenæo pag. 457. Qui alioquin *λιμὸς αἴθων* hic a Callimacho dicitur, idemque inſuper *ἄγριος*, *ardens & fera fames*, ſeu, juxta Oppianum Ἁλιευτ. lib. 1. verſ. 250. *ἔρως ἀκόρητος ἐδωδῆς*, *cibi amor inſatiabilis*, ac inter noxios ægrorum adfectus, qua de re mox, recenſetur, idem, inquam, ſolo *λιμοῦ* nomine ab Hippocrate, juxta veteres ejus Interpretes, Galenum, alioſque deſignatur Aphoriſm. XXII. lib. II. *λιμὸν θώρηξις λύει*, *famem vini potio ſolvet.*

V. 68. *Μεγάλη δὲ ἐστρεύγετο νούσῳ*] Prout inter *morbos* utique haud leves relata a priſcis Medicorum filiis *βουλιμίας*, ſive de qua paullo ante, *κυνώδης ὄρεξις*, quæque poſtrema a Galeno dicitur Comment. ad dictum modo ſub finem ſuperioris notæ Hippocratis Aphoriſmum, *πάθημα ἐχόντων ὄρεξιν σφοδρὰν καὶ ἄπαυστον σιτίων*, *adfectus eorum, qui laborant fame vehementi, ac indeſinenti ciborum appetentia.* Adde alia divini ſenis eam in rem effata, de nimia nempe, quæ ex iis ſequi ſolet, repletione, ac inde etiam *morbus*, ut Aphor. XVII. Sect. II: *ὅταν ἂν τροφὴ* ΠΛΕΙΩΝ *παρὰ φύσιν εἰσέλθῃ*, *τοῦτο* ΝΟΣΟΝ *ποιεῖ*. *ubi copioſius præter naturam* ALIMENTUM *fuerit ingeſtum*, *id* MORBUM *creat*; & rurſus Aphoriſm. XXII. *ἀπὸ* ΠΛΗΣΜΟΝΗΣ *ὁκόσα ἂν* ΝΟΣΗΜΑΤΑ, *quæcunque e* REPLETIONE *oriuntur* MORBI, prout nempe *πλησμονὴ* a Galeno in expoſitione prioris Aphoriſmi dicitur, *copioſius*, *quam præ corporis natura alimentum*, alibi etiam *πλήρωσις* dicta ab eodem Hippocrate, ut præterea obſervo, & quod in œconomia Fœſii præteritum, nempe de Priſca Medicina cap. IV. *πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα* ΚΑΚΑ *ἑτέροια μὲν ἀπὸ* ΠΛΗΡΩΣΙΟΣ, *multa vero & alia* MALA *diverſa a* REPLETIONE *quidem oriri* &c. Unde varias & periculoſas illius *morbi*, ſeu *βουλιμίας* aut *canini appetitus*, adfectiones, ſicut animi deliquium, dyſenteriam, aquam intercutem, tabem, aliaſque tradi a veteribus videas, nec Medicis ſolum, ſicut Tralliano lib. VII. cap. IV. Oribaſio lib. VI. cap. XXXV, & qui pluribus ea de re agit, Aetio Tetr. III. Serm. I. cap. XXI; ſed a Philoſophis etiam ut Ariſtotele Problem. l. II. Sect. IX, & Alexandro Aphrodiſ. Problem. lib. II. Sect. LXIII. Unde ſimilis in brutis adfectus dictus a Marone Æn. l. II. & IX. *ventris* aut *edendi rabies*, & ab Oppiano ſimiliter Ἁλιευτ. lib. V. verſ. 49. *μαιμῶσι δὲ βορῆς αἰζηχέϊ λύσσῃ*, *cibum autem appetit indeſinenti rabie.* Eo major autem in hoc Eryſichthone ſe exercuit ea *ventris rabies*, immo non *magnus* ſolum, ſicut eam hic vocat Callimachus, ſeu *gravis*, ut ab Ovidio quoque de eodem dicitur Metam. lib. VIII. 876. *dederatque* GRAVI *nova pabula* MORBO, ſed inſanabilis inſuper *morbus*, quod ille nempe ab ultrice Dea, in admiſſi ſacrilegii & jactatæ voracitatis pœnam, foret in eundem immiſſus: neque enim inde *πολύβορος* ſolum, qua voce uſus Hippocrates Epidem. lib. V. Sect. XLI, ſed *ἀδηφάγος* evaſerat idem Eryſichthon. Verbo autem *ἐστρεύγετο νούσῳ* uſus hic eam in rem Poeta, ſicut

Apollo-

Apollonius lib. IV. v. 385. *στρευγόμενος καμάτοισιν*, *laboribus defatigatus*, juxta ejus Enarratores, *ἀντὶ τοῦ καταπονούμενος καὶ στρεβλούμενος*, pro *defeſſus & vexatus*; idque eo convenientius ad hunc morbum, *quod animi deliquia*, *proſtrationes virium*, *λειποψυχία*, *καταπτώσεις δυνάμεων*, a Galeno dicantur *bulimia adfectus*, cum dicto ante ejus ad Aphor. Commentario, tum de Symptom. Cauſ. lib. I. cap. VII, ac ab Ariſtotele ſimiliter adducto jam loco, *ἔκλυσις καὶ ἀδυναμία*, *diſſolutio & impotentia*, ſeu imbecillitas & proſtratio virium.

V. 70. *δυώδεκα δὲ οἶνον ἄφυσσον*] Adeo, ut non *λιμὸς* ſolum *αἴθων* *dira fames*, ſeu inſatiabilis ciborum, ſed potus quoque inexplebilis eum teneret *ὄρεξις*., in eoque proinde Eryſichthone revera locum haberet, quod de inextinguibili ejuſmodi ſiti ait Galenus de Sympt. Cauſ. l. I. c. VII. *μοχθηρᾷ τῶν ποτῶν ὀρέξις, ἀνάλογος γίγνεται τῇ περὶ τὴν τροφὴν ὀρέξει μοχθηρᾷ*. *depravata potus appetentia*, *depravata ciborum appetentia proportione respondet*; & ſimiliter P. Ægineta l. II. c. LII. Nempe quod hic de utroque illo adfectu, quo plane *ἀμφοτέρως* laborabat Eryſichthon, dicitur,

Εἴκοσι δαῖτα πένοντο, δυώδεκα δὲ οἶνον ἄφυσσον,

Viginti nempe famuli epulum apparabant, duodecim autem vinum hauriebant, ſeu *hauſtum illi affundebant*,

quod ille continuo *effunderet in barathrum*, prout de ebrioſæ mulieris ventre dicitur apud Plautum Curcul. A. I. v. 28. Ut proinde non ea jam foret miſeri hujus Eryſichthonis dira fames, quam, juxta magni ſenis indicatum ſupra Aphoriſmum XXI. II. *vini ſolveret potio*; aut, quod idem alibi ait, nempe Epidem l. VI. Sect. IV, *ὕδωρ βορὸν*, *aqua edax*, ſeu orta ex aquæ potu voracitas; ſed voracitati *ἀκαύστῳ* comes quoque, ut a P. Ægineta itidem d. l. dicitur, *δίψος ἄπαυστον*, *ſitis inexſtinguibilis*, & quidem, cujus cauſſam vini potui ac ciborum comeſtorum calori ibidem ille tribuit. Adeo, ut cum *τροφῆς*, tum *ποτοῦ ἀκορίη*, ut hanc vocat Aretæus de Curat. Diutur. l. II. c. II. ſeu *inexplebili potandi aviditate* ex æquo laboraret hic Triopides; illudque, quod addit ibidem Cappadox Medicus, affatim comprobaret, *ποτὸν γὰρ, οὐδ᾽ ὅσον γίγνεται, δίψεος ἄκος*, *nullus enim potus*, *quantus is fuerit*, *ſiti medetur*. Haud aliter nempe quam ſi bibiſſet ille aquam marinam, aut comediſſet viperam; quas ejuſmodi immoderatæ ſeu *ἀκαύστου* ſitis cauſſas tangit dicto paullo ante loco Doctor Pergamenus; & ob comeſtam viperam ſimiliter P. Ægineta l. II. c. LII. ac Oribaſius Syn. l. VII. c. XXXVII. Immo quod vel ſoli viperæ, & quidem *διψάδος* inde dictæ, morſui tribuit Nicander Ther. p. 19.

αὐτὰς ὁ κάμνων
Ἄλλοτε μὲν δίψῃ φάρυγγα ξηραίνεται αὖον,

verum ægri
Interdum quidem ſitis arentes torret fauces.

V. 71. *Τοσσα Διώνυσον γὰρ ἃ Δάματηρ*] Unde Bacchum Cereris *πάρεδρον* ſeu *adſeſſorem* (cujuſmodi nempe Dii *πάρεδροι* aliunde in Theologia Gentilium haud ignoti) vocat Pindarus Iſthm. Od. VII. p. 476. ac ſimili-

militer Ariſtides Hym. in Bacch. p. 56; & quidem, juxta priſcos Thebani Vatis Enarratores, ſecundum myſticum ſermonem, quod Cereri adſideat natus e Proſerpina Ζαγρεὺς Bacchus, qui a nonnullis *Jacchus* haberetur, & juxta alios, ipſius Cereris filius, ut in Orphicis apud Clementem Protrept. p. 14. & Diodorum l. III. p. 196. dicitur. Adde; quod idem Bacchus, aut apud Proſerpinam educatus; aut Θεσμοφόρος, noto Cereris, & de qua hoc Hymno, epitheto, dicatur alibi in iiſdem Orphicis, ipſa autem Ceres in iis vocetur, Hymno nempe in Cererem Eleuſiniam, Βρομίοιο συνέστιος, *eodem cum Baccho habitans lare*: quod denique ad eundem Bacchum *aratri* etiam & *ſationis* inventum fuerit relatum, teſte Diodoro l. II. p. 104. & l. VIII. p. 494. ac præterea legatur in veteri lapide DEO BACCHO CERERI ET CHORÆ, cujus meminit vir ſummus ad dedicat. Statuæ Regillæ p. 93. Unde Jacchus ſolemni pompa & cultu eductus vigeſima Eleuſiniorum, eaque maxime ſolemni, ut vel e Comici Ranis pag. 224. ac eruditis ad eum Criticis liquet, myſteriorum die, dictuſque ibidem ab Initiatorum Choro,

Ἴακχ', ὦ πολυτιμήτοις
Ἕδραις ἐνθάδε ναίων,
Jacche, o qui pretioſas
Sedes hic inhabitas,

quod nempe notant ibidem Grammatici, συνίδρυται τῇ Δήμητρι ὁ Διόνυσος. *cum Cerere ſtatuitur Bacchus*; qui vere proinde Cereris πάρεδρος, ut modo vidimus, fuerit dictus. Hinc etiam ut vulgo Cereris; & qua de re ſupra, *corona ſpicea*, ita etiam Baccho Αἰσυμνήτῃ ſacra faciebant Achæi, *corona ſpicea capita redimiti*, ἀσταχύων ἐστεφανωμένοι τὰς κεφαλάς, teſte Pauſania l. VII. p. 436. Neque tamen cum illis ſolemnibus Athenienſium myſteriis confundi debuerant; quod jam merito ad Athenæum redarguit ὁ πάνυ l. VI. c. XV, Dionyſia; de quibus poſtremis, quod multiplex eorum apud eoſdem Atticos ratio nondum ſatis ſit explicata, ac nobis ſuppeditante, dum in Galliis eſſemus, ejus rei occaſionem, eruditiſſimo Menagio; peculiari agimus Diatriba. De communi autem Bacchi & Cereris cultu conſulendus inſuper; Strabo; qui l. X. p. 468. obſervat apud Græcos, καὶ ΤΗ ΔΗΜΗΤΡΙ, νὴ Δία τὸ ὀργιαστικὸν πᾶν καὶ τὸ χορικὸν, καὶ τὸ περὶ τὰς τελετὰς μυστικὸν, ΙΑΚΧΟΝ τε καὶ ΤΟΝ ΔΙΟΝΥΣΟΝ καλοῦσι, καὶ τὸν Ἀρχηγέτην τῶν μυστηρίων τῆς ΔΗΜΗΤΡΟΣ ΔΑΙΜΟΝΑ; *& Cereri me Hercule, orgia omnia, &* BACCHATIONES, *choros, ſacrorum initiationes, myſteria, &* BACCHUM, JACCHUM *appellant, ac ducem myſteriorum*, CERERIS GENIUM. Rationem autem ejus rei non myſticam, ſed phyſicam tangit ad Aratum Theon, Διοσημ. p. 137. ed. Oxon. διὸ καὶ οἱ παλαιοὶ τὸν Διόνυσον τῇ Δημήτρᾳ συγκαθιέρωσαν, αἰνιττόμενοι τὸ γόνιμον τῆς ὑγρότητος, *ideo etiam veteres Bacchum juxta Cererem conſecrarunt, innuentes humidi vim genitalem*. Immo quod poſtremum Stoicis tribuit Plutarchus p. 367. qui nempe τὸ γόνιμον καὶ τρόφιμον πνεῦμα, Διόνυσον εἶναι λέγουσι, *genitabilem & nutritium ſpiritum, Bacchi nomine adſiciunt*. Adde hiſce ad Nymphas Oceani filias in Orphicis εὐχὴν,

Σὺν Βάκχῳ Δηοῖ τε χάριν θνητοῖσι φέρουσαι,

Cum Baccho & Cerere gratiam ſeu lætitiam mortalibus adferentes.

V. 73. ἐπ᾽ ἐράνους. ὅτι ξυνδείπνια] Qui locus omnino ad illum Homericum reſpicit Odyſſ. A. v. 226.

Εἰλαπίν᾽, ἠὲ γάμος; ἐπεὶ οὐκ ΕΡΑΝΟΣ τάδε γ᾽ ἐστίν,

An ſplendidum convivium? an nuptiæ? neque enim cœna eſt ex ſymbolis collatitia,

ac ubi vetus Interpres, ἔρανος, τὸ ἀπὸ συμβολῆς δεῖπνον, neque aliter Euſtathius ac Heſychius, & Athenæus præterea l. VIII. p. 362, ubi eundem Homeri locum adducit & explanat. Ἔρανος proinde non *cœna* aut *cœna* ſimpliciter, ut hanc vocem hic apud Callimachum reddunt Friſchlinus & Vulcanius, ſed *convivium e collatis ſymbolis*, & unde ἐρανάρχης, ut apud Laertium l. VI. in Diogene, dictus (ſicut alias συμποσιάρχης, qui ſimilibus præerat conviviis) & ἐρανίζειν, qui illud e collatis ſymbolis inſtruebat; ut id pridem innuerunt viri incomparabiles, Caſaubonus in Athenæum, & Salmaſius de Uſuris, ac in Obſervationibus ad Jus Atticum. Unde potiori adhuc jure viri eruditi, Lamb. Barlæus & Tan. Faber, Luciani Interpretem redarguunt, qui in Timone ἔρανον αἰτήσαντι, verterat, *cœnam petenti*; ubi ἔρανος, non jam de convivio e ſymbolis inſtructo, ſed de *ære collatitio* ad ſublevandos egenos, pro nota & familiari apud Comicos ac Oratores Atticos ejus vocis uſu ſumitur. An vero hoc aut adfini ſenſu, ἔρανος donum eſſet mere gratuitum, ſine uſuris nempe, ac ubi licuit, reddendum, acriter inter ſe decertarunt, ut notum, duo viri doctiſſimi: ita tamen ut acerbius, atque adeo, ut ſibi ea in re non conſtet, ea de re egerit in Animadverſionibus l. VI. c. I. Heraldus. Dum enim ille ἔρανον, quod ſtatuebat Salmaſius, de *mutuo gratuito* dici non poſſe, cum in Obſervationum libris, tum denuo in Animadverſionibus l. VI. c. I. acriter negaſſet; idem tamen mox harum cap. III. *mutuum conditionale* dici ἔρανον poſſe agnoſcit. Ἔρανον certe apud Atticos reddi, ubi id per facultates licuit, ac inde debitis ſeu æri alieno quodammodo adnumerari ſolitum, varia præter illa, quæ eam in rem adtulit ὁ πάνυ, arguunt Auctorum Atticorum loca. Hinc conjuncta ſæpe apud eoſdem ἔρανοι & χρέα ſeu ὀφλήματα, ut apud Comicum Acharn. p. 400.

Οἷς ὑπὲρ ΕΡΑΝΟΥ τε καὶ ΧΡΕΩΝ πρώην ποτὲ,

Ὥσπερ ἀπόνιπτρον ἐκχέοντες ἑσπέρας,

Ἅπαντες ἐξίστω παρῄνουν οἱ φίλοι,

Quibus propter ERANUM, *ſeu collatum æs ac* DEBITA,

Prius omnes amici dicebant, recedite,

ubi eruditi Grammatici, ὅτι αὐτοῖς οἱ φίλοι χθὲς καὶ πρώην συνεβούλευον καταχρέοις οὖσιν ὑπό τε ΕΡΑΝΩΝ καὶ ὀφλημάτων, ἐξίστασθαι τῆς οὐσίας, ὡς μὴ ΔΥΝΑΜΕΝΟΙΣ ΑΠΟΔΟΥΝΑΙ· ἢ ταῖς δανείζουσιν παρῄνουν οἱ φίλοι ἐξίστασθαι τοῦ δανείζειν τοῖς τοιούτοις ΟΦΕΙΛΟΥΣΙΝ ΕΡΑΝΟΥΣ καὶ χρέα, *quod iis amici heri & prius auctores erant, ære alieno obſtrictis propter* ERANOS, *ſeu collatum æs ab amicis, & debita, bonis cedere,* tan-

tanquam QUI NON POSSENT EA REDDERE : *aut mutuo dantes admonebant amici, ut abſtinerent a dando mutuo hiſce, qui* ERANOS *&* *æs alienum* DEBEBANT. Unde *ἐρανων ὀφλήματα ἐπιπεπραγμένα, ex eranis debita contracta*, quæ nempe a mutuo ibi diſtinguit ſub uſuris dato, *χρέα ἐπὶ τόκοις ὀφειλόμενα*, dixit Iſæus de Agn. Hæred. p. 586. & prout itidem Demoſthenes adv. Aphob. 1. p. 550. *πονηρότατος ἀνθρώπων πάντων ἐστί, καὶ* ΕΡΑΝΟΥΣ *τε λέλοιπε πλείστους, καὶ ὑπόχρεως γέγονε, mortalium eſt nequiſſimus, &* ERANOS *reliquit multos, & ære alieno ſupra facultates fuit oppreſſus.* Quamquam alibi apud eundem Demoſthenem adv. Nicoſtratum p. 724. videas ἔρανον dici, de *dono* mere *gratuito*; nempe ubi Apollodorus dixiſſet, ſe mille drachmas, *ἔρανον αὐτῷ εἰς τὰ λύτρα, as gratuitum in illius redempti pretium* contuliſſe, addit mox de eodem *erano, καὶ τοῦτο ἔδωκα* ΔΩΡΕΑΝ *αὐτῷ τὸ ἀργύριον, καὶ ὁμολογῶ δεδωκέναι, atque hoc* GRATIS *argentum dedi, & dediſſe fateor.* Adde, quod ἔρανος etiam de pecunia fuerit dicta, quæ in ærarium, pro facultate uniuſcujuſque, ab Athenienſibus collata, belli Perſici temporibus; ut apud Ariſtophanem Lyſiſtr. p. 878.

Τὸν ἔρανον τὸν λεγόμενον παππῷον ἐκ τῶν Μηδικῶν,

Æs collatum, dictum avitum, in Medicum bellum.

V. 74. *προχανά*] Sic idem Callimachus in libris *αἰτιῶν* apud Sophoclis Enarratores Antigon. v. 80. *ἐπὶ προχάνῃσιν ἐφοίτα, ſub quacunque prætextu frequentavit*, & quidem ad illud Sophoclis,

Συ μὲν τάδ᾽ ἂν προὔχοι,

Tu quidem iſta obtende:

nempe, ut de eo loco Euſtathius Il. P. p. 1109. *ἀντὶ τοῦ προφασίζοιο· ἐκ δὲ τούτου φασὶ καὶ προχάνας καὶ προφάσεις λέγεσθαι, pro prætexe, & unde ajunt προχάνας dici prætextus*; additque alibi p. 1778. *Χαίνω* pro *dicere* magis tragice dictum, atque inde, quod eadem ſint, ſeu eodem redeant, *προχάνη* & *πρόφασις*.

V. 75. *Ἰτωνιάδος μὲν Ἀθαναίας ἐπ᾽ ἄεθλα*] Vide, quæ de hoc *Itoniæ Minervæ* cultu, & agonibus apud Bœotos celebrari ſolitis, notavi ad v. 61. ſuperioris Hymni; ubi de hujuſce Deæ ad urbem Bœotiæ Coroneam, ubi illa ejus ſacra, profectione agitur. Quamquam, quod tradunt etiam hic Scholia, daretur *Iton* urbs *Theſſaliæ* antiqua, cujus mentio apud Homerum, Catullum, Strabonem, Stephanum &c. & a qua hanc *Minervam Itoniam* primum appellatam; ex Hecatæo referunt Apollonii Enarratores l. 1. v. 551; cujuſque fanum ac fani locum tangit, quod vidit hic vir doctus, Pauſanias l. 1. p. 23. Iidem tamen Grammatici alibi, nempe ad v. 721. ejuſdem Argonaut. libri, Ἰτωνίδα hanc Deam, in Theſſalia cultam, & in Coronea urbe Bœotiæ obſervant, & quidem non a loco, ſed ab *Itono ſacerdote*, ἀπὸ τοῦ ἱερέως, ſeu ut de eodem antea, Amphyctionis filio. Quibus accedit etiam Pauſanias l. IX. p. 593. ubi pro Ἰτωνίε legendum Ἰτώνε τοῦ Ἀμφικτύονος, & ſicut ille alibi ab eodem vocatur p. 287. & 545. A quo *Itono* nempe dicta Ἴτων urbs illa Theſſaliæ, & inde Minerva, *incola Itoni*, apud Catullum Epithal. Thet. p. 228. Græcis autem cum Ἰτωνὶς dicta eadem Dea, ut in memo-

ratis apud Apollonium locis, ac in veteri Epigrammate de Gallis deviċtis apud Pauſaniam l. I. p. 23; cum Ἰτωνία apud Bacchylidem, Polybium, Strabonem, Stephanum, ut viderunt viri docti; tum Ἰτωνιὰς, ut hoc apud Callimachum loco, ac in Epigrammate antea inedito, quod ad Stephanum retulit Cl. Holſtenius.

V. 76. Ὀρμενίδαι] Theſſali proinde, non Bœoti, & quidem in eodem, quo *Minervæ Itoniæ*, de quo hic agitur, fanum, tractu. De hoc enim ait Pauſanias l. I. p. 23. ſitum illud eſſe inter *Pheras* & *Lariſſam*, Φερῶν μεταξὺ καὶ Λαρίσσης. quod de *Ormenio* Theſſaliæ oppido tradit ſimiliter Euſtathius ad Iliad. B. p. 332. Ὀρμένιον, πόλις Θετταλικὴ μεταξὺ Φερῶν καὶ Λαρίσσης. *Ormenium urbs Theſſaliæ inter Pheras & Lariſſam.* Denominatum nempe oppidum juxta Strabonem l. IX. p. 438. ab *Ormeno* Æoli nepote ac Amyntoris patre, Ὀρμενίδαο inde apud Homerum dicti Iliad. I. v. 762. patre; & ſicut proinde Ὀρμενίδαι hic appellati ejuſdem *Ormeni poſteri*, qualis apud illum Poetarum patrem Phœnix. Quamquam alio ejuſdem Poetæ loco Iliad. B. v. 266.

ἐξ Ἐλεῶνος Ἀμύντορος Ὀρμενίδαο,

ex Eleone Amyntoris Ormenidæ,

Eleonem non Theſſaliæ, ſed Bœotiæ adſcribant brevia ad Homerum Scholia, aliique apud Strabonem, qui Tanagricum vicum fuiſſe tradiderant; ſed quos refellit ibidem Geographus l. IX. p. 439.

V. 77. Οὐκ ἔνδοι] Ita Theocritus ab initio Idyll. XV. Ἔνδοι Πραξινόα; *intus Praxinoe*, & formatum, ut ibi Grammatici, ſicut Μεγαροῖ, Πυθοῖ, & prout cæteroquin v. 88. ejuſdem Idyll. mox autem apud noſtrum Battiadem v. 88. ἐνδόμυχος, *penetrali ædium abditus* dictus idem Eryſichthon.

Ibid. Κρανῶνα] Unde ſupra v. 138. Hym. in Delum, πεδίον Κρανώνιον, *campus Cranonius*, & ubi vide, ſi lubet, quæ de hac *Cranone*, Theſſaliæ oppido, ibidem notamus.

V. 78. & 79. Πολυξοῖ μάτηρ Ἀκτορίωνος] Præter *Polyxon* Tlepolemi conjugem, cujus e Pauſania meminit vir doctus, eamque Rhodi imperantem, non omittenda fuerat haud ignota una e Lemniadum, eaque Reginæ Hypſipyles nutrice, cujuſque de admittendis intra Inſulam Argonautis orationem memorat Apollonius l. I. v. 668.

Αὐτὰρ ἔπειτα φίλη τροφὸς ὤρτο ΠΟΛΥΞΩ,

Sed poſtea cara ejus nutrix ſurrexit POLYXO &c.

& ſimiliter Valerius Flaccus l. II. Argon. v. 316. ubi Phœbi vates eadem dicitur,

Tunc etiam Vates Phœbo dilecta POLYXO;

& cujus meminit etiam Hyginus Fab. XV. Ut Statium mittam Theb. V. v. 90. ubi eadem *ævi matura Polyxo* dicitur, & Lemnias mulieres ad virorum cædem invitaſſe, quod viderunt jam alii ac Poetarum illorum Interpretes. A qua diverſa rurſus alia *Polyxo*, una Atlantidum apud Hyginum Fab. XCII. & quæ etiam Antiopes, e qua ſcilicet ac Jove nati Zethus & Amphion, mater apud Apollodorum dicitur l. III. c. X. Quod vero *Actorionis mater* ea, de qua hic, *Polyxo*, vocatur; haud

ita

ita liquidum, de qua ſit Poetæ noſtro ſermo; quum ex memoratis illis eo nomine Nymphis aut mulieribus, nulla apud Mythologos alioſve antiquos Auctores, quod equidem ſciam, occurrat, cui *Actorion* filius tribuatur, mentio. Quum vero *Actoriones* illi fratres apud Homerum memorati, & ſimiliter apud Apollodorum l. II. c. VII, *Actoris*, ſeu juxta alios Neptuni & *Moliones*, non vero *Polyxus* filii dicuntur, iique Elienſes, ſatius videtur, ut de *Actorione* illo hic intelligatur, quem inter Argonautas enumerant cum Orpheus ſeu Onomacritus eo loco, quem jam huc adtulit vir doctus, Argon. v. 177, tum Apollodorus l. I. c. XII. & Hyginus Fab. XIV. Quamquam apud Orpheum *Iri*, non *Ili*, ut bene ibi emendavit in nupera ejus editione vir eruditiſſimus; apud hos vero *Hippaſi* filius, ſuppreſſo apud eoſdem, & quæ *Polyxo* proinde dici potuit, *matris* nomine, appelletur. Accedit quod in eodem Poemate, *ex aſpera Opoeunte*, (ſeu τρηχείῃ Ὀπόεντα λιπὼν) Locrorum nempe Epicnemidiorum Metropoli, veniſſe dicatur idem *Actorion*; quorum tractus Theſſaliæ ubi agebat, quamque hic adiiſſe dicitur *mater Polyxo*, ejuſque filius Eryſichthon, plane erat conterminus.

V. 83. Πίνδον ἀν' ἰνάγκειαν] Adſentior itidem H. Stephano, & quamquam ἐπίχειν hic ſe debere crediderit eruditiſſimus Vulcanius, legenti Πίνδε ἀν' ἰνάγκειαν. Εὐάγκεια enim de *pulcro clivo*, ſicut συνάγκεια, quod obiter ſupra adtigi ad v. 49. ſuperioris Hymni, de *convalli* legitur apud Theophraſtum de C. Pl. l. II. c. V. ubi de vinitoribus ait, ὅταν συνάγκειάν τινα λάβοντες, φυτεύωσιν, *quum convallem aliquam nacti, in ea plantant*. Nota vero ſimiliter apud Homerum μισγάγκεια, de *convalli*, in quam aquæ undique confluunt. Cur vero hic prior Interpres verterit *Pindo pervocali* haud opus, ut jam laboremus. Ἄγκος autem, ut obiter hoc addam, non de *valli* ſolum, aut *clivo*, ſed de *vaſe* ſeu *poculo* etiam dictum, (nempe Attice pro ἄγγος, ſicut κναφεῖον pro γναφεῖον, & ſimilia) ut apud Euripidem Iphig. Taur. v. 953. de vino in poculum unicuique convivarum infuſo; ἐς δ' ἄγκος ἴδιον, *in poculum autem proprium*, æqualem, quod additur, vini menſuram ſingulis infundentes; ac unde etiam v. 960. ejuſdem dramatis, χοῆρες ἄγκος Παλλάδος, *libatorium vas Palladis* dicitur, niſi in utroque loco ἄγγος legi quis malit.

V. 87. Ὄθρυϊ ποίμνι' ἀριθμεῖ] Mons Theſſaliæ *Othrys* vel e Virgilio notus, quem vocat *Othrymque nivalem* Æn. l. VII. v. 675. ac inde, quod ad eum monere potuerant Interpretes, Statius Theb. l. III. v. 318. *ſi quando nivalem Othryn*. Cui utrique præiverat Nicander Ther. v. 145. apud quem νιφόεσσα Ὄθρυς ſimiliter dicitur; ſed quod jam occuparunt alii. Iis proinde antiquis Auctoribus, qui præter Geographos, hujus Theſſalici montis meminere, adnumerandus etiam venit, ut de Herodoto ſileam, Callimachus; alibi Statius Achill l. I. v. 238. *jam nubibus ingemit Othrys*. ac Silius l. III. v. 495, *cumque Æmo* (non, ut vulgo *Hemo* vel *Hæmo*) *ceſſerit Othrys*. Haud vero mirabitur quiſquam, quod juxta primævum ac frugale mortalium vivendi inſtitutum, in eo monte *Othry*, Regis filius ab ejus matre dicatur hic *pecua numeraſſe*.

Haud aliter nempe ac de Proteo Ægypti quondam, ut ab Euripide vocatur Helen. v. 4. Rege, dixit Homerus Od. Δ. v. 45. λέκτο δὲ ἀριθμὸν, *recenſuit vero* ovium *numerum*, ac inde de eodem Virg. Georg. l. IV. v. 436.

Conſedit ſcopulo medius, numerumque recenſet.

Adde, quod *pecora numerans*, pro *paſtore* ab Hebræis ſit dictus, ut Jerem. XXXIII. 13. πρόβατα ἐπὶ χεῖρα ἀριθμοῦντος, *pecora ad manus numerantis*, idque ad litteram textus Hebraici.

V. 88. ἐνδόμυχος] Qui nempe in intima ſeu penetrali ædium parte abditus, & ſicut de ſe in antri Lemnii receſſu hactenus latente, dicit Philoctetes apud Sophoclem, in cognomine dramate v. 149. κρᾶτ' ἐνδόμυχον, *caput in antri receſſu occultum.* Ita οἱ ἔνδον Θεοὶ, *Dii Intus*, ſeu *Penates*, juxta Dionyſium dicti Antiqu. l. 1. p. 54. ut apud Ælian. de Anim. lib. X. ubi Θεοῖς Μυχίοις, *Diis Penatibus*, pro Μοιχίοις legendum bene ad eundem viderunt, & quod jam alibi eſt a nobis monitum, duo eruditiſſimi ejus Interpretes, Gillius & Geſnerus. De quibus Diis, ut hoc addam, dixit etiam Æſchylus Choeph. v. 799.

Οἵ τ' ἔσω δωμάτων
Πλουταγαθῆ μυχὸν νομίζετε.
Quique interiorem ædium
Divitem receſſum adminiſtratis.

V. 89. κακὰ δὲ ἐξάλλετο γαστὴρ αἰεὶ μᾶλλον ἔδοντι] Nempe, quod inde expreſſit eadem de re agens Ovidius Metam. l. VIII. v. 834.

Pluſque cupit, quo plura ſuam dimittit in alvum;

ac dein v. 842.

Semperque locus ſit inanis edendo;

& prout a Juvenale dictum Satyr. XV. v. 97.

Cogebat vacui ventris furor.

Ut vel inde liqueat, non debuiſſe omnino H. Stephano ſuſpectum videri hoc verbum ἐξάλλετο, opportune admodum de inani famelici hujus Eryſichthonis *ventre* hic dictam, nec de alio verbo in ejus locum ſubrogando, ut fieri tamen ab illo videas, fuiſſe ullatenus laborandum. Adde vero hiſce Oppianum de veſpertilione Ἁλιευτ. l. II. v. 205.

ἀλλά μιν αὐτὴ
ΓΑΣΤΡΟΣ ἀεργμάργοιο ΚΑΚΑ λάχεν· οὐ γὰρ ἐδωδῆς
Ἢ κόρον, ἢ τι μέτρον ἐπίσταται,
ſed ipſum noxa
Ventris immodice voracis mala ſortitur; neque enim cibi
Aut ſatietatem, aut ullum modum novit.

V. 90. ἐς βυθὸν οἷα θαλάσσης] Quo ſimili uſus quoque in narratione diræ hujus famis Ovidius l. VIII. v. 835.

Uſque fretum recipit de tota flumina terra,
Nec ſatiatur aquis;

& mox verſ. 842. *altique voragine ventris.* Sic de inexplebili cæterum voracitate Oppianus Ἁλιευτ. l. V. verſ. 52. τί γὰρ τόσσον ἔσσεται εἶδαρ, ὅσσον ἐνιπλήσειε γαστρὸς χάος, *quæ enim tanta erit eſca, quæ ſatis ſit ad implendum ventris chaos*, ſeu voraginem vel abyſſum?

V. 91. Ἀλεμάτως] Dorice pro ἠλεμάτως h. e. ut hic Græcus Enarrator, & ſimiliter Heſychius, ματαίως, & qua voce itidem uſus Apollonius Rh. l. IV. v. 1206.

Τῷ καὶ ὅτ' ἠλεμάτως Κόλχοι μάθον ἀντιόωντες,

Quum vero Colchi intelligerent, fruſtra ſe ei occurriſſe.

Legitur etiam vox ἠλέματος in grandiloquis ſeu dithyrambicis Sotadis verſibus apud Athenæum l. XIV. p. 621. ubi βροντὴν ἠλέματον, *clavam ingentem* vertit Dalechampius. quod ad verbum *brutum fulmen*, & qua de re ſilet ibi ὁ πάνυ, denotat. Hæc autem vel ideo paucis hic tango, quod ſolum Heſychium indicem vocis ἠλέματος, nulla etiam hujus adverbii ἠλεμάτως, & quæ hic Dorice ἀλεμάτως, facta mentione, adducant veteres Helleniſmi Theſauri. Apud Theocritum vero, quod nec præteriri hic debet Idyll. XV. v. 4. pro ὦ τᾶς ἀδεμάτω ψυχᾶς, illuſtris Scaliger legendum credidit, ὦ τᾶς ἀλεμάτω, nempe *o mens vana*, ſed quod eidem loco non convenire vere monuit magnus Caſaubonus, qui reſtituit, ὦ τᾶς ἀδαμάτω ψυχᾶς, *o indomitum* ſeu *fortem animum*, pro ἀδαμάστου. Euſtathius vero ad Iliad. Δ. p. 437. ἠλέματον pro ἠλεὸν καὶ μάταιον, *ſtultum & vanum*, apud Oppianum tradit exſtare, & quod cultiſſimi Poetæ amatoribus inveſtigandum in eo relinquimus.

V. 92. ἀελίῳ ἔνι πλαγγών] Seu verius πλάγγων, ut in antiquioribus hujus Poetæ editionibus, ſicut id jam a Vulcanio monitum, ac, ut hic dicitur, vulgo de *imagine cerea*, quæ proinde ſolis æſtu liqueſceret, prout hic Græcus Enarrator πλάγγων, ἡ κήρινος νύμφη, *puppa cerea*, & vetus Theocriti Interpres Idyll. 11. καλοῦσι δὲ αὐτὸ καὶ ΝΥΜΦΗΝ· οἱ δὲ ΠΛΑΓΓΟΝ, ὡς Ἀττικοί, ἀπὸ τοῦ πλάττεσθαι ἐκ κηροῦ, *vocant illud etiam* NYMPHAM *ſeu puppam; illi autem* PLANGONA, *ſicut Attici, quod fiat ex cera*. Hinc veteres gloſſæ ab H. Stephano primum editæ, *puppa*, πλαγγόνες, τῶν παιδίων νύμφαι, *plangones*, *infantium puppæ*; & alibi πλαγγόνες, *puppa*. Unde cum κηροπλάστης ejuſmodi imaguncularum *e cera artifex* dictus a Sileno in Juliani Cæſaribus Auguſtus; tum, ut illius vocis vel dicterii vim ibi continuo explicat, qui Deos ἡμῖν ἔπλαττες, ὥσπερ ἐκεῖνος τὰς νύμφας, *nobis effinxiſti, ſicut illi puppas*, prout ibidem docuimus. Adde Heſychium πλαγγὼν κήρινόν τι κοροκόσμιον, *cereum nempe pupparum ornamentum*; ac unde explicanda Sapphus ad Venerem verba apud Athenæum l. IX. p. 410. χειρόμακτρα πλαγγόνων, *ornamenta* id genus *pupparum*, cum ipſis nempe puppis Veneri, ut jam ibi e Perſio monuit ὁ πάνυ, conſecrata. Ita haud ignotæ apud Tullium l. VI. ad Atticum Ep. 1. *quinque planguncula Matronarum*, e Boſii ibidem reſtitutione, pro vulgato, & quod nauci omnino, *lagunculæ*, ac prout in Beſſarionis codice exſtare monuit Manutius, ac inde etiam præter Lambinum ac Junium, in accuratiſſimam editionem ſuam retulit Gruterus, ac ejus exemplo ſervarunt Batavæ Ciceronis editiones. Neque Tullio omnino inſolitum, ut cum Attico ſuo Atticis verbis, ſeu ad morem Atticum formatis ſubinde agat. Ut nunc mittam, quod πλαγγόνα de ornamento capitis muliebri ſeu *reticulo* inſuper dictum notet Heſychius, πλαγγόνες. κεκρύφαλοι., & quomodo etiam χειρόμακτρα

πλασγόνων, *per reticula virginum*, dicto paullo ante Sapphus apud Athenæum loco, verti poſſe agnovit ibi ὁ *πάνυ*. In reliquis autem, ut obiter hoc addam, ejuſdem Leſbiæ Muſæ verbis enucleandis minus felix aut lynceus fuit ibi magnus Animadverſor; & potior omnino, ut alia nunc mittam, quam in notis ad ultima Sapphus verba aliunde adtulerat, eamque præterea obviam lectionem, eruditiſſimus Fulvius p. 294. In. IX. nempe Ἔπεμψ' ἀπὸ Φωκαίας δῶρα τίμια, quæ *miſi a Phocæa* urbe *dona eximia*, non vero e *Phocide* cum Dalechampio. Æolis enim, ut notum, Sappho, & *Phocæa* finis Æolidis apud Strabonem l. XIII. p. 582.

V 93. ἔτι μεῖζον ἐτάκετο] Pro ſolito nempe ejuſmodi *bulimia*, ſeu diræ famis adſectu, qualis maxime σύντηξις ſeu *tabes* cum extrema macie ac virium imbecillitate conjuncta ab Ariſtotele traditur Problem. l. VIII. Sect. IX. ἡ δὲ ἐν τῇ ΒΟΥΛΙΜΙΑ ἔκλυσις καὶ ἀδυναμία γίγνεται, ΣΥΝΤΗΞΕΩΣ γινομένης ἐν τῷ σώματι, διὰ τὴν τοῦ θερμοῦ ἄθροισιν &c. Dein ἀδυναμία δὲ διὰ τὴν τοῦ σώματος ἀτροφίαν καὶ ΣΥΝΤΗΞΙΝ, *quæ vero in* BULIMIA, ſeu vehementi fame, *reſolutio ac imbecillitas*, ſive *defectio virium ſequitur*, COLLIQUATIONE ſeu CONSUMPTIONE *a collecto calore in corpore facta*; dein, *defectus* autem, ſeu *proſtratio virium*, *propter nutritionis in corpore defectum &* CONSUMPTIONEM; ἀτροφία nempe ibi non *inedia* juxta Interpretem, ubi de βουλιμίας agitur, ſed de nutritionis *inopia*; quod nempe priuſquam priores cibi ſint concocti, alios βουλιμιῶντες, de quibus ibi Ariſtoteles, ingerant, ſeu crudis adhuc exiſtentibus cibis & ſemicoctis, prout quoque de *canino appetitu* ſeu κυνώδει ὀρέξει ait Aetius Tetr. III. Serm. I. c. XXI. Immo quibus præiverat jam, ut obſervo, Hippocrates de Priſc. Medicina cap. V, ubi de ingeſtis ita adfecto novis, & antequam priores adſumptos venter conſumpſerit, cibis agens, addit, ΦΘΙΝΕΙ δὲ καὶ ΣΥΝΤΗΚΕΤΑΙ ὑπὸ τοῦ λιμοῦ, CONSUMITUR *autem &* CONTABESCIT, omniaque ejuſmodi, ut continuo addit, quæ homo patitur, ea fami a ſe tribui.

V. 94. ἶνές τε καὶ ὀστέα μῶνον] Juxta dictos modo graves morbi illius adfectus, & quidem Auctore ipſo Medicorum Antiſtite, φθίσιν & σύντηξιν, *conſumptionem* ſeu *tabem* cum extrema macie & extenuato corpore. Unde etiam abunde liquet, eſſe utique longe diverſum hunc in Eryſichthone, ex nimia & aſſidua ingluvie ἰσχνασμὸν τοῦ σώματος, *attenuationem corporis* ab eo, cujus meminit Hippocrates de Fracturis Sect. XVII. qui e ſubtractis nempe ac diminutis ægro ſeu male adfecto, & quidem e Medici præſcripto, cibis proficiſcitur. Adde, quæ cæteroquin de egeno & fame ſeu ciborum inopia, ad eundem, qui hic a Callimacho traditur, hujus Triopidæ habitum, redacto parente dicitur a Quintiliano Declam. V. ſeu Ægro Redempto, *hæret adſtricta* NUDATIS OSSIBUS *cutis*, *& in fame ſua homine conſumpto*, *jam membra ſine corpore*. Ita de obſeſſis & macie confectis alimentorum inopia Saguntinis Juvenalis Satyr. XV. v. 100.

hoſtibus ipſis
Pallorem ac maciem, & tenues miſerantibus artus.

Silius

Silius autem de iiſdem & opportune ad hunc Battiadæ noſtri locum, l. 11. v. 466.

jam lurida ſola
Tecta cute, & VENIS *male juncta trementibus* OSSA.

V. 96. χαὶ μαςὸς] *Mamma* pro *nutrice*, ut monent etiam Græca ad hunc locum Scholia, & prout jam olim *mammas* dictas ab infantibus *matres*, quæ vulgo illis nutricum officium præſtare erant ſolitæ, e Varrone liquet libro de liberis educandis apud Nonium in voce *Buas*; nempe *cum cibum ac potionem*, *buas ac papas dicunt*, & MATREM MAMMAM; *patrem*, *tatam*. Unde notus ille Martialis jocus de Afra vetula lib. 1. Epigr. c1.

Mammas atque tatas habet Afra, ſed ipſa tatarum
Dici, & mammarum maxima mamma poteſt.

De *nutrice* vero pro *mamma* ſeu *uberibus* a Catullo dicta, monuit jam Anna eruditiſſima.

V. 100. Αἰολίδος Κανάκης] Quomodo ſemet *Æolidos* nomine, Æoli nempe filia, indigitat *Canace* apud Ovidium in Epiſtola ad fratrem & amatorem ſimul Macareum,

Hac eſt ÆOLIDOS *fratri ſcribentis imago.*

Unde idem, de quo hic Callimachus; *Canaces*, & alterius proci, Neptuni ſcilicet filius, Triopas, Αἰολίδης dictus in Inſcr. Herodis Attici,

Οὐδὲ γὰρ ἴφθιμον ΤΡΙΟΠΕΩ ῥύσε ΑΙΟΛΙΔΑΟ,
Neque vero fortem TRIOPAM ÆOLIDEM *juvit* &c.

ac ubi hujus apud Battiadem noſtrum loci auctoritatem adducit ὁ πάνυ, ut de quo *Triopa* in eo lapide ſit ſermo, firmius conſtare ibidem doceat.

V. 102. ἐκτερίξαν] Unde Apollonius l. 11. v. 840.

Συνεκτερέϊξε δὲ λαὸς,
Populus autem una fecit inferias.

V. 103. βούβρωστις] Quæ βούπεινα dicitur ſupra v. 24. hujus Hymni, & prout hac voce βούβρωστις, præter Homerum & hoc loco Callimachum, uſus haud ſemel Nicander, ut Ther. p. 28. Εἰ δὲ ὀλοὴ βούβρωστις, *ſi vero exitium fames*, & pag. 56. Τοίη ἡ βούβρωστις, ubi notat vetus ac eruditus Enarrator, βούβρωστις δὲ κυρίως ἡ τροφὴ, νῦν δὲ ἀνία, καὶ ὁ ἰὸς, h. e. *βούβρωστις proprie nutrimentum, nunc vero angor & venenum*, unius nempe e Scorpionum, de quibus ibi agitur, ſpeciebus. Haud aliter nempe ac βούβρωστιν apud Hom. Il. Ω. v. 532. explanant veteres Grammatici, βούβρωστις, κυρίως μὲν ὁ μέγας καὶ χαλεπὸς λιμός· νῦν δὲ ἀντὶ τῆς μεγάλης ἀνίας καὶ λύπης κεῖται ἡ λέξις· ἔνιοι δὲ βούβρωστιν τὸν οἶκτον ἐξεδέξαντο, h. e. *βούβρωστις proprie quidem magna & moleſta fames, nunc autem pro magno angore & mœrore vox ea ponitur; nonnulli autem βούβρωστιν commiſerationem accipiunt.* Verum non prætereundus hic Agathias, qui ad hunc Callimachi locum reſpexit Anth. l. 11. c. xxxi. Ep. v. uti jam ante monui ad verſ. 24.

Εἰ γὰρ ἀεὶ βούβρωστιν ἔχεις Ἐρυσίχθονος αὐτῦ,
Si enim diram famem ipſius Eryſichthonis habes,

amicum forte ipſum, quod addit, devorabis. Quo ſenſu quoque eandem vocem, & quidem vice adjunctivi adhibuit Oppianus de inexplebili veſpertilionis fame, Ἁλιευτ. l. II. v. 207.

ἀλλ' ἀτίλεγον
ΛΥΣΣΑΝ ἀεὶ ΒΟΥΒΡΩΣΤΙΝ ἀναιδέϊ γαστρὶ φυλάσσει,
ſed inexpletam
RABIEM SEMPER VORACEM *impudenti ventri ſervat.*

Nempe prout *rabidi jejunia ventris*, de dira Saguntinorum fame dixit Silius l. II. v. 472.

V. 105. Βόσκε λαβὼν] Cur hic Interpres *devora arreptum*, ut nempe e Neptuno alius hic Saturnus, liberorum helluo fieret, quum obvius alioquin ac nativus occurrat hujus loci ſenſus, mirari equidem licet. Nempe dum famelici hujus Eryſichthonis mater, a patre Neptuno ſupplex petit, ut vel gravem illum *bulimia* morbum a nepote avertat; vel ipſemet eum ad ſe adſumens, velit ei alimenta ſuppeditare, βόσκε λαβὼν, quum, ut eadem continuo addit, omnes menſæ, ovilia omnia, armenta, aliaque, quæcunque erant in ejus poteſtate, ſint ab illo jam abſumpta. Ἐπιβόσκειν quidem pro *depaſcere* ſumptum videas, ut de fame Hieroſolymitana apud Joſephum Ἀρχ. l. XVI. c. XIV. καὶ βαθύνας ἑαυτὸν ὁ λιμὸς κατ' οἴκους καὶ γενεὰς, τὸν δῆμον ἐπεβόσκετο, *auctaque jam fame totas domos & familias depaſcebatur*. Sic voce ἀποβόσκειν ſeu ἀποβόσκεσθαι uſus etiam Ariſtophanes Avib. pag. 576. de Phrynicho, qui apis inſtar μελέων ἀπεβόσκετο καρπὸν, *cantilenarum depaſcebatur fructum*.

V. 108. Αλλὰ καὶ οὐρῆας] *Mulos* ita dictos, non παρὰ τὸν οὖρον, juxta Euſtathium, ſed ἀπὸ τῶν ὀρῶν, a *montibus*, in quibus educari olim ſoliti, ex Homero & aliunde vere jam adſeruit ὁ πάνυ Bochartus Hierozoic. l. II. c. XIX. Quod vero cap. XXI. ejuſdem libri, *mulorum* uſum antiquiorem in Græcia, quam apud Hebræos idem putat; ac ideo, quod crebra eorum apud Homerum occurrat mentio; ante Davidem vero nuſquam eorum meminerint in contextu Archetypo ſacri Hiſtorici, id an adeo firmiter eruatur, aliorum eſto judicium. Maxime quum ut ibi agnoſcit vir ſummus, adverſentur eidem, cum ex Hebræis aut Tralationibus antiquis, tum e Chriſtianis doctiſſimi quique veteris fœderis Interpretes, apud quos ימים *jemim* Gen. XXXVI. 24. per *mulos* reddi ſolent. Nam quod Seniores Gen. XII. 16. & XLV. 23. ἡμιόνους dicunt, in utroque loco *aſinas*, non *mulos*, Hebræam vocem in iis אתנת *deſignare* vere obſervat idem Bochartus, ac unde ὄνους pro ἡμιόνους in dictis illis locis LXXviralis verſionis legendum ſtatuit.

V. 109. τὰν Εστίαν ἔτρεφε μάτηρ] *Veſta* nempe, eique τῇ κοινῇ τῆς πόλεως, *communi urbis*, ut Græci ſubinde de ea loquuntur, & qua de re nos alibi, ſeu τῇ Πατρῴᾳ, *Patrima* vel *Domeſtica*; prout hæc quoque maxime apud veteres Tragicos dicta & invocata legitur, ut apud Sophoclem Electr. v. 887. Euripid. Hecub. v. 22. &c. Idque juxta legem, quæ apud Græcos haud minus ac apud Romanos viguit, & quam memorat Tullius de Legib. l. II. c. VIII. *Quaque quiſque divo decora grataque*

taque ſint hoſtiæ, providento; & quod in inſtitutis Pontificum ac Haruſpicum fuiſſe paullo poſt tradit cap. XI: nempe quibus hoſtiis immolandum cuique Deo, ac ut addit, *cui maribus, cui feminis*. Quod docent etiam ſubinde antiqui lapides, ſicut in iis Inſcriptiones ſeu ſacrificia fratrum Arvalium apud Gruterum p. CXVII. & CXVIII, in quibus vulgo *Boves mares* Diis, ut Jovi, Marti, & eorum exemplo Imperatoribus; *Vaccas* vero Deabus, Junoni, Minervæ &c. & Auguſtæ; ac ſimiliter in Cl. Sponii Miſcell. p. 5. *Jovi Optimo Maximo Bovem Marem*, *Junoni Reginæ Vaccam*, *Saluti Vaccam* &c. Immolandas nempe legimus. Quomodo etiam *Vacca* ſeu *Juvenca*, quod hic Callimacho dicitur in honorem *Veſtæ* ab Eryſichthonis *matre* alebatur; haud aliter nempe ac Minervæ juvencas, eaſque unius anni ac indomitas, tanquam Deæ ἀδμήτῃ & ἀζυγῆ, *indomitæ*, *innuptæ* (cujuſmodi habita etiam apud veteres, ut aliunde notum, *Veſta*) mactanda legitur apud Homerum, cum ab Ulyſſe v. 292. tum ſimiliter a Neſtore Odyſſ. Γ. v. 382. Unde etiam Dianæ, ἀδμήτῃ itidem Deæ, juvencæ ante nuptias immolari apud Græcos olim ſolitæ; ut liquet ex Euripide Iphig. Aul. v. 1113.

Μόσχοι τε, πρὸ γάμων ἃς θεᾷ πεσεῖν χρεών,

Et juvencæ, quas ante nuptias oportet mactari Deæ.

Quamquam & *pragnans juvenca*, νηδύι βριθομένη δάμαλις, eidem Deæ ab ejus ſacrificulis immolanda, verum ejuſdem Deæ opera ſervata, dicatur in veteri Philippi Epigrammate, Anth. l. I. c. XXIII. Ut mittam, quod *bovis* feminæ, non *tauri* ſacrificium apud Phœnices & Ægyptios olim vetitum, tradat Porphyr. περ. Αποχ. p. 138. & 236. Ut vero Εςία ſeu *Veſta*, & qua de re infra ad v. 129. ac plenius agimus in noſtra de Veſta Græcorum Diatriba, primæ ante Deos alios ſacra apud Græcos fieri conſueverant; ita eadem haud uno ſacrorum ritu culta ab iis legitur. Hinc non victimis aut incenſis etiam, ſed herbis demum, eam primum cultam refert Porphyrius περ. Αποχ. l. II. p. 125. ἄρξαντα πρῶτον ΑΦ ΕΣΤΙΑΣ τοῖς οὐρανίοις Θεοῖς θύειν, οὐ σμύρνης, οὐδὲ κασίας καὶ λιβανωτοῦ κρόκῳ μιχθέντων ἀπαρχάς· πολλαῖς γὰρ γενεαῖς ὕστερον παρελήφθη καὶ ταῦτα &c. ἀλλὰ ΧΛΟΗΣ, A VESTA *cœleſtium Deorum ſacra primum auſpicati, non quidem myrrha, caſia, aut thure & croco mixtis primitiis, (nam hæc longo poſt tempore ſunt admiſſa &c.) ſed* VIRENTIS GRAMINIS. Libationibus vero cultam eandem *Veſtam*, docet de ea agens Pindarus Nem. Od. 11.

Πολλὰ μὲν λοιβαῖσιν ἀγαζόμενοι πρώταν Θεῶν,

Stipe equidem libationibus placantes primam Deorum.

Victimas tamen eidem, ſicut reliquis etiam Numinibus, mactatas, præter alia arguit Plutarchi locus in Parallel. p. 309. ubi ait Metellum Romanorum Ducem cum claſſe navigaturum, *ideo, quod uni Veſtæ non immolaſſet*, μόνῃ τῇ Εςίᾳ οὐκ ἔθυσεν, eam ventum claſſi adverſum immiſiſſe; pro filia autem, quam Deæ mactandam ei edixerat haruſpex, *miſertam ejus* VESTAM, JUVENCAM *in ejus locum ſubmiſiſſe*, ἡ δὲ ΕΣΤΙΑ ἐλεήσασα, ΔΑΜΑΛΙΝ ὑπέβαλεν. Ut nec inſolens proinde videri debeat, quod hic ſimiliter *juvenca* huic *Veſtæ*, ſeu eidem poſtea

im-

immolanda, *ali* dicatur ab Eryſichthonis *matre*. In ſolemni vero fratrum Arvalium, & quorum facta paullo ante mentio, inter alia, quæ ibi a Diis Deabuſque leguntur immolata, referri quoque videas apud Gruterum p. cxxi. VESTAE MATRI OV. II. ſeu *oves duas*. Adde quod Ἑϛία hic apud Callimachum de *Cerere* haud incommode poſſit intelligi, eadem quippe, quæ terra, & quæ Ἑϛιοῦχος etiam dicitur ab initio Supplicum Euripidis,

Δήμητερ Ἑϛιοῦχ᾽ Ἐλευσῖνος χθονός.

O Ceres, Penatigera Eleuſinia terra!

& prout *τὰν χθονίαν Ἑϛίαν*, *terreſtrem Veſtam*, filiam ejus Proſerpinam vocat Sophocles Oed. Col. v. 603. & 1807; Ut nunc mittam illud Virgilii ſeu incerti Poetæ in Copa, *Veſta delicium eſt aſinus*, quod de *Cybele* eadem etiam, quæ Tellus ex Phædro, Apulejo, &c. intelligendum monuerunt jam eruditi, & ad Catullum pag. 165. vir doctiſſimus Iſ. Voſſius.

V. 110. *τὸν ἀεθλοφόρον*] Ita Oppianus Κυνηγ. l. IV. v. 107.

Ὁπποῖος περὶ νύσσαν ἀεθλοφόρος θοὸς ἵππος,

Qualis circa metam victor e certamine pernix equus &c.

& cujuſmodi victorum in circenſibus equorum nomina, relata ſubinde in Inſcriptionibus antiquis, ut in Itiner. Cl. Sponii Tom. III. & alibi. Unde coronati iidem in ſacris Græciæ agonibus; ac proinde hieronicarum inſtar, non *ἀεθλοφόροι* ſolum, ſed *ϛεφανηφόροι* quoque dicti, ut apud Theocritum Idyll. XVI. v. 46.

τιμὰς δ᾽ καὶ ὠκέες ἔλλαχον ἵπποι,

Οἵ σφίσιν ἐξ ἱερῶν ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΙ *ἦλθον ἀγώνων,*

honores vero celeres etiam ſortiti ſunt EQUI,

Qui ipſis ex ſacris certaminibus CORONATI *redierunt.*

Quo ſpectat illud Plutarchi Sympoſ. l. II. Qu. v. p. 639. *καὶ τῶν ζώων μόνῳ* ΤΩ ΙΠΠΩ *μετουσία* ΣΤΕΦΑΝΟΥ *καὶ ἀγῶνός ἐϛι*, *ſolus quippe ex omnibus animalibus* EQUUS *in partem certaminum*, *&* CORONARUM *venit*; & quidem, ut addit, quia ſolus natura & exercitatione factus eſt, ut *pugnantibus adſit*, *& cum iis prælietur*, *μαχομένοις παρεῖναι καὶ συμπολεμεῖν*. Quomodo conjungi hic a Callimacho videas *ἀεθλοφόρον καὶ τὸν πολεμήϊον ἵππον*, *victorem ex agonibus*, *& bellatorem equum*, qualem Maro etiam vocat *Bellatoris equi* l. x. v. 891. & alibi.

V. 111. *τὰν αἴλουρον, τὰν ἔτρεμε θηρία μικκά*] Non equos ſolum domeſticos, ſed *felem* etiam voraſſe Eryſichthonem, quod in urbibus obſeſſis & fame preſſis vulgo ſolet contingere tradit hic Callimachus. Nempe quod de preſſis dira fame Saguntinis ait Juvenalis Satyr. XV. v. 99.

Poſt omnes herbas, poſt cuncta animantia, quidquid

Cogebat vacui ventris furor;

ac de iiſdem Silius, & de quo loco paullo ante l. II. v. 472.

rabidi jejunia ventris

Inſolitis adigunt veſci.

Mitto alioquin, quod *feles* inter ea, quæ ad forum edulia deferebant voraces

&

ὁ πολυφάγῳ Bœoti, referantur ab Ariſtophane Acharn. p. 413. *αἰλούρως* &c. *feles.* Quod autem addit hic Poeta, *metui felem ab animalculis*, quæ *θηρία μικκὰ* hic vocat, manifeſtum his ad murum & ſoricum genus reſpici, & quomodo *mus puſillus* a Plauto dicitur Truc. A. IV. Sc. III. *pavidi* autem *mures* ab Horatio l. II. Satyr. VI.

Currere per totum pavidi conclave, magiſque
Exanimes trepidare.

Quomodo alias, ſi de fero, non cicure *fele* foret hic Poetæ ſermo, id de omni avicularum genere poſſet intelligi; quas propter illius animalis feritatem, neque in vallibus, neque in arboribus nidificare in Africa, tradit Diodorus l. XX. p. 763. *Μικκὰ* autem Dorice pro *μικρὰ*, unde illud Bœoti apud Comicum Acharn. p. 414. *Μικκὸς γὰρ μᾶκος οὗτος, parva ſtatura hic eſt*, & apud Theocritum Idyll. XV. v. 12. *τῶ μικκῶ παρέοντος, parvulo præſente.*

V. 114. *βαθὺν οἶκον*] Non *profundam domum*, ut hic Interpres, ſed vel totam ſeu *quamſacunque* eadem eſſet, *domum exſiccarunt*, quod additur, ſeu exhauſerunt Eryſichthonis dentes; ejus nempe inſatiabilis ingluvies. *Βαθὺς* enim & *βαθὺ* pro *multo, copioſo, abundanti*, ac formata inde compoſita, a Græcis paſſim dici obvium; ut *βαθύχθονα αἶαν, feracem terram* apud Æſchylum Sept. Theb. verſ. 312; & apud eundem Suppl. v. 563. *βαθύπλουτον χθόνα, fertilem admodum terram*; ac prout *βαθυλήϊος ἄλλων νήσων, ſegetibus abundans præ aliis Inſulis* Lemnus dicitur ab Apollonio l. I. v. 380. Idem vero de abſumptis ab hoc Eryſichthone paternis opibus, ait quoque Ovidius Metam. l. VIII. v. 843.

Jamque fame patrias, altique voragine ventris,
Attenuavit opes.

Ut proinde vere dici ille poſſet *καταφαγὼν τὴν πατρῴαν οὐσίαν, paternas deglutiens facultates*, ut de Polyeucto quodam ab Anaxandride dicitur apud Athenæum l. IV. p. 166; immo in eundem quadraret, quod ait ibidem Menander,

Καθὼς ἐκεῖνος, κατέδομαι καὶ τοὺς λίθους
Ἁπαξάπαντας, οὐ τὸ, οὐ τὴν γῆν μόνον,
Quemadmodum ille, devorabo etiam lapides,
Prorſus omnes, non ipſum modo, ſolum.

V. 116. *Αἰτίζων ἀκόλους*] Quod nempe a caprario de Ulyſſe ſub mendici habitu dictum Odyſſ. P. verſ. 222. Ut huic cæteroquin Eryſichthoni, quamquam, uti is ſuperiori verſu dicitur, Regis filio, id re ipſa contigerit, quod a Perſa fratre ſedulo vitandum monet ipſe paterni armenti paullo ante cuſtos Vates Ἐργ. v. 392.

μή πως τὰ μεταξὺ χατίζων
Πλώσσῃς ἀλλοτρίους οἴκους,
ne quando interim egenus
Mendices ad alienas domos.

Illuſtri utique documento, quo tandem, ſeu ad quæ adigat extrema, vera etiam inde a Marone dicta, *maleſuada fames & turpis egeſtas.* Immo aperte hoc Regis filii, *buccæas*, ſeu panis aut alterius rei edulis fru-

ſta

ſta in triviis mendicantis, exemplo adſertum, id quod a Joſepho traditur in narratione diræ famis, quam paſſi ſunt obſeſſi a Tito Hieroſolymitani, cujuſque ea de re locus obiter ſimul emendandus, nempe *Αλωσ.* l. VI. c. XI. *Πάντων μὲν δὴ παθῶν ὑπερίσταται* ΛΙΜΟΣ· *οὐδὲν γὰρ οὕτως ἀπόλλυσιν αἰδῶ* (non, ut ibi hactenus, *αἰδῶς*) *τὸ γὰρ ἄλλως ἐντροπῆς ἄξιον, ἐν τούτῳ καταφρονεῖται*, *omnes quidem calamitates ſuperat* FAMES; *nihil enim ita perdit*, ſeu *tollit pudorem*, (non ut vetus hic Interpres & Gelenius, contrario ac abſurdo ſenſu, *ſic perdit hominem, ut pudor*) *nam quod alias venerationem meretur, in fame negligitur.* Eandem autem vocem *ἀκόλους*, qua hic uſus Poeta, de *buccellis* quas corrogabat in triviis miſer hic & fame ac egeſtate enectus Eryſichthon, adhibet mox idem Joſephus, dum enarrat immanem illam famelicorum ea in urbe obſeſſa rabiem, qui ædes incolarum violenter, ad diripiendos, ſi qui laterent in iis, cibos aut fruges ingreſſi, *καὶ μόνον οὐκ ἐκ τῶν φαρύγγων ἀναθλίβοντες* ΤΑΣ ΑΚΟΛΟΥΣ *ἀνέφερον*, BUCCELLAS, *eas pene e faucibus manducantium elidentes, cum adſportabant*, prout verti debuit idem locus. Eodem etiam ſenſu *ἄκολον*, de *ἐνθέσει* ſeu *buccella* explicant eruditi Ariſtophanis Interpretes Equit. p. 311. *ἔνθεσιν, τὴν τροφήν· ἔνθεσις γὰρ ὁ ἄκολος*. Mitto, quod *ἄκολος* idem quod *κολλύρᾳ* ſeu *parvus panis*, ac inde apud Dioſcoridem l. I. c. CXXIX, *ἀκόλιον*, pro *ἀκόνιον* legendum, de *paſtillo* nempe fricto ex ebeno *ad collyria*, contendit magnus Salmaſius ad Solinum p. 937. ult. edit.

Ibid. *ἔκβολα λύματα δαιτὸς*] Ac proinde præter Phocylidis, ſeu quiſquis auctor illius Poematis, monitum v. 146.

Μηδ' ἄλλου παρὰ ΔΑΙΤΟΣ *ἔδοις σκυβάλισμα τραπέζης*,
Neque de alterius cœna veſcaris menſæ rejectaneis.

Idem vero *ἀπὸ μαγδαλιᾶς σιτούμενος*, ab Atticis dictum, ut ab Ariſtophane Equit. p. 311. ſeu quod mox addit, *κυνὸς βορὰν σιτούμενος*, *edens magdalias, canis cibum edens*, vel juxta Scribonium Largum cap. CCI. *magdalidas, canis cibum*, adipis nempe furfure deterſi maſſam, quam ubi ea purgaſſent poſt convivium manus, dein canibus veteres objiciebant. Qualia tamen *δαιτὸς λύματα rejectaneas menſæ* ſive *cœnæ ſordes*, nulla ſcilicet Phocylidæi præcepti ratione habita, arripiebat famelico aut canino ore hic Eryſichthon. Adeo, ut qui hactenus divite apud D. Lucam comeſſatore frequentius ac ſplendidius epulabatur, nunc miſeri Lazari ſortem, immo adhuc viliorem ſubeat; ſive potius veri nunc *canis*, prout eum Ceres paullo ante, uti vidimus v. 64, indigitaverat, inſtar, non cadentes ſolum e menſa epulantium panis micas, ſed ipſas inde abjectas quiſquilias aut ſordes, ut totidem ſuavia gulæ irritamenta avide arriperet ac deglutiret. Egregio rurſus, & quod hic Callimachus adumbrare voluit, monito ſimul & exemplo iis, quod ante diximus ad v. 64. qui per eadem, quæ deliquerunt, graviter puniuntur. Ea vero *ἔκβολα λύματα δαιτὸς* hic dicuntur, prout *νηδύος ἔκβολον*, *utero ejectum, de abortivo partu* dixit Euripides Helen. v. 91. & *βρέφος ἔκβολον οἴκων*, *infantem domo ejectum*, Oedipum nempe vocat idem Tragicus Phœn. v. 811; aut vero & *ναὸς ἔκβολα*, *navis fragmenta*, mari quippe ejecta, Helen.

Helen. v. 429. & 1230. aut alibi in eodem dramate v. 1287. uti jam vidimus ad v. 17. Hym in Jovem γῇ λύμαθ' ἐκβάλλῃ κλύδων, *piamenta in terram ejiciat fluctus.* Quomodo alioquin ab Atticis ἐκβολὴ dicta de *jactura mercium* in mare, levandæ navis cauſſa, ut apud Demoſthenem adv. Lacritum p. 592. & jam ante ab Æſchylo Sept. Theb. verſ. 775. πρύμνηθεν δὲ ἐκβολὰν φέρει, *jacturam autem e puppi factam fert.*

V. 117. μὴ κεῖνος ἐμὶν φίλος, ὅς τοι ἀπεχθὴς] Notanda rurſum egregia Gentilis Poetæ γνώμη, qua cavendum ſibi ſollicite ait, ne pro amico illum unquam habeat, quicunque Deæ foret inviſus. Haud aliter nempe, ſed potiori quidem jure, *nonne, qui oderunt te, Domine, oderam; & ſuper inimicos tuos tabeſcebam? Perfecto odio oderam illos, & inimici ſunt facti mihi*, teſtatur Regius vates Pſalm. CXXXIX. 21. 22; ac unde a Regum Sapientiſſimo dictum Prov. XXIX. 27. *abominantur juſti virum impium*, Deo quippe inviſum. Unde gravis Prophetæ Jehu cum Rege Joſaphat, qui cum impio Achabo ſe conjunxerat, expoſtulatio, II. Paralip. XIX. 2, *impio prabes auxilium, & his, qui oderunt Dominum, amicitia jungeris; & idcirco iram quidem Domini mereberis.* Quam in rem proinde, & ad hunc Callimachi locum valde opportunum, præclarum itidem extat Æſchyli dictum Choeph. v. 635.

> Σέβει γὰρ οὔτις τὸ δυσφιλὲς Θεοῖς,
> *Colit enim nemo, quod Diis inviſum eſt;*

nec minus hic notandum alterum illud ejuſdem Tragici Sept. Theb. v. 602. δεινὸς, Θεοὺς σέβει, *verendus, qui Deos colit.* Adde haud abſimile, & ad arcendam diram illam, quæ ab irata Cerere immiſſa fuerat Eryſichthoni, famem ſeu ingluviem, comparatum, quod Heſiodus fratri Perſæ præſcribit, votum, Ἔργ. v. 297.

> ὄφρα σε λιμὸς
> Ἐχθαίρῃ, ΦΙΛΕΗ δὲ ἐϋστέφανος Δημήτηρ,
> *ut te fames*
> *Oderit; AMET autem pulcre coronata* CERES;

nempe juxta illud Ovidii Metam. l. VIII. v. 785. *neque enim* CEREREMQUE FAMEMQUE *fata coire ſinunt.*

V. 118. Μηδ' ὁμότοιχος] Haud aliter nempe ac piaculare olim apud Græcos habitum, ſub eodem tecto agere cum quopiam homicidii aut alterius gravioris criminis reo, pro polluto quippe habito; aut cum eo cibum capere vel ſacris intereſſe. Unde illud Demoſthenis de Corona p. 353. μήθ' ὁμωρόφιον μήθ' ὁμόσπονδον γεγενημένον εἶναι τοῖς πρὸς ἐκείνους παρατεταγμένοις, *nec ſub eodem tecto fuiſſe, nec ſacra libaſſe cum iis, qui contra eos in acie ſteterant*, nempe contra cives pro patria prœliantes: & in Midiana p. 402. annon ſit impium facinus, φόνον μὲν ὀνειδίζειν, τούτῳ δὲ ὁμωρόφιον γίγνεσθαι, *cædem objicere, & cum illo ſub eodem verſari tecto.* Cujuſmodi plura eam in rem leguntur etiam apud alios Auctores, ac Tragicos inſuper Atticos; & adeo quidem, ut judicia de cæde Athenis ſub dio fierent, ne vel judices vel actor in cauſſa homicidii, *eodem tecto uterentur cum homicida*, μὴ ὁμωρόφιος (non ut ibi male hactenus ὁμορρόφιος) γίνηται τῷ αὐθέντῃ, teſte Antiphonte Orat. IV.

p. 93.

p. 93. edit. Hanov. Unde etiam adeo *Diis inviſum*, Θεοῖς ἐχθρὸν, ducebant id genus gravioris criminis reum, *ut idem tectum cum eo ſubiens*, ὅτι καὶ τὸν αὐτὸν ὀροφὸν ὑπέλθοι τις, ſeu quod hic dicitur ὁμότοιχος, ejuſdem criminis particeps olim haberetur, juxta Theonem Παραδείγμ. adv. homicidam; ac ſimiliter qui ἀσεβείας aut ἱεροσυλίας, *impietatis in Deos ac ſacrilegii*, cujuſmodi hic Cereri ἀπεχθὴς ſeu *inviſus* Eryſichthon, teneretur. Quod a Platone etiam adſertum in Eutyphrone p. 4. & de Legib. l. VI. p. 881, ubi nempe par eſſe ſcelus dicitur, cum talibus verſari & cibum capere vel adtingere, aut ſacris intereſſe, donec illi ab iis criminibus non ſint rite expiati. Hinc apud Ælianum V. H. l. XII. c. XII. de adultero Gortynæ mulctato dicitur, καὶ οὐδεὶς οἱ μετῆν τῶν κοινῶν, non juxta Interpretem, & quod vel obiter moneri debuerat a viris doctis, qui eum Auctorem cæteroquin haud indiligenter explanarunt, *ab omni gerenda in Republ. dignitate excluſus*, ſed de eo, qui *arcebatur ab omni jure communium ſacrorum*, *& communis tecti aut menſæ*; intelligi debuit. Prout nempe ab eodem, de quo modo, Platone, dictum d. l. de Legib. p. 868. Τούτοις δὲ ξυνέστιος αὐτοῖς μηδέποτε γιγνέσθω, μηδὲ κοινωνὸς ἱερῶν, *ne cum iis unquam eadem utatur menſa*, *aut ſacrorum fiat particeps*, ac ut apud Æſchinem contra Cteſiphontem dicitur p. 272. οὔτε ἱερῶν, οὔτε σπονδῶν, οὔτε τραπέζης, *neque ſacrorum*, *neque libationum*, *neque menſæ*. Ita priorem ſuam, illamque duram & acerbam, in Conſtantii, a quo tum defecerat, Regia commorantis ſortem enarrans Julianus Imp. in Epiſt. ad Athenienſes p. 505, id inter alia ſibi incubuiſſe, ut graviſſimum, memorat, πῶς δὲ ἠλόμην ὁμωρόφοις ἐκείνοις γενέσθαι, ὡς ἠπιστάμην παντὶ μὲν λυμηναμένους τῷ γένει, *quemadmodum communi cum illis tecto*, *uti non abnuerim*, *quos univerſi generis mei peſtes fuiſſe ſcirem*, & a quibus, ut addit, paratum quoque ſibi periculum ſciret. Hinc ſingularem illam in Servatore, dum hic in terris ageret, ἀκοινωνησίαν tangit Chryſoſtomus Homil. XXX. in Matth. IX. p. 205. T. II: juxta quam καὶ ὁμωρόφιος καὶ ὁμοτράπεζος γίνεται τοῖς τὰ τοιαῦτα πεπλημμεληκόσι, *& ejuſdem tecti ac menſæ fit cum iis particeps*, *qui talia deliquerunt*, ſeu avaritiæ, de qua ibi agit, ſordibus erant inquinati. Occurrit vero alibi apud Auctores Atticos vox ὁμότοιχος, qua uſus hic Callimachus, ut apud Iſæum Orat. V. p. 465. ἐς τὴν ὁμότοιχον οἰκίαν, *in contiguam domum*, ſeu *communem habentem parietem*.

V. 121. Κάλαθον λευχότριχες ἵπποι] Unde non boum plauſtro, quod tradidit in libro de Eleuſin. c. XXV. ut jam ſupra ad v. 1. hujus Hymni obiter monui, eruditiſſimus Meurſius, vectus in hac Cereali pompa *calathus*. Nec id evincit adductus ab eodem eam in rem Virgilii locus, Georg. l. I. v. 163.

Tardaque Eleuſinæ matris volventia plauſtra;

ubi non de ſolemni hujus *calathi* proceſſu, ſed de frugiferæ Deæ arandi ac ferendi invento, ac inſtrumentis eam in rem repertis, agitur; prout e toto ejuſdem loci contextu, ubi *vomeris*, *aratri*, *plauſtri* vel plauſtrorum, aliorumque ad comportandas fruges vehiculorum fit mentio. Adde, quod *albis equis*, iiſque, ut mox additur, *quadrigariis*

ſeu

ſeu *τεθρίππῳ* vel *ἅρματι τετραόρῳ*, *curru quadrijugo*, prout hic ab Euripide dicitur Iphig. Aul. v. 214. *Calathus* vehi in hac Cereali pompa, ut hinc liquet, fuerit ſolitus. Haud aliter nempe ac ipſa Deorum ſimulacra, vel quæ iis alioquin ſacra, id genus vehiculis ſeu tenſis, ſtata ac ſolemni feſtorum iis dicatorum die, geſtari conſueverant, & cujuſmodi prolatus jam ad v. 3. ſuperioris Hymni antiquus Epheſiorum nummus, in quo ſignata legitur ΑΠΗΝΗ ΙΕΡΑ ΕΦΕΣΙΩΝ, cum ſacro id genus, quadrijugum quidem, ut hoc loco, ſed bijugum tantum equorum *vehiculo* ſeu *tenſa*. Ejus autem ritus, ſeu *ἀπήνης* (*mularis* vulgo *vehiculi*) vel tenſæ, aut, ut hic *τεθρίππου* cum Cereris calatho, *quadrigarum*, quæ deducto a Græcis, & qua de re Dionyſius Antiq. l. VII. p. 475. more, in ſolenni itidem Ludorum pompa transvehi conſueverant, obvia in Romanorum nummis ac Auctoribus exſtat mentio. Adeo ut inter conſecratorum Cæſarum vel Auguſtorum prærogativas, tenſæ id genus mulares (unde *vende tenſam atque mulos*, dixit Titinnius Veliterna apud Nonium in verbo *graſſari*) cum eorum imaginibus, haud minus ac Deorum ſimulacris, quæ vulgo a bajulis, juxta eundem Dionyſium p. 478. vecta, in Circenſi pompa fuerint itidem traductæ; prout de Jul. Cæſare poſt ejus mortem tradit præter Suetonium Dio l. XLIII. p. 236. ac de Druſilla etiam ſorore Caligulæ, idem Hiſtoricus l. LIX. p. 650. Quemadmodum idem carpenti honos ſeu mulare carpentum, in eadem ſolemni, quod tralatitium, circenſium aut aliorum Ludorum pompa, defunctis Auguſtarum Matribus aut Liberis, velut ſummi faſtigii decus, ſubinde ab ipſis Cæſaribus conceſſum, a Romanis Auctoribus dicitur: idque, & quo majorem publicæ auctoritatis vim obtineret, ſicut ipſa quoque CONSECRATIO, Senatus Populique Rom. decreto ſancitum. Quod poſtremum arguunt etiamnum veteres Agrippinæ Caii matris, & Domitillæ Veſpaſiani filiæ, vulgati jam haud ſemel ab antiquariis cum id genus carpentis nummi, & cum inſcr. MEMORIÆ AGRIPPINÆ S. P. Q. R. aut MEMORIÆ DOMITILLÆ S. P. Q. R. ſicut de priori ait Suetonius in Caligula c. XV. *inſtituit matri Circenſes carpentumque, quo in pompa traduceretur.* Quæ ideo obiter hic tango, ut veteris illius a Græcis, ut id a Dionyſio Halic. traditum diximus, deducti ad Romanos ritus origo ſimul inde plenius declaretur: juxta quem nempe non Deorum ſolum, & qui pro Diis colebantur, ſimulacra, ſed alia etiam iis peculiari de cauſſa ac inſtituto ſacrata, ac ut in voce *tenſa* loquitur Feſtus, *exuvia*, circumferri in publicis id genus pompis conſueverant. Ita in Panathenæis, Minervæ *peplus*; in Dionyſiis, Bacchi *ciſta* ac *phalli*; in Cybeles ſacris, *pinus* &c. hic autem in Cereali pompa *calathus* traduci conſueverant: ut jam de variis, omnis generis, poculis, iiſque aureis vel argenteis ſileam; quæque inde *πομπεῖα*, ſeu ad ſacras & ſolemnes ejuſmodi pompas deſtinata, vocantur ab Auctoribus Atticis, ut Demoſthene adv. Androtion. p. 427. ac alibi; & quomodo inde Lycurgus Rhetor a Plutarcho in ejus vita, dicitur, ΠΟΜΠΕΙΑ *γε χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ τῇ πόλει κατεσκευάκεν*, *vaſaque* AD POMPAS *civitati aurea & argentea fabricavit.*

cavit. Quam in rem notabilia ſunt Athenæi verba de pompa Antiochi Dionyſiaca l. v. p. 197. ubi inter alia ait, μετὰ δὲ ταύτας αἱ τῶν ΘΕΩΝ ἁπάντων, ΟΙΚΕΙΑΝ ἔχουσαι, τῆς περὶ ἕκαστον αὐτῶν ἱστορίας διασκευήν. *Poſt has ſequebantur* DEORUM *omnium pompa*. PROPRIO, *quæ hiſtoria cujuſque illorum conveniebat*, ORNATU. Quomodo haud abſimilis, in conſecratorum apud Chriſtianos Latini cultus Divorum feſtis ac proceſſibus ritus veſtigia obſervare paſſim etiamnum licet. Adde hiſce denique, vel ideo, quod hic Cereris *calathus albis equis* in ea Cereali pompa veheretur, factum videri, ut illud tanquam plane inſolens adv. Midiam notet Demoſthenes p. 407: quod nempe uxorem ille ſuam ad Eleuſinia hujus Deæ myſteria, *albis bigis Sicyoniis vectam* deduceret, ἐπὶ τοῦ λευκοῦ ζεύγους τοῦ ἐκ Σικυῶνος. Unde lex etiam a Lycurgo Rhetore, de quo paullo ante, lata legitur apud Plutarchum in ejus vita, ne feminæ bigis ad ſacra Eleuſinia veherentur.

V. 122. Μεγάλα Θεὸς] Quomodo vocatur eadem Ceres Θεσμοφόρος in veteri Inſcriptione apud Gruterum cccix. 1. Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΩΝ ΜΥΣΤΩΝ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΘΕΑΣ ΘΕΣΜΟΦΟΡΟΥ ΔΗΜΗΤΡΟΣ, *Conventus Sacerdotum Magnæ Deæ Legiferæ Cereris* &c. Unde etiam ſub nomine τῶν Μεγάλων Θεῶν, cultæ olim Deæ Eleuſiniæ, Ceres nempe & filia Proſerpina, ac ſimiliter apud Meſſenios & Megapolitanos Arcadas; ut haud uno loco docet Pauſanias l. iv. p. 217, l. viii. p. 506. & alibi. Immo prout Μεγάλαιν Θεαῖν, de iiſdem Deabus Eleuſiniis dixit Sophocles Oedip. Col. v. 715. ac ubi imperite id de furiis, quod præter alia vel dualis numerus abunde ibi redarguit, explicant, idque præter meliorum Criticorum ibidem mentem aliquot e priſcis Tragici illius Interpretibus.

Ibid. εὐρυάνασσα] Heſychius εὐρυάνασσα ἡ Ἥρα, non ut ἡ Ἥβη hactenus ibi legitur, quod *Junoni* nempe, non autem *Hebæ* illius famulæ conveniens epitheton, & quidem JUNONI REGINÆ, ut in Romanis etiam nummis eadem ſcribitur; quæque in Orphicis quod jam ante vidimus, παμβασίλεια, & πάντεσσι τ' ἀνάσσεις, *ubique Regina*, & *omnibus imperans dicitur*. Quod de Cerere ſimiliter, quæ eodem εὐρυανάσσας epitheto hic ornatur, ab Euripide dictum, Phœn. v. 691.

Δαμάτηρ Θεὰ, πάντων ἄνασσα,

Ceres Dea, omnium Regina;

ac unde apud Ariſtophanem in Theſmophor. p. 782. Δέσποινα Δήμητερ, *Domina Ceres* eadem invocatur. Ratio autem ejus rei obvia; ac unde etiam in fine hujus Hymni, μέγα κρείουσα Θεάων, *magna Regina Dearum*, ſeu potius *Dearum potentiſſima*, & qua de re ibidem.

V. 123. Λευκὸν ἔαρ, λευκὸν δὲ θέρος] Quæ *album ver* & *albam æſtatem* ſatis impropric reddidit hic Interpres; quibus nempe verbis *felix* ſeu *fauſtum ver*, *fauſta æſtas* deſignantur; prout *candidi ſoles* apud Catullum Carm. VIII. pro *fauſtis*, ut notum, dicuntur; idque præeunte pridem Sophocle Ajac. v. 722, λευκὸν φάος, *lux candida* ſeu *fauſta*. Immo prout hac voce λευκοῦ pro *fauſto* uſus eſt itidem, gemino & inſigni eam in rem loco, Themiſtius Orat. xiii. pag. 178. μετέωθεν ὂν ἤδη

ὦ

ὦ πολυτίμητοι θρέμμα Ρωμύλε, τὴν ΛΕΥΚΗΝ ἐσθῆτα ἐπὶ ΛΕΥΚΗ βασιλείᾳ καὶ ΛΕΥΚΑΙΣ ἡμέραις. Petavio Interprete, *tempus igitur eſt, illuſtres alumni Romuli, ut poſitis aliis veſtibus*, CANDIDAS *induatis, ſupra* CANDIDO (ſeu *fauſto*) *imperio* CANDIDISQUE (ſeu *fauſtis*) *diebus*. Qua ratione non *frugum* duntaxat, quas ferre *æſtas* ſolet; ſed eorum etiam, quæ *vere*, vel *autumno*, aut *hyeme* itidem terra, quod vel e Græco ejus nomine obvium, ſuppeditat, ac εὐετηρίας proinde ſeu *felicis anni proventus*, fecunda parens innuitur hic Ceres. Immo cui dicto ΕΥΕΤΗΡΙΑΣ nomine, una cum filia Proſerpina, templa etiam erecta, liquet e veteri Inſcriptione (cujus ad primam Juliani Imp. Orationem, ubi ea vox legitur, fit itidem a me mentio) in Iſthmo Corinthiaco a viris præclaris deſcripta, Sponio Miſcell. p. 363. & Wehlero p. 438: ubi inter alia Licinius priſcus Pontifex perpetuus, ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΝΑΟΥΣ ΕΥΕΤΗΡΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΡΗΣ, *Templa etiam Cereris* (ſeu *Fertilitatis*) *ac Proſerpinæ* exſtruxiſſe dicitur. Ita ut non ſolis, ob eam *æſtatis*, quam adferre hic dicitur, ubertatem, FRUGIFERÆ, ſicut cum alibi, tum in nummis antiquis, ſeu καρποφόρε, aut σιτῶς *frumentaria*, & de qua jam ante; vel Ἀλωάδος, ſeu, ut in Orphicis, Ἀλωαίας, aut vero Ἡμαίας, uti de ea ſupra itidem. *Areæ* nempe vel *Meſſis* Deæ nominibus fuerit culta eadem Ceres: ſed cui, *veris* nempe cujus fit hic etiam mentio, intuitu, ut χλόης ſeu *hortorum*, qua de re mox, Deæ appellatione, fanum Athenis exſtitiſſe tradit Pauſanias. Ad quod proinde referri debet illud Ariſtophanis Lyſiſtrat. p. 889. παρὰ τὸ τῆς Χλόης, apud *Chloes*, ſeu *herbiferæ* vel *virentis* Cereris *fanum*; ac unde εὐχλόου Δήμητρος apud Sophoclem legitur Oedip. Col. v. 1671. & Eupolidis eandem in rem, qui a priſcis Tragici illius Interpretibus ibi adducitur, verſus, de ariete nempe immolando χλόῃ Δήμητρι, ac ut additur, οὕτω δὲ τιμᾶται ἐκ τῆς τῶν κήπων χλόης, *ita enim colitur ex hortorum virente herba*, idque erecto ei prope Athenarum Arcem, Templo. Adeo, ut quamquam, quod ait Ovidius Faſt. l. IV. v. 395. ante repertas a Cerere fruges,

Meſſis erant primis virides mortalibus herba;

haud minus tamen poſt eaſdem fruges, & in Attica quidem, ut ferebatur, ab ea inventas, illo *viridis herbæ* procreatricis ſcilicet ſeu χλόης elogio & cultu, ab iiſdem Athenienſibus decorata hæc Dea, idque non a *viridi* ſolum agrorum *ſtipula*, ut hæc a Marone dicitur Georg. l. I. v. 135. ſed ab *hortorum*, ſicut ea de re adducto modo loco veteres Critici, *herbis*; & quomodo proinde a Poeta præcipitur eodem l. v. 339,

Sacra refer Cereri, lætis operatus in herbis.

Unde etiam de Sacerdote Tellurem ſeu Cererem placare adgreſſo ait Statius Theb. l. VIII. v. 300.

Innumeroſque Deæ, ſua munera, flores,

Et cumulos frugum, & quicquid novat INTEGER ANNUS.

Quamquam enim vulgo apud Poetas juxta & Philoſophos, aut alibi, Sol dicatur, non ut hic apud Callimachum, *Ceres*, illas, ut ait Tullius Tuſcul. l. I. c. XXXVIII, *commutationes temporum quadripartitas ad matu-*

maturitatem frugum; iiſque ut *eorundem temporum moderator & dux*, ſive, ut ea de re alibi idem Cicero loquitur de Natur. Deorum l. II. c. XIX. *æſtates ac hyemes efficere, eaque duo tempora* iiſdem adjuncta; aut vere illud Soli ac Lunæ tribui conjunctim ſoleat, nempe *labentem cœlo, quæ ducitis annum*; haud minus tamen hæc ipſa, tanquam Cereris quæ felices eorundem anni temporum proventus parit, & quorum proinde fecunda foret mater, munera habebantur; nempe juxta illud Heſiodi Ἐργ. v. 561.

Γῆ πάντων μήτηρ, καρπὸν σύμμικτον ἐνείκη,

Terra omnium mater, fructum omnigenum proferat.

Unde ſingulis iis temporibus, aç proinde cum arandi & vertendi terram; tum ſationis; tum meſſis; tum poſt comportatas fruges; ac circa finem quoque, ut mox dicetur, hyemis, ſicut ex Heſiodo Ἐργ. v. 463. & Virgilio in Georgicis haud uno loco, adductiſque jam inde locis, abunde liquet, invocari ſolita eadem Ceres. Cujus rei præclara etiamnum ſymbola exſtant, veteres nempe, & cujuſmodi jam proſtant in Antiquariorum libris, nummi; in quibus Ceres, ſeu, quod idem, Tellus jacens cum cornucopiæ, panario præterea ſeu caniſtro innixa, dextra vero ſtellatum circulum, anni ſymbolum tenet, cui inſiſtunt quatuor pueruli, totidem anni tempora, de quibus hoc loco Callimachus, deſignantes, ac proinde cum totidem, quæ illi pueri ſubminiſtrant, terræ proventibus ſeu muneribus, ac inſcriptione TELLUS STABIL. Cujuſmodi obvii alii etiam nummi, in quibus quatuor tantum, cum non diſſimilibus ſymbolis, pueili ſignantur, cum inſcr. FECUNDITAS, aut TEMPORUM FELICITAS; & in Græco etiam Laodicenſium nummo, quem vulgarunt viri de his antiquitatibus præclare meriti Sponius, Wehlerus, ac Morellius, ΕΥΤΥΧΕΙΣ ΚΑΙΡΟΙ, *Felicia Tempora*. Quam in rem alius exſtat præclarus in Theſauris Gallorum Regiis nummus, iſque ſub Commodo percuſſus; in quo non jacens quidem, ut in dictis paullo ante nummis, ſed ſedens Ceres ante arborem viſitur, dextra pomum ex ea velut decerpens, ſiniſtra papaver in medio duarum ſpicarum (qua de re ſupra ad v. 45.) tenens; infra autem tres pueruli cum caniſtro & inſcr. TEMPORUM FELICITAS. Eum vero nummum, etſi jam olim a nobis ad Juliani Cæſares prolatum pag. 871, ideo hic adponendum denuo duximus; quod nempe ex eodem accurate a nobis dein in ipſis theſauris Regiis inſpecto licuerit, non pateram eſſe, ſicut in exhibito tum a nobis aliunde ejus ſchemate, id quod in ſiniſtra manu præfert mulier ſeu Dea, ſed omnino papaver eſſe inter duas ſpicas; ac proinde non Veneres, ut olim e pomi in ſiniſtra manu ſymbolo conjeceram, verum Cererem in eodem continuo ſignari: unde autem idem nummus ad illuſtrandum hunc Callimachi locum, in quo quatuor anni tempora, ad inſtar quadrijugum equorum, qui ſolemnem ejus in hac pompa calathum ducerent, Ceres dicitur adlatura, unice videatur comparatus.

Quamquam, quod hic addendum eſt, eodem ſymbolo, ac pro more in hac penu nummaria haud inſolito, Criſpina Auguſti conjunx, & nati ex ea liberi videantur deſignari. Tuliſſe enim liberos Commodum, etſi ea de re ſileant, qui ſuperſunt, auctores, ex alio eoque inſigni nummo, in quo hinc Commodus, illinc inſcr. LIBERI AUG. pridem monui Diſſ. de Numm. p. 659: idque meo, iiſdem id referentibus, indicio, cum ab aliis dein, ut illuſtriſſimo Biragio in recenſendis Commodi nummis, ac ab eruditiſſimo Tillemontio in Hiſtoria Auguſta Gallice haud ita pridem edita, in rebus Commodi, eſt obſervatum.

Ibid. *καὶ χεῖμα φέρουσα*] Nempe ſua quoque *hyemis*, quæ Cereri ſeu Telluri accepta debent ferri munera, juxta illud Maronis Georg. l. II. v. 519.

Venit HYEMS, *teritur Sicyonia bacca trapetis:*
Glande ſues læti redeunt; dant arbuta ſylvæ.

Unde in iiſdem, quas ad ſuperiora Poetæ verba retulimus, veterum nummorum iconibus, quibus quatuor anni tempora, cum eorum muneribus ſignari diximus, ſpectatur *hyemis* ſymbolum; puerulus nempe, qui una manu ligonem, altera flagellum ad frumentum in area terendum; in aliis autem nummis, quercus, oleæ, aut pinus ramum tenet. Immo unde opportune omnino hic inſerendum putem ſimilem inſignis, qui exſtat itidem in Gaza Gallorum Regia, nummi iconem; quamquam jam olim a nobis una cum ſuperiori ad Juliani Cæſares adlatam; in quo nempe nummo quatuor, ut modo dixi, pueruli, totidem anni tempora effingunt. E quibus autem tres nudi conſpiciuntur; prior quidem, qui florum caniſtrum utraque manu ſupra caput elata geſtat; alter falcem itidem ſublatam oſtentat; tertius dextra leporem pendulum, & corbem fructibus refertam præfert: quibuſque ſymbolis *ver*, *æſta-*

aſtatem ac *autumnum* iidem nobis adumbrant: quartus autem adverſus frigus tunicatus, dextra quercus ramum, ob *quernas* nempe, quod ait Poeta eo qui ſequitur, loco, *glandes*, ſiniſtra vero velut anſerem ſylveſtrem, tenet, cum inſcr. TEMPORUM FELICITAS.

Ad quæ proinde, ſeu ſimilia, qualia nempe Maronis ævo jam exſtitiſſe facile licet opinari, anni ſymbola vel ſimulacra reſpexiſſe credas eundem Poetam, ubi de *hyemis* commodis ac muneribus ait Georg. l. 1. v. 305,

Sed tamen & QUERNAS *glandes tum ſtringere tempus,*
Et lauri baccas, OLEAMQUE, *cruentaque myrta.*
Tum gruibus pedicas, & retia ponere cervis,
Auritoſque ſequi LEPORES, *tum figere damas.*

Idemque alibi de invocanda etiam ſub finem *hyemis* Cerere, adducto jam paullo ante ea de re loco, dixit *ſacra refer Cereri*, nempe, ut continuo addit verſu ſequenti, *extremæ ſub caſum hyemis*, Georg. l. 1. v. 340. Mitto quod lepores ſeu λαγωβολίαν Hyemi quoque in adductis modo verſibus Poeta tribuit: quo tamen pueri leporem geſtantis ſymbolo, Autumnum in ſuperiori nummo deſignari ſatis liquet, eidem leporinæ venationi dicari adhuc magis ſolitum. Unde etiam antiquo nudi & alati pueri, leporem pendulum dextra itidem, ut in adducto nummo, gerentis ſimulacro, Autumnum denotari bene obſervat, quod nunc demum videre mihi contigit, in Muſeo Romano præſtantiſſimus Cauſeus. Eorundem autem, quos modo, & jam olim ad Juliani Cæſares adtuli, nummorum meminerat quoque jam in priori Specimine, ſed non prolatis eorum iconibus, eximius Morellius noſter: ita tamen, ut poſtremum quod adtinet, nulla omnino ſit inter me & illum, nedum *mira enarrandi diſcrepantia:* Neque vero ea, quæ ad Juliani Cæſares de priori nummo obiter monui, ab ipſo nummi, quod ibi ſubjeci, & quod unum præſtare tenebar, ectypo abeunt. Qua de re judicium feret, cui à nobis ea de re ad dictos Cæſares adlata, ab eodem autem

autem viro præſtanti in priori aut in noviſſimo ejus ſpecimine p. 139. iis de rebus denuo repoſita, vacabit conſulere, æquus & cordatus Lector. Neque vero iſte, ob præclara id genus κειμήλια, non ex editis antiquariorum libris, ſed ex illuſtribus, quæ ea recondunt, Cimeliarchiis, tum ad eoſdem Juliani Cæſares, tum ſubinde alibi, a nobis, & quod potius adhuc ducimus, citra ullius inſectationem primum in lucem adſerta ac enarrata, gratiam forte aliquam promeritum, vel denegavit hactenus, aut deinceps uberius adhuc, ſi Deus diuturniorem vitæ uſuram ac ſimul otium dederit, id præſtituro, erit, ut ſperare non ſolum, ſed ſpondere mihi licet, denegaturus. Occurrit alioquin, ut hoc inſuper addam, apud Athenæum in pompa Ptolemæi Philadelphi Dionyſiaca, inter alia fercula, quæ in eadem ſunt prælata, & ea quidem quæ Bacchi choragium, ſatyros ac ſilenos exhiberent, occurrit, inquam medius inter hoſce annus, non pueri quidem illiusve ferme nudi inſtar, ſed vir ingenti ſtatura, cum habitu perſonaque tragica, aureum gerens Amaltheæ cornu: tum Penteteris, mulier ſplendido amictu, dextra e perſea coronam, ſiniſtra palmæ ramum notum quinquennalis Olympici ludicri prœmium, tenens, ac dein quatuor anni tempora, ac prout eum locum in eodem Athenæo mutilum, e veteribus libris ad eundem ſupplevit in Animadverſionibus ὁ πάνυ ΩΡΑΙ ΤΕΣΣΑΡΕΣ διεσκευασμέναι, καὶ ἑκάστη φέρουσα τοὺς ἰδίους καρποὺς, QUATUOR ANNI TEMPORA *ornata, & quorum ſingula proprios unicuique fructus ferrent:* quales nempe in ſuperiori nummo aliiſque id genus ſignati comparent. Sed qua de re alibi opportunior erit de his plenius diſſerendi locus.

V. 124. ἔτος δὲ ἐς ἄλλο φυλαξεῖ] Idque juxta providæ matris ac altricis, qualis vulgo Ceres ſeu Tellus κουροτρόφος, officium, ut beata nempe unius anni fecunditas ſequentis etiam uſibus ac neceſſitatibus inſerviat. Quare ei a foro abſtinendum præcipit Heſiodus Εργ. v. 31.

> Ὧ τινι μὴ βίος ἔνδον ἐπηετανὸς κατάκειται
> Ὡραῖ☉, τὸν γαῖα φέρει, Δημήτερ☉ ἀκτήν,
> *Cui non eſt victus domi in annum repoſitus tempeſtivus* (ſeu juxta alios *æſtivus*)
> *Quem terra fert. Cereris munus.*

Unde etiam Ὧραι, quibus quatuor, quæ hic recenſoit Callimachus, anni tempora a Græcis deſignantur, juxta Grammaticos nomen, παρὰ τὸ ὠρεῖν, τὸ φυλάσσειν, ac prout eædem *cœli januarices*, ſeu tanquam πυλωροὶ, ab Homero dictæ Iliad. E. v. 749: & ſicut, ut obiter hoc addam, ab hac voce ὠρεῖν formata vel compoſita, retinere ſignificationem τοῦ φυλάσσειν, & ita ὤρεοὶ non domus, ut in ea voce Heſychius, ſed *urbis cuſtodes* οἱ αὐτῆς τῆς πόλεως φύλακες, dicuntur in Apollonii Alexandrini, vulgo Dyſcoli, Grammatica inedita, quæ exſtat in Bibliotheca Gallorum Regia. Quamquam vero ὥρας de *vere* proprie ac *æſtate* dici notet Heſychius, prout de *vere* ab Ariſtophane etiam factum Equit. p. 312. οὐχ' ὁρᾶθ' ὥρα νέα, χελιδών, *non videtis ver novum, hirundo;* ni forte ibi legendum ſit, ὁρᾶθ' ἐπ' ὠρίνα χελιδὼν, prout a Muſa Lesbia

dictum apud Hephæſt. p. 39. ὠρέων χελιδὼν, & rurſus alibi apud eundem p. 37. ἅμ' ἐπ' ὠρέων, apud Heſychium autem, ὠρέων, χελιδόνων ὀροφὴ, *hirundinum tectum.* Pro *æſtate* autem ferventiſſima, ὥραν a Græcis potiſſimum vocari dicit Galenus Com. IV. in l. VI. Epidem. Sect. XIX. ubi tamen de *autumno*, *hyeme* ac *vere* ὥραν haud minus appellari idem obſervat, ἐπιφέρουσι μὲν γὰρ τὸ τῆς ὥρας ὄνομα καὶ φθινοπώρῳ, καὶ χειμῶνι, καὶ ἦρι, *verum accommodant illud* ὥρας *nomen & autumno, & hyemi & veri.* Quam in rem opportunus etiam apud Hippocratem locus Epidem l. III. Ten. II. οἱ καῦσοι ἐν τῇσι θερινῇσι μᾶλλον γίνονται, καὶ ἐν τῇσιν ἄλλῃσιν ὥρῃσιν, *febres ardentes æſtivis magis, quamquam & in cæteris etiam tempeſtatibus oriuntur*; qui & alibi paſſim ac promiſcue ὥραν & ὥρας, aut de certo anni tempore, aut de quatuor anni temporibus, utrumque Homeri exemplo, adhibet. Addo ὥραν pro *anno* etiam ab eodem Hippocrate dici, nempe de Medico cap. III. ubi de vario ægrorum ligamine agens, ac de Medici ſedula ea in re adtentione, ait, πρὸς δὲ τὰς χρόνους ΤΗΣ ΩΡΑΣ, *ad* ANNI *tempora animadvertendum eſt.*

V. 125. ἀπεδίλωτοι] Quod ἀπέδιλος de *diſcalceate* ob ſummam nempe, cum qua ad Promethei gemitus accurrerant celeritatem, ab Oceanitidum Nympharum choro dicitur apud Æſchylum Prom. v. 135. σύθην δ' ἀπέδιλος, *proripui me autem diſcalceata.* Notabilis vero hic Callimachi noſtri locus, de feminis ſacris Cereris operantibus aut pompæ Cerealis comitibus; quod nempe eædem eſſent *diſcalceatæ.* Quamquam enim id foret, juxta vetus ac notum Pythagoræ, cujus ad hunc locum meminit eruditiſſimus Vulcanius, præceptum, quod refert etiam Jamblichus in ejus vita c. XXIII. ἀνυπόδητος θῦε καὶ προσκύνει, *diſcalceatus ſacrifica, & adora*; ejus tamen ritus a mulieribus in ſolemnibus ſacrorum pompis obſervati veſtigia haud alibi facile reperias. Obvia quidem apud Græcos aut puerorum apud Laconas ex Lycurgi inſtituto, quo duriores inde fierent eorum pedes, juxta Xenophontem in Laced. Republ. p. 677; aut Philoſophorum, vel adſtrictioris vitæ hominum apud Athenienſes aliosve ἀνυποδησίας exempla; ut Phocionis, qui diſcalceatus ad bellum prodibat, teſte Plutarcho in ejus Vita p. 743. ita tamen ut id tanquam ſingulare, & ex peculiari vitæ aut ſectæ inſtituto, ab iis factum, iidem auctores haud obſcure innuant. Unde Socratem ac ejus diſcipulos traducens Comicus, de iis ait Nub. p. 129,

Τοὺς ὠχριῶντας ΤΟΥΣ ΑΝΥΠΟΔΗΤΟΥΣ λέγεις,
Pallidos illos & DISCALCEATOS *dicis*;

ac ſimiliter, & qui ad eum locum reſpexiſſe videtur, de quodam Pythagoræo Theocritus Idyll. XIV. 5.

Τοιοῦτος πρᾶν τις ἀφίκετο Πυθαγορικτὰς,
Ὠχρὸς, Κ' ΑΝΥΠΟΔΗΤΟΣ,
Talis nuper huc advenit quidam Pythagoræus
Pallidus & DISCALCEATUS.

Mitto, quod viris quidem ἀνυποδησίαν extra neceſſitatem convenire, at non feminis; neque enim decere feminas pedem oſtendere, tradit penus veteris eruditionis Clemens Pæd. l. II. c. XI. Adde quod gentilium,

quo-

quorum meminit in Apologetico Tertullianus c. XL. & quæ hic obiter tangit Vulcanius, *nudipedalia* in publicis demum ſupplicationibus, ob arentem nempe annum, & ad impetrandam a Diis pluviam, populo, quod idem locus arguit, denuntiarentur: Et ſicuti idem Tertullianus alibi ait de jejuniis ut viderunt jam eruditi, c. XVI. *quum ſtupet cœlum & aret* ANNUS, NUDIPEDALIA *denuntiantur*. Haud aliter nempe ac in luctu aliiſque publicis calamitatibus id locum etiam habuiſſe; neque apud Hebræos ſolum, ut e Davidis exemplo II Sam. XI. 30, aut Ezechiele XXIV. 17; ut Achabum jam mittam, de quo Joſephus Ἀρχ. l. VIII. c. VII. notarunt jam viri docti; ſed apud Gentiles quoque, ac unde ἀσάνδαλος Venus Adonim lugens apud Bionem dicitur Idyll. I. v. 21. Unde factum etiam obſervo, ut apud Romanos in ſolemni Cybeles pompa, eadem quoque locum haberent *nudipedalia*, nempe ut illius Deæ ſimulacrum carpento vectum nudis pedibus præcederent Senatores, prout id docet Prudentius περ. Στεφ. v. 154.

> NUDARE PLANTAS *ante carpentum ſcio*
> *Proceres togatos*, MATRIS IDÆÆ *ſacris*.

& mox,

> *Quem dum ad lavacrum praeundo ducitis,*
> *Pedes* REMOTIS *atterentes* CALCEIS,
> *Almonis uſque pervenitis rivulum.*

Illud enim Cybeles, tanquam lugentis ob Attidis ὀλοφυρμὸν & ἀφανισμοῦ ſacrum, cum planctu & lamentis ac laniationibus etiam corporum, primis ſacri illius diebus, peragebatur: ac unde πένθιμος ἑορτὴ idem, ut alibi jam monui, fuit appellatum: donec nempe ei continuo ſuccederent celebrata in honorem ejuſdem Deæ HILARIA, ut ea de re præter alios conſuli poteſt Julianus Imp. Orat. v. p. 315. ed. Petav. & de quibus etiam nos ibidem. Cujus autem ritus diverſa hic adparebat ratio, ubi de Cereali feſto agebatur ac pompa in ejus honorem muliebri; a qua feſtivitate cæteroquin omnis, uti antea vidimus ad verſ. 18. abeſſe debebat luctus ſignificatio: niſi vero id in memoriam lugentis filiæ raptum Deæ, cuique luctui ſacratus etiam tertius hujus Theſmophoriorum feſti dies jejunio, ut ſupra dictum, tranſactus, ac νηστεία inde dictus factum ſtatui debeat. Ut nunc mittam *feſtis* apud Romanos, prout ea ab Ovidio dicuntur Faſt. l. VI. v. 395. *Veſtalibus*, matronas ædem Veſtæ γυμνόποδας adire tum ſolitas; ut ibidem a Poeta ſed rei ſpectaculo ac novitate ſimul attonito dicitur v. 397 &c.

> *Huc* PEDE *matronam vidi deſcendere* NUDO;
> *Obſtupui tacitus ſuſtinuique gradum.*

Cujus proinde rei cauſſa, quærenti Ovidio, mox ab anu tum vicina, ut idem continuo memorat, redditur: locum nempe, quo Veſtæ ædes erat a foro Romano adeunda, ſtagnantem olim & paludoſum extitiſſe, quo proinde nudo pede tum erat tranſeundum, ſeu, ut ibidem dicitur v. 411,

> *Et pede velato non adeunda palus.*

receſſiſſe autem, ut addit eadem anus, ſtagna, & aquas ripa coercitas;

priſcum tamen morem ut nudo pede haud minus adiretur eadem Veſtæ ædes, remanſiſſe,

Siccaque nunc tellus, mos tamen inde manet.

Nulla proinde religioſa aut inſolita alioquin in hoc Veſtalium *feſto*, illius ritus cauſſa vel ratio exſtitit; & quod ideo obiter hic tango, quod a viris doctis, qui illum Ovidii locum de Romanis matronis ædem Veſtæ nudo pede adeuntibus jam adtigerunt, id, prout tamen ex eodem Poeta erat obvium, non fuerit obſervatum. Religionis alioquin ac reverentiæ, ſive *ταπεινοφροσύνης* ſignum, *ἀνυποδησίαν* apud Gentiles, ubi ea locum in eorum ſacris aut funeribus, aliiſve calamitatibus habuit, exſtitiſſe, monuerunt jam alii; eamque e præcepto a Moſe ea de re indicto Exod. III. 5. apud Gentiles invaluiſſe obſervat Juſtinus Apolog. II. p. 92. Unde, ſicut ob Dei præſentiam id tum Moſi ac dein Hebræorum Sacerdotibus olim præſcriptum, apud Talmudicos Doctores, prout a viris harum litterarum callentiſſimis eſt obſervatum, legitur, ac præterea apud Theodoritum in Exod. Quæſt. VII; ut nempe nonniſi diſcalceati ac nudipedes templum ſeu *domum ſanctitatis* ac *locum pedum Dei* dictum adirent iidem, aut ſacra in eo obirent, ſtatis autem Hebræorum jejuniis, eoque maxime ſolemni die *Cippurim* dicto, ſine calceis ageret univerſus populus: ita illius quodammodo ritus veſtigia, cum alias apud Gentiles, tum in hac Cereali pompa, cui Dea ipſa præſens intereſſe credebatur, ſint adumbrata. Quamquam, ut obiter hoc addam, de eo Pontificis Max. vel Sacerdotum apud veteres Hebræos, nudipedum nempe in templo agentium, ritu, nullum in veteri Lege Moſaica, quod viderunt jam alii, & qua cæteroquin omnia, quæque minima, quæ cultum habitumve Sacerdotalem ſpectarent, cavetur, vel præceptum exſtet, vel alibi in ſacro fœdere exemplum: nec apud Joſephum, ſacerdotem ac e ſacerdotali genere oriundum, eaque de re accurate itidem agentem, quidquam de illa Pontificis ac ſacerdotum *ἀνυποδησίας*, ubi maxime id conſtans illius ritus a Talmudicis traditi obſervatio flagitabat, monitum videam. Adde nec a Philone; ubi cæteroquin de ſacerdotum apud Hebræos muniis, requiſitis, & quæ in victimis aut victimarum oblationibus cavenda, e legum Moſaicarum præcepto diligenter ab eo pertractatur. Id quidem die magni, ut paullo ante diximus, jejunii ſeu expiationis inter alia ac omnibus quidem Judæis, vetitum traditur in iiſdem Pandectis Judaicis, calceamenta induere; ſed ea demum conditione, juxta magiſtros, calcei ſint ex corio, ſoccos vero e panno confectos, ſeu laneos etiam vel lineos licuiſſe uſurpare; prout illud jam ante ad Codicem Talmudicum Jorna cap. VIII. p. 193. ac noviſſime ad Cod. de jejunio pag. II. ab eruditiſſimis Sheringamio & Lundio eſt obſervatum. Quod præterea in gravi etiam luctu ac mœrore, aut vero etiam ubi vota ſolverent apud Hebræos locum habuiſſe, ut nudis incederent pedibus, e Davidis exemplo, de quo II. Sam. XV. 30. Achabo juxta verſiones aliquot antiquas I. Reg. XXI. 27. ac Joſeph. Origin. l. VIII. p. 289. ed. Gen. ac Berenice Agrippæ Regis ſorore apud eundem lib. II. cap. XV. viderunt jam eruditi, & ad poſtremum hujus Berenices

factum

factum reſpexiſſe omnino Juvenalem etſi ignoratione Judaicorum rituum id in genere de *ſabbatis*, ſeu ut aliis viſum habito ea voce ad Judæorum jejunia reſpectu noto & vexato a viris doctis loco, Saty. vi. v. 159.

dedit hunc Agrippa ſorori
Obſervant ubi feſta MERO PEDE *ſabbata Reges.*

Ut vero *ἀσάνδαλος* vulgo *ἀνυπόδητος*, hic vero *ἀπεδίλωτος*, aut apud Æſchylum paullo ante, *ἀπέδιλος*, ſic *ἀνήλιπος* de *diſcalceato*, dictus apud Theocritum Idyll. iv. v. 56. *μὴ ἀνάλιπος ἔρχεο Βάττε*, *ne diſcalceatus venias, Batte*, ab *ἤλιψ*, nempe juxta ejus Interpretes, pro *calceo*. Apud Oppianum autem Cyneget. l. iv. v. 367. *Ἀβλαύτοισι πόδεσσιν*, *nudis pedibus* legitur, prout nempe *βλαῦται* de calceis Atticis dicebantur. Hinc Syneſius in Calvit. Encom. p. 37. *βλαύτης Ἀττικῆς*, ac unde *βλαυτία* ſimiliter apud Comicum Equit. p. 324. & apud Athenæum l. viii. p. 338.

Ibid. *καὶ ἀνάμπυκες*] Mirum hic continuo videri poſſit, quod *ſine vittis*, ac paſſis proinde capillis, exſtitiſſe dicantur hæ Cerealis pompæ comites feminæ, quum, ut antea ad v. 5. hujus Hymni e plurimis veterum Auctorum locis docuimus, *vittata* ſeu *vittis* forent *redimita* Cereris ſacerdotes; immo ut id proprium quaſi earum inſigne memoretur. Verum, quod jam ibidem monui, tota hujus & ſuperioris loci v. 5. *ἀκατεχεύατο χαίτας*, *quæ effudit capillos*, inde pendet ratio; quod ibi non de ſacratis Cereri feminis agitur, ſeu delectis publica auctoritate, qualis Nicippe ſupra dicitur (ut ibidem vidimus verſ. 44. hujus Hymni) ejuſdem ſacerdotibus, aut quæ ſacra ejus præſcripta in Theſmophoriis obirent; immo nec de *Canephoris*, de quibus mox, ſeu quæ caniſtra in eadem pompa ferrent, virginibus: ſed de iis demum, quæ dum illa Cerealis per urbem pompa, & in quadrigis traductus, pro more ut vidimus, calathus procederet, fauſtis acclamationibus eandem Deam proſequebantur. Quales proinde, ut *ἀπεδίλωτοι* ſeu *diſcalceata*, ſicut modo vidimus, ita etiam *ἀνάμπυκες*, ſeu illis Cereri cæteroquin ſacratarum vittis ſive redimiculis exutæ hic dicuntur; quomodo alias *χρυσάμπυκα cum aureo redimiculo* Lacheſin dixit Pindarus Olymp. Od. vii. & Muſas ſimiliter *χρυσάμπυκας* Iſthm. Od. ii. *παραμπυκίζειν* autem *κόμαν*, & Laconice *παραμπυκίδδειν comam* ejuſmodi *vitta* ſeu *redimiculo vinciri* ait Ariſtophanes Lyſiſtr. p. 914. Idem vero alibi Acharn. p. 403. *Θασίαν λιπαράμπυκα* dixit de *ambitu* ſeu *operculo poculi vino Thaſio* repleti. Ἄμπυκα cæteroquin de proprio apud Lydos capitis ornamento appellatum, notat Heſychius in *Λυδῷ νόμῳ*.

V. 127. *λικνοφόροι χρυσῶ πλεῖα λίκνα*] Quæ *λικνοφόροι canephora* hic redduntur ab Interprete, & a Vulcanio, quod eodem redit, in ligata verſione; *caniſtrigera*. A quibus etiam non abeunt, quæ ad verſ. 48. Hym. in Jovem, de *λίκνοις* id genus ſeu *vannis*, non quidem, qualis *myſtica vannus Jacchi* apud Virgilium Georg. i. v. 166, & de qua ibidem Servius; ſed de *vannis* iis ſeu *caniſtris* vimineis, in quibus a ruſticis congeſtæ, juxta eundem Servium & Philargyrium, frugum primitiæ,

tiæ, quo Libero & Liberæ ſacra facerent. Quod firmat etiam adlata ibidem a nobis Heſychii gloſſa, λίκνον, κανοῦν, ſeu *caniſtrum*. Quamquam, & quod præterire hic non licet, illud inter haſce λικνοφόρους & *canephoras* diſcrimen poſſet haud immerito ſtatui; quale ad v. 1. ac 3. hujus Hymni, cum a nobis, tum in noviſſimis ac eruditis ad eundem adnotatis, inter eas κανηφόρους traditur; quæ caniſtra frugibus aut rebus alioquin ad ſacrificia requiſitis in pompis id genus Cerealibus, aut aliorum etiam Numinum geſtarent: & inter *ciſtiferas* quæ *ciſtas*, ſeu λίκνα ferrent, in quibus τὰ μυστικὰ Cereris vel Bacchi, quod vulgo notum, erant recondita. Ita de ſolemni illa ac ſplendidiſſima Ptolemæi Philadelphi pompa Dionyſiaca agens Athenæus, poſt varia quæ in eadem prælata retulerat fercula, in uno curru ſacerdotes viros ac feminas exſtitiſſe memorat, ac, ut addit, juxta locum e veteribus libris a magno Caſaubono emendatum, l. v. p. 298. καὶ Ὀρφιοτελεσταί, καὶ θίασοι παντοδαποί, καὶ ΤΑ ΛΙΚΝΑ ΦΕΡΟΙΣΑΙ, *& Orphicorum myſtæ, omniſque generis thiaſi, & QUÆ VANNOS ſeu ciſtas geſtarent.* Unde alibi ab eodem Athenæo l. xi. p. 476. & 478. de κέρνῳ ſeu *vaſe*, ut ait, *fictili*, in quo omnis generis, quæ ibidem tangit, edulia, pluribus cotylis ſeu lancibus impoſita continerentur, ex Ammonii libro de aris & ſacrificiis, traditur, ὁ δὲ βαστάσας αὐτὸ, οἷον ΛΙΚΝΟΦΟΡΗΣΑΣ, τούτων γεύεται, *qui vas illud* ſeu κέρνον, *tanquam* VANNIFER vel *ciſtifer geſtat, iiſdem veſcitur.* Immo prout dicti itidem in ſacris Rheæ, & quod aliunde jam notum, κερνοφόροι, ut apud Nicandrum Alex. p. 144. de illius Deæ ſacerdote femina, & apud Clementem Protrept. p. 11. ἐκερνοφόρησα, qui nempe aut quæ μυστικοὺς κρατῆρας, ut de iis vetus Nicandri Enarrator, geſtarent; & quales alioquin Rheæ ſacrificuli *ciſtiphori* a Martiale dicuntur l. v. Epigr. xvii. Hinc de Æſchine, ut qui ſe in Bacchi ſacris inter bacchantes illius Dei adſeclas olim addixiſſet, ait Demoſthenes de Corona p. 350. ἔξαρχος, καὶ προηγεμὼν, καὶ κιστοφόρος (juxta veteres ejus codices & Suidam, non ut ibi κιττοφόρος, & meminit jam ad Harpocrationem Cl. Mauſſacus) καὶ ΛΙΚΝΟΦΟΡΟΣ, *præcentor, & anteambulo, & ciſtiphorus*, & VANNIFER. Immo prout de geſtato myſtico in Bacchi ſacris λίκνῳ, ſeu de femina λικνοφόρῳ ait, ut obſervo, Proclus in Timæum p. 124. ΛΙΚΝΟΝ μὲν ΕΠΙ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΗΣ θεμένη, καὶ δράκοντι αὐτὸ περιελίξασα, h.e. VANNUM *quidem* ſeu CISTAM CAPITI IMPONENS *& dracone eum circumdans ficulneum excipit Bacchum.* Quæ poſtrema ad Bacchum reſpiciunt συκῆς ſeu *ficus* inventorem creditum, ac inde apud Laconas συκίτην ſeu *ficulneum* dictum, teſte Athenæo l. iii. p. 78. Quale autem myſticum Bacchi λίκνον, ſeu *ciſtam* dracone vel ſerpente circumdatam in corona hederacea, exhibent ſubinde antiqui *nummi*, cum in præclaris Cimeliarchiis, tum apud Goltzium, ut jam vidit ad eundem Nonnus. Immo unde juxta Hymnum eo nomine illi in Orphicis dicatum, λικνίτης dictus & cultus idem Bacchus; neque adeo ab ejus *cunis* ſeu λίκνοις, quod de eo tradit Heſychius, quam ab eo λίκνῳ ſeu *ciſta* vel *vanno* ejus *myſtica* a Marone dicta; quod ſcilicet juxta Servium orgia ejus ad purgationem animæ, (uti ea de re obiter ad v. 48.

H. in

H. in Jovem dictum) ſicut *vannis* ſeu λίκνοις frumenta purgantur, ſpectarent. Quamquam non in myſticis ſolum Bacchi aut Cereris, ſed in aliorum etiam Numinum ſacris geſtata dicantur λίκνα, eaque ibi pro *caniſtris*, ut ſtatuere licet, & qualia etiam præter Heſychium, adducto ante loco, λίκνον, κανοῦν, agnoſcit ad Maronem præter Philargyrium Servius. Ita de Pallade id genus λικνοις culta dici videas in ſenariis veteris Poetæ apud Plutarchum de Fortuna p. 99.

Οἱ τὴν Διὸς γοργῶπιν Ἐργάνην ϛατοῖς,
ΛΙΚΝΟΙΣΙ προσϛρέπεσθε,
Qui filiam Jovis truci adſpectu Erganen (ſeu *opificem*) *ſtatis*
VANNIS ſeu *caniſtris colitis.*

Λικνοφόροι nempe pro κανηφόροι virgines *in Panathenais*, *ſicut in aliis etiam pompis*, prout e Philochoro tradit Harpocration, τοῖς τε παναθηναίοις κ̀ ταῖς ἄλλαις πομπαῖς, ac in iiſdem caniſtris, ut ibi additur, quæ ad ſacrificia ſpectabant, fuerunt repoſita. Quod innuit etiam Comicus in Avibus p. 580,

Τὸν ἱερέα πέμψαντα τὴν πομπὴν καλῶ·
Παῖ, παῖ, τὸ ΚΑΝΟΥΝ αἴρεσθε, κ̀ τὴν χέρνιβα,
Sacerdotem pompam ducentem voco.
Puer, puer, CANISTRUM *tollite & pollubrum.*

Unde inſuper ſicut *auro plena*, h. e. *aurea* hic dicuntur prælata iſta in pompa Cereris λίκνα, ita Athenis in pompa Dionyſiaca *aurea* etiam *caniſtra* exſtitiſſe, docent eruditi ejuſdem Comici Enarratores Acharn. pag. 383. κατὰ τὴν Διονυσίων ἑορτὴν παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις αἱ εὐγενεῖς παρθένοι ΕΚΑΝΗΦΟΡΟΥΝ; ΗΝ δὲ ΕΚ ΧΡΥΣΟΥ πεποιημένα ΤΑ ΚΑΝΑ, *Athenis in Dionyſiorum feſto nobiles virgines* CANISTRA FEREBANT. *Erant autem* CANISTRA *ex* AURO FACTA. Quod in Cereali pompa, ubi tot alia huic Deæ, ut jam ſupra vidimus ad v. 71, cum Baccho erant communia, itidem locum habuiſſe hic tradit Callimachus. E nobiliſſimis etiam Athenienſium virginibus, quod innuunt iidem Comici Interpretes, electas illas κανηφόρυς ſeu λικνοφόρυς, & quidem more illo a temporibus Regis Erichthonii Athenas invecto, tradit in dicto apud Harpocrationem loco Philochorus. Unde etiam narrat Thucydides l. VI. p. 450. Harmodii Athenienſis ſororem delectam primo, quæ *caniſtrum ferret in quadam pompa*, κανοῦν οἴσουσαν ἐν πομπῇ τινι, prohibitam poſtea ab Hipparcho, Piſiſtrati Tyranni filio & Hippiæ tunc rerum potientis fratre, tanquam indignam, quæ illud miniſterium obiret: quamque contumeliam graviter tuliſſe Harmodius ac inde de tollendo Hipparcho acceleraſſe conſilium dicitur. Unde quod nobiles illas κανηφόρυς ſeu λικνοφόρυς puellas inſuper decuit, umbellam eædem contra ſolis æſtum, (qua de re jam ante dictum ad v. 7.) aliaſve cœli injurias ferre in pompis id genus ſolitæ, & quidem ſella eis a pediſſequis pone lata; ut id liquet ex Ariſtophane ejuſque Enarratoribus Avib. p. 610. & 611. ac vidit jam in Panathenæis cap. XXIII. eruditiſſimus Meurſius. Immo inde itidem factum, ut ſicut *aurea*, qualia hic dicuntur & ex ejuſdem Comici Interpretibus paullo ante vidimus, forent id genus *caniſtra*; ita auro ac ſplen-

ſplendido cultu ornatæ procederent, quæ illa ferebant, primariæ virgines: prout id ex eodem Ariſtophane obſervo in Lyſiſtrata pag. 908. Ibi enim nobilis & dramati cognominis Atenienſis matrona ait, ſe liberis, & quidem,

ὁπότ' ἄν τε θυγάτηρ

Τινὶ κανηφορῇ,

quando filia alicui, Deorum, Dearumve,

Caniſtrum ferret,

daturam, quicquid pretioſum & aureum habet in ſupellectile ac mundo muliebri,

Καὶ χρυσίων, ὅσ' ἐςὶν ἐμοὶ,

Et quicquid penes me eſt aureæ ſupellectilis.

V. 128. *χρυσον ἀφνειον παρασαμαντα*] Nempe juxta illud, quod ab eodem Poeta dictum v. 94. & 95. Hym. in Jovem, ubi ille *divitias* ſimul ac *virtutem* a Deorum Rege, & ideo quidem flagitat, quod ſola virtus hominem beare non poſſit, & qua de re nos ibidem. Haud mirum vero a Poeta aulico, & in florentiſſimi Regis clientela verſante, idem votum, & quidem cumulatius hic reponi: ad mentem ſcilicet dicti illius, quod ab Euripide in Andromeda prolatum legitur apud Stobæum Serm. LXXXIX p. 502.

Χρυσοῦ νόμιζε πανταχοῦ ἕνεκα εὐτυχεῖν,

Propter aurum crede te feliciter agere.

Cyrenæi proinde Ariſtippi videtur ſectator fuiſſe idem Cyrenæus vates, quorum iſte primus non ſolum quæſtu philoſophatus; ſed ſummo in luxu vixiſſe, & divitum ac Regum etiam, ut in Sicilia Dionyſii, limina triviſſe dicitur a Laertio in ejus vita. A Stoicorum utique placitis ſe ſatis alienum prodit noſter Battiades, qui, ut de iis Tullius l. VIII Epiſt. Fam. XVI. *dicunt omnes eſſe divites, qui cœlo & terra frui poſſunt.*

V. 129. *τὰς πόλιος πρυτανήϊα τὰς ἀπελέγους*] Hunc inſignem, & quem non adſequuti ſunt priores editores, Callimachi locum, alibi jam, in mea nempe de Veſta & Prytanibus Græcorum diatriba, ac plenius in eadem ad prœlum cum luculenta acceſſione denuo parata, adtigi & explanavi. Unde quæ ad idoneam his & ſequentibus Poetæ verbis lucem adferendam omnino requiruntur, paucis inde hic erunt memoranda. In Græcorum nempe aut Aſiaticis Græcæ originis urbibus erant olim erecta *Prytanea*; non vero Athenis ſolum, ut quibuſdam eruditis viſum fuerat, & quod præclare, adductis multis id genus Græcarum urbium *Prytaneis*, ad Athenæum monuit ὁ πάνυ Caſaubonus: præter quæ autem ex luculenta inſuper Auctorum aliorumve monumentorum penu, plurium adhuc locorum, *Smyrnæ* puta, *Lebedi*, *Cumæ*, *Peparethi*, *Delphorum*, *Megarenſium*, *Crotonæ* &c. *Prytanea*; ac *Prytanes* alibi trado ac illuſtro. Erant autem eadem *Prytanea*, ut ibidem monui, vulgo in Urbium penetralibus, ſeu in media earum parte ſita; unde Livius l. XLI. c. XX. *Cyzici Prytaneum, id eſt, penetrale urbis.* Hinc erecta etiam in *Prytaneis* Veſtæ ſimulacra, ſtatuſque ibidem

ejus

ejus cultus ; quod vel Pindarus pridem docuit ſub initium Nem. Od. XI.

Παῖ Ῥέας, ἅτε ΠΡΥΤΑΝΕΙΑ λέλογχας ΕΣΤΙΑ,

Filia Rhea, qua ſedem in PRYTANEIS *ſortita es* VESTA ;

& quidem in intima ſeu penetrali eorum parte ; prout in penetrali quoque privatarum ædium eadem Dea ſacrari fuit ſolita. Unde de hac Ἑστία ſeu *Veſta* in Orphicis jam olim dictum, ἣ μέσον οἶκον ἔχεις, *qua mediam domum obtines* ; & apud Phornutum cap. de Veſta, κατὰ μέσους ἱδρῦσθαι τοὺς οἴκους, *in mediis ſtatuitur ædibus*. Quod apud Romanos quoque obtinuit ; unde apud Virgilium Æn. l. v. v. 741. *cana penetralia Veſta*, & Plutarchum in Camillo, Veſtæ ſacra in receſſu recondita, dicuntur. Inde factum quoque, prout jam vidimus ad v. 325. Hym. in Delum, quod Delus, quæ in medio Cycladum eſſet ſita, ἱστία & ἑστίη ibidem a Callimacho vocetur ; & Delphi ſimiliter, qui locus non Græciæ ſolum ſed terræ etiam a multis habebatur umbilicus, ἑστία μεσόμφαλος, & quomodo denique ἑστία in genere, apud Tragicos maxime, de *ara penetrali*, ſeu in medio domus poſita, ſubinde fuerit dicta. Ejuſdem autem Veſtæ, quam *primam Dearum* πρώτας Θεῶν vocat in adducto ἐπινικίῳ Pindarus, primus erat in urbibus Græcis aut Aſiaticis cultus ; ut ea de re obiter paullo ante ad v. 109. ac unde vulgatum Græcorum proverbium, ἀφ' Ἑστίας ἀρχόμενος, *a Veſta incipiens*. Illa autem Ἑλληνικὰ, ut de iis ait Dionyſius Antiqu. l. 11. p. 93. aut ut hoc apud Callimachum loco, τῆς πόλεως, ſive Alexandriæ, ſeu unius e Græcanicis urbibus, Πρυτανεῖα *Prytanea* a feminis ad ſacrum Veſtæ cultum obeundum, adiri quoque conſueverant. Id enim de Naucratitis Ægyptiis, Græcæ itidem originis, ſed tanquam iis peculiare, notat alicubi ipſe Naucratites Athenæus l. IV. p. 150. *mulieri apud eos non licuiſſe Prytaneum ingredi, niſi ſoli tibicina*, γυναικὶ δὲ οὐκ ἔξεστιν εἰσιέναι τὸ Πρυτανεῖον, εἰ μὴ μόνῃ αὐλητρίδι. Quod minus proinde cum receptis Græcorum moribus conſonum, inde haud obſcure licet eruere ; & cum admiſſis ad publicum Veſtæ in eorum *Prytaneis* cultum mulieribus ſolemni maxime, qualis hæc Cereris, quæ eadem cum terra ſeu ἑστία, Θεσμοφοριαζουσῶν apud Callimachum pompa. Ut nunc mittam, uti *Prytanes* obvii apud Græcos, qui nempe Πρυτανῖτις Ἑστίας, ſicut vel ex adducto jam ante Pindari Ἐπινικίῳ Nem. XI. liquet, ſacra procurarent ; ita etiam extitiſſe mulieres Πρυτάνεις ſeu Πρυτανίδας, prout obſervo e veteri Inſcriptione a Cl. Sponio vulgata Miſcellan. p. 349. in qua legimus extitiſſe Flaviam quandam Moſchi filiam, ΑΡΧΙΕΡΕΙΑΝ ΑΣΙΑΣ, ΝΑΟΥ ΤΟΥ ΕΝ ΕΦΕΣΩ ΠΡΥΤΑΝΙΝ, *Sacerdotem* ſeu *Flaminicam Aſia, templi, quod eſt Epheſi* PRYTANIN : ita ut de muliere Epheſini Dianæ templi, potius quam *Prytanei* antiſtite hoc ibidem dici videatur. Ἀτέλεστοι autem, qua voce hic uſus Callimachus, dicti Græcis οἱ ἀμύητοι, ſeu *non initiati* ; quomodo apud Ariſtotelem Rhetor. l. III. c. CL I. de mutuo Periclis & Lamponis dicto, bis eadem vox ἀτέλεστος illo ſenſu legitur, & ſicuti contra ἐντελεστοὶ vocantur apud Clementem Protrept. p. 12. ſacris Cabirorum initiati. Immo hic τελεσφόρια ab eodem Clemente dicta Protrept. p. 12.

ea

ea maxime Gentilium ſacra, quæ cum ſolemni pompa & ſumptu, monente id Athenæo l. 11. p. 40, ac abditis proinde ritibus (qualia fuerunt hujus Deæ non Eleuſinia ſolum, ſed ea etiam, de quibus hoc Hymno agitur, Theſmophoria) peragi conſueverunt. E quibus jam, ut opinor, planus eruitur loci hujus haud obvii & ſequentis ſimul apud Callimachum ſenſus: quo nempe innuitur, ut his ſacris nondum initiatæ per ætatem virgines ſeu ἀτέλεστοι, *uſque ad urbis Prytaneum*, in media urbis parte, ſeu ejus penetrali, ut cum Livio loquar, ſitum, duntaxat procederent: reliquæ autem, uti mox dicetur, feminæ jam initiatæ, prævio Veſtæ, primæ, ut diximus, Dearum, in eodem *Prytaneo* cultu, longius præeuntem, de quo hic agitur, Deæ calathum ſeu Cerealem hanc pompam, & ad ejus fanum uſque comitentur; ubi ſolemnia illius ſacra ſtatis ritibus eadem continuo obeant. Notum enim, qua religione apud Græcos proviſum fuerit, ne fas cuipiam foret, ſacris myſticis & occultis, qualia dicuntur a Comico Concion. p. 829. hæc ipſa Theſmophoria, intereſſe, qui, aut quæ nondum forent initiatæ. De ſolis autem hic agitur feminis, quod ab iiſdem Theſmophoriis viri, uti jam vidimus ad v. 1. hujus Hymni, forent excluſi. Et hæc ad nobiliſſimi hujus loci lucem lubentius adtulimus, quod in edendo Callimacho eruditiſſimæ & ſupra exemplum Tan. Fabri Filiæ, ſibique etiam aliquid occultum ibi recondi viſum, coram mihi indicavit dignus Muſæ illius σύζυγος, ingenio & eruditione præſtantiſſimus Dacerius.

V. 130. Τὰς δὲ τελεσφορίας ποτὶ τὰν θεῶν] Bene quidem non explicandam hanc vocem τελεσφορίας, per adjectivum *initiatas*, quod fecerat Friſchlinus, atque ita, ut opponatur voci priori verſus τὰς ἀτελέστως, *non initiatas*; ſed pro ipſis τελεταῖς eandem ſumendam, hic vidit H. Stephanus. Quod vero idem, & cui acceſſit Anna eruditiſſima, id ita ſtatuit, quo tollatur diſtinctio in fine prioris verſus, ac dicatur τὰς ἀλεστέστως τὰς δὲ τελεσφορίας, non continuo id concedendum putem. Id enim tota illius loci ratio, & ipſe eorundem verborum contextus, ſi quid in iis video, haud omnino poſtulat. Ἀτέλεστοι enim, ut vidimus, citra alterius vocis adjunctionem, Græcis iidem, qui οἱ ἀμύητοι, *haud initiati*. Τελεσφορίαι autem eædem etiam apud Græcos, ut agnovit H. Stephanus, quæ τελεταὶ, *myſteria*; prout nempe τέλη & τέλη μυστηρίων apud Euripidem Mede. v. 1382. ac Hippolyt. v. 25. dicta videas; ac τελεσφορία etiam, quod jam monui, apud Clementem; & quomodo τελεῖν τὰ Θεσμοφόρια, *celebrare ea*, de quibus hic agitur, *Theſmophoria*, a Græcis Criticis ut Theocriti Enarratoribus Idyll. IV. v. 25. dictum. Immo quo ſenſu τελεσφορίην ἱκετήριον, de *anniverſario* Apollinis apud populares ſuos Cyrenæos *feſto*, dixit noſter Battiades v. 78. Hym. in Apollinem; aut quo ſenſu de καβείροις, ſeu arcanis Samothracum ſacris, ait coætaneus Callimacho Poeta, Apollonius l. 1. v. 917.

Ἀῤῥήκτους ἀγανῇσι τελεσφορίῃσι θέμιστας,

Intemeratas leges celebrium myſteriorum.

Quum ergo priori verſu, quem modo explanavi, dixiſſet Callimachus, e mulieribus, quæ fauſtis acclamationibus Cerealis calathi proceſſum proſe-

proſequebantur, ad urbis Prytaneum debere tantum eas pompam comitari, quæ nondum forent initiatæ; addit nunc illo, qui ſequitur, & quem hic expendimus, verſu, teneri vero longius Deum, & uſque ad ejus templum proſequi, eas nempe, quæ per ætatem jam erant initiatæ. Quod diſcrimen proinde inter pompæ hujus Cerealis ſequaces feminas, initiatas ſcilicet & non initiatas, & ex iis, ut mox addit, quæ per ætatem vel dolores partus impares erant ad omnia ejuſdem ſolemnia adimplenda, tangit hiſce & prioribus quæ jam expendimus, verbis, Callimachus,

Μέσφα τὰ τῆς πόλιος Πρυτανήϊα τὰς ἀτελέστως·
Τὰς δὲ τελεσφορίας ποτὶ τὰν θεῦν ἄχρις ὁμαρτεῖν,
Αἵ τινες &c.

Cujus etiam ſecundi verſus verba, aliter quam exiſtimarunt viri docti, & prout poſtulat Helleniſmi ſimul ac ſenſus ratio, ita ſunt connectenda, *τὰς δὲ προσομαρτεῖν τὰν θεῦν ἄχρις τελεσφορίας*, *illas vero* (initiatas nempe, eaſque ut continuo ſequitur, infra aut ſupra ſexagenarias) teneri *Deam proſequi*, *uſque dum ſacrum illud Cereale peregerint*, eumque in finem, ad *ejus fanum*, quod deinceps additur, *pervenerint*, *καὶ ὡς ποτὶ ναὸν ἵκωνται*. Nempe *ποτὶ ὁμαρτεῖν* ibi διαστολῇ ob metrum familiari, Dorice pro *προσομαρτεῖν*, quod alibi legitur, dictum, & ſolita quidem hujuſmodi compoſitis verbis, ut præpoſitionum, e quibus eadem conſtant, rationem induant, conſtructione: prout viciſſim *παρομαρτεῖν* cum tertio caſu adhibet eo loco, quem alia occaſione jam adtuli ad v. 94. Hym. in Delum, Plutarchus de Muſica p. 1136. *ἀλλὰ μὲν καὶ τῷ κατακομίζοντι παιδὶ τὴν Τεμπικὴν Δάφνην εἰς Δελφοὺς* ΠΑΡΟΜΑΡΤΕΙ *αὐλητής*, *ſed & puerum, qui Tempicam laurum Delphos defert, comitatur tubicen.* Adde opportunum ad hunc Battiadæ locum illum Orphicorum in Silenum & Satyros p. 150. ult. edit.

Σὺν Βάκχαις Ληναῖα ΤΕΛΕΣΦΟΡΑ *σεμνὰ προπέμπων*,

(quod nempe hic dicitur *τελεσφορίας προσομαρτεῖν*)

Cum Bacchantibus Lenæa ſacra veneranda comitans;

ubi inſuper *Ληναῖα τελεσφόρα*, *Lenæa* Bacchi, ut notum, *ſacra ſolemnia*, ſicut hic Deæ *τελεσφορίας*, h. e. *Θεσμοφόρια τελεσφόρα*, *Theſmophoria* Cereris *ſacra* deſignantur. Unde etiam, ſi quis malit, poſſent eadem Battiadæ noſtri in hoc verſu verba ita conſtrui, *τὰς δὲ ὁμαρτεῖν τελεσφορίας ἄχρις ποτὶ τὰν Θεῦν*, *has autem*, nempe initiatas, *comitari ſacrum* Cereris *ſolemne*, *uſque ad Deam*, ſeu *Deæ ædem*: quod nempe, uti diximus, & mox etiam ſequitur, *καὶ ὡς ποτὶ ναὸν* &c. ſeu *Δημητρεῖον*, *Cereris* nempe *fanum*: ac prout Dii aut Deæ, de eorum fanis ſæpe apud Poetas dicuntur, ac unde formatæ etiam apud Græcos voces *Μητρῷον*, *Ἡραῖον*, *Ἀθήναιον*, *Ἀρτεμίσιον*, *Ἀφροδίσιον*, &c. de *Matris Deum*, *Junonis*, *Minervæ*, *Dianæ*, *Veneris &c. Templis*, ac ſimiliter *Δημητρεῖον* de hujus *Cereris æde*, quod apud Stephanum legas in *Ἀμμωνία*. Haud inſolita etiam apud Græcos illa conſtructio *ἄχρις πρὸς* ſeu Dorice *ποτὶ*; & quomodo e Luciano, *ἄχρι πρὸς τὸν σκοπὸν*, *uſque ad ſcopum* adduxit in Theſauro H. Stephanus; & apud Iſocratem, *ἄχρις ὑπὸ τὴν πηγήν*, *uſque ad fontem*; neque vero aliter Latini, *uſque ad* &c.

V. 131. *Αἵτινες ἑξήκοντα κατώτεραι* &c.] Quod iterum ad conſuetos Græcorum mores reſpicit, apud quos in pluribus publicis muneribus diſcrimen vulgo illius ætatis muliebris factum videas; earum nempe mulierum, quæ *ſexaginta annis minores* aut *majores* forent, Unde apud Athenienſes vetitum, ne mulieres *minores annis ſexaginta*, ſeu quod hic dicitur, *ἑξήκοντα κατώτεραι*, *funebrem pompam comitarentur*, aut defuncti etiam ædes ſubirent. Conſtat id ex Demoſthene adv. Macartatum p. 667. *γυναῖκα δὲ μὴ ἐξεῖναι εἰσιέναι εἰς τὰ τοῦ ἀποθανόντος, μηδ᾽ ἀκολουθεῖν τῷ ἀποθανόντι, ὅταν εἰς τὰ σήματ᾽ ἄγηται*, ΕΝΤΟΣ ΕΞΗΚΟΝΤΑ ΕΤΗ *γεγονυῖαν*, *mulieri non licere in defuncti bona* (ſeu potius *domicilium*) *ingredi & funus comitari, quando ad tumulum effertur, qua* SEXAGINTA ANNIS MINOR, iis exceptis, quod additur quæ ſunt intra conſobrinas. A qua proinde lege immunes hic tradit mulieres Callimachus, quibus etiam *minoribus annis ſexaginta*, modo forent initiatæ, omnimodo comitari Cerealem pompam, & celebrare hoc ſacrum licuit. Hinc quoque vetulas junioribus admixtas, eadem hæc Theſmophoria videas agere apud Ariſtophanem in cognomine dramate. Anus vero in pompam Minervæ Panathenaicam, ac proinde ſexagenarias aut ſexageſimum quoque annum egreſſas, prodire ſolitas, eaſque ramum ſolemnem geſtantes, e Dicœarcho notant Græci ad eundem Comicum Critici Veſp. p. 467: ipſe vero Ariſtophanes alibi *ſexagenarias*, ſeu *ſexaginta annis majores*, *τὰς ὑπερεξηκοντέτεις*, a Veneris ſacris arcendas monet, Concion. p. 732. ſicut alibi Alexis apud Athenæum, haud diſſimilia de viris ſexagenariis tradit; ſed quod alterius loci. Adde, quod innuit Plato de Legib. l. 11. p. 665. abſurdum videri, ſi chorus Baccho conſecratus, conſtet ex iis, qui ad ſexageſimum uſque annum pertingant, ſeu, ut eos ibi vocat ἑξηκοντούτεις ᾠδούς, *ſexagenarios cantores*. Idem vero alibi, nempe lib. VI. p. 759, præcipit, ne pauciores annos, quam ſexaginta natus ſit, qui ſecundum ſacras leges res divinas rite ſit obiturus.

V. 132. Ἐλειθυίᾳ τείνει χεῖρα &c.] Nempe *Lucina manum* dare hic dicitur, quæ jam partui proxima Lucinam ut ei ſit propitia, invocat, ſeu ad eam, quod ſupplices ſolent, manus tendit, quo ut de ea Pindarus Olymp. od. VI. πραΰμητίν τ᾽ Ἐλευθὼ, h. e. interprete, ut ei haud inſolitum, Horatio in Sæculari Carm. *levem Ilythiam* experiatur, h. e. *ὠκυλόχειαν*, *partum accelerantem*, prout Natura univerſi Parens dicitur in Orphicis p. 106. ult. edit. Haud aliter ac parturiens Glycerium apud Terentium Andr. A. III. Sc. I. clamat,

Juno Lucina, fer opem, ſerva me, obſecro.

A qua rurſus parturiente muliere hic diſtinguitur ea, quæ primis demum partus doloribus premitur, *ἅτις ἐν ἄλγει*, nempe, quod alibi ait idem Oppianus Κυνηγ. l. 1. v. 404. *λοχίῃσιν ὑπ᾽ ὠδίνεσσι τυπεῖσα*, *partionis doloribus percuſſa*, prout nempe ea *partionis* voce uſus eam in rem Plautus, Varro, aliique.

V. 133. Δηώ] Hinc in Inſcr. Regillæ, *Δηώτε νέη, Δηώτε παλαιὴ*, *Ceres* autem *Nova* ſeu *Junior*, & *Ceres Antiqua*, ſeu Ceres ac Filia Proſerpina

ſerpina vel Libera, ut ibi ſtatuit *ὁ πάνυ*, & prout alioquin, ut hoc addam, a Græcis Euripidis Interpretibus dicitur ad Phœniſſ. v. 689. *ἡ δὲ Δημήτηρ καὶ Γῆ καλεῖται, αἱ μὲν πρεσβυτέρα, ἡ δὲ νεωτέρα, Ceres autem Terra etiam vocatur; illa quidem Senior, hæc Junior.* Haud aliter nempe ac ab Æſchylo dictum legas Eum. v. 724. *σὺ νεωτέροις τε καὶ παλαιτέροις Θεοῖς, inter novos ſeu juniores & antiquos Deos.* Unde *Δηοῦς κόρη* dicitur Proſerpina ab Antiphane apud Athenæum l. x. p. 449. ut *Deoida* eandem vocant Ovidius Met. l. VI. v. 114, & Auſonius Epiſt. IV. Verum non animadvertit vir maximus, *Cœleſtes Deas* eas vocari, quibus dilecta fuerit hæc Regilla, *Θεαὶ δέ μιν οὐρανιῶναι*, quorum iſtud *χθονίη* & *ἐνερτέρα*, *terreſtri* ac *infera*, prout eadem vulgo dicta, Proſerpina, parum quadrat. Unde alia omnino & opportune quidem ſe hic offert *Δηὼ νέη*, ſeu *nova Ceres*, Sabina nempe Hadriani uxor jam Diva; quæ utroque illo *Nova* ſeu *Junioris Cereris* nomine vocatur in veteri Inſcriptione, quæ exſtat in Cl. Sponii Miſcell. p. 328. ΣΑΒΕΙΝΑΝ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΝ ΣΕΒΑΣΤΗΝ ΝΕΑΝ ΔΗΜΗΤΡΑ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΑΔΡΙΑΝΟΥ ΓΥΝΑΙΚΑ, *Sabinam Reginam* (ut Græci loquebantur) ſeu *Auguſtam*, NOVAM CEREREM, *Imperatoris Hadriani Uxorem.* Erat autem Regilla uxor Herodis Attici, qui jam Hadriani temporibus floruit, & quam ante maritum mortuam liquet ex eadem Inſcriptione, ubi de Herodis ob ejuſdem Regillæ obitum luctu agitur; cuique Inſcriptioni præmiſſum eſt ΜΑΡΚΕΛΛΟΥ nomen; qualis cum eo nomine, ut obſervat *ὁ πάνυ*, Conſul ſub Hadriano, tum in nummis Antinoi, iiſdem proinde temporibus, haud ſemel occurrit. Hinc itaque laus Regillæ eo verſu teſtata, quod, eam Sabina Auguſta, Hadriani conjux, quæ illud ΝΕΑΣ ΔΗΜΗΤΡΟΣ ſeu ΔΗΟΥΣ, *Nova Cereris* elogium tulit, & quæ inter DIVAS poſt mortem relata, dilexerit; haud aliter ac ipſa etiam *Antiqua Ceres.* Addo aliis etiam Auguſtis tributum fuiſſe idem *Nova* ſeu *Junioris Cereris* elogium, ſicuti Juliæ Auguſti Severi Conjugi, in alia veteri Inſcriptione, quæ in Itiner. P. 111. ejuſdem Cl. Sponii legitur, ΙΟΥΛΙΑΝ ΣΕΒΑΣΤΗΝ ΕΣΤΙΑΝ ΝΕΑΝ ΔΗΜΗΤΡΑ, *Juliani Auguſtam Veſtam, Novam Cererem.* Immo haud aliter ac ipſa Fauſtina M. Aurelii conjunx, *ὁμπνια Μήτηρ, fecunda mater,* ſeu *Ceres,* quod non animadvertit ibidem *ὁ πάνυ* & jam ante indicavi ad v. 2, vocatur in eadem Regillæ Inſcriptione; quæ nempe cum Herode marito ad ea M. Aurelii tempora vixit ſuperſtes, & eo imperante fato demum eſt functa. Ut vero *Δηὼ*, ſicut hoc Callimachi loco, dicta a Græcis *Ceres*, ac unde *τῇ Δηοῖ θαλύσια*, aliud nempe ejuſdem Deæ feſtum, vocantur a Theocrito Idyll. VII. v. 3: ita etiam quandoque dicta eadem a Latinis *Dia.* De ea enim intelligo, quod in Inſcriptionibus Fratrum Arvalium legitur apud Gruterum CXX. & CXXI. SACRIFICIUM DEÆ DIÆ, *aut* SACRUM *vel* SOLEMNE DEÆ DIÆ; & ſimiliter in Miſcell. Cl. Sponii p. 5. SACRUM IN DICTUM DEÆ DIÆ, nempe ab illis *Arvorum Sacerdotibus*, ut eos vocat Plinius l. XVIII. c. II. ſeu qui *ſacra*, juxta Varronem lib. IV; *publica faciunt, ut fruges ferant arva*, inde etiam, ut ex eodem Plinio & Gellio præterea conſtat lib. VI. c. VII, *ſpicea corona*,

 ſolito

ſolito Cereris inſigni, redimiti; immo in quorum ſacris luſtrationibus ſeu Ambarvalibus, & *ſpicis tempora cingere Ceres* a Tibullo dicitur l. II. El. I. & a Marone Georg. l. I. v. 43.

Cuncta tibi Cererem pubes agreſtis adorat,

ſeu *Diam*, h. e. Δηώ, in adductis modo illorum Fratrum Arvalium Inſcriptionibus. Huic *Diæ* vero ſeu *Cereri* & filiæ Proſerpinæ, promiſcuæ ferme, ut hoc addam, apud Auctores & in aliis antiquis monumentis, appellationes, ſicut Σωτείρας, de qua mox ad v. 135, θεσμοφόρυ, prout θεσμοφόροι Θεαὶ eadem mater & filia ſeu θεσμοφόρω dicuntur ab Ariſtophane in cognomine dramate p. 782. & 783, ac a Proclo, ubi de Platone ait in ejus Theolog. p. 267. τὰς θεσμοφόρυς Θεὰς ἀνυμνῶν, *legiferas Deas celebrans*; & quomodo inſuper vel πυρφόροι Θεαὶ, *tædiferæ Deæ* apud Euripidem dicuntur Phœn. v. 699, aut μεγάλων Θεῶν ſeu μεγάλαιν Θεαῖν nominibus, & qua de re jam ſupra ad v. 121, eædem apud Meſſenios & Arcadas cultæ. Hinc etiam Αζησία *Ceres* dicta juxta Heſychium, & *Proſerpina* juxta Didymum apud Zenobium c. IV. Prov. XX. quod proinde non debuit viro erudito ad Heſychium negotium faceſſere. Immo ambigua nonnunquam Cereris & Proſerpinæ ſigna; unde Pauſanias de tripodibus dicatis Apollini Amyclæo, unum ait exſtitiſſe, cui inſiſteret ſignum *Cereris vel Proſerpinæ*, κόρης δὲ ἢ Δήμητρ☉ l. IV. p. 242, & quod fide etiam veterum ac inſignium nummorum liceret hic comprobare. Alioquin διώνυμοι Θεαὶ, *binomines Deæ* ab Euripide vocantur Phœn. v. 689.

V. 134. καὶ ὡς ποτὶ τὴν ἵκωντα] Vera omnino, quam tradit H. Stephanus, & bene ſuo probavit calculo Anna eruditiſſima, hujus loci expoſitio; immo cui jam Græci præiverat Enarratoris gloſſa ad verba ſuperioris verſus, ταῖσι δὲ Δηώ, nempe ταῖς ἐλθύσαις καὶ μὴ ἐλθύσαις, ἴσον μισθὸν δώσει, *venientibus & non venientibus* (ad templum nempe) *Ceres æqualem dabit mercedem.* Quæ etiam, ut priora Poetæ verba, de mulieribus jam parturientibus, aut quæ primi partus doloribus ſeu torminibus adficiuntur, abunde adſtruunt; quod nempe haud iis licuerit ad templum uſque pompam illam Cerealem proſequi, ibique ſtata & ſolemnia Deæ ſacra adimplere.

V. 135. σάω πόλιν ἐν θ' ὁμονοίᾳ] Haud aliter nempe ac in Hymno illo trium verſuum in hanc Cererem Homerici vel Homeridæ alicujus legitur,

Χαῖρε Θεά, καὶ τὴν δὲ ΣΑΩ ΠΟΛΙΝ,

Salve, o Dea; hanc autem URBEM SERVA.

Σώτειρα quippe juxta filiam Proſerpinam dicta eadem Ceres, cum alibi, tum in veteri Apameæ nummo Gazæ Mediceæ, ac proinde, a qua hoc præcipuum ac ſalutare beneficium populares feminæ, *urbis* ſeu civium inter ſe *concordiam*, hic a Dea flagitant, nempe juxta illud Tullii de Amicitia cap. VII. *quanta vis amicitiæ* CONCORDIÆQUE? mox, *quæ tam firma* CIVITAS *eſt, quæ non odiis atque diſſidiis funditus poſſit everti.* Cujus etiam *concordiæ* eo major ratio habenda hic fuit, ſi de Cereali feſto, non Alexandriæ, ut ab initio hujus Hymni ſtatuit Græcus

cus Poetæ Enarrator, neque vero abſonum ibi credidimus, ſed Argis, aut in alia urbe Peloponneſi celebrato agitur; in quibus nempe oppidis ſicut in aliis etiam Aſiæ minoris & Græcæ originis civitatibus, crebræ occurrebant & fatales ferme *ſaluti* eorundem locorum, popularium nempe inter ſe aut cum Rectoribus, diſſenſiones. Unde inſcripta ſubinde in antiquis nummis, & ita publico ære ad perennem ejus rei memoriam ſignata, unius urbis, Senatus nempe & populi qui antea, uti Romæ etiam libera adhuc Republ. haud ſemel contigit, ab invicem diſſenſerant, ΟΜΟΝΟΙΑ. Hinc priſcus Nicomediæ nummus cum epigraphe ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑΣ ΟΜΟΝΟΙΑ ſupra ΒΟΥΛΗ, infra ΔΗΜΟΣ, *Nicomedia Concordia, Senatus, Populus.* Sic ΟΜΟΝΟΙΑ ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΩΝ, *Concordia Mytilenæorum*, in præclaro nummo, quem jam vulgavit his olim ſtudiis florentiſſimus P. Seguinus in Select. Num. & extat hodie in Gaza Gallorum Regia. Plures quidem, ut antiquariis notum, ſuppeditat eadem vetus nummorum ſupellex, variarum inter ſe urbium, non vicinarum ſolum aut unius gentis, ut *Mileti* & *Epheſi*; *Epheſi* & *Pergami*, *Smyrnæ & Laodiceæ*, quæ nempe Proconſularis Aſiæ &c. ſed diſſitarum etiam & alterius Provinciæ ut *Epheſi* ac *Athenarum*; *Smyrnæ & Lacedæmoniæ*, *Mileti & Amiſi* &c. ΟΜΟΝΟΙΑΣ exempla. Cujuſmodi etiam, ut obiter hoc addam, exhibent alii veteres nummi, in quibus inſcr. ΟΜΟΝΟΙΑ ΕΦΕΣΙΩΝ Κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΝ, *Concordia Epheſiorum & Alexandrinorum*; ſed cui haud abſimilem Gordiani nummum, quamquam cum alio typo, tauro nempe, a Triſtano vulgatum cum inſcr. ΕΦΕΣΙΩΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΝ, vir ingenio ac eruditione magnus, de *Alexandrinis in Troade* debere intelligi male ſtatuit in Obſervationibus ad Catullum p. 207. *Alexandrinos* etiam *Ægyptios* ibidem deſignari, abunde arguunt Serapidis aut Iſidis icones in ſimilibus, ſeu qui eandem Inſcriptionem præferunt, & qualem modo indicavi, nummis, una cum Diana Epheſina, tutelaribus utriuſque urbis numinibus, inſculptæ. Neque etiam Hippotaurus, ſeu ex equo & tauro, quod idem vir doctiſſimus cenſuit, compoſitum monſtrum in eodem nummo ſignatur, ſed taurus; nec ille proinde ejuſmodi ſeu ΟΜΟΝΟΙΑΣ, quam exhibet adducta a me alterius nummi inſcriptio, inter utramque, *Epheſum* & *Alexandriam* ſcilicet *Troadis*, Symbolum: & quidem, quod per *equum*, eadem *Alexandria Troas*; per *taurum* vero deſignetur in eodem nummo Diana Ταυροπόλος. *Cervus* enim non *taurus*, vulgo *Epheſi*, ſeu Dianæ Epheſiæ, illiuſque non Ταυροπόλου, cujus alibi, quod ante vidimus ad v. 174. Hymni in Dianam, erat cultus; ſed Ελαφείας vel Ελαφηβόλου, obvium in antiquis illius urbis nummis, inſigne. Accedit, quod in iis, quos hactenus verſarunt Antiquarii & cujuſmodi ſæpius vidimus in illuſtribus Cimeliarchiis, quique ſub Imperatoribus percuſſi, illius nempe *Alexandriæ Troadis* nummis, nuſquam ſolo ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΝ nomine; immo nec Græce, ſed Latine, Romana quippe Colonia, iidem ſunt vulgo inſcripti; ac inde perpetuo cum adjuncto in iis *Coloniæ* nomine, & crebrius quidem cum ſolo *Troadis*, ac ſine addita *Alexandriæ* appellatione, nempe COL.

AUG. TROA. vel TROAD. *Colonia Auguſta Troadenſis*; in nonnullis COL. ALEX. aut ALEXAND. TROA. *Colonia Alexandria Troas*, ac in uno forte vel altero ſine *Troadis* nomine, ſed cum ſolitis cæteroquin appellationibus COL. ALEXAND. AUG. aut qualem olim protuli Diff. de Num. p. 776. COL. AUR. ANTONINIANA ALEX. *Colonia Aurelia Antoniniana Auguſta*. Quorum etiam abunde fidem facit luculentum de nummis Coloniarum Imperii Romani opus, a Cl. & in hoc ſtudiorum genere exercitatiſſimo Vaillantio haud ita pridem editum. Haud aliter nempe ac apud Auctores, qui de ea urbe agunt, non Livium ſolum aut Strabonem, & cujus Interpretis ea in re errorem alibi notavimus, ſed Galenum quoque legas de Simpl. Medicam. Facult. l. IX. c. 11. Ἀλεξάνδρειαν Τρωάδα, aut duntaxat Τρωάδα, ut apud Philoſtratum de Vit. Soph. l. II. in Herode, ἰδὼν δὲ τὴν Τρωάδα &c. ac ſimiliter in libris Digeſtorum l. VII. D. de Cenſib. *Juris Italici ſunt* Τρωὰς, Βήρυτος, *Troas*, *Berytus* &c. ac Pauli l. VIII. ibidem, *in Provincia Aſia dua ſunt Juris Italici Troas & Parium*. Quibus addam nummum, quem depictum vidimus in pulcherrimis ſchedis optimi & eximii Morelli noſtri, ΤΡΟΑΔΕΩΝ CΜΥΡΝΑΙΩΝ ΟΜΟΝΟΙΑ, *Troadenſium Smyrnaorum Concordia*. Adde, quod *Epheſiorum* & *Alexandrinorum* in Ægypto, ut præcipui utriuſque ac nobiliſſimi in Romano orbe emporii, crebris proinde ac aſſiduis invicem commerciis ſeu commeatibus frequentati, haud mira utique vel inſolens contingat ſignata in ejuſmodi nummis, quos ante adduximus, ΟΜΟΝΟΙΑ, quæ in aliis haud minori terrarum ſpatio diſſitarum urbium nummis itidem legitur. Sed hæc præter inſtitutum, quamquam oblata nec quæſita ejus rei occaſione, nec alieno cæteroquin loco, adtigimus. Unum tamen addam, quod ad illuſtrandum hunc Callimachi locum, quo Cererem invocat, ut *urbem in concordia ſervet*, τάνδε σάω πόλιν ἔν θ' ὁμονοίᾳ propius reſpicit; ſacrata nempe Cereri apud Romanos eorum bona, qui Tribunos plebis, publicæ quaſi libertatis & concordiæ adſertores, violaverant, aut vero, cohibuiſſent, ne iidem legem ferrent ad populum; prout id tradit Dionyſius Antiqu. l. VI. p. 410. & l. X. p. 477. Adde nihil magis ad ſtabilem *urbis* ſeu populi cum Rectoribus *concordiam*, conferre, quam ubi *Cerealia* dona ſeu fruges ac alimenta illi affatim ſuppetunt.

V. 136. Ἐν τ' εὐημερίᾳ] Qua voce tranquillus ac proſperus urbis ac civium ſtatus debet hic intelligi, prout apud Sophoclem de Thebis dicitur Oedip. Col. v. 643.

Καὶ ταῖσι Θήβαις εἰ τὰ νῦν εὐημερεῖ,

Ac ſi nunc Thebanis res ſunt tranquilla ac proſpera;

ſicut in Ajace v. 723. λευκὸν εὐήμερον φάος, quod ante vidimus ad ſuperiorem verſ. 123. *de die lata ac ſerena* ab eo dicitur. Exſtat vero haud prætereundus hic Philonis locus de Vit. Contempl. p. 893. ubi de Eſſenis agens, qui bis unoquoque die precari ſolerent, ſub auroram nempe & veſperam, addit, ἡλίου μὲν ἀνίσχοντος ΕΥΗΜΕΡΙΑΝ αἰτούμενοι, ΤΗΝ ὄντως ΕΥΗΜΕΡΙΑΝ φωτὸς οὐρανίου τὴν διάνοιαν ἀναπλησθῆναι, quæ minus accu-

accurate reddit ibi Interpres; doctiſſimus autem Petavius in Miſcell. Exercit. Juliano ab eo vulgato additis cap. I, ubi eum locum adducit, eadem verba εὐημερίας αἰτούμενοι τὴν ὄντως εὐημερίαν, vertit, *veram fauſti diei fauſtitatem poſtulantes*, ut nempe, quod ſubdit ibidem, prior ibi εὐημερία *felicem diei curſum*, poſterior, *fauſtitatem ac felicitatem* abſolute ſignificet. Idem vero in Appendice ad Notas in Syneſium cap. I. eruditiſſimi Jo. Croy, qui alienum illud a mente Philonis in ſpecimine Conjectur. & Obſerv. p. III. crediderat, aliam eorundem verborum expoſitionem refert; ut nempe illud genitivum εὐημερίας uſurpetur ἐλλειπτικῶς, ac ſubaudiatur ἕνεκα. Quod ibi redarguit, & alienum viciſſim ab eo Philonis loco contendit Petavius, & ſi quid in iis verbis mutandum, pro εὐημερίας malit legi, εὐημερίαν in accuſandi caſu, hoc ſenſu nempe, εὐημερίαν αἰτούμενοι, τὴν ὄντως εὐημερίαν, *felicitatem poſtulantes*, *veram*, inquam, *felicitatem*, & quæ qualis ſit aperit ibidem Philo. Quamquam nihil ibi mutandum cenſeam, ac potiorem ducam, & illi loco maxime congruam, priorem, quam idem Petavius adtulerat, eorundem verborum expoſitionem; ut nempe ibi dicat Philo, Eſſæos vel Eſſenos, qui, quod præceſſerat, unoquoque die ſub auroram ac veſperam precari erant ſoliti, oriente quidem ſole, *veram* illam *læta* ſive *fauſta diei felicitatem* (εὐημερίας τὴν ὄντως εὐημερίαν;) continuo petiiſſe, plenam ſcilicet ac cœleſtem mentis lucem, quod nempe ibi ait, uti jam vidimus, Philo, φωτὸς οὐρανίου τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἀναπλησθῆναι, *nimirum, ut ipſorum mens cœleſti luce repleatur.* Atque ita priori εὐημερίας voce, & propria quidem ac nativa ejuſdem ſignificatione, denotari id quod paullo ante a Sophocle dictum vidimus, λευκὸν εὐήμερον φάος, *lætam & fauſtam diem*; poſteriori autem dicatur *felicitas* in genere, prout ab aliis eadem vox ſubinde ſumitur, & inde apud Heſychium, εὐημερία, εὐδαιμονία, aut ſicut hoc ipſo apud Callimachum loco, haud male ab Interprete redditur. Quomodo etiam εὐημερίαν pro *felicitate* ſeu *proſperitate* adhibuit haud ſemel Chryſoſtomus, ut cum alibi ſæpius, tum Serm. I. in Lazarum pag. 227. & 230. & Serm. IV. in eundem pag. 250, T. V. edit. Savill. πονηρὸς δὲ καὶ μιαρὸς ἄνθρωπος εὐημερίας ἀπολαύῃ διηνεκοῦς, *improbus autem ac ſceleſtus vir perpetua utatur proſperitate.* Sic Joſephus Ἀρχ. l. XV. c. X. τὰς εὐημερίας διηγουμένους, *ſuos narrantes proſperos ſucceſſus*; alibi autem eodem ſenſu de Herode ab initio capitis IX. ejuſdem libri, πλεῖστον ἐπὶ τοῖς εὐημερήμασιν ἠξιωκὸς φρονεῖν, *multum proſperis illius ſucceſſibus elatus*, prout eandem vocem εὐημέρημα apud Polybium *de felici rerum ſucceſſu*, alii jam obſervarunt. Hinc εὐημερεῖν non ſolum pro *feliciter agere*, ut in adducto ſupra apud Sophoclem loco, ac apud eundem Chryſoſtomum Serm. V. in Lazarum p. 230. T. V. dicitur: ſed nominatim pro *plauſum* in theatris aut pro publica populi concione *ferre* ac *celebrari* a Græcis dictum, ut ad Athenæum l. VI. c. XII. vidit jam ὁ πάνυ, & docet, ut hoc addam Helleniſmi Theſauris aliiſque promptuariis intactum, haud uno loco Plutarchus, ſicut in Alexandro p. 681. Λύκωνος δὲ τοῦ Σκαρφέως εὐημεροῦντος ἐν τῷ θεάτρῳ, *quum Lycon Scarphenſis in theatro plauſus ferret*, ac in Catone p. 782.

[Aaa 4] ubi

ubi a Favonio ædili ludos in theatro edente, ad ſpectantem eos Catonem dictum refertur, *καὶ διδόναι τοῖς ἐνημερῦσιν τὸν τιμᾶν, ἰδόα, ut qui plauſum meruerant, iis debitum honorem vellet ille nunc impertiri, acclamatu.* Adde locum ejuſdem Auctoris in Demoſthene p. 846. *ἐνημερήσαντος δὲ Καλλιστράτου καὶ θαυμασθέντος ὑπερφυῶς, quum inſignem plauſum tuliſſet Calliſtratus, ac in ſumma eſſet admiratione*, poſt orationem de Oropo, & cujus judicii ſumma erat expectatio, in publica Athenienſium concione habitam. Hinc quoque *παρενημερεῖσθαι, vinci* ſeu *offuſcari* alterius ſplendore aut gloria; prout ea voce uſus Philo in Flaccum p. 969 ubi Agrippæ Judæorum Regis a Cajo declarati in Ægyptum protectionem debuiſſe ab eo declinari, obtendunt ad Flaccum Præſidem ejus familiares, *ἵνα μὴ παρενημερηθεὶς ὁ τῆς χώρας ἡγεμὼν ἀδοξῇ, ne* adventus Regis Agrippæ *ſplendore offuſi regionis Præfecti gloria obſcuretur.*

V. 134. *ἀγρόθι νόσιμα πάντα*] Haud male Interpretes Friſchlinus & Vulcanius, *νόσιμα* per *matura* hic reddunt, ubi de fructibus aliiſque terræ proventibus agitur; idque juxta Heſychii gloſſam, *νόσιμος, ὥριμος, καὶ τὰ ὅμοια*, ac prout apud Maronem legitur Georg. lib. 1. v. 347.

Et Cererem clamore vocant in tecta; neque ante
Falcem MATURIS *quiſquam ſupponat* ARISTIS.

Adde, quod Νόστος & Εὔνοστος dictus etiam fuerit Θεὸς Ἐπιμύλιος *Molaris Deus*, molitorum nempe Inſpector, ac efficiens ut farinæ menſura foret plena; ut ita *νόστος* idem eſſet, quod Doribus *ἱμαλὶς*, prout hæc e Tryphone refert Athenæus l. xiv. p. 618. ac inde, & e veteri inſuper Lexico Rhetorico, Euſtathius p. 1383. ac alibi, & unde factum ait *τὸ νόσιμον*. Athenæus vero rurſus l. x. p. 416. Cereris *ἱμαλίδος Farinæ*, ſeu *Farinaceæ* Deæ ſignum apud Siculos exſtitiſſe memorat. Ita vero *νόσιμον* cum pro *maturo*, tum pro *fecundo* ac *ſalubri* etiam dictum videas, ut apud Joſephum Ἁλωσ. l. 1. c. iv. ubi de fonte ait Hierichuntis, quem ex inſalubri & ſumme noxio, ſaluberrimum deinceps effecerit Propheta Eliſæus; idemque fons impoſterum, ut addit Joſephus, eam irrigandi vim habuerit, ut ſi adtigerit modo terram, *νοσιμώτερον εἶναι τῶν μέχρι πολὺ χρονιζόντων, ſalubrior* ſeu *majoris fecunditatis auctor* (non ut hic vetus ac recens Interpres, *ſapidior*) *fuerit, aquis ad ſatietatem permanentibus.* Adeo, ut eandem vocem *νόσιμον* haud male per *τὸ σωτήριον*, reddiderit quoque doctiſſimus Gloſſographorum Heſychius.

V. 137. *Φέρε βόας, φέρε μᾶλα*] Florentis locus, quem tangit hic Anna præſtantiſſima, exſtat in Notis ad Comici Lyſiſtratam pag. 870. Idem vero jam ante Vulcanio viſum fuerat ad hæc Poetæ noſtri verba; ut nempe, quo conſtaret verſus, *φέρε* pro *φέρε* in poſtremis his Poetæ verbis, *φέρε μᾶλα*, legeretur. Quod vero contra vetera exemplaria in utroque Poetæ noſtri loco *φέρε* pro *φέρε* ab acutioribus & recentibus proſodicis invectum idem ibi adſerit eruditiſſimus Florens, vellem ut luculentius id eviciſſet. Neque enim aliter, quam hic in editis, exhi-

bent omnes hujus Poetæ, ut agnoſcit ipſe Vulcanius, editiones; neque in ea, quæ cum Friſchlini verſione ac adnotatis ab H. Stephano prodiit, & in qua variæ lectiones e ſcriptis codicibus ſunt ad marginem notatæ, ulla occurrit, quæ φέρε pro φέρβε, in iiſdem libris extare doceat; aut vero ulla etiam, cujus mentio in notis ab eodem H. Stephano, ut alioquin in iiſdem ſolet, facta legitur. Unde librorum potius hic veterum, Scriptorum nempe in adhibenda voce φέρβε conſenſum, ex illa omnium & antiquiſſimarum etiam hujus Poetæ editionum conſpiratione licet æſtimare. Opportunior quoque hic verbi φέρβειν, ubi agit de *pecoribus*, quam φέρειν uſus. Quod vero in ſecundo illo φέρβε prima corripiatur ſyllaba, quæ in priori, ut & in ſequenti verſu, φέρβε καὶ εἰράναν producitur, id exemplis utique, quod vere monet Anna præſtantiſſima, non caret. Obvia quidem illa in veterum Græcorum, ut de Tragicis etiam antiquis aliiſque Poetis ſileam, Epigrammatis; ut ſit nempe anceps prima ſyllaba in vocibus τέκνον, τεκνίον, τέχνη, ὕπνος, ac ſimilibus; unde vocem ὕπνον (ut hic poſitum ſecundo loco φέρβε) corripi videas in hoc dimidiato Critagoræ pentametro Anth. l. VII. Ep. CLXXII. οὐχ ὕπνον, ἀλλὰ κόπον, idque juxta tralatitium notumque primis Helleniſmi tyronibus mutæ ante liquidam privilegium. Quibus conſona correptæ itidem ſecundæ ſyllabæ in ἀγρυπνίη, ac ſimiliter in ἰφθίμαις apud Orpheum ſeu Onomacritum (ut jam ibi advertit poſt H. Stephanum nuperus ac eruditus ejus editor) Argon. v. 6. Ἠπύσω Μύστης ἰφθίμαις &c. ac præterea cum in voce ἰφθίμοις verſ. 67. cujus media ſyllaba pro more alibi apud eum producitur v. 276. &c. tum in voce ἀτέκμαρτον, cujus ſecunda ſyllaba itidem corripitur v. 1134. illius Poematis. Idem vero in aliis etiam vocibus, præterquam ubi muta ante liquidam poſita, apud veteres Poetas ſubinde locum habuiſſe, vel nota (ne Grammaticis hiſce tricis longius immorer) aut Heſiodi in ἀπάλαμνον Ἔργ. v. 20. aut Homeri in voce Αἰγύπτιος, ac itidem in iis, de quibus modo Argonauticis, v. 32. Θρήνους τ' Αἰγυπτίων, & v. 43. Ἠδ' ἱερὸν Αἰγυπτίων &c. exempla ſatis utique comprobant. Ne propiori adhuc id adſtruam, petito ex iiſdem Argonauticis exemplo, gemino ſcilicet litteræ ρ ante mutam correptæ; ut hic in voce φέρβε ita in media ſyllaba vocis ἀταρπὺς, prout in Aldina illius Poematis, quam poſſideo, editione legebatur, v. 86.

Παρθενίας ἀταρπὺς ἐπιήρατον ἠρώεσσιν,

pro quo in Stephaniana, ac inde in poſtrema editione horum Argonauticorum, ἀτραπὸς legas; ſicuti etiam verſ. 261. quamquam ἀταρποῖς occurrat jam ante verſ. 35. & ἀταρπιτοῖς v. 113. ac familiaris ſit alioquin uti modo etiam vidimus, in voce ἰφθίμοις & ἰφθίμοις, illi Auctori ancipitum id genus ſyllabarum uſus. Haud mirum proinde vel inſolitum in hac voce φέρβε idem obtinere, ut prior ejus ſyllaba ſit hic itidem anceps, brevis nempe & longa, φέρβε βόας, φέρβε μᾶλα, ſicuti alioquin eadem littera ρ apud Græcos ſæpe eliſa, ut in σκῆπτρον, σκῆπτον, σκηπτοῦχος; δρύφρακτος, δρύφακτος &c. de quibus Grammatici. Quibus addere liceat hanc Euſtathii gloſſam p. 1488. ad initium v. 127.

Odyſſ. Δ. *Αἰγυπτίης ὅθι πλεῖστα* &c. nempe correptam ibi in *Αἰγυπτίης* ſecundam ſyllabam, cum ob metrum, tum ob *ἀσθένειαι τῶν μετὰ υ κειμένων δύο ψιλῶν συμφώνων* ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΠΑΛΑΙΟΥΣ, *infirmitatem poſitarum poſt litteram υ, duarum tenuium conſonantium*, SECUNDUM ANTIQUOS, ut quæ adduxi etiam paullo ante in eadem voce *Αἰγύπτιος*, e veteris Poetæ Argonauticis, exempla oſtendunt. Sed de proſodicis hiſce notationibus plus ſatis; & quidem ob contrariam eruditiſſimorum Florentis & Vulcanii de hoc Callimachi loco, uti paullo ante vidimus, ſententiam. Cereri autem armentorum etiam ſeu *boum* ac *ovium* curam vel paſtum hic commendat Callimachus; quomodo nempe *παμβῶτις γᾶ*, *omnia paſcens*, ſeu *alens terra*, Rhea ſive Ceres apud Sophoclem dicta, Philoctet. verſ. 396. & juxta illud Poetæ ab initio Georgicorum,

> *quæ cura* BOUM, *qui cultus habendi*
> *Sit* PECORIS.

Ut hic mittam id, quod de eadem Dea ait Ovidius Faſt. lib. IV. verſ. 403.

> *Illa jugo tauros collum præbere coegit.*

Hinc tauro etiam utraque manu faces tenentem inequitare videas Cererem, in veteri Macedonum nummo apud Goltzium, & quem alibi iidem verſavi, cum inſcr. ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ ΠΡΩΤΗΣ, *Macedonum primæ*.

Oves autem quod ſpectat, neque earum curam a Cerere hic alienam putat Callimachus; cui etiam Deæ *Μηλοφόρῳ* ſeu *Oviferæ* templum Nyſeæ, Megarenſium navali, exſtructum tradit Pauſanias l. I. p. 82. Adde, quod Pales Paſtorum Dea, & quam de *ovium paſtu* acturus invocat Poeta, præclari operis l. III. v. 293.

> *Nunc veneranda Pales, magno nunc ore ſonandum,*
> *Incipiens, ſtabulis edico in mollibus herbam*
> *Carpere oves, dum mox frondoſa reducitur æſtas;*

quod ea *Pales*, inquam, eadem cum *Veſta* aut *Matre Deum* ſeu *Rhea* vel *Opi*, ac proinde etiam *Cerere*, habita dicatur a Servio ad v. 1. l. III. Georg. Quibus adde illud Philonis de vita Contempl. p. 890. quod terra nem-

nempe dicta ſit Δημήτηρ (Ceres) παρ᾽ ὅσον μήτηρ εἶναι δοκεῖ πάντων φυτῶν τε καὶ ΣΩΩΝ, *quod mater videatur omnium ſtirpium* ET ANIMALIUM. Adde illud Valerii Flacci l. III. v. 5. *dat Cererem lectumque* PECUS.

Ibid. φέρε στάχυν, οἶσε θερισμὸν] Hinc quod antea vidimus ad v. 2. σταχυοτρόφε & πολύσταχυ invocata in Orphicis, & apud Theocritum, eadem Ceres. Ἀμαῖα vero ob θερισμὸν ſeu *meſſem* a Troezeniis dicta, juxta Didymum apud Zenobium; ac unde illud proverbium ab eo Cent. IV. 20. & a Suida etiam memoratum, ἡ Ἀμαία (non ut apud Zenobium perperam Ἀμαὰ) τὴν Ἀζασίαν μετῆλθε, *Amaa*, ſeu *meſſis Dea ad Aziſiam acceſſit*. Hinc eadem Dea ſeu Δηὼ paullo ante dicta, ἀμήσασθαι ſeu falce ſegetes *metere*, Titanas docuiſſe in Inſula Corcyra, Δρεπάνῃ inde appellata, dicitur ab Apollonio l. IV. v. 988.

Δηώ, γὰρ κείνῃ ἔνι δή ποτε νάσσατο γαίῃ,
Τιτῆνας δ᾽ ἔδαεν στάχυν ὄμπνιον ἀμήσασθαι.
Nam Ceres olim ibi in ea terra diverſata,
Titanas docuerat almas ſegetes ſuccidere;

& quomodo cæteroquin Δηοῦς ὄμπνιον στάχυν, *Cereris almam ariſtam*, dixit ſimiliter Lycophron v. 121; alibi autem idem hic Callimachus apud Etymologum in voce φαρῶ, nempe μέλει δὲ σφίσιν ὄμπνιον ἔργον, ac ut additur, Δημητρίου δηλονότι, *cura autem illis eſt almum opus Cereris*. Quo loco proinde haud præteriri debet veterum Apollonii Enarratorum ad dictum paullo ante locum στάχυν ὄμπνιον, gloſſa, Κυρηναῖοι δέ τινες τὸν πλούσιον καὶ εὐδαίμονα, ὄμπνιον καλοῦσιν· *Cyrenai autem* (qualis noſter Battiades) *nonnulli divitem & felicem* ὄμπνιον *vocant*. Iis vero conſona, quæ hic itidem ad Cererem dicuntur, φέρε στάχυν, οἶσε θερισμὸν, *fer ſpicam, fer meſſem*, nempe juxta illud Tibulli l. II. Eleg. I.

Nec ſeges eludat meſſem fallacibus herbis.

Unde etiam non ante arationem ſolum ac ſationem frugum vota Cereri, ut ex Heſiodo obſervat Plutarchus de Superſt. p. 169. ab agricola nuncupanda, ſed etiam ante *meſſem* ſeu θερισμὸν, a paratis meſſoribus, ut apud Maronem præcipitur, verſibus paullo ante adductis ad v. 134, e Georg. l. I. v. 348. *Neque ante falcem maturis* &c. Unde poſt comportatas etiam fruges, ut ea de re Græci Grammatici, ac ipſe, & de quo loco jam ante ad v. 20. Ariſtoteles ad Nicom. l. VIII. c. IX. μετὰ τὰς τῶν καρπῶν συγκομιδὰς, celebrata apud Græcos, ob Cerealia nempe illa munera, θαλύσια, de quibus exſtat venuſtum, ut notum Syracuſani vatis Idyllium. Quo referri etiam debet illud Ovidii Faſt. l. II. v. 119.

Farra tamen veteres jaciebant, farra METEBANT,
Primitias CERERI *farra reſecta dabant*;

& quibus inſuper verbis, nempe *farra jaciebant*, firmari poſſet illa vocis *Ceres*, quaſi ab Hebraica גרש *garas* aut *geres*, h. e. *ejicere*, a frugibus nempe ejectis, tradita a nonnullis origo. Immo unde Ceres non de *ſegete* ſolum, quod valde triviale, & quidem, quum demetitur, *rubicunda Ceres* aut *flava Ceres*, a Poetis haud ſemel dicta; ſed de quovis alimento, & quidem e feris etiam carnivoris, prout Achilles de ſe

ait:

ait apud Statium Achill. l. 11. v. 386. *Hæc mihi prima Ceres*, leonum nempe, quod præceſſerat, viſcera, quibus ille veſcebatur, ſeu *ſemianimes medulla*. Sic apud Valerium Flaccum l. 11. v. 69, de epulantibus Argonautis, *Cereris tua munera feſſas Reſtituunt vires*; ac præterea loco jam in fine ſuperioris notæ ad priora hujus apud Callimachum verſus verba, *dat Cererem lectumque pecus*, ovinas nempe carnes ad comedendum, ac ſtragula.

V. 138. *φέρβε καὶ εἰράναν*] Ita de Baccho, cui eadem cum Cerere communia dixerat ante verſ. 71. hujus Hymni, ait Euripides Bacch. v. 419.

Φιλεῖ δ' ὀλβιοδότειραν Εἰρήναν, κουροτρόφον Θεάν,

Amat vero divitiarum datricem Pacem, juvenum altricem Deam; ſicut ab Heſiodo eadem Pax *κουροτρόφος* itidem dicitur, & quod Cereris ſeu Telluris fuit quoque, ut ante vidimus, epitheton. Immo unde notabiles veteres nummi, in quibus eadem *εἰρήνη* ſeu *pax* opportune ad hunc locum, ſub vulgaribus *Cereris* ſymbolis depingitur; mulieris nempe cum duabus ſpicis ex ejus gremio ſurgentibus, & cum corona inſuper ſpicea; ſicuti in ſequenti Agrippinæ Claudii conjugis nummo, cum inſcr. ΕΙΡΗΝΗ L. IB. *Pax Anno* XII; ac prout in alio Titi nummo eadem ſpicas dextra, ſiniſtra caduceum tenet, cum ead. inſcr. ΕΙΡΗΝΗ.

Ad eoſdem nummos, quales jam vulgarunt præclare de hujus eruditæ vetuſtatis memoria meriti Triſtanus, & amiciſſimus Patinus, ea ille, & quod a Friſchlino jam ante factum ad hunc locum, ex Orphicis & Ovidii Faſtis commode adtulit, quæ *pace lætari Cererem*, illamque ut Cerealium munerum largitricem prædicant. Immo ad quas ΕΙΡΗΝΗΣ ſeu *Pacis* icones reſpexiſſe videas Tibullum noto verſu, lib. 1. Eleg. x.

At nobis PAX *alma veni*, SPICAMQUE *teneto*.

Hinc *Εἰρήνη βαθύπλουτος*, ſeu *Pax immenſas largiens divitias*, ab Ariſtophane in Agricolis, uti jam ab Euripide in Cteſiphonte, deperditis dramatibus, dicta legitur apud Stobæum Serm. LIV. p. 367. Immo prout hujus *Εἰρήνης πλοῦτον* in ſinu ferentis ſimulacrum exſtare apud Athenien-

ſes

ſes tradit Pauſanias l. IX. p. 566, de quo in Atticis dixerat p. 13. Εἰρήνη φέρουσα Πλοῦτον παῖδα, *Pax ferens Plutum infantem*: quod nempe *Plutus*, ſeu divitiarum numen, idem cum *Plutone* apud Atticos haberetur: unde promiſcue Πλοῦτος & Πλούτων in Comici dramate dicitur, ut pag. 76.

Μετὰ τοῦτο τῷ Πλούτωνι παρεκαθίζετο,

Poſt hac Plutoni adſedit;

ubi eruditi Critici, ΤΟΝ ΠΛΟΥΤΟΝ οὕτω λέγουσι, καὶ εἰκότως τὸν αὐτὸν ΤΩ ΠΛΟΥΤΩΝΙ τὸν Ἅδην νομίζουσι· καὶ γὰρ Ἡσίοδός φησιν, Εὔχεσθαι δὲ Διὶ χθονίῳ, ΔΗΜΗΤΕΡΙ θ' ἁγνῇ, PLUTUM *ita vocant* (nempe *Plutonem*) *& merito quidem eundem cum* PLUTONE *ſtatuunt: unde etiam ait Heſiodus invocandus eſt Juppiter terreſtris, & caſta* CERES. Quo proinde reſpexit idem Comicus in verſibus, qui apud Stobæum exſtant, & in Excerpt. τοῦ πάνυ Grotii p. 499.

Καὶ μὴν, πόθεν ΠΛΟΥΤΩΝ *ἂν ὠνομάζετο,*

Εἰ μὴ βέλτιστ' ἔλαχεν,

Et quidem unde PLUTO *fuiſſet dictus,*

Niſi optimam partem, Plutum nempe, ſeu *opes fuiſſet ſortitus.*

Neque vero id ob latentes in terræ viſceribus opes, ſed ob aliam ejuſdem appellationis cauſſam, juxta Sophoclem Oed. Tyr. v. 30.

Ἅδης στεναγμοῖς καὶ γόοις ΠΛΟΥΤΙΖΕΤΑΙ,

Pluto lamentis & planctibus DITESCIT.

Hinc *Pluto* juxta fabulas, Cereris gener; immo *Plutus* ejuſdem Cereris, ob eam, quam agricultura copiam ſuppeditat, filius habitus; qua de re Themiſtius Orat. XXX. pag. 351. εἴτε εὐπορία διὰ σπουδῆς, Δήμητρος παῖδα ΤΟΝ ΠΛΟΥΤΟΝ οἱ ποιηταὶ ᾄδουσιν, *ſive abundantia labore parta* (quæ verba διὰ σπουδῆς, non expreſſit hic Interpres) CERERIS *filium eſſe* PLUTUM *canunt poetæ: quod*, ut addit, *nulla re externa ita augeantur facultates, ut ex agricultura commodis.* Etſi Εἰρήνην illam, de qua paullo ante, *βαθύπλουτον* aut *ὀλβιοδότειραν*, *immenſas opes largientem* quod adtinet, eadem tanquam non telluris, neque unius proinde, ut hic, Cereris, ſed cœleſte prudentiæ ac divini in res humanas amoris donum, cum Minervæ in Orphicis, δὸς δὲ Εἰρήνην πολύολβον, *da autem Pacem opulentam*, tum Veneris munus apud Lucretium dicitur, ab initio ferme aurei poematis,

Nam tu SOLA *potes tranquilla* PACE *juvare*

Mortales.

Haud aliter, ac potiori quidem jure, *Pax Dei*, aut viciſſim *Deus Pacis*, a ſacris Vatibus juxta & Apoſtolis dicitur, ut Eſa. LIV. 10. Epiſtol. ad Philip. IV. 7. 9. &c. Immo qua ratione inſuper apud Gentiles factum, ut PAX AUGUSTI, tanquam alterius in terris Jovis & *Pacis* Auctoris, in Romanis Cæſarum nummis ſubinde ſignetur.

Ibid. ὅς ἄροσε, κεῖνος ἀμάσῃ] Nempe juxta illud ſimile, quod aliquoties adhibetur a Sacris Scriptoribus, ut Galat. VI. 7. ὃ γὰρ ἂν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσῃ, *quicquid enim ſeminaverit homo, hoc & metet.* Ita II. Corinth. IX. 6. καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις, καὶ θερίσει.

&

& qui ſerit in benedictionibus, ſeu *abundanter*, *abundanter etiam metet*. voce nempe εὐλογίαις eodem ſenſu ibi ſumpta, quo ſubinde in veteri fœdere Hebræorum ברכות & ſimiliter εὐλογίαις a ſenioribus, ut Ezechiele XXXIV. 26. quem locum jam commode ad dicta D. Pauli verba adnotavit ὁ πάνυ Grotius; adde & Malachiam III. 10. ac alibi. Ita etiam inter præcipua beneficia, quæ Iſraelitis eum timentibus promittit Deus apud Eſaiam cap. LXV. hæc leguntur v. 21. & 22. *Et ædificabunt domos, & ipſi habitabunt, & plantabunt vineas, & comedent fructus earum. Non ædificabunt & alius habitabit. Non plantabunt, & alius comedet.* Quod alioquin eorum majoribus in Palæſtinæ poſſeſſionem, ejectis inde aut ad internecionem deletis incolis, immiſſis contigiſſe, declarat apud Joſuam Deus XXIV. 13. *dedique vobis terram*, IN QUA NON LABORASTIS; *& urbes, quas non ædificaſtis, ut habitaretis in eis, vineas & oliveta, quæ non plantaſtis, vos comeditis.* Quam in rem utique, ſeu huic Poetæ noſtri dicto aut voto, ut qui *ſeminavit*, *& metat*, ὅς ἄροσε, κεῖνος ἀμάσῃ, opponitur & ab ipſo quidem Servatore vetus illud ac *verum*, ut ibidem vocatur, effatum, Joh. IV. 37. ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων, *alius eſt, qui ſeminat; & alius eſt qui metit*, & comprobatur *duri* illius *Domini* exemplo, ad quem ait ſervus Matth. XXV. 24. θερίζων, ὅπου οὐκ ἔσπειρας, *qui metis, ubi non ſeminaſti*, ac præterea illo Græcanico verſu, quem primus ad Johannis locum adtulit doctiſſimus Camerarius.

Ἄλλοι μὲν σπείρουσ', ἄλλοι δ' αὖ ἀμήσονται,

ſeu, ut idem proverbium a Parœmiographis Græcis, Diogeniano Centur. II. 62. & Apoſtolio Cent. II. 55. refertur, tanquam vulgare ſoluto ſermone dictum, ἄλλοι μὲν σπείρουσι, ἄλλοι δὲ ἀμήσουσι, aut juxta Apoſtolium, ἀμήσονται, *alii quidem ſeminant*, *alii autem metent*. Haud aliter nempe ac de Cleone dixit Comicus, (& cujus ea de re locum pridem ad oram mei Callimachi adſcriptum, vidiſſe etiam Eraſmum in præclaro Adagiorum opere nunc demum animadverto) nempe Equitum p. 310,

Κᾆτ' ἀνὴρ ἔδοξεν εἶναι, τἀλλότριον ἀμῶν θέρος,
Quaſi vir fortis viſus eſt, alienam demetens meſſem;

& ad quod adludit poſtea, qui ad eundem Cleonem ait Agoracritus p. 334.

Ἁρπάζων γὰρ τοὺς ἄρτους, σοὶ τοὺς ἀλλοτρίους παραθήσω,
Subreptos enim aliunde panes tibi adponam.

Haud aliter nempe ac eidem Cleoni jam ante unus ex Athenienſium ducibus Demoſthenes objecerat, quod ſibi ad Pylum de Lacedæmoniis victoriæ laudem ille ſurripuerat, nempe libum ſeu mazam in Pylo Laconicam, quam ſubegerat Demoſthenes, clanculum ſibi ſubreptam, eamque pro ſua Cleonem vafre ſuppoſuiſſe,

Αὐτὸς παρέθηκα τὴν ὑπ' ἐμοῦ μεμαγμένην,
Ipſe adpoſuit mazam, quæ a me fuerat ſubacta.

Quod ipſum nempe de Pompejo dixit in Cæſaribus Julianus, devictam quidem a Lucullo Armeniam vicinaſve gentes, inde vero triumphi de-

cus

cus Pompejum retuliſſe; & adductum ſimul eorum exemplum qui ædificiis aliorum ſumptu ſtructis & perfectis, ſuum inſerebant nomen. Quod Romanorum legibus vetitum ibidem diximus, ut ab Ulpiano l. 2. D. de Operib. Publicis, *ac ejus nomine, cujus liberalitate opus exſtructum eſt eraſo, aliorum nomina inſcribantur.*

V. 139. ἵλαθί μοι] Conſueta nempe uti fidelium ſeu veri Dei cultorum, ſicuti Publicani ad Chriſtum Luc. XVIII. 13. ἱλάσθητί μοι, *ſis mihi propitius*, ita etiam in Gentilium ſeu Orphicis ſeu Homericis vel Homeridarum, Hymnis, precandi formula, ἵλαθι, κλῦθι, ἔρχε ἵλαος, *ſis propitius*; *exaudi*; *veni propitius*, ac prout ad Latonam in iiſdem Orphicis conjunctim dicitur,

Κλῦθι Θεὰ δέσποινα, καὶ ἵλαον ἦτορ ἔχουσα,

Audi, Dea domina, & propitium cor habens;

ac ita circa finem Ἀδωνιαζουσῶν apud Theocritum Idyll. XV. v. 143. ἵλαθι νῦν φίλ' Ἄδωνι, ubi Grammatici, ἵλαθι, ἀντὶ τοῦ ἱλάσθητι, κατὰ ἀποκοπὴν Δωρικῶς. Eadem formula uſi etiam paſſim Romani in Supplicationibus ac Sacrificiis, ut *Precor te, Juppiter, uti* MIHI *volens* PROPITIUS SIES, nempe quod hic ad Cererem ἵλαθί μοι, aut *Juppiter* &c. *uti* SIES VOLENS PROPITIUS *mihi liberiſque meis, domui familiaque meæ*; prout ea leguntur apud Catonem de R. R. Feſtum ac alibi. Cujus rei rationem reddit Jamblichus de Myſter. Sect. I. c. XIV, quod Dei ira non ſit permanens, ſed ἀποστροφὴ tantum ſeu *averſio*, quæ per ἐξίλασιν *placationem*, ſeu, ut eas vocat Æſchylus Chœph. v. 210. per τελεσφόρους εὐχάς, *perfectrices preces*, poſſit tolli, atque ita Numen reddi *propitium*. Hinc autem Cererem, ut frugibus *propitiam*, atque inde arationis, ſationis, aut meſſis, vel poſt comportatas etiam fruges, temporibus, non a *pube* ſolum *agreſti*, quod de ea alioquin dixit Maro Georg. l. I. v. 343. ſed publica urbium feſtivitate colendam Gentiles credidere: eamque adeo, tanquam toti urbi ſalutarem, Paciſque inſuper & concordiæ, prout modo vidimus, datricem invocandam. Ita hic etiam, ut ſibi ſit ſpeciatim *propitia*, ἵλαθί μοι, & pro conſueta, quam modo tradidi apud Romanos etiam formula SIES PROPITIUS MIHI, eandem Deam compellat in fine hujus Hymni Callimachus.

Ibid. μέγα κρείουσα θεάων] Friſchlinus hic *magna Regina Dearum*, & ſimiliter Vulcanius, *Regina Dearum*, ſeu potius, ut de Venere ait Plautus Caſin. A. IV. Sc. IV. *Dea multipotens* ad litteram quod hic dicitur, μέγα κρείουσα, aut quomodo Θεὸς εὐρυάνασσα *Dea late regnans* dicta paullo ante v. 122. eadem Ceres. Haud aliter nempe ac modo Venus, modo Minerva, modo Thetis, modo Aurora etiam aut Calypſo, δῖα θεάων apud Homerum; ac inde ab Ennio ſimiliter apud Feſtum in voce *Sos*, *Dea Dearum*; alibi ab eodem *Juno Saturnia*, *ſancta Dearum* apud Servium Æn. l. IV. v. 576. ac inde a Virgilio ibidem *ſancte Deorum*, *quiſquis es*, eaque ſingula pro *diva*, *ſancta*, aut *ſancte* e numero *Deorum* aut *Dearum*, quod bene jam animadvertit in Minerva l. II. c. XI. eruditiſſimus Sanctius. Prout etiam cum δῖα γυναικῶν Cyzici mater dicitur in Orphei ſive Onomacriti Argonauticis v. 501. tum πότνια γυναικῶν

χῶν (*πότνα* nempe per *ἀφαίρεσιν* Poetis familiarem, pro *πότνια*) *veneranda mulierum* invocatur ab Antipatro Diana, Anthol. l. VI. c. VIII. Epigr. XVII. Dicta alioquin ab Euripide, prout ſupra vidimus ad v. 122. hæc *Ceres*, *Θεὰ πάντων Ἄνασσα*, *Dea omnium Regina*, omnium quippe, ut ibidem additur, nutrix; ſicuti quoque eadem in Orphicis dicitur, *θνητῶν θρέπτειρα προπάντων*, *mortalium omnium altrix*, & præterea *Δηὼ παμμήτειρα*, *Ceres omnium mater* ſeu *Δημήτηρ*, h. e. Interprete Lucretio l. v. v. 793.

ut merito MATERNUM NOMEN *adepta*
Terra ſit, e terra quoniam ſunt cuncta creata;

aut juxta Naſonem denique, *Cereris ſumus omnia munus*, Metam. l. v. v. 342. Quam in rem, ſeu præcipuæ cujuſdam illiuſque antiquiſſimæ, qua inde hanc Deam coluerunt Gentiles, religionis luculentum exſtat Tullii teſtimonium in Verrem IV. cap. XLIX. *Hanc ipſam* CEREREM *antiquiſſimam, religioſiſſimam principem omnium ſacrorum, quæ apud omnes Gentes nationeſque ſunt* &c. Eleuſiniis utique hujus Deæ Myſteriis nihil, quod tralatitium, in Religione Gentilium exſtitit ſanctius aut venerabilius, neque alterius Dei Deæve ſacris, ſeu iis rite initiatis, ea vel in vita, vel poſt mortem etiam prœmia, ac æterna velut felicitas adſcripta. Ut hoc inſuper addam, idem alioquin in hiſce Deorum Dearumve apud Gentiles Hymnis ferme occurrere, quod vulgo in Divorum apud Chriſtianos laudationibus ſolet contingere: ut nempe ille, cujus honori eædem ſint dicatæ, tanquam aliis ejuſdem ordinis præſtantiori & majori laude mactus conſueverit identidem prædicari. Ita *Rhea*, *Juno*, mater nempe & filia, ac *Tellus* ſeu *Ceres*, in Plutonis Hymno; & *Natura* inſuper, ſingulæ *παμβασίλεια*, *omnium Regina* vocantur paſſim in Orphicis. Quomodo etiam *πανυπέρτατος Δαίμων*, *ſupremus* ſeu *exſuperantiſſimus Deus*, *Jovis* alioquin, uti ſupra verſ. 91. Hymni in eundem, & iſtud in antiquo quidem lapide, apud præcellentem doctrina & humanitate Græyium (de quo lapide cum ante obiter ad Hym. in Jovem, tum olim ad Juliani Cæſares egimus, & ſub finem Diſſertationum Triados doctiſſimus, novumque Batavi Lycei decus, Jac. Perizonius) elogium, de *Cœlo*, *Sole*, *Hercule*, *Nemeſi*, adde & de *Natura* rurſus, ut alia id genus mittam, in iiſdem Orphicis dicitur; & de Baccho ſimiliter ſeu Sabaſio, Hymno in eundem, *βασιλεύτατε πάντων*, *omnium maxime Rex*.

AD

ADDENDA.

Pag. 6. *ult. lin.* de Diis male redarguit, *adde*: Unde illud Tertulliani Apolog. cap. XII. *ſolet in Inſula aliqua Deus veſter aut naſci, aut mori*: cap. XIV, & *Jovis mortui teſtamentum recitatur*; & cap. XXV, *nonne omni Capitolio* TUMULUM *illum ſuum præpoſuiſſet*, nempe Juppiter.

Pag. 20. *l.* 17. enarratores, *adde*: ad hanc vero non Achaicam, vel Arcadicam, ſed Cretenſem Jovis nutricem capram reſpicit Tertulliani ea de re locus Apologet. cap. XXV. *Juppiter Cretam ſuam Romanis faſcibus concedi ſineret, oblitus antrum illud Idæum, & arca Conſtantia, & jucundiſſimum illius* NUTRICIS *ſuæ odorem*.

Pag. 38. *lin.* 6. *a fine, qualis erat ad perficiendas res magnas. adde*: Mitto quod de eodem Philadelpho tradit Joſephus Origin. lib. XII. p. 396. cum nempe a LXX. Judæorum Senioribus edoctum πῶς δεῖ βασιλεύειν, *quomodo oporteat regnare.*

Pag. 40 *lin.* 12. *a fine illico perficiebatur factum. adde*: aut prout, ſed de minus providis Hieroſolymitanorum ducibus ſeu de factioſis ait Joſephus Αλ. lib V. p. 885. τὰ δοχθέντα δὲ τάχιον καὶ τῆς ἐπινοίας ἤνυγον, *quæ vero placuiſſent, ipſa cogitatione celerius peragebant.*

Pag. 41. *l.* 9. celeberrimus Grævius. *adde*: ſeu verius Joſ. Scaliger in notis editioni Grævianæ adnexis. Res præterea notiſſima.

Pag. 56. *l.* 11. *a fine.* Immo quam in rem, ſeu ad hunc Hymnum, quo Apollinis apud Delios ἐπιδημία ſive *adventus* celebrandus dicitur, illuſtris exſtat apud Menandrum Rhetorem locus, ſed qui in gravi mendo, unde contrarius ei ſenſus efficitur, eadem opera eſt liberandus: nempe in Διαιρέσ. τῶν Ἐπιδεικτικῶν cap. περὶ Ἀποπεμπτικῶν ſeu *de Hymnis dimiſſoriis* p. 596. οἱ τοίνυν ἀποπεμπτικοὶ εἰσὶν, ὡς καὶ τοὔνομα δηλοῖ, τοῖς κλητικοῖς ὑπεναντίοι· mox: ἐπιλέγονται δὲ ΑΠΟΔΗΜΙΑΙΣ (non, ut ibi, ἐπιδημίαις) θεῶν νομιζομέναις ἢ γινομέναις, οἷον ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ ΑΠΟΔΗΜΙΑΙ (non ἐπιδημίαι) τινὲς ὀνομάζονται παρὰ ΔΗΛΙΟΙΣ καὶ Μιλησίοις, καὶ Ἀρτέμιδος παρὰ Ἀργείοις. εἰσὶ τοίνυν, καὶ τῷ Βακχυλίδῃ ὕμνοι ἀποπεμπτικοί. *Hymni igitur dimiſſorii, ſunt, prout vel nomen indicat, advocantibus* (ſeu κλητικοῖς) *hymnis contrarii*: dein: *recitantur vero in Deorum* PROFECTIBUS *vel creditis, vel quæ revera contingunt, prout* APOLLINIS PROFECTIONES *quædam* (ſeu *abitiones*) *creduntur apud* DELIOS *& Mileſios, ac Dianæ apud Argivos. Sunt igitur ſcripti a Bacchylide id genus hymni dimiſſorii; quibuſque, ut continuo addit, argumentum ſuppeditat ea, quam derelinquit Deus, urbs vel regio*: additque in fine ἀνάγκη δὲ καὶ τὴν εὐχὴν ἐπὶ ἐπανόδῳ καὶ ΕΠΙΔΗΜΙΑ δευτέρᾳ, *neceſſe autem & votum addere de reditu & ſecundo illius Dei* ADVENTU ſeu *præſentia*. Qualis proinde ſemeſtris hujus Apollinis cum apud Delios tum alibi, ſeu apud Patarum in Lycia ἐπιδημία, a Marone, ut jam ad hunc locum monuit Anna eruditiſſima, & ad eundem a Servio tangitur.

Pag. 87. *l.* 1. id præteritum video. *adde:* Immo quod jam ante ab eruditiſſimo Pignorio obſervatum video in Symbol Epiſtol. XLVIII: minus proinde fugere debuit, qui data opera illas in Epheſiorum nummis Apes enarrabat, diligentem antiquarium.

Pag. 155. *lin.* 17. *a fine.* regna & ditiones obtinebant *adde*: Ita apud Cyrillum Alex. adverſus Julianum lib. II. p. 133. *κὴ ἐν Βάκτροις τῶν Περσικῶν Σαμαναῖοι, & Bactrorum Perſicorum Samanai.*

Pag. 280 *l.* 10 *a fine. ἐπιδημήσαντος adde:* nempe prout rurſus hic Deus eadem Mileto quoque ἀπόδημος ſeu *abſens*, & alio profectus habebatur, juxta adductum paullo ante & emendatum in hiſce addendis ad v. 13. Hym. in Apollinem, Menandri Rhetoris ea de re locum, *οἷον Ἀπόλλωνος* ΑΠΟΔΗΜΙΑΙ (non *ἐπιδημίαι*) *τινὲς ὀνομάζονται παρὰ Δηλίοις κὴ* ΜΙΛΗΣΙΟΙΣ.

Pag. 282. *lin.* 21. jam alibi innui, *adde:* immo quod a Pignorio jam obſervatum, paullo ante tradidi.

Pag. 320 *lin.* 20 Dicæarcho liquet in vita *adde & lege* in vita, ſeu verius in ſtatu Græciæ, prout *βίος* de *opibus, facultatibus, bonis*, a Græcis dici ex Euripide in Jone v. 881. Electra v. 81. Polybio haud uno in loco, & Græcis ad dictum Tragicum Criticis conſtat ad Hecub. v. 12.

Pag. 411. *lin.* 11. ejuſdem dramatis v. 179. *adde.* Quam in rem a Juliano Imp. dicitur apud Cyrillum Alex. lib. II. p. 69. *ὐδείς ἐστιν, ὃς ὐκ ἀνατείνει μὲν εἰς ὐρανὸν τὰς χεῖρας, εὐχόμενος, nemo eſt qui non in cœlum manus tendat, cum precatur.* De quo more &c.

Pag. 422. *lin.* 19. contigit, iidem reſpexerint. *adde*: Dionem Caſſium, qui ſua etiam, ſeu Alexandri Mammeæ ætate, Pangæum cum circumjacente regione Macedoniæ adſcribi teſtatur lib. XLVII. p. 351.

Pag. 428. *l.* 11. *a fine.* poſt homines ipſos a ſe Meropas appellant. *adde:* Unde in Coorum reſponſo ad Regem Perſarum Artaxerxem, qui ab iis Coum Hippocratem ſibi tradi flagitaverat legitur, *ὅτι Κῷοι ὐδὲν ἀνάξιον πρήξουσιν, ὔτε Μέροπος, ὔτε Ἡρακλέος, ὔτε Ἀσκληπίυ, Coos nihil Merope, neque Hercule, neque Æſculapio indignum facturos.*

Pag. 443. *l.* 23. propter beneficentiam *adde*: Adde Tertulliani de eodem Rege teſtimonium Apologet. cap. XVIII. *Ptolemaorum eruditiſſimus, quem Philadelphum ſupernominant, & omnis litteratura ſagaciſſimus.*

Pag 446. *l penult.* poſt lanæ &c. colorantur *adde:* & ſimi iter illius magiſtri diſcipulus Cyprianus de Habitu virgin. *Aut herbarum ſuccis & conchyliis tingere & colorare lanas docuit:* quo ſenſu &c.

Pag. 492. *l.* 4 Ariſmaſpis ibidem tribuit. *adde:* ſic ultra Riphæos montes eoſdem Hyperboreos, eoſque juſtiſſimos ac fructibus arborum victitantes habitaſſe, ex Alexandro Polyhiſtore refert Cyrillus adv. Julianum l. IV. p. 134.

Pag. 520. *l.* 36. aut quomodo notæ Laconum *μαστιγώσεις lege & adde*: Quomodo etiam notæ Laconum *μαστιγώσεις*, ſeu *διαμαστιγώσεις*, prout nempe eo *διαμαστιγώσεως* nomine, dictum illum Spartanorum agonem, quo apud eos ephebi flagris apud aram Dianæ Orthiæ

ſeu

ſeu Orthoſiæ cædebantur, e Plutarcho, Tertulliano, Simplicio, aliiſque monuit jam in Græcia Feriata eruditiſſimus Meurſius; & ad quem etiam alibi reſpexit, ut obſervo, Tertullianus Apolog. cap. XV. ubi inter Gentilium Theologiæ ludibria, *& Dianam flagellatam*, (prout nempe de Panis ſimulacro dici modo a Syracuſano vate vidimus) refert; & ſicut alioquin de illa epheborum apud Spartanos flagellatione ait Sextus Empiricus Hypoth. lib. III. cap. XXIV. *ὑπὲρ τοῦ πολλὴν αἵματος ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς θεοῦ χεῖσθαι ῥύσιν, ut multus in aram Deæ*, Dianæ nempe, *defluat ſanguis*. De quo etiam ritu ait Libanius &c.

Ibid. lin. 39. *a fine* flagrorum videlicet properans. *adde:* Ac unde rurſus apud Aleenſes Arcadas tradit Pauſanias, p 489. in annuis apud eos Dionyſiis, Spartanorum ad dictam Dianæ aram inſtar, feminas flagris cædi: & quod apud Heſychium legitur, de ſimili in Cerealibus more, quibus funiculis in cortice contextis ſe mutuo flagellabant mulieres, *Μόροττον ἐκ φλοιοῦ πλέγμα τι, ᾧ ἔτυπτον ἀλλήλας τοῖς Δημητρείοις.*

Pag. 527. *l.* 28. ſimulacra. *adde:* Cujus utique rei, præter notos Horatii aut Juvenalis, de inquinatis Numinum, ut Priapi vel Pudicitiæ, ſimulacris, jocos, luculenta exſtant in veterum Chriſtianorum, Tertulliani, Clementis Alex. & Arnobii Apologeticis teſtimonia; quibus ei Gentilium id genus ſtatuas adorantium veſaniæ illudunt, *quas milvi, & mures, & araneæ*, ut de iis Septimius Apolog. cap. XIV, *intelligunt*.

Pag. 529. *lin.* 43. *a fine* jam vidit diligentiſſimus Barthius. *adde*: Unde haud parum illuſtrantur, eaque hiſce lucem ſimul addunt, quæ poſt incenſam a Nerone Romam, inter petita a Diis piacula, ſeu ad placandam eorum iram, refert Tacitus Annal. XV. c. XLIV. *propitiata* JUNO *per matronas, primum in Capitolio, deinde apud proximum mare: unde hauſta* AQUA *templum &* SIMULACRUM DEÆ PROSPERSUM EST.

Pag. 549. *l.* 5. *a fine* Romanis Cæſarum nummis ſubinde ſignatur. *adde:* Ita utrumque, *εὐετηρίαν* nempe, de qua paullo ante, ac *εἰρήνην*; ut ſumma mortalium bona, ingreſſum ſolemni jejunii die Sancta Sanctorum ſummum Hebræorum Pontificem a Deo flagitaſſe tradit Philo Legat. ad Cajum pag. 1035. *κατὰ τὰ πάτρια ἐυξάμενος φορὰν ἀγαθῶν*. ΕΥΕΤΗΡΙΑΝ *τε καὶ* ΕΙΡΗΝΗΝ *ἅπασιν ἀνθρώποις, juxta patrium morem vota feciſſe. ut* FELIX ANNUS *&* PAX *contingat omnibus hominibus.*

Pag. 558. *l.* 3. aut in addendis ad haſce Obſervationes ſeorſim moneri *adde:* Quod abunde, ut opinor, hic præſtabit mea de alio & inſigni illius urbis nummo cum ſimili inſcriptione, hinc ΦΩΚΕΑ, illinc ΦΩΚΑΙΕΩΝ, eoque Electoralis hujus Gazæ adnotatio: quam ad majorem illius in Theſauro Brandenburgico ſignati nummi lucem eidem Cl. Begerus noſter intexuit.

Inter præclaros Cimeliarchii hujus Electoralis Brandenburgici, olim Palatini, nummos, exſtat unus, quem Romæ olim cum nonnullis aliis fueram nactus, inſcriptus in prima area, ΦΩΚΕΑ cum capite turrito, in altera, ΦΩΚΑΙΕΩΝ. Eadem quoque hujus urbis illiuſque gentilis, nempe ΦΩΚΕΑ cum capite turrito, & in averſa parte ΦΩΚΑΙΕΩΝ cum

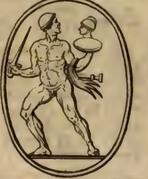
acroſtolis & duobus pileis, duabuſque ſtellis, totidem Caſtorum ſymbolis, inſpicitur in nummo, quem Cl. Sponius protulit in Itinerario P. 111. Inde autem liquet manifeſto, dictam quondam hanc urbem Φωκία, prout eadem in duobus illis antiquis patriiſque loci monumentis ſignatur, & quæ vulgo Φώκαια ab Auctoribus dicitur: ac inde formata gentilia, Φωκιεὺς, Φωκαεὺς, & Φωκαιεὺς. Quibus etiam nummis accedit, quique illos ſimul illuſtrat, Heraclides de Politiis, ΦΩΚΕΑΝ, *οἱ μὲν ἀπὸ* ΦΩΚΟΥ *ἡγεμόνος ὀνόμασαν, οἱ μὲν ὅτι* ΦΩΚΗΝ *εἰς τὸ ξηρὸν εἶδον ἐκβαίνουσαν.* PHOCEAM *ſunt, qui a* PHOCO *duce nuncupatam ſtatuunt, alii vero, quod* PHOCAM *in ſiccum egreſſam viderint, nempe conditores.* Proba ergo ibi indubia veterum nummorum auctoritate ſcriptura Φώκια, neque in Φώκαια continuo, ut Cl. Holſtenio ad Stephanum videbatur, eſt commutanda. Firmat præterea idem Heraclidis locus, id quod a Stephano traditur de vocis origine, *διὰ τὸ πολλὰς ἀκολουθῆσαι φώκας τοῖς κτίσασιν, quod multæ phocæ ſequutæ ſint conditores.* Unde etiam factum, ut a *phoca* marina; ſeu a *Phoco*, cujus Heraclides ſimiliter meminit, Coloniæ in eum locum deductæ duce, urbiſque conditore, ſeu in genere a Græcis *Phoenſibus*, quibus ortos illos Ioniæ *Phocaenſes* tradit Pauſanias lib. VII. p. 402. urbs ipſa Φώκια, & incolæ Φωκεῖς fuerint primum appellati. Neque enim Φωκεῖς de ſolis Græciæ *Phocenſibus*, ſeu *Phocidos* incolis, ſed de Ionibus *Phocaenſibus*, ſubinde etiam a veteribus, Herodoto, aliiſque dictos, quod reſpuebat ad Solinum *ὁ πάνυ*, idem in gloſſa ad Stephanum, quæ in Berckeliana editione ad vocem Φώκαια ſub Salmaſii nomine ibi proſtat, agnoſcit. Neque tamen rem acu ibi tangit, dum notat *ὁ πάνυ*, quod non ſolum Φώκαια, ut ibi apud Stephanum, ſed Φώκια quoque eadem urbs diceretur; ac unde natus ſit error, qui multos & optimos Auctores invadit, ut ab iis Φωκὶς & Φώκαια confunderentur, & a qua poſtrema gentile Φωκεὺς profluxerit. Id enim in viro magno ferendum, qui veteres ac præclaros, quos ſupra indicavi illius urbis nummos, non viderat, in quibus urbs illa non ΦΩΚΕΙΑ, ſed ΦΩΚΕΑ inſcribitur. Magis forte id mirari ſubit in Cl. Holſtenio, qui in Heraclide Φώκια male pro Φώκαια legi ad Stephanum monet; quum tamen inter alios, quos ibi adducit hujus urbis nummos, eundem e C. Gottifredi κειμηλίοις memorat, quem edidit poſtea Sponius, indeque paullo ante retuli, inſcriptum nempe in prima nummi area, ΦΩΚΕΑ, in altera autem non ut ibi Holſtenius, ΦΩΚΑΙC, ſed ΦΩΚΑΙΕ, ſeu ut de eo jam ante, ΦΩΚΑΙΕΩΝ. Ipſa proinde urbs, juxta traditam paullo ante ejus originem vel occaſionem, ΦΩΚΕΑ, quod ejuſdem nummi dubitare non ſinunt, primum dicta; incolæ autem cum inde Φωκεῖς, tum ad diſcrimen inter Græcos & Aſiaticos, qui a prioribus orti, PHOCENSES, inſerta, quod Ionibus haud inſolitum, littera α, aut diphtongo αι, Φωκαεῖς & Φωκαιεῖς ſunt vulgo appellati. Prout nempe illud diſcrimen in memoratis ſupra nummis comparet, ubi hinc retenta vetus & primæva urbis appellatio ΦΩΚΕΑ, cujuſmodi nulla urbs memoratur eo nomine in Phocide; ipſi vero urbis incolæ ΦΩΚΑΕΙΣ, in aliis vero inſignibus itidem nummis, ΦΩΚΑΕΩΝ nomine deſi-

deſignantur: prout dari ſubinde plura unius loci Ἐθνικὰ, non magis ὁ Ἐθνικογράφος, quam illa ipſa, & qua de re alibi egimus, nummorum ſuppellex docet. Unde factum inſuper videas, ut a Latinis Scriptoribus, ſicut a Plinio aliiſque, & quo nomine ii ſolent male redargui, *Phocenſes* ſubinde de Aſiaticis *Phocaenſibus* ſint itidem dicti: quod ſicut urbs ipſa Φώκαια, & incolæ Φωκεῖς haud minus ac Φωκαεῖς, aut Φωκαιεῖς a Græcis ſint appellati. Qua ratione proinde plana jam ac indubia veterum eorumque inſignium Nummorum fide comprobata, quæ hic Auctores illos antiquos ab errore (& quem *errorem communem Latinorum ſcriptorum* vocat ad Solinum p 66. ultim. editionis Salmaſius) abunde liberant; remque eam magis explicatam, quam hactenus factum, reddunt. Neque vero pariter ab errore immunis Lucanus, dum *Phocaica lauro* lib. v. verſ. 144. & *Phocaicas manus* lib. III. v. 172. dixit, ubi de *Phocica* ſeu Parnaſſia lauro, & Phocenſibus Græciæ prope Parnaſſum incolis eſt eidem ſermo. Neque enim dicti illi Φωκαεῖς vel Φωκαιεῖς, ſicut Aſiatici *Phocaenſes*, ſed Φωκεῖς tantum; quorum iſtud utriſque, Græcis *Phocidos*, & Aſiaticis illis *Phocea* ſeu *Phocaea* incolis, uti vidimus fuit commune. Sed de his hactenus.

Pag. 568. *l.* 23. *in voce* θαύλων. Quomodo etiam e Poemenidarum genere delectum Cereris ſacerdotem tradit alibi idem Heſychius. Ποιμενίδαι, γένος ἐξ οὗ ὁ τῆς Δημητρὸς ἱερεύς.

P. 572. *l.* 25. bene jam animadvertit. *adde.* Ut mittam, quod e Porphyrio refert adverſus Julianum Cyrillus l. III. p. 87, Phrygis nempe Euphorbi Argivæ huic Junoni dedicatum quoque clypeum. A quo cæteroquin dicto Junonis ſeu &c.

Pag. 574. *l.* 17. *a fine* memorat Strabo l. VI. p. 264. *adde.* Quæ autem de Diomede, avectoque ab eodem ex Ilio Minervæ ſimulacro, haud parum illuſtrant, quæque inde lucem unice capiunt, duæ antiqui operis, quibus Heros ille cum Palladio a ſe ablato effingitur, gemmæ: quarum una a Cl. Fabretto ad Tabulam Iliacam eſt vulgata p. 365. alteram, ab ea quamquam aliquantum diverſam, Electoralis hujus Cimeliarchii, in Theſauro Brandenburgico ab eruditiſſimo Begero noſtro inſertam & ibi enarratam reperiet Lector: hic vero utramque opportune ſignandam duximus.

Pag.

Pag. 650. *l.* 21. dictis locis Pauſanias. *adde.* Adde iiſdem in ΔΗΜΗΤΡΑ ſeu *in Cererem*, qui hic dicuntur, Hymnis, locum ſimiliter fuiſſe in dictis alibi ipſo Deæ illius nomine, quæque juxta ejus *Eleuſinia* & *Theſmophoria*, a Polluce adducuntur lib. 1. cap. 1. §. XXXII, ΔΗΜΗΤΡΙΟΙΣ. Quamquam eo nomine apud Athenienſes inſtitutum in honorem, non Cereris quidem, ſed Demetrii Poliorcetæ feſtum aliunde conſtet; & ad quod proinde ſignata in veteri & rariſſimo nummo ΔΗΜΗΤΡΙΑ nuper retuleram. Verum re propius ſubducta, & quod in alio inſigni eorundem Nicomedienſium, qui illum procuderunt, nummo, legitur tanquam tutelaris loci Dea, ΔΗΜΗΤΗΡ ΝΙΚΟΜΗΔΕΩΝ, neque antiquis illis temporibus, ſed ſub Elagabalo Imperatore, ſit demum cuſus idem nummus, ad *Cerealia*, ſolemne utique & obvium gentium ſacrum eadem ΔΗΜΗΤΡΙΑ referri potius debent.

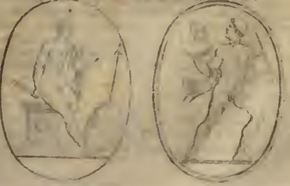
Pag. 659. *l.* 8. *&* 9. O MULIER ſpecta me E TECTO. *adde.* Immo prout, quod hic præteriri non debet, apud Algonum, cum ibidem agerentur Theſmophoria, viginti quinque virgines in turrim in portu poſitam, ſpectandi cauſſa accurriſſe tradit Strabo, eaſdemque ruina turris in mare decidiſſe, lib. v. p 60.

Pag. 697. *l.* 18. & qua de re nos ibidem *adde.* Etſi, ut hoc addam, in Europa, præter ea inter Acheloum & Neſtum fluvios loca, in quibus dari demum leones Ariſtoteles ac Plinius, ut modo vidimus, contendunt, in Pelio Theſſalio monte leones quoque reperiri tradit poſt Pindarum Pyth. Od. IX. noſter Battiades ſupra Hym. in Delum v. 120.

Pag. 718. *l.* 34. *a fine* hic Eryſichton adde: nempe, *qua domi quoque vel canibus deſtinaſſetis*, ut loquitur Tertullianus Apolog. cap. XIV.

Pag. 751. *l.* 20. Feſtum, ac alibi, *adde.* Quo ſpectat illud Tertulliani in Apologetico cap XXVIII. ubi tanquam ineptum & inſolitum tangit, ſi quis apud Gentiles cogeretur contraria uti formula, nempe *Nolo mihi Jovem propitium.*

F I N I S.

IN-

I N D E X

AUCTORUM ANTIQUORUM

Qui in his

OBSERVATIONIBUS

explicantur, illuſtrantur, emendantur.

A.

Achilles Statius 127. 135. 156. 264 354 437.

Acron ad Horatium 542.

Adulitanum Monumentum 4 35. 432.

Ægineta 182. 183. 704.

Ælianus de Animalibus 8. 20. 109. 124 125. 126. 176. 184. 186. 189. 190. 201. 212. 257. 313. 336 368 394. 395. 418. 461 530. 617. 720.

Æliani Variæ Hiſtoriæ 28. 237. 245. 265. 275. 278. 279. 281 345. 399. 400. 412. 413. 416. 490. 493. 495. 497. 500. 505. 520. 548. 683. 697. *expl.* 720.

Æſchines Orator 34. 568. 702. 720.

Æſchines Socraticus 477. 503.

Æſchylus 3. *ter* 4. 5. *ter* 13. 24. *bis* 26. 29. 126. 129. 131. *illuſtr. ter* 5. 6. *ter* 8. *ter* 9. 10. 13. 14. 15. 16. *ter* 24. *bis* 28. 30. *quater* 32. *ter* 34. *bis* 35. 36. *quinquies* 37. 38. 39. 40. *quater* 41. *undecies* 42. *bis* 43. *ter* 51. 55. 56. 57. *bis* 58. 59. 60. *bis* 61. 63. 64. *bis* 68. 74. 75. 76 78. 79. 81. 84. 85. *ter* 88. 96. *bis* 102. *bis* 103. 105. 106. 107. 108. 112. 119. 126. 135. 146. 152. 157. *ter* 158. 161. 165. 166. 167. 172. 176. 177. 179. 180. 182. 183. 184. 186. 198 201. 203. 208. 213. 214. 221. 222. 223. 224 *ter.* 226. *ter* 227. 230. 232. 237. 251. 272. 273. 276. 279. 285. *quater* 303. 304. 305. 310. 315. 325 331. 332. 333. 336. *bis* 342. 343. 344. *ill. & expl.* 346. 347. *ill.* 351. 353. *ſexies* 358. 365. 370. 373. 375. *ter* 382. 383. 388. 395. 396. 397. 399. 411. 417. 419 420. 422. 426. 430. 435. 436. 447. 448. 449. 450. 454. 456. 458. *ter* 463. 465. 466. *ter* 478. 479. 481. *ter* 482. *bis* 483. 484. 486. 494 497. 498. 500. 502. *ter* 507. 508. 510. 512. 513. 515. 518. 519. 520. 523. *ter* 528. *quater* 532. *ter* 533. 534. *quinquies* 535. 537. *bis* 542.

543. 553. 561. 565. 566. 570. 575. 578. 590. 591. 599. 601. 606. 608. 609. 610. 613 615. 626. 627. 628. 632. 634. 635. 636. 637. 638. 640. *quater* 642. 644. 645. 646. *quater* 647. 648. 669. 672. 673. 686. 687. *ter* 688. 694. 700. 701. 710. 717. *ter* 719. 728. 731. 739. 757. *emend.* 79. 135. 190. 223. *bis* 534. 535. 669.
Ætius 703. 712.
Agatharchides 450.
Alcæus 476.
Alexander Aphrodiſienſis 44. 703.
Ambroſius 526.
Ammianus Marcellinus 114. 281. 320. 350. 362. 367. 400. 401. 403. 404. 423. 526. 631. 634. 669. *notat.* 367.
Ammonius 381.
Anacreon 57. 65. 144. 165. 171. 203. 231. 243. 307. 398. 460. 464. 472. 502. 522. 523. 543. 551. 575. 685.
Andocides 183. 486. 515.
AnthologiaGræcorumEpigrammatum 9. 11. 14. 24. 43. 90. 97 111. 122. 118. 123. 126. 130. 131. 135. 138. 142. 158. 167. 168. 179. 182. 187. 188. 189. 210. 211. 212. 213. 236. 243. 253. 286. 294. 295. 298. 346. 347. 353. 379. 407. 411. 428. 432. 446. 466. 467. 468. 506. 530. 533. 537. 540. 544. 546. 551. 576. 584. 589. 594. 599. 602. 604. 665. 681. 697. 713. 715. 782.
Antigonus Caryſtius 418. 424.
Antiphon 516. 719.
Antonius Liberalis 15. 20. 96. 147. 262. 272. 278. 282 324. 352. 357. 406. 414. 418. 490. 514. 592. 605.
Apollodorus 15. 18. 25. 109. 212. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 369. 371. 374. 406. 414. 430. 522. 532. 535. 536. 570. 572. 579. 580. 583. 584. 598. 603. 604 605. 617. 618. 627. 632. 638. 639. 655. 665. 676. 708. 709. *emend.* 604.
Apollodori Poliorcetica 340.
Apollonius Rhodius 4. 5. 8. 9. 10. *bis* 11. 14. *bis* 16. 18. 22. 23. 24. 27. 29. *quater* 32. 34. 35. 36. 39. 52 53. 54. 56. 59. 60. 73. 74. 76. *ill.* 77. 82. 83. 84. 85. 92. 93. 95. 96. 104. 105. 108. 113. 117. 125. 126. 133. 134. 140. 146. 151. 156. 161. 163. 168. 171. 173. 174. 178. 180. 183. 187. 188. 202. 209. 211. 213. 214. 218. 226. 231. 234. 243. 245. 246. 247. 251. 259. 271. 272. 273. 274. 275. 279. 280. 281. 283. 285. 312. 315. 226. 327. 331. 333. 336. 339. 341. 350. 351. 359. 362. 364. 371. 374. 376. 377. 379. 393. 396. 397. 407. 414. 416. 426. 430. 433. 436. 438. 451. 457. 460. 462. 481. 482. 489. 490. 502. 510. 511. 512. 521. 537. 551. 561. 563. 566. 593. 596. 597. 600. 614. 617. 629. 640. 661. 670. 675. 677. 683. 684. 685. 692. 699. 701. 713. 717. 736. 747. *emend.* 87. 141. 214. 402. 597.
Apollonii Alexandrini Grammatica inedita 727.
Apoſtolius 317. 328. 571. 750.
Appianus 87. 216. 234. 551.
Apulejus 67. 71. 81. 99. 100. 135. 137.

137. 175. 178. 179. 180. 245. 270. 295. 296. 299. 300. 447. 522. 543. 547. 548. 620. 624. 649 651. 652. 655. 656. 658.

Aquilæ verſio Vet. Teſt. 63.

Aratus 5. 20. 21. 32. 37. 124. 231. 244. 263. 265. 311. 327. 354. 432. 694.

Arcadius Grammaticus ineditus 15. 426. 640.

Aretæus 704.

Ariſtides 8. 28. 49. 51. 52 62 81. 89. 112. 114. 117. 165. *expl.* 148. 179 233. 254. 280. 287. 289. 315. 320. 325. 337. 364 382. 410. 428. 429. 431. 434 450. 451. 483. 488. 517. 530. 591. 597. 608. 609. 620. 643. 644. 656. 705. *emend.* 199. 217.

Ariſtides de Muſica 468. 469.

Ariſtophanes 3. 5. 12. 28. 40. 41. *ill.* 3. *ter* 15. 37. 39 46. 47. 50. 52. 56. 58. 59. 60. 61. 65. 67. 69. 71 76. 81. 91. 100. 119. 120. 127. 129. 130. 232 138. 139. 150. 157. 168. 172. 174 178. 180. 183. 186. *ter* 201. 231. 232. 254 260. 262. 266. *ill. & expl.* 272. 291. *quater* 292. 293. 294. 296. 301. 304. 312. 313. 315. 319 321. 327. 328. 342. 347. 353. 363. 368. 383. 388. 392. 405. 415 427. 432. 441. 449. 458. 461. 467. 469. 473. 478. 480. 483. 486. 489. 492. 497. 508. 509. 523. 527. 531. 540. 543. 544. 552. 558. 575. 582. 590. 591. 594. 608. 609. 610. 615. 619. 625. 629. 633. 637. 659. 663. 664. 671. 672. 676. 688. 699. 705. 706. 707. 714 717. 718. 722. 723. 728. *ter* 731. 733. 734. 736. 738. 740. 749. *ter* 750 *emend.* 727.

Ariſtoteles 10. 13. 14. 44. 45. 107. 112. 189. 194. 197. 199. 201. 203. 216. 221. 243. 245. 273. 285. 308. 324. 327. 337. 349. 350. 353. 354. 361. 424. 446. 461. 468. 509. 521. 579. *explic.* 585. 586. 618. 649. 683. 700. 703. 704. 712. 735. 747. *emend.* 697.

Arnobius 20. 32. 60. 371. 664. 665. 674. 678.

Arriani Bithynica 130.

Arriani Expeditio Alex. M. 113. 114. 252.

Arriani Indica 32. 194.

Arriani Periplus Ponti Euxini 327.

Arriani Tactica 439. 522. 527.

Arrianus de Venatione 84. 124. 190. 191. 192. 194. 197. 205. 457.

Artemidorus 266. 394. 415. 452. 550. 673. 693.

Athanaſius 566. 606. 612. 624.

Athenæus 2 *quinquies* 3. 4. 10. 12. *ill.* 15. 19. 20 22. 29. 30. 57. 60. 61. 63. *ill.* 69. 71. 72 78. 89. 91. 94. 97. 98. 99 100. 101. 108. 118. 121. 124. 132. 144. 152. *expl.* 154. *ill.* 157. 161. 164. 176. 178. 181. 198. 201. 203. 214. 224. 229. 232. 234. 236. 242. 243. 254 266. 281. 283. 291. 292 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 319. 320. 322. 330. 334. 345. 346. 359. 378. 379. 389. 391. 392. 425. 435. 443. 466. 468. 470. 471. 472 473. 474. 475. 508. 510. 511. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 531. 539. 540. 541. 542. 543. 547. 550.

552 553. 558. 561. 564. 578. 579. 580 582. 588. 598. 610. 615 620. 632. 642 649. 650. 657 659. 663. 664. 665. 670. 671. 673. 684. 689 695. 696. 698. 702. 703. 705. 706 710. 711. 717. 722. 727. 731. 732. 735. 736 738. 739. 743 744. *emend.* 199. 217. 516. 712. 754.
Athenæus de Machinis 340.
Athenagoras expl. & ill. 286.
Auctor ad Herennium 591.
Auctor de Mundo 404.
Auguſtinus 515.
Avienus Arati Interpres 244.
Auſonius 739.

B.

Bacchylides 346. 357. 708.
Baſilius Magnus 350. 418.
Bion 58. 67. 113. 198. 295. 551.
Boethius 231.

C.

Callimachus emend. 27. 79. 97. 602. 609 615. 618. *notat.* 263.
Calpurnius 243.
Catalecta veterum Poetarum 334.
Cato de Re Ruſtica 400. 751.
Catullus 16. 54. 122. 125. 130. 140. *ill.* 145. 159. 170. 260. 265. 267. 273. 297. 311. 412. 413. 414 424. 447 460 477. 507. 509. 527. 539. 555. 596. 653 695 707. 713. 722.
Cebetis Tabula 43.
Celſus 182. 183.
Cenſorinus 554
Chaldæus Paraphraſtes 296. 418.
Chronicon Oxonienſe 22. 296. 297.
Chryſoſtomus 85. 177. 178 235. 322. 331. 407. 445. 470 527. 542 548. 551. 553. 598. 653. 658. 702. 720. 743.
Cicero 5. 7. 8. 40. 44 45. 54. 79. 80. 81. 84 110. 224. 240. 241. 245. 260. 265. 268. 287. 308. 310. 341. 343. 367. 380. 424. 440 469. 470. 475. 490. 519. 587. 594 620 624. 625 627. 628 629. 635. 636. 640. 641. 650. 654 674. 677. 691. 692. 711. 714 723. 724. 734. 740. 752. *emend.* 675.
Claudianus 108. 109 131. *ill.* 134. 155. 171. 185. 195. 197. 199. 207. 212. 213. 245. 260. 273. 274. 275 280. 321. 368. 410. 415. 423. 484 504 548. 550. 563. 576. 611. 652. 660. 674. 675.
Clemens Alexandrinus 3. 6. 7. 11. 26. 38. 40. 49. 54. 57. 60. 72. 83. 84. 86. 94. 100. 148. 174. 178. 182. 196. 241. 342. 365. 382. 384. 466. 473 481. 490. 495. 498. 502. 503 504. 533. 539. 542. 543. 550 551. 561. 562. 644. 650. 658. 667. 676. 678. 695. 705. 728. 735. *emend.* 26. 66. 563. 564.
Clementis Conſtitutiones 660.
Cleomedes 219. 450. 676.
Codex Juſtinianeus 657. 700.
Codex Theodoſianus 58. 657.
Columella 196. 245.
Conon apud Photium 281. 371. 667.
Conſtantinus Porphyrogeneta 334.
Copæ Poemation 300.
Cornelius Nepos 517.
Curtius 154.
Cyprianus 446. 541. 754.

Cyrillus Alexandrinus 184. 260. 342. 355. 385. 392. 409. 443. 465. 503. 513. 620. 630. 631. 679. 687. 695. 754.

D.

Damaſcius apud Photium 9.
Demoſthenes 4. 81. *ill.* 88. 116. 183. 232. 233. 249. 299. 327. 411. 486. 534. 591. 594. *expl.* 598. 654. 698. 699. 700. 706. 719. 721. 722. 738. *emend.* 732.
Dicæarchus 261. 263. 300. 320. 343. *ill.* 380. 381. 754.
Digeſta Juris Civilis 149. 337. 386. 544. 547. 576. 742. 751.
Dio Caſſius 183. 422. 627. 637. 690. 721.
Dio Chryſoſtomus 22. 27. 31. 34. 35. 39. 43. 176. 191. 203. 222. 238. 240. 246. 325. 367. 444. 508. 575. 577. 617. 695. 696.
Diodorus Siculus 16. 17. 19. 20. 87. 153. 174. 175. 252. 259. 260. 262. 270. 276. 278. 318. 333. 334. 335. 338. 343. 349. 355. 369. 381. 387. 392. 403. 404. 406. 410. 432. 436. 468. 476. 490. 491. 492. 505. 517.
Diogenianus 750.
Diogenes Laertius 44. 82. 83. 218. 228. 354. 407. 418. 424. 427. 481. 495.
Dionyſii Hymnus in Nemeſin 412.
Dionyſius Halicarnaſſenſis 126. 176. 240. 518. 536. 537. 569. 672. 710. 721. 735. 742.
Dionyſius Longinus 591.
Dionyſius Periegetes 8. 12. 92. 94. 170. 231. 254. 289. 290. 300. 301. 304. 307. 312. 336. 347. 393. 428. 464. 465. 496. 597.
Dioſcorides 12. 70. 189. 245. 361. 444.
Doſiadæ Aræ 82. 696.

E.

Elias Levita 380.
Epigrammata Græca inedita 133. 338. 512. 528. 644. 697.
Epiphanius 189. 418.
Epiſtola Coorum ad Artaxerxen 754.
Erotianus 518.
Euripides 8. *bis* 9. 10. 11. 14. 15. 17. 26. 29. 31. 36. 40. 45. 47. 49. *ill.* 51. 53. 58. 59. 60. 63. 64. 67. 71. 76. 77. 78. 82. 84. 89. 92. 93. 96. 97. 101. 104. 112. 113. *bis* 115. 117. 125. 126. 127. 132. 138. 140. 144. 145. 146. 147. 149. 152. 154. 163. 164. 165. 166. 168. *ter* 169. 170. 172. 173. 179. 185. 186. 187. 190. 202. 203. 210. 211. 215. 217. 221. 222. 232. 244. 246. 248. *ill.* & *expl.* 247. 248. 251. 257. 267. 272. 275. 280. 285. 293. 294. 295. 297. 299. 302. 310. 311. 312. 323. 327. 330. *quater* 334. 346. 351. 353. 357. 363. 364. 370. 373. 375. 376. 378. 380. 383. 385. 388. 389. 394. 395. 396. 398. 400. 402. 403. 409. 416. 417. 419. 420. 422. 423. 425. 427. 429. 433. 435. 436. 437. 445. 449. 450. *ter* 452. 463. 464. 466. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 494. 502. 507. 510. 512. 516. 520. 529. 530. 532. 535. 543. 544. 546. 548. *ter* 550.

550. 552. 553. 557. 560. 563. 570. 573. 575. 576. 577. 578. 580. 584. 586. 595. 597. 598. *ter* 606. 608. 609. 610. 611. 612. 616. 617. 624. 626. 627. 633. 634. 636. 637. 644. 645. 648. 660. 668. 669. 688. 694. 695. 709. 714. 715. 716. 718. 721. 722. 736. 739. 740. 748. 752. *expl.* 247. 248. 467. 469. 528. *emend.* 64. 66. 186. 669. 745.
Euſebii Chronicon 93. 94. 308. 441. 569.
Euſebii Hiſtor. Eccleſ. 480. 607.
Euſebii vita Conſtantini 309. 378. 390.
Euſebii Præparatio Evangelica 113. 466. 665.
Euſtathius ad Dionyſium Periegetem 20. 213. 410. 669. *emend.* 239.
Euſtathius ad Homerum 17. 23. 25. 27. 28. 44. 48. 58. 60. 72. 75. 76. 77. 83. 102. 103. 127. 129. 171. 173. 187. 191. 192. 193. 211. 229. 236. 250. 257. 277. 278. 294. 295. 307. 309. 333. 334. 336. 348. 356. 358. 372. 389. 401. 428. 432. 444. 467. 494. 497. 508. 555. 561. 578. 653. 673. 690. 691. 692. 699. 706. 707. 708. 710. 714. 744. 745. 746. *emend.* 405.

F.

Feſtus 625. 626. 628. 632. 677. 721. 751. 752.
Florus 335. 435. 436.
Fortunatianus 146.
Frontinus 80.
Fulgentius 617. 655.

G.

Galenus bis 10. 30. *ill.* 49. 56. 71. 72. 74. 78. 96. 102. 106. 114. 117. 136. 142. 143. 176. 182. 183. 203. 214. 217. 224. *bis* 225. 328. 329. 330. 361. 417. 424. 425. 431. 444. 446. 450. 453. 483. 531. 537. 559. 560. 561. 562. 563. 567. 619. 628. 629. 635. 636. 645. 669. 689. 696. 703. 704. 728. 742. *emend.* 78. 168.
Gellius 554. 628. 634. 739.
Gemmæ antiquæ 639. 681. 757.
Geoponicæ rei Scriptores 191. 252.
Germanicus Arati interpres 23. 274.
Gloſſæ antiquæ 31. 167. 270. 328. 363. 386. 389. 415. 419. 443. 461. 576. 690. 711. *emend.* 531.
Gratius 140. 190. 194. 195. 205. 209. 232. 307. 427. *emend.* 188.
Gregorius Nazianzenus 280. 348. 418. 499. 546. 590. 633. 679.
Gregorius Nyſſenus 466.

H.

Harpocration 53. 58. 269. 320. 330. 515. 540. 574. 733. *emend.* 249.
Helladii Chryſtomathicæ 309.
Hephæſtio 9. 57. 62. 63. 108. 231. 299. 511. 600. 728.
Heraclides ill. 756.
Hermogenes 699.
Herodianus 248.
Herodianus Grammaticus 287.
Herodotus 47. 60. 68. 79. 85. 86. 91. 94. 104. 124. 129. 139. 154. 172. 201. 213. 238. 250. 260. 264. 271. 281. 283. 303. 304.

304. 320. 323. 326. 335. 337. 342. 362 367. 397. 403. 404. 410. 412. 417. 422. 424. 428. 436. 439. 476. 487. 489. 493. 496. 497. 498. 500. 501. 503. 504 505. 509. 517. 522. 524. 564. 596. 619. 620. 650. 686. 709. *emend.* 503.

Heſiodus 5. 13. 18. 25. 27 36. 43. 67. 126. 139. 167. 174. 199. 202. 225. 276. 332. 338. 346. 377. 378. 444. 455. 465. 466. 496. 537. 544. 717. 719. 724. 727. 745. 748.

Heſychius ter 10. 11. 15. 20. 22. 28. 32 41 74 77. 85. 89 104. 105. 107. 116. 119. 121. 128. 129. 136. 150. 151. 155. 167. 177. 179. 181. 182. 183. 184 212 215. 224. 228. 229. 242. 245. 246. 247. 251. 252. 258. 259. 268. 269. 280. 291. 298. 320. 328. 330. 345. 351. 353. 361. 363. 371 381. 383. 387. 389. 396. 399. 401. 419 425. 443. *expl.* 444 445. 446. 453. 455. 459. 460. 461. 462. 471. 482. 483. 484. 492. 493 494. 506. 518. 520. 531. 534. 540. 547. 554. 561. 568. 595. 597. 600. 604 619. 632. 637. 650. 657. 658. 679 683. 684 690. 696. 698. 706. 711. 722. 727. 728. 731. 732. 733. 740 743. 744. *emend.* 9. 10. 13. 27. 28. 48. 60. 66. 96. 125. 126. 200. 204. 229. 236. 259. 299. 312. 368. 383. 405. 510. 421. 425. 453. 454. 455. 474. 519. 521. 582 722. 755.

Hieronymus 277. 440. 495. 620.

Hippocrates 9. 10. 13. 14. 30. 73. 76. 78. 98. 116. *ill.* 142 149. 156. 182. 183. *ter* 224. 288. 328. 329. 330. 363. 364. 421. 424. 435. 454. 531. 552. 560. 607. 619. 635. 689. 696. 701. *ſæpius* 703. 704. 712. 728.

Homerus 3. 5. 7. 8. 10. 12 13 25. 27. 29. 31. 36. 37. 40 41. 42. 43. 45. 48. 50. 52. 53. 56. 61. 69 77. 96. 119. 125. 131. 139. 141. 146. 160. 164. 165. 166. 168. 173. 175. 176. 194. 208. 228. 229. 233. 234. 236. 238. 251. 254. 257. 259. 260. 271. 272. 275. 278. 280. 285. 286. 303. 307. 313. 316. 330. 333. 336. 341. 351. 353. 355. 365. 367. 368. 372. 379. 401. 403. 409. 412. 416. 417. 427. 429. 430. 439. 444. 445. 449. 454. 456. 459. 461. 462. 465. 466. 482. 483. 492. 497. 518. 531. 539. 566. 570. 575. 578. 586. 593. 595. 599. 602. 606. 610. 613. 614. 625. 628. 634. 635. 638. 639. 641. 643. 646. 650. 668. 679. 683. 685. 688. 689. 690. 697. 701. 706. 707. 708. 710. 713. 715. 717. 727. 745. 746. 751.

Homeri ſeu Homeridarum Hymni 125. 126. 150. 172. 246. 259. 293. 314. 324. 338. 428. 431. 448. 484. 511. 575. 588. 682. 740.

Horatius 24 31. 35. 55. 62. 65. 69. 74. 77. *ill.* 97. 102. 122. 125. 126. 127. 131. 141. 144. 147. 148. 159. 173. 177. 189. 191. 207. 214. 220. 221. 225. 239. 279. 296. 297. 299. 308. 321. 325. 368. 374. 375. 436. 446. 469. *ill.* 471. 512. 547. 557. 563. 588. 615. 625. 643. 660. 689. 697. 717. 738.

Hyginus 369. 406. 428. 429. 569. 570. 571. 583. 584 603. 605. 617. 618. 638. 640. 680. 681. 708. 709.

I.

Jamblichus 38. 40. 48. 52. 54. 74. 241. 345. 361. 362. 379. 382. 383. 384 401. 419. 434. 495. 526. 529. 586. 611. 612. 620. 623. 634. 641. 655. 678. 687. 728. 751. *notat.* 387. *emend.* 490.
Inſcriptiones antiquæ 23. 31. 32. 35. 42. 56. 61. 69. 87. 91. 104. 116. 128. 131. 148. 176. 182. 194. 211. 232. 233. 240. 255. 257. 258. 264. 268. 276. 281. 317. 332. 342. 366. 376. 399. 431. 482. 510. 514. 516. 547. 551. 568. 570. 571. 572. 576. 611. 620. 677. 680. 691. 692. 705. 715. 716. 722. 723. 735. 739.
Inſcriptio Herculis & Rezillæ 254. 269. 275. 286. 317. 657. 695. 713. 738. 739.
Inſcriptiones ineditæ 431. 600.
Joannes Philoponus 354.
Jornandes 369.
Joſephus ter 4. 11. 15. 28. 54 59. 69. 114 119. 120. 154. 157. 174. 189. *ill.* 55. 57. 204 215. 217. 227. 238. 253. 265. 309. 337. 340. 344. 359. *ill. & expl.* 373. 381. 385. 399. 405. 411. 449. 470. 485. 506. 522 531. 540. 563 587. 657. 671. 672. 678. 679. 695. 714. 730. 743. 744. *emend.* 718.
Iſæus 34. 49. 392. 654. 692. 706. 720.
Julianus Imperator 11. 20. 29. 80. 109. 111. 136. 145. 149. 185. 201. 234. 240. 245. 407. 427. 446. 449. 453. 509. 538. 545. 560. 581. 598. 669. 683. 684. 687. 711. 720. 729.
Juſtianus Martyr 49. 51. 730.
Juſtinus Hiſtoricus 79. 87. 94. 103. 434. 435. 437. 440. 441. 442. 460. *notat.* 76.
Juvenalis 142. 162. 178. 180. 252. *ill. & expl.* 474. 475. *ill.* 547. 551. 632. 662. 710. 711. 716. 731.

K.

Kalendarium vetus 526.

L.

Lampridius 50. 200. 573. 577.
Leocratus 40.
Lexicon Manuſcriptum 683.
Libanius 49. 424. 463. 466. 477. 520 545. 603. 669.
Livius 52. 239. 252. 301. 321. 407. 436. 475. *ill.* 664. 677. 734. 736.
Longi Paſtoralia 265.
Lucanus 7. 48. 50. 67. 80. 113. 114 155. 202 240. 247. 327. 337. 338. 384. 529. 587. 626. *notat.* 113. *emend.* 527. *notat.* 757.
Lucianus 3. 6. 15. 23. 49. 66. 67. 68. 80. 118. 168. 176. 178. 179. 227. 254. 256. 259. 309. 364. 369. 394. 395. 426. 446. 447. 511. 521. 539. 577. 578. 583. 584 599. 610. 638. 640. 652. 655. 662. 684. 737. *emend.* 499.

Lucretius 50. 99. 114. 172. *ill.* 218. 219. 244. 349. 388. 436. *ill. & expl.* 469. 656. 687. 749. 752.
Lycophron 10. 17. 19. 21. 31. 41. 60. 64. 75. 157. 166. 170. 172. 177. 178. 184. 191. 193. 214. 236. 247. 249. 250. 252. 325. 332. 336. 374. 401. 432. 438. 454. 456. 461. 484. 497. 502. 556. 591. 640. 641. 681. 688. 702. 747.
Lycurgus Orator 347. 690.
Lyſias 53. 88. 183. 312. 594. 654.

M.

Maccabæorum libri 65. 154.
Macriſii victoria Memphitica 678.
Macrobius 68. 233. 267. 268. 270. 365. 468. 651. 656. 671. 677. 678. 683.
Maimonides 253. 679.
Jo. Malala 345. 605.
Marcianus Heracleota 682.
Marmora antiqua 185. 193. 205. 206. 220. 226. 231. 242. 339. 390. 391. 392. 458. 460. 519. 590. 595. 600. 652. 653. 666. 668.
Martialis 82. 99. 142. *ill.* 170. 239. 338. 386. 542. 684. 713. 732.
Mauricii Stratagemata 566.
Menander Comicus 44. 226. 681. 700.
Menander Rhetor 121. 125. 314. 451. *emend.* 753. 754.
Moſchus 9. 33. 70. 105. 273. 374. 453. 655.

N.

Nemeſianus ill. 134. 144. 191. 192.
Nicander ill. 8. 15. 25. 26. *bis* 32. 33. 47. 84. 90. 93. 116. 161. 163. 166. 168. 177. 181. 183. 184. 187. 229. 232. 236. 246. 262. 266. 275. 282. 283. 287. 307. 311. 363. 397. 444. 449. 453. 481. 483. 497. 562. 577. 581. 586. 597. 642. 663. 665. 671. 672. 675. 676. 695. 704. 709. 713. 732.
Nicephorus Bryennius 544.
Nicephorus Calliſtus 607.
Nicomachus Geraſenus 469.
Nonius 166. 475. 541. 713. 771.
Nonni Dionyſiaca 21. 105. 113. 142. 212. 269. 374. 379. 382. 384. 389. 504. 548. 577. 583. 589. 599. 604. 617. 618. 644.
Nummi antiqui 5. 6. 17. 18. *bis* 23. 32. 65. 66. 68. 81. 91. 97. 107. 110. 113. 130. 151. 152. 158. 171. 200. 211. 212. 213. 228. 233. 234. 241. 246. 253. 255. 264. 270. 280. 282. 298. 305. 336. 343. 360. 365. 370. 379. 387. 390. 395. 398. 401. 408. 409. 423. 428. 430. 431. 432. 434. 456. 477. 509. 524. 532. 589. 600. 651. 652. 657. 665. 674. 721. 724. 732. 740. 741. 742. 746. 749.
Nummi inediti 15. 16. 19. 29. 50. 68. 86. 89. 90. 132. 133. 134. 137. 138. 142. 149. 152. 153. 158. 160. 162. 164. 165. 188. 207. 208. 210. 217. 227. 236. 253. 256. 263. 269. 270. 271. 278. 283. 284. 289. 305. 306. 316.

361. 365. 366. 373. 385. 387. 388. 390. 394. 395. 396. 398. 408. 411. 430. 457. 476. 479. 480. 481. 482. 502. 534. 551. 556. 557. 558. 590. 594. 651. 656. 666. 667. 668. 670. 675. 693. 694. 724. 725. 726. 740. 741. 742. 748. 756. 757.

O.

Olympiodorus 13. 211. 218. 344. 350. 354. 407. 579. 586.
Oppianus 123. 124. 145. 161. 173. 183. 185. *ill.* 191. 192. 194. 195. 196. 197. 198. 237. 238. 425. 461. 462. 464. 561. 591. 673. 697. 703. 710. 714. 716. 731. 738.
Oribazius 361. 703. 704.
Origenes 50. 51. 79. 80. 241. 623. 630.
Orphei ſeu Onomacriti *Argonautica* 5. 10. 21. 176. 254. 295. 327. 333. 378. 395. 401. 407. 409. 415. 417. 430. 456. 470. 482. 502. 522. 619. 709. 745. 750. *emend.* 538.
Orphei Hymni 2. 5. 8. 11. 13. 17. 22. 45. 49 59. 91. 122. 126. 129. 138. 144. 145. 148. 157. 210. 226. 261. 264. 269. 313. 314 315. 322 345. *ill.* 454. 508. 525. 600. 601. 648. 651. 655. 705. 722. 723. 735. 737. 747. 749. 751. 752.
Ovidius 20. 23. 43. 48. 49. 54. 60. 61. 65. 66. 67. 69. 77. 82. 102. 106. 107. 112. 115. 117. 123. 135. 138. 156. 160. 175. 188. 201. 203. 205. 215. 217. 240. 254. 265. 272. 273. 275. 277. 287. 301. 332. 338. 368. 393. 403. 410. 412. 413. 425. 439. 470. 493. 527. 550. 552. 562. 585. 589. 602. 603. 605. 617. 618. 619. 641. 661. 672. 675. 681. 689. 702. 703. 710. 713. 717. 723. 746. 747. 752.

P.

Palæphatus 268. 270. 276.
Palladius 245.
Pauſanias 2. 4. 5. 6. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 16. 21. 28. 32. 34. 42. 43. 45. 55. 60. 65. 66. 67. 69. 76. 81. 83. 85. 89. 91. 92. 94. 96. 108. 109. 112. 121. 122. 125. 127. 129. 141. 148. 153. *ill. & expl.* 154. 156. 157. 165. 188. 196. 201. 203. 210. 211. 220. 222. 225. 226. 230. 232. 236. 245. 246. 248. 249. 254. 257. 262. 270. 271. 272. 276. 277. 278. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 386. 287. 289. 297. 300. 302. 309. 310. 319. 332. 334. 335. 337. 338. 341. 342. 343. 345. 346. 355. 356. 358. 359. 360. 362. 364. 367. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 378. 381. 391. 397. 400. 401. 404. 406. 407. 408. 415. 416. 417. 421. 428. 429. 432. 435. 436. 439. 440. 441. 442. 448. 451. 459. 467. 480. 487. 496. 501. 503. 505. 508. 509. 510. 512. 515. 519. 520. 521. 524. 530. 532. 534. 536. 538. 552. 555. 556. 559. 567. 569. 570. 572. 573. 574. 579. 581. 585. 587. 589. 590. 592. 594. 595. 600. 601. 606. 609. 610. 612. 650. 656. 658. 660. 667. 674. 675. 676. 680. 682. 705.

705. 707. 708. 722. 723. 749. *emend.* 209. 248. 249. 370. 620. 754.
Perſius 711.
Petronius 245. 246. 266. 460.
Phædrus 264.
Phavorinus 184. 229. *notat.* 228. 554.
Philargyrius 189. 200.
Philo 28. 71. 114. 116. 128. 157. 240. 242. 309. 319. 351. 362. 419. 421. 432. 454. 476. 485. 486. 519. 565. 567. 598. 630. 645. 672. 678. 679. 730. 742. 743. 744. 746.
Philonis Βιλοποιικὰ 340.
Philoſtratus 7. 11. 16. 58. 86. 100. 101. 156. 166. 167. 176. 180. 181. 205. 233. 234. 236. 238. 243. 260 276. 282. 288. 289. 294. 303. 310. 370. 405. 407. 410. 413. 416. 418. 462. 464. 465. 489. 499. 517. 521. 551. 562. 568. 585. 590. 611. 631. 742.
Phlegon Trallianus 604. 605. 638. 640.
Phocylides 718.
Phornutus 271. 287. 523. 620. 671. 677. 678. 735.
Photius 2. 586. 592.
Phrynichus 183. 198. 426. 458. 655.
Pindarus 17. 23. 30. 32. 34. 37. 46. 55. 56. 61. 71. 75. 76. 81. 85. 88. 91. 92. 93. 95. 96. 97. 100. 101. 103. 104. 105. 106. 107. 109. 110 112. 116. 129. 131. 141. 147. 158. 159 165. 166. 172. 186 193. 201. 203. 211. 212. 241. 270. 272. 289. 299. 300. 310. 311. 315. 319. 320. 321. 322. 327. 334. 342. 346. 347. 350. 359. 363 373. 375. 377. 378. 383. 391. 394. 397. 400. 416. 418. 420. 421. 427. 428. 430. 431. *ſæpius* 437. 458. 463. 469. 470. 483. 484. 489. 490. 492. 498. 500. 508. 534. 538. 555. 558. 565. 569. 571. 572. 581. 592. 593. 596. 615. 619. 622. 627. 640. 669. 682. 686. 696. 704. 715. 731. 735. 738.
Placidi Tabula 617.
Plato 2. 3. 7. 8. 17. 23. 24. 32. 33. 43. 45. 50. 52. 53. 56. 79. 80. 88. 147. 148. 213. 222. 234. 236. 259. 260. 291. 293. 311. 314. 333. 367. 379. 382. 385. 407. 415. 418. 419. 420. 441. 465. 469. 470. 471. *ill. & expl.* 471. 472. 473. 474. 492. 510. 514. 541. 545. 549. 554. 555. 567. 598. 602. 609. 615. 641. 644. 646. 659. 677. 678. 687. 689. 720. 738.
Plautus 32. 98. 175. 200. 253. 349. 425. 460. 475. 544. 548. 636. 671. 677. 685. 704. 717. 751.
Plinius 19. 69. 114. 152. 159. 165. 182. 188. 189. 201. 215. 216. 217. 239. 245. 246. 252. 263. 264. 282. 290. 291. 298. 300. 301. 302. 304. 305. 306. 326. 332. 347. 348. 350. 351. 352 358. 360. 361. 362. 368. 371. 375. 376. 390. 400. 408. 417. 422. 427. 428. 441. 442. 444 445. 446. 447. 450. 489. 491. 492. 503. 504. 505. 539. 540. 542. 545. 548. 549. 580. 583. 584. 585. 627. 631. 633. 669. 682. 683. 696. 697. 739. *emend.* 585. 757.

Plinius Junior 112. 185. 196. 200.
Plotinus 24. 32. 244. 294. 345. 546.
Plutarchus 5. 6. 7. 8. 16. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 42. 44. 50. 53. 65 67. 68. 69. 75. 80, 82. 84. 85. 86. 87. 89. 91. 101. 102. 107. 109. 111. 112. 113. 114. 115, 116. 117. 124. 132. 148. 153. 156. 158. 176. 177. 180. 189. 190. 195. 206. 218. 219. 238. 239. 246. 252. 262. 264. 267. 270. 271. 281. 284. 286. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 311. 324. 325. 339. 346. 375. 378. 382. 394. 401. 419. 420. 424. 429. 430. 434. 435. 452. 453. 454. 465. 467. 468. 472. 473. 474. 484. 485. 486. *ill.* 487. 488. 493. 507. 509. 510. 512. 513. 514. 520 521. 522. 523. 533. 534. 539. 548. 551. 552. 557. 564. 565. 568. 569. 570. 575. 576. 577. 587. 593. 595. 603. 605. 607. 609. 620. 627. 629. 632. 634. 636. 637. 638. 650. 651. 656. 657. 658. 669. 671. 672. 677. 692 705. 715. 716. 721. 722. 728. 733. 737. 743. 744. 747. *emend.* 84. 153. 154. 213. 249. 673.
Pollux 15. 32. 66. 81. 88. 136. 137. 142. *ill.* 43. 145. 179. 191. 195. 203. 242. 243. 294. 320. 389. 390. 460. 470. 471. 473. 474. 475. 507. 518. 583. 599. 670. 701. *emend.* 15. 229. 282. 292. 513. 758.
Polyænus 35. 81. 281. 282 473. 567. 650. 695.
Polybius 4 6. 66. 287. 288. 321. 335. 337 359. 374. 403. 404. 420. 435. 439. 517. 518. 708. 754.
Pomponius Mela 152. 263. 300. 427. 489. 490. 493. 503. 504. 624.
Porphyrius 4. 29. 83. 86 241. 385. 429. 432. 481. 490 491. 493. 494.
Priapeia 17. 111. 163 674.
Priſcianus 531. 646.
Proba Falconeria 47.
Proclus 3. 4. 14. 22. 23. 27. 112. 128. 132. 148, 211. 234. 235. 345. 379. 419. 465. 485. 487. 510. 529. 530. 537. 588. *quater* 609. 612. 613. 645. 647. 665. 687. 732. 740. *emend.* 379. 508. 587.
Procopius 114. 334.
Propertius 61. 63. 70. 118. 155. 188. 254. 275. 276. 278. 294 *ill. & expl.* 305. 306. 307. 310. 394. 397. 400. 588. 589. 592. 601. 602. 606. 633. 661. 681.
Prudentius 171. 526. 729.
Pſellus 189.
Ptolemæus 159. 161. 217. 244 371. 491. 492. 669. *emend.* 252.
Ptolemæus Hephæſtio 3. 6.
Pyrrhi Ligorii Collectiones Ineditæ 385. 406.

Q.

Quintilianus 424. 429. 702. 712.
Quintus Calaber 194. 210. 212.

R.

Rufinus 656. 695.
Ruſticæ Rei Scriptores 252.

Sal-

S.

Salvianus 235.

Sappho 43. 57. 592. 600. *emend.* 712.

Scholiaſtes Æſchyli 41. 42. 49. 51. 108. 179. 193. 237. 279. 285. 305. 417. 422. 442. 463. 466. 478. 520. 528. 536. 580. 581. 613. 615. 622. 645. *emend* 119. 172.

Scholiaſtes Apollonii Rhodii 3. 6. 11. 13. 16. 17. 18. 22. 33. 48. 56. 59. 60. 65. 73. 74. 82. 83. 91. 93. 96. 105. 108. 109. 111. 113. 121. 163. 199. 200. 212. 214. 269. 274. 280. 281. 282. 286. 303. 326. 328. 336. 372. 374. 376. 377. 384. 409. 412. 433. 436. 452. 457. 458. 460. 467. 468. 487. 489. 491. 494. 502. 518. 521. 536. 537. 580. 595. 597. 600. 670. 675. 694. 696. 704. 747. *emend.* 106. 109. 162. 216. 216. 275. 552. 649.

Scholiaſtes ad Aram Doſiadæ 83. 84.

Scholiaſtes Arati 8. 327. 354. 705.

Scholiaſtes Ariſtophanis 3. 17. 23. 47. 50. 55. 94. 95. 100. 108. 111. 120. 172. 174. 181. 205. 232. 260. 262. 266. 291. 294. 330. 363. 378. 383. 387. 388. 405. 415. 461. 471. 473. 492. 509. 525. 540. 554. 555. 567. 575. 582. 597. 598. 625. 629. 633. 637. 654. 663. 664. 691. 705. 706. 718. 733. 738. 749. *notat.* 368. *emend.* 119.

Scholiaſtes Callimachi notatur 248. 403. 682. 686. *emend.* 336.

Scholiaſtes Euripidis 4. 24. 77. 104. 165. 180. 204. 235. 259. 275. 293. 347. 375. 382. 407. 420. 434. 466. 509. 522. 536. 580. 584. 626. 703.

Scholiaſtes Hermogenis 56. 116. 127. 183. 292. 451. 488. 566. 568. 620. 700.

Scholiaſtes Heſiodi 544.

Scholiaſtes Homeri 31. 35. 43. 72. 77. 78. 96. 107. 121. 141. 150. 161. 175. 190. 208. 234. 250. 285. 298. 333. 351. 353. 368. 378. 401. 414. 430. 467. 498. 518. 560. 578. 583. 615. 685. 708. 713.

Scholia inedita ad Homerum 74. 78. 193. 233. 313. 445. 466. 467. 496. 583. 606.

Scholiaſtes Horatii 386.

Scholiaſtes Juvenalis 547. 662. 694.

Scholiaſtes Lycophronis 3. 6. 8. 33. 82. 109. 175. 191. 278. 286. 308. 352. 353. 366. 369. 378. 380. 399. 454. 455. 465. 638. 640. 649. 688. 702. *emend.* 325.

Scholiaſtes Nicandri 13. 33. 47. 73. 121. 160. 161. 163. 177. 181. 229. 252. 282. 307. 363. 384. 502. 561. 577. 581. 639. 665. 672. *emend.* 17.

Scholiaſtes Pindari 2. 17. 43. 67. 74. 75. 81. 85. 86. 92. 93. 94. 100. 104. 105. 106. 108. 109. 115. 116. 159. 211. 244. 250. 253. 263. 267. 268. 269. 271. 272. 288. 310. 321. 372. 377. 383. 391. 394. 410. 415. 420. 421. 427. 458. 477. 490. 500. 501. 534. 555. 558. 559. 566. 569. 572. 596. 669. 683. 686. 705. *emend.* 111.

Scholiaſtes Sophoclis 22. 33. 37. 49. 59. 77. 86. 96. 193. 212. 250. 266. 313. 334. 367. 419. 427. 433. 459. 498. 500. 591. 616. 618. 627. 628. 667. 692. 693. 698. 710. *notat.* 376.

Scholiaſtes Statii 231. 275. 252. 353. 406. 570. 571. 585. 679. 684. 686. 708. 711. 736. 751.

Scholiaſtes Thucydidis 3. 108. 391.

Scholiaſtes veteris Teſtamenti 189.

Scribonius Largus 718.

Scylax 335. 337. 362. 422. 686.

Scymnus Chius 337. 376. 407. 412. 428. 497.

Seneca Philoſophus 326. 334. 349. 351. 354. 404. 406. 547. 564. 701.

Senecæ Tragœdiæ 146. 156. 212. 235. 238. 239. 241. 323. 410. 416. 477. 484. 614. 626.

Septuaginta Interpretes 9. *bis.* 10. 38. 48. 51. 55. 59. 63. 78. 165. 184. 225. 246. 344. 680. 714. 750. *expl.* 150.

Servius 18. 29. 43. 48. 77. 96. 128. 144. 156. 211. 241. 262. 267. 268. 270. 284. 352. 353. 357. 384. 394. 436. 438. 477. 487. 493. 495. 498. 503. 504. 536. 573. 574. 624. 628. 629. 632. 639. 650. 677. 678. 680. 702. 731. 733. 751. 752.

Sextus Empiricus 6. 28. 31. 49. 137. 189. 249. 379. 557. 568. 673. 755.

Sidonius Apollinaris 275. 447.

Silius Italicus 185. 197. 368. 423. 560. 658. 709. 713. 716. *emend.* 675.

Simplicius 44. 75. 337. 411.

Solinus 94. 245. 246. 258. 263. 268. 447. 503. 504. 682. 696.

Sophianus 410.

Sophocles 4. 7. *ill.* 9. 22. 25. 26. 35. 38. 40. 42. 43. 51. 58. 60. 64. 72. 96. 112. 116. 117. 119. 122. 126. 130. 132. 139. 144. 157. 163. 164. 165. 174. 187. 193. 197. 203. 216. 231. 233. 237. 250. 251. 267. 273. 308. 334. 346. 350. 367. 371. 375. 406. 413. 418. 420. 427. 437. 448. 449. 453. 459. 460. 469. 500. 509. 512. 535. 538. 544. 562. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 616. 618. 625. 626. 628. 633. 634. 639. 643. 665. 684. 688. 690. 694. 698. 699. 707. 710. 714. 716. 722. 742. 746. 749.

Sozomenus 480.

Spartianus 49.

Statius 6. 50. 169. 171. 173. 176. 206. 213. *ill.* 274. 276. 279. 321. 325. 326. 329. 338. 374. 375. 384. 398. 454. 479. 484. 486. 508. 529. 532. 538. 549. 558. 562. 579. 580. 585. 592. 617. 618. 619. 620. 622. 623. 627. 628. 632. 633. 634. 636. 638. 639. 640. 648. 652. 685. *emend.* 634. 675.

Stephani Ἐθνικὰ 11. 17. 94. 104. 108. 121. 141. 145. 163. 248. 249. 263. 276. 282. 309. 320. 324. 352. 353. 356. 360. 361. 374. 375. 408. 409. 422. 452. 467. 496. 497. 501. 507. 524. *emend.* 17. 249. 288. 408.

Stobæus 21. 28. 33. 35. 36. 44. 45. 46. 84. 97. 221. 304. 346. 418. 419. 420. 460. 537. 549. 593. 607. 681. 699. 734. 748. 749.

Strabo

Strabo 6. 13. 21. 22. 59. 69. 73. 87. 92. 114. 127. 152. 153 159. 162. 165. 166. 170. 187. 208. 209. 216. 217. 247. 254. 255. 257. 259. *expl.* 261. 263. 264. 289. 293. 296. 297. 298. 300. 301. 302. 303. 304. 406. 309. 322. 325. 331. 332. 334. 336. 337. 344. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 355. 356. 357. 358. 359. 371. 372. 376. 381. 397. 401. 403. 404 408. 409. 410. 414. 421. 422. 424. 427. 428. 430. 431. 432. 437. 450. 465. 468. 477. 480. 482. 485. 489. 492. 496. 498. 499. 500. 501. 502. 509. 519. 524. 545. 464. 574. 578. 581. 583. 585. 586. 596. 667. 668. 682. 696. 700. 705. 707. 708. 742. *notat.* 578. 579. *emend.* 66. 110. 263. 299. 361. 757.

Suetonius 38. 337. 660. 671.

Suidas 9. 88. 123. 125. 154. 184. 251. 309. 317. 321. 368. 389. 418. 518.

Sulpitius Victor 606.

Symmachi verſio Vet. Teſtam. 51.

Sympoſius 196.

Syncellus 569. *notat.* 442.

Syneſius 11. 51. 92. 98. 103. 462. 463. 636. 688. 731.

Syrianus 116.

T.

Tabulæ Peutingerianæ 161.

Tacitus 113. *ill.* 153. 306. 308. 324 384. 477. 480. 501. 657.

Talmud 253. 386. 673. 679. 730.

Tatianus 49.

Terentius 79. 148. 310. 398. 662. 738.

Tertullianus 175. 241. 290. 291. 332. 373. 386. 531. 543. *ill.* 546. 549. 551. 566. 567. 650. 651. 660. 662. 663. 691. 729. 753.

Teſtamentum Novum 48. 85. 289. 290. 314. 363. 417. 427. 439. 542. 607. 612. 643. 646. 698. 702. 718. 749. 750. 751.

Teſtamentum Vetus ill. 12. 13. 14. 51. 52. 56. 57. 62. 63. 70. 99. 114. 119. 140. 150. 157. 184. 189. 195. 221. 223. 225. 227. 238. 239. 253. 266. 295. 296. 297. 310. 312. 343. 346. 348. 355. 370. 378. 386. 392. 393. 418. 427. 432. 438. 475. 490. 491. 497. 531. 541. 546. 590. 593. 606. 614. 620. 630. 639. 654. 658. 660. 673. 679. 702. 710. 714. 719. 729. 730. 749. 750.

Themiſtius 33. 52. 55. 91. 187. 243. 337. 348. 407. 440. 467. 487. 498. 618. 685. 722. 749.

Theocritus 2. 11. 19. 20. 24. 33. *ill.* 37. 38. 41. 42. 44. 46. 57. 59. 64. 67. 73. 76. 85. 91. 95. 105. 119. 122. 130. 140. 162. 166. 170. 174. 182. 187. 226. 241. 254. 281. 320. 330. 402. 403. 407. 412. 429. 432. 443. 444. 445. 448. 451 453. 454. 460. 497. 518. 520. 522. 538. 539. 540. 541. 555 565. 592. 597. 599. 600. 615. 632. 649. 655. 657. 660. 684. 689. 690. 693. 695. 696. 699. 708. 710. 716. 717. 728. 731. 739. 747. 751. *emend.* 687. 688.

Theodoritus 241. 260. 367. 381. 384. 388. 409. 438. 470. 518. 520. 529. 651. 658. 702. *notat.* 498. 499. *emend.* 121.

Theodorus Prodromus 232.
Theognis 71. 452. 493.
Theonis Progymnaſmata 71. 452. 720.
Theophraſtus 8. 9. 11. *ill.* 12. 19. 20. 30. 31. 41. 69. 72 73. 81. 84. 94. 97. 98. 99. 157. 159. 160. 179. 189. 203. 214. 415. 216. 217. 223. 244. 265. 266. 291. 294. 301. 302. *expl. & ill.* 328. 329. 330. *ill.* 344. 351. 361. 377. 380. 397. 409. 410. 422. 527. 540. 542. 549. 561. 562. 565. 582. 632. 679. 680. 681. 684. 688. 689. 690. 691. 700. *expl. & ill.* 328. 329. 330. 444. 445. 446. 452. 480. 483. 486. 500. 637. *emend.* 97. 98. 334. 335. 370.
Thomas Magiſter 458. 540.
Thucydides 2. 3. 39. 56. 80. 81. 91. 175. 215. 227. 248. 317. 320. 323. 427. 428. 444. 476. 485. 487. 488. 489. 501. 517. 556. 576. 590. 594. 595. 733.
Tibullus 68. 69. 70. 71. 75. 77. 169. 250. 447. 601. 603. 656. 661. 672. 680. 740. 747. 748.
Timæus 244. 270.
Trallianus 183. 703.
Tzetzis Chiliades 584.

V.

Valerius Placcus 47. 101. 127. 130. 158. 162. 165. 169. 211. 214. 231. 274. 279. 529. 556. 563. 646. 661. 708. 747. 748.
Valerius Maximus 337.
Varro 149. 190. 196. 252. 625. 677. 739.
Vellejus Paterculus 87.
Veterinariæ Rei Scriptores 323.
Vibius Sequeſter 526. 586.
Virgilius 18. 26. 47. 48. 52. 58. 59. 96. 100. 101. 102. 110. 113. 128. 130. 134. 137. 140. 144. 156. 159. 161. 164. 165. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 176. 188. 190. 191. 218. 220. 223. 236. 252. 257. 259. 262. 265. 266. 267. 270. 272. 279. 291. 316. 321. 327. 332. 342. 544. 560. 568. 569. 573. 580. 599. 608. 624. 628. 634. 641. 650. 654. 655. 659. 660. 661. 672. 673. 677. 683. 689. 693. 702. 716. 720. 723. 724. 725. 726. 731. 732. 740. 744. 746. 747. 751. *notat.* 269.
Vitruvius 35. 153. 156. 218. 300. 301. 302. 339.

X.

Xenophon 107. 123. 124. 131. 133. 139. 144. 145. 176. 185. 188. 190. 191. 192. 194. 197. 198. 204. 209. 213. 226. 272. 273. 291. 301. 315. 345.

Z.

Zenobius 74. 571. 740. 747.
Zozimus Panopolitanus 329.

INDEX

Vocum

ORIENTALIUM,

quæ explicantur aut illuſtrantur.

אובבא Pag. 296
אבס 336
انع 102
אלים 379
ברכת 750
גרש 747
דוד דודא 497
דוד יננה ibid.
דחל 363
דלפקי 386
חוק ללוב 169
חלל הללים 295
חמרים 679
חשן 28
חשרי 338
טלמוסא 178
طفر 200
כלב 28
כלוב 295
כנור , כנרא 79. 594
כרכם 99
כקב כקבים 295
ישב 631
ימם 714
לחש , תלחיש 348
מגד מגדים 297
מוס , מוסא 119
מלט 283
מר 71
مقدم 426
נהר 114
נפל 225
עבי 200
עטר 346
עין איב 449
עניט 432
צפון 491
קדם 426
קרנות 335
שחור 669
سمال 635
سودان 669
תאב , תאבא 380
תבת 380
תיבה ibid.

INDEX

Vocum

GRÆCARUM

quæ explicantur aut illuſtrantur.

A.

Ἄβατος 49.
Ἀβόλευτοι 731.
Ἄβροχος, ἀβροχία 10. 11.
Αγησίλαος 642.
Αγκος, poculum 209.
Αγρωστῆρες 23.
Αέλιοι & αἰέλιοι, qui duas ſorores duxerant 229.
Ἄειμμα 66. 131.
Ἀΐξω 213.
Ἀΐγδην 214.
Αἰγίδες, αἴικες, procellæ 214.
Αἰζῆες 30.
Αἰθὸς 177.
Αἴθων 702. 703.
Αἱμακουρίαι 508.
Αἰνεσίαι 209. 210.
Αἰνόγαμος 295.
Αἰνοδύτειραι 395.
Αἰνόπαρις ibid.
Αἶολος, citus, agilis 193.
Αἴσακος 47.
Αἴσιος, ἐναίσιος 626.
Ἀκάκης, ἀκακήσιοι 232.
Ἄκμηνοι 663.
Ἄκολος 718.
Ἄκυθος 78.
Ἀλάβαστρος & ἀλάβαστροι 544. 501. 542.
Αλαβαστροφόρος 544.
Αλεῖπται, ἀλειπτήρια 542.
Ἀλιτήριος, ἀλιτροὶ 50
Ἄλληκτον 234.
Ἄλλιξ 64.
Ἄλσος, quivis locus conſecratus 683.
Αλυσθαίνειν, ἀλυσθμαίνειν 283.
Ἀλώπηξ alopecia, capillorum defluvium 182. 183.
Αμαδρυάδες 378.
Αμάλλαι, ἀμαλλοφόροι 493. 494.
Αμβολάδες & ἀμβολάδην 172.
Ἄμιτροι 11. 140.
Αμορβοί, ἀμορβάδες 141. 142.
Ἄμπωτις 421.
Αμφήκης 588.
Αμφιβαίνειν 346. 416.
Αμφιλαφὴς 74. 124. 683.
Αναγκοφαγία, ἀναγκοφαγεῖν 242. 243.
Ανάκτορον 95.
Ανάμποκες 731.
Ἄναξ, ἄνακτες 96. 434.
Ανατρίβειν, ἀνάτριψις 559. 560.
Ανδρογίγαντες 688.
Ανδρόπαις ibid.
Ανεμώνα, ἄνητα 698.
Ανήλιπος 731.
Ανθελέσθαι 463.
Ανθέριξ & ἀνθέρικος 444. 445.
Ανταμοιβὸς 362.
Αντιψάλλειν 469.
Ἄξω, ἀΐξω 23.
Απήνη 534.
Αποβόσκειν 714.
Αποθεραπεία 562.

Απον

Ἀποινὴ, ἄποινον 340.
Ἀπόκλισις 93.
Ἀπολλύζειν 478.
Ἀπομάσσειν, ἀπομάγματα 327. 328. 329. 330. 331.
Ἀποπνίγειν 442.
Ἀποστάζειν 219.
Ἀποχέειν, ἀπόχυμα 660.
Ἀρμὸς 444.
Ἀρήτειρα 692.
Ἀρχέχορος 598.
Ἆσματα, hymni 3.
Ἀστράγαλος 225.
Ἀσύλωτοι 273. 274.
Ἀταύρωτος, innupta 126. 127.
Ἀτέλεστος 735. 736.
Ἄττοντες, διάττοντες 354.
Αὖλις, αὔλιον 187.
Αὐλὸς, oſtrei genus 473.
Ἄφετος 351.
Ἀφελκὶ 174.
Ἄχλαινος, ἀχλαινία 214. 215.
Ἄωτος 119.

B.

Βαθύγειος 84. 85.
Βαθύπλουτος 85.
Βαθύχθων 717.
Βαλλίδες, βαλλίωνες 575.
Βάπτειν, haurire 577.
Βέβηλοι 49.
Βηταρμοὶ, βητάρμονες 22. 56.
Βίος, opes, facultates, bona 754.
Βλαῦται, βλαυτία 731.
Βλητὸς, abortivus, ſceleratus, pleuriticus 224.
Βοαύλια 407.
Βοόστασις, βουστάσιον 406. 407.
Βορεασμὸς 345.
Βούβρωστις 681. 713.
Βουκόλοι, paſtores 77.
Βούπεινα 713.
Βούσταθμα, βούσταθμος 407.
Βουφορεῖν 77.
Βρέτας 290.
Βρίζειν 519. 520. 600.
Βριθὺς ſeu βριθὸς 258.
Βριμᾶσθαι, ἐπιβριμᾶσθαι 363.
Βρωμήεις, βρωμήτωρ, aſellus *ibid.*

Γ.

Γαμόροι & γεωμόροι 32.
Γέντο pro ἑλεῖν 692.
Γέργεροι 116.
Γεράνδρυον 11.
Γέρανος 513.
Γηλεχέες 497.
Γλυκυάτον 684.
Γλυκύμηλα *ibid.*
Γνωτὸς 25.
Γράφειν, γράφεσθαι, accuſare, condemnare 698. 699.
Γύη 251.
Γυῖα 252.

Δ.

Δάκος 183. 184.
Δακτυλικοὶ, tibiarum genus 468.
Δανάκης 341.
Δῖνος, δινάζειν 27.
Δεξιόνομοι 84.
Δεξιὸς 686.
Δημήτρια, feſtum in honorem Cereris 755.
Δημητριακοὶ 3.
Δημητρέαυλοι 3. 649.
Δηαιοὶ 26.
Διαβάθρα 340.
Διαγλαύσσειν 168.
Διακριδὸν 364.
Διαμαστίγωσις, feſtum Laconum 755.
Διατρέχειν 555.
Δίαυλος, διαυλοδρομεῖν 552. 553. 554. 555.

Διαυλωνίζειν 553.
Διαφερόντως excellenter 98.
Διειδεται 448.
Δικασπόλος 5.
Δίφρα menſa 229.
Δίφρος, διφροφόρος, ſedes, pedisſequus 28.
Δοράτιον acus comatoria 552.
Δὸρξ, ζόρξ, δορκὰς 200.
Δρῦς, quævis arbor 240.
Δυσόρμιθες 637.
Δύσοχοι, δυσοχεῖν 461.
Δυχλαινία 215.

E.

Εὐδομαγύτης 165.
Εδρα, ἱδρῦται, ara, ſupplices 523.
ἕδρα, cavea 637.
Εθελημὸς 150. 151.
Ειαφδμαι 259.
Ειλείθυιαι 8.
Εκβολα 718.
Εκμαγεῖον 328.
Εκμάξαι, ἐκμάσσεσθαι 328. 329.
Ελαια in plurali 69.
Ελαιον de quovis oleo 561.
Ελεημοσύνη 426. 427.
Ελινύειν & ἐλιννύειν 696.
Ελλὸς, ἐλλοφόνος 258.
Εμπίραμοι 31.
Εμμέλεια 511.
Εμποροι 519.
Εμπυρα, inferiæ, libamina 616.
Εναπομάττεσθαι 331.
Ενκυλίζειν 187.
Ενδήμιοι 56.
Ενδρομίδες 142. 460.
Ενδυτον, ἔνδυσις 63.
Ενψιήματα 125.
Ενκλεῖν κλειδι 41.
Ενόδιοι, ἐνόδια 16. 25.
Εξαίσιος 637.
Εξάρχειν, ἔξαρχος 333. 334.
Εξεδρος 636. 637.
Επαχθὴρ 33.
Επένδυμα 63.
Επιβάθρα 239. 240.
Επιδαίσιος 25.
Επιδήμιοι 56.
Επιπορπὶς 64.
Επίσκοπος 158. 367.
Επισκύνιον 697.
Επόψιος 35.
Επωμὶς 4. 25.
Ερανος 706. 707.
Ερυσίπτολις 575.
Ερυσίσκηπτρον ibid.
Εστὶν, ἰοσῆες 27. 28.
Εσήκειν 57. 58.
Ευάγκεια 582. 709.
Ευγματα 647.
Ευτηρία 733.
Ευημερος, εὐημερία 742. 743.
Ευηχὴς 506. 507.
Ευθένεια 483.
Ευθετος 619.
Ευθυνος, εὐθύνειν 37.
Ευορος 744.
Ευπηληξ 576.
Ευσθένεια 483.
Ευτοκος 534.
Ευφημια, εὐφημεῖν 58. 59. 676.
Εφιδρος, ἐφιδρεία, ἐφιδρύειν 4. 19.
Εφύμνιον 108.
Εχειν, obtinere, tutari 590. 591.
Εφιάσθαι 125.

Z.

Ζευγήτιδες, ζύγιοι, ζευγηφόροι 77.
Ζεύγλαι 243. 244.
Ζῆλος, ζηλοῦν, ζηλήμων 150.
Ζῶμα, ζῶσμα 135.
Ζωμεύματα 518.
Ζωστῆρες 438.

H.

Ηλέματος, ἠλεμάτως 711.
Ημιρροσκόος 186.

Ημι

Ἡμεροσκόπος *ibid.*
Ἤπειρος 364.
Ἡρωΐδες, ἡρωΐναι, ἡρῶσσαι 253. 254.

Θ.

Θεολόγοι 3.
Θεόξενος 23. 151.
Θεοπρόποι, θεοπρόπια 637. 638.
Θερμαύστρις, θερμαυστρίζειν 425.
Θέσις 619.
Θεσμοφορία 699.
Θεωρία, θεωρὸς, θεωρικὰ 515. 516.
Θημῶνες, θημωνιαὶ 579.
Θὶς, θινὸς, fundus 492.
Θρᾶκαι 74.
Θρᾶνοι, funes nautici 518.
Θυρεοὶ 439.
Θυωροὶ, θυωρὶς 228. 229.
Θωμοὶ 680

Ι.

Ἰὴ, ἰὴ 61.
Ἰόβακχος 3.
Ἴουλοι, Ἰουλὼ 3. 121. 649.

Κ.

Καλαβίδες 121.
Κάλαθοι, καλαθίσκοι 652. 653.
Καλιαὶ 199.
Κάλπις 541.
Κάλυντρον 454. 455.
Καμβαίνειν 198.
Καμμύειν, καταμύειν 198.
Κάπρος 236.
Καταθύμιος 566.
Καταῖξ, καταιγίδες, καταιγίζειν 314.
Κατακλεὶς 183.
Κατάρχομαι 334.
Κάτοπτρις, κάτοπτρον 543.
Κατωδαῖος 425.
Κατοχὴ, κατοχεὺς, κάτοχοι 51.
Καψάκης, καψάκιον 541.
Κελλὴ 415.
Κέλλαι, κελλὰς 167.
Κελτὸν Ἄρηα, pro Κελτικὸν 435.
Κεμὰς & κεμμὰς 211. 212. 244.
Κέρνος, κερνοφόροι 732.
Κηπεύειν, κηπεύματα 380.
Κινύρα 59. 60.
Κλῆρος, κληροῦχοι, κληρουχία, 488. 626. 648.
Κοῖος, κοιδὸς 426.
Κόλπος, uterus 453.
Κομέειν, κομίζειν 145.
Κόπρος 252.
Κορεύματα 11.
Κορυβαντίζειν 51.
Κορώνη 123.
Κόρση 182.
Κοσμοπλόκος 547.
Κρείζειν, κρείζεσθαι 23. 126. 521.
Κύριμος 224.
Κρέμβαλον 300.
Κρητίζειν, κρητισμὸς 6.
Κρόκη, κρόκος, 100. 101.
Κρόνιος, κρόνια, κρονίππα 610.
Κρόταλα, κροταλίζειν 299. 300.
Κρούματα 467. 468.
Κρουματοποιὸς de tibicine 468.
Κυνόσουρις 196.

Λ.

Λαγωβόλον, λαγωβολίαι 122. 123.
Λεβης 500.
Λέγνον, λεγνωτὸς 136. 137. 138.
Λευκὸς limpidus 10. purus, nitidus 115. fauſtus 722. 723.
Λέχος nuptiæ, lectus nuptialis 9.
Λέχεως 460.
Λεχῶ, λεχωῒς, λεχώϊον 9. 419.
Ληνὸς 246.
Λικμὸς, λικμητὴς 16.
Λίκνον, λικνίτης, λικνοφόρος 18. 19. 731. 732. 733.

Λίνος 60. 466.
Λιπαρόμπυξ 731.
Λιπὸς, λιπαρὸς 72. 427. 431. 565.
Λοχεύειν, λοχεύματα 9.
Λόχος, λόχιοι 9. 466.
Λυγγάριον & λυγκούριον 189.
Λύματα 9. 718.
Λωτὸς tibia 295.

M.

Μακαρίζειν, conſecrare 612.
Μάρμαρος 60. 61.
Μαςὸς collis 358. 359. 360.
Μεθ' ἡμέραν pro ἐν ἡμέρᾳ 272.
Μελάγχυμος 669.
Μέλαθρον 48.
Μελαμψηφὶς 202. 375. 376.
Μῆλον 684.
Μητρῷακοὶ 3.
Μισθὸς, pœna, damnum 310.
Μίτρα 11. 140. 432. 663.
Μόγος 461.
Μονάμπυκες, μοναμπύκια 415. 416.
Μόνιος 183. 184.
Μόνιπποι, μονάτορες 415.
Μονόγληνος 166.
Μορίαι 561.
Μορμὼ, μορμύσσειν, μορμολύκειον 174. 178.
Μορτὸς, μορτὶς, 258.
Μοχθίζειν 173.
Μύδρος, μυδροκτυπεῖν 164. 165.
Μύροι 531.
Μυχὸς, μύχιοι 176. 710.
Μῶμος 119.

N.

Νάπη 104.
Ναύτης mercator 519.
Νάω, fluo 280.
Νέανδρος 688.
Νιάτης 350.
Νιόφλος 27.
Νεννάζειν ibid.
Νηφάλια 672.
Νόμος 509. 510.
Νόσιμος 744.
Νυμφαῖον, νυμφῶν 416.
Νυμφεῖον, νυμφῆον 105. 416.
Νυμφόληπτος 379.

O.

Ὄαροι, ὀαριςὺς 596. 597.
Οδακτάζειν 521.
Ὄδες, ὄδιος, de avibus auguralibus 625. 627. 628.
Οἰωνὸς 28.
Ολίζωνες 32.
Ὅλμος 389.
Ολολυγη, ὀλολυγμὸς, ὀλολύζειν 478. 480. 646.
Ολπη, ὀλπίδες 541.
Ομότοιχος 720.
Ομοτράπεζος ibid.
Ομωρόφιος 720. 721.
Ὄμπνιος 657. 747.
Ομφαλοτόμοι 17.
Ὅπλα, funes nautici 518.
Οπλήεια 179. 180.
Ορισκόος 186. 279.
Ορμιά 514.
Ορχεῖσθαι, commoveri 424. 425.
Οὖλος, οὖλα, οὐλοφόροι 21. 494. 649. 650.
Οὔπιγγοι 31. 121.
Ὀφέλλειν, ὀφέλσιμος 107.
Ὄφιλτρον, ὀφιλτρεύειν 454. 455.
Οχὴ, unde ἐωχία 19.
Ὄχη 683.

Π.

Παιᾶνες 3.
Παιδνὸς 24.
Παιπάλη, παίπαλα, παιπάλημα 260.
Παλλακὶς 299.

Πά-

Πάχνη 223.
Παραγκωνίζομαι 521.
Παραμπυκίζειν 731.
Παρευημερεῖσθαι 744.
Παρυάτιοι 192.
Παρυφὴ 15.
Πέζα, πεζοφόρος 137.
Πείσματα, funes ad proram 578.
Πέμπελος 640.
Πεπαλαγμένος 538.
Περιάγειν pro κάμπτειν 521.
Περιηγέες 82.
Πέρκ 84.
Περόνη, περονήματα, περονατρὶς 64. 599.
Πεύκη 215.
Πίδαξ 117.
Πινύσκειν 237.
Πλάγγων 711.
Πλείων 41.
Πλημμυρεὶς 481.
Πλήρωσις, πλησμονὴ 703.
Ποδένδυτον 63.
Πόδες, πρόποδες, funes nautici 518.
Ποδορρώη 275.
Ποινὴ 310.
Πολύθεστος 696.
Πολύσειος 13.
Πόρκης, πόρκις 303. 304.
Πόρπη, πορπάματα 64. 599.
Ποτίστρη, ποτιστήριον 165. 246.
Ποτνιᾶσθαι, ποτνιασμὸς, ποτνιάνακτος 309.
Πραγκτῆρες, πραγματευταὶ 31.
Πρηστῆρες 168.
Πρόβατον, de quovis pecudum genere 78.
Προεξαγκωνίζω 521.
Προθύματα 494.
Προμολὴ 200.
Προοίμια 3.
Προπόρπατος 64.
Πρόσοδος, προσῳδία 3. 4. 87.
Προχανὰ 707.
Πρύλις 22. 291.
Πυθόμαντις, πυθόχρηστα, πυθόχρηστα 383.
Πύθων 382. 383.
Πύργος urbs 151.
Πυρρίχη 22.
Πρωτάγεια 204.

P.

Ῥαδινὸς 600.
Ῥαιστὴρ 171.
Ῥυθμὸς 292.
Ῥύματα 518.

Σ.

Σάκος, σακεσπάλος 31. 167. 426.
Σάρον 454.
Σαρωνίδες 11.
Σελλάριοι 415.
Σῆμα 227. 625.
Σίδη Æol. σίβδη 561.
Σίνειν, σίνις, σίνος 106.
Σιὸς, σιὼ, Laconice Θεοὶ, Θεὼ 556.
Σμάω 564.
Σπεῖρα 15.
Σπιλάδες 463. 464.
Στεῖαι, σῖα 13.
Σύες, συοκτονία, apri, aprorum venatio 238.
Σύμβολος & ἐυξύμβολος ὄρνις 625. 628.
Σύμβολα auguria 627.
Συνάγκεια 582. 709.
Σύντηξις 712.
Συνωδὸς 3.
Σφέτερος pro ἴδιος 457. 458.

T.

Ταῦρος pro αἰδοίῳ 127.
Τάφρος 253.

Τε-

Τεθμὸς 103.
Τέλειος conjugatus 24. 57.
Τελεῖν γάμον, γαμήλιον τέλος *ibid.*
Τελεστήρια, myſteria 736.
Τελεσφορία 736. 737.
Τέρας augurium 29.
Τετράγωνον 250. 251. 252.
Τετράπλεθρον 251.
Τευχισταὶ 32.
Τοῖος 233.
Τοκάδες 190.
Τόμουρος, τομούτερος 401.
Τοπηία 517. 518.
Τραγλοδύτον 124.
Τρητηρος, τρητία 179.
Τρίχα, διὰ τρίχα 27.
Τροπιωτῆρες 518.
Τυπάδες, τυπίδες 173.

Υ.

Υγρὸν mare 12.
Υδνόφθρ 32.
Υδροφόροι 577.
Υμνογράφοι 2.
Υμνοφορεῖν *ibid.*
Υμνῳδοὶ 3. 4.
Υπανδρος 78.
Υπαρχος 78.
Υπογλαύσσειν 168.
Υποδύτης 63.
Υποκρίζεσθαι 23.
Υπορχήματα 514.

Φ.

Φαιδρύνειν, φαιδρυντήρια 14. 15.
Φίρβε 744. 745.
Φηγὸς 291.
Φιληδεῖν 81.
Φορβὰς, φορβαῖος 585. 586.
Φρύαγμα, φρυάττεσθαι 533.
Φῦκος 446.
Φυλακεῖα 9.
Φύσαι 168.
Φυσατήρια 467.
Φυταλιά 560.

Χ.

Χαίνειν 707.
Χαιτη 181.
Χαλινὸς 411. 442.
Χαλινωτήρια 518.
Χάλυψ, χαλυβικὸς 172.
Χειροτομία 292.
Χνόος 68.
Χορδιτονία 466.
Χορηγὸς 598.
Χοροστασία, χοροστάδες, χοροστάτης 597.
Χρέος, χρεῖος 201.
Χρυσεοπήληξ 576.
Χρὼς 10.
Χυτλα, χυτλῶσαι 10. 531.
Χωρὶς, ſeorſim 591.

Ψ.

Ψάλλειν, ψαλμὸς 55. 469.
Ψυκτῆρες 157.

Ω.

Ωα 126.
Ωγύγιος 8. 9.
Ωδῖνες, partus 14.
Ωδὸι 4.
Ωνα, pro ὦ ἄνα 15.
Ωραῖα 727. 728.
Ωρη, ὧραι 97. 727. 728.

INDEX
RERUM ET VERBORUM.

A.

Abaris Apollinis apud Hyperboreos ſacerdos 490.

Abſtemia ſeu Νηφάλια, Cereris & Eumenidum ſacra 674. item Rumeliæ apud Romanos *ibid*. abſtemii ſacerdotes Hebræorum ſacrificantes *ibid*.

Abonoteichitarum nummus cum impoſtore Alexandro ſub draconis ſpecie 495.

Accipiter, juxta Ægyptios, poſt mortem maxime prælagus 542.

Acclamationes uſitatæ in veterum ſacrificiis, elatis ad cœlum manibus 647. acclamationes mulierum in ſolemni proceſſu Cerealis calathi 654.

Aceſtoridarum tribus Argis, e qua Minervæ ſacerdotes 567. Aceſtor Bœotius 569. Aceſtorides Corinthius, Syracuſanorum Prætor *ibid*. Aceſtoridæ, duo Athenienſium Archontes *ibid*.

Achaja pars Peloponneſi littoralis 371. 402. ab Achæo Xuthi filio 402. 403. Metropolis ejus Helice & Bura, poſtea abſorptæ 403.

Acheron fluvius in Maryandinis ad Heracleam Ponticam 502. Hercules Cerberum ibi ex inferis eduxiſſe fertur *ibid*. *inferus*, *niger*, *tenebricoſus* dictus idem fluvius *ibid*. origo nominis a voce Scythica *agron ibid*.

Acrai ſeu Ἀκραῖοι Dii in arcibus culti. 35. 370. 409.

Actæonis a canibus dilacerati fabula diverſimode tradita 617. canum illorum numerus, nomina 618.

Activum pro paſſivo Atticis familiare 24.

Actorionis mater Polyxo 709. alii Actoriones, fratres apud Homerum *ibid*.

Acus ad comam diſponendam *celibaris* dicta, *haſta recurva*, δοράτιον 552.

Adraſtea Jovis nutrix 16. 18. Jovis filia eadem cum Nemeſi 112. 113.

Adventus Deorum cantu & choreis celebrati 56. 57.

Aegialus littoralis Peloponneſi pars inter Eleos & Sicyonios 371. Achaja poſtea dicta *ibid*.

Ægyptii Nili accolæ, dicti μελάγγλυμοι 669. a terra ibidem nigra, vel a colore nigro incolarum, unde *ſubſurculi* & *atrati* iidem appellati *ibid*. ſeu ob nigros & criſpos capillos *ibid*.

Ægyptiorum Sacerdotes raſi & circumciſi 622. Ægyptiorum frumentariæ naves ante Alexandriam conditam 657.

Æolicæ locutiones κάββαλε, καμμύειν, πεδάμοροι &c. 198.

Æris fabrica in Eubœa 164.

Æſculapius ἤπιος, & unde dictus 454. natus in campo Theſſaliæ Dotio 682. 683.

Æthiopes Μέλανες dicti 668. & apud Arabas, *Nigri*, *Nigritæ*. 669 albi etiam ſeu Leucæthiopes *ibid*. Æthiopes οὐλότριχες 669.

Ætna

Ætna Cyclopum ſedes, unde Ætnæi Cyclopes 169. Vulcanus, Deus & Rex Ætnæus *ibid.* cur a Trinacria diſtincta 170.
Ageſſæi venatici Britannorum canes 197.
Agon apud Argivos Ἡραῖα 372. prœmium agonis, clypeus æneus, & corona e myrto *ibid.*
Alabaſtri, vaſa unguentaria 540. nec ea ſolum e lapide alabaſtrite *ibid.*
Ἄλαι, pagus Atticæ tribus Ægeidos 248. 249.
Alatii Dii quales in veterum monumentis 458.
Ambarvalia Cereri & Baccho ab agricolis celebrata 672.
Amicus non habendus, qui Deo eſt inviſus 719.
Amymone filia Danai, & fons in Argolide 584. 585. aquatum a patre miſſa, Neptuni ope fontem dicta reperiſſe *ibid.* mater Elephantis *ibid.*
Ἀναδιπλώσεις in juſſionibus & næniis Græcorum uſitata 522. 532.
Anaphe, una e Sporadum Inſulis 362. pro Delo apud Philonem *ibid.*
Ἄνακες de Dioſcuris 557.
Anaurus Theſſaliæ fluvius 202.
Ancæus coloniæ in Samum deductæ dux 361.
Ancora Midæ, Ancyræ in Jovis templo ſacrata 289.
Animalium greges feminino genere prolatæ ab Ionibus 203. 204.
Anni initium apud pleroſque Græcos ab ortu Pleiadum 41. anni, & quatuor anni temporum ſymbola in antiquis monumentis 725. 726. 727.
Apes Jovis nutrices 20. ærei coloris *ibid.* antri Idæi cuſtodes *ibid.* Muſæ apum ſpecie coloniam Epheſum deducunt, ac inde apes in Epheſiorum nummis ſignata 86. 87. 282.
Apollinis adventus & abitio apud Delios, Mileſios 754.
Apollo a Jove vaticinandi artem edoctus 29. hinc Jovis propheta dictus 619. cur Δήλιος & Φαναῖος dictus 53. item Σκότιος *ibid.* Ἐπιδήμιος & Ἀποδήμιος 56. tria beneficia, quæ Apollinis præſentia conferat 57. cum palla ſeu talari tunica, aut cum chlamyde a tergo rejecta depictus 63.
Apollo cur cum cithara ſupra columnam recumbens in antiquis nummis 65. 66 imberbis in iiſdem 68. Νεὸς πύθιος in aliis dictus *ibid.* Apollo Ἰατρὸς, Παίων, Οὔλιος, Σωτὴρ, Ἀκέστωρ, Νόμιος 73. 76. variæ ejus artes 74. equorum & boum paſtor 77.
Apollo auctor condendarum urbium 80. 81. Ἀρχηγέτας inde dictus 81. 87. non mendax, ἔνορκος 87. Athenienſes frequenter per eum jurant *ibid.* mutilati, qui per Apollinem pejeraverant *ibid.* Βοηδρόμιος cur ab Athenienſibus dictus 88. 89.
Apollinis Clarii ſimulacrum in nummis 89. Καρνεῖος a Cyrenæis, & unde dictus 91.
Apollini quæ animalia mactata 96. Δελφίνιος, & quare dictus 109. ob occiſum ſerpentem exul, ac dein expiatus *ibid.*
Apollo ad vaticinandum adactus 381. quomodo ἐγγαστρίμαντις 382. 438. *Apollini Delphico* in Inſcriptionibus 383. vera ejus Oracula credita, quæ ex tripode edebantur 398. δαφνηφόριος dictus *ibid.*
Apollinis nænia de Templo Delphico a Gallis expilato 438. Πτῷος,

πιος, & unde dictus 453. 454. ſeptimeſtris natus 465. juxta alios ſeptimo menſis die, qui inde ei ſacer 465. 466. aut quod ſeptenarius numerus omnem harmoniam in ſe contineat 465. Ἑβδομαγίτας, a cultu ſeptimi menſis diei dictus 465. 466.

Apollo an cum Diana, vel ſolus, in Delo editus fertur 476. 477. 478. Apollo ΔΗΛΙΟΣ in nummis 489. lac, vel juxta alios, nectar & ambroſia primum ejus alimentum 484.

Apollonius Rhodius Callimacho σύγχρονος, ejuſque æmulus, aut clandeſtinus obtrectator 109. 110. Callimachum imitatur 110.

Apparitiones Deorum quomodo accelerari creditæ 52. ſalutares Deos rite colentibus 53. 54. quæ bona iis portenderent 54.

Apri frugibus noxii 238. aprorum venatio *ibid.* apri Calydonii venatores 277. idem venabulo confixus in antiquis Ætolorum nummis *ibid.* aper Oetæus dictus *ibid.* apri hujus dentes apud Tegeatas Arcadas, & inde Romam tranſlati 278. ſignati iidem in veteri Ætolorum nummo *ibid.*

Apri Erymanthii dentes apud Cumanos in Opicis ſervati *ibid.*

Aqua e percuſſo monte orta 14. non quævis ad lotiones in ſacris & καθαρμοὺς adhibita 114. aquæ marinæ frequens eam in rem uſus 115. aquæ multiplex uſus in ſacris Gentilium *ibid.*

Aquæ cum vino mixtura qualis in veterum potu fuerit 582. aquæ potores, de miſeris & egenis dicti *ibid.* aqua electrina, de limpidiſſima 684.

Aquarius, aquæ lator 576. Aquarii, aquarum cuſtodes, AQUARIUS AUG. in Inſcriptionibus *ibid.* aquarioli, vile ac turpe miniſterium *ibid.* aquilegi 577.

Aquilæ felix augurium 30. quandoque infauſtum *ibid.* αἰετὸς pro augurio 695.

Ara in Delo e dextris caprarum cornibus compacta 82. 84. ſine glutine, ac inde inter ſeptem mundi miracula relata 84. aræ veterum frondibus ac floribus vinciri ſolitæ 97.

Ara Piorum in Delo 481. aræ Deorum communes 482. aræ privatæ, & aræ publicæ *ibid.* aræ ſervorum aſyla apud Athenienſes 523.

Arbores per plura ſecula ſuperſtites, quercus Dodonea &c. 480. arbores incæduæ in Deorum lucis 690. arbores *coinquere*, *deputare*, *conlucare ibid.*

Arcadia Ἀπία & Ἀζηνὶς dicta 10. paludoſa, paſcuis frequens 11.

Arces urbium Jovi aut aliis Diis ſacræ 35. Ἄκραι dictæ, hinc Dii Ἀκραῖοι *ibid.* quales Juppiter, Juno, Minerva, Venus, Diana *ibid.*

Arcus Scytharum magni & longe jaculantes 131.

Argivorum regio dicta ἀπιὸδης, ξηρὸ, πολυδίψιος 10. Junoni, aut juxta alios Minervæ præ Neptuno adjudicata 374. 532. cur PELASGIA, & Argivi *Pelaſgi* dicti, *vide* Pelaſgi. Argivi clypeati, & ἀσπὶς de lecta juvenum Argivorum manu 570.

Argivi unde aquæ potores dicti in Minervæ feſto 582. Argivis aquatica inſtrumenta a Danao oſtenſa 584. Argolidi Sicyon etiam adſcripta 372.

Argos de urbe & regione ſeu Argolide dicta 372. Argos, Junonis do-

domicilium 373. Argos unde dicta πολυδίψιος, aut aquis carens 579. paludoſa regio ante Troica tempora 570 æſtate ſicca ejus fluenta *ibid* ariditas Neptuni in Inachum iræ, & quare tributa 580.

Argis de clypeo in Junonis feſto decertatum 570. locus in quo ille clypeus, ἀσπὶς dictus *ibid.*

Arimaſpi monoculi 167. cum Hyperboreis confuſi 492.

Artemiſia dicta de Dianæ ſacris urbibus, fanis, ſignis 152.

Ἀρχιέρεια in antiquis lapidibus 116. 692. 697. 735.

Aſini de ſtellis quibuſdam in cœlo 244.

Aſopis dicta Eubœa 376.

Aſopitarum urbs Laconicæ in Inſcriptionibus antiquis 376.

Aſopus Thebarum fluvius 376. Aſopia terra, de Thebana *ibid.* Aſopus Æginæ pater dictus *ibid.* alius ab eo Aſopus Phliaſius *ibid.*

Aſſyria de Meſopotamia, Cappadocia 113. de Babylonia 114.

Aſſyrii & Syri paſſim confuſi 113.

Aſſyrius fluvius de Euphrate *ibid.*

Aſteria, antiquum Deli nomen 352. 355. Latonæ ſoror, Jovis concubitum fugiens 353.

Aſtra totidem animalia finxerunt Poetæ & Aſtronomi 244.

Atalanta Arcadica Jaſii filia, diverſa ab Atalanta Argiva vel Bœotica, ſæpe ab Auctoribus confuſæ 275. 276 prior Atalanta dicta *Nonacria*, *Tegæa*, eademque apri Calydonii interfectrix 276 277.

Athenienſium conciones de Repub. ſub diluculum habitæ 39. iidem ταχύβουλοι, & μετάβουλοι 40.

Athenienſium colonia in Eubœa Hyperboreorum ſacra ab iis in Delum delata *ibid.*

Atticæ tenue ſolum 444.

Athletæ oleo ante, & poſt exercitationes fricari in palæſtris ſoliti 559. athletis turpe in dorſum cadere ſupinos 692.

Aves quarum nulla in auguriis ratio 628. 629. quamlibet avem juxta augurum libros poſſe auſpicium facere 629. non omnes, ſed certæ aves dabant volatu omina *ibid.* maxime γαμψώνυχοι, ſeu cum aduncis unguibus 632. quæ volatu auſpicia facerent apud Romanos *ibid.*

Aves, quarum infauſtus volatus 632. vel fauſtus aut infauſtus cantus 632. 633. vultur, accipiter, bubo infauſtæ 633. avium volatus primi Phryges obſervaſſe dicti *ibid.* aves augurales, quæ natura dextræ, quæ ſiniſtræ 636. aves mali ominis, quæ offam in caveis non adſtringerent 636. 637. aves extra caveas volantes, ſeu ἔξεδροι, mali ominis 637. avium auguralium caveas conturbare, infauſtum *ibid.*

Avium notitia, primum ab Auguribus tenenda 621. quæ auſpicia ex iis faciunt, diſcernendæ 623. maxime quæ læta facerent auſpicia 627. quæ circa earum victum 622. 623. fatidicæ eædem dictæ 622. ex iis aliæ *oſcines*, quæ volatu, aliæ *alites* ſeu *præpetes*, quæ cantu, aliæ ὄδιοι, ἐνόδιοι, σύμβολοι, quæ occurſu auſpicium facerent 622. 625. 628. in avibus an ſita futura divinandi ſcientia, an a præſide eorum dæmone, aut a Deorum voluntate 622. 624. aves augurales, Deorum nuntiæ 624.

Avium

Avium notitia ex earum *ſpectiene* 625. earum volatus in tabulis notatus ab Auguribus 626. avium oſcinum cantum ſeu loquelam auribus ac mente percipiunt augures 626. 627.

Augures *μάντεις* dicti 619. Jovis augures, a quo ars auguralis 620. eadem Minervæ tributa *ibid.* de Baalamo augure in veteri Fœdere 630. an Abraham auguriis deditus 631. augures majores natu, aliis prælati 641. augur publicus 691. Romæ augures, poſt legem Domitiani, creati comitiis populi tributis *ibid.*

Augurales tabulæ ad notanda petita ex avibus ſigna 626. augurales libri apud Græcos & Romanos 628. 629. Prometheus auguralis artis inventor a Græcis habitus 630. eadem ars apud Arabes, Syros, Chaldæos pridem ante Græcos recepta 630. 631. apud Phrygas itidem 631. e Phœnicia ac Syria ars in Græciæ partem, ubi Thebæ, primum delata, ac inde de Tireſia primo Græcorum augure, ſeu illius artis inventore, narratio *ibid.*

Augurium Deorum voluntas per conſultationem avium 624. Auguria e *συμβόλοις* ſeu *διοσημείοις*, occurſu, fulgure, tonitru &c. 625. Augurii ſedes, auguraculum 626. Auguria e volatu certarum avium, corvo & columba ex Arca Noæ emiſſis, orta 630. ſimilia auguria e columba, & aliunde petita *ibid.*

Auguria capta ex alarum motu, clangore, an lenis, vel turbidus 623. 634. 636. plangentium & ſtridentium alarum infauſtum augurium 634. auſpicatæ aves, ingentibus alis patulæ & exporrectæ 634. 635. ordine & gregatim, non inordinate procedentes 634. auguria capta ex alarum colore, albus an niger 635. a dextra, aut a ſiniſtra *ibid.* a dextra volatus, quandoque ſiniſtrum augurium, & a ſiniſtra fauſtum 635. idem ales, ſi ſiniſter boni augurii, ſi dexter, mali habitus; aut vice verſa *ibid.* diverſa Arabum & Græcorum ea de re traditio *ibid.* item Græcorum & Romanorum 696.

Auguſtæ ſub Cereris ſimulacro depictæ 657.

Aurora conſiliis principum apta 39.

B.

B ab Æolibus & Cretenſibus inſeri ſolitum, ut *σιδη*, *σίδδη*, *ἴα*, *ἴβα*, &c. 561. 600.

Babylonia *vallis ſalium* dicta 12.

Bacchus *Λικνίτης* unde dictus 18. 732. de myſtica ejus vanno *ibid.*

Bacchus Cereris adſeſſor dictus 704. 705. communis utriuſque cultus 705. aratri & ſationis inventor *ibid.* in Eleuſiniis a choro initiatorum invocatus *ibid.* corona ejus ſpicea apud Achæos *ibid.*

Bactra, Bactrii, Bactriani, de Perſarum ac Parthorum regnis ac populis apud Poetas Græcos & Latinos 155.

Baltei e quibus enſes appenſi 438.

Battus duce Apolline Cyrenarum conditor 85. mutus antea, viſo leone linguæ uſum recuperat *ibid.* blæſus tantum juxta alios *ibid.* ſignatus in nummis Cyrenarum 86. 94. idem Ariſtoteles dictus 93. 94.

Belli Trojani monumenta ſtudioſe adſervata, equus ligneus, inſtrumenta, quibus ille fabricatus, Dio-

Diomedis clypeus, Achillis haſta &c. 285.

Berecyntius tractus prope Nyſam ac Tralles 298. mons Berecyntius prope Marſyam Phrygiæ fluvium 299. inde *Berecyntia mater*, & *Berecyntia tibia ibid.* Berecyntii de Phrygibus dicti *ibid.*

Βοηδρόμια Athenienſium feſtum unde ortum 88. 89.

Bonæ Deæ ſacra apud Romanos publica, viris tamen inacceſſa 601.

Boreas Thracius 213. 214. 266. ſpecus ejus in Thracia 366. Boreæ ſacra apud Arcadas, Thurios, Athenienſes 345.

Boreas & Boreadæ ab eo progeniti, Principes Hyperboreorum 505. Boreas dictus ab Hyperboreis Saturnus, a quo Borei ejus ſucceſſores *ibid.*

Boſporus unde dictus 303. ejus imago apud Philoſtratum *ibid.* omnia anguſta freta eo nomine dicta *ib.*

Boves ſilveſtres & feri, bubalus, biſon, & bonaſus 239. cornupeta quempiam occidens, cum ejus domino, ſi is de eo monitus, interimendus *ibid.*

Briareus ſeu Ægeon 425.

Britomartis tam de Nympha, quam de Diana Cretenſi, ac unde dicta 238.

Βριζὼ, ſomniorum Dea in Delo culta 519.

Bura ſeu Buris, urbs Achaiæ a mari remotior 403. 405. eadem Dexameni Centauri *boarium* dicta *ibid.* terræ motu ſubverſa 404. 405. *Hercules Boraicus* in illius urbis nummis 406.

C.

Cairatus Cretæ fluvius prope Cnoſſum 160.

Calathus in ſacris Cereris tam Eleuſiniis, quam Theſmophoriis 651. albis equis vectus 651. 720. 721. Cereris, Iſidis, & Cybeles capitibus impoſitus in antiquis nummis *ibid.* cur Calathum in Cereali pompa vectum e ſublimi loco nefas eſſet conſpicere 658. eadem calathi pompa circa veſperam procedere ſolita 664. alii calathi cum lanæ velleribus, a textricibus virginibus ad Minervam *ταλασιουργὸν* delati 652. 653. iidem calathi ſeu calathiſci Parcis, lanificis Deabus, tributi 653. calathiſci inde in mundo muliebri *ibid.*

Calcei venatorum quales 141. 142. iidem Cretenſes *ibid.*

Calculi fatidici 75.

Callichorus Atticæ puteus 675. 676. item fluvius Paphlagoniæ 675.

Callimachi *Αἴτια*, Hecale 111. *βραχυλογίας* ſtudioſus 118. poema de Latonæ nuptiis 230.

Calydon, urbs Ætolorum primaria 279.

Camini Siculi, Lemnii, Vulcani aut Cyclopum 171.

Campi a fluviis eos adluentibus & pinguefacientibus, ut *Meandri, Cayſtri* &c. denominati 304.

Canace Æoli filia, & hinc *Æolis* dicta 713.

Canephoræ virgines caniſtra frugibus &c. plena in ſacris Cereris & Bacchi ferentes 732. 733. e nobiliſſimis apud Athenienſes delectæ 733. 734. umbellæ iiſdem a pediſſequis prælatæ *ibid.* a ciſtiferis diverſæ 732.

Canes Dianæ venatici veloces 148. iidem infra Dianam in ejus nummis 456 457. eorundem arrectæ aures 457. iis in eſcam datæ diſſectæ lyncis carnes 190. non

panis

penis tantum, aut oſſa contuſa 191. color plane albus, aut plane niger, in iis reprehenſus *ibid.* candidi tamen venatici canes laudati 192. iidem auriti ſeu cum flaccidis & pendulis auribus 192. iidem maculoſi 194. 195. optimi, ſimiles tigribus aut pardis 191. cum leonibus commiſſi 194. 195. vento velociores 195. 196. *ἀλωπεκίδες* Laconici, canibus & vulpibus prognati 196. veloces Laconici 196. 197. canum vigil & fidelis cuſtodia 456.

Caninus appetitus 701. morbus inde, & ejus adfectus 703. 704.

Canis de helluone Eriſichtone 701. harpyæ, Jovis canes dictæ *ibid.* item aquilæ *ibid.*

Caniſtra frugibus plena prælata in pompis Cerealibus 732 733. caniſtra aurea 733. 734.

Canos radere aut tingere ſoliti veteres 57.

Carpenti honor conſecratis Cæſaribus, vel eorum matribus, conjugibus, aut liberis a Romanis conceſſus 721. id in antiquis nummis obvium *ibid.*

Caſtores per duas ſtellas, duoſque pileos in nummis adumbrati 556. 557. quæ ejus rei ratio *ibid.* iidem navigantibus ſalutares 557. ut equorum domitores in aliis nummis depicti 558. agonum præſides & inde *Ἀγώνιοι*, *Ἐναγώνιοι* &c. appellati 558. 559.

Catomidiare, pro ſcapulas verberare 694.

Cayſtrus fluvius Lydiæ in nummis Epheſi & Hypæparum 305. 306. fontes ejus in Cilbianis jugis haud procul Sardibus *ibid.* Cayſtri campus & prata in eo tractu 304. 306. 307. *Cayſtri Gygæi* cur apud Propertium dicatur 305. 306. 307.

Cellæ peculiares variarum Græcarum urbium in æde Delphica, in quibus recoudita donaria 67. 68.

Centauri Hylœus & Rhœcus ab Atalanta interfecti 278. a Baccho, juxta Virgilium 279.

Cereris Sacerdotes *Μέλισσαι*, antea *Μητροπόλοι* dictæ 116. item *ἱεροφάντιδες ibid.*

Ceres Ἰουλὼ & unde dicta 649. a meſſoribus & agricolis poſt congeſtas fruges in agris celebrari ſolita 649. 655. 723. in Cererem hymni Οὖλοι, Ἴουλοι, Δημητρίουλοι, & Καλλίουλοι dicti 649.

Ceres a latis legibus *θεσμοφόρος*, & *Legifera* dicta 650. 677. alia ratio ejus nominis tradita, & Romæ in ejus æde inciſæ Romanorum leges 678. *Magna Dea Theſmophoros* in antiquo lapide dicta 722. myſteriorum religio ab eadem inducta 650. *Eleuſinia* & *Theſmophoria*, ac poſtrema non Athenis ſolum acta *ibid.* Cereris feſta ex Ægypto in Græciam illata *ibid.*

Ceres calathum geſtans in antiquis nummis & marmoribus 651. eadem calatho inſidens, vel cum calatho ad ejus pedes in aliis monumentis 652. per Cererem & Proſerpinam, an a ſolis mulieribus juratum 655. Ceres deducta a nonuullis a voce *χαίρω*, ac inde *χαρὰ* gaudium *ibid.*

Ceres *Frugifera*, Græca ejus nomina *πολύκαρπος*, *πολύσταχυς* &c. 655. 723. ſpicea ejus corona, modius ſpicæ præ manibus in antiquis nummis 656 Cereris *Σιτοῦς* ſeu *Frumentariæ* in Sicilia fanum 657. *χαμύνης* Cereris fanum in Elide 658. nocturna Cereris ſacra 664. jejuna & non

potà ad veſperum Ceres 665. quo caſu aut facto exhilarata & paſta *ibid.*

Ceres bigis ſerpentum cum accenſis facibus vecta filiam quærens, in antiquis nummis 665. mœſtus ejuſdem & lugentis habitus in antiquo marmore 666. in Cereris ſacris nefas lugere apud Romanos 677. Cerealium hilaria, & Cereales cœnæ, de lautis, & ubi plura fercula *ibid.*.

Ceres Ἀχαιὰ, & unde dicta 674. Ἀχαΐνας panis in ejus feſto dicto Μεγαλάρτια 672. 673. Ceres culta in Triopo Cnidi oppido 685. Ceres haud delectata coronis floreis 693. ejus cum fame diſſidium 719.

Ceres Hennenſis *vide* Henna. *Ceres Antiqua* & *Ceres Nova* in antiquis monumentis 738. 739. Δηὼ de Cerere, & hinc Proſerpina, Ovidio *Deois* 739. 740. *Nova* ſeu *junior Ceres*, elogium Auguſtarum in antiquis monumentis *ibid.* Cereris & Proſerpinæ communes appellationes, & quales 719. 740. ambiguæ earundem Dearum ſigna 740. alias *binomines* dictæ *ibid.*

Ceres late Regina & Domina dicta 722. felicis anni proventus parens, & Εὐετηρίας inde dicta in veteri lapide 723. Ceres χλόη *ibid.* eadem ariete culta *ibid.* totius anni munera ei ſacra 723. 724. ſingulis anni temporibus invocari ſolita, ejuſque rei ſymbola in antiquis nummis 724. 725. Ceres Σώτειρα in nummis dicta 740 Cereri ſacrata apud Romanos eorum bona, qui Tribunos plebis violaverant 742.

Cereris Ἰμαλίδος ſignum apud Siculos 744. Cereri commiſſa armentorum ſeu pecorum cura 746. 747. *ovifera* inde eadem dicta *ibid.* mater omnium ſtirpium & animalium 747. hinc de ovinis carnibus dicta 748.

Ceres Ἀμαία ſeu meſſis Dea, cum ante arationem ac ſationem frugum, tum ante meſſem ab agricolis invocata 747. item poſt comportatas fruges *ibid.* hinc Ceres, non de ſegete ſolum demeſſa, ſed de *alimento* dicta 747. 748. *magna regina Dearum*, & *omnium Altrix* & *Mater* invocata 751. 752. Ceres princeps omnium ſacrorum, quæ apud omnes gentes Tullio dicta 752.

Cervæ cornutæ Telephi vel Herculis 203. aliæ 204. cervi Dianæ ſacri & quare 208. cervorum venatio in fluviis 209. cervi Dianæ in cœlo 295.

Chalciope Herois Coi, Theſſali aut Eurypyli mater 430. ejus antrum in Inſula Coo *ibid.*

Chironis centauri habitatio in Delii montis jugo 409.

Chordæ an de tibiis etiam dictæ 469. 470. 471. 473. Juvenalis ea de re locus, & *cum tibicine chorda*, expenſus 474. 475. 476. chordæ in cithara, unde ἑπτάχορδα κρέκειν &c. 473. chordæ ſeptem citharæ, ſingulæ ſuis nominibus diſtinctæ, & ſingulis planetis attributæ 469. chordæ interdum de tuborum ordinibus in hydraulicis organis, unde diverſi ſoni oriuntur 475.

Choreæ ad rhythmum, ſeu cum manuum & pedum plauſu 53. 292. 313. in orbem ad aras, ejus rei veſtigia in veteri Teſtamento 312. ante diſſectas victimæ partes peractæ *ibid.* choreæ ad citharam 513. Deliorum etiam ad tibiam

biam *ibid.* triſtes ſine cithara *ibid.* Athenis in honorem Apollinis Delii 515.

Chori puerorum ſaltantium & canentium ad aram Apollinis 52. 55. chori aliis *ἀνδρικοὶ*, *viriles*, alii *παιδικοὶ puerıles ibid.* item ſenum 53. 311. chori virginum circulares in Dianæ aliorumque numinum ſacris 246. 292. Atheníenſium inſanum in choris inſtruendis ſtudium 312.

Cirrha de Delphis 437.

Ciſtæ in quibus occultata Cereris ſacra, & quæ nefas erat videre 658.

Cithara muta aut garrula, ſeu cum addito cantu 54. 55. cithara & chelys quandoque diſtinctæ 58. citharæ Apollinis ſeptem chordæ ac unde 466. 468. earum nomina apud Græcos. *vide* Chordæ: perfecta cum ſeptem chordis, juxta ſeptem cœleſtium ſphærarum motus 468. lino uſi olim in cithara, chordarum loco 466. 467. cithara cum tribus chordis in urbe Aſia ad Tmolum reperta 467. *Ἀσιὰς* inde eadem dicta 467. 468.

Cithara ex inſtrumentis, quæ fidibus tenduntur, non inflantur 467. 468. plures chordæ quam ſeptem in citharam a Terpandro inductæ 468. cithara cum plectro & ſine plectro digitis pulſata 470. cithara, rejecta tibia, a Platone retenta 471. 472. cithara & pſalterium a Jubale reperta 475.

Citharæ cum tribus, quatuor, & ſeptem chordis in antiquis nummis ibi vulgatis 476. cithara *hymnorum mater* appellata 509.

Citharistarum & citharœdorum diſcrimen 55.

Claves ædium geſtare, proprium olim famularum 694. clavigeræ Junonis, Dianæ &c. Sacerdotes *ibid.* claves illæ *ſacra* dictæ, & ab humeris earum pendulæ 695.

Clypei Diomedis, Danai, Pyrrhi, Argis, Minervæ, Junoni & Cereri ſacrati 569. 570. Ariſtomenis a Meſſeniis 570. clypeus a duobus Argivis Regibus inventus *ibid.* clypei Argivi celebrati, unde *clypeatus* Argivorum populus, & *ἀσπιδηφόρος* dictus *ibid.*

Clypeorum quaſſatio in ſaltatione armata 23. in Panathenæis 291. gladiorum ad clypeos adliſione 23. vel haſtarum, ad terrorem ciendum, & in plauſu militari 423. clypei circulares, unde *κυκλωτὸς*, *εὔκυκλος*, *ἅλως*, *orbis*, de clypeo dicti 167. 426.

Clypeus ex Argis, de Junonis apud Argivos agone, & unde dictus 570. 571. 572. idem loco edito, & clavis valide adfixus 570. inde proverbio locus 571. *Junonis clypeus* idem appellatus 572.

Cnidus non urbs Theſſaliæ, ſed Cnidi conditor Theſſalus Triopas 682.

Cnoſſi in Creta Ceres culta, ut e nummis liquet 164.

Cæcitatis pœna ob profanum Deorum, aut ſimulacrorum conſpectum 605. 606. ob ingreſſum in Cereris templum 606. impiorum pœna in veteri Teſtamento *ibid.* eadem morte gravior 607. 608.

Cœlum animatum juxta priſcos Philoſophos 244.

Coloniæ conſulto Oraculo Delphico, & velut Diis ducibus, auſpicato conditæ 79. 80. 281. avibus ſubinde ducibus, aliiſve animalibus 86.

Comæ primitiæ in Delo, Hyper-

boreis cum juvenibus tum virginibus dicari ſolitæ 507. Hippolyto a nupturis apud Troezenios *ibid.* Sponſarum detonſa coma apud Spartanos *ibid.*

Comæ cultus ad ſpeculum 550. comam componere, diſcernere, diſcriminare 551. 552. coma fictitia 551. coma fibula circa collum nexa *ibid.* coma impexa gymnicis ac virilibus ſtudiis deditorum 563. pectendæ & ornandæ comæ ſtudium in viris improbatum 563. 564. compti tamen in prœliis Lacones 564.

Comæ operoſus & multiplex ornatus 680. coma effuſa, ſeu paſſa cæſaries *ibid.* comæ virginum revinctæ, ſeu ſimplici modo coercitæ 660. 661. virgineæ vittæ de iisdem *vide* Vittas: comam promittere, meretricum olim proprium 661. item mulierum & virginum in funere & luctu 662.

Concordia publica, imperii, omnium ordinum, ac urbium inter ſe, ſignata in antiquis nummis 228. 741. nec vicinarum ſolum, ſed diſſitarum etiam urbium 741. Epheſi & Alexandriæ, non Troadis, ſed Ægyptiæ *ibid.*

Conſecratorum anima, non corpus *divinari* dicta 240. mortalis pars corporis conſumpta & ſenium ei oblatum 240. 241.

Coos Inſula *Merope* dicta, & unde 428. 429. etiam Triopis collis 429. ejus fertilitas, temperatus aer 431. eadem *Metropolis*, & *ſplendidiſſima* dicta *ibid.*

Corcyræorum hoſpitalitas 427. 428. in eorum nummis ΚΟΡΚΥΡΑ & ΚΟΡΚΥΡΑΙΩΝ, non Κέρκυρα, ut eadem vulgo in antiquis libris dicitur 428.

Corollæ aut rami e peculiaribus arboribus aut floribus Diis ſacri 264.

Corpus cœleſte, immateriali Deorum ſubſtantiæ cognatum 241.

Corſica ſecunda inter Inſulas apud Callimachum poſita 339. ab aliis ſexta, aut octava *ibid.* a Diodoro laudata, ab aliis *barbara* dicta & *horrida ibid.* arboribus proceris ad fabricandas naves abundans *ibid.* cur dicta *Phœniſſa*, item Κύρνος, dein Κυρνὶς ſeu Corſica 335. 336.

Corvus Apollini ſacer, ac inter augurales aves 86. 632. dux coloniæ Cyrenas deductæ, hinc *fauſtus* dictus 88. corvus tripodum comes & boni ominis 633. crocitantium corvorum malum omen *ibid.*

Corybantum ſaltationes 22.

Corycium antrum in Cilicia croco præſtantiſſima abundans, ac inde dictum 102.

Creion mons Argolidos 574.

Creta eximiis plantis præ aliis regionibus ferax 689. eas e Creta advectas Romæ emebant myropolæ *ibid.* Cretæ albi montes 159. Creta cupreſſu abundans 160. & lentiſco 265.

Creta, Jovis tumulus 754.

Cretenſes mendaces ac unde dicti 6. Hinc κρητίζειν pro *fallere*, & κρητισμὸς *ibid.* Jovis ſepulcro male jactabundi 6. 7.

Criſſæus & Cirrhæus ſinus, idem qui Corinthiacus 403. Criſſæus campus, de loco Pythiorum 437.

Croceæ veſtes ſeu croco tinctæ in Dionyſiis Athenienſium &c. 100. 101. diſcrimen inter κρόκην *ſubtemen*, & κρόκον *crocum ibid.* croceum ſubtemen 101.

Crocus ad odores, olea, unde crocinum oleum 72. eo ad perfundendos capillos uſi 71. *ibid.* crocus Cyrenaicus eximius 97. 98. crocus Corycius in Cilicia præſtantiſſimus 102. crocus e genere florum ſerotinorum 98. crocus unde dictus 99. eo Apollinis Delii ara repleta *ibid.* ad ſuffitus apud Hebræos adhibitus *ibid.* croci ſparſio in Romanorum theatris 72. 99. croceus color, rubens 102. croci color, de ſanguine *ibid.*

Cruſtumina pira qualia 683.

Curetes iidem qui Corybantes, & Poetis Κύρβαντες 21. an iidem *Curetes, Corybantes, Cabiri, Idæi Dactyli ibid.* confuſa apud veteres eorum ratio, ac unde 21. 22. Idææ Matris πάρεδροι *ibid.* tres Curetes Jovis cuſtodes 22. apud alios quatuor, aut plures *ibid.* & e ſequiori etiam ſexu *ibid.*

Currus Dianæ apud Epheſios ſacer 533. idemque in nummis ſignatus *ibid.*

Cybele Almone fluvio apud Romanos & quo ritu lota 527. 529. eo lavacro recreari credita 529. eadem lucentibus tædis, & feſto apparatu recepta 646.

Cyclades inſularum maxime ſacræ, & quare a Callimacho dictæ 322. 323. unde *Cycladum* iis nomen *ibid.* ex iis quædam viles, & exulum ſeu deportatorum receptacula 322. ſolemnes earum miſſi in Delum chori 316. 323. 508. *Cyclas* de omnibus *Cycladibus* dicta apud Senecam 323.

Cyclopum gigantea proceritas, & ſedes in Sicilia 166. in montium verticibus habitare dicti *ibid.* μονόγληνοι, ſeu *monoculi ibid.* unde Cyclopes dicti 169. 170. iidem fabrile opus urgentes 171. Cyclopes pueris terriculamento 175. eorum nomina, & numerus 175. 176. hirſuti Callimacho pectore depiles 181. eorum cibus 186.

Cydones & Cydonii in qua Cretæ parte 261. culta apud eos Diana Κυδωνιάς & Dictynna 261. 263. 264.

Cygnorum cantus 50. 51.

Cyrenæ duce Batto, & præeunte corvo conditæ 85. 86 87. Cyrenarum ubertas, amœnitas, res proſperæ 107. urbs viris præſtantibus ferax *ibid.* alendis equis & equeſtribus agonibus nobilitata *ibid.* *Flavia* in nummis dicta *ibid.*

Cyrenæi genere Lacones 531. deductæ a Cyrenæis coloniæ 92. Cyrenaica quando Ægypto ſubjecta 87. ſub Romanis, non Ægypto, ſed Cretæ, ſeu illius Rectori, addita 87. 88.

Cyrene Nympha venatrix, Hypſei Lapitharum Regis filia 105. cum leone ſola & ſine armis luctans *ibid.* hinc λεοντοφόνος dicta *ibid.*

D.

Δ & ζ confuſa, δόρξ ζόρξ, δάπεδον, ζάπεδον, διαβάλλειν & ζαβάλλειν &c. 200.

Danai & Danaidæ de Argivis dicti & *Danaica arva* pro Argolide 648.

Davidis cum Bethſaba hiſtoria adumbrata in fabula de Jove & Proſerpina 589. 590.

Decimæ non e Judæa ſolum, ſed earum loco pecuniæ undique a Judæis in uſum templi & ſacrorum Hieroſolymas miſſæ 485.

486. decimæ Athenis Minervæ, alibi Dianæ adſignatæ *ibid.*

Delphica Pythias 396. Δελφὶς Arx ſeu rupes Delphica, ἄκρον, Δελφὶς πέτρη 396. 437. Delphici Oraculi ſedes primo Νάπη, dein πετρήεσσα, poſt κρίσσα, tum Πυθὼ dicta 108.

Delphis feſtum nono quoque anno celebratum, dictum Σεπτήριον 109.

Delus in medio Cycladum ſita, & inde *Cyclas* dicta 321. 322. 447. & Ἑστία 523. *ſacra* etiam proprie appellata, ac unde 320. nec mori, nec mulierem parere, aut mortuum in Delo ſepelire vel cremare licitum 320. 321. ob natum in ea Apollinem Θεωρίαις, primitiis, choris, ludis, quinquennali agone, hymnis frequentata 316. 319. 485. 486. idem agon ΔΗΛΙΑ dicitur, magno Jonum aliorumque concurſu celebratus 317. 318. 323. Deli primatus præ aliis Inſulis 323. 324. 331. 332. Muſici agones & chori in Delo 487. 488.

Delus Apollinis nutrix, & ejus in ea Oraculum 321. uno Apollinis præſidio tuta 341. 342. muris aut turribus non cincta 341. aliis etiam Numinibus ſacra 342. Dii ac Deæ *Delii* & *Delia ibid.* eadem Delus *Aſteria*, *Ortygia*, *Cynthus*, *Agathuſa* prius dicta 351. 352. 353. 447. item *Pyrpile*, & inde explicandus Callimachus 447. 448. item Σκυθιὰς, ac unde dicta 504 an *Anaphe* etiam dicta 362.

Delus Inſula prius errans & mobilis, dein ſtabilis poſt Latonæ partum 363. 484. immota dein & inconcuſſa 326. bis tantum commota, & quando *ibid.* Athenienſibus a Romanis conceſſa 517. Novæ Athenæ in Delo, Athenarum colonia 482. 483. ſacræ Athenienſium in eandem Θεωρίαι 485. 486. Δηλιασταὶ, Athenienſium miſſi in Delum Θεωροὶ 515. Θεωρὶς dicta navis, quæ eos in Delum deferret 514. 515. Delii inſula excedere juſſi in Achajam tranſmigrarunt *ibid.* lis inde de Deliis inter Achæos & Athenienſes, pro Deliis & Achæis Romæ deciſa *ibid.* a Mithridatis ducibus vaſtata, urbs ſolo æquata 332. 348. inops dein & deſerta ferme 346.

Delus commune Græcorum ærarium & emporium 517. 519. a mercaturam facientibus undique frequentata 519. conventus Tyriorum Mercatorum & Nauclerorum in Delo *ibid.* Delus arida & ſaxoſa 482. Delia rupes *ibid.* fertiles tamen ejus valles 483. *Delium* ſeu Apollinis Delii in Delo fanum 343. turribus & propugnaculis poſtea munitum *ibid.*

Demetria, ſeu Cerealia Nicomediæ acta, deque iis explicandus antiquus eorum nummus 758.

Dexamenus Centaurus ex Oenei poſteris 406. Oleni Rex, & Deianiræ juxta alios, aut Hippodamiæ parens *ibid.*

Diana in nummis 110. hymni in eam dicti Οὔπιγγοι 3. 121. apud Laconas καλλαβίδες 121. choris & choreis delectata 122. quales eſſent virginum in ejus honorem choreæ 124. ejus in humanum genus beneficia *ibid.* leporum & cervorum venatrix 122. 123. 124. Dianæ theſauris pro lepore capto duo oboli inferendi 124.

Dianæ promiſſæ ex voto & oblatæ præ-

prædæ venaticæ primitiæ 204. 205. 206. hinc Dianæ ſacella & ſimulacra in campis & ſilvis 205. Dianæ venatricis & gradientis ſimulacra 206 207. bijugibus cervis vulgo in nummis vecta 207. Dianæ fanis cornua cervorum adfigi ſolita 213.

Diana dicta ΣΩΤΕΙΡΑ in nummis 121. 226. alibi Εὔκλεια, Εὐπατέρεια *ibid.* *virgo* ἀδμὴς, indomita 126. Dianæ Epheſiæ templum virginibus patens 127. caſtrati ejus ſacerdotes *ibid.* *Sancta* & *Mater* etiam dicta in antiquis lapidibus 128. eadem πολυώνυμος 129. varia nomina ei indita, ac unde 130. in Græcis & Romanis nummis *ibid.* INVICTA & PHARETRATA in nummis & lapidibus dicta *ibid.*

Dianæ ſuccinctæ & venatricis habitus in antiquis ejus ſimulacris 133. 134. 273. virgata ſeu cum lanciolis ejus veſtis 137. Ἀγροτέρα, Θηροκτόνος dicta 138. calcei ejus venatorii 142. 144. Ἐλαφηβόλος, & feſtum ejus Ἐλαφηβόλια 144. *montana*, ſeu montium cuſtos. & quare 145. 146. 147. montibus gaudens, ut Taygeto &c. 257. eadem urbium cuſtos 146. ut tutelaris loci Dea ſignata in variis urbium & populorum nummis 152.

Diana Lucina ſeu Λοχία, Εἰλείθυια 148. OPIFERA in nummis & lapidibus dicta 148. 268. item LUCIFERA ſeu Δᾳδοῦχος, cum duabus tædis, & quare 131. 132. 215. 216. 270. Diana & Parcæ a nupturis virginibus placari ſolitæ 507. Dianæ juvenca immolata *ibid.* caniſtra frugum a maturis viro virginibus in ejus honorem circumlata 507.

Diana *Epheſia* variis in locis culta 153. ejus ſimulacrum ab Amazonibus erectum 289. 290. ſub trunco fagi 290. e cedro vel ebeno, vel vite fabricatum 291.

Diana *Pergæa* ac ejus Ædes in nummis 153. 156. item *Perſica* in nummo Hierocæſareæ in Lydia, ac unde dicta 153. 154. Dea *Tmolia* 154. Dianæ frequens cultus in tractu Myſiæ, Lydiæ, Cariæ 217.

Dianæ *Nemorenſis* luci Ariciæ, Epheſi, &c. 156. Diana in triviis culta, eaque ἀϛυπυλαία, ἀϛυθορεία, Ἑκαταία 157. Dianæ Ἡγεμόνης, & unde apud Mileſios cultus 282. Χησιὰς, Ἰμβρασίη, unde eadem dicta 282. 283.

Dianæ & Junoni communia 283. 284. Κορία apud Arcadas culta 287. Dianæ ac Minervæ apud Poetas communia *ibid.* Ἡμέρη ſeu Ἡμερασίη, ob curatas ab inſania Protei filias, appellata 288.

Diana portuum cuſtos, Munichia 158. 309. inde in pluribus maritimarum urbium nummis ſignata *ibid.* Diana πολύμαςος, & quare in antiquis ejus ſimulacris 226. *ſacra* dicta ejus prata, & pecora inter paſcendum pinguiora 245.

Dianæ & Apollinis juncta fana, ſimulacra 246. nomina communia, *Claria*, *Cynthia*, *Delia* *ibid.* Ταυροπόλος, tauro vecta in nummis 255. in nummo ſupra taurum proſtratum erecta 213.

Dianæ natalis an in Delo, & gemello partu cum Apolline 476. 477. 478. juxta alios non Latonæ, ſed Cereris filia, ac in Ægypto nata *ibid.* eaque e Baccho & Iſide *ibid.* Diana *Delia* in nummis 487.

Diaulos, duplex ſtadium, ſeu ſtadii curſus & recurſus 552. 553. 555. hinc de itu ac reditu, & de reciproco fluctuum æſtu, ac de anguſtis locis dictus 552. 553. diaulos, longitudinis 600. cubitorum 554. idem curſus, tam equeſtris, quam pedeſtris 552. diaulos Olympiacus, 1200. pedum Herculaneorum 554. diaulos Pythicus, pedum 2000. apud Cenſorinum, ni locus ibi corruptus *ibid.*

Dictynna cum Dianæ Nympha, tum ipſa Diana 262. proprium Dianæ apud Cretenſes nomen 270. 271. non a Dictæo Cretæ monte 261. a Samiis ad Cydonios Cretenſes translatus ejus cultus 271. a Cydoniis culta, & inde Κυδωνιὰς etiam dicta *ibid.* item apud Polyrrhenios Cretenſes, & alibi 261. 271. cælata, eaque venatrix in Cretenſium nummis 270, 271.

Dictynnæus mons Cretæ in occidua ejus parte 256, 263. a Dictæo, qui in Orientali illius latere diverſus *ibid.* ad priorem montem Dictynnæum urbs Dictynna & fanum *ibid.*

Dii *magni*, *maximi* in antiquis monumentis 4. 31. ſenii & mortis expertes 7. Dii *minores*, *parvi*, *minuti* dicti 30. 31. Θεοὶ Σωτῆρες, Θεοὶ Ἀδελφοὶ 34. 308. Dii Cuſtodes, Tutelares, Inſpectores, Ἐπόψιοι 35. 36. 308. vigiles 35. eorum in operando velocitas 38. ſimul cum dicto quæ velint perficiunt *ibid.*

Dii niſi volentes ab hominibus non conſpecti 53. impiis etſi præſentes non conſpicui 53. 54. aut graves iiſdem ac formidandi 53. 454. 586. 614. Dei inopinatus occurſus infauſtus 610. Dii nec ab ignotis etiam & invitis abſque inſigni eorum damno, conſpecti 592. 602. 603. 604. 605. pœnæ, quibus tales adfecti *ibid.* & 614. hauſta e ſimilibus exemplis in veteri Fœdere 393. 614. quid Gentilium Theologi, fabellis de pœnis, ob profanum Deorum adſpectum illatis, adumbrari voluerint 413. Hæreticorum inde effata 614.

Diis apparentibus laurus, limen templi &c. tremere dicta 48. hominum trepidatio & metus 610. 614. niſi ſint ad id prius rite præparati 611. Deorum Epiphaniæ tum ſalutares, & Dii *Præſentes* ac *Præſentiſſimi* dicti in monumentis antiquis 56. 601. iidem cum rite purgatis converſari demum ſoliti 611. quandoque citra Numinis ipſius adſpectum 611. 612. Dii quomodo fierent hominibus manifeſti 612. 613. idque præviis corporis animæque purificationibus 630. Dii cum gaudio ſacris ſuis interſunt 655.

Dii invidiæ expertes 112. φθονερὸς tamen quandoque de iis dictus 113. Deorum inextinguibilis riſus 234. lacrymæ & riſus Deos dedecent *ibid.* quid lacrymæ, quid riſus eorum notent 235. a Diis immiſſa patienter ferenda 606. 607. de Deorum benevolentia vel odio, an e proſperis vel adverſis ſtatuendum 607. Dii placati & propitii 225. 226. Θεοὶ Μειλίχιοι 226. Diis offerri ſolita, quæ maxime iis accepta credebantur.

Dii modo barbati, modo imberbes in eorum ſimulacris 150. Deorum πολυωνυμία in nummis, & inſcriptionibus antiquis 91. Dii Mi-

Μύχιοι, οἱ ἔνδον θεοί, Dii *Penates*, *Penetrales* 176. 710. urbium *Cuſtodes*, *Patrii*, *Tutelares* dicti 308. Dii & Deæ *Reges*, *Reginæ* Ἄνακτες, *βασιλεῖς*, & eorum imperium *παμβασίλεια* dictum 309. 588. 751. 752. Dii *πεδιονόμοι*, ſeu *Pagani* 590. 591. Ἀκραῖοι in arcibus culti 591. Deorum ambitio coli in locis a ſe maxime remotis 285.

Dii invocati, ut bona largiantur, vel ut mala avertant, unde duæ eorum claſſes 607. Dii omnes natura benefici, nulli malefici 687. iraſci tamen dicti *ibid.* Deorum luce privati ad prava conſilia delabuntur *ibid.*

Diomedes Argivus & Argivorum ad Trojam dux 569. ejus ſtatua Delphos miſſa *ibid.* Diis a Minerva adſcriptus, & pro Deo in Magna Græcia cultus *ibid.* ejus clypeus Minervæ ab Argivis ſacratus & cum illius Deæ ſimulacro, Inacho fluvio ablutus *ibid.* Palladium ab eo ex Ilio advectum *vide* Palladium.

Diomedes cum abducto Trojano Palladio in antiquis gemmis 757.

Dionyſia cum Eleuſiniis non confundenda 708. de Dionyſiis Athenienſium alibi actum *ibid.*

Dioſcuria, Caſtorum feſtum apud Laconas 559 ſignata eadem in nummo Laodicenſium *ibid.*

Diſcalceatæ Cereris ſacerdotes 728. a diſcalceatis juxta Pythagoram ſacrificandum *ibid.* diſcalceati pueri apud Spartanos, alibi adſtrictioris vitæ homines, ut Socrates &c. *ibid.* viris id, non feminis juxta Clementem, convenire *ibid.* *nudipedalia* quando adhibita *vide* nudipedalia: an diſcalceati templum adire & ſacra facere tenerentur Hebræorum ſacerdotes 730. die magni jejunii ſeu *cippurim* univerſis Judæis calcei ex corio vetiti, linei vel lanei ſocci juxta Talmudicos liciti *ibid.*

Dodonæi ad quos miſſa Hyperboreorum ſacra in Delum deferenda 496. in extrema Græciæ parte barbaris finitimi *ibid.* Pelaſgi Dodonæi 496. 497. Dodonæ nominis haud una origo tradita 497. Dodon fluvius *ibid.* Dodonæum æs, Dodonæi lebetes 498. 499. idem æs Dodonæum cum Theſprotio lebete *ibid.*

Dolichus currus 555.

Dotium modo Macedoniæ, modo Magneſiæ Theſſaliæ tribuitur 682. Dotius campus Bœbeïdi paludi proximus *ibid.* in quo Æſculapius e Coronide natus 682. 683.

E.

Echinades Inſulæ, an cum portu navium ſtationi opportuno 427.

Electra, drama Euripidi haud abjudicandum 363.

Eleuſinia non a viris ſolum, excluſis mulieribus, peracta 654. umbella tectæ ad ea tendentes mulieres *ibid.* meretrices ab iis excluſæ *ibid.* caſtimonia in iis præſcripta *ibid.* multa inter Eleuſinia & Theſmophoria communia 680. Eleuſinia ſacra non licuit divulgare 694. bigis feminas ad Eleuſinia vehi vetitum 722. albis bigis ad eadem vecta quædam matrona *ibid.*

Ellipſis præpoſitionum Poetis Græcis familiaris 544.

Ελα-

Ἑλλώτια Cretenſium, feſtum Europæ ſacrum 266.
Enſes longiores & graviores Barbarorum, quam Græcorum 435. *enſigeri* dicti Aſiatici in Xerxis exercitu *ibid.* equitum Romanorum enſes ab humeris penduli 439.
Epaphus Jus filius, *πόρτις* ab Æſchylo dictus 304.
Epicurus Solis, Lunæ, & aliorum ſiderum lumina extincta iri credidit 218. 219.
Epirus optimis paſcuis ac bobus ferax 253.
Equæ apud Luſitanos e vento dictæ concipere 196.
Equi Minervæ apud Argivos ſacri 533. victores in Circenſibus, & eorum nomina 716. coronati victores in Græcorum agonibus *ibid.*
Eryſichton Triopæ filius 687. a malo dæmone impulſus, lucum Cereris apud Dotium exſcindit 686. 691. helluo, & in epulis aſſiduus 70. 698. inexplebilis fames ei in pœnam a Cerere immiſſa 701. 702. 703. e dira ejus fame & voracitate, illius tabes & emaciatum corpus 713. equos & feles vorans 716. paternam domum exhaurit 717. buccellas panis in triviis corrogat. *ibid.* item rejectaneas menſæ ſordes *ibid.*
Eteobutadæ, e Butæ apud Athenienſes progenie 568. ex iis dilecti ſacerdotes umbellam in *Σκίροις* Minervæ feſto geſtabant *ibid.*
Eubœa *Abantis*, ſeu *Abantias* dicta 326. item *Macris ibid.* *Eubœa* & *Atalantia* a frequentibus & pinguibus paſcuis appellata *ibid.* nummi ejus cum bovino capite *ibid.* Eubœa Athenienſibus olim ſubjecta 501. Athenienſium in ea coloniæ *ibid.*
Euboicæ Vulcani incudes 164. repertæ, ubi fabriles officinæ *ibid.*
Eumedes Minervæ apud Argivos ſacerdos 572. alius Eumedes ex Hippocoontis filiis *ibid.*
Euphrates, limes Imperii Romani ſub Auguſto 113. dictus Parthiæ fluvius, item *Perſicus*, *Aſſyrius*, *Medus* 114. fons ejus in Armenia non in Perſide juxta Lucanum 113. fluvius *καὶ ἐξοχὴν* & *flumen magnum* dictus 114. item *Phoras* & *ἄνθος*, vel *ἄνθος* *ibid.* copioſus ejus limus, ac unde *ibid.*
Eurypylus Herculis & Chalciopes filius 430. Coorum Rex *ibid.* ΕΥΡΥΠΥΛΟΣ ΗΡΩΣ in veteri Pergamenorum nummo, de Telephi filio *ibid.*
Exhalationes in Lunæ concavitate dari juxta Heraclitum 218.
Exuviæ ferarum olim priſcis Heroibus & venatoribus pro humeri tegmine 274.

F.

Φαλίδες dictæ Argivorum ſacerdotes 569.
Fames vehemens, morbus 703. adfectus ejus 704. & quidem tabes, virium defectio 713. rabies dicta 714.
Fatis victricibus in nummis Diocletiani & Maximiani 431.
Feles in urbibus obſeſſis & fame preſſis comeſti 716. a Bœotis inter edulia ad forum delati *ibid.*
Feſta veterum quæ cum riſu & ſcommatibus peracta 521. 522. quædam cum luctu, ut *Adonia* &c. 522. & apud Ægyptios *ibid.* lugu-

lugubria ſacra malis tantum Geniis convenire dicta *ibid.* in Hebræorum feſtis flere prohibitum *ibid.*

Fibula in chlamyde circa humerum dextrum nexa 64. fibulæ humerales *ibid.* aliæ, quæ veſtem & pectus ſtringerent *ibid.* aureæ fibulæ ditiorum mulierum *ibid.* eædem a Regum Syriæ propinquis geſtatæ, ac inde muneris loco a Regibus illis miſſæ 65. fibularum circa humeros & circa pectus apud Græcos diſcrimen 599.

Fiſtula *μονοκάλαμος* 293. inductis in Pythia tibiis, retenta *ibid.* ejus tenuis ſonus præ tibiis 293. 294.

Flagellorum uſus in quibuſdam Gentilium ſacris 520.

Flagrorum uſus in agonem Spartanorum, ac unde illi nomen, uſitatus, item apud Aleenſes Arcadas 755.

Flaminicæ alicujus provincia in antiquis lapidibus 692.

Flamma a Jove diſtillans, ſymbolum ignis a Deo ſupra altare Aaronis immiſſi 220.

Flores, veris liberi dicti 97.

Fluvii cur *ſacri* apud veteres dicti 117. 118. 673. item *perennes* 673. barbati majores fluvii in nummis 413. neque ii tantum, qui in mare delabuntur *ibid.* quandoque ſub formoſi pueri habitu depicti ut *Acragas, Hypſas, Melas ib.*

Frictiones athletarum in gymnaſiis ante & poſt exercitia 559. 562. eædem e ſimplici oleo, non mixto 560. aliquando ex aqua cum oleo, quod laſſitudinibus conduceret *ibid.* aliæ cum copioſo, aliæ cum exiguo, aliæ ſine oleo 563.

Fucus ad pigmenta adhibitus, an nativus, an fictitius 446. 447. idem tinctorius ex aqua marina, eaque Cretica 446. de quovis pigmento dictus 447.

Fulminis ignea & tenuiſſima mixtura 119.

Furiarum ſacra non ſemper *ἄπυρα* 615. 616.

G.

Galatarum ſeu *Γαλατῶν* nomen, ante Callimachum non legitur 439. Galatæ amentes ac inſipientes 439. 440. acuti, ſolertes & ad capeſſendas diſciplinas dociles, juxta Themiſtium 440.

Gallorum enſes graves præ enſibus Græcorum aut Romanorum 425. cæſim tantum ferientes *ibid.* Gallorum immenſa corpora 436. Galli enſigeri 438. oblonga eorum ſcuta 439. Galli ad Delphos non uno cladis genere proſtrati 440. ſcuta eorum in æde Delphica adpenſa *ibid.* Galli ad Delum cæſi, an iidem cum Gallis, qui Brenno duce Græciam vaſtarunt 441. 442.

Geræſtium, Eubœæ promontorium 445.

Gigantes ac terrigenæ dicti in Deos impii, ac furentes 688.

Grandines frugibus a Dæmonibus immiſſæ 223.

Gratiarum pepli a Cupidine furto ſubrepti 599.

Gygæa palus in Lydia 307. Gygæus Cayſtrus 305. 306. 307.

H.

Hamadryades nymphæ dictæ, tanquam quercubus aliisve ſilveſtribus arboribus coævæ 377. 378.

He-

Helena, Adraſtea, & Rhamnuſia de Nemeſi 286.

Helice Achajæ urbs, non Bœotiæ 403. maritima ac Neptuno *Heliconio* ab eo dicto ſacra 403. 404. antiqua Jonum in Peloponneſo ſedes 404. ob violatos in Neptuni æde ſupplices, ejuſdem ira abſorpta *ibid.* & quidem terræ motu dicto *χασματία ibid.* idque ante pugnam Leuctricam 405.

Henna Siciliæ umbilicus, non Atticæ pagus 674. 686. Cereris Hennenſis fano & cultu nobilitata 684. 685. 686. eadem in illius urbis nummis ſignata *ibid.* in iiſdem crater ignem eructans, & violæ flos quid notent 674. 675. legatio Romanorum in eam urbem, ad placandam Cererem 675.

Hercules e lato & toroſo pectore agnitus 182. *προπύλαιος*, *comes omnium Deorum* dictus in antiquis lapidibus 233. ejus voracitas, ebrietas, crater 234. 242. 243. Βουλάτης dictus 236. ejus cum tauro Cnoſſio certamen *ibid.* ſupra Oetam montem, & ſub quercu combuſtus 241. e Diis Communibus *ibid.* *πρῶτος Ἀγωνιστὴς* in marmoribus antiquis 242. *Somnialis ibid* ejus cum Dryopum Rege contentio 243. ΟΠΛΟΦΥΛΑΞ in antiquis nummis dictus 369. Hercules Μήλων, ac unde appellatus 671.

Heroës quomodo conſecrari dicti 240. inter aſtra, aut in ſublunari parte locati 241. ſenium & quidquid mortale iis morientibus ademptum 240. 241.

Heſperidum horti ad Oceanum Atlanticum feraces malis aureis ſeu *aurantiis* 669. Hercules mala ea Heſperidum arbore decerpens, in veteri nummo 670. cuſtos illius arboris ſerpens Ladon dictus, & Nymphæ Heſperides *ibid.* Atlas relicto tamdiu cœli onere, aurea illa mala ab Heſperidibus, ſerpentis cuſtodis permiſſu pactus *ibid.* adumbratum ea in re primæ parentis malum ex arbore,. ſerpentis ſuaſu in Paradiſo decerpentis, illudque Adamo largientis factum 671. ita ejuſdem ſerpentis caput, juxta eandem fabulam ab Hercule eliſum *ibid.* eadem de decerptis ab Hercule Heſperidum malis narratio ad Joſuam Chananæorum oves abigentem ab aliis relata 671.

Heſperia ultima, de Gallia 436. maxime de occidentali Hiſpaniæ littore dicta *ibid.*

Heſperus Lunæ bigis vectæ habenas regens in antiquo marmore 131. equitans alibi dictus *ibid.* *ἀστὴρ αὔλιος*, ac unde apud Apollonium Rh. dictus 436. Heſperus de Occidente dictus *ibid.* hinc *Heſperii Afri*, & regiones πρὸς Ἕσπερον, aut Εσπέραν, de Occidentalibus *ibid.* *ſtella Heſperia* pro iiſdem dictæ *ibid.* Heſperus ſignatus in nummis Locrorum Opuntiorum: alius in nummo Locrorum Ozolarum 509.

Hierophantides Cereris ſacerdotes in Eleuſiniis 692. alibi Minervæ *ibid.*

Hippolytus poſt mortem a Troezeniis conſecratus 642.

Hymenæus εὐνυχὴς & εὐχαίτης ac unde dictus 507.

Hymni antiquiſſimum poeſeos genus 2. ad Deorum laudes celebrandas *ibid.* excepto Amore *ibid.* primus eorum apud Græ-

cos

cos auctor *ibid.* Hymni in Apollinem auctor Cinæthus *ibid.* vel Homerus, juxta Thucydidem *ibid.* hymni inferis etiam Diis dicati *ibid.* Furiis quoque *ibid.* nulli hymni in Feſto Laconum Hyacinthia dicto *ibid.*

Hymni pars ſacrorum, ante & poſt libationem 3. *ſacri* dicti *ibid.* ἄσματα, ᾠδαὶ, προσόδια, σπονδεῖα, προοίμια de iiſdem 3. 4. hymnorum pro Deorum ratione varia nomina Μητρῷακοὶ, Ἴουλοι &c. 3. 121. hymni ſpeciatim de Jove dicti 121. peculiares hymni pro ratione Dei aut Feſti 3. alii μυστικοὶ, γενεθλιακοὶ, κλητικοὶ 120. 121.

Hymni ad tibiam cantati 4. 510. ad lyram itidem ſeu citharam 4. 596. cum ſaltatione & ſine ſaltatione 4. 510. hymnorum cantores ſeu Ὑμνῳδοὶ, Συνῳδοὶ 3. 9. delecti iidem e primoribus civitatis 3. pueri a teneris hymnos cantare docti 4. 52. agones & præmia Ὑμνῳδοῖς conſtituta 4. hymnorum conditores, Ὑμνογράφοι 2.

Hymni plerique a Diis dati juxta Julianum Imp. 509. Dii in fine hymnorum invocati, ut iis faveant 313. 314. iidem nuncupatis in eam rem verbis vulgo deſinentes 647. in ſacris Gentilium, vel ante eadem, vel in eorum medio, vel in fine acclamati 655. Hymnus cur in Inſulam Delum a Callimacho ſcriptus 316.

Hyperborei populi an extiterint 489. an ita dicti, quaſi *ſupra boream*, vel ab antiquo Sueonum Rege *Borpe* vel *Borea ibid.* Apollinis cultores *ibid.* urbs apud eos Apollini ſacra 496. feſta ibi in honorem Apollinis & Aſinorum hecatombæ 495. gens ea ab Apolline frequentari dicta *ibid.* Apollo ab Hyperboreis cultus, an idem cum *Baal Sephon.* *vide* Apollo.

Hyperborei prope montes Riphæos 491. juxta alios ad Oceanum, vel in Aſiatico littore *ibid.* vel ad mare Euxinum, aut ad paludem Mæotida 492. cum Arimaſpis confuſi *ibid.* Hyperboreorum regio haud alia, juxta Rudbeckium, quam *Suecenia* vel *Uplandia ibid.* primitiæ in Delum ab Hyperboreis quotannis miſſæ. *vide* primitiæ.

Hyperboreorum virgines, quæ ſacrorum primitias in Delum detulerunt, Opis, Loxo & Hecaerge 503. duæ apud alios, Opis & Hecaerge 513. in eaſdem hymni in Delo cantari ſoliti *ibid.* eædem Hyperboreorum virgines, Boreæ filiæ 505. Hyperboreorum juvenes in Delum appulſi, & περφερέες dicti 506. honores ibi iiſdem & virginibus Hyperboreorum tributi 506. 507.

Hyſtrix, fera terribilis, cujus in Libya proventus 199. ejus latibula *ibid.*

I.

Icarus Inſula, Doliche prius dicta 254. a Diana dilecta *ibid.* alia Icarus inſula in ſinu Perſico, in quam advecta Dianæ Tauricæ ſacra 254. 255.

Ida & Adraſtea inter Jovis nutrices 16.

Jejunia Gentilium ad inſtar Judaicorum, ſervata uſque ad heſperi exortum 667. qualia in Mithræ, Iſidis, aut Cereris Theſmophoriis 663. 664. jejunium

tertia Theſmophoriorum die; a mulieribus ſacrum celebrantibus ſervatum 673. Νηστεία idem dies inde dictus & dies mœſtiſſimus 677. Judaicum jejunium eodem menſe celebratum *ibid.*
Ignis æternus in templo Apollinis Καρνείου apud Cyrenæos 162 item in templo Delphico & Jovis Ammonis apud Libyas *ibid.* an vero ſolum lampas accenſa 163.
Imbraſus Sami fluvius 353. Parthenius primum dictus *ibid.*
Inachus antiquiſſimus Argivorum Rex 374. item fluvius Argolidos, ac unde decurrit 379. 585. alius Epiroticus ſeu Amphilochicus: ac unde ita dictus 585. 586. Argivus Inachus, Alcmæon primum dictus 586.
Incudes Vulcani in Lipara, Lemno, Euboea 163.
Inferiæ liberis à parentibus præſtitæ, luctuoſæ 324.
Inopus Deli fluvius 247. cur dictus Ægyptius *ibid.*
Inſanus, inſane, inſanire, pro vehemens, valde, aut vehementer amare 685.
Inſtrumenta Muſica Deorum inventa credita 295. alia ἐμφυσώμενα ſeu ἐμπνευστὰ, quæ inflantur; alia ἔντατα & πολύχορδα, quæ fidibus tenduntur 293. 467. ἐμπνευστὰ faciliora τοῖς ἐντατοῖς *ibid.* alia muta ſine adhibito cantu 467. majoris artis habitum inſtrumenta ἔγχορδα digitis ſine plectro pulſare 470. pleraque ex Oriente ad Græcos profluxere 296. hinc barbara eorum & Phœniciæ aut Syriacæ originis nomina, ut Νάβλα, σαμβύκη, &c. 298. 474. 476. inſtrumenta chordis inventa qualia 474. 475.
Inſulæ in Dianæ tutela 155. 156.
terræ motibus à continenti avulſæ 347. 349. aut abſorpto mari in continentem verſæ 348. 349. Neptuni tridente fiſſæ 349. in mari repente enatæ 349. 350. terræ ſubmerſiones in fluviis aut lacubus 349. 350. omnes in mari prius errantes, juxta quoſdam 351. 384. earum exempla 351. 352. hinc *Saliares* & *Jaſtiares* quædam dictæ *ibid.* Inſulæ quædam & urbes quando primum muris vallatæ 341.
Invidia pro invido 112.
Io, Junonis ædituа 371.
Jovis in Creta mortui teſtamentum 753. capra ejuſdem ibi nutrix *ibid.*
Iſis ut frugifera Dea ab Ægyptiis culta 651. corona ejus ſpicea *ibid.* ciſta, aliaque ei cum Cerere communia *ibid.*
Iſmenus Thebarum fluvius 376. Iſmenium Apollinis Oraculum *ibid.* Ἰσμήνιος & Ἰσμήνιος ob metrum *ibid.*
Judicia de cæde ſub dio; & quare apud Athenienſes 719.
Junonis ſtella dicta de Veneris ſtella 244. *Junoni Aſſyriæ*, *Junoni Dolichenæ*; in antiquis monumentis 255. Juno φωσφόρος 270. Junonis Samiæ velatæ cum calatho & veribus ſuffultæ ſimulacra in nummis 283. 284. 300. *Juno Lucina*, *Opifera*, partus accelerans 284. ἀνθοφορία in Elide culta 306. *Junonis Argivæ* nomen & ſimulacrum in Græcis nummis 372. 373. ejuſdem feſtum Ἡραῖα dictum *ibid.* *Junonis Clypeus*, de agone apud eoſdem Argivos dictus. *vide* Clypeus.
Juppiter ſemper imperans 4. Rex Regum *ibid.* à quo juris fons, &

& justitia *ibid.* Μηδίτωρ *ibid.* ΚΡΗΤΑΙΟΣ & ΚΡΗΤΑΓΕΝΗΣ in nummis 5. 16. 23. an in Idæo vel Dictæo Cretæ monte natus 3. juxta alios in Arcadia 4. 5. ejus ſpelunca in Lycæo monte 8. in Bœotia quoque ac Thebis, aut apud Meſſenios & Argis in Achaja, juxta alios, natus 6. ΙΔΑΙΟΣ in nummis, an a Cretæ vel Phrygiæ monte? *ibid.* Jovis ſepulcrum in Creta 6. 7. faſciæ in antro Cretenſi ſervatæ 15. Juppiter fine, non principio carens 6. 7. immo nec fine, juxta Sophoclem *ibid.* ſui ipſius creator dictus 8. Juppiter puerulus globo ſtellato inſidens 18. Αἰγίοχος unde dictus 19. ejus in nummis ſub platano in agro Gortynenſi cum Europa concubitus *ibid.* melle ac lacte nutritus 20. JOVI CRESCENTI & ΘΕΟΞΙΟΣ ΚΡΗΤΑΙΟΣ, de Jove puero, & JOVE JUVENE in nummis 23. 24. 149. barbatus vulgo in aliis nummis 149. Juppiter modo primogenitus, modo ultimus inter fratres naſcendi ordine dictus 25.

Juppiter Deus, Auguralis & Oraculorum præſes 29. 619. 620. 621. ΑΚΡΑΙΟΣ in nummis 35. 370. in ſummitate montium cultus 35. 371. Ἐπόψιος Inſpector 35. CUSTOS in nummis *ibid.* *Jovi Domeſtico*, in Inſcriptionibus *ibid.* JOVI EXSUPER & EXSUPERANTISSIMO in nummis & lapidibus 42. 75. idem Ὕπατος, Καθυπέρτερος dictus 42. bona a Jove, mala a Plutone profecta *ibid.* hinc Juppiter Ἀπήμιος, Ἀλεξητήριος, Ἀποτρόπαιος *ibid.* ſimul cum dicto perficiens, Τέλειος & Τελειότατος μέγιστος 42. 43. 646. nomine quo ei placet, invocandus 150. equi Nyſæi 246. JOVI DOLICHENO in antiquis monumentis 255.

Juppiter violatorum hoſpitum vindex 221. Jovis cum JUNONE nuptiæ inter Euphratem ac Tigrim celebratæ 530. in quibus aut vicinis locis primorum parentum hymenæi in ſacris litteris *ibid.* Jovis cum Metide, dein cum Themide congreſſus, ante eductam e capite Minervam 645. quæ fabula a Stoicis & Chryſippo arrepta, a Galeno exploſa *ibid.*

Juramenta Athenienſium per Jovem, Minervam, Apollinem, 88. aut per Jovem, Apollinem, Cererem *ibid.*

K.

K & ζ litterarum apud Græcos tranſpoſitiones 17.

Κάρνεια feſtum Apollinis apud Spartanos, ac inde apud Colonias ab iis deductas 91. inde etiam apud Cyrenæos 95.

Κυνόσουρίδες, Lacænæ canes 196. 197.

L.

Lacedæmoniæ ſtellæ, de duobus Caſtoribus ſeu Dioſcuris 556. 557. eædem in nummis *ibid.*

Lagnea, fons in Argolide 581.

Lamiæ, μορμολύκεια infantium 175.

Lariſſa caput Theſſaliæ 407. equus in illius urbis nummis ſignatus *ibid.* ΛΑΡΙΣΑ & ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ, cum uno σ in nummis 407. 408. duæ Lariſſæ in Theſſalia; una maritima, ubi Acriſii ſepulcrum

crum

crum 409. arx Argis, Lariſſa *ibid.* Lariſſæ Theſſalicæ nomen a Lariſſa Pelaſgi filia *ibid.*

Larvæ, & alia infantium terriculamenta 176. 177. 178.

Latona in Lycia parturiens 357. in eam profecta poſt Apollinis in Delo partum *ibid.* Xanthus fluvius e terræ ſolo ab ea ibi eductus *ibid.* templum ejus *ibid.* Latona in Atticæ Iſthmo Zoſtere inde dicto, partui vicina, zonam ſolvens 11. 451. Latonæ fanum & ſimulacrum in Delo 524. ejus alibi extra Delum cultus *ibid.* ΛΗΤΩ, & ejus feſtum ΛΗΤΩΕΙΑ in nummis Tripolitarum ad Mæandrum *ibid.*

Lavacrum Palladis Argis quotannis, & quo ritu celebratum 526. quo fine 527. 528. 529. 530. lavacrum Rheæ quale 527. lavacra ſeu lotiones ſolemnes aliorum Numinum ſeu ſimulacrorum, & quibus de cauſſis inſtituta 527. 528. 529. 530. 531. iis inter alia recreari & propitia reddi Numina credita 529. 530.

LAVATIO & LOTIO in vetere urbis Romæ Kalendario 526. lotiones in aquis limpidis inter meretricis notas apud Ezechielem 546. lavandi & ungendi miniſterium a quibus olim præſtitum 531.

Laureati templi Delphici poſtes, adytum, ara, & qui ad eam accederent, item tripus, Phœbas ipſa 47. 399. 400. vates laureati 399. laureati Apollinis Ismenii cultores apud Thebanos 401. laurus Apollini ſacra 398. 399. idem laurea coronatus, & lauri ramum dextra tenens 399. corona e lauro præmium in Pythiis victorum 400. an eadem laurus petita e monte Parnaſſo, an e Tempe Theſſalica 400. 414. laurus Delphica, & laurus Cypria *ibid.* priores coronati juxta Plinium victores Delphis, & Romæ triumphantes *ibid.* lauro conſitæ Penei ripæ 413. e lauri ramis erecta primum Ædes Delphica 400.

Leæna unipara credita, & cujus partus matris uterum diſcerperet 417. 418. Leænæ ac leones in monte Theſſaliæ Pelio 418. leæna feritate ac robore alia vincens animalia 697.

Lebes Theſprotius non ſilens, ſeu æriſonus 498. idem cum ære Dodonæo 498. 499. male eadem a Theodorito diſtincta *ibid.* lebes ille non amplius ſonorus ævo Strabonis 499. lebetes de urnis dicti 500. ærei lebetes juxta tripodas, agonum apud Græcos præmia *ibid.*

Lelantus campus in Eubœa 500. ibi inſignes aquæ, & metalla auri & ferri *ibid.*

Lemnus Vulcani inſula dicta, & *Vulcania* 162. 163.

Lentiſcus, ſeu e lentiſco corollæ, cur in Dianæ Dictynnæ ſacris uſitatæ 265. lentiſco abundans Creta *ibid.*

Leones in Europa in monte Theſſaliæ Pelio 758.

Leonibus abundans Cyrennicus tractus 105. incantationibus Batto ab Apolline datis iidem fugati *ibid.* leones an in Europa tantum inter Acheloum & Neſtum fluvios, ſeu in Epiro aut Moloſſide 697. an iidem Libycis præſtantiores *ibid.* ſuperciliis terribiles *ibid.*

Leporum venationes adhibitis retibus, & cum clava 123. eadem ve-

venatio Dianæ familiaris 124. leporinus ſomnus, apertis & immotis palpebris 198.
Lerna in Argolide palus, fluvius, ac fons apud veteres 580. 581. urbs itidem, Argis XL. ſtadiis diſſita 581. Lerna & Lernæi de Argis & Argivis 580. Lerna fons Corinthi 580. 581.
Lex Græcis unde dicta 677. leges Romanorum inciſæ Romæ in æde Cereris, apud Athenienſes, in æde Matris Deûm 678. legum condendarum origo ad Deos ab Ethnicis relata *ibid.* hinc legum latores divinis honoribus a Græcis & a Getis etiam culti *ibid.* Moſes latis legibus, immortalitatem conſequutus a Philone dicitur.
Lipara Æolidum Inſularum princeps 162. ſacra Vulcano 162. 163. idem in nummis illius inſulæ ſignatus 162.
Loca quædam præ aliis a Diis dilecta 685.
Longævitas præmium piorum ac juſtorum 227. 228. Tireſiæ cum augurandi ſcientia a Pallade dari dicta, & quare 640.
Luci prope aras, ac intra templorum ambitum, unde luci Deorum dicti 156. 157. umbroſi, ac inde φιλήρεις appellati 157. tolli & vaſtari a Deo juſſi *ibid.* luci pinu, platano, abiete, cupreſſu, lauro, olea conſiti 595. quandoque odoriferis arboribus 157. 595. luci ad ſacras Panegyres vulgo dilecti 505. 506.
Lucina dictamno coronari ſolita 8. qualia ejus ſimulacra *ibid.* Ειλείθυιαι illius obſtetrices *ibid.*
Lues armentis, terræ frugibus, aut urbium incolis ob admiſſa ſcelera a Diis immiſſæ 222. 223.
Lunæ argentum inter metalla attributum 211. hinc Lunæ montes dicti *argentei ibid.* luna vetus Byzantiorum numen, ac inde in eorum nummis ſignata 213. Lunæ lumen aliis eidem proprium; aliis a ſole; aliis cum proprium, tum a ſole oriri dictum 218. 219. Luna bigis vecta, e mari prodiens 231. eadem bigis vecta, ducente Heſpero, in antiquis monumentis. *vide* Heſperus.
Luſciniæ pullos ademptos deflentis obvia apud poetas comparatio 608. 609.
Lynces in India, Mauritania, Thracia, Arcadia 188. lyncum venatio 189.
Lyncurium lapis, an e concreta lyncis urina 189. color lapidis hyacinthinus *ibid.* eo lapide ad ſigilla uſi veteres *ibid.*
Lyra & cithara promiſcue olim ſumpta 468. 469.
Lyttus urbs Cretæ, aliis *Lyctus* 66.

M.

Macedonum gloſſæ peculiares 426.
Machinæ obſidionales ad aſcendendum in urbem obſeſſam 339. 340.
Mænalus mons Arcadiæ, unde Mænalia Atalanta venatu ſe ibi exercens 279. 280.
Mæonia, ſuperior Lydia, ad quam mons Tmolus 464. hinc Mæones a Lydis inferioribus, ſeu ad mare vergentibus diſtincti 465.
Magadis inſtrumentum multis chordis tenſum 472. & quidem ad tibiæ modos *ibid.* hinc dubitatum, an pro cithara, vel pro tibia habendum 297. 472. nominis origo tradita ab Hebræa

voce *meged*, *megedim* de re pretioſa & eximia 297.
Mala aurea ſeu *aurantia* in ſacris Bacchi, eadem in ſacris Rheæ ac in Cereris Eleuſiniis vetita 669. 670. mala aurea an tria, vel plura ab Hercule ex Heſperidum horto dicantur decerpta 670.
Mamma pro *nutrice*, ac unde *mamma* dictæ ab infantibus *matres* 713. *nutrix* viciſſim pro *mamma* & *uberibus* dicta *ibid.*
Manipulus ſpicarum in ſacris Cereris oblatus 679. a Deo ante apud Hebræos, indicta ea de re lege *ibid.* cujus magnitudinis, & e quibus frugibus conſtaret idem Hebræorum manipulus *ibid.* talis manipulus ſignatus in nummo Regis Agrippæ *ibid.*
Manus in periculis, ad Deos tollere ſoliti Gentiles 410. 411.
Mars, Thracum Deus 365. ejus habitus & inſignia in antiquis nummis *ibid.* haſta peculiare ejus inſigne 361. 423. item clypeus 423. ΘΕΟΣ ΟΠΛΟΦΟΡΟΣ & MART. VICTOR. in nummis 365. 366.
Maſes mons in Argolide 581.
Μεγαλάρτια, Cereris apud Delios & Bœotos feſtum 673. qua occaſione inſtitutum *ibid.* a magnis panibus ibi adpoſitis dictum *ibid.* prout oblati prægrandes panes in feſto Pentecoſtes ſeu meſſis triticeæ apud Hebræos *ibid.* panes propoſitionis adhuc majores, juxta Talmudicos *ibid.*
Megalobyſi, caſtrati Dianæ ſacerdotes 137.
Mel cum lacte in mortuorum inferiis 30. melle Soli libatum *ibid.* Jovi & Baccho recens natis mel datum 30.
Meleagri venabulum, quo confecit aprum Calydonium apud Sicyonios ſervatum 278.
Meliacus ſinus, Meliacus populus, Meliades, Nymphæ pro Trachiniis 509.
Melie Nympha Thebana 376. 377. Oceani filia, e qua & Apolline genitus Iſmenus 377. e μελιᾶν ſeu *fraxinorum* proventu dicta *ibid.*
Μέλισσαι, Cereris ſacerdotes 146. 692. item ſacerdos Delphica 146.
Menſæ quadrupedes in Græcorum agonibus cum impoſitis deſuper palmis, coronis, aliiſque agonum præmiis 385. menſæ Delphicæ ad ſacrorum uſum, aut alibi ad earum exemplum 385. 386. eædem pro abaco ad pocula, cibos, fructus 386.
Mercurius *Lucrorum potens*, in lapidibus 176. gratiæ largitor *ibid.* cinereus & fuligine obſitus 177. non *Cœleſtis*, ſed *Nocturnus ibid.* idem triceps *ibid.* Communis 179. Στροφαῖος & Στροφαῖος ad portas ſeu januarum cardines, vel in veſtibulis erectus 231. 232. Ἀκακήσιος, & unde dictus 232. *Miniſtrator*. Δόλιος *ibid.* Χθόνιος, *Cœleſtis*, *Pacifer* 233.
Meropis, Coorum Inſula, & Meropes de Cois 428. 429. a Merope eorum Rege *ibid.* vide Coos.
Merops Coorum Rex 754.
Miletus, Apollini ſacra 280. item Dianæ, ut Ἀρχηγέτῃ ſeu coloniæ illius duci 280. 281. 282. deducente coloniam Neleo Athenienſi, unde *urbs Nelei* dicta, & incolæ *Neleidæ* 281. feſtum inde Mileti celebratum Νηλήϊα *ibid.* Mileti antiquiores conditores, & varia ejus nomina 282.

Mi-

Milo taurum humeris geſtans in veteri gemma 236.

Mimas mons minoris Aſiæ, e regione Inſulæ Chii 367. non Thraciæ mons 368. ad mare extenſus ibid. nubiloſum ejus jugum ibid. Mimas gigas ibid.

Minerva Πολιὰς Athenis, & apud Cretenſes culta 590. eadem Πολιοῦχος & Ἀγοραία, quod prima urbes & arces ſtruxerit 591. Eadem Πυλαῖα & Πυλαΐτις, quod ſimulacra ejus ad urbium portas erigerentur ibid. inde Ὄγκα & Ὀγκολαΐς eadem apud Thebanos, a totidem Thebarum portis culta ibid. Κλειδοῦχος, ſeu clavigera, & earum appellationum ratio ibid.

Minerva Itonia in Coronia Bœotiæ culta, & agones eidem ſacri 597. 707. eadem Ἰτωνία, Ἰτωνὶς & Ἰτωνιὰς dicta 707. 708. Minerva non Victrix ſolum aut Νίκη, ſed Pacifera etiam in antiquis monumentis 600. eadem montes & receſſus quærens 600. 601. Minerva venatrix 608. Φωσφόρος, ſeu Lucifera juxta Dianam dicta, item Παιωνία & Ὑγιεία Athenis culta, uti & Σώτειρα 609. Minervæ Προνοίας ſacellum & ſimulacrum Delphis 610. Fatidica dicta ac oraculis Delphicis præfecta ibid.

Minervæ cum Jove omnia communia 642. Minerva Τέλειος ibid. cur e vertice Jovis nata dicitur 645. & quidem Metide prius a Jove inglutita ibid. ad dextram Jovis ſedens 643. an id ad myſterium conjunctæ Patris & Filii in agendo virtutis reſpexerit ibid. potius ad ſapientiæ ac prudentiæ cum divina potentia concentum 644. Minerva ſine matre nata ibid. ei multa cum Vulcano communia ibid.

Minos amore Britomartidos nymphæ ardens, eamque perſequens 259. juris & æqui cultor, ab aliis injuſtus dictus 260.

Modius cum ſpicis in nummis Alexandriæ quid notet 617.

Montes Diis ſacrati, & ſacri inde dicti 370. & quidem eorum vertices ibid. Dii & Deæ montium appellati ibid.

Monumenta de proſtratis hoſtibus, vel immanibus feris, in Deorum fanis aut antris, ſeu in Θησαυροῖς ad id deſtinatis ſervari ſolita 278. 284.

Morbi e nimia repletione 703. e canino appetitu ibid.

Mularum tenſæ, quibus conſecrati Cæſares vel Auguſtæ vehebantur 721.

Mulorum uſus an antiquior apud Græcos, quam apud Hebræos 714.

Muſicam edocti Græcorum pueri 51. muſica organica ac vocalis in veterum ſacris 293. hinc inſtrumenta muſica in manibus Deorum collocata, cithara, tibia, fiſtula ibid.

Mycale mons ſupra Samum 367.

Mygdonius Meſopotamiæ fluvius, ad quem Antiochia, Neſibi alias dicta 449.

Myrica uſi veteres ad vaticinia 47.

Myrrha Arabica perfuſi olim crines 69. 70. hinc myrrheus crinis, myrrha unctus 69.

Myrtoſium, promontorium Libyæ 105.

Myrtus Dictynnæ & Junoni inviſa, & quare 266. coronæ myrto propria tamen Ἡρείων apud Argivos ibid. item in Eleuſiniis. quod ex Oriente hauſtum 693.

& in Creteinſium feſto Europæ ſacro dicto Ἑλλώτια *ibid.* Cereri & Veneri communis 266. 267. 693. in Ponto ad uſus ſacros expetita; neque ibi tamen naſcens 266. 267. in inferiis adhibita 267. hinc myrti frondibus coronatæ Deorum aræ a moritura Alceſtide *ibid.* item apud Thebanos in agonibus ad Jolai tumulum inſtitutis *ibid.*

N.

Navigium, quo Theſeus ſalvus Athenas rediit, Athenis ſervatum 284. 285.
Nauticorum gens apud Romanos Minervæ ſacra procurans 574.
Nebrophone, una e Dianæ nymphis ab hinnulorum venatione dicta 197.
Neceſſitas magna Dea 418. nec Deum poſſe ei repugnare *ibid.* Neceſſitas Platonicis, naturalium rerum affectio 419. aliis, inevitabilia Dei decreta *ibid.* Juppiter & neceſſitas idem *ibid.*
Neda inter Jovis nutrices 16.
Nemeſis Diis tribuitur a Poetis, non φθόνος 112. poſterior quandoque de Diis etiam dicitur 113. Leda, Helena, Adraſtea, & Rhamnuſias dicta 286. item Οὖπις, & in nummis OPI AUG. 268. 269. cubitum ad os attollens in nummis 415. aut cubiti menſuram manu in iis tenens *ibid.*
Neptunus Γαιήοχος, Σεισίχθων 347. ejus tridens, locus eo nomine ſeu Τρίαινα Argis dictus *ibid.* unde *tridens*, aut *trifida haſta* Neptuno tribuitur *ibid.*
Nicander Colophonius vere dicitur 90. 91.
Niciæ Athenienſis ſplendida in Delum θεωρία 487 488. 515.
Niger, *Nigris*, de Nili alveo dictus 669
Nili ſimulacra e nigro lapide 10. 103. aqua limoſa 114. 263. bis terve percolata pura efficitur 117. 203. *niger* ſeu *nigris*, μέλας, ac *ſichor* Hebræis dictus 203. unde Nili incrementa, an e liquefactis nivibus, aut æſtivis Æthiopiæ imbribus 449. 450.
Nominum multitudo inter Deorum prærogativas 129. unde orta *ibid.* quibus numinibus maxime tributa *ibid.*
Νόμοι ſeu *nomi* non dicti ſolum in Apollinem hymni 510. certis legibus adſtricti, unde iis nomen *ibid.* de cantu ad citharam *ibid.*
Nudipedalia in publicis ſupplicationibus quando indicta 729. in luctu apud Hebræos 729. 730.
Numerans pecora, de *paſtore* apud Hebræos dictus 710.
Nupturæ virgines Dianæ & Parcis comæ primitias offerentes 149. 507. Opi & Hecaergæ apud Delios 503. apud Argivos in Minervæ templo 532. Dianæ juvencam immolabant 127. 507. Veneri apud Hermionenſes ſacra facientes 508.
Nymphæ *Oceaninæ*, ſeu marinæ 139. item *Oreades*, ſeu *Montivagæ*, *Silveſtres*, *Pratenſes*, *Paluſtres*, *Fluviatiles*, *Fontanæ*, *Lucinæ* 139. 145. 417. *Nemorenſes*, *Najades* 140. Dianæ comites *ibid.* de Nymphis *Fontanis*, ſeu fontium Geniis 141. Nymphæ αὐτόχθονες 376.
Nymphæ quercubus coævæ 378. juxta alios, immortales, & ſenii expertes 378. iis tanquam locorum Geniis, aræ & ſimulacra ere-

erectæ 379. Nympharum ἐπίπνοιαι ſeu afflatus *ibid.*

O.

O in υ mutatum Æolice; ὄνυμα, ὄνυμοι &c. 699.
Oculi dicti de rebus cariſſimis; aut hominibus maxime fidis 273.
Olea odorifera 69. e nardo, myrrha, 69. 670. e balſamo 70. e croco *ibid.* ex uno aromate; non e pluribus; ſicut unguenta 71.
Olea Deliaca; ad quam enixa eſt Latona 486. 521.
Olea Athenis in Palladis arce primum nata, eaque nunquam marceſcens 561. hinc *arbor & ſilva Palladis*, de olea 560. in Salamine oleæ ramus Minervæ primum oſtenſus 561. Oleæ ſacræ Athenis prope Academiam, unde oleum in Panathenæis *ibid.*
Olen Lycius auctor Hymnorum in Delum 509. immo aliorum etiam hymnorum apud Græcos *ibid.*
Oleum de ſimplici unguento, non mixto 539. 542. eo fricati athletæ in palæſtris 560. 562. 563. oleum maſculum; ac unde ita dictum 561.
Olympus Myſius 216. Myſiæ, non Europææ, ſed Aſiaticæ 217 item Macedonicus, Pierius 216. montes dicti Olympi in Lydia, Elide, Arcadia 216. 217.
Opis una e Dianæ comitibus 267. ipſa Diana, ac unde ita dicta 270. DIANA OPIFERA in nummis *ſupra* in Diana: item Οὖπις de Nemeſi *vide* Nemeſis: ὦπις Ionibus Οὖπις, Doribus Ὦπις 270. Opis etiam Rhea ſeu Tellus *ibid.* item una e tribus Hyperboreorum virginibus, quæ in Delum venerunt 267.
Oracula Delphica conſulentes, quid obſervabant 75. quomodo eadem a vate Pythia reddita *ibid.* verſibus plerumque Hexametris, rarius ſoluta oratione *ibid.* vera oracula, quæ e laureato Apollinis tripode edita 398. 401. Oraculum Delium 385.
Orichalcum lucidum; de ære montano 544. 545. poſt aurum in majori pretio *ibid.* idem quod aurichalcum, neque tamen ab auri mixtura *ibid.* vice ſpeculi luculentiſſimi *ibid.* multiplex orichalci uſus apud veteres 595. an aliquod proprii generis metallum ita dictum *ibid.* unde dictum orichalcum, & Salmaſii rejecta ea de re ſententia *ibid.*
Ormenus Æoli nepos, a quo Ormenium Theſſaliæ oppidum, & Ormenidæ 768.
Ornatores & ornatrices in monumentis antiquis, eorumque officium 547.
Orphei hymni elegantia Homericis inferiores, religione potiores, juxta Pauſaniam 2.
Ortygia Delus unde dicta 82.
Ου pro υ Æolice θουγάτηρ, & πουκινώτατοι 646.
Ω apud Doras pro ου, βωλὴ, μῶσα, pro βουλὴ, μοῦσα 688.

P.

Pæan a Græcis ante pugnam cani ſolitus 148.
Pacis largitrix Ceres 748. eadem ſub Pacis ſeu ΕΙΡΗΝΗΣ nomine in antiquo nummo adumbrata *ibid.* pax divitias largiens *ibid.* ferens Plutum infantem apud Comicum 749. hinc Plutus Cereris filius, ac Pluto ejus gener habitus *ibid.* pax Minervæ, aut

Veneris munus *ibid.* *Pax Dei* in ſacris litteris ; & *Pax Augusti* in nummis *ibid.*
Pædotribarum munus in gymnaſiis 559.
Palladium Athenienſium & Trojanorum creditum e cœlo lapſum 573. an idem, vel diverſa extiterint 573. 574. Palladium Trojanum a Diomede avectum, & varia de eo narratio 574. Æneæ a Diomede traditum, ac inde Romam tranſlatum *ibid.* alia Italiæ loca, quæ illud ſibi vindicabant *ibid.*
Pallatis, Argolidos ſcopulus, a recondito ibi Palladio 574.
Palma a parturiente Latona in Delo adprehenſa 452. *primitiva palma* dicta *ibid.* de fonte apud Argivos, juxta Plutarchum, 452. 452. palma Soli ſacra & ſenii expers 453.
Παμβοιώτια a Bœotis celebrata, ut Παναθήναια, Πανιώνια &c. 595. eaque in veteri Labadenſium marmore ſignata *ibid.*
Pan Νόμιος, Φιλοποίμνιος 187. montes Arcadiæ incolens 187. 188. Arcadius Deus 188.
Panacæa ubi naſcatur, & in eadem ſecandæ ritus 791.
Pangæus mons, in Thraciæ ac Macedoniæ confinibus 421. hinc utrique ab Auctoribus tributus 422 auri in eo & argenti metalla *ibid.*
Papaver Cereri tributum, ac inde *Cereale* dictum 693. idem inter myſtica Bacchi ſymbola 694.
Paraſiti ſeu Epulones Apollinis apud Athenienſes 515.
Parcæ, Lucinæ in puerperiis aſſidentes 149. 610. cum Lucina junctæ 148. Phœnæ, *Lunæ partes* ducta *ibid.* non nativitatis ſolum, ſed nuptiarum etiam curam gerunt 149. a nuptiis comæ primitiæ iis oblatæ *ibid.* earum & Furiarum ſacra ἄσπονδα 615. 616.
Parnaſſus, varia illius vocis apud Græcos ſcriptura 397. Parnaſſus nivoſus *ibid.* lauris conſitus 400.
Parthenius Arcadiæ mons Pani ſacer 369. Telephi in eo ſacellum *ibid.* Telephus ibi expoſitus, vide Telephus.
Parturientium ferarum dolores 418. parturientes feminæ zonam Dianæ ſolvunt 451. earum mos proxima quæque arripiendi 452.
Paſſiva pro Activis uſurpari Atticis familiare 24.
Pater proprie de Jove dictus 43. de Baccho, nullo ad liberos reſpectu 43. 128. Sic *Patres Patriæ*, Imperatores 128.
Patrica, ſacra Mithriaca 43.
Peccata parentum in nepotibus ac tertia generatione punita 131. peccatorum ſponte aut ab invitis vel ignaris commiſſorum, quæ e poſterioribus veniam mereri cenſebantur *ibid.*
Pecten Veneris ad diſcriminandos capillos aureus 563. alii pectines ornatricum eburnei *ibid.*
Pectides, inſtrumentum Muſicum fidibus tenſum 474.
Pegaſus traductus ad Jovis præſepia 244. 246.
Pelaſgia de Argolide dicta, & Pelaſgi de Argivis 531. 536. 537. a Pelaſgo antiquo Argivorum Rege *ibid.* idem Triopæ, Palæchthonis filius; aut juxta alios Inachi 535. 536. ab aliis Jovis & Niobes *ibid.* Arcas ab aliis dictus *ibid.* panis inventum ei tribuendum *ibid.*
Pelaſgi de Theſſaliæ Phthioticis 537. ab eodem Pelaſgo Argivorum Rege

Rege *ibid.* hinc Pelaſgi Theſſali, qui in Italiam conceſſerunt, Argis orti dicuntur a Dionyſio *ibid.*

Peloponneſus, *Pelopeis* & unde dicta 371. item *Pelaſgia*, *Ægialia*, *Aſia ibid.*

Peneus antea ſtagnans, dein per convallem Tempe inter diſſectos montes in mare labens 410. tres alii Theſſaliæ fluvii in eum confluunt 412. inde *magnus* dictus *ibid.* fluvii illius celebritas & amœnitas 413. Tonitus lauro ejus ripæ, & inde Daphnea patria dictus *ibid.* Phthiotis & unde dictus 414. lenitus ejus per Tempe fluxus, juxta alios citatus 416.

Pentecoſtes apud Hebræos feſtum, ſeu *feſtum meſſis*, vel *demeſſi tritici* 628. [illegible] ab Hebræorum doctoribus habitum, & quare *ibid.*

Pepli Dearum amictus 690. variegatus Minervæ peplus in Panathenæis *ibid.* [illegible] iidem ſupra humerum dextrum, quandoque ad ſiniſtrum fibula nexi *ibid.*

Perga *Metropolis* & Ἄσυλος in nummis dicta 296. Diana Pergæa in iiſdem. *vide* Diana.

Pheneos urbs Arcadiæ 370. Pheneatis quæ bona a Cerere, & quare indulta 371.

Philadelphus natus in Coo inſula 432. ΘΕΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ de illo & Arſinoe in antiquis monumentis *ibid.* in conſulendo celer, & in exſequendo promptus 438. 439. providentia in maximis & in minimis negotiis adminiſtrandis 440. Galli ubi ei proſtrati 442. Apollinis cultor, ejuſque in eruditos & poetas propenſio 442. 443.

Phœbi [illegible] urbs ad radices montis Pangæi 422.

Phœbas, Delphica tripodis operculo inſiſtens, dum oracula edit 399. ejus ritus reſpectus ad oraculum e Propitiatorio ſuper Arcam, ſeu ejus operculum, conſuli a Moſe ſolitum 392.

Phocæ marinæ [illegible] pariunt 461. in deſertis ſpecubus ubi fœtus ſuos occultant ac nutriunt 460. 462. poſt duodecimum diem eos in mare deferunt 462. phocæ ob mortuum catulum luctus *ib.*

Phocæa Æolicæ a Phoco conditore, aut a phocis, & quare dicta. A Græcis Phocenſibus condita, & inde primum Φωκεῖς incolæ Φωκαεῖς, poſtea Ionice Φώκαια & incolæ Φωκαιεῖς & [illegible] dicti. Id ex antiquis nummis & auctoribus aſſertum 755. 756.

Phocaica laurus, & *Phocaica* [illegible] apud Lucanum male de Phocica in Græcia dicta 757.

Phthia, Phthiotis ubi regnavit Hellen, & inde Ἕλληνες & Ἑλλάς 414. Phthia tamen & Hellas Homero diverſa Theſſaliæ oppida *ibid.* Lariſſæ adjacens *ibid.*

Piaculare olim habitum ſub eodem tecto agere cum homicida &c. 723. aut cibum cum iis capere, vel ſacris intereſſe 720.

Pinea corona in Dianæ Dictynnæ [illegible] 264. eadem virginitatis ſymbolum 267.

Pitana urbs Macedoniæ 247. item Troadis, ſeu Æolidos & Elidos, & Laconica *ibid.*

Plantæ a locis, ubi proveniunt, dictæ 12[illegible] & viciſſim a plantis loca *ibid.*

Phyſadeia una e Danai filiabus & fons Argis 583.

Platanus in Creta, ſub qua Jovis cum Europa concubitus in nummis Gortyniorum 480. 481.
Pliſtus Delphorum fluvius 396.
Piiſti inter Dacos, & quales 397.
Pluto Ἐσπερος Θεὸς a Sophocle dictus 665. lucus Plutonius, & adnexa feſtivitas, ei & Proſerpinæ ſacra in Charonio Cariæ prope Pyliam antro 667. eademque dicta in veteri nummo ΘΕΟΓΑΜΙΑ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΑ *ibid.* Pluto alatus ab Euripide dictus 663. populorum deductor, Ἀγησίλαος, Ἀπάτεμπος 642.
Plutus idem cum Plutone, & promiſcue Πλᾶτων & Πλᾶτος dictus ab Atticis 749.
Poetæ non ſemper veraces 26. a Socrate e Republ. ejecti 27. iis ſolemne urbes non priſcis, ſed uſitatis ſuo ævo nominibus appellare 371.
Pœnæ a Diis de ſceleratis ſumptæ, ut a ſimilibus facinoribus alios deterreant 607. pœnis & calamitatibus iidem a Diis adflicti, ut utilitatem inde aliquam referant 687.
Polyxo, Tlepolemi conjux 768. alia Hypſipyles Lemni Reginæ nutrix *ibid.* alia, una Atlantidum Zethi & Amphiones mater *ibid.* una, Actorionis mater apud Callimachum 709.
Pompæ Deorum e ſublimioribus ædium cœnaculis, tectis, ſolitæ conſpici 958. nominatim Dionyſiorum apud Athenienſes 659. magnis ſumptibus & ſplendido apparatu peractæ *ibid.* magnus ad eaſdem vel comitum proceſſus, vel confluxus ſpectatorum *ibid.* nominatim in Hyazinthiorum apud Laconas feſto *ibid.* haud uno ritu, & pro diverſa Numinum aut populorum in iis colendis natura & indole peractæ 659. ejus rei exempla *ibid.* vaſa aliaque Diis ſacrata proferri in iiſdem pompis ſolita 721. eaque proprio ſingulis Diis ornatu 721. ſervatus idem ritus in Divorum apud Chriſtianos feſtis & proceſſibus 721.
Pontes, ponticuli, ad aſcenſum in urbem obſeſſam 340.
Populus, arbor Cretica 688. 689. uſus ejus in medicamentis 689. una in aditu ſpeluncæ Idææ, ad quam adpenſa donaria *ibid.* inter arbores, ſub quibus Nymphæ choreas agitabant *ibid.* umbroſa eadem, nempe alba, Herculi ſacra *ibid.* eadem ſeneſcens anguſtiori folio 690. lucus e populis apud Phæacas *ibid.* populus Athenis in foro, ad quam conſtructum theatrum ad ludos ſcenicos *ibid.*
Potus depravati appetentia 407.
Præpetes aves augurales boni ominis 621. 628.
Præſens aut præteritum verbum pro Futuro ſæpe apud Atticos adhibitum 448. 449.
Præſepia in cœlo de ſtellis, 64. Jovis & Junonis præſepe *ibid.*
Præſultor ſeu Chori dux 598.
Præſus urbs Cretæ in nummis ΠΡΑΙΣΙΩΝ 263.
Prata & paſcua in cœlis dicta & quare 244.
Precum variæ ſpecies apud Gentiles, & quales eædem 647. omnium moratarum gentium circa eas ſtudium *ibid.* præcipuus iis in Τελεταῖς ſeu myſteriis Græcorum locus *ibid.* eadem, quas Dii adimplerent, dictæ *ibid.*
Primatus urbium olim obſervatus 331.

331. cur Delō inter Inſulas tributus. *vide* Delus.

Primitiæ ſacrorum quotannis in Delum ab Hyperboreis miſſæ 492. 493. eæque in triticea ſtipula 493. an ex primitiis frugum vel victimarum partes proſciſſæ 493. 494. 495. cur ab Hyperboreis occultatæ 495. 496. eædem primitiæ a virginibus primum latæ 503. 504. dein ab aliis 505. per conterminos populos in Attica repoſitæ, ac inde in Delum delatæ 51

Primitiæ Hebræorum in terra Iſraële e ſeptem ſpeciebus 495. frugum primitiæ in ſacris Bacchi *ibid.*

Principum cunctatio reprehenſa 41.

Procne & Procris eadem 272.

Prolepſis poetis familiaris 285.

Propitius ſis mihi, conſueta in Gentilium Hymnis & ſupplicationibus ad Deos formula 751. ratio ejus rei a Jamblicho reddita *ibid.* eadem a Callimacho in fine hymni in Cererem adhibita *ibid.* & a publicano ad Chriſtum apud Lucam *ibid.*

Proſerpinæ raptus ſignatus in variis Joniæ, ſeu Proconſularis Aſiæ locorum nummis 666. 667. locus illius raptus diverſimode traditus 667. allegorica ejuſdem raptus ſignificatio 678. Proſerpinæ corona e Narciſſo 693.

Prytaneum apud Græcos in media urbis parte 513. Prytanea & Prytanes non Athenis ſolum, ſed paſſim in aliis Græcorum urbibus 734. illaque in media urbium parte *ibid.* Veſta in iiſdem culta, & inde *Prytanitis* dicta *ibid.* Prytanes itidem, ſeu Prytanitides mulieres in lapidibus antiquis *ib.*

Pſecadum in coma muliebri diſponenda ſtudium 551. inde illæ Veneri ſacræ *ibid.*

Puerperarum & infantium recens natorum lavacra 9. 10. puerperii ritus, natum infantem in terram proſternere, dein attollere 481.

Punica mala in Eleuſiniis & Theſmophoriis vetita 562. non in Junonis aut Minervæ feſtis, quibus conſecrata eadem mala *ibid.*

Puniri a Deo iiſdem, per quæ quis deliquerit, a Gentilibus creditum 701. exempla ejus rei in ſacris litteris 702. in Eryſichthone apud Callimachum 702. 718.

Puteï in Argolide a Danai filiabus reperti 583. quæ ejus rei ratio 584.

Pythia alibi quoque quam Delphis celebrata 318. varia de loco Pythii agonis apud Græcos nomina 437.

Pythias vates prius virgo, dein nulla niſi quinquagenaria, & cum virginis cultu oracula proferens 568. *alia* in Phœbas.

Πυθὼ tam de ſede Oraculi Delphici, quam de ſerpente dicta 108. Python de Delphis, ſerpente, & vate ἐγγαστριμύθῳ 383. per anagrammatiſmum *Typhon* 393. Δελφὺς aut Δελφύνης dictus 108. 109. 393. 394. etiam feminino genere a Poetis 393. mari ejectus in Locrorum Ozolarum regionem 109. templi & tripodis Delphici cuſtos 394. ob vexatam Junonis juſſu Latonam ab Apolline cæſus 394. fabuloſa ejus cædes juxta Plutarchum 109.

Q.

Quercus annoſæ, dictæ γεράνδρυον

&

& [illegible] item [illegible] à ſinu Saronico [illegible] quercus in Mamre ævo Conſtantini ſuperſtes, [illegible] anniverſarium feſtum peractam 378. 480.

R.

Reges Dii ab Ægyptiis dicti 36.
Regum celeritas in cogitando, & diligentia in exequendo laudata [illegible]
Rhea canalis intelligibilium fontium dicta 14. a Philyra deluſa 16. inſaniæ purgatrix 288. Opis dicta 879.
Rhenia Inſula prope Delum [illegible]
Rheniorum cum Deliis contentio ibid.
Rhythmus e dactylo, qualis 293.
Riſus Deos dedecens 234. quid de Diis dictus notet 231. Deus Riſus ibid. ridere, quo ſenſu Deus dictus in ſacris litteris ibid. Chriſtus flere, nunquam ridere, dictus ibid.

S.

Σ litteræ [illegible] Atticis familiaris 25.
Sacerdotes feminæ, pleromque virgines delectæ, ut Minervæ, Dianæ, & aliorum etiam Numinum 116. 566. 567. lex Athenienſium ut ſacerdos ſit virgo 116. 567. aliis donec pubeſcerent, & ad nubilem ætatem 117. 567. Sacerdotes etiam viduæ & univiræ, aut mulieres ad cælibem vitam dein adactæ ibid. coactæ ſubinde, non ſponte virginitatem profeſſæ ibid. Sacerdotum illarum peculiaria pro ratione Numinis, cui dicatæ erant, nomina 116. 691. e nobiliſſimis matronis vel virginibus ſorte electæ apud Athenienſes 691. *Sacerdos publica* apud Callimachum, & in monumentis antiquis 691. inſignia Numinis, cui inſerviunt, geſtare ſolitæ 691.
Sacerdotes Cereris apud Græcos & Romanos ex ſequiori ſexu 691. 692. iiſdem perpetua caſtimonia in illis requiſita 692. non illæ ſacerdotes hæreditariæ apud Græcos *ibid.* *ſacerdotes primæ in municipio* dictæ in antiquis lapidibus *ibid.* Μέλισσαι dictæ Cereris ſacerdotes, & in ejus Eleuſiniis Ἱεροφαντίδες *ibid.*
Sacerdotum certæ familiæ, ut Aceſtoridarum Argis, Eumolpidarum, Κηρύκων, [illegible], & Eteobutadarum Athenis 567. 568. e nobiliſſimis civibus, & ſorte electi apud Athenienſes 691. iique integri, non corpore mutili, & unde [illegible] &c. iidem dicti 691.
Sacerdotia hæreditaria ſæpe ſeu Gentilitia apud Gentiles, ſicuti apud Hebræos 567. 568. lex ea de re lata 568. mentio etiam in lapidibus antiquis *ibid.* a ſacerdotio excluſi apud Hebræos & Athenienſes non [illegible], ſeu qui corpore mutili [illegible] apud Ægyptios raſi & circumciſi ſacerdotes *ibid.* Sacerdotiorum collatio inter præcipuas publicæ adminiſtrationis curas habita 691.
Sacra veterum alia δημοτελῆ vel [illegible], ſeu in commune celebrata; alia privata, ſicut Athenis [illegible] 691. *Sacra Publica Municipalia* in lapidibus *ibid.*
Sagittandi artis doctores apud Romanos

manos 220. *Sagittarii* dicti nummi Parthici ſeu Perſici 231.

Saltationes armatæ Cretenſium 22. Gnoſſiæ Corybantum *ibid.* quomodo fieri ſolitæ 23. in Jovis natalibus *ibid.* cum clypeis in Panathenæis 291. ſaltationes ad citharam 511. 513. circa Dianæ aut Apollinis aram *ibid.* ſaltatio variis gyris implexa in memoriam egreſſus Theſei e labyrintho in Creta 513. 520. eadem Γέρανος dicta *ibid.* ſaltationes veterum antiquas fabulas & actiones memorabiles exprimentes *ibid.* ſaltationes ad aras in orbem factæ 514. ſaltationes advenarum in Delo ad aram Apollinis 520. apud Leucadios, in ejuſdem honorem *ibid.*

Sambucum, Sambuciſtria, vel ſambucinæ, e Syriaco luxu Romam advecta 475.

Samus inſula dicta *Parthenia* 358. 359. Juno Sami nata, inde *Juno Samia* & Parthenia dicta 359. ædes ejus Sami ampliſſima 360. a Perſis exuſta, & tamen adhuc admirabilis viſa *ibid.* effigies ejus & Junonis Samiæ in nummis *ibid.* Samus primo *Melamphylus*, *Anthemus*, & *Phyllas* ſeu *Phyllis* dicta 361. una urbs in Samo inſula *ibid.* colonia in Samum a quo & e quibus deducta 361. 362. Samii *Joniæ primi* in vetere eorum nummo 161. *Samia terra*, & *Aſteria Samii* uſus ad medicamenta *ibid.*

Sanctæ in Romanis nummis Diana, Veſta, Minerva 588. *Sancta Dearum*, & *ſanctæ Deorum*, qua ratione dicta 751.

Sarapis Θεὸς Μέγας in antiquis nummis 4.

Sardes Lydiæ Metropolis 298. primia Jovis cunarum teſtis, & Bacchi nutrix dicta *ibid.* illius urbis in nummis elogia *ibid.*

Sardinia Corſica præſtantior, maxima etiam aut prima inter Inſulas maris interni dicta 337. exules Romæ in eam miſſi *ibid.* etiam Judæi *ibid.* magnitudo, frequentia, fertilitas inſulæ *ibid.* a Sardo Herculis filio occupata *ibid.* hinc in Sardinia Heroes dormire dicti *ibid.*

Saronia & Saronicus ſinus qualis & unde dictus 144. 357. 358. quercubus ferax *ibid.* Saronia Diana & ejus Ædes, lucus, feſtum *ibid.*

Scuta Gallorum oblonga 439. non idonea tegendis eorum corporibus *ibid.*

Sedendi ad dextram Dei Patris locutio illuſtrata 62.

Sellis ad menſam inſidebant priſci Heroes, non accumbebant 230.

Seminans etiam metet, proverbium in ſacris litteris & apud exoticos etiam Scriptores 749. 750. vicinæ locutiones, plantabis vineas, & comedes fructus 750.

Sepulcris patriis condi magni olim habitum 217.

Servare pro *obſervare* aves, τηρεῖν 626.

Sexaginta annis minores feminæ vetitæ funus comitari apud Athenienſes niſi conſobrinæ 738. ſexagenariæ mulieres, aut vetuſtiores ramum geſtantes in pompa Panathenaica *ibid.* non pauciores annis ſexaginta ſacra obire juſſi a Platone *ibid.*

Sicani ad Siciliæ occaſum, ac unde dicti 146. eorum ſedes Trinacria *ibid.*

Sica-

Sicania & Sicani, de tota etiam Sicilia & Siculis *ibid.*

Simulacra Deorum in periculis apprehendi ſolita, & protenſis ad eadem manibus 411. ut urbi obſeſſæ ſuppetias ferrent 588. metus & preces, ne eadem e ſedibus ſuis exirent, & ad hoſtes emigrarent 565. inde catenis ſubinde ab oppidanis, ut Apollinis apud Tyrios, revincta 573. aut occultata eadem, ut Trojanorum, dein Romanorum Palladium, aut etiam Argivorum *ibid.* maxime quæ cœlo delapſa credebantur *ibid.* hinc eadem ſubinde velata 565. 588.

Simulacra Deorum fœdari haud una ratione ſolita 527. 528. inde eadem Athenis lunulis tecta 528. adpenſa iis donaria *ibid.* iis demptis lota ſubinde earum ſimulacra *ibid.* a ſupplicibus adprehendi ſolita *ibid.* pollui ab his credita, & inde eadem lota 529. eadem lotionibus recreari, & propitia reddi cenſebantur 529. 530. tenſis vel carpentis, anniverſario feſti ſeu pompæ die, & ſtato ritu offerri per urbem ſolita 565. 588. 721. ſimulacra Deorum, & Junonis quidem, ad ſpeculum compta 547. 564. hinc eorundem ornatrices 547.

Simulacra numinum inquinata variis ſordibus 755. Gentilium in iis colendis ſuperſtitio inde ab antiquis Chriſtianis irriſa *ibid.*

Simulacra quædam apud Gentiles ſymbolica, & præſentia Numinis repleri credita, aut de divina natura participare 529. 586. 587. hinc pro Diis ipſis, aut Deorum inſtar habita & invocata 411. 588. eadem recondi in intimis ſacrarii receſſibus ſolita 587. ſemel in anno, aut nunquam, vel ſolis ſacerdotibus conſpicua *ibid.* totidem imagines annui Pontificis M. apud Hebræos ingreſſus, & reconditæ ibi cum Cherubinis Aræ, tanquam quæ eſſent Dei præſentiæ ibidem ſymbola *ibid.*

Sinis latro inſignis Iſthmicus, item Sciron & Procruſtes 106. 107.

Sitis inextinguibilis, qualis adfectus 704. aquæ marinæ potu, aut eſu viperæ ſanatus *ibid.*

Smyrna ad mare ſita, & *παραλία* dicta 289. ad diſcrimen alterius ſuperioris urbis *ibid.*

Sol curſum ſiſtens 353. an phraſi poetica id de Joſuæ miraculo dictum *ibid.* alimentis cœleſtibus ſuſtentatus 484. e mari juxta Stoicos altus & incenſus *ibid.* Solis equi, & eorum apud Poetas nomina 434. Sol Oriens quomodo ab Ægyptiis depictus *ibid.* Sol & Luna apud eoſdem non bigis aut quadrigis, ſed navigio vecti *ibid.*

Somnus alatus in veteri marmore 458.

Sors adhibita in conſulendis Delphicis Oraculis 75.

Soteris nomen Ptolemæo Lagi a Rhodiis datum 432. in nummis ac in monumento Adalitano, de illo & uxore Berenice, ΘΕΩΝ ΣΩΤΗΡΩΝ *ibid.*

Spectio avium & *ſpicere*, voces augurales 625. 626.

Speculum conſulendi quis uſus olim vetitus 543. Veneri, non Palladi tributum 542. 547. ſpecula veterum metallica ex ære, argento 544. 548. 549. item e carbunculis 549. e vitro 550. eaque plana, gibboſa, concava *ibid.* pelves pro ſpeculis

in

in pompa Alexandri Dionyſiaca *ibid.*
Stellæ tranſilientes ſeu διάττοντες 354. quales eædem, & varia earum apud Græcos nomina *ibid.* arcana inde myſteria apud Gentilium hariolos 355.
Sterilitas agris a Diis immiſſa in ultionem ſcelerum 223.
Succenturiati ad athletica certamina, ἔφεδροι 419.
Συνίζησις frequens apud poetas Græcos 40.

T.

Θ in σ mutare Lacones ſoliti, σιώ, παρσένε, pro θιώ, παρθένε &c. 668.
Θαλύσια, feſtum in honorem Cereris 649.
Taurus maxima victima 96. an Jovi, quod negat Servius, mactatus *ibid.*
Taygetus Laconicæ mons Dianæ ſacer 257. 370. Taygeti canes optimi *ibid.*
Telchines mari orti, & a Cyclopibus diverſi 348. inſignes fabri *ibid.* magi quoque habiti, & unde dicti *ibid.*
Telephus cum matre Auge ciſtæ in mare abjectæ incluſus 369. in monte Arcadiæ Parthenio expoſitus, & a cerva nutritus *ibid.* in eodem juxta Panem cultus *ibid.*
Templa Gentilium haud immundis pedibus adeunda 115. & ab iis, qui mente puri ſunt & purgati 116. templa Deorum nominibus dicta 777. aut formatis inde vocibus, ut Μητρῷον, Ἡραῖον, Ἀρτεμίσιον &c *ibid.*
Templum Dianæ Epheſiæ an ab Amazonibus, vel a Crœſo indigena, vel a Cteſiphonte ſeu Cherſiphonte extructum 300. 301. ab Heroſtrato combuſtum 301. aliud a Dinocrate conditum *ibid.* in ſolo paluſtri, & prope Dianæ ſignum ab Amazonibus erectum *ibid.* duo Selinuntes fluvii ædem præterlabebantur *ibid.* utraque ædes vetus & nova celebrata 301. 302. an prior tota Heroſtrati incendio perierit *ibid.* ædis valvæ e cupreſſu quamdiu durarint 302. alia quæ illi templo celebritatem adderent, donaria, jus aſyli, ſacrorum ritus, ludi, agones &c. *ibid.* theſauri ejuſdem ac divitiæ 303. an illud a Lygdamo incenſum *ibid.*
Temporum felicitas in nummis 724. 725. 727. quibus ſymbolis ibi adumbrata *ibid.*
Terpander Lesbius nomos ad tibiam ſimul & ad citharam docuit 297. 298.
Terra eadem cum Rhea 13. terræ motus *braſmatias* dictus 350.
Terriculamenta infantium, fuliginoſi Cyclopes, lamiæ, larvati famuli 175. 176. 177. 178.
Tethys Titanis 333. dicta modo terra nutrix, modo Oceanus 333. quid per eam intellexerint Gentilium Theologi *ibid.*
Tetrachordon præter citharam, de aliis dictum 425.
Thebarum fontes Dirce, Strophie, Oedipodius 375. Θήβη & Θῆβαι urbs dicta 379. nummus ejuſdem cum clypeo *ibid.* origo nominis Phœnicia, eaque multiplex tradita 379. 380. nova adlata a voce Hebræa vel Phœnicia *thaba* h. e. *deſiderium*, *appetitus*, & ratio illius appellationis *ibid.* ſitus opportunitas, ac ſoli amœnitas, horti, fontes *ibid.*

Thebæ ter everſæ & reſtauratæ 381. denuo everſa urbs inferior, præter delubra *ibid.* Strabonis ævo vix urbis ſpecies relicta *ibid.* a Thebis conditis, ad eaſdem ab Argivis captas, anni CCXXIX. 638.

Thera Ægæi maris inſula 92. colonia in eam a Spartanis deducta 93. duces illius coloniæ 93. 94.

Theſmophoria in honorem Cereris, quibus in locis acta 650. ex Ægypto in Græciam primum illata, juxta Herodotum *ibid.* inſtituta in memoriam latarum a Cerere legum, & datarum hominibus frugum 678. a Triptolemo inſtituta 680. a ſolis mulieribus peracta 654. acclamationes mulierum θεσμοφοριαζουσῶν apud Ariſtophanem 654. umbellæ ſeu σκιάδια ab iis geſtata 664. mulieres humi jacentes in Theſmophoriis 658. Theſmophoria, nocturna ſacra 664. menſe Pyanepſione Athenis celebrata *ibid.* Νηφάλια eadem Theſmophoria 671. 672. joci & dicta in iiſdem, neque ea proinde tota in luctu tranſacta 676. tertius ſolus dies νηστεία, ſeu *jejunium* dictus *ibid.*

Theſpienſes, ad quos Minerva profecta dicitur 594. antiquus horum nummus *ibid.* Cupidinis cultu & ſigno nobilitatæ Theſpiæ *ibid.*

Theſſalia equis abundans 407. pecoribus, bobus & paſcuis ferax *ibid.* quatuor celebriores Theſſaliæ fluvii in Peneum confluunt *ibid.* Theſſalicæ Nymphæ *ibid.*

Thracia ventorum habitaculum 344. 366. Thraces cum Dacis confuſi 397.

Tibiarum gravis ſonus 293. tibiæ ex hinnulorum, cervorum, elephantis, aut aſinorum etiam oſſibus 294. perforata eadem oſſa, unde *perforata* dictæ tibiæ 295. eædem ex arundine, buxo, loto Libyca 294. 295. tibiæ inventum Minervæ habitum 295. vel Marſyæ, Olympi, Hyagnidis, Seriti 295. 296. tempus repertæ tibiæ 296. tibiæ Phrygiæ in honorem Matris Deum 297.

Tibiæ cum cithara concentus 470. hinc tibia cithariſtica 471. quæ utriuſque organi communio a Platone improbata 421. 471. 473. Thebani tibiis delectati 473. tibiæ obliquæ, ſeu plagiauli 474. Sarranæ ſeu Tyriæ *ibid.* item γίγγροι, γίγγραι 474. tibia recta Phrygum inventum 474. hinc tibiæ Phrygiæ & Berecynthiæ *ibid.* eæque in honorem Matris Deum 297. tibiæ ac tibicines vel tibicinæ, ex Aſiatico luxu Romam inductæ 475.

Tireſias Eueridès, ſeu Eueri filius 603. ſitiens, hauſta de Thelphuſſa aqua mortuus 601. nudam lavantem Minervam videt 602. an ſolus hanc fabulam e Græcis tradiderit Callimachus 602. 604. inde oculis, & quidem Minervæ manibus orbatus 604. 607. excœcati ejuſdem variæ aliæ cauſſæ traditæ 605. eadem fabula ad Moſem, de monte velato capite deſcendentem, aliunde relata *ibid.*

Tireſias augurandi artem a Minerva edoctus 619. diverſa ea de re narratio *ibid.* Jovis eximius Propheta a Pindaro dictus *ibid.* pro cœcitate, mentis lumen & futura proſpiciendi facultas data 620. verax augur dictus 622. ejus apud

Bœotos oraculum 638. Tireſias expugnatis Thebis ab Argivis Epigonis captivus abductus, in via deceſſit *ibid.* longævus, qui ſeptem aut novem ætates vixerit 638. 640. 641. an Lajo *æquævus ſacerdos* dici potuerit *ibid.* Tirçſias etiam haruſpicinæ opera vaticinatus 639. ei poſt mortem providæ mentis donum datum 641.

Titanes Cœlo ac Tellure ſati 332. gigantes & gigantum poſteri 436.

Trifolium, quo paſtæ in Junonis prato Dianæ cervæ 245 trifolium Medicum optimum jumentorum & pecorum pabulum *ibid.*

Trigonon, inſtrumentum Muſicum a Syris repertum 474. 475.

Triopium in Caria 430.

Triops, diverſa de ejus parentibus traditio 429. Coi Rex & Meropis pater *ibid.* hinc *Triopiis collis* de Coo *ibid.*

Tripodes paſſim in Græcis Romaniſque nummis ſignati 385. 386. 387. 394. in nummis Delphorum & Phocidos 387. 388. quandoque cum Apolline tripodi inſiſtente, aut cum Delphino, & corvo 387. tripodes menſarum loco, 390. 392 multiplex eorum uſus, & varia eorundem Diis dedicatorum ratio *ibid.* Iſmenio Apollini apud Thebanos dicati 391. tripodes quadranguli, iique argentei, etiam aurei & gemmati, in pompa Philadelphi Dionyſiaca 391. 392. conſueta victorum in Dionyſiis aliisve agonibus prœmia 385. 392. Baccho & Apollini tripodes conſecrati 392.

Tripus fatidicus Apollini Delphico proprius 383. 384. 385. *communis Græciæ tripus* dictus 385. idem non tripus, ſed τετράπους Jamblicho, & cum menſa quadrupede confuſus 386. an Arcæ quadrangulari ſimilis *ibid.* tripus τέλειος a Pythagoræis dictus 387. ejus operculum perforatum, cui inſidebat oracula editura Pythias, dictum ἐπίθεμα, ὅλμος, κύκλος 389. 390. an tres Triopæ filiæ in tripodis Delphici ſchemate ſculptæ 392. tripus Delphicus, an menſæ τετράποδι in Moſaico Tabernaculo ſimilis 385. an a voce Orientali *taripa* vel *teripa* ſeu *ſcientia* aut *ſpiritu Magiæ* profluxerit 392.

Troezeniorum antiqui Reges 355. Troezen Saroniæ 358. portus ejus πώγων dictus *ibid.*

V.

Vannus Bacchi myſtica, in qua recondita occulta ejus ſacra 495. 732. vanniferi in pompa Philadelphi Dionyſiaca *ibid.* Bacchi vannus myſtica ſerpente circumdata in antiquis nummis, & ejus rei ratio *ibid.* vanniferi quoque in aliorum Deorum ſacris, ut in Cereris Theſmophoriis, & Minervæ Panathenæis 732. 733. vanni diverſæ a caniſtris ibidem prælatis 732.

Vates futura non ſolum, ut præſentia, ſed etiam ut præterita enarrant 438.

Vaticinia divino furore proferre coacti fatidici 381. 382. unde ii ἔνθεοι, θεοφόρητοι, θεόληπτοι &c. dicti 382 vaticinia a Deo ſolo, non ab aliis organis pendere 401. vaticinia per ſortes reddita 74.

Ὑδροφόρια Athenienſium & Æginetа-

netarum feſtum 577. Ὑδροφόροι virgines apud Athenienſes, in Jovis Διπολίων feſto *ibid.*

Venationes ferarum, jaculis, venabulis, gladiis, tendiculis, ſagittis, ſpeculis etiam, aliiſque artibus olim uſitatæ 185. venandi uſus inter rudimenta militiæ 220.

Venatores Dianæ vota faciebant, & prædæ partem dicabant 138. 139.

Venti aris & ſacris apud Perſas & alibi culti 344. 346.

Venus Σωτὴρ & Σώτειρα in antiquis monumentis dicta 391. item portuum amans 158. *ſtella Junonis* dicta 546. Veneris in Delo advectum e Creta ſimulacrum 512. idem ligneum *ibid.* Deæ illius in Delo & Cycladibus cultus *ibid.* Veneris in coma componenda ſtudium 551. 565. dicta aureo vel eburneo pectine eam in rem uſa 565. incompta in luctu Paridis 537.

Vergiliarum occaſus, principium hyemis, ac finis autumni 99.

Vertagi ſeu leporarii & veloces Gallorum canes 197.

Veſta in Græcorum Prytaneis culta 523. 734. 735. ejus ſimulacra in intima eorum, uti & privatorum ædium parte 735. hinc ara ejus penetralis *ibid.* a *Veſta incipiens*, proverbium, & unde dictum *ibid.* mulieribus ad eadem Veſtæ ſacra in Prytaneis Græcorum aditus *ibid.*

Veſta inſularum Delus, ac unde dicta 522. 523. Veſta *Communis, Patroa, Domeſtica*, 714. juvenca eidem immolata, & quare 715. 738. eadem non victimis aut incenſis, ſed viridi gramine antiquitus culta *ibid.* oves eidem in Arvalibus immolatæ 716.

Veſta eadem quæ Tellus & Ceres *ibid.* *Veſta delicium aſinus* cur a poeta dicitur *ibid.*

Veſtes θεωρικαὶ, ſeu in ſacris Græcorum legationibus ſplendidæ 516. veſtium varia ornamenta, fimbriæ, limbi, virgæ 136. 137. eadem texta, aſſuta, pendula, ac unde conſtarent 138.

Victimarii Athenis e familia Θαυλωνιδῶν 568.

Vini cum aqua mixtura qualis apud veteres fuerit 582. Græci præ barbaris moderati in vini potu *ibid.* vulgo vinum cum aqua temperarunt *ibid*

Virgines coactæ apud Gentiles caſtitatem ſervare 128. nubiles zona cinctæ, eadem nupturis adempta 140.

Virtus juxta Platonicos non naturæ aut inſtitutionis, ſed Deorum munus 45.

Vita ſecundum virtutem beata 43. 44.

Vittæ virgineæ, quibus revinctæ ſimplici cultu virginum comæ 661. a mulierum vittis diſtinctæ *ibid.* veſtigia ejus rei in monumentis antiquis 662. vittis redimitæ Cereris ſacerdotes 662. 663. non item pompæ Cerealis, ſeu procedentis calathi comites 731.

Ululare, quandoque pro *exultare* & in gaudio dictum 479.

Umbellæ a mulieribus in ſacris Eleuſiniis & Theſmophoriis geſtatæ 652. 664. aut iis prælatæ a pediſſequis 733.

Unguenta e variis aromatibus compoſita 71. 72. alia ſimplicia, & alia quæ ex odoribus mixta 539. 540. poſtrema necdum in uſu Iliacis temporibus *ibid.* unguentum & oleum una tantum voce apud Hebræos dicitur 539. unguenta

guenta mixta Veneri non Minervæ propria *ibid.* virgines eorundem olim expertes *ibid.* eorum uſus in mulieribus ac viris reprehenſus 539. 540. vaſa unguentaria, & varia eorum nomina 540. 541. unguenta alia ad illitus, alia ad unctiones 542. mixta unguenta conficiendi ratio & labor *ibid.*

Urbes & montes ſæpe *ὁμώνυμοι* *Sipylus*, *Ætna*, *Eryx* &c. 200. urbes variæ, quæ *ἱεραὶ* ſeu *ſacræ* in earum nummis dictæ 321. urbes Deorum præſentia protegi dictæ 342. urbium Dii Conſervatores, *πολιεῖς*, *πολιοῦχοι* &c. 220. urbes ob admiſſa ſcelera a Diis deletæ, aut calamitatibus adflictæ 220. 221.

Urbium conditores aut coloniarum deductores, ſoliti Oraculum Delphicum prius conſulere 79. de loco opportuno, quo duce, quibus legibus *ibid.* inde locum metiri 70. 80.

Vulcanus cum incude, forcipe, malleo, pileo, in antiquis nummis & marmoribus 32. 164. 556. REX ARTIS, nempe fabrilis, in nummo 32. 178. ei & Minervæ artium cultores ſacra facientes *ibid.* in nummo Liparæ ſignatus 162. ſedes ejus in eadem Lipara & in Lemno tradita *ibid.* *Rex* & *Deus Ætnæus.* *vide* Ætna: ſimulacra ejus prope caminos collocari ſolita 171. 132. ſimulacrum ejus pygmæi imagine 172.

X.

Xanthus Lyciæ fluvius & urbs primaria 356. in eo fluvio ablutus a partu Apollo, ac inde ei ſacer idem fluvius 357. e ſciſſo Lyciæ ſolo a Latona eductus *ibid.* Latonæ ibi templum *ibid.*

Z.

Z in *σδ* mutatur apud Æolas, *Σδὺς* pro *Ζεὺς* 200.

Zonæ virginum nubilium, Veneri dicatæ 11. parturientium, Dianæ *ibid.*

FINIS.

A01 146 4929

ERRATA TYPOGRAPHICA
in Obſervationibus.

Pag. 6. *lin.* 9. *à fine*, lege jactabundi. *pag.* 9. *lin.* 19. *a fine*, *dele* etiam. *pag.* 11. *lin.* 21. *lege Ep.* v. *p.* 16. *l.* 4. *a fine* λίκνον. *p.* 22. l. 13. Curetas. *p.* 28. *l.* 11. *dele* etiam. *p.* 29. *l.* 18. φήμας. *p.* 30. *l.* 10. ac inde. *p.* 35. *l.* 5. Σκοπόν. *p.* 42. *l.* 11. *a fine* & Proclus in Platonis Theol. *p.* 53. *l.* 8. Pentheus impius, ac proinde Baccho. *p.* 56. *l.* 23. Od. IV. p. 231. *p.* 63. *l.* 11. *a fine* ἔνδυτον. *p.* 76. *l.* 1. in Pluto. *p.* 86. *l.* 18. *& ſequ. bis eadem hic typothetarum incuria irrepſere; unde dele priora illa* Immo ipſe hic Callimachus *uſque ad verba lin.* 22. Ipſe autem Callimachus &c. *p.* 102. *l.* 10. traditur Metam. *Ibid. l.* 15. *a fine* καρνείου Apollinis. *p.* 116. *l.* 15. θυσιάδος. *p.* 121. *l.* 9. *a fine* Dithyrambos & Ἰοβάκχους. *p.* 127. *l. ult.* cœlites *p.* 161. *l.* 26. meipſi. *p.* 236. *l.* 18. *a fine* κάπρος, σύαγρος *& in ead. lin. ſupple* Heſychii verba &c. *p.* 246. *l.* 6. Boryſthenitis. *p.* 255. *l.* 5. *a fine* acceptas. *p.* 258. *l.* 1. ἰλλὺς. *p.* 271. *l.* 6. *a fine* Hypſei. *p.* 276. *l.* 20. illa otioſus abutatur. *p.* 278. *l.* 14. dentes adſervantur. *p.* 302. *l.* 4. valvæ illius ædis e cupreſſu. *p.* 341. *l.* 8. *a fine* Cnidum Thaſum. *p.* 347. *l.* 4. *adde* montes ſpectat. *p.* 348. *l.* 8. inſigni harum. *p.* 354. *l.* 12. *a fine* Achilles Statius. *p.* 415. *l.* 26. μονάμπυκες. *p.* 436. *l.* 21. *a fine* aut Ἑσπέραν τόπους. *p.* 467. *l.* 13. *a fine* ἴυγχα. *p.* 493. *l.* 1. proſcicias. *p.* 507. *l.* 15. *a fine*, *adde* comæ primitias. *ibid. l.* 12. *a fine* Lucianus de Dea Syria. *p.* 508. *l.* 19. αἱμακουρίαις. *p.* 520. *l.* 18. Ælianus *adde* de Animalib. l. XI. cap. VIII. *p.* 531. *ult. l.* λαμπροφόροι. *p.* 563. *l.* 7. poſt verba cum copioſo oleo *adde* aliam cum exiguo, aliam prorſus ſine oleo; quæ *ſicca* &c. *quæ a typothetis ob repetitam ibi vocem* oleo *omiſſa*. *p.* 568. l. 19. Alæenſes. *p.* 572. l. 21. Στρωματίας. *p.* 605. *l.* 15. ex una ejus Tetralogia. *p.* 618. *l.* 15. *& a fine l.* 11. Actæonis. *p.* 646. *l.* 13. *a fine*, lota Almone. *p.* 659. *l. penult. dele* in veſtibulis ædium *& repone ante in linea ante* ſpectatores flagitabant. *p.* 660. *l.* 2. Sam. VI. 3. 5. *p.* 667. *l.* 12. Cariæ prope Nyſam. *p.* 671. *l.* 15. *poſt* denotat adde abigentum; & quæ eadem ratio &c. *dele ibi parentheſin. ibid. l.* 9. *a fine* ſeu mœſtiſſima. *p.* 675. *l.* 22. Inde non *Enna* aut Ἔννα. *p.* 677. *l.* 5. mœſtiſſimam. *p.* 688. *l.* 15. *a fine* ἀμφήκης γένυς. *Ibid.* Electr. v. 488. *p.* 719. *l.* 10. *a fine* ὁμωρόφιον γίγνεσθαι. *Ibid. l. penult.* ὁμωρόφιος. *p.* 720. *l.* 17. *a fine* καὶ ὁμωρόφιος. *p.* 724. *l.* 10. *a fine* l. pag. 87. *p.* 730. *l.* 10. *a fine* ſi calcei ſint ex corio. *p.* 732. *l.* 5. *a fine* Nonius.